

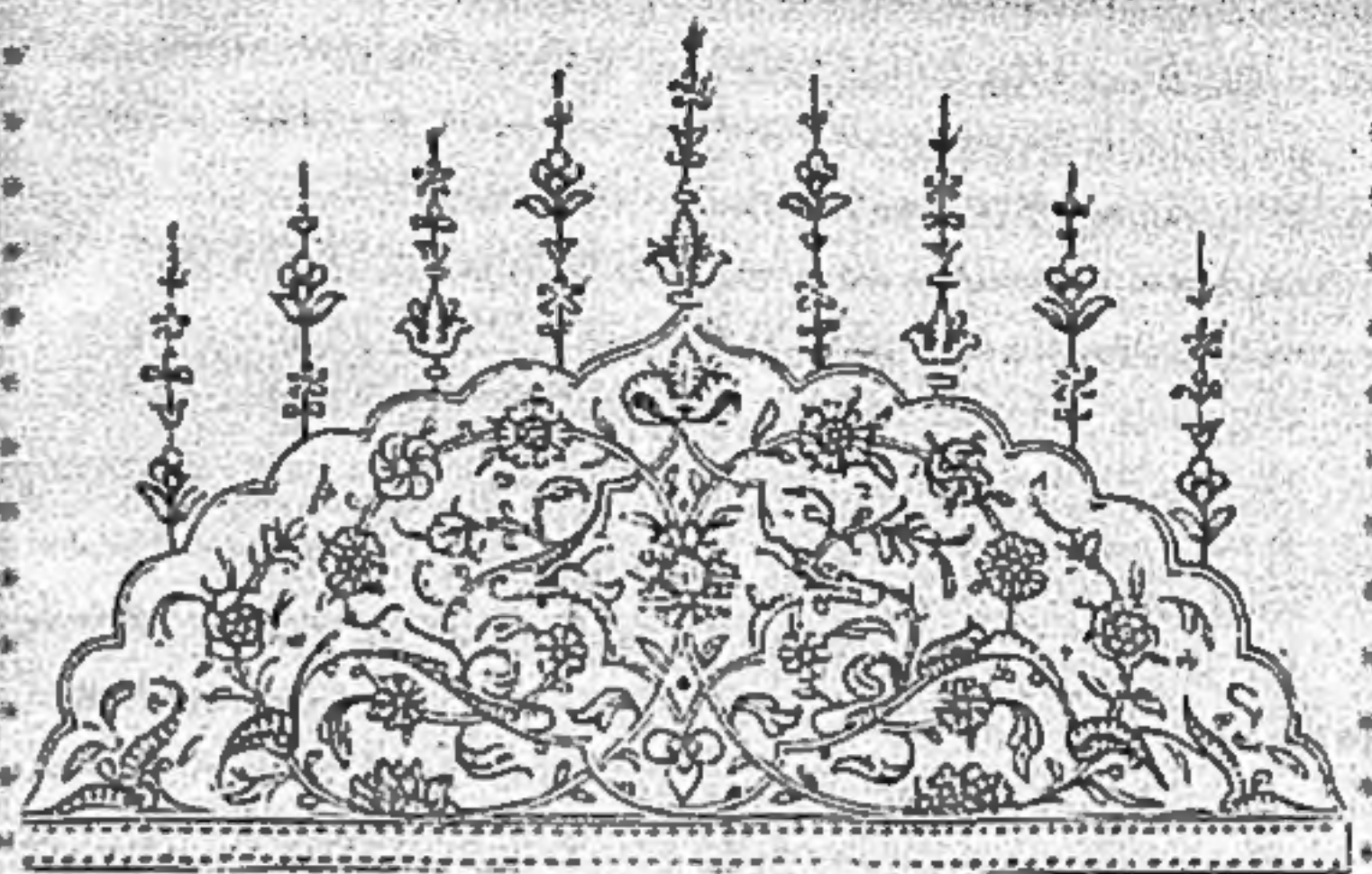
1027

فهرست الجلد الاول من ترجمة المستطرف

٣	سبب ترجمة هذا الكتاب المستطاب
٧	باب الاول في ذكر مبادئ الاسلام وفيه خمس فصول الفصل الاول في الاحلال
١٠	الفصل الثاني في الصلوة وقضائها
١٢	الفصل الثالث في الزكاة وقضائها
٢٤	الفصل الرابع في الصوم وقضائه
٢٦	الفصل الخامس في الحج
٢٩	باب الثاني في العمل والذكاء والحق
٣٦	باب الثالث في القرآن وقضائه وحرمة وما احسن الله تعالى لقائه من الثواب العظيم
٤٠	باب الرابع في العلم والادب وفضل العلم والتعليم
٥٢	باب الخامس في الادب والحكم
٦٠	باب السادس في الامثال وفيه فصول الفصل الاول في اجابة من ذلك في القرآن العظيم واحاديث النبي الكريم
٧٠	الفصل الثاني في امثال العرب
٧٧	الفصل الثالث اشبه او جنى فصل موافق شرع وعقل اولان امثال مولدين وسائر امثال
٧٩	الفصل الرابع اشبه او جنى فصل امثال منظومه
٨٤	باب السابع في البيان والفصاحة وذكر الفصحى من الرجال والنساء وفيه فصول الفصل الاول في البلاغة والبيان
٨٥	الفصل الثاني في الفصاحة
٩٤	الفصل الثالث في ذكر الفصحى من الرجال
١٠٩	فصل في ذكر فصحاء النساء
١١٥	باب الثامن في الاجوبة المسكنة والمستحسنة ورشقات اللسان ونحو ذلك
١٢١	باب التاسع في ذكر الخطب والخطباء والشعراء وسرفاتهم وكبوات الجياد وهفوات الامجاد
١٣٠	ومن سقطات الشعراء
١٣٩	باب العاشر في التوكل على الله تعالى والرضا بقسم الله والقناعة وذم الخرص وما اشبه ذلك وفيه فصول الفصل الاول في التوكل
١٤٥	الفصل الثاني في القناعة والرضا بما قسم الله تعالى
١٥٥	الفصل الثالث في ذم الخرص والضعف وطول الامل
١٦١	باب الحادي عشر في المشورة والنصيحة والنظر في العواقب وما جاء في النصيحة
١٦٨	باب الثاني عشر في الوصايا الخسنة والموعظة المستحسنة
١٨٢	باب الثالث عشر في اذن او جنى باب سكوت وحفظ لسانك فضيلتي وعدم حفظك ضرري وغيتدن ومعه ايله سميدن زجر ونهي ونامدن عزائي مدح وبين الناس صبت وشهرتي ذم
١٨٦	الفصل الثاني في تحريم الغيبة
١٨٩	الفصل الثالث في السعاية والنجاسة امام مدح عزات وانزوا وذم شهرت
١٩٥	بياتنه ولان آمار
١٩٦	باب الرابع عشر في اذن او جنى باب ملك وسلاطان وباد شاهه وامور اسلام ولاه وحكام اولاته طاعت ورضيه اوزرنده سلاطنتك واجب اولان حق ورعيه سلاطنتك سلاطنتك اوزرنده واجب اولان حقوق
٢٠٠	باب الخامس عشر في اذن او جنى باب سلطان ايله مصاحبت ابدناره لازم اولان
٢٠٢	باب السادس عشر في اذن او جنى باب وزيراء وصفات لري بياتنه در
٢٠٥	باب السابع عشر في اذن او جنى باب ملك وسلاطنتك خلفدن اخبر باب وتستري يعني بانه مأمور او انك كيفيتي ووبالكله اولان الدائم وخطر بياتنه در
٢١٠	باب الثامن عشر في اذن او جنى باب قضا وقاضيك وقضا اوزرنده رشوت وهديه قبول ابدناره وديونه متعلق اولان

٢١٠	شيلري قصاصين ومنصوفه يعني كندولرني عارف بالله صورتنه كوسترر ياكار وبونلرك امثالك بياتنه در الفصل الاول فيما جاء في القضاة واحوالهم وما يجب عليهم
٢١٧	الفصل الثاني حاكم وقضاة مقابله سنده رشوت وهديه اخذ او نكاح ذم وحرمتي وديونه واور اولان آثارك
٢١٩	الفصل الثالث قصص وحكايات نقل ابدنلرك وبعض تصوف دعوا سنده اولان متشيخرك وارباب بانك بياتنه در
٢٢٢	باب التاسع عشر في اشبو اوان طغريجي باب عدل واحسان وانصاف بياتنه در
٢٢٨	باب العشرون في غلم وقصديك قبح وحرمتي وشوم رسوه عافيتي وبعض ظلمتك ذكركري وبونلرك عاتل اولان
٢٢٧	باب الحادي والعشرون في سلطانك سيري وولاة وعل اوزرنده جبابت عشرو خراجده لازم اولان وبيت الماددن اتفاق بياتنه در فصل اول اراضيد اولان مال خراجي جمع ايلكلده سلاطنتك وعمالك سيري بياتنه در
٢٤٢	الفصل الثاني اهل ذمتك احكامي بياتنه در
٢٤٦	باب الثاني والعشرون في اصطناع معروف ودرماند كانه باردم وحوايح مسلميني قضا ايلكل فضيلتي ووارذ اولان ايات قرآنيه واحاديث نبويه وسائر حكاية بياتنه در
٢٤٩	باب الثالث والعشرون في اخلاق حسنة واخلاق سبته بياتنه در
٢٥٦	باب الرابع والعشرون في حسن معاشرت وهر كس ايله وعجبت واخوت وزيارت وبونلره شبهه شيلري بياتنه در
٢٦٣	باب الخامس والعشرون في وفيه فصلان الفصل الاول في الشفقة على الخلق والرحمة بهم
٢٦٥	الفصل الثاني شفاعت واصلاح ذات البينك فضيلتي وقوالدي بياتنه در
٢٦٧	باب السادس والعشرون في حيا وتواضع وكولر يوز واسباسه خفض جناح ايلكل شرف وفضيلتي بياتنه در
٢٧٢	باب السابع والعشرون في كبر ومحبة ونجبر وخيلانك مذمومت وفيه بياتنه در
٢٧٥	باب الثامن والعشرون في فخر ومفاخرت وتفاضل وتفاوت بياتنه در
٢٨١	تفاضل وتفاوتنه اولان آثار
٢٨٢	باب التاسع والعشرون في شرف وسبابت يعني اولاني وعلمه سلك فضل ومن بياتنه در
٢٨٧	باب العشرون في خير وصلاح ابدانك وصحبه واولياء وصالحين وفضائل وكلا ليري بياتنه در
٣٠٨	باب الحادي والثلاثون في مناقب صالحين وكرامات اولياء بياتنه در
٣٢٥	باب الثاني والثلاثون في اشرار وخيار والترك ارتكاب ايلكلاري فواحش ووقاحت وسنا هنلري بياتنه در
٣٢٨	باب الثالث والثلاثون في جود وسخا وكرم ومكارم اخلاق واجوادك اخبار وحكايت لري بياتنه در
٣٥٧	باب الرابع والثلاثون في بخل وشحك وبخله واخلار لري بياتنه در
٣٦٨	باب الخامس والثلاثون في طعام وادابي وضيافت رضيف ومسافر ومضيف واكلكلرك اخباري وبونلره مشابه شيلري بياتنه در
٣٩٤	باب السادس والثلاثون في عفو وصغح وحلم كظم غيظ واعتذار وعتذري قبول وامثال شيلري بياتنه در
٤١١	باب السابع والثلاثون في وعدى انجاز وفانك رعابت وحسن بياتنه در
٤٢٤	باب الثامن والثلاثون في شري كتم وحفظ وصبا تنده وافسانتي ذم بياتنه در

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

هزارجد و شكر و سپاس * و كافه ناس ادا و ايفاستدن عاجز و قاصر اولان ذكر و ثنای بی حد و قیاس * اول ذات خالق العقول و الحواس * و مدبر الانواع و الاجناس * و باری الجن و الناس * و متعالی و متقدس اولان ذو الجلال و مفيض الخیر و الكمال لایق و احراز كه كاشانی ابدع نظام و ابرع انتظام اوزره ابداع و ایجاد و افلاك سبع بی عادی و اراضی بساط و مهدی و جبال شامخات و انادی الی یوم التشاد باقیه ایلوب نوع بی آدمی خلق و ایجاد و عطیه بیبه عسل و ذکا ایله راه صواب و سدید و فوز عز مدید اولان دین و اسلامی قبول ایچون احسان استعداد * و معجزه باهره * و انوار آیات ظاهره * اولان قرآن منزل ایله عبادتی ارشاد * و اول کتاب کرمیک در در نظم و مبانی و بحار بی قعر و متهاسته مکنون جواهر و لای * معانیسی تفهیم و تعلیم مقابل سنده عبادته احسان نفوذ اجر و فخر ایله تکریم و اعزاز و میدان بلاغتده فرمان فصحا عاجز و کلیل و فضای براعتده لشکر بلغا جریح و علی و السن خطا ابکم و ملیل اولان اول نظم جلیلک آیات مکرماندن کرمیه * خلق الانسان علمه البیان * دلالتجه علم و عرفان زب و زبانی ایله سرافزار و بوشرف و عزتله سائر مخلوقاتدن ممتاز ایلد کد نصکره * انا جعلناک خلیفه فی الارض * مدلولتجه اول ممتاز مخلوقاتدن فره اعین انام اولان خلیفه و امام نصیله تأیید دین مبین و تأیید عسا کر موحدین ایلوب طرف خلافتنا هیدن تمیین و لایه و تقلید قضاء عدل آیین ایلد دخی انعام کار مسلمین ایلدی و صلوات و تحیات بی انتها و تسلیحات لاتعد و لا تحصى * ذریعه خلقت اشیا و وسیله آفرینش دنیا و مافیها سیدن نوع بی آدم و خیر بر ایا حییب خدا شفیع روز حشر و جبراحمد المصطفی علیه ازی الصلوات و التحیات حضرت تدرینه واجب و سزا در که دبستان حکمتده نور تعلیم * علمه شدید القوی * بی بعد الاقیاس فروغدار و حی خدا او اوب انوار علوم و هدایتی تکمیل و توفیر و ازهار بستان آیات رسالتی تنم و تکثیر ایلوب خلعت بی بیهای * و ما ارسلناک الا رجة للعالمین * اکسایله مشرف وردای بی همتای * و انک اعلی خلق عظیم * ایله و اصل اقصای شرف شرف

(اولشدر)

اولشدر (نظم) ماذا يقول المادحون وما عسى * ان يجمع التکلم من معا کا * والله لوان البحار مداد هم * والعشب اقلاما جعلن لذا کا * لم يقدر القلان يجمع نیده * ایدا ولا استطاعوا له ادرا کا * ای هادی ام که بفيض هدايت * اوراق نامر تب اديان مد و نیت * هر آيت که آمده در شان کبریا * تفسير آن بصفحه روی تو روشنست * ودخی آل باصفا * واصحاب فیوض انما * مقرون رضوان خدا * اولسونلر که فاتحه کتب نبوتله مصاحبت و خاتمه مصحف رسالتله مقارنتله مر شد سبل نجات و سلامت اولملرله ايشان حضرتانک کواکب کردار و احوالترندن اقتباس انوار اهتدا ایلد نلر (الحامی کا نجوم بايهم اقتديتم اهتديتم) مدلول شریقیجه سمت سداده واصل و سمودارینه نائل اولدیلر * و بعد * باعث اعظم تألیف و بادی ترجمه لطیف و سجا بقدر الامکان تسویه طبیعت بسند اخیر اصلاح البف بودر که چون خلیفه اعظم * وجهاندار معظم * پادشاه زمین و زمان * وظل خدای مستعان * حامی حوزه الدین * ماسی البدع عن الارضین * باسط بساط الرأفة * ظل الله تعالى على البرية * ملاذا اعظم الملوك والاقبال * و ملجأ اصحاب الملك والسلطنة والاقبال * صاحب السيف والامن والامان * المتوكل على الله المنان * المستلینص * ان الله يأمر بالعدل والاحسان * رافع لواء العدل والتدی * قانع عروق البخی و اردی * مرکز دائرة المعالی * و ملجأ السلاطين والاعالی * مالک رقاب الامم * سلطان اقليم العرب والعجم * مفتوح ابواب السبر على الخلايق * مفيض امطار الجود فی المغارب والشارق * سلطان البرین و خاتان البحرین * مطهر الحرمين المحترمين * السلطان ابن السلطان ابن السلطان السلطان الغازی * محمود خان * ابن السلطان الغازی عبد المجید خان ابن السلطان الغازی اجد خان ادام الله تعالى ملكه و سلطانه و اعز انصاره و اهواته على الدوام والتخلید * و ابی نسله النسل بانائید * الی ان یرث الارض ومن علیها نه جید مجید * حضرت نلری تنظیم مهام سلطنت سینه * و تقویم مصالح ممالك دولت علیه * اشغال شریفه سندن عند التحقيق اصل مدارند بر اولان وقوف نیت خبریه سی الجاسجها کثراوقات شریفه و ساعات لطیفه لرین مبالغه کتب انواع علومه همت و بو عادت سینه و طریقت علیه بی همواره واجبه ذمت * یله رک ايفاسته غیرت بیورد قازندن (الناس على سلوك ملوکهم) * خواسی اوزره زرجایه عشابت و ظل و سایه سطنلرنده مستظلمین اولان علما و امراسی دخی بو شمع اشرفه ازجان و دل سالک اولدیرق زمان سلطنتلرنده بازار جواهر علم و معارف رایج و هر صاحب هنر و معارف رتبه عالییه صاعد و عارج اولدیلر * شارین اول سایه خدا و مظهر لطف مولانک قلب انور و فکر صائب منور لینه لایح اولمشکد شیخ شیوخ الاعلام و اعلم علماء الفخام محمد بن احمد الحنفی الالبشی المصرین عفاذ و احکام و معاملات انام و لطائف و حکایات و محاضراتده تصنیف و بیان بدیع اوزره تألیف ایلد بکی (المنظر من کل فن مستطرف) نام کتاب مستطابی آیات قرآنیه ربانیه و احادیث صحیحه نبویه و ضروب امثال عربیه و الفساض غریبه لغویه و حکایات جدیدیه و هر زیله و سائر لطائف عیدیه و نقایس مفیده بی مشتمل بر قاعده تدبیر نفس و منزل و دولت مسائلنی کافل صورتند * بر اثر معتبر و بر مجموعه عبرتخوا و اوب لیکن عربی العبارة اولمغه نفی اربانه خاص و فوائدی بعض انامه قرن اختصاص اولوب ککافه مسلمین ادراک و فهم و اذعان و عامه مؤمنین ایقان ایدمسوب استفاده سندن بی نصیب اوله جفاری غیرت ملکدارانه لینه منافی اولد بخی عقل و کیاست و فهم و فراست ملوک کانه لربه جزم بیور و بت تربیه الخلق و رافقه علی العباد لسان ترکی به ترجمه اولمسی باشند اراده علیه لری ناطقه پیرای ظهور و بونودن احقر عبد ککمز لری حافظ احمد انکجی زاده بشده کر مشر مننده لری

حقننده الطاف سنیه و اعطاف بهیاری ظاهره و بین الاقران باعث امتیاز و بر خاتم و پادشاهی
رفاه بی پایم اولان انعامات و احسانات جليلة القدرک شکری اوله رق واجبه ذمت عبودیت
ولازمه عهد صد اقم اولان دعاء شوکتیله اوقات گذار ایکن بر خقوای **بکر می** شکرتم لازم نکم
وعد جللی نکند سی باهره یعنی خدمت ترجمه به مأمور اولوب بخلق الاعانه من قبل الله تعالی
اولا و آخر تکلفات منشیانه دن عاری و تلغیفات بلیغانه دن ساده و بری افاده مرآمده سهولت
وسمت صعو بدن بجانب التزام اوله درق ترجمه مر قومیه شروع و بعد الاعام اول شاه جلجل
القدرک نام نامی همایون واسم ساهی مینت مقرونلرله تقال (محمود الاثر فی ترجمه المستطرف المستأثر)
اسمیه تسبیح قلندی لکن مطالعه ایدنلردن نیاز و رجا بودر که وجود ناجیزنده ضعف و علت
و بضاعه مدد قلت و طبعه اولان فتور و ملالتن قطع نظر کثرت اوزره اولان طلبه نک
تحصیل علوم و تکبیل فنون و فهم داعیه سیه الحاح و هجوملرندن مراملر بنده عدم مساعدده دفع
وزیر ابله معاندده **بکر می** و اقد اخذ الله ميثاق الذين اتوا الكتاب لیتینه للناس ولا تکتونه **بکر می** و عیدی
نحسته دخول و غضب جناب باری به وصول خوفندن من غیر فاصله بهر کون فنون شتی تدریسله
اشتغال و فکر عاجزانه مه فتور و ملال اواننده ترجمه مر قومیه نحر بر اولنشدنر اشو بسط و تمهیددن
غرض (الانسان لا یفلح فی الخطا والنسیان) ما لجه واقع اولان خط و خلل و قصور و زواله ظفر باب
اولد قلندره توجیه راه صواب ایلدیلر مآلنده بسط سبب ترجمه به یونندن اقدم مترجم مرحوم دیاجه
بندیان و افهام **بکر می** و هو حسی و علیه التکلان مناجاته الناس فیکصح انصافی برله تمهید ایلدیکی
معذرتی مسکی الختام اولمش (قلت اشارت لرینی واضع اولان طابع فقیر دخی بنده باراده سنیه تغییر
عبارات و اختصاراته ایدنلر ایدوب (ع) فاستجاب دعائنا الرحمن **بکر می** سری ظه و در به مظهر اذنف
منان اولنشدنر (ها و ان الشروع فی الترجمة) فهرس التکلب مصنف رحمه الله تعالی کتاب مذکور
سکسان درت باب اوزره ترتیب ایشدر (قلت) عند مذکور قصری حین تألیفده ملتزم اولان سنیه
اشارت ایلدیکی بعضی نقادن مسموع فقیر اولنشدنر انتهی **بکر می** باب اول **بکر می** دین اسلامک
مبانیسی بیاننده اولوب اوده بش فصلی مشتملدر **بکر می** ابکیجی باب **بکر می** عقل و ذکا بی ثنا
و مدح حق و بلاهی ذم و قدح بیاننده در **بکر می** ابکیجی باب **بکر می** قرآن عظیمک فضل
و قرائت و تلاوت ایدنلره احسان و اعطا اولنه حق اجر عظیم و ثواب جزیلی بیاننده در
بکر می در دنجی باب **بکر می** علم و ادبک فضیلتی و عالم و متعلک شرف و مزین بیاننده در
بکر می ابکیجی باب **بکر می** آداب مستحسنه و حکم مزینه حسنه بیاننده در **بکر می** ابکیجی باب **بکر می**
ضروب امثال بیاننده اولوب اوده فصول عدیده بی مشتملدر **بکر می** ابکیجی باب **بکر می**
کلام فصیح و بلاغت و فصاحت و رجال و نسادن فصحا و ادبایی ذکر بیاننده اولوب اوده فصول
نموده بی مشتملدر **بکر می** سکرزنجی باب **بکر می** مکنه اولان جوابلر و مستحسنه مکالم
و رشاقه لسان و اکامثال شیر بیاننده در **بکر می** طقوزنجی باب **بکر می** خطب خطبا
و اشعار شعرائی ذکر و انلرک غیرک اشعارندن سر قتلری و شعرائی اجوادک بقطاتی و بلغای
المجادک هفواتی بیاننده در **بکر می** ابکیجی باب **بکر می** جناب واجب الوجود و فیاض مطلق
فائض الجود جل و علایه توکل و تفویض امور و توسل بیاننده در **بکر می** ابکیجی باب **بکر می**
امورده مشورت و غیره اراده خیر و نصیحت و هر بر فرد موالات و مواخذه بر برلرین امتحان
و تبحر به و مواقف امور و نظر و نتائج خصوصه تأمل و فکر بیاننده در **بکر می** ابکیجی باب **بکر می**
وصایای حسنه و مواعظ مستحسنه بیاننده در **بکر می** ابکیجی باب **بکر می** صحت و سکونک
فضیلتی و حفظ مقال و نسانک مزیتی و بهتان و غیبتن نهی و سعی نموده دن اجتناب و مدح

عزالت و جانب شهرندن بجانب بیاننده اولوب اوده فصول عدیده بی مشتملدر
بکر می ابکیجی باب **بکر می** ملک و سلطان و ولایه اسلام و قضاة و حکامک اطاعت و انقیادی
و رعایا و برائتک اوزدینه سلطان و خاقانک واجب اولان حق و فقره و رعایاتک سلطان ظفر
اقتزانه واجب حق بیاننده در **بکر می** ابکیجی باب **بکر می** سلطانه مصاحبت و خاقانه مفارقت
ایدنلره لازم اولان شیر و سلطان نصرت اقتزان ابله کثرت صحبتدن و ترک آداب منادمندن تخویف
و تحذیر بیاننده در **بکر می** ابکیجی باب **بکر می** وزیر و وکلاء و صفات لازمه وزارت بیاننده در
بکر می ابکیجی باب **بکر می** ولایه و حجاب و ولایت حکومتده مخدعه و مخاطره و ضرر
بیاننده در **بکر می** ابکیجی باب **بکر می** حکم و قضا و قضانه لازم اولان احکام شرعیه
و حکم و قضا نک مقایله سنیه اخذ رشوت و هدیه نک شرعا ممنوعیتی و اهل قصص و حکایه
و منصفه مرایشه نک مذموم و مقدر و حتی بیاننده اولوب اوده فصول عدیده بی مشتملدر
بکر می ابکیجی باب **بکر می** عدالت و انصاف و بر و احسان بیاننده در **بکر می** بکر می باب **بکر می**
ظلم و تعدیتک شامتی و سوء عاقبتی و بهض ظلمه متقدمه بی ذکرده و یونلره بمائل شیر بیاننده در
بکر می ابکیجی باب **بکر می** اعمال و محصل اموال اولانلردن اخذ اولنلرین عهود و شروط
و سلطان و خاقانک اخذ و صرف اموال جزیه و خراج و احکام اهل ذمتده سیرت و حرکتی بیاننده در
بکر می ابکیجی باب **بکر می** مستحقنه معروف و احسان و انفاق و حوائج مسلمینی قضا
و مضلو مینه اعانه و امداد و احقاق حقوق بیاننده در **بکر می** ابکیجی باب **بکر می**
اخلاق حیده مستحسنه و اخلاق و طبایع سیئه مستفیده بیاننده در **بکر می** ابکیجی باب **بکر می**
بین المسلمین معاشرت و موالات و بر بری بیاننده اخوت و مودت و محبتک حسنی و بر برلرینی باریک
مدحی و بر برلری اراسنده معادات و مخاصمات و شقاق و نفاقک فحشی بیاننده در
بکر می ابکیجی باب **بکر می** مخلوق خدایه رحم و شفقت و فضیلت شفاعت و اصلاح
ذات البین بیاننده اولوب اوده ابکی فصلی مشتملدر **بکر می** ابکیجی باب **بکر می** اهل ادب
و حیای و هر کس ابله حسن معاشرت و موالات و لین الجانب و مواضع اوله نک شرعا و عقلا
مدوحیتی بیاننده اولوب اوده ابکی فصلی مشتملدر **بکر می** ابکیجی باب **بکر می** بکر می
و عجبی ذم و قدح بیاننده در **بکر می** ابکیجی سکرزنجی باب **بکر می** نسب و حسب ابله مغاخره
و تفاضلک ذم و عجبی و بر برلرله ادعاء تفاوتک فحشی بیاننده در **بکر می** ابکیجی طقوزنجی باب **بکر می**
شرف و سیادت و علو همت و یونلره بمائل شیر بیاننده در **بکر می** ابکیجی باب **بکر می**
خبر و صلاح و تقوانک فضیلتی و صحابه کزین رضوان الله تعالی علیهم اجمعین حضراتک آخر
اوزرینه فضل و مزینلری و اوایا و صلحا و رحیم الله تعالی نک ذکر بیاننده در
بکر می ابکیجی باب **بکر می** اولیاء عظام قدس الله تعالی اسرارهم حضراتندن ظهور ایدن
خوارق عادات و کرامات و صلحانک مناقب و حکایاتی بیاننده در **بکر می** ابکیجی باب **بکر می**
سلفده اولان بعضی ظلمه و اشرار و ارتکاب ایلدک لری فواحش و اضرار عبادی ذکر بیاننده در
بکر می ابکیجی باب **بکر می** جود و سخا و کرم و عطا و مکارم اخلاق و محاسن اعمال و افعالک
مدوحیتی و بعضی کرمانک جیادت و سخا لرتک خبری بیاننده در **بکر می** ابکیجی باب **بکر می**
بخل و امسای ذم و قدح و سلفده کچن بخل اخبارلری بیاننده در **بکر می** ابکیجی باب **بکر می**
اطعام طعام و مزید انعام و مسافر و مجاوره اکرام و معامله نک کیفیتی و مسافر و ضیفک بمامله
و آدابی و سلفده بعضی اکول اولان کیمه لرتک قصه و حکایاتی و اکامثال شیر بیاننده در
بکر می ابکیجی باب **بکر می** هر کسه عفو و صفح ابله معامله و اکظم غضب و حاکم ابله بمامله

وعفو ومغفرت وقبول معذرت ايله مسأله يسانند در **فرق اوتوزيدنجي باب**
 وعده وفا وعهد قضا وذيكره رعايت وعهد لري حسن جايت يسانند در
فرق اوتوزيدنجي باب سر و اسراري كنم و اخفاء وحفظ و وقا به و افشاي سري
 دم و قدح و غايت صون ايله جايت تقيه يسانند در **فرق اوتوزيدنجي باب** غدر و خيانت
 و اموال ناسي نصيب و غازات و بغض و عداوتك دم و قدح يسانند اولوب اوده فصول عديده بي
 حاويدر **فرق قيقجي باب** شجاعت و فائده سني مدح و جروب و قتال و جدالده حسن
 تدبير و اعداي دين مين اولنلر ايله مقابله و جهاد و قتاله حث و ترغيب و اعداد و آماده جوش ايدن
 خليفه و سلطانك فضل و شرف يسانند در **فرق برنجي باب** عرب بدن اولان شجعاك
 اسلاري و ابطال و طبقه لرك وصف و رسملري و جانت و خوفي دم و بعض جساك محاربه
 و معر كزده و قوعيافته اولان اخبار لري و غرائب حالات و آثار لري و اكا مشابه شلر يسانند در
فرق ايكنجي باب مدح و ثنا و نعمت شكر و مقابله سنده مكافات جزا يسانند اولوب اوده
 فصول عديده بي مشغله در **فرق اوچنجي باب** هجو و مديحتات هجو و مائلي يسانند در
فرق درديجي باب صدق و صداقتك فضل و مزيني و كذب و خيانتك قبح و ردائي
 يسانند اولوب اودني فصليني متضمن در **فرق بشنجي باب** والدينه برواحسان
 مدح و عقوق و عصيان قح و اولاده ميل و محبت و حسن اخلاق و آداب ايله تربيت
 و ذوق القربا به صله رحم و غريبلر يسانند در **فرق التنجي باب** مخلوقات و صفاتي
 و حسن و قبحي و طول و قصرى و الوان و البسه سنده متعلق و بونلره مائلي و مشابه اولنلر يسانند در
فرق بدنجي باب حلي و مصبوغ و طب و طب و بيو كا مشابه شلر يسانند در
فرق سكرنجي باب شبابت و شجوخ و صحت و عافيت و عرطوبل ايله بعض معرينك
 اخباري و مائلي يسانند در **فرق طقوزنجي باب** اسماء و كاي حسنه و صفات
 و القاب مستحسنه يسانند در **فرق التنجي باب** سفرو غر بلرده اولان منافع و احبا و اصدقاء دن
 فرقت و وداع و ذلت و حقارتك مستوجب اولان محالرده اقامتي ترك و وطن اصلي به ميسل و رغبت
 و بونلره متعلق آثار و حكايات يسانند در **فرق الي برنجي باب** غناي ذكر و جمع امواله ميل
 و محبت و انكاه و مغفرت يسانند در **فرق ايكنجي باب** فقرى مدح و ثنا يسانند در
فرق اوچنجي باب احسان و عطا سوال و طلب اولندقه جود و خايدنلري ذكر
 و حكا به و قصه عجيبه لري يسانند در **فرق الي درديجي باب** تحف و هدايا
 و انعامات و عطايا به متعلق آثار و حكايات يسانند در **فرق الي بشنجي باب** كسب و تجارت
 و عمل و صناعت و مشاغلري يسانند در **فرق الي التنجي باب** زمان و انقلاب و تغيرندن بش
 و شكوي و نوايب و صواب و بلوى اوزر بنه صبر و نسي يسانند در بودني اوج فصلي مشغله در
فرق الي بدنجي باب شدت نصكره فرج و آلام و مشقت عقيدده فرح و دفع حرج يسانند در
فرق الي سكرنجي باب عييد و خدم و جواري و حشم يسانند اولوب اوده ايكى فصلي
 مشغله در **فرق الي طقوزنجي باب** عرب جاهليه لك اخبار قريحه و اكاذيب و اراجيف عجيبه
 و بعض اوبد و عوايد يعني قواعد لري و غرائب حالات لرك يسانند در **فرق التمشنجي باب**
 كهانت و قياقت و رجز و عرفات و نظير و فراست و تقال و نوم و رؤيا و تخيل و بونك امثال شلر
 يسانند در **فرق التمش برنجي باب** حيله و خدعه و توسل و انلر ايله مطالب و آثار به توصيل
 يسانند در **فرق التمش ايكنجي باب** حروف هجا ترتيبى اوزره دواب و وحوش و حيوانات
 و طيور و هوام و حشرات و مائلي يسانند در **فرق التمش اوچنجي باب** عجائب مخلوقات دن

بربنده قليه بي ذكر يسانند در **فرق التمش درديجي باب** آدم عليه السلام در مقدم
 مخلوق اولان جان خلق و صفات لري يسانند در **فرق التمش بشنجي باب** ميا و بحار
 و انهار و آبار و بونلرده اولان عجائب و اسرار يسانند اولوب اوده فصول عديده بي مشغله در
فرق التمش التنجي باب ارض و جبال و طل و رمال و عجائب بلدان و غرائب بندان يسانند
 اولوب اوده فصول و غيره بي متضمن در **فرق التمش بدنجي باب** معادن و اجار و انلره ايداع
 اولنلر اسرار و خواص و منفعلري يسانند در **فرق التمش سكرنجي باب** اصوات
 حسن و الحان مستحسنه و سماع و غنائى ذكر و طباع ناسك استماع و استلذا اذنه اخلاق و بعض
 ناسك استكراهي و سبب استكراهي و بعضك استحقاق يسانند در **فرق التمش طقوزنجي باب**
 ملوك و خلفاي ماضيه بحال سنده مصاحبين و جلسا كات بحجبه مضحكه نادره و خوانندگان
 و مغنيلرك اخبار و حكايات يسانند در **فرق بشنجي باب** جواري مغنيات و ترنم و اصوات
 و قبائل و شعب متفرقات يسانند در **فرق برنجي باب** عشق و محبت و عشقه مبتلا
 اولنلرك كيفيتي و عفت و ترك فحشبات ايله مغفرت لري و حب عشق ايله وفات و رحلت ايدنلرك مناقب
 و مائلي يسانند در **فرق التمش ايكنجي باب** دقايق انواع شعر و غزل و مقطع و قطعه
 و موال و مفرد و ارجوزه و لغزل و هر برشتي لايق و مناسب وجه اوزره مدح و ثنا يسانند در
فرق التمش اوچنجي باب نوان و صفات لري و نكاح و طلاق و معاشرت لري و دار كلام و انلره
 مقارنت و مصاحبت لري و ناسي مدح و مذموم اولان شلره ميل و رغبت و امثال لري يسانند اولوب اوده
 فصول عديده بي حاويدر **فرق التمش درديجي باب** خمر و باده و شر بندن زجر و نهني
 و حرمتي يسانند در **فرق التمش بشنجي باب** مزاح و لطيفه ده جاز اولان مرئيه ده
 رخصت شرعيه بي بيان و بسط و تتم يسانند در **فرق التمش التنجي باب** كليات و اشعار نادره
 يسانند اولوب اوده فصول عديده بي مشغله در **فرق التمش بدنجي باب** دعا و قبول و اجابنده
 اداب و شروط يسانند در **فرق التمش سكرنجي باب** قضا و قدر و احوال لري و بونلره
 متعلق اولان مسائل يسانند در **فرق التمش طقوزنجي باب** توبه و ندامت و استغفار يسانند در
فرق سكرنجي باب مرض و علل و طب و علاج و دوا و رعايده مريض و اكا مائلي حكايه لري
 يسانند اولوب اوده فصول متعدده بي متضمن در **فرق سكرنجي باب** موت و سكراتي
 و شدت و عطف موده قبر و سوال و عذاب و بيو كا مناسب و متناسق اولان فوائد يسانند در
فرق سكرنجي باب صبر و ناسي و تحمل و تعازي و مرئيه لري يسانند اولوب اوده فصول
 عديده بي مشغله در **فرق سكرنجي باب** دنيا و احوال و اهلنك قلب و تغيري
 و دنيا دن زهد و اعراض و ترين و عايشه فر دقت و املامق يسانند در **فرق سكرنجي باب**
 كه آخر ابواب در فخر كائنات عليه ازكي التحيات صلى الله تعالى عليه و سلمه صلاة و سلامك فضيلتي
 يسانند در صاحب كاك سيد عباد اولان افتد بزه صلاة و سلام ايله كتابي اختتامى يوم ميعاده
 شفاعت عظمائرين رجا و ذات عليه لردن توسل ايله نائل عطا اوللرني تقال لايچوندر

باب الاول في ذكر مبانى الاسلام

وفيه خمس فصول الفصل الاول في الاخلاص لله تعالى والثناء عليه يعني باب اول
 اسلامك بنا و اساسي يسانند اولوب اودني بش فصلي مشغله در **فصل اول**
 واجب الوجود و فضا ض باهر الجود جل و علا بي مدح و ثنا و اخلاص يسانند در عبده
 يلوب اعتقاد ايلك فرض عيندر كه الله تعالى واحد و شريك و نظير دن منزّه فرد و صمددر و مثل
 و ضد دن مقدسدر ازل و دائم و ابددر وجود و وار لقيك اولي بوقدر و ابديتك آخرى بوقدر

دائما عبادتک ایجاد و تخلق و حفظ و تزیین ایله فائز اید و آمد یعنی دهر و زمان ذات مقدسه سنی
و وجود حقیقه سنی افنا و تغییر ایلر اول و آخر باطن و ظاهر اول و دوم جسم و جسمانیدن متره و اشیا دن
برشی ذات شر یافته مائل اول و آخر و اعراضدن مقدس و کاشاندن برشی کندویه مشابه اول و آخر
هر برشی عظمیت شایسته فوق و علونده ایکن یتد عبادیه هر برشیدن بلکه عبادک بوینده کی
عرق که جل و بریدن زانندن دخی قرب معنوی ایله اقر بدو هر برشی موجود اوزرنده حاضر و عبادی
نه محل و نه مکانده اول و آخر ایسه معیت معنویه ایله اناره ناظر در ذات علیه سنی اجسامک ذواته
مشابه اول و آخر یعنی کی دن و قریبی دخی اجسامک بعضیتک بعضیتنه اول و آخر قریبته مائل و مشابه
اول و آخر زمان کندوی تحدید و تعیین ایلر مکان احاطه ایلر آیات و اخبارک دلالت و اقتضای اوزره
مؤمنین ابرار دار قرار و جسته کوز ایله کور در هر برشیه جبار و ظاهر و هر برشی خود نمکنه غالب
و قادر در قهر و قدرته عجز و قصور عارض اول و آخر ذات علیه سنی معنی نفاس و نوم طاری اول و آخر
عزت و غلبه و جبروت ذات مخصوص ملک و ملکوت حقیقتنه مقصور در جمیع مخلوقات و افعال
و اعمالی خالق و اقوات و ایزاقاری رازق و عرلی تقدیر و تعیین ایدن اول و آخر مقدوراتی
عد و احصا و انحر معلوماتی نفاذ و انتها بولم جمیع معلوماته عالم در سر و خفی ذات مقدسه ظاهر
و جلیدر هر کسک قلبنده مستتر و اجس و ضمازه و دروننده مضمر خفیات سراره عالمدر و علندن
ارض و سمواته ذره مقداری شی خارج اول و آخر جمیع کائناتی مرید و حوادثی ند بر ملکنده
قبل و کثیر جلیل و حقیر خیر و شر نفع و ضرر واقع اول و آخر بحق اراده و قضا و قدرت و حکم و مشیتله
واقع او و اول و آخر حاصل نه شبهه اراده علیه سنی تعلق ایدر ایسه البدیه او و تعلق ایزد ایسه اول و آخر
موجد و مبدی و مرجع و معید و فعال ایدر اول و آخر حکم و قضای سنی کیمه رد و دفع ایدیه از عباد
و بندگانی معاصی و مناهیدن اجتناب و احتراز ایدیه از انجیق کنندیک توفیق و رجیتله ایدر اول
معبود ذوالجلاله عبادات و طاعاته مکنیت حاصل و قدرت مبسر اول و آخر بحق حقک اراده و تدبیری
ایله حاصل او و اناس ایله جن و ملائکه و شیاطین اجتماع و اتفاق ایلدر کنندیک اراده سنی
اول و آخر عالمده ذره بی تحریک و نسکندن عاجز در جمیع و بصیر در هر برشی کور و بشارت ایدر
متکلمدر بر کلام ایله که کلام مخلوقه مشابه اول و آخر ذات علیه سنی ماعداد هر برشی حادث اول و آخر
جمله سنی قدرت و اراده سیله خلق و ایجاد ایلدر و هر بر حرکت و سکونده یعنی کافه اشیا ده
و حدایتنه دلالت ایدر البدیه بر حکمت و اراد که ان فی خلق السموات و الارض و اختلاف الیل
و النهار آیات لا ولی الا لایاب آیتی بومده ایدر دلیلدر و مفاد شریفی سموات و ارضک خلق و ایجادنده
لیل و نهارک ظلمت و نور و ضیاء ایله اختلافنده شوائب حس و وهمدن خالصه و کدورتندن صافیه
اول و آخر ذوی العقوله صانع و خالقک وجود و وحدتی و کمال علم و قدرته دلائل و اضمحه و براهین
ساطعه و اردر دیمکدر (قلت) صانع عالمک وجودیه و وحدته و کمال علم و قدرته سوره بقره اول و آخر
ان فی خلق السموات و الارض آیتی منضو قبحه فلیک و مظهر و تصرف ریح و سحاب دخی
دلائل ایکن اشبونی نظم جلیله اوچه قصره سبب ندر دبو و ارد اول و آخر سوال مقدره جوابده قاضی
بیضاوی الله تعالی اعلم ذکر اول و آخر اوچه قصره حکمت چونکه مناط و مدار استدلال تغییر
اشیا اول و آخر اشبونی جلیله دخی ذات شی و جزء شی و خارج شیده اول و آخر انواع تغییره متدائر
و میننه اول و آخره اوچه قصره اول و آخر و ذواته اول و آخر تغییری تغییر لیل و نهار و جزئیه اول و آخر
تغیری عینا صوره صورتک تبدیلیه اول و آخر تغییری و خارجنده اول و آخر تغییری افلاک اوضاعی
تبدلنده اول و آخر تغییری کیدر دیمکدر لکن مولانا ابوالسعود تفسیرنده بویآینده ملک و قدرنده استبداد
حق مقصود اول و آخر دال اول و آخر معظم شواهد ایله اکتفا و اما سوره بقره بولر ایله سیله حقک رحمت

واسعه ایله اتصاف یاقی قصد اول و آخره اول و آخره دلائل توحید ضمیمه فضل و رحمت دلائلی
دخی ذکر اول و آخر در دو تعلیل نکتته ایتد در تقدیر (انتهی) شعراء متقدمین اسمعیل ابو العتاهیه
آیت کریمک مصنفی اول و آخر معنای لطیف و مفهوم متنی داده شوا یاقی سوبلدی * فیاضیه کیف
یعنی الاله * ام کیف یخجد الجاحد * و فی کل شیء له آیه * تدل علی انه واحد * و لله فی کل
نهر بک * و نسکینه فی الوری شاهد * معنای یت استعجاب و استغراب اول و آخر که نه کونه الله
ذوالجلالک وجود و وارلخی انکار و نه کیفیت طاعتدن خروج و عصیان اول و آخر حال بو که اشیا
و کاشاندن هر برشیده و حدایت و فردایتنه دلیل و مخلوقاتک حر که و سکوننده و هر برشیریک
و نسکیننده شاهد موجود و ثابتدر دیمکدر (و شاعر دیکر دخی اشوقولی نظم ایتد * کلا برتقی
الیه بوه * من جلال و قدره و سناء * فالنهی ابدع البریه اعلی * منه سبحان مبدع الاشیا
معنای نظم حق جل و علاک کمال علو و عظمت و کبریا و جلالتی عقل و وهم تصور و تأمل ایله
نه مرتبه به ایصال ایلر و نه درجه عالیه به ارتقا و انتها ایتد و مبدی الاشیا و الکائنات
و مبدع الانوار و الموجودات اول و آخر حق جل و علاک عظمت و کبریا و جلالتی تصور و تأملدن ایلر و در
و الحاصل عظمت و علو و کبریا سنی کنه و حقیقتی عقول بشر فیه و ادراکدن قاصر و تأمل
و تصور دن عاجزدر دیمکدر (داماد بی اکرم حضرت علی مکرم رضی الله تعالی عنه ولد مشفق
و صاباسنک بعضیتنه بیور مشردر که ای فرزند عزیزم رب مهال واحد در و قدیم لایزالک شریکی
یوقدر اگر شریکی اول ایدنی اول شریک طرفندن دخی رسل و انبیاء کور ایدنی انک دخی آثار ملک
و سلطنتی و غلبه سنی و افعال و صفاتی کور و بیلور ایدک لکن ذات مقدس باری واحد
و شریکی یوقدر و ملکنده بر احد کندویه ضد اول و آخر (و یتد امیر المؤمنین علی رضی الله تعالی عنه
(کل ما تصور فی الازدهان فانه بخلافه) بیور مشردر یعنی الله تعالی الی الابد اناسک اذهاند
کنه ذات و صفات و افعاله دایر تصور اول و آخر هر بر وصف و معنائک خلافتنه در الحاصل کنه
ذاتی بلمر و ادراک اول و آخر دیمکدر (اشبوشمر حکمت شعار لید بن ریمه نکدر رضی الله تعالی عنه
* الاکل شیء ما خلا الله باطل * و کل نعم لاحاله زائل * و کل ابن اثی لو نطاول عمره *
الی الغایه القصوی فلا غیر آمل * و کل اناس سوف تدخل بینهم * دو یهیه تصفر منها الا نامل *
و کل امری یوماسیر ف سعه * اذا حصلت عند الله الخصال * مال آیات بو عالم کون
و فساد ده حق جل و علاکی توحید و ذکر و عبادات و طاعاتدن ماعداد هر شی باطل و هر بر نعم
و لذت فانی و زائلدر هر کشی که عمری از دیاد بولوب غایت قصویه و اصل اولیه حلول اجل ایله
میت و قبزه راجع و آنکدر هر بر انسانه عاقبه الامر داهیه موت عارض اول و آخر تن نازنین ابله
و بارمقنری اصفر ایله افنا ایدر هر بر فرد خبر و شردن نه عمل و نه فعل اشد ایسه بوم جراده
مکافاتی کوردر دیمکدر (روایت اول و آخر که اول خطیب منبر اول و آخر مخاطب خطاب تشریف نصاب
وما ارسلناک علیه ازکی التحیات و اتم التسلیات افتد بر نیت اول مذکورک مصراع اولی منبرده
ایکن مدح و تعجین مقامنده (ان اشعر کلمه قالتها العرب الاکل شیء ما خلا الله باطل) بیور مشردر
(فصاک اولندن بو محله کلنجیه قدر مبین اول و آخر اعتقادی یاند نصکره اول رحمت عالمین
محمد المصطفی علیه الصلاه و السلام افتد بر حق تعالاک کافه خلافتنه مبعوث رسول
و خاتم الانبیاء اول و آخری و شر بعت مطهره سنی سائر شرایی نسخ ایلدیکنی والله تعالی اول
فخر رسل و مبین اوضح السبل علیه الصلاه و السلامی سید بشر و شفیع محشر قلبی و امور
دنیا و آخرتدن هر نه که خبر و یردینه صحیح و حق اول و آخری و بعد الموت خبر و یردیکنی اعتقاد
یعنی منکر و نکیر هر بر قوله واجب الوجود دن و توحید دن و دین و اسلامندن و رسوایندن

سؤال اید جگر بنی و عذاب قبر و میراث و صراط و جنت و جهنم حقیقی و عصاة مؤمنین
احراق و انتقامه نضکره نار جحیمدن اخراج و دار النعمه ادخال ایل اکر ام اید جکی اعتقاد
و قلبده ذره قدر تصدیق و ایمان و اذعان و قبول و ایقانی اولنلر جهنمه قالمه جفتی و مقربند
دیلدیکنی بلا حساب دارالسلامه ادخال اید جکی و یوم جراده مرتبه لری حسبیه انبیا و علما
و شهدانک شفاعت لرینه ایمان و آتارده وارده و اخبارده واقع اولدیغی وجه اوزره صحابه
رضوان الله تعالی علیهم اجمعین حضرت انلرینک فضل و رجحانی اقرار و جیجسته حسن ظن
و مناقب جلیله لری قننی کیمده که تصدیق اید یعنی بر کیمسه ابتداء فصلدن یومعه کالجده
قدر ذکر اولنان مسائل اعتقادیه بی ایمان و قبول و اذعان ایلسه اول کیمسه اهل حق و اهل سنت
جاعتنه لا حق و ارباب ضلالت و بدعتدن مفارقت الله تعالی بزی بواعقاده ثبات اوزره
ترزاق و حلول موه قدر اهل سنت مسلکده دوامه توفیق ایدوب حل متین اولان شرع
مینه تمسک و اعتصام ایله مکاره داریندن وارسته و سالم ایلله آمین دیو صاحب مستطرف
عقائد اهل سنتی کوزل بیان و دعا ایلشدر روح الله روحه ذکر اولنان اعتقاد الهیات و نبوات
(بنی الاسلام علی خمس شهادة ان لا اله الا الله وان محمدا رسول الله و اقام الصلوة و اداء الزکوة
و صوم رمضان و الحج) حدیث شریفده مذکوره اولان ارکان خسه نک برنجیسیدر یعنی
حق تعالی ک وحدانیته و استحقاق الوهیت اقرار و ایمان و اول سید بشر و شفیع محشر
علیه السلام رسالت و نبوتی اعتراف و ایقاندن و خسه مذکوره نک (ایکنجی عباد و طیفه)
فرضه اولان صلوات خمس ادا و اقامه در (اوجنجی تحقیق حول حولان ایله حد نصابه بالغ
مال اوزرینه برسته دورا بندکده حسابیه ادا زکاتدر بوراده قلم ناسخ مترجمن جیفان تحقیق حول
حولان و مالک نصاب اولدقده عباره سی صورت مذکورمه کوردی قنامل (و درنجیسی حج بیت
محرمدن) و بشنجیسی صوم رمضان مکرمدر **الفصل الثاني فی الصلاة و فضائلها**
قال الله تعالی **حافظوا علی الصلوات و الصلوة الوسطی و قوموا لله قانتین** و قال الله تعالی
ان الصلوة کان علی المؤمنین کتایا موقوتا و قال الله تعالی **و اقموا الصلوة**
و آتوا الزکوة یعنی بش فصلدن ایکنجی فصل نمازک فرضی و فضلیتی بیانددر نمازه مداومتک
و جوینی و محافظتک سنک فرضی حق جل و علا اشبوا و اج آیت کریمه ده بیان یورد (اولکی
آیت کریمه نک معنای شریفی قولرم سزه و طیفه فرضیه قلد یغم صلاتی خصوصاً صلاة
وسطانی و قننده ادا و خشوع و خضوعه مقارنت و مداومت ایله محافظت ایدیکز و صلاته
ذاکرین و خاشعین اوله رفی قائمین اولکر دیمکدر (و صلات و سطا دن مراد اکثر مفسرینک قولری
اوزره صلاة عصر در وسط ایکی معنایه اطلاق اولنور (بری وسط بین الشبتین یعنی ایکی شبتک
اونره سی) ایکنجی فضل معنایه در صلات عصر مراد اولدیغی تقدیرجه فضل معنایه در
زیرا بروقتده ادا اولنور که اجتماع ملائکه کرام ایله فضیلت و شرف یواور و اشتغال ناس
وانام وقتده مقارنتله فوت و تلف اولسی احتماله حق جل و علا حضرت لریندن تخصیص بالذکر
ایل شانه اهتمام اولمشدر (و بعض مفسرین صلات ظهر در زیر اوسط نهاده واقع اولغله
صیفده شدت حرارت و شتاده شدت برودته مقارنتله اشق صلوات و اجز عبادات اولدیغندن
افضل و اشرف اولوب اول سیددن وسطی ایله موصوفه اولمشدر دبدیلر و سایر صلوات اولسه
دخی ذاهب اولدیله هر بری تفصیل اولسه مستقل برکاب اولور تطویل و اطیاندن احتراز
ایچون اجمال اولندی (ایکنجی آیت کریمه نک معنای شریفی تحقیق صلوات خمس مؤمنینک
اوزرینه اوقات معینه و ساعات مینه ده فرض عین اولدی تعیین اولنان اوقاتدن اخراج ایل

تقویت و تقصیر جارا اولماز آتدر (اوجنجی آیت کریمه نک معنای شریفی قولرم سزه واجبات
وسنه رعایت ایله خشوع و تعدیل ارکانه اهتمام ایله خضوعه مقارنت اوله رق اداء صلوات
مکتوبه و مقروضه و تعیین شرع ایله معینه اولان زکاتی اداء و اعطاء ایلک مائنده در
(صلاة لفطنک اشتقاقده و معنایه اختلاف اولندی بعضیلر دعا معنایستدن مأخوذ دبدیلر
و دعایه صلاة نسیمه اولنجی کلام عربده معروف و مشهور در بو تقدیرجه صلاته صلوات
اسیمله نسیمه دعایی متضمن و مشتمل اولدیغی ایچوند (و بعضیلر دبدیلر که رحمت معنایستدن
مأخوذ در حق **ان الله و ملائکته یصلون علی الی** آیت کریمه سنده یصلون نک ضمتده
اولان صلات حق جل و علایه اضافت و نسبت ایله رحمت و ملائکه به اضافت و نسبتله
استغفار و ناسه اضافتله دعادر و علیه الصلوة و السلام (اللهم صلی علی آل ابی اوفی)
قول شریفده اولان صلاة رحمت معنایستدر آل ابی اوفایه رحمت ایلدیمکدر (بعضیلر
دبدیلر که استقامت و طوغریلق معنایستدن مأخوذ در عرب عرب بانک **صلبت العود علی النار**
کلامی تقویم معنایستدر و نمازه صلات نسیمه اولنجی عبادی طاعت رب خالقه اقامه
و خدمت قالی الحب و النواذ و خلاصه رضایستدن نهی ایلدیکی ایچوند **قال الله تعالی**
ان الصلوة تنهی عن الفحشاء و المنکر اشبو آیت کریمه نک مالی تحقیق صلات مقروضه
بالحاصه غشاء و منکر و مناهی و معاصیدن نهی و منع ایدر بر کیمسه صلاتی لایق اوزره ادا
و اکیال ایلله اول کیمه دن مناهی و غشیات صادر اولماز و اولسه دخی ثوبه به و وفق اولور
(قاضی یضاوی علیه رجة الباری بو آیت کریمه نک تفسیرده نقل و حکا به ایلر که عهد
سعائنده اهل مدینه دن بر کیم ذات نبی علیه الصلاة و السلام اقتدا و معیت و اقتفال ایله اداء
صلوات ایدر ایدی لکن بر مقتضای بشریت اول ذات جیع فواحش و منهای مرتکب ایدی
و معاصی و منکران اصلاً مجتنب دکل ایدی اول شاب مجرمک سوه حال رؤف بالمؤمنین اولان
رسول هادی به وصف و تریف اولندقدن ادا ایلدیکی صلاتی قریب عهدده کندوبی
معاصیدن مانع و ناهی اولور یوردیلر اشبو کلمات در بار صدوریندن چند روز مرورنده توفیق
توبه ایل اهل تقوادن اولندی (و بعضیلر نمازه سبب نسیمه صلات رسول علیه الصلاة و السلام
افتدیمز (علی ایمان الصلاة فن فرغ لها قلبه و جاد علیها بحدودها فهو مؤمن) یورمشدر
مالی نماز کشتنک رب ایلله عیدی یشتده صله یعنی وصلت و قربت اولدیغیچوند دبدیلر قلبده
ایمان یواندیغنه و اذعان و ایقانی اولدیغنه علامت اولوب قننی کیمده که قلبی صلاته سوادن
فارغ قبول و شروط و واجبات و سنن و آداب و مستحباته رعایتی التزام و حدودینه اهتمام ایلله
کوزل ادا و اقامه ایلله تحقیق اول کیمه مؤمن کامل و مخلص عاملدر دیمکدر (روایت
اولندیکه حضرت عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنه نمازک خضوع و خشوع لازم اولدیغنی
بیان معنایستدر منبرده ایکنجی قننی کیمده در که مسن و اخیار اولوب و اسلامده حیده سی اغاروبده
قلیدیغنی نمازین اکیال ایلله یورد قننده جماعت حاضریندن بعضیسی یا امیر المؤمنین نمازی
قبلو بده نمازی ناقص اولقی نه کیفیتله اولور دیو سؤال ایدنجیه جوابنده بر کیمه نمازی
قبلوب لکن خشوع و خضوعنی و سجود و رکوعنی اتمام و اهتمام ایلله اکیال ایلله و نمازده
اقبال و توجهی حق تعالی حضرت لرینه اولماسه او کیمه نک نمازی ناقص و اتمامدر یوردیلر (قلت)
رکوع و سجودده طمانینت و تعدیل ارکان بر نسیمه مقداری جوارحی تسکین ایلله قرار عند الامام
الاعظم واجب و ابو یوسف و شافعی عند رنده فرض و قومه و جلسته ده طمانینت بالاجماع
سنت اولدیغنی فقد کبدانی شرحی قیستانی و سایر کتب فقهیه مصر حدیثیه (ام المؤمنین

عاشد صدیقه رضی الله تعالی عنهما دن مغوله و مروه اولان روایت اوردن برین ازاوج مطهرات رسول ذیشان علیه الصلاة والسلام حضرت نری ایله محاده و مکالمه ایدر کن نماز و قی کلد که واجب الوجود و معبود بالحقه کال استغراق و غایت توجه و اقبالدن ماسوا و جیزدن کلیامنی و مضحک اولوب صلاتدن فراغه قدر نه علیه الصلاة والسلام برزی و نه برز رسول علیه الصلاة والسلام یلور و نه خیر اولور یوردیلر (امام حسن بصری رحمه الله تعالی دن مجتهدین یعنی متقین حضرت نری نک حال و شانری ندر و نه علمه اشتغال ایدر که یوزلنده لمعان نور ایله صباحت و محاسنارنده لطافت وارد یوسوال و استفسار اولند قدغه جوابنده انلر قلیربی ماسوا دن خالی قلوب عبادات و طاعات و کثرت مجاهدات ایله حق تعالی حضرت نری بنه سیرایتد کلدن اول ذوات کرامه حق جل و علا نور فیضدن اکسا و الباس ایلشد رجاء و وجوه لرنده لمعان ایدن انور الهیدر یوردیلر (بعض علما یوردیلر که بر شخص بروقت نماز فوت ایلده اول شخص فاشه جیع ملائکه صبحه و فریاد ایدر لر (رابعه عد و به رجها الله تعالی شب و روزه یک رکعت نماز قیلار ایدی و دیر ایدیکه شو کثرت عبادت و وفرت طاعتله اول معبود کریم دن اجر و ثواب طلب اتم انجی مراد و مقصودم رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلم افندیم بین الانبیاء بنم ایله فخر یورب امتدن بر مرأ ناقصه العقل کیچمه و کوند زده شو مقدار عمل ایلر دیوانیه خطاب ایله قلب شریفنه سرور و حبور و حفظ و موفور حاصل اوله (و بعض آگاهدن حکایت اولمشکه ذوالنون المصري قدس سره العزیزه افتدا ایله اداء صلاة مراد ایلدم افتتاح تکبیری ایچون رفع ید ایدوب الله دینجه مخیر و مبهوت و فانی و مستغرق اولدیلر روحی یوق جسد کی مدت و افره قیاما طوردیلر بعد زوال الاستغراق مقام فرقه کلوب تکرار الله اکبر یورنجه مهابت تکبیری ایله قلم باره لندی ظن ایلدم (حق سبحانه و تعالی حضرت نری داود علیه السلامه شوبله وحی ایلده که داود بر کیمه که ذات اجل و اعلامه محبت دعواسن ایدوب کیچمه زده ذکر و فکر و صلاة و طاعات ایله اشتغال ایتوب نائم و غافل اولسه اول کیمه ادعاء محبت کاذب و عاظمدر ز راهر محب حبیبله دائم خلوت طلب و راغبدر رب ذوالجلال ایله خلوت ذکر و فکر و عبادات و طاعات نوم ایسه فرقت و محبوبندن مر لندر (عبد الله بن مبارک کیچمه زده ترک نوم ایدن اهل طاعت و محبت مدح و شاده شو قطع بی نظم ایلدی * اذما اللیل اظلم کابدوه * فیسفر عنهم و هم رکوع * اطار النوم خوفهم فقاموا * و اهل الامن فی الدنیا هجوع * معنای قطع کیچمه مظلوم اولوب نوم و تعطیل حواس و امور معاشدن فراغت ایله سائر اسراحت طلب ایلد کلدی و قدغه مردان الهی اولان اهل محبت کثرت مجاهده ایله کیچمه مکابده ایدر لر و الی الصباح ساجدین و را کمین اوله رق طاعات ایدر لر انلر خوف و خشیتلری نوم و غفلتلی ازاله و اذنا ایلکله عبادت و اقامه صلاته مشغول اولور لر و عذاب و عذاب حقدن خوف ایتیلر تا بصباح او یورلر دیمکدر (صاحب مستطرف رحمه الله دیر که سلیم شیخ شمس الدین ابن امیر الحکم النجری اشیر ایتله اکثر یا تمیل ایدر ایدی * یا ایها الرافدکم نرقده * فیا حبیبی قد دق الموعد * و خذ من اللیل و ساعاته * حظا اذا ما هجع الرافد * من نام حتی ینقض لیله * لم یبلغ المنزل او یجهد * قل لذوی الالباب اهل التقی * قطرة الخسرانکم موعد * مال ایسات ای نائم غافل نمقداره دک او یورسین ای بنم دوست و صدیق قائم و متبفظ اولکه موعد جزا و مکافات اعمال قریب اولدی سائر اهل نوم و غفلت او یور دقلری و قدغه سن کیچمه و قدغه حقه عبادت و قول الله حفظ و نصب اخذ ایله زرا بر کیمه کیچمه منفصیه اولتجه دک نائم اولسه منزل و مرتبه نائل اولماز نفسله مجاهده ایلدیکه سائر اوقانده عبادته سعی ایتسه دخی سن اصحاب عقل اولان اهل تقویه حشر حشری سزره

آماده در دیوسوله دیمکدر (قلت) او یجهدده اولان اوحی و یاخود الامعسانه در انتهی (سیدنا اویس القرنی رحمه الله تعالی کیچمه زده اصلا نائم اولوب دیرلر ایشکه ملائکه کرامت خالری ندر که دائما حقه تسبیح و تقدیس و عبادته کندوز بنه فتور عارض اولماز و بزره عارض اولور لایق عبودیت ایلده بلا فتور شب و روز عبادتدر (حذیفه رضی الله تعالی عنه یورمشدر که علیه الصلوة والسلام امر صعب و شق شاق ظهور ایلدیکه و قدغه او فخر کائنات صلاته شغل و فراغ ایله حقه مناجات ایدر ایدی (هشام بن عروه دیمشکه پدر اجدم صلات مکتوبه و مفروضه بی ادا ایلد کلدن ده تطویل قیام ایله اتمام ایدوب دیرلر ایدیکه صلاتی بوصفت ایله ادا بنم رأس مال و سرمایه رفاه حالدر (ابو الطغیلا دن مروی اولمشکه اول غارده رفیق و شیخ عتیق و امام علی الحقیق حضرت ابی بکر الصدیق رضی الله تعالی عنه شوبله یوزلر ایشکه ای عباد الله سبئات اعمال ایله اکتساب ایلدیکر نار بحیمی اطفأ و شدت حرارتی افنا ایچون عبادته فالفک بن اول خاتم رسل الله علیه صلوات الله یسماع ایتدیمکه (الصلاة الی الصلاة کفارة لما ینهما ما اجتنبت الکبائر) یورلر ایدی دیمشدر (مترجم مرحوم یوروا بنی ترجمه ده صلاة فر بضه صلاة اخرایه قدر کاردن ماعدا بر مقتضای بشریت اجتناب اولنه میوب ارتکاب اولنان معاصی و منهیاته کفارتد راستنا یوریلان کاردن مراد حقوق عبادت نموده اولان کیره در مثلاً آخرک جائنه و عرضنه و ماله تعرض کی یومغوله اولان کیره (الثانی من الذنب کن لاذنب له) و دخی (لا صغیرة مع الاصرار ولا کبیره مع الاستغفار) مدلول لر ترجمه مثبت و ارادة الله در دیلر سه عذاب ایدر دیلر سه عفو ایدر دیمشدر فلیأمل (قلت) شارح جامع صغیر مولانا شای منتقد اولان (الصلوات الخمس و الجمعة الی الجمعة و رمضان الی رمضان مکفرات لما ینهن اذا اجتنبت الکبائر) حدیث شریفی شرح ده ایشبو حدیث شریف ماقبلی دلالت ایتد یکی اوزره شرط و جرا او اولوب معنای دخی بش وقت نماز و صلاة جمعه منتهی اولدینی دیکر جمعه به و بر صوم رمضان منتهی اولدینی دیکر صوم رمضان ده بئلرنده اولان صغائر ذنوب کلبسی مکفرد اما کبائر ذکل یعنی کبائر مغفرت اولنماز دیمکدر یوخسه معنای ذنوب کبیره اولما یجده مغفرت اولنور و کبیره اولور ایتسه صغائر مذنب مغفرت اولنماز دیمکدر دیمشدر قدیر (مجددین منکدر رحمه الله تعالی کندوسی و واده سی و همشیره سی اوزر بنه کیچمه ایلانما ترجمه و تقسیم ایدوب یعنی هر برلری کیچمه مک بر ثلثی عبادت ایله احبا و ثلثاننده نومی اعتیاد ایدر لر ایش پس همشیره سی وفات ایتد کده انک ثلث حصه سی کند و حصه سه ضله ثلثان لیل و بعدها والده سی دخی فوت اولد قدغه انک ثلثی دخی الوب تمام لیلی ترک نوم ایله الی ارتحال عبادته اولشدر (مسلم بن یسار رحمه الله تعالی اهل بیت و عیاله ینکرده اوله جق صحبت و ملاطفه و ضحک و خنده کزی حقه عبادت و صلاته شروع و قدغه توقیف ایلد زرا صلاته شروع ایلدیکه کال استغراق و نه سبایت توجه و اقبالده سزرلر کلمات و ضحک ککزی استماع ایدم دیو تنبیه ایلدیکند نصکره خانه لر بنه داخل اولد قیچمه اهل ینلری ترک کلمات ایله ساکت و صامت و صلاته شروع یور دقلرنده فرصت مکالمه و محاده به مالک و ملاطفه و مضحکاله ضاحک اولور لر ایدی (مترجم دیمشدر که یوحکایه دن مستغفا اولان حصه مصلی بر مرتبه و بر درجه به رسیده اولور در که صلاته شروع نموده ماسوا به عالم و خیر و بر شنبی راقی و بصیر اولوب فناء فی الله و بقا بالله درجه و رتبه لرینی احراز ایلور در اللهم یرسنا هذه المرتبة بفضلک و کرمک و بحرمة حبیبک و رسولک انتهی آمین (سالف الذکر مسلم بن یسارک جار ملاصتی یتنده حریق و وقوع بو ابوب اطفاسه جم غفیر اجتماع ایتد کده صلاته یولنلر یله خیر اولوب حریق منطقی اولتجه قدر اصوات و صیحه لر بنی استماع ایتد کلد

(ابن زبیر رضی الله تعالی عنه اقامه صلات ابتد کردند بر مرتبه تطویل قیام و خشوع و طمأنینۃ اتمام ایدر ایدیکه طهور و کونکر جنار دیکلی اغاج ظنیه رأس شریفی اوزرینه قونار ایدی (ابراهم بن شریک ساجد ایکن سرجه لر جدار و حائطه واقع و ساقط اولدینی کبی مبارک ظهر لرینه قونار ایدی (رکعت واحده ده قرآن جلیل الشانی ختم ایلان بوامت مر حومه درت ذوات کر امدن عثمان بن عفان رضی الله تعالی عنه و نغم الداری رضی الله تعالی عنه و سعید بن جبیر و ابو جعفر رضی الله تعالی عنهم (امام اوزاعی رحمه الله تعالی بر شایب صالحی کور مشلر که قبر رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلم ایلر منبرینده البسه طاهره و اتواب فاخره ایلر صلاه نهجیدی ادا ایدوب حقه تذلل و نیاز ایدر بحر صادق طلوع ایدوب صباح اولدقده اول شایب صالح * عند الصباح بحمد القوم السری * مثلنی یاد ایلدیکه راحته نیل ایچون مفتی منجمل اولان مرد حقنده اراد و یومقامده معناسی کیچد او بقوسنی ترک ایلر اولان عبادات آخرتده درجه رفیعیه به نیلی مستلزم اولور دیمکدر (امام اوزاعی کلام شایب اشیدنجه ای برادر زاده م کیچد لده ذکر و فکر و عبادات و طاعات محبت و میل امثالک یعنی کیچدی عبادته حصر ایلر درجیات سن و سنک امثالک اولان عابد دوسترک ایچوندن یوخسه کار و انجیلر ایچون دکلدر یعنی املنی تمتعات دنیویه به حصر ایلر نجات ایچون کیدن و یووجهله او بقونی ترک ایدنلر درجه رفیعیه نعیمن دور اولور دیمکدر (خلف بن ایوب صلاه شروع ایلد کلرند سنکار هجوم ایلر که اذوا غایت جفا ایدر ایدی رخصت شرعیه و جهی اوزره دفعی ایلر تعید یورسکر دینلر کده جوابده بن اشتیمکه بعض اهل فسق و جنایت بر موجب جرم و جنایت منرب و تعزیر اولندقده غیرت جاهلیه سبیل کسب اشتهار ایچون اصلا جزع و فزع ایلر صبر و تحمل ایدر لر ایش بنکه حضور رب العالمینده طهرم ضعیف البیه اولان ذباب و سنکارک ادا سنه صبر و تحمل ایلرک غایت کثرت خلق و نهایت کثرت قدریدی (ابو صفوان ابن عوان دیمشکه منظره ووجه و سیاسی احسن شول کیچد دن غیری یوقدر که شب مهتابده نیاب یضا ایچنده قیاما ادا صلات و لازمه عبودیت اولان طاعاتی ایشاید و اشتغال ایلدیکی طاعات و عبادتک نورانی محو سباهم فی وجوههم من اثر السجود * مصداقچه ظاهر بدن و وجودنه لایح و صفت ملکبه غلبه سی سبیل ملک شیه و مماثل اوله (حسن بصری رحمه الله تعالی دیمشکه بوامت مر حومه فاطمه الزهرا رضی الله تعالی عنها دن اعبد و طاعاتی ازید بر ذات اولمادی اول عابد زاهده مبارک قدملری بره لنجیه دکن کیچد تا بصباح صلاتده قائم و طاعتده دائم اولور ایدی (و شد حسن بصری رحمه الله تعالی روایت ایلشکه علیه الصلو و السلام افندیمزدن مانعند و ما تاخر صدوری فرض اولتیا ن ذنب و ترک اول مغفور و معفو ایکن صلاتده مبارک قدم شریفلرینه شش و الم عارض اولنجیه قدریده حق دیده زندن اشک و دموع جریان ایلدیکی حالده طول مدت قائم اولور ایدی (ابراهم خلیل الله علیه السلام خشیه اللهک کانه بناء قلب انورلرینک غلیانی و صدر منورلرینک خفقانی مسموع و محسوس او اور ایدی (صاحب مستطرف ایدر که حضرت محمد المصطفی و خلیل خداک خلت و قرینلری بی اشباه و شرف مقاملری بی ازتاب ایکن خوف و خشیتلری آنا قانامزداد و حقه نیاز و تقصیر و خشیت ذاتلرینه اعتیاد ایشلر در شول کینه ره استعجاب و استغراب اولور که انا م کندولری ازاج ایدوب ارتکاب معاصی و اشتغال مناهی ایلر هوی و هوسلرینه رواج و بررک نه حالده غضب الله من مطمئن و نه کیفیده مکر اللهدن امین اولور (روایت اولمشدر که بر رجل علیه الصلو و السلام دن استدعا و استرحام ایدوب ای مشفق الامة و معوث بالرحمة مجیب الدعا

اولان ذات اجل اعلایه حتمده دعا یورک که جتنده ذات شریفکرتنی رفیق ایلر دید کده تقرب حقه کسب اولدقده اشارت اول کافه انس و جنه مرسل رسول اکمل کثرت صلاه ایلر مطلبک حصولده یا کابینی تمامه اعانه ایلر دیو تکثیر صلات تقرب حقه سبب اولدقده اشارت یوردرلر (حاتم اصم رحمه الله دیمشکه بر دفعه صلاتی جاعتله ادا ایلک بنی فوت ایلدی ترک جاعت مصیبتدر دیرک ابو اسحق البخاری تعزیه مه کلدی کاشکه اولاد کثیره و وفیرم و فوات ایلر ایدی تعزیه ایلدی ترک جاعت مصیبتله تعزیه ایلیدی یوردرلر را اسلاف کرام و علماء عظام عندلرده مصائب دنیا هر تقدیر کثیر و عظیم اولور سده مصائب دیندن اهورن و اسهادر (سلف صالحین تکبیر اولد جاعت کندولر ترک ایلد کده یعنی رکعت اولایی جاعت بشوب امام ایلر معانازه شروع ایدم کلری زمان اوج کون نصیلرینی تعزیه ایدر ایدی جاعت کندولر بنی فوت ایلد کده یعنی جاعتله ادا صلاه ایلد کندلریدی کون تعزیه ایدر ایدی (ابن عباس رضی الله تعالی عنهما یورمشدر که قلب معبوده ناظر و سر اکا متوجه و حاضر اولدینی حالده ایکی رکعت نماز قلن قلب غافل و ماسوا ایلر شاغل اوله رق کیچد نک مجموعنی قیامدن خیرلیدر (بعض علماء صلاه و بی نمازک دار بنده عقاب و محازاتی بیانده شو شعری انظم ایلدی * خسر الذی ترک الصلاه و خایا * وای معادا صالحا و مایا * ان کان یحجد ها خسرک انه * اضحی برک کافرا مرتابا * او کسان بترکها لنوع تکاسل * غضا علی وجه الصواب حایا * فالشافعی و مالک رأیاه * ان لم یب حد الحام عقابا * و الرأی عندی للامام عذابه * بجمع تأدیب براه صوابا * معنی شعر تارک صلات عیاذ بالله تعالی خائب و خاسر اولدق معاد اخرت و مأب نعم و لذتدن ابا و امتناع ایلشدر اگر ترک فرضیت و وجوبن بحد و انکار یته مقارن ایلر العیاذ بالله تعالی کافر و مرتایدر و اگر ترک انکاره مقارن اولوب تکاسل و نهان و ندن ناشی اولور ایلر اهل سنت عندنده کافر دکلدر لکن مرتکب کیرده در تارک صلاتک سلطان دوران و امام زمان طرفندن تعزیرنده مجتهدین حضراتی اختلاف ایلدیلر امام شافعی و مالک رجها الله تعالی رأی و اجتهادلرنده توبه ایدوب صلاه شروع ایدر سده کوزل و اگر عناد و اصرار ایدر سده قتل ایلر تعزیر و عقاب اولور و سائر مجتهدین عندنده امام زمان و سلطان دوراتک رأی و اراده سنه مفوضدرنه وجهله تأدیب و تعزیری مصلحت رأی ایدر سده اول وجهله تأدیب ایدر اللهم احنا علی الصلوات و تقبلها منا بکرمک و لا تنجعلنا من الغافلین برحمتک یا ارحم الراحمین (صاحب مستطرف رحمه الله تعالی سواک ایلر اذاتک فضائلنه دار آثار و اخبارک بعضی ذکر و بیانی فصل صلاه ضم و الحاق اولمشنی استحسان ایدوب دیر که (علیه الصلو و السلام افندیمزدن فضائل سواکده هر وضوء جبند و صلاه شروعده استعمال سواک ایلر امر ایدر ایدم کثرت امر و اهتمام وجهی اوزره امتعه زجت و مشقتلو اولور خوفی اولمشیدی یورمشدر حدیث آخرده علیه الصلو و السلام یورمشلر که سواک استعمال عقبده اولان بر صلات سواکسر اولان یتش بش صلاتدن افضلدر (حذیفه رضی الله تعالی عنهدن روایت اولمشکه علیه الصلو و السلام صلاه نهجده قائم اولدقلرند مبارک فم شریفلرینی سواک ایلر تطهیر یوردر ایدی (روایت دیگرده علیه الصلاه و السلام یورمشلر که اگر ناس سواکده اولان منافعی و فضائل یلسه ل ایدی سواک انلر ایلر خلفنده برابر یتوت ایدر ایدی یعنی انلر سواکدن مفارق اولماز ایدی (روایت اخراده علیه الصلاه و السلام یورمشلر که سزلرک اقواء و دهانلر یکرز یکرز طریق قدرتی تطهیر ایدک یعنی جناب حق تسبیح و تقدیس و ذکر محلدلر سواک ایلر تطهیر ایدک دیوامر یورمشلر (اتخاذ سواکده مختار و اول اولان شجره

اراك ايله اولمقدن شجره منكره حرارتی اغاجدر حرارتی حسیله تطهیر و تنقیحه ابلغ اولدیقتن اختیار اولندی اکثر عربستاندن کلان و استعمال اولنان اودر اشجار سائر و صلابتی بز و جوان و طوبیلاق دیکلری کونک و سائر تطهیر شانتدن اولنلر ايله مساو کلتسه دخی جائزدر اسلیا کده سنت اولان قم و دهانک صاغ جانیندن ابتدا اولنلر قرائت استانک ارضنه امر ایدوب انکله سنت منیه بی آیه نیت انجکدن عبارتدر و اولنده شود دخی قرائت ایلله (اللهم بارک لی فیہ یا ارحم الراحمین) معنای ای ارحم الراحمین اولان باری ذوالجلال استعمال سوا کده بکا خیر کثیر و نفع و فیر احسان ایلله دیکلر دیشلرک ظاهر و باطنی مساو کلتور و مساوی دیشلرک جیمسته و دهانک سقف و اوسنه امر ایدوب لطیف ایلله ایدوب یلور مساو کلبوست ایلله رطوبت یشنده اولمقدن زیاده قوری و زیاده باش اولله اکر حرارت هوا ایلله قورر ایلله صوابله اتی ترطب ایلله بعض علما فضا ثل مساو کده دیشلرک مساو ک استعمالی اعتیاد ایدنلره حال نزع و حال احتضارده کلتین شهادتی تذکر ایدر (بو محله قدر فضائل مساو ک بیان اولنوب بعد ازیں فضائل اذان و مؤذن بیان اولنور) علیه الصلوة والسلام اقتدیزدن شو حدیث شریف روایت اولمشکه یورمشلر (یدالرحمن علی رأس المؤذن حتی یفرغ من اذانه) معنای حدیث شریف رحمن ذوالجلال یدی مؤذنک باشی اوزرنده در اذانی اتمام ایدنجیکده مترجم مرحوم دیر که اشبو حدیث شریف مناسباتنددر (یدالله فوق ایدیهم) کی عند المتقدمین تاویل اولنلار و عند المتأخرین ما و ادر تاویل الله ورسوله اعلم رحمن ذوالجلال بروجه سنت اذان و ربوب و تغنیدن احتراز ایدنلره لطف و رحمت ایدر و حفظ و حایه سنه محفوظ ایلر انشی (قلت) مناسبات عند المتقدمین تاویل اولنلار دیکلر ظاهری اوزره معنی و ربوب تاویل و معنای حق جل و علا و رسولی یلور دیکلر فاعل بعض مفسرین (و من احسن قولاً من دعا الی الله و عمل صالحاً) آیت کریمه سی مؤذنین حقیقه نزول انجکدر دیدی (و آیت کریمه شول کیمه که ناسی حقه عبادته و قولله دعوت ایلوب و عمل صالحی اشلیه و افتخار ملت و مذهبی بیان و اسلامی اعتبار و اقرار ایدوب بن مسلمانده ایلک قول و کلامدن احسن قول و کلام یوقدر مآلنده در اشبو صفات ایسه مؤذنین صادق قدر زیرا مؤذنین ناسی عبادت حقه دعوت ایدر لکن جمهور مفسرین بو آیت کریمه صفات مذکوره ده بولنلر ذواتک جله سنه شاملدر دیکلر (و بعض مفسرین دخی علیه الصلوة والسلام حقیقه نزول انجکده ذاهب اولدیلر (ابوسعبد الخدری رضی الله تعالی عنه دن مروی اولمشکه اول فخر موجودات علیه اکل التحیات شو حدیث شریفی یورمشلر (یغفر الله المؤذن مدی صوته و یشهدله ما سمعه من رطب و یابس) مترجم مرحوم معنای شریف شخص مؤذن نأذین و دعوتده مصوت اولدجه عنایت و مغفرت نائل و هر بر استماع صوت ایدنلر کندوبه شهادت ایلکله درجه عالییه و اصل اولور دیر ترجمه انجکدر (امام مسلم رحمه الله تعالی معاویه رضی الله تعالی عنهن نخرج وروایتده اول اکل اتمام علیه الصلوة والسلام اقتدیمن شو حدیث شریفی یورمشلر (المؤذنون اطول الناس اعناقاً یوم القيمة) یونده دخی مترجم معنای منیف شخص مؤذن سائر ناسدن طول قامة و اعدل استقامه ایلله یوم جزاءه تشریف و اکرام و یوشرف ایلله بین الاثام اعزاز اولنور دیمش لکن مناوی فاضل شرحده مؤذنک رجت حقه تشوف یعنی کوزنی دیکوب انتظار البسی سائر ناسدن اکثر اولور دیکلر زیرا یو وجهله انتظارده یونک اوزامسی حاصل اولور یا خود معنای ثواب مؤذن اکثر اولور دیکلر یورمشلر فاعل (امام بخاری رحمه الله تعالی ابوسعبد الخدری رضی الله تعالی عنهن نخرج روایت ایدر که اول فاعله کتاب هدایت و خاتمه مصحف نبوت علیه اکل التحیه شو حدیث شریفی

یورمشلر (لا یجمع مدی صوت المؤذن جن و انس ولا شیء الا شهدله یوم القيمة) مترجم معنای حدیث شریف شخص مؤذنک صوت ونداسنی جن و انس و سائر مخلوق و موجود استماع ایدوب استماعنی نیاز و عباد اللهی عبادت و طاعته دعوتله شهادت ایدر دیشلر لکن یونده دخی معنای مدی ایلله استماع ایدنلر قیدی مطالعه اولنوب کوزدملک واجب اولدینی بی شکدر مؤذنک فضیلتی حقیقه احادیث نبویه کثیره در یو محله بریده ایلله اکثفا اولندی (الفصل الثالث فی الزکاة و فضائلها) سالف الذکر فصول خسه دن اوچنی فصل زکات فضیلتی یاننده در زکاتک معنای لغوی و معنای شرعیته و سبب و جوبیه هر نقدر صاحب منطرف مرحوم تعرض اقتدیسه دخی بریده ذکر و بیان ایلک مقتضیات مقامدن اولمقدن فی الجملة اطناب اولندی زکاة لفظی لغتی اقلده عربک زرع نما بولوب کاله رسیده اولدینی وقتده دیکلری زکا الزرع قوللر زدن مأخوذدر یا خود طهارت معنای سنه اولان زکادن مأخوذ در بناء علیه زکاة مآلندن افراز اولنوب فقرايه اعطا اولنقدن ماله استیجاب نما و برکت و نفعده عمره فضیلت ابرار ایلدیکندن یا خود مالی خیاشتدن و نفسی دخی شیخ و بخلدن تطهیر و پاک ایلدیکندن اول اعطایه زکاة تسمیه قندی زکاة شرعده هاشمی و هاشمیلرک آزاد لوری اولیان فقیر مسلم رضاه الله تعالی مآلندن شارح تعیین یور دینی مقداری تملیک و اعطادن عبارتدر اول مقدار معطادن مالکک منفعنی منقطعده اولدینی حالده (و وجوب زکاتک شرطی عقل و بلوغ و اسلام و حریتدر یو تقدیرجه بخون و صبی و کافره و رفیقده واجب اولماز و وجوب زکاتک سببی دیون و حوائج اصلیه دن فارغ نصاب نامی به ملک نام ایلله مالک اولمقدن و لو غوی تقدیری اولسون ادا زکاتک سبب وجوبی (و آتوا الزکوة) امر شریفله توجه خط ایدر و وجوب ادا نیک شرطی ثمنیه مال یا خود سوم یا خود نیت تجارت ایلله حولان حوالدر بودنی حول حولاندر عبارتده سنده واقع اولمشدی یعنی اوزرنده سنه کامله تک مرور ایدر و ادا اولمش اولمشک شرطی حین ادا ده یا خود زکاة مفروضه و معینه بی مآلندن عزل و اخراجده نیته مقارنددر تحقق وجود نصاب دراهم و فضه ده ایکبوز درهمدر و دنانیر و ذهبه بکرمی مشالدر شارع طرفندن معین زکاة ربع عشردر یعنی قرقدن بر دیک اولور مثلاً ایکبوز درهمه مالک اولان بش درهم اعطا ایدر بکرمی مثقال ذهبه مالک اولان یارم مثال ذهب اعطا ایدر قرق مثقاله مالک اولسه تمام مثقال اعطا ایدر مال تکثر و توفیر ایتدیکه حساب مذکور ازره محسوب اولور مترجم مرحوم یو محله فی الجملة بیان اولنان حیوانات سائمة و اعشاردن ماعدا اموال باطنه در حیوانات سائمة و اعشارده تفاسیل کثیره کتب فقهیهده مبین و مفصلدر مصنف مرحوم تعرض ایلوب و وظیفه زدن و المانع ترک تعرض اولنوب اصل وظیفهده شروع اولندی دیشلر فاعل (زکاتک فضیلت و مزیندندر که حق جل و علا آیت قرآنیه عدیده ده زکاتی صلاته مقارن ذکر و امر یوردر (قلت) اول مقارنت سکسان ابکی موضعه اولدینی در مختارده محرردر قوله تعالی (و اقموا الصلوة و آتوا الزکوة) یعنی ای عبودیت و طاعتده مستدیم اولنلر صلاتی اقامته و ادا زکاة شرعیه کری فقرايه ایشا و اعطایه مآلنده مواظب اولک یورمشلر اشرف عبادات و افضل طاعات صلات و صلاته مقارنت و ذکرده معیت زکاتک فضل و مزینته دلالت ایدر و قوله تعالی (و رجال لا تلهمهم تجارة ولا بیع عن ذکر الله و اقام الصلوة و ایتاء الزکوة یخافون یوما تغلب فیہ القلوب و الابصار) یعنی صبا حلدن و اخشا ملردن بیوت و مساجدده حق سبحانه و تعالیٰ تزیه و تقدیس و عبادات و صلا ایدر شول رجال خلص که انلری معامله راجحه و تجارت نافعه و مایعه نایه ذات اجل و اعلا بی ذکر و فکندن و اقامه صلا و مآلندن افراز

واخراجی واجب اولان ادا، زکاتدن اغصال واشغال ایلر بو ذوات مدوحه ذکر وطاعات وفکر
وعبادات ایله اوقات گذارایکن ینه هول وشدا نندن ایضار وقلوبک متغیر اولدینی یوم جرادن
خوف وخشیت ایدر آیت اخرا ده جناب مول استعید بالله ^ع و یقیموا الصلوة ویؤتوا الزکوة
وذلك دین النجیة ^ع یورمشر یعنی آدم علیه السلامدن بو آنه قدر ناس کندوزه ازال اولسان
کابلده انجی دینده مخلص اوله رق و عیاید زایفه باطله دن میل واعراض ایدی ایدی اولدینی
حاله الله ذوالجلاله عبادات واقامه صلا و اداء زکاته ایله مأمور اولدیلر مقتضای مأموریتدن
سرمه و انحراف ایلامک دین قییه و ملت مستقیمه در (لکن ناس هر بر عصرده مثلث اولوب بعضیلری
شرک و بعضیلری حقندن اعراض ایدیلر) بریده رضی الله تعالی عنه روایتی اوزره علیه الصلوة
والسلام افندیمر (ما حبس قوم الزکوة الا حبس الله عنهم الفطر) یورمشر معنای بر قوم
زکاة مفروضه بی منع و فقرایه اعطا و دفعدن بخل وامتناع ایلمه البته اول قومدن رب ذوالجلال
رخا و وسعت سبب اولان باران و یموری حبس وانلردن منع ایدر دیمکدر (ودخی عایشه صدیقه
رضی الله تعالی عنها روایتی اوزره علیه الصلوة والسلام افندیمر) (ما خالطت الزکوة مالا قط
الا هلكته) یورمشر معنای حدیث زکاة واجبه ماله مخالفه اولنوب فقیره دفع واعطا اولنسه
البته مال موجودی اهلک و افنا ایلر (ابن عباس رضی الله تعالی عنهما روایتی کله که علیه
الصلوة والسلام افندیمر) (من کان عنده ما یزکی فلم یزک ومن کان عنده ما یجیح فلم یجیح سأل الرجعة
یعنی قوله رب ارجعون معنای حدیث شریف بر کیمده اوزرینه زکاتی واجبه مال موجود
او اوب مستحق ادا واعطا ایلمه و بر کیمه دخی حجه کافی و زیارت بیت حرام وافی ماله مالک
اولوب طریق حجه سالتک اولنسه بوا یکنی فرقه عند الموت ندامت و حسرت ایله رجعت طلب ایدر
یعنی (رب ارجعون) کلامیله دنیایه رجعت و عودت طلب ایلر کفار و مشرکینک وقت احتضار لنده
او اوب اشوب حدیث شریفده اشارت یوریلان کلام ندامت انجا ایلرینی حکایه علیه الصلوة
والسلامه حق جل و علا حضرت ناری تسلیه یورور استعید بالله ^ع حتی اذا جاء احدهم الموت قال
رب ارجعون اعلی اعلی صالحا فیرکت ^ع یعنی حبییم حالک و علوشان و مالک خلاف و نقیضی اوزره
وصف و قدح ایدن کفار ایلرین و بخارا اهل سجنک عمرزی آخر و اجلاری حاضر او اوب ملائکه
عذابی کورد کلرنده فوت ایلد کلری ایمان و طاعتک تدارکی زعیله کمال حسرت و ندامت لرندن
اجانندن مایوس اولد کلری دنیایه عودت و دار تکلیفه رجعت ایله دعا و رجا ایدر (مفسرین
بو آیت کریمه تفسیرده نقل و حکایه ایلدیلر که حال موده مؤمنین ملائکه بی رؤیت ونعم
ولذالذ آخری ییلد کلرنده ملائکه دنیایه عودت ایدر مبرک کلامی تقوه اینجه دار هموم و احزان
میل و رغبت اینجه و دار سروردن آیرلار ایدرلر و اما عیاد بالله تعالی کفار و فجار کمال دهشت
و خشیت لرندن یارب برزی دنیایه رجعت ایدر تا که ایمان و طاعتله عودت ایدر لم استعاس
تکرار ایدرلر (صاحب منظر ف رحمه الله تعالی صدقه نافله و عطیه زائده مک فضیلتی و مزی
حقنده وارده اولان آیت قرآنیه و احادیث نبویه و الله ذوالجلالک متصدقین اعداد و احضار
یورمشری اجر و ثواب بی حسابی و دفع بلا و اضرائی فصل زکاته الحاق و تزیلی مناسب کوروب
دیمشر حق جل و علا حضرت ناری متصدقین و محسنین ثناء و مدحت واعطا اولته برحق انعام
بی غایتی بیانه یورمشر که استعید بالله ^ع ان الله یجری المصدقین ^ع معنای شریفی مکافی و مجازی
اولان الله تعالی تصدق ایلدیلری انواع مجازات و اصناف مکافات بی غایتله جرا لندیر دیمکدر
قال الله تعالی ^ع ان المساکین والمسلمات والمؤمنین والمؤمنات والقانتین والصادقین
والصافات والصابرین والصابرات والناشعین والناشعات والمصدقین والمتصدقات والصائتین

والصائتین و الخافضات والذاکرن الله کثیرا والذاکرات اعد الله لهن
مغفرة واجرا عظیما ^ع مال نظم جلیل کرک ذکر و کرک نسا اولسون تصدیق و ایمانی واجب
اولان مصدقانی مصدقاره و ذات کبریایه عبادات و طاعاته اقوال و کلماته صادقانه و طاعاته
دوامده و معاصیدن اجتنایه صابرله و جوارح و قلوبله متذلل و متواضعلره و اموال لرنده و جویا
و نغلا متصدق و منعملره و فرضا و نفلا صاعلره و فروج لرن و طی حرام و زنا دن حقیقت ایدی بیلر
و اول ذات اجل اعلا بی قلوب و لسانلرله کثرت و وفرت اوزره ذکر ایدی بیلر معنی صفات
مذکوره ایله موصوفیه الله ذوالجلال مغفرت و اجر عظیمی اعداد و احضار و ثواب جسم
بی احصای اعطا و انعام ایدر دیمکدر (اعطا و تصدق فضل و شرفی حقنده آیات کریمه و غیره
و احادیث صحیحه شهره در یوم محله بعضی سنک ذکر بیه اکثفا اولندی) (امام ترمذی رحمه الله
تعالی عبد الله بن عمرو بن العاص رضی الله تعالی عنهما به متصل سند ایله تخریج و روایت
ایدر که اول خبر بی آدم و مبعوث کافذائم علیه الصلوة والسلام افندیمر) (خبر اصحاب عند الله
تعالی خبرهم لصاحبه و خبر الجیران عند الله تعالی خبرهم لجاره) یورمشر مال حدیث شریف
اصحاب یعنی الفت اولان کیمه ک حق جل و علا عندنده خبری اولانی دوستان و محبانی دارینده
خبر اولان عمله نسویق و کار سلامت انجاءه تشویق ایدر لردن و جیران و قوه شولک الله ذوالجلال
عندنده خبری و نافع اولنلری شول جیراندر که جوار و اطراف و کافقه مکنت و قدری و وسع
و طاقی قدر اعطاه و اکرام ایدر لردن دیمکدر (امام مسلم صحیحنده و امام مالک موطنده و امام ترمذی
جامعنده ابوهریره رضی الله تعالی عنده روایت ایدر که اول افضل الانبیاء علیه اکمل التحابا
حضرت ناری سعادتله) (مانقص مال من صدقه اوقال مانقص صدقه من مال و ما زاد الله عبدا
یمه و لا عرا و ما تواضع عبدالارفعه الله تعالی) یورمشر که مال حدیث شریف صدقه مال
نقصان و افنا ایلر بلکه ماله برکت و کثرت و غایر ایلر ایدر یا خود شک راوی اوزره صدقه
ماندن نقصان اولماز هر قدر تقلیل ایلدده دارینده نفی جلیل و ثوابی جز بیلدر بر عبد
کندویه اولان نقصیرات و جنایاتی عفو و صفحه معامله ایدر ایسه الله ذوالجلال اول عبد
مخلصک عز و رفعتی از دایایله ممتاز ایدر بر قولک تواضع ایدر حق جل و علا حضرت ناری
اول قولی رفعت منزلت و علو مرتبه ایله ترفیع ایدر دیمکدر الله تعالی و رسوله اعلم (روایت
اونمشر که برکون عایشه صدیقه رضی الله تعالی عنهما لاری جولاق بر خاتون کلوب دیدیکه
یا صدیقه بنم باهام زباده جود ایله متصف اولد بفتدن دائما فقرایه تصدق اینکی سور ایدی
و ازم بخل ایله مالوفه اولد بفتدن اصلا صدقه و یرمکی سومر ایدی فقط عمری اینچده فقرایه
و یردیک بر مقدار اینج یاغیله بر کهنه نو بدر بر کیمه عالم معنده کورد مک قیامت قومش اهل
محشر عرصه عرصنده عربان و حرارت شمسله عطشان اولد کلری حالده مضطرب لردن اول
انده والده می کورد مک تصدق ایلدیک ثوبله عورت برینی حتر و اینج یاغنی بلا مغله حرارتی
دفعه جالشور و یام جو مری کورد مک بر یوک حوضک کارنده ناسی اسقاواروا ایدر انامک
حال پرملانه زیاده سیله شفتدن ناشی با ایدن بر کاسه صولوب والده می اروا مر ادا ایلدیکره
جانب علونن تحقیق اقی کیمکه سنی ایدر ایسه الله تعالی انک ایکی الی جولاق ایلسون دیو برندا
کلدکده کمال دهشتدن در حال اویاندم کورد مک بو جولاق بکا عارض اولمش دیدی
(حکایت) بر مرأه اخشام طعمنی اکل و تناول ایدر ایکن قبوسه رسائل کلوب قائم اولور
اول مرأه رحیمه اول سائل محتاجه برلقه طعام و یردی و اول دردمندن علت جوعی فی الخله
ازاله و رفع ایلدی اول خاتون زوجیله معینده علی الصباح ترلاسنه واروب و فرزند بی بر محله

برافروید زراعت مصلحتارنده مشغول ایکن بر اج قورد کلوب ولدنی اخذ ایدوب کندی
بودر دمنده واقف اولدقدن جناب حقندن غیر مدد رس اولمادیقنی یقین ایله فریاد و قیلن ایدرک
یارب ولدم وفرزندم دیو استغاثه ایلدی ناکاه بر ذات مجهول ظهور ایدوب دئی یوغازندن اخذ
ولدی اغزندن اذا و ضرر اولمغزین اخراج و خاتونک بدینه تسلیم ایلدکده اخشام
سائلک اغزینه و پردیکک لقمه مک مقابلی یولقمه بی ال دیو خطاب ایلدی (حکایت) برقری قوشی
برجلاک شجره دارنده یووه یابوب یاوورلایدی یاوور اوچاغده قریب اولدقدن رجلاک حلیله سی
کندویه امر و الحاح ایله یاووروی طلب ایدر ایدی رجل دخی بر مقتضای مجبوریت یووه به صعود
و یاووروی اخذ ایدوب زوجه سنه تسلیم ایدر ایدی بالدفعات اول قمری تولید ایلدیکه مرآتک
امر یله اخذ ایدوب زوجه سنه تسلیم ایدر ایدی ناچار اول قمری طیور و وحوش و جن و انس
و شیطین کندویه مسخر اولان حضرت سلیمان علیه السلام بت شکوی ایدوب ای
نبی الله هزار تعب و مشقت ایله تولید ایدر مکه بنم ارتحال دینصرکه اولاد و انسجام مخلد اولوب
خبر ایله تذکیر و تکریر ایدر و واجب تعالی ذاکر اوله ل بر رجل خاتونه کمال مطاوعندن
اولاد لریمی اضاعه و افنا و انساک عدم بقیاسنه سعی ایدر دیه رک اشتکا ایلنجیه اول نبی
ذیشان فی الحال ایکی جنسه امر ییوردیکه اول رجل لانه به صعود ایلدیکنده ایکی شق ایلک
تمزین و روحنی تهیق ایدر ل اول رجل و فسا که عادت مأوفه سی اوزره صعود ایلک مراد
ایلدیکه اشدیه بر فقیر ظهور ایدر رجل مذکور فقیر مزبوره فی الحال میانده اولان اربه انمکندن
برقطعه اعطا ایله مسرور ایدوب کما فی السابق لانه به صعود و یاووروی اخذ و زوجه سنه
تسلیم ایدر قمری به بو حالدن جبریت کلوب تکرار سلیمان علیه السلام عودت و قضیه بی نقل
و حکایت ایلدی پس سلیمان علیه السلام غیرت کلوب مأمور ییورد قمری جلاری حضور سعادته
احضار و امریمی نیچون برینه کتور مدیکر دیوتو بیخ و عتاب ایدر لدر دخی امر دولتکزی اجرا
و اول رجلی افنا قصد ایدر ایکن ایکی ملک پیدا اولوب برزی مغرب و مشرق طرفلرینه طرح
واجلا ایلدیلر دیدیلر بوقصه دن حصه اول رجلک سائل فقیره اعطا و احسانی تخلص کر بیانه
بادی اولمیدر (امام نحی رحمه الله تعالی دن حکایت اولمیشکه بر رجل ظالم تصدق ایلدیکنده
بر مقتضای ظلم و تعدی ازال اولنه حق بلای حق جل و علا دفع و رفع ایلر بر کیمه صدقه و پردکده
سائل و فقیرک حضورنده متواضعانه قائم و صورت سائلده اوله رق قبول صدقه بی سائلدن
رجا و نیازده دائم اولقدن زرا سائلک صدقه بی قبولنده فوائد و فایده و منافع کثیره وارد
علیه الصلاة والسلام ییورمشدر که (ردو امدت السائل ولو بمثل رأس الطائر من الطعام)
مألی سائله برنسنه و یرمدیکر زده یعنی حق سائلی ایضا ایلدیکر زده ایدر جکی ذمی و لو طعامدن
قوش باشی منلوشی اعطاسیله رد ایدیکر دیمکدر (قلت) جامع صغیر ده (ردو امدت السائل
ولو بمثل رأس الذیاب) عبارته شریفه سنده واقع اولوب من الطعام قیدی دخی یوقدر و مولانا
مناوی رأس الذیاب کلامنی طعام و غیر بسندن شی قلیل ایله شرح ایشدر انتهی و بوراده سائله
احترام و وسع و طاعتک بر قوش رأسی مقداری اولور ایسه ده اطعام ایله رد و اکرام ایله سز
ترجمه سی کورلدی فتأمل (وینه علیه الصلاة والسلام اتم سزل فقیره و سائله خرما پارچه سی قدر
اولور ایسه ده اعطا ایلکله نارجمیمن حذر و اتقا ایلک ییورمشدر (قلت) یعنی اول اعطاسیله
نارجمیمن خلاص اولک مألنده در (ضمیمه للترجم المرحوم) احادیث نبویه ده و حکایات
عجیبه ده ذکر اولان فقیر و سائلدن مراد فقیر شرعی دیمکدر فقیر شرعی شول کیمه در که روزمره
قوت یومیه به مالک اولیه اگر مالک اولوب سؤال ایدر سه حرام و اهل کاردن در بولده طیب

و دار الخلافه السیه صانها الله تعالی عن الآفات والبلیه بلده عظیمه و اهالی و سکنه سی و غیر
اولد یقیندن محتاج و غیر محتاج نامعلوم بلکه سؤال و دور ابواب ایدرک اکثری اغنی و فقرا
وضعفا کمال عجاب و حیرانندن تعفت و ضیق معاشه صبر و تحمل ایله تکفیف ایدر ل و هر بر
اجناسه بو عبد فقیر نیجه محتاجینه واقف اولد یقینه کمال رحم و شفقت عارض اولوب قوت
یومیم ایچون جمع و احضار ایلدیکیمی اعطا ایله نفسه ترجیح ایلدیکم مرارا و کرارا واقع
اولمیشدر خاشاک حاشا بوندن مقصودم تقصیمی مدح و تزکیه دکلدر بلکه مرادم سائل و فقیر
حقیق مهیا امکن تقش و تقصص اولوب اعطا و احسان اولنه که منافع صدقه و فوائد اعطا
و احساندن حاصل اولانه دارنده نائل اولنه زرا صدقه صله و هبه اگر بخشنه تصادق ایدر ایسه
نافع اولوب نافع اولور ایسه مفید دکلدر انتهی (قلت) فقیر غنیکن صدی اولوب قدری
دخی ایچق عیالی انفاقه کافی مالیه مالک اولنه و علی لقمه قوت یومیه سنی بولنه دینور اما قوت
یومیه سنی بولبانه و برنسنه سی اولبانه مسکین دینور قدر (حکایت) حضرت حبیبی علیه السلام
ییورمشدر که بر خانه به سائل کلوب صاحب خانه اول سائل عائلی خائب و خاسر رد و دفع ایلده
اول خانه بی بدی کون ملائکه طواف ایلر (علیه الصلوة والسلام) افندیز بد سعادتلر ایله
مسکین و فقیره اطعام طعام ایله اکرام ییورر ایمش (وینه علیه الصلوة والسلام) روایت
اولمیشکه بر مسلم بر مسلم فقیره آکسای ثوب و لباس لباس ایلده اکا ایدن مسلم اول لابس
فقیرک وجودنه ثوب مذکور دن برقطعه تماس ایدرک باقیه اولد بجه الله ذوالجلالک حفظ
و وقایه سنه اولور (عبد انمزیز غیره در ایشکه صلاه عبیدی مالک الملک اولان الله ذوالجلاله
موصول طریقک نصفته ایصال و صوم باب الله ابلاغ و ارسال و صدقه حضور معنوی حقه
ادخال ایدر (ربیع ابن خثعمه دن حکایه اولمیشکه موی الیه بر غمورلی صفوق کیمه ده باشند
کر یاسدن باشلق ایله خانه سندن چیقوب اتشی راعده بر سائله مصادفه ایلدکده اول باشلقی
سائل عائله اعطا ایله اکرام و (و لن تال البر حتی تنفقوا مما تحبون) آیت کریمه سنی قرائله
اغشام ایلدیلر و آیت کریمه مک معنای اطین قولارم سزل کال خبره باخود رحمت و رضاء الله
البته نائل اولمیشکر عند کرده محبوب و سوکلی اولانی فی سبیل الله اتفاق و فدا ایلدیکه دیمکدر
مفسرین بو آیت کریمه مک تفسیرده بیان ایلدیلر که عبدک محبت ایلدیک و سوکلیسی اوج نوعدر
بر نوعی اعلا و ایکنی نوعی اوسط و اوجنی نوعی ادنادر (اعلا اولانی بدن و وجودیدر فی سبیل الله
غرا و جهاده اتی فدا و بذل ایشکدر (اوسط اولانی تحصیل ایلدیک جا و مرتبه و منصبدر اتی
طاعت حق و معاونت خلقه بذل ایشکدر (ادنی اولانی اموال و اشیا و عقار دن زیاده رابطده
و علاقه سی اولدینی شلدر در اتلری دخی رضاء باری ایچون بذل و اعطا در (قاضی بیضاوی
علیه رحمه الباری اتوار تزیلند بو آیت کریمه مک تفسیرده نقل و حکایه ایدر که بو آیت کریمه
نازله اولدقدن صحابیدن ابوطلمه رضی الله تعالی عنه حضور سعادته کلوب یار رسول الله زیاده
محبتلو اولان مالم نافع و دوه لر مدد دیدکده علیه الصلاة والسلام ابوطلمه بی مدح و تحسین
و رضاسنی تبیین ییورد قدنصرکه اقربا و اقربین محتاجینه بذل و اعطا ایلمشی رأی و امر
ییوردیلر (زید بن حارثه رضی الله تعالی عنه دخی حضور سعادته بر فرس کتوروب یار رسول الله
زیاده محبتلو اولان مالم بودر محتاجینه بذل و اعطا ییورک دیدکده فرزندی اسامه به اعطا
ییورنجه زید کلامه اغاز ایدوب یا رسول الله بنم مرادم تصدق ییورمکز ایدی جناب رسالتک بکر
ایسه فرزندی به بخش و اعطا ییوردیکر دنیجه اول مشکل کشای عالم صلی الله تعالی علیه و سلم
فرزندک فرسی صدقه اوله رق قبول ایشدر مراد و مرامک حاصلدر ییوردیلر (یور روایت دلالت

ایلدیکه احب اموالی اقربا و متعلقاتک محتاجترین اتفاق و اعطاء ایلک افضل و اولی امش
(یحیی بن معاذ رحمه الله تعالی بیورمشکره صدقته ک برجه سته موازن دنیا طاعتین غیره
برسنه بیلم برکیمه خلوص قواد ایل اقل قلیل اولور سده تصدق ایلنه مقابله سده اولان
نواب و جزایک ثقیل جبال دنیایه معادل اولور (حضرت عمر رضی الله تعالی عنه بیورمشکره
اعمال و طاعات مغاخرت و مباحات ایلدکننده صدقه جله دن افضل و اشرف کرم دیوسارینه
غلبه ایلر) عیدین عمیردن نقل و حکایه اولنمشکه یوم قیامتده ناس مرتبه نهایتده اولان آخلق
و صومسزاق حالیه حشر اولور هر کیم دنیاده رضاء الله اطعام طعام ایلدی ایسه الله ذوالجلال
اول کیمه بی اوراده اشباع ایلد اکر ام ایلر و هر کیم فی سبیل الله دنیاده سنی واروا و ثوب و کسوه ایلد
اناس و اکسا ایلدی ایسه الله تعالی ائی انواع شراب و اصناف ثواب اعطاسیله اکر ام و اعزاز
ایدر (امام شعبی رحمه الله تعالی هر کیم و یردیک صدقه نک ثوابند احتیاجی صدقه و یردیک فقیرک
صدقته احتیاجندن زیاده بیلز ایسه و یردیک صدقه سنی افضال ایشدر صدقه سی اول
کیمه نک یوزینه ضرب اولور دیمشدر (قلت) مرادی صدقه به رغرض قارشیموب الله اولی
دیمکدر (سلف صالحیندن حسن بن صالح رحمه الله تعالی دن سائل سنه طلب ایلدکنده
دراهم و دنانیردن برشی بولور ایسه احسان و اکرام ایدر ایدی اکر بولماز ایسه تناول و اکل
اولنه جق خلوم و طعموم ایلد اطعام ایدر ایدی اول دخی بولماز ایسه برینده کحل و سرمه
اعطاسیله تطیب یاخود اکنه و ابلک جیفه قاروب اول کیمه نک کیمه ثوبی خیاطت ایلد تطیب
ایدر ایدی (برکیمه فرزندی ریح و تجارت ایچون دیار آخره کوندروب مدت مدیده حساب
و نمائندن خبردار اوله مدی پدیری بر فقیر فرزندیک سلامت و صحتی ایچون ایکی چورک اعطا
و فرزند حقه استیجاب دتا ایلدی اول کونی تاریخیه ضبط ایلدی برسنه کمله مرورنده
واندی اضماق مضاعف ریح و فائده ایلد ظهور ایلدی پدیری بر بلایه دوچار اولدکی دیو حالندن
استفسار و فرزند دخی کذشته کیفیتن اخباره باشلوب ای پدیر شفیع سفینه به رکوب و ریح
و تجارت ایلد مطلوب ایلدیکم محله وصولدن مقدم بقضاء الله تعالی سفینه بالجله سکنه سی
ایله غرق اولنله قهر در یایه دخول ایلدیکم ائاده ایکی شاب پیدا اولوب بی اخذ و دریا کارینه ائاده
ایلوب و دیدیلر که پدیریکه سویله اشته سبب نجاتک پدیریکه اعطا ایلدیک ایکی عدد چورکاردر
اگر زیاده اولیدی نوجهله مجازات ونه کیفیتله مکافات اولور دی دیدیلر دیو احسان حتی خبر
و یردی (ختن بی حضرت علی کرم الله وجهه و رضی الله تعالی عنه بیورمشکره برکیمه مؤتیت
وزاد و ذخیره سنی اسواقندن اخذ و اهل فقر و فاقه به بالخصص اجرتیه تحمیل ایلد
اول کیمه بونکله اغتام ایلسون (قلت) یعنی هر قدر اجرتیه اولوب محتاج قوت اولیانلردن
یری کتور مک ممکن و کندی به اعطای اجرتیه بر فضیلت فاضله بوق ایسه ده حاجتی فقیر
اجرتیه بتور دیکچون ثوابه نائل اولور دیمکدر و شاعرک * بیکی علی الذاهب من ماله * و انما بی
الذی یدهب * بی الله در الفائل دیو ثنا اولنمشدر که مالی انسان مانندن کیده اغلر یعنی آجر
و الحال که انسان و مالی دنیا فانی اولوب حق بولند خرج اولان باقیدر یعنی اجرتیه نائل اولور
دیمکدر (حکایه اولنمشکه بر رجل عابد بر مغاره ده یمش سنه معبود ذوالجلاله عبادت و طاعات
ایله مشغول اولوب سرمو کندی دن منهایت و مخالقات صادر اولماش ایکن ریلله یارده ده بر حنا
خاتون مغاره به کلوب ایچرویه المبی عابدن رجایلدکن عاید التیفات ایچوب بی عبادتیه اشتغال
ایدر وقتا که مرآه من پوره دونوب کیدر ایکن اول زاهد بیچاره زنک و راستین نظر ایتدکنه در حان
عابد عشقه قلبی منجذب و عقل و شعوری منسلب اولوب ترک عبادتله اوردنه دوشوب نه محله

کیدر من دیدکده مرآه دخی صورت استفاده دیلدیکم بر دیدکده زاهد دخی هیئات مراد مرید
و احرار عید اولدی دیه رک اول زن فتنه فکتنی هزار ابرام ایلد جنب و تحصیل مراد قصدیه
محل و مأوسنه ادخال ویدی کون مقداری خلوت و اقامتله شهوتن اکل ایدر پس توفیق خدا
یاور و یمش سنه عباداتی بدی کونک معصیه تبدیل و فدا ایلسته فکر و نظر و کمال حزن و دامت
و کدرایله قواب اولان حق تعالیه توبه و انابه و غشی کلجه چشندن سیل و باران کی سرشک
و دموع افاضه ایدوب برمدن نکره کندویه افاقت کلدکنه مرآه عابد قسم ایدرک خطاب
بره سنک غیرکله بوخش و معصیتی ارتکاب ایدوبده لایق عقاب اولماش ایدم سن دخی بو فحش
و زنای بنم غیرمه ارتکاب ایتدیکک و جهکده اولان اثر صلاحدن ظاهر و مولای متعاله توبه
و کافی السابق اعمالکی اصلاح ایدر ایستکی تذکر و استغفار ایلد دعای نکر بر ایلد دیو دای ایلدی
اول بیچاره عاصی دخی طاعنه دوشوب کر بان و نالان بوله روان اولدقده جابع و عطشان اوله رف
عجبه محله یتوت ایلسم دیو واله و حیران ایکن فقر و عائل و کسب معیشتدن عامل اولن
نتر اعمالک جایی اولان بر خرابه زاری کوروب و کیجه ایچره داخل اولور اول اعمالک سدرمق
و تعبش برینه مدار اوله جق شیلری موجود اولما دینندن جوار لینه قریب بر راهب کیجه ده
بولنره اون عدد چورک کونددر امش عادت مألوفه اوزره راهبک خادمی اون عدد چورک ایلد قادم
اولدقده اول عاصی بیچاره زیاده سیله جابع اولدینندن همان چورک برنی الور اعمالک بری
چورک سز قالوب خادمندن صورر خادم دخی بنده قائم ایدی اون عدد بر اقدم دیدکده اول اعشی
ارتق بو کیجه اچ بنا جعفر دیدیکن عاصی ایشدکنده بکا ایدوب چورک صاحبه اعطا ایلر اول کیجه
آج یاتور و آجلقندن مشرف هلاک اولدقده حق سبحانه و تعالی ملک الموت امر واراده ایدر ایدر
دخی انک روحنی قبض ایلد امانه ایلدی و فتنده ملائکه رحمت ایلد ملائکه عذاب بر بر یارده مازعه
و محاصره ایدوب ملائکه رحمت بو بر رجلدر که ذبندن فرار و جناب حقه توبه و استغفار ایلد
راجعدر دیو دعوی و ملائکه عذاب دخی بو بر رجل عاصی و یمش سیلاق عبادتی بدی کونک
معصیه تبدیل ایدن طاعیدر دیو ادعا ایدنجه حق سبحانه و تعالی ایکی طرفک ملکارینه وحی
بیوردیکه یمش سیلاق عبادتی بدی کیجه لک معصیت ایلد وزن و عیار ایدر ل انلردخی امر باری به
مسارعت و عبادتی معصیت ایلد موازنه ایلدکننده معصیت جانی تقیل اولدی اول باری شغار
تکرار معصیتی کندی هلاکتی اختیار ایلد اعمایه و یردیک چورک ثوابیه وزن و عیار ایلد
دیو امر بیوردقده بر موجب امر الهی وزن و قیاس ایلد ککرده چورک ثوابی آغر کلدکنه
باری تعالی توبه سنی قبول بیورمغله ملائکه رحمت اطرافنی احاطه و هزار تکریم و تعیم ایلد نائب
و منصب اوله رف امانه ایلدیلر (حکایه اولنمشکه کوندده بر کون بر رجل زوجه منکو حد سیله
اوطورب طاق کبابی اکل و تناول ایدر ایکن رسائل فقیر دق باب و طلب کباب ایلدکنه رجل مذکور
غضب ایلد سائل زجر و عتله نهی ایشدکد مدت قلیله دن نکره اورچاک یدنده اولان نعمتی زاله
اولغله فقیر و عائل اولوب زوجه سنک نفقه سندن عجز ایلد زوجه سنی اطلاق ایدوب دورابو اب ایلد
نفسی اتفاق ایدر ایش زوجه محلوله نفسی رجل آخره تزویج و نکیح ایلوب اتفاقا ایکنجی
زوجه به طاق کبابی اکل و بلع ایدرکن طلب اتفاق ایچون رسائل دق باب ایدر اول رجل
در عقب زوجه سنه طاق کبابی فقیر اعطا ایلد دیو امر ایدر خاتون سائل رؤیت ایلدکنه زوج
اول ایدوکن تیقن ایدوب حزن و بکا ایلد عودت و زویجی سبب حزن و بکاسندن استفسار ایتدکنه
اوقیر سائل مقدما زویجی اولدینتی اخبار و سائل و فقیری غنله زجر و نهی ایلدیکنی حکایه
ایلیجه ایکنجی زویجی دخی مقدما دق باب و طلب کباب ایدن ککند و اولدینتی اخبار ایدر

(صاحب مستطرف رجده الله تعالى صدقه ك فوائده و منافع جوقدر و عبرت الاله ذكر اولسان
حكايات قلبه دن حصه و فیه حاصله در همان هر بر انسان و احباب اذنان و وان لبس للانسان
الاماسی) ابی مقتضای سنجی و عتلتك جزاسنی كوره جكنی ابقان الملك لازمدر دیمشدر
الفصل الرابع فی الصوم و فضله و ما اعد الله للصائم من الاجر و الثواب
یعنی بش فصلان در ربی فصل صوم و فضیلتی و الله تعالی ك صائمه اعداد و احضار ایلدیکی اجر
و ثواب بی حسابك یاننده در حق جل و علا و یا ایها الذین آمنوا كتب علیكم الصیام كما كتب علی
الذین من قبلکم لعلکم تتقون یومر مشدر مال شریفی ای ایمان ایله متصف اولان قولل صیام سزله
فرض قلندی آدم علیه السلام نبی و انبیاء سابقه و امم سالفه فی فرض قلندی کی فرضیته
حکمت معامی و مناهیدن انقاید سز دیمکدر زرا صوم معاصرتك منشائی اولان شهوتی
کسر ایلر (بعض عارفین الصوم عموم و خصوص و خصوص و خصوص و صوم العموم و هو
کف البطن و الفرج عند قصد الشهوة و صوم الخصوص هو کف السمع و البصر و اللسان و الید
و الرجل و سایر الجوارح عن الاثام و صوم خصوص الخصوص صوم القلب عن الهمم الدنیه
و کفه عما سوى الله تعالی بالکلیه) دیمشدر که مفادی صوم عموم اجرای شهوت عندنده بطن
و عضو مستور کفیدر یعنی کف مشتهیات و صوم خصوص آئند ن قولاق و کوز و دل و ال
و ایاق و سایر جوارح و اعضائی دخی کفدر و صوم خصوص الخصوص قلبی مقاصد دینه
و نعمات دنیویه دن و بالکلیه ماسوی للهدن دخی کف و متعذر اللهم یسر لنا آمین (علیه الصلاة
و السلام افندیمردن (زکوة الجسد الصیام) حدیث شریفی روایت اولمشدر که معنای شریفی
جسد و وجود انسانك زکاتی صومدر دیمکدر مالک زکاتی ماله کثرت بره برکت و یردنیکی کی
صوم دخی وجود انسانه قوت و صحت و عمره برکت ایلر ایدر و روایت اخراده اولان (تصوموا
تصوموا) یوم معنای تأید ایدر یعنی سزله صائم اولکر وجود و ابدانکره صحت و عافیت کله (ینه
علیه الصلاة و السلام افندیمردن (للصائم فرحتان فرحه عند الافطار و فرحه عند لفاربه)
حدیث شریفی روایت اولمشدر که معنای صائم ایچون ایکی فرح و سرور حاصلدر بری افطار
وقتده اکل و شرب و توفیق اتمام صوم سبیل و بری دخی جناب رب الاربابه ملاقات وقتده
دیمکدر و کعب حضرتلری و کلاوا و اشربوا هتبا بما اسلفتم فی الايام الخالیه نص جلیکده اولان
ایچو دینده کندولنده اکل و شرب ترک اولنان ایام صومه تفسیر ایشدر که مفاد شریفی یوم جراده
حق تعالی قبل مغویسندن احکاب یمین یعنی مسلمینه دینده کچن ایامده اجرا ایلدی بککر اعمال
صالحه کرمقابل شمدی جنت ماکولان و مشرب و ایلر تمتع ایلدی بکر دیو خطاب و بوجهله
محازات اولور دیمکدر * و سمع بعضهم رجلا یقول ماذا خبانا للصائم فانه لنفسه و لزم الصوم *
یعنی بر مرد متبصر موفق بر ذات آگاهدن صائم ایچون اجر عظیم صافلدق کلام ارشاد
افهامنی استماع ایتد کده مثله و آگاه اولوب مع الدوام صومی عزیمت ایلدوب فیض ایلشدر
(ابوهریره رضی الله تعالی عنه علیه الصلاة و السلام افندیمردن روایت ایشدر که بر کیمه رمضان
شریفده رخصت شرعیه اولمقصرین یعنی مریض و مسافر دکل ایکن بر کون تقض صوم ایلر
افطار ایلر اول افطار ایلدیکی کونک مقابله سنده عمری اولدجه صائم اولر الله سبحانه
و تعالی او کونه قضا اولر بقول ایلر (قلت) صاحب مستطرفك ابوهریره دن مروی یوم مقامده
یازدیغنی (من افطر یوما من رمضان فی غیر رخصة رخصه الله له لم یقض عنه صیام الدهر
کله وان صیام) حدیث شریفی جامع صغیرده دخی مضبوطدر که شراحت بیانی اوزره
شود و جهله ما و لدر یعنی قضا ادا مقامه قائم اولماز هر قدر بر کونک عوضنده طول دهر صائم اولدده

زیرا که قضایله شاقط اولماز مادامکه عفو باری به موفق اولمه دیمکدر قدر بر اتمهی صحیح نسائی
روایتی اوزره علیه الصلاة و السلام یومر مشدر که رمضان شریف کلدیکی زمان ابواب جنت
مفتوحه و ابواب نار مغلقة و مجموع شیطانین سلاسل و زنجیر ایلر مضبوطه اولور (امام زهری روایت
ایشدر که رمضان مبارکده جناب حق بر کزه تسبیح ایام سازه ده ییک عدد تسبیحدن افضلدر
(امام قتاده دن روایت اولمشدر انلردخی اسلاف کرامدن روایت ایشدر که شهر رمضانده مغفور
اولیان شهر و سازه تیجه مغفور اولور (علیه الصلاة و السلام افندیمردن یومر مشدر که رمضان شریفده
حق سبحانه و تعالی ک رحمت و مغفرت و عنایت و کرمی انسان بلسیدی اتم سند کامله ک رمضان
اولسنی غنی ایلر ایدی حق سبحانه و تعالی اگر سموات و ارضینک تکلمنه اذن و یریدی رمضان
شریفده صائمین اولنره جنت ایلر شهادت ایلر ایدی (روایت اخراده وارد اولمشدر که علیه الصلاة
و السلام یومر مشدر که رمضان شریفک بر کیمه سنده اقامه صلاة ایلر ک نمازی مقابله سنده
الله ذوالجلال ییک بشیر حسنه احسان ایدر و اول کیمه یمین ییک بابی مشتمل و هر بر بابک ایکی
قنادلری التون اولقی اوزره قیرمری باقوتدن بر قصر عالی بنا و فضل و کرمندن اول ذات مصلی به اعطای
ایلر و هر بر سجده مقابله سنده آنلو کیمه ظل و سایه سنده یوز سنه سرور و ایدر بر نجر احسانیه
اول قولی بمنز و سر ایلر (علیه الصلاة و السلام هر بر صائم ایچون بر دعا وارددر حیر قبولده
اولقی مراد ایدر ایدر وقت افطارده اولکی لقمهده (یا واسع المغفرة اغفر لی) دیسون یومر مشدر
(عبد الله بن مسعود رضی الله تعالی عنه روایتده وارد اولمشدر که بر کیمه شهر رمضانده خالصا
و مخلصا بر کون صائم اولددر رحم مادر دن دنیایه کلدیکی کون کی ذنوبدن عاری و سالم اولور او کیمه
حیاتده ایکن رمضان شریف مرور و مضی ایلد سنده آئندیه قدر خطیته فی امضا و کتب اولتماز
بر کیمه شدید الحرا اولان ایام صیفده صیام ایلر نفسی جایی و عطشان ایلد الله تعالی اول کیمه بی
یوم جراده اروا ایلر انعام ایلک حق و واجب مثابه سنده اولور (بعض علمایان ایشدر که صیام
و وجود انسانك زکاتی منزله سنده در بر کیمه رضاء لله سنده صائم اولد نفسی عالم السیر و الخفیات
اولان الله تعالی هبه ایش مرتبه سنده اولور یعنی لایق مغفرت اولور (امام مسلم صحیحده
ابوهریره رضی الله تعالی عنه عهدن روایت ایشدر که اول اکل الرسل و مبین اوضح السبل علیه
صلوات الکل یومر مشدر هر بر صلاة مفروضه و صلاة جمعه کله جک جمعه قدر و رمضان کله جک
رمضان قدر کبار دن اجتناب اولدقیه ماینلرنده از کتاب اولنان کاهلره کفارت ایدر بیلدر
(قلت) یوحید شریفک مفهومه دائر اولان افاده بش اون صحیفه دن اول مرور ایلدی
مر اجعت اولد (ینه علیه الصلاة و السلام افندیمردن روایت اولمشدر که هر بر شهرده اوچکونک
صومی تمام دهرک صیامدر یعنی ثوابده اکا معادلدر و اول ایام ایام بیضدر که هر شهرک اون
اوچنچی و اوندر دخی و اون یسینی کونلریدر که اشبو اوچکونلرده صیام افضلدر (امام بخاری
ابو سلمه دن انلردخی ابوهریره رضی الله تعالی عنه عهدن انلردخی علیه الصلاة و السلام افندیمردن
روایت ایلدی که اول فخر کائنات علیه اکل التحیات بر کیمه مؤمن و مخلص و اجر و ثوابی باری
و متم اولان الله تعالی طالب و موفق اولر رمضان شریفی صائم اولسه ماتقدم ذنوبدن
مغفور یقله تبشیر و مسرور اولور یومر مشدر (قلت) اول حدیث شریف بودر (من صام
رمضان ایمانا و احسانا مغفله ماتقدم من ذنبه) و ایمان دخی فرضیه ایماندر و ذنب اسم جندر
و ضمیر مضاف اولغله هر ذنبه شامل اولور لکن جهنم یوم مقامده حق الله متعلق صغیره
تخصیص ایلدکدر بی شراح بیان ایلدی قدر بر اتمهی (صومك فضیلتی عزیزه و شرفی مزیده در
زیرا صومی حق جل و علا حضرتلری ذات علیه سنده اضافه و سایر عباداتی عبادیه اضافه ایلدی

حديث قدسيده (كل عمل ابن آدم له الا الصوم فانه لي وانا اجزي به) وارد اولشدر
يعني هر بر عبادت بلکه كافه عالم حق تعالى ايچون اولوب ذات باري عز شانه به مضاف
ايکن اورج حديث شريف مذکورده جناب واجب الوجود مختص قلندي زيرا صوم ايله
حقن غيري به عبادت اولشامشدر و هر عمل مکافات حق تعالى به مخصوص ايکن
اشبو حديثه جزای صومي ذات مقدسه قصر و تخصیص قلندي صومک جزای عظيم
وتوابی ککرت اوزره اولديفته اشارتدر صومک فضل و شرفی حقنده اشبو
حديث شريف کافی ووافيدر ﴿الفصل الخامس في الحج﴾ قال الله تعالى
﴿و لله على الناس حج البيت من استطاع اليه سبيلا﴾ اشبو آيت کریمه بيت حرامی
وجه مخصوص اوزره زیارت کتب شرعيده بیان اولسان استطاعت و قدرتی اولته فرض
اولديفته دليلدر استطاعتی عليه الصلاة والسلام افند بمزاد وراحله ايله تفسیر یورمشدر
يعني بر کیمه محندن جيقوب بيت حرامی زیارت وینه محله عودت اید نیجه قدر مؤنت
زاد وراحله به قدر تندر (بوتفسیر قول شافعی بی تأید ایدر زيرا بر کیمه زمن یعنی کتورم
اولوب قوت مالیه سبيله استنا به قادر اولور ايسه نائب یعنی بدل کوندرمک واجب اولور
(امام مالک مذهبه استطاعت قوت بدنيه دن عبارتدر یعنی بر کیمه نک راه جده کسب
و مشبه قدرتی اولور ايسه ججه عزیمت فرض اولور (امام اعظم رحمه الله تعالى مذهبه
استطاعت قوت بدنيه ايله قوت مالیه مجموعندن عبارتدر (عليه الصلاة والسلام افندیمزدن
(من خرج من بيته حاجا او معتمرا) الى آخره حديث شريفی وارد اولشدر یعنی بر کیمه
خانه سندن ججه یاخود عمره بی قصد ایلدیکی حلاله خروج ايله و زیارت ایتردن اول وفات
ايله الله تعالى او کیمه به الی قیام الساعه عمره و حج اجر و توابيله مکافات و اکرام ایدر (روایت
اخراده عليه الصلاة والسلام افندیمزدن یورمشدر که بر کیمه استطاعت و قدرتی اولوب
بيت اللهی حج و زیارت ایتاسه دیرسه یهودی و دیرسه نصرانی اوله رق وفات و رحلت
ایلسون (ففسر دیرمه بو حدیث شریف ظاهر بنه محمول دکلدر و توابیلی اگر تارک حج
عبادا بالله تعالى فرضیت ججه انکار ایدر سه کافر اولور دیکلدر بوق اگر وجوب و فرضیت اقرار ايله
امر الهی بی انکار ایلوب مجرد تکامل و افعال و ترک اوطان ايله تحمل شداند و انقالدن ناشی
ترک و نفعنه امهال ایدر ايسه اهل السنه و الجماعة عندنده مرتکب کبیره و مستحق غضب
رب متعال اولوب بلاتوبه وفات ایدر سه مشبه اللهده در دیرسه عفو و مغفرت ایدر و دیرسه
عقوبت ایدر انتهى الکلام المصحح حسب الرخصة الوقتية بالامکان رحمه الله تعالى على فائله
فتأمل (اثرده وارد اولشکه عبدک مرتکب اولدیغی بعض ذنوب وارد که اول ذنوبی انجیق
عرفده و قوف مکفر اولور) ینه اثرده وارد اولشکه بر کیمه وقفه عرفه بی تمام ایدوب ذنوبک
عفو و مغفرتيله اکرام اولنمظن ايله اول کیمه اعظم ذنب ارتکابيله محل غضب و انتقام
اولور زيرا عرفه ایلدنیانک افضلیدر (خبرده وارد اولشکه حجر اسود یوقت جندن بر یا قوت
مرغوبدر که الله ذوالجلال یوم قیامتده اتی ایکی کوزی و نطق ایدر لسانی اولدیغی حالده
بعث ایدوب حق و صدقه تقیل و استلام ایدنله شهادت ایلر) وینه حدیث شریفده وارد
اولشکه آدم علیه السلام مناسک ججه قضا ایلدکه ملائکه کرام ندا ایدوب ای آدم سندن
ایکی ییک سنه مقدم یو بیت حرامک زیارتی تمام ایلدک دیدیلر (امام مجاهد رحمه الله تعالى
یورمشدر که حجاج اداء حج قصديله مکده قدم ایلدکلرند ملائکه کندورینه ملاقات ایدوب
دوهره راکب اولنله بالکسر سلام ايله تکریم و جوارله راکب اولنله مصافحه ايله تعظیم

ومشی ايله سیر ایدنله معافه ايله قدرتی تقیم و احترام ایدر (وسلف صالحین رجهم الله
تعالیک عادت حسنه زدن ایدیکه غزاة مؤجدتی تشیع ايله اکرام و حجاج ذوی الابتهاجی
استقبال و چشمگیری تقیل ايله احترام و دنس و معاصی و آثار ايله تدنس و ثلوث ایتردن مقدم
اسئال دعا رینه مبادرت ايله اغتنام ایدر ایدی (عليه الصلاة والسلامدن روایت اولشکه
بهر سال بیت حرامی التیوز یک حجاج زیارت ایلک جانب حقندن موعود در اصکر عدد
معهود دن نقصان اولور ايسه ملائکه کرام ازیادیله معدود قلنور (کعبه معظمه یوم قیامتده
عروس مزخرفه کی حشر اولنور هر بر حج ایدن استاری دامننه یا شوب اطرافنده سعی ایدر که
جته برابر داخل اولور (حکایت اولشکه ملوک دولت جندانیله دن ناصر الدوله نک کریمه سی
جبله موصليه اوجیوز سکان التی تار یخنده حج بیت حرام ایدوب حجاج ذوی الابتهاج و فقراء
و مجاورینه ایلدیکی اکرام و انعام مشهور و آفاق کبر اولش از جمله اهل موسمی سکر ايله مزوج
و نیچ ايله تبرید اولمش مویق ايله سق واروا و اراضی رطبه ده بکون ایدن سیره و بقول دوه لر
اوز رنده فکر کرده محفوظ اولورق استحباب ايله اطراف و کافه بذل و اعطای و کسیدن منقطع
و عدم الاقتدار ل ایچون بشیوز راحله اعداد و احضار و کعبه معظمه بی رؤیت ایلدکه اون ییک
التون صاحب و کعبه اطرافنده شمع عنبر ايله قنادیل انوار قنیل یاقوب و ایکبوز جاریه
و اوجیوز عییدی اعتاق و فقراء و مجاورینه عطا و احسان ايله اغنا ایلدیکی بین الانام بر خبر
مضبوط اولشدر (ضمیمه مترجم فقیر اشبو حکایه نک شهرت کبر اولسی دولتریک حال رینه بناء
امر عظیمدر آباء و اجدادیمز زمانندن یو آنه قدر منعم و متغیر اولدیغیمز دولت علیه و سلطنت سلیه
صانها الله تعالی هن الافاق و العاصات و البلیه بهر سنه تأید اوله رق جده کرمی و حوائی
شامدن اهالی مجاورینه و اهل حرمینه انعام و مصر قاهره جابندن تعیین قلنان غلال و صره
همایون مینت مقر و نلرندن بشقه شام و البسی اولان بر بند لری بنه خزان دوات علیه
واموال سلطنت سینه دن اوله رق عا کر ککیره و نقل ذخائر و غیره ايله نیجه یوز ییک
عربان و اهل بادیه و اعرايه بخش عطا یا و خلع اکسا و بقول و نباتات و ما کولات و مشر و باندن
خالیه اولان مسافه بعیده بی قطع و اطراف و کافه بخش و اعطایده رک محل مأمورینه
وصلت و بیت الله حجاجه زیارت ایدر یروب بند بر منوال سابق عودت ایلشده صرف او انسان
درهم و دنانیر قابل قباس و ممکن حساب اولمادیغی بی شک و لا ریب ایدر بو کلام هر قدر صدودن
خارج ايسه ده صاحب مستطرفک نوادر ظنیله سرد ایلدیکی اشبو حکایت ولی نعمتیز اولان
دولت علیه تک غیرتی بالایجاب باعث تذکیر اولشدر انتهى بالاصلاح (حضرت آدم صلوات الله
علی نبیا و علیه بیت حرامی رفع و بنا و حق سبحانه و تعالیه نیاز و دعا ایدوب یارب هر بر عامل
ایچون اجرت و ادر بنم اشبو عملک اجرتی ندر دیو استفهام ایلدکه الله ذوالجلال سن ملو اف
ایلدکه مغفور اولمغله اکرام اولنور سن دیو خطاب کلدکه تکرار آدم علیه السلام دعایه آغاز
ايله یارب فضل و کرمک چوقدر دیو زیاده بی نیاز ایدیمه باری متعال اولان ذات اجل و اعلا دن
سکا و اولاد که قبله قیلام دیوینه خطاب عزت کلدی تکرار آدم علیه السلام طلب زیاده ده
مبالغه و عنایت مرزاده بی مطالبه ایدیمه باری غفار اولادک اهل توحید اولنلرندن اتی طواف
ایدوب بندن مغفرت طلب ایدر ايسه هر بر لری عفو و مغفرت ایلرم دیو بشیر یورمجه آدم
علیه السلام یارب حسی دیوب مطلوبتک حصول بولدیغنه جناب حقه شکر و ثنا ایلدی
(امام حسن بصری رحمه الله تعالی دن سؤال اولدی که حج میور ندر بخوابده دیدی که مناسک
ججه اداء نکرده دنیای دنییه میل ایتوب بلکه اذن زهد و اعراض و دار عقبایه اعتبار

و رغبته ايله رجوع ايتكدر (كعبه مكرمه بي ابتدا دييايله اكسايدن عبدالله بن زبير رضی الله تعالی عندهر بیت مكرمك كسوه سی یوندن اقدم مسوح وانطاع یعنی دریدن و سنجیدن ن ایدی عبد الله بن الزبير حضرت نری عهد امارتده انواع عطریات ايله شوقدر تطیب و تعطیر ایدر دیکه رايحه طيبه داخل حرمندن استنجام اولنور ایدی (حکیم بن خرام رضی الله تعالی عنه يوم عرفه لك اخشامند خیار اموالندن یوز عدد دوه ايله یوزرقه یعنی قول امتیاز واحضار ایدوب عرفه اخشامند رقبه لی اعتاق و یوم نحرده دویزی نحر و ذیح ایدوب فقرایه اتفاق ایدوب بنی طواف و زیارتده * لا اله الا الله وحده لا شریک له نعم الرب ونعم الاله واجبه واخشاء * دعاسنی قرأت و تلاوت ایدر ایمل (امام حسین بن علی رضی الله تعالی عنه وعن ایه حضرت نری ادا حج شریف ایدر ایکن کوردیلر ابتدا بیت حرامی طواف و دعاد نصکره مقام ابراهیم کلوب صلاطوافی بعد الادا مبارک وجهنی مقام اوزرینه وضع ایدوب حزن و بکا ایدر * یارب عیدک بیایک خوبدمک بیایک سائک بیایک مسکینک بیایک * نیاز ايله کرار اوهر ارا نضرع ایدردی معاسی یارب قوچه غازک بابک و خادجکل بابک و سائل مسکینک قیوکه کادی دیمکدر بعده عودت یوردقلرنده انشی راعده قطعه نان اکل و تناول ایدر فرقه فقره و زمره مساکینه مصادفت و انلره سلام و تحیت و ملاقات ایدر و مساکین دخی اول ذات عالیقدری تناول نانه دعوت ایدنجه نواضع مجلس فقرایه داخل و طعامکز صدقه اولمیدی اکل ایدر ایدم دهرک اعتذار ايله هر روز بی دعوت ایدوب خانه سعادت نلرنده اطعام واکسا و درهم اعطا و ماوالینه اسرا یوردیلر (عبد الله بن جعفر رحمه الله تعالی او توفیق قدر راحله و بندی وار ایکن ماشیا و راجلا حج ایدوب و فقه عرفه سنده او توفیق قدر مملوکنی اعتاق و او توفیق دراهمی مجموعنه اعطا و اتفاق ایلدکنده یونلری بازی ایچون آزاد ایلدم رجا ایدر مکه اوقات اجل و اعلا یوم تادده یوفقیری ناردن آزاد ایلده دیر ایدی (امام حسن بن علی رضوان الله تعالی علیه و علی ایه حضرت نری یورمشلرکه ر بعدن ادب و حیایده ر مکه یوم جزاده ر بعد ملاقات ایدم حالبوکه بیت شریفنه منی ایدوب نیاز و دعا ایلم دیوب مدینه منوره دن مکه مکرمه بکر می سنه ماشیا اعزمت و ادا حج یورمشلردر (صاحب کتاب آیات قرآنی و احادیث نبویه و حکایاتی بعدالبیان لاجل النصیرب بعض احداث ذکرنی مناسب کوروب نحر ر ایدر (از جمله عروین حسان النضریر حجاج بیت اللهی زیارتندن عودنلرنده بوجه اعتیاد احبا و صدقابه اقلی مساواک و تسبیح اولسون اهدا انلک طریقت قدیمه و عادت مستقیمه ایکن یونلر زمانه حاجیلری کی بعض حجاج کندی به ارمغان و یرمکنده اشبو قطعه بی انشا ایتکدر * کان الحیلم یفر بوا منی * ولم یحملوا منها سواک ولا نعلا * اتونا خاجاوا بعد ارا که * ولا وضعوا فی کف اطلاقا لنا نقلا * و آخر دخی (حج فی الدهر حجه * حج فیها و احراما * و اتانا من الحجا * زکایا راح محراما * فهو ذوالحجه الذی ماتونی محراما * ترجمه قطعه اولی حجاجز مکه به و منابه و اراما مشرطن اولنور اگر وارسه ل ایدی یزه بر مساواک یاخود عرب یا شمی اولسون کتور ل ایدی حال بوکه یزه کلدیلر بر مساواک کتور مدیلر مساواکدن کتکک صیانتلر بمرک اللربنه تهیه لرنده حاجی لقومی دخی قویلدیلر دیمکدر (مال قطعه ثانیه حاجیز عمرنده بر حج ایدوب احرام باغلندی لکن حجازدن یزه محرم یعنی جلاق کندی کی به عربیان کلدی حاجیز بر حجه صاحبدر که محرمی وقایه ایتدی یعنی مکشوف العوره کلدی دیمکدر که هدیه و یرمکندن کایه در (قلت) یونده شهوردن ذی الحجه ايله محرم جمعی حسنی دخی واردر (اهل بادیه دن بر عرب ناس جندن عودنلرنده بر حاجی ايله مخاصمه و متازعه ایدر ایکن بعض کیمسه ل اول عربیه تو بیخ و عتاب ايله حجاجه توفیر و احترام و استعجاب دعا ل ايله

اعتنام اولنق لایق ایکن سن ایه مخاصمه ایدرسن دیدکلرنده (قلت) جوابه آغاز ايله خطاب ایدوب و بر شاعرک (حج شریفه حق سبحانه و تعالی ذنوبی مغفرت ایلسون دیوکیدیلور ایکن بو شخص ایه کندی کی مذنب کلدی شعری مصعونی سویلدی (و شعر دخی بودر) بیخ اکیلا یغفر الله ذنبه * و یرجع قدحطت علیه ذنوب * فتدیر (ابو الشیمق معرضنده شوقطعه بی انشاد ایلدی * اذا حججت بحال اصله دنس * فاحججت ولكن بحجت العیر * ما یقبل الله الا کل طیبه * ما کل من حج بیت الله مبرور * مالی اگر سن اصلی دنس و حرام اولان دراهم و دنانیر ايله حج ایلدک ایه جی سن ایلدک دول ایلدی حق جل و علا عبادات بدینه و مالیه دن انجق طیب اولانی قبول ایدر و هر بر کیمسه که بیت اللهی زیارت ایلدی جی مبرور و مقبول اولور دکلدر

﴿ الباب الثاني فی العقل والذکا والحق ﴾

ایکینجی باب عقل و ذکا و حق بیاننده در حق سبحانه و تعالی کتاب محکم و خطاب منزلنده عقلی مدح و ثنا یوردی استعید بالله تعالی ﴿ و خیر لکم اللیل والنهار والشمس والقمر ﴾ و انجوم مسخرات بامرہ ان فی ذلک لآیات لقوم یعقلون ﴿ مال شریفی اوقات اجل و اعلا سزله ایل و نهاری و شمس و قمر و نیجوی تسخیر ایدوب و سزله فوائده و مثافه کز ایچون نهیه و خلق و ایجاد ایلدی و یونلر اوقات تنه سالک امرینه مسخردر بونلر خلقنده و تسخیرنده و کیف مایسء تدبیرنده دلالات و اضحه واردر شول قوم ایچونکه کافه امدن ذهن انسانیت و عقل سلیم ايله ممتاز لدر دیمکدر اشبو آیت کرمه حقی سبحانه و تعالی حضرت نری امارت و علاماتی اصحاب عقول و تخصیص یورمشدر (فخر کائنات علیه اکل التحیات افندمزدن شوحدیت شریف روایت اولمشکه (اول ما خلق الله العفل فقال له اقبل فاقبل ثم قال له ادر فادر فقال) عز من قائل (وعزنی و جلال ما خلقت خلقا اعز علی - منک بک اعطی و بک احاسب و بک اعاقب و بک اعز و بک اذل) یعنی ابتدا خلق و ایجاد ایلدیکی عقلمدر عقلی خلق ایدوب توجه و اقبال ايله امر یوردی اودخی سریمه امره امتثال و توجه و اقبال ایدنجه ادبار و ذهابله امر یوردی امره مسارعت و مبادرت ایدنجه حق سبحانه و تعالی یوردی عزت و جلال و عظمتقه قسم و عین ایدر مکه سندن اعز و مقبول بر مخلوق خلق ایلام هر نه که اعضا و احسان ایدر ایسم انجق سنک سیکله اعضا ایدرم و سنکله شاسبه ایدرم و اعطا ایلدیکم کرک اموال و کرک نعم سازه اگر موقع لایقته مصروف اولماز ایدم سنک سیکله عذاب و عقاب ایدرم و سنک سیکله دارینده عزیز و ذلیل و حقیر ایدرم انتهی (معلوم اوله که عقل ایکی قسم اوزرینه در (اولکی قسمی زیاده و نقصانی قبول اغتر بوقسمه عقل طبیعی و غیری دیر و یوقسم جمیع اصحاب عقول یزنده مشترکدر (ایکینجی قسمه عقل نجری دیرلر بوقسم زیاده و نقصانی قابلدر و زیاده لکی کسب ايله در که وقایع و حوادثی کرار انجیر به ایتکله حقیقته کثرت و فهمنه و فرت حاصل اولور بوسیدن (قلت) مسن و یاشلوا اولان عقل طبیعی صاحبک عقل جهتله اکل و درایی اتمدر دیدیلرو فی الحقیقه فهم و عرفان یونندن اکثردر که * من بیضت الحوادث سوادلته و اخلفت التجارب لباس جدته و اراه الله تعالی لکثرة ممارسته تصاریف اقداره و اقضته کان جدیر ازانه العقل و رجاحة الدرایة والفضل * دیمکدر که مالی وقوعات دهر صاحبی اغردوب و تجربه لر ثوب جدینی چور ایدوب جناب حق کندوسته کثرت ممارسه ايله قضا و قدرینی کوسترن کیمسه و فرت عقل و رجحان درایت و فضل ايله انصاف و صفته لایقندر دیمکدر لکن حق سبحانه و تعالی بعض قوللری الطاف خفیه و عنایات بهیه سنه تخصیص ایدوب خزان مواهبندن عقل و درایت و ذکا و فطانت و یرمته اذعان و ادراک و تدبیر امور و املا که

موفق ایدر که بچهار باب تجارب و کار آزموده اندک رأی و تدبیر بینی بوله مزمار و خاطر زینه کلمه دق
خافار در بو حالت انجیق و هی انهی و عطیه باریدر کسب و تحصیل ایله دکل زرا بو حالت حدیث
السق و قلیل التجرب به اولان بعض ذوات کرامده مشاهده اولنور و ذکر اولتان دعوا بهیحی بن زکریا
علیهما السلام حال دلیلد که حق جل و علا کتاب محکم عز یزده * و آینه الحکم صیام
یور مشدر که یحیی علیه السلام جین صبا و نده حکمت و توراتی فهم و معرفت اعطا و احسان
و باخود حال صبا و نده عقلی زیاده ایله احکام و احسان نبوت بزه اکرام ایله مفسر در بذات
مکرم که سهم سرمدی سبحانی و کرم ازلی ربانی اکا و اصل اولمش اوله درونی اوز زینه اتوار
ملکوتیه و هدایت ربانیه اشراق ایمکله قلی ذکا و فطنت ایله منصف اولور و روی رأیدن
برده و هم قالفار ظاهر اهر نفدر سنی و تجربه سی از اولور ایدده (تکم حضرت سلیمان علیه السلام
بدر لری داود علیه السلام غم ایله حرنده حکم و قضای حال صبا و نده اخطار ایلو بده
بدر لری احسن قبول ایله قبول بیورد قلی بین التفسیرین مشهور و متعارفدر (حرث و غم
قصه سنک مالی یودر که بر کون ابکی کیمه داود علیه السلام کلوب بانی الله بو آدمک قیونلری
تارلامه و یاغمه کربوب حرث و زرعی افساد و محصول و معمولی اکل و بلع ایله قرین نفاذ ایلش
شرع انور ایله ترافع و حکم و قضای منور ایله دفع تنازع یورک دیدکرنده اول نی صاحب
احکام علی بدینا و علیه الصلاة و السلام قیونلری افساد زرع بدلی صاحب تارلا ایچون حکم و اکا
تسلیم ایله امر یوردی حضور سعادتلریدن چقبوب کیدرلر ایکن یولده فرزند نجیلری سلیمان
علیه السلام مصادفه و صورت حکم و قضای نقل و حکایه ایلدکرنده سلیمان علیه السلام
طرفیه یوندن اوفق و احکم بر حکمه ملهم اولدم دیدکده رجلا ن مخصوصان کبرویه عودت
و سلیمان علیه السلام کلامی بدر لینه حکایت ایلنجه اولوقته سلیمان علیه السلام سن
شربلری اون بره بانغ اولدیفندن بدر لینه استغراب کلوب و سلیمان علیه السلامی حضور
سعادتلرینه احتضار ایدوب یونلره ارفق و اوفق حکم ندردبو سوال یودقننده انلردخی اخبار
بیوردیلر که قیونلر حرث و یاغ صاحبیه تسلیم و تارلا و آسمان هبت اسلبه سنی بولجه قدر
صاحب تارلا قیونلری البان و تاجبله تعیش و تنعم و تارلا و آسمه لکا فی السابق هبت اصلیه بی
بولدقده یه صاحب اوانه تسلیم ایله حکم اولنقد یورنجه بدر لری حضرت داود علیه السلام
فرزندلر سنک حکمتی تحسین و احکم ایله قضای تبیین بیوردیلر حتی مفسرین * و داود و سلیمان
اذ بحکمان فی الحرث اذ نفست فی غم القوم و کما حکمهم شاهدین ففهمناها سلیمان و کلا
آینه حکما و علما * آیت کریمه تک تفسیر بینی مترجم مرحوم هر نفدر تفسیره باشلش ایدده مجمل
محل اولدیفندن طی اولنوب تفسیره هر اجمعه احاله قلندی کاشکی جله تراجم آیات تفسیر نیاندن
باقیده دیش اولیدی قنامل انهی (والحاصل سلیمان علیه السلام اشبو عرفانی کثرت تجارب
و طول مدت ایله حاصل اولمادی بلکه عنایت ربانیه و الطساف الهیه ایله حاصل اولشدر
الله سبحانه و تعالی بعض عباد تک قلوبی اتوار مواهب ایله املا و منور ایدرده اولدخی مواقع
صوابه اهتدا بزه رأی اسباب کثیره ده تجارب کثیره اصحابه ترجم اولنور (عقل امر معنوی
اولوب امر حسی اولمادیفندن مشاهده عظیم الامکاندر لکن بر کیمه ده عقل کامل صادر اولان
آثار و افعال ایله استدلال اولنور مثلا اول کیمه اخلاق حسنه و حیده به میل و رغبت و اعمال
رذیله و اخلاق سبیه دن نفرت و شرع و عقلا و عرفا مدوح اولان صنایعی عمل و مقدوح و مذموم
اولوب سوء طاقبت و عار ابراث ایدن فعللردن تجنب و احتراز ایتمکدر (بعض حکمایه بر جملک
عقل و شعور بینی نوجهله استدلال ایدر سن دیوسوال اولنقدده مکالمه و محاده ایدرم کلامده

صواب و اصابتده کثرت و وفرت و خطا و سقطاتنده قلت و ندرت واقع اولور ایدده اندن استدلال
ایدرم دیو بجا بدتکره اول شخصه مصادفه و مکالمه ممکن اولما ایدده غیابنده نوجهله
استدلال ایدر سن دیتلدکده اوج شینک بر یله استدلال ایدرم طرفندن کلان آدم ایله باخود
مکتوب و مراسله سیله و باخود ارسال ایلدیک یه هدیه سیله زیر رسول یعنی ابلیجی مرسل یعنی
کوندورن مقابله قائمدر انک عقل و درایتی و حسن مکالمه سی و ذکا و فطانتی مرسلک عقل و کیاستنه
دلالت ایدر اما کابی یعنی مکتوبیه استدلال * فان کتابه بصف نصف لسانه * یعنی زیر امکتوب
کاتبیک لساننده اولان نطقی وصف و بیان ایدر (قلت) بعض مترجم یومقایی ترجمه ده کلام
و هدیه بی هر نه ایدده بعد الافاده (اما مکاتبه سیله استدلال کتاب کاتبیک نصف نطق لسانی اولدیفنی
ایچوندر دیشدر قدر (غریبه) بعض اذهاندده اخوان کرام بونادانک اخدی مترجم موی
البهتن اولدیفنی زعم ایدر و الحال که هنگام شباید برفاج درسی ارقه سندن دکلش ایدم و فقیرک
اکلر اکلر اخدم فاضل مشهور عثمان اخدی زاده السید محمد امین مرحومدر اقلک استادینک سوز بینی
اصلا حقه القشش دیوسوه مطنده فقیری حق معلمه ربانیت ایچور طه نده بولنامه ایچون اخوان کرام
بووجهله اخطار اولنور تجاوز الله تعالی عن سبتنا (واما هدیه مبین شان مهیدر یعنی هدیه
طرفیک مناسبی کال عقل و درایتیه و عدم مناسبی غیابنده دلالت ایدر (بعضلر دیشدر که
بر شخصک کال عقلنده دلیل جیع ناس ایله مدارات و حسن معاشریندر الله تعالی تک توفیقنه مظهر
اوانه حسن مداراتی شهادت ایدر علیه الصلاة و السلامین روایت اولشکه (من حرم مداراة
الناس فقد حرم التوفیق) یعنی بر کیمه ناس ایله مداراندن محروم اولسه الله ذوالجلالک
توفیقندن محروم اولور (علما عاقل شول کیمه در که اهل وقت و زمانیه حسن مدارات ایدر
دیدیله * ضمیمه فقیر * یومقامده تنیه لازمدر که مدارات و مدهانات فرق و تمیز اولنه زیر
مدارات شرعا و عقلا مدوح و حسن (ومدهانه عقلا و شرعا مذموم و فبیجدر (مدارات شول
شیدن عبارتدر که اصلا کذب و خلاف اولیه رقی و قلی لسانه موافق اولور رقی ناس ایله
حسن موافقت و دایما ناسی خیر اولان شیده دلالتدر ایله و لسانیه و قلبیه و سایر اعضا سیله
بغیر حق بر کیمه بی اضرار ایتمکدر (امامدهانه شولشدر که هر کیمه به منصف اولمادی بی
صفات حسنه ایله مواجهه سنده مدح و ثنا و غیابنده اول کیمه بی قبا یح ایله تقبیح ایتمکدن
عبارتدر یونک حقیقی و مالی مواجهه سنده ملایمت و مصلحت ختام بولدقده مفاظندر بو صورت
معاذ الله تعالی صفت منافقیندر و صاحبی ضلالتنه انقایلر انهی الکلام (کذلک علیه الصلاة
و السلام اقتدی عزدن شو حدیث شریف روایت اولمشدر (الجنة مائة درجة تسع و تسعون
منها لاهل العقل و واحدة لساائر الناس) یعنی جنت یوز درجه در طفسان طغوز درجه سی اهل
توحیدک عقلا ایچون و بر درجه سی ساری ایچوندر (علی بن عبیده دیشدر که عقل بدن انسانده
ملک و سلطان مثابه سنده و خصال رعیه و خادمان مثابه سنده در اگر چه عقلده خلل وضعف
اولور سه خصالده دخی اختلال پیدا اولور بو کلامی علی بن عبیده دن بر اعرابی استماع ایلدکده
* هذا کلام تقطر عسله * یعنی یو بر سوزدر که بالی طاملرد یو تحسین ایلدیکه طاتلوسوز و شیرین
سختن مالتده در (بعض حکما دیشدر که عقولک اللری نفسک دیرکنی طور یعنی کتوبولر
صالح بر مزهر رشی چونالدقده اوجوز یعنی قدری دون اولور انجیق عقل که چوغالدقده بهالی
یعنی قدری اعلی اولور و هر بر شینک حد و غایتی وارد راما عقلک حد و نهایتی بو قدر انجیق * کتفاوت
الازهار فی الابراج * یعنی چیچکارک قوقورده تفاوتلری بی عقول ناس دخی متفاوتدر (قلت) عبارة
نقل صاحب المستطرف * ولكن الناس يتفاوتون في العقل كتفاوت الازهار في الابراج * ایکن موی

کواکب بروجده تفاوتی کبی عقول و اذهان دخی متفاوتند دیمشدر فتنه انتهی (ماهیت عقله
اختلاف وارد بر بعضی از نور الهی در نور چشم کبی حق تعالی قلب انسانه فریزه اوله رقی وضع
ایستدر نقصان و زیاده بی و ذهابی وینه عودتی قبول ایدر چشم الیه امور محسوسات حسن اولدیفنی
کبی عقل الیه دخی عواقب اموردن محبوب و مستور ادراک اولور (محافظ عقل عانی قلب
و عانی بصیر کیدر ز پراحق جل و علا لاله ظاهره و براهین فاطمه کوروب ایمان کتور میان کفار
اهل عناد و بد نهاد حفته **ع** فانه لا تعی الابصار ولكن تعی القلوب التي فی الصدور **ع**
یور دیکه چشم و بصیرتی برنده اولوب صدر زنده اولان قلوب باری اعمی اولدیفنی فاطمه در یعنی
عمی قلبه دخی وصف اولمشدر (بعض علما دیدیلر که عقلک محلی قلب دکل بلکه دماغدر امام
اعظم رجه الله تعالی بوقوله ذاهبدر (و بعض جماعت محلی قلب اولسه ذاهبدر واشبو
مؤفکون انهم قلوب یعقلون بها **ع** آیت کریمه سیله استدلال ایدر که اشبو آینه قلب تعقل الیه
توصیف اولمشدر که محلی عقل قلب اولدیفنه دلالت ایدر وقال الله تعالی **ع** ان فی ذلک لذکری
لن کان له قلب و الی السمع وهو شهید **ع** اشبو آیت مکرمه ده دخی جای ادراک قلب اولدیفنه
دلالت وارد که قلب دخی ندکر ایدر دیک اولوب تذکر ایه عقل اولور (حکما دیدیلر که
تجربه عقل و فهمت مرآتیدر وقت کورمش کارگزیده مک رأی و تدبیری اکثر یا محمود و سهم
فکر لری ممدود در (ینه حکما دیمشدر که من و سالخوردن ز اشجار و قاردر فکری هدف
اصابتدن غایب و ریاح و هم رأی برینه تقابل انحرطیه نلرند هر تقدیر ذکا معدوم ایه ده وقت
وایام کند و له حبله و تجربه افاده ایلکله جوق خصوص معلوم لرید که شاعرک بوینی
معنای مذکور ی بیان ایدر **ع** الم تر ان العقل زین لاهله **ع** و لکن تمام العقل طول النجارب
(و کذلک شاعر آخرک **ع** اذا طال عمر المرء فی غیر آفة **ع** افادته الایام من کرها عقلا **ع** قوی
دخی میندر (معنای بیت اول سن یلور سنکه عقل و فراست اهلته شرف و زیندر لکن
عقلک کال و عانی طول مدت و تجربه در و معنای بیت ثانی کشتنک عمری عقلی آفسر طول زمان
امتداد بواسطه تکرر حوادث ایام عقل آخر افاده سیله عقله رجحان ایدر دیمشدر (عامر بن
قبس **ع** اذا عقلک عقلک عما لا یعینک فانت عاقل **ع** یعنی عقلک سنی مالا یعیندن قید ایه یعنی مانع اوله
اشته اوزمان سن عاقل سن دیمشدر (و بعض علما دن نقل اولمشکه عقلدن اشرف بوعالمه برشی
یوق و غناء نفسدن اغنی برغنا یوقدر (و بعض حکما دیمشدر که عاقل کیمه نه مکانه بولسه
عقل و فطانتی الیه نهش ایدر ارسلان قوت و شجاعتی الیه نه محله اولسه نهش ایلدیک کبی
(عقلی مدح و ثناده شاعر بو قطعنه بی نظم ایتمشدر **ع** اذا لم یکن للرا عقل فانه **ع** وان کان
ذایت علی الناس هین **ع** ومن کان ذا عقل اجل لعقله **ع** و افضل عقل عقل من یتدین **ع** ترجمه
قطعه بر کیمه نک عقلی یوق ایدر ناس ایچینده قدر و منزلت و وفار و عزت بولسز هر تقدیر
او کیمه مال و صفار و رتبه و اعتبار ایچاندن ایه ده و بر کیمه عاقل اولسه عقل سیله
اجلال و اعظام اولور هر تقدیر اموال صاحبی دکل ایه ده لکن عقلک افضل و اشرفی متدین
اولان ذلک عقلیدر **ع** حکما العقل لا یطره المیزان السنیه کالجیل لایتر عزم و ان اشتد ازیم و الجاهل
تبطره ادنی مزانه کالجیشبح نحر که ادنی ریج **ع** دیمشدر در که مالی عاقلی مناصب رفیعده شاق عقل
اولان کبرایله منصف ایتمز جلی هر تقدیر روزگار شدید اولسه ده تخریک ایده مدیک کبی اما جاهلی
یعنی عقلسن ادنی مرتبه جاه الیه متکبر اولور اولری ادنی و از روزگار تخریک ایتدیک کبی دیمشدر که
مقادی علامت عقل تواضع صمیمی و نشان حق کبر و نخوتدر دیمشدر فافیم (حضرت علی
رضی الله تعالی عنهدن عاقل کیدر وصف و تعیین یورک دیواستفاز اولدقده هر شیئی مواقع

لایقنه وضع و تعیین ایلمن کیمه در دیو جواب صواب یور دیلر (منصور خلیفه فرزندی نه و صبیته
ع خذ عنی ثلثین لا تقل من غیر تفکیر ولا تعمل بغیر تدبیر **ع** دیمشدر که مالی بدن ایکی فائده ال و او کر نکه
مطلوبد بری هر نه که تکلم و تقوه ایدر ایسک رویت و فکر سن تکلم الله و ابیکچی نه اشرا ایسک
رأی و تدبیر سن اشله دیمشدر (ارد شیر دیمشدر که درت شی وارد که ینه درت شبهه محتاجدر
برسی حسب ادبه محتاجدر حسب اصحابته ادب اولماز ایه بوق مثابه سنده در ایچکچی فرح
و سرور در که وقت امنیه و زمان استراحت محتاجدر مادامکه زمانه و وقتده امنیت اولماز ایه
فرح و سرور اولماز (اوچکچی فراتدر که مودت و محبت محتاجدر مادامکه حب و ووداد اولیه افر با
ایله اجانیک فرق یوقدر بلکه اجنبی محب افر بادن اولی و احبدر (مصراع) محب صادق یکدر
کشتنک افر با سندن (دردیجی عقلدر که تجربه به محتاجدر (فاسر بن محمد **ع** من لم یکن عقله اغلب
الخصال علیه کان حفته فی اغلب الخصال علیه **ع** دیمشدر که معنای بر شخصک عقلی سار خصال
و اخلاقه غالب اولماز ایه او شخصک حنف و هلاکی اخلاقدن غالبی الیه در دیمشدر اشبو
کلام جوامع الکلمدن قبل المبنی و کثیر المعنی بر کلامدر تفصیل اولسه بر کتاب مستقل اولور
مثلا بر کیمه نک شجاعتی عقلنه غالب و عقل شجاعتی مدبر اولماسه البته او شجاعت او شخصکی
فهر و ند میرایلر ابو الدرداء رضی الله تعالی عنه یورمشدر که فخر کائنات و مفخر موجودات علیه
افضل النجات و التسلیات رحم و شفقتی موجب صیغه تصغیر الیه یا عویر تعبیر الیه بکاندا
یوروب بدخی هزار تعظیم الیه کوشمی الله الیدینجه عقلکی زیاده الیه که الله تعالی قرینک زیاده
اوله یوردر قلرند تکرار بن یا رسول الله پدر و مادرم سکا فدا اولسون زیاده عقل نیجه مستدعی
و مننی اولور دیدیکده محارم الیه دن اجتناب و فرائضی ادا ایلر ایسک اصل عقل و رأی صوابی
استحصال یش اولور سن بعد ازین اعمال صالحه و افعال حسنه و مرصیده الیه متزیق و مصادد
اولور ایسک از یاد عقل و جناب باری متباعد عن التقایسه زیاده قرب الیه مسلسد او اور سن
یور دیلر (حضرت علی ابن ابی طالب کرم الله وجهه و رضی الله تعالی عنه اشبو **ع** ان المسکرم
اخلاق مضهره **ع** فالعقل اولها و الدین ناتیها **ع** والعلم ناتیها **ع** والحرار ایهها **ع** والجلود خامسها **ع**
والعرف سادسها **ع** والبر سابعها **ع** والصبر ثامنها **ع** والشکر تاسعها **ع** والین عاشرها **ع** و انعم
تعل من عینی محدثها **ع** ان کان من حزم ساوون اعادها **ع** والنفس تعلی انی لا اصدقها **ع** ولست
ارشد الا حین احصیها **ع** کلمات علیه سنی نظم یورمشدر که معنای مکارم اشبو اخلاق عشره
مطهره در اولیکسی عقل ایچکچی دین اوچکچی علم دردنجی حزم بشکچی جود
انجیسی افعال مروف مستحسنه بدنجی بر و احسان سکرنجی صبر طغوزنجی شکر اوچکچی
لین یعنی غلبه اولماقدر و هر بر شخص محدثه و مکالمه ایلدیک کیمه احباب و احزایی بوخه
اعداسی چشم فراستله مواجهه و مناظره سندن فهم و ادراک ایلر و نفس یلور که هر به که امر
و مراد ایدر ایه بن اتی تصدیق و اطاعت ایتیم اوزمان عقل و سداد فهم و رشاد الیه موصوف
اولور مکه نفس اماره به عصیان و امر و اراده سندن طفیان ایدرم دیمشدر (بعض حکما عاقلک
وصف و علامتی و تعریف و اماره سنده دیمشدر که عاقل عقلندن ناشی ناسی ارشاده و رأیندن
ناشی ناسه امداده اوله رق قوی سدید و فعلی جید اولاند اما جاهل احق جهلندن ناشی عذابه
و قولندن ناشی شایده واقع اوله رق قوی سقیم و فعلی ذمیم اولاند (ینه حکیم سابقدن نقل اولمشکه
نوب و لباسک جیادتی و طور و هیأتک حسن و ملاحتی و صفالک و فرنی و صورتک نظامی
و دعوی عرفان و ظرافتده کثرتی شخصک عقل و کاست و فهم و فراستده دلالتده کفایت ایتمز ز برا
نیجه خلا وارد که نقشه تزین اولمشدر (ظرفاء عربدن اصمعی دیمشکه بصره ده سن و او زنده

ثبات فائز و اطراف و انکافند خدام و مقبیه و مترجمه و وکثر خرج و صرفی اولان بر کیمه
 و ارادیدی عقلانی تجربه مراد ایدوب ما اسم سیدنا یعنی کیمه و اسم شریفکنند در دید بکیمه و پروا
 ابو عبد الرحمن الرحیم مالک يوم الدين ديه رک جواب ناصوابه اجسار ایلدی بن دخی
 ضروری ضحک و خنده ايله احق و جاهل نادان اولدیفن فهم ایلدم (قلت) مترجم سیدنا
 لفظی بر غریب ترجمه اینشد که ذکر ناسر او مطالعسی حیرت فزاد راتهی (منقولدر که قاضی
 اباس اکابر عقلای عالمند اولوب عقل سلیمی حقیقت حالی کشف ایدوب و کندیك طرق صوابه
 سلو کنه هادی اولور دیکه اول عقل سلیمه موفق اولیائیک کارای ایدی و قاضی مشارالیهدن
 صدور ایدوب عقل راجحه شهادت ایدن و قایم دندر که صلاح حال و امانت کارایله شهرت شعار بر رجل
 و ارادیدی اتفاقا قصد حج ایش بر کیمه عودتنه دکن بر کیمه التوتی اول امانتله مشتهر اولان
 رجله ایداع ایدوب کیمه مقصدینه عزیمت و نسک حبی ادادنصکره رجعت و رجل مذکور دن
 و دیعه و امانتی طلب ایلدکه اور رجل باطل نجاهل ایدوب انکار و غضبه رده اجسار ایندجه
 اثبات مدعایه شهادت ایدر کیمه اولاد یقندن بیچاره به حیرت کلوب قاضی اباس بن معاویه نک
 حضورینه و ایدوب قضیه بی نقل و حکایت ایدر قاضی اباس و بیچاره به بوحاده بی بندن غیری
 کیمه به اخبار ایلدکی دیو استفسار ایلدکه جنبانکزدن غیری به افاده ایلادم دیدکه قاضی
 عرفان استنباس اوکون کیدوب فرداسی کلتنه و قضیه بی بر فردن نقل و حکایه ایلدکه مننه تنیه
 ایدر رجل مظلوم محکمه دن مفارقت ایلدکه قاضی اباس رجل مرانی بی حضورینه احضار
 و هزار لطیف و اکرام ايله اعزاز و کویا محرم اسرار ایدر رک لطائف حیل طریقند سلوک ايله قد
 حصل هندی اموال کثیره و رأیت ان اودعها عندک فاذهب و هی موضعا حصنا یعنی
 عند مده اموال کثیره بر کدی سا که ایداع ایلدی رأی ایلدم بر تحمل محرز حصین و موضع رصین
 استحضار ایدوب اخبار ایدر سز ديه رک کلامه ختام و پردکده اول رجل طالع محکمه دن
 حرکت و مصلحتی رؤیت ایدر طورسون قاضی موی ايله رجل بیچاره هر قومه آدم کوندروب
 تکرار او شخص منکر دن امانتی طاب و و برمه ده نعل ایدر سه قاضی اباس حضورنده ترفع
 ایچون محکمه به دعوت ايله دیو امر و تنبیه قیلدکه فی الحال مرانی باطل خان سنه ماریعت
 و قاضی مشار الیهک تعلیمی وجه اوزره ایچنه سنی طلب ایدر مرانی مرقوم طمع خامندن
 ناشی قاضی موی البیک ایداعله و عدایه بیکی ایچنه بی قائم سودا سبله قضیه به خبردار
 اولماسون دیو کال حذرندن رجل بیچاره نک ایچنه سنی اقرار و بدینه تسلیم و مقدمه انکار
 و غضب ايله معامله سی بر وجه ملاطفه اولدیفنی اخبار و بوماده بی کیمه به دیعه دیو رجا
 و حاجی مایوس اولدیفنی ایچنه سنی القوب سرور ايله قاضی دانایه عودت و هزار دعا و شایدا بر اول باطل
 مرانیك حیل و خدعه سی آشکار اولفسله بو مقوله کار باطلی ایچون قاضی عادل حضورینه
 احضار و تکریر و توبیح ايله تکذیر و حق تعالی سنک کی شریک عالمند وجودنی قالدیره دیو
 بدعا ایدر (قلت) هذا وقع فی عصر الایاس نادر او امانی زمانه هذا فلا یعد ولا یحصی اللهم احفظنا
 واحفظ الهیة الحسنة من شرورهم آمین انتهى (خلفادن به ضبک وفاتی سیدله مسلمین
 یتنده فتنه و اختلال ظهور ایدوب بوشانده بدخواه لریک ملکری عده مجلس شورى ایدوب اهل
 اسلام بر بر یله مقاتله و عداوت ايله مشتغل ایکن فرصت فوت اولماز همان اوزرینه مهاجره
 ايله غلبه و استیلا و نیجه ممالکی ضبط ایدر لم ديه رک قرار و پردکارند نصکره یتارنده عقل و شعوری
 مسلم اولان بر رجل مجلس شوراده حاضر اولماغله اکا دخی بر کره احتیاطا عرض مرای رأی
 ايله دیو مشورتی نقل و حکایت ایلدکننده اعضای مجلس دن اولان اول رجل رأی و تدبیر بکر

ناصر ایدر دیو ردایله جواب و پرد علندن سؤال و استفسار ایلدکننده اول رجل دخی
 ایرنه سنی کوفی اخبار ایلد و عدایه یلوب وقتا که روز موعود کلدکه بجهور کلامه آغاز و وعدیکری
 انجاز ایلدکننده اول رجل عاقل ایکی ارسلان ایلد بر ذنب اخضر ایلدکینه تنیه اکید و یونلر
 دخی امرینه امتثال شدید ایلوب ارسلانلر ایلد ذنبی اعداد ایدر رجل عاقل ذنبی بر حمله حبس و مکث
 و ارسلانلری بر بر یله صالدر ارسلانلر دخی بر درجه ده بوغوشورلر که قانلری سیلان ایدر
 نهایت محاصره لری غایبه بالغ اولدقده یعنی یتساب دوشدکننده ذنبی محبستدن چیهاروب
 ارسلانلره ارادت و انلر ذنبی کوریدیکی کبی ترک محاصرت و در حال بر بر یله انست و اتفاق ايله ذنب
 هجوم ايله پاره پاره ایدر رجل ذی تدبیر یونلره خطاب ایدوب اشته قوردا یله ارسلانلرک مثالی
 مسلمین ايله سزک مثالی کیدر کر چه بر بر یله قتال و شقاق ایلدیلر اما مخالفلریدن بر عد و ظهور ایلر سه
 در عقب اتفاق ایدوب حال و قافلرندن زیاده هجوم و قتال و ملککنر بکری تخریب و ضبط ایدر
 دیدکننده هزار تحسین و نصوب ايله ترک عزیمت ایدر (بو مقامده صفت عقلا تمام اولوب
 حقائق یاتنه آغاز اولور احق و اهل حقایق تعریفده ابن اعرابی دانا) حاققت صرک باز ایدر کساد
 اولدیفنی وقتده دیدکری حقه السوق قوللرندن مأخوذدر کانه احق کاسد عقل و رأی اولوب
 امور و مصالحدن بر شیده کندوسله مشاوره و کدویه التفات اولمندیقندن احق دیمشدر دیمشدر
 (حق بر غریزه و طبیعتدر که انی تغییر و تبدیلده بر حبله و تدبیر نا ثیر ایچمز و بردادر کدواسی ایچق موتدر
 و شاعرک لکل داء دواء یستطب به* الا الحماقة اعبت من ید او یها* قول ذکر اولتانی تأید ایدر
 مالی اولدر که علت حقدن ماعدادر در لور دوعلت ایچون مداوات اونه حق معالجات و اردر ایچق
 حقاقت وجهاتنه مداوات ایلینه فتور و ملات عارض اولوب مداوات ممکن اولماز (حقاقت شرعا
 و عقلا منموم ایدو کتی یانده فخر کائنات علیه اکل التخیاتندن مروی اولمکه الله تعالی عندنده احق
 خفک زیاده مبغوضیدر بر اعراش ایدن محرومدر و اول اعر دخی عقلدر (عقلا و حکما صفت
 ایچنه صورت و افعال حیثیتدن ایکی وجه اوزره استدلال ایلشدر او ایکی صفاتک طول ایلدر
 و یومدعایی اثباتده* لان محرجها من الدماغ فن افراط طول لحیة قل دماغه و من قل دماغه قل
 عقله و من قل عقله فهو احق* دیدیلر که مفادی صفاتک منبئی دماغ اولمعه حلیه سی اطول
 اولان ذاتک دماغی قلیل یعنی ضعیف و دماغی قلیل اولانک عقلی ضعیف اولوب و ضعیف العقل
 دخی احقدر دیکدر که زیاده رطوبت دماغی کثرت اشعار ایدر انتهی (افعال حیثیتدن
 علامت عقلنه خطور ایدر فی ایشار عواقب امور تأمل و نظر ایلر تجربه و معارفه سی اولمان
 شخصک کلامنه اعتماد ایدر نفسی بکسوب عجب و کلامده کثرت ایدر و کندویه برشی سؤال
 اولنسه تأنی ایچوب جوابده سرعت ایدر هر شیده بحله اینر معارف و هزندن خالی خفت و سغه
 و ظم و سهو و غفلت ايله مالی یمین و یسارینه نظر و التفاتی چوق اولوب وقار و تأنیسی آزاد اور
 اگر چه احتیاجی اولوب خلقتدن مستغنی اولور ایه کبر و غروری زیاده اولور احتیاج وقتنده
 مایوس اولور نه سوبار سه فخر ایدر نه طلب اولنسه بخل ایدر کندو طلب ایلد الحاح و ابرام
 ایدر نه سوبار سه لطیف و کوزل سوبار سه کندویه نه سوبار سه فهم ایلر کولر سه قهقهه ایدر
 اغلر سه صیحه ایدر (صاحب مستطرف رجه الله تعالی اشبوصفات و علامتله ناسده تقبیل
 و تفحص اولندقده اکثر بو احوالده بولمشدر که ارق عاقل و احق کیم اولدیفنی بطامک درجه سنه
 و ارق دیو معاصر لردن شکایت ایشدر (حضرت عبسی صلوات الله علی نبیا و علیه حضرت لری
 یومشدر که معالجه و مداوات قبول ایلر علت بر صه و مادر زاد اولان اکه و اعماجه معالجه ایلدم
 شفایاب اولوب باذن الله بر حاصل اولدی و احقده علاج و مداوات اصلا کار ایلدی و علت حق زائل

اولادی (مضحکه) حکایت اولمشکه ایی احق بولد رفیق وسفرده همراه طریق اولمشکه
احقک بری آخره ندا ایدوب ای رفیق شفیقم بر برعز ایلده مصاحبت و مکالمه ایدمه لکه قطع
مسافه محاده ایلده آسان اولوب فتور و کلان طربان انجمن دینجه رفیق دخی بو کلامی استحضار
ایدوب مصاحبت باشد قلزنده بریسی بنم امل بودر که برسوری قیون وطوارم اولیدی ولیم ولیم
وصوف و صحنی ایلده مقنم اولیدم خلیاسنی اظهار ایدنجه احق دیکردخی خلیاسنی آشکار و بنم مرادم
برسوری ذنب یعنی قوردم اولیدی اغناملر بکه صالو یروب اناردخی اکل و تناول ایلده اهلاک و اتمام
ایدی لیدی دیدکده احق آخره زبانه غیظ و غضب کلوب حق مصاحبت یومیدور و فاقه و مودت
بویله میدر قیونلریمی اتلاف و اهلاک ایلک روابدر دیه رک مناعه و بر برلله زبانه سیله
مخاصمه ایلدیلر نهایت بر برلر بیک بوغازدن طوئوب مجارحه ایدرلر بوخلالده برسن کیمسه
اوزلر زنده طول ایلده غسل بوکلی ایکی جبار ایلده بکرایکن بونلر مصادقه بیه اصلاح یئلرینه
نوسط ایدوب و خصوصت و مجارحه نیک سبیدن استغفار ایلدکده انلر برمنوال سابق ماجرای
اخبار ایدرلر من کویا مجرب روزگار اولدیفندن جاردن طوللری ازال ایلده اغزلرینی آچوب
بره ساله و وافر علی اضاعه ایلدکده نصکره بونلر خطاب ایدوب اگر چه ستر احق دکل ایسه کر
شوعسل کی الله تعالی دمی برمد و کسوندیه رک کویا نصیحت صواب و کندونک اشبوقه فعل قهقهه
اغزاسیله انلردن زیاده حق اولدیفنی آشکار ایدر (جابر بن عبد الله بن مرثد و عار و ابی اولمشکه
بنی اسر ایلدن برجل معبد و صومعه سنده طاعات ایلده گذارنده ازمان ایکن رجت و باران نزول
ایدوب نباتات فراوان نابت و بهار اولدقده راکب اولدیفنی مرکبی اوئلر ایکن اول ساده دلای
معبودم سنک مرکبک اولایدی بن قولکک مرکبیه برابر اولایدی دیونیا ایدر جناب واجب
الوجودک شان اولوهینه لایق اولیان اشبوقه صری او عصرده قبل باریدن مبعوث بعض بی
ذیشان بالغ اولوب بومنی غیر لایقدن اول رجلی زجر مراد ایلدکلر زنده قبل جناب ستاردن
بنی عاتق دار و حی و تنبیه اولوب اول قول مدت مدیده بکا متضرع و صومعه سنده عقلک درکی
مقداری متعبد و قوللریمی علی قدر عقولهم مجازات و هر کسک اخلاصی موجب مکارفات
ایدی رم یوردیلر (سهیل هند بنت عتبیه بی تزوجه طالب اولدقده هند سهیلی صفت حق ایلده
تعیب ایدنیکدن سهیل دخی هنده اشبوقه آیه بی نصیحت طریق بقوله انشادا تمشدر « و ماهوجی
یا هند الا حبیبة » اجر لها ذیلی بحسن الخلاق « ولو شئت خادعت الفی عن قلوبه » و لا طمت فی
البصمات فی کل شارق « مفاد قطعده ای هند بنم طول قدمدن وهم ایدنیک حقیق بنم حبیبة ذمتکد کافه
حسن خلقدر اکانامدکلدر و شجاعت و رأیم شویله در دلبران و شجاعتی اگر مراد انسم دوزندن
ایوب اسیر و هر بار باندید و سبیده با خودارض بطحاده سله زورمه ند میر ایدرم دیکدر که نتیجه سی
قیافه اخلاقه برهان اولوب اماره درگاهیمه تخلف ایدر دیکدر انتهی (قلب سلیم صاحب اولوب
مردی اولیان ایلده واجقه عرب العرب ابو یوزلز و طعن ایتمز جنت او کوزی دیرل شول احقکه
ناسه اذیت و هر شخصه زجت و بره اول کیمسه به بر سفر یعنی جهنم او کوزی دیرل

باب الثالث فی القرآن و فضله و حرمة و ما اعد الله
تعالی لقارته من الثواب العظیم و الاجر الجسیم

اوچینی باب قرآن عظیم الشانک فضیلت و حرمتی و تلاوت ایدنلر ایچون جناب واجب الوجودک
اعداد ایلدیک ثواب عظیم و اجر جسیم یانددر « حق تعالی قرآن عظیم الشان مدح و فضیلتی
یاند استعجاب الله و لقد یسرنا القرآن للذکر » یورمشدر یعنی قرآن عظیم الشان انواع موعظه
و اصناف عبرتلی ذکر و بیان ایتمکله تذکر و اتعاظ ایچون تسهیل و تمهیه اولمشدر مفادینی با خود

(لفظنده)

لفظنده عذوبت و نظمتده اختصار سبیلده حفظه تسهیل اولدیفنی ناطقدر آیت اخراجه قرآن
عظیم الشانک کریم ایلده تومسبف یورمه شانه تقظیم ایلده استعجاب الله و قرآن کریم « و دخی
حکیم ایلده تمجید ایلده استعجاب الله و قرآن حکیم » و دخی علو و عظمتی یاند مجید ایلده
تمجید ایلده استعجاب الله و قرآن المجید « یورمشدر قرآن جلیل الشان سید الانبیاء و سید
الاصفیا علیه اکل التحایه جبریل امین و ساطتیه ازال یورب کلام منزل باری اولدیفنی
انکار ایدن فصیحای عرب العریانی معارضه سندن عاجز و بلغای برسوره قصیده سنک مثلی ایتادن
بری ایدر وجهله اعظم معجزاتدن قلله شانی اجلال ایلوب احفام المنکر بن الفصحاء و فائوا
بسوره من مثله « یورمشدر که (و آیت کریمه اخراجه استعجاب الله و قرآن کل لث اجتماع الانس
والجن علی ان یاتوا بثل هذا القرآن لا یأتون بمثله ولو کان بعضهم ابعض ظهیرا » یورمشدر که
طائفة انس و جن یاسرهم قرآن عظیم الشانک بلاغتده و حسن نظمتده و کمال معناده مثلی انبائه
اجتماع و اتفاق ایلده زبانه ایدر مرزهر نقدر بعضی بعضینه ظهیر و معین اولوب ایتانده
نفسا هر و تعاون ایلده زده کتو مرزمالنی ناطقدر بنابرین « فهو النور المبین و الحق البقین
لا شیء اسطع من اعلامه و لا اصدع من احکامه و لا ارجح من فصاحته و لا اوضح من بلاغته
ولا اکثر من افادته و لا اذ من تلاوته » یعنی قرآن عظیم الشان برضیاء باهر و حق بدیهی اولوب
اعلامدن روشن و آشکار بر اعلام و احکامدن اظهار بر حکم و فصاحتدن ارجح و افاده سندن
افیده مطلقا بر کلام و تلاوتدن الذکر تلاوت یوقدر (قلت) جامع صغیرده (القرآن هو النور المبین
والذکر الحکیم و الصراط المستقیم » خبری مضبوطدر که شارحی مناوی راه هدایه ساوکنده کدوسی
ایلده استحضاره اولتور ضیاء درود کر و مذکور بیان یا خود کندوسیه اتعاظ اولان شیدر و حکیم محکم
یا خود ذوالحکمه دیکدر دیوشرح ایتشددر انتهی (علیه الصلاة والسلام القرآن فیه خبر من قبلکم
و نباء من بعدکم و حکم مابینکم) یورمشدر که مالی قرآن عظیم الشان ییجه فوائده و ییجه فرائدی
مشتملدر که از جمله قرآن سزاردن مقدم انبیاء سابقه و امم سالفیه نیک اخبار و حکایاتی منضمدر
و سزاردن نصکره اخبار (و بعضی فیاتی متبیین در و سزاردن بیکزده اولان مخصوصه و مصادقه
و سائر معامله به دار احکامی مشتملدر دیکدر (و خبر آخرده قرآنک مدح و ثنا سنده (ان اصفر البیوت
من الخیر البیت الصفر من کتب الله تعالی) یورمشدر مفادی بیت و خانه نیک خیر و رکشدن خالی
اولانی شول خانه در که کتب الله تعالی و عاری اوله یعنی آنده « صحیف شریف بولیمه دیکدر
(امام شعی رحه الله قرآن عظیم الشانک قرائت ایدن کیمسه انجمن ریسیه تحدیث ایدر یعنی جناب
حقه معناده مکالمه ایش اولوردیمشدر (غالب بن صعصعه علی بن ابی طالب کرم الله وجهه
ورضی الله تعالی عنک خلافتدرده سفارتله فرزند فرزند ایلده کلدکده اول خلیفه کرامت اثار
رضی الله تعالی عنه سن کیمسن دیو استفسار ایدنجه غالب بن صعصعه بنم دیو اخبار ایلدکده بنه اول
کرامت شعار ایل کثیر و اموال و فیره مالک غالب بن صعصعه سن « یورمشدرده بالامر المؤمنین
بنم دیدکده حیوانات و دوابکده اولدی یوریمجه مصائب و مهلکات و نوب و بلیات ایلده هلاک
اولدیلر ایدکده اول ذات معالی صفات بویله تلف اولاق خیردر یوردمقد نصکره کنیه سیله ندا
یورب ای ایا الاحطال معینکده اولان شاب امر دیکدر دیدی بالامر المؤمنین فرزندم فرزندم
وهم شاعر بلیدر دیدکده اول مرحمت شعار کرامت تبار « علمه القرآن فهو خیر لمن الشعر » یعنی
سن اکا قرآنی اوکر تکه اکا شعردن خیر او در یوردمقد بولکلام نصیحت انجام فرزندم کانیله
تأثیر ایدنیکدن کندی اباغنه بوقاغو اوروب قرآن جلیل القدری حفظ ایلیمجه بوقاغو
ایاغدن چقارم دیو عین ایلدی سنه کماله تمامنده نظم قرآنی حفظ ایلدی و بوقاغو ایلده قیدده

ایکن یو بنی انشاد المثلر * وما صب رجلی فی حدید مجاشع * مع القدا الحاجة لی از بدھا *
مفادیت اختیارمله قضیق ایدیچی و شق ایدن یو قاعویه باقلمی وضعمک سبی قصد ایلدیکم
حاجت ایچوندیر که حاجت مذکور حفظ قرآن دیمکدر (انس رضی الله تعالی عنه روایت انجمن که
برکون یا که علیه الصلاة والسلام یوردیلر بالانس صباحده و اخشامده قرآنندن غافل اولم زبرا
قرآن عظیم الشان میت اولان قلبی احیا و فشا و نکریدن نفسی منع ونهی ایلر) زنجشیری یی
الابرارده حکایت ایلر که ابراهیم الخواص بر رجل مصر و عه مصادفه و قولاعنه اذان او قوبوب
ندا ایلد کده مسلط اولان شیطان بورجل کلام الله اولان قرآنک مخلوق قبله قائل اولدیغندن قتل
ایله روحی زائل ایدم حکم بی حاله ترک ایله دیو جوفندن فریاد و فغان ایلدی (سفیان ثوری رحمه الله
تعالی شهر رمضان شریف داخل اولدقده تحدیث حدیث شریفی و اهل علم ایله مصاحبت
و بحالشی تأخیر ایدوب مصحف شریفندن قرائت و تلاوته مواظبت ایدر ایدی (امام اعظم و همام
افخم و امام شعبی رحمهم الله تعالی رمضان شریفده قرآن عظیمی التمش کره ختم ییوردیلر ایش
(حضرت علی رضی الله تعالی عنه دن نقل اولمشکه بر کیمسه قرآن تلاوت ایله ده عقینده
وفات اینده صکره ناره داخل اولم او کیمسه جناب حق آيات یناتی استهزا ایدنلر دندر یوقه
عقیب تلاوته رحلت ایدن جنته داخل اولور (امام شعبی رحمه الله تعالی یوردیلر که لسان
قولاعله قلبه شاهد عادلدر سزلی بروجهله قرائت ایدمککه قولاعکر اشیدوب و قلبکز فهم
و ادراک ایلسون (علیه الصلوة والسلام افندیغندن (من قرأ القرآن ثم رأى ان احدا اونی افضل
من اونی من القرآن فقد استصغرا اعظم الله (حدیث شریفی روایت اولمشدیر که مفادی
بر کیمسه قرآن کریم قرآنیه مرزوق اولوب بعد ازین آخر کیمسه به قرآنندن افضل و اشرف نعمت
اعطیا اولندی ظن ایله تحقیق او کیمسه واجب الوجودک تعظیم ایلدی یکی قرآنی نصیبر
و تحفیف ایلش اولوردیمکدر دیمکدر (وینه علیه الصلوة والسلامدن (ان القلوب تصدی
کابصدی الخید قبل یارسول الله و ما جلا وها قال قرائة القرآن و ذکر الموت) حدیثی هر و بدر که
حدیث حکمت تحذیرک مال تحقیق قلوب ناس پالسنور ییور باسلاندیغی کی ییوردلقد
یارسول الله باسلاندیغی وقتده نه شبهه جلا ایدم دیو استفسار اولمشله قرآن و موتی ذکر در
یوردیلر (عروین میون روایت انجمن که بر کیمسه صلاة صبحی ادادنصکره مصحفی آجوب
یوز آیت قرائت ایله الله تعالی او کیمسه به جیع اهل دنیا عملک منلی درجه منده اجرا احسان
ایدیمکدر دیمکدر (حضرت علی کرم الله وجهه و رضی الله تعالی عنه دن روایت اولمشکه
بر کیمسه صلاته قائم ایکن قرأت قرآن ایله الله ذوالجلال او کیمسه به هر بر حرف مقابله منده
یوز اجر و حسن احسان ایدر صلاة نافله بی قاعد ادا ایدر ایکن قرائت ایله هر بر حرف مقابله منده
الی اجرا احسان ایدر صلاتک خارجنده آیدست ایله قرائت ایله بکرمی بش اجر و حسن احسان
ایدر آیدسنسز قرائت ایله اون حسن احسان ایدر ییور مشلردر که مفادی قرائت قرآن هر حالده
مستدعی اجر در دیمکدر (ضمیمه) مصحفه آیدست اولفسرین مس ایتک جائز دیکدر بلا وضوء
از بردن قرائت جائز دیر ایشی (ابن عباس رضی الله تعالی عنهما ییور مشلر که سورة بقره ایله آل عمران
تزیل و معانیسی تدبر و تفکر ایدر رک تلاوت سر عتله و تفکر سز ختم قرآن ایلکدن بلکه احب و اشرف در
(علیه الصلوة والسلام ییور مشلر که سز قرائت قرآن ایلوب بکا ایدیکزا کر جفا لاختیار بکا اولماز
ایسه تباکی ایدیکز (صالح مزیندن نقل اولمشکه رؤیاده رسول الله صلی الله علیه وسلم حضورنده
قرآن قرائت ایلدی بکیمه یا صالح تلاوت ایلدی بکک قرائت بود در حزن و بکا زده در یعنی بکا ایتکلمی
مطلوب ییوردیلر (حضرت عثمان رضی الله تعالی عنه جمعه کیمسی سورة بقره دن سورة مائدک

آخرین قدر وجهه ایتسی کیمسی سورة انفالندن سورة هودک آخرین قدر و بازار کیمسی
سورة یوسفندن سورة مریم قدر و بازار ایتسی کیمسی سورة مریمدن اوچین طسم یعنی سورة
قصص قدر و صالی کیمسی سورة عنکبوتندن سورة صاده قدر و چهارشنبه کیمسی تزیل الکتابندن
سورة رجانه قدر قرائت ایدوب پنجشنبه کیمسی ختم شریف ایله هفته ده بر ختم شریف
ایدلر ایش (حضرت علی کرم الله وجهه دن روایت اولمشکه شول عبادتده خیر و ثواب یوقدر که
عابد اول عبادتک صحت و فسادنه متعلق علی طبعه و شول تلاوت و قرائتده خیر یوقدر که قرائتده تدبر
و مهمال ممکن معاینستد تفکر اولم (عکرمه رضی الله عنه که (قلت) ابو جهلک یخرج الحی من الميت
سرندن فلهو و ایدن ولد ایدمیدر عادتاری مصحف شریفی آیدقده کندوبه حزن و غشی عارض
اولوب بورمک کلامیدر دیو صدا سنی بلند ایدر ایش (ازواج مطهره دن عایشه صدیقہ رضی الله
تعالی عنه بار کیمه حضور رسول الله کیم شریف ییوردلر زده رسول الله صلی الله تعالی علیه
وسلم سبب بطاشرندن استفسار ییور نیمه بر رجک قرائت قرآنی استماعله تأخیر ایدم و اورجک
صداسندن احسن صدایونه قدر استماع ایدم ییوردلر زده فخر کاشات علیه اکل التحیات
مفادلرندن حرکت ییور و اورجک قرآنی و افرمدت استماع ییوردلر زده بورجل سالم ابن حذیفه در
(الحمد لله الذی جعل فی امتی من ذلک) تحمیدیه واجب الوجود جل و علایه شکر و ثنا ییوردیلر (و
عینه دیمکدر که عالم منامده رسول اکرم صلی الله علیه وسلم کی کوردیمکده یارسول الله قرائت
بکا مختلفه اولدی یا که کیمک قرائتیه امر ییور سکرزیدیمکده قرائت سبعة دن ابو عمرو و قرآنیه قرائت
ایله ییوردیلر (قراء سبعة دن ابو عمرو دیمکدر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم نه وجهله
قرائت قرآن ایتدی ایسه اولوجهله قرائت ایلمکی مدت مدیده طلب ایدم وقتا که مکم مکرمه به
رومال اولوب صحابه دن قرائت ایدن جوق تابعینه ملاقات ایدوب و انلردن تعلیم قرائت ایدم
* فاشدد بهایدک * یعنی اللریکی یوقرائت باغله یعنی یونی اختیار ایله دیوناسه تنبیه ایدلر ایش
(صاحب منظر ف دبر که انسانه لایق و احرا در که سفر و حضرو شب و روز قرائت مداومت
و محافظت ایدر (شیخ محی الدین النووی الشافعی علیه الرحه کاب اذ کارده ذکر ایلر که سلف
صالحین رحمهم الله تعالی انک ختم شریفک وقت و مدتده عادات مختلفه لری وارد (برجاعت
بر ماهده بر ختم شریف ایدلر و رجاعت اخیری هر براون کیمده بر ختم شریف ایدلر (و برجاعت
دخی هر اوج کیمده بر ختم شریف ایدلر ایش و اکثر سلف بکرمی درت ساعنده بر ختم شریف
ایدلر ایش (و برجاعت اخیری دخی کیمده و کوندزده ایکی ختم شریف ایدلر ایش (و بعض
ذوات کرام شب و روزده سکر ختم شریف ایدلر ایش دردی کوندز و دردی کیمده انتهی
(روایت اولمشکه امام مجاهد رکعت واحدهده بر ختم ایدر ایدی رکعت واحدهده بر ختم شریف
ایدلر که عددی اکثر من ان بمصادر از جمله انجمن عثمان بن عفان و عیم الداری و سعید بن جبیر
رضوان الله تعالی علیهم اجمعین (حفظ و جلالت و انفسان و براعتی اجاع و انفساق اولان
ابو محمد الداری رحمه الله تعالی مستندده سعد ابن ابی وقاص رضی الله تعالی عنه دن روایت
ایدلر که اهل حدیث اشبو حدیث حندر دیو روایت ایدوب سعد دیمکدر که ختم قرآن کریم
کیمک اولنه تصادف ایدر ایسه ملائکه کرام تا بصباح اول کیمسه به صلاة و استغفار ایدلر
و اگر اول روزه مولفقت ایدر ایسه اخشامه قدر صلاة و استغفار ایدلر قرائت قرآنک افضل و ثوابی
جهتله اکثری صلاته تلاوت اولتندر وقت صلاتک غیریده قرائت اولتور ایسه کیمه قرائتی
کوندز قرائتندن افضلدر کیمه قرائتندن افضل اولان صلات صبحد تصکره قرائت
قرانده وقت کراعت یوقدر صلاته وقت کراعت اولدیغی کی (ضمیمه) مترجم اوج وقتده مطلق

صلاة كرك فرض و كرك نفل مكر و هدر طلوع شمس و زوال و وقت غروب او كونك عصر نذر
ماعد ايه ايكي وقت دخی نافله وقت كراهتد بري فجر صادق طلوعند ن طلوع شمس قدر
صلاة صبحك ايكي ركعت سندن ماعد انا فله مكر و هدر و بري بعد العصر اول وقتد دخی نافله
مكر و هدر انتهى (ختم قرآن وقتد جمعيت ناس مستحيدر ختم شريفه خير كثير و برکت و فبر حاصل
اولديغچون) و ختم قرآن عندند دعا مستجاب و رجعت الهیه نازل اوله جتی منقولدر (و عقب ختمه
على الاطلاق دعا استجاب مؤكده شديد ايله مستحب اولديغني صاحب مستصرف شافعي يازمشدر
(قلت) لكن كتب حنفیه دن واقعات حساميك باب الصلواتند عقب ختمه جماعة دعاك حقه
مسئله واردر باقيه انتهى (و دخی قرائت قرآنده اخلاص و انكلاه انجی وجه الله و رضای حق ازاده
و نادب و ذهنده مناجات خدای استحضار ايتك و حال احسانده اولمقه حق تعالی كور كي عبادتدر
قاری اوزر بنه و اجدر (قلت) اخلاص بال مقال ايله اكثريوب اكثره سلوكك اوله جتی ملافتار ينك
مفتاح الغیب شرحنده و سيامكتوبات فاروقیه و معصومیده كوزل يازمشدر باقيه انتهى (قاری
قرآنه غني مسواله ايله تطهير و خشوع و خضوع و تدبر لايقدر و اشو خلوص و أدبك ادله سي حصص
اولمقه دن اكثر و ذكر اولمقه دن اشهر در (سلف صالحين بر جاعت بر آيت كرمه نك تلاوت و قرآنيله
ممانسده تدبر و قافانقه تفكر ايله تابع باح تكرار ايدوب آيت اخرايه مروز ايدی (و قرائت
قرآن ايدنله بكاستحيدر اكر حقیق اضليه مرسه تكي بني تكلف و كوجه اغلبه زيرا و بخرون
للادفان ييكون و يزیدهم خشوعا) مكرمه سجده عند القرائه بكافران بالله و عباد صلاح بناك
شعاريدر (قلت) تكي صوري (من تبه الحديث نكت سنه ناظر در انتهى (صاحب انكرامات
و المعارف و ذوالواهب و اللطائف السيد الجليل ابراهيم الخواص رضي الله عنه بيور مشركه فليكن
دواسي بش شيددر (اولمكي مانسده تفكر ايله قرائت قرآن) ايكني بطنك خالی و امسي (اوچيني
قيام ايل (در دخی وقت سحرده الله تعالیه تضرع (بشني علماء صلوات الله عليه و مكالدر (قلت)
خلو بطنی اطلاق اوزره ديمشركه طعام حرام و كزرت اكل معالرينه شمولي محتملدر و كينونت
مع الصلوات اولان تفصيل صوفيه و اخلاق كابلردن تنبع اولته (و قرآني جهرا و سراً قرائت
فضيلترنده آكار وارد اولمشدر علماء عظام ريادن خوف ايدنه سرا و وارسته ربا اوله ييلورسه
و نام و مصلي و سائر اذ اولمزه جهرا قرائت افضلدر ديوتوفيق آثار ايلديلر (قلت) قرائت
و ذكر كرك اسرار و اخفا سنده تفصيلات واردر استحسن كتب حنفیه دن كوريله و فضيلت قرآن
وجه سنده احاديث كثره و غير محصوره در مشاهده سني مراد ايدنلر امام نوه ينك كتاب التبيان
في حلة القرآن نام اثرينه مراجعت ايدلر (از جمله ابوهرير ريدن بركون و كيجه سنده لوحه الله بس و بر
كيجه ده سورة دخان سبب غفران اولديغني (و ابن مسعود دن هر كيجه سورة واقعه قرائتي
اصابت فاقه دي دافه اولديغني (و جابردن عليه الصلاة والسلام سورة الم تنزيل الكتاب و سورة
ملكی قرائت بيور منجه نام اولمادقاري (وينه ابوهريره دن بر كيجه ده اذ از زرت قرائتي اجر
و ثوابه نصف قرآن قرائته و (قل يا ايها الكافرون قرائتي ربع قرآن قرائته و (قل
هو الله احد قرائتي ثلث قرآن تلاوته معادل اولور اولديغني مألده احاديث شريفه مروزه در

﴿ الباب الرابع في العلم والادب وفضل العلم والمنعم ﴾

اشيور در دخی لب علم و ادب و عالم و متملك فضلي بيانسددر (حق سبحانه و تعالی عز و جل انيخشي الله من
عباده العلماء) بيور مشدر كه عرفان حقيك اتری اولان خشية الله ايله انصاف انجی علماء اولديغني بيان
يله عباد علماني بنادر الله سبحانه و تدلادن خوف عظيم و خشيت ايدن علماء اولان عباديدر زيرا خوف
و خشيت خشيت اولان ذات مقدسك صفات و افعاله معرفت علمك مرسيدر (معاذ بن جبل رضي الله

عنه دن الله تعلم خشية الله و تدبر سني تسبیح و عله مباحته جهاد و طلي عبادت و تعلیمی صدقه
واهلته بنل و اعطاسي قريتمز زرا علم خلال و حراي ييلديري و طريق جتي مين و وحشده مونس
و خلوتد محدث و مكالم و وحشده جلوس و غريبنه مضاحب و مسرتة دليل و دفع ضرايه معين
و اخلاقنده زينت و شرف و اعدايه سلاح اولوب علم سييله بنده خدا درجات علاده منازل
اخياره نائل و مساعد و دنساده دخی ملوك عظام بحالسه سنه واصل اولور و آخر تده ابرار
مرافقه سني موجب و محالسه داخل اولمقه مشرف و مستعد و علمده فكر و نظر صباه عدیل
و مذاكره سني قيام ايله معادلدر علم ايله ارحامه واصل و احكام و قضایا فصل اولور و علم ايله
خلال و حرام و توحيد باری و عرفان حاصل اولور انجی علم سييله حق جل و علايه عبادت
و طاعت اولور شرفني بعد البيان امت مرحومه نك نعلمه امر نبوي اولديغني مألده حديث
شريف مروزدر (عليه الصلوة والسلام افنديز دن علماء عامليكن مركي قيامده شهداك
قائيله ييكن و طلب علمده بر صباغ نزد حقه يوز غزادان احب و طلب علمده وطندن خروج ايدنه
جسته تبشير ايدر ملك موكل اولديغني و وفات ايدوبده دوات و قناريني ميراث ترك ايدن داخل
جنت اوله جتی مألده اولان اشو (يوزن مداد العلماء و دماء الشهداء يوم القيمة فلايفضل
احدهما على الآخر و القدوة في طلب العلم احب الى الله تعالى من مائة غزوة و لا يخرج احد
في طلب العلم الا و ملك موكل به يشره بالجنة و من مات و ميراثه المجاور و الاقلام داخل الجنة) حديث
شريف مروزدر بر كيجه و وطندن خروج ايلسه قبل باريدن آكار ملك موكل اولوب جنت ايله كشدوي
تبشير ايلر طلب علم ايجون امام علي رضي الله تعالى عنه بيور مشدر كه ناسك نزد باريدنه فتيق اقل اولاني
علي اقل اولاندر (حضرت موسى صلوات الله على نبينا و عليه حق سبحانه و تعالیه مناجاتده
انهي انساندن زياده سو كوكك كيمدر ديديكند بر عالم كه دائما طلب علم ايلر بيورديلر (بعض سلف
ديمشركه علوم در ددر (بري علم فقهدر كه ادبان انسانه متعلقه مسائل بيان ايدر (ايكني علم طيدر
امراض ايدان انسانه متعلقه مسائل بيان ايدر (اوچيني علم نجومدر نحويلات و تغيرات ازله متعلقه
اشيا و حوادث بيان ايدر (در دخی علم نحودر كه حين تكلمده من جهة المعنى لاني خطادون حفظ
ايدر (بعض علماء بوامت مرحومه نك طيبي علمادر درد و علملري دنيا و دنياه ميل و رغبتدر اكر طيب
اولان عالم درد و علت اولان دنياه مائل و محب و زياده حرص اولور ايسه آخری مدوات
و تدبر ايله تخايص ايدنه ييلوري ديمشدر (امام شهي رحمه الله تعالى دن سؤال اولمده
مطالعه لري سبق ايتامش اولمقه معلوم دكلدر ديوجواب بيور دقلرنده كندوبه تفریع ايدنه رك
بيلامكه استخيا ايلر بيلسك ديتلده ملائكة كرامك عز لا علم انما) ديدكلرنده استخيا ايلدكلري
شيدن يعني بيلديكم شئي بيلسم ديمكدن اوتانم ديديكه حق تعالی ملائكة به آدمه تعليم الهی
اولان اسماني خبر ورك ديوجواب بيور دقلده تعليم الهی ايله ييلديكمزدن غیری به علمدن
يوقدر ديوجواب ايلديلر كه تفصيلي تفاسيرده مندر جدر (فضل العالم على العابد كفضل
القمر ليلة البدر على سائر الكواكب) احاديث مروزه دندر كه مفادی الله تعالی اعلم عالم عاملك
عابد غير عالم اوزر بنه فضل و رجحاني قرآن ايله بدرده سائر ييلدنلر اوزر بنه فضلي كيميدر يعني
سائر كواكبدن ضيادر در ديمكدر (حضرت علي كرم الله وجهه بر كيجه ناسه امام و مقتدى اوله
ابتدا نفسي و سبرتي تريمه ايلوب بعده غیری تريمه ايله زير انفسني تريمه و تهذيب اخلاق ايتلك
ناسي تعليم و تريمه و ناديدن احق و اولدر بيور مشدر معانی مذكور ي اداده شاعر بليغ
اشو اشعار حكمت شعاري نظم ايتشدر كه عالم غير عامل و مرشد بي نسبي تزييفدن عبارندر
* يا ايها الرجل الماغبره * هلا لنفسك كان ذا التعليم * تصف الدوا اذى السقام ذوى الضنى

کجا نصیحه و انت سقیم * و نراک نصیحه یار شاد قلوبنا * ابد اوانت بالرشاد عیدم * ابد ایتفیک
فانها عن غیبا * فاذا انتهیت عنه فانت حکیم * فهاک نقبل ما نقول و نقندی * بانقول منک
و ینفع التعلیم * لاتنه عن خلق و نانی مثله * عار علیک اذا فعلت عظیم * ما ل نظم مرقوم ای غیر یاری
تعلیم ابدن کجسه سنک نفسکه اشو تعلیم آخر دن زیاده لازم دکلدر که مقتضای علمه متصف
دکلسن مریضولر علاج صاعلق و یررسن نیچون سن کندو که خسته ایکنی معالجه ایترسن برسنی
قلبری ارشاده صالح کور برز یعنی عرفانک و اردن سن ایسه بویه ابدی عیدم الرشاد سن
نفسک تربیه سیه بدأ ابدوب ضلالتدن منع و نهی ایه اگر نفسک اولدینی غی و ضلالتدن
وازیچر سده اول زمان حکیم و عالم اولدینک یلنوب سوزیکی طونار و سکا اوبارز و بزه تعلیمک تأثیر
ایدر خلق نهی ایتدینک کنو خوبی کنسک ایشله اگر بویه ایدرایسک سکا عار عظیمدر (قلت) لکن
منکر ایه اتصاف جائز اولدینی کبی منکری نهی ایتامک دخی جائز دکلدر بوسورنده بواجبی ترک
واجب آخر ترک کنی مستلزم دکلدر فندبر (بعض شعرا عصری دانا لری بی قدحده بوقطعه بی نظم
ایلیش * انی رأیت الناس فی عصرنا * لا یطلبون العلم العلم * الامایاه لا یحیاها * و عده للفشم و الظلم
مالی زمانم زده ناسی کور برمکه تحصیل علمی ازاله جهل نیت خالصه سیه طلب ایتیوب بلکه
اصحیح علمه باهات و مفاخرت و ناسه مکابر و ظلم و تعدی بی و سیه ایتلک نیت فاسده سیه تحصیل
ایدر ترک دیکدر (مرید نام ذات زوجہ سنی بر کون زبانه جیگر کن کوروب امتحانا اگر جیقار ایتک
بندن بوش اول و نزول ایدرایسکده بیه بوش اول و طوررایسکده بیه بوش اول دینجه زوجہ
دخی همان اولدینی بصامقندن کند و بی زمینه آندقدہ مرید هزار تحسین ایه پدر و مادرم
سکا فدا اواسون امام مالک وفات ایدرسه اهل مدینه احکام و مسائل مشکله ده سکا محتاج
اولور دیمشدر (علیه الصلاة والسلام افدیمز دن (هلاک امنی فی شبن ترک العلم و جمع المال)
حدیثی مرویدر که امک هلاک و پریشان اولسنه ترک علم و جمع مال سبب اولدینی ناطقدر
و ینه (و سأل رجل رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم عن افضل الاعمال فقال العلم
بالله و الفقه فی دینه و کررهما علیه فقال بارسول الله استلک عن العلم فخبیری عن العلم فقال ان العلم
یتفک مع قلیل من العلم و ان الجهل لا یتفک مع کثیر من العلم) حدیثی مرویدر که افضل
اعمالدن سؤال اولندقدہ مکررا و مؤکدا حق تعالیه علم و عرفان و دخی دینده فقه یعنی علم و ایتاندر
دیو بیان و سائل عملدن سؤاله علمدر دیو جوابده حکمت یندیکن صور دقدہ تحقیق علم سکا قلت
عمل ایه یله نفع و یرر جهل سکا کثرت عمل ایه یله نفع و یرر مز دیو علم عیلمک اصلی اولدینی
بیان یوردقلربی ناطقدر (حضرت عیسی علیه السلام دن نقل اولمشکه بر کجسه یلوب
و علیله عمل و تعلیم ایلسه ملکوت اعظمده عظیم القدر حد اولنور یعنی درجات عالیاته و اصل
اولور (امام خلیل رحمه الله تعالی * زلة العالم مضروب بها الضیل و زلة الجاهل یخفیها الجهل *
دعشلم مقادی عالمک زله سیه طبل چاننور یعنی عالم طور و جاهلک زله سنی جهل لورتر دیمکدر که
بو صورنده علمایه اتقلازم اولور و ینه امام خلیل * العلوم افعال و السؤالات مفاهیجها * دیمشدر که
مالی علوم قبالو کلیدر کیدر که سؤالات یعنی اسئله و مباحثه انلرک انختار لری کیدر دیمکدر (یزید بن
میسره دن منقول اولمشکه بر کجسه تحصیل علم ایه ذات باری و رضای رب تعالی قصد ایلسه او کجسه
الله سبحانه و تعالی رضا و محبتله توجه و اقبال ابدوب و عبادینی دخی توجه و اقبال ایتدیر و ب
بین الناس مقبول و محبوب اولور بوحسه تحصیل ایه رضای باری فی قصد ایتیوب آخر اغراض مراد
ایدرسه الله تعالی رضا و محبتی و عبادتک میل و رغبتی اندن صرف ابدوب بین الناس مقبول اولور
(حسن بصری حضرت لری دیمشدر که اصحاب رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم نراز اقوام

کرامه ملاقی اولدم یوروز دیکه بر کجسه علمسز عمل ایشلر سده اول کشتک علمده افساد ایلدیک
اصلاح ایلدیکندن چوقدر و علمسز عمل ایدن طریق مستقیمه کتیب نهج معوجه کیدن کیدر
بر علم طلب ایدیکن که عبادته مضر اولدو بر عبادت طلب ایدیکن که علمه مضر اولدو (فقیر برمکه) یعنی
سعی و تحصیل اولان علم علوم احکام شرعیه و نافعده اولان علوم مدر و مضر اولان عبادات
و عبادته مضر اولان علوم مشروعه و نافعده نک غیر ی اولان علوم مدر و مضر اولان عبادات
جهل ایه اولان عبادتدر هر نه عبادت اولور ایسه او عبادتک علمی لازمدر مثلا صلاة ایه عبادت
صلاه متعلقه مسائل فقهیه بی نلک فرضدر ایدیکن تقدیر حرجه صلاح و فسادنی امتیاز ایدو مزوسار
عبادات و معاملات دخی بویه در و تفصیلن مراد ایدن طاشکیری زاده نک موضوعاننده اشو مطلبه
مراجعت ایلنه انتهی (انس رضی الله تعالی عنهدن روایت اولندینی اوزره علیه الصلاة والسلام
افدیمز (الاخیرکم باجود الاجواد قالوا بلی یارسول الله قال الله اجود الاجواد وانا اجود واد آدم
واجود من بعدی رجل علم علما فشره بیعت یوم القیمه امة واحدة و رجل جاد بنفسه فی سبیل الله
حتی قتل) یور مشلدر معنی حدیث شریف ذات حق فی اشباه اجود اجواد و بی آدم لک اجودی
ذات یغمبری علیه الصلاة والسلام بعده نشر علم ایدن عالم اجوددر که اومقوله روز قیامتده شان
و سرور ایه بعث اولنور و فی سبیل الله جاتی بذل ایدنجیه ذل اعداء دین ایه جهاد ایدن دخی
اجوددر معنای ناطقدر (امام ثوری رحمه الله یور مشلدر که عالم فاسق و فاجر هر مفتونه فتنه در یعنی
ناس کندویه فسق و فجور و فساد امورده اقتدا ایتکله ضلالتده واقع اولور (امام فضیل
رحمه الله دن حکایه اولمشکه اصکراهل علم ذاتلر بنده کرام و علم شریفی اعزاز و حق سبحانه
و تعالینک و منع ایلدیکن منزله یه یعنی رضا حتی موجب موضعه انزال ایدو لری ایدی جبار
کندوز خضوع ایدر و ناس مطیع و منقاد و تبع و خدام اولور ایدی لکن دنیایه میل و رغبت
ایله نفسلری نذیل ایدوب علملری دنیا اهلنه بذل ایه نذیل ایلد کلرندن مهان و ذلیل
اولدیلر بو صفت علمایه اعظم مصیبتدر انا لله وانا الیه راجعون (قاضی علامه ابی الحسن
علی بن عبدالعزیز الجرجانی معنای سابق افاده ده آیات آتیه بی نظم ایلدی * و لم نقص
حق العلم ان کنت کلما * بد اطمع صبرته لی سلما * و لم ابدل فی خدمه العلم مهجنتی * لا خدم
من لا قبت لکن لا خدم ما * اغرسه عزرا و اجنبته ذله * اذا فاباع الجهل قد کان سلما *
فان قلت حد العلم کاتب فایما * کباحین لم یحرس جهاه و سلما * و لو ان اهل العلم صنفه صانهم *
ولو عظموه فی النفوس لافضل * و لکن اهاتوه فهو نوا و دنسوا * بحج بالاطماع حتی تجمعها *
معنای علمه رعایت ایه حق علمی قضا ایلدم نه زمانکه طمع دنیا ظاهر اولسه نفسله مجاهده
ایدرک مدافعه ایتیوب علمی دنیایه وصوله نرد بان اتخاذ ایتدم و علمه خدمت و تحصیلده
جانی مقتضایه علم ایدوب ناسک بخدوی اولق ایچون بذل ایتیوب بلکه امر دنیا ایچون ملاقات
ایلدیکم صفایه و کباره خدمت ایچون نمیدول ایتدم عجب علمه غرس ایتدیکم اشجار دن
ذلت میوه سنی دیو شردم چونکه بو وجهله حرکت ایدو چک ایدم بکا جهل ایه اتصاف
اسلم و اولی ایدی اگر قدر علم ساقط یعنی علمه متصف اولنلر اکثر یا منکوب کورینور دیو اعراض ایدر
ایسک جوابده شانه حاجت و حراست و حقنه رعایت اولندینی زمان ساقط اولور دریم اگر اهل
علم علی محافظه و صیانت و نفوسده تعظیم و رعایت ایدو لری ایدی علم دخی انلری حاجت و صیانت
و تعظیم و رعایت ایدر ایدی لکن انلرک اکثری دنیایه و لذات طمعی ایه علم سرفه اهانته
و قدرنی شکست و تدنیس و تذلیل ایلدکلرندن علم شریف دخی انلردن اعراض ایتکله و وجود
اولان سعاده نیل و وصولدن محروم اولدیلر انتهی * من لم یتعلم فی صغره لم یفهم فی کبره *

دیشدر که حار قوجه منقله طویله باشی اوله بز مثلی اشرا بایدر (امام فضیل رحمه الله تعالی
دیشدر که علمانک شرا و نلری و زرا و امرا ابواینده دور و انرا ایله بحالسه ایدنلردن و وزرا و امر انک
خیری اولای علمایله بحالسه و مصاحبت ایدنلردن (حکیم لقمان فرزندینه و صبتده دیشدر که
علمایله بحالسه و دیزدیزه مصاحبت ایله زیر حق سبحانه و تعالی باران ایله ارضی انبیا و احبا
ایلدیکی کی قلوبلری دخی علمانک نور علیله تنور و احبا بایدر (و بهضایر دیشدر که بر ذاتکه علم
و حکمت ایله معروف و مشهور اوله عیون ناسده عزت و وقار ایله منظور اولور (ابن معبود
رضی الله تعالی عنه طلبه علوی رؤیت یوردقلرنده ترجیب و تلطف ایله ای علم و حکمتک
ینایی وای ظلمتک قنادیل راتواری البسه و ثیابلری کهنه و قلوبلری خراش و هر قصبه و شهر
وقیله نك از هاری دهرک تلطف یوردر ایش (حضرت علی کرم الله تعالی وجهه دن منقول
اولمکه علمک شرافته کفایت ایدر که علمی اولیان دعوی ایدر کند و به عالم دینسه محفوظ
و منبسط اولور و جهلک مذلتنه شو کفایت ایدر که جمیع ناس اندن تیری و هر کیم جهل عزو
و نسبت اولنسه متالم و نأذی اولور (علیه الصلاة والسلام افندیزدن روایت اولمیشدر که
حق سبحانه و تعالی علم احسان ایلدیکی کیمه لدن علم شریفی کم ایتاملرینه یعنی تعلیم و نشره
عالم ارواحده عهد و میثاق اخذ یورمشدر اهل عرفاندن بر عالم طالب علمه حق جل و علاسی
علم شریفه رعایت و مقتضاسیله عمل ایچون طلب علم ایدنلردن و حقیقت علمی عملیله اظهار
قلنلردن ایدوب علمی مجرد نقل و روایت ایله مفخرت ایدنلردن فلسون دیودعا ایشدر (وینه
حضرت علی رضی الله تعالی عنه علیه الصلاة والسلامدن روایت یورمشدر که جنتک باینده بر شجره
عضیه واردر که میوه سی نسوان مدلی کیدر تخمده صاعش لبن کی مالدیذ جریان ایلر
یوم جزانک شدت و حرارتدن ناس عطشان ایکن اول صودن علم و طایفه علوم ایچوب منتم
اولور (ابن مسعود رضی الله تعالی عنه دن منقول اولمکه بر کیمه رضاء الحق ناسه تعلیم ایچون
بر نوع علم تعلیم ایلسه الله ذوالجلال او کیمه به یتیم نی معیث اجری احسان ایدر (انس
رضی الله تعالی عنه دن روایت اوزره علیه الصلاة والسلام افندیزدن (وبل لاتی من علماء
السوء یخذون العلم تجارة ینیعونها لاریح الله تجارتهم) حدیث شریفی روایت اولمکه معنای
حدیث شریف محسرو هلاک علم شریفی حطام دنیا به بیع ایله تجارت ایدن علماسوه امت اولدیفنی
و بو مقوله حق سبحانه و تعالی اشو تجارتلرینه ربح و فائده اعطا ایلسون دیودعا
یورلدیفنی ناطقندر (علم شریفی مدح و ثناده بوقطعه بی بعضی نظم ایلدی « العلم انفس ذخرات
ذاخره * من یدرس العلم لم یدرس مفاخره * اقبل علی العلم و استقبل مقاصده * فاول العلم اقبال
و آخره * مالی علم شریف زاد و ذخیره نك زیاده مقبول و نفیسی اولوب سن دخی اقی حاملن
بر کیمه انجیق علم شریفی طلب و درس ایلسون ثمره علم اولان مفاخره و مقاصدینی درس و طلب
ایلسون یعنی خلوصا تدریس ایدوب مقاصد دنیویه فی نیت ایتیمه سین علم شریفه توجه و اقبال
ایله ثمره علم اولان مقاصدی استقبال ایله اوسکا طبعیله کلور علم شریفک اولی و آخری اقبال
و شرفدر (امام شعبی رحمه الله تعالی دیشدر که حجاج عرافه کلدکه مجلسه داخل اولدم
اسمعدن سؤال ایلدکه شعبیدردن جواب و یردم به دازن کاب فرقان و تفسیر قرآنه علمک واریدر
دیه رك استفسار ایلدکه الان طلبه یتدن اخذ و تعلیم ایدر دهرک اخبار ایلیجه نکرار علم فرائض
یلوزمبک دهرک سؤال ایلدکه یتدخی فرائضک کال و غایب یتده دیو افاده ایلیجه یتدیکمه
نانه علمک توجهله در دیدکده منسبه اختلاف ناس اولدیفنی زمان حاکم و فاصل یتدیکمه
اشماره علمک توجهله در دیدکده یتدخی کاه دیوان شعرایم دیو انبیا ایلیجه حق تعالی

خبر کثیری سکا اولسون معنا سنه لله درک دیوب دعا و اموال کثیره انعام و اعطاده نصکره بی قوم
وقیله اوزر یتنه سید نصیبه علمه ربانیت ایتدی حاصلی مجلسه دخولده احاد ناس و فقراء
اهل همدادن ایکن انلرک سیدی اولدیفنم حالد خروخ ایلدم (اخلاق حسنه و عدالت مستحسنه
ایله متصف اولیان علمک دم وقد خنده بوقطعه بی بستی رحمه الله تعالی انظم ایشدر * اذالم یرد
علم الفی قلبه هدی * وسیرنه عدلا و اخلاقه حسنا * فبشره ان الله اولاه فتنة * تغشاء حرمانا
و توسعه جزنا * معانی بر عالمک علمی قلبه هدایت و سیرته عدالت و اخلاقه حسن تربیت
زیاده ایله اول عالمه خبر و یرکه حق سبحانه و تعالی اقی فتنه ایله مبتلا ایدوب کند یخی حرمان و حزن
احاطه ایدرک مایوس امن و امان اولور دیکدر (هشیم بن جیل رحمه الله تعالی دیشدر که مالک
ابن انس رحمه الله تعالی نك بحالنده حاضر ایدم کند یتدن قرق سکر مسئله سؤال ایلدیلر
اونوز ایکنسک جوابده اعتراف عجز ایله لادری یور دیلر (امام اوزاعی رحمه الله تعالی
دیشدر که اسرار و حیه مطلع ملائکه مغربین حق جل و علا حضرتلر یتنه کفارک متعفن ریح
کر یتندن کوردکلری اذادن شکوی ایلدکلرنده حق سبحانه و تعالی حضرتلری اخلاق ذمیه
ایله متصف اولان علمانک بطونک رایحه ککریهه سی بونلردن اشد و ازیذ اولدیفنی وحی
یور دیلر (حضرت علی کرم الله تعالی وجهه دن منقول اولمکه بر کیمه علمی اولمیشدر ناسه
فتوی و یرسه سما و اض او کیمه به لغت ایدر (صالح بن جناح الجمعی علم شریفی مدح و ثنا
وقدری اعلاده بوقطعه بی نظم ایلدیلر * تعلم اذا ما كنت لست بعالم * فاعلم الا عند اهل
العلم * تعلم فان العلم ازین للفی * من الخلة الحسنة عند التكلم * معانی اگر سن اهل علم اولمادک
ایسه طلب و تعلم ایله انجیق علم اهل تعلم عندده حاصل اولور و تعلم ایله نائل اولور تعلم ایله که علم
شریف تکلم و تلفظ و قنده اصحابه حله حسنا و قیای کرانیه ایدن زیاده مزین و زیندر (اهل علم
و اصحاب همز معارفدن عبدالله بن مسلم الهذلی خلفاء عباسیه دن مهدی خلیفه اهل علم و اصحاب
معارفه عطیه و احسان مراد ایلدکلرنده مزبور عبدالله بن مسلم علم قرآنده مهارتلی حسبه
جاعت قراء ایله حضور خلیفه به داخل اولدقلرنده اون یک درهم عطیه به نائل اولدیلر
بعدازین علماء و فقهه کروهی اخذ احسان ایچون داخل اولدقلرنده یتنه مزبور عبدالله زمره
علمادن اولدیفندن حضور خلیفه داخل و اون یک درهم عطیه دخی اخذ ایلدیلر فرقه شعرا
داخل اولدقلرنده شاعر بلیغ اولدیفندن یتنه مزبور اون یک درهم ایله ممتاز اولدیلر و رماه یعنی
کانش کروهیله داخل اولوب اون یک درهم عطیه به مالک بعدازین یتنه اهل قصص ایله داخل
و اون یک درهم نائل اولوب بعده خواننده و ایله یتنه داخل اولوب اون یک درهم اخذ ایلدیلر فرقه شعرا
خلیفه هر از مدح و ثنا ایدوب حق جل و علا سنده جمیع ایلدیکی معارف و هنری امثالکدن بر فرد ده
جمع ایلدیکی بو کونه کلجیه قدر کوردم یور دیلر (و کیم این جراحدن بر رجل تعلم ایلدیکی علمک
نسیاندن شکایت ایلدیکده ترک مناهی و معاصی ایله حفظه استعانت ایتدوب یتدو نصیحت ایلدیلر
اولر جل نصیحتی قبولد نصکره اشو قطع مدنی انشا ایلسی * شکوت الی و کیم سوء حفظی *
فارشدن الی ترک المعاصی * و حفظ العلم فضل من الله * و فضل الله لا یهدی لعاصی * معنای بن و کیم
این جراحه سوء حفظ و نسیاندن شکایت ایلدیکده ترک معاصی به بی ارشاد و انکله یتدو نصیحت
ایلدیلر و علت و سببی یتدیده دیدیلر که علم شریف الله سبحانه و تعالی نك فضل و عنائیدر و فضل
و عنائی عاصی و طاعتی به احسان و انماز (بعضی آنارده بعضی علمادن منقول اولمکه بر کیمه قوه
حافظه حتی زیاده اولق استرسد تدریس و مطالعه ختامده رفع کاب ایلدکه شو مأثوری
قرائت ایلیه (بسم الله و سبحان الله و لا اله الا الله و الله اکبر و لا حول و لا قوة الا بالله العلی العظیم

عدد کل حرف کتب و یکتب اید الابدین و در هر الداهری و صلی الله تعالی علی سیدنا محمد وآله
و صحبه و سلم * و یتدوایت اولمشکه نعم ایلدیک مسائیدن بر حرف منسی اولمائی مراد ایدن
کیسه قرانت و در سدن مقدم شود عانی اوقه * اللهم اقبح علینا حکمتک و انشر علینا رحتک
یاذا الجلال والاکرام * قوه حافظه کندی و مرزوق اولانی مراد ایدن کیسه صلوات
مفروصه عقینده شود عانی مداومت ایلد * آمنت بالله الواحد الاحد الحق لا شریک له و کفرت
بما سواه * (صاحب مستطرف رحمه الله تعالی دیر که سید و استاد و شیخ شهاب الدین احمد بن
موسی عجل رجه الله تعالی قوه حافظه ایچون بهر سکون اون کره * فقهیناها سلیمان و کلا
آیتنا حکما و علما و مخترنا مع داود الجبال یسبحن والطیر و کما فاعلین یا حی یا قیوم یارب موسی
و هرون و یارب ابراهیم و یارب محمد علیهم الصلوٰۃ والسلام الرئی فی الفهم و الرزق فی العلم و الحکمة
و العقل رحتک یا ارحم الراحمین * دعاسنی قرانت ایدر ایدی اشود عاده اولان آیت کریمه نک
معنای شریفی بر عظیم الشان سلیمان نبوت و حکومتی یا خود فتوایی تفهیم و تعلیم ایلد که داود ایلد
سلیمان هر برز بن نبوت و علم اعطا ایلدیکم حالده و دخی بن عظیم الشان جبال داود و تخیر
ایلدم کندی ایلد بر ابرسان حال یا خود ابرسان مقال ایلد حق جل و علا بن تقدیس و تسبیح ایدر
اولد قری حالده یا خود جبالی تخیر ایلد م کندی نه جالبه متوجه اولور ایلد بر ابرسر و سیاحت
ایدر اولد بخی حالده جبالی تخیر ایلدیکم کی طبری دخی تخیر ایلدم و بویه خوارق عاداتی
داود که اماناته عظمت و قدرتمله ایشلرم هر قدر سرزله امر غریب و شئ عجیب ایلده قدرت
باهره مه نظره امر بدیع دکلدر بالخصوص حضرت سلیمان تفهیم باری اولان حکومت و قوی
حرث و غم دعوا سنده در که قصه سی عقل و ذکا بابتک اولاند سبت ایتددر (نفسیه)
دعوی مذکور ده حضرت داود و سلیمان علیهما السلام حکومتلری و حی ایلد اولوب لکن
حضرت سلیمان حکمی حکم داودی نسخ ایتک یا خود حکومتلری عن اجتهاد اولورق اجتهاد
حضرت سلیمان صوابه اشیه اولق شقاری جائز اولسی تفسیر شریف خطیب شریبیده مصر حیدر
بو صورتده حکم حضرت داود خطابه محمولدر و هی من دفع اوله جفی معلوم اهل عرفاندر (امام
ابی یوسف رحمه الله تعالی بیور مشرکه بر و لدم و نانت ایتدی تجهیز و تکفین و تدفین خصوصتی
بر کیسه به احاله ایلدم یتد بن استاد و شیخ امام اعظم ابو حنیفه رحمه الله تعالی نک مجلس
شرفلرندن مفارقت ایلد مک بر کون درسم فوت اولور خوفیه (محمد بن اسمعیل ابن حزمه
صاحب الکتاب الصحیح امام محمد بن اسمعیل البخاری رحمه الله تعالی وصف و شاده دیشلر که قبّه
آسمانک الشده حدیث شریفی اعلی و احفظ محمد بن اسمعیل البخاری بدین غیری بر ذتی کوردم
عل حدیثده مهارتلری اول رتبهده ایدیک بر حدیث که امام بخاری اکا عالم اولیه حدیث صحیح
دکلدر دیوانکار ایدر ایدی و کندولردن منقولدر که یوز بیک حدیث صحیح حفظ ایلدم و ابیک
یوز بیک دخی حدیث موضوع و غیر صحیح ضبط ایلد مک صحیح غیر صحیح ن ممتاز اوله (و یتد
بیور مشلدر که کتاب صحیح بر حدیث وضع و تحریرینی مراد ایلدیکمده اول غل ایدوب و ابیک
رکعت نافله نماز قیلوب صکره حدیث شریفی وضع ایدر ایدم (و یتد بیور مشلر که کتاب صحیحده
مکتوبه اولان احادیث شریفه التیوزیک احادیثدن انتخاب و کتاب مذکور اولانی سنه ده جمع
و ترتیب ایلدم اول کتابی یوم قیام و جزاده بسم الله ذوالجلال یتد هجت قیلتم (امام مجاهد
رحمه الله تعالی خلفاء بنی امیه ک اعلى عمر بن عبد العزیز علم و فضیلتی یتد دیشلر که عمر بن
عبد العزیز بندن اعلی اولد قلرندن تعلیم ایچون داغما حضور یتد مداومت ایدر ایدم (ابن سعد
رحمه الله تعالی بر عالم اصلا هالک اولماز هر قدر هلاکنه ناس حریص دخی اولور ایلد ده مکر که

علیک ثلاثک ذهابه هلاک اولور دیشلدر (و یتد دیشلدر که چان بر عالم بر مسئله دن سوال
اولد بقی و قنده سن هر قدر او مسئله عالم دخی اولور ایلد عالم حضور یتد جوابه تصدی ایلد
زیرا جوابه تعرض عالم ایلد سائلی استخفافدر (تحصیل علم شریفه حث و ترغیده * من خدم
المجا بر خدمته المتابر * ضرب مثل اولددر یعنی علوی کتب و تحریر ایچون دواته بر کیسه خدمت
ایلده او کیسه به مقامات و مراتب رفیعده خدمت ایلد دیکدر یعنی شانی عالی اولور (علم شریفی
شاده بعض علما بوشهری نظم ایش * لاند خیر العلوم * فانها نعم النخار * فالمر لور یخ
البقاء * مع الجهالة کان خاسر * یعنی سن علوم و معارفک غیر یتدی زاد و ذخیره انحصار ایلد
زیرا علوم و معارف سکاکانی و وافی و کوزل ذخیره در زیر بر کیسه جهالت و بی هذلك ایلد
بقا فراتور ایلد ده یتد ضرر و خسارنده در (امام شافعی رحمه الله تعالی تحصیل علم شریفک
طریق یتدی یتد بویاتی نظم ایشلدر * نعم لن نزال العلم الا بسته * سائنتک عن اسمائها
بیان * زکاء و حرص و اجتهاد و بلفه * و همه استاد و طول زمان * معنای علم شریفه
سن نائل اوله مرز سن ایچون ایشلر که حصوله اولور سین اولانی شئی اسملری ایلد سکای متعایان
ایدیم اوله ذکا یعنی فطانت زیر اغاوت و حقاقت ایلد کمال تحصیل اولماز ابیکمی علم حرص
و محبت او خبی سعی و غیرت در دخی حوائج اصلیه و کتب علمیه کفایت ایلد چک مال بشی همت
استاد النبی طول مدت و زماندر (امام زهری رحمه الله بیور مشلر که عصر مرزده عبادرت کیسه در
مدینه منوره ده سعید بن مسیب کوفه ده شعی بصره ده حسن بصری شامده مکحول رحمه الله
تعالی علیهم اجمعین (بعض علما دیشلر که هر بر عالم عصر ریتک مصابیح برانوار پدر اهل عصر
انلر که خورشید عالملرندن اقتباس و استفاضه ایدر ابراهیم بن عینه به ندامت و یشیمانلغی زیاده اولان
قننی ناسلر دیشلدر که دنیاده شکر و دعا ایمان کیسه زانعام واحسان ایدن کیسه در و اما آخر یتد
علنی بغیر عل ضایع ایدن عالم مفرد در دیو جواب و یدی (علم ترغیده اشوق طعه نظم اولددر
* کن عالما وارض صف النعال * ولا تکن صدرا بغیر الکمال * فان تصدرت بلا آله * صیرت
ذلك الصدف صف النعال * مال همان عالم اول مجلسک اشاغبسی اولان صف نعالده او تور ایلد که
مقامک یتد ایلدر لکن کالسر صدر مجلس اولد زراجاهلک بری صدر اولده دخی یتد معناده صف
نعالده در مزجدر که بومعانی * شرف المكان بالکین * قول مشهوری دخی بیان ایدر که مکانک
شرفی و قدری او مکانده ممکن اولانک قدری و عزیزیه در دیکدر انتهی (مرویدر که موسی و خضر
صلوات الله علی نبینا و علیهما جمع البحر یتد جمع اولد قلرند بر سر چه قوشی آخری ایلد بچردن
بر قطره صوری اخذ ایدوب خضر علیه السلام قوجاغنه القا ایدوب و اوجار خضر علیه السلام
موسى علیه السلام یا حی الله یوسر چه دیر که موسی بحر بی نهایت اولان علمندن باری ذوالجلال
سکابر علم احسان ایشلر که او علی خضر بیلز و خضر علیه السلام دخی بر علم انعام ایشلر که
سن بیلز سین و بکا دخی بر علم اعطا ایشلر که نه سن بیلور سین و نه خضر بیلور لکن کرک سنک
علک و کرک خضرک علی و بنم علم الله ذوالجلالک علم قدیمه قیاس ایلد بو بحر بی نهایت دن
الوب آغوشکه القا ایلدیکم مقداردر (امام قتاده دیدلر که اگر علمده کفایت و قناعت اوله ایدی
حضرت موسی علیه السلام حضرت خضر رفاقت و اتباعلرند خضر دن تعلیم علی شرط
بیور مرز دیکه مکرمه * عمل ایتک علی ان تعلم بماعلمت رشدا * بو معنای ناطقدر حق سبحانه
و تعالی وسعت علنی و علم از لبسی محبظا و ابوب محاط اولما دخی یتد بیور استعین بالله * ولا یحفظوب
بشئ من علمه الا بما شاء * آیت کریمه ک اجلا معنای الله سبحانه و تعالی ک علنی خلق احاطه
اید مرز ایچون احاطه لری علمدن دیلدیکم مقداردر (عبد الله ابن عباس رضی الله عنهما دیشلدر که

حق سبحانه و تعالی فرق یک عالم خلق ایلدی ایچندن بزم معلوم اولان ایکی عالم در بری افس و بری جن باقبسی کندودن غیر کیسه بیلز (روایت اولمشکه حضرت موسی سلوات الله علی بنیای علیه حق سبحانه و تعالی متاجانلرند یوزمشلر که یارب سموات و ارض سکا اطاعت و انقیاد ایلیدی نه ایله مجازا ایدرلک دیدلرند خطابه غیبی ایله یاموسی دوا بندن بر دایه امر ایدرم لقمه و اخده ده اقی اکل و بلع ایدر ایدی یوزنجه موسی علیه السلام یارب اود اید عظمت نه محله در مراعی و صحرای مدن بر مرعی و صحرای مدن یوزنجه موسی علیه السلام یارب اوصحرائه مکانده درد بجه بنم علوم بی نهایتدن بر صله در که ذات کبر بامدن غیر اقی بر فرد بیلز یوزدیلمر (عبدالله بن عمر رضی الله تعالی عنهما دن روایت اولمشکه بز زرفکرده ایکن رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلم ایدر اولمش قرکی مجلسه تشریف یوزوب نه شیده تفکر ایدر سکر الله سبحانه و تعالی بک مخلوقاتنه تفکر ایدک ذاتنه تفکر ایلک سزل حق سبحانه و تعالی بک قدرتی بک لکن عاجز سکر فکف که علم جز بک ذات و کنه و حقیقتی نه وجهله احاطه ایله زیرا از جمله حق سبحانه و تعالی غرب جاننده بر ارض خلق ایلشدر که اکا ارض یضا دیر ل وسعت و عظمتی بر مرتبه ده در که معلوم اولان اراضی دنیای بکرمی درت ساعتده سیر و قطع ایلان شمس اول ارضی فرق کونده قطع ایدر و اوارنده بر مخلوق وارد در که بر آن حق سبحانه و تعالی عاصی اولمشدر در یوزنجه عمر فاروق یار رسول الله ایلش انلرک ایچنده یوقی دیدی حالاً ایلش مخلوقی دگی معلوملری دکلدر یوزدیلمر او مخلوق بی آدم نمیدر دیکده آدم مخلوق اولوب اولمشدن خبردار دکلدر یوزدی دیمشدر انتهی (صاحب الاصل در که اشو مقوله مکان و مخلوقات حق سبحانه و تعالی حضرت تلمیذک علم غیبده اولان معلومات لاتحصا سندن به ضرر زیرا انما امره اذا اراد شئان بقوله کن فیکون فسیحان الذی یدله ملکوت کل شیء و الیه ترجعون) نص شریفی دلالت بجه حق سبحانه و تعالی بک بر شئک وجودینه اراده ایلدی سنی نطق ایلدکده کن ایله خطاب عقبنده اول شی البتده موجود اولور بو صورته او مخلوقاتک وجودینه استغراب اولمشاز قوله لایق اولان ذات اجل و اعلا سنی شان و اعتلا سنی لایق اولبان تقایصدن تزیه و تقدیس ایلک فرضدر که هر بر شئک ملک و ملکوتی ید قدرنده در آخر هر بر مخلوق ینه کندویه رجوع ایدر (مبحث لترجم) اهل حق اتفاق ایلدیلر که معرفه الهده نظر هر بر انسانه شرعا واجبدر و معرفه الله ایله مراد حق سبحانه و تعالی بک وجود و وجوب و صفات کالیه و ثبوتیه ایله منصف و صفات تقایص سلبیه دن مقدس و مبرا اولدیغنی بقدر الطاقه البشریه تصدیقدن عبارت اولدیغنی اسلام بیان اولتان باید علی التفصیل ذکر اولندی لکن واجب الوجود جل و علا بک کنه و حقیقتی معرفت عند المحققین بر شخصه واقع دکلدر عدم وقوعه ادله کثیره وارد بری آفا سبق ایدن حدیث شریفدر و بری دخی علیه الصلاة والسلام اعتراف بجزئی بی یانده یوزد قلمری (سجده ماعرفناک حق معرفتک) حدیث شریفدر که معانی یارب علو و عظمتک لایق اولبان تقایصدن سنی تقدیس ایدر مکده ذات علیه کی حق معرفت ایله معرفت حاصل ایده مدم دیمکدر و حق معرفت ایسه علم بالکنهدر اشو معرفت بالکنه اکل انبیاء علیه اکل التحایه حاصل اولما بجه غیر یاره عدم حصولی بالطریق الاولی در (غارده رفیق و شیخ عتیق ابی بکر الصدیق رضی الله تعالی عنه * العجز عن درک الادراک ادرک * یوزمشلر و بو کلامه حضرت علی کرم الله تعالی وجهه دخی * و البحث عن سر الذات اشراک * کلامی ضم ایلشدر که مالی جنب حق کنهنی ادر ا کدن عجز ادر کدر یعنی قوله کافی علمدر و ذات یارینک سرنندن یعنی کنهندن بحث ایلشدر کدر دیمکدر

واجب الوجود جل شأنه بک کنه و حقیقتیه علم و معرفتک عند المحققین عدم وقوعی ثابت اولدی لکن امکان ذاتی حاصلی دگی بین العلماء اختلاف اولندی حجة الاسلام امام غزالی و امام الحرمین و صوفیه و فلاسفه امتاع ذاتی ایله تمتع اولسنه ذاهب اولدیلمر و بعض علما دخی امکان ذاتی ایله ممکن اولسنه قائل اولدیلمر ایلدی معرفت نظر واجب اولدیغنی کی اهل حق نهند * معرفه الله دخی هر بر فرد واجبدر طریق معرفه الهده اختلاف ایلدیلمر صوفیه قدس الله اسرارهم معرفه الهده طریق نفس اماره بی کدورات بشریه دن مجاهدات شدید و ریاضات ایله تزیه و اولوجهله تصفیه باطن برله حضرت حقه توجه و طمانه مواظبت ایله اولسنه ذاهب اولدیلمر حکماء هند طریق معرفت بلکه جمیع اشیاء الهام ایله اولسنه ذاهب اولدیلمر اشاعره و فرقیه معتزله طریق معرفت انجیق نظر صحیح ایله اولسنه ذاهب اولدیلمر صحیح اولان قول بودر بو بحث عقائده متعلق اولدیغندن اجالا بیان اولندی انتهی (حاجدین سلمه دیمشدر که علم بخود عدم وقوف ایله حدیث طلب ایده بک مثلی بمسز طور به سنی ارقه سنده کزدرین حار کیدر علم نحوی مدح و ثناده ابراهیم بن خلف الهمدانی بو قطعه بی دیمشدر للمصویسط من لسان الاککن * والمرقعهظمه اذا لم یلمن * و اذا طلبت من العلوم اجلها * فاجلها منها مقیم الالسن * مالی علم بخو تکلمه قدرتی اولبان لسانه وسعت و فصاحت و بر زبیرا اعرابده خطاسی اولبان کتبلره سن تعظیم و رعایت ایلر سین اگر سن علومک الطف و اعلا سنی طلب ایدر ایلک علوم ایچنده احسن اولاب السنده وقوع بولان خطابی طوغر لدی علمدر اول ایسه انجیق علم بخود (علی بن یسار اسنده فصاحت و الفاظنده غلطاندن سلامت اولبان شخصی بلاهت و حقاقت ایله وصفده شوا یاتی نظم ایلشدر * رأیت لسان المرء و اخده عقله * و عنوانه فانظر بماذا یعنون * ولانهم اصلا ح لسان فانه * بخبر عما عنده و بین * و بمعینی زی الفنی و جلاله * فیسقط من عینی ساعة یلمن * مالی ایات بر شخصک لسان و تکلمنی عقل و رشیدیک ایلجیسی و عنوائی یلوردم ارتق نه ایله عنوان کنورده یعنی سوبارسه کلامنه باقی حالتی اکثر سین قضا اصلاح لسانی تجاوز اینه یعنی نحو و علوم عربیه بی تحصیل ایله زیرا لسان ترجمان جناندر و کمال انسانه نشاندر قیافت و جامع سنی نفیس و جمال خوب اولان رجل و فنانک حسن و زینتی بی اعجاب ایدر اما بجن کلامنده لحن ایدر سه کوزمدن ساقط اولور دیمکدر (بر اعرابی فصیح سوفه داخل و اهل سوقک قاعده عربیه به مخالف اوله رف مکالمه بی استماع ایلدکده سبحان الله دیه رک استعجاب و غلط و شطط اوله رف تکلم ایله ریخ وفائده ایچله بینه استغراب ایلدی (وابو موسی نام حکمدار بنام بر معتبر خدمتکار یله تکلم ایدوب اول کیمه لحن و غلط اید بک نیچون عربیه تعلم ایتز سین دیو تو بیخ ایلدکده عربیدی بلنرک کلامی قبل اولور انکیچون اینتم دیو اعتذار قلده صواب ایله کلام قبل خطا ایله اولان کلام کثیردن خیر لودر دیوردر ایلدی (ضرب مثل اوله رف وارد اولمشکه جاهل ایله بحاله عقله ضرر و مر ضرر (ابو الاسود الدؤلی عالمی تعذیب مراد ایلدیکده جاهلی اکا مقارن قبل دیمشدر و جهل مرکب ذمده بو بیت یازلشدر * جهلت ولم تدربناک جاهل * ومن لی بان تدری بانک لاتدری * مالی جهل ایله متصفک حال بو که جهل و نقصانکی بیلز سن کیمی بوله بکده سکا بیلدیککی یلدره (قلت) سکا تعلیم بحالدر دیمکدر (بر رجل حسن بصری رحمه الله تعالی حضرت تلمیذ اقصی ناس بنم دیو عجب ایلدکده بانغضب نهینده اول رجل ای امام حسن بکا غلبه و بعده لحن ناس نسیمه ایله دیمشدر حسن بصری قریش ابو جهله ابا الحکم نسیمه ایلشدر ایکن کبر و عنادی سبیله مسلمین ابا جهل نکیه ایلدیلمر دیو اول رجل الزام (قلت) یعنی عجب اقصی عیواید جکی افهام و حسابک

تقديم اليه قدرتي ترفع وتعيم ايدر يورديلر (جالينوس حكيم ديمشكه وضع وبى ادب اولان شخصك فرزندی ادیب وفاضل اولور ايسه پدريك نقصاني زائل وسترعوبيله قدرتي متر ايد او اور وشريف ذى ادبك فرزندی جاهل وغير ادیب اولور ايسه پدريك شرف وفضله نقصان عارض اولور (بعض علما ديمشك كه احسن ادب اولدر كه ادیب اولان علم واديله مباهات وفضل وكالاتيله معاشرت ايله (معاويه رضى الله تعالى عنه حضرت تارسته بر رجل بن غريم ديوندا واستغافه ايلد كده غريب ادب و عرفاني اوليان كيمه در ديه رك اغناه سنه استجابه يورديلر (بعضيلر ديمشك كه كشيده ادب اولسا ديمشك تقدير جده صحت و سكوت ايدوب ادیب اولسا ديمشك وسوء حالتي اشاعت ايلما كدر (عبد الملك بن صالح بو قطعه في نظم ايتندر * في الناس قوم اضاعوا مجد اولهم * مافي المكارم والتقوى لهم ادب * سوء التأدب ارداهم وارذلهم * وقديز بن صحيح المنصب الادب * مالى ناسده بر طائفه واردر كه كندولرى مكارم اخلاقي طالب و متصف اولسا دفلزند هر نقد ر نسب اصحابندن ايسه زده سوء تأدبلى مجد ورفعتلى اضاعه و كندولرى ارذال واردايله شرف و عزتلى ازاله ايلدى و بر طائفه اخرى مكارم اخلاق و تقوى و اداب مستحسنه لى سبيله ذات ومنصب و مرتبه شرف و زينت و پرورد ديمكدر

باب الخامس في الاداب والحكم

بشفي باب اداب حسنه وحكم مستحسنه بيانده در (حكماي اسلام اشو فقرات استخوان آيات موافق شرع وعقل اولد يني حالده كشيده سلك آثار قلد قلري كلات حكمت سماتريدركه ذكر اولور * اذا اراد الله بعبده خيرا اذهب الغناة والزمه القناعة وفقهه في الدين وعصمه باليقين فاكتفى بالكفاف واكتفى بالقفاف واذا اراد به شرا احب اليه المال وبسط منه الامال وشغله بدنيه ووكله الى هواه فركب الفساد وظلم العباد * يعني حق سبحانه وتعالى بر قولنه خير مراد ايدرسه عبادات و طاعاتي قلبه الهام و تعبيده كفاف و قناعتي كه قرين و دينده فقه و عي اعتقادده يقين احسانيله اكرام ايدوب او قول رزقده كفاف ايله اكتفا و عفاف ايله اكتفا ايلر و اكر بر قولنه شر مراد ايدرسه مال كند و به تحبيب و مطالب و آمالي تبذير و تسبب اولوب دنيا ايله مشغول و هواي نفسه مو كول قياوب فساد ساعى و ظلم عباد و تخريب بلاد و تجاسر اولور * الثقة بالله اركى امل * التوكل على الله اوفى عمل * يعني مطلب و املاك احسن و ازكاسى الله ذوالجلاله اعتماد و علك اكل و اوفاسى واجب الوجوده توكل و استناددر * من لم يكن له واعظ من دينه * لم تنفعه المواعظ من سره * يعني ركشيه دينندن وعظ اولماز ايسه سرندن و مواعظ نفع و نائده و بر من ديمكدر كه اعمالده امور شرعيه به رعائتي اوليانك تصفيه باطنه اعتبار بو قدر ديمكدر * الفساد ساهي المعاد * يعني دنيا ده فساد آخرت و معاد امور بني اوتد ير جيدر * كل من يحصد ما يزرع * و يجزى ما يصنع * يعني هر كشي زراعت ايلديكشي حصاد ايدر و فعل و مصنوع به مجازات اولور * لا يفرنك صحة نفسك و سلامة امسك فده العمر قلبه و صحة النفس مستحيلة * يعني نفسك صحت و بكن كونك سلامتته مفر و راوله زير اعمر لك مدني قلبه و دائما صحتي مستحيلة در * من اطاع هواه باع دينه دنيا * * يعني بر كيمه هوى و نفسه اطاعت ايسه ديني دنياي دنياه بيع ايله ضلالتده اولور * ثمرة العلوم العمل بالعلوم * يعني علومك ثمره و فائده سي يلد كيله علمدر * من رضى بقضاء الله لم يخطأ احدا و من قنع بمطاله لم يدخل حسدا * يعني بر كيمه قضا و قدر الله راضى اولسه بر احده غضب ايتز خالفتك اعطا ايلد يكي عطايه راضى اولسه حسد درندن قور ييلور * افضل الناس من لم تفسد الشهوة دينه * يعني انسانك افضل و اشرفي شهوات نفسى

دين و آخرتي افساد ايليندر * خير الناس من اخرج الحرص عن قلبه و عصى هواه في طاعة ربه * يعني انسانك خير نوسى حرص دنياي قلبندن اخراج ايله فرحان و خالقته طاعتده هواي نفسه عصيان ايلندر * نصرة الحق شرف و نصرة الباطل سرف * يعني حق اولكه نصرت و اعانه عز و شرف باطله اعانه تلف و سرفدر * البخل حارس نعمته و خازن لورته * يعني بخل و دق مالك حافظي و ورته سنك خزينه داريدر * من زم الطمع حرم الورع * يعني حرص و طمعه ملازمت ايدن ورع و تقواند محروم اولور * اذا ذهب الحياء حل البلاء * يعني ادب و حيا زائل اولور سه آفت و بلا نازل اولور * علم لا ينفع كدواء لا ينفع * يعني قائده و نفعي اوليان علم تأثيري اوليان دوا كيدر * من جعل المرءان يعصى ربه في طاعة هواه و يبين نفسه في اكرام دنياه * يعني كشيك جمل و عدم عرفاتندن نفس و هواسته طاعتده خالقته عصيان و دنياسته اكرام ايله نفسى اهانتله رهين خذلان ايلك * من كثر ابتهاجه بالمواهب اشده نزاعه للمصائب * يعني بر كيمه بك مواهب و عطايه حرص كشي اولسه مصائب و بلايا ايله مضطرب اولور * لا تبث على غير وصيه وان كنت من جمعة في جمعة و من عمرتك في فسخة * يعني هر نقد ر جده صحت و ذانكده كنجلك و شبابت اولور سه ده و صبتسر يتونت ايله * عطف المسمى بحسن افعالك و دل على الجليل بحجل خلالك * يعني اخلاق سببه صاحبه افعال حسنه كي اراشت ايجكله و عطف و نصيحت و افعال جيله به محبت و خلقة دلالت ايله * اياك و فضول الكلام فانه يظهر من عيوبك ما بطن و يحرك من عدوك ما سكن * يعني فضول و كثر كلامدن احتراز ايله زير احق سوز عيو بدن كبر لو و باطن اولاني اظهار وعد و ده مضمر اولان عدواني تحريك و آشكار ايدر * كلام المرء يان فضله و ترجمان عقله فاقصره على الجليل و اقتصر منه على القليل * يعني كشيك كلامي عقلك ترجمان و علم و فضلك بياندر لابق اولان كلامده اختصار و حسننه انحصاردر * كل امرئ يهرق بقوله و يوصف بفعله فقل سديدا و افعل جيذا * يعني هر كشيك قدر و عرفاني كلاميله و افعاليه تعريف و توصيف اولور بو صورتده ابو سويله و ابو ايشله * من عرف ذاته و حفظ لسانه و اعرض عما لا يعنيه و كف عن عرض اخيه دامت سلامته و قلت ندانته * يعني بر كيمه قدر و شائني سلسه و لسانني حفظ و ملايمندن اعراض و مؤمن قرنداشك عرض و مالتندن نفسى منع و كف ايلسه سلامتي دائم و بشياني وندامتي ايتك و قليل اولور * كن صمونا او صدوقا فالحمت حرز والصدق عن * يعني صمت و سكوت امان و حرزدر صدق و صداقت شرف و عز در همان بونلر ايله منتصف اول * من كثر مقالته سم و من كثر سؤاله حرم * يعني بر كيمه مك مقال و كلامي جوق اولسه مدخول و مسوم و جرسوئالي كثر اولسه محروم اولور * من استخف باخوانه خذل و من اجترأ على سلطانة قتل * يعني بر كيمه مؤمن قرنداشني تحقير و استخفاف ايلسه مخذول و ملك و سلطان زمانه بني و طغيانه جرأت ايلسه عاقبت الامر مقتول اولور * ما عز من اذل جيرانه ولا سعة من حرم اخوانه * يعني جيران و قوم و نولرني ذليل قلان عز و زاولماز و اخواني محروم ايدن كشائش مال بو لماز * اجل النوال ما وصل قبل السؤال اولي الناس بالنوال ازهدهم في السؤال * يعني عطا و احسانك اجل و اعظمتي طلب و سؤالسز و يريلندر و ناسك نيل نوال بونشندن اولاسي جر و سؤال ايتيندر * من حسن صفاه و جب اصطفاؤه * يعني بر كشيك صفاي بالي و حسن افعالي اوله اول كيمه في اختيار و رعایت ايتك و اجيدر * من عارضك بفتح التهم منه فعهظ بحسن الخلق عنه * يعني بر شخص سوء خلق ايله سني اغضاب ايدرسه سن حسن حكماء اكا و عظم ايله * من بخل بماله على نفسه جاد به على زوج عرسه * يعني يوب و محبوب كشيوب و خبرات ماله دن ذخرا آخرت قرنا محبوب همان مالتني صافليان مرد ليم و بخل محفوطلي اولان مال ايله كلشك يعني فارينك قوجه سنه يعني محروما اولد كدنصكره

قريبك واره جنى بكجهك جوهر دلك ايدر مالتددر * اذا الصلعت المعروف فاستره واذا الصلعت
اليك فانشره * يعنى بر كيمه ايلك ايدر ايلك ستر واخفا و بر كيمه دن ايلك كوزرايك هر كه
اعلان واقشايله * من جاور الكرام امن من الاعداء * يعنى كرماء واستخيايه مجاوره معارف اولان
يوقلقدن امين اولور * من طاب اصله زكى فرعه * يعنى اصلى طيب و طاهر اولانك فرعى و ذرياتي
طاهر اولور * من انكر حسن الصلعة استوجب سوء العظيمة * يعنى احسان و حسن صلعه بى انكار
ايدن خسران و سوء قطعه بى متوجب اولور * من من بمعرفة اسقط شكره و من اعجب بعمله
احبط اجره * يعنى بر كيمه انعام و احسانى امتنان ايله ثواب و شكراتنى اسقاط ايدر و عمل
وطاياه عجب و ربا ايلسا اجر و ثوابى اضاعت ايدر * من رضى من نفسه بالاساءه شهد على اصله
بالرداءه * يعنى نفسك مضرت و اساتنه راضى اولان اصلتك خباثت و ردايته شهادت ايتش اولور
* من رجع من هبة بالغ في خسته * يعنى هبه سندن رجوع ايدن خستنده و اخفاخته مبالغه ايتش
اولور * من رقى في درجات الهيم عظم في عبون الالم * يعنى درجات همه ده ترقى بدلك نظر ايمده
قدرى عظيم اولور * من كبرت همته عظمت قيمته * يعنى همتى عالى اولانك قدر و قيمته جلالت
وعظمت اولور * من ساء خلقة ضايق رزقه * يعنى خلقي سى اولانك زرق و معاشى ضيق اولور
* من صدق في مقاله زاد في جاله * يعنى كلامده صدق اولانك حسن و جالى و قدرى زباده اولور
* من هان عليه المال توجهت اليه الامال * يعنى بر كيمه بذل مال ايدنه نائل آمال اولور * من جاد
بماله جل و من جاد برضه ذل * يعنى مائيله سخا و جادى ايدن عز و زو جليل و عرضده جودت
ايدن ذليل اولور * خير الاموال ما اخذ من الحلال و صرف في النوال و شر الاموال ما اخذ من الحرام
و صرف في الانام * يعنى اموالك خير اوسى جلالندن ما خود و عضايا و نواله مصروف اولاندر و اموالك
شر اولانى حرامدن ما خود و فسق و انامه مصروف اولاندر * افضل المعروف اغناة الملهوف *
يعنى ايلك و احسانك افضل مظلوم و مظلوفه اعانه و اقائه در * من تمام المروة ان تنسى الحق و تذكر
الحق عليك و تستكثر الاساءه منك و تستصغر الاساءه اليك * يعنى مروت و كمال انسانيتك
تمامنددر كه هر وجهه آخرده اولان حقوقي اونيدوب غسبك سنده اولان حقه و حقى ذكر
و فكر ايلك و مقتضى بشرى ايله ايلديك اسانت و بدلكى هر تقدى قليل ييله اولسه استكثر
ايدوب سكا اولان جور و اساتنى هر تقدى كير اولسه ييله استصغارا ييله عفو ايلكدر * من احسن
المكارم عفو المقتدر * يعنى مجازاته مقتدر ايلكن عفو ايله معامله احسن مكارمدر * جود الرجل
يحببه الى اصداقائه و يخله بيهضه الى اولاده * يعنى جود و سخا اصداقا و احبابه كثرى بى محبوب
قبل شمع و يخل اولاد و اقربا به ييله مغو ض قير * لانسى الى من احسن اليك و لاتمن على
من انعم عليك * يعنى احسان و ايلك ايدنه اسانت ييله و انعام و اكرام ايدنه اهانت ايله * من كثر
ظلمه و اعتدا و قرب هلاك و فقاؤه * يعنى ظلم و تجاوزى كثر اولهك هلاك و زوال قريب اولور
* من طال تعديه كثر اعاده * يعنى تعدى و تجاوزى طويل اولهك اعداسى كثر اولور * شر الناس
من ينصر الظالم و يخذل المظلوم * يعنى ناسك شر اولانى ظالمه اعانه و مظلومى خذلا بيله اهانت
ايدندر * من حفر حفرا لاخيه كان حنقه فيه * يعنى مؤمن قرائد اشى اهلاك ايجون قبو حفر
ايدن كشتك هلاكى او فوده اولور ديكدر كه آخره قنق فعل ايله تعدى ايتديه الجزاء من جنس
العمل وفق شريعتيه اول فعل ايله مجازاة و انور معناسى ياندن عبارتدر * من سل سيف العدوان
اغمد في رأسه * يعنى بغير حق عداوت سبقتى كيم جكر سه عاقبت اول قليمك قنق اول كشتك باشى
اولور * من لم يرحم العبرة سلب الرحمة و من لم يقل العبرة سلب القدرة * يعنى بكا ايدنه رحمتى
اولان رحمت باريدن محروم اولور و خطايى معذور طويمان كشدن قدرت سلب اولور * لا تحتاج

من يدهلك خوفا و يملكك ميعه * خوفي و مهباتى سنى قهر و عقلكى انزال و سنى سنى
مملوك ايدن ايله حاجه و خاصه ايله * عى تسل به خير من نطق شتم عليه * كلامده شول سكوت
و عجز كه انكده سلامتده اولور سنى عاقبتده ندامت و ريرى اولان نطق و كلامدن خير اولور
* من قال ما لا ينبغي سمع ما لا يستهوى * لايق اوليان سوزى سويلين سومديكى كلامى استماع
ايدر * جرح الكلام اصعب من جرح الحسام * يعنى لساندن ظهور ايدن كلات قبيحه و مكدرهك
تاثيرى كسكين قليمك تاثيردن اشدر ديكدر كه حضرت على رضى الله تعالى عنه منسوب
اولان * جراحات اللسان لها التيام * ولا يلثم ما جرح اللسان * يعنى بى معنائى افاده ايدر
* اذا سكنت عن جاهل فقد اوسعه جوابا و اوجسته عتابا * يعنى جاهل و بى ادراك سكوت
ايلديك و قدده جواب و سيع و عتاب و جيع ايله معامله ايتش اولور سين * من امان شهوته
احيا مروه * يعنى عدم اتباع ايله شهوتى امانه و اهلاك ايدن مروت و كمال انسانيتى احيا ايدر
* من كثر عوارفه كثر معارفه * يعنى احسان و انعامده كثر اولانك معارفده و فرت اولور
* من لم يقبل التوبة عظمت خطيئته * يعنى مذب اولورده توبه جانبته اقبال و سرعت ايتيان
كشتك خطيئته سى صغيره اولسه ييله يا خود اعتذارى قبول ايتيان كيمه ك عدم قبول
ايله ايلديكى ذنب معتذر اولان كيمهك ذنبندن بيوك اولور * ايلك و البغى فانه يصرع الرجال
و يقطع الاجال * يعنى بغي و ظلم و تعدىدن احتراز ايله زرا ظلم و تعدى يا غيبرى مغلوب و آجالى
استعمال ايدر * الناس في الخبرار بعة منهم من يفعله ابتداء و منهم من يفعله اقتداء و منهم من
تركه استحسانا و منهم من تركه حرمانا فغن فعله ابتداء فهو كريم و من فعله اقتداء فهو حليم و من
تركه استهسانا فهو دنى و من تركه حرمانا فهو شقى * يعنى انسان فعل خبرده درت مستقدر بر صنى
ابتدا خبرى اشليانكه اول رجل كريم ايكى صنى آخره اقتدا ايله خير اشليانكه اول رجل
حليمدر او چي صنى خبرى استهسانا ترك ايدنكه اول رجل ديسر در دى صنى حرمانا خبرى
ترك ايدنكه اول رجل شقىدر * من سالم سلم و من قدم الخبر غنم * يعنى مسالمه و مصالحه ايدن كيمه
هر بر خوفدن سالم و هر شيد خبرى تقديم ايليان مفتيم اولور * من لزم القاد عدم المراد * يعنى
دائما او بخوى معتاد ايدن مراد و مقصوددن محروم اولور * من دام كسله خاب امله * يعنى فتور
و كسلانى دائم اولان مل و مملو بدن خائب اولور * العجول تخطى وان ملك و انت ثبت مصيب
وان هلك * عجول اولان مرانده و اسل و اسوده بخطيه درماتى و ثابت محروم اولور سه ده مصيبدر
* من امارات الخذلان معاداة الاخوان * دوستان و محبان ايله عداوت خذلان و خسران
علامتنددر * استفاد الصديق من عدم التوفيق * دوست و صديقك فاسد اولمى طلب
يعنى فاسد اوله جنى نسنه القاعد م توفيقدر * ارفق مفتاح الرزق * حسن اخلاق و رفقده
معامله رزقه مفتاح و وسعه مدخلدر * من نظر في العواقب سلم من النوائب * يعنى عواقب امورده
فكر و تأمل و نظر و تعمق ايدن مصائب و بلايا دن امين و سالم اولور * من اسرع في الجواب
ابطأ في الصواب * يعنى جوابده عجله و سرعت ايدن صواب و مدارده خطا و بطا ايدر
* من ضعفت آراؤه قويت اعداؤه * يعنى رأى و تدبير لرى ضعيف اولانك اعداسى قوى اولور
* من قلت فضائله ضعفت وسائله * كالات و فضائل قليل اولان كيمهك مقصود و مرادينه
واصله اوله جق و وسائل ضعيف اولور * من فعل ما شاء اتي ما شاء * قلت مراجعت اولان نسيك
ا كريسند جزا طرفنده واقع شاء لفظى شين مجيده ايله واقع اولوب بوكا نظرا معنى ديلديكى
اشليان ديلديكه ملاقى اولور ديكدر كه جزالتى يوقدر مكر مجازا يا خود كاتبه منفورى اولان

شبه بهر حال ملاقات اید. چک اولدیفندن مطلوبی حکمته قوتمند لکن اول اولان ایکنی شاء
لفظی سین مهمله ایله کره معنایه اولقدر که کوئی شیاره ملاقی اولوردنک معنایه ایدر یا خود
بعض معاصرین. طالعه سنجه مالاغظ عمومین اولغله ایواندن ایوانی کوئی ایدن کوئی بی بولور
معنایه قاورایه جفتدن جزائک شبنلی اولسنی تجویز ایدر قدر * من کثر اعتباره قلت عثاره *
نظرو تأمل و اعتباری جوق اولانک ذلات و سقطاتی قلیل اولور * القلیل مع التدبیر ابقی من الکثیر
مع التدبیر * یعنی تدبیر ایله شیء قلیل اسراف و تبذیر ایله اولان کثیردن ابقی و در دست اولور *
ظن القائل اصح من یقین الجاهل * یعنی عاقلک ظنی جاهلک جزم و یقیندن زیاده صحیح و اولی در
القلیل محمد مغنیه خیر من کثیرتدبیر عاقبت * غیب و عاقبتی جدا و اینه جق شیء قلیل عاقبتده ذمی
مستوجب اولان شیء کثیردن خیر لودر * من خاف سوطک غنی موتک * یعنی سنک قانعکدن قورقان
اولو مکی است * اذ انشئت الجاهل اختارک الباطل * یعنی جاهل و نادان ایله اشاره ایلدیککه
سکامض و باطل اولانی اختیار و رای ایدر * من اعجبته ارأوه غلبه اصدائه * یعنی تدبیر اموره
عقل و رایبه عجب ایدر نه اعداسی غلبه ایلر * من قصر عن السياسة حقرفی الریاسة * یعنی
سیاستده قصور ایدن ریاستده عیون ناسده حقیر اولور * لا تشکون ضعفک الی عدوک فانک
تشتبه بک و ظنهم فیک * یعنی سن ضعفکی و عدم قدرتی دشمنکه هرگز شکایت ایدوب یلدرمه
زیرا دشمنی کندیکه کولدر و رسین و سکاغلبه سنی طمع ایدر رسین * من اعمل لنفسه عمل للناس
ومن لم یصبر علی کره صبر علی الافلاس * یعنی نفسی ایچون خبر عمل ایلان ناسه سعی ایدر و مشقته
تحمل ایلان افلاسه تحمل ایدر * من افشا سرک افشا امرک * یعنی سنک سرکی افشا ایلان
کیسه امور و مصلحتی دخی افشا ایدر * الحازم من حقه ظمانی یده ولم یؤخر شغل یومه نغده * یعنی
عاقل اولدر که اندکی فرصتی فوت ایتوب یا خود موجودتی اسراف ایتوب یا بشی ابرته تاخیر
ایتمه * من طلب مالاً لیکون طالعاً نعبه * یعنی وجوده کلنده صعب و بت اولانی طلب ایدن کیسه نک
زحمتی و مشقتی اوزار * لا تفتح باباً بیک سده ولا یرم سهماً بغير رده * یعنی قیام سنده بور بلا جفک
قابوی فتح ایلر و کبر و کثورمند سندن عاجز اوله جفک اوقی آتمه یعنی عهد سندن کلبه جفک
اموری در عهد اتمه * سوء التدبیر سبب اتد میر * یعنی اهورده سوء تدبیر قهر و هلاک و تدمیر
سبب اولور * اغمد سیفک ماناب عنه اساک * یعنی مادامکه لسان و کلامه برایش کوریه اول
خصوصده حسامی نیامندن جفازمه * لبس العجب من جاهل یعجب جاهلاً لکن العجب من
عافل یعجب جاهلاً لان کل شیء یقر من ضده و یبطل الی جنبه * یعنی تعجب شول نادانه دکلدن که نادانی
استعجاب ایدر لکن تعجب شول عاقل و دانایه در که جاهل و نادانی استصواب ایلر استعجاب
ایدر زرا * کبوتر با کبوتر باز با باز * و فقیه هر شیء جنبه میل و رغبت و ضدندن فرار و نفرت ایدر
بناء علیه معامله مزبوره جای تعجبدر * اذ ازل القدر بطل الخدر * یعنی قضاء و قدر نازل اولمجه
حذر عبت و باطل اولور * رب عطب تحت طلب و منه تحت امانه * یعنی جوق هلاک مقاصد
و مطالب تحتده در جوق موت آمال و مأرب تحتده در * لا یخلو المرأ من و دود یمدح و حسود
یقدح * یعنی کشتی کندی و مدح ایدر دوست و ذم و قدح ایدر حسود دن خالی اولماز
* الجوع خیر من الخضوع * یعنی آجلی خلقه خضوع و تذللدن خیر لودر * الکذب متهم
وان صدقت لهجه و وضحت حجه * یعنی کذب ایلر شهرتک اولان کشتی هر نه قدر کلامی صادق
و حتی واضح و صوابه موافق ایدر ده متهمدر که بلا نیجینک خانه سی یا نمده کیسه ایشاعامش
مثلی بونی تأید ایدر * من لم یسر حیاته لم یغم غماته * یعنی حیاتی سولیان کیسه نک و فایته
دخی ناسف اولماز * من اعظم الذنوب تحبیب العیوب * یعنی عیوبی تحبیب آلم و ذنوبک اعظمدر

* الشرف بهمهم العیالیه لابلهم البالیه * یعنی عز و شرف همهم عالیله در عظام بالیه ایلر
دکلدن همهم علیه و مکارم سینه دن عاری اولور یده علونسی ایلر معاف و مباحی اولکر حقند. ضرب
مثل اولمدر * اذ مالک الاراذل هلك الافاضل * یعنی مناصب افاضله اراذل نازل و مالک اولور سه
افاضل حالک اولور زرا ایدر در * من سالت اخلاقه طاب خرافه * یعنی بد اخلاق اولاندن فراق
و محاببت طیب و القدر * من حسنت خصاله طاب وصاله * یعنی خصال و اخلاق کوزل اولانه
قرب و مواسلت احسندر * بعد یورث الصفاء خیر من قرب یورث الجفاء * یعنی راحت و صفائی
موجب اولان اوزاقلق ملال و جفائی مستوجب اولان قریبندن خیر لودر * اللسان سیف
قاطع لایؤمن حده و الکلام سهم نافذ لایؤمن رده * یعنی لسان انسان بر کسکین فلجدر که کند و دن
امین اولمدر و کلام انسان بر سهم نافذدر که ردینه اعتماد اولمدر * من اطعم علی جاره انهنک حجب استاره
یعنی جار ملاصفتک احوال داخلیه سنه تجسس و اطلاع مراد ایدن کیسه پرده ناموسنک بیر تلسنه
سبب اولور * اجعل الناس من قل صوابه و کثر اعجابه * یعنی ناسک زیاده جاهلی صوابی قلیل ایکن
عجبی کثیر اولمدر * اظهر الناس نفاقاً من امر الطاعة و لم یعمل بها و نهی عن المعصية و لم یمنعه عنها *
یعنی ناسک زیاده منافق ایلدیکه فعل خیری غیره امر و ایستدیکه فعل شرین آخری نهی ایدندر
* الفضیله بکثرة الادب لا بفراده الدواب * یعنی فضیلت و شرف کثرت کالات و اداب ایلدر در یوخسه
تاسل و تناسل اولان حیوانک کثرتیه دکلدن * من سلا عن الملوک کن لم یسل و من صبر عن التکبة
کن لم ینکب * یعنی صبورلقدن تسلیمت بولان کشتی صویفونلق و یرمان کبیر و نکبت و مصائبه
صبر ایدن کشتی منکوب و مصاب اولبان کبیر * من زادت شهوته نقصت مروته * شهوتی زیاده
اولانک مروتی نقصان اولور * من عرف بشیء نسب الیه و من اعتاد شتاً حرص علی * کشتی
هر نه ایلر مشهور اولور رایسه اول شتیه منسوب و هر نه شتیه اعتبار ایدر سه اول شتیه حرص اولور
* عند الجدل يظهر فضل الرجال * فضل رجال با حقه وجدال قنده ظاهر اولور * من اخر الاکل
لذ طعامه و من اخر النوم لذ متامه * یعنی طعام ونوم تاخیر اولدیکه لذت ایلدر که قلت طعام
و قلت متامدن کلبه در * موت فی دولة و عز خیر من حیاة فی ذل و عجز * یعنی دولت و عزت
ایچنده فوت اولوق ذل و فقر اضطراری ایچنده حیاتدن خیر لودر * مقاساة الفقر هی الموت الا حیر
و مسئله الناس هی العذاب الا کبر * یعنی فقر و فاقه به ابتلا خون ایلر آلوده اوله رق اولمک کبیر
و یولک عذاب ایچق ناسدن دینلوب سنه استکدر * حق یضر خیر من باطل یسر * یعنی بر کبیه بی
اضرار ایدن حق مسرور ایدن باطلدن خیر لودر * کم من مر غوب فیه یسوء ولا یسر و مر هوب
منه ینفع ولا یضر * یعنی جوق شیء وارددر که ناس میل و رغبت ایدر ذاتنده مضرتدر و جوق شیء
وارددر که ناس تنفر و یجنب ایدر ناسه منفعتدر * عثرة الرجل تل القدم و عثرة اللسان تزل النعم *
یعنی ایاغک خطاسی قدیمی قایدیر اما لسانک خطاسی نعمتی ازاله ایدر * من حلم ساد و من تفهم
ازداد * یعنی حلیم اولان قومنک سیدی اولور و تفهم ایدر نک علی زیاده اولور * معاشره ذوی
الالباب عمارة القلوب * یعنی اصحاب عقول ایلر معاشرت و صحبت قلوبک عمارتدر * شر ما
صحب المرء الخلد * یعنی کشتی به مقارن اولان صفات ذمییه نک اشد شری حسدر
* ربما اصاب الاعی رشده و اخطأ البصیر قصده * جوق کره اعنی طریق صوابی بولورده
بصیر اولان قصده و مأربنده خطا ایدر * البأس خیر من التضرع الی الناس * یعنی
مطلبندن یأس ناسه تکابو و تضرعندن خیر لودر * لانکن ضاحکاً من غیر عجب ولا مایشا
من غیر ادب * یعنی خنکی موجب بوغیکن کولچی اوله و بلا ادب یور یچی اولور یده بورله
* من سعی بالتمیته حذر القرب و مقتله القرب * یعنی غماز لقه سعی ایدندن اقرباسی خوار و حذر ایدن

واجابى دخی را به نضنه کیدر * الاستشارة عين الهداية وقد خاطر من استبد رأيه * معنى اموره
استشاره مطلوبه واصل اولقدر وخود بخود رأيته مغرورا ايش كورن هلاك بواور * اشرف الفنى
ترك المني * معنى غناك اشرف ومقبولى مطالي تركدر * من ضاق خلقه ماله اهل * معنى تبر مشرب
وتك خوى اولادن اقر باسى اوصاور (قلت ع) اجني زده فالور فكر ايله * الحسد للصدق من
سقم الموده * معنى دوستك نعمته حسد عودت ومحبك مرض وسقامتدن نشأت ايدر معنى حد
دوستلغه منافدر ديمكدر * دنياك وقتك الذى انت فيه * معنى سنك دنياك بولنديك وقت وحالدر كه
ماضى ومستقبل هيج حكمنده در ديمه دن عبارتدر * استرسوا اخيك لما نعلم فيك * معنى مؤمن
قرنداشكده بولان عبي مهمامكن ستره چالش خصوصاً كه اول عيب سنده بولنه * خول الذكر اسنى
من الذكر الذميم * معنى شهرت سز قالمى ذكر ذميم ومستعجندن اعلا در * العجلة اخذ التداية
عجله ندامتك قرنداشيدر معنى عجله به ندامت لازم كلور * من كرم اصله لان قلبه * معنى اصلى ونسبى
بالك اولاك قلبى لين اولور معنى مر حته نورناك اولور * من قل له زاد عجب * معنى عطفى آز اولاك
عجب وغرورى چوق اولور * ربما ادرك الفتن الصواب * معنى به مناه ويا چوق كره ظن صوابى بولور
بمعنى نفس الامر مضابق اولور لكن تحرى شرطدر فتأمل * لبس المحجرب رأى ولا تكبر صدق *
بمعنى نفسى بسند ايدنه ك رآى ومتكبرك دوستى اولماز * سل عن الرفيق قبل الطريق * بوله چمقردن
اول رفيق صور و بول ديمكدر كه بلار رفيق بوله كنه ديمكدر * خذ الجار قبل الدار * قومشو
اشتر ايله داردن اول ديمكدر كه حسن معاشرت اربابى بولان محله ندارك خانه وسكانه
ضرب مثلد * لاتعادين احدا فانك لا تخلص من عداوة عاقل اوجاهل فاحذر رحيلة العاقل
وجهل الجاهل * معنى اصلا كيمه به اظهار معادات ايمه زيرا سنك عداوتك يا عاقله اولور يا خود
جاهله عاقل ايسه حيله سندن جاهل ايسه جهلندن حذر ايله * من قل سروره كان الموت
راحت * معنى سرورى قليل اولاك راحتي موند * لا تدن على ذى خطا خطاه فيستفيد منك
علما ويخونك عدوا * (قلت) معنى خو بسز اولان اصحاب خطا لك خطا سنى بيان ايله ردايمه كه
سندن صوابى نعل ايدر و دوز سكا عداوت ايدر * استحي من ذم من لو كان حاضرا لبالفت في
مدحه ومدح من لو كان غائبا لسا رعت الى ذمه * معنى شول كيمه بي ذم وقد حذر حيا ايله كه
حاضر اولسه مدح وثنا سنده مباله ايدر سن وشول شخصك مدحندن حيا ايله كه غائب اولسه
ذم وقد حذر مسارعت ايدر سن (وقبل معنى ذكرى آتى كلام به حكم امير سوزل دندر كه
ديتلور * المنفعة توجب المحبة والمضرة توجب البغضة * معنى طبيعت منفعت محبة ومضرت بغضى
موجدر * والخائفة توجب العداوة والمنابهة توجب الالفة * معنى نفس مخالفت عداوتى
متابعت وموافقت دخی الفتى موجلدرد فتأمل * والعدل يوجب اجتماع القلوب والجور يوجب
الفرقة * معنى مطلقا عدالت اجتماع قلوب تبعه و جود وظلم ايسه افتراق و برى شانى رعيت
وتبعه و موجلدرد كه شق اول شوكت وقوت وشق ثاقى ايسه خدانكرده ضعف وقوت ديمكدر
* وحسن الخلق يوجب المودة وسوء الخلق يوجب المباعدة * معنى اخلاق حيله مودى موجب
واخلاق ذميه كه مطلقا كوتى خوبلردن عبادتدر مباحدت ونفرتى مستوجدر * والانبساط
يوجب الموانسة والانقباض الوحشة * معنى بشارت وجه موانسى وانقباض ونعيس وحشى
موجلدرد * والكبر يوجب المقت والتواضع يوجب الرفعة * معنى كبر و تيه موجب بغض وتواضع
ايسه مستعزى رفعتدر كه * من تكبر وضعه الله ومن تواضع رفعه الله * اثر ينك مألر بدر * والجود
يوجب الحمد والبخل يوجب الذم * معنى جود و بخلا و مدحى و بخل وامساك ذم وقد حى
موجلدرد * والتواضع يوجب التضييع * تحصيل مطلبه قصور معنى تبلىك تضيع املى موجدر

* والحزم يوجب السرور * معنى اموره حزم واحتياط ايله عمل موجب سروردر * والحذر
يوجب السلامة * معنى مطلقا صافى و احتراز متبحر سلامتدر * واصابة التدبير يوجب بقاء
الثمة * جلب وصرفه حسن تدبير معنى معاشى نصاب شرع وعقله تطبيق ايله اجرا دوام
نعمتى بلكه تر ايدنى موجلدرد * وبالتالى تسهل المطالب * معنى عدم عجله ايله مطلقو بلر سهولته كسب
اولور * وبحسن المعاشرة تدوم المودة * معنى مودتك دوامى انجق خلق ايله كوزل بكنمك ايله اولور
* ويخفض الجانب تأنس النفوس * معنى انسان لين الجانب اولان كيمسه ايله انبست ايدر
غلظت طبيعت اصحابى احباب پيدا ايدنه مزماننده در * والاستهانة توجب التباعد * معنى
خلقى تحقير تباعد ونفرتارى موجدر * وبكثرة الصمت تكون الهبة * معنى هيت ووقار كثر
سكوتله حصول بولور * و بعدل المنطق يجلب الجلالة * صدق كلام يا خود سكوت ايله اكنار
بينده تكلم و يا خود كيات طيبة غير فاحشه ايله جلالت وشان جلب اولور * وبالتسفة تكثر
المواصلة * معنى مواصلة ومحب انصافاته معامله دن كثر بواور * وبالأفضال يعظم القدر *
بمعنى قدر وشان خلقه احسان ايله عظيم اولور * وباصلاح الاخلاق تركى الاعمال * معنى
اخلاق اصلاح وكوزل قيلمه اعمال تركيه اولور معنى عمل خير باطنك صلاحيله حاصل اولور
واحتمال المؤمن يوجب السوء * معنى خلقك حوايجى تسويه وبوكنى بوكلكمك اولونى ورياستى
موجدر * وبالحلم عن السفه تكثر انصارك عليه * معنى سفه بك معامله سوشه زجر ايله مقابله ايتوب
حلم وصبر ايمك سنك اوسفيله غلبه كده بارد مجلربك تكثيرينه سبب اولور * وبالرفق والتودد
تستحق اسم الكريم * معنى خلقه رفيق ومحبته كرم اسمنه مستحق اولور من معنى كرمك انمله
معلوم اولور * وبترك ما لا يعينك يتم لك الفضل (قلت) معنى صحيح فقير اسعدينه دبر كه اشبو كلام
مدار اسلام اولان احاديث شريفه دن مصايح شريفه نحر ابوهريره رضى الله تعالى عنك
روايت ايلديكى (من حسن اسلام المرء تركه ما لا يعينه) حديث شريفندن مأخوذدر (ابو السعود
عليه رحمة الرب الودودك من كل امرئ منهم يومئذ شأن يغنيه) مكرمه سى تفسيرينه بالناسبه يعنيه
يفتح اليه والعين المهمة اى همه من عناه اذا همه فى الهم لاهن عناه اذا قصده ديو ايلديكى تحفيق
اوزره مأل حديث شريف مذكور رجلك اسلامك حسن وكالى اقوال وافعال دن كندولر نده فعل
وقوله ضرورى اوليان شلرى ترك ايله حصول بولور ديمكدر بوقسه مالى قصد ايتديكى قولى وفعل
ترك ايمك ديمك دكلدر وذكرا اولان هم لفظى اراده معنانه در بوقسه غم معنانه دكلدر
كندوسنده ضرورت اويان قول مثلا برسياح كيمه اسفاننده مشاهده ايلديكى احوال وامكند بي
سؤال ايدن واصلا حكايه به بسبب بوفيكى هر نفدر زياده ونقصان وكذب وغيث وتركيز نفس
وتفاخر اولما ديمى حالده حكايه ونفل ايلك كيمه كه اشبو حكايه دن افضل ذكر وتسيح ومراقبه
وسائر فضائل ايله اشتغال ممكن ايكن اول فضائل ايله شغله مانع اولديفندن تضيق اوقات ايمك
ديمك اولمله كمال اسلامه منافى دوشرف تدبر * واعلم ان السياسة تكس واهلها المحبة * ومن صغر
الهمة الحد للصدق على الثمة * والتفرد فى العواقب نجاة * معنى معلوم اوله كه سياست خصلتى كه
سر كاردنه آراء شرعيه وعقليه ايله تدبير اموردن عبارتدر اربانه كسوه محبت اكسا ايدر معنى
اهل سياست عاذله به ناس محبت ايدر (ودوستك نعمته حسد دناست همتندرد) عواقب اموره
فكر ونظر وسيله نجاتدر * من لم يحلمدم * ومن صبر فظم * ومن سكت سلم * ومن اعتبر ابصر *
* ومن ابصر فهم * ومن فهم علم * ومن اطاع هواه ضل * ومع العجلة الندامة * ومع التأني
السلامة * معنى حليم اوليان ادم وصبر ايدن مقتم وسكوت ايدن سالم اولور وواقعاتدن اعتبار الانلر
زياده بصيرو بصيرا ولان فهم ايدر وفهم ايدن عالم اولور وهاسته مطاوعت ايدن طريق مستقيمن

عندول ایدر و امورد . عجله ایدن نداننده و متفکر و متانی سلامتده در * و زارع البر محمد
 السرور * اشوقولک معنای حقیقه بانک ضمیمه بر معنی بغدادی یا خود بخوارانک صحرایه
 بر معنی احسان اکن سرور بجز دیگر * و صاحب العقل مقبوض * و صداقه الجاهل
 تعب اذا جهلت فاسئل واذنلت فارجع واذن اسأت فاندوم * یعنی عقل و فطانت صاحبی
 غبطه اولنور دوستلی بلیان نادانه صداقت یا خود صداقت فاعله مضاف اولنورق جاهلک
 سکا صداقتی تعب و مشتق قدر فاعل بجز اسک صور و او کزن شروع استبدیکک امورد
 سورچدییکک یعنی خطای آکلدیغک و قنده اول ایشدن اوتانده دون واسات استبدیککک نادم
 اول (کتب ار بعه منزله الهیه دن اشودرت کلات لاتی سحای انتخاب ایلدیار) تورات شریفدن
 * من فتح شیع * کلمه جامع سنی که مالی بر کیمه اگر ظهورات الهیه به قناعت ایدوب و تبشنی
 کیمهاظهر ایدوب و بتمتع زانده کیمچون مشقتلری ترک ایلده طور بار معنی ضرورتدن فوریلوب
 راحتده اولوردیمکدر (اما انجیل منیغدن انتخاب اولسان * من اعزل نجما * کلام مستطاییدر که
 مالی بر کیمه معاشرت غیر مصلحه ناسدن عزلت و امور اخرویه و قدر حاجتده خصوص
 دنیویه سنه اشتغال ایلده ترک مخالطت ایلده نشایتده نجات و سلامتده اولوردیمکدر لکن عزلتک
 کتب اخلاقده یازیلان شرائطی دخی مطلوبدر (اما زبور شریفدن امتیاز اولنان * من
 سکت سل * کلام موجز بدر که مالی صحت و سکونه ملازمت و مالا یعنی وسع مضرته مؤدی کلات
 تفوهندن بجانب ایلان کیمه دارنده سلامتده رسیده اولوردیمکدر (اما قرآن عظیم الشانده
 اولان استعید بالله * و من یعتصم بالله فقد هدی الی صراط مستقیم * آیتدر که تفسیر
 بیضاویده یازلدیغی اوزره مال شریفی اول کیمه کدین الهی تمسک ایده و یا خود مجموع امور
 لازمه سنده الله تعالی به التجایده و بلاواره الیه او کیمه اهتدا اولنور یعنی اول انی جته بر کوردر
 دیمکدر (معنای اول مضافک حذقی و ابکی معنی با الی معنای اولی اعتبار ایلدر فاعل
 (واعتصام ابکی اولوب بری اعتصام بالله در اول هر موهومدن ترقی و هر ترقیدن فخاص و ناسدن
 انقطاع و رفض علا بقدر (و بری دخی اعتصام بحبل الله در که اول طاعتی محافظه و اوامر
 مبادرتدر بوبیان صاحبی اکلیل نام کایدن نقل انجدر (حکمای عرب و عجمک مفادی نفس الامر
 مطابق اولدی یعنی کرات ایلده بحر بلری اولان اشوقکلات ار بعه که اولکبسی * لانحمل نفسك
 مالا تطیق * در معنی نفسك مقدوری اولیان شئی تحمیل ایلده نفسکی انقباض و تذلیل ایلده
 (ابکیجیبسی * لانعمل عملا لا ینفعک * در معنی دینساده و آخرتده فائده و منفعتی اولیان عملی
 ایشملکله عمرکی اضاعت ایلده (اوچجیبسی * لاتعتر باسره ولو بذلت لک ودها * یعنی زمره
 لسوانه مغرور و مفتون اولده هر قدر سکا حب و وداد بذل و اظهار ایدر رسیده بی و قالقاری
 در کاردر (در دنجیبسی * ولاتثق بمال وان کثر * در معنی هر قدر کثرت و وفرتی اولور سده ماله
 اعتماد ایلده دیمکدر که وثوق و اعتماد ایشیق باری تعالی و تقدس حضرت ترینه اولور معنای مستزیددر

الباب السادس فی الامثال و فیه فصول

اشیوائنهی باب فصول عسیده ضمیمه ضروب امثال بیاننده در * الفصل الاول فیما جاء
 من ذلك فی القرآن العظیم و احادیث النبی الکریم * اول فصللردن فصل اول قرآن عظیم
 و احادیث نبی کریمده امثال مجرا سنده جاری اولان آیات و احادیث بیاننده در (معلوم اوله که
 ضروب امثال نزد اهل افضالده شول اشیاء عن زده در که عاقل و لیب و دانای ادیب کلام و خطابی
 انکله محمد برله قلوبیکر صغیر و کبیر و تعبیر دلپذیری قرین تأثیر ایدوب جواهریله کاتبی ترین

وفوائد خطابی تبیین ایدر حتی اشرف کتب منزله الهیه اولان قرآن کریمده ذکر کثیر
 و افسح عالم سید کائنات و مقرر موجودات علیه از فی الصلوات و التحیات حضرت تارنک در نظامنده
 ایرادی و فیردر اما قرآن کریمده اولان امثالک بعضیایدر که ذکر اولنور قوله تعالی * و لیس لها
 من دون الله کاشفة * مال شریفی اولنده اولان ازفه الازفه مفهومی ضمیمه اقتربت الساعه
 نصننه قرب ایلده موصوف اولان قیامت قریب اولدی فانکه اول واقع اوله الله تعالی دن خبری
 انک کشفنه قادر بر احد یوقدر لکن کشف انج و یا خود * لا یجلبها الوقتها الا هو * نصننده بیان
 یوقدر لدینی اوزره انک وقتی الله تعالی دن خبری کشف ایدر یوقدر زراتی کیمه به سیدر مامشدر دیمکدر
 اشو نظم جلیل حل امور پیوسته قدرت رب غفوردر برنده تلاوت اولنور و قوله تعالی * ان نالوا
 البر حتی تنفقوا مما تحبون * مال شریفی ای عباد و مخلوق سز کمال خیر و رحمت و رضاه
 باری و جنته البینه نائل اولما سز اول سودیککز اموالکزدن زکاتی و بر منجه که انکله نفسکری
 بخلدن و محبت مالدن بانک ایده سز دیمکدر و اصح اولدیغی اوزره بعد از کافه صدقه تطوع حقیقه
 یو آتک حکمی دخی ثابت اوله یو آیت کریمه ناسی و بالخصوص لیسیم بذل ماله ترغیده تلاوت
 اولنور و قوله تعالی * الا ان حصص الحق * یعنی یو آتده حق ظاهر اولدی مآلده در یو آیت
 کریمه معذور اولان کیمه کحتی احقاق اولند قنده قرائت اولنور و قوله تعالی * ففی الامر
 الذی فیه تستفتیان * اشو نظم جلیلک معنای شریفی قصه سنی بیان موقوف اولغله اجالا
 شوججه در که حضرت یوسف صلوات الله وسلامه علی نبیا و علیه بحکمته تعالی سجنده ابکن
 حضرت یوسف علیه السلام تعبیر رؤیا یوقدر قرینی اشراب یوقدر ملرله بنه زندانده برابر محبوس
 ملک مصرک اول عصرده شرابدار و خبازی علی قول تجر به ابچون مصنوعا و علی قول صحیحا
 رؤیا کوردر اما شرابدار بن رؤیا یده ملکک کاسه سنده اوزم صقار و ابچور کوردم و خباز دخی بن باشم
 اوستنده اوج اتمک والوان اطعمه کنوردمشم قوشلر اوشوب اندن برز کوردم دیوب حضرت
 یوسف علیه السلام دن القاس تعبیر ایلدر کزنده اول نی جلیل مر قومانی دینه دعوت و ایشار نقدینه
 نصیحتند نصکره شرابداره سن کاکان ملکه شرابدار و خبازه سن مصلوب و بردار اولوب قوشلر
 باشکدن اکل ایدر دیو تعبیر یوقدر قزنده مر قومان بز حقیقه رؤیا کورمبوب برداخته انجشیک
 دیدکزنده یوسف علیه السلام * ففی الامر الذی فیه تستفتیان * یوقدر دیلر که مفهومی ابکیکریه
 سؤال ابندیکی امر دن فراغ اولنوب سز خبر یوقدر یکم شمله حکم الله واجب اولدی دیمکدر یو آیت
 کریمه بر حکم بن یولوب دونک ممکن اولیه جق یده قرأت اولنور (قال الفقیر اسعد) مظهر
 وحی الهی اولان یغمبران علیهم السلامک تعبیر لری عین ماسبقی بیاندر لکن جامع صغیرده اولان
 (الرؤیا علی رجل طائر مالیمعرا فاذا عبرت وقعت ولا یقصها الا علی و ادا و ذی رأی) حدیث شریفی
 حکمجه که مالی رؤیا بار اوجان قوشک یاغنه ایشش شی کیدر یعنی استقراری یوقدر مادامکه
 تعبیر اولیمه و قتا که تعبیر اولنه کورنه و یا کوریلان کیمه به حکم رؤیا یا لایحق اولور و رؤیا دخی
 یاز یاد محب اولانه و یا خود علم تعبیری یلن ذاته عرض و حکایه اولنمیلدر زبرا رؤیا تعبیر دخی
 تا بعدر محب کریمه شمله تعبیر انج و عالم بالتعبیر حقیقت حال رؤیا بی خبر و بر دیمکدر اشته
 سن ای داود و زمذی و ابن ماجهده اولان اشو حدیث هر کسه نقل و اعلان اولماز و قوله تعالی
 * البس الصبح یقرب * لوط علیه السلام قبل یازیدن قومنه وقوع یوله جق عذاب
 و هلاکی استعجال ایلده همان وقوعی طلب ایلدر کزنده من طرف الله جواب واقع اولمشدر صباح
 قریب و یقین دکلی عذاب موعودم علی الصباح انلری اهلاک ایده بخکدر دیمکدر یو آیت کریمه
 دخی امر الهی البینه ظهور ایدر برنده اوقنور و قوله تعالی * البس الله باعلا بالاکرین *

یعنی الله ذوالجلال نعم لا تخصی مقابله سنده شکر و خداوند عالم دکی ایمان ابله و انواع شکر ابله
 شاکرین اولانله البته عالم درو انلری توفیق ایدر و شاکرین اولیانلری خذلان و ضلالت و رفیق ایدر
 دیمکدر بو آیت کریمه شاکر نعم واصل اطف و کرم رب اکرم اولور برنده ذکر اولور و قوله تعالی
 ﴿ثم بدلنا مکان السبئه الحسنه﴾ یعنی اشبو آیت کریمه تک سباقده واقع آیت کریمه مقتضا سبئه
 الله عظیم الشان برقریه و اولکا اهلنه که انیادن بر نی ارسال املک پیوردی انلرانی تکذیب
 استکدرنده شدت احتیاج و ضیق تعیش و سوء حال ابله اول فریه اهلنی مواخذنه پیوردی که حق تعالی
 قضا و قدر و تدبیر و نیاز ایدر لاکر تضرع ایدر لایسه بعده جناب حق عزوجل صدقده اولدقلری
 بلا و شدت لری بر پنه سلامت و سعه احسان پیورر مآلده در بودنی شدت صبر ابله حقه انجایدن
 سلامت نائل اولور برنده ذکر اولور و قوله تعالی ﴿و حیل بینهم و بین ما یشتبهون﴾ یعنی
 سباق آیت مقتضا سبئه کفره و مشرکین علیه الصلاة والسلام افتدیمز یا خود کفره و عید
 اولان صلابی اوان تکلیفده انکار ابلدیلر و رجاء بالقیب کان و وهم برله علیه الصلاة والسلام
 ظهوری متع اولان یا خود عذاب ظاهر اولیان حاشا موجب طعن اوله حق شی ابله مکان
 بیددن یعنی اسنادی بعد ایکن انجیق باطل شبهه زینه بنا و امور آخری امور دنیایه قیاسا بر طاقم
 اقوال باطله ابله نقول و تنفیر ابلدیلر و انلرک یوم قیامتده اشنها ابلدکلری توبه و ایمان و دنیایه رجوع
 یعنی ابله کندی بینلرینه کفر و انکار لری حیلوله ابلدی مآلده در که یأس حالده قرائت
 اولور و قوله تعالی ﴿لکل ناس مستقر﴾ مآل شریفی سیاقی اولان ﴿ف صوف یعلمون﴾
 نصی ابله عذاب و وعید ابله هر بر خبر قرآن و نبی ایچون زمان و وقت وقوع و ایدر و عید اولان
 کفار و فجار دنیاده و آخرتده یا خود یا لکرا آخرتده و وقعی بقیا یلور دیمکدر که متیقن الوقوع
 اولان خبرده و شیده اوقنور و قوله تعالی ﴿قل کل عمل علی شاکلته﴾ قلت مفسر اشبو آیتک
 تفسیرین ای نبی دیکه هر کس هدی و ضلالتده حالده یا خود جوهر روحنه و مزاج بدنه تابع
 احوالده مشاکل اولان طریقت و راه اوزره عمل ایدر دیو یاز مشلدر که (کل مبسر لما خلق له)
 حدیثی دخی بو معنی اوزره در بودنی میل جلی بی یانده اوقنور و قوله تعالی ﴿ف فعی ان
 نکرهوا شیتا و یعمل الله فیہ خیرا کثیرا﴾ اشبو نظم جلیل ﴿یا ایها الذین آمنوا لا یعمل لکم
 ان ترثوا النساء کرها و لا تعضلوهن لذهبوا بعض ما انتوهن الا ان یأتین بفاحشه مینه و عاشره
 بالمعروف فان کرهتموهن فعی ان نکرهوا شیتا و یعمل الله فیہ خیرا کثیرا﴾ آیت کریمه سنده
 واقعدر و مآل شریفی ای مؤمن قوللرم سزه حلال اولر که مورثک ناسنی ارث طریق اوزره
 اخذایدوب اگر ابله و یا خود کارهات ایکن انلری کدیمکر تزوج ایدر سز و دخی اول نسانی تزو یچدن
 منع ایچکز تا که انلره و بر دیککر مهرک بعضی انلردن الله سز و یا مهر لری اوزره انلره خلع ایدر سز
 مکر که اول نسانسوز سزه معاشرت و عدم تعفف کی افعال فاحشه مینه ایشلر و نسا کر ابله
 فعلده انصاف و قولده بحامله ابله معاشرت ایدلر اگر نسا کر صحبتدن و الفتدن نسا کر اهرت
 و نفرت ایدر سز مجرد کراهت نفسله انلردن مفارقت ایچک کاهی برشیدن کراهت ایدر سز حالو که
 الله تعالی سزک ایچون ولد صالح و الفت و محبت و صلاح دینی کی خیر کثیر قیادیمکدر اشبو
 آیتده هوای نفسنه مخالف ابله ده رجل زوجیه سی معروفله امساک استحبانه ارشاد و طلاق
 کراهته دلالت وارد (مرویدر که زمان جاهلیتده حکیمه تدبیر حله و امر الهیه تزوئه مبدأ
 اولان وائل اسلامده وقتا که بر کیمه اولوب زوجیه سی ترک ایتده او کیمه تک عصه سی کلور و توبی
 اوامر املک اوزرینه براغوب و شمدنکرو بی بو مرأه یه احق دیوب من بعد دیلرایسه مهر اولیه
 یا کندی تزوج ایدر و یا خبری یه تزو یچ ایدوب مهرین الور و یازو یچدن اکا انتقال ایدن میرانی الدین

التحیة قدر انی تزو یچدن منع ایدر دی اشته حق جل و علا حضرت لری مسلمانی افعال مذکورده دن نهی
 ایچون آیت کریمه مسطورده فی انزال پیوردی بودنی مصیبتده گرفتار اولان کیمه تسلیه و نفعه
 کوچ کلان سیده اقدام محقده ایدر اولور و قوله تعالی ﴿ان تمسککم حسنة تسوهم وان تصبکم سبئه
 یفرحوا بها﴾ بو آیت کریمه کفار و مشرکینک اهل ایمانه کمال عداوت و نهایت حسد لری بی یاندر
 مفهومی ای حیثین سز یا عدا کر اوزرینه علیه و یا انلردن اخذ غنیمه و یا ناسک اسلامده دخولده متابعی
 و یا مسلمینک تعبدده و سعی جهنملرله بر حسته ابرشده انلر یعنی کفار اول نفعته حسد ایدر
 و اگر سزله بر سینه ابرشده اول سینه هریمت و باضرر و باشدت کی اکا شتمت ایدر یعنی سوینور
 دیمکدر بو آیت کریمه دخی اعدا و حسد محسودک کدر به عنون و سزور به محزون اولور برنده اوقنور
 و قوله تعالی ﴿قل نفس بما کسبت رهینه﴾ مآلی ﴿الا اصحاب الیمین﴾ نصیله هر نفس کافر و عمل
 سبی سبيله ناردده محسود در الا اصحاب یمین ناردده ذنوبلرله محسود دکلردن بلکه حق تعالی انلری
 مغفرت ایدر اصحاب یمین یا اطفال مسلمین و یا ملائکه و یا یوم میثاقده آدم علیه السلام صاخذده
 اولان اهل جنت و یا کابلری صاغرینه و یریلانلر و یا نفسلرینه عیالودر و یا مسلمون مخلصون در
 دیو اهل تفسیریننده اختلاف و لغشدر و علی قول معنای آیت هر نفس کسب ایدن کی خبر و سز
 ابله مأخوذده در الاعتمادی فضل باری تعالی ابله اولانر مأخوذده کدر اما اول که اعتمادی کسبه
 اوله مأخوذده در دیمکدر بودنی هر کس جزای علی بولور برنده اوقنور و قوله تعالی ﴿ما علی
 الرسول الا البلاغ﴾ مفادی رسول و نبی اوزرینه واجب اولان امر الهی بی تبلیغدر دیمکدر بودنی
 ابلیحک و سار امور تسویه سبله مأموره عهده سنده اولان اقولیه صداقتله افاده لازمدر و ابلیحی به
 زوال یوقدر برنده اوقنور و قوله تعالی ﴿کم من فئه قلیله غلبت فئه کثیره﴾ یعنی عسکر قلیله
 الله تعالی ناک اراده حکمی ابله چند کثیره غلبه ایدر دیمکدر بودنی مکنلر اولان اعدایه غلبه اولنق
 نیازله اوقنور و قوله تعالی ﴿ما علی المحسنین من سبیل﴾ یعنی سباقده اولان نصرا لیه مفهومی
 جهاددن ضعف بدن و مرض و فقر جهنملرله تأخر ایدوب پنه فعلا و قول اسلام و مسلمینه عاند
 صلاحه ناصح اولان مؤمنین سالت محسنینه مخترطلر در انلر ایچون معایبه طریقی یوقدر دیمکدر
 بودنی احسانه ترغیده اوقنور و قوله تعالی ﴿ف تصبهم جیمار قلوبهم شی﴾ سباقی اولان ﴿و لذلک
 یانهم قوم لایه قلوب﴾ نصیله مفهومی حیمیم یهود و منافقین متفقین و مجتهدین ظن ایدر سن حال بو که
 عقائد لری متفرقه و مقاصد لری مختلفه اولد یچدن قلوبلری متفرقهدر یعنی بینلرنده تواد یوقدر
 زرا قلبلرینک تشتی قوار بی ضعیف ایچکله صلاح لری اولان ششی بطزل دیمکدر بودنی
 یوزه کولبی منافق صفتلور حقدده اوقنور و قوله تعالی ﴿هل جزاء الاحسان الا الاحسان﴾
 عملده احسانک جزای مقابله سنده انجیق جنت و ثواب ابله احساندر دیمکدر بودنی افعال
 تحسین و انوب معقابله سنده احسانه مستحق کیمه حقدده اوقنور و قوله تعالی ﴿و لا ینسک مثل خیر
 مآلی سباقده یولتان نصوص مقتضا سبئه رسول اکرم و فقر عاله خطا با سکا نلرک و عیده
 اصنامک حالی و دخی دنیا و آخرت احوالنی و احواللره خیر اوله رفیق خبر و یرن الله سبخته و تعالی کی
 بر خیر یوقدر زرا هر احواله حقیقی اوزره خیر انجیق حق تعالی در دیمکدر که قول و قائل ارانده
 ناکیدا اوقنور و قوله تعالی ﴿ولو عز الله فیهم خیرا لاسمعهم﴾ یعنی حقدن صم مکم اولان
 کفار و مشرکینک سعادت لری یا خود آیات قرآنی ابله استماع لری ازله الله تعالی بیلدی یعنی انلره
 سعادت تقدیر ابله انلره هدایتی مفهم و موجب سماع تفهم ابله اسماع ایدر دی مآلده در بودنی
 اهل عناد حقدده اوقنور و قوله تعالی ﴿قل کل حزب بما لیدهم فرحون﴾ مآلی قرینه
 سباق و سباق ابله ادیان مختلفه برله متخیزیندن هر بر حزب و طائفه صدقده اولد یعنی دین اطلی

استحسان ايله مسرور اولور واتي حق اعتقاد ايدرل ديمكدر وقوله تعالى ﴿ لا يكلف الله نفسا الا وسعها ﴾ الله تعالى هیچ بر كيمه به طاقتي اوليان شئي تكليف ايتير ديمكدر بودني مشغلتو امور دن استقامت مامنده اوقنور وقوله تعالى ﴿ قل لا يستوي الخبيث والطيب ﴾ مالي خبيث ايله طيب مساوي دكل ايدو كني سويله ديو جناب يغمبر مخطاب حقدري عني عند الله اشخاص واعمال واموال دن جديله رد بدي براولماديغي بيان وصالح عمل ايله حلال ماله ترغيدد وقوله تعالى ﴿ يا ايها الذين آمنوا لم تقولون مالا تفعلون ﴾ مفهومي اي مؤمنلر سز ايشلديك كز شئي نچون سز بلسر ديمكدر كه مسلمون مقدمه ازماعاللك اجني بليدك بزانده اموال وانفسمزي بدل ايدرايدك ديدك كرنده احد غزاسيله مامورا وادبلر لكن غزاي صر قومه تولى واقع اولمغله اشو آيت مقام عتايده نزول ايلدي و اين زيد رضى الله عنه قولجه مؤمننه بدم ايله وعدايتشيكن وفا ايتيان منافقين حقدنه نازل اولمشدر وقوله تعالى ﴿ الم ترالى الذين يزكون انفسهم بل الله يزكى من يشاء ﴾ مفهومي كوزمه بسن يعني كوردك و بلك شونلر بكة كندولر ن تزكيه ايدرل انلرك كندو تزكيه لى ايسه مقتبه دكلدر بلكه حق تعالى ديدلديكي كيمه بي تزكيه يعني ذنوب دن تطهير و تبييه ايله اصلاح ايدر ديمكدر بيضاوي بيانجه اهل كتاب بزانده تعاللك حاشا ايناوا احباسوز ديدبلر و على قول يهود دن بر طافسي جو جوقلر بيله رسول اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلر ينه كلوب شوصيانه كاه و ارميدر ديدبلر بوقدر بيورد قورنده يهود يمين ايدرك اشته بزه بونلر كيمر كوندز ايشلديكز كاهلر كيمه و كيمه ده كي كوندز ده بارلغانور ديو تزكيه ايشلديك كرنده آيت مسطوره حبيب اكرمه خطبا ايتري رده نازل اولمشدر و هر كيمه كه مادامكه دينده بر غرض صحيح ايجون اوليه ريق نفسى تزكيه و ثابده اومد كوره داخل اولور بو آيت كريمه خود فروش ربا كارانه تعريض مقامنده قرائت اولنور وقوله تعالى ﴿ يا ايها الذين آمنوا لا تسئلوا عن الاشياء ان تبدلكنم تسؤم ﴾ مفهومي اي ايماننه متصف اولنلر رسول الله بعض اشيا دن سوال ايتلك كه اول سره اظهار اولنسه سره غم و ير و عاقل كندويه غم و ير شئي ايشلديكدر ﴿ و لله على الناس حج البيت ﴾ آيتي نازل اولمغده سرافه بن مالك رضى الله عنه هر سنده حج فرضيدر ديو اوج دفعه صور دقده رسول اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم آخر عمرده بر كره فرضدر اكر بن سكا سوا الكك عقيده نم ديسم ايدى ايله اولوردى و اكابسه استطاعتكزا و لما زدى امدى بويله شيلردن صور ميوب همان امرى اخذ و نهيدن اجتاب ايدك زيرا ام سابقه نك هلاكلى ايتبار ينه كزت سوال و اختلافلر دن اولدى مائلده خطاب بيورد بيلر اشته بونك اوزر ينه نازل اولمشدرو قوله تعالى ﴿ و ما تأتبه من آية من آيات ربهم الا كانوا عنها معرضين ﴾ يعني هر نه وقت كه آيات الهيه دن انلره يعنى كفاره فتنى آيتي و ميجر و دليلى كتور رايسك يعنى ظاهر اولسه انلر ايجق اعراض ايدرا و لدبلر زيرا انلر اعراضه اعتياد و انك اوزر ينه حمرن ايتشدر مائلده در حق قبول ايتيان مكابر حقدنه اقتباس اولنور وقوله تعالى ﴿ ولوردوا لعداوا لمانهوا عنه وانهم لكاذبون ﴾ كفارا كرنار اوزره و قوفلر دن و عذابلر نك مقدارى ظهورند نصكره تخيلرى اوزره دنياه رد اولنسلر نهى اولند قارى كفر و معاصي به عودت ايدرل ايدى زيرا انلر وعدلر ده كاذبلر در مائلده در كه عتادلى نجر به اولن اشخاصك ندامتلى حير قبولده اولماز برنده اقتباس اولنور وقوله تعالى ﴿ اعلموا ان الله شديد العقاب وان الله غفور رحيم ﴾ بيلك كه حق سبحانه و تعالى محققا مجازمى هتك و انك اوزر ينه اصرار ايدنلره عقابى شديددر و او امرى بنى محافظنه و انك اوزر ينه صبر ايدنلره زياده مغفرت و رحمت ايديجيدر مائلده در بين الخوف و الرجاء بولمغده تنبيه موقعنده اقتباس اولنور ﴿ ولور جناهم و كفنا ما بهم من ضر ليلجوا فى طغيانهم يعمهون ﴾ اذاده اصرار ايدن

كفار قريش اوزره خطايرمى يغمبر عليه الصلاة والسلام حق جل و علا حضرتلر دن ديلموب بقط ايرد كده اوسغيان قبل اهتدائه كلوب ﴿ انشدك الله والرحم ﴾ سن عالميه رحمت اولمغ ريق بعث اولندم ديورمن ديد كده رسول عليه الصلاة والسلام بلى اويله بعث اولندم بيورد بيلر تكرار يانچون ايامرى سيف و ايتامرى بقط ايله قتل و هلاك ايدم بورسن دعا قيل كه حق جل و علا بوقطى دفع ايدم ديدى بعده دعائى عليه الصلاة والسلام ايله اول بقط دفع اولوب و آيت مسطوره نزول ايلديكه مفهومي اكر بزانلر اسركيوب او غزاد قارى ضررى كيدرسك ينه انلر حقدن استكبار و رسول الله و مؤمننه عداوتده بلج و عداى ايدرل ديمكدر بو آيت كريمه دنى كذلك اهل عتاد حقدنه اقتباس اولنور وقوله تعالى ﴿ فخذ كرائمات مذ كرست عليهم بمصيطر ﴾ حق جل و علا اشو آيتده يغمبر بمر عليه الصلاة والسلام خطا باسن انلره نك كبر ايله يعنى آخرت عذاييله تخويف قيل اكر نظر و تذكر ايتير ايسه مهموم اوله سكا ايجق واجب اولان بليددر بوفسه انلرى جبر ايله ايمانه كتور مك ايجون اوزر ينه هنوز مامور و غالب فلندك مائلده اشو آيت كريمه قتال امرى نازل اولمزدن مقدم نازل اولمشدر بودنى ﴿ و ما على الرسول الا البلاغ ﴾ آيتي مقامنده قرائت اولنور وقوله تعالى ﴿ و ما وجدنا على احد و ما على آثارهم مقتدون ﴾ مفهومي شريفى اشبونص جليلك اول اولان ﴿ و كذلك ما ارسلنا فى قريبه من نذير الا قال مترفوها ﴾ نظم جليلي اقتضا سنجه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلمى تسليه قومندن اولان كفاردن صدور قول باطل كنى مستدن اول هر اهل قريه و بيله كه بزانلره انذار ايجون رسول كوندرك انلرك جباريه سى رسوللر ينه بزانلر يردن و طر يفت اوزر ده بولدى بزدنى انلرك اثر ينه اتباع ايتشدر ديدبلر سباق آيت موجبجه دنى دعواى باطله لر ينه دليل عقلى و نقلى اولوب جاهل و نادان اولان آيت ينه تقليد ايله احتجاج بالباطل دن عبارتدر بودنى باطل اولان اسكى توره دن دوغمان نادان حقدنه قرائت اولنور وقوله تعالى ﴿ يا ليت بيني وبينك بعد المشريقين فبئس القرين ﴾ بونظم جليلك ماقبلده اولان آيت كريمه ايله خلاصه مفهومي بر كيمه كه رجن اولان حقدن كرندن غافل اولوب اعراض ايله محسوساته فرط اشتغال و شهواته انهما كندن جاني يعنى الله تعاللك ذكر كرنن تعامى و با اعراض ايدم و عقابندن خوف و ثوابن رجا ايتيه بزاكا بر شيطان ضم و تسلط ايدرل دن بساده اول شيطان اكا قريندر آيرلاز و ضلالتى ترغيب ايدر باخود ناره ايكسسته بر زنجير اور بلور و شياطين عاشى و معرض جنسى هدايت بولدن منع ايدر مع ذلك معرضلر كندولر ن طريق مستقيم اوزره كان ايدرل وقتا كه اول معرض شيطان ايله يوم قيامتده درگاه عظمتنر كله شيطاننه توليدى بيمز مشرق ايله مغرب را سنجه بعيد اوليدى سن بكانه بدرقيرن اولور سين دير و ندامت ايدر ديمكدر آيت كريمه ده مشرق مغرب فاعده عريده اوزره تغليب ايله تنبيه و بعد مشرقينه اضافت قلمشدر بو آيت جليله منافق قريبدن تيه دده اقتباس اولنور وقوله تعالى ﴿ فلا تزكوا انفسكم هوا علم من انى ﴾ نفسلر يكرى عمل كز يد و زياده خبر و معا صيدن طهارت و رذا ثلثن نفاقت ايله مدح و ثنا ايتلك خالفكر اولان حق جل و علا سز لردن تقى و تقى اولانى و اوليانى سزى صلب آدم عليه السلام دن اخراجدن اول زياده سيله بيلور ديمكدر بوضو رده بلا غرض صحيح تركيه نفس حرمانى طالب و كسر نفسله دامن تواضعه ياشلمق حق تعالادن اجرى جالب او اور ديمكدر بودنى خود بين و ر با فروش اولان آدمى به تعريض مقامنده قرائت اولنور وقوله تعالى ﴿ كل يوم هو فى شأن ﴾ حق تعالى قضا و قدرى اقتضا سنجه هر وقتده انواع اشخاص احداث و احوال نايده ابداع ايدر جهله نصرف يد قدر تده در ديمكدر (بيضاوى بيضت غرته تفسيرنده

(من شاهان یغفر ذنبا و یفرج کربا و یرفع قوما و یضع آخرین) حدیث شریفی ذکر اینست که معادنی باری تعالی جلالتش نرسد که گاهی مغفرت و کرب و غمی بفرماید و بر قومی رفیع و قوم آخری تذلیل ایدر دیکدر سبب نزولش بیاند و دخی طایفه هم و دلک جمعه ایزه سی کوئی الله تعالی برایش بشمار زعماری ردا نازل اولندر دیمشدر انتهی بوآیت کریمه امور غریبه حد و شده تعجب برنده قرائت اولنور و قوله تعالی ﴿ فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَهُ يُؤْمِنُونَ ﴾ یعنی کفار و شرکین معجز اولدینی ظاهر و حجج واضح و معانی شریفی مشتمل اولان قرآن عظیم الشانه ایمان کنور نتیجه قننی کلامد ایمان ایدر دیکدر بوآیت کریمه اتیان برهاند نصکره ملزم اولیان معاندینه تنید برنده قرائت اولنور و قال تعالی ﴿ وَمَا رِبَكُ بِغَافِلٍ عَمَّا يَعْمَلُونَ ﴾ یعنی یا محمد سنک ربک هر کس خبر و شر عملندن یا خود ثواب و یا عقایدن مستحق اولدقاری مقداردن غافل دکلدر سن همان مطمئن القلب اول مآلنده در بود دخی بر ظالم و عاصیک قهر و جزاسی امهال اولدقده تعجب ایلده دینله چک محله قرائت اولنور و قوله تعالی ﴿ وَاصْبِرْ هَمَّ هَجْرًا جَلِيلًا ﴾ اشو نظم جلیلک معطوف علیهی اولان ﴿ وَاصْبِرْ عَلَىٰ مَا يَقُولُونَ ﴾ نظمیله مفهومی حییم کفارک سکا حرافات و کلمات باطله دن سویلدکرینه تفوه و تقول ایلدک لری کلمات باطله و مخالفت و جفا زنده صبر ایلده و انلری بجانب و مدارات ایلده هجر جبل ایلده هجر و ترک ایلده و مکافات و مجازات قیدنده اولوب انلری جناب حقه حواله ایلده مکافات و مجازات قیدنده اولده سنک مرادک اوزره جناب حق انلرک حقدن کلور دیکدر بود دخی سفها تک استهزا و معاندینک اذالینه عدم تحصیل ایلده جزع ایدن کانه نصح برنده قرائت اولنور و قوله تعالی ﴿ مَنْ عَمِلَ صَالِحًا فَلِنَفْسِهِ وَمَنْ أَسَاءَ فَعَلَيْهَا ﴾ مآلی بر کیمه صالح عمل ایدر ایزه نفع و فائده سی نغسه و کند و یهد و اولکمه عمل سی و قبیح اید و بالی کند و یهد در دیکدر بو نظم جلیل صداقته ترغیب و خیاتی زهید قرائت اولنور و قوله تعالی ﴿ فَاصْبِرْ وَلَا يَأُولُ الْأَبْصَارِ ﴾ اشو آیت یهود دن نقض عهد ایلده خانه بردوش اولان بنو النضیر احوال بیانی عقبنده در که مآلی ایدی الله تعالی که امر بنده بصبر لده نضیر ایدنلری النضیرک حال لریله متعظ اولوب حقدن غیری بر شیشه اعتماد ایلسونلر دیکدر که نصح افرشت اولنور و قوله تعالی ﴿ لَنْ يَهْدِيَ اللَّهُ قَوْمًا لَّا يَتَذَكَّرُونَ ﴾ اشو باری تعالی ایلده نازل اولد یغفر یونعت بر فوز و عظیمدر عمل خیر ایلده نائل اولنور بو فوز عظیمه نیل استیثار بوک کی عمل ایلده عمل ایمن واجب اولور بوقه آلاء سریعه الانصرامه الوده حظوظ دنیویه ایلده نائل اولنماز مآلنده در بوآیت کریمه دخی عمل خیر ایشلیان ذاتی مدح و آخری ترغیب برنده ایراد اولنور و قوله تعالی ﴿ كُلِّ مِنْ عَالِمَاتٍ ﴾ و قوله تعالی ﴿ كُلِّ مِنْ نَفْسٍ ذَاتَةٍ الْمَوْتِ ﴾ مفهوم نظم اول بر روزنده اولان کافه ذی روح و مرکبات فناء پذیر اولوب انجیق بقا و و بی وجه ربک که دلالتجه ذات الله عز شانه به مخصوصدر دیک اولوب و مفهوم نص نائی هر نفس موقی طایدیدر یعنی فوین اوور و اولدن خلاص بو قدر دیکدر اشو آیتلر تریزه مقابله قرائت اولنور و قوله تعالی ﴿ فَاصْبِرْ هَذَا أَمْرٌ لَا يَتَّبِعُونَ ﴾ سابق دلالتجه مفهومی یعنی روز قیامتد کفار بدکار قید و بند ایلده عفا و قهرا جهته ادخال اولدقارنده انلر تهکما و استهزاء و اخسار هذا ام اتم لا تبصرون که دینلور یعنی دینده قرآن عظیم الشانه اعجازی و حقیقی کونش کی

ظاهر ایکن مجرد و کوز عزم سحر ایلده باغلندی دیوز عم ایدر ایدر بیکر ایا بو محسوس و مشاهد بکر اولان جهنده مانکر دخی سحر مدبر بوقه حکر غلط ایدوب کور میور میسکز دیکدر بود دخی بر شینک حقیقی ظاهر ایکن انکار ایدن معاندینه اوقنور (*) و من الامثال من الحديث (*) بو اراده ایات قرآنیله لغرض صحیح اما لا اقتباس اولنان غایت اولوب اشارت اولنان احادیث نبویه به سرغاز و ابتدار و مظاهر شریفه سی شروحه باقیله رق قلم اسعد فقیر ایلده اشعار اولغشدر (اما الاعمال بالنیات و لکل امری ما توی) هر بر طاعت یا خود هر بر فعل مشروع اختیاری کربک مباح و مندوب و کرکبه سنت و واجب و فرض بولنماز یعنی صحیح اولماز یا خود اعمالک کالی بولنماز انجیق نیت ایلده یعنی جلب نفع یا خود دفع ضرر غرضنده موافق رأی اونسان شبهه قلبک اتیان و میلی معنا سنه اولان نیت حقیقه یا خود حکما مقارنله مقبول اولور و هر یککی ایچون نیتک نمره سی حاصلدر دیکدر (مناوی حقیق مرحوم نیت صحت عملک شرطی اولنه حل اولدر زیرا اصل بو اولغشله عمل انجیق نیت ایلده صحیح اوور و ازاله خبنده شرط غلغدینی شروط قبلندن اولد ایچوندر دیمشدر فلیحفظند) بو حدیث شریف ظاهر اعملی ریا صورتنده اولان کیمه به حالت و قوف بولندن طمن مناسب دکلدر برنده نصکر اولنور (نیت المؤمن خیر من عمله) بقول الصایع الفقیر اسعد خیر لغرضی اسم تفضیل اولدینی اوزره ظاهرا مفهوم شریفی چونکه نیت عبودیت قلب و عمل عبودیت جوارح اولوب عمل قلب ابلغ و نافع اولغله بو معاجه مؤمنک نیتی عملندن خیر لور دیک و تشدید ایلده خیردن محقق و من محذوفه متعلق اولدنی تبعضید اولدینی اوزره مؤمنک نیتی اعمالدن خیر لور بر عملدر دیکدر (حجة الاسلام غزالی قدس سره) جواهر القرآن نام کابیده تحقیق اوزره نیتک حقیقی معرفت و ایمان ناشی حاصل اولان قدرتی باعث اراده دن عبارتدر و بومنه نیتک اوضاحتی بوبله در که جمیع اعمال و افعال انجیق قدرت و اراده و علم یعنی نیتک و وقوف شغریله حاصله اولور یعنی اولان نیتک اراده بی هیچ ایدر و اراده دخی قدرتی باعث در و قدرت تحویل اعضاده اراده تک شادی اولور و بو نیتک مثالی دخی بودر که مثلا حق تعالی و تقدس سنده اگر چه شهوت طعام خلق ایلددر لکن اشو شهوت کانه او یورکی را کده اولوب و قنا که بصرک طعامی کورد کده سنده طعامد معرفت حاصله اولور فی الحال شهوت طعام جانبیه حرکت و میل ایتکله بد طعامه تمتد اولور و یلدک اشو امتدادی یعنی طعام جانبیه اوزانسی کندیسنده اولوب اشارت شهوته مطبوعه اولان قدرت سبیلدر و شهوتک حرکتی دخی طلبه خواستن مستفاد معرفتک حصویه اولور و جناب حق عز شانه سنده اشیا حاضره محسوسیه راجعه شهوت خلق ایلدیکی کی لذات آجیه راجع سنده میل دخی خلق ایلشدر و اول میل دخی عقلدن حاصل معرفتک اشارت و اراده سبیل حرکت ایدر و اشو میل دخی تحریک اعضاده قدرت خدمت ایدر اشته نیت قدرتی باعث اولان میل جازمندن عبارتدر ایدنی و قنا که عمل نیت باعث ایلده حاصل اولنجه عبادتک تمامی نیت و عملدن عبارت ایکن جزدن حصول بولور دیکدر لکن جزینک خیر اوسی نیتدر زیرا جوارخله اولان اعمال معتبر اولماز انجیق اعتباری قلبه تأثیری ایچوندر تا که قلب خیره میل و شردن نفرت اید و کندیبنی آخرتنده سبب سعادت اوله جق انس و عرفانه ایصال ایدینی ذکر و فکره مستعد قبله و فی الحقیقه زمینه نهاده جبین که مسجد در اندن مقصود مجرد وضع مذکور اولوب بلکه مراد قلبک خضوعیدر لکن قلب دخی اعمال جوارخله متأثر اولور و کذلک زکاتدن غرض ازاله مال اولوب بلکه مقصود ازاله بخلدر که قلبک مالدن علاقه و محبتی قطعدر و کذلک اضحیددن غرض لحم و دم اولوب بلکه مراد شعار الهیه به تعظیم ایلده قلبک تقوایی

استعارید و الحاصل نیت قلبك خیر میلیدن عبارتند و او دخی محل مقصود اولان قلبه
متکندر و بوضوح سبب کندیستن اثری محل مقصود اولان قلبه سرایتی اراده اولسان
عمل جوارح در خیر و اولور و لهذا اعمال قلبك جله سی عمل جوارحك دوتند انما ایله تاثیر
ایدر و عمل جوارح قلبك دوتند یعنی عمل قلب ایله بولند یعنی وقتله هیا اولور و کندی ایچون اثر
یعنی فائده معنوی مقصوده بولنماز و نه زمانکه معدیه شرب ایله و اصل اوله جق دوا ایله معالجه
اولنه ظاهر صدره معدیه سرایت ایتسون دیوطلا اولنان شیدن لاحاله اتفعدر و او خارج بدنه
معدیه سرایت غرضیه سوریلان نسته نك تأثیری سرایت ایتدیکی وقتله باطل اولور پس
اشبو تحقیق ایله شفاء القلوب و الابدان اولان یغیر عن علی الصلاة والسلام (نیت المؤمن خیر
من عمله) حدیث شریفك سری یلتور انتهی (من حسن اسلام المرء تركه مالا یغنیه) اشبو
حدیث شریف فیوضات الیفك مال لطیفی بشی بابك و اخریده قلم اشكسته فم اسعد فیر ایله محررد
امور ضروریه سندن اولیان کردار و گفتار ایله تضییع اوقات فضائل اعمال ایدن كسانه تعریض
و نصیح مقامنده ذکرا و لتور (اذا اتاكم کریم قوم فاکرموه) سزه بر قومك او قومك بیننده اكنار
اعظام و اكبار احترام ایلر ایله معناد اولمش رئیس مطاوعاری و فدا اوله برق یا خود مطلقا کورایسه
مجلسی ترفیع و اجزال عطیه سیله اکر ایدك زیر اکر ایدك غیر ایله معامله ایدن احتقار و افساد ایتمش
او اور مالتند در تفصیلی شراح حدیث بیان ایتلاردر بوا کر ایه طعن ایدن متعصبی تشیع برنده
ذکر اولور (انزل الناس منازلهم) یعنی هر کسه حال و شانته کوره معامله و اکر ایدك اهل دانش
و شرفا و اهل تقوی و فقهی عوام کی عد ایتوب بالا و بدنا و لسانا زیاده تعظیم ایدك دیمکدر
بو حدیث شریف دانا و کامل و ارشد و افضل سعید و امجد قدر بی بطوب تحقیق و جاهل و سفیهی
انلرك اوزرینه تقدیم و نبشیر ایدنلره تنبیهها ذکر اولور (الید الیها خیر من الید السفلی) یعنی
تصدق ایله علیا اولان دست ید سفلی یعنی سؤاله اشد احتیاجله محتاج اولدن سؤال و اخذ ایدن
سائلك اللدن خیر لودر دیمکدر که مالی امكانده اولان احسانه سعه و ضرورت سز سوا ایدن
احترازه تنبهدر و بومقامده ذکر اولور (من مات غریبا مات شهیدا) بر غریب الدیار اوله برق
وفات ایدن شهید اولد یعنی حالده وفات ایدر یعنی اجر شهید مظهر اولور مالتند در کتب
احادیثه مر اجعت اولنه غریبیه حیات و بمالتند افتضا ایدن رعایته تحریرضا ذکر اولور (مطل
الغنی ظلم) مالی دین حالی ادایه قدری اولانك تسویف و تأخیری حرام و بلکه کیره در دیمکدر
(ید الله علی الجماعة) یعنی حق تعالیك حفظی جماعت اوزرینه در یعنی سواد اعظم اهل اسلام
حفظ بارید مقلدر در انلردن مفارقت اولنماز دیمکدر بو دخی مسند بار ای اولوب
تفرد داعیه سنده اولنلره نیکماذ کر اولور (الجار قبل الدار و الیق قبل الطریق و الاز قبل الرحیل
جامع صغیره بوعبارده اوج جله شریفه در لکن مستطرفده جله ثالثه محرر اولوب
وقیل رنده ثم در یعنی جارسودن اجتناب ایلنك و قطع سفر اوزره رفی خصوص ایچون سلو کدن
اول رفیق ارایک و یول ایچون یوله زاداماده ایلنك دیمکدر و اعداد زاد توکله مانع دکلدر فتدیر
(الحیاء شعبه من الايمان) جامع صغیره شعبه لفظی مذکور دکلدر و حدیث مذکور
مناوی حیا اصل ایمانك اسبابیدن و اهل ایمانك اخلاقنددر زیرا حیا مسلمی فواحدن منع
و بروخبره جل ایدر دیو شرح و تعلیل ایتلدر شعبه اولدیفته کوره بته متاویدن متفهم اولدیفنی
اوزره ایمانك اثر ایدر دیمکدر (الجماس بالامانات) جامع مذکورده (الجماس بالامانة
الاثلاثه بحالک سفلک دم حرام اوفر ج اوقطاع مال بغیر حق) عبارده شریفه سیدر و مالی
دخی بحالک ایچق حاضر بولنلرك قول و فعلا واقع اولان احوالی عدم افشا ایله کوزل اولور الا اوج

مجلس دکلدر که انلرده بغیر حق اراقة دم و علی وجه الزنا و طی اوله و بغیر حق مسلم و یا خود
ذمیک مالی اقطاع اولنه بولنلره مستحک کتی جائز اولوب بلکه مفید دقا اوزرینه کشنی
واجبدر دیمکدر (کل میسر لما خلق له) هر بر مخلوق نه ایچون مخلوق اولدیه ماخلق له کدویه مهیا
و امدادر یعنی ماخلق له سنی کرک خیر و کرک شر بطبعه قابلدر و هر بر انسانه کندی حرفت
و صنعتی دیگر نك صنعتدن کوزل کور مالتند در اشته اشبو معنایه بنا بحکمته تعالی صناعات تکدر
ایتلدر اصکر ناس صنعت واحدی بی اختیار ایتسه ر امور معطله قالور ایدی و هر بری اشرف
صناعی اختیار ایتلدر نزاعه و اخلال انتظام عالمه مؤدی اولور ایدی و حدیث شریف
مذکور ﴿کل حرب عیالدهم فرحون﴾ ایله ﴿نحن قسمنا بینهم مبعثتهم فی الحیوة الدنیا﴾
ورفعنا بعضهم فوق بعض درجات ﴿نصرنی فی الحقیقه مفسر در بو حدیث شریف دخی
بر امره قابلی اولیان شخصه اول امری تکلیف بی فائده اولدیفنی بیان موقعنده ذکرا و لتور
(اطلبوا الخیر عند حسان الوجوه) خبری کوزل یوزلی کیمه در دن طلب ایدك یعنی خبری
وجوه طلقة مسبشره اصحابندن امل ایدك دیمکدر زیرا حسن صورت حسن سیرته دال
و خلق ایله خلق انظار یی نلرنده اولان تناسب شاهد مقلدر (بعض محققین طلب حاجت
عندند کلو ح و تعبس ایله وجهی قبیح ایدنلردن خبر مأمول اولنماز ایله شرح ایتلدر فتدیر
و بر روایتده الخیر نصرکه و المعروف دخی و ادر در فله در فائده * له حاجب من کل امر یشبهه *
ولیس له عن طالب العرف حاجب * (ایک و مایه نذر منه) یعنی مال و نتیجه سنده کندیدن
اعتذار اولور افعال و اخباردن بجانب و حذر ایله دیمکدر بو دخی عاقبت اندیشکی ثنا مقامنده
ایراد اولور (الوحدة خیر من الجلس السوء) جامع صغیره حدیث شریف مذکورده
(والجلس الصالح خیر من الوحدة و املا الخیر خیر من السکوت و السکوت خیر من
املا الشر) جله لری مطوفه اوله برق مسطور در (استعنوا علی الخواص بالکتمان) جامع
صغیره (استعنوا علی انجاح حوائجکم بالکتمان فان کل ذی نعمة محسود) عبارده سنده
مطور در مالی دخی سز جلب نفع و دفع ضرر ضمندر ایلان حاجتلی بکرتشمی اوزره امانه
حق تعالی به اکتفاء و قلی ماسواسته میلدن صیانت و تمام حاجندن اول طوبوده تعظیله
جالبه جق حاسدن تحذر اکتیمان ایله اولك یعنی افشا ایتک زیر اهر منعم محسود در نعمتی
کند بکزه و حاسده اشقا قاکم ایدك دیمکدر و اشبو حدیث تحت نعمة امره منافی
دکلدر زیرا تحت نعمت حصو لنصرکه اولور اولوقنده ایله حسد ایچون تأثیر بوقدر
(التدب توبة) یعنی کاهندن ندامت و بشیمانلق توبه یعنی رجوعدر زیرا ندامت جوارحک متنوعی
اولان قلبه متعلق اولفله ارکان توبه نك معظمی اولور و هر بار که قلب نادم اولدقدده معاصیدن
رجوع ایدر و انك رجوعیه دخی جوارح رجوع ایدر (دع ما یریک الی ما لا یریک) جامع صغیره
(دع ما یریک الی ما لا یریک فان الصدق منی) و دخی (دع ما یریک الی ما لا یریک فان الصدق
طماننة وان الکذب ریه) روایتلی اوزره مسطوردر و ما یریک بانك ضمی ایله و اکثر اوله رفی
قتی ایله روایتلر وار در اربعین شرحنده مولی علی القاری قبح افصح و اشهر در دیمکدر
و مفهوماری کندوستده حسن یا خود قبح و یا حلال و یا حرام میدر دیوشك اولنه جق نسته بی
نك ایدوب اول وجهله شك اولنیه جق شیشه عدول ایله و متقلب اول زیرا ملو ضرورتی هر نلدر
کندوستده هلاک کان اولور ایلده منجیدر و روایت ثابته جده زیرا قلب صدقه الطمینان ایدر
وساکن اولور و کتب ایله مضطرب اولور دیمکدر (انصر اخاک ظالما او مظلوما) (قلت جامع
صغیره) (انصر اخاک ظالما او مظلوما قبل کیف انصره ظالما قال منجی عن الظلم فان ذلک

نصره) حدیثی ابله معنای مذکورده دیگر حدیث شریف دخی مسطور در انصر برده
(اعن) روایتی دخی وارد مال شریفی مسلم قریباً شکله ظلمدن منع ابله ومظلومه ظالم دن
تخلیص ابله اعانه و یاردم ایلک دیمکدر (انتظار الفرج بالصبر عباده) مکاره واکدارده حق جل
وجلادن فرج وکشایش ظهورینه صبر ومخلوقه شکایتی ترك عبادتدر مآلنده در (انما الاعمال
بنحواتها) یعنی عمل سابق غیر معتبر در معتبر اولان انجیق حال خاتمده اولان غلدر اشو حدیث
شریف جامع صغیره حرف عاطفه یعنی (وانما الخ) عباره سنده (ان الرجل الخ) حدیثی
اوزارینه ضم اولشدر تفصیلنه اطلاع اراده اولنور ایه جامع صغیر شرعیه من اجعت اولنه
بوحدیث شریف دخی نعوذ بالله تعالی مصیبت ومضرته گرفتار اولنوره تسایه اوله رق ذکر
اولنور (انما الاعمال بالخواتیم) یعنی اعمالك عامل وقاعلتك امری نه ابله ختم ونهابت بواریسه
اعتبار اكا در زرا بعضی کافر متعت وارد که آخر عمرده مسلم اولوب سعادتله مختوم اولور و بعضی
متعبد وارد که نعوذ بالله تعالی آخر وقتده ایمان سلب اولوب شقاوتله سلامتدن محروم اولور
بوحدیث صحیح دخی طالع وفاسقك ظاهر حالته باقبیلوب علی الاطلاق ذم وقدسی الزام اولنور
شکلده ذکر اولنور (کاد انفق ان يكون كفرا) یعنی مصارف ضروریه دن نهی دستلك وتدارك قوت
اضطراریدن نخرج نعوذ بالله تعالی کفره ایفاءه مقارب اولور دیمکدر زیرا عدم وجدان اقوات
نعوذ بالله تعالی بعضا حسب البشريه حقه اعتراضه مؤدی وحسناتی محو ایدن حسد اغنیایی
موجب اولور لکن فقر واضطرار حال جانب حقه توجیهی وتذلی مستوجب اولنور انبیاء علیه
السلام واولیا وصلحائک مضایبی وانترك دوننده بولسان اهل غفلتک منقوریدر زیراشدید
التحمل مولم برحالددر واشو حدیثه اگرچه مالی تسایه اشارت وارد لکن مال اهل وعیاله
اسراف وتقتیر بولنور اوزره صرف وهرذی حقلک حقنی اعطاکم وجوه لایفه سه اعطا
اولنور شرطیه شاندر **الفصل الثاني في امثال العرب** * ان من البيان لسحرا *
فصیح و بایغنی ستابنده زیاتر بلقا بحساح بخازیدن مشارقه شمشعه پیرا بر حدیث صحت
تحدیثدر صاحب منظر فسر اوار اولندیغنی اوزره عنوان امثال حکم اشغال عرب عربا
وبو وضعله نطق وحی آرای قائل (انا افصح من نطق بالاضاد) صاوات الله وسلامه علیه
ماقرئت النعوت والبردة وبانت سعاد * اقوال بلقائک غایت قصو اسنده ایدو کنی ایمانلشدر لله دره
ومفهوم حکم مالی ابن ملک یسانجه یانک بعضی قلوبک میلنده ومثلنی انباندن مجرده
سحر مشابه سنده دراشته یانک بو گونه سی طرف حقه صرف اولنور ایه مدح وسوی باطله
سور بلور ایه مذموم ومقدوحدر وعلی قول مشابه مذکورده یاندن مراد **ف** و آینه الحکم
صیبا **ف** نصیله **ف** فو هب لی ربی حکما **ف** آینه اولوب ایکی حکمک دخی تفسیری اولان
حکمتدر اشو حکمتک اصلی منع معانسنده و بعضی ایدن مقصود جهل وسفهی منع ایدن کلام
نافه در بدیلکه شعرائک ناس انتفاع ایدو حکاری شاه حق عزوجل وشاء رسول میجل یعنی مناجات
ونعوت ونصایحدن و بولک کی ترکیه و تزییه نفس و اخلاقی مستوجبه نظم ابلد کلری اشعاردر که
بولنور کجله می حسن وکند وسنده کلام قبیح اولان مذموم ومستهجندر (قلت) طوغر وسی
حکما قیدما وحیدنا حکمائک قضیه شعریه فضیه خطایاندن زیاده مأثره در که انکله تهذیب
اخلاق وتدبیر امور اولنور دیکلری دهان توفیق ودر ایدن صدور ایتش بر قول اولندیغنی اشو
حدیث ابله تبیین ایتشدر خذ الحکمة فتبصر (وشارح مشارق مشارالیه ابن ملک قدس الله سره
مادر الفلک عهد سعادتله سفارتله جانب فحظاندن خاصکای رسالتنا هه ایکی رجل

کلوب محسنات القاطن ابله بلغانه متکلم وناخوان اولدفلرنده استماع ایدنلریان بلغاندن تعجب
وتحسین ایدنلکرنده علیه الصلوة والسلام افتدیمز حدیث شریف مذکور ییور مشلدر دیو
سبب ورودی ذکر ایدر وجامع صغیره سنن ابی داود ابله مسند امام احمد ابن حنبلدن ناقله
بروایتده (ان من البيان سحر وان من الشعر حکما) دخی وارد اولشدر مناوی محقق شرح
صغیره در که حکم لفظی حالک کسری وکافک قبیله حکمتک جمعیدر وحکمت دخی بو مقامده
واقع مطابق وحقه موافق اولان قول صادق دیمکدر بو صورتده غرور دیندن تحذیری و ذم
میل دینای مشتل مواعظ ونصایح حاوی اولان شعرك حسن ومدوح اولمی لازم کلور حتی ان
مشده ابله اتیان مطلقا شعری کریمه کورناری رد ایچوندر که علیه الصلوة والسلام افتدیمز شعره
ویانه داخل اولان من حرفله حسنی و قبیحی قبیح اولدیغنه اشارت ییور مشلدر فلفظ
وکن من النصفین انتهى * ان الجواد قدیمتر * وبعضی نسخه ده قدیمکو * وقع اولشدر
معتاری بو کرک آن به من کره سورچردیمکدر بو مثل ارباب کالک خطاسی ظهورنده سونی اولنور (ع)
* ان البلاء موکل بالمنطق * امثال میداننده بیان اولندیغنی اوزره بونی ابتدا نکلم ایدن ابو بکر
الصديق رضی الله تعالی عنهم یعنی آفت و بلا نطق وکلامه مفوض وموکلدر یعنی کوی سوز
صاحبی بلایه اوغرادر دیمکدر فی الحقیقه لسانک جریم صغیر ایه ده جریم کیردر بعضی
سوزی سبیله قضایه اوغرا نلر حقارنده ضرب اولنور * انف في السماء واست في الماء * بورون
هواده ومفعول صوده دیمکدر که اسباب کیردن برنسنده مالک دکل ایکن تکبر ایدن اشخاص
حقارنده استعمال اولنور * ان الذلیل الذي لبس له عضد * ذلیل وعاجز بازوسی یعنی عین وظهیری
اولیان کیمه در دیمکدر که معنی او ایا کیمه له تأسف مقامنده ذکر اولنور * ای رجل المذهب *
قصور سز کیمه وارمیدر دیمکدر که احباب و یاراندن شکایت ایدنلره تسلیه مقامنده ذکر اولنور
* ان اخا الهیجاء من یسعی معک * ومن یضر نفسه لیسفعلک * منظر ومدر یعنی حکه تخلفک سنک
جنکده وشدت کوننده ارقه داشک سنکده سعی ایدوب سکا خذلان ویرمیان ودوست حقیقی سنک
نفعلک ایچون نفخی مضرته القا ایدندر دیمکدر که ایدو دوست کونو کونده بلا او اورمضالنده استعمال
اولنور * ایاک اعنی واسمعی باجاره * مصراعددر یعنی خطایم سکا در قوموشوم سن ایشد دیمکدر که
بومعنی لسانمزد قزم سکا سویلرم کلیم سن ایشد دیمکدر تغییر اولنور سو بلدیکی کلامه
مخاطبتک غیری به نعر یعنی مراد ایدن کیمه حقه ابراد اولنور * ان لم یکن وفاق ففراق *
خلاف مشرب حرکت ایدن کیمه دن افتراق لازمدر مآلنده در که حقوقه خلل تطرق ابله
وفاق شقاقه مبدل اوارقه ضرب اولنور * انک لا تجنی من الشوک العنب * یعنی سن دیکندن
اوزم دوشبره مزسن دیمکدر بخیل وندی کیمه دن خیر امید ایدنه یأس حاصلدر مقامنده قوللنلور
* اذا حان القضاء ضاق القضاء * قضا و بلا یا فلسجد یعنی کلجه صحر اطارا اولور یعنی
قاجلنزدیمکدر که تسلیه ذکر اولنور (ع) ان المناکح خیرها الابکار * مصراع آزاده در یعنی نکاح
وازدواجده خیر اولان ابکار ابله ازدواجدر دیمکدر که اولنور مراد ایدن کیمه به توصیه ابراد
اولنور * اذا کنت مناطحا فطامح بذات القرون * نطیح بو بنوزلی حیوان بو بنوزله اورمی معانسنه
در که طوقشقی ابله تعبیر اولنور معنای مثل طوقوشی اولدیغک وقته بو بنوزلی ابله طوقش دیمکدر
یعنی مرد ایتک اقرانکله مقابله ابله بوقه عجزه به طوقفه اول مر دکلدر دیمکدر * ایاک
ان تضرب لسانک علی عنقک * طویل اللسان اولوب بلا تذکر هر یرده ملائم نغلام کلامدن
اسانکی حفظ ابله دیمک مآلنده در یا خود هلاکی مستلج اولان کلامی سو بلد دیمکدر مکشر کیمه به
طعن اضرب اولنور * آفة المروءة خلف الموعد * یعنی مروت و انسانیته آفتی وعینده خلف ایلکدر

دیکدر * اذا انك احد الخصمين وقد فقت عينه فلا تقص له حتى يأتك خصمه فله قد فقت
عنه * یعنی خصمیدن بری کوز می چیتاردی دعوا علیه سکا کلور ایسه انک خصمی
کلدیکه حکم ایته جازکه برکوزی چیقان خصمتک ایکی کوزینی چیقارمش اوله دیکدر
حقیقت حالی تقبشده ضرب مثلدر * الناس اخوان وشي في الشيم * بودخی مصراع آزاددر
یعنی بنی آدم خلقتده مساویلر در لکن طبایع جهنیه انواع اولوب متفاوت اولورلر بومثلدر
ترکیده انسانک صوبی بر و خوی باشقه دازایله تعیر اولور * بلغ السيل الزبي * زبی
بوسک برده اولان چقور معانسه اولان زبیه نک جعیدر یعنی سل صوبی تیده اولان چقور
اولشیدی دیکدر که بر شریافته بالغ اولدقد ضرب اولور * ترك الذنب ليس من طلب التوبة *
یعنی ذنب و گناهی ترک تو به و ندامتدن سهولتیدر دیکدر که اعتداری قبول اولمیه جق شیدن ترهیده
قولیلور * اشتد ازمة تفرجی * مفرجه قصیده سنک یت اولینک مصراع اولیدر یعنی ای
شدت شدتده کاله ابرکه فرج بوله سن دیکدر زیرا الکمال دایل ازوال اقتضا سنجده عجب شدتده
ظهور فرج مقرر در بودخی شدت عاقبتی فرجدر برنده تسلیه ذکر اولور ولسا غمزد بومضاد
بر طارنک بر بولنی اولورایله تعیر اولور * اتبع السببه الحسنه فتحها * بر مقتضای بشریت بر سببه
ارتکاب اولورایسه اکا حسنیه بی تابع قبل یعنی ارفه سی صره ثوابی بشدر تا که سببه بی محواید سن
ماننده در اشبو کلام منیف جامع صغیرده مضبوط (اتق الله حيث ما كنت واتبع السببه الحسنه فتحها
وخالق الناس بخلق حسن) حدیثده بوجه محروم اخلدر و مالی دخی مناوی یا نیجه حق جل
وعلا دن امرینه امتثال ونهیدن اجتناب ایله قننی زمانده و قننی مکانه بولور ایسک خوف ایله
خالی دخی اولور ایسک ز بر احق عرشانه و واقفوا الله ان الله كان علیکم رقیبا * پرور مشدر که
سنک حالکه لاحاله مطلقدر وسندن جمهور علماء اعلامک تخصیصی کرک صغیره و کرک عموم خبرک
شهادتی و بعضی اعلامک قولی اوزره کیره اولسون صادر اولان سببه به صلاه نوافل و صدقه
و استغفار و قرباتدن سائر اعمالی تابع و تعقیب قبل که صحیفه کاتبینده مشته اولان سببه بی
محواید سن زیرا مرض ضدیله معالجه اولوب و سیئات دخی حنات ایله اذهاب اولور
و ناس ایله طلاق وجه و خفص جانب و نلطف و اناس کی بحاملات ایله معامله ایله زیرا اشو
مذکور اتی اجرا ایدنلر حققرنده دنیاده فلاح و آخرتده نجاته فوز و نجاح مرجو و مأمولدر دیکدر
بو کلامک حدیث شریف اولسببه بعضی علماء قائل اولیدلر * اتق شر من احسنت اليه
* اکرام واحسان ایلد یکک کیمه نک شر و ضررندن حذر و اتقا ایله دیکدر اکرام
و انعام اولنان کیمه دن ضرر کوراندکده سو بولور بعضی اهل عرفان بو کلامی احسان اولنان
شخص غیره و فنی شریایسه قیدیه تاویل ایشدر و بعضی دخی دیدیکه بو مثل کلام کاردنر
و معنای * هل جزاء الا احسان الا احسان * ایله * ان احسنتم احسنتم لانفسکم *
نصی منطوقجه ذات احساندن شرکزد یعنی عندالله ضایع اولماز احسان مقابلنده شرندن خوف
و خشیات اولنان انسانک زیاده محبوبی اولوب دائما استیجابی مستلذاتی و بریدیکی کند و نفسیدر که
اذا خلی وطبعه انسانی دارنده بلا به اوغرادن اودر بوسورند مثل مزبورده واقع اولان
من دن مراد نفسدر که نفسک شر و ضررندن حذر و اتقابه تنبیهدر اشته محنتک ترکیه اولنمان
کیند و نفسی اولسون و کرکه کرم ایلدیک کیمه نک کذلک دست مرشدایله سیاسی تربیه بیمن
نفسی اولسون چونکه جبلتی اوزره متکبر اولدیندن دائما حاکم بولنوب بر احدک زیر حکومتده
قالا منی امیر لکن احسان سببه محنتک محکوم و محبوبی بولنه جقتدن حسب الکبر اکا غالب
کلکه جبالوب اظهار شر ایدر و لهذا انک شرندن احتراز لازم کلور و احترازه باب دخی سلوک

و عبادت الرب الار بایدر حتی بعض حکما بومعاده حرام هلی النفس الحیة ان تخرج من الدنيا حتی تسی
الی من احسن اليها * دیکدر نعم و ذلله تعالی من شرور انفسنا و من سیئات اعمالنا * اجمع کلک بتبعک *
یعنی کلکی آج قویکه سکا تابع اوله دیکدر که ناشایانه حوصله سندن زیاده یوز و بر طامکه تنبیه
برنده ذکر اولور * حافظ علی الصدیق ولو فی الحریق * یعنی صدیق و محبکی محافظه ایله
و کوزت سن و یا خود اول باعقد اولسده یعنی کوچک بترایسده که مقصود محافظه سنی تا کیددر
عهد و وفا ی ترغیده قولیلور * الخیل اعرف بفرسانها * یعنی آت پیچبسی طانور راکب اولان
اهل ایسه الله مخالفات بموجب دیرکینه تابع اولور دیکدر که ایشی اربانه اصهار لغده ضرب اولور
رمتی بدائنها و انسلت * یعنی کنندیده اولان عیبی بکاتدی و کندی راحت ایتدی دیکر ماننده در که
متصف اولدینی عیبی آخر ما سناد ایدن حقنده اراد اولور * رب اکذمتع اسکلات * یعنی نیجه
کره برقمه ثمنات کشره به مانعه یعنی از طمع جوق شیک فوتنه باعث اوور دیکدر ولسا غمزد
بومعنی از طمع جوق زیان کشورر ایله تعیر اولور * استراح من لاعقل له * عقلی اولیان راحت
ایدر دیکدر مقصود مدار کثیف اولان عقل صاحبی البته معاش و معاد امور لری ضمتده قلبا و قابلا
ایشده در ایش ایسه زحمت و بوزجت کار عقلدر قنیدر * رب رمية من غیررام * جوقی رمی
و آمق و ار که اتی رایی بوقدر دیکدر که مأمول اولیان کیمه دن قصدا بررای صواب و یا خود
برندن کیمه اتفق بر فعل مستطاب پروزنده ضرب مثلدر * ال باح مع السباح * یعنی ریحلمر سماحت
ایله در یعنی جومر دلک برکت ابرار ایدر یا خود غلبه به بادیدر دیکدر (رب اخلم تله امک * یعنی
به عن قد داش و اردر که اتی انک طغور مامشدر یعنی محبت و مودت سببیه احباب فرنداشدن ایلرودر
دیکدر کهلسا غمزد * محب صادق بکدر کشتنک افر باسندن * مصرعیه تعیر اولور * رب طمع
ادی الی عطب * جوق کره حرص و طمع انسانی هلاکه القاید دیکدر زیرا احتمال فائده برله
نفسی مضرتندن اغماض ایله تهلکده القایه سبب الحقیقه طمعدر فلا تفعل و بعضی نسخه ده
ادنی الی عطب دوشمدر که ادنی قریب معانسه در * ربما کان الکوت جوابا * یعنی بعض
کمره سکوت جواب اولور دیکدر بو مثل شول ذات حقنده دینور که عظم شانی اولدینندن
سؤانه و بریله جنک جوابده خشم ایده جکی ملحوظ اوله یا خود مثل مذکور بر نامناسب کلام
سو یلندکده سکوت اولنق سؤالی غیر مناسب اولدینقه تنبیه اراد اولور قنیدر * رب ملوم
لا ذنب له * جوق ملوم و مذموم و اردر که نفس الامرده بی کاهدر و بی جرمدر دیکدر بو کلام
بی جرم و کاه اولان کیمه به افترا و افک سببیه لوم و توبیج و نکدر اولدقد اراد اولور
امثال میدانده مذکوردر که بر رجل کبار عر بدن اخف بن فیس مجلسنده قیماق و خرمابی ذم
ایندکده اخف مثل مذکور ذکر ایشدر * رب عین اثم من لسان * جوق چشم و عین و اردر که
ضمیرنده اولان معنایی ادا و افاده لساندن اثم و افصحدر دیکدر یعنی عریک * البغض یبدی لک
العیان * قوللری معناسجه قول هر نقد رفواده اولان مقصودی افاده به واسطه ایسه ده
حال عین و افاده چشم کی دکلدر زیر اخلاقی جزمله بر کلام منافقانه سو یلنور لکن چشم حب
و با بغضی بهر حال اظهار ایدر * زوج من عود خیر من قعود * یعنی خانه ده بالکرویک اوطور مقندن
آغا جندن اولسده دخی جفت ایله و تور مقی خیر لودر دیکدر * سبق السیف العذل * یعنی سیف لومی
سبق ایتدی دیکدر که انتقام و اخذ نارد ملائمه باقلمدر دیکدر بونک مضرب و حکایه سنی الحديث
ذو شجون مثلنده میدانی ذکر ایشدر * سبقك من بلغك * یعنی سکا تبلیغ ایدن سبب ایلدی یعنی
غیا بکده بر شخصک سکا شتی خبر و برن شامتک حکمنده در دیکدر بو کلام منافق قدحده ضرب
مثلدر * الشباب محاببه صیف عن قلیل تقبش * کجک از موسمتک بلودی کیدر فی الحال طاعیلور
دیکدر * شرایام الیک بوم فصل رجلاه * خر و سگ شری کونی ایا قریبک یفاندینی کوندردیکدر

زیرا باقلرتك ببقا تسمى فتح اولوب طبعه آماده قلمندن كايه در * طاعة النساء دامة *
عونه اطاعتك غايي ندامتدر ديمكدر اي نسايله عمل مناسب اولادينه تنبيهاذكر اولنور * اطلب
تظفر * هر امكي طلب ايله كه ظفر باب اوله سن ديمكدر بو كلام طلب هر امه حث و اغراضه
قولاليلور * ظاهر العتاب خير من باطن الجفد * جنابت ايدنله ظاهر ده عتاب و دروننده
قلان حقد و غضبن خيراودر ديمكدر زيرا عتابك تاثيري اونوديلور اما حقد دروننده قالور
حتي بومعاني عربك (ع) و يتي الودما يتي العتاب * قولري نايستايذر * الظلم مر تعه و خيم *
ظلم و تعديك عاقبي و خيم و كوتيدر ديمكدر * عند الطاح يقلب الكيش الاجم * طغوشني
عنديه بويوز سز قوج مغلوب اولور ديمكدر بو كلام ذي رتبه و ثروت ايله بجزه لك منافعه
و محاصمه سنده ضرب مثلدر * العبد يضرب بالعصا و الحرتكفبه الملامة * عبد حين جنابنده
تريد ايچون عصايله ضرب اولنور حر و اصل اولان باك نزاد اشارة متايب اولور ديمكدر بو كلام
تعزيز و تكدير ده هر كس قدر و درجه سته كوره اولنجه ده ضرب مثلدر * اعقلها و توكل *
ناقبي و فاطري بغله و حقه توكل ايله بو كلام هممامكن تشبث اسباب ظاهره مانع توكل اولمادينه
ضرب مثلدر * العتاب قبل العقاب * يعني تو بجز و عتاب تميز و عقابدن مقدمدر يعني اول اولن
كر كدر يعني خادم برسنه بي تلف ايندكه عقاب اولننه تلف پذير اولان نسنه عقابدن ناشي
اعاده اولنر بلكه اول اعتمانه تنبيه اولننق اولادر ديمكدر * عند الامتحان يكرم المرء او يهان *
تجربه و امتحان عندنده كشي به با كرام و باعانت اولنور بودني برمدعي دعواي معرفت ايندكه ابرار
اولنور * عند النازاة تعرف اخاك * بلا و مصائب و قنده اغ صديق و محب شفيق معلوم
اولور بودني رفاة حال و اعتبار و اقبال و قنده اظهار صداقت ايدوب حال ابتلا و ديارده
مقارن احباب و يار اولانلار ذمنده ضرب مثلدر * في الفقر ضياء و الشمس اضواء منه * قرده نور
وضيا و ارايه ده شمسك نور و ضياي اندن اكر در ديمكدر بودني برسنه بي مثله و جنسه
تفضيل و ترجيحه ابرار اولنور * القول ما قالت حذام * بو كلام برينك مصرع نايستدن جن در
بينك تمامی * اذا قالت حذام فصدقوها * فان القول ما قالت حذام * بينك معنای حذام ايله معماة
اولا خاتون بر سوز سوبلدني وقت اني تصديق ايدك زيرا اعتماد شايان سوز حذامك ديد بكيذر
ديمكدر مثل مذكور صدق و در ايتله متصف ذاك خبر و رايي انكار اولنماز برنده ابرار اولنور (ع)
* لقد سمعت لو ناديت حبيبا * اكر چه حي اولوب سوزا كلامق شاندن اولان كيميه ندا
اينسك ايدى دكله در ايدك ديمكدر بو مثل نصيحت اولنوب قبول و تفهم ايمان كيميه حفته
ضرب اولنور و مثل مذكور برينك مصرع اولي اولوب * ولكن لاحياة لمن تنادي * مصرع
ثانيستدر كه معنای لكن ندا اينديكك شخص حیات معنويه ايله متصف دكلدر يعني احقددر
ديمكدر * كل فتاة بايها معجبة * مصراع آزاده در هر فتیه يعني هر كس باباسيله معجبه
و مقفخره در ديمكدر كه اناه واجداد و قبيله سبله تفاخر ايدن كيميه حفته ضرب اولنور * كاد
العروس ان يكون اميرا * عروس كلين و كوكي به اطلاق اولنور بو مقامده مراد ايكنجي معنادر
يعني زفاف اولان كيميه امير و كبير اولننه يقين اولور ديمكدر كه وقت سرور در لكن * فرح شهر
ترح دهر * قضيه سي اونوديكه * كل كلب يبايه نباح * مصراع آزاده در هر كوكيك كندى
قبوسنده اورر ديمكدر كه قوليله جق براز برلى وادر مستغنى ياندر * كثرة العتاب توجب
الغضاء * عتاب و تكديرده كثرت و وفرت بعض وعداوتى ايجاب ايدر ديمكدر ناسي تكدير و توبيح
و عتابي احتياي ايدنلر حفته تنبيهها ضرب مثلدر * اكر مصراع العقول تحت بروق المطامع *
يعني اكر عقلك دوشه جك برى طبع شمسك رينك آكته در ديمكدر * الكلام ذكر والجواب

انتي * يعني كلام اركك و جواب ديشي منزله سنده در ديمكدر كه خواهي سؤاله موافق جواب
اولميدر كه معصود نتيجه پذير اولوب * ولا بد من التاج عند الازدواج * فائده سي حاصل اوله
ياخود جوابي طريجه و تعظيم ليجه افاده ايدك سائل عناد ايتيه مائنده در و لكل وجهه *
كل اناء بترشح عافيه * يعني هر بر ظرف در و ننده اولان شيشي طشره به و برر ديمكدر اولور دن
ايلك و كوتولر دن كلك صادر اولور ديتنه جك برده ابرار اولنور * كل اناء ينضح بما * فيه دخی
روایت اولنشددر * كما تررع تحصد * اكر ييك نه ايسه آتي بچرسن ديمكدر اينديكك بولكه
كلور ديتنه جك برده ابرار اولنور و فارسيده هر چه كاري بدروي ايله تعبير ايدرل * كل امرئ في بينه
صبي * هر كس خانه سنده جوجقدر يعني طشره ده اولان حشمت و وفاري تركه خانه سنده
معاشرت و ملاطفه ايدر ديمكدر كه هر كس پيشنده بي پروا در ديتنه جك برده ابرار اولنور * كلب
جوال خير من اسد رابط * كزن كلب باخلو و اسلادن يكدر ديمكدر كه لسانم زده كزن دلكو يتان
ارسلادن يكدر ايله تعبير ايدرلر بومثل قبل اولان كيميه به تعريض ابرار اولنور (ع) لقد ذل
من بالث عليه الثعالب * يعني ديكور اوزر يته تيول ايدن نجفقي دليل اولدى ديمكدر روايت
اولنديكه بو مثلك اصلي هنگام جهالنده عربدن بر رجل بر بويه طيار ايدى بر كون بر ديكور
كلوب معبود باطلي اولان بويه يول ايندكه همان * ارب يبول الثعلبان برأسه * لقد ذل من بالث
عليه الثعالب * يعني نظم ايدوب بوندن نفرت و متوجه رب عزت اولنشددر * ليس الخبر كالمعاينة *
آخردن اشيد بلان كور بلان كبي دكلدر زيرا خبرك طوغري و بلان اولننه احتمال واردر ديمكدر
قول مجرد ايله عمل ايتوب تفتيش اولننه تنبيه برنده ابرار اولنور و مثل شريف ايدا تكلم بيورن
عليه الصلوة والسلام افنديز اولديغي مرويدر و فارسيده بوندن * شيدن كي بود مانند ديدن *
ايله تعبير ايدرل * لكل صارم نبوة و لكل فرس كوة * هر بر سيف قاطع ايچون بعض كره تخلف
ايدوب كسمه مك و هر بر يوكرك آت ايچون بعض وقتده سورچه واردر ديمكدر فقره ناييه كلام
حكما مطلبنده دخی سبقت ايتدر * لكل قادم دهشة * وفي نسخة * لكل داخل دهشة * در يعني
بر محله و بلده به ابتدا قدم ايدوب داخل اولان كيميه ده حيرت واردر ديمكدر (ع) لعل له عذر
وانت تلوم * سن لوم و قدح ايدرسن مامولكه بر عذري اوله ديمكدر مصرع اولي * نان ولا نجعل
بلومك صاحبا * در بو كلام حقيقت حال فهم وادرا كدن غافل او اوبده يعني تحقيقدن اول خلق
ذم و قدح ايدنلر جوابده ضرب مثلدر كور بلان نسخه تلومدر لكن و زناضيمر ايله ناومه اولميدر
* لكل ساقطة لاقضة * هر دوشن شي ايچون بر فالديجي واردر * لكل مقام مقال * هر
مجلس و مقام ايچون مقال و كلام مناسب واردر ديمكدر بو كلام كرك فعلي و كرك قولي محل و موضعك
غيرده اجرا ايدنلر تنبيهها ابرار اولنور مثل مذكورى در جمله ابن اعرابي نام شاعر مشهور
* نصحتن على هذاك المليك * فان لكل مقام مقال * يعني نظم ايتدر كه معنای سن بكا احسان
ايله همان رب مليكك هداينده اوله سن تا كه بدخي حسن فعلك ايله هر بر محله سني ذكر
ايدم ديمك كيدر لكن بو معنادر جزالت و ارميدر ياخود معنای باشقه كونه ميدر محول طبع
سليمر * لسان من رطب ويد من خشب * تازه خرمدان برلسان يعني طائلي و يوشاق و اغاجدن
برال يعني قانيكه قولي كوزل و فعلی چركين خلاصه قولي فعلته او عاز ديمكدر و مقوله لوده قولليناور
* ملاذ و مضر مذ * طر مذ و درجه و زنده سوزي سويلوب ايشامكه ديرلر كه مضر مذ
بروزن مذ حرج (ع) لاف اوروب ايشاين شخصه دينور * و مال مثل قلان بوه قوله هر جمددر
ديمكدر * لكل غد طعام * هر صباحك بر طعامي واردر ديمكدر حق تعالاك فضلته توكلده
ضرب اولنور * لكل دهر رجال * هر زمانك رجال واردر ديمكدر كه زمان زمانه قياس اولنماز

* لاعطر بعد عروس * مثل مزبور * لاغیا لاطر بعد عروس * عباره سنده دخی روایت
اولشدر مقام اول عروس و سدنصره عطر یعنی طیب الزایحه بر نسته یوقدر دیمکدر و خوی
ثانی عروس و سدنصره عطر صافلی اولماز دیمکدر اولکینک مضرری عروس نامنده بر عریک
فوتند نصره اسماء آندده اولان روجه سی بدخوی و اغزی بدبوی بر کیمه بی تزوج ایدرزوج
ثانی اوبه و خیمه سنده نقل خلانده اسماء عروس حفته بالاسنیدان هر یه خوان اولوب وزوج
تانیسه تعریض ایدر و سوار اولدقلری ائشاده اسماء عطر قنوسنی برنده برافله زوجی عطر یکی
بانکه ال دیدکده مثل مزبوری ابراد ایلدی و ایکچی نک مضرری بر کیمه بر بدبوی خاتون الوب
زناق کیمه سی خاتونک رایحه کریمه سی اسنسمام ایلد تعریض فنی عطرک دیدکده اولدخی
صاقلدم دیدکده زوجی مثل مزبوری سوبلدی اشبو مثل شی نقبس حفته ابراد اولتور (لایلدغ
المؤمن من جحر مرین) اشبو کلام شریفک حدیث نبوی اولدیفنی جامع صغیرده مصرحدر
لدغ سیلان و عطرک صوفه سیدر جحر جحر ضمی و حاک سکونیه حشرات و سباع مقوله لیلک
باتمی ایچون یالقلری بر در (لایلدغ نفی استقبال مجهول اولدیفنی روایت کوره معنای مؤمن
میتقظ حازم غلغله جانبدن کوریلوب مره بعداخری الداد لیلک (و کله مزبوره نهی غائب
مجهول اولق روایتی اوزده معنای مؤمن عاقل و فطین اولسونکده مخاطره به ایکی دفعه دوشیمه
دیمکدر که دروغ بی فروغله خلقی الدائم عادتی اولان کیمه به تعریض ابراد اولتور
(اشبو حدیث بلاغت محدثک سبب ورودنده شویله منقولدر که سرد فتر شعرای کفار
قریش ابو غره که هجرک ابیکچی سالتده وقوع بولان غزوه بدر کبراده اسیر اولمش
ومن بعد جمیع کفار داخل اولماغه بمن ایلد ازاد کرده حضرت رسول اکرم اولمش ایدی
وقسا که سنده نائیه هجریه ده حدوث ایدن احد غراستنده عهدینه طور میوب کفار ایلدینه
کلوب بمن نجا دینله مجاهدین الیه کبر مکه دست و کردن بینه حضور شریف رسول
اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم افندیمزه کتورلدکده هر تقدیر خلاصی باینده تضرع ابتدی
ایسه ده بود دفعه دخی به مکه به واروب همدملر بکه خدعه ایلد قور تولد دهرک مفاخر غمی ایدر ایلدک
(لایلدغ المؤمن من جحر مرین) کلام دربارخی ایشار و نقض عهد و وفقه ائده جمیع کفار
بذل جهاد ایتدیکی جهندن قتل فرمان یوریلوب مباشرت عاصم ابن ثابت رضی الله عنله طعمه
شمشیر اولشدر لایضر السحاب نباح الکلاب یعنی کلک اوزمه سی صحابه ضرر و بریزدیمکدر که
برای تسلیم شمانت اعدا و حصاده مبتلا اولان بیچاره کیمه حفته ضرب اولتور * لاقنن من
کلب سوء جروا * یعنی کونو کو بکنن ایشیکه یار باوری اکساب فینده اوله شیطاندن ایمان
امیدایغه برنده ابراد اولتور * مقتل الرجل بین فکیه * یعنی کشتنک قتل و هلاکی کند نک ایکی
دوداغی اراسیدر دیمکدر که طعان اولان کیمه به تنبیه ابراد اولتور * ما حک جلدک مثل ظفرک *
یعنی بر کیمه سنک جلدیکی یعنی در یکی سنک طرناغک کی فاشیدی دیمکدر که کیمه به بل
باغلماز برنده ابراد اولتور * من عتب علی الدهر طال معتبه * دهره ملامت ایدمک کندنی ملامتی
آرتدیمکدر ز برادر خلفه اذادن خالی دکلد * معاتبه الاخوان خیر من فقههم * اخوان
واحباک جور و عتابی احباک یوقلغندن خیر لودر دیمکدر که * بومثل عریک (ع) وقی القتاب حیاة
بین اقوام * قوللری کیدر و بومعادن * یارسز قالور جهانده عیسر یار استین * تعیر ایدرز
* النفس مولعة بحب العاجل * یعنی نفس حریمه در مصلمتک همان بجهل بستی استردیمک
مألده در (قلت) بومثل جر برین خطفانک * اتی لارجوه نک شیا عاجلا * نظمتمک مصرع
نایسیدر * یاخذوا الامارة ولو علی الحمار * امیرلک یعنی بکلک وضابطلق کوزل شیرولو بر حمار

اوزدینه اولسوندیمکدر که برکونک بکلکی بکلکدر قوللندیفنی برده ابراد اولتور * یکسو الناس واسته
عاریة * خلفه لباس کیدر حال بو که کندنی طونسزد یعنی احتیاجی درکارا بکن خلفه بخش
ایدر دیمکدر که مصر فنی ابرادینه تطبیق ایتیان سفیه حفته ابراد اولتور * یدک مشک وان کانت
شلاء * الک شنددر چولاق ایددخی دیمکدر که متعلقادن خلاف رضا حرکت وقوعنده غضب
ایدن کیمه به شفاعت مقامنده ذکر اولتور ترکیده ات طرناقدن آبرلیاز مثل دخی بو برده قوللنیلور
(الفصل الثالث) اشبو و خیمه فصل موافق شرع و عقل اولان امثال مولدین و سارناسک
امثال یاننددر و مولدین مراد قواعد عریضه اقولیه اسنشهدا اولان شراد نصره حدوث
و ظهور ایدن اهل طبعندن عبارتدر * التسلط علی المالبک دانه * کوله و خدمه مقوله سنده تسلط یعنی
دائما جبر و قهر ایلد معامله ایتک آلخلفدر دیمکدر ز برابونلر تابع مقوله سندن اوللر ایلد عاجز در عجزیه
جورایسه مروت دکلد * اجلس حیث یو خذیدک و تبر ولا تجلس حیث یو خذمن رجلك و تجر * شول
برده اوتور که الکنن طوتوب آکرمله اورایه چکدر و بریده اوتورمه که ایاغکنن حقارتله اورادن
کیرو چکدر دیمکدر که حدکی تجاوز ایتد دبو توصیه مخلنده ذکر اولتور * اجر الناس علی الاسد
اکثرهم له رؤیة * ناسک ارسلا نه هجومه زیاده جرئت ایددخی ارسلاقی جوق کوروب الفت ایدندر
دیمکدر * الحاجة تقنق الحیلة * احتیاج حیلده برده سنی برتار یعنی تدبیر ضمتنده قرانجه صبر
ایده میوب قیارجالار مالنده در امر ضرورید قوللنیلور * الحیلة تدور والی الرحا ترجع * دانهل
دونه دونه دکر مه رجوع ایدر و دوز دیمکدر که دلکونک حاقبت کله جکی کوریکچی دکلیسدر
قوللندیفنی برده ابراد اولتور * المودی ردی کلاجلونه تصدی * مالی بالطبع بدخوی اولان شخص
مودی مارطینت اصلا تریه و اصلاحی قبول ایتا مه ده جلاقی قبول ایتیان ردی و کتو معدن
کیدر بارجلاسته جالشوب بجلی قیلک بینه باسنلور دیمکدر اومقوله لری راتبه و مرتبه و سار
کونا تدبیر ایلد اصلاح قیدینه دوشلک عبث اولدیفنی یانده ابراد اولتور * الاسواق مواث
الله تعالی فی ارضه * سوقلروی ارضه حق سبحانه و تعالی مالده لریدر یعنی مقسم رزقدر
دیمکدر که تجارت شرعییه ترغیب مقامنده ابراد اولتور * السلامة احدی الغنیتین * سلامت ایکی
غنیتک بریسیدر دیمکدر که کارامیدیلد دورودراز سفرو حرکت اولنده رق مشقت چکاشیکن تجارتله
و غنیتله معاودت اولتور سمنه کوزل بوق بلانجارت سلامتله دونیلورایسه فی الحقیقه بینه غنیت اولمغله
شکر سلامتله دبلیدر اشته اومقامده فی الحقیقه مثلا کفار لعین و عدودین بین ایلد محاربه و مقاتله
اولندقدده بعض وقت غلبه ایلد اموال کفاردن غنیت اخذا اولتور و بعض کره غرانه و مجاهدین محاربه
ایدرلده سالم و سلامتله اوله رق عودت ایدرلر بودخی غنیتک بریدر اشبو کلام بومقوله برلده استعمال
اولتور منلدر * الشاء المذبح حد لا یولها السخ * ذبح ایلد رشته حیاتی منقطع اولان شمه جلدنی صومع
اذیت و بریزدیمکدر که اصلا تمسک بغیردن باکی یوقدر برنده قوللنیلور * الطیر بالطیر یصاد *
قوش بینه جنسی اولان قوش ایلد صید اولتور ترکیده دخی مثلدر اسباب عادیه مناسبه به تشبیه
استعمال اولتور * العادة طیعة خامسة * هر کسک مشرب و اعتیادی بشخی طبعندر دیمکدر یعنی
طبیاع انسان درت نوعه منحصره در ککه حرارت و یبوست و پرودت و رطوبتدر بولمردن
منفک اولمادیغنی کی عادتدن دخی منفک اولماز دیمکدر که مراد ترک عادت اولماغه ده تا کیدر
* الغائب حینه معه * غائبک جتی کندو ایلدر دیمکدر یعنی غائب حفته سوبللیلان مدح یاخود
نم یقین افاده ایتد تا که بالذات کوریلوب یلمدیکه مالنده در و غائب حکم اولماز کلامی بومالده در
* الخنوع عند الحاجة رجولة * لدی الاقضاء تواضع و خضوع انسانیندر دیمکدر بو کلام

وقت حاجتد تو اضع و خوشنوازنی تحبته ضرب مثلدر * الناس اتباع لمن غلب * ناس
کند و زه غالب اولانه تا بطرد در دیکدر غالب بالضروره امرینه امثالده معذور اولتر حقاننده
ایراد اولنور * التکاح یقصد الحب * مجامعت محبتی افساد ایدر دیکدر که نکاح لغتده جاع و ووطی
معاسته در و یوم مقامده مراد بودر اشوج جاع دخی زوجة منکوحه ایله اولان جاعک غیر بدر
فتدر * النصیح بین الملاء تقریب * جمعیت ناس ایچنده محب و صدیقه نصیح و بتداول دوستی
نکدیردر دیکدر زرا حجابنه سبب اولور نصیحت تنهاده اولوق ککر کدر * الحر حر وان مہ
الضر والعبد عبد وان ملک الذر * حر و اصل زاده اولان شخص هر تقد مضرت فقر
کند و ی مس ایلمش ایسه ده ینہ علوق قدری و کر بملکی ظاهر در و عبد یعنی اصل زاده اولماندر
و جوهر و امواله مالکده اولسه دنائی باهر در دیکدر * العمل للربینج والاسم للثورة * شعری
بدندن اخراجده عمل و فعل زر دیکدر بو فعلده بالکر آد نوره یعنی اونکدر دیکدر که بر مصطلحتی
بر شخص رؤیت ایدر ده او مصطلحت او زادن بیلیمبوب قطعاً مدخلی اولمان شخص آخره عزو
اولدقده ایراد اولنور * انغل الهرم لا یفرعه صوت الحجل * باشلی قاطره بوغاز زده اولان چاک
سسی فرع و یرمز دیکدر فرع یارده دخی درز * بدن وافر و قلب کافر * باطنی ظاهرینه موافق
اولمانلری ذمه ذکر اولنور * تراوروا ولا تجاوروا * بربر یکزی زیارت ایدک و تجاورت ایچک
یعنی زیارتی صیقلندز میک دیکدر * تعاشروا کالاخوان و تعاملوا کالاجانب * اخوان کپی
انس و مؤالفة واجانب کپی معامله ایلک یعنی آتش و و بر شدہ خاطر ایچون الدائمبوب
مقتضای شریعه سنی اجرا ایدک دیکدر حسن معاشرت و اخذ و اعطایه و صلابتده
ترغیب ایراد اولنور دوستلق قنطار ایله الش و یرش متقال ایله در مثلز دخی بو قیلندز * ثمره
الجهل الندامة * امور و مصطلحتده بجهلک ثمره سی عاقبتده ندامتدر دیکدر بو کلام مصالحده
نجیلدن منعده ایراد اولنور * جواهر الاخلاق نفصھا المعاشرة * درونده مکنون اولان
جواهر اخلاق فی الفت و معاشرت آشکار ایدر یعنی اخلاق ناس الفت ایله معلوم اولور
دیکدر * حیث ماسقط لقط * کشتی دوشد یکی بردن قاتقار مألنده در یعنی زخم خورد اولان
محلدن ینہ شفا سازاق ظهور ایدر * خذ اللص قبل ان یأخذک * سارق و خر سزی طوت سنی اخذ
ایتمزدن مقسم سن اتی اخذایده کور دیکدر * ربق العذول سم قاتل * قته یچی و اوم ایدمچینک
تو کرکی زهر قاتلدر دیکدر * رب ساع لقا عد * اکثرینک سعی و حرکتی اوطور انلر ایچوند
دیکدر که (ع) کیم یاور کیم کیم قرانه کیم یه * منیز برده قوللنور * زکاة البدن العطل * بدن انسانک
زکائی اسقام و علالدر دیکدر که مبتلای عطل و امراض اولنور تسلیه ایراد اولنور * زلق الحمار کان
من شهوة المکاری * کر اچارو بار کبرینک یاغی سورچه سی کر اچارک طمعنددر که کفایت مقداری
یوریمبوب طاقتندن زیاده قوللور تکیم کر ابار کبر زنده مشاهددر * زلة الرجل عظم یحیر
وزلة اللسان لا یتق ولا یندر * یاغک سورچه سی جبر و التیام اولنور و اسانک سورچه سی ایسه باعث
هلاکدر مألنده در که لسانی حفظه تنبیهاد کر اولنور کیکی ایچیدر سده * سواد قوله و بوله * قولی بوله
مساویدر دیکدر صاحب سوبیلر حقته استعمال اولنور * سفیر السوء یفشد ذات البین * احق
وسنی خلق و نادان و جاهل اولان سفیر و ایچی طرفنی افساد ایدر بو کلام ایکی طرف یننده مصطلحت
مأمورا اولان ارباب درایت و اصحاب ملائمت اولوق امر مهم در دیکد برنده قوللنور * شهر لبس لک
فیه رزق لا تعد ایامه * برهنه و ماهکد سنک ایچون انده رزق یعنی شهریه اولیه اول آیک کونلرینی
لی باشند نه قانسی دیو صایمه و منتظر اولمه مألنده در کدرله کیچن کونلر عمر دن صایلمز منلی دخی
بو قیلندز * صدیق والدعم الولد * باادوستی اوغلق عمیدر دیکدر احبای پدری ترک ایقامه که

تنبیهاد کر اولنور * ضرب العطل تحت الکساء * کسایفی اتکی و کلکی التند طاول جالیدی دیکدر
که نهانی فساد اندیش اولان مر ایلمر حقاننده ذکر اولنور * بطاعة الولا بقاء العز *
اول الامر و ولاة و حکامه اطاعت و انقیاد عز و شرفک بقاسنه سیدر * دلت علی اهلها
براقیش * یعنی بر اقبش آئنده بر کلب اولوب صاحبک اوزرینه سوء قصدله دوشمنی کیش ایدی
لکن ظلمت شیدن مغزانی بوله میوب عودت اوزده ایکن اول کلب آت ایلمرینک چاقدر یسنه
اورمکه دوشمنلر و نوب آواز کلب ایله صاحبی شیخون ایتمکه کلام من یور مثل اولنددر که ضرری
کند و یه عاند عمل ایلملر حقته ایراد اولنور * غش القلوب یظہر من فلتات الاسن و صفحات
الوجوه * قیلارک غل و غشی لسانده کی کلامدن و یوزک صفحتدن ظاهرا اولور دیکدر * غنی المرأ
فی الغربة وطن * کشتیک غریبده غنی اولمی غریبی کند و یه وطن قیلار یعنی غناسیله غریبده
وطنده اولدیغی کی راحت ایدر و معنی جوق اولور نه کیم وطنده فقیر لک غربت حکمنده اولدیغی کی
* فر من الموت فی الموت و وقع * یعنی اولومدن فرار ایددی و اولومده واقع اولدی دیکدر * فم یسبح
و قلب ینسج * اغر تسبح ایدر قلب ذبح ایدر دیکدر که صورتی صلاحده اولوب قلبی فاسد اولان
کیمسه نهر یضا ایراد اولنور * قبل لمر امر نهیا لمر فقل الزمر فی کی و الیم فی فی * دودک
جالان کیمسه یه دودکی حاضر ایله دینلد کیم دودک یکیم ایچنده و اوفوره جک نفسه اغرمده در دیش
دیکدر که ترزی به کوج دیمشلا کیم باشمده در دیش منلی کیدر * کل قلیلا تمس کثیرا * زاکل ایله
جوق بشاد دیکدر که جوق ینلره تنبیها ایراد اولنور زرا حادثدن زیاده اکل مهلکدر * کلامه ریح
فی قفص * یعنی الک کلامی قفصده روزگار کیدر دیکدر که کلامنده دوام و یاتی اولمان کیمسه حقته
ایراد اولنور * کالایرة نکس و الناس و هی عاریة * اکنه کی ناسی اکسا ایدر یعنی لباس دیگر کنسی
جیلاق اولدیغی حالده دیکدر که منصف اولادیغی عمل ایله ریاکارانه خلفه نصیحت ایدنلر حقته
ایراد اولنور * کله حکمة من جوف خرب * برکله حکمت امیردر که جوف خرابدن ظهور ایتنددر
دیکدر که بی شعور و نادان اولان کیمسه دن لطیف و معنیدار بر کلام ظهورند ایراد اولنور *
کل ما طار قفص جناحه * یعنی هر اوچانک قنادی فر قیلور دیکدر که حدی تجاوزده ایراد اولنور * اسان
الجاهل مفتاح خفته * جاهلک لسانی هلاکنه مفتاحدر * لكل جدید لذة * یعنی تجددده لذت وارددر
دیکدر مالی بر نوع شی اولسه دخی افرادینک تجددی جهتنده اول جدیدده لذت دیگر بدیددر دیک
اولور * لو ضاعت صفة ما وجدت الا فی فقاء * یعنی اکسیدن ال ایله اوردی ضایع اولسه اشقی الک
فغاننده بو کور دیکدر که مستحق ضرب و تحقیر اولان اشخاص مذمومه حقته ایراد اولنور * لو کان فی
البومة خیر اما فاتها الصیاد * اگر باقوشده خبر اولیدی صباداتی فوت ایتمز ایدی لایق ترک اولان خبر سز
شی حقته ایراد اولنور * من اعتمد علی شرف ابائه فقد عقمهم * قتی کیمسه که ابابو اجدادینک شرفنه
اعتماد ایله تحقیقا باسنه عاق و عاصی اولور یعنی بالکر نینک شرافتده اعتماد ایدوب کندیسی اوصاف
جیددن آزاده اولسه سلسله نیننه شین کسور دیکدر که بالکر نینله افتخار ایدن حقته ذکر اولنور
* من سعاد المرء ان یكون خصمه عاقلا * خصمی عاقل اولوق کشتیک سعادتنددر دیکدر که لسانمده
بو معنادن عقلی دشمن عقل سز دوستدن خیر لور تعبیر یله ادا اولنور * الفصل الرابع *
اشبوردر دخی فصل امثال منظومه بیاتنددر * الاکل شی ما خلا الله باطل * وکل نعم لا بحالة زائل
اشبو مثل منظوم باب اولک فصل اولند * ذکر اولدیغی اوزره قولیله لغتده استشهاده
اولنان و عهد اسلامه یشوب مسلم اولدیغی حالده * الحمد لله اذ لم یأتی اجلی * حتی کسانی من
الاسلام سر یا لا * یعنی نظم ایدن شرای عربدن لیدن ریسعه نکدر معنای اکاه اولکه
حق تعالیک غیری اولان هر ریشی موجود باطلدر یعنی فایندر و نعم دنیویه نک کلبی البه زائلدر
دیکدر که حقه کلیله توجه و اقبالده و دیادن اصرانده ایراد اولنور * اذا جاء موسى والی العصا *

* فقد بطل النحر والسا حر * حضرت موسی علیه السلام کلوب عصائی ارضه القا اندکده
 سحر ابله ساحر تحقیق باطل اولور دیمکدر که محقق ظهور به مدعیان ادعائی باطل اولدقده تمثیل
 اولور * المیزان المرء تدوی بمنه * فقطعها عدا لیس ساره * سن یلزمه منته کشتی علیل
 اولان صاعقه شو وجهله دوا ایدر یعنی سائر اعضائی سالم اوله دیو بالقصد والاختیار اول بحروح
 اولان الی کسر دیمکدر که ضرر عامدن وقایه ضرر خاص بر نهج شرعی اختیار اولدقده ایراد
 اولور * اذا انت لم تعلم طیبک کلبا * بسوءک افضبت الدواء الی سقم * سکا کتوک ایدن
 درد یکی خکنجه یلدر مدیکک وقتده خود بخود باید یفک علاج سنی علته ایصال ایتمش یعنی هلکی
 از ترمش اوور * مانند * در که مشور نسز ایش کورنلر حقارنده * ذکر اولور * اذا انت حلت
 الخون امانه * فانک قد اسندتها شرمسند * خانی اولان کیمسه له امانتی بحمل ایتدیکک وقتده
 تحقیق سن اول امانتی شرمسند اسناد ایتمش اولور سین دیمکدر اهل خبائثه تقویض امور دن
 منع وزجرده ذکر اولور * اکل خلیل هکذا غیر منصف * وکل زمان بالکرام بخیل * هر خلیل
 ودوست بویه بی انصافیدر و هر عصر و زمان بویه کریمه بخیلیدر یعنی کر آمدن خالییدر دیمکدر که
 خلعندن و عصر وزماندن اشتکاده ایراد اولور * اذا انت عیت المرء ثم ایتنه * فانت ومن تدری علیه
 سواء * بر کیمه بر کوفی فعل ایلدکده سن اقی تعیب ایدوب بعده اول فعلی ایثار لیسک سکنه تعیب
 ایتدیکک بر ایرد دیمکدر * اسأت اذا حسنت ظنی بکم * والحریم سوء الظن بالناس * اول امرده سزله
 حسن ظن ایتدیکدن اسأت و حاققت ایتدم زیرا بوزمانده حریم و احتیاط یعنی اصابت رأی
 وهله اولاده ناسه سوء ظن ایتدیکدر مآلده در که قبل التجربه بر کیمه به امور احاله او انعامه تنبیهده ذکر
 اولور * الاحداث اذا الم خطوبها * وامامها و امره * و محاسن * حوادث دهرک شدتتری نزول
 ایلدکده انلرک بردفعده ساویسی و شری اولور سده مره اخراده خبر و محاسنی اولور مآلده در که
 مصائب و بلایاترولنده معرض تسلیمده ضرب اولور * الخیر لایأتیک متصلا * والشر یسبق
 سبله مطره * خیر و منفعت متصله و متعاقبه اوله رق کاراکن شر و مضرتک سیلی مضروب باراتی سبقت
 ایدر یعنی بی انقطاع وارد اولور دیمکدر که بوییت مضار و مصائبک ککرتندن اشتکاده ضرب
 اولور * العلم ینهض بالنسب الی العلی * والجهل یقع بالعقبی المنسوب * علم شریف خبیس
 و دنی الاصلی مراتب عالیه به رفع ایلر و جهل ابله ذی نسب شریف و اصل زاده بی افتاد ایدر یعنی
 مراتبن محروم ایلر دیمکدر علم شریفی مدح و ثنا و جهلی ذم و قبحده ضرب اولور * الکفر
 بالنعمه یدعو الی الزوالها والشکر ابقی لها * کفر یعنی انکار نعمت زواله داعی و طالب و شکر نعمت
 ابله نعمتک بقاسنی مستوجبدر که شکر نعمته ترغیب و کفران نعمتن تنفیده ذکر اولور
 * الناس فی طلب المعاش و انما * بالجدر زرق منهم من رزق * ناسک کلکسی رزق و معیشت طلبنده در
 مرزوق اولور یعنی اصحاب بشار سنی و جدلی سبیله مرزوق اولور در دیمکدر که بحکمت
 تعالی اسباب عادی به تشبث لازم اولور یرنده قولنیلور * انما انفسنا عاریة * و العواری حکمها ان
 تسرد * نفوس و ابدان عاریتدر و عاریتدر حکمی صاحبیه رد و تسلیمدر دنیا به بقای ابدی بوقدر
 دیمکده قولنیلور * ان العدو اذا ایدامسالمه * اذا رأی منك یوما غفلة وثبا * بعض نسخهده غفله یرنده
 غرة و بعض نسخهده غرة واقع اولور غرة غیبتک کسر به باطل و یهوده نسته اطماعیه الداعی
 مناسیه اولدینی کی غفلت معنانه دخی اسمد و غرة ایاق قایم معنانه در وجهله سته کوره یتک
 معنایی دشمن اظهار مسالمه و ابراز مصالحه ایدر سده اعتماد اولنیه زیرا ستدن نه زمانکه
 غفلت و سورچک کورسه حیرار یعنی حله ایدوب هلاکده و غلبه به قصد ایدر دیمکدر که اعداک
 روی دل کورسزدیکنه و مصالحه سته اعتماد اولنیلوب مینه ظانیه حرکت تنبیهده ذکر اولور

* اتنی علی الزمان محالا ان تری مقلتای طلعة حر * یعنی کوزلر یک حر و کریم الاصلک وجهتی
 کورمسی ابله بن زماندن محال اتنی و طلب ایدرم بویسه محالدر (قلت) فانظر الی الاصل تری
 عجبا * اباد اهرم مانت حقا بذر اهرم * ولانا مذ سار ال کاتب نام * بعض نسخهده حقا برینه
 انت و کاتب ابله نام یرنده ال کاتب ابله انا واقع اولور نام نظام بیت احبابک خالی قلان یرلرینه
 مقام تحسره در که ای بار اتمک خانه سی سن انلرک خانه سی دکلسن یعنی انلرک کیدله لی سنده
 اولکی روحانیت قالمشدر و بندخی بن دکلم با خود بندخی خواب و راختی ترک ایتمشدر یعنی
 کند مدن یکشم دیو خانه له خطاب ایدر که تحسره بازنده ایراد اولور * ندمت ندما
 الکسی * لما * رأیت عیناه ما صنعت یداه * کافک ضمی و سبتک قحیله و عینک کسری
 ومدی و به نسیبه ابله کسری یمنده بر کوچک قبیله یا خود بنو نعلیه بن سعد بن قیس ضیلاندن
 بر جماعته منسوب اولان عامد بن الحارثدر که تکلفه بایدینی یای ویش عدد اوقلری الوب
 کیمه ایجزه صیده کیدوب کینکاهدن اوقل برینی کچن سورینک برینه اتار اوق ابله بر قبیله
 اصابت ایتکه شراره ظاهر اولوب بوجهله صباحه قدر درت دفعهده صالیو بر دیک اوقلر
 طاشه طوقنوب آتشدن غیری برشی کورسزیمکه انفعالنده یابنی شکست ایتدکده نصکره وقتا که
 کون طوغوب آتدینی اوقلر سخته طوغری کیدر و هر بری بریان اشکنه اصابتد نصکره
 جیغوب طاشله طوقندینی ویش عدد صیدی باور مشاهده ایتدکده کال ندما شدن باش بارمغنی
 ایصبر و ب و قطع و اشبو * ندمت ندما تلوان نفسی * تطاوعنی اذا لقطعت خسی * تبین لی
 شفاء الی منی * لمرایک حین کسرت قوسی * قطعه سنی نظم ایدر اشتهانک بو ندماضی ضرب
 مثل اولمشدر * اذا کنت لا ترضی بما قدرتی * فدوتک الحبل به فاختق * اگر سن کور دیکک یعنی
 نازل اولدیکک نسل مراضی اولمزایسک ایلر حاضر کده در همان آنکه اختناق ایت یعنی بو غلغنی
 قبول ابله دیمکدر که ظهوراته تابع اولوب موجوده شکر ایتیمان کیمسه له حقنده ایراد اولور
 * ان الامور اذا بدت زوالها * فعلامه الادبار فیها انظهر * امور تحقیق زوالی کورسزیمکه باشدقده
 علامت ادبار ابتدای زوالده ککندوی کورسزیمه سوء تدبیره باشدنیلور دیمکدر که بعض
 سوء تدبیر کورند کده ایراد اولور * اذا ما اراد الله اهلاک نملة * سمیت بحنا حیها الی الجوتصعد *
 بحق جهانه و تعالی حضرت تری قرینجهی اهلاک مراد ایلدکده ظهور ایدن فساد ابله هوا به طوغری
 صعود ایدوب ارتفاع بولور دیمکدر که مرکز حد طبیعی و جاهی تجسواز ایدن کان مغروران
 حقارنده ایراد اولور کما قبل بالزکی * قتادی بنسه بر مورک صانور خیره بشارتدر * اقی فهم ایان
 اما زواله اشارتدر * اذا کان رب الیت باطیل ضاربا * فاینا الصبیان فیه علی الرقص * صاحب
 خانه ضرب طبل ایلدکده صبیانک رقص ایلد سته لوم و توبیخ اولمزایمکدر که سرکاران امور
 قبیلهی ارتکاب ایلدکدرنده سارناس انلردن زیاده ارتکاب ایدر دیمکدر برده قولنیلور * اذا ضاع
 شیء بین ام و بنتها * فاحدیهما لاشک ذلك آخذ * انا ابله قزی یمنده برشی ضایع اوله شک
 بوقدر اول شیء ابکسنتک بری آلمشدر دیمکدر که مظنه سوء اولان اشخاص حقارنده قولنیلور
 احفض الجاش و امیرن رویدا * فالزایا اذا توالت تولت * قلبکده اولان اکداردن ناشی خوف
 و اضطرابی جیغ و متانی اولدیفک حانده زیاده صبر ابله ذرا بلا یا توالی و مذاقب ایتدیکک وقتده
 نولی ایدر یعنی دور کیدر و انجام ایدر دیمکدر که مبتلا له تسلیمه ایراد اولور * و رب نازله مضیق بها
 الفنی * ذرا و عند الله منها مخرج * کشتی به مضایقه و اضطراب و یرن قتی چوق نازله و مصیبت
 وارد که حق تعالی حضرت تری عندنده انلردن خروج و نجاته اسباب آماد در که بودخی کدر زکانه
 معرض تسلیمده ذکر اولور * ولم از کالمرو ف امامداقه * خلو و اما وجهه فحلیل *

مذاق طالتو و روی کوزل معروف و احسانه بکزر بر نسته کوردمم مآلند در که احسانی شامو قنده
 اراد اولور * و اذا افتقرت الى النصار لم تجد * ذخرا يكون كصالح الاعمال * ذخاره یعنی ایلورده
 تمنع ایدم چک نسته به محتاج اولد بگنده اعمال صالحه کی ذخیره بوله مرمن دیمکدر که صلاحه رغبتده
 ذکر اولور * و اذا خشيت من الامور مقدرا * و هربت منه فمخوه تنوجه * بعض مترجم اشو
 یتنه مقدرا اولان امر دن خوف و خشیت ایدوب قرار ایدر ايسک حال بو که او امر مقدور جائنه البته
 متوجه اولور من بو بیت امر مقدور محکم و قضای میرمنن قرار عبت و بی فائده در دیمکدر ضرب عتدر
 دیومعی و برمش هر قدر ضرب مذکور دیدیکی کی ايسده معنی مذکور امر قضی به یقین حاصل
 اولد یعنی وقتده محقق ایدر اما قبل البقین عارف بالله ملاجایی قدس سره السامک * بیچاره محکم
 قضاء از بلا کر یخت * زد طعنه جاهلی که فلان از قضا کر یخت * کریت التجا بقضا از قضا رواست
 شاه رسل ز مکه بیثرب چرا کر یخت * قطعه دقت ملتمه سی موقوفه سنجه بیت مذکور ک معنی
 دقیق بالتقدیر الالهی رونما اولان بلایان قورقورده فاجقی فعلی دخی جله مقدرات الهیه دندردیمک
 اولد یعنی لایح خاطر اسعد صحایف شمار اولند ر و الناس فیما یعتقدون مذاهب * الرزق یخطی
 باب عاقل قومه * و بیت بو یا بساب الاحق * رزق و مال بر قومک عقلا سنک درو باندن
 خذا ایدوب حقا سنک قبولنده بواب و حاجب اوله رق بیتوت ایلر یعنی آبریز دیمکدر بو مثل
 حکمت ربانیه بی تفکر مقامنده اراد اولور * لا تنظرون الى الجاهل و الجاه * و انظر الى
 الاقبال و الادبار * جهالت و حماقت و عقل و رشد و کما سته نظر ایلر بلکه مبدأ فیاضدن
 ظهور ایدن اقبال و ادبار باقی دیمکدر که بودخی حکمت بالله صمدانیه بی تفکرله اراد اولور
 * یفعل ما یشاء و یحکم ما یرید و لا یجیب علیه شیء * مسئله سنه ناظر در * اذالم تنطع امر اقدعه *
 و جاوزه الى ما تنطع * کوجک نمیدیکی شئی ترک ایلر و وسعکده اولان یعنی مناسب نه ايسه اکا
 مباشرت ایلر دیمکدر که حقندن کلدیکی ایشه مباشرت ایدنله اراد اولور * فیوم علینا و یوم لنا
 و یوم لانساه و یوم لانسر * برکون علیه مره اولور یعنی شرایسه برکون له مره اولوب خبرلو اولور
 برکونده محزون اولور ايسک و برکونده مسرور قیلور دیمکدر که دنیا ک عالم کون و فساد
 اولد یعنی بیانده ذکر اولور کاقیل (ع) بویه در احوال عالم کاه شادی کاه غم * ولا یفرك
 طول الحلم منی * غالب انصاف فی حلیم * بنم حلیمک طولی یعنی کتری سنی مغرور ایتسون زرا حذر ایت
 دائما بکاحلیم اولدیم حلاله مصادفه ایدم من سن غضب دخی اولور دیمکدر که حلیم اولان آدمه
 همیدردیو او یغونسز ایش ایدن کیمسه به نصیحتده ذکر اولور * و کان رجائی ان اعود منما * فصار
 رجائی ان اعود مسلما * رجاء ما مالم نفع و نأمله ایلر فلانک قبوسندن رجعت و عودت ایلک ایدی لکن
 کلوب او باید آنا را اخلاق بد کورمه ارتق تمنع زده حق تعالادن سلامته شور دن دونه ایدم نیازم
 اولدی مآلنده در که نفع و فائده کور بلور ملاحظه سبله بر شته شروع اولوب عکسی ظهورنده اراد
 اولور * فلانک لعل المرء عن خلقه * ففی وجهه شاهد مخبر * برکتی به اخلاق و طبایعتدن سوال ایلر
 انک روی و وجهده خلق و طبیعتی خبر و یرر شاهد وارد دیمکدر که (اطلبوا الخیر عند حسن الوجوه
 حدیث شریفه تلخیص و اشارتدر * ما کان فی الخورع من امرکم * فانه فی المسجد الجامع * امریکر
 محل مستوره دکلدر بلکه مسجد جامعده یعنی آشکار میدانده در دیمکدر که امری شیوع بولدقندن
 صکره کرانک سودا سنده اولان اشخاص حقارنده اراد اولور * و تجلیدی للثامین اریهم اقل رب
 الدهر لا افضض * مصیبت و ابتلام ایلر محظوظ اولان و شحات ایدن اعدامه تبصص ایتیم اول
 مصیبت تجلد و صبر ایدرم دیمکدر که لسانمده بو معنادن بالبریک آتی بر مده فصایه منت ایتیم ایلر
 نه بر اولور * و لا خیر فیمن لا یوطن نفسه * علی ثاببات الدهر حین تنوب * شول کیمسه ده خبر بوقدر

یعنی عاقل و دانا دکلدر که مصائب و شدائد دهره مبتلا اولدقده نفسی بلایا اوزره توطین و صبر
 ایلر دیمکدر که صبری شاده ذکر اولور کاقیل بالغاری * مرغ زیرک چون بدام افتد باید ست *
 اذا صوت العصفور طار فؤاده * ولیث رثر عند اخذ الزوائد * عصفور یعنی سرچه صوتندن
 قورقوب قلبی اوچار یعنی نه کندی مشغله کسبه قادر در و نه ایشه برار لکن زحمتن قیار و نه کلدکده
 برارسلان زبیردر یعنی شجاعتله قیار و صدرندن صوت چیقردیمکدر که ایشه برامیان کیمسه و سباسب
 کرده نادان حقارنده قولنیلور * کالکلب ان جاع لم یمنعک بصیصه * و ان یل شعبا ینبع من الاشیر
 فلان کلب کیدر اگر چه آج و محتاج اولور سه دائما قورقور و غن صلا رق تذلل ایدروا اگر طوبیارسه
 کبر و تفاخرندن او درو بویه غلق ایدوب بالوارمی سکافانده و برمن دیمکدر که بر و تاسر اشخاص
 هر جای حقارنده اراد اولور * تفرقت الظبایا عن خریش * فایدری خراش ما یصید * کیکلر
 و آهوز صید کلخی کورد کلرند طاعلیدلر آرتق کلر طوطه جفلی شبنده نه باب و نلر دیمکدر که رایایه
 نعدی ایدن ظلمه حقارنده اراد اولر نه برنده در * بحکم الشیر اذا رآه * و یعبس ان رأى وجه
 الیام * اربه و شعیری کور دکنه کشز جلم وکی کورد کده تعبس و سرکشک ایلر دیمکدر که
 جلب منفعت محسوسی اولدقده محظوظ و کندی به خدمت تکلیف اولدقده استکاف ایدن
 حقارنده ضرب اولور * یواسی الغراب الذئب فی اکل صیده * و ما صادت الغریبان فی سعف التخل *
 خرغه دائما قورده شکاری اکلنده حواسات و معیت ایدر لکن خرغدرک صید ایتدکلری خرما
 دالرنده دیمکدر که غیردن دائما تعبس و کندی غیره اطعام ایتان دیلر حقارنده مو یلور
 * و اذا انتک مذمتی من ناقص * فهی الشهاده لی بانی کامل * بنم مذمته دائر بر سوز بر ناقص
 و نادانن سکا کلور سه یعنی نقل ایدر ايسه اول مذمت تحقیق بنم کامل اولدیم شهادتدر زرا
 ناقص کاملک نقصاتی بطیوب کندی حالتی نقل ایتیم او اور مآلنده در که مقام تبرئه ذمتده اراد
 اولور (قلت) بیت مذکور ابو الطیب المتبینک اشعار حکمت شاعرند * عبت علی سقم فلانکر کته *
 و جریت اقواما بکیت علی سقم * بن ساق ایلر بنم اولان کیمسه به انفعال ایلر عتاب ایتیم ایدم
 و آندن خوشنود اولوب ترک و برطاقم کیمهل دخی ایدن اولور دیو الفت ایلر نجر به ایلدی بکیده
 سندن کوی چیملری ایلر سلک عتابنه و فرقه بکا ایلدم مآلنده در که رحمة الله النباش الاول
 و لسانمده کوی کیدر ده بر شیه ابو کلر مثالی برنده ذکر اولور * اذا محاسنی اللاتی بیت بهما * غدت
 ذنوبا فقل لی کیف اعتذر * بنم کوزل ایشلر که انلری سکا بذل ایتیم سنک هند کده مقبول
 اولوب کاه و قباحت عتد اولور سه بکا سوبله که سکا نه کیفیتله اعتذار ایدم مآلنده در که
 خدمت حبله مشکوره اولد یعنی زمانده استعمال اولور * من لم یعدنا اذا مر ضنا * ان مات لم
 نشهد الجنائز * مر یض و خسته اولدیم مره بری استفسار و عیاده ایتیم بی بر دخی فوت اولدقده
 جنازه سنه حاضر اولایز دیمکدر که بنم خاطر بمره رعایت ایتیم نک بر دخی خاطر بنه حرمت ایتیم
 دینیجک برده خوینیلور * و من یلک مثلی ذاعبال یفتقر * الی الزاد یطرح نفسه ای - مطرح *
 بر کیمسه که ذی عیال و زاد و ذخیره به محتاج اولر نفسی هر محله طرح و افقا ایدر دیمکدر که
 بالاحتیاج دور ابواب ایدم نه طمن اولدقده اعتذارا اراد ایدر * ول یمنع الکرم و مابه * بخل و لکن
 سوء حظ الطالب * بعض صکره سخی و کرم اولان ذات احسان و اعطای منع ایلر لکن منع
 ایلسی بخل ایچون اولوب بلکه طالب و سائلک حصه و نصیبی سوء یعنی آز و بخی سیاه اولسنددر
 دیمکدر که کرمانک معنی ناویلده اراد اولور * اقلب طرفی لا اری غیر صاحب * یعمل مع النعمه
 حیث تمیل * چشلمر می اطرافه تقلب ایدوب نور بصرو بصیرتم ایلر احبابی تجربه ایدرم
 عالمده بر دوستدن غیر یعنی بولادم اول دخی نعمتله جانبده میل ایدر سه اول جانبه میل ایدر یعنی
 ابو کون دوستی ایتیم دیمکدر که ندرت دوست حقیقده ذکر اولور * یریک الشاش عند اللقاء *

و ببريك في الغيب برى القلم * ملاقات ايلد كده سكا بشاشت كوستر عيكنه قلبي نه كونا كسر
و يوزايسه سني دخی اويله جه ايدر يعنى ذم ايدر ديمكدر كه ايكي يوزلي اولوب صكاغدي
نسويد قلمه سزا اولان منافقتر حقارنده ايراد اولتور * اذاما قضيت الدين بالدين لم يكن * قضاء
ولكن ذلك غرم على الغرم * دخی نه دين ايله قضا ايلان ديني قضا ايلش اولماز لكن دين اوزرينه
دين ايتش اولتور كه بلا بر بلاد * كنت من كرتي افر اليهم * فهم في كرتي قايي المغر * كربه
ومصبتهم وقتند انله يعنى مامول اعانه اولتور نسليه ايجون فرار ايد رن پس انلر دخی بنم كي
سكر قار محن اولتور بونقد برجه عجا جاي خلاص زده در ديمكدر كه خير ايمد اولتان
باراندن مامولك خلافي كورد كده ذكر اولتور * قد يدرك الشرف الفتي ورداؤه * خلق وجيب
فيمه مرقوع * مرتبه به بعض كره كشي واصل اولور ثوبي اسكي و كوماكك ياقه سي مالو
اولد يني حانه ديمكدر كه پس بايه ذات كسب هنر معرفته رتبه رفيعه به ارتقاده يا خود كال ايله اولان
شرف ذاتيه فقر حالك مانع شرف اولماستند ايراد اولتور * اذا اعتاد الفتي خوض المنايا *
* فابسر ما تمر به الوحول * يكت اولوملر حوضه طمانجي عادت ايتسه يعنى فلاكت زده اولسه
بطاقله مروي اكاك قوليدر ديمكدر كه لسانمرده بومعناي افاده ايدن اصلاصت ك يغور دن
قور قيسي اولماز و صريده * انا الفريق فاخوف من الليل * مثالي قوللندي يني برده ذكر اولتور
* سكتا و نحبه جينا * فايدا الكبر عن خب الخدي * بز قضا وكش ظيله سبيكه
ايلدك پس آتسه اوروب اوزرند اولان پاسي زائل اولد قده حديد و تيمور ظاهر اولدي
ديمكدر كه بعض كسانه حسن ظن اولتور به تجربه دنصكره ما ويسنه اطلاع اولد قده
ذكر اولتور * ومالره خير في حياه * اذا ما عد من سقط المتاع * كنيك اعمال آخرت
نعوذ بالله تعالى عز وجل باجوره مقوله سندن عد اوله جقي مقوله دن اولور سنانك حياتنه
خبر يو قدر ديمكدر رياسز عبادات و طمانه ترغيده ذكر اولتور

باب السابع في البيان والفصاحة وذكر
الفصحاء من الرجال والنساء وفيه فصول

كذلك اشوبد يني باني بيان و بلاغت و رجال و نسا دن اولان فصحا يي ذكر و يماند اولوب
اودني فصول عديده يي مشتكلر * الفصل الاول في البيان والبلاغة * فصول
مذكوره دن فصل اول بيان و بلاغت يماند در (قلت) معلوم اوله كه باني علوم
صريمه اماملر دن عمرو بن بحر الجاحظ قلبه اولان معاني سكا كشف و افاده ايدن
شبتك اميد ديمكدر كه تعريفي ايدر (وقاضى يضاوى عليه رجة الله الباري متكلم ضميرند
معلوم و مدركي اولان معاني تصويري وغيره افهام و افاده سيدر ديو تعريفي ايدر
و بلغاي عباسي دن ابن المعتز * اللسان ترجمان القلب و صيقل العقول * ايله بيان معاني بيان
ايتشدركه مالى لسان قلوبده مرقوز اولان معنائك ترجماني و عقولك صيقل يعنى مجلى
ايد يي سيدر ديمكدر قال الله تعالى * الرحمن علم القرآن خلق الانسان علمه البيان * اشبو آيت
كريمه سورة شريفه رجالك اولي اولوب و اول سورة جليله دخی نعم دنويه و اخرويه يي
تعداده محصوره اولد يفسدن الرحمن ايله تصدير و نعم دنويه نك اصلي و اجلي اولان تعليم
قرآن ايله امتنان يورلشدر زيرا قرآن اساس دين و منشأ شرع مبین و اعظم وصي و اجل كتب
مزله و معجز اولوب خلاصه كشمزله ساره و كندى نفسى مصدق و غيريه مطابقدر (بعده
علمه البيان ايله ارد اف يورديكه انسانك سائر حيواندن امتيازي اشبو يمانله اولديقه اشارند ر

و بودني اجل نيمدركه انكله جقي يلتور و وصي و شرع انكله تلقى و فهم اولتور و بوجوهله
بيان دخی جاي امتاندر و قال رسول الله صلى الله تعالى عليه و سلم (ان من البيان لسحرا)
اشبو حديث بلاغت محدث دخی شاي يماند و ارددر كه معاني شريفي امثال يماند مرقور ايتشدركه
(واما بلاغت لغت حيث يثبون بلغت المكائيد مأخوذدر كه برمكانه ايرشدم ديمكدر دخی اشراف
يعنى قريب اولوب معنائنه ده كلور كه بالفعل اول مكانه داخل اولماسه ده بند بومعناجه بالغ اولدي
ديلتور و جوهرى صحاحنده آيت كريمه * فاذا بلغن اجلهن فامسكوهن بعروف * ده اولان
بلغن لفظي قارينه يوتفسير ايتشدركه (وصاحب المستطرف مكرمه * ام لكم ايمان عليا بالغه * ده
اولان بالغه لفظ شريفي بعض مفسرين وشيقه كا نها بلغت التها يذ ديو تفسير ايتشدركه ديمشدر
(و بلوغ اوغلان كالن بولغه دخی ديرل يقال بلغ الغلام اذا ادرك كذا في و انقول) و بلاغتك
معناي عرفي و اصطلاحستنده بعض بلغا (بلاغت اقسام كلامدن صحيجني اختيار ايتك) و عدى
نام بليغ (بلاغت دلالتك وضوح و انتهاز فرصت يعنى مقتضاي مقامي كوزتمك و حسن اشارت
ديك ايله تعريفي) و كندى نام ذات (بليغه واجيدركه كلامي قليل و يسير و معناسي كشر
اولد يوتوصيف ايتش) و بعضيري دخی (بليغ شول كيمدركه كلامي مطالب و اماني حسجه
نحويل و اداره و الفاظي معاني مقدار نجه احاطه ايد و كلام بليغ شول كلامدركه لفظي نقل و اركك
و معناسي بكر اولد يني لفظي قولي و معنائنه بر فرد سبق ايتامش اولد يني بيان ايتش (فصحاى اهر ايدن
برينه ناسك ابليغ كيمدريو صورلد قده * اقلهم لفظا و احسنهم بديهه * ديمشدر يعنى انظر يوندن
ازو بديهه يعنى بلاتامل اكسرين سويلك يوندن احسن سويليندر ديمكدر كانه به نديم * سوزي
از سويله اغرسو يله نديما كه سخن * زركي صايلى جوهر كي سنجيده كرك (تسطير فقير) * سوزي
از سويله الى آخره * اوليه بادي تصديق و سبك وزن مال * زركي صايلى الى آخره * اسعدا
ناطقه دن بارز اولان نغمه قال * واحسنهم بديهه * معني يوندن احسن سويلين ديمك دخی
مختلدر (امام فخر رازي تعريفي بلاغته متكلم قلبه اولان معنائك كنهني ايجاز مجل
و تطويل مملدن احتراز شرطيله افاده دن عبارتدر ديمشدر (اصول علم بلاغتك شعب كشره
و فصول و غيره سني واردركن يوفصل كشتي مختل اولماظه اشبو مقدار ايله غرض حاصل
اورد يفتدن اكثفا اولتشدركه منه التوفيق * الفصل الثاني في الفصاحة *
اشبو ايكني فصل فسا حت يماند در (امام فخر رازي رجة الله عليه الباري فصاحتك
تعريفند معلوم اوله كه فصاحت كلامك تعقيدون خالص و سالم اولسيدر ديمشدر و فصاحتك
اصلي فصيحندركه فصيح اوزرندن كوپوكي التان سوده ديرل) و اكثر بلغا بلاغت ايله فصاحتك
يتلري فرق ايتيوب لفظين مرادفين در ديديلر (بعضيري بلاغت معاننده و فصاحت الفاظنده
اولور ديو زعم ايدوب ناسك هذا معني بليغ و لفظ فصيح قوللر يله استدلال ايتدبلر لكن تحقيق
ايكسيدة معاني مراده دلالي اعتبار يله لفظه راجعه اولان صفتدر ديمشدر انتهي (يحيي بن
خالد برمكي رجل فصيحى تامر قنده بن هررجلي كورد يكرده قبل التكلم كوزيمه مهابتلي كورينور
برده يمانه تكلم ايلديكند فصيح ايله صدرمده قدرى عظيم اولور اكر فصاحتدن قاصرايسه
كوزمدن دوشدر ديمشدر كه انسانك غير فصيحى حيوان غير ناطق در ديمكي استر) و صاحب مستطرف
فصاحتند ناس اختلاف ايلديلر (بعضيلر فصاحت الفاظه راجعه در معاني به مختصه دكلدر
(و بعضيلر بالكر الفاظه راجعه دكلدر ديديلر) فصاحت الفاظه مختصه يي ايدنر شوبله استدلال ايدوب
بز ناسي كورير كه هذا لفظ فصيح و هذه الفاظ فصيحى ديو ب هذا المعني فصيح و معان فصيحى
ديمز يو صورنده فصاحت الفاظك صفاتدن اولوب معنائك صفاتدن اولماقي اقتضا ايدرد يديلر

(واشوق و لیلی جماعت صاحب لفظه و معنایه شامل در اینک هذا المعنی فصیح دیکم اقتضا
ایدر بویایه کلام نامده ما اوفد کلدن کن بود رأی صواب فصیح لفظه اولان معنی و مفهوم صحیح
و حسن اولی شرطیه لفظک استعمالده ما لوف اولرق حسن اولسی دیکدر دیمشدر (و بویختک
تحقیق احد مولوی فاضلک رساله معر به استعاره سندن ناقلا اسعد فقیرک شاهد المورخین نام نالینده
محرردر (والفاظ حروفک مواضعده ممکنه اولسنه باعث اولان بعد مختاری و تناظر الفاظ
و غرابت و تکرار دن خالی اولسی محسنات الفاظ دندر شاعرک * لوکت کنت کنت الحب کنت
کا * کا و کنت و لکن ذاک لم یکن * ایله و * ولا الضعف حتی یبلغ الضعف ضعفه * ولا ضعف
ضعف الضعف بل مثله الف * ینتری تکرار الفاظی مشتمل اولغه معیب عدوانمشر اشبو
ینلردن مقصود الفاظ اولغه معنای متبعک اذهانت حواله اولمشدر و علی روایه هاتق اسمیه
مسمی برجنی نک * و فبر حرب بیکان قفر * و اس قریب قریب قریب * قول دخی الفاظ جهتیله
معقودر که علی التوالی اوز دفعه انشاد و قرائت اولمز و قرائت ایدنه نک البه دلی و غمز و غلط ایدر
و بومقوله کلاه ترکیده بکلمات دیرلر شو کوشه قش کوشه سی شو کوشه یاز کوشه سی و فرق کوب قریقه
قولوب قریق کوب کی که اون کره دکل دخی اقلده علی التکرار سو یلند که لسان غلط ایدر (عجائب
مخلوقات مذکر اولندی بی اوزده حرب بن امیه وقت جهانتده برجنیه الفت ایدر ایش بره کون
اول جنی اتی جمع بکا هار بن سیر ایدر نک ایچون بر خالی بره کنورر ناکاه اول برده بر دیگر جن
حربک قولاغنه صبحه ایدر که تسلیم جان ایدر و اول محله دفن ایدرل و صبحه زن اولان جنی
نادم اولوب یت مذکور ایله مرثیه خوان اولمشدر که معنای حربک قبری بر مکان بیابانده در
و حربک قبری قریب قریب قدر حاصلی قریب مخرج تلفظده موجب تقلیدر (بعض حکما دیدیلر که
فصاحت لسان ایله معروف و مشهور اولان کیمسه به ناس عین و قار و چشم اعتبار ایله نظر
ایدرل و حضرت یوسف الصدیق علی نبیا و علیه الصلاة و السلام مصره و زمام امورینه
مالک و لواب و اعتلا و خفایای امورملکه اطلاع ایلدیکی انجیق فصاحت و یسانی سبیلده در
(بعض شاعر مدح فصاحتده بویینی نظم ایلشدر * لسان الفنی نصف و نصف فواده * و لم یبق
الا صورة اللحم و الدم * یعنی انسانک لسانی نصفی حکمنده در و نصف اخری دخی قلبدر یعنی
انسانیت لسان و قلبده در و نلردن ماعد الحمودی صورتی قالدی بونلرایسه انسانه مخصوص اولوب
سائر حیوانده دخی بونلور دیکدر (منع الفصاحه علیه اکل الصلوة و الحبه افندی عرم اجمدری عباس
رضی الله تعالی عنیهی کلام فصیح تکلم ایلدیکی استماع یورد قلرندن کمال استحسانلردن (بارک الله
یا عم فی جالت) یوردیلر یعنی الله تعالی سنک فصاحتکه برکت و یرسون یا خود فصاحتکی سکا
مبارک ایلسون دیکدر (منقولدر که خلفاء عباسیه دن متوکل علی الله خلیفه به شرا ایچون بر جاریه
شاعره عرض اولندی مصاحب خلیفه ابو العینا نام اعمی حاضر بولنوب اشارت خلیفه ایله
جاریه نک فصاحتی استخبار قصدیه * الحمد لله کثیرا * دیدی جاریه بدیهه جوابده * حیث
انشأک ضریرا * دیدیکه اشبو عبارته لک معنای منی اعمی خلق ایتدیکی چون الله تعالی به جد کثیر
اولسون دیکدر یعنی بنی کوره مذک دیکم استفاد اولور که ابو العینا به تعریضدر ابو العینا بوجاریه
بکا تعریضده اسائن ایش ایدده اظهار فصاحتکه کوزل تعمیر ایلدی همان اشرا ایله
دیو ترغیب ایلشدر (بعض حکیم فیلسوف طبق و بر داق مقوله سی صاعیدر و قریقدر ضرب
دست ایله سندن یلندیکی کی انسانک حالی دخی نطق و تکلمی ایله تخریه و اتحاز اولور دیمشدر
(امویه دن عبدالملک بر رجه تلمیث و تکلم ایله امر ایلد که اول کیمسه ای امیر المؤمنین سز
بدأ کلام یورک که سوز سوزی اچار دیمشدر فتامل (مبرد نحوی بر بخوندن * اری الیوم یوما

قد تکاتف غیمه * و ارافقه فالیوم لاشک ما طر * یتنه یت ثانی ضحی طلب ایلدی بکیده بالده *
و قد حجت فیما السحاب شمس * کاجیت ورد الخند و العاجر * یتنه تنظیر ایتدی دیمشدر مال یت
اول بوکونی بن غمی و سخابی و برقی تکار ایش اولدی بی حالده کور یرم بوضو رنده اول بوم ما طر
یعنی یار اتلی اوله جفته شک یوقدر دیمک و مال یت ثانی اول کونده سحاب شمس کلعدار
محبوبه بی معاجر یعنی یا شمس اوردی کی اوردشدر دیمکدر که فی الحقیقه عقلاء شعرائک اعتنا
ایدمجکی تشبیهدر (فصاحتدن هیم بن صالح فرزندنه مرض نصیحه * یانی اذا اقللت من الکلام
اکثرت من الصواب * دید که اولدخی * یابست فان انا اکثرت و اکثرت * دیمک تکرار
هیم یانی * مارایت موعظا احق بان یكون منک * دیمشدر مال مخاطبه مذ کوره ای او غم
کلامی از ایتدیق و قنده صوابی جو غالد رسن دید که فرزند یانی ایتدی ایتدی صوابی
اکتار اوله رق هم صوابی وهم کلامی اکتار ایلسم نه ضرر اولور دیمک بنم او غلجتم محل
و عظه سندن احق بر واعظ کورمدم دیوب ثنائشدر (امام شعبی رحمه الله تعالی نقل و حکایه
المنشور که امویه دن عبدالملک بن مروان ایله تناول اطعمه ایدر کن کند و به صحبت سواردم
بن سوارکن لقمی اخرنده طور دکلر یعنی بلع ایتدی ای امیر المؤمنین بارک الله تعالی بلع یورک
بعد ذا صحبت باقی دید بکیده ای شعبی عین ایدر که کلام فصاحت ارتسامک بکا لقمه دن احب
والذدر دیمشدر (ابن عینه صحت و سکوت علم و معرفتک نومی و علم ایله تحدث و تکلم بفظه سیدر
نومسز بفظه و بفظه سز نوم اولماز دیمشدر (ابن مبارک فصاحت لسانی مدح و ثناده * و هذا
السان برید الفؤاد * بدل الرجال علی عقله * یتنی نظم ایشدر مالی اشو لسان فواد و عقلک
سفریدر عقل رجانه دلالت ایدر دیمکدر (بر شخص بر ثوب ایله شیخ حقیق ابی بکر الصدیق
رضی الله تعالی عنه حضرت نرینک محل و ماوالری یشکا هندن مر و ایدر کن اشرا قصدیه
نوی بیع ایدر مسن دیو استفسار یورد قلرند لارجک الله کلام فح ایما یله جواب و برد که
حضرت خلیفه یالحق توبیخا و نادیا اگر چه سز صدق و استقامت اوزده اولد کز ایدی
لسانکری دوزلدوب لاورجک الله دیر ایدر دیمکدر حسن بلاغته رعایت ایلکه تنبیه یوردیلر
کلام شخص مر قومه اولان ایهام قبح کله لانا فیه در منفسی محذوف و مقدر در حاصل
کلام لایع رجک الله یعنی نوبی بیع الیم حق سبحانه و تعالی سکا رجک ایلسون دیمکدر لکن
کله لا ایله رجک الله کله سنک اراسنده و او متوسطه اولمادی بی تقدیر جه کله لارجک الله
کله سنه دخول ایدوب فی احتماله دعاء علیه متوهم اولور که حاشا عدم رجک ایله دعای ایهام ایدر
بوضو رنده رفع ایهام ایدن حرف و او کلسی حسن اولدی قصه سابقه به مثیل و تغیر در شو حکایه که
مأمون خلیفه وزیر ییحی بن اکمدن بر شبتک و قوعندن استفسار ایلد که عدم و قوعندن
سوء دعای ایهام ایتمک اوزره کله و او ایان ایله * لا و ایدک الله * ای امیر المؤمنین ایله جواب
و برد که خلیفه بو حرف و اونه عجیب نظر یقدر که موقع لایقنده واقع اولمشدر دیو تحسین ایلدی
اگر چه ترک حرف و او ایله لا ایدک الله دیسیدی عدم تأید ایله سوء دعای ایهام ایدردی حتی بلغا
و وفادان صاحب بن عباد رفع ایهام قبح ایلیان حرف و او ی بر نهج تشبیه مدح و ثناده روی
حسن اوزرینه صار قش زلف مستثنی کیدر دیمشدر (محکدر که ابن المکدر نام بلیغ ایله
ظرفای عصرندن براز شاب کیمسه ر حج شریفه عازم اولد قلرند خلال راهده کوزل بوزلو
خاتوناره تصادف ایدر ایسک بر یرمزه قدر فنا یعنی ضیادار اولدق لفظیه اشارت ایدر لم دیو
نهای مشورت ایدرل و قوند قاری بلاد ده روی حسنا منظره آرا اولدی بی بیوتی کوردیکه بارقه
دیوب چشم چرزلکله کیدرل و بو اشارتی ابن المکدر تفتن ایتز زعم ایدرل ایدی وقتا که

حسنا ظنیه بد بر بجزیره دن کوردگری زشت چهره قاری به بارقه دیدکرنده همان ابن المکندر
 یلدرم معنای بل صاعقه دیوب رفیعترین محبوب ایشدر (لسان جرعی صغیر و جرعی کبر
 بر ریختی حیواندر کلامی زیبا ترده جهاندر یعنی کلامک هر جهته تأثیری وارد دیمکدر
 بعضی بلغات مدحند * سحبان بقصر عن بحور یانه * عجزا و یغرق منه تحت عیان * و کذاک
 قس ناطق بفصاحت * یعنی لدیه بحجة وجواب * قطعه سی نظم اولشدر مأل اول بلیفک
 بیان و بلاغتی بجزیره فصاحت و بلاغته مشهور اولان سحبان عاجز اولدینی حالده قاصر
 اولوب عجزدن ناشی سبل جاب تخند غرق اولور و کذاک فصاحت مشهور و ناطق قس
 ابن ساعده الیادی اول بلیفک فتنه حجت و جوابده یور بلوب ساکت و غیر ناطق اولور دیمکدر
 (فصاحدن ابراهیم مهدی بعضی اصحابنه فصاحت قولشدرینی معنای غیر ظاهر واستعمال
 غریب اولان کلمات و حسیه بی تتبع ایدوب بلاغته نائل اوله لم زعمیه تکلم اینک زیرا بو بر
 نهجدر که مشقت و زحمت و عسر و صعوبتی اکبردر (ودنی الفاظدریه و کلمات سفلا
 و صوامدن احتراز ایدوب سهل المعنی اولان الفاظ ایله تکلم و تفوهه ملازمت ایلک دیمکدر
 (بعضی فصحا قول فائک همی حسبه واقع و سبف دخی ضاربک عضد و ساعده قدر نجه
 قاطعه در دبیلر (حضرت منلای روم قدس سره القیومه نسبت اولتان اشو * کلامیه اولور
 ظاهر کتبک کنندی مقداری * مصراع ترکیبی دخی معنای مذکور ای افاده ایدر (بلغادن
 احسن رحمه الله تعالی دیمکدر که دار بقایه ارنحالترین قدر خلفاء از به ایله که ابی بکر الصدیق
 و عمر الفاروق و عثمان ذی النورین و علی المرتضی رضی الله تعالی عنهم حضراتک کلامرینی
 استماع ایلدم حقه قسم ایدر که ایشانده امهات المؤمنین عایشه صدیقه رضی الله تعالی
 عنهادن ابلغ و افسح مشاهده ایلدم (و معاویه بلاغته عایشه صدیقه دن رضی الله تعالی
 عنهما ابلغ ذاتی رؤیت ایلدم ابواب بلاغته بر باب مغلق یوقند که انک قحنی مراد ایلده
 فتح اولیه و بر باب مفتوح یوقند که انک اغلاقی مراد ایلده ده منسد اولیه دیمکدر یعنی
 حضرت عایشه نک ابلغ اصحاب اولدینی بیان قلشدر (رمز و اشارت طریقه واره اولان
 کلمات فصاحت معنای غریبه دندر که ذکر اولور (حکایه اولمشکه بکر بن وائل قبیله سنک
 ایچنده اعور نام بر رجل رشید و عاقل و بلیغ اسیر اولوب قبیله مذکور نک اسیر مر قومک
 قومنه عدوانلری اولدیندن مقاتله به عزیمتلرینه اسیر مر قوم خیر اولدنده قبیله سنی
 اخطار بر وجهه طریق بولادیندن راه حله به سلوک ایله حرکتلرندن نجاهلا حیاته
 اولدینمی اخبار ایچون قومه کوند ملک اوزره بکا بر آدم و یک دیورجا ایلده که مساعده
 کوسر و ب شاید که بزه مضر کلام تعلیم اید سنی اتی حضور بزه کوندنکرار انلری تحذیر
 اید دیور بر عبد اسود نادان کنور دبیلر اسیر مر قوم عبد مزبورک حالتی استکنه ایچون سکا
 سوبله حکم کتاتی تعقل ایدر مین دیکده های های بن عاقل دیمکدر مرادی معنای آخر
 اولدینی حالده ما هذا دیو الیه و اوجه قوم طولدیروب یوقند دیو بدینه اشارت و مجموعی
 چوقدر باخود آتشلری دیو سوال ایلده که صره سبله کیجه در و عددینی نلم و هریری
 چوقدر دیو رک جواب و بر دکه فی الحقیقه عاقل ایشدر دیوب ای عاقل بدین قومه بعد
 تبلیغ النجه * قل لهم بکرموا فلانا یعنی اسیرا کان فی ایدیم من بکر بن وائل فان قومه لی
 مکرمون * یعنی سوبله انلره که بد لاند بتم اسیرلری اولدینم بکر بن وائل قبیله سندن بر اسیر
 وارد اکر اکر ام اینسونلر زیرا بکا قوم بنی بکر اکر ام ایدیمیلر در و دخی * قل لهم ان العرفج
 قدادی و شکست الناس و أمرهم ان یسروا نافی الحمراء فقد اطالوا رکوبها و ان یرکبوا جلی

الاصهب باماره ما اکت معکم حبنا و اسئلوا عن خبری اخی الخارث * دیدی یعنی قومه
 بو کلامی دخی سوبله دیو سپارش ایلدی عرفج دوز پرلده بتر سود لکن اقسامدن بش بارمق
 دیدکری باند و علی قول کورکن اغاجیدر انشک علوی زیاده سبله قرمز اولور بعضی نسخده
 و شکست النساء واقع اولشدر حبس بین العرب چکر دکی چیقارلش خرما بی باغ و کش تعبیر
 اولور یوغورت قور سبله و سوبق ایله طبخ اولمش برطعامک آدیدر عبارده مذکور نک حسب
 الظاهر معنای سن قومه سوبله که سهل یرده نباتات یتکه قریب اولدی وناس و نسا یعنی
 متعلقا تم حاللرندن عاجزل در انلره باقونلر و امر ایله که بتم قرمزی دوه می یوکدن و سمردن
 غاری قلسونلر که اکا رکوبی اوزانلر یلر و علامته الاوجه لشم جمله بنسونلر بن سز کله
 حبس بدم خبرمدن قرداشم حارندن صورك دیمکدر وقتا که عبد اسود مر قوم تبلیغ
 کلام و پیام ایندکه قوم اسیر اعور محقق بخون اولمش زیرا بزواله انک حرا و اسود دوه سی
 اولدینی بیلر دیو قرداشی حارثی جاغر و ب قضیه حکایت ایلدکرنده قرداشم اعور
 سزنی انذار و اخطار ایلش زیر اعرافله و شکست الناس ایله بکر بن وائل قبیله سنک شجعی
 بلکه نسوانی سلاحرینی طاقندیلر یعنی جنگه و هجومه آماده اولدیلر دیمکه اشارت ایدر که
 عرفج ایله رجل دخی نسیمه اولور و شکایت سلاح طاقنه دخی دیرلر و ما اکت معکم حبنا قولیه
 ناس مخلوطا سزک اوزر بکره هجومه اتفاق ایتدیلر دیمکی مراد ایدر که حبس بروجه محرر
 طعام مختلطدر همان دیدیکله عمل ایلک و تدارکده اولک دیدکده حسن کلامی درک ایدوب
 امر اعوره امثال بله نجات بولدیلر (و بودنی حکایت اولور که طی قبیله سنی قبیله اخرا ی
 عربدن بر صبی بی سی و اسیر ایدرل بدری فرزندینی تخلیص ایچون واروب بر مقدار مال
 عرض ایلوب اهل قبیله زیاده مال مطالبه سنده اولدیلرند فرقدان نام کوکابی جبل طی
 اوزرنده مسامحاه داخل ایدن باری تعالی به قسم ایدر که بذل و عرض ایتدیکم مالدن
 زیاده به قدرتم یوقند دیوب مأیوسا عودت و اوغله اکر انده خبر و ارایسه طریق نجاته داتر
 کلام اعطا ایلدم فهم ایدر دیو قلبه تسلیم ایدرک کانه اوغلنه کلام مذکور ایله فرار و هر بنده
 جبل طی طرفنده اولان فرقدینه دقت و اول سمته شبهتکام فرار ایله دیمکه اشارت ایشدر
 فرزند رشید دخی تفهم و اول وجهه حرکت بله نجات بولشدر (منقولدر که خلفاء عباسیه دن
 هارون الرشید همشیره سنی علیه بنت المهدی نام شاعره طل اسمیه مسمی بر غلامه عاشقه
 و دلداره اولدیننه رشید مطلع اولدنده اتی طل ایله مکالمه دن واسمه شعر نظمندن تحلیف ایله
 منع ایشیدی یواننده علیه نک دائره سنه وارر که مشار الیه آخر سوره بفرموده اولان * فان لم یصبها
 و ابل فطل * کریمه سنی تلاوت ایدر رشیدی کوردکده * فانهی عنه امیر المؤمنین * دیو
 اعتذار ایدر فی الحقیقه تحلیف طل ایله مکالمه و نام مذکور ایله نظم شعر در بوا یسه آیت
 کریمه در (و بینه کلمات غریبه واره دندر که بلغا * ترک فلانا یا امر و ینهی * دیرلر یعنی
 فلان کیسه بی کوردم امر و نهی ایلدیک حالده ترک ایتدم دیمکدر بوندن مراد لری مختصر در
 دیمکدر امری و صیغه و نهی فوتند نصکره بکا و لوحیه متعلقدر * ما رأیت فلانا * دیرلر که
 مراد لری ماضیه قریبه دیمکدر به خوف انسانده بر عضو در که اق جکر در یعنی یوکندن
 اوردم دیمکدر * ما کنته فلانا * دیرلر مراد لری تلفظ اولوب بلکه جر حدر کلم جرح
 معنایه در * ما رأیت ریعاً * دیرلر مراد لری ریعدن وقت بهار اولوب نهر دیمکدر
 ریع نهره دخی دینور * ما رأیت کافراً و لا فاسقاً * دیرلر مراد لری بولوت و عریان کیسه در
 کافر بلود و فاسق عربانه دخی دینور * ما رأیت فلانا را کما و لا ساجداً و لا مصلیاً * دیرلر

مراد لری بن را که وساجد و مصلی کورندیم دیمکدر لکن تور به لری پوزی اوزرینه دوشنی دخی نظرند
مدیم اولانی و قوشوده هر کسی سبقت ایند نصکره کلانی کورندیم دیمکدر * ما اخذت لفلان دجاجة
ولا فر و حة * دیرل فلانک طاوضنی و بیلیجی اخذ ایلمد دیمکدر توریه لری فلانک بر طوب
ایلمکنی و یاقه سز نو بی اخذ ایلمد دیمکدر * ما اخذت لفلان بقرة و لا تورا * دیرلر یعنی
فلانک او کوز و صغری اخذ ایلمد دیمکدر و توریه سی فلانک عیالنی و کش قطعه سی
اخذ ایلمد دیمکدر * و فلان یسوق بقرة * دیرلر یعنی فلان کچسه او کوز سورر دیمکدر ایهای
هیالنی سوق ایلمد دیمکدر (وینه تعریض وایهسام وجهی اوزره وارد اولاندند شو حکایه که
هارون رشیدک حضورند و جوه رجال وید ماد ن بر جاعت حاضر ایکن بر زن طرافت
قرین داخله اولوب * یا امیر المؤمنین اقر الله عینک و زادک رفعة و فرحک بما اعطاک لقد
حکمت فقسطت * دعا سبله کلامه آغا زاید رشید دخی ای مرآه سن قننی قبیله دن اولور سن
خط سبیله ناطقه پرداز اولدقه رشید * تعریض یا امیر المؤمنین بن رجالی مقتوله و اموالی
ماخوذه اولان آل بر مکدم دیو جواب و بر دکه هارون تعریض زنی بالاد ذلک ای مرآه اما
رجالکرتک قننی مقتضی قضا و قدر یاریدر اما مال ینه سکاردا و تور دیوب بعده حضاره توجه ایله
اشبورن بلیغه نک دعاسندن مرادی نه اولد یعنی درایت و تفهم ابتدیکری دیدکده حق خلیفه ده
خبر اولد عادر یلرزدیدلر که حسب الفذاهر معنایی حق تعالی کوز یکی نورلندرسون و قدر یکی عالی
ایلسون و سکا و یرد یکی دولته سی مسرور قلسون تحقیق حکم ایلمد و حکم کده عدل ایلمد دیمکدر
حضار مراد زنی اکلاند قننی هرون یلمد کده اما اقر الله عینک قول اسکتهاعن الحركة دیمکدر
عین حرکتدن ساکن اولدقه عی عارض اولق لازم کلور و اما فرحک الله قولنی * حتی اذا فرحوا
بما اوتوا اخذناهم بغتة * و اما حکمت فقسطت قولنی * و اما القاسطون فکانوا باهم خطبا *
مکرمدلرندن اخذ ایلمد مرادی دعاء علیه در دیو بیان ایلمد (فقط کله سی ثلاثین اولور یسه
جور وظم معنایه در کتوله تعالی * و اما القاسطون * اما زید ائندن اولور ایسه عدالت معنایه در
کتوله تعالی * ان الله یحب المفسذین * و اقرانار معنایه کله یکی کی اسکن معنایه ده کلور
عباره مذ کوره دعاء لک اولد یعنی کی مقام قرینه سبله دعاء علیه یعنی بد دعاء و انکسار دیمک
دخی اولور زن مزبوره قبیله سنک بر کشته اولد قنن چون عقد و عداوت و بغض خلیفه جایبکر
ضمیری اولمغه خوفندن ظاهرا انکسار اید * میوب رموز و ظرافته مغدوریتن افاده ایلمد
(حکایت مشغولدر که بعض ظرافه بر مقول نصرانی به واروب * اطال الله تعالی بقلک و اقر
عینک و جعل یومی قبل یومک و الله انه لیسری ما یسرک * دعایله مدارا و نصرانی دخی
نمون اولوب موی البیه احسان و مصلحتی اتمامه سعی فراوان ایدر هر قدر ظاهرا معنایی
حق تعالی بقا و عمر یکی طویل و چشمکی مسرکه تنویر ایدوب ایامی سنک ایلمکدن اول ایلسون
یعنی بتدن زیاده یاشه و الله قسم ایدر مکه سنک مسرور اولد یعنی شی ایله بند دخی مسرور
او اوزم دیمک ایسه ده معنای دیکری تقویت مسلین ایچون یشا دجه جزیه و یر سن و دار
نعیمه دخول سنک جهنمه دخولکدن اول اولسون و سنی مسرور ایدن شبکه بقا و حیاطدر
بند دخی انکله مسرور اولورم دیمک اولور که بوسرورده طرفین مشترکد ظریف مذ کور معنای
دیکر مذ کوری مراد ایلمد که عباره مذ کوره ده اولان الفاظ و کلامک بر وجه بحر ایکی
معنای اولمغه توصل و مراد ایلمد یکی معنایه توصل ایلمد و بو که توریه وایهام دیرلر اگرچه
لفظک متعدد معنایی اولما ز ایسه معنای مراد تحصیل اولما ز (حکایت آل عباسدن
مأمون خلیفه زرجانیه و حوزة تصرفده اولان بلدان دن بر بلده به خواص اتباعدن

برینی وال و حاکم نصب ایلمد ارسالی ایدر سمع خلیفه به مرقومک جور و ظلمی ایصال
ایلمد کترده لاجل التجسس رجال دولتدن بر ظریف و نکته دانی تبدیلا کوندروب اولدخی
واروب والی مذکورک مجلسنه بر تقریب وضع قدم دخول و بوجانیه دار الخلافه دن تجارت
ینیه کلام دیوب رنک و یرمیه رنک تجسس احواله مشغول اولور والی بوک اهل عرفان
و فائق الاقران اولد یعنی تفهم ایله دائره سنده مسافر ایدوب و لایته ایضا و لقی غرضیه جانب
خلیفه به حسن حالتی مشعر بر عریضه تحریرینی رجایلمد کده تجسس متکرر مرقوم دخی توریه
وایهام اوزره یعنی بر معنی اعتباریه حسن حالتی حاوی و معنای دیکر ایله سوء حالتی محتوی قاعده
اوزره تقدیم حد و تناوت و عظیم خلیفه بی عنوان لایقه ایله ادادن صکره * اما بعد فقد قدمنا علی
فلان فوجدناه اخذا بالعرم عاملا بالجزم قد عدل بین رعبته و ساوی فی اقصیه اغنی القاصد
وارضی الوارد و ازلهم منه منازل الاولاد و اذهب ما بینهم من الضغائن و الاحقاد و عمر منهم المساجد
الدائرة و افرغهم عن عمل الدنيا و اشغلهم بعمل الاخرة و هم مع ذلک داعین لامیر المؤمنین
یریدون النظر الی وجهه * قولیه اتمام بره بر عریضه تحریر ایلمد که حسب الظاهر معنایی
والی فلان و وصوله مشار البهی عزیم ایله اخذ و حزم ایله عامل بولدم رعایای بیتمده عدل ایله
احکام و قضا ده غنی و فقیری تسویه اوزره اولوب یعنی غنی بی فقیره ترجیح ایتمز و کندوبی
طالب و قاعد اولنری اغنا و آمد شد ایدنری ارضا و محکومی اولان رعایای اولاد منزلته
نزیل و ینلرند بفض و حسدی ازاله و انکسار ایچون جوامع و مساجدی تعمیر ایدوب هر کسی عمل
دنیا دن فارغ قیلوب عمل آخرته اشغال ایلمد و رعایا و بر ایدخی بو حال ایله موصوف اولد قنری حالده
امیر المؤمنین دعا بره روی دولتریه تشریف مراد ایدر دیمکدر (وقتا که عریضه واصل
اولدقه خلیفه حضرت لری بعدالقرآه والی موی البهی عزل و تشکیل و یرینه آخری نصب ایله
تجلیل ایدر فی الحقیقه معنای اول شایسته ده معنای دیکری مذمت اولد یعنی بعض قرائن
واقع سندن خلیفه حضرت لری تفهم بیوروب موجب اجرا بیورمشدر زرا مأمور ظریف
موی البیه و جنداه اخذ بالعرم کلانندن قصدی ظلم و جور اوزره حرم ایدر یعنی مضر مصدر
دیمکدر (قد عدل بین رعبته و ساوی فی اقصیه قولند مرادی عدل ثلاثین اولوب
تعییدن اولرق رعایانک جورا مال لری بی آلفه جمله سی بر یرینه مساوی اولدیلر دیمکدر (اغنی
القاصد وارضی الوارد ذکرندن مرادی والی مرقومی ظاهرا اغرا اولوب لکن کورینش ایچون
قاصد ره یعنی الجیره و خارجدن کلوب کیدنره و هاب نهاب و صفیحه بی تا ایلسونلر دیو بذل مال
ایلمد یعنی یسائر (وازلهم الخ فقره سی تحت ید آباءه اولادک مجبور اولد قنری کی رعایا دخی
مقهور دست اسلایسدر (واذهب الخ فقره سندن مقصودی سبب حقد اولان مالی لرنندن
الیدی دیمکدر (وافرغهم الخ فقره لری مجموع اهل مبتلای فقر و فاقه اولد قنن چون سرمایه لری
قالبوب مساجده طولدیلر و بالضروره امور دنیان و ارسته اولدیلر دیمکدر (و یردون النظر
الی وجهه تعبیرندن مرادی رعایانک ظلمدن طاقتلری قانوب حائلرینی عرض ایچون رکاب
کامیابه شکایت ایدر جکر دیمکدر زرا اقطار بمالکده رعایانک خلیفه بی قاصد اولنری شکایتی
مستوجیدر باری تعالی و تقدس کارگاه دولت علیه ده بموقوله کارشناس و معارف استنباس ذوات
صادق الاقوال و خالص البالی نکثیر ایله آمین (حکایت ملوک ماضیه دن بری تفرج و تفره ایچون
قصر عالیه صعود برله اطراف و جوانینه نظر و انتفات ایدر ایکن قصر نک جوارنده برخانه نک
تحت السانده حنا و غایت ممتاز و مستثنا برخانه فقیری تعلق و زیاده شغف و محبت ایدر
خدمته اولان جواری به اول خاتونی استفسارنده جناب سلطنت ما بکرتک فیروز اسمیه مسمی

عبد کزیکزک زوجه سید ر دو اخبار ایدر در عقب فیروزی احضار وزیر سلطنتند .
اولان بداندن بر بلده منشور فرمان ابله امرار و فیروز دخی امثال امر ملکه مسارعتله مؤت
سفریه بی آئینه تنظیم و رؤیت و خانه سنه رجعت و فرمان ملکی باشک الله وضع و او کیجه
ینونت و فرداسی علی الصباح اهلته و داع و محل مامورینه توجه و عزیمت ایدر اما ملک ایلده
فیروز کتدیکی روز تبدیل جامه ابله تک و تنها فیروزک خانه سنه واروب آهسته آهسته
دق باب ایدر وزن معشوقه مر قومه و رای باندن سن کیچک دیو بعد السؤل ملک زوجک سیدی
و ملک دیو جواب و پردکده مر نه جلیه بحالته باب داری سینه عاشق کی کساد و ملکی ایچرو آغله
اگرچه دلشایدوب سبب قدوم ملکدن لدی الاستفسار ملک مقصودم زیارتکدر دیدکده اول
پاک دامن یوز یارتدن حق سبحانه و تعالی حضرت نکرینه استعاده ایدر رم زیر بونندن خیرطن ایدر
دیو مر اهنه عدم مساعده بی اشرا ب ایدر ملک دخی غالباً سن نیم فیروزک سیدی اولان ملک اولدیغی
بیلدک دیچک یلدم ملکک لیکن زمان اواده بکن بلغاسنی پوشمرده سبقت یعنی منع ایتمشدر
دیو حرکات نابجاسنه تعمر یعنی ایدوب و سائرک ماه کم من غیر ورد * و ذالک لکثرة الورد فیه *
اذا سقط الذباب علی طعام * رفعت یدینی و نفسی تشنه * و نجنب الاسود و رود ماء * اذا کان
الکلاب یلعن فیه * و یرتجع الکرم خیس بطن * و لا یرضی منا همه السیفه * نظم مذکور بی
انشاد ایدر اشوا اشارک مالی سزک آب و صوبکزه طالعیده کثرت و واردنده و فرت اولدیغی چون نفس
آیه م نفرت ایتمکله بهر حال ترک ایدر دم و ذباب یعنی سککلر بر طعامه سقوط ایلدکدر نه هر تقدیر اشتها
یرنده ایلده المی حکرم کلاک و لوغ ایلدیکی صوبه و روددن ارسلانلر اجتناب و کرم اولکر خجص
بطن یعنی آجلده باقیوب سینهها تک حصه سنه دوشن طعام سقره سندن رجوعده شتاب ایدر دیمکدر
بعد ذامرأه مذکور ای ملک عظیم الشان دار اقبالکده اولان کلبک بلاغندن کلوب شرب
ایدر ملسک دیچک ملک اشوبکات نصح سماندن استیجاب و فی الحال علی الجله ترک ایلده در فیروزدن
خروج و سراینه و اوج ایدوب حتی کال تلاشدن مسجک جیقوب پاپوشلر بی خانه مر قومه بر اقدی
اول خلالده فیروز فرمانی خانه ده اونون دینی در خاطر و آلتی ایچون عودت و خانه سنه ملک
پاپوشنی کورنجه کند و به حیرت کلوب ملکک کند و بی مامور ایتدیکنده حکمت و مصلحتی فهم ایدوب
سر رشته و بر مبد رک بینه جای مامورینه عزیمت و مسارعت و مصلحتی رؤیت و ملکه عودت
ایلدکده ملک فیروزه یوز دینار احسان ایدر و فی الحال فیروز چار سوبه واروب نسیاید مناسب هدایا
اشرا و کلوب زوجه سنه ترحیب ایلده اعطایله ملک حضرت نکرینک انعامنی اظهار ایچون بدریکک
خانه سنه کیده لم دیوب برابر خانه بدره اظهار بشامته کیدر لیکن فیروز بر ماه قدر زوجه سنی
ارایوب صور مبوب ترک ایتدیکنندن برادر زوجه فیروزه کلوب اشوب ترک سبی و باعث
غضبک ندر بارزه یلدر یا خود حضور ملکده مر افعه اوله لم دیدکده فیروز ترافعه راضی و بالمعبه
قاضی نزد ملکده بولندیغی حالده واروب برادر مرأه ایدالله الملك بن بوغلامه دیواری استوار
و بئری عامره و اشجاری مئره برستان ایجار ایتش ایدم نمره سنی اکل و جدار بی هدم و بئری
خراب ایتدی دیو دعوی ایتدکده قاضی نمدیر سن ایها الفلام دیو فیروزدن بعد السؤل اول
دخی استیجار ایتدی کم بستانی هیئت اولاسنده صاغ و سالم نسلیم ایتدم دیدکده قاضی مدعی مر قومه
نه دیر سن دیدکده فی الحقیقه بستانی دیدیکی وجهله تسلیم ایتدی لیکن سبب ردی نه ایلده سویلنون
دیچک فیروز سنه طاق قاضی به جوابده یا مولانا والله بن اول بستانی استکر اهدن اوتوری ردایتم
انجی یوما من الایام دروننده اثر اسد و نشانه ارسلان مشاهده ایتدیکندن خوفا من الاسد
و تعظیاله دروننده دخولی کندیم حرام ایتدم دیدکده همان ملک ایکی دیزی اوزرینه کلوب

ای فیروز آنا و مطهرنا بستانکه رجوع ایلده حضرت خدایه قسم ایدر مکه بستانکه از قضا
اسد کیرمن ایلده اندن بروق التماس و بر غراکل ایتدن بر لحظه اوطور و ب چیقش ایدی سنک
بستانک کی بر یک بستان کوردم و شجر بی وقایه ده اویله بر جدار ی استوار ایتشدم یوردقده
قاضی و سائر حضورنده بولتانلر رمز اولتان معاندن آگاه اولمادقده فیروز ملک مکرمدن
جواب صوابن آلوب فی الحال عودت و زوجه سبله تجدد حسن معاشرت ایتشدر و السلام
(معلوم اوله که اشوب حکایات مقوله سی رمز اوزره انسانک آیان ایتدیکی کتابات غریبه ده خصمک
موافق طبعی اولان شی ابله ارضاسنی ایجاب و التزام صدق و کتمان حال ابله کندینه جای راحت
و فعلک محل مستر بولندیغندن بر اسلوب لطیف مر غوبدر زیر معار یض کلامده که بومقوله
رموز و توریه دن عبارتدر حرام اولان سکنددن محل انصاع یعنی نجات بولندیغی و ارستد
اشعار و سیرتویه دن اولدیغی معلوم اولی الا بصاردر نکیم رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلم
اصحاب کزین رضوان الله تعالی علیهم اجمعین ایلده غزوه بدره عازم اولور ل ایدی انصار اهدده
بر رجه ملاق اولور ل اول رجل بمن القوم دیو موبک سعادتق صور دقده حضرت رسالتنه
صلی الله تعالی علیه و سلم افتدیمز توجه یوردقده غزوه بی و حال و شانلر بی کم و اخفاق صدیله
تفصیل یورد مبوب فقط من ماء قول شریفی ایلده جواب یوردیلر که حسب الظاهر مفهوم اولان
سؤال قرینه سبله اول قوم صودندر یعنی صوبه منسوبدر دیمک او اور عرب ماء قبائل عربدن
قنی قیسله به منسوبدر دیو تفکر و تأمل ایلده اشتغال ابکن علیه الصلاة والسلام افتدیمز جهت
مطلوبه رینه عازم اولدیلر و الحال که علیه الصلاة والسلام افتدیمز کلاملر نه صاد قدر زیر
حق سبحانه و تعالی حضرت نکر ی پیور استعبد بالله عی فلینظر الانسان ثم خلق خلق من ماء
دافق عی مال آیت کریمه انسانک ماء دافق یعنی منی دن خلق اولندیغی یاندر که علیه الصلاة
والسلام افتدیمز بونی مراد ایتشدر (وینه توریه قیلندندر که حین هجرت نبویه ده رسول الله
صلی الله تعالی علیه و سلم حضرت نکر ی ابو بکر الصدیق رضی الله تعالی عنه ایلده برابر غار تشریف
ایدر ایکن بر کافره مصادفه اولوب کافر مسفور حضرت رسالتنه افتدیمز صدیق اکبر
حضرت نکرینه سؤال ایتدکده قولنده صادق اولدیغی حالده هورجل یهدینی السبل دیو جواب
و بر مشدر که اول هادی السبل کافه انامی اوضح اقوم سبل اولان اسلامه هدایت ایتشدر
(و هر و نالرشید حضورنده خلق قرآنی زعم ایدن بعض معتزله امام شافعی حضرت نکرینک ماقول
فی القرآن دیو سؤال ایتدکده اول امام همام بنی شاطبی قصد ایدر سن معنا سنی مر ادایده رک
ابای تعنی دیدکده معتزلی نعم دیچک امام دخی مخلوق دیوب بوسوز ایلده خصمی ارضای ایدر
و الحال که امامک مخلوقدن مرادی نفسیدر (وینه بوقیلندندر که امام جوزی بر کون خلیفه تک
سنی و شیعین مرکب رجال دولتی حاضر ایکن منبره و عظم و نصیحت ایتاننده کندویه رسول
الله صلی الله تعالی علیه و سلم نصره افضل مخاوفات کیدر یعنی ابو بکر مدبر علمیدر رضی الله
عنهما دیو سؤال اولندقده اول امام صورتده جائینه رعایه بطریق الاپهام * من کانت ابنته
تخته * یعنی کریمه سنی تحت نکاحنده اولاندیو جواب و یروب منبردن نزول ایلدی یعنی مسؤل
عنک کریمه سی رسول الله علیه الصلوة والسلام تحت نکاحنده اولمده مصروف اولور سه
ابو بکر الصدیق رضی الله تعالی عنه افضلدر دیمک ثابت اولور که حضرت صدیق کریمه سی
عایشه صدیقه رضی الله تعالی عنها ازواج مطهراتنددر امام جوزینک دخی قصد و نیی بودر
بو صورتده ابنته ضمیری ابو بکره راجعدر و اگر رسول علیه الصلاة والسلام کریمه سی مسؤل
عنک تحت نکاحنده دیمکه مصروف اولور سه علی رضی الله تعالی عنهدر دیمک من فیه او اور که

رسول علیه الصلوة والسلام کرمه محترم در قاطبة الزهر ارضی الله تعالی عنها حضرت
علینک زوجه لریتم یوتقدیرجه ضمیر الله علیه الصلاة والسلام عن عبارت اولان من اسمنه راجع
اولور خلاصه امام جوزی یوتوریه ایله طرفینی ارضا ایتشدن اشو حکایه دیکرله دخی عزو
اولتشدن **الفصل الثالث فی ذکر الفصحاء من الرجال** بدنی بایدن اشو اوچنی
فصل رجالدن فصحائک ذکر ییائنده در (مرویدرکه فصحادین حسن بن فضل حال صباوتنه
بعض خلفا اهل علم ایله مکالمه ومحاضره ایدر ایکن مجلس خلیفه به دخول ومکالمه مراد
ایلدیکنده خلیفه موی البهی زجرو منع وصی یومجلسه تکلم ایدر مزید دفع ایدر ابن فضل
دخی ای امیر المؤمنین حدیث السن اولدم ایسه سلیمان علیه السلام هدهندن اصغر اولادم
هدهدایسه اول نی ذیشان **ع** احطت بمالم تحط به **ع** دیدی یعنی بن سنک یلوب واحاطه
ایلدیکل شئی احاطه ایلدم دیکدر وسندخی امر وحکمره سلیمان علیه السلامن زیاده یوب
دکلسن دیدکده یو کلامدن خلیفه به نجالت عارض اولدی (مرویدرکه امویهدن توبت خلافت
عمر بن عبد العزیز حضرت تکریمه کلدکده اطراف وجوانیدن تبریک خلافت ایچون ورود ایدن
سفیرک ایچنده وفد عازمه بر صبی رشید وارایدی مجلس خلیفه تکلمه تصدی ایدنجه خلیفه
بر صبی عتاب سندن مسن اولان تکلم ایلون کلام وخضابه مسن واختیار هر حاله البقی واحرار
دینجه صبی مرقوم ای امیر المؤمنین یوردیکرکی سنده کثرت قدر وشرافته دلالت ایدیدی
یومجلسه خلافت سندن احق کیمه ل وارایدی دینجه خلیفه واقه اقدر وشرافت اختیار لی ایله
دکل دیوب تکلمه رخصت وردی تکرار صبی ای امیر المؤمنین بزم بلده مزین قدومر جناب
خلافت وعادات نصایکری حق سبحانه وتعالی حضرت لری سنی بزمه عنایت وکرم ایلدیکلجد
وشکر وشناسنی ادا ایچوندن بزم محل وما وامن دن امید عنایت یاخود خوف وخشیت ایچون
کلدک عدالتک حبیبیه جور وظلمدن امیر ایچنی بوجه محرر شکر کلدک بزم سفیر شکر دینجه
عمر بن عبد العزیز ای صبی بکا وعظ و نصیحت ایله دیدی اول صبی دخی ای امیر المؤمنین ناسدن
بر فرقه الله تعالی کلمه وناسک مدح و ثنا سنده مغرور اولدیلر الله تعالی کلمی وناسک شناسی
کندوی مغرور قبلالردن اولور ایستک ایاغت سورجرو اول فرقه دن اولور سنکه حق تعالی
انلرک حق لرده **ع** ولا تکنونوا کالذین قالوا سمعنا وهم لا یسمعون **ع** یورمشدرکه معنی آیت
کرمه ای مؤمنین سزرا کفار و منافقین کی اولمایدک که قرآن ومواعظی استماع ایلدک دیر حال یوکه
انلرجان قولایله استماع ایلما دیلر انلرک صمیمی استماع ایلدک لری وکندوله نفع ویرمیدیکندن عدم
سماع قبلندن اولور دیکدر بعده عمر بن عبد العزیز صبیکن سنی صوردهده اون ایکی باشند
اولدیننی یلدکده اشو قطعه بی انشاد ایلدی **ع** تعالی قلبس المرء یولد عالما **ع** ولیس اخوه کمن هو
جاهل **ع** فان کبر القوم لاعلم عنده **ع** صغیر اذا التفت علیه الخاف **ع** مال قطع سن همان تعالی ایله
زیرا کشتی عالم اوله رق طوغان علمه مصاحب ومقارن اولان کشتی جاهل کی دکلدر علی اولیان
کبر القوم اولور ایسه دخی مجالس علما و ظرفاده صغیر وحقیردر دیکدر (حکایت اولنکه هشام
ابن عبد الملك عهدا مارنده بریل بادی به خط عارض اولغله اهل بادیه طلب احسانه باب هشامه
کلوب لکن مهابتدن تکلمه قدر تباب اولیوب طور رز ایدی ایچارنده اولان فصحادن درواس بن حبیب
که اون التی باشند و ذویه یعنی بر جادت عرب نوجوانانک جینندن صلیو بر دگری صاج وشمله
دیدک لری کسوه رأس باشند ایدی جوانپاره به دیده هشام تعلق ایتدکده میل وقبوجبار
کنخداسی مقامنده اولان حاجبه خطاب ایدوب حاجتی اولنلردن هر احد حتی صبیان دخی
حضور یمه کیرسون دیوامر ایتدکده فی الحال اول جوان صغیر یوب بشکاه ملکه نظر بر قدم قیام

و یا امیر المؤمنین کلام وسخن ایچون دورب یوکک وآجق اولوب لکن یوککشی آجلد قجه سوز
اکلا شاز اگر امیر المؤمنین اذن ویزل ایسه نشر کلام ایدیم دیو استرخاص ایتدکده هشامه
تعبیر جوان نجیب و یوب نشر ایله الله درک دیورخصت ووردکده **ع** یا امیر المؤمنین انه اصابتنا
خط سنون سنه اذابت الشحم سنه اکت اللحم سنه ادقت العظم وقی ایدیکم فضول اموال
فان کان الله تعالی فقر قوها علی عباد الله تعالی وان کانت لهم فم تحبسونها عنهم وان کانت لکم
فتمد قوا بها علیهم ان الله یجزی المتصدقین **ع** کلام بلاغت ارنسامیه عرض حال
وانهای تشنت بال ایتشکه معنای ای امیر المؤمنین اوج سنه در بزم قط و بلاصابت ایلدی
اینداک سنه یا غزری ارندی ایتکشی منه وجود یمزک انلرینی بدی اوچنی سنه کککرمیزی
ایچلندی و او فاقلندی خزینته دولتکز زیاده اموال ایله مالا مالدر اگر اموال الله تعالی ک
ایسه عباد الله اعطای یورک واکر عباد اللهک ایسه نیچون انلردن منع ایدر سکر
واکر خاصه مالک ایسه عباد مسلمینه صدقه یورک زرا حق تعالی متصدقینه اضعا ف اوله رق
جزا ومکافات ایلر دیکدر (وقتا که هشام اول بلیغ نوسالک اشو کلام فصاحت انجمنه
کوش ایتدکده **ع** مازک لنا الغلام فی واحدة من الثلاثه عذرا **ع** دیوب یعنی اشو غلام نزدیک
ایندیکی اوج صورنده بزم جای عذر قوم یوب حقا که الزام ایلدی دیوب محظوظ اوله رق
اهل بادیه به ذخیره بها اوله رق یوزیک درهم کش فرمان ایتدکده نصرکه ای غلام سنک
خاصه بر امالک وار میدر اجرا ایدر لم دیدکده عامه سلینک دوتنده نفسم ایچون حاجت
مخصوصه یوقدر دیدکده یوسماحتدن دخی محظوظ اولوب غلامه التفات واکرام ایتکله
حضور هشامدن قومک سیدی اولدیننی حاله خروج ایتشدن (حکایت اولندیکه ملک
روم هرقل معاویه بن ابی سفیان حضرت نرینه نامه یزوب لاجل لاختیان شیدن ولشیندن واندن
غیریننی الله تعالی قبول ایلدی چکی دیندن وصلاتک متفاحندن و جشک غرسندن
وهرشیک صلاتندن ودرت شیدنکه انلرده روح اولوب لکن اصلا ب رجال و ارحام نسا ده
واقع اولماس اوله ز و برجلدنکه پدیری یوق وقوی ونسبی اولمادی و بر قبردنکه صاحبیه
برابر سیر ایلدی و فوس قزحدنکه باران نصرکه شمس رونما اولدقده اکثر با ظاهر اولور انک
عر یینی قوس قزحدر بین الناس اکا علام السماء دیرل و بر بقعه دنکه انجق بردقه اوزرینه
شمس طلوع ایلش اولوب من بعد طلوع ایلدی و بر سارک انجق طعنه واحده ایله بردقه
طاعن اولوب یعنی سیر ایلوب بعده سیر ایلدی و بر شجره دنکه صوسر نابت اولدی و روحی
اولیه رق متفس اولان شیدن و یوم وغد و بعدغد و برق ورعد وصوت رعد و ماهل زیاده
ونقصانندن یعنی یونلردن و اسبابندن سوال ایدر (وقتا که نامه هرقل واصل اولدی بعض
خبر خواهانی یو سؤالک جوابارنده ولو بر ماده ده اولسون خطا وقوع یو اورسه مهابتک
عین هرقلدن ساقط اولور همان سلطان المفسر بن ابی عباس رضی الله تعالی عنهما دن
استفسار یورک دیو اخطار ایلدکدرنده اسؤله مذکور حضرت ابن عباس رضی الله عندهم تحریر
واقده اولندقده هر برزلینه بوجه آتی جواب باصواب تحریر واقده یوردیلر (اولاشی ایله مراد
صودر ز بر الله تعالی حضرت لری استعجاب الله **ع** وجعلنا من الماء کل شیء حی **ع** یورمشدر دخی
لاشیندن مراد دنیادر زرا دنیاسر یغ الزوال اولغله برشی دکل کی ایدیکی ظاهر در (دین که
انک غیریننی حق تعالی قبول ایلر لاله الا الله کله سیدر (ومفتاح صلاة الله اکبر کلامدر که
صلواته آنکله ابتدا اولنور (و غرس جتدن مراد **ع** لاحول ولا قوه الا بالله العلی العظیم **ع**
وردیدر بر کیمه یوقی بر کره قرائت ایلسه جتده بر شجره غرس ایتش اولور زیاده قرائت ایدر سه

غرس دخی زیاده اولور و هر شبنك صلاقی و نسبی * سبحان الله و بحمدہ سبحان الله العظیم *
 و ردمو و دیدر و آخر بخاری شریفند * اشبو ایکی کله لسانده خفیف و میرانده ثقیل و رحن
 ذوالجلاله سوکلدر دیو لسان نبوی ایله تانیورلشدن (واول درت شبکه انلرک روحی وارلکن
 بلااب و ام ظهوره کلشدر آدم علیه السلام و حوی و موسی علیه السلام عصاسی و اسمعیل
 یاخود اسحق علیهما السلام نازل اولان قوجدر) اما بلایدر حصوله کلان عیسی علیه السلام
 (و رجن لی قومندن مراد آدم علیه السلام) شول قبیله صاحبیه برابر یورد یونس علیه السلامی
 بلغ ایدن بالقدر حضرت یونس علیه السلام قصه سی تفاسیرده مفصل اولدینی اوزره حوت
 یعنی باقی بود و ب بطندنه یولخه انک قبری مشابه سنده اولدی و قعر دریا ده کزیدی
 (و قوس قرع حق تعالی حضرت نوری طرفندن قوللرینه اماندر یعنی خضدن امین قلنه اشارتدر
 نکته سنی بیان ایلدی) و اول برکه شمس بر کره اوزرینه طلوع ایلش اولوب بردخی اصلا کون
 کوره به موسی علیه السلام عصاسیله منطلق اولان بحر در که بنی اسرائیل ایله مرور ایدنجیه
 قدر آچیلوب قعرینه کونش طرفندی اندن اول کورمش ایدی سایه نبیده کون کوردی
 و دخی فرعون تعقیب ایلد کده فرعون غرق ایدوب قیاندی (و شول شبکه بردفده
 سیرایش ایدی جبل طور سبنداز که ارض مقدسه ایله جبل مذکورک مابینی درت مرحله ایدی
 و قتا که بنی اسرائیل عصبان ایلدیلر حق سبحانه و تعالی اول جلی طارکی سیرایشد یروب صحابوش
 طائفه عاصیه نك اوزرنده یوروندی و کتا هارینه توبه و توراتی قبول ایدر زایه اولداهیه نك
 مرتفعه اولسیله هاتندن برندا کلد کده انلر دخی اول جبل اوزرینه دوشمک خوفندن استغفار
 و دعا ی سیدایه بنه محله کندی حق جل و علا * و اذ شفا الجبل فوقهم کانه ظلاله و ظنوا له واقع بهم
 خذوا ما آتیناکم بقوة و اذ کروا مافیه لعلکم تنقون * آیت کریمه سنده یونی حکایه ییورمشدر که
 مفادی بنی اسرائیل اوزرینه سقیفه کی جبل طور سبانی قلع و رفع ایلدیکم و قی ذکر و فکر
 ایلک جبل مزبور جو سعاد * ثابت اولمادیفندن اوزرینه واقع اولمشنی یقین ایلدکرنده
 بن عظیم الشان طرفندن ندا اولندیکه توراتدن سزله اعفوا ایلدیکمی جد و مشاقه تحمل
 ایلدیکمی و عزیمته مقرون اولدیکم حالده اخذ ایدوب کابده اولانی ذکر و عمل ایدوب
 منعی و ش ترک ایلک که ذمایم اخلاق و قیام اعمالدن انقالبیه سز مآلنددر) اما شول شجره که
 صوسر ثابت اولدی یونس علیه السلام بضن حوتدن عربان اوله رفی ساحله خروجلرند حق
 جل و علا نستریمون انبسات ییوردقلری بقطین یعنی فباقی اغاجدر (و دخی شول شبکه بی روح
 اولدق متفس اولور صبحدر) اما یومندن مراد عملدر (و آمدن مراد عملدر) و غددن مراد
 اجلدر (و بعد غددن مراد عملدر) اما برقدن مراد ملائکه کرام مضر ایچون صحابی بدلنده
 اولان محاریق یعنی طره ایله ضرب ایلدکرنده حاصل اولان آتشین حالت قدر تیدر (و رعددن مراد
 شول ملک اسمیدر که صحابی سوق ایدر و سوقندن ناشی ظهور ایدن صوت و زجره ده اطلاق اولور
 (اما فرده اولان محودن مقصود استعجاب الله * و جعلنا الیل و النهار آتین فمحونا آیه الیل و جعلنا
 آیه النهار مبصره لئینتقوا فضلا من ربکم و لتعلموا عدد السنین و الحساب * آیت کریمه سنک
 مشکل اولدینی محوقدر تیدر دیو حضرت عبدالله بن عباس هر قلک سواله جواب یازمشدر مفاد
 آیت کریمه بن عظیم الشان لیل و نهاری قادر و حکیم اولان ذات علیه مه دلالت ایدر علامتدر
 قیلدم آیت لیلی محو ایلدم و آیت نهاری مضبته قیلدم یونفسیره کوره آتین ایله مراد لیل و نهاری
 و آیتک ایله اضافتی یابیه در (تفسیر آخره کوره معنی لیل و نهاری آتین صاحبی قیلدم آیتلر ایله
 مراد شمس ایله قهر در یونفسیر جیه اضافتی بمعنی اللامدر آیت لیل اولان قبری محو ایله مراد

نفسینده مظلوم و مطموسه انور اولور بده اوائل شهرده تدریح ایله از دیار و بندر اولدق قدر کمره
 یتیم کا فی السابق محافه عود ایلکله اولور و شمس اولان آیت نهاری مبصره فلتخس نور و ضیاسیه
 اشایی مشکفه انلرک بده ذات اشده اولمیدر حکمت علیم ضیاء نهاریده اسباب معاشکری طلب
 و اعمال معادکری کسبه توصل و اختلاف و حرکاتلر بده عدد سنین و حسابی معرفته توسل
 انجکری اقتضا ایلدی دیمکدر (حکایت حجاج بر کون قصه اذن غضبان بن الفهرانی تجر به
 و امتحان قصیده ناسک ا کر می کیمدر دیو سوال ایلد کده دینده افقه یعنی اعلم و عینده اصدق
 اولان یعنی حانت اولمیان و مالی عجارینه بذل و اتفاق و فقیری و مساکینی اکرام و اطعام ایلندر
 دبدی (و دخی ناسک زیاده لیم و دخی اولانی کیمدر دید کده انعام و اعطاسی ذل و حقارت و احبابه
 تقیر و قلت اوزره اولوب ککشر اولان یعنی متلون المزاج اولاند دبدی (و دخی ناسک زیاده
 شریر اولانی کیمدر دید کده اذا و جفاسی ازید و جهول و هوایه رعنی ادرم و اشد و خیره سی
 اکثر و قسوت قلبی شدله اوفر اولاند دبدی (ناسک زیاده شجاعتی یعنی شجاعا غلبی کیمدر
 دید کده سبغه زیاده ضارب و کفی تارک یعنی خصمی طور امدن اوزرینه همان صوله ایدن
 و ایشنده مقیم اولاند دبدی (و دخی ناسک زیاده جبان اولانی کیمدر دید کده صوف قتال
 و محاربه ده متأخر و جمعیت لشکر دن منقبض و متاخر و وقت و قوف مقاله ده (و ناک و ظنین
 سبوفی استکراهه هولناک و سایه سفوف و مأمنده استراحت و مطلوب ایلندر دبدی (و دخی
 انقل ناس کیمدر دید کده نطق و کلامده دوداغن یوکوب یو غازدن سو یلمچی و ناسه سلامده
 بخل ایلدی و خلق و انام ایچنده جوق هر یان ایلوب طعامده دخی صحیحی اکثر ایلدیکمدر دبدی
 (و خیر ناس کیمدر دید کده انعام و احسانی اکثر و ایم و میران و ترازوسی سدید و اقوم صفو
 و ستری ایت و ادرم و میدان عنایتی اوسع و اعم اولان کیمدر دیدی (بس حجاج معروض
 نمیسندده لله ابوک یعنی بابا که رحمت دبدی (و غریب الدیار اولان رجل عاقلک حبیب اولوب
 اولمادیغی نوجهله یلنور دید کده اصل الله الامیر دعاسنی بعد الاذاه رجل حبیبک ادب و عتلی
 و اخلاق حیده و شمائل محموده سی و عزت نفسی و علو جنابی و کثرت صبر و شمعی و وفرت
 بشاشتی و ناسه حسن مدارائی اصلنه و عرفانه دلالت ایدر که عاقل متبصر حسن شمائلدن
 و جاهل غافل سوء افعاثدن یلنور و دخی حبیب و نسیدک مثالی ایچو کیمدر که جوهر شناس
 اولمیان یعنی نادان اولان قدرینی بیطن اما انجباب درایت و ارباب فطانت نظر و اعتبار
 ایلد کده قدر و شاتی معرفته اکرام و عندلرنده نفیسه و حسنه اوله رق احترام اولنور دبدی
 (و یتیم حجاج لله ابوک ایله استعجاب نصره عاقل و جاهل کیمدر دید کده عاقل شول کیمدر که
 دین و دنیا سینه نفی اولمیان سوزی سو یلر یعنی * اول اندیش و انکیمی گفتار شود * تنبیهجه
 اول د و شوب صکره سو یلر و راجده غضب نذر بده باخر لطف و نسیله و شفقتله بفر
 و غدری اضمار اتمز و خلفدن عذر استر یعنی هر کس بدن استعفا ایتسون دیمیب همان
 خلقک قبل اعتذارهم تعدیلر بن عفو ایدر لکن جاهل شول شخصدر که کلامده جوق هر یان
 و طعامده من و امتان و سلامده بخل و امام و قته یعنی اولوالامر طاعتده نکاسل ایله طغیان
 و عیدینه فاحش اولوب ظلم و تعدی و خشیتله خطاب ایلندر دبدی (و یتیم حجاج پسند ایدوب
 ذکی حازم کیمدر دید کده حال و شاتی اوزرینه مقیم و مداوم و مایه یعنی بی ترک ملازم اولاند
 دبدی (و یتیم حجاج عاجز غیر عاقل کیمدر دید کده رأی و تدبیرینی کند بسی بکسوب و راسته انتفات
 ایلندر دبدی (قلت) و راسته انتفات و نظرایکی وجهله در بری ظاهر ایدر کن ارنلق ارنلق
 دو نوب آردنه باقعدر که فی الحقیقه علامت جعفر و دیگر کندی عیندن بخیر اولوب خلقک

عین به باقدیر که غایت جعفر و الله اعلم بالصواب (ویند حجاج مزاج نسادن خیر میسن دید که
اصلح الله الامر انزلک حال و شانلرینه ان شاء الله خیرم یعنی احوال را بنی یانه قادرم دید که حجاج
امهات اولاد یعنی مطلقا زوجات و جوارینک مزاجلرندن بیک خبر و پرید که طایع نساء اگری
ایکو کلکری کیدر تعدیل و تسویه ایلمک مراد اولورسه منکسر اولور همان اعوجاجی اوزره
قوللایلدیر انزلک مایه و جوهرلری انجیق مدارات ایله اصلاح پذیر اولور انجودلک مراد ایدن
بصیرت اوزره اولوب اول خصوصده آلات موافقه تدرک و رفقه تحصیل مراد سعی
ایتملدیر و انزلک مصالح خارجیه منده مشورت ایدک حال و حیاتی منکدر اولور انزلک اکرم
و اعز اولاتی زیاده عقیقه اولایلدیرا کر عفتدن تنزل ایدرسه یعنی عاریه اولورسه رایحه جیفقدن
اگر هدر دیدی (ایمدی حجاج اشبواجوبه دن عقلنی و کالنی بیکمکه ای غضبان طامعنه دعوت
ایچون ملک کرمان ابن اشعه سنی سفار تله بعث ایدک حکم و اردقد نه سویلرسن دید که
اصلح الله الامر انزلک هلاکنه و اذا و جفا سنده دادر و سرک رفعت و غالیکنر متدائر کلات هاله
ولفظات خاتمه ایله تحویف ایدک رم دینجه حجاج ظن ایدرکه بنم یاننده ایندی بیک لاف و کراف کی
انک یاننده یا طمع یا خود خوف ایدوب دیمرسن دید که کلا نیچون سویلم اصلح الله الامر بلکه
بوندن زیاده لسانده حدی و میدان سخنده و سعی اجرا ایدک رم دینجه حجاج جانب کرمانه
سیر و سفر ایله امر ایدوب اولدنی روانه اولدیکه اول هنگامه ابن اشعث کرمان اوزرنده
ایمدی و حجاج دخی مفراسنک احوالی نیچون و راسندن جاسوس کوندرمک عادی اولغله
غضبانک دخی اردندن خفیه جاسوس ارسال ایلدی و قنا که غضبان ابن اشعث وصول و جیلند
مرکوز اولان خیانت و خیانت مقضاسنجه و عدنه خلف ایله جانب حجاجدن سفیر و رسول
اولدینی افاده و حجاج کندی و خلع و عزل ایدک جکی * تغدی به قبل ان یصلی الیک * کلامیله
اندن اول تدارکله مقابله و مقاتله ایلمنی ترغیب و نیت حجاجی خبر و بردی ابن اشعث دخی
تدارکانه قیام و اسباب مقابله به اهتمام ایدوب غضبانه عطیه سنیده و خلع بهبه ایله اکرام
ایلدی و غضبان دخی صودت و شدیدة الحرارة اولان رمله کرمانه کونک زیاده حدی و قنده
ضرب خیمه ایله اقامت اتانسنده بکربن وائل قبیله سندن وقت ظهر و شمس حرارتی و قنده
زیاده سیله عطشان و صومرزده سنه را کب بر اعرابی بوتک جانبی فاصد و طالب اوله رفی کلوب
السلام علیک و رحمة الله و برکاته دیو خیمه برله خیمه سی پیشگاهنده طوردی غضبان سلامن
الوب سلام و یرمک سنت وردی فرضدر سلامی الان فوزایله هدایتده در و نازک اولان خسران
و ضلائده در تمهیدیه ای اعرابی مصلحتک ندر دیو استفسار ایلدی اعرابی ایسه زمینک
حرارتدن قدمک برینی رفع و برینی وضع ایلر اولدینی حالد مریم شدت حرارتدن سایه کرده
اگر امگری و خیمه کرک برکاتی استرم و رجام جایگزین دینجه غضبان بنم خیمه و سایه مدن
اکبر و اعظم برظل و سایه وارداتی نیچون قصد ایلمک دینجه اعرابی اول سایه و قبه نه شکل
سایه و حایه دروزه در دید که غضبان امیر ابن اشعث قبه و سایه سیدر دیدی اعرابی
شمعی او سایه به وصول متعسر بلکه عمتح الحصولدر لکن بو خیمه به دخول اسهل و بواندن
اوسع و انقدر دیدی غضبان بو خیمه اندن امن و دخول کوچدر دیو صورت استنقال کوسروب
اوسایه بوندن زمین و احکمدر دینجه اعرابی غضبانه اسمک ندرای اللهک قولی دینجه اسم آخذ در
دیدی آلیجی معنایه و مانعطی یعنی نه و یرسن دید که غضبان ایکی اسم اولاغی کریمه کورورم
دیدی اعرابی الله ایچون سوبله نه محلدن اولورسن دینجه روی ارضدن اولورم دیدی اعرابی قنی
مکانه کیدرسن دید که غضبان ارضک ناحیه لنده کریم دیدی اعرابی شدت حرارتدن برقدمنی
فالایروب و بر بنی وضع ایدک قرض شعر ایدر مین یعنی شاعر مین دید که غضبان قرض شمری

فارز ایدر دیدیکه لغتده قرض شعر بالاضافه شعر سوبلمکه و قرض یشی قطعه دخی دیرلر
و عینک کسر بله شعر کلام موزونه و شبنک قحیله شعر ارمیه دیرلر غضبان ایکی معنایه اعرابی
اسلوب حکیم قاعده سنه رعایت ایلدی اما اعرابینک مرادی معنای اولور ایدی بنه اعرابی منجم کلام
سویلمس دید که غضبان سبجی کوکر جتلر ایلر دیدیکه سبجی الحام کوکر جینک اوعه سیدر
اعرابی حرارت آفتابدن بالاضطرارای آدم اوغلواذن و برخیمه دن ایچرو کیره یم دیدی غضبان
ارذک یعنی میدان سایه باغدن سکا اوسعدر دیدی اعرابی کونش اکا تاثر ایلدی دید که غضبان
کونش غالب اولادم سوزم بچم که حتی دفع ایدک یم دیدی اعرابی منک طعام و شرابی استم
فقط سایه کده اوطوره یم دیدی غضبان جانکی فدا ایلسکده واصل اولیه جفک شبنه تعرض
ایله دیدی اعرابی تعجب ایدک رک سبحان الله دید که حق سبحانه و تعالی سن دنیا به ظهور
ایلردن اولده تسبیح و تقدیس اولور دیدی اعرابی به فتور و غضب کلوب بو کلاملردن غیری سنده
رشی بوقمی دید که غضبان بریوک عصام وارد که شمعی باشکه ضرب ایدرم دیدی اعرابی
کال اضطرارندن ای جارجی کعب دیو قبیله خلقندن استغاثه و امداد طلبیله فریاده باشلقدده
غضبان بی اختیار نه الحق کیمه ایمن سنکه سکا قسم ایدک رمکه بر احد سکا ظم و تعدی
ایلمدیکه طلب امداد و استغاثه ایدرسن دیدی اعرابی سندن زیاده قسوت قلب صاحبی بی مرحمت
کیمه کورمدمکه امداد طلب ایدرک کاش ایکن بی منع و طرد ایلدک سایه و خیمه کده داخل
ایلدک و بی طرح ایلدک سایه که آلسک و بلیغانه صحبت اینسک نه اولور دید که غضبان سنکه
مصاحبت و مکالمه به بر مصلحت و حاجتم یوقدر واریقل کت دید که اعرابی الهی سورایسک
سن کیسن واسمک ندر حقیقی اوزره بیان ایله دیو آند ایچد که غضبان بنم اسم غضبان بن
قبمتری در دید که اعرابی نه الحق استلردر که سنک غضبیدن مخلوق اولدینی اشراب ایدر بو
سنک صاحبده خبر یوقدر دید که غضبان شو طر پال ایغکی قومه طایوب او یله سوبله دید که
اعرابی بایمی الله ذوالجلال قطع ایسون اگر سنک رجگدن خیر لودکل ایسه دیدی غضبان
اسکر حاکم اولسک حکم و قضا کده جور و ظلم ایدر ایدک ز بر بنم پای و قدیم ظل و سایه ده
قاعد و سنک قدمک ایسه شدت حرارتده قائمدر هر حالده خبر و منفعت بنم پای و قدیم جانیله در
دید که اعرابی غضب ایله ظن ایدرکه سن حرور یسن یعنی خارجی طائفه سندن بنم دید که
غضبان نه تعریف ایله کدویه دعا ایدک رک حق سبحانه و تعالی حضرتلری بنی خبری اراده و اختیار
ایندلردن قلسون دید که اعرابی ظن ایدرکه عنصرک فاسد در دید که غضبان بنم انک اصلاحنه
قادر دکل دیو جواب و برکد نصکره اعرابی باسله حق سبحانه و تعالی سندن راضی اولماسون
دیوید د عسبله عودت و بو قطعه هجو آلودی نظم ایدوب کند ی * لا بارک الله فی قوم
تسودهم * اقی اظنک والرحمن شیطانا * اتیت قینه ارجو ضیا فته * فاطهر العبد ذوالقرنین
حرمانا * مالی اول اعرابی غضبانه خطاب ایله سنک سید و والی اولدینک قومی حق سبحانه و تعالی
خبر و برکت ایله مهور ایلر رجن ذوالجلاله قسم و عین ایدرکه سنی شیطان ظن ایدک رم
ضیافت و اکرامی رجا ایدرک قبه و سایه سنه کلام بنی محروم ایلدی دیمکدر قوله * فاطهر العبد
ذوالقرنین حرمانا * بعض نسخده (العبد) یرنه (الشیخ) واقع اولمشر نسخه عبده و به
مع مسامحه معنای ذوالقرنین عبیده حرمانی ظاهر قلدی و شیخه کوره معنای ذوالقرنین اولان
قوجه و تاثیر اظهار حرمان یعنی بی صودن و ظل دن محروم ایلدی دیمک اولدینی ملاحظه اولور
و ذوالقرنین ایله وصفه نظرا اعرابی غضبان قدرت و زورنده ذوالقرنینه یعنی اسکندره و کندی
اضطرار و احتیاج مذکورده سیدینک اتفاق و اکاسته محتاج عبده بکردوب اسکندر جهانگیر

عالمه خصوصاً اینده را به کمال احسانه شهر ایکن محتاج اولان عاجزی خلافیه معامله سی
نوجهله بعد ایله عضبات دخی دخل عطشانه قدری واریکن بر ایچم صوب وریوب وکینه سه
طوفیه جق ظدن تبعیدی عجبیه در خلاصه برلیم وخیل شیطان صفت ناکسدر دیک
استر مالی لایح خاطر اسعد عاجز اولمشدر بوندن باشقه محصول واریدر وعبد حرمقایلده یعنی
رق معاشنده اولدینی کی بداصل دیمکده وخر دخی کذلک اصلزاده دیمکده وشیخ دخی بعض برده
مستعمل اولغله یوناره داتروفرنگ مفرد ویاثیه اولهرق قرناک مشترک مغتالی اولوب شجره هجوه
ایلدیه جک برطویه منی واریدر کتب لغات ومحاضراته مر اجتهله اگر شعر مذکور محمل
مغل ویرمک بوق برشی دیمک دکل زجت چکمانک طبایع سلیمه به سپارش اولمشدر وقتا که غضبان
مأموریت سفارتی اتقام ایله اگر چه عودت لکن مقدمه جاسوس مرقوم غضبانک امیر این اشعث
واعرابی ایله یتلرنده بکن مکالمه وماجرائی حجاجه بیان وافاده ایلش ایدی غضبان ایسه بوندن
غافل اولهرق حضور حجاجه داخل اولور حجاج غضبان خطابه وارض گرامانده اقامه لشکر
مقتضی اولدینی قدرجه نوجهله اولور دیو استجواب ایلدکه غضبان حجاجی یتلندن صرف
واخافه وملك اشعثه اعانه زعمیه اخبار وکویا اغفال قصدیه ای امیر ارض کرمان ماه و آیدن خالی
وکلاه وبنانان عاری جوراقلی واصوص واشقیاسی شجیع و بطل بریدر اگر سوق وقبایر
یوره جکر عسکره کثرت اولور ایسه ماکولات ومشر وانی وانی اولماز واکر قتل اولور ایسه ضایعه
اولوب انترک لشکرینه مقاومتده کافی اولماز دیدکه حجاج واقعا زعمیکجه صادقسن این اشعث
حجاج سنی خلع وعزل ایله جک اول بول بخار به به اقدام وندارکات قویه ایله مقابله به قیام ایله دیمک
دیمک غضبان حجاجک ماجرا دن خبر اولدینی فهم ودامن نیازه تشبث ایله الامان ای امیر
حسب الطبع تکلم ایلد یکم جناب دولنگره مضر دکل وانلره تفوه ایلدیکم هفوات اصلا نافع
دکدر بنی ازاد ایله وعفو یوردیدکه حجاج قسم وعین ایله رهمکه سنی ذل وساده سنه اجلاس
ومراکب رذالته ارکاب ایله بلادده تشهر ایله رم دیوب سجنه ادخال ایله امر وقید وبتد ایله حبس
ومنع ایلدی بعد زمان حجاج واسطه نسیمه اولنان محله بنایتیک خضرا نام سراینی تمشایه
واروب خدمه ومصابیرندن استفسار ایلدکه انلر دخی ای امیر احداثه وفق اولدیکر زعمیه خضرا
منینه وحصنه ومبارک و منبه در نظر ایلدنه سرور وبعجت ومتمکنه فرح ونضرت ویرد یوشایه
باشلد قلنده حجاج سر صوابی سو یادیکن تبر غضبان کنور سونلرندن صورهم دیدکه مرقوم
سجندن احضار اولوب اندن سوال ایلدکه * اصلح الله الامر بینهها فی غیر بلدک اغیر وبلدک
لاتدوم لک ولا یسکنها وارنک ولا یحیی لک ولا یتلها یایق * کلامیه جواب ویرمشدر که مفهومی
اول قبه وسرانی سن بلده کل غیریده وولدیک غیری ایچون بیلدک سکادام اولماز ووارنک دخی ساکن
اولماز نه سکا بانی اولور ونه سن دخی انکله باقسن دیمکدر پس حجاج انصاف ایدوب
غضبانک کلامی حندر دیوب بنه زندانه اعاده سنه امر ایلدی غضبان کیدرایکن * سبحان
الذی سخر لنا هذا وما کاله مفرین * آیتی او قودیکه مال شریفی شول ذات اجل واعلائی
تقدیس ونزیه ایدر مکه یونلری به سخر ایلدی اگر سخر ایله به مقتدر دکل ایلدک دیمکدر حجاج
ایندیرک زندانه دیوب ایندر دکدرنه * رب انزلنی من لا یبارکک وانت خیر المزلین * آیتی او قودیکه
مال آیت یارب بنی بر منزل مبارکه انزال ایله سن انزال ایدیکلرک خیر لوسی سن دیمکدر حجاجه
غضب علیه ایدوب زمینه اورک دیو امر ایلدکده * منها خلفنا کم فیهما نعدکم ومنها
نخر حکم ناره اخری * نظم جلیلی او قودی مال لطیف بن عظیم الشان سزلی ارض وترایدن
خلق ایلم بنه حلول موت ایله ترابه اعاده ایلیم بر دفعه دخی ترابه مختلطه اولان اجزاکری جمع

ورد ارواحله بنه سزلی اجراج ایله رم دیمکدر (حجاجک غیظ و غصی مشتد اولوب یاغندن سوز ویک
دیو امر ایلدکه مأمورل سوز کن غضبان * بسم الله بحر یها و مر سیها ان ربی لغفور رحیم *
آیتی تلاوت ایلدی ایشو قول کبریم حضرت نوح علیه السلام دن حکایه طریقه در
یعنی حضرت نوح علیه السلام آماده ایندیکی سفینه به ارکاب ایله جکی خلقه سزلی سفینه ک
اجرا وسرور ساسی وقتده الله سبحانه وتعالی فی نسجه ایدی اولدیکنر حالده راکب اولک تحقیق
رب ذوالجلال غفور رحیمدر سزله طوفان دن نجات و خلاص احسان ایلر سزلدن صادره
اولان فرطیات وسه طاق مغفرت ورحمت الطامه سزله نجات ویرم زایدی دیمکدر (بعد
شو حریفی ترک ایلدیه هر وجهله غلبه ایندی دیو فصاحتیه بشاء جرایمی عفو وسجندن
اطلاق عطا یای بهید احسانیه سزا وار اشفاق ایلدی (حکایت) زبیر نام تفهون
مر ویدر که مأمون عباسی اقرباسندن ضیاع وعقاری بدندن بر شینه منی اخذ وحفظ
ایله مصادره اولمش محمد بن عبد الملك بن صالح لاجل الاسترحام حضور خلیفه به داخل
اولوب قاعده لری اوزره السلام علیک یا امیر المؤمنین دیو تحیه دنضکره حضور دونکره
مشول ایدن اشو محمد بن عبد الملك سنک تریتکرده نعمتک ودرجه دوستک اشجارندن برشا حکدر
اذنکن اولور سه احوال بریشان استغالی بیان ایله حکم دیدکده مأمون خلیفه دخی رخصت
ویرمکله خلاصه مغتالی قلم اسعد فقیر ایله فقره فقره شعر را اولسان بلاغت وفصاحتی مشتمله
اشو کلامه اغاز ایلدی * الحمد لله رب العالمین ولا اله الا الله رب العرش العظیم وصلى الله وملائکته
على محمد خاتم النبیین * جناب رب العالمین حد وثنا وخاتم النبیین اولان محمد مصطفایه صلاة
وسلام ادا سندنضکره * ونسبح الله خلیطه دینا و دنیا ناور ما اذانا واقصانا بقا لک یا امیر المؤمنین *
برخدارن رجا ایدر که ای امیر المؤمنین سنک طویل بقا سبیلده دین و دنیا مزیاد وادی وعلا من
دلشاد اوله * ونسأل الله ان یمد فی عمرک من اعمارنا وان یتیک عن الاذی من اسمعنا وایصارنا
فان الحق لانفعو آثاره ولا ینهدم مناره ولا ینبت حبله ولا یزول مادمت بین الله و بین عباده
والامین علی بلاده یا امیر المؤمنین * ودخی الله تعالادن سوال ایدر که عمر یمزدن عمر وبقای
عز یمکره ضم وعلاوه ایله حیات جاود نکری مزداد وجناب خلافت نصایکری چشم
و کوشمزدن اصابت ایله جک سهام اذادن سزلی وقایه و آزاد ایله زبرای ای امیر المؤمنین
سن بین الله و بین عباده قائم و بلادی اوزره امین و خلیفه اولدیکه حقایقک آناری مندرس
ومنار یعنی علامتی منهدم وحلی منصرم ومنقطع اولماز * هذا مقام العائذ بفذلک الهارب
الی کفک الفقیر الی رحمتک وعدلک من تعاود التواوب وسهام المصائب وکلب الدهر ونهاب
النعمه وفق نظر امیر المؤمنین ما یفرج کربة المکروب و یبرد غلیل القلوب * ای امیر المؤمنین
اشبو مقام یعنی درگاه خلافتکروز کار زور کارک سهام مصائبندن وغدرندن فرار ایدنلرک ونعمتی
زائل وعدل ومر حجتک محتاج اولنلرک وظل ظلیلک صفاتلرک وکنف یعنی حاشیکه خاتلرک
ملجاییدر زبر امیر المؤمنینک نظر کاغنده ایدر وکرو بدن فرج وبرجک ودلشنگان غومی ریان
ایله جک احسان واردر * وقد نفذ امر امیر المؤمنین فی الضیاع الی افادنا هانم اباه الطیبین و اقل
اسلافه الراشدین * اجداد عظام طیین واسلاف کرام راشدینک عوارف وانعامی اولان
جفتلک وارضایر یمرد دست تصرفه ردایله اتقام نعمت یورمکره امر وحکم کز جاری و بوییده
سهم فرمانکز نافذ وسایدر * وقد قمت فی مقامی هذا متوسلا الیک بابائک الطیبین بارشید
خیر الهدایه الراشدین والمهدی ناصر المسلمین والمتصور من کل الظالمین ومحمد خیر المهدیین
بعد محمد خاتم النبیین * اشبو مقام استرحامده اباه طیبیکره یعنی راشدین اولان هادیلرک خیر لوسی

هرون رشیده و مسلمینک ناصری اولان مهدی به وظالمی قهر و تکیل ایدن منصور و خاتم النبیین اولان علیه اکمل صلاه المصلین حضرت نرنگه نصکره خیر المهدیین اولان محمد خلیفه در متوسلا * مردافا البک بالطاعة التي افرغ عليها عصي واحتكت بها سني و ريش بها جناحي * طاعت و انقياد قوتی افراغ و دیشمی احتکاک یعنی صفه رقی و قتال برمی یله رقی مردافا یعنی متقربا * متعود امن شمانه الامعاء و حلول البلاء و مفارقة الشدة بعد الخاء * اعداك شماتتی و بلانک و بعد الخاء شدک حلولدن نمودا یعنی دولت دوشکونی اوله رقی حضور خلافتا بکرده طوردیم * یا امیر المؤمنین قد مضی جسدک المنصور و عک صالح بن علی جدی و بینهما من الرضاع و النسب ماعلمه امیر المؤمنین و عرفه * ای امیر المؤمنین جد بکر منصور خلیفه و عک صالح بن علی که جدمدر دار بقایه رحلت ایتشادر یونلرک یتلرنده رضاعا و نسا قرابت اولدینی معلوم دولتکر در * وقد اثبت الله الحق فی نصابه و اقر فی داره و اربابه * حق سبحانه و تعالی حق اصل و نصایده اثبات و محل و اربانده اقرار و ایدار ایتشادر یعنی حق ضایع اولماز * یا امیر المؤمنین ان الدهر ذو اغتيال و قد تغلب حالا بعد حال * ای امیر المؤمنین بودهر داهر اغتيال و اغتيال صاحبید ریعی (ع) آدمی الدهر داهر * و حالا بعد حال تغلب ایدوب دونهکدر در * نارجم یا امیر المؤمنین الصبیان الصغار و العجايز الکبار الذین سقاهاهم الدهر کدرا بعد صفو و مرا بعد حلو و هنتنا نم اباک التي غدتنا صفارا و کبارا و شبانا و اشباخا و امشاجا فی الاصلاب و نطفنا فی الارحام و قد منا فی القرابة بحيث قد منا الله منك فی الرحم فان رقابنا قد ذلت لخطک و وجوهنا قد عنت فافل عترتنا * ای امیر المؤمنین صبیان صغار و عجایز کباره یعنی دائره فقیرانه مده چولوق چوجوق و منه نسوانه مرحت ابله که حالا انلره ساقی دهر مراه صفا ابله سیراب و طعمام شیرین ابله دلسر ایکن کدرله صواردی و شونم ابله اکرام قبل که اول نم ابله کرامکر سفره احساندن بزم خاندانک یوکنی و کوجکنی و شباب و پیرینی تقدی و احیا ایتش و بزمه اصلا ب و ارحامده ایکن بطنا بعد بطن ایشمش ایدی و بزی قرابتده تقدیم ابله یعنی سائر ترجیح ابله حق سبحانه رجهه تقدیم ایتدیکی کبی بزم کردن عبودیتک سنک منقطع و خوفکدن ذلیلدر یعنی اطاعتکده بزم و وجوه و ذواتک امریکه رامدر بزم عترتکرمی اقاله ابله یعنی کاهمی باغشله * یا امیر المؤمنین ان الله قد سهل بك الوعد و جلا بك اللبجور و ملا من خوفک القلوب و الصدور بك بردع الفاسق و بك یفزع المنافق ناربط نم الله عليك بالعفو و الاحسان فان کل راع مسؤول عن رعيته و ان النعم لا یقطع المزید فيها حتی یقطع الشکر علیها * ای امیر المؤمنین جناب حق سکانجه کرم و یردی ظلمت سنک نورکله جلا بولور صدور و قلوب سنک خوفکدن طولشدر فاسق و منافق سنکله قورقار و مرندع و منعم اولور سندخی اشوبرتیه علیه و نعم جلایله به تشکرا صوجلری هفو و بذل و احسان ابله زیرا هر راعی تحت رعیتده اولاندن روز جزا ده مسیالدر نم الهیه تر ایدی منقطع اولماز انک اوزریتنه شکر منقطع اولما دقه یعنی شکر دوام نعمتی مستلزمدر دیمکدر فار کل راع الخ کلامله (کلکم راع و کلکم مسؤول عن رعيته) حدیث شریفنه اقتباس ایتشدر * یا امیر المؤمنین انه لا عفو اعظم من عفو امام قادر غن مذنب عار و قد قال جل ثناؤه * و لیصفوا لیصفحوا الا تحبون ان یغفر الله لکم * احاط الله امیر المؤمنین بستره الصفاق و صنع الکافی * ای امیر المؤمنین تهدیدین ایتاقعه قادر اولان امام السلین و خلیفه روی زمینک کاهکاردن عفو ایتشی قدر اعظم عفو اولماز (ثم انشد یقول * امیر المؤمنین انک ركب * لهم قری و لبس لهم بلاد * هم الصدر المقدم من قریش * وانت الرأس تبعل العباد * لفتطابت بك الدنيا و لذت * وارجوان بطیبک المعاد * حق جل و علا * و لیصفوا * الاية

پیور مشدر دیوب جناب یاری سز صافی و وضع کافسی ابله امیر المؤمنین احاطه ایلدی کلام بلغیه دعا و آیات مذکوره فی انشا ایلدی * قال المأمور یفیدا نظم جلیل مذکورک اولی بودر استعید بالله * و لا یأتل اولو الفضل منکم و السعة ان یو توا اولی القربی و المساکین و المهاجرین فی سبیل الله و لیصفوا لیصفحوا الا تحبون ان یغفر الله لکم و الله غفور رحیم * قاضی بیضاوی رضی الله تعالی غریبه اشبوا بیت کریمه نک سبب نزولده شویله بیان ایدر که حضرت ابو بکر الصدیق رضی الله تعالی عنه خالته سی فرزند سی مسطحه بعض خصوصده مغیر اولمغه بعد الیوم اتفاق الیوم دیوب عین ایتشادر ایدی لکن فقراء مهاجریندن اولملریله حق سبحانه و تعالی حضرت صدیق یونیتدن صرف ایچون آیت منیفه مذکوره فی انزال پیور دی مال شریفی سزدن دینه فضل و مالد و سعت صاحببری و برامکه بمین ایتسون شول ناسه که انلرا کا قرابت و مسکن و فی سبیل الله مهاجرت ابله متصفاردر بلکه انلردن صدور فرطاتی هفو و صفح ایتسونلر سومز مسکن که اول عفو و صفحکن و سمره اسامت ایدلره احسانکر اوزره حق تعالی سز می مغفرت ایدر حق تعالی کال قدرتیله غفور و رحیمدر ایدی انک اخلاقیه تخلیق ایدر دیمکدر (مر و یدر که علیه الصلاه و السلام ایتدیمر بو آیت کریمه فی ابو بکر الصدیق رضی الله عنه قرائت پیور دقارنده یا رسول الله حق سبحانه و تعالی انک عفو و مغفرتنه بلی محبت ایدر رم دیوب قصد و یتلرندن رجوع و مسطحه اتفاق و اکرام ابله یتلرنده کفارت ایدوب و الله من بعد آتی اندن انزع ایتدی (مفسرین رحیم الله تعالی بیان ایلدی لکه بو آیت کریمه نک ای بکر الصدیقه اخنصا صی اولیوب بوصفات و اعتقاد اوزریتنه اولانلره عام و شاملدر بو اجلدن آیت منیفده اولو وان یوتوا کمالی صیغه جمع ابله ابراد اولندی حتی اهل علم اصول سبب نزول حکم نصی تخصیص ایلر دبد بیلر ایتشی (مال ایسات مرقومه ای امیر المؤمنین حضور دونهکر بر رجاعت کلدی یعنی بز کلک انلرک ایسه سکا قرائته انتسابی و ارایکن * الفقیر غریب فی الوطن * و فقیمه غریب الدیار در و انلر جمع قبائلک اشرفی اولان قریشک صدر مقدیدر و رسن ایسه جلهم مرک رأسی اولوب عباد الله سکا تا بیلر در سکا دنیا طیب اولوب یعنی مرادک اوزره دونهکی کبی آخرتک دخی معمر اولماستی درگاه حقندن بجای ایدر رم دیمکدر (وقتا که محمد بن عبدالملک کلام دری النظامنه اختتام و یردکده مأمون خلیفه استحسان و خلعت فاخره و جواثر و افره احسان و میریدن قبض اولتان عفار و ابرادینک ردیه فرمان ایتدیکنندن ما عدا کندی قرائه خلافتدن قلوب اموال اعطاسیله اغنا ایلدی رحیم الله تعالی (حکایت اولنمشکه امویه ملوکندن عبدالملک بن مروان خواص تبعه سی وند ماسیله برکون او طور کن اهل مجلسه خطاب ایدوب حروف نهجی ترتیبی اوزره وجود انسانده اولان اعضا و جوارحه لغت عربیده موضوعه اولان اسملا و المراده اولان حروفله هجایی هر کیم تعداد و بیان ایدر سه متنا و مطلویله اکا احسان ایدر رم دیدکده فصحاءدن سو بدین عطفه همان قیام ایدوب ای امیر المؤمنین بن قولک عهد سندن کلورم دیوب رخصت ایدوب اولمغه بو وجهله بیان ایلدی (انف) برون (بطن) فارن (ترقوة) اموز ایلهیون مایینده اولان کلک (نفر) دیش (جمجمه) باش (حلق) بوغاز (خد) یکاق (دماغ) ککزیونی (ذکر) آلت تناسل (رقبه) بیون (زند) بلاک مفصلی (سره) کوبک (شفه) دوداق (صدر) کوکس (ضلع) ابکوکی (طحال) طلاق (ظهر) ارقه (عین) کوز (غیب) انسانده الت چکه نک التده اولان صارق اندر غیب دخی بو معنایه در (خم) آغز (قفا) اکه (کف) ال ایسی یعنی آوج ایچی (لسان) دل (منخر) برون ایچنده اولان کلک (نفوخ) ذکر طویل (وجه) یوز (هامه) باش (ید) دست معالیه در سوید اشبو وجهله بداهه تعداد و بیان وسلا مت دارین امیر المؤمنین اوزریتنه اولسون

دعاستی ز یوز زبان ایلد کد نصکره مجلنده بو لسان ندماذن بری دخی فالتوب یا امیر المؤمنین بن
بنده کز بو الفا ظلری ایکبشر ایکبشر دیمکه قادرم دینجه عبد الملك ضحک ایدوب ای سؤید
نه دینو کنی اشد کنی دیوسویده نوجه و خطاب اید کده اصلح الله تعالی عزوجل الامیر بنده نعم
پرویز کز اوچرا اوچرا اوله رفی اتیان ایدرم دیو جواب و بر عبد الملك اکر مدعا کی فعله کتوزوب
ایان ایدر ایسک نکر ارمه صودیکی احسان ایدرم دینجه همان سوید بوضوینده تعداد ایدر (انف
اذن استان) پرویز و قواقی و دیشلر معالز بنه (بطن بنصر بر باز) شکم و سرچده بارمق و فرج معالز بنه
(تقوة عمرة تن) یوز غاز مقدمی و ذکر و اموزایله بیون مایینده اولان تک و نفس طیه و عقل و فطنت
معالز بنه (نثر ثباتی) دیش و اولک دیشلر و معالز بنه (جمجمه جنب جنبه) باش و یان
و آلن (حلق حنک حاجب) یوز غاز چکمه فاش (خد خنصر خاصره) یکا ق و سرچده بارمق
و بوش بو کر معالز بنه (دبر دماغ درادر) ذکر کی مستکره محاکم یعنی دماغ معلوم درادر دیشلر
بتان محاکم اسمی (ذکر ذقن ذراع) عضو معهود و چکمه و قول (رقبه رأس رکه) بیون و باش
و دیز (زندان برزب) بیلاک و روشن کوز و ذکر معالز بنه (سوید زب ذکرند ندماذن بری باقوب
خطابا ندماذن بجه ملک شوبله کولد بکه ارفه سی اوزر بنه دوشدی (ساق سره سابه) فوق قدم که
انجک و کوبک و شهادت باره فی معالز بنه (شفه شعر شارب) دوداق و صاج و یق معالز بنه
(صدر صدغ صلع) کوکس و کوزایله قوللاغک اراسی و باشک نه سنده قیلار بقیان محاکم (صلع صغیر
ضرس) ایکو ککی و اورلش صاج و آزو دیش (طحال طر برطریر) طلاق و هیئات و وجهه الوجوه
معالز بنه (طهر ظفر ظخ) ارفه و طرناق و معالز بنه (عین عنق طائق) کوز و بیون و اموزده
ردا محلی معالز بنه (غیبه غلصه غنه) نسانده یاغ و رأس و حلقوم و خبشومده صوت معالز بنه
(غم فک فؤاد) آغز و دوداق و قلب معالز بنه (قلب قفا قدم) بوزک و اکسه و ایاق معالز بنه
(کف کتف کعب) آوج و اموز باشی و ایاقلرده اولان سوری ککک که طوقی معنا سنه (لسان
لحمه لوح) دل و صفال و کوکس ککی معالز بنه (مرفق مخزنکب) درسک و بیون ایچنده اولان
کک و اموزده نالز بنه (نفوذ غناب نی) ذکر کی مستحیی الت اسمی و دیش و ایاق باغی معالز بنه
(هامه هیف هنف) باشک نه سی و قاری بو کر اولق و صوت معالز بنه (وجه و وجه و رک)
یکاق و یوز و اویلق معالز بنه (عین یار یافوخ) صاغ و وصول و دماغ معالز بنه (وقفا که
سوید بوجه محرر اوچر اوچر تعداد اید کد نصکره سر عتله حرکت و پیشگاه ملکده زمین
بوس اولد کده عبد الملك حفظندن ناشی ضحک ایدوب والله بونک اوزر بنه دخی زیاده بولغا
دیوب مطلوب سوید که اعطاسنه فرمان و احسان فراوان ایچندر (حکایت) درسماحت و شجاعت
و فصاحت و ندامت (حجاج) حجاج بن یوسف ثقفی فصاحت اولوب بو قدر عشوی و اسراقی یعنی
ظای ایله بله محنی و جواهر ایدی بر شیده استغرا باکولسه فی الحال کرات ایله استغفار ایدر ایدی
بهر کون قوریلان یک عدد سفره ده اوزر اوزر آدمیلره اطعام و سفره لری بالذات طولاشوب
ای اهل شام اتمک کزی طوغرابوب اکل ایدک بنه سره تازه سی کلسون دیو اکر اکر ایدر ایدی
طعامدن بعض ناس نیچون تخلف ایدوب کلورل دیو سوال اید کده بلا دعوت کیکه جرئت
ایچزل دینل کده بن خلقه شمعی دعوتی ایدم طوغد بیقی و قنده همان کلسونلر دیو سفره سنی
عام ایددی (عبد الملك بن عمر نام راوی حکایت ایچندر که امویه دن مارالیان عبد الملك بن
من و ان اهل عراقک اضطراب احوالی ایچکله تدبیر ایچون رجال دولت و رؤسای عسکری
حضور بنه جع ایدوب * ایها الناس ان انفرق کدر ماوئا و کز غوغا و ما و الملح عذبها و عظم
خطبها و ظهر صرامها و عسر اخادیراتها فهل من مهملهم بسف فاطم و ذهن جامع و قلب رکی

وانف حی فیمحمد نیراتها و یردع غیلانها و ینصف مظلومها و یداعوی الجرح حتی یندمل
فینصفوا البلاد و انما العباد * کلامیه استجواب یعنی ای رجال دولت و ابطال سلطنتم عرق عرب
افلینک آب استانی یولادی و غوغا سی جوغا لدی و آنش فته ظهور ایدوب سویدر می
کوجلدی ایچکرنه بر محمد و ارمیدر که سیف صیارم و عقل حازم و دل صاف و انف حی یعنی
حیث و عار ایله کیدوب آنشکده فته فی اطقا و مع مودیا فی اجرا و مظلوملره انصاف و جرح
سینه مدا و اولطغله اولکالده و بوجوهله بلاد کس صفایده و عباد امین اوله دید کده هر کس
ساکت اولوب انجق ایچلرنه بولان حجاج که اول وقت قدر محرب عبد الملك دکل ایدی ایلر
کلوب ای امیر المؤمنین عراقی خد فته برار بن دیو استند امارت ایدر عبد الملك دخی لله ابوک
یعنی یا ایا که رحمت سن کیمسن و قنی قبیله دنسن دید کده * بنم لیث صیارم و هز بر هشام
بنم حجاج بن یوسف و قبیله کهور خوف و مستعمل السیوف اولان تقبدر دیدی لیث ارسلان
و عصام یوزی دوغز یعنی کسچی فلیچدر بورا ده صالدر یچی ارسلان دیمک اولور هر بر دخی
ارسلاندر هشام قنی نسته فی قریحی دیمکدر مبالغه صیف سیه کهور مفاره مناسنه اولان کهفک
و خوف موت مناسنه اولان حنک جملر بدر که قبیله مذکوره فی شجاعتله و صغدر بعده
عبد الملك حجاجه سن بر کده و طور دیوب بنه حضاره خطابا * مال اری اللبوث مطرقة واللسن
متعقلة * یعنی یونه حالدر که بن ارسلانلری باشلری اشاغی به صارقش و دللری طوئش کور بر
دید کده کذلک بریستدن جواب صادر اولمجه بنه حجاج فالتوب * انا یجندل الفساق و مطنی
نار التفاق * یعنی بنم فاسقلری قریحی و نار تفاق سویدر یچی دید کده عبد الملك نجاهل طریقیله
سن کیمسن دیور صورتی کوسر دکه * انا قاصم الظلمة و معدن الحکمة الحجاج بن یوسف
معدن العفو و العفو به و آفة التکر و الیة * ایله جواب یعنی بنم ظالملری کسر اید یچی و حکمت
معدنی حجاج بن یوسف که اقتض صاحبیه عفو و عفو به معدن و منکر و فبیج و شک و اکدار دهره
آقیم کلامنه شتاب اید کده کذلک مالک اوزاق کیت سن اول امره اولما سن دیوب بنه حضاردن
استجواب ایدر کذلک ساکت اولد قریحی حجاج کور یچک عراقه ارسلاله اهل بنم دید کده بو کره
ایک * اذا ظنک صاحبها و الطائر تصیح یفناها * یعنی بندخی همان حکومت عراقک اهل سنی
ظن ایدرم زرا هر قوش برنده آواز ایدر سنک برک او را سیدر لکن با بن یوسف هر بر مصلحتک
اهلیته بر علامت و ایدر سنک حکومت و امارته علامتک ندر دید کده حجاج امارت امارتم مجلنده
عقوبت و عفو و اماسک و بسط و تعبد و تقرب و جفا و احسان و تأهب یعنی آماده امور و حرم
و دریای حروب و قتاله قور قز قلبه طالعندر که بمله مجادله ایدنی قطع و تخافت ایدنی ترع
و قریب اولنه اکر ام و استیجان ایدنلره اعطای امان و اطاعت سرعت ایدنلره فعل جیل ایدر مکه
اشنه بنم علامتم بودر ای امیر المؤمنین بر کره بنده کزی تجربه بیور اکر مبالغه و ججهله بلا موجب
اعتاقی فاطم و اموالی جامع و اروه سی نازع اولد یغم مسموع ملوکانه اولور ایله ملک ایچون اشیا
و اموری رؤیتده تقع و فائده و بر یچی بنده ل و ایدر بنی تبدیل واکه امارت عراقی فجمیل بیور لکن
هر چند جند و ناس کشیر ایله ده بو امر خطیری اقامه ایدر هر دقلیدر دید کده ملک سن اکا اهل سن
بحاج اولد یغک لوازمی آل همان کیت دید کده حجاج کفایت مقداری جند و مال دیچک صاحب
جند یعنی سر عسکر بنه و خازنه یعنی خزیننه به مأمور اولنه حجاجک استدیکی اشیا و اجنادی
و رک و اطاعت ایدک دیو فرمان ایدر و اول دخی تدارک لوازم ایدوب عراقه حازم اولدی (راوی
حکایه در که اقامه صلات ایچون جامع کیر کوفده بولند یغمر خللا ده ناکاه جامع سر عتله بری
کلوب اشنه حجاج ملک عراقه امیر اولد یغی حانده کلور دیو خبر و بر دکه ناس استقبلانه شتاب

و حجاج دخی باشد صاردیغی فرماری علامه نك اوجونی پوزینه نقاب و یوحاله مسجد دخول
 و بیان خلقده آجیلان بولدن منبره صعود ایدوب جامع طولجی قدر حرف واحد تکلم ایلدی
 اهل کوفه اول ایلده روت و یسار اربابی اوللرله بکر منبر اونوز قدر عید و ایاع و تلبس
 انواب جیلده باهر الاماعله کلدیلر و ایچلریدن غیر بن صابی التیمی حجاجی سیکارانه منبر اونوز
 کورد کده یاننده بولنان کیمسه به استر بسکر شو شخصه سرک ایچون سب و دشنام ایدیم دید کده
 هر قدر منع ایتمش ایسه زده دکلوب باری تعالی مئی امیه نك ظالمترینه لعنت ایسونکده بومقوله
 شخصی عراقه والی و مسلط اهالی ایتدیار و امیر اولقه عراق ضایع اولدی دیوب آخر دشنامده
 * فوالله لوکان هذا کلاما کا هو ما کان بشی * یعنی حجاج شو حالیه قتی طاش کی قوتی اولسه
 یا خود ببالفه ایله سولیمی یعنی بلیغ اولسه یته بزم یا نمرده برشی دکلدر دیو حجاجی استغفار ایتدی
 یته حجاج عین و یسارینه نکاه ایدرک برلنه نفوه ایتدی وقتا که جامع طولیدینی کورد کده جیتر
 تمام اولدی دیو اسنطاق ایتدی جواب و یرمد کلری کورد کده تکرار بن سرک مقدار اجتماع کری
 بیلیم بتدی دیو خطاب تا کید نصاب ایدوب ایچلریدن بری اصلح الله الامر دعاسیله تماما
 جمع اولدق دید کده همان حجاج نقابنی قالد یروب قائما حرکت و اول کلامی اوله رق * والله
 انی لاری رؤسا یتمت و قدحان قضا فها وانی لصاحبها * یعنی خدایه قسم ایدر مکه بن براز باش
 کوررمکه اولمش میوه کی دوشرمسی قریب اولمش و اول باشلرک صاحبی یعنی دوشرب میجی
 بنم * وانی لاری الدماء تفرق بین العیام و الیام * یعنی بن علامه زله صفالرا راستده قانی بارلار
 و یلدر کوروزم * والله یا اهل العراق ان امیر المؤمنین نرکاتنه بین بدیه فجمع عیدانها فوجدنی
 امر عود و اصلها مکسرا فرما کم بی لانکم ظالما اکثرتم الفتنه و اصطحبتم فی مواقف الضلال
 والله لا نکلین بکم فی البلاد ولا جعلکم مثلا فی کل واد و لا ضربکم ضرب غرائب الابل وانی یا اهل
 العراق لا اعد الاوفیت ولا اهرم الا امضیت قایلی و هذه الذرافات و الجماعات و قبل و قال و کان
 و یكون یا اهل العراق انما اتم اهل قریبه کانت آمنه مصیبه یأتیها رزقها رغدا من کل مکان
 فکفرت بانعم الله فانما هو عبد القرآن من ربها فاستوثقوا و استقیوا و اعلموا و لا یعملوا و یأبوا
 و یأبوا و اجتمعوا و استمعوا فلیس منی الا هدار و الا صکار انما هو هذا السیف ثم لا یسلخ الشفاء
 من الصیف حتی یزل الله لامیر المؤمنین صعبکم و یقیم له اودکم ثم انی وجدت الصدق مع البر و وجدت
 البر فی الجنة و وجدت الکذب مع الفجور و وجدت الفجور فی النار و قد وجهنی امیر المؤمنین البکم
 و امرنی ان اتفق فیکم و وجهکم لمحاربة عدوکم مع المهلب ابن ابی صفرة وانی اقسم بالله لا اجدر جلا
 یختلف بعد اخذ عطائه بثلاثة ایام الا ضربت عنقه * یعنی خدایه سوکند ای اهل عراق که
 امیر المؤمنین عبد الملك اوق قندیلی یعنی اوق قبور بنی پیشکانه قویوب اوقلر نیک هموار
 و اوزونلر بنی جمع ایله ایچلریدن بنی سیرده اسرع و قیروب اصابت ایتده اصلب بولوب اوزونلر
 آتدی زیر اسرفنه و فسادی آرزوب ضلال برلنده بان کلدیکر * والله سزه برکونه عذاب ایدر مکه
 بلاد مادی عبرت و هر و ایدده ضرب مثل اوله رق مدار صحبت اولور سکر اورکک دوه رکبی سزی
 ضرب ایدرم و تریه کز بولنه کیدرم ای اهل عراق بن و عیدی ایغا و عیدی امضیه محصرم
 اشوزور بانه جعیندن و کفت کو اولدی و اوله جق و شویله و بویله دیو اراجیف تکیونیدن
 صافنک دیوب آیت کریمدن بالاقباس ای اهل عراق سز آینه و مطبشه اولان شول قریه اهلی
 سز که رزق هر بدن اوسع اوله رق کلکده ایکن جناب جفک نعمتی کفران ایله باری تعالی و تقدس
 قبلندن و عید قرآن یعنی عذاب طغیان انلره کلشدر آرتق اعتماد و استقامت و عمل خیر اونوز
 اولوب راه بخاندن میل ایتیک امیر المؤمنین مایعه و بکا اطاعت ایدوب لواء امارم تحتده اجتماع

وامری استماع ایلک بدن بغیر حق فان دوکک و هدر دم ایتک مشور دکلدر اشو سیفه صیف
 حقیقه ناقسر بن جناب حق سرک صعبکری دلیل و معوجکری مستقیم ایدر تحقیق بن طور یلغی
 بر ایله برابر و بری دخی جتنده و کذبی فجور ایله نیکسان و فجوری دخی نازده بولدم یعنی سوزنده
 و اوزنده صادق تحقیق امیر المؤمنین بنی سزه کوندردی و سزه انفاقله امر ایتدی و سزی امر اسندن
 مهلب بن ابی صفرة معینده عدد و کز محاربه سته مأمور قلدی و خدایه آند ایچر مکه اعطادن اوج
 کوند نصکره تخلف ایدر کیمسه بولور سزم بویونوی اوروزم دیو بلیغاه خطا ایتد نصکره
 غلامنه امیر المؤمنینک فرماننی اوقو دیو خطاب ایدوب و اول دخی آجوب قرائنه باشلوب
 * بسم الله الرحمن الرحیم من عبد الملك ابن مروان الی من بالکوفه من المسلمین یسلم علیکم *
 عباره سته کلد کده مستقیمک رد سلامی لازم ایکن بر کیمسه رد ایتدیکنی حجاج کورد کده غلامنه
 صوص دیوب و یوز بنی خلفه دونوب امیر المؤمنین سزه سلام ایله تلطف ایتمش ایکن سز سکوت
 ایتدیکر اشته ادب کز معلوم اولدی اما بن سزه والله اشیر ایددن باشقده ادب تعلیم ایدرم نعر بضله
 یته غلامنه اوقو دیوب قرائتی ماده سلامه کلد کده جله سی و علی امیر المؤمنین السلام دیو
 اجابت ایتدیار بعده حجاج منبردن انوب فی الحال عطایا ل بنی توز یعه قیام و هر کمن اخذه اقدام
 اونوز ایکن بر پیرر عشه دار کلدیکه ذکر اوانسان عمر ابن صاید رای امیر بنم ضعیف حالنی
 کورد کده سفره قدرتم یوقدر بدن اقوی اولان اوغلی بدن بدل ایت دیو رجا ایتد کده حجاج
 حل قبوله ضبط ایلدیکی خلالده میان خلفدن بری ای امیر بوجکدر ییلور مین دید کده حجاج
 بیلیم دیچیک اشته بوشخص حضرت عثمان رضی الله تعالی عنه شهید اولدقده بطن مبارکی
 اوزرینه پای مردار ایله باصفه جسارت و ایکو کلکدن ان ایکسنی کسریله * همت
 ولم افعل و کدت و لبثنی * ترکت علی عثمان نیکی حلاله * یعنی قائل اوله رق اهانت ایدن
 عمر ابن الصایدر دیو خبر و یرد کده حجاج حدت امتزاج جو یردوب حضرت امیر المؤمنین
 عثمان رضی الله عنه یوم شهادت لرنده ایتدیکک اهانتک فاعلی سجنسن سنک قتلکده تحقیق
 مسایله صلاح و خبر وارد دیوب جلادینه امر ایتدیکه فی الحال بوی اوردی و بوقضیه سند نصکره
 آواز نه نفوذ حجاج عرافده نتیجه پذیر قرار اولدی (وینه) حکایات حجاجدندر که مأمور اسلبلاسی
 اولدینی دیر حجاج نام موضعک اسراسی قتلده و اعطای اموالده افراط و اسراف عبد الملك
 ابن مروانک مسعودی اولدقده کو جنوب حجاجه تهدید امیر * اما بعد فقد بلغنی هنک اسراف
 فی الدماء و تبذیر فی العطاء و قد حکمت علیک فی الدماء فی الخطاء الدیة و فی العهد القود
 و فی الاموال ان زدها الی مواضعها ثم نعل برأی فانما هو مال الله تعالی ونحن اماناؤه فان کنت
 اردت الناس لی فاعطانی عنهم وان کنت اردتهم لنفسک فاعطاک عنهم و سیأتیک منی امران
 لین و شدة فلا یومئذک الا اطاعة و لا یوحشک الا المعصية فاذا اعطاک الله عز وجل الظفر
 فلا تقتلن جانها و لا اسیرا * دیو یازدینی فرمانکه مالی مأمور اولدیفک برده قتل و اعطاده اسراف
 و تبذیرک مسعودی اولدی قتل خطا ایسه دیت و قصدا ایسه قصاص امرم اولشدر تبذیر
 ایتد یکنک اموال برینه رد و یوند نصکره نوحهله رأیم اولور ایسه مضونیه عمل ایدم سن مال
 مذکور امانت الله و بر امناسی براکر اموال مذکور بنی بذل و تبذیر ایله قصدک نامی طرفه جلب ایسه
 بونکله انلری بدن مستثنی ایدم مر سن یعنی بلاموجب اعطای مال ایله جلبک سکا فاندسی
 یوقدر یوق اگر نفسک ایچون ایسه بودخی معنی دکلدر قریبا سکا ایکنی امرم وارملودر
 بری رفق و یری شددر شدندن سنی امین ایدم جنک انجیق امرم اطاعت و وحشت و یره جنک
 مجرد معصیتد جناب حق فضلیله سکا ظفر احسان ایلد کده رومال ایدن اهل نیاز و اسرا بی

البته قتل ایامه دیمکدن عبارتند عبد الملك فرمان مذکورك ذیلته دخی اشو ایسات تیه
سمانی نظم ایدوب یازردی * اذا انت لم ترك امورا صكرتها * وتطلب رضای بالذی
انت طالبه * فان رمني غفلة قرشیه * فیارب ما قد غص بالماء شارب * وان ترمي وثبة
اموية * فهذا وهذا كل ذا انا صاحبه * فلانامني والحوادث جنة * فانك مجري بالذی انت
كاسبه * ولا تعد ما يأتك مني وان تعد * بمن به يوما عليك نواده * فلا تمنع الناس حقا
علمته * ولا تمنع الناس ما ليس واجبه * فانك ان تعطى الحقوق فاعط التوافل شئ لا يبيك
واهد * مال ایسات مذكوره اگر بنم كریه كوردیكم اموری ترك ایجاب وطلب وعل ایلدیك
شیده بنم رضای طلب ایجابك واكر بنم ترك مؤاخذه بی كوردیك منته اول ای حجاجكه
سرخازانی كوردیسن زبرا بعض كره صوی اختیار یله اروا ایچون ایچن كیمه نك بوغازده
طوروب مایه هلاكی اولورودخی بندن مؤاخذه ده صجرامنی یعنی فی الحال اجرا ایلك كوردیسنكه
اول ترك ایله صجرامنك صاحبی بنم یعنی مسامحه و معافیه به مقتدرم حال بویه ایكن دهرك
سماقب اولان حادثه لردن امین اوله كه كسب ایلدیك شیده خیرا وشرایرا كوردیسن
و بنم امریعه تعدی ایچد اگر ایدرایك كونلده بركون اول تعدی سبیلله هلاكك تحقق ایدوب
ناده ل یعنی سكا بكا ایدبجیلر اقامه اولور ناسك حقیقی یلدیكك وقتده منع ایچد یعنی ویر و واجب
اولیان نسته بی ورمه و اگر حقوقی اعطا ایدرایك مشاب اولورسن و واجب اولیان نسته بی
اعطاده و اهدب العضا یا اولان واجب تعالی سكا ثواب و یرمز دیمكدر (وقتا كه فرمان مذکور
حجاجه وارد و مفهومی معلومی اولدقده اشو عرض حال یازدی * اما بعد فقد ورد كتاب امیر المؤمنین
یدكر اسراف فی الدماء و تبذیر للاموال و لعمری ما بلغت فی عقوبة اهل المعصية ولا قضيت
حقوق اهل الطاعة فان كان قتل الهامة اسرافا و اعطای المطيعین تبذیرا فلیض امیر
المؤمنین ما سلف و والله ما اصبحت القوم خطا فادبهم ولا ظلمهم فاقدبهم ولا قتلت الا لك
ولا اعطيت الا فبك و السلام عليك و رحمة الله و بركاته * یعنی امیر المؤمنینك بوعبد كثرینه
نسبت اولنان اسراف و تبذیر و امر هما یونته مخالفتدن ناشی تخويف و تحذیری ناطق فرمان
عالیشانلری هامة زبب ورود اولدی قسم ایدر كه عقوبت اهل معصیت و اعطاء حقوق
اهل طاعتده مبالغه ایجابك كه قصور ایتم اكر عصای قتل اسراف و مطاعره اعطام تبذیرایسه
اشو كاهمی امیر المؤمنین عفو یورسونلر و الله خطاه قتل ایچد كه دیت ویره و ظلم ایچد كه
قصاص اولنه قتل ایچق سنك نفعك ایچون و اعطام ایچق سنك نفعكده در دیمكدر حجاج دخی
عرض حال مذكوردیك آخرینه بویایق یازدی * اذا نالمني ابني رضاك و اتق * اذالك فبوی لا توارى
كواكبه * و الامر ی بعد الخليفة جنة * نغیه من الامر الذی هو راكبه * اذا قارف الحجاج
فبك خطية * فقامت علیه بالصباح نواده * اذا نالمني ابني الشفيق نصحه * واقضى الذی تسرى
الى عقارب * و اعطى المواشي فی البلاد عطية * لیوم الذی ضاقت علی مذاهبه * فمن شق
یومی و رجو مودنی * و یخشی غدا و الدهر جم نوابه * و امری بك اليوم ما قلت قلت *
* و ما لم تقله ما قلت ما یقارب * و مهمما اردت اليوم منی اردته * و ما لم ترده اليوم منی بحاجه * تعف
بی علی حد الرضا لا اجوزه * مدی الدهر حتی یرجع الدرحاله * و الا فدعنی و الامور فاتی *
* شفیق رفیق احكمته تجاربه * اشو ایساتك مالی دخی ای امیر المؤمنین بن سنك رضایك طلب
واذا و عفو یتكدن اتفاق ایچدكم وقتده یوم نعیشتك كوكلری مستوره اولزی یعنی یوم مظلم اولور كه
مراد هلاككرو و اوزرینه جل تقیل اولان امر تقیلدن توق ایچدك كسبه ذات خلافت مایدن
باشقه سپرو صفتنه حق بر یوقدر اكر بیچاره حجاج سنك امر كده خطا آلود اولورسه انك اوزرینه

صحیح الیه اغلیبار القسیر یعنی هلاك اولور اكر بن ناصح شفیق قریب و مضری بكا ساری
اعدای ابعاد ایچدكم وقتده و اكر بن راه بلادده بكا مضایقه كونلده یعنی دار غریبته
رفیق اوله حلقه اعطای عطیه ایچدكم هتكامده یوكون بندن كیم قورقار و مودنی كیم رجایا ایدر
یعنی دهرك نواب و مصایب چوقدر حال فرصته احسان ایچدكم شیده قفادار و یارب اولور
ای امیر المؤمنین امرم سكا یوسنه در دیدیککی دیرم و دیدیکكه قریب اولانی یله دیم یعنی
امرك مطاعدر و یوكون چاكر كدن ارادك نه ایسه بنسخی مرادم اودر و اراده ایچدككدن
بحاجم حد رضایك یلدرك مدی الدهر اندن تجاوز ایچم و الا بنی امور مله ترك ایستقلال و یر
خلفك سوزنی اصغایورمه رفیق و شفقت وارد هر شیده تجربه لم سبقت ایتمش امور دیدیم
دیمكدر چون عرض حال حجاج حضور عبد الملك و اصل اولدقده * خاف ابو محمد صولنی و لم معاود
لامر كه رته انشاء الله تعالی فمن یلنی علی محبة اكتب الیه باغلام الشاهد بی مالایری الغائب
وانت اعلى عیالما هالك * دیواضدار بی قبول ایلدی (مال كلام عبد الملك ابو محمدله مكئی اولان
حجاج صولتدن قورقدی انشاء الله تعالی كریه كوردیكم امره من بعد معاودت ایچز و كریه
خلافه كمز اصكا بحجم بر قرار در اشو بحجته كیم لوم ایدر ای غلام كآب حجاجه یاز كه
حقته بزه خبر و ردكاری شیری كندی كورد و بزه غایب * لبس الخبر كایمان * و فقیحه
حقیقت مصطفی یلور دیمك عرافده * اعلى عین * دیمكدر بورادم عین جاسوس معناسنه مستعملدر
(منقولدر كه حجاج سفك دمابه و آخرك مقتدر اولد بقی امور كریهیه اقدامه مائل اولوب دنیاده
بكا سفك د مادن احب و الذرشی یوقدر دیدیککی كدوسندن استماع اولمشدر (حجاجك
مادری قارعه بنت همام پدری یوسفدن اول حارث بن كده نام حكیمك زوجة سی ایدی حارث
وقت حمرده مزبوره بی دیشلری خلاصه كورد كده تضلیق ایلدی سیبی صورده اكر علی
البحر طعم ایچدكه غایت حربصه سن اكر اخشامكی طعامك بقایابی ایسه مردار مزاجسن
دینچه ام حجاج بونلرك بریسی دكدر ایچق استنك اراننده مسواك فیمقری فالغله تحلیل
ایدمم دیدكده حارث ارتق قدر بویه ایچمش دیواضدار ندامت ایلدی بعده ابو الحجاج یوسف بن
عقیل تقییه واردی (روایت اولمشكه حجاج عرافه امیر اولد بقیه سنی یكری به بالغ ایچمش و فاته
ورحلت ایلد كده سنی الی اوجه و اصل اولمش عتف سیاست و ظلم رعیت و قتل نفوسده برشدده
ایچكه وصف و تعریفی قابل دكل حتی حروب و قتالنده مقتول اوللردن ماعددا جبرا امر یله
بویو اوروللرك عددی یوز یكری درت یكه بالغ اولمش وقت وفاتده اوزرینه قتل و قطع
لازم کلیان نفوسدن سجن و محبسنده الی یك ارلك و اوتوز یك قاری موجود بولمش رجال
ونسای محل واحده حبس ایلیوب و محبسنك مفعی اولمادیقتدن بی جرم و كاه و ضعفای مسلمین
حروبدردن محسن ایده میوب سجنده متأذی اولور ز ایچمش (شعی رحمة الله تعالیه حجاج
مؤمن میدردیو سوال اولدقده بی طاعونه مؤمندر شیطان ایمان ایدلردن ایدی دیو جواب
و یرد كد نصكره دیدیکكه هر برامت خبیث و فاسقارله كلسه لزل دخی بالكر حجاجله كلوردك
وجهكك خبیثلرته غالب اولوردی دیدی حجاجك ولادت حیتده مروج الذهب مسعودیدن
باز احوال یازمش ایسه ده خلاف معقول یلكه مخالف اصول اولد بقیندن ترجه سنه قلم تحریر
اصحیح وضع اولمشدر * ذكر فصحاء النساء * صاحب من طرف رجالدن فصحاء
و حکایاتاری و متصف اولدقاری فصاحت و ما یزی یسان ایدك كد نصكره نسادن استحضار
ایلد یكی فصحاء و اخبار بی بووجهه بیان ایدر (عبد الله بن النخعی یزیدن نقل و حکایت ایدر كه
مأمون خلیفه كوفه ده ایكن زماننده لشكرندن بر سر یه یعنی بر طائفه ایله با قصد صید و شكار

برکون را کب اولور و بدنی به ایدم گذاریدر ایکن رشکاره ملاقی اولور و را کب اولدینی خیل
چا بکاتک غنای صیده طوغری اطلاق ایدر و قووه رقی بکانه تهر قران کتار بنه چیر
و معتدل العیانه بدر سحاک بر ترازه بت عریته به مصافق اولور دختر مذکور نه نهر دن
قریه جغن طولدیروب و اوموزینه قویوب بجه صاعده اولور کن قریه تک اغری جوزیلور
اعلائی صوت ابله شو کلام فصیحه آغاز ایدر * یا ابت ادرك فاهاق غلبی فوها لاطا قد لی بقیها *
یعنی ای بنم باباجم قریه تک اغریه یش یعنی کل باغله زرا اغری بکاغلبه ایلدی اغری
صبط و ر بطه طاقت و قدرتم یوقدر دیمکدر مأمون فصاحتدن تعجب ایدوب ای دختر
قبائل عربدن قننی قبیله دنس دیمجه دختر قننی کلاب قبیله سندن دیو جواب و بر مأمون
بر نهج ابهام و تعریض سنک کلابدن اولمکنه شی سبب اولدی دیدکده ادختر مأمونک تعریض
و ابهامانی تفرس و عین ابله کلابدن دکلم انجق مسافریه اطعام و اکرام و اعتدالی
سبب ابله قتل و اعدام ایدن قوم ککرام غیر شامدتم دیوب بیده مأمونه سندی ای
شابناسک قننی قبیله سندن اولور سن دیو صور دقه مأمون خلیفه دختره انساب عربیه علم
ووقوفک و ارمیدر دیمکدر دختر یلی دیدی مأمون بن مضر حراء قبیله سندن دیدکده دختر
مضرک قننی شعبه سندن اولدینی سوادده مأمون خلیفه * من اگر مها نسبا واعظمها حبا
و خبرها اما و ابا من نهیاه مضرکها * ککلامیله جواب و پردی یعنی قبیله مضر ایچنده
نسبه اکرم و حسبه اعظم و پدر و مادر بوندن خبر لو قبیله اهلنک مها تلو سی اولان شعبه دیم
دیدی دختر مأمونی قصد بقله طن ایدر مکه کنانه دنس لکن قننی شعبه سندن دیدکده
مأمون * من اگر مها مولدا و اشرفها اعتدا و اطولها فی المکرمات بدامن نهیاه کنانه و تخافه *
دیدی یعنی کنانه تک مولد جهتیله اکرمی و اصل و نسب جهتیله اشرفی اخانده دستی اطول
کافه قبیله تک قورقدینی شعبه دیم دیمکدر دخترینه تصدیق مأمونه قبیله فریشت دنس
لکن قننی شعبه دنس دیدکده مأمون * اما من اجلها ذکرا واعظمها فخرها من نهیاه فریش
کلهها * دیو جواب و بر یعنی قریشک ذکر جهتیله اجل و فخر جهتیله اعظمی اولوب سائر
قریش کندور دن خوف و خشیت ایلر شعبه دیم دیدکده دختر عین ایدر مکه بنی هاشمدنس
لکن بنی هاشمک قننی شعبه دنس دیمجه مأمون * من اعلاها منزله واعلاها قبیله من نهیاه
بنی هاشم و تخافه * یعنی بنی هاشمک منزله و مرتبه و قبیله و شعبه جهتیله اعلائی و سائر
شعب بنی هاشم کندور دن خوف و خشیت ابله ممتاز و مستثناسی اولان شعبه دیم دیدی دختر
اشبو کلامی کوش در ایثله استماع ایتدکده اداب ملوکانه به بالرایه خلیفه اولدینی فهم و تفرس
و تقبیل زمین ایدوب * السلام علیک یا امیر المؤمنین و خلیفه رب العالمین * دعا و تعظیمن
ایدوب حضور خلیفه ده نظر بر قدم برله قیام ایلدی دخترک یوفصاحت و ادبندن مأمون
خلیفه به صفا عارض و زیاده سیله بمنون و ضرور اولوب بوگون بویه رشکاری قد
کند بخیر ایتدم والله حر مسرای ازدواجه ادخال ایدرم دیوب عسکر و خدم و حشم
و رودینه تک توقف ایدوب کلوب اوناغی قورلدقده فرسندن نزول و استراحت و قبیله دن
دخترک بدر بنی اجضار و دعوت و او محله جاریه بی ککندویه عقد و نکاح و دختر ابله
بالمرافقه سر ایلرینه رجعت و عودت ایلدیلر مأمون خلیفه تک فرزند عیاس اشبو دختر دن
تولد ایلش اولدینی مرویدر (حکایت اولمکنه کبار عربدن نهانک کریمه سی هند عصر
وزمانک قد و قامت و حسن و طرواوت جهتیله اعلی و ممتاز و مستثناسی اولدینی حجاجه وصف
و تعریف اولدقده حجاج کندوی خطبه و مهر و صداقتدن ماعدن ایکی یوز یک درهم هدیه ابله

نفسه عقد و تزوج رله داخل اولدقده نصکره مز بورمک بدی بلده سی اولان معریه رحلت و برعت
انده اقامت نصکره امر عبدالملککه عرافه کلوب و انده بر اقامت خلای یوما من الايام غیاب حجاجده
هند بلده مرآه نظرونکاه و حسنه معیا هند عری قسر اغندن تولد اغمش بر بندر که کندی به
قار جکمتدر اکرولد کریم ذکر طوغر سه خیر و شرف هنده راجعدر یوق اگر قار
طوغر سه قاردن اولشدر هنده عیب یوقدر مآلنده اولان * و ما هند الامیره عربیه *
* سیله افراس بحالها بغل * فان ولدت خلا فقه درها * وان ولدت بغلا فجاء به البغل *
شعر به هجو حجاجه مدآه ایدر کن حجاج قطعه مزبوره بی ایشندیکی حالده یانه غضب
اکود ککروب طلاقه نیت ابله چقبوب خواص انباغندن عبدالله ابن طاهر نام کیسه بی
ایکی کله ابله که * کنت خفت * در بالوکاله افاده ایت و مهری اولان ایکی یوز یک دراهمی
استهال کیت دیدی اولدینی واروب عهده و کالنده اولان تطلیق و دراهم مذکور بی اعطای ابله
بیان ایتدکده هند اظهار سرور ابله * اعلم یا ابن طاهر اننا کنا فاجدنا و بنا فمائدنا و هذه الدرهم
الوفیه بشاره لك بخلاصی من کلب ثقیف * دیدی یعنی ای طاهر زاده حجاجه همملوت ازدواج
اولدیمه و الله بمنون و ائدن افزایه نادم دخی دکلر اشو ایکی یوز یک درهم اولد اقیف
قبیله سی کو بکندن خلاصم ایچون سکا مژدگانه اولسون دیوب وکیل طلاقه بخش ایلدی
و قنا که حجاجک هندى تطلیق ایلدی و مزبور تک حسن و جالی و فصاحت کلام و درج کالی
عبدالملک بن مروانه واصل و هندى تزوج و نکاح ایتدکده طالب اولوب فرمان نامه ارسال ایلدکده
هندک عبدالملککه اعتذارانه تعظیاتی مشکل یازدینی عریضه سنه * ان الاتاء و لغ فیه الکلب *
عباره منی درج ایتدیکه مال طالب اولدیکدر کاسه بی کلب بلادی یعنی بنی حجاج ازدواج
ایتدیکدر حر مسرای ملکه لایق دکلم دیمکدر اشو جواب اعتذار مدار واصل حضور ملک
اولدقده خطبه سندن فارغ اولوب (اذا ولغ الکلب فی اناه احدکم فاعیلوه سبعا و عرفوه الثامنة
بالنزاب فاعسلوا الاناء یحل استعماله) ازیله بالاقبایس فرمان نامه یازوب خواهشکر نکاحی اولدی
مال اثر مذکور (اگر سزک بریکرک صوفائی کوک یلاسه اول قای بدی کره صوابه غسل ایدک
سکر نیجده زایله مسح ایدک سکره زای دخی غسل ایدک اول قاب پاک اولوب استعمالی حلال
اولور دیمکدر چون فرمان نامه بی هند اوقیوب بخالفی عذیم الامکان اولدینی یقین ایتدکده
عقد عقد انجق بر شرطه جل اولور شرط ندر دیو سوال ینور یلور ایه وال عراق اولان
حجاج معریه دن دارالاماره به قدر مترین و متعلی اولدینی البسه فاخره سندن تجرد ابله عربان
و ماشی اولور ق را که اولدیم محلی سوق ایدر رک روان اولمشی استر جامدر دیو یازدینی
عریضه سن عبدالملک قرائت ایلدکده خندان و حجاجه هندک استدعای اوزره نویسنده
فرمان اولدی حجاج دخی امر خلیفه به مسارعت و بلده معریه کوفه دن عزیمت ایلدی هند کرانیه
حلی و البسه فاخره ابله مترینه و جعب خدام و جوار بی اطرافنده مجتمع اولور ق محله را که
و حجاج زمان بعری بدک ساره اولدی و محله اولان هیفاد نام دایه سیله استهزایه آغاز و پرده
محلی دایه قالدیردوب حجاجی کوردکده ضحک ایدردی حجاج دخی تعریضا * فان تضحکی منی
فاطول لیل * ترکک فیها کالغیا المفرج * یعنی شمدی بنی استهزایله کولرایسک کوچد کلز زرا
بوندن مقدم سنی اوزون کیمه ز ایچره بوش جامه کی صوبوب ترک ایتدیم سنکه هم اغوش
اولشیم دیمکدر هند دخی جواننده * و یا بنی اذا ارواحنا سلطت * بما فقدناه من مال و من نسب *
قالل مکسب والعز من نجمع * اذا النفوس و قها الله من عطب * شعر بنی انساب ایلدیکه مالی بن
مالرک و نسب و عز یرک فقدانه روح و سلامت ایدکده مبالات و تأسف ایتد زرا الله تعالی

نوسری هلاکدن و قایه ایلدی مال ضایع کنت اولتور و عز و شرف دجوع و عودت ایند دیمکدر
 بوجاله کلوب دارالاماره به یاقلشد قنده هندیه حاجی استهرا نیتیه کار محمدن بره برالتون آتوب
 حجاجه خطابای جلال بزدن بر درهم دوشندی بول ویرید کده حجاج ازمه نظر و آتیلان
 دیناری کوزوب ساقط اولان التوند دیمکدر دوشندی بول ویرید کده حجاج اکتودر دیو
 جواب ویر بعد الحمد لله که بزدن بر درهم دوشندی خدای اکرم بزه التوله عوض و کرم ابدی
 دیوب حجاجی الزام ایند کده خجیل اولوب من بعد سکونت ایلدی خلاصه کال اختتام واکرامه
 سرای عبدالملک واصل و ازدواجیه ملکه صفا حاصل اولدی صاحب المستطرف بعض نسخ
 ادیه ده و حکایه بی طویل الذیل کوردم ایسه ده اشبو قیل ایلد اکتفا اینتم دیمکدر بوقیر
 طابعه قالسه بالکلیه طبعی بلاغندن معدوددر (حکایه اولمشکه هرون الرشیده صامق ایچون
 بر جازیه عرض اولتور جاریه به نظر و دقت ایدوب بایته اکر یوزنده کلف وافتده خنس
 اولمشکه آلودم دیدیکنی جازیه ایشتد کده ای امیرالمومنین رخصت یور یورایسه برسوزم
 وارد دیو رجا بزه مرخصه اولد قده * ماسم الظبی علی حسنه * کلاوالا بدر الذی یوصف *
 فالظبی فیہ خنس بین * والبدرفیه کلف بمر ف * قطعه سنی انشاد ایندی مالی خلی یعنی
 کک و بدر حسنه مشهور ایکن بری خنس دن یعنی بوری اعتدال دن خارج یوکسک اولدن
 و دیگری کلف دن یعنی لکه دن سالم اولمادیلر دیمکدر کلف یوزه عارض اولان موصام کی راز
 اوافق نسنه لره و سباه ایلد قزل یلنده اولان او نه دیر ل بعد هرون جازیه تک فصاحتدن
 حذایله شراسنه امر ایتمکدر (و مامون خلیفه به دخی حسن و جلاله بارعه و هرون کالد فائده
 بر جازیه عرض اولتوب لکن لک و طوبال اولمغه عیب و قصوری اولدیغدن جازیه بی صاحب
 کتورک دید کده جازیه * یا امیرالمومنین انه فی وقت حاجتک لایکون بحیث تری * دیدی یعنی
 ای امیرالمومنین بنده اولان عیب امری بی وقت حاجت کرده کور اولماز سکر دیمکدر مامون
 خلیفه جازیه تک سرعت جوابدن محظوظ اولوب شراسیله امر و فرمان ایلدی (حکایه
 اولمشکه ظرفای کاب و شعرادن کریم الماک برستان کارندن بکر کن قسرنه بر نازه دختر
 جستا کوروب حسن جیالنه واله و حیران اولدی خانه سنه کلد کده هدیه نفیسه دوزوب کندی
 خند متده اولان بر عجز ایلد ارسال و قصر مذ کورده هجیامه وصال آرزوسنده اولدیغنی
 یازدیغنی محبتنامه ده رمز ایلدی دختر ذات زوج اولمغه مرانی فهم ایدوب هدیه سن قبول
 و بالمقابل بر مقدار عنبر اوزده بر آلتون دوکه قویوب و بر مندیله صاروب عجز مزوره اشته
 محبتنامه تک جوابی بودر دیو انجساف و ایصال ایلدی کریم الماک بو اشارتدن بر معنی فهم
 ایلده مدبکتدن واله و تحبیده ایکن کریم الماک حدیثه السن بر کریمه ادیه سی واریدی پدر بی
 حیران کورنجه سینی استفسار پدری دخی اکا عنبر دوکه بی ازانه و اخبار ایلد کده معناسی بودر
 دیه رک کریمه بلیفه * اهدتک العنبر فی جوفه * زوز من التبر خفی اللثام * قالز و العنبر معناه *
 زر هکذا مستخفی فی الظلام * قطعه سنی انشاد و معناسی تفهیم ایلدی دختر معنای قطعه سا که
 عنبر ایچنده آلتون دوکه اهدی ایلدیکه نقایده کبر الخش زردیمکدر و عنبرده کیچه به اشارتدر فذلک می
 کیچه ایچره کز ایچه قصر و صاله جیق دیمکدر مآلده در کریم الماک کریمه سنک عقل و فطانت وزاده
 فصاحتی استحسان ایلدی (قلت) لکن فیها ما فیها (حکایه اولمشکه بی غیم قیلده سندن بر کز و هک
 اول فعل مضارع یعنی مضارعت حرفی مکسور قیلاری قاعده لاندن اولمغه اوطا قندن بر شایه
 جلیله حسنه ذکر ای آتی نکسته به بنشاء بر ظریف کیسه شرمسار ایتک ایچون لطیفه طریقه
 * لای شی فانی غیم مانکتون * یعنی ای غیم ایچون سوز کینه لیز سکر یعنی سنک قیلده کینه

قولنیز دیدی شایه جلیله دخی نولک کسر یله * ولم لانکتی * دیدی معناسی ایچون برل کینه لیز
 دیمکدر قرک بوسوزن اشیدیلر کولوب بد و اول ظریف دخی ایلده رم دیوب قردخی اکر چه اوتوب
 لکن اتعالم قصیده ای بکت عروض یلورمسن دیکده یلورم دیو جواب ویرنجه شاعرک
 * حولوا عنا کینیتکم * بانی جلاله الخطب * قولی تقطیع ایلد دیدی معنای قول مذکور ای
 ابولهبک قاریسی اولان جلاله الخطبه ملقبه ملعونه تک قیلده سی بزم طر فزدن کنیه کزی
 قالدیرک دیمکدر (وقتا که ظریف مر قوم تقطیع باشلوب * حولوا عن * فاعلان * نا کنی *
 فاعلان قالدقده قز و ظریفک ایقاد اشلری کولوب آفرین ای دختر اخذ نار ایتدیکه کتدک
 دیدیلر (قرک نکستی دن مرادی اسکندارن مضارع متکلم مع الفیر اولوب معناسی بروجه
 بحر بر ایچون کینه لیز دیمکدر اما مضارعت حرفی اوزره کسر ایلد اوقوندقده ناک دیمکدر
 نکت ماضی مخاطب و آخرنده کی یا متکلم ضمیری اولوب معناسی ایچون بکا جاع ایلد ک دیمک
 اولور که ظریف مر قوم ایلده رم دیو بو معنای اخذ ایدوب قزی محبوه ایتمکدر و خط عروصده
 اندی التقطیع نا کنی دخی بنه نیک ماده سندن بی دوزدی معناسی جیقار (اشبو حکایه مأمور
 مطالبه سی اولدیغیز نسخه مترجمده بر غریب صورته کیرمشدر که بیان اولنله اینانلار (وینه
 حکایه اولتور که بر رجل شاعرک هلاکنه فرصت کوزه در هدوسی واریدی کونلرد بر کون
 شاعر مذکورک فرصتی دوشوروب قتلنه مباشرت و اولدخی خلاصه چاره سی اولمادیغنی تیغ
 ایدوب چونکه بی قتل ایلده چکسن یاری شو و صیتی خالنه کیت سوبله یعنی شو مصراعی
 اوقو دیو رجا اولدخی قتل ایدوب و خاله سنه واروب مقتولک سبارش ایتدیکی * الایها البتتان
 ان ایاک * بی اوقودقده مقتولک قزلری دیکلوب هم زبان اوله رق * قتیلا خدا با نازار من
 اناک * مصرع نایسی اوقوبوب سن یا امرک قاتلین دیو طوتد یروب حاکم حضورند
 اقرار ایتکله قتل ایتدیرلر معنای مصرع اول ای قزل تحقیق بابا کز و معنای مصرع نای
 مقتولدر سزه کلانی طوتوب اخذ ناز اید سکر دیمکدر که قزل اقتضای فصاحتله اتمام بیت
 ایتلدر (قلت) فنی بدیده اشو صونه احتیاجک دیرلر (حکایه اولمشکه فصاحتدن اسم نصغیر ایلد
 کثیر که عرب نکارلندن عزه نام محبوه تک عاشق افتاده ملازمی اولمغه بالاضافه کثیر عزه دیو
 مشهور اولان شاعر خزاعیدر بر کون عازم طریق ایکن کیچه جکی برده بر کور عجزه راست
 کلوب صاوش دیو جاغر قاری طار بلوب سن کیمن ای حریف بکا کنیدیکی یلدر دید کده
 بن کثیر عزه یم دیو یلدر ییچه فحک الله تعالی سن یولدن کسون دیو صاویله جقی کیسه به سنکه
 * و ماروضه بالخرن طیبه الثری * بیج اندی حجتانها و عرارها * باطیب من اردان عزه موهنا *
 اذا اوقدت بالحمال الدن نارها * قطعه سنی قائل اولان دیکلسن یعنی اکر منبروزنده شمل دیدکری
 اصف طیلله بنم و انالک کی عجزلر دخی تیغیر اولنله ایدی بو عزمسک کی طیب اولمزی ایدی
 سیدک و اولوک یعنی امری القیس کندی کی * و کنت اذا ما جئت باللیل طارفا * وجدت بها طیا
 وان لم تطیب * دیمش اولسیدک نه اولوردی دیو تو بیخ و کثیر عزه بی مبهوت ایلدی مال
 قطعه مذ کوره (زواهره ترین اولمش و شبی چن و کاهنی رش ایتش باجده صفا فروز کندی
 شهنکام تیغیر ایتش اولان محبویه م پیرهنی بکرندن اطیب اولمادی دیمکدر و مال بیت امری
 القیس شب هنکام جز لکاه و صاله کلدیکم و قنده محبویه مد رابجه طیبه یلورم هر قدر
 فطر ایتامش ایسه ده یعنی مقصود ذات محبویه در لا غیر دیمکدر (محصول محاوره عجز
 محبویه کی تعظیم یله مدح و ثناء ایتش سن لکن بی بصیرت و طبع سنی بصیرتک اولدی تجملات
 خارجیه و عارضیه باقیوب امری القیس کی ستایش ذات ابد ایدر ایدک دیمک اوله (حکایت

اولئك حجاجه خوارج طائفه سندن طوئش بر قاری کتور در حجاج سر کرده رینه بوکا نه مجازات اید . لم دیو سوال ابتدکه قتلای رأی ونجیل ایدر لر مرأه مزبوره رفیقک و زراسی سنک سر کرده ار کدن خیر لودر دیدی حجاج بنم رفیق کچر دیدکده فرعون دکر حضرت موسی صلوات الله وسلامه علی نبیا وعلیه اظهار معجزه یور دقده حقیقه و زراسیه مشورت ایلدکده انلر ارجه و اخاه و ارسل فی المذائن حاشرین . دیدیلر یعنی تفتی رأی ایدوب سوه قصد حضرت موسی و هر و نه علیهما الصلاة والسلام راضی اولادیلر سنک سنشارلرک ایه بنم قتل و اعدام ایلر رأی ایلدیلر دیدی (حکایه) و نه حجاجه بر خارجیه اخری دخی کتور دبلر حجاج مزبوره به تکلم و خطاب ایلدی مزبوره ایه اصلا یوزینه باقیوب جواب قیدنده دخی اولادی قرناسی امیر سکا تکلم ایدر نیچون سن باقیوب جواب و پر مر سن دیو بی ادبلکنه نعر یض ابتد کلرنده « ای لاسخی ان انظر الی من لا یغفل الله تعالی الیه * یعنی بن الله تعالی حضرت نر بنک نظر ایلدیکی یعنی امور خیره به توفیق و یرمدیکی شخصه باقندن اونا تورم دیمکدر (بو عیله حضرت عمر رضی الله تعالی عنیه اسناد اولمش بعض حکایه پرداخنه و ارایسه ده الحاق اهل غرض اولدیفندن . ترجمه سنی اسعد فسیر ترک ایتشد ر) حکایه المتکلمه بالقرآن * یعنی بطریق الاقتباس قرآن عظیم الشان ایلر متکلمه اولان امرأه تک حکایه سیدر عبد الله بن مبارک روایت ایدر لر که بیت الله الخرا حی حج و بی کریم علیه الصلاة والسلامک روضه مطهره لرین زیارت قصدیلر چیقوب کیدر ایدم بعض طریق اوزرند . بو کدن بر درع یعنی فراجیه و رأسنده خیار یعنی یا شغلی بر مسنه خاتونه مصادفه ایدوب * السلام علیک ورحمة الله وبرکاته * ایلر نیجه ایلدیکده بطریق الاقتباس حجاج سلام قولان رحیم . دیدی معنای آیت کریمه اهل جنة رب رحیم قبلدن سلام و سلامت سزک اوزر یکنزه اولسون دینور دیمکدر بعد . عبدالله بن مبارک برحک الله تعالی بو مکانه نه ایشار سن دیدم . و من یضلل الله فانه من هاد . دیدی مال شریفی حق سبحانه و تعالی بر کیمسه بی ره صوابدن دور اید . نعوذ بالله اول کیمسه بی طریق رشاده هدایت ایدر یوقدر دیمکدر مناله عن الطريق یعنی بولی غائب ایدیکنی یلدیکنه نه نه بی مراد ایدر سن دیدم . سحجان الذی اسری بعده لیلان المسجد الحرام . دیدی یلدمکه مکه دن چیقش قدس شریفی مراد ایدر و نه وقتدنبرو بوراده طور رسن دیدم . ثلث لیلان سويا . دیدی آکا اولدمکه اوج کوندر بوشلکسن برده فالش واکا بانکده طعماک بوق نه ایلر تعیش ایتدک دیدم . و والذی هو یضمنی ویسفن . دیدی اشبو نص جبل حضرت ابراهیم علی نبیا وعلیه الصلوة والسلامدن حکایه طریقیله درکه مالی اولحضرت رزاق نص مذکور اوزره پدری و علی قول صحیح عی آزره و قومنه خطایا سزک عبادات و طاعات ایدوبده آلهه انشاء ابتدیککره بن عدوات اوزره اولوب انحق بنی خلق ایدوب طریق مستقیم هدایت والا آن اطعام و اسقا ایدن و آج و صوم سن قومیان طابینک مر یسی و خالفنه عبادت ایدرم دیمکدر یلدمکه کال نوکل اوزره ایمش نه ایلر توفی ایدر دکر دیدم . و وان لم یجدوا ماء فیمموا صعبا طیبیا . دیدی یلدمکه تمیم ایدر ایمش بعده طعام و یریم اکل ایلر دیدیکده . و اعوا الصیام الی اللیل . دیدی اورجلی اولدیفنی بیلیجه شعی شهر رمضان دکدر دیدم . و من تطوع خیرا فهو خیر له . دیدی نافله طوعش اولدیفنی بیلیجه سفرده طوئماق باحدر دیدم . و وان تصوموا خیر لکم . دیدی یعنی سفرده طوئق خیر لودر بناء علیه بوزیم دیمک استدی بعده نیچون بنم کی سو یلیوب قرآن دن اقتباسله تکلم ایدر سن دیدم . و ما یلفظ من قول الا له

رفیق عتید . دیدی یعنی مالایق سولیم دیمکی ایما ایلدی بلده سنی صور دیمده . و لا تحق ما لبس لك به علم ان السمع والبصر والفؤاد کل اولئک کان عنه مسؤولا . دیدی یعنی نید منی ایند صورده دیو نعر یض ایلدی بندخی عفو ایلر خطای حلال ایلر دیدم . و لا ترتیب علیکم الیوم یغفر الله لکم . دیدی یعنی عفو ایلر یکنی ایشراب ایلدی بعده سنی کندی ناعده ارکابه قافله به اولدیر یعنی دیدم . و ما تفعلوا من خیر یعمله الله . دیدی یعنی اظهار رضا ایلر عنونه اولدی بعده دوهی چو کر دوب رکوب ایلر دیدم . و قل للذین یفوضون انصارهم . یعنی طرفه باقه تا که بنی کورینه سنی دیمکی تنیه ایلدی بندخی کوزیم قیام دوهی رکوب ایدر کن دوهی از ککله انوائ یرتلدی در عقب . و ما اصابکم من مصیبة فجا کسبت ایدبکم . دیدی اقتضاء سبأ علیه اولدی دیو اظهار رضای حق ایدوب دوهی رکوب بطی ایما ایلدکده صبر ایلر دوهی باقیم دیدم . و ففهمناها سلیمان . دیدی یعنی مراد بنی فهم ایلدیکده تحسین معنا سنی ایشراب ایلدی دوهی باقیوب رکوب ایلر دیدم . و سبحان الذی سخر لنا هذا و ما کانه مقرنین وانا الی ربنا لمتقلبون . دیدی یعنی شکر باری ایلدی بندخی زمام ناهه بی طوئوب صحه ایدر رک سر عتله یوریمکه باشلدیمده . و اقصد فی مشک و اغضض من صوتک . دیدی یعنی بیجه یوریمه و صیحه ایماحه ایشراب ایلدی بندخی رویدا رویدا یعنی بیجه بیجه یوریمکه و شر ایلر ترغه باشلدیم . و فافرقوا ما یسر من القرآن . دیدی یعنی مالایق اولان شر ترغمی نبی ایتمکه بندخی بالاقتباس . و لقد اوتیت خبرا کثیرا . دیدم یعنی اخطار و موعظه سنه عنون اولدیفنی اظهار ایلدم . و ما یدکر الا و الا یاب . دیدی یعنی اخطار بنی طوئدیمه تحسین ایلدی بروجه محرر آهسته کیدر کن زوجر وارمیدر دوسوال ایلدیکده . و یا ایها الذین آمنوا لا تنسوا عن اشیاء ان تبدلکم نسوکم . دیدی یعنی صور دیمه مراضیه اولادی بندخی قافله به ملاقی اولجه سکوت برله وقتا که قافله به یتشدیکمرده کاروان ایچنده منسو بانکر وارمیدر دیدیکده . و المال والنون وینة الحیوة الدنیا . دیدی یلدمکه قافله ده اولادی واردر اولادیکر بو کاروانده نه کارنده ایدیلر یعنی نه لسانله صورده دیدم و اسملر بنی صوردم . و علامات و بالجم هم یهتدون . و فافرقوا ما یسر من القرآن . و کلم الله موسی تکلیما . و یا یحیی خذ الکلب بقوة . آیتلر بنی اوقودی یلدمکه اولادری قافله قولاغوزلری ایمش صوروب جادرلر بنی بولدم و اشارتی اوزره بالبراهیم باموسی یا یحیی دیو ندا ایلدیکده دنایر اتوار سمیر کنی اوج نفر نو جوان ظهور ایلوب و الدلر بنی خیمه کتور دبلر خانون بولر . و فاقبضوا احدکم بورقکم هذه الی المذینة فلینظر ایها ازی طعما فلانکم برزق منه . آیت شریفی اوقوب یعنی مسکول درهم و یریب طعام احضار بنی مراد ایلدی بری کیدوب طعام ایشرا ایدوب او کومه نهاده ایلدکدرنده خانون . و کلاوا و اشر بوا هبنا بما کتم نعمان . دیدی یعنی تناولی تکلیف ایلر اکرام ایلدی بندخی اوغلر شیه خطایا والد کزک حالنی بکایان ایتمکده طعماک حرام اولسون دیوب اشتکشا ف ایلدیکده بو یرم والد کزک حالنی قرق یلدنبرو شاید خطاده واقع اولوب سخط رب الاربابه مظهر اولورم خوفله قرآن عظیم الشان باشقه کلامله تکلم ایلر دیدیلر فسحان القادر علی ما یشاء و الله ذو الفضل العظیم

و الباب الثامن فی الاجوبة المسکتة
و السجنة و رشقات اللسان و نحو ذلك

اشبو سکر بنی باب اجوبه مسکتة و مستحبه و رشقات لسان و عذبات بیان

یعنی لطائف کلام و یونان و مائیل اولاد که ذکر و بیان در (حکایه اسحاق بن امیرمؤمن بن زاهد منصور خلیفه بن حضور بن داخل اولاد قدس سره و شای آن به غیر شایان آید که بر نهج قریب
 * هیه یا معنی مروان بن ابی حفص مائیل الف علی قوله * معنی بن زاهد النبی زید بن *
 شرفا علی شرف بنو شیبان * ان عبدالمعالی فاما * یومان یوم بد او یوم طمان * یعنی ای معنی
 سنی اشو نظمیله نایدن مروان بن ابی حفص نام شاعر جائز و له رفیع یوزیک در هم فضه و یردکی تیر
 جواب و یرید کده معنی حاشا امیر المؤمنین بن شاعر مرقوم که بکافظم ایلدی کی نویسه سندن قول مذکور
 ایچون و یریبوب بلکه قصیده مرقومه * مازلت یوم الهاشیمه معنی * السیف دون خلیفه الرحمن *
 خضعت حوزته و کنت وفاء * من وقع کل مهند و سنان * یتلری ایچون جائز و بخشا اولدم دیدی
 منصور فی الحقیقه یتین مر یور بن ایچون می اعطا ایتدک دید کده معنی قسم بالله ایله بلی اگر خلقک
 تشبیه خوفی اولمیدی غیر نمده بولتان مالک مجموعی اکا بوشالده حق ایدم دیدی منصور معنی
 شوندار کنه محظوظ اولوب اوزر یکه خبر کثیر اولسونکه رجال اوزره دشوار اولان بذلی سکا بر اعرابی
 یعنی شاعر بلیغ موی الیه آسان قلش دیو الباس خلعت و جوارزه اکرام ایلدی (یت اولک مالی معنی
 این زاده ک و وجود پر جود ایله جدمع اولان شیبان آلی شرف اوزره شرف بولندن زباده اولدی
 دیمکدر بو ستایش غیرت خلیفه به طوفان فله نمر یض ایتدی (یتین مرقوم یک مالی ای معنی سن
 هاشیمه کونده یعنی منصور که امویه ایله جنکنده سیفکی معنی اولدیک حالده خلیفه ک یعنی
 منصور که اطرافنده یو بان اولوب اعداسنک سیف مهند و سنان و قرع و طعنلری و فایه ایچون
 خالی اولمادک دیمکدر که بو ستایش خلیفه به عائد کوزندیکندن باعث حظی اولمدر (حکایه
 روایت اولنور که حجاج ظالم کثیرا مافرا به سوال ایراد ایدوب الزام فیدنده اولوردی کونلرده
 بر کون قراد بن بری مجلسه داخل اولدقدقه قوله تعالی * امن هو قانت انه اللیل * آیت
 کریمه سنک اولمدر کی آیت ندر دیو سوال ایتد کده اولدخی فی الحال قوله تعالی * قل تمنع
 بکفرک قلبا لک من اصحاب النار * دیو جواب و یرد کده محبوب اولوب من بعد قرا ایله مناجحه بی
 ترک ایلدی سبحان الله قاری مرقوم او قودینی آیت که بادی حجاب حجاج اولمیدی حجاجی
 بر کونا الزامدر که نمر یغه کلرز بر آیت شریفه مرقومه من اصحاب نار دنسن خطایی شاملدر
 بودخی مجرمة قرآن عظیم الشان اولدینی بی اشیاندر (حکایه فصحان ابن ابی محجن ثقی
 بر کون معاویه رضی الله تعالی عنه حضرت نلرینک حضور بنه کربوب فاما بعض نصایحی
 حاوی بر خطبه بلغه تقر بر ایدر حضرت معاویه کال بلاغت ایلشوب محبوب ایتک ایچون ای
 ابن ابی محجن بابک سکا * اذ امت فاد فی الی جنب کرمه * زوی عظامی بعمدی عروقها * ولاد فنی
 فی القلات فانی * اخاف انما مت ان لا اذوقها * قوا ایله وصبت ایدن دکلین دید کده خبر بن
 یردیک بکا * لا تسأل الناس عن مالی و کثرته * و سائل الناس عن جودی و عن خلقی * یتنی دین
 کیمه یم دید کده احسن دیوب جائز و صله اعطاسیله امر ایلدی طوغریسی طرفینک
 و نائل ایاتک بلاغی انکار و انکار لکن بو حکایه میکنده اولدینی تدبره محتاجدر اولکی یتلرک مالی
 بن اولد کدنصرکه آسمه جیونی یانته دفن ایله که مومند نصرکه ککرمی او صمیمه ک عروقی
 فاندیره و یت اخبرک مفهومی مقام قرینه سیله بن اولد کدنصرکه مالی و کثرتی خلقدن صورمه
 بلکه حسن خلقدن وجود و سخا مدن صور که نائل جودم اوللریله جود ایله انصافی یلورلر
 دیمکدر (حکایه عبدالمالک بن مروان خازن جلدن صاحب قوت شیب الخارینک قراوند ماسندن
 بر بنی طوئوب کنور دکرند عبدالمالک شخص مأخوذه * و مناشوید و البطین و قصب * و مناشوید
 المؤمنین شیب * نظم ایدن من دکلین دیو خطاب ایتد کده بلی بنم لکن امیر المؤمنین ایله سکا ندا

ایتم دیمک عبدالمالک مازم اولوب اطلاق ایلدی (مال بیت خار جیدن شوید و بطین و قصب
 دید ککری ابطال رجال و امیر المؤمنین شیب بزم طرفده دیوب و شیبی امیر المؤمنین ایله
 توصیف ایله افتخار دین عیارندر که عبدالمالک توصیف مذکور ایچون شخص مرقومه عقاب
 ایلدیک ایدی (قلت) یومعنا ایسه ظاهری اوزره امیر المؤمنین اولکی منایه معطوف مناخبر
 مقدمه مرقوم اولد رفیق مبتدای مؤخر و شیب بدل و یا خود مبتدای مخدوفک خبری واقع اولدینی
 وقتده تحقق ایدر لکن شخص بلیغ مرقوم سکا ندا ایتم دیمک یومعنا دن جبار که امیر
 المؤمنین جمله اضافیسی حرف مبتدای مخدوف منادای منصوب اولور یو صورتده معنایی ای امیر
 المؤمنین اولان عبدالمالک شوید و بطین و قصب و شیب بزم طرفده در دیمکدر یو جمله شوید
 ابن اعراب کیمه ایلد بجدال امویه یتلرند و دخی سائر یله واقع اولوق اوزره بعض نسخهده براز
 حکایه بی ادبانه کورلش ایسه ده شان بعض اصحابه موجب شین اولقله قمر ترجمه او روسا هلقدن
 رها قلش و یرینه مترجم اول ایله نائیک ترجمه (یتی ترک ایتش اولوب بعض نسخهده مستطرفده
 ککور بلان بوجه آتی اوج حکایه طیه بعونه تعالی اوله کلدیکی وجهله قاطع ایله
 ترجمه درج اولمدر (حکایت قضاة سنوده صفاتن بری بلده حکومنده جامعه کیدر ایکن
 برخانه دن آغاز زن ایشیدوزن دخی قاضینک مرور بنی کورمکه سکوت ایدر معنده بولنوب
 بر خصوصه مقدما شهادت ایتش اولان ذواتن بری او سکوت عقیده احسن و الله دیو
 تحسین ایدر فی الحال قاضی موی الیه اول ذلک شهادتی رد و جریده سندن اسمی محو ایدر او ذات
 ایها القاضی نه سببه معنی شهادتی رد ایتدک دید کده خاتونک منهی اولان آواز سنی تحسین ایتمکه
 ناسق اولوب عدالتن ساقط اولدک دیمک مولانا بنم تحسینم خاتونک تقبلی حکامنده می ایدی
 یا خود سکوتده می ایدی دیو استجواب ایتد کده سکوتده دید کده بن سکوتی تحسین ایتشیدم دیمه سببه
 جوابته راضی و شهادتی قبول ایدر (اشو نقل مستطرفده تصریح اسمله دکلده بعض کتب
 ادیه ده اشو حکایه امام اعظم حضرت نلرینک وقت شبانده اخذ علوم ایلدیکی مشایخندن
 قاضی ابوللی یتلرند و قوعبولدینی محرزدر (حکایه زمانه سی افشلی اولان شععی نام بلیغ که اول
 کوفه دمه عبدالله بن مطیع بعده عبدالله بن الزبیر کاتب اسرار اولمیدی وقتا که عبدالمالک بن
 مروان عرافه حجاجی کوندر دکه مهمی نسویه ایچون اول طرفلرده بر رجل کال و ارایسه
 حضور یم ارسال ایلد دیو حجاجه مباشر کوندر حجاج دخی شععی بی تسیر ایلدی موی الیه
 حضور عبد الملک کبر دکه ابومن دیو کیمه سنی سوال ایدیک اسم عامر در حضور
 امیر المؤمنین کیمه ذکر ی جائز دکلدر دیو جواب و یرزرا کیمه بین العرب تعظیمی مشرور
 بعده عبدالمالک باخطا یا خود امتحان عطاک همزه سنی منصوب اوقویه رق یا ما مرم عطاک
 یعنی بیت المالدن معاشک نه مقداردر دید کده شععی با ایله الفین یعنی ابکی یک دیدی عبدالمالک
 باندن بولتان ندما سندن برینه باقوب اشو عراقی یعنی شععی اعرابده لحن و خطا ایتدی دیوب ندیم
 محل خطایی تفهم ایتسون دیو سوال اعاده ایدوب عطاک همزه سنی رفعله قرائت ایدوب
 کم عطاک دید کده شععی حرف الف ایلد الفان یا امیر المؤمنین دیدی پس عبدالمالک ندن اندام
 سؤالده الفین دیک دیمک امیر المؤمنین رفعله عطاک دیمبوب لحن ایتکله بنده لحظه متابعت
 ایتم شععی اعرابی طوغری اوقوعله بن دخی درست اوقودم دید کده تحسین ایدوب دهانی
 خواهر طولدردی و کم عطاک مبتدای و الفان خبر بدر که ایکسیده و ارسته بیان اولدینی اوزره
 مرقوم و نشیه ده الف علامت رفعدر (حکایه حضرت رسالتنا علیه الصلاة والسلام
 افتدیمک جدی اولان عبدالمطلب حبش ملکی ایزه به و یردکی بخواب باصواب دخی اجوبه

مکنه دندراول مفصلك اجمال شوبه دركه چونكه ابرهه شوك و خرنه سى وافر قرأى
 كرمه مذکور قبلك صاحبى بملك نصرانى جابر اولوب وقتا كه عربك بىعت حرامه قطع
 وشده رحله زيارت و تکرى ايشد كده اول دخی برگر بچى آتون و برگر بچى كشدن مرن و محلى
 بر كشته بايوت هر سه نصرانى اولئك زيارت بيه امر ايلدى عرب دن برىنى خيرة تبديل
 قياضه كلوب كينهك بواب و خدام بيه الفت ايلدى خلاصه فرصت دوشوروب صدر
 كينهك ببول و توط ايله فرار ايلدى اشو تخفیر عرب ابرههك مسعود اولدقده غضبه كلوب
 بىت مكرى هدم و قبائل عربى قتل قصديه آماده عسكر ايدوب معهود قلى دخی بالاستحاب
 سميت حجازه شتاب ايدر ابرههك حركتي عربك مسعود اولدقده كينى فرار ايدوب و كينى غيرت
 جنكه قرار و يروب بوحاله قبائل عربى صندره رق مكه مكرمه به واصل اولدقده اول زمان
 جاهليت قریشك سيدى اولوب كه بهك عادت جاهليت اوزره اولان رؤيت امورى مقوض
 عهد سى اولان عبدالمطلب هجوم ابرههك ايشككه وصولدن اولجه قبله قریش مشورت ايجون
 بانه جمع ايدوب اى مشرقریش اشته جبار اولان ابرههك كينى معلومكز اولدى بزه آنى دفعه
 طاقت بوقدر و بوبيت مكرمك صاحبى و اردرائى كيدادادن حفظ ايدر همان بزنفس و عرصى
 وقايه ايجون اشو جبالك بالاسه صعود ايدو لم ديوب بونك اوزر بيه هر برينك تنبيهه قرار
 و رد بيل وقتا كه ابرهه قرب مكه به كلكده عبدالمطلبك دوه سته تصادف و نفسى ايجون سوق
 ايدوب و عبدالمطلبك سنك وصف جبالك بكعرض اولدى كير القدر برجل ايشن بيمزده
 حركتى و جنب برامى بوقدر عرب دن سنك غيرك اولئك قباحتى ايشنك بنم غرضم ايجون اشو
 بىتى همدراكر رباستك و نفسك و قومك سلاستى بزنه طورسون دبر ايسك حاله ترك ايت ايشى
 كوروب بنه دار ملكه كيدرم كلامى وارسوبله ديوب رايلچى كوندرايلچى عبدالمطلبه و اروب
 ذكر اولتان افادى بليغ ايشكده ايلچى واسطه سبله عبدالمطلب ابرههك حضور بيه بعض
 باز عرضى ايجون دخول استبدان ايدر و اولدخى رخصت و يرب عبدالمطلب ابرههك اردوسته
 كلور ابرهه پيشكاه مناده بارگاه عظيم ايجره وضع و لشمس سر بر ملكانه اوزره او طوروب برديوان
 ترتيب ايشيدى عبدالمطلب بارگاهنه كتورد كده عبدالمطلبى كورنجه قبله برهيت عظيمه
 سيدا او اوب و ترميه باشلى زيرا عبدالمطلب كامل الخلفه حسن المنظر صبيح الوجه برجل
 ايدى وقتا كه ضياء وجهنى و اعتدال شمائلنى و بليقانه نحيه سنى كوروب ايشد كده ترجانى
 واسطه سبله نحيه سنك جوابنى نغضيه و يروب كلوب سر اوزره او طور ايه ارگاهنه تغير
 حاصل اولور خوفيله همان سر بندن حركت و زمين اوزره زانو بزانو عبدالمطلبه برابر قعود ايلدى
 و ترجانه سوبله كه ملك سكا سلام ايدر و بر طيلارى و اريدو ديوب صور ديميله امر ايلدى
 ترجان افاده ايديجك بنم ملكه كلكده كم اخذ ايلدكلى دوهى افاده رجاسيدو ايدى عبدالمطلبك
 بوافاده سى معلوم ملك اولدقده ملك سنى كورد كده شخصك عند ملكه عظيم اولشيدى شمدى
 بوشى ناجيرى رجا ايشككه و فارك نزد ملكه ساقط اولدى ملكك سندن مأمول بىت حفته كه
 سنك و اولادىكك مدار افتخار يدر و بقا سى دين عربك عرسى بقا سبه سيدراك وقايه سى رجاسى
 ترك ايله بيه نسبتله قدرى اوليان ايلك رجاسه نزل ايلدك كلامى ترجانيه سو بليجه عبدالمطلب
 اى ترجان ملكه سوبله هر نستهك بر صاحبى و اردو دوهك صاحبى بنم بن اكافار يشرم و اكافار
 اموزى سوبلرم بىتك دخی صاحبى و اردو ديلايه ملكى تمكين ايدر ديلايه دفع ايدر ايدى ابرهه
 بوسوزى ايشد كده ايكه ايدوب ايلك عبدالمطلبه اعاده سبله امر ايلدى اولدخى ايل و اهل
 مكه بىكوب قراسابق اوزره جباله چكلى بعهده ابرهه عكرى ايله نبوب و قلى معهودى او كنده

(چكديروب)

چكديروب هدم بىت قصديه يور يدي بوانشاده قریشدن برجل قبلك قولافنه يا قلسوب اى
 قبل سن جرم الله و جوار بىت مكرمه من ديوب حقه دعوت ايلد كده باذن الله تعالى قبل خضوع
 و خشوع كوستوب ايلرو به اقدام ايدى هر نفر موكلمرى قبله ضرب و جيع ايتلار ايهده برخطوه
 ايلرو كينى وقتا كه عاجز اولوب ترك ايلدكلى قالفوب ولايتى جائنه عودت ايلدى تكرار مكه
 جائنه دوندكلى كنده كلوب بىتى كورد بىكى كينى بيه خشوع ايدوب ايلرو كينى بوحالى ابرهه مشاهده
 قبلدقده قبل ترك ايلك ايكه خدمتى استم ديوب كيندى عسكر بيه يور يدي بوده واجب الوجود
 طر بقرنده و متعارف بىر طاش كتورن ابايل ديدكلى طبرى ارسال ايلدى نخود دان سى قدر حجرى
 برينك باشنه آندقلى رنده اسفلندن چيقار ايدى بوحاله جله سى هلاك اولدى و ابرههك هر بر
 عضوى باشقه باشقه ساقط اولورق اولدى و قمر سببه بيقلوب كينى (حكايه) هر و نرشيدك
 مقبسى يعنى خواننده سى اولان ابراهيم بركون حضور خليفه ده فصل ايدوب خليفهك خوشنه
 كلكه * احسن الحسن الله تعالى اليك * ديدى يعنى كوزل اجراى مقام ايشك الله تعالى سكا
 احسان ايتسون ديودعا ايلدكده ابراهيم با امير المؤمنين جناب حقل بزه احسانى سنك در ديوب
 جواب لطيف و بر نجه استظراف ايدوب يوزيك درهم اعطا ايلدى (حكايه) اركان عباسه دن
 عبد الله بن يحيى طرفاى شمرادن ابو العباسك كيف الحال ديوب خاطر بىنى سؤال ايشد كده حال
 سنن كينيكه نظرايله نه كونا او ايدى ييلور سن ديوب و بر بىكى جواب ظرافت نصابه حظ
 ايدوب صله و مال جزيل احسان ايلدى (لاحقه اسعد) عصر بيمزده آستانه ده مسعود اولان جواب
 مسكك بريدرك كبرادن بى ايساعدن بيه نه واره بوق ديوب صور دقده وارا اولان بروت شتا
 و بوق اولان ايشد در ديد كده وافر كواوب خلى ايشد و بر مژد در رحم الله على من اعطاه (حكايه) آل
 عباسدن معتم خليفه قح بن خافانه كه اول زمان سى ايدى اى قح شو يوزيك طاشندن اعلا
 برقص كوردكى ديوب خاتنى كوستد كده نم خليفه اشو خاتم طاقبلى اولان بد مؤيدادن اعلا در
 ديد كده معتم ذكاسنه نحيه ايدوب خلعت فاخره و عطيه و افره و پردى (حكايه) برجل
 رسول الله صلى الله تعالى عليه و سلم افندي بىرى بيو كدر با خود سى ديوب عباس رضى الله تعالى عنه دن
 سؤال ايلد كده اول عم نبى رسول الله صلى الله تعالى عليه و سلم بيو كدر بن ذات رسائت اهدن
 مقدم تولد ايلد م ديودهان حسن ادب اوزره جواب و بر مشدر (حكايه) خلفادن بى سعيد بن
 مره الكندي به من سعيد سن ديد كده سعيد سى سكر بن ابن مرهيم ديمشدر (حكايه) مأمون
 خليفه دخی سيد بن اسه سن سيد سن ديجك سيد امير المؤمنين در بن ابن انسم ديوب ظرافت
 ايتشدر (حكايه) امراء عرب دن مهلبك حجاجه اولان جوانى دخی بوقيلد ندر كه بركون
 برابر يور ايدى مهلب حجاجدن اوزون ايكن حجاج سنى اطول سن بى ديد كده امير اطولدر
 بن قائم اسطلم ديمشدر كه طولدن طالك قحيله منت و كرم معناسنه اولان طول مراد ايتشدر
 (حكايه) مأمون خليفه بركون سرايتك خراسنى يعنى قراولنى بوقله قصديه چقدقده مكر
 اول كيجه حراس ايتشده عمرو بن سعد بن سالم نام ضابط بليغ نوبى بولشمس مأمون سن كيمسن
 ديد كده بن عمر الله عمرو و بايم اسعدك الله سعدو و جدم سلك الله سالمدر ديد كده اضافت
 تعبيردن يعنى اسامى مذ كوره به مناسب دطاسنه حظ ايدوب بويكجه بى حفظ ايدن ستمسن
 ديجك اى امير المؤمنين سنى الله تعالى حفظ ايلسون دعاسنى مراد ايدرك * قاله خير حافظا
 و هو ارحم الراحمين * اقتباسيله جواب و پردى بو تعبير بيه دخی محفوظ اولوب
 فى الحال مأمون عمرو دن رضاي مشر * ان اخا الهيماء من يسى معك * و من يضر نفسه
 ليغفك * و من اذا رىب الزمان صدعك * شلت فيه شمله ليغفك * قطع سنى انشاده

ایلدیکه بیت اول امثال مطلبند دخی گذران ایستد مالی چنگده ارقداش ایدد جک تحقیق
 سنگه سخی ایدن و سنگ متعتک ایچون کندی نغسته مضرت یعنی فدا ایدن و اکدار دهر سخی
 تصدیق ایددیکه وقتده جعینی و راحت سیک جعیت خاطر و قوتک ایچون طالعیدن مرد دیمکدر
 ایات بدکده عمر و کال درایت و بلاغتدن ایات خلیفه دخی اوزون اولیدی دیومنی دخی ایدر
 (بعده مأمون علیه الرحه فی الحال عمره درت ییک التون اعطا ایلدی (قلت) سلطان
 سلیم قدیم روح الله تعالی روجه حضرت تریک مطلق غزل اولان * این سفر کردن و این بی
 سرو سامانی ما * بهر جعیت دلهاست بریشانی ما * قطعه مذکورک بیت اخیرله همرک
 دو شمشدر (حکایه اولمشکه حجاج وفات ایدد کد نصرکه انک صاحب شرطه سی یعنی تفکیکی
 باشیسی مقامده قوتدینی یزید بن ابی مسلم امویه دن سلیمان بن عبد الملک حضورینه
 داخل اولدقده سلیمان دروننده اخبار ایلدیکه عداوت حجاجی اظهار امر قوم یزیده * قبح الله
 رجلا اجرک رسنه واولک امانته * یعنی حق تعالی اول رجلی یعنی حجاجی قبح ایلد که سنگ
 کبی شخص زمانی چکیش یعنی ایشنده قوللتوب امانت ضابطلکی سکا ویرمشدر دیوتو بخ ایدر
 اولدخی * یا امیر المؤمنین رأیتی والامراک وهو عنی مدبر فلورأیتی والامر علی - مقبل لاسکرت
 منی ما استصغرت ولاستعظمت منی ما استحققت * دیدی یعنی ای امیر المؤمنین سن امارتده
 ایکن بخیرکس کوردک اگر اقبالم حاکمه کوردک امر صغیریمی کبر و حصریمی عظیم کوردک
 دیو فرصت انک اولدیفنه امر یعنی ایلدی بعده سلیمان حجاجی جهنمه ممکن کورمره پس دیدکده
 ای امیر بویه دیمه زرا حجاج سندن اول پدر و برادر بکه خدمت و جابره و خصماء بی امویه بی
 ذلیل ایدوب معناده امارت شایرینی سنگ ایچون آماده ایلدی بارین روز قیامتده پدرکله برادر بکک
 صاغنده و صولنده یعنی اورطه زنده کلوب انلر نه مکانه اولور ل ایه حجاج دخی انده اولور
 دیو الزام ایلدی (حکایه) حضرت علی رضی الله تعالی عنه بریهودی تعریض کونه
 پیغمبر بکرک انتقالتدن اون بش سنه کجده کده نه اولدیکه بر بر بکرله مقاتله یه باشلیدیکر دیدکده
 اول مدینه علمک بای رضی الله تعالی عنه و کرم وجهه دخی الزام قصیده مقابله ده ای معشر
 یهود فرعون غرق اوایوب نیکر سزلی بگردن می ویراندیروب هنوز ایاغیرک صوی قورومادن
 ﴿اجعل لنا آلهة کالهم آلهة﴾ نص شریفی ناطق اولدینی اوزره حق سبحانه و تعالیک
 فردایت و وحدانیت داله اولان بونجه معجزات باهره و ادله ظاهره بی کورد کد نصرکه اصنام
 عبادت ایلر بر قوم لثام مشرکینه ملاقات ایلدیکر زده ادب و حیا انجوب نیکر خطابه ایلد
 ای و سبیل دخی بونلرک آنه لری کبی آلهه متعده پیدا ایلد دیمد بکرکی دیو اول یهودی مردودی
 مبهوت ایلدی (قلت) و الحال که عهد مرتضاده رضی الله تعالی عنه اولان حال ایدد کتب
 کلامیه ده یازلدینی اوزره امور اجتهادیه دن اولوب ضمتده کاه ترتب ایدد جک شی بوقدر
 حضرت علی رضی الله عنه کجده جواب یهودیده بو طریق کتاملری بر وجه اشارت سائل
 مردودی افهام و الزام قصیده بنیدر قندبر (حکایه) حجاج صعود ایلدیکه منبرده بر کاغد
 یوایوب ایچنده ﴿قل تمتع بکفرک قليلا انک من اصحاب النار﴾ آیت کریمه سی یازلدیکه
 مال شریفی جیم تهدید کفر ایلد متصف اولان کیمده کفر و ضلالتکده قلیل
 اوله رق تمتع ایلد زرا کفر ایلد تمتع و تعیش انجیق دنیاده در دنیا آخرته نیتله قیلدر البنه سن
 اصحاب نار و اهل جهنم دسی دیمکدر که بونکده حجاجه تعریض ایستار حجاج دخی اول
 آیتک تحت حجاب اوله رق ﴿قل موتوا بکفرکم ان الله علم بذات الصدور﴾ آیت کریمه سی
 یازدیکه سابقله مفهوم لطیف جیم سزله کفار و منافقین ملا فی اولدقزنده نفاق و تقریر

مؤمن دیر و خالی اولدقزلی وقتده غیظ و غضبندن تشفی صدره طریق بوله مدقزلندن ناسف
 و تحسرا غیظ ایلد یازمقزینی اصبر لر جیم انلر خطاب ایلد که غیظ و غضبکریله اولک
 حق سبحانه و تعالی صدورده یعنی قلوبده مضطرب اولان کرک کفر و ایمان و کرک بعضی غیظی ییلور
 دیمکدر (حکایه) بخون طالق نام ملایم برکون یشمالسز جامه کبرر مکر حضرت امام اعظم
 جامده ایش بخونی بویه کوروب کوزلرینی بومدقزنده بخون تفر بضای امام کوز بکر نه زمان
 اعی اولدی دیدکده سز بکی هتک ایلدیکک زمانده دیو جواب ویرمشدر (حکایه) حجاج
 برکون عونه و خدامیه نزه و تفرج قصیده برز هتکاه و اروب راز تفرج دکنصرکه عونه و خدامیه
 اذن و روبر کندی تبدیل جامه و هیئت ایدوب سیر ایدر ککن بی عجل قبیله سندن بر پیره
 مصادفه ایدر وای پیره محلدن اولور سن دیهرک مصاحبه باشلر پیر دخی شوقریه دن اولورم دیو
 وطنی سوبار عاکری یعنی ویده ل بکر نه حاکمه کورر سز دیو استفسار ایدد کده شرع ایدر ل ناسه
 ظلم وجود و اموالرینی اخذ ایلد تعدی و غدر ایدر دیو شکایت ایدر حجاجک حقدده نه دیر سن
 دیدکده اهل عرافه بو آله قدر اندن اشروالی کلامشدر حق سبحانه و تعالی حجاجی و استخدام
 ایلدیکه عمال و حکامی قبح ایلسون دیهرک بد دعا ایدر ای پیرین کیم ییلورم پس دیدکده پیر
 بیلرم دیدیکه مقارن بی حجاج دیمکده همان پیرنقم سکا قدا اولسون ای امیر بنده کرکی
 دخی جناب دولتر ییلورم پس دیمکده حجاج بیلم دیدکده عجل قبیله سنگ بخونی یم بهرکون
 بی ایکی کره صرعه طوتر دیدکده حجاج دخی پیرک اشبو ندرکنه حظ ایلد خندان و صله
 سنیه و عطیه بهیه ایلد احسان ایدر بر کیم بر جلاک خانه سنده او طور ایلکن خانه ک سقی جاطر دامغه
 باشلر اول کیمه صاحب خانه یه غایب چایده سقطلق وار خانه بی نمیر ایلد دیدکده صاحب خانه
 قورقه بو خانه ک سقی بو بلجه تسبیح ایلر ضرری بوقدر دیمکده قورقارم تسبیح ایدرک کندوبه
 رفت کلورده برکون سجده یه وارر سوزیله طرافت ایلدی (حکایه) ملوک ماضیه دن بر ملک
 برکون وزیرینه حق سبحانه و تعالی ک قولنی مرزوق ایلدیکه نعمک خیر لسی نه شیدر دیو سوال
 ایلد کده وزیر عقلتد که انکله تمیض ایدر دیدی نه ملک عقلی مقفود ایدد دیدکده وزیر صاعقه در که
 اکا اصابت یله اهلاک و احراق ایتکده عباد و بلاد کتیدن استراحت ایلکدر دیدی
 (صاحب مستطرف اشبو معنارده اجوبه مسکته لایم و لایحی و نیتده عجر در کار
 و ذکر ایلدیکیم حکایه لدن استغای حفظ اوله جفی آشکار در دیو بوفصلی امام ایستدر

الاب التاسع فی ذکر الخطب والخطباء والشعراء
 و سرقاتهم و کبوت الجیاد و هفوات الایجاد

اشبو طغوز نجی باب خطب بلیغه و خطبا و شعراء بلقا و سرقات شعریه لری و جیادک
 سقطاتی و ایجادک هفواتی یاننده در (حکایه) مأمون خلیفه ناسه موعظه حسنه بی متضمنه
 شو خطبه بلیغه بی اوقومشدر ﴿اتقوا الله عباد الله واتقوا فی مهل بادروا الاجل ولا یفرنکم الامل
 فکان بالموت قد نزل فخلت المرء شواغله و تولت علیه بواطله و هیئت اکفانه و بکاه جبرانه
 و صار الی التراب الخالی و جسد البالی فهو فی التراب غیر والی ما قدم فقیر * مالی ای عباد الله
 الله تعالی دن قورقوب خیر اولک زرا سز مهلتدرده سز یعنی عمر قاصر بکر موقت
 و مؤجلدر وقتکره حاضر اولک امل دنیا سزی الدائمسونکه امل موله بله کلشدر والد اتمامه دقت
 لازمدر زرا کشی بی شواغل دنیویه مشغول قیلش و ایاطل و رزائل شغلر متعاقبا کشتک اوزرینه
 یفلشدر یعنی جو قدر و کدی بی کشی صاغ صانور سده کفی حاضر لیش و قومشوری اغیشدر

یعنی البته بولور اولور و چور و یی حسیله خالی تر ایدرجوع ایتمیشدر یعنی البته فوت اولوب تر ایله مستور
و آخرتده دخی باعث مغفرتنه محتاج اولور (امام شعبی رحمه الله عن روایت اولمشکه هر کیمی که
خطبه او قورلن دکاه مدم در و نمدن بلکه خطایدر خوفیه کاشکی کسه ایی دیاریم مکر زیادیکه
انلر زیاده ایتدیکه حسی از دیار بولور دیمشدر (حکایه) حضرت علی رضی الله تعالی عنه
بعض خطبه لر نده (ای عباد الله موندن صافنک صافنک ز براندن فوت یعنی خلاص و نجات
یوقدر ثابت و مقیم اولور سه کز سزری طوتر فرار و حذر ایدر سه کز ایشر ناصیه لر بکرده معقوده
و وقوع و اسبابی محققه در نجات فنده در فنده و خلاص زده در زده در و موندن صکره سزری
بر طالب سریع دخی وارد که اول قبر در آگاه اولک که قبر با جنت با عذر لیدن بر با عذر در با جهنم
حفر لیدن بر حفره در قبر هر کون اوج دفعه بن بیت ظلت و بیت وحشت و بیت دیدام یعنی
قوردر منزلی بم دیوتکلم ایلر آگاه اولک که تحقیق قبرک وقتی و راستده بروقت یعنی حشر و ایدر که
قبردن اشد در او کونده صغیر و مسن و کبر کال شدت و دهشتندن زائل العقل اولور و هر بر
ام مر ضعه ارضاع ایلدیکه اولادندن ذهول و غفلت ایلر و کیدلر طوغور یعنی خلق خوف ایدر
آگاه اولک که انک آرقه سنده دخی بر هنگام یعنی جهنم زمانی وارد که او کونک شدتندن ازید
و نار و حرارتی شدید و قهر و نهایی بعید و حلی و زبنی حدید و آب و شرابی ماء صدید در او کونده
حق تعالی حضرت لر ی قولرینه غضب و جلال ایله تجلی ایلوب عفو و مرحمت الخ خطبه
بو مقاصد کادکده مسلمینه بکاه شدید و حزن مدید حاصل و عارض اولجه بیوردیلر که
ای مسلمین آگاه و متنبه اولوک که سابقده ذکر و بیان ایلدیکم و راستده بروقت دخی یعنی
نعیم جنت وارد که حاکمه نظرا عرضی سموات و ارض مقدار ایدر خدادن قور قائلر ایچون
حاضر لشمشدر ماننده اولان اشبو * عباد الله الموت الموت لبس منه فوت ان اقم اخذکم وان قررتم
منه ادر گکم الموت معقود بنوا صیکم فالجنا النجا والوحا الوحا فان وراءکم طالبا خفینا وهو القبر
الا ان القبر روضة من رياض الجنة او حفرة من حفرات النار الا انه شکم فی کل يوم ثلاث مرات
فیقول انا بیت الظلمة انا بیت الوحشة انا بیت الیدیان الا وان وراء ذلك اليوم يوم اشد منه يوم
یشوب فیه الصغیر و یسکر فیه الکبیر و یندهل کل مر ضعة عما رضعت و تری انسان سکاری و ما هم
بسکاری ولكن عذاب الله شدید الا وان وراء ذلك اليوم ما هو اشد منه نار حرها شدید و قهرها
بعید و حلیها حدید و ماوها صدید لبس لله فیها رجة قال فکی المسلمون بکاه شدید افعال
الاولان وراء ذلك اليوم جنة عرضها السموات والارض اعدت للمتقین ایاکم من العذاب
الایم * خطبه سیله خطبات بیور دیلر (حکایه) حجاج خطبه به جیقوب سزله ابراهیم
ابن عبد الله بن حسنک رضی الله عنه بصره ده ارقودینی خطبه بی اوقوبه جهم دیدی خطبه
بودر * ایها الناس کل کلام فی غیر ذکر الله تعالی فهو لغو و کل صمت فی غیر فکر فهو سهو
والدنیا حلم والاخرة یقظة والموت متوسط بینهما ونحن فی اضغاث احلام انتهی * مال خطبه
ای ناس سزله و عطف و نصیح ایدر که هر بر صکلا مکة ذکر اللهک غیردر لغو و عبثدر
و هر بر صمت و سکوت که فکر بار ینک غیرنده اوله لهو و لعبدر و دخی دنیا نوم و خوابدر و آخرت یقظه
و انباعددر و موت ایکسی بینده حالت متوسطدر و بز یعنی انسان اضغاث احلامده بز دیمکدر که
حجاج بلیغ ایکن بوندن ایلر و سنی بوله مد یعنی و کندی ینک فهمنی بو وجهله اشعار ایتشدر
فصل فی ذکر الشعراء و سیر قاتهم * اشبو فصل شعرا و بر بر لیدن اخذ ایتدکاری معانی که
علم بدیده سرفات شعر به دیلر آکا دایدر (رسول اکرم علیه الصلوة و السلام ایتدیمک
حضور معجزات ظهور لر نده وقت جهالت شعر لر ندن و معلقه سبعة ار بایندن امری القیس

ابن جریر الکندی بر مناسبتله ذکر اولند قدده (هو قائد الشعراء و صاحب لایهم) بیورمش اولد قاری
صاحب مستطرف عبارة شریفه مذکور به قصه ایله تحریر ایتشدر عبارة مذکور امری
القیس رئیس شعر اولد یعنی اشعار ایدر (حضرت عمر عبد الله بن عباسه رضی الله عنهم قول
یتند تعامل اولیان یعنی فتور سز ارجال ایله نظم ایدن و کلام بی نظام و حشی به اتباع ایتیان
اشعر شعرا بی خبر و برید کده ای امیر المؤمنین اول و صفه متصف اولان زهیر بن ابی سجاد که
اختیار مدن صبا حه قدر انشاد و نظم ایدر و * وان اشعر بیت انت قاله * بیت یقال
اذا انشدته صدقا * یعنی قائل اولمشدر دیدی و مال بیت مذکور قائل اولد ینک شعرک اولاسی
شول یتندر که انی انشاد ایتدیکده سکا طوغر یسن دینله دیمکدر (قلت) بوسوز ایله شعرک ایلینی
اکذیدر دینلان کلام یتند منافات یوقدر ز بر عالم امکانده کالاله متصف ذات بولور زهیرک
سوزی اومقوله برمد و خ بولند قدده وصف اولنه دیمکدر و بالکن بحجاز و استعارات و کنویات
و مبالغات خود کتب دکلد و بوندن باشقه اکذبه دخی تجوز ملحوظدر فتدر زهیرک کلاخی (ع)
* و احسن القول ماصدقه الفصل * مصرعی تأیید ایدر که مفهومی قولک احسنی فعل
کند و یی تصدیق ایدن یعنی نفس الامر و ظاهره مطابق اولان دیمکدر (بلغادن خطبه به
اشعر ناس کیدر دیو صورلد قدده زهیری مراد ایدرک * ومن یجعل المعروف من دون عرضه *
بفره و من لاتیق الشتم یشتم * قولنی سو بیلدر دیمش زهیر دیمکدر اشعر کیدر دند کده
عبید بن الابرص نام شاعری مراد ایلدیکه خالده * من یسأل الناس یحرمه * و مسائل الله
لا یجیب * کلاخی قائل اولاند دیو جواب و یرمش بوندن صکره کیدر دیند کده ترغیب اولدینی
وقته بودر دیو لسانندن دهاتی جفا ریب کوسرتمشدر (قلت) جوابده اشو اشارتی و وضعی
ایدن ذاتک سوزی نیجه اوله جفی مطالعه بیور به عبید مذکورک (من یسأل) آه قولنک مفهومی
ناسدن حاجاتی سوال ایدناری ناس محروم ایدر لکن خدادن سائل اولان خیت و خسران بولماز
دیمکدر (بعض بلغایه اشعر ناس کیدر دیو صورلد قدده رهب یعنی خوف خالده نابغه جمعی
و رغبت اولند قدده زهیر و غضب خالده جر بر در دیمشدر که مراد ترغیب و ترغیب و اغضاب اوله
یا خود احوال کند و لر نده بولندینی هنگامده رنگین معال بوله لر دیمکدر (جادال او به دن این
ریعت شعری کیفیتی سوال اولند قدده ایچ قبوغی صو یلمش بر فستی کیدر هر کز تناوله طو یلار
دیمشدر (قلت) غالباً شام فستی اولیدر و اوفستنده بو کیفیت فی الحقیقه وارد لکن اندن
الذمیوه او عهدده اورالده بولنماق کر کدر فافهم (عبید الله بن عبد الله بن عبید بن مسعود رضی الله
عنه حضرت تاریکه مدینه منوره ده فقهاء سبعة دن و کبار تابعیندن بر عظیم الشان ذاتدر و عبد الله
ابن مسعود رضی الله عنه حضرت تاریک قرنداشی او غلیبک او غلبدر هم فقهاءن و هم شعرا دن
اولوب کدوبه ینده فقهاء سبعة مشهوره دن سعید بن المسیب حضرت تاری * انت الفقیه الشاعر *
دیو شایدر ایدی فافهم قدر الشعر یا منصف (بلغایک یای اوزره شارد شعره یعنی شاعر جمع خاطر
ایچون ماء جاری و شرف عال و مکان خضر خالی کی الزم بر نسته یوقدر شرف علو و مکان عالی
و مجد معال ینده در یعنی صفای خاطر اشیاء مذکور ایله حاصلدر (منقولدر که نابغه جمعی به
فرق کون قدر قبض بال حاصل اولوب اصلاً نطق شعر ایدر بمش بو خالده قبیله سی بنی جمعه
مقاله و محاربه ایدوب اعدا لر ینده غلبه ایلدیکدر کدوبه طرب و فرح و فکر ینده کیاست
و صعب و مشکل اولان معانی و قوافی ذلیل و متفاد اولوب انشاد شعر ایلد کده قبیله سی خلقی
یمین ایدرک دیمشدر که شاعر یمز لسانی انشاد شعر ایله اطلاق الیمسی اعدال یمز اوزر ینده ظفر و غلبه دن
زیاده بزرگی مسرور ایلدی دیمیلر (قلت) اشبو نقل * قدر زو کر شاست قدر کوهر کوهری

نحو اسبجده قبیله مذکور سرایا بلخاد ن اولی اقتضا ایدر (بلغ شعراء دولت آل عبادین
ابو نواس شعر نظم ایدم مدیم یعنی شاعر ماهر اولاد شاعرانند خسا و لیلی ایچنده اوله برقی
التش قدر نسواندن شعر روایت ایلیمجه و روایت ایلدیکم جالری بوکا قیاس ایلدیکم
(قلت) بوندن منجهمدر که مطولات و مختصراتده تفصیل اولتدی یعنی اوزره بلاغته
ملکه تتبع و مطالعة آثار بلغایه موقوفدن و بعضی معاصرتک بن اصلا دیواوین اسلافه باقدم
دیو تغازی اشعاری کی جای حیرت فهم و مستوجب سکوت معلومدر (صاحب العروض
خلیل (ع) الشعراء امرای الکلام * بتصرفون فیہ اقی شایا جائز لهم فیہ مالا یجوز لغيرهم
من اطلاق المعنی و تعقیده * یعنی شعراء بلغا امرای کلامده هر امرای وجهی اوزره
تصرف ایدرلر اطلاق معنی و تعقید و تسهیل لفظ و تعقیددن غیر یاره جائز اولمسان ائره
جائز دریمشدر (روایت اولمشدر که امرادن بری عهد شبایده بولسان اوغلنی بر خصوص
ایچون شایده بولسان خلفا دن بر ذات درایت صفاته ارسال ایدر خلیفه شاب مرسله سن
قرآن عظیم الشان قرائت ایلدکی دیدکده نم قرائت و تعلم ایلدم دیوب بعده حساب خرائض
اوقودکی دیدکده اوقودم دیدی اشعار عرب روایت و تعلم ایلدکی دیدکده اوقودم یعنی
خبر و زدی مصلحتی بالنسویه اعاده و باباسی اولان امیرموی البیه یازدیخی اغرنده بالاستغناقی
اعاده ایلدم اوغلوی حق تعالی سکا مبارک ایلسون و کامل و مستعد بولدم لکن اشعار و قوافی
تعلم ایلدیر بر اعراب الخطاب رضی الله عنهدن استماع ایلدیکم سزل اشعار و روایت و انشادینده
سعی و اهتمام ایلدیکم زرا اشعار محاسن اخلافه دلالت ایلدوب و مساوی طبایعی فی ایلر و علم انساب
او کریمکه جذبلنج و معنی منبع ایلدیک که حقوق قرابت بمجوله به عرفان انساب ایلد و اصل اولنور
و پرو بخرده سبیل و طریقه دلالت مقدارای علم نجوم تعلم ایلدیک بیوردر ایدی و بن اشعار تعلیمه
اکتساب ایلدیکم فائده لادن بریسی بعضی وقعه هرب و قراره عزیمت ایلدیم ثبات قدمه سبب
وداعی ایچق شاعرک * اقول لها اذا جششت و جاشت * مکالم محمدی اوتسزیمی * قوی سبب
اولمشدر بو مرقوم زیاده نحر ریادر (قلت) مال بیت بن قبیله تک ایچنده اولوب جنکه
برابر کلان محبوه نه اضطراب حرکت و فریاد ایلدیک و قنده تسلیت و پروب درمکه ای
بنم محبوه هم اولدیکم مکانه ملازم اول یعنی ثبات قدمه فرار ایلد مقارفت ایلد که اگر غایه اولور ایلد
محموده و مدوحه اولور سن یوق هلاک اولور ایلدک باهدا که کچمهرک مسزیمه او اورسن دیمک
مطالعه اولنور و بیت مذکور عمود بن الطائفة الانصار تک * ابل عقی وانی بلالی * واخذت
الجد بالثمن الزیج * واجتانی علی المکره نفسی * و ضربی هامة البطل المسیح * قطعه سنک
آخر بدن و بعضی نسخده (اقول لها) (وقولی کلا) واقع اولمشدر جاش خوف عندتده قلبک
مضطرب اولمسی و جشوه فزع و غمدن ناشی حرکت معنایده در بو صورتده لها صغیری نفسه
راجمدر قندبر (بعضیلر دیدیلر که خلف الاحر کی شعر و شعرائی زیاده ییلور بر فردی کورمک
الشبه قول قدما اوزره ائره استاد شعر نظم ایدر ایدی و قدماک شعری ظن اولوب تمیز
اولنه مزدی آخر حالده ترک شعرا دیوب حق تعالی عبادات و طاعاته خصر اوقات و هر بر
روز و شب قرآن عظیم الشانی ختم ایدر ایدی حتی بعض ملوک عظام بر بیت تکلمیچون مال کثیر
و احسان و غیر و عدا یلش ایکن اعتذار ایدوب نظم ایچدی (هر ویدر که حسن بن علی رضی الله
تعالی عنهما شعرایه و فرت اوزره جائزه احسان ایلدکدرنه بعضیلر ای امیر المؤمنین بونره کثرت
اوزره احسانکره سببینه اوله دیدکدرنه * خیر مالک ما و قیت به عرضک * بیوروب و یوشعزی دخی
انشاد ایدیلر * یا خا الفضل اکرم الشعراء * و اغتم منهم الوفاء و الثنا * لو هجو الظبی صبروه

کلب * او هجو المذک صبروه خرا * مال شعرائی فضل و عقول صاحبی شعرایه اکرام
ایدوب انلردن بوسیله و ما و ثنا اغتام ایلد و زرا ائره آهون هجو ایتدیر کلب کی ایدرلر و متکی
هجو ایلدیر خرا یعنی نجاست غلیظه و فضلات قیلندن قیلارل دیمکدر (و مال کلام مالک
خیر لوسی متک عرضکی وقایه و حفظ ایدندن یعنی شعرائک اکثر تک الشبه سی حضوره و محفوظه
اولمیبون نقیر اولدقار یعنی هجو ایچدکدرند ن بدن مال ایلد انلردن عرضی صاتون المی دیمکدر
(مقداد بن الاسود دن منقولدر که اصحاب رسول خدا صلی الله علیه و سلم دن عایشه صد یقه
رضی الله تعالی عنهما دن غیری شعر و قر بصدده اعلم بر ذات ایلد تکلم ایلدم دیمشدر (ابو الوان یاد
دیمشدر که هر و مدن زاده شعر روایت ایدر یعنی اشعار عرب واقف بر فردی رؤیت ایلدم کتد و به
استحسانا مالروالت شعر دیدیکمده عایشه صد یقه رضی الله تعالی عنهاک روایتی یانده بن روایت
هیچ یعنی مشار الیه ایدن اروی و کندولرینه برشی خطور ایلد یعنی فعلا و قولار سنه فی اجرا
ایلدکری و قنده اکا مناسب بر شعر انشاد ایدر یعنی روایت و قرائت ایدر ایدی دیدی (وابن ابی
ملیکه حضرت عایشه صد یقه رضی الله تعالی عنهاک * رحم الله لیدانی لاروی له الف بیت
وانه اقل مالروی لغیره * کلامر بنی روایت بونی ناید ایدر (انموذج الغزایب) بو محله عبارده
مستطرف * وقال ابو الوان یاد مارایت اروی للشعر من عزوة فقلت لها ما رواک للشعر یا ابا عبد الله
فقال و ما رواینی مع رواية عایشه ما کان یزل بهاشی الا انشدت شعرا * و روایت مذکورده ابن ابی
ملیکه دن صکره (و کان رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلم یتمثل (کنی الاسلام و الشبب لمره
ناها) فجعله لا یطبقه وقال ابو بکر الصدیق رضی الله تعالی عنه انشدهک رسول الله و قرأ
و ما علمناه الشعر و ما ینبی له * صورنده ایکن بعض مترجم (حکایه اولمشدرک ابو ز یاد دیمشدر
هر و مدن زاده شعر بر فردی رؤیت ایلدم کتد و به نهشی سنی اشعر قیلدی دهرک سوال ایلد کمرده
عایشه صد یقه رضی الله تعالی عنها دن تعلم ایلدم او ذات علیه برشی وارده نازل اولماز ایچق او
شبیه بر شعر انشاد بیوردر ایدی حتی رسول اکرم صلی الله تعالی علیه و سلم افندیمز عایشه صد یقه تک
شعری ایلد تمثیل بیوردر از جمله * کنی الشبب و الاسلام لمره ناها * مصرعی در بار زدن صادره اولمش
دیدیلر ترجمه مصرع بر کیمه فی مبالا اولد یعنی معاصی و مناهیدن منع و زجرده او کیمه تک استلامی
و اسلام ایچنده جنبه سنک سفیدی کافی و و افندیر شیخ عتیق ابی بکر الصدیق رضی الله تعالی عنه
یا رسول الله جناب عدایت ما بکرک رسالت و نبوتنه شهادت ایدرلر یچون شعر تکلم بیورماز سنک
دیدکدرنه شو آیت کریمه فی قرائت بیوردر استعبد بالله * و ما علمناه الشعر و ما ینبی له * دیو
ترجمه ایلشدر که آیت اخطار کوسرلدی تجاوز الله تعالی عن قصورنا جیفا (مال روایت ثابته
مذکورده رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلم ایلدک (ع) کنی الشبب و الاسلام لمره ناها * قوله
تمثل بره اسلام لفظی تقدیم ایلد * کنی الاسلام و الشبب لمره ناها * بیورده قلدنه حاضر بالمجلس
الشریف اولان ابو بکر الصدیق رضی الله تعالی عنه شهادت ایدر ده که تحقیق سن رسول
خدا سن دیوب * و ما علمناه الشعر و ما ینبی له * نص شریفی تلاوت ایلدی چونکه اسلام
تقدیم اولدقده وزن مصرعده خلل کلور بوا یسه شان نبوته شین و برمز زرا شاعریت پادی
و جندان معانی لطیفه اولقله ایمان قرآن مینده مکررین کافیه جانی اعتراض اوله جفتدن
بر متطوق نص شریف مذکور ذات نبوتدن یاخود قرآن کریمدن شاعریت سلب اولمشدر
(مال مصرع اغ مذکور انسانه اسلامه قوجهلق مناهیدن ناھی اولدقاری حالده کفایت ایدر دیمکدر
زرا مست اولان منهباته یاقلشمن و قوجهلق لفظا و معنی فسق و فجوره فتور و زور یعنی قرب هنکام
موت اولقله ذخیر آخری عاقل اولره دوشندیر و فقیرک معنای مصرع لیبیدی تصدیقا (بیت)

نه در یوزقرانی ایله روای عام اولق * سفید اولش ایکن اسعد کی بر فاشق ریشی * مقلطی
طبع صحیفه استغفار قلندی شاعرک * سندی لک الایام ما کنست جاهلا * ویا تیک بالاخبار
من لم تزود * کلامی انبیاء علیهم السلام کلام حقنه شیهه زدوب این عباس رضی الله تعالی
عنک * یوزقرانی سفیان ثوری لیکن اولدنی طراوسدن اولدنی ابن عباسدن روایت ایتدیر
ومعهوم شهر مرقوم سکا بیلدیک شیار ایله دهر ظاهر اولور و آماده قیلدیک یعنی خاطر کده
اولیان نسنلری اخبار ایله بر کیمسه کلور یعنی حوادث عالم میحدمدر دیمکدر (کعبه رضی الله تعالی
عنه خطبه نام شاعرک * من یفعل الخیر لایعدم جزا ویه * لایذهب العرف بین الله والناس *
قولنی استماع ایتدیکده بوقول تورانه حرفا بحرف شوصورته موجود در بقول الله تعالی * من
یفعل الخیر یجده عندی ولایذهب الخیر بینی و بین عیدی * دیمکدر مال قول شاعر خیر اشلیان
کیمسه ک جازری یعنی ثوابی منعدم اولماز الله اولان معروف واحسان حق ایله ناس یتدیه
ضایع اولماز یعنی جناب حق تعالی اجر بنی اطف و کرم ایدردیمکدر * شعراک فضلندال برسته
اولماسه شعر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم اعدایه آماده قیلدینی جند اولدقاری کافیدر که
حضرت بنی ذیشان علیه الصلاة والسلام حسان بن ثابت رضی الله تعالی عنه (شن
الغطار یف علی بنی عبدمناف فوالله لشعراک اشد علیهم من وقع السهام فی غلس الظلام فلیحفظ
بنی فیههم) یوزقراند حسان دخی * والذی بعثک بالحق لاسلک منهم کاتل الشعرة من العجین *
دیوب بعد لسانی چقاروب وانفک اوچنه طوقندربوب * والله یارسول الله انه یخجل لو وضعته
علی حجر لقلعه او علی شعر لقلعه * دیدیکده حضرت فخر کائنات علیه اکل الحیات والتسلیمات *
(اید الله حسانا روح القدس) یوزدیلر مال روایت مذکور حضرت سید الانبیاء علیه وعلیهم الصلاة
والحیاء اقدیمر حسنه خطا باعبد مناف قبله سنی یعنی قوم رسالتناهی قبائل عربک سر کرده لری
تعلی به باشلدی واجب تعالی به قسم ایدرمکه سنک همجو انلره کیمه نک آخرنده اولان شدت
ظلام وقتی طوقنان او قدن اشددر که نه طرفدن کلدیکی و کیم آدیغنی بیلدیکندن قورغسی ممکن
دکلدر ولکن بنم ینم انلردن حفظ اولسون یوزدقارند * حسان سنی حق اولان نبوت ایله بعث
ایدن خدایه قسم ایدرمکه شان ذات رسالتناهی ونسب شر یفکی اعداک اراسدن یومشاق
خیردن قیل چکر کی سهولته چیقار یرم یعنی اعتراضدن وارسته ایدرم دیوبلسانی بوجه محرر
اشارته ای رسول حق بوضوبکا او یله کلور که اگر حجر اوزرینه وضع اینسم شق وقیل اوزره
قوسم اوسره کی تراش ایدردیکده حضرت سلطان الانبیاء والمرسلین علیه الصلوات
والتسلیمات من الرب المعین حسانی روح القدس یعنی جبریل امین علیه السلام تأید ایتدی
یوزدیلر که بعضی روایتده دهان حسنه نفع جبریل واقع اولدیر (وینه هر ویدر که مضمر موجودات
علیه الصلوات والحیاء اقدیمر حساک * زعمت شخصیة ان تغالب ربها * ویغلبن مغالب
القلات * قولنی استماع یوزدقارنده مقام تحسینده (لقد شکر الله قولک) یوزدقارند مال قول
مذکور شخصیة ایله مقلب اولان قریش صاحب قریش اولان بنی به غلبه بنی زعم انش ابسده
تحقیق انلر اکسزین محل غلبه ده البته مطلوب اولور دیمکدر روایت اولمشدر که بنی کریم
علیه الصلاة والتکریم عبدالله بن رواحه رضی الله تعالی عنه ای عبد الله شعرندر دیوسوال
یوزدقارنده شعر برشیدر که صبرمه اختلاج ایدر یعنی کوکله کلور وانکله لسان انطلاق ایدر
یعنی سوبلر دیدیکده انشاد ایله امر ایدر اول دخی * فثبت الله ماتاک من حسن * فغوت عیسی
یارسو الله والقدر * قولی مندرج اولان قصیده بی انشاد ایدر اشوقولنی او قدوقده حضرت علیه
الصلوة والسلام اوج کره (وایاک فثبت الله وایاک فثبت الله وایاک فثبت الله) یوزدیلر (مال بیت)

یارسول الله حق سبحانه وتعالی سکا و ردیکی شریعتی تثبیت ایتدی یعنی ثابت قیلدی بوضورنده عیسی
ابن مریم علیه السلام فوق یعنی شریعتک نسخی خفک امری وقدر یله دردیغک مطالعه
ومشای آخری دخی بولتورسه کاره اشارت خواندن رجاء اولمشدر (جواب حضرت دخی تصدیقا
وتحسنا بالاکید ای ابن رواحه بوقولک خلافتی اعتقاد دن منافی سوزک حقدر دیمکدر (قلت)
بعض نسخ محضرا نه ابن رواحه رضی الله تعالی عنه ارنجی لافظمه مأمور یبر اولیغنی * ای
تبرست حنک الخیر اعرقه * والله یعلم ان ما خانی البصر * انت النبی ومن یحرم شفاعته * یوم الحساب
فقد ازی به القدر * فثبت الله ماتاک من حسن * تثبت موسی ونصرا کالذی نصرنا * ایاتی
نظم ایلدیکی کورلشدر یعنی فثبت الله الی آخره مصرای قافیه سی مرفوع اولان ایات
مذکورده ک بیت اخیرنده دخی مصرع اول اولمشدر لکن ملاحظه فقیرانه به کوره بوراده واقع
(من حسن) کده نصرت معنای اولق لازم کورفتامل (مؤلف کتاب عقد حضرت صحابه کز بن
وتابعین وعلماء مشهوریندن شاعر اوللری ذکر ایلدیکی محله دیمکدر که بنی اکرم صلی الله تعالی
علیه وبارک وسلم حسان بن ثابت وکعب بن مالک وعبدالله بن رواحه شعر اسیدر (طابع
فقیر دیر که اشبو روایتدن استدلال اولتور که استحباب شعرا امر مسنون وانلره اکرام والتفات
مستوجب فوائد کونا کوندر (سعید بن المسیب دیمکدر که ابو بکر وعمر وعلی حضرتای نظم شعر
ایدر لایدی اما امام علی شیخیندن اشعرایدی * یوزلند کرنبذه من سرفات الشعراء *
(قلت) یعنی صاحب مستطرف رجه الله تعالی سرفات شعر به روشندن (ومن ذلک)
عنوا یله بوجه آتی نمونه اوله رقی چند ایات نقلیه استغنا ایدوب چونکه کتابی
جمع اولدیفندن اکثر مطالبند اولدینی کی اشبو مطلبک دخی تعریف و انواهی یاز میوب
لکن لزوم یاقی مطالعه سبله خاتمه تلخیص مفتاحدن تعریف واقصای عاجزانه تراشیده و قلم
غیر مستقیم اسعد سقیم انیم الله بجملا ترفیم اولمشدر ومنه التوفیق (معلوم اوله که مثلا شخصیت
وسخاونه وصف کی فصیح وغیر فصیح وشاعر وغیر شاعرک یعنی هر کسک عقول وعاداتلرند
تقرر ایدوب وحاصل اوله رقی عموم اوزره یوانان غرض ومقصوده دلالت ایلدیکی ناسک
یلدکلرندن واشبو بیلکده مشترک اولدقارندن اولیان شیده یعنی غرضه دلالتی وجهنی معرفت
فکرایله حاصل اوله جق تعبیرده ابکی کیمسه یعنی ابکی شاعرک اتفاقده سرفت واستعانه واخذ
دینور وبوجهله اولان اتفاقده یعنی غرضه دلالتده یوانان وجهک معرفتده ناسک مشترک
اولماقاری تمیزده اتفاق ایدن ابکی قائل میاننده سبق وزیاده ادعاسی صحیح اولوب
احدهما دن بری افاده ده اکل اولش یعنی اولدقاری معنای واحدی یوانندن زیاده انش
یاخود ناقص کنورمش دبه حکم اولتور ایددی اشبو وجهله اولوب اخذ وسرفت تسخیه اولنان
تصیر ونصرف ابکی نوعدر که برینه الفاظه داتر اولدیفندن ظاهر و دیگرینه معنایه متدائر
اولدیفندن غیر ظاهر دیر اما ظاهر دینیلان بر شاعرک بولدیغنی معانی الفاظک مجموعنی و یاخود
بعضی بنی آلتی و یاخود کلی لفظی المیوب الحق معنای سنن المقدرا کر لفظک مجموعنی تربیتی
تقدیم وتأخیر ایله تغیر ایتدیرک آلورسه اشبوشق مذمومدر زیرا که سرفت محضه درو بوشقه نسخ
وانحال دخی تسخیه اولتور والفاظک یا مجموعی و یاخود بعضی مرادفته تبدیل اولتیغنی دخی مذموم
اولان سرفت محضه در مثلاً دمع مکارم ترحل بقیه وقعد و طاعم کاسی * الفاظی صره سبله
* ذماتر تذهب مطلب اجلس اکل لابس * الفاظلرینه تبدیل اولتیغنی کی و اما لفظک مجموعنی
الوب تربیتی بوجه محرر تغیر ایدر و یاخود مجموع الفاظی المیوب بعضی بنی الوریسه که بویکی
شبهه اغاره ومسح تسخیه اولتور ایددی اشبو ابکی شق اوج خالندن خال دکادر که نظم قائل نانی

نظم فائل اولدن بالبع و یا ادنی و یا خود مساوی اولور اگر حسن سبک و یا اختصار و یا ایضاح
معنی و یا خود زیاده معنی کی اولده یولیان بر فضیلت کلامه اختصاص یحیون قول اولدن الیغ
اولور سه قول ثانی یعنی اشبو اخذ محدود یوقی اگر ادنی اولور سه مذموم و اگر مساوی
اولور سه ذم و فضل و مدحین ایدر و اما ذکر اولان شقوقدن بر یکدیگر معنائک اخذ ایدر که
یوشقه المام و سنج دیرلر بودنی افاده و مسج نیمه اولان کی اوج قسیدر یعنی قول ثانی قول
اولدن بالبع و یا ادنی و یا خود مثلیدر یونلر دخی بر متوال مشروح البقی مدح و ذم و دوقی مقدر و
و مثلی و ارسنه ذم و مدح و اشبو اخذ ذکر اولان ایکجی نوعیکه غیر ظاهر ایه معنودر
بر وجه آتی بر از اقسام اوزره در اقسام مذکور دخی نظم اول الله نظم ثانی معنای
بر برینه مشابه اولیدر و بر قسمی دخی معنای نظم ثانی معنای نظم اول اولدن اشبل اولیدر
و بری دخی قلیدر که معنای ثانی معنای اوله تقیض اولدن عبارتدر و بری دخی نظم اولک بعض
معنایی اخذ اولوب اوزره معنای اولی تحسین ایدر چک شی زیاده فایده فایده و اشبو غیر ظاهر
نوعنده ذکر اولان اقسامک اکثریسی مقبول طبع سلیدر بلکه اقسام مذکور دخی بعضیسی
اتباعی خبر ابتداء کنور یعنی نظم ثانی یکی و کندی بولش فایده افراغ ایدر و یو نوعده
هر بر کند و سنده اشد خفا اولان یعنی قول و نظم ثانی نظم اولدن اخذ اولدن یعنی اعمال رویه
و مزید تأمل اولنمیزین یلیمان شی خفا که اخذ و سرفتن ایدر و ابتداء و تصرفه ادخل
اولدیفته بناء قبوله اقرید ز و یا آدنبر و ظاهر و غیر ظاهر شقارنده ادعای غندن مقبول و مردود
اولمقدن و هر بر اقسامک اسامی مذکور ایه نیمه اولان اوله رقی ذکر اولان احوال قول ثانی
قول اولدن اخذ اولدیفنی یلیمدیکی و فتنده یعنی نظم ثانی حین نظم اول حفظ ایتمش
اولدیفنی خارجدن و یا خود نظم ثانیکن کند و سی نظم اولدن اخذ ایدر یکنی خیر و بر یکله
یلیمدیکی زمانده دینلور یوقیه بو وجهلر ایه یلیمدیکی هنگامده بو آتی سبقت ایتمش و فلان
شاعره یوشاعر اتباع ایتمش دیو حکم اولماز ز یا که ایکی فائلک لفظده و معناده جیما و یا خود
بالکرم معناده اتفاقری اخذی قصد ایتمش کیفا اتفاق توارد خواطر قیلندن اولسی جائز
و ممکندر و اما ثانی اولدن اخذ ایلدیکی طریق مذکور لر ایه یلیمدیکی و فتنده فضیلت صدق
غیبه علم دعوا سندن و غیره تقصیه سندن سلامتی اغنام ایچون فلان شو کلامی سولش ایدر
فلان دخی بو کلامده آتی سبق ایدوب شوبله دیمش دینلور و السلام (تیه) فی الحقیقه کلمات
شعر اده آن قدیم واقع و سیمایضراع نار بخنده حساب حروفه موقوف اولمغه مدار نجرى ایه
کثیر الوقوعدر حتی اسد فاصبرک خاطر یسه سروری مر حومک چند عند مصارعی توارد ایتمشدر
* هذامن فضل رقی * و این مباد نام شاعر حکیم ارتسام * مفید و متلاف اذا ما اتیت * نهال
و اهتر اهتر از المهند * یعنی نظم ایدر کده تعریضا و تضلیلا * الی این تذهب و هذا الخطیبه *
یعنی سن بو یکلش بولمندن صابله ز یا یو بیت خطیبه نکدر دینلورک این مباد * آلان عیلت اقی
شاعر اذواقته علی قوله و لم اسمعه * یعنی بن خطیبه کی اشعرک زمانته یسجد یکم حالده قولی
اوزره موافقت ایتمله شاعر اولدیفنی شعیبی یلیم دیو تشکر ایددیکی کی سروری کی استاذک کلامده
توارد شکر مزید ایدر و وفیقک بو خصوصده مظهر اولدیفنی بر کیفیت دخی وارد دیر کری ز رده
کلیمک بر مناسب باند و درجی متو یکدره مدر همان جناب میسر الامال عن شاهه اقدار ایه آمین
* فن ذلک * یعنی سرفات شعر یه دن بری اوس قبیله نیک شاعر و شجاعی قیس بن خطیمک
* و مال المال و الاخلاق الاودیه * فاسطعت من معروفها فتزود * قولیدر که اشبو یتک
مصراع اولی یعنی تغیر الله کعبه ده معلقه اولان قصایدن طرفدن ایدرک قصیده مشهوره سنده

مترجم * لعمرك ما الايام الامعارة * فاسطعت من معروفها فتزود * قولندن آلمشدر
واو قصیدهک اشتها ربه یله قیس مذکور نه کیفیتله خنی اوله رقی اخذ ایتمشدر (قلت)
صاحب مستطرفک بو نجعی حسن ظنجه توارد احتمال بعید ی آکدر بر فقط مصراع اولده
اختصار و ارد و مدح و ذمی منوط رأی طبع سلیدر (فاللری دنیا ده مال و اخلاق و ایام دنیا
الذمه و دیعه و عار یتدر یعنی فنا پذیر اولور و عاریت نسنه کی یسه کیدر همان و سبکجه انلرک
ایولندن تزود و ادخار ایه یعنی خیرات و حسنات صرف و اخلاق حیده ایه متصف اول دیمکدر
(عبد بن طیب دخی مرثیه ده * فا کان قیس هلکة هلاک واحد * و اکنه بیان قوم تهدما *
قولنی امری القیسک * فلوانها نفس غوث سوبه * ولکنها نفس تساقط انفسا * مرثیه سندن
اخذ ایتمشدر (مال قول عبد قیسک هلاکی بر آدم هلاکی دکلدر بلکه قیس خو منک بنیانی یعنی
سرای حایه سیدر و قوی او سر ایدر سا کلدر ایت فوئله اول بنا منهدم و قوی پریشان
اولدی دیمک کیدر (و مال قول امری القیس بنم محبوبه م * اکر نفس واحده اولدی اولد کده
سائرری کی بالکرم جه اولور و لکن طالع کولکی اکر مر یوط اولمغه اولدیکی هنگام نیمه
انفس اسقاط ایدر یعنی هلاک ایدر دیمکدر اشبو اخذ مذموم شقندن دکلدر لکن ترجیحی طبعه
محولدر (صاحب مستطرف * وقالوا من سرق شیئا واسترقه فقد استحقه وهو ان يسرق
الشاعر المعنی دون اللفظ * یعنی علماء بیان شول بلیغ که شعر اخری آله و آتی کند و یه قول
و مال ثیلسه شعر مأخوذک مستحق و صاحبدر و اول الش دخی بالکرم معنای الدیسه لفظی
المأمقدر دیمشدر لکن محل صورتده بر ایجاز در مال ایتک بولی فقیرک نقل ایددیکی تفصیلاتدن
کورلکه موقوفدر یوقیه بالکرم معنای الی القی ایه اولماز * فن السرقه الفاحشه قول کثیر
فی عبد الملك بن مروان * یعنی صاحب مستطرف اخذک مذمومی شقی نبذه سنی پیانده کثیر نام
شاعرک عبد الملك بن مروان ثباده دیدیکی * اذا ما اراد الغزو ولم یثن همه * حصان
علیها عقد در یزنها * یعنی بازوب و یوینی خطیبه نک * اذا ما اراد الغزو ولم یثن همه *
حصان علیها لؤلؤ و شرف * قولندن اخذ ایتمش و اخذ طاحشدر دیمشدر (مال یشین مذکور بن
مدح و حم غزا یعنی جنگ مراد ایلدیکی و فتنده اقی هم یعنی قصدندن انجول ایه ترین ایتمش
و دخی خطیبه قولجه کوشنه جوهر کوپلر طافش اولان زوجة عفیفه و جلیله سی و طرفیک
یل محنی آتی عزیمت و همشندن رد ایتمدی یعنی مال و عیاله با قیوب کند و یی مهلکه یه القا ایدر
بهادر در دیمک کیدر و فی الحقیقه بو سرفقت بر ابو اخذ دکلدر (غریبه) بیت مذکور ترجمه
نام بر کابده (ترجمه بیت مدح و حم غزا و جهاد ایلد کده همت و عزیمتی مدح و ثنا ایلر کانه
اوزنده حتی اوله رقی لالی و کوپلر و سائر جواهر مر صده اولان بر هیز کار امر ایدر دیو ترجمه
اولنمش کور بلوب فی کل الوجوه هوش فتور پوشه خیرت ایدر حیرت کلشدر فتدر ایه المانصف
اسعدک الله تعالی بالتوفیق (چرر شاعرک شعر ده نجرى درکار و تصرف ابار کلامده قدری
آشکار ایکن * فلوکان الخلود لفضل قوم * علی قوم لکان لسا الخلود * قولنی زهیرک عربده
ضرب مثل کی محفوظ صیبان و زبازد نسوان اولان * فلوکان جد مخلص المره لم یتم * و لکن
جد المره غیر مخلص * قولندن اخذ ایتمشدر (مال شعر جر بر رفومک قوم آخر اوزر یسه اولان فضلی
ایچون دوام اولیدی یز ایچون خلود اولور ایدی دیمک (و مال بیت زهیرا کر بر کپسه نک جدی
یعنی شایه مستحق فضلی کند و یی دائم قلیدی اولماز ایدی لکن جدی غیر مخلص اولمغه انسان
دخی اولور یعنی نیک و بد بو عالم فایده باقی طالع دیمکدر کیدر (قلت) اشبو اخذ غیر ظاهر
نوعنددر بیت مأخوذما خود خنده نبسته مدح و ذم شقارندن قنیه سنده شایان ایه لدی المبطالع

بر بیه حکم ایتمک سپرده ذهن مستعید و شاعر شجاعک * و آخر ترنجی النفس لیس
 نافع * و آخر نخشی ضیها لایضیرها * قولی شیب بن البرصی نام شاعر افغانه ایدوب
 * ترجا النفوس الشی الاستطیع * و نخشی من الاشیاء مالا یضیرها * دیمکدر (مال بیت اول
 نفس جهول برنسنه ک حصولی رجایدر که اول نسنه اکا نفع ویرجی دکلر و وضررتدن
 قورقوب استمدیکی نسنه دخی اکا ضرر ویرمز دیمکدر (و بیت ثانی دخی بومالده در (قلت)
 اشبو ایکی بیتک حکمی دخی پیوسته رأی استاد درایتدر (مقدر نظم کلام و مرتب حسن
 نظام اولان ابوعام * و احسن من نور یقحه الصبا * یاض العطایا فی سواد المطالب *
 قولی اخطاک * رأیت یاضا فی سواد کانه * یاض العطایا فی سواد المطالب * قولدن المشر
 (قلت) ابی عماده اولان نور نونک قحیلجه چچک دیمکدر مالی سواد مطالب یعنی مطبلردن یاس
 هنکامنده یاخود فقر حالتده ظهور ایدن یاض عطایا یعنی نقد فضه تأثیر یاد صبابله آچلمش
 نور یاضدن احسندر دیمک (و مفهوم بیت اخطل سواد لیلده بر یاض رو کورد مکه سواد
 مطالبده یاض عطایا کیدر یعنی روحه صفا و پرر دیمک کیدر معنای آخر دخی واریسه
 مطالعه بیرون اهل سخن همت و حکمی دخی اشارت یورسونلر * و من سقطات الشعراء *
 یعنی عنوان باید اشارت اولان خطاه شاعرک بعضی برینی صاحب الاصل یا نه مبادرت برله
 دیر که نظم معناده تقدی اولان ابوالعناهی دخی کثیر الخطاییدی از جمله منقولدر که موی الیه
 شعرادن محمد بن منادرا یله مکهمکر مده ملاقات ایدوب ینلرنده ملاطفه ل و مضاحکدر واقع
 اولدی بعدا هارون رشید خلیفه به ابن منادری بکفدیکنی اشرا با هرل کونه ای امیر المؤمنین
 اشته شوند بر شاعر بصری کوردم سنده بر دقه بر قصیده نظم ایلر بنده کزایسه سنده
 ایکوز قصیده طرح ایدرم دیو کندی شایدر جناب هرون دخی ابن منادری احضار
 و تربیف ابوالعناهی بی اخبار اشد کده ای امیر المؤمنین اگر ابوالعناهی ک فصاحتدن بیرون
 و خطایله مشحون اولان * الایاعبه الساعه * اموت الساعه الساعه * قولی کبی اشعاره تزل
 انسم ایدی شمر ایلد دفتر ل ملول ایدی امان * ان عبد الحمید یوم تولی * هدی رکما کان
 بالمهدود * مادری نمشه و لا حاملوه * ماعلی النعش من عفاف وجود * سوزی کبی شمر سوبارم
 دیمکده جناب هرون نحسین ایدوب اونیک درهم احسان ایلدی و ابوالعناهی کال اسفندن
 آرقالدیکه هلاک اوله رحیم الله (ابن منادری کقطعه مذ کوره سی دوات آل عباسده مشاهیر
 وزراء و منشیان و عبادن اولان عبد الحمیدک مرئیه سنده در و مالی عبد الحمید موت و رحلتله
 چکبلوب کندی روزده بر رکن قوی بی خراب ایدی یعنی کندی رکن دولت ایدی
 مهسوم اوندی نه تنه شیر و نه جنازه سنی حامل اولانر یعنی صامت و ناطق عالم بتدلیر که
 عفت وجود و سخاوت جنازه سی اوزرنده نه وارد یعنی عین جود و عفت ایدی دیمکدر (فضیلت
 و رجائی مسلم کرده بلغا و عصرنده ابوالمحدثین ایلد مسمی اولوب بعض اهل لغت طعندن
 بریدر دیو قولیه اسنهاد ایدکری بشار نام ذلک دخی سقطاتی واقع اولمشدر تغزلده بنم
 مشوقه مک کی شکر فاشیدر دوه ککی دکلر اگر وجودینه صوغان یاقلشدر سم صوغانک
 قورقوسنه سنک غلبه ایدر اولقدر خوشبودر معنا سنده اولان * اما عظم سلمی حتی * قصب
 السكر لا عظم الجمل * و اذا دینت منها بصللا * غلب المسک علی ریح البصل * قولی دیمش
 مع ذلک * اذا قامت لمبتهات * کان عظامها من حیرزان * قولده بنم محبوبه م سیر
 و خرامه فالقدی و قنده انی جرکتی و مشیه سی تمایل ایدر کویا که ککری بالخریف هزارندید کاری
 حیراندر دیوب عظامی تمایل شاندن اولان انچه ولطیف شیشه بکر نمشدر (و ابوالطیب حکما

شعرادن اولوب ایجاد معانی دقیقه به قادر و فضلی مثل سارایکن * و ضاقت الارض حتی
 صار هار بهم * اذار ای غیر شی * فخر جلا * قولده اعتراض ایشلردن (مال بیت برعسکری
 همجو اولوب یعنی شهرن اولدقلرنده قورقوب فرار ایدلرنده بر یوزی طار اولوب حتی غیر شیبی
 کوردکلرنده انسان ظن ایدوب قورقوب ایدی دیمکدر بونده جای اعتراض غیر شی لفظی معنوم دیمک
 اولغله معنوم و رقیب تعلق ایلر دیمکدر (قلت) اعتراض مذ کورک دفعی قابل امکان کیدر
 قائل (و بیت متینک * تفلطت بالهم الذی قلقل الحشا * قلاقل عیس کلهن قلاقل *
 بیته استماعی مستمعین قاف طلوسیدر بودخل ایشلردن (محمول قلجه قلق و یرن حرین سبیلده
 بن سریع السیر و خفیف البدن اولان دومه بنوب جانب مطلوبه بالتحریک و التهیج سفر ایلدم
 دیمکدر (واحدی دیوان متنی شرحنده صاحب ابن عباد بونده در یوقات نازده قلقل الله حشاه دیو
 تشنج ایش ایدمه بونک کی الفاظ بین الشعراء حادث جاریه در حتی ابونصر مرزبانیدن منقولدر که
 بلا تزییف بلکه بالتحسین رؤساء شعرادن اوج شاعر ماهر لری شلشله و بری سلسله و بری قلقله
 ایلدی یعنی شین و سین و قاف طلوا یسات سوبلدیردیمشدر اشتهی (ذکر اولتان آیات دخی
 شرح واحدیده مسطور در مر اجعت یوریلده (متینک * و نهب نفوس اهل النهب اولی * باهل
 النجد من نهب القماش * قول معانی مسروقه دندر که بومعانی ای عمادک * ان الاسود اسود
 القاب همتها * یوم الکبریه فی الملوب لالساب * قولدن اخذ ایشدر (قلت) صاحب
 الاصلک بالکراخذ ایلد متنی بی خطا کاران صره سنده باز می جاینده اولماق کر کدر مع
 ذلک اخذ مذ کورک دخی غیر مقبول شفته داخل اولدینی محل تأملدر (مفهوم بیت متنی) همت
 و شجاعتله متصف اولان اهل نجه اهل نهبک یعنی اعدانک نفوسنی نهب یعنی قتل فاشلر بی
 نهیدن اولادر یعنی انلرماله باقر نظر لری جان اعدادر (و ابونعمانک قولی مالی تحقیق ارسلانلر
 یعنی دلیر میدان معرکه به آتلان شجاعدر حرب کونی انلرک همتی صوبلش اعدانک بدنددر
 یوقسه اوابنده دکلر دیمکدر (زهری دیمشدر که مشاهیر شعرا ی هر بدن جریر و کثیر و جیل
 و اخوص و نصیبدن اخذ شعر ایدلردن بعض راویلر استاد ل نک آخر دن اشعر اولسنی
 ادعا یله عقل و شمری مسلم سیده سکینه نام مخدیه عفت پناهی حکم ایللرنده قرار و بررب
 سعادتخانه سنده واصل و بیرون برده دن مطبلر بی ناقل اولدقلرنده اول جری راویه سنه سنک
 اشمر دیمکد جریر * طرفک صائده القلوب و لبس ذاک * وقت الزیاده فار جعی بسلام * شعر بی
 دین دیکلیر که (مالی ای محبوبم قلوبی صید و شکار ایلدیکک حالده بن سنی کیمه بکا زیارت
 ایدیمی کوردم و بوهنگام وقت زیارت دکلر همان بسلام ایلد عودت ایلد دیمکدر که شاعر یکی
 شعر یله خدا تصحیح ایلسون هیچ عاشقه کوره معشوق کندی زیارت قصد ایلد کله و بالخصوص
 اغیاردن خالی اوله بوندن الذ بر مطلب و ارمیدر نیمون (ارجعی بسلام) برینه (ادخلی بسلام)
 دیوب استقبال ایتامش دیدی (بعده کثیرک راویه سنه صاحبک یعنی سنک دوستک اوتانه دن
 معشوقه مک سرورینه باعث اولان نسنه بنم دخی بادی مسرمدر مائده اولان * یقر بعینی مایقر
 بعینها * و احسن شی مایه العینین قرب * بیت فیجینی دین دیکلیر که نسوان تزدنده حسب البشربه
 مایه السرور اولان نسنه انجی نکاحدر یعنی جاعدر کثیرایسه معشوقه سنک دیکرله مواصلندن
 مسرور و لوزمش بوا یسه بز و نکک اولوب شرعا و طبعاً منمومدر * فحج الله صاحبک و فحج شعره *
 دیدی (قلت) اشوا اعتراض اگر چه بویه کور بنور لکن مر ام شاعر بالکراکندیسبله مواصلت دیمکله
 یا و یلی قابل اولمازمی (بعده جیلک راویه سنه سنکی دخی * فلوترکت عقلی معی ما طلبتها
 * ولکن طلبتها لما فات من عقلی * یعنی قائل اولان دیکلیر که معنای محبوبه م عقلی بنم ایلد ترک

ایندی بن اقی طالب و راعب اولماز ایدم لکن محبوبه می طلبم عظم قوت و زائل اولدی یعنی عشق عظمی الدینی ایچوندر دیکدر هیچ عاشق هوایه نایع اولوب عقله اواری دیو جلی دخی تریف ایدوب (بعده نصیحت راویه سنه سنکی دخی * اهییم بعدد حاجیت فان امت * فیا حزنا من ذایهم بهایندی * قولی ناظم اولان دیکدر که (مالی بن حیاته اولدجه دعنا حمله مسماة معشوقه مع عشق و محبتله حیران و سکرانم یعنی محبتده دایم لکن قوتند نصکره اکا کیمار محبت ایدر حزنم اودر دیکدر که هیچ عاشق کندند نصکره معشوقه سنه دست درازلق ایدم فی استری بویه دیه جکته همت برله مصراع ثانیته * فلا صلیت دعولنی خله بعدی * دیسه اولماز ایدی دیدی (مال مصراع مذکور بند نصکره دعدر بر محبت صاحبیه صالحه اولیدی یعنی اخر عاشق ایله اکا مواصلت ممکن اولیدی دیکدر (قلت) بوی دخی قابل تاویلدر ظن ایدرم یعنی تصحیح اولتان معنی مصراع شاعر دن چیقه یلور قائل (بعد ازین اخوصک راویه سنه سنک صاحبک دخی * من عاشقین تواعد او ترا سلا * لیل اذ انجم الزیاح لیل * باتانم لیل و الذها * حتی اذا وضع الصباح تفرقا * قطعه سنی کوبا اولان دیکدر که فیج الله و فیج شعرا * مصراع اخیرینی * حتی اذا وضع الصباح تعانقا * دیسه معنی دخی رنکین اولماز ایدی دیوب خلاصه شعراء مر قومه لک برینی ثنا ایلدی علی روحها الشریف الرحه والسکینه (مفهوم قطعه اول ایکی عاشق که بر بر لیله مواعده و مر اسله ایلدی لکه کیجه نجم تریا طلوع ایلدی کی هنکامده حلقه بند مصاحبت اوله اولی و لیلک الذوا لعمنه یتوت ایدر و صباح واضح و ظاهرا اولدقه مفارقت ایدر دیکدر سیده مشار الیه هاتک تغیر ایلدی کی مصراعک مالی بویه کیجه مصاحبت اولوب صباح اولدقه معانقه یعنی صار بلوب یانه لریمک اولور فی الحقیقه بومعنی اولدر که کیجه و کوندر جنبش مواصله و معانقه اولور (قلت) تاسر راوی حدیث شریف روایت ایدن ذاته و تالیله راویه شعر روایت ایدنه دیوب تاه ثانیث اولماز یعنی محاحده اشارت اولمشد (ابن الکلی روایت ایچوندر که وقتا که امویه دن توبت خلافت آب روی بنی امیه عمر بن عبد العزیز حضرت تلمیثه واصل اولدقه اطراف واکافدن شعراء عرب عادت قدیمه اوزره جلوسنه ستایشلر نقم ایدوب وفود و قدوم و مدت منیده باب خلیفه ده اقامت ایدر لکن حضور خلیفه دخوله اذن و رخصت بولماز فلرندن مفهوم و مخیر اولدی لری اخر ایچوندرن جریر جریل نیاز ایلدزد خلیفه ده قدر و عزت و اعتبار مکنست صاحبی اولان عدی بن اوطانه و اروب * یا ایها الرجل المریجی مطینه * هذا زمانک انی قد خلا زمنی * ابلغ خلیفتا ان کنت لاقیه * انی لدی الباب کالمشد و فی قرن * وحش المکانه من اهل و من ولدی * نای الحله من داری و من وطنی * ایاتی نظمه عدی ابن اوطانه بالخطاب ای مطیه و اسبئی ارجا و سوق ایدن یعنی منصب عال صاحبی اولان ذات اشبه حکام سنک زمان اقبال کدر بنم زمنم بنی خالی دست قبلدی یعنی خلیفه به ملاقات ایلد کده خلیفه مزه ابلاغ ایلد که بن باینده بویتوزدن بظلمش حیوان مقید عاجز کییم یعنی قیوستده و حشت مکان ایلد اولاد و عیال دن و خانه و وطن دن بعد اولدی بعم حالده دوچار استغفال اولدم دیو استغاثه دخول و عنایت ایدر اولدخی نعم یا ابا عبدالله دیوب و حد شفاعت ایدر وقتا که عدی حضور خلیفه به داخل اولدقه ای امیر المؤمنین لسانلری مسجوم و سهاملری نافذ اولان شعراء وقت باب دولتر کدره واقف و جائزه کری طالبلردر ایدی عمر بن عبد العزیز حضرت تلمی دخی شعرا ایلد بنم نه مضلعت و کارم وارد دیور زنی اشرا ب پیور دیار عدی ای امیر المؤمنین رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم قصیده ایلد مدح پیورلدقه اعطای جائزه پیور دی بونده هر مسلمه اسوه وارد یعنی اقتدار رسول لازم درید کده عمر بن عبد العزیز ای عدی کلامک صادق و واقع مطابقت شعراء دن

یاغزده کیمار وارد بوسور د قدما انلردن بری ابن عمک یعنی قرشی اولان عمر بن ربیعده دیو خبرو بریجک عمر بن عبد العزیز خدمت کلوب حق سبحانه و تعالی اویله قریبی بندن بعید وانی باقی قلسون * الالبانی فی یوم تدنومنی * شمت الذی مابین عینک و القم * ولیت طهوری کان ریفک کله * ولیت حنوطی من مشاشک و الدم * و یالیت سلمی فی القبور منجی * هنالك اونی چند اوجهتم * اقوال قباحت اشتغالی نظم ایدن اول دیکدر کاشکه اول حد و الله تعنی ایتدی کنی دیاوه کوروب بعدد آخرت ایچون عمل صالح ایشیدی بنم یاغده ایدا کلسون دیو طرد پیور دی (مال اقوال آگاه اول ای محبوبم تعنی ایدرم که موتم بکا قریب اولدی کنی کونده یعنی فوئده دهانکله چشمک یعنی یعنی جبهه کی و فکی فوقلیدم و بی غسل ایدر جکری آب یالک سنک آب دهانک یعنی توکر ککک هسی و حنوطم یعنی مینه سور د کری فوقول نسته دخی سنک مشاشلر کدن یعنی امیله جک کیکلر یلک باشلردن و خونندن اولیدی نولیدی سلمی یعنی محبوبه م قبرده ضجه هم یعنی غله مرقدده پرایان کلیدی کرک اوراده و کرک جنت و کرک جهنمده برابر اولیدی دیکدر (بعده ایدن باشقه شمرادن کیم وارد پیور د فلرند عدی جیل بن معمر دخی ایچوندر در دیو خبرو بر د کده خلیفه حضرت تلمی بودخی * الالبانی جیعا فان تمت * یوافی لدی الموتی ضریری ضریر یحها * خانا فی طول الحیات براغب * اذا قبل قدسوی علیها صفیها * اظلم نهاری لاراها و یلتقی * مع اللیل رومی فی المنام و روحها * ایاتی دین دیکدر قسم ایدرم که یونی دخی حضور یما اکتورمه دیدی (مالی محبوبه ایلد برابر حیاته اولوب موتی کورمیدم و اولدی بکمرده برابر اولوب بنم قیرم ایلد انک قبری قبرستانده ملاصق بیر اولیدی بن طول حیاته راغب اولم انک صفیه سی یعنی چقوری یاخود یوزی اور تولدی دیندی کی زمانده یعنی فوتنده کوند زم انی کوسر صوب کولکه لندی کی وقتده یعنی کیجه لک ایلد نومده روحلری بر بر ده اولدی دیکدر بعدد خلیفه بوندن غیری دخی کیم وار در دید کده عدی کبر عزه بی سولر بنه خایفه اولدخی ایدا داخل اولسون زبرا * رهان مدین و الذین عهدتیم * بیكون من حذر الفراق فعودا * * لویسون کا شمت حدیثها * خروا لمره خاشعین سجودا * قول باطلی قائل اولاندر پیور دیار (مال شخصی فراق احبه دن حذر ایلد مدین دیدکری یرک راهلری و دخی کندی لریله عهد و میثاق ایتدی کیم یارام حذر فر ایدن دوشوب او طور دقلری حالده بکا ایدر لکر انلر معشوقه آیه الذکر ملک حتی ستایشی بنم کی ایشیده زایدی معشوقم اولان عزیه یوزی قوی قیابوب تواضعا سجده ایدر لری ایدی دیکدر که تاویلده صایم ایدر خلی قورقولی قول کر یهدر بعدد جناب عمر بن عبد العزیز بوندن غیری دخی کیم وارد پیور د فلرند عدی ای امیر المؤمنین اخوص الانصاری وارد بجه حق تعالی انی ایدر ایتسون کذلک اول دخی مجلسه اصلا کبر مسونکه اهل مدینه دن بر رجلاک جاریه سنی آزدیروب و افساد ایدوب فرار ایلدی کی حالده * الله ینی و بین سیدها * یفرعنی بها و اتبعه * دین اول دیکدر دیدی (معاصر لریمزدن بعض بلوغ * الله ینی و بین سیدها * مصرای تمام ایدد مقامنده یعنی حق تعالی بمله جاریه مک صاحبی یشده اولسون یعنی بلا سنی و یسون جاریه ایلد بندن خار بنده و راستدن کیده رم دیکدر که عشق مناسبله جاریه به حق ادعا فی تعلق ایتدیروب صاحبی زعجه منع حق ایتدی کیچون بددعا ایدر دیومعنی و بر مشر لکن حکایه مذ کوره سی جاریه بی الوب چان قائل بیت اخوص در بوسورنده (واتبعه) به افعال دن اوله ورق لحوق معانسه اولمغه صاحبی جاریه ایلد خار ایدی بندخی اکا لاحق اولدم و التندن الدم و جاریه ایلد بنده فایحدم معانسی یشدر مک اقتضا ایدر کیدر یونی یعنی التندن الدم معانسی ناظم مر قوم بیت دیکر نده بیان ایتش اوله یاخود بومعنی

حقوق لازم که واجب است بر او و آنچه از او بخواهد (و من الغرائب) بر قائل
اشوبی (ترجمه) نیست عیاذ بالله تعالی حق سبحانه و تعالی لایق اولیای و منزه و عالی
و مقدس اولاد توصیف اندر دیر که الله بوجاریه الله مولای پندیده شدن حذر و قرا را بدو حال
بو که بن اکثایع اولورم دیو ترجمه ایلدیک خطندن نقل اولندی فی الحقیقه متصف اولدینی
عل و کالی بد رفضا ثل اشتمال اید و کی آشکار و بین الاثراب درایت و روایت مسلم و ممتاز
اولدینی پدر آسایدن اواب و از مدحیک قائل موی الیهک سر خلقه مجلس افاده سی بولان
بعض یاراندن اشوبی اولان ترجمه سبک و سار لریک محلی صحیح واکار اکل مرکلی و جزئی
نعم و اخذم یسعی زاده مرحومک والدی محقق معروف عثمان افندی مرحومک مأذونلرندن پدر
جنت مقوم السید الشیخ احمد افندی و فاضل مشهور سید امین افندی مرحوم و میرزا یله مفتی زاده
اورلوی فاضل عبدالرحیم افندی و نوشهری عثمان افندی و قره حصار ابراهیم افندی و کامل
حیاتی افندی و مرعشی مصطفی افندی و طوبخانه لی ولی افندی حضراتی روح الله تعالی
ارواحهم دن اولدیفند شرکامدن و غولدن شاهدلم عمرهم الله تعالی موجودو (ع) سوکند
بخدای خالق کل * قائل موی الیهدن اخذم اولیوب فقط اوتوز بش سنه مقدم قاضیر
در سنه باشند یعنی ایشیدوب چگونگی افاده سنی بفضل تعالی تفهم قصیده خلفندن چند دفعه
تقریری استقامت پس باخذ اولدینی مسلم الباء عرفان نمودایکن نه ملاحظه به سنی اید بو فقره
موی الیهدن اخذ ایلدی اسنادیله اشراپ اعترافنده همت ایلدیک کف طمانه حبسه الله تعالی
و طلبا لرضانه دوام بایند لطیف صریحی نیازا و انوار تهی (بعده خلیفه صلاح یشه حضرت لری
بایده شعرا دن دخی حکیم وارد دیور دقده عدی همای بن غالب القرزدق اولدینی خبر
و یردکده حضرت عمر بن عبدالعزیز عین ایدرمکه اتی دخی حضور به کتورم اول فاسق
بجواهر ارتکاب ایلدیک فحش و زنا یله فاخر در بو قول کر بهی قائل و غوره مائل اول دکی
دیو * هما دلیانی من نمازین قائم * کما انقض بازلین الیش کاسره * فلما استوت رجلا ی
فی الارض قائما * احی فیرجی ام قتل نما ذره * فقلت ارفعوا الامراس لا یفطنوا *
و ولیت فی عقیاب ابل ابادره * ایاتی اوقوبوب یقلسون کنسون و من بعد قطعاً کلون
و بزه سوزیله نقلت و یرسون دیدی (مال ایات مذکوره بنم ابکی عدد محبوبه لم بکا فالتمای
یعنی جماع بوندن نوی یومشاق و نوی کاسر طو شجیل فوشنک هوالتوب طبره دوشدیک
کی سکان دفعه بکا قریب اولدیلر وقتا که بنم ایاقرم برده مستوی اولدقده یعنی ایشم بدکده
اول محبوبه ل بکا یعنی عضو معهود به دیری میدر که اندن ایش رجا اولنه یا خود قیل یعنی
اولومیدر که براندن قورقالم دیدکارتده بندخی انله خیمه نشین اولدقارتدن قویه باغلو اولان
ایلیاری رفع ایدک خلق بزم احوالمره مطلع و الماسونلر دیوب کیجه عقیده کیجه به مسابقت ایدمرک
طالع خوفندن کتدم یعنی ایشم تمام اولدی دیمک اوله (بعد ازین عربی عبدالعزیز بوندن
غیری کیم وارد دیور دقارتده عدی ای امیر المؤمنین اخطل انتظلی وارد دیدکده یور دیلر که
بینه قسم ایدرمکه حضور به اذخال ایلیم و بناطیه باصدم که * ولست بصائم رمضان عمری *
* ولست باکل لحم الاضاحی * ولست براجر عیشا بکورا * الی اطلال مکه بالبحاحی * ولست
بقائم کالعبید دعو * قبل الصبح حی علی الفلاح * ولکنی سائر بها شولا * و اسجد عند
منج الصباح * اقوال باطله سنی دین دکلدر و اول کافر در دیوب طردیده امر ایتدی (مال
ایات مذکوره بن بواکه دک رمضان طوعیوب قربانرا تی اکل ایدی اولادم یعنی ذبح قربان
انجدم و عیش بکوری زجر ایدی اولادم یعنی علی الصباح شرب صبحی نفسندن منع ایتوب

هر صباح یا قدم مکه مکرمه گوشکارتده ظفره ملایس اولدینم حالده یعنی مکه ده و نصف
ایله عبادته قالان قول کی اولادیک اول عبد مؤذک حی علی الفلاح نداسندن اولده دعا
ایدر و لکن بن باده بن همان زمانمکه جله سنی احاطه ایلدیک حالده یعنی دائما ایچرا اولدم و وقت
صباحک ضیائی هنگامنده دخی سجده ایدرم دیمکدر (اسعد فقیر دیر که شعراء عرب بدن اخطل
در دیر یی * ولست بصائم الی آخره * قولی قائل اولان غیاث بن غوث تغلی و یری اخطل ضعی
و یری اخطل بن جلد بن النمر بن تولب و یری اخطل بن عیال در (بعده عمر بن عبدالعزیز
بوندن غیری کیم وارد دیور دقارتده عدی جریر وارد بجه عمر بن عبدالعزیز اودخی * راودت
صائده القلوب قلیتی * داومت زور نهارد سلام * قول فاسقانه سنی دین دکلدر اگر شعراک
حضور بزمه کرمه سی لازم اید بو کلسون دیو جریره اذن و یری (مال یت قلوب عشاق صید
و شکار ایدینی بر محبوبه محبت ایتدم کاشکی دائما ملاقات ایدوب او بکا کلسه بند در سلامه زیارت
و مشاهده سنه مداومت ایتدم دیمکدر که مفهومی اقوال شعراء مر قوموندن اهورندرس عدی
قبویه کلوب جریری حضور خلیفه به کتوردی جریر دخی * ان الذی بعث النبی محمدا * جعل
الخلافة فی الامام العادل * وسع الخلائق عدله و وقاره * حتی ارعوا و اقام میل المائل * اتی
لارجونه نفعا عاجلا * و النفس مولعة بحب العاجل * ایاتی اوقویه رق حضوره دخول ایدر
مفهوم مدحیه مذکوره تحقیقا بی بی یعنی محمد علیه الصلاة والسلامی بعث و ارسال ایلان ذات
اجل و اعلی خلافتی امام عادلک عهد سنه تقلید ایلدیکه عدل و وفار شرعیسی جله خلافت
و یرایابی احاطه ایدوب جمیع ناس کوتو خو یلر دن کف و رجوع ایتدیلر و حقندن مائل اولنلری
طوغر لدوب و اطراف و اکنافدن ظلم و تعدی بی منع و ازاله ایلدی بندخی بو صفات ایلله
موصوف اولان امیر المؤمنین عاجلا نفع وفائده و انعام و عطیه رجایده رم زیر نفس و اواء
و حر یصه اولغله عیسانه اولان عطیه به میل و محبت ایدر دیمکدر (جریر اشوب مدحیه بن اتمام
ایلیجه عمر بن عبدالعزیز ای جریر حق سبحانه و تعالی دن خوف و خشیت و نثر و نظیره
صدق و صوابه ملازمت و لسانکی هفوات و سغطاتدن حایت ایلله دیو فرمان نصیحت نشان
یور دیلر بعده * حکم بالجماعة من شعشاء ارملة * و من ینیم ضعیف الصوت و الظفر *
من بعد ان تکفیه والده * کالفرخ فی العش لم یدرج ولم یضر * انالزجوا اذا ما الفیت اخلفنا *
من الخلیفه ما ترجو من المطر * ان الخلافة جاییه علی قدر * کما اتی ربیه موسی علی قدر *
کل الارامل قد افضیت حاجتها * فن لحاجة هذا الارمل الذکر * ایاتی انشایی
خلیفه دن استرحام ایلدی حضرت خلیفه دخی یا جریر اگر چه کرمه مستحق اولدک
ولکن والله جلوسمندر و انجق یت المالدن محتاج اواسیغم نفقه ضروریه دن اوتوز التونه مالکم
انکدخی اوتی او غلام عبدالله و اوتی والده سی آلوب بنده اونی فالدی دیوب اول عشره کامله بی جریر
اعطا بایند خادمتیه امر ایلدی جریر دخی آلتونلری الوب اظهار تشکر و سرور و قسم ایدره
ای امیر المؤمنین دیناده کسب ایلدیکم خیر مال احسان یور دیتکن اشوب آلتونلر در دیو حضور
خلیفه دن طشره جیقه دیتند بر جریر حضور خلیفه دخول امید سنه اولان سائر شعرا
جریرک باشته طو بلبوب نه خبر وارد دیو سوال ایلدکارتده هیچ صورمیک ایشکدر کوتو
امیر المؤمنین احببا و کرمادن اولغله فقرایه انعام و احسان ایدوب زمره شعرا باران عطیه سندن ربان
اولیه حق بن احسان همای بوندن رضیم دیو جواب و یری ایات مذکوره جریر دره واقع (قلت)
* انالزجوا اذا ما الفیت اخلفنا * مصرعته و اولان اذا ما دینه ما زانده در الفیت اصغار علی شریطة
التفسیر طریق اوزره مر فوعدت قدر کلام اذا اخلفنا الفیت اخلفنا دیک اولور * کما اتی الخ *

قوله سورة طه اوله قصه موساه کی **ثم جئت علی قدر یاموسی** آینه تلخیص وارد
 * ان الارامل الخ * قوله ارا من ارملة تک جمید ارا من عورتی اولیان ار واره ازی اولیان
 عورت معاشنه در وارامل مسا کین معاشنه ده کلور (مفهوم ایست جریز محل وموطن اولان
 یامده و معاشنه بر طاق ارملة و متیق معاشندن ناشی متعین الصوت والنظر یم و ارا یدیکه او ایام
 هنوز یووه دن و عورتلندن چیمش طبر و بلج کی طبر ایه قدری بو قیکن سن والدینک
 فقداقی بلیوب اناری احسانک ایه بسله دک سما طار ایستیک و قنده اندن رجا ایندیکر مطری
 یعنی جود و سخای بر خلیفندن رجا و تاز ایدر علی الحقیق خلافت اکاحق اوله رقی و قنده
 کلندر موسای نبوت کلدیکی کی و تحقیق ارا من حاجاتی اندن قضا یتدیلر یو ارا من ذکر یعنی
 جریرک حاجتی سندن خبری کیم قضا ایدر دیکدر (عمر بن عبد العزیز حضرت ناری اعدل
 دولت امویه اولوب زهد و ورع و عفت و نقوای بر کال اولغله فسقاء شرابه چندان رغبت ایتدی
 لکن اتباع السنه صالحه اکر ام ایلدی بوندن استدلال اولور که شعر علی الاطلاق منموم اولوب
 متاجات و نعوت و اوصاف حسنه ذوات کرامدن عبارت و نصیح امیر و حکمت احتوا و عشق
 حقیقه نظم اولتان اشعار و ناظمیری مدوح و احسان و اکرامه شایندر (ضمیمه صحیح معلوم
 اوله که بالاده اشارت اولندی اوزره شرابه التفات ایتک و جائزه بخش اولق سنت سیددر حتی
 کعب بن زهیر بانت سعاده قصیده سنی حضور سعاده عرض ایتدکه برده شر یغدر بنی
 احسان یوردیلر تفصیلی بویه در که اهل سیردن محمد بن اسحق و عبد الملک بن هشام و ابو بکر
 محمد بن قاسم ابن بشار و ابو البرکات عبد الرحمن بن محمد بن ابی سعید الانبار یتک روایتی اوزره علیه
 الصلوٰه والسلام اقدیم غرای طائفندن عودت شری ناری هنگامده کعب بن زهیر قنداشی بجز ایه
 برابر ارق الغراف نسجه اولتان مجلده رقی غنم ایدر ایتک علیه الصلاٰه والسلام صبت بعثت بنی
 استماع ایدر زبیر قنداشی کعبه ای کعب غمیری حفظ و حایه ایه تا که بن واروب مدینه ده
 دعوی رسالت ایدن ذاتی و ایمان ایدنری رؤیت ایدیم دیه رک مدینه به کلوب علیه الصلوٰه
 والسلامی زبیر ایلدی یکی کی فی الحال بلا طلب المجره شرف ایمان ایه مشرف اولور زبیر ایلدی
 زهیرک اهل کاب ایه مجالسه و مصاحبتی حبیله آخر زمانده برنی بعثت و ارسال اولنه جفی و زمان
 دخی تقرب ایلدی یکی استماع ایتکله بوفکرک اوزرینه بر کیمه عالم منامده سجادن بر ارب اوزامش
 هر نه قدر طومسنه سنی و جد ایتش ایه طونا مدینی حالده یتدار اولور و تعیری بنی دخی مبعوث
 اوله جق رسول ذبشانه وقت و عمری ادراک ایتامک اوزره تعبیر ایدوب لکن او غلار یتک تباهیه ایمان
 ایتلر بنی و صبت ایدر بنه علیه بجز نور نبوی کوردیکی کی دفعه شرف ایمان ایه مشرف
 اولور قنداشی کعب بجزک ایمانی خبری واصل اولجه غنیه کلوب بجز طعن و تشنیده * الابلغا
 عنی بجز ار ساله * فهل لک فیما قلت و یحک هل لک * سقاک بها المأمون کا سارویه * فان هلك
 المأمون منها و علیک * ففارت اسباب الهدی و اتبعه * علی ای شی و یب غر لک لکاکا * علی مذهب
 لم تلتف اما و لا ابا * علیه ولم تعرف علیه اخالکاکا * فان انت لم تفعل فلست باسف * و لا فائل اما
 صرت لعالکاکا * آیات فی ادبانه سنی انشاد ایه ارسال ایدر که مجملای بجز بنده سوبلیک که
 یازق سکا که تولدی مسلیک دیکلری کله فی سوبلیک مأمون یعنی قریش یتنده مأمون ایه
 مسعی اولان ذات سکا نادره جق کاسی بجز من اول حاشا متهلکدر سنی دخی علیل ایتددر
 بدرومادر یکک و قنداشک مذهبنی زک ایه کا تابع اوللک اکر نصیحه طائل اولماز ایتک ناسف
 ایتم لکن ایاغک فایوب بر یایه او غر ایدک و قنده سکامعین اولم دیکدر (وقت که بجز ایشو آیات
 باطله فی علیه الصلاٰه والسلام اراه ایلدکه علیه الصلوٰه والسلام افسدین قسم بالله ایه

محمد مأمون و امیر دیوب اصحاب کزین رضوان الله تعالی علیهم اجمعین قنیکر کعب بن زهیر
 ملاقات ایدر سه کز قتل و اهلاک ایتک دیوب دخی هدر یوردیلر بجز دخی * من مبلغکم باهل الک
 فی النی * تلوم علیها باطلا و هی اخرم * الی الله لا العزی ولا اللات و حده * فتجوا اذا کان الجاه و تسلم
 * لندی یوم لا تجو و لیس یفقت * من الناس الا طاهر القلب مسلم * قدین زهیر و هو لاشی مدینه *
 و دین ابی سلمی علی محرم * آیات ایتدا ابائی انشا ایدوب کعبه علی جناح الاستیصال ارسال
 ایلدی مالی کیمکه خیر و کماهی قنداشم کعبه تبلیغ ایدر ایه سوبلیک موفق اولدیم ایمان
 و شهادت زعم باطلجه لوم ایدر حال بو که طریق حق بالکر الله تعالیه ربط و ایماندر یوقسه
 شرک و ضلالت اولان لات و عزری صغیر سه طایقی دیکدر دارینده عقابدن خلاص و نجات
 شرف اسلام ایه اولور بد زهیرک دین باطلی برنی دیکدر و بوندن صکره بدرم طریقنی اوزریمه
 حرام ایتددر دیکدر (بجز بویاتی تحریر در نصکره یتد کعب رسول الله صلی الله تعالی علیه
 وسلم دمی هدر و قتل و اعدامکله امر یوردیلر ذات علیه یتد اذ او جفا ایدن رجال کشری مکده
 قتل ایلدیلر و مهاجرات ایدن شعراء قریشک بقید سی حیاتلندن یأس ایه هر بری بر جانیه فرار ایه
 اختفا ایلدیلر و ظن ایدر مکه نجات یوقدر فوز و نجات طلب ایدر ایتک علیه الصلاٰه والسلام
 درگاه مرحمت پناهنه مسارعت ایه تائب و مسلم اوله رقی خاک پای کیماسایرینه یوز قویانی کمال
 رأفت و شفقتلندن قبول ایه راه هدایت دلالت ایدر دیوب کلمات مشفقانه دادرانه ایه کعبی راه
 سدا ده دلالت ایلدی (بجزک تحریری صکره واصل اولجه استمداد و التحاق صدیقه قبیله سی
 مزینه به عزیمت ایلدکه انلردخی حال و کیفیت و واقف اولجه اعراض و عزائم ایلدکدر
 روی ارض باشند زندان اولوب لسان اعدا سنده کعب الیه مقتولدر کلماتی شوع بولدقه خوف
 و خشیتیکر کعب و کوی ناس دخی کندوی دو جاز نکدر ایدیک علیه الصلاٰه والسلام حضور
 سعدنلرینه رومال ایتک نیت و عزیمت و رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم اقدیمردن خوف
 و خشیتنی و حقنه و شاک دیکلری کلماتی منضم بر قصیده بلغه نظم ایلوب منزل و ما و اسندن
 خروج و خفیة مدینه به دخول و اعراض ایدندن و اهل جهنمه دن بر ذاتک خانه سدنزل و حال و کیفیتنی
 اودانه حکایه ایلدی اول دخی کعبی مسجد نبوی به کتوزوب رسول الله صلی الله تعالی علیه
 وسلم اراه ایلدی رسول الله صلی الله علیه وسلم اقدیمر اطرافنده زانوزن ادب اولان اصحاب
 کرامه توجه ایه احکام الهیمی بیان یوردیلر ایدی کعب کندوی ابتداء امر ده اخطا ایدرک حضور
 رسول الله جلوس و بدینی بد رسول الله وضع ایلوب بار رسول الله کعب بن زهیر تائب و مسلم
 اوله رقی حضور اتوار طهور بکره کله جرایعنی عفو ایه قبول یوردیم بکره دیکده رؤف و رحیم
 اولان رسول کریم علیه افضل الصلاٰه و التسلیم اقدیمر قبول ایده زبیر قنداشی بار رسول الله
 اهل جنایت و صاحب جرم و معصیت اولان کعب بن زهیر بن قولکدر دیوبکند و فی اعلان
 ایلدی علیه الصلاٰه والسلام ای کعب تقو و تقو و تقو ایلدی یکک کلمات فیجه فی نه سبیله سوبلیک یوردورق
 ابو بکر الصدیق رضی الله تعالی عنیه اقبال و توجه یورد قنداشی صدیق اکبر رضی الله تعالی عنیه
 تعریض کونه مقدم قنداشی بجز ارسال ایلدیکی ایستادن * سقاک بها المأمون کا سارویه *
 مصراعنی مواجهه سنده قرائت ایدنجه کعب بار رسول الله بویه دیمدم * سقاک بها المأمون
 کا سارویه * دیمش ایدم دیوانکار ایلدکه انصاردن بر ذات غضب ایه حرکت مسارعت بره
 بار رسول الله بونک قتل و اعدامنه اذن و رخصت یورک دیکده کعب رسول الله صلی الله تعالی
 علیه وسلم و سائر اصحاب کرامک کندوی فصاحب و التزامنی حسنه بناه اودان عضو به مقابله
 ایلدکه علیه الصلاٰه والسلام تائب و مسلم اوله رقی امان ایه ککله سبف اولماز دیوب اودانی منیع

و نهی یوردقارنده (کعب بن زهیر علیه الصلاة والسلام اقتدی به آماده قلدینی * بابت سعاد *
الح قصیده من حضور سعادند قراشه آغاز ایدر و قصیده نک * ان الرسول لیسف یسجده به *
مهند من سیوف الله مسلول * یننه کلدکده علیه الصلاة والسلام اقتدی کال منویندن
مبارک ظهر شر یفرنده اولان خرقه سعادتری کعب بن زهیر رضی الله تعالی عنده اعطا
یوردیلر خلاصه کعب حضرتلری کبار اجماعدن اولدیلر (خرقه سعادتی زبور عامه تعظیمی
اوله رقی کعبک ومانلرینه قدر یدلرند ایدی معاویه زمان حکومته کعب رضی الله تعالی عنهما
خرقه سعادتی مقابله سنده هدی اونی یکن التون ارسال و خرقه سعادتی طلب ایش ایدیه ده
رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم اقتدی تیرکی یوزیک التون ارسال ایلر کزیه و یرمه
احتمال یوقدر دیوانتاع ایلر رد ایلشدر کعب آخره تشریف یوردقارنده اولادندن
یکرمی یکن التون مقابله سنده طالب و مشار الیهایی اخذ ایلشدر (برروایند قرنا بعد قرن
تداول دول ایلر دولت علیه عثمانیه و سلطنت سنه سرمدیه ادمها الله بالغلبه و النصره الایهیک
دست استحقاقه کلوب الان درون صندوق تعظیم و تحت قبه تکریمه مایه الفیض و التبرک
دولت علیه در) اما امام سیوطی تاریخ خلقاسک دیاجه سنده خلفا تک تداول ایلدکری
برده نبویه تک شائنده اوج روایت بیان ایلشدر (اولکی بوجه بحر کعب بن زهیر اعطا اولاند
ایکنجی یونس بن بکر انلردخی اخی استحقاقدن روایت ایلدکری اوزره غزوه تبوکده رسول علیه
الصلاة والسلام اهل ایلر به مکتوب شر یفرله امان اوله رقی برده سعادتی ارسال یوردیلر ایدی
اهل ایلر دن آل عباس اوچوزدیناره اشرا ایلدیلر (بعض تاریخدره هلاکو وقعه سنده بغدادده
ضایع اولدینی کورلشدر) کعبک وره سندن التانی بنی امیه دولته نصرکه دول سائر تداول
ایدوب نهایت دولت علیه و سلطنت سنیه ادمها الله تعالی بیکه البره النبویه الی یوم
الآخره قرار داده اولدی (اوجنجی روایت امام احمدک زهد اسمیه سمی کتابده عروه
این الزیردن تخریج و روایت ایلدیکنه کوره برده حضرت ملری وار ایدیکه طولی درت
ذراع و عرضی ایک ذراع و برقارش اطراف و اکافندن رسول و سفیر کلدکده تلبس یوردیلر ایدی
و خلفا تک تداول و توارث ایلدکری رده سعادتی بودر دیدیلر مرور ازمانه خیاطنه خلل
ککله بعض خلفا اوزرینه برنوب دیگر کچیروب محافظه ایلدیلر حتی خلفاء ماضیه دن
بعض این لهجه روایتی اوزره عید فطر و عید اضحاده تلبس ایلر ایش و بعض خلفا
دخی مواکب جلوس و رکوبلرند تیمنا و تبرک دوشلرینه آکوزل ایش و الله اعلم بالصواب انتهی
و بما جاء فی کبوات الجیا و هفوات الامجاد * (قلت) کبوات کبوه تک و هفوات هفوه تک
جملریدر کبوه سورچک و هفوه زله معنایه در و جیاد جیک کسریله ردینک ضدی اولان
جینک یاخود فرس معنایه اولان جوادک جعیدر یعنی اهل عرفان و دانشک و ارباب مجد
و فضیلتک یا کلمری ذکرند برنده در (فی الحقیقه انسان محل خطا و نسیان اولغله خطاسی
واقع اولور حتی سقطاق صایلان ذوات سعیدر دیوا خف ثنا ایلشدر و شاعر نابغه * ای الوجل
المهذب * دیمشدر حکما و بلغا * کل صارم ینو وکل جواد ینکو * دیمشدر یعنی هر کسچی
قلج دوزوهر صوی حیوان سورچر دیمشدر یعنی خطا ایلرند در از جمله سعید بن المسیب حضرتلری
فتهه مشاهیر بنده دن و بلاغان اینک مقام تشکرده فرق سنه دنیوی بنی مسجد نبویه اولان
اذان فوت ایلشدر یعنی صلواتی معید شریف مذکورده جاغله ادا به مواظبت ایدرم دیوب
یونک اوزرینه همان اقامه صلات ایچون مسجدده واردقده جاعتک غمازی قلوب خروج
ایلدکری نه راست کاور (و قتاده حضرتلری دخی بن عمرده بر نسته بی نسیان ایلدم دیدیکنک

(اوزرینه)

اوزرینه باوش ایلغنده اینک اونی دوی ای غلام ایاق تانی کتورد یوند ایلدی و الحاصل یونک کی
سقطات دهان رجال و اعلام ذوی الافضال دن ظهور ایلشدر عصر مرده کیاست و زکات ایلر معروف
برذاتند دخی فقیرخانه اسعیا هر القصیرده بعض یاران ایلر هم مجلس اینک برغریب سقط صدور
ایلدی شویله کیم حاضر یولانلردن بری برطویل الذیل مضحک برحکایه نقل ایلشیدی حکایه
مذکورده بی بجه ایلر اول ذات استماع ایلدیکنک نصرکه فی الحال بر زمانده ینه اشو و جهله
برغریب حال اولمش دیو حکایه مذکورده بی تمامیه حکایه ایلدکده جله به حیرت کلدی عایده الرجه

بسم الله الرحمن الرحیم
والقاعة و ذم الحرص و ما أشبه ذلك و فيه فصول * * *

اشو اوچی باب حق تعالی به توصیل و ازله تقصیر رضا و قناعی نشا و حرص و طمعی ذم
ومذکورته مماثل اولانلر بیاتده فصول عدیده بی مشتمل بر مطلب نفی در * الفصل الاول
فی التوکل * الله تعالی و تقدس توکل امرند * و توکل علی الخی - الذی لا یموت * نصیله
رسول علیه الصلاة والسلام خطاب مستطاب یوردشدر که مال لطیفی سبانی اقتضا ایلد
کفارک شرور بی استکفاده و اجور زدن استغاده حضرت جی باقی لا یموت عز شانه به
توکل قبل که توکل شایان و حقیق انجق اول عظیم الشاندر یوقسه اوله جک وفاتی اوله جقلره
توکل لایق دکلدر که انلر اولدکری و قنده متوکلری ضایع اووردیمکدر (واشو معنای بهض
اهل حال * خالقنی استبان ناخلف اولمش دکل * خلقه کوکل بغلیان صکره بشیمان اولور *
بینیه کوزل نظم ایلشدر (و آیت اخراده * انما المؤمنون الذین اذا ذکر الله وجلت قلوبهم
واذ انزلت علیهم الله زادتهم ایما نا و علی ربهم یتوکلون * یوردشدر که مال منی ایلد
کال اولانلر شول کیمسه زدر که الله تعالی ذکر اولند بیی وقنده الله تعالی استعظاما
وجلانندن نهیب قلوبلری فزع و خوف ایدر و الله ذوالجلالک ایت قرآینه سی قرائت و تلاوت
اولند قده دخی مؤمن به زیاده اولدیفندن یاخود ایلر تک اظهارندن رسوخ یقین و اطمینان
نفس حصولیه یاخود ایتک موحیه عمل سیبیه ایمانلری زیاده اولور و دخی رب و خالقلرینه توکل
یعنی انجق امور بی حق تعالی و تقوی و وفای و احواله ایدوب انجق رب الارباب حضرتلرندن خوف
و خشیت و انجق باری تعالی و تقوی و وفای و احواله ایدوب انجق رب الارباب حضرتلرندن خوف
دیمکدر (و حق سبحانه و تعالی به عباد بی توکل ترغیده * و من یتوکل علی الله فهو حسبه *
یوردشدر که مال شری بی بر کیمه که رزقی خصوصنده و کندویه ینش نواب و مصائب دفعنده
حق تعالی به اعتماد ایدر اول عظیم الشان اکا کافیدر غیری به محتاج ایلر دیمکدر) اما مسلم رحمه الله
تعالیک ابوهریره رضی الله تعالی عنده تخریج و روایتی اوزره رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم
(یدخل الجنة اقوام اقتدیهم مثل افئدة الطیر) یوردشدر که مفهومی جتنه شول قوملر داخل
وقوز و نجاته موصول اولور که انلرک قایلری قوشلرک قایلری کیدر دیمکدر (شرح کرام
اشو حدیث شریقی توکلده یووه سندن قاری بوش جیعوب طللو اوله رقی کلن قوشلر شید
اولان یعنی توکل ایدن مؤمنین ایلر دخی شرح ایلشدر قلیرجع الی شروح الجامع الصغیر
(و براه بن عازب رضی الله عنده روایتی اوزره رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم) (لوانکتم
علی الله حق توکلر لوزکم کایر زق الطیر تغدو خفاصا و تروح باطانا) یوردشدر (قلت) اشو
حدیث جامع صغیرده حضرت عمر رضی الله تعالی عنده روایتی اوزره (ولوانکم توکلتم
الی آخره) عبارته سبله مضبوطدر و تاوی محقق شرحنده سز تحقیق حق تعالی به حقیقه یعنی

حق تعالی را در غیری فاعل یوقدر وخلق ووزن وعطا وتمدن هر بر موجود حق تعالی طرفند
 قضیه سنی جز ما بیک ایله توکل ایدوب بعده وجه جیل ایله طلبه اولسه کرسری کوندز یو ووسندن
 آج کیدوب کیجه یووه سنه طوق دون فوشاروز قلدی بی کی سزی مرزوق ایدر یو ووسونده کسب
 رازق دکلدر بلکه رازق باری تعالی حضرت تری در بیکدرو یو حدیث شریفده حضرت پیغمبر علیه
 الصلاة والسلام (ما رزق الطیر والبشر) قولنده توکلکی تعطیل ونبطل اولیوب بلکه توکلده رزق
 سبیلندن بر سبب شرعی به توسل لایباید وکنه اشارت یورستاردز بر اطرطوب وسعی ایله یعنی ارض
 وشجر دن نوری وصدایله رزق توکلده دلالت ایدرنسه ورا درو علیه الصلاة والسلام اقدیم حضرت تری
 برشی یوقدر بلکه طلب رزق دلالت ایدرنسه ورا درو علیه الصلاة والسلام اقدیم حضرت تری
 اگر عید ذهاب وایا ایلرند و تصرفلرند حق تعالی به توکل ایلر ل وکافه خبر یوقدرت الهیه
 اولدیفته جزیم و یقین ایلر ایلر طبرکی غام و سالم دوزلر کن قوت وکسلرینه طایدیلر یو ایلر
 منافق توکلدر معناسی اراده یورمشدر دیشدر که مفادی عدم توکل مؤمننه مستدعی ضیق حال
 اولدی یعنی وثبت اسباب عین حکمت اید وکن یاندر قنامل (مرویدر که حق سبحانه و تعالی داود
 علیه السلام و حیای داود کیجه ذات اجله دعا ایلدی اجابت ایدرم واشتغافه ایلدی اعانه ایلرم
 ونصرت طلب ایلدی نصرت ایدرم و توکل ایلدی کفایت ایدرم بن ذات اجل واعلی متوکلنه کافی
 ومنتصرینه ناصر وسته مینه معین ودا عینه مجیم یورمشدر (حکایه اولمشکه خلفاء عباسیه دن
 هر ون رشیدک عصر خلافتلرند خط وغل اولغله ناس مضایقه مبالا اولمشهارون رشیددخی
 ناسه کثرت بکا ونضرع و دعا ایلر و آلات لهو و لعب و طرب کسریله امر ایتملر یو ایلر
 امر عالی بر قول رقص و تخی ایدر ایکن امر خلیفه به مخالفتدن ناشی طوطلوب حضور خلیفه به
 کتور بلور خلیفه بوجه عتاب عیده هر بر ناس شدت مضایقه دن نضرع و بکا ایدر ایکن سن طرب
 ورقص ایدر سن دیو خطاب ایلدکه اول عبدای امیر المؤمنین اقدیمک ذخایر طوطلوب ربابی وادرد
 بن اول انبارک امین و معتمدی اقدیمه بنی اول ذخایره حصه دار ایلدکه جکنه اعتماد و توکل اولدیفتدن
 خط وغلای قایرمام و فرح و سروریدن رقص ایدرم دیو جواب و رد کده خلیفه عرفان دستکاه
 بوندن متنبه اولوب عیدک جنسی اولان مخلوقه اعتماد و توکل فرحنه سبب اولجه حق تعالی توکل
 واستنادنه مرتبه زده مؤثر و سرور بی نقادی مستبعد دیو ناسی کندو حاللرند ترک والله تعالی
 حضرت تری نه توکل و اعتماد ایلر امر و تنبیه یوردرلر (حکایه اولمشکه حاتم الاصم قدس الله تعالی
 سره کثیر العیال و اولاد بر عابد و زاهد ذات اولوب مداره عاشدن حبه واحده مالک اولمادی بی
 حالده قدیم توکلده تعبش ایدرلر ایش بر کون احکایله او طوطلوب صحبت و مکالمه ایدرلر ایکن
 کلاملری مذاکره زیارت یت حرامه رسیده اولد قده قلبه شوق و محبت حج شریف مستول
 اولور اولاد و عیالنه کلوب پدر یکره اذن و رخصت ویرسکرده بوسنه زیارت بیت الله ایلر دیو
 استیذان ایلدکده عیال و اولاد لری ای پدر شفیع سز برجه به مالک اولمادی بگردن قطع نظر
 بزرگنه درجده فقر و غافله ایلر ایتلام معلومکن در بری یو یله براغوب توجه له عزیم کجه ایدر سکر
 دیو راضی اولمادی لکن صغیره کریمه سنی والده سنه و سائر قند ایلرینه وعظ و تذکیر یوندندن
 پدر یکره اذن و رخصت ویرسکرده نه ضرر اولور خانه ترک ایلرک وارسون صفای بال ایلر سنی
 مطاف ایلسون زرا اول الله تعالی بک قولدر ووزنی بیچیدر یوقه رازق دکلدر دیو انلری
 معدن منع ایدر صغیره بر یورمک ایشو نصیحتی پدرینه نقل و بالتصدیق رخصت ووزن انلر
 دخی بی زاد و زواد اوساعت عزیم حج ایدر علی الصباح یونلرک قومشوزی واحیا بی کلوب نیچون
 اذن و رخصت ویردیکر پدر یکرده زاد و زاحله به قدرت و سزک الا ن مصارف ضروریه به کافی

معاشره یوق دیو ناسف کان تو بیخ ایلدکرنده قند ایلاری ووالده سنی کریمه صغیره بی نیچون
 سکوت ایتلر دیو لوم و تو بیخ ایلدکرنده صغیره قومه باشی تعظیما سباه قالد یروب الهی وسیدی
 و مولای بن عاجز قولک یونلر سنک فضلکندن وعد ایلدم سن یونلری ضایع و خائب و بن جازیه
 عاجز بی دخی یانلرند مجبوره ایلر دیو نیاز و تضرع ایدر ایکن مکر خلیفه وقت اوکونده صید
 وشکاره خروج ایدوب خدم و حشمندن وزیری و خواص اتباعیله ایلر و لیوب یونلرک باقی اوکندن
 کنار ایدر ایش زیاده صوصامقه دق باب ایدر حاتم الاصمک حلیله سی کیدر دیو استفسار ایلنجه
 انلردخی خلیفه وقت صو استر بررداق صو و برک دیدکرنده حلیله حاتم صو بی کتور مکه
 کیدر ایکن بارب بزل یو کیجه آج اوله رقی یتوت ایلدک امیر المؤمنین فضل و کرمکدن قبولر
 کتورلرک دبه رک بر چناغه صو طولدیروب قبولت اردندن اورادوب صو بی الله اعتذار کان ویر
 خلیفه دخی الوب وایچوب محظوظ اولور و هذه الدار لامر یعنی بو خانه بر او او کیجه نکیدر دیو
 سوال ایلدکده صلحای عباد حق جل و علا دن حاتم الاصم ایلر معروف اولان عبدکدر دیو
 تعریف اولدقده بن اول ذاتی شهرتیه ایشخیدم دیو نلطیف خلال وزیر مشارالیه خبر خواه
 اقدیم داعی کر حاتم حضرت تری دونکی کون اولاد و عیالنه بر نسه ترک ایتدی بی حالده حج شریفه احرام
 بند هیزمت ایدوب یو کیجه طعاسن یتوت ایتدکرنی یو کون استماع ایتدم دیو استرحام ایلدکده
 بو خانه به بز دخی نقلت ویردک بزم کی ذوالک یوم قوله بیکسانه نقلت ویرمه سی لایق دکلدر دیو
 همان جوهر له مرصع کران بها منطقه یعنی قوشاخی خلیفه حضرت تری بلندن جبقاروب وسط
 خانه لینه آتوب بی سونلردخی یو یله جه ایلسون دیو فرمان ایتلرله یونان وزیر و قراکرلر بی
 جبقاروب براغورلر و امر خلیفه ایلر وزیر السلام علیکم اهل الیث لایتینکم الساعة بن هذه
 المناطق یعنی ای خانه ده ساکن اولنلر سز لری الله اصر لدق شمدی بو قوشاقلرک بهار بی سزه
 کتور برم دیو ب خاکای خلیفه دن سرایه عودت واثمان مناطق اولق اوزره اموال کثیره بی خانه حاتم
 اصم تسلیم سرعت ایدر وقتا که صیده مذکور به حال فیض اشغال کورد کده بکاه شدید ایلر بکاه ایلر
 باشلر و والده سنی و قند ایلاری نیچون بکاه ایدر سن الحمد لله تعالی بو قدر امواله مالک اولدق فرح و سرور
 و قیدر بکا و قی دکلدر دیدکرنده صغیره عافله سبب بکام بودر که یو کیجه آج و محتاج یامش ایلر
 خداک مخلوقدن بری بزه نظره واحده ایلر بزی فقیر ایکن یورینه غنی ایلدی باخالق کریم ذوالجلال
 بز قولرینه نظر یعنی افاضه ایتدی بی وقتده بر فرده احتیاجن اولماز دیو تشکر و پدری ایچون بارب
 پدر یکره مر حله نذر ایلر و امور بی احسن تدبیر ایلر تدبیر ایلر دیو دعا ایدر اما پدر لری حاتم الاصمک حالی
 دخی یو یله اولدی بکه وقتا که بر اجه به مالک اولیه رقی بجه عزیمت ایدوب حجاجه ملاقات ایلدی بی کون
 امیر الحاجی بروجع شدید اخذ ایدوب مداوات جسمانیه دن عاجز اوله رقی دواء روحانی ایچون میان
 حجاجه خداک صالح قوللرندن بر صاحب نفس ذات آررلر ایکن حاتم الاصم دلالت اولنور آلوب
 حضور امیر الحاجد کتور دکلرند دعا سببه باذن الله تعالی فی الحال شغایاب اولغله احواله بالاطلاع
 حاتم حضرت تری نک مؤنه سی تمامیه امیر طرفندن رؤیت و تنظیم اولنور اول کیجه اولاد و عیالک
 حالی تفکر و انزعاجا نه مضایقه ده در دیو تأمل ایدر کن نوم غلبه ایلوب منامنده کورر که قبل
 زجاندن ای حاتم قنخی قولمکه بخله معامله سنی درست و کوزل ایلر سنه بن عظیم الشان اوقوله
 معامله می درست و کوزل ایلدرم معانسه ملهم و اولاد و عیالک حال مذکور بی دخی مین اولغله
 حق سبحانه و تعالی به شکر و ثنا و هزار تضرع و دعا ایلوب اداء نسک حج و اولاد و عیالنه
 عودت و صغیره عافله کریمه سنه معانسه و بکا و دعا ایدوب اولاد و عیالنه * صفار قوم کبار
 قوم آخرین ان الله لا یظفر الی اکبرکم ولكن ینظر الی اعزکم فعلیکم بمعرفته والانکال علیه فانه

فانه من يتوكل على الله فهو حسبه * دیو نصیحت ایدر مالی بر قومک کو چکاری قوم آخر عندند
 یوکار در حق سبحانه و تعالی سزاک سنا و جاها کبار بکره نظر المیزان الحق الله تعالی ذاته
 عرفانی زیاده اولاده نظر ایلرجه کره و صبت ایدر مکه حق تعالی معرفته ملازمت و توکل و اعتماد
 عزیمت ایلر قننی کیمسه که حق تعالی توکل ایدر ایه الله تعالی اکاکافی و وافیدر دیکدر (حکما)
 اسلامیة کلامدن اوله رقی نقل اولمکه قننی کیمه بروجده ابقان یلسه که ازله کتدویه تقدیر
 و تقسیم اولنان رزق البه قوت اولوب و اصل اولور تحصیل امر معاشه تعب و مشقه دوجار اولوب
 استراحت ایدر و قننی انسانکه بقینا یلسه که تقدیر و قضا اولنان مخلف و خطا ایتموب البه اصابت
 ایدر جرع و فرزندن امین و راحت ایلر دخی جز مایلسه که الله تعالی جیع قوللرندن ارحم و خبر اولور
 و مولاسنی ذکر و قصد ایلر حق تعالی او قوللرجه حوائجه کافی و مجموع امور متفرقه و ملته سنی
 جامه در (ابن عباس رضی الله تعالی عنهما) روایت اولمکه بر کون رسول الله صلی الله علیه و سلم
 حضور سعادت لرند ایدم و علی روایت خلف دولترند کیدر ایدم * یا غلام انی اعلمک کلمات احفظ الله
 بحفظک احفظ الله تجده تجاهک اذا سأل فاسأل الله و اذا استعنت فاستعن بالله و اعلم ان الاله
 لو اجتمعت علی ان تنفعک بشئ لم تنفعک الا بشئ قد کتب لک و ان اجتمعت علی ان يضروک بشئ
 لم يضروک الا بشئ قد کتب الله علیک رفعت الاقلام و جفت الحروف * حدیث شریفی بکا خطابا
 بیوردیلر دیمشدر که معنای حدیث شریف و مفهوم قول منیف ابن عباس رضی الله عنهما عنهما خطابه
 بیوردیلر که ای اندک سال سکار از کلمات نصایح امیر تعلیم ایدر حکم متعصب ایلر عمل ایلر مقصود ایدر
 حق تعالی حفظ ایلر یعنی امر و نهی ایدر ثابت اولمکه حدود دینی حفظ و محافظه ایلر که دارنده الله
 تعالی سنی مضراتدن حایه و محافظه ایدر اگر حق تعالی حد و دینی محافظه ایدر ایلر الله تعالی
 مقابله و مواجهه کده یو اورسن یعنی خبر ایلر بحاجات اولورسن و مرام و مطلوب یکی سؤال ایدر ایلر
 الحق الله تعالی ایلر طلب ایلر و اعانه طلب ایدر ایلر الحق ایلر ایلر طلب ایلر و روجه بقین یلسه که جله ناس
 سکا نفع و فائده ایلر که اتفاق و اتحاد ایلر لایحق حق تعالی سنک حقه که ازله نه شئی کتب و تقدیر
 و تقسیم ایلر ایه انی اعطایدرلر ماعداتی اعطایدرلر مقد وری دکادر و سنک حقه که کذلک
 برضرا ایلر اضرا ره اتفاق ایلر لایحق ازله تقدیر و کتب اولمکه قادر در اولمش و اوله حق جله
 مقدر و مکتوب در تقدیر قللری بازوب اوره دن قالمش و باز بلان صحیفه لک مرکی فورومشدر
 بعد ذابری شئی کتب و تحریر اولمکه از دیکدر (حکایه اولمکه هر و ن الرشیده کوفه ده ایکن
 بنی امیه دن دمشق الشامه کثیر الاموال و عظیم الجاه و الحال و النجه و الخدم هر حاله
 قدرت و نفوذ تام اصحابدن بر رجل وار در کندیسندن ملکه مضرت خصوصتده فور قولور
 دیو غمز و نفاق اینشار راوی حکایه مناره نام کارگذار کیمسه دیر که بی هرون حضور بنه چاغردوب
 معینکه یوز قدر ایلر برار غلام آل و آلتشیر کونده واروب کلک و بر کون او طور مق شرطیه شمعی
 دمشق الشامه کیدوب مر قوم اموی بنی کنور دیوب و الی شامه خطابا ایدر بر قطعه فرمان
 اعطا و اطاعت ایتمد یکی تقدیرجه فرمانی و الیه ابراز است و اطاعت ایدر سه قید و بند ایلر اتیان
 و کوردیککی و اشتدیککی و دیدیککی بیان ایلر دیو بنی ارسال و امیر ایلدی بدخی اوساعت بوله روان
 و کیمجه بنی کوندزه فانه رقی الی کونده دمشق و اصل و موطنی البهک خانه سنه بلا سیدان داخل
 اولمکه سرای خلیفه به شیه بر سرای عالی و خدی و حشم و افراس و خیول و نعم ایلر مالی ایدی
 خدمه و غلامانی بنی با کانه دخولدن مبهوت اولوب سن کیمسن دیو سؤال ایلدی بدخی
 امیر المؤمنین جانیسندن مأمورم دیوب خانه ک و سطنه و اصل اولدیغده بر طاقم محشم ذوات
 کوردیمکه مأمور اولدیغم اموی انلرک بری اولدیغی کان ایتدم صور دیمده اول ذات حامده در

شمعی چقان دیوب بنی صدر مجلسه اقامه ایلر اعزاز و اکرام و معنده اولان آدمیری باشقه محله
 کو تور و ب هر برلر بنه علی مراتبهم اکرام ایلر بنی خدام و غلامانر بنه امر و تنیه ایلدی بدخی
 بصیرتله خانه ک احواله نظرده ایکن صاحب خانه بخامدن اطراف و اکافنده غلام و خدام ایلر
 خروج ایدوب مجلسه کلد کده یا که تعظیم ایلر سلام و استغفار عاقبت و حال خلیفه دن استعلام
 مرام ایلدی بدخی امیر المؤمنین عاقبتده در دیو جواب و یردیکمه جد و دعا ایلدی بعده
 طاقارله خلوبات و میوه اوره به نهاده اولوب کل یا مناره تناول ایلر دیو تکلیف ایلر کده تعظیمی
 مشر اولان کیمه ایلر خطاب ایتموب نام ایلر چاغردیغیچون متالم اولوب بیم دیمله بدخی
 تکلیف ایلدی کندیسی بر مقدار تناول ایلر کدنصرکه میوه ل قالدر یلوب اطعمه نفیه
 ولذا ند کثیر آماده اولوب بنه بکا اسمله خطابا تکلیف ایلرجه طعمه اشتها یوقدر دیو
 اعتذار ایلر تکلیفی تکرار ایتموب بنقه تناول ایدر کن اطرافه نظر ایلر مکه غلام و خدای
 کثیر و وفیر اولوب و بنم تبعه مدن بر احد او محله موجود اولمکه یغندن قلمه خوف و خشیت
 کلدی اکل طعمه ای تمام و بدینی غسل ایلر کدنصرکه عود و عنبر کلوب بعد التخییر قیام و خضوع
 و خشوع و تعذیل ارکانه رعایت ایلر صلاح بعد الاتمام بکا توجه و استغفار و امیر المؤمنین
 طرفندن نه خصوصه مأمور سن دیو سؤال ایلر کده بدخی امیر المؤمنین منشور بنی دسنه
 اعطا ایلر تعظیم ایلر اخذ ایلر و تقبیل و سرینه وضع ایلر خلیفه به دعا و ثنا و منشوری قرائت
 ایلر کدنصرکه اولاد و خدام و تبعه سنی احضار ایلدی کلکه باشد قارنده اول عالی سرای کز لرندن
 طولدی غالباً بنم اخذ و حبسه امر و تنیه ایدر جکدر ظنیه بنی خوف و خشیت اسلیلا ایدوب
 مغمو اولدم خدام و اولادی حاضر اولد قارنده جله سنه امر و تنیه ایدر ایدر بکه بنم انجم
 حالدن خبر المادجه ایکن بریره کلک یعنی ادبکرا اوطورک اگر بر قبل و قال پیدا ایدر رسد کز
 اوزریمه شویله بویله اولسون دیو ایمان مغلظه به ر بط ایلر کدنصرکه همان ایاقلر بنی
 اوزادوب قیدی کتوردیدی بدخی حدادی یعنی بوقاغی موکل اولان آدمی چاغردم و قید
 ایدوب برار تحمل سوار اولوب بلده دن چیقدی و بویله روان اولدی دمشق طشره سنه کلجه
 اصلا کندیسنه تغیر کلیوب انبساطله صحبه باشلوب شو چقتلر بگذراندن سنه ده بوقدر
 محصول اولور و یونارلا و باغچه ملک اولوب اناردن شو بجه حیوانات و اثمار حصوله کلور بوللو
 سوزله مشغول اولدی بکا که نجب کلوب ای آدم غالباسنک عقلکده خفت اولدی کرک سنی بوحالده
 یار و یاور بکر و معین و ظهیر کز اولیه رقی تک و تنها سکا متظر اولان امیر المؤمنین کتور بریم
 عاقبت امرک بنه مجبر اوله حق آتی فکر و تأمل ایتموید بنی نفع و فائده لاقردیلر ایدر سن
 سکا صور مدیغ سنه ایلر نه سولنورسن نفسکله اشتغال بوسوزلر دن اولی دکلیدر دیدیکمه
 استرجاع یعنی * انا لله وانا الیه راجعون * دید کدنصرکه ای مناره سنی از باب فطانت و اصحاب
 درایتدن ظن ایتمیدم لکن ظنمده خطابا دیوب و فراستده اصابت ایدر بمشم زیر اسنک ذی رشد
 و کبایت اولدیغی ظنمده سبب امیر المؤمنین بو خصوصه تعییندر اهل کبایت اولمکه بکا
 مأمور اولمکه ایلر لکن بر جاهل عامی ایش سن و خلفانک خطابنه شایان دکلشن ای مناره بنم
 صفای بال ایلر خروج امیر المؤمنین ناصیه سی یدنه اولان الله اعز و اجله توکل و اعتماد و وثوق
 وزره در امیر المؤمنین طرفندن هر نه ضرر اصابت ایدر ایه الحق حق سبحانه و تعالی انک
 قضا و اراده سیله دراکر یا که ضرر جهتیله قضا و اراده الله تعلق ایلدیسه دفعنه نه چاره البه
 واقعدر و اگر تعلق ایلدیسه امیر المؤمنین و روی ارضده اولان مخلوقات جله سنی اتفاق ایلر
 اضرا ره قادر دکالر در بویله اولجه قبل الوقوع تألم و تأسفتک فائده سی نه اولور و فرجه سبک

بررسی دخی بو که خلیفه حضرت نری بر عاقل و دانا و عادل و بی همتا خلیفه در بو آه قدر
 غیر حق بر فردی رنجیده و اعدام و مصادره ایله خانه سنی خراب و کار بی آسمان ایلدیی اصلا
 مسجود دکلدر حالا بنم حقه اولان معامله سی بر مقصد و منافق غر و نفاقیه اولش بر معنادر
 امیر المؤمنین انجیق و منافق کلامه اعتماد ایله بی قتل و اعدام ایله جکته و بنم حال و کیفیت
 بر وجه تحقیق تفتیش و تفحص و استفسار ایله تحصیل اطلاع ایلمسته شک و شبهه یوقدر
 حقیقت حاله بعد الوقوف بکا ا کرام و احسان ایلر نفس الامرده بن بی جرم و بی گناه و طاعت
 خلیفه ده مقیم بر عا جز کیمه بنم ارتق من بعد عهد م اولسونکه مشکله صحبت ایتیم دیوب
 فی الواقع سؤاله جوابدن غیر بر نسته تکلم ایتموب تلاوت قرآن کریمه مواظبت ایلدی و قتا که
 چیتد ایلمک اون اوچینی صباحنده کوفه به واصل اولدی غیر زده امیر المؤمنین طرفندن احوال المزی
 تجسس و استکشافه تعیین اولتان مأمور بی استقبال ایدوب یعنی فار شومه کلوب نزد خلیفه به
 کتوردیلر حضور بنه رومال ایتدیکمه ای مناره خروج کدن بو گونه دک وقوعاتی خبر و یردیو
 امر ایتدیکارنده بندخی ماجرای بر بر یانه باشلد م آثار غضب روینده نمایان اولدی خیرم
 امونیک اطرافنه اولاد و خدامی احضار قضیه سه کلدکه دیوزی قرار دی و وعید و شرط
 و بین مذکور بی دیدیکمه تهلیله باشلدی و اطاعت امر ایدوب قیده ایغنی اوز ایتدینی ذکر
 ایدیک اسفار ایتدی یعنی وجهی نور ثوب استبشار ایتدی و یولده اولان اقوال المزی یاد ایتدیکمه
 خلیفه حضرت نری بورجل نعمتی اوزره محسود و اوب افک و افتزیه او فرامش حیف اتی از عاج
 ایتدک و یوردی و کندی و اولاد و عیالی تشو یشته قودق ای مناره همان وار قیدینی جبقار
 و تعظیم و توقیر ایله حضور ریمز کتور دیو فرمان پیوردیلر اولوجهله واروب کتوردم حضور
 امیر المؤمنین داخل اولدقده آداب خلافتی برینه کتوروب طور دقده جناب هرون او طور دوب
 اعتذار ایدوب اولدخی فصاحت و بلاغتله تکلمه ابتدار ایلدی جناب خلیفه لطف یونندن
 بر مرام و مطلوبک واریسه مساعدده اوتور دیو رخصت تام و برنجه روجل اموی مقصودم بحال
 اولاد و عیاله و بلده و دازه مه وصولدر دیدی امیر المؤمنین و اطلب امر سهلدر مطلوب دیگر بکر
 واریسه اظهار ایله دیدکده موی الیه ای امیر المؤمنین جناب خلافتما بکر دن حاجتم و لای
 وعمال حقارنده عدلیکدر در اسکر انلر عدل و رأفت ایدرل ایسه خاک بکر دن سؤال طلب
 تعبیر بنه بر فالمز دیو بلفانه جواب و یردکده خلیفه حضرت نری ا کراما الیاس خلعت ایدوب
 ای مناره بو مسافری الیدیک بره ا کرام تامله کتور * قم فی حفظ الله * دیو رخصت انصراف
 و اخبار یکی قطع ایتد و حواجیک دوشرسه نهر یایله کلامه تقدینه الطاف و یروب و * فلا یتوکل
 المتوکلون الا علی الله فانه من یتوکل علیه کفاه و من دعاه لیه و من سألہ اعطاء مایته * دیوب
 محل و مأواسته اعزاز واکرامله کتور مسبله امر و یوندن بویه نه خصوص و نه مصلحتک
 وقوع بولورسه جناب خلیفه به اعلام و افاده سیله تلطیف ایدرک بلده منه ایصال ایلدیلر
 (کتب الخبر حضرت نری اشب و کلات تور اتده یازلددر دیو روایت ایتددر که بو نلدر * یا ابن آدم
 لا تخاف من ذی سلطان مادام سلطان باقی و سلطانی لایفد اید * یعنی ای آدم اوغلو و اصلا من
 نوع بشرده ذی قدرت و سلطنت اولاندن ضرر قصد ایدرسه ایدر دیو فورقه مادامکه بنم
 قدرت از لیدم باقیه در و بنم قدرتمه الی الابد نفاذ یعنی تو کتمک یوقدر * یا ابن آدم لا تأنس لغیری
 و انالک فان طلیقی و جدتی و ان آنت لغیری فتک و فاک الخیر کله * ای بی آدم بنم غیر یراخده
 انست ایتد یعنی بنم ذکر و فکرمه مستغرق اول و ماسوائی اونوت بن سکا هر امورده کافی
 اکر بی حق طلب ایله طلب ایدر ایستک بی بولورسن یعنی رضای حق مطابقی اعماله سی ایدر ایستک

الطاف الهممه مظهر اولورسن واکر بندن غیر یایله موانسه ایدر ایستک سنی کسر ایدر و سنی
 کافه خیر فوت ایدر یعنی جیع خیرات منقطع اولور * یا ابن آدم خلقتک لعبادتی فلا تلعب
 و قمت رزقک فلا تلعب و فی اکثر منه فلا تطمع و فی اقل منه فلا تجزع فان انت رضیت
 بما قسمتک ارحمت قلبک و بدتک و کنت عندی محمودا و ان لم ترض بما قسمتک و عزتی و جلالی
 لا سلطان علیک اللدینا رکض فیهار کض الوحش فی البر و لا ینالک منها الا ما قسمتک و کنت عندی
 مذموما * ای آدم اوغلو سنی انجیق عبادتم ایچون خلق ایلدم لعب و لهو اولان امور دنیوید
 دنیایله اشتغال ایله و ازله رزقکی تقسیم و تقدیر ایلدم طلب رزق و معاشده تعب و مشقت
 دوچار اوله قسمت از لیه کدن زیاده ایچون طمع خامده واقع اوله واکر چه رزق مقدرک اندک
 و قلیل اولورسه جزع و فزع ایله واکر بن جناب رزاقک تقسیمه شکر و رضاده اولور ایستک قلب
 و وجود که راحت و یروب راحتده اولورده بنم عند معنویده محمود اولورسن اکر سکا تقسیم و تقدیر
 ایلدیکم اوزاقه راضی اولماز ایستک عز و جلالمه قسم و بین ایدر مکه دنیای سکا تسلط ایدر مد
 روی ارضده و حشی حیوانات کی رکض و حرکت ایدرسن بنه تقدیر و تقسیم ایلدیکم رزق
 هر نه ایسه کانا تل اولوب اندن زیاده دیدیکه برشی یکمز و عند مد دخی مذموم اولورسن * یا ابن آدم
 خلقت السموات السبع و الارضین السبع و لم ائی بخلقهن ایعنی رغیف اسوقه ک من غیر تعب *
 ای آدم اوغلویدی فات سموات و ارضی کتم عدمدن صغرای وجود کتوردم انلری خلقد
 بکامی و عجز عارض اولمادی هیچ سزه بران و رغیف یعنی چورکی سوق و اعطاء ایتک بکا
 عجز می و یرر * یا ابن آدم انالک محب فحقی علیک کن لی محبا * ای بی آدم سکا محب یعنی
 محبم اوزدکه اولان حقوق سیبله سنده بکا محبت ایله * یا ابن آدم لا تطالبی برزق غدک الا اطالبک
 بعمل غد فانی لم انس من عصائی فکف من اطاعنی و اتا علی کل شی قدر و بکل شی محبط *
 ای بی آدم بو کون نه و یردم ایسه اتی اکل و تناول ایله و یارینک رزقنی طلب ایله تنکیم بن سنی عمل
 آتی ایله مطالبه و مواخذة ایتدیکم کی تحقیق بن عظیم الشان بکا عصیان ایدنی اونو عمام
 فکفکه اطاعت ایدنی اونودم یعنی احسان ایدرم هر بر شبتک اوزر بنه قدرتم واردر و علم
 کافه اشیا محبطدر (و شاعر توکل علی الله خصوص فیض منصوبنده * فاعلم الا الله
 فی کل حاله * فلا تتکل بماعلی غیر اطفه * فکم حاله نانی فیکر هها الفتی * و حیرته فیهاعلی ریم
 انه * دیمدر یعنی هر خائنه کامل انجیق خدادر همان حقلک نطفندن غیر ی به اعتماد و اتکال
 ایتد جوق حالت و واقعه واردر که آتی بیکت فیح و کر به کورر حالوکه اول حالته ا کا نقصان
 عقل و هو شی یلوب پوری سور چسون دیو انک فضلی و اجری و نعمتی واردر یعنی اول
 امرده انسالک کر به کور دیک شبتک ایتد بر خبر عظیم ظهور ایدر بو معنی استعذ بالله
 عسی ان تکرها و شفافه و خیر لکم * نصندن اخذ و انشددر (و صاحب مستطرف دخی
 * توکل علی الرحمن فی الامر کله * فاخاب بومان علیه توکلا * و کن و انقا بالله و اصبر لحکم * تنال
 الذی ترجوه منه تفضلا * قطعه سنی نظم ایتددر ای امور بیکت کلبنده رحن اولان الله
 ذوالجلاله توکل ایله متصف اولان برکون یعنی اصلا خائب و خاسر اولمادی و اولماز و حق تعالی به
 اعتماد و حکم و قضاسته صبری اعتیاد قیل که فضل و کرمندن نه رجا و سؤال ایدر ایستک نائل
 اولورسن دیمکدر * الفصل الثاني فی القناعة و الرضا بما قسم الله تعالی * اشو
 ایتدیکم فصل قناعت و حق تعالیاتک قسمت و تقدیر بنه رضا یا تنددر (صاحب مستطرف
 * من عمل صالحا من ذکر او انی و هو مؤمن فلنجینه حیره طیبه و لنجزینهم باحسن ما كانوا
 يعملون * نظم جلجلده اولان (حیره طیبه) دن مراد قناعتدر دیو تفسیرده کلددر دیمکدر

و مفهوم شریقی تفسیر بیضاوی و کشف و ترجمه تبیانده یازلدینی اوزره ارکک و دیشیدن
یعنی هر نوع انساندن بر کیمه و ذاتکه مؤمن اولدینی یعنی الله تعالی و ختم نبوته و نبیک قبل
حقندن کتوردیکی جله احکامه ایمان و تصدیق ایدوب بو وجهله ایندینی حالد عمل صالحه
یعنی کوزل ایسلر ایشلیه برانلری دینده حیات طیه ايله احیایده رز یعنی عیش طیب ايله تعبش
ایدر و کوزل کچور و اشوب عیش طیب اول مؤمن توانکر و زکیان اید ظاهر در یوق معسرو تهی دست
ایسه یننه انک یا تده عیشی و کیمه سنی کوزل اید جک نسه وارد که اول نسه قناعت
و قسمت الهیه به رضا و آخرتده اجر عظیمی توقیدر امام مؤمن اولسان بونک خلافت ملامدر
زیر معسرو مفلس اید حال ظاهر در یوق مالداریسه قنوت قلبی اقتضای سنجه انک حرصی
و مالک زوال و فواتی خوفی عیشندن نهی یعنی هضمه و صفای خاطر آتی را فرود دخی او و متلرک
ایشلدکری عمل صالحه اندن احسنه جزا لند برز مألده در که حیات طیه نفسی قناعتده دخی
بر وجه محرر مفسردر معلوم اوله که اشوایت کریمه ده اولان **﴿و هو مؤمن﴾** عمل صالح ایدن
من دن حالدر و نقدیری مؤمن اولدینی حالد یعنی ایمان مذکور ايله انصافیه یله عمل
صالح اید دیمکدر و بوقید حال خبر اعماله ترتب اید جک جزا و اجره لازمدر و لزوم مذکور
بیضاوی *** اذلا اعتداده باعمال الکفره فی استحقاق الثواب و اما المتوقع علیها تخفیف العقاب ***
دیو استدلال و بیان ایدر که مالی کفره انک اعمال صالحه لری استحقاق اجر و ثوابه برنی عدا و انما
یعنی لاشبدر عمل صالح ايله کفار ذکرا و انان اجر جریله مستحق اولوب فقط اقتضای رحمت
شامله الهیه اوزره غیر مؤمنک عمل صالحی مثلاً الله خبرات و حسنات انجسی و ناسه حسبی منفعتی
اوزرینه متوقع و مأمول اولان خفت عذابدر دیمکدر فلیحفظ *** النبی بالشیء یدکر *** بقول
الفقراسعد سورة شریفه بقره و واقع **﴿و الذین آمنوا و عملوا الصالحات اولئک اصحاب الجنة هم فیها خالدون﴾**
* و عطف العمل علی ایمان بدل علی خروج من سماه * دیو مصرح اولوب یعنی و عملوا
جمله سی حروف عاطفه دن اولان و او ايله آمنوا به عطف اولدینی عینک ایمان مسما شدن
خروجنه یعنی ایماندن جز اولادینغه دلالت ایدر دیوب و آیات قرآنیه مابنده فصول و اعلامک
بیانی اوزره بر برینی مفسر و مؤید اولوب آیت سابقه اولان و هو مؤمن قیدی موجبیه بالکزی عمل
خیر ایمانسنزایشه برامیه جفی بو عطف خصوصی دخی ناید ایمان ایکن اشو **﴿و الذین آمنوا﴾**
آینک سابقده اولان **﴿ان الذین آمنوا و الذین هادوا و النصاری و الصابین من آمن بالله و الیوم الآخر و عمل صالحا فلهم اجرهم عند ربهم و لا خوف علیهم و لا هم یحزنون﴾** آیتله
سوره مائده ده اولان **﴿ان الذین آمنوا و الذین هادوا و الصابین و النصاری من آمن بالله و الیوم الآخر و عمل صالحا فلا خوف علیهم و لا هم یحزنون﴾** نظم جلیلرند اولان (من)
مبتدا (فلهم اجرهم) جمله سی خبری و اشوب مبتدا ايله خبری جمله سی بالای آئنده اولان (ان) نک
خبری یا خود (ان) نک استندن بدل اولور (فلهم اجرهم) خبری (و آیت ثانیه ده اولان
(و الصابین) مبتدا مرفوع و خبری محذوف اونه رق جمله اعتراضیه کبی اولوب تقدیری
صائبیلرک حکمی دخی بوجه اتی یهود و نصاری حکمی کیدر دیمکدر بو صورنده مال و تقدیری
ظاهر دین محمیدی علیه الصلاة والسلام ايله تدین ایدنر و یهودیت دیننده اولان موسویلر
ودخی نصراتی دیننده اولان عیسویلر و نصاری ايله محسوس دینی یننده یعنی ایکبسی جمع ایدن
صائبیلر ایدی شو ذکر اولتان طوائفدن بدل انلر که قلب و لسانه حق جل و علایه و یوم آخرته
ایمان کتوردیلر یعنی الله تعالی و ختم نبوته و کتوردیکی قرآن مینه ایمان دیلر و یونکله برابر

حشری و قیامتی انکار ایتوب عمل صالح ایشلدیلر انلر ایچون رب عزت نزد معنوبنده ایمان و عمل
صالحلری اوزره وعد اولتان اجر لری وارد و انلر اوزره خوف یوقدر و انلر عزون اولمازلر یعنی
ختم نبوته و احکام الهیه ذکرا اولدینی کیفیت اوزره عدم ایماندن یعنی اینانمقلردن ناشی کفارک
عقایدن خوف ایدلکری و ایمانی اولوبده عمل صالحده بولند قاری وقتی ضایع و عمری تلف
ایله تقویت ثواب ایدلرک حزن حیده انلر بو خوف و حزنندن بری اولور و اشوب سلامت و اجره نائل
اولانلر دین موسوی و دین عیسی و سایر شرایع سابقه ده اولوب قبل بعث ختم الانبیاء
دینلرینی تغییر و تحریف ایتوب و تورات و انجیلک و سایر کتب سماویه نک بیان ایدلرکی بعثت
ختم نبوتی و مبتدا و معادی انکار ایتدیرک وفات ایدنلر دخی داخلدر (پس اشو تقریردن
ادله نقلیه و عقیده عارف ذوات عندلرند عمل ایمانده داخل اولوب بالکزی عمل خیر نتیجه پذیر اجر
و ثواب و دفع عذاب و عقاب اولدینی ظاهر ایکن دارا خلافت العلیه حاکم الله تعالی مع حامیه
من الکید و البلیه نک غیری برده باصلش بر رحله یعنی سیاحت نامده عربی ترجمه منک قرقچی
ورقه سنده (بوتدن قرق سکر سته مقدم مصرده متونام بر فرانسه لی عرض اسلام ایدوب
نامده عبدالله دینکد نصرکر رشیده لی بر قر تزوج ایدر بعده مقدما منسوب اولدینی طائفه
مصر دن فرانسه به عودلرند قز ايله برابر بلده سنده دوز و پرینه وارد دینی کبی ایزداد ایدر
و او خاتون نصر ایتوب مسئله اولدینی حالد بر چو چوغی طوغر بابایی آیین نصاری اوزره
کنبسه ده واقیر دیدکری یعنی ینلرند معهود صوابله بیقائمتی قصد ایتش ایدسه ده خاتون
ابا و امتناع ایدر و بابایی مرسوم ایدلک جلایسی بر در راه حقه ایتقی اعمال طیب شرطدر
دیهرک اگرچه ابرام ایدر لکن خاتون راضیه اولماز تکرار قرآن عظیم یونی ناطقدرسن مسلمانسن
الایم کتابی تصدیق ایتدیرسن دیوب بعده افرنجیدن عربی لغتی اوکرش و قرآن ذی شانی
اوقومش اولان بابون نام اوقومش رجلی احضار ایدوب مرسوم متو خانونه بزم محاوره مزی
یعنی مریور ایدن ماده ادیاتی شوندن استفسار ایت دیدیکنده مزبوره ماده دیانی اول اوقومش
سؤال ایدلکده استعید بالله **﴿ان الذین آمنوا و الذین هادوا و النصاری و الصابین من آمن بالله و الیوم الآخر و عمل صالحا و لا خوف علیهم و لا هم یحزنون﴾** قول شریفی خاتون
حجت ایتدیکنه بئ چو چوغی آیین نصارا به ادخال ایتلک رضا داده اولوب اذن و برمش
علی روایت خاتون مرقومه دخی او آینه ککروب احوال اوزره هالک اولدینی منقولدر
دیو یزلس کوریلان حکایه ده اولان احتجاجک بطلانی یعنی آیت کریمه مذکور زعملرینه
دلیل اولدینی و دعوائیک باطله اولدینی کونش کبی ظاهر اولور اگر او بابایله بو باباده یعنی
منوده و بارونده لسان حکمت بیان عربی به دارادی مرتبه ینش و دانش اولسه ایدی آیت شریفه
مذکوره بی زعملرینه حجت کتوردیک دیمزل ایدی و بطلان مذکور اگرچه عندا خواص ظاهر
ایسه ده عقول جاهله و ضعیفه مبتلا و محبس حس مجردده مقید سلاسل ملک و امتزا اولنلر
یانلرند غیر مسلمان اولوب هر چند نقل خطا خطا کلدن دنور سه ده چونکه اذهان و معلومات
متفاوته اولغه نصره لددین بابایی و او اوقومشک دعوائی باطله لرینی بالاستدلال تریف
دخی تعقیب اولوب برابر باصلق کرک ایدی مقام تریفده هالکدن باشقه تعییر قلملرندن دوشامش
او دخی یک قیصه در زیرا آئنده موت معسانه اولان هلاک **﴿و کل شیء هالک﴾** نصنده
ظاهر اولدینی اوزره مطلقا اعلی و ادنندن مرکب اولان کافه مخلوقات و مکشوتاته اطلاق اولوب
و بعض حدیث شریفلرده دخی ذوات عظمایک قوتندن تعییر ده (هالک) وارد اولوب جای
تحقیرده تعییری پیایع صکره دن بزم سبک تر کیمده استعمال اولور بر تعییر خاص جدید اولدینی

تدریجاً باب معارفه معلوم بر قصه در آشته اله تعالی و تقدس همت پادشاه اسلام ایده الهه
 سبحانه الیوم القیامه یوزججه تک بالعون الالهی منشرا ولسی درگاه حقندن مستعدا اولغله
 ذکر اولان حکایه مذکوره تزیینی دخی اذهان اخوان دینده تفراتسون نیت صحیحیه سبله
 بوریاه الحاق اولندی * والسلام علی من اتبع الهدی والتزم سنة المصطفی علیه وعلى آله واصحابه
 الصلاة والسلام (و بوقنا عت باینده ذکر اولکه جتی احادیثدن بری (القناعة مال لا یغنی)
 حدیث شریفدر ککه مال شریفی رزق مقدره قناعت دو کفر برمالدر دیمکدر که (قلت)
 شراح حدیث زبرا قناعت ورضا قوت ایمان و مرید اتفاق ایله قلبه حاصل اولان غنادن نشئت
 و اول کیمسه که بوحال ایله بالا صاف قناعت ایده برکت ایله امداد اولور دیوسینی اشارت
 ایتمیشدر (و پیغمبر علیه الصلاة والسلامدن غنا نه در یار رسول الله دیواستغفار اولندقد
 (الایس عافی ایدی الناس وایاکم والطیع فانه الفقر الحاضر) یورمشدر (ومفهوم منبئی
 غنا ابدی ناسده اولان اموالندن امیددی قطع ایتمکدر یعنی خلفک احسانلرین اومامق واسنه مامکدر
 و سمرل طمعندن حذر واجتناب ایلک زیرا طمع فقر حاضر در یعنی طمع ابتدیک الکه دکل
 ایکن دردنده اولق نهی مفید در دیمکدر (عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنه باب قناعتده
 جانب اوسع و اوفره ملابس ایدی یعنی زیاده فاع ایدی حتی اشتهای ایلدیکی نسنه بی برسنه
 صاللبوب مدافعه ایدر ایدی (قناعتیه ترغیده کنددی نام حکیم عرب * العبد حر مافع والحر
 عبد ماطع * دیمشدر یعنی قول مادامکه قانعدر حر یعنی عزیزدر وحر طمع ایندی که عبد یعنی
 ذلیلدر (بشر بن حارث رجه الله تعالی نقل ایتمکه بر جوان طمع حدیث السن طلب رزق
 ایچون سفر و سیر ایدر کن کندویه یورغونلق عارض اولوب لاجل الاستراحه بر خراب محله
 واروب انده استراحت کان جلسه ایدوب اطرافنه نگاه ایلدکده اول خرابه زارک دیوارنده نقش
 اولمش * ای رأیتک قاعدا مستلقا * فعلت انک لهموم قرین * هون علیک وکن برک
 واثقا * فاخواتو ککل شانه التهورین * طرح الاذی عن نفسه فی رزقه * لما یتقن انه
 مضمون * ایاتی کوروب صاحب بصیرت و عرفان اولغله فی الحال خانه سنه دونوب و * اللهم
 ادبنا انت * دیوب عبادت رزاقه مشغول اولور (معنای ایات تحقیق بن سنی متفکر
 اولدیقک حانده اوطور یچی کوردم و بوسیله سنک همومه قرین اولدیقکی یلدم ای مفهوم
 مستزج اول نفسکه زجت و برمه و ربکه متوکل اول توکله ملازم و مداوم اولان کیمسه تک
 شانی تهوین یعنی سهولت و استراحتدر و اول متوکل رزقی مضمون و مقصود اولدیفته بفرق
 ایندیکنندن طلبنده نفسی اذادن طرح ایتمشدر یعنی آزاده اذادر دیمکدر (جا حظ دیمشدر که
 حق سبحانه و تعالی طباع ناسی مختلفه اولور خلق و ایجاد ایلدی که نظام عالم و مصالح انامده
 انتظام اوله اگر اشبو مخالفت طباع اولماسه هر بر ناس ملک و سیاست و منافع تجارت و فلاح
 کندویه منحصر اولغی استر و بویله اولدقد نظام عالمه اختلال طریان ایدوب امر معاشه
 اضحلال و بفسای نوع انسانه اختلال کلور دی پنا برین هر بر شخصه کنددی کاری مزین
 اولوب انکله مخیرت و دیگر کار و عملی قدح و مذمت ایلر ملاز اولان هم صنعتک علنی تقییده
 و قصور ایلدیکنی بیانده بهی حجابجی دیو تعریف ایلر کذلک حجابجی قانغه سنک اینشی
 یکندیکندیه بهی راز دیو تکدر ایلر پس مدبر عالم جل شانه حیان ناسده اولان اشبو اختلافی
 بر برینه ارتباط و ایلافه سبب قلمشدر * فیحمان القادر الحکیم * فی الحقیقه اهل بادیه
 بیغه اولان حیوانات ککلرندن قازقلری اولوب کهنه بزدن بیابانده انخا ایلدیکی یتک ایچنده
 کلبه برابریوت و کسا والبسه بی شعر و دوه یو ککندن و علاج و دواسی دوه فضلاتدن

و طبیب و رایحه سی قطران و جیلان ترسندن و نسا زینک حلی و ترینی بونجقازدن و شکاری کلر
 و کوشنک ایکن و ساکن اولدیغی صحرا ده یا قوش صداسیله ذئب صداسندن غیری اصلاصندا
 مسموعلری دکل ایکن یته اشبو حالته فقر ایدوب حضرتینک احوال ترفه اشتغال عندنده لاشی
 مشابه سنه قالور (داود طائی قدس سره حضرت تاریند بر مضایقه عظیمه اصابت ایدر جادابن
 الامام ابی حنیفه مشار الیهه اطیب مالی یعنی پندندن موروث مالندن درت یوزدرهم هدیه اولور
 کتوروب بودراهم بر جلت مالندندر که اکا ورع و طبیب کسینده بر فردی تقدیم ایده هم و با کادخی ارشدر
 دیو قبولی رجا ایندکده داود طائی بر کیمسه دن بو آنه دکه هدیه قبول ایتمش اولبدیم مینه تعظیم
 و حیاته قلاته تکریم ایچون بودراهم طیبه فی قبول ایدر ایدم لکن قناعتده تعبدیه تحت ایده رم
 دیو اعتذار ایلندی (عینی علیه الصلوة والسلام حواری و امته خطا با اوطه زیکزی خانه
 و مساجدی مسکن انخا ذله صحرا زده خدای ثابت بقله ری اکل ایدک و منافع صحرا ده اقان
 صاف صول دن ایچک و نیا دن سلامتیه جیچک یورمشدر یعنی زهد و ورع و قناعتله امر
 ایلشدر (قلت) انما تمحودن بر دزد همد و غنای قلبه * ان من زید بما فی بطن راحته * فالارض
 واسعة و الرزق مبسوط * ان الذی قدر الارزاق حکمه * لم یسئ قاعدا و الرجل محطوط *
 نظمینی انشاد ایتمشدر یعنی زید و عمرو یعنی خلقی آوجنک ایچنده اولان شبهه ضللت ایدر یعنی
 سکا و بر مرزیه غم چکه ز بر زمین بی بابان و رزق الله روینده مبسوطدر کال قال السعدی الشیرازی
 فی بستانه * ادم زمین سفره عام اوست * درین خوان یغماچه دشمن چه دوست * تحقیق
 حکمت بالغه سی لایقنده تقدیر ارزاق یا خود حکمتیه ارزاقی تقدیر ایدن حق تعالی بی قاعد
 و یوک برده مطروح اولدیغی حالده رزقی ورر دیمکدر (قلت) اشبو یتین بعض نسخه
 مستطرفده ناظمی بالا ضمار لبعضهم دیو محرر و بهضنده انشد المبرد دیو مسطور در افعالندن
 اوله رفی الشد لغظی شعری قرائت ایدی معنایه اولدیغندن بعض شعرائک نظمیی اولوب
 مبردهمان اوقودی دیمک اولور و بوسورنده نسخدرک مالی بر اشور یوق چونکه شعری اوقودی
 دیمکله اوشعر اوقو بانک اولما مقی اقتضا ایتمد یکندن ذکر اولان یتین مبردک نظمیی
 اولق دخی محتلمدر ایدی بواطنایدن مقصود فقیر بعض مترجم مستطرفده باز یلان نظم فلان
 و انشد فلان و قال فلان تعبیرلرین فرق همان انشاد ایتدی دیو ایلدیکی ترجمه سی برنده اولماغه
 ای اخطار و انشاد معنایسی بیان ایچون اشبو اختلاف نسخ مناسبله در ترجمه نایجای مذکور
 بوراده در خاطر اولورق تکذیر سواد اولندی (سعد بن ابی وقاص رضی الله تعالی عنه حضرت نری
 اوغلنه و مبتده * یا بنی اذا طلبت الفی فاطلبه فی القناعة فانه مال لا یغنی و ابک والضعف
 فانه فقر حاضر و علیک بالیأس فانک لم تیأس من شی الا اغناک الله تعالی عنه * دیمشدر که
 بالای فصلده اولان حدیثدر دن مقبدر مفهومی خلقتدن یأس اوزره اول یعنی سن کندبکی
 مایوس حکمنه قویوب مخلوقدن استمه همان حقه عول ایله سن برسنه دن پر وجه بحر
 مایوس اولمز سن الاجتناب حق سنی اندن اغنا ایدر یعنی ورر دیمکدر (عبد الواحد بن زید
 بن ظن ایده و مکه اعمال طیبیه دن صبرک اوزرینه رضادن غیری بر عمل و درجه یوتندن رضای
 حقندن بوجه برشی یوفدر ز بر رضا رأس محبدر دبدیکنه مقارن عبد و قول ربتدن نه زمان
 راضی اولور یعنی مرتبه رضای مذکور ندر دیو سوال اولندقد عیده نعمت نه کونه مسرت
 و بر ایه مصیبت دخی اوله جه سرور و بر ایه برندن اول زمان مرتبه رضاده اولش اولور
 دیو جواب و رد یلر (عبد الله بن حرز و ککه کار اهل الله بندر اوائل حالنده ثروت و دولت
 صاحبی دنیا به عن صیم البال مائل بر ذات اولوب سرف و هوا ایله مبتلا یمش بر کون زیاده

سرخوش اولوب ياتور و صلات كندي في قوت ايدر توفيق الهى به اقتضاي خلوصي اوزره مظهر اولغله حالت مستبده ياتورا يكن جاريه سي ماشه ايله آتش كتوروب ياغده وضع ايدر ياغي ناغله كوزني آجوب بوندرديد كده جاريه ناردن ايه تحمل ايدم مدك ناز آخره نه وجهه صبر ايدم جكن ديجده جاريه لك كلامي تاثير ايدوب في الحال ثابا ومنصرفا قيام و صلاتي قضا وجيع ماملكتي رضاي باري همچون ذوا و ثبات سيعله اكساب بلفه سبره ايدوب انكله اعتداليه طبقات عاليه به واصل اولدي (بركون فضيل وسفيان بن عيينه حضرت ابي مجلسه داخل اولوب كال زهدندين باشك تحنه يصدق برينه كرميچ پارچه سي قيوب وجيني بره وضع ايلش كوردكلرنده اي عبد الله بر كيه الله همچون نه ترك و نه ذوا ايلر ايدم الله ذوالجلال اول كيميه ترك وفدا ايلديكندن خير لو اولان ايله مكافات و جزا ايلر و حق يولنه يمش وفدا ايلديك ايچون حق تعالى سكا نه عوض و جزا ايلدي ديدكلرنده عبد الله بن مرزوق قدس سرهم شو ملاس اولديغم حاله رضاي عوض و جزا يورديلر بوندن اعظم عتداده بخش و عطا اولماز ديو جواب و يرديلر حضرت نوري * ما وضع احديده في قصه غير الاذله * يعني هر كيميه كه آخرك چاغنه يعني طعماي قابنه التي قودي البته صاحب طعماه خور اولور يعني ظهورته راضي اولوب طمعنا كلف جزوا نده القارسه محقر اولور بو صورتده قناعت بر طرف ساز مراحم دار بندر ديمكدر (بعض مترجم عبارته مذ كوره نوري في بر كيميه آخرك طعما نه اذن و رخصتي و انفسرين وضع يدايلر سه او كيميه ذليل او اور كشي دائما استغنا و آخرك اموالندن صورت غنا ده اولمقدرديو ترجمه ايلشدر فليطالع (وذ كراولتان فضيل حضرت نلري دخی * من رضى بما قسم الله بارك الله فيه * يعني شول كيميه كه قسمت باري تعالى به راضي اوله انك رزقي مبارك اولور يعني بركت يولور ديمكدر (عيسى على نبيا وعليه الصلاه والسلام الشمس في الشتاء جلالي ونورا القم سر ايجي و بقل البرية فاكتفى وشعر الغنم لباسي ايت حبت يدر كئي الليل ليس لي ولد يموت ولايت يخراب انا الذي كيت الدنيا على وجهها * يوردمشدر كه نه هوم و مان هكلام شتاده كونس جلام يعني آتشدتم ونور قرقنديلم و صحراده خداي نابت بقله لم بهوم و قيون ياغبسي باسمنده محله اخشام بكا يمشور آندم يثوت ايدرم و لدم وينم يوقكه اولور و خراب اولور ديوتفكر ايدم بن دنياي يوزي اوزدنه رافشم ديمكدر و بوندن مراد الله تعالى اعلم اوني مكرم عليه السلامك تيمرد ظاهري دخی مختار لري اولوب مطلقا تيمرده و على الخصوص و ارسته قيد اولاد و عيال و مال بولتان آزاد كانه ره تيمرد ظاهري في وقا عني ترغيبدر (وبنه مسح عليه السلام انظروا الى الطير تغدو وتروح لبس معبهاشي من ارزاقها لا تحترث ولا تحصد والله يزقها فان زعتم انكم اكبر بضوانم الطير فهذه اوحوش من البر والجر لا تحترث ولا تحصد والله يرزقها * يوردمشدر كه باب عاشر سابقك او ائنده زيب سطور اولوب مظهر تشر يف * و ما ينطق عن الهوى ان هو الاوحى بوحى * يعني خاتم الانبيا محمد المصطفى عليه وعلى سائر الانبياء والمرسلين افضل الصلوات والتحيات ائنديمرك حديث شريف لري مفادنده ومالي سترز قوشاره عين عبرته نظر ايدك كه اكوب بچميرز ايكن اخشام و صبا ح بچميرك بولور يعني حق سبحانه و تعالى مرزوق ايدر اكر بطونمير بطون بطور دن اكبر اولغله اني طولدرمق ايچون البته كنديمرك كسبه وسعيه محتاجر زعم ايدرمه كراشته او كوزواشكارك شكلمري سترز شكلمرك دن اكبر و انلر دخی اكوب بچميرز ايكن جناب رزاق انلري دخی مرزوق ايدوب نابكلك و لره كسب زحمتي چكيمرك يرز ياتور ديو قناعتني ترغيب و كسبه سعي كافدر و موجدر اعتقادندن ترهيب يوردمشدر (بيت) ان القناعة من محفل بساحتها * لم يلق في ظلها هما يورقه * يعني اشبو بيت قناعت ستايشنده دينشدر ومالي دخی قناعت بر شجره لطيفه بر برك سايه داردر كه ساحه سده حلول ايدن انك ظلنده اصلا بره و غم

حرارته ملاقي اولماز كه اني يراقلري ايله اوزر و حفظ ايدر ديمكدر كه رنكن تشبهدر (روايت اولمشدر كه عروة بن اذينة امويه دن هشام بن عبد الملكه كلوب اتفاق دائره سي بچميردن شكيات ايلد كده هشام نمرضا اي عروة * لقد علمت و ما الاسراف من خلق * ان الذي هو رزقي سوف ياتي * اسعي اليه فيعني بطلينه * ولو فعلت اناني اسيس يعني * قطعه سني مقام توكلده نظم ايدن سن دكلمسن شمدي طلب رزق ايچون شدر جل ايدوب شامه نيچون كلك ديد كده عروه اي امير المؤمنين بكا كوزن و عطف ايدك ديوب وفي الحال دوه سته بنوب سر عتله حجازده قرار ايلدي (مال قطعه) تلف و سرف خلق و طبعمندن دكلدر يقينا ييلد كيمكه تحقيق شول شيكه بنم رزقيدر البته بكا واصل اولور و بنم صرف ايتديكم اول رزق مقسومدر نصيب رزقه سعي ايدم رم طلي بخوروب قنور و ضعف ايراث ايدر اما شولكل طور ديمكدر في تعب و مشقت رزق مقدرم همان بكا واصل اولور ديمكدر و قناكه بلا اخذ صله عروه نك عودت ايتديكي كيجه هشام جامه خوابنده آرام اوزره ايكن عروه في مابوس كوندرديكی خاطر بنه كلوب بو يله حكمتدان برجل قريشي في حيفكه خائب كوندرديم ديو كندويه عار لاحق اولغله على الصباح بر يريده ايكي بيلك التون و يروب نوري نبر عروه ييشدر ديو منزل ايله ارسال ايدر اما موزم كوز عطفه هشام عروه به مدينه منوره ده كائن خانه سته كبر ايكن ييشدر يروب اعضا ايدر عروه دخی آلوب موصل مر قومه * يا باغ امير المؤمنين مني الاسلام و قل له كيف رايت قولي سعت فاكتفى فرجعت فاناني رزقي في منزلي * يعني اي موصل امير المؤمنين حضرت نلري نه نجات لايقه دعا اشتغال عرض و ابلاغيله قطعه مذ كوره ده ديدكم قولم نه كيفيته واقعه مطابقدر اشد او قولم اوزره مطلب رزق ايچون سعي ايتديكمده بوشه جيقدم و سعبدن رجوع ايدرم رزقم ياغده كلدی بو بلجه افاده ايله ديو ماموري اعاده ايلدي (روايت اولمشكه عبد الله ابن عامر حضرت نلري عراقه والي نصب اولنده قد صدقارندن انصاري و تقني ايكي ذات مشار اليه دن نيل انعام واحسان ايچون عراقه سبر و عزيمت ايدر ايكن انصاري عبد الله بن عامري عراقه والي و حاكم نصب ايلان ذات اجل و اعلي بن قولنه دخی انعام و اعطايه قادر در ديوب تخلف برله بلده سهر رجوع ايدر اما تقني * احرز الحظين * يعني انك اله جني نصبي دخی بن احراز ايدرم ديوب بو خلبايله رفيقك رجوعنه بمنون اوله رزق عزم عراق ايدر و قناكه واروب عبد الله بن عامرك حضور ينده داخل اولنده نه طريقه ايله انصاريك رجوعندن جناب والي مشار اليه خبردار اولغله زميلك يعني رفيقك انصاري نه ايشادي ديوموروب اول دخی بولدن اعل و عياله رجوع ايتدي ديوب جواب و يردكده في الحال رومال ايدن تقني به درت يك دينار ايشار و انصاري متوكله ضعتي اولان سكر يك ديناري نسيار ايدر تقني دخی نه مشكر اوله رزق حضور و الين اشبو ايتاني نظم ايدر ك خروج و و طنه رجوع ايدر * امامه ما حرص الحريص بنافع * فبفضي ولا زهد القنوع بضار * خرجنا جميعا من ماقط رأنا * على نقدنا يجرود ابن العامر * فلما انخنا التناجيات بيايه * تخلف عنا البئر في ابن جابر * وقال ستكفني عطية قادر * على ما يشاء اليوم للخلق قاهر * فان الذي اعطى العراق ابن عامر * لري الذي ارجو لسه مقافري * فقلت خلالي وجهه و لعله * سيجعل لي حظا لقي المتزاور * فلما رأني سال عنه صيايه * اليه كما خنت ظليار الاباعر * فابت وقد ايقنت ان ليس ينافع * ولا ضار شيئا خلافا للمقادير * مال ايات غالب ازوجه سده يا خود اسمي امامه اولمق احتماليه كندويه يا خود نفسه خطبا دبر كه اي امامه حريصك حرصي كندويه نفع و فائدتك دخی زعدي ضرر و يريجي اولمادي جود ابن عامره اعتمادا مسقط رأسمردن چيغوب و قناكه باب ابن عامره ناغما نلري يعني يياض و سريع السيرا اولان دوه لري مري چو كرتديكم كمرده يثري يعني مدينه منور لي اولوب ابن جابر ايله مكئي اولان رفيقم بدن تخلف ايدوب جله اشيا تحت قدرنده مظهر اولان

ذات اجل واعلانك عطيه سي بكا كفايت ايدر عراق عامره اعطايدين اول بنم ريعن مفاقر عي يعني ضرور انمي سدايتكي رجا ايدرم ديدني بدني رفيقم وجهني بدن خالي قيلدي ديدم يعني كندني اول زائر يكدي اميردن كله جك نصبي بكا فالور كان ايلدم ايدني برده ابن عامر بني كورد كده بترني بي صوزوب وارزوي ملاقات ايدرك عدم رويته حرن ايلدي يعني اكا بدن زياده عطيه كوندردني بدني قوله عولدن رجوع وتو به ايدم و بكايقين حاصل اولديكه تقع و ضرورده قدردن زياده برنشه اولماز ديمكدر (حكايه اولتلكه الله تعالى مومي عليه السلامه اي مومي احق و بي شعوري مرزوق ايلديكم سر و حكمتي ياوره بن ديور وحي يور دقلنده مومي عليه السلام يارب معلوم دكلدر ديكلرند الله تعالى طلب رزق حيله ايله اولدي جني عقلا بلسونلر ايجون حقا بي مستغرق احسان ايدرم معناسي روح كلم الله وحي يور مشار (لا سعد الفقير بيت) مكر مرزوق ايدن مجنون ايتمش حكمن اشراب * كه عقالك كسب ارزاقه بشعر دست تدبير * الحمد لله المعاني (بهض عرب معنای مذكوره * ولا تخرج اذا اصبرت يوما * فقدايسرت في الزمن الطويل ولا تذلن بر بك ظن سوء * فان الله اولي بالجيل * فان العسر يبعه يسار * وقول الله اصدق كل قبل * فلو ان العقول تسوق رزقا * اكان المال عند ذوى العقول * اياتي نظم ايتندر (معناسي بركون سكا فقر و عار عارض اولورسه جرع و فرج ايله تحقيق سن زمان طويلده غنا و يارده ايدك يعني مدت مدیده و سعت حالده اولوب بونك اوزرته سكا نكي دست كلورسه ما يوس اولده وريكه سوه ظن البليوب حسن ظن ايله زيرا الله تعالى حضرت نوري ظن بجهله احقدر زيرا عسره يسر بلكه يسر بن تابع و در فقادر كه اصدق اقوال اولان قرآن مينده سوره الم نشرح بومدعايه شاهددر كا شرحه شاعر الجهم * ان مع العسر كه يسر ش قفاست * شاد بر آتم كه كلام خداست * اكر عقول رزق و مالي سكا سوق ايددي ججع اموال نزد ذوى العقولده اولوب حقا و نادان و دليلر مالد اراولماز ايدى مع ذلك اكثر يا قضيه عكس اوزره در) مرويدر كه حق جل و علا يوسف عليه السلامه و حياي يوسف شوارضه نظرايه ديوارم يوردي يوسف عليه السلام دني ارضه نظرايله كده ارض شق اواور و درون ارضده بر حجر اوزرند طهام و خداسي يانده بر خرده قورد كورد بوحالده خطاب عزت وارد اولور كه اي يوسف بن عظيم الشان بوقورددن غافل اولماز ايسمي كوردك كه زير زمينه مستور بر حيوانك رزقي پايه كونده ر برم سكه بنم ني و اين نيمسن سندن غافل اولماز يورلشدر (حضرت علي رضي الله عنه بركون مسجد شريفه داخل اولوب زاكب اولديني فاطر ربي باب مسجدده بولنان بر جله طوت ديور برز امام الامه مسجدده بعد الدخول رجل مرقوم همان فاطرك لجامني اخذ و فاطري براغوب فرار ايدر حضرت علي رضي الله عنه مسجد شريفدن رجله اجرت ايجون دست شريفانده آماده قيلد قلري ايكي درهمه چيققدده رجلي كور بوب فاطري كسر كوردر و بوبله جه نبوب يانلرند اولان غلامه اول ايكي درهمي اعطا و بازاردن بر جام اشتر ايله ديوارم يوردر غلام دني بازاره واروب مكر رجلي مرقوم جام مر بوري ايكي درهمه بيع اتمش اولفته اخذ و اشتر او حضور مشارا اليه كتور بجه جناب مرقضي قول رزق حلالني صبري ترك ايله حرام ايدر حالبو كه اكا تقدرا اولنان نسه صبري ترك ايتيله زياده اولماز يوردر (حكايه) بر ايه نه محلدن بيرسن يعني مكسبك ندر ديتلده كده راهب دني آغزي ايله اشارت ابدوب اشبو ذكر منلري خلق ايدن بغداداي ايله كلور يعني دانه سن بشدريد ديمكدر * قوله باق فائله فله نظر * بودرايشته روش اهل عبر (سليمان بن مهاجر الجليل باب صبر و قناعتده * كسوت جبل الصبر وجهي فصانه * به الله عن غشيان كل بحيل * فاعشت لم انت البخيل ولم اقم * علي يله يوما مقام ذليل * وان قليلا يسر الوجه ان يرى * الى الناس مبدولا لغير قليل * ديمكدر مآل ايات

رومي صبر جبل زده سيله كسولدم يعني عرضني برده قناعتله ستر ايدم حق سبحانه و تعالى انك سيله بي هر بخيله مجتبي يعني بخلايه و آزمودن بني صبايت ابدوب عمر مد بخيله واروب و قوسبنده مقام ذل اوزره اوطور دم تحقيق ناسه زياده ماله طمه سار جوعله محقر كوردن شني قبله قناعت وجه عرضني ستر ايدرديمكدر (بيت ثاني عنيك كسري ايله عصيان دروننده اولان غشيان مفسر در (روايه اولتلكه معروف كرخي قدس سره بر امامه اقتدا ايله اداء صلاه ايلد كدنصكره امام مومي اليه حضرت كرخي به جنابكر نه محلدن تعيش و تناول ايدر مكر ديوسوال ايدر جناب معروف جواينده طورهله ستره اقتدا ايله ادا ايلديكم صلاقي اياهه ايدم بعدد بيلدر هم دييچك امام اعاده صلاقي موحبندر ديد كده كرخي حضرت نوري * ان من شك في رزقه شك في خالقه * يعني بر كيه كه رزقه شك ايدد يعني رازق عباد حق تعالى اولديني بيله خالقه دني شك ايدر اشوشك كده بناء صلاقي اعاده ايدرم يور مشدر (ابو حازم رحمه الله تعالى * ما لم يكتب لي لور صكبت الرزق ما لدر كنه * يعني الله تعالى جابدين بكا كنيب و تقدرا و ليمان شني طليده روزگار بنوب ريع مسكوني كند و كنار ايلدم بنشه هم يعني بولغه امكان بوقدر ديمكدر كه مآل رزق عبادي قوت ايتروم قدر اوليان دني مرتبه نهاينده سعي اولنده اله كچمزد ديمكدر (اسلي يونانه منسوب عرب بن ابى عمر اليوناني توكل و قناعت يانده * غلا السر في بغداد من بعد رخصه * واني في الخاتين بالله واني * فلست اخاف الضيق والله واسع * غناه ولا الحرمان والله رازق * شعر بني نظم ايتندر كه مآل بغدادده اسماره بر مدت رخصه نصكره غلا عارض اولدي لكن بن مضايقه دن و حرماندن قور قام زيرا كه حق تعالىك غناسي واسع و عباد بني رازقدر و هر حالده واجب تعالى به و توفق و اعتماد ايدمي يم ديمكدر (شراون قهستاني ديمكده معروف اولان ذات وصف غنايه * غني بلا دنيا من الخلق كلهم * وان النني الاعلى عن الشئ لايه * بيت رنكبن نظم ايتندر فقيده بولنان نخنده شعر ابي عمر ايله بونظم قهستاني بي بعينه باز ديمع عبارده ده كوردمكه بيت قهستاني نظم ابي عمر ايله يك وزن ايسه ده قافيه لري باشقدر لكن بعض مترجم نهر برنده * فلست اخاف الخ * بيت دندنصكره * غنيت بلا دنيا عن الخلق كلهم * وان النني الاعلى عن الخلق لايق * بيت لايق قافيه موافقه سيله الخاق اولته رقي نظم ابي عراوج بيت اولوب طوبك ترجمه سي دني نهر بر مذ كورده (بغداد ده اسماره بر مدت رخصه نصكره غلا عارض اولدي لكن بن رخص و غلا حالده الله تعالى به نفع و اعتماد ايلدم و حق تعالىك رازق و غناسي واسع اولديني يقينا يلدنده ضيق معاشدن محروم اولماز خوف و خشيت ايلدم و بلا مال و دنيا مجموع خلقدن مستغني اولدم اعلايه غنا خلقدن مستغني اونغه لايق و احرار در ديو يازلشدر (قلت) و الحال كه بو عمر حق جل و علا حضرت نرينه و توفقي و جناب واجب الوجودك غناي واسع مطافني بيتين اولين ايله تبين ايدركه كورد كچمزد نخنده بومقدار در و مقصود بونكله حاصلدر (و بيت ثالثك نخمزدده بوجه مشروح قهستانيك نظم بيدر و مفهومي دني غني مع جلته مبداء محذوفك خبري وان جله سنده و اونعليه كورينه رك اول ذات كافه خلقدن استغنا جهتيه غنيدر بوقسه مال ايله غني دكلدر يعني ماله مالك اولديني ايجون دكلدر زيرا غناي اعلى شيدن استغنا يعني شبه محتاج اولماقدر بوقسه شني ايله يعني مالك اولفته اولان غنا دكلدر ديمكدر اشبو وصف ايسه الحق غناي مطلق ايله غني و ذات اجل و اعلاسي استعبد بالله * والله الغني و اتم الفقراء * نص جليليله بيان سوزن حق تعالى حضرت نرينه ستر ايدني بوضورنده صاحب مستطرف اشبو بيت قهستاني بي يورده شعر ابي عمزده اولان * والله واسع غناه * منا سيله يازمي و مترجم سالف الذكركل شعر ابي عمره اخاف از دني ظاهر اولديني اوزره (لايق) لفظي خبر و مقصود ابي عمر بوجه محرم منبان ايكن

و بر دینی معاده جزالت بولجبه جفی از باب الیاه خفی اولیامق کر کدر (متصور الفقیه دیمکله مشهور
 دخی قناعتده * الموت اسهل عندی * بین القتا والاسنه * والخیل تجری سراعا * مقطعات الاعنه *
 * من ان یكون لنذل * علی فضل ومنه * قطعه سنی دیمشدر که مالی نذل یعنی ناس یننده جیع
 احوالنده محقر اولان خبیسک بکا احسانه منی بازنده اولمقدن سوار بک آتاری دزکناری
 مقطوع اوله رق سرعت ایدرک سیر ایدن قنا وستان اراننده اولمک وایاق اننده مالی بکا
 اسهلدر دیمکدر (ابو مالکله بر اعرابی سؤالدن استقنا حسن اولدیمنی افاده وینانده شوقطعه بی
 انشاد ایلشدر * ابامالک لاسئل الناس والتمس * بکفیک فضل الله فانه اوسع * فلو سئل الناس
 التراب لا وشکوا * اذا قبل هاتوا نملوا وینموا * مالی ای ابامالک ناسدن برنسنده اسمته الریکی
 آجده حق تعالی حضرت تارنک فضل وکرمنی نیاز ایله زیرا الله ذوالجلالک فضل وکرمنی اعدر
 اگر ناسدن خالک دخی اسمته سک امر سهل ایکن یا منغ ایدر و سؤال ایله بره قور و ملامت و بر دی دیر
 ابو مالک یا ناظنک کنه سی اولده کتدویه و یاخود ابو مالکله مکنی کیمه به خطاب ایلده شقاری
 محتملدر (بر ذان رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضور سعادناریند کلوب اوصنی یعنی
 بکا نصیحت و تنبیه ایله یا رسول الله دیدکده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم (علیک بالباس
 بما فی یدی الناس وایاک والطمع فانه فقر حاضری) بیور دیلر که (مال فیض اشتیالی ناسک
 اللرنده اولان یعنی مالک اولدقاری نقد و مال و سائر اشیا دن امید و رجائک ضدی اولان باس
 و او بملق سنک اوزر بکه اولسون یعنی اسلوب و یرلدیکنده نه صورتده نومید اولور ایسک قبل
 الطلب اول حاله یعنی باسه و امید کیمکه و اعراضه عن صمیم البال دوام ایله و طمعدن صافن
 ز براطمع فقر حاضر در یعنی بر آدم مالدار اولسده طمع ایله فقیر حکمتده در اشو حدیثدن اخذ
 ایله بر کیمسه قناعتی بترسه مالی انک انجق فقر بی زباده ایدر دیمشدر (اشو حدیث جامع صغیره باس
 یرنده الفک کسرله ایاس لفظیله واقع و آخرنده (وصل صلاتک وانت مودع وایاک و ما یغفر منه)
 معطوف اوله رق مسطور در مناوی باس لفظنک روایت اولدیمنی یازمشدر و مال (صل الخ)
 کلیمه اقبال و توجه و حضور ایله صلاته تنبیه و عاقبتده اعتذاره محتاج اوله جفک نسنه بی
 سوله یعنی وعد ایلده دیمکدر (بعض اعرابی دیمشکه چارسو و بازارده برشی بوله حق اولور ایسک انی
 صدیق و محبکدن اسمته یعنی دوستکدن پیله استقنا ده اول فکیفکه دوستک اولیانندن دیمکدر
 (بر امرئه اعرابیه معاش و رزقک نه یرندن یعنی ابرارک ندر دینلده بزل تعیش ایلد بکمز رزق
 یلور زلکن نه محلدن تعیش ایدر ز اسبابی بطایر دیدی (بر اعرابی دینده احسن حال شو حاتندر که
 سنک دونکده اولنر انکله سکا غبطه ایلده ل و مرآتیه مافوقکده اولنر انکله سنی تحقیر انجبه ل دیمشدر
 مقری اعتدال احواله حث و ترغیبده شوقطعه بی نظم ایلشدر * اذا كنت تجنی العیش فابغ
 توسط * فعد التاهی بقصر المتناول * توفی البدور النقص وهي اهله * ویدر که النقصان
 واهی ککوامل * ترجمه سی عیش و راحت طلب ایلدیککه معاشده وسط حال طلب ایله
 زیراتهابت حنکده تناول ایدن نسنه قاصر اولور یعنی تنزل ایدر کورمز مینکه قمر حلال ایکن
 ناقص اولمقدن صافقوری صافقز یعنی نوری آرتلکن دائر سته تماماتور طولوب ایدر اولدقدن نصرکه
 انی نقصان ادراک ایدر یعنی یشور دیمکدر (بر اعرابی * استظهر علی الدهر بجمعه الظاهر *
 کلام حکمت نظامی دیمشدر که مالی دهر اوزر بولک خفیف انجکله استعانه یعنی علایقندن وارسته
 ایسک علایقنی زیاده ایغه یعنی یورلقدن کسندیک حفظ ایچون خفیفکله استعانه ایله
 دیمکدر دیمکدر (هشام بن ابراهیم البصری شوقطعه بی نظم ایلشدر * وکم مالک جانبته عن کراهه
 * لا غلاق باب اولشدر حاجب * ولی فی غنی نفسی مراد و مذهب * اذا انصرف عن وجوه المواب

مالی جوق اولو ذات وارد رسکه بن اندن ابو ای مسدود یاخود حاجب ودر بافی شد بد
 اولدیمچون استه مبه رک محاسبت ایدم ولکن اول اولولک انواع موهبه و عطایاری بدن
 منصرفه اولدیمنی یعنی مکار مارندن ما یوس اولدیم و قنده بنم ایچون غنای نفسده یعنی تحصیل
 غناده بر مراد بول وارد یعنی قناعتله بنم غنای نفسم وارد اولولک یا موابلری تحت کربوب
 زجت چکیم دیمکدر (بعض علما دیمشدر که کشی دنیای فانیده و لیمه طعامده مدعو کی اولوب
 حضور سته نه کور سه انی اکل ایدوب اندن اعراض ایتملیدر و قادر دقلرنده طور سون
 دیمه ملریدر (شقیق بن ابراهیم البلیقی قدس سره بر رجه اولدیمک حالدن بکا خبر
 و یردیکلرنده رجل دخی مرزوق اولدیمغده اکل و تناول ایلرم ممنوع اولدیمغده صبر و تحمل
 ایلرم دیمک شقیق حضرت ناری بلخ شهرینک کلای دخی بویه عمل ایدر دیو تعریض ایدر
 بعد رجل ای شقیق جنا بکزه و ججه عمل ایدر سکر تعلیم بیورکد بنجه بن مرزوق
 اولدیم نسنه بی ایثار یعنی آخری کندیجه ججه اکا و یریرم منع اولدیمغده حق سبحانه
 و تعالی حضرت نرینه صمیم بالدن شکر ایدرم دیو شکر ریز جواب اولمشدر (بعض بلفا صلیا
 * هی القناعت فالزمها تعش ملکا * لولم تکن منک الا راحة البدن * و انظر لمن ملک الدنیا
 باجدها * هل راح منها بغیر القطن والکفن * قطعه سنی نظم ایلشدر یعنی صفای دنیا
 قناعتدن عبارتدر همان اکا ملازمته ملک اولدیمک یعنی بارامتان ناسده محکوم اولمادیکن حالده
 تعیش ایتکه راحت بدن انجق قناعتده در چشم عبرتله بافکه دنیایه مالک اولنرک جله سی
 مال دینادن بدنه صار دقلری کفن و اغزیننه و سار برلینه قوی دقلری بنه پاره دن خبری ایله
 بو عالم فایندن کتشمیدر دیمکدر (روایت اولمشکه فتح موصلی قدس سره بعد الغتیه یعنی
 صلاة عشایی بعد الادا خانه سنه کلدیک هنکامده کلشکه اهل و اولادینک زاد و ذخیره لری
 یوق و قندیلر طلمند و اطور دقلرن ککوردیکده حق سبحانه و نهالایه حدوثا و بوقامه
 نه سبب ایله نائل اولدم دیو فرحندن بکا ایلده رک تابصباح جالس اولوب تضرع و دعا ایلدیلر
 الفصل الثالث فی ذم الخرص و الطمع و طول الامل * اشبو او جفی فصل
 حرص و طمع و طول املی ذم و قدح ینانده در حق سبحانه و نهالی مقصود بالذات زعم ایدرک
 دنیا ایله اشتغال ایدنی و حرص و طول املی ذم و قدحده استعید بالله عز الهیکم التکاثر حتی زرم
 انقار * پیوره شدر سورة شریفه نکاتر قبیله عبد مناف و قبیله سهم کثرت رجال ایله تفاخر
 ایدوب قبیله اولی لدی التعداد زیاده کلدیکلرنده قبیله ثانیه بز سزدن زیاده ایدک لکن هنکلام
 جاهلیه ده بفاة بزی اهلاک ایتکله شمعی از الذوق دیوب مونا بونی دخی احیالیننه ضم ایله
 صاید قلرنده قبیله اولادن زیاده کلدیلر اشبو مالا یعننک اوزریننه سورة مذکوره نزول ایلدی
 الهی غفل معنسانه اولان لهی دن مشقدر نکاتر کزنده مباحاتدر زیارت مقابر یومقامده ذکر
 موتیه انتقاللرندن عبارتدر الهی فعلنک مفعول به غیر صریحی یعنی ملهی عند تعظیا و مبالغه حذف
 اولمشدر (والمال ای ناس سزلی کثرت ایله تفاخر امر دینده لازم اولان نسنه دن مشغول
 قیلدی احیاک تعدادینی استعاید نصکره مقابره دخی واروب امواتکزی صایدیکز دیمکدر
 (روایت دیگره کوره معنی ای ناس سزلی اموال و اولاد ده نکاتر اشتغال ایدوب بو حالده
 یعنی طلب دینده اولوب سزده آخرته دار اوله رق اهم اولان امره سعی ایتیه رک عمر یکزی ضایع
 ایدرک قبره کیردیکز دیمکدر بوضوئیده زیارت قبور موتیدن عبارتدر بورادن اشا غیبی بعض
 ترجمه ده ضم اولمغله محمد تعالی کذلک بالتسویه ابقا اولندی * کلا سوف تعلمون * اشبو
 ایت اندارد (والمال تنیه سزده که عاقل اولانه لایقندر که جمیع همی و معظم سعی همان دنیایه

حضر ائمه زيرا اوسع بك عاقبت و بال و جسر ندر عقل كرى باشكزه دوشرك و غفلتدن فارغ
اولك ماوراء كزده اولان هول معاضه ايلديككن و قنده خطا كرى قريبا يلاور و اكر سكر
چو ثم كلا سوف تعلمون چو اشو تكرر تا كيد ايجوندر و ثم حرفيله عطفه ثاني ابلغ اولديشه
دلاالت واردر ياخود تراخي في الزماندركه اولكي بملك موت عتدند ياخود قبرده ايكجى بملك
حشر و نشور عتدند در چو كلا لو تعلمون علم اليقين چو اشو آيتده لوك جزاي نعيم ايجون
مخدوفدركه مآلده كوستر لشدر (والمالك تيقن ايتديككن امور علمكركي امر آخرتي بلنديكز
اول امر سزى امور دنيا و نه صرفه بي ايشكدن مشغول قياردى يعني دائما امر آخرتله مشغول
اولور ديكز چو لوزون اطيعيم چو اشو آيتله وعيد تا كيد و ابهام اولتان انذار ايضاح بيورلشدر
و قسم مخدوفك جواييدر (المالك ذات اجل واعلامه قسم ايدده ريمكه البته نعيم يعني جهنمي
كورر سكر چو ثم لوزونها عين اليقين چو اشو آيت كرمه لك تكرر بى تا كيد ايجوندر ياخود
آيت اولي جهمي اوزاقدن كورمكدن و بو آيت نمود بالله تعالى دخولندن عبارتدر (والمالك
سزل جهمي بررؤيت ايله كورر سكر اول رؤيت ذات يقيندر زيرا علم مشاهده مراتب بيشك
اعلاسيدر چو ثم للسلطان يومئذ عن النعيم چو والمالك البته اى ناس ستر اول كونده يعني آخرتده
سزى امر آخرتدن اشغال ايدن كرك خلال و كرك حرام اولان هر رشيدن سؤال اولتور سكر
اشو خطاب ديشدن كد و بي دنيايى اشغال ايدن هر بر كيمه به مخصوص صدر و ماسبق له
و چو قل من حرم زين الله چو كى و چو كا و امن الطيبات چو كى نصوص قرينه ليله نعيم يعني
نعمتدر دني خيرو شردن اعمد و بعض روايت كوره دنيا نعمتلى نعيم اولمشدر كرك آخرتدن
اشغال ايتسون كركه ايجون زيرا هر بر كيمه شكر نعمتدن آخرتده سؤال اولتور كره هر برك
بر كونه شكرى واردر مثلاً الله تبارك و تعالى اساقى احسان ايلدى لك شكرى دائما حق سبحانه
و تعالى تسبيح و ذكر و تلاوت قرأندر بوقه لسانيله غيبت و كذب و مالايعنى تكلم ايلك
دكلدر اكر غيبت و مالايعنى ايدرايه نعمت لسانك شكر بى ادا ايتش اولماز و سائر نعمتلكه لايمد
ولا يحصا بوقا قياس اولنه و اموال احسانك شكرى زكاة مفروضه سنى ادا و فقرايه فضله سنى
اعطا و خير و حسانه بذل و صرفدر بوقه مناهى به اسراف و اتلاف دكلدر و خانه و مسكن
احسانك شكرى غربا و مساكينى اول خانه ده اسكان ايلكدر و رياست و حكومت يعني جاه
احسانك شكرى تحت حكومتنده اولان قوى حفظ و حيايه و اوقومك ايجنده مفار شرع شريف
حركت ايدنلرى وار ايسه بر نهج شرعى تاديب و تعذيب و فقراسنه افاهه و ظلم و تعديدن وقايه
ايلكدر بوقه شكر بالكر لسان ايله ذكر دن عبارت دكلدر تنكيم عوالم ناس بويه فهم ايدرل
اسانه ذكر و تسبيح الحق نعمت لسانك شكر ايدر او دني قلبدن اولورسه ايمدى هر بر نعمتلك
شكر مخصوصنى ادا و ايفا ايلديسه روز جزا ده قبل بارى متعالدن مشغول اولور مثلاً طرف
باد شاهيدن بر كشي برخدنده مأمور اولسه ده اول ختمند و تكاسل ايلسه ياخود مقصود
پادشاهى اوزره رؤيت ايلسه طرف پادشاهيدن معاقب اولديغى كى جله عباد اعطا اولتان
نعمتلى ما خلق لهنه صرف ايلر ايسه معاقبتدر تجاوز الله تعالى عن قصورنا و ذنوبنا بفضله
و كرمه و بخرمة حبيب (بعض روايتده كوره سورة شريفة مذ كوره ده اولان خطاب رب
الارباب كفاره مخصوصدر يعني كفار مكه دنيا ده خير و نعمتده ايدرلر يوم قيامتده لك شكرندن
سؤال اولتورلر حالوكه انلر رب نعيمى قيوب لك غيبرى به نهي الهى بى ديكلر بوب عبادت
ايدرل ايدى و لهذا اوشكرى تركلرى اوزره تعذيب اولتورلر انتهى (روايت اولمشكه بر كون
عليه الصلاة والسلام چو الهيكم التكاثر چو سورة شريفة سنى بعد التلاوة چو يقول ابن آدم

مالى مال و هل لك من مالك الاما اكلت فاقبت اوليست قابليت و تصدقت فامضيت (بيورديلر
مالى بى آدم اموال و اشياي جمع ايدرده بتم مالم و ما ملكم دير ايامك مالكدن يوب اقتا
ايتديكك و كيب چو زنديكك و تصدق ايدوب كنديكندن غيبرى مالك وارميدر
ديكدر (عروة بن الزبير عايشه صديقه رضى الله تعالى عنها دن روايت ايتلكه رسول الله
صلى الله تعالى عليه وسلم عايشه صديقه به (يا عايشه ان اردت الحقوق بى فيكفيك من الدنيا
كرد الراكب و اياك و بحالسة الاغنياء و لا تسخلى ثوبا حتى ترقعى) بيورمشدر كره
مالى الله تعالى اعلم اى عايشه بكا لاحق اولق مراد ايدرايسك يعني سلامت بولق ديلايسك
ديادن سكا سفره راكب اولك زاد و ذخيره سى مقدارى كفايت ايدر يعني ديادن اقل قليل
شيى ادخار ايله و تكثير دنيا ايله و اغنياء ايله بحالسة ايلدن حذر و اتقا ايله يعني طمعه انلردن
طلب ايله و قناعت ايله و برئو بى استخلاف ايله يعني ثوبكى اسكيدر ديور ترك ايله بلكه بمايوب
ينه كى و جديدينى محتاج اولمايجه يايوب اريدكده براقه ديمكدر (واترده) صلاح اول هذه الامة
بالهذه اليقين و هلاك آخر هذه الامة بالخل و الامال) وارداولمشدر كره مالى اشيوامت مرحومه لك
اولى يعني سلف امت و صدر اول احسانك صلاح حالى زهد و تقوى و يقين يعني اعتقاد
نام صحيح درو آخرينك يعني آخر زمانده اولتورك هلاكى يعني آرمه لرى بخل و املدر ديمكدر (بعض
علماء الحرس ينقص من قدر الانسان ولا يزيد في رزقه * يعني حرص و طمع انسانك قدر بى
نقصان و شكست ايدوب مقدر اولان رزقنى زياده ايلز ديديلر (بر حكيمه اختيار ديدكلرى
مسن و بيرك حال و شاقى ندر كره جوانلردن زياده دنيايه حرص ايدرلر ديور سؤال اولتورنده بيران
جواناك هنوز طاعتكلى لذت دنيايه بى انلردن مقدم طاعتكلى چون حرص اولورلر ديور
جواب و يرمشدر (بعض فضلا حرصى ذم و قد حده * اذا طاوعت حرصك كنت عبدا *
لكل دنيا يدعوا اليها * يبنى احسن نظم ايجندر يعني اكر حرص و طمعه مطاوعت ايدرايسك
يعنى حرصكه او يار ايسك هر بر دنى به يعني كوفوشلركه اى حرصك دائما طلب ايدر قول اولورسن
يعنى محقر و مذموم اولورسن ديمكدر (بعضلرى دني * قد شاب رأسى و رأس الدهر
لم يشب * ان الحر يص على الدنيا لى تعب * ديمشدر كره مالى بتم رأسك قيارى ياض و آق
اولدى دهر هنوز قوجاندينى حالده بن قوجادم و كامى اله مدم آرتق محققدر كره دنيايه حرص
اولان دائما مشغولدر (اسكندر دنياك سرورى نه در ديور سؤال اولتورنده ديادن نيه هر زوق
اولك ايسه اصكا قناعت و رضادر ديور جواب و بردى و دنياك غم و غصه سى نه در ديور استفسار
اولتورنده دنيايه حرص و طمعه دريدى (حسن بصرى حضرتلى * لورأيت الاجل و سيرة
انسبت الامل و غروره * يعني اكر سن موت واجلى و سبر بى چار چاقى و يقينه سكا اريشه جكنى
بر نهج يقين بليك و كور يدك يعني غفلتده اولمايسك و فراش حاقنده او يوما بليك امل و غرور
دنيايى اولودر (ع) كسب ذخرمعاده باشل ايدك ديمكدر (فى الحقيقة وقت رحلت آنا فانا
ياقشوب موت اصابت ايدى جكى جله لك معلوميدر * طول امل ايله نه دن دنيايه مفرور اوله لم
عاقل اولان اختيار ايتنى اى اختيار (ابى سعيد الخدرى رضى الله تعالى عنه دن روايت اولمشكه
اسامة بن زيد رضى الله تعالى عنه بر شهر تاجيل ثمن ايله يوز التونه بوليده يعني بر جاريه صبه
اشرا ايلديكى رسول خدا صلى الله تعالى عليه وسلم افنديك سمع شريفترنه و اصل اولتورنده
(الانجيلون من اسامة المشتري الى شهران اسامة لضويع الامل) بيورديلر كره مال شريفى
بر ماه تاجيل ايله مشتري اولان اساميه سزر نجيب ايلديكزى تحقيق اسامه طوبى الاملدر ديمكدر
(ابن عباس رضى الله تعالى عنه بيورمشدر كره رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم خلايه

چاقوب تراب با کله استیجا ایلدیر یار رسول الله آب و ماء جناب شر یفکره قریبدر دید یگمه
یعنی صوابله عدم استیجادن استغفار ایلدیکده حضرت رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم
وعظا للامة (ما یدری لعلی لا یبلغه) کلام حکمت ارسامی صادر اولدی مال شریفی وقت اجل
بکایلدر لیدی اجلی بیلر بلکه صوبه وارنجیه قدر کلمه صوبه واصل اولم دیمکدر (ابوهریره
رضی الله تعالی عنهدن مرقوعا) لایزال الکیر شابا فی اثنتین حب المال و طول الامل (آری
روایت اولمشدر که مالی کیر السن اولان ایکی شیده شابا و لمقده دامتدر یعنی انسان قوجه دفعه
ایکی خویده کجیلور که اوشنک بری محبت مال و دیکری طول املدر دیمکدر (محمد بن واسع
جنابدرندن نه حالده سن دیوسوال اولدقده * قصیر الاجل طویل الامل سنی العمل * یعنی
عمرم قصیر امل طویل عماردی و کتودر دیمشدر که مفادی قصیر عمری دوشوب دنیاچه املی
وردی علی ترک و ردایدوب فرصت حیات مستعار الله ایکن یوش بره صرف نقد عراجیوب آخرت
سلامتی نجاتنه جالشمنی تنبیه در بعضی صفلا * من جری فی عنان امله کان عار ابا جله لو ظهورت
الاجال لا فتضحت الامل * دیمشدر که مالی بر کیمه املی در ککنی بوغازیت طاقوب
قوشارسه وقت حلول اجلده سورجر و بازده اولور و هر کک اوقات مقدره اجل معلوملری
اولسه ایدی باطل و زائل اولان مطالب و آمال دنیویه مقتضیه یعنی هر کس انلردن نفرت
ایده جککردن رسوای و مبتذل اولوب بر احد اناره التفات ایتمز ایدی دیمکدر (ابو العباس
احمد بن مروان حرص و طمعی ذممه اشبو قطعده بی کوزل نظام ایلشدر * و ذی حرص
راه یل و فرا * لوا رنه و یدفع عن جاء * ککلب الصيد بمسک و هو طاو * فرینه لیا کلهها
سواء * یعنی حرص و طمع صاحب لری کور رسنکه اموال کثیره بی وارثی ایچون لم وجع
ایدوب کرک احبابندن و کرک سائر کندی بی دارینده جایه ایده جک نسته زدن دفع و منع بره
صاقلر و اومقوله آو کوپکی کیدر که طوندینی فریسه سندن یعنی شکار و آودن اعراض ایله
یعنی یتدییکی حالده غیر یسی یسون دیوساقلری یعنی صاحبی التندن الور کرچه طونولی اوکوپک
محروم اولور (لا سعد الفقیر * دست محسده اولان مالی ید دیکر آکور * طاقبلان ال اوله مرعاسی
فص الماسی * بیت فقیر اولان ماسی لفظی اصلنده مسس دن مضاعف اوله رفی ماسس در
سبنار ادغام اولمق قاعده اولدینی کی حرف ثانی بیه قلب فلتق دخی قاعده در فقیر هم سلاست
وزن و هم الماس باننده جناس بولمق ایچون بیه بر قاعده قلب ایتشدر شکسته و بسته معذور باد
و بو جناس حقیقی صنعتی مشتمل اولان قطعده بی نظم ایدن ذات دخی حرصدن ترهی کوزل بیان
ایتشدر * اذا ما نازعتك النفس حرصا * فامسکها عن الشهوات امسک * ولا تهرص
لیوم انت فيه * فرزقک فی غد هو رزق امسک * یعنی نفس سکا متازعه ایدوب حرصه ترغیب
ایدرسه سن نفسی شهواتدن امسک ایله امسک ایله یعنی صاقل و اولدینگ کون یعنی یوکون
ایچون جمع رزقه حرص اولوب زجت چکمه زیرا بو کونک رزق دونکی کونک رزق کیدر
سکا واصل اووردیمکدر * ایاکم و طول الامل فان من الهاء امله اخزاء عله * کلام حکمادندر
یعنی صاقلن امر دنیاده طول املدنکه بر کیمه بی املی اشغال اینسه عملی خزیه گرفتار ایدر
یعنی ذخراخر آخرتدن تهی دست ایدر دیمکدر (حسن بصری حضرتلری * ایاکم و هذه
الامانی و انه لم یعط احد بالامنیه خیرا قط فی الدنیا و لا فی الآخرة * دیو وعظ یورمشدر یعنی
صاقلنک شودنیامر ایلر ندنکه بر احدیه دنیاده و نه آخرتده مراد دنیویده اصلا خیر اعطا اولندی
یعنی دنیایی مقصود بالذات عدایدنلر دارینده خیر کورمز دیمکد ماننده در (قس بن ساعده * و ما قد
تولی فهو لا شک فانت * فهل یفنی لینی و لعلنی * دیمشدر مفهومی تحقیق یکن شیلر شکسز فانتدر

(یعنی)

یعنی کورو دوغز بو صورتده ایاکم لیت و لعلنی یعنی بنم عنکم بکشمش شیلرده نمی و ترچی ایتتمک بکا نفی
اولور یعنی اولماز دیمکدر (اشوقس خضر تری اساقفه نجران و حکماء عربند قریل مولده
صلی الله تعالی علیه وسلم طلوع نور محمدی به ایمان ایتتمکده حقنده فخر کائنات علیه الصلوات
و التسلیات (رحم الله قسا اقی لارجو یوم القیمة ان یبعث الله و حده) حدیث شریفله
ثنا یورمشدر (و بعضی شعرا بو معناده * ولا تمل بالامانی فانها * عطایا احادیث النفوس
الکواب * دیمشدر مالی دنیا امللریله تلهی ایتنه زیرا آمال دنیویه به واصل اولسه کدخی یعنی
کاذبه اولان نفسک احادیث عطیه سی کیدر یعنی ماحلیا مقوله سیدر بهر حال الدن چیمغله
واصل اولماش کی اولور سن دیمکدر (و بعضی دخی * الله اصدیق و الامل کاذبه * و جل
هذا المنی فی الصدر و سواس * دیمشدر یعنی حق تعالی صادق و امل کاذبدر یعنی خدا تقدر
ایتمدیه ضرر احاصل اولماز آرتق اشو املاک معظمی یعنی دست مخلوقله اولدی یتدی دیو حصولده
یقین حاصل اولانی صدر نامه و سواسدر (واو ککسریه و سواس و سوسه یعنی حدیث النفس
و شیطان و واک قحیه شیطان معار یسه در (و آخر شاعر دخی * شط المزار یحذوی
واتهی الامل * فلا خیال و لا رسم و لا طلل * الارباء فاندی اندر صکه * ام یستر
فیائی دونه الاجل * دیمشدر یعنی بو بجه مزارم فازیلوب حاضر اولدی و امل دخی
نهایت بولدی ارتق دنیاده خیال و رسم و آثار بنادن عبارت اولان انجق تمی ورجا مقوله سندن
اولور بو صورتده او مقوله ثنایه بنشه جکزی و مستر اوله جعفری بیلر زیرا که اوامک
وراستدن اجل کلور دیمکدر (و بو معناده ابو العنابه دخی * لقد امنت و جد الموت فی طلی *
وان فی الموت لی شغلا عن اللعب * لو شمرت فکرتی فیما خلقتله * ما اشتد حرصی علی الدنیا
ولا کللی * قطعده سن دیمشدر مالی تحقیق بن اوینادم یعنی زائل اولان دنیا قهرینه طالدم
موت بنی طلبده جد ایتدی یعنی موت هرل اولوب واقع اولمله کلدی و او یونندن بنی واز
بکوردی اگر توفیق حقه عقل و فکر تم تشیر ساعد سنی ایله ما خلق له ی یلیدیکه انجق
عبادت و معرفت حقدر دنیاه حرص و کلم شدت بو لازدی یعنی بقای وجودم ایچون قدر
کفایه دن زیاده استز و جمع ایتمز ایدی دیمکدر (کلب طلب و زننده حرص و شدت معار یسه در
(وبنه ابو العنابه * تعالی الله یاسم بن عمرو * اذل الحرص اعتاق الرجال * هب الدنیا
تقاد الیک عفوا * البس مصبر ذلک للزوال * دیمشدر مالی تعجب ایدرم ای سلم بن عمرو
رجالک کردن تکبر لری حرص و آزدلیل ایدرینه انلر تبصر ایتمز حساب و فرض ایله که
دنیا اطیب عبثده سکا انقیاد ایده یعنی دنیا به مالکم فرض ایله و مالک اول لکن بنه البه
رجوعی زواله در تعالی الله سبحان الله کی مقام تعجبده استعمال اولور (قلت) بعضی محاضرانده
کورلدیکی اوزره تعالی الله برنده و قال الله یازلمشدر دیو و قال الله نسخته سی اولادر زیرا مخاطب
اولان سلم بن عمرو امر آد عربدن بر بخیل ذات ایدی قطعده مذکور بی ابو العنابه نصحا
و تعریضا نظم ایتشدر و بو معناده ثروته نظرا بخلنه تعجب اولور سه ده الله تعالی سنی
شامت بخلدن و قایه ایده دعاسی زیاده یا قشور (صاحب مستطرف) ابو العنابه نک بیت
اخیرینی تضمین ایله بویائی دیمشدر * ایامن عاش فی الدنیا طویلا * وافنی العمر فی قبل و قال *
واتعب نفسه فمابقی * و جمع من حرام او حلال * هب الدنیا تقاد الیک عفوا * البس مصبر
ذلک للزوال * فا دنیا ک الامتل ظل * اظاک ثم اذن بارتحال * مالی دنیا ده جوق معبر
اولوبده قبل و قالده عمری افتاتیلن و زوال و فنا بوله جق امور ده نفسی اتعاب و حلال و حرام
دیمبوب همان اموال جمع ایدن شخص عاقبتی زوال اولان دنیایی ترک ایلر برادنیاسنی اظلال ایدن

ظل و سایه کسیدر سنی کرچه کولکه سته آلود لکن بعنه انتقال وارنحال آشکارا بیدر عکدر
 بهض مترجم ابو العتاهیه قطعه مذکور سنی مستطرفه اولدینی کبی قائلنی تصریح ایله
 ازوق لازم ایکن و صاحب مستطرف (عقیق قطعه مذکوره ده * وقد صحت الیخیر
 فقلت * ایمن الخ * دیو نمیننی میان ایتمشکن نه ملاحظه به منی ایسه همان (دنیاه حرص
 واملی معرض ذمه شو ایاتی صاحب کاتب انشاد ایدر * ایمن عاش الخ * دیو نمیننی بر ایدوب ترجمه
 چه سنی دخی کیمایشه یاز مشدر فلیظنر ایها اقل اخلاا والسلام (حرص وطمعی ذمه
 حضرت علی رضی الله تعالی عنه * اکثر مصارع العقول تحت بروق المطامع * پیور مشارد که
 مالی اکثریا عقولک یعنی اصحاب عقولک هلاکی طمع شمشکرینک تحت در (وینه
 * ما الخمر صر فایاذهب بعقول الرجال من الطمع * پیور مشارد که مالی شراب صاف عقول خلقی
 صرف وازاله یونند ن طمع ن زیاد دکلدر یعنی طمعک مضری باده دن ازیدر (بر فلیسوف
 یعنی بر حکیم عداو جدر بری عداو وعلوک دیکری عداو شهوت و آخری عداو طمعدر دیمشدر
 یعنی عداو رق ذل محکومید * شکل زبون ایسه یونلر دخی او یله بلکه دخی زیاد ذلیل
 وحقیر اولور مآلنده در (بعض حکما دیمشدر که برکشی دنیاه بر فرد بنده و قول اولوبه رق تعیش
 و تنعم من ایدر سه قلبنده حرص و طمع ساکن اولسون (روایت اولمشکه بر کون کعب الحبر
 و عبدالله بن سلام رضی الله تعالی عنهما هم صحبت اولدیلرند * کعب عبدالله بن سلامه ارباب
 حل فنی کیمه ز در دیو استفسار ایدر عبد الله بن سلام شول علما در که علملرینک موحیه
 عمل ایله ز دیو جواب و پر ریده کعب علم شریینی نعلاندنصرکه علم قلوب علما دن فنی نسنیدی
 اذهاب ایدر یعنی کیدر دیو سوال ایلدکه * عبد الله علمک دفع ایله جکی طمع و حرص
 نفس و ناسدن حوائجی طلب واستد عا در دیو جواب و یردی (فضیل و سفیان و ابن کریمه
 البر یوحی حضرتانی بر کون هم صحبت او اب مجلد بر یرینه و صند نصرکه اعمالک افندی
 غضب وقتند * حل و طمع وقتند * صبر و تحمل اولدیتنه بعد الاتفاق افتراق ایندیلر یعنی
 ملاخذه یلر (روایت اولمشکه حق سبحانه و تعالی آدم علیه السلامی خلق و ایجاد ایلدکه * اشیاء
 ثلثه که حرص و طمع و حسددر یونلری طبعه فارشدردی اشیاء مذکوره روز قیامت قدر اولادنده
 جاریدر لکن عاقل و نادان اولان انلری اخفا ایدر یعنی انلری حالته بر اقبوب محاهد * ایله سورتنی
 سوند بر و جاهل و نادان اولان ایدا و اظهار ایدر و در کتنی صالور و ب کیمایشه اشد بر
 (یونک معنای جناب حکیم علی الاطلاق یونلرک شهوتی بی آمده طبیعت اینمشدر دیمکدر
 (قلت) یعنی یونلر بشرد جلددر کتب اخلاقده یازلدینی اوزره مصرف صحیحی یولوب قوللانه
 و علاجه چاره یولمغه سعی اولنه و چاره نکده اعلامی کافه عارفان باللهک یسایجه سلوک
 و ذکر الله در (قال سبحانه و تعالی * لا یذکر الله تعالی تعاضد انقاوب * فقدر (اسمعیل بن قطری
 القراطیسی * حبسی یعنی ان نفع * ما الذل الا فی الطمع * من راقب الله عز * عن سوء ما کان
 ضیع * ما طار طیر فارفع * الا کا طار وقع * رجزینی دیمشدر یعنی اگر علم بکا نفع و فائده
 و یرر ایسه بکا کفایت ایدر ذلت و حقارت اینجی طمعده اولدیتنی یلورم بر کیمه حق سبحانه
 و تعالی به مراقب اولور سه یعنی خدائک جلالتدن خوف ایدوب امرینه رقب ایدر سه یاخود
 مراقبه معلومه اهل سلوکه یولنه رق طالب حق اولور سه اینشدینی کوتو صبیعی کندندن
 عز یعنی ترک ایدر ووازی کرو یلند که بر طیرا و جوب بالایه چیتقدنصرکه طور موب جیفدینی کبی
 اشیاء ایز یعنی مال و جام دنیا از و حقوق ذوال بولور و عمل خیر دن غیری الله بر نسته قائلر مآلنده در
 (و سائق بر یری * بخادع رب الدهر عن نفسه الفی * سقاها ورب الدهر عنها بخادع *

و یطمع فی سوق و یهلك دونها * و کم من حریص اهلکته مطامعه * دیمشدر مفهومی کویا
 کندنی بی عقلی صنان کتنی دهر کلدی بی نفسندن صرفه محض سفیدن حیلله ایدر حالبوکه
 دهر نفعنه حیلله و خدعه ایدر که اندر خبیری یوقدر اول بیچاره غافل کتنی بر سوقه یعنی
 بر سوقه بولنان بر شیشه طمع ایدر دیکر سوقه اولان اتی اهلاک ایدر یعنی آخر نفعه اتی هلاک
 ایدر یعنی مصره بر بجه کیدر کن اوده کی بلفوری تلف اولور حقوق حریص وارد که اتی طمعاری
 اهلاک ایدر دیمک اوله (طعمه مشهور اولان اشعه طمعندن نه درجه به بالغ اولدیک دیو سوال
 اولد قده شول درجه به بالغ اولد مک قوشونک او یاغندن بر دومان چیتسه اول دو مانه
 صمندن طعم وارد دیو مراقب اولورم دیمش (آخر طماعک بری دخی بر جنازه وقوعنده
 ایکی رطلک بر یریه سراقی صحبت ایندک کربنی کوردیکمده بلکه میت بنم ایچون بر نسته و صحبت
 اینمشه اتی سولرلر دیو تقدیر و فرض ایدر و هر زفاف واقع اولدقده فی الحال خانه می تطهیر
 ایدر مک بلکه غلط ایدر لده کفی با که کتورلر دیو دیمشدر (نهی طبعده اشیو شعر دخی دیمشدر
 * لا تقضین علی امری * لک مانع مافی یدیه * و غضب علی الطمع الذی * استدعاک تعطل
 مالدیه * مالی بر کیمه یدنده اولان اموال دن سنی منع ایندیکمچون غضب ایتمه بلکه انک
 عندنده اولان اموالی طلبکی مستدعی و موجب اولان طمعکه غضب ایله دیمکدر

باب الحادی عشر فی المشورۃ و النصیحة و النظر فی العواقب

اشو اون برنجی باب مشورت و نصیحت و عواقب اموره فکر و نظر بیاندند در قال الله تعالی
 * و مشاورهم فی الامر * یعنی نبی اکرم صلی الله تعالی علیه و سلم افندیمز اشیو نص جلیل منطوقه
 اصحاب کرامیله اموره مشورته مأمور اولمشدر یضاوی رحمه الله تعالی سوق آیت اوزره امر
 حریصه و یاخود رای اصحابی استظهارا و قلوبلر بی تطیبا و امته سنت مشورتی تمهید مطلقا
 کندوسنده مشورت جائز و صحیح و ممکن اوله حق شیلرده یعنی امور مباهحه که فعل و ترک
 مساوی اولان شیلر در انلرده مشورتنر دیو تفسیر اینمشدر (و صاحب مستطرف دخی * و اختلف
 اهل التأویل فی امره صلی الله علیه و سلم بالمشاوره مع مأموره الله به من التوفیق علی ثلثه اوجه
 احدها انه امره فی الحرب لیتقرر رأی له فیعمل علیه و هذا قول حسن و الثاني انه امره بمشاورتهم
 لما علم فیهم من الفضل و هو قول الضحاک و الثالث انه امره بمشورتهم لیسره المسلمین و ان کان
 فی غنی عن مشورتهم و هو قول سفیان * یعنی رسول الله افندیمز حق سبحانه و تعالی انک توفیقندن
 مقارن امداد تأید ایکن مشورته مأمور یلری حکمتده اهل تأویل اوج وجه بیان ایندیلر (وجه
 اول حال محاربه و مقاتله اتفاق و اعانه ایله حصوله کلور مواد دن اولدیفندن جسدک رأی
 و تدبیری بر شیده قرار داده اولوبده او وجه اوزره عمل اولمق ایچوند بو صورنده امر حرب
 دیمک اولور و اشیو قول حسن بصیرنکدر (وجه ثانی مشورته فضیلت و برکت و خیر اولدیتنه
 علم الهی تعلق ایلدیکندن یعنی قائده ناس اند اولدیفندن جناب حق مشورت اصحابه
 نبی اکرم صلی الله تعالی علیه و سلم امر پیور مشدر و اشیو توجیه ضحاک ککدر (و وجه ثالث علیه
 الصلاه و السلام افندیمز هر تقدیر اصحابک رأی و تدبیرلرندن مستغنی ایسه ز دخی قلوب
 مؤمنینی تطیب و انلری مسرور قلی ایچوند و بو توجیه سفیان نور ینکدر دیو یضاوی کلامی
 معاده ایضاح اینمشدر (ابن عیینه رضی الله عنه پیور مشدر که رسول الله صلی الله تعالی علیه
 و سلم بر نسته فطنی مراد ایلدکدرنده کافه امور بی خالق یاری مدبر ایکن اول خصوصه مخلوق
 حق اولان رجال یعنی اصحابه مشورت پیورلر ایدی پوستنده حکمت ناسک هر تقدیر عالم اولور سه
 دخی مشورت اینکدر به تعلیم نبویدر صاحب مستطرف بوراده (قال رسول الله صلی الله علیه و سلم

رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم (ماخاب من استخار ولا تدم من استشار ولا اقتر من اقتصد)
 حديثي تخريرا بلشدر جامع صغیره اولیوب مستد فردوسه واردر لکن ولا اقتر برنده (ولاعال)
 محرر در مالی استخاره ایلین خائب اولمادی واستشاره ایلین تادم ویشیان اولمادی وخواججه
 اقتصاد ایدن یعنی اعتدال اوزره اولان فقیر و محتاج اولمادی دیمکدر (ودخی علیه الصلاة والسلام
 افندیمز) من اعجب برأیه من استغنی بعقله ذل بودخی جامع صغیره بولندی مالی بر کیمه عقله
 کوه نوب غیر ایل استشاره استغنی ایدرسه ذلیل اولور دیمکدر جمله معظومه ظاهر اجه اولابی
 مؤکدا بیده ناسبدر تأمل یوریه * ما استنبط الصواب بمثل المشورة * کلام مشهوردر
 یعنی امر صواب وسدان استنباط اوله حق فستدرده مشورت کی برننه بولماز دیمکدر (بعض
 حکما * المشورة موکل بها التوفيق لصواب الرأي * یعنی مشورته توفیق موکلدر که انکه رای
 صواب بولنور دیمکدر (حسن بصری حضرت ناری * الناس ثلاثة * یعنی ناس اوج صغندر * رجل
 رجل * یعنی بری رجل کامل * ورجل ونصف رجل * یعنی دیگر بری بریجی رجل * ورجل
 لارجل * یعنی اوجخی رجل اولیان رجلدرد (و بولنری تمریفده اولکسی رای مشورت
 صاحبی اکنجیسی صاحب رای اولوب لکن مشورته رغبت ایمان اوججیسی صاحب رای
 اولیوب مشورت دخی ایمندر دیمکدر (قلت) رجل رجل * ده اولان حل انا ابو الیچم
 وشمعی شمعی قیلندندر که شرم کامل فصیحدر تاویلند در (منصور خلیفه فرزند بنه
 بندن ایکی بند ونصیحت آل که بری فکر سز بر کلام تفوه ایمانک اکنجیسی تدبیر سز بر عله
 میا شرت ایمانکدر دیمکدر (فضل دخی مشورته خبر و برکت واردر بن مشورته دایم حتی
 شوجاریه حشیه عجب ایلایله مشورت ایده رم دیمکدر (براعرابی عقلدن ازید مال وجهلندن
 اعظم فقرو مشورتدن اقوی آرفه بوقدر دیمکدر (بعض عقلا بر کیمه که اولاستخاره وثابا
 استشاره ایلد محققدر که رای تدبیری خیرت کورمز دیمکدر (بعض ذی تجربه رای صواب
 وسد بیک خلیفه حایه سی شجیع شد بیک حایه سندن ازید واقوادر دیمکدر و بومعاده ابو القاسم
 الترمذی * وما الف مطرور السنان مسد * یعارض یوم از دغ رایامسدا * یعنی مرزاقتری
 کتکتیک عسکر یوم حریده مسدود اولان رای بوزمزم مانده اولان یعنی نظم ایمندر (حضرت
 علی رضی الله تعالی عنه بخره راکب اولان کیمه مخاطره سی اندن اعظمدر پیورمندر (وتحسین مشورته
 ومستغنی اولانک یعنی مشورت ایمانک مخاطره سی اندن اعظمدر پیورمندر (وتحسین مشورته
 بوقطعه دخی محمد بن اد ریس الطایفکدر * ذهب الصواب برأیه فکانما * آراوه اشتقت من
 التائید * فاذا دخی خطب تلج برأیه * صحابن التوفیق والتسديد * اشو قطعه غالب امریما اولق
 کرلک (مالی متوفی شول کونه صاحب درایت ایدیکه صوابانک رای ایلد کندی یعنی من بعد امر
 صواب بولماز ذرا کافه رای کان تأید باریدن مشتق قلتمش یعنی عین تأید بررای رزین ایدی
 شویله که برامر ومصلحتی ظلمت قیلا دقه یعنی چاره سی دشوار اولدینی وقتده انک رای توفیق
 وتسدید افتقدن صباح کی امثله ایدره ره صواب بولنوردی دیمک اوله (قلت) بعض اورا قده
 اشو نظمک ترجمه سی اولق اوزره (معنا ی قطعه مدحک رای صوابی اذهاب ایدر یعنی رای
 دایما صوابدر که نه جیم رایبری تأید الهیدن مأخوذ در برامر خطب جیم ظلام ظاهر اولد قده
 توفیق وتسدیده مقرون اولان رای صبی اکا معانده ومعارضه ایلر دیو یازلمش کورلدی فاخر
 ما شئت من الترجین (وینه بوقطعه مشاهیر شمرادن محمود وراقکدر که مشورتی مشورت کار عقلا
 اولدینی مدح وشاده نظم ایلدر * ان الیلب اذا تفرق امره * فتق الامور مناظر او مشاورا *
 واخواجهاله یسند برأیه * فتراه یعترف الامور مخاطرا * مالی مائل تحقیق اول ذاکدر که ایشی

(یعنی)

یعنی بر مصلحت پریشان اولدینی وتنظیسی دشوار اولدینی وقتده اول مصلحت پریشانی
 مناظره ومشاوره ایدی اولدینی خالده برار یعنی تخری ایلد حسن نظامی ارار و بولور
 اما جهاته مقارن اولان نادان واحق رایند مسند ومستقل اولوب کندویه کوه بن مشورتی ترک
 ایدندر که سن اتی اموری بر طووب مخاطره بدوشن کورسن دیمکدر (قلت) موی ایلد محمود وراق
 معصم عهدنده ایکوز یکری برده انتقال ایلدی (مشاهیر ملوک آل بویه دن اولوب اهل قلوب
 وارباب دانش وکالت استحباب واستخدا می کندویه یدنه ایدن عضد الدوله مر جوی شاده
 برنات بلاغت سجات * لهوجه فیه الف عین وفیه الف لسان وصدر فیه الف قلب * دیمکدر
 وارسته تعریف اولدینی ظاهر مالی مشار الیه یک کوزلی بوزی ویک دلی اغزی ویک قلبی
 صدری وارایدی دیمک ایدسه بوندن مقصود ار بایله امورنده مشورت ایلد دقت ایدردی
 دیمکدر (ساسانیان ملوک انک اولی اردشیر بن بابک درت شی بنه درت شیشه محتاجدر حساب ایدره
 سرورامنه قریات مودنه عقل تخریه به دیمکدر (وینه اردشیر رای جزیل وتدبیر صواب پست بایه
 رجل حقرو بی قدر کیمه دن ظهور ایلدیکی صورتده استخار ایلد که احیانارای جزیل خلاف
 مأمول ادانیدن دخی ظهور ایدر قدر در یادن الشجودانه سنی اسافلدن اولان طالعج چقار مشدر دبو
 لؤلؤ شهورا ستهانه واستخار اولماز دیمکدر (جعفر بن محمد * لاتکون اول مشر وایاک والرای
 الفطیر ونجیب ارتجال الکلام ولا تشیرن علی مسد برأیه ولا علی مثلون ولا علی لجوج * یعنی مجلس
 مشورته ابتداء امرده اشاره ورای ایلد وصحبت مشورت تمام اولندن سن رای ایچمه وکلامده
 عیاده دن نجیب قیل خلاصه اکلا شلد قد نصکره هر کس رای عریض ایلد کزنده صکره اگر چه رایکه
 موافقی وارایسه تصدیق وقبول ایلد دکل ایدره رایکک جهات سد دینی بیان ایدرک عرض ایلد
 وکندی رایکی پسند ایدوب مسند بالرای اولان ومزاجنده تلون وعنادی اولان کیمه رایله
 مشورت ایلد دیمکدر (بعض حکما دیمکدر که مستشار اولان ذات صحیح العلم یعنی هر فنی یلور
 ومهذب الرای یعنی رای شهمه دن وارسته اولق لازمدر زراهر عالم رای ساجی بیلز و برننه ده
 ناغذا اولان یعنی برننه بی رعایتلن شی آخرده ضعیف اولور یعنی بیلز عالم ورای صواب صاحبی
 اولق لازمدر هر عالم دخی رای صاحبی دکلدر والحاصل هم عالم وهم ذی رای صائب اولق شرطدر
 (ابو الاسود الدؤل معنای مذ کوری افاده ده شوقطه بی نظم ایلش * وما کل ذی لب بمؤک نصحه
 * وما کل مؤت نصحه بلیب * ولکن اذا استجمعا عند واحد * فحق له من طاعة بنصب * دیمکدر که
 مال هر عقل وعلم صاحبی اولان سکا نصحه وبتدینی کورچی دکلدر یعنی ایچر یعنی بتدینه مصیب اوله من
 وهر نصحه بتداینده عاقل وعالم دکلدر یعنی نادان دخی اگر چه بتداید لکن برناصحده ایدکسی اجتماع
 ایدرسه طاعتدن حصه لایحه اول ناصحه حقدر یعنی انک رای وبتدینی دکلیدر (ملوک قدیمه برامر ده
 مشورت ایلد کارنده عادت نری سرکاران وکللا ری جمع ایدوب جمله مواجعه مننده مشورت ایلوب
 یکان یکان کتوروب ایدها آخرک مستشار اولدینی بیلدرک بویه جه مشورت ایدر لایش و بویه
 وجهله استشاره بی شوا احتمالات ایچون ایدر ایچمه اولاین المشاورین منافسه وقوع بولوب رای
 صائب الرافه کتمه زرا ایچندن بریک رای صائبی بواند قده دیگر کی حسب البشریه اکا حد ایدوب
 رای مذ کوری طعنه باشلر بوتقریه اصابت رای مجاور اولور (ثابا جمعیت ایلد اولان مشورته اگر سر
 صکره میدانه جیقرسه ملک قنقستندن فاش اولدینی بیلد میوب ومطلع اوله میویده جمله سته
 معاقبه ایدر جک اولور سدر بریک ذبی ایچون جمله سنی بفرحق معاقبه کاهنده بولنور بوق اگر
 مسامحه ایدوب عفایده جک اولور سه سری فاشله جنایت ایتش اولان شخصی صوجسرل
 اگر وهنه الخاق ایتشی لازم کاور بوابسه منافق شرط عدالت وسیاستدر بنابرین بر در مستشار

ایدر ایتمش لیکن هر بر رینک رأیی اکلقدن و میزان عقله اورقدنصکره اجتماع مشورت
اولسه باس یوقد ریلکه تدبیر اولاد (قلت) ماده محاسده نك رفعه مهمما امکن تدبیر
اولسه واهل مشورت من كل الوجوه ارباب اولسه ل البتہ جعیتہ مشورت اولاد (بعض حکما
احبابکدن بر کیمسه ایله مشورت ایلوب ورا یله عمل ایلدیکده نتیجه و غره سی کوزل چیمز سه
صافن اول دوستکه سن اشلدک و سن رأی ایلدک کاشکی سن اولیدک دیولوم و نوبخ ایله که
اشبو تو بیخ خفت عقلدندر دیمشدر ز راهر بر کیمه رأی و تدبیر نك مدوح و محمود اولدیننی ظن
ایتمک امر جلیدر بر رأینک خطاسله لوم و نوبخ اولدیننی تقدیرجه کندوبه فتور و ملالت
کلورده امر آخرده مشورت ایلدیکده رأی سانی کم و اخفا و بلکه خطا احتالی خوفله نفور
و تکلمدن احتراز ایلم (قلت) هر نقدر رأی حسن کورسه ده عاقبت اموری خدادن غیر
بر احد بطر تصرف اتحق حقکدر استعذ بالله عسی ان تکر هوا شتبا وهو خیر لکم و عسی
ان تحبوا شتبا و هو شر لکم و الله یعلم و اتم لا تعلمون ع قول کریمی بومضایه اشارت ایدر (فلا طوبی
اگر عدوک کند و امورنده سنک ایله استشاره ایدر سه نصیح و خیر خواهلکی بدل و ابضاح ایله
یعنی بونیم دشمنمدر و ارسون بلا سنی بواسون دیو الدادوب کونوبه سوق ایتمه ز را استشاره یعنی
سندن کند و امورینه رأی و تدبیر طلبیله عداوتکی زکله سکاموالات ایتمش اولور اترقی انسانیته لایق
اولان خیر خواهلقد دیمشدر (و بعض حکما نصیح و خیر خواهلنی نادان و شکرینی ایضا
ایتمه چک شخصه بدل و صرف ایدن شوره زار و جوراقلی ارض و زمینہ القاء بذری یعنی تخم اکن
کیدر دیمشدر) بصیرت و عقل و درایتی اولان بر ذاتی مدح و ثناده شاعر * بصیر باعقاب
الامور کانا * مخاطبه فی کل امر عواقبه * یعنی کوزل نظم ایتمشدر که مالی بنم مدوح امورک
انجاملرینه اولیه بصیرتلی بر ذاتدر که کان هر بر مصلحتک حاقینی یعنی نتیجه سی کندوبه
مخاطبه ایدر یعنی مخاطبک میدانده اولسی کی کندوبه مشهور اولور دیمکدر (آل عباس
بلغاسندن عبدالله ابن المعز * المشورة راحة لك و تعب علی غیرک * دیمشدر معنای مشورت
سکا یعنی مشورت صاحب مصلحتہ راحت و غیریکه یعنی مشاوره تعب و مشقتدر دیمکدر که
فی الحقیقه مشورت یعنی طلب اشاره و رأی ایدن ذات ظاهرا مشقتی ندر دینلور سه سوال
و تقریردن دولایق لسانی حرکتدن باشقه تعبی اولوب باطنا کاری حسن رأیله تبوب حقتده
صین راحت اولور اما مشورت یعنی رأی ایده چک ذات عاقبتی و خیم کلسون دیو فکر ایتمکده
بور بلور و اشبو بورولش قلبه بر کونه بورولشدر که فکری اولکر بلور (احتف بن قس آج ایله
قاری دو یما یخچه و صوصامش ایله تسکین حرارت ایلیمخچه و اسیر ایله اطلاق اولیمخچه و فقیر
و محتاج ایله ما محتاج الیهی بولیمخچه مشورت ایله دیمشدر) اسعد فقیر دیر که بوجملک تفصیلی
مشورت اولان کیمسه لک رفاه حالی اولق لازمدر ناکه وارسته دغدغه معاش اولوب ذهنی
صاف و کاسه خاطری شفاف اولوب کوزل دوشته دیمکدر * الشی بالشی یدکر * سلاطین کز بن
آل عثمان جعل الله تعالى من منه باقیامع السلطنة الی آخر الدوران حضرت اتندن جعکان سلطان
محمدخان رابع ملاب راه حضرت لرینک ندما سندن منجم باشی تاریخی نامیه مشهور تاریخ عربی صاحبی
و معرب رساله استعاره عصامیه صاحب الدیوان منجم باشی مولانا احمد مولوی مرخومدن
برکون فن نیم اوزره بر خصوص منوبدن سوال و زارچه نحر برینی امر یور مشر مولانا دخی
فی الحال ساعته باقوب حضور خدایند کار مشارالیهده جیپندن برورقه چقاروب ساعت سوال
اوزره بر شکل نحر بر ایدوب دلالت نجومه سنی تقریر ایتدک نصکره ورقه فی ینه جینه فورکن
بکا و بر دیو امر یور ملربله ید هما یونلرینه و بر مکر ورقه مذکورہ نك ظهیرده ماکولات

(فمندن)

فمندن احد افندینک اشترا ایلدیک بعض شیلک بهاستندن باقی اصنافه اولان دیونی باز بلو
ایتمش عجله سندن کوره میوب بوش جانبته زارچه فی یازمش بولمش بادشاه فردوس آشیان مشار الیهک
نحر بر سندی عیانلری تعلقی ایتدکده استشاره و استجواب اولان کیمسه ذهندن خدشه فکری اوله
اندن رأی حسن و جواب صواب نصاب و مولانا یوزوب فی الحال نقد و رزقا و متاع انواع احسان ایله
موی الیهی شادمان یور مشر در روح الله تعالى روحه انشی (حکایه) امویهدن مر و انک قاضی
القضای یعنی قاضی عسکری نوح بن مریم کریمه سنی تزویج مراد ایلدکده جار ملاصتی اولان
برجوسی فی احضار ایدوب خصوص مر قوی استشاره ایدر بجوسی تعجب ایدرک سبحان الله
جمله ناس امور زبانی سرنک ایله استشاره و حسابکزدن استفسار ایدر لکن سز بتمه استشاره
ایدر سکر دیکده قاضی مشار الیه یوق البتہ بو خصوصه سن بر رأی و تدبیر ایله دختریمی کیمه
تزویج انسب و صواب اولور یان و افاده ایت دیچک بجوسی دخی امر تزویجده ملک فرس
اولان کسری کثرت مال جانبی ترجیح و اختیار یعنی ممالککده قننی فردک مال اکثر و اوفر ایه
دختر و اقرباسی او کیمه به تزویج ایله ایثار ایلر و ملک روم اولان قیصر حسن و جمال جانبی ترجیح
ایدوب قننی فردا حسن و اجل ایله اکثر تزویج ایدر و ملوک و رؤسای عرب نسب جانبی ترجیح
و اختیار ایدوب نسیبه شرافت و اصلنده طهارت اولان کیمه زی داماد ایدر ز ایدی
وسرنک ریشکر محمد صلی الله تعالى علیه و سلم دین جانبی اختیار ایدوب دین و ایمانه قوت
و علم و اعتقادنده صلابت و هر خصوصه استقامتی اولان ذوات کرامه دختر پاکیزه ل بی تزویج
ایلدیلر بو تفصیل معلومک اولدیه فکر و تأمل ایله ده قنینه اقتدا و کیمک اثرینه اقتضایق
و احری ایسه انی ترجیح و اختیار ایله دیمشدر (قلت) خدا عاقبتی خیر ایتمش اوله (کلام
حکمت ارتسام مشهور در کیمه درت شیبه موفق اولور ایسه درت شی او کیمه دن بمنوع
اولماز (اولکی حق سبحانه و تعالی احسان ایلدیک نعمه شکره موفق اولور ایسه زیاده
نعمت او کیمه دن منع اولماز) ایکنجی توبه به موفق اولور ایسه قبول توبه او کیمه دن منع
اولماز (اوکنجی استخاره به موفق اولوب هر امورنده استخاره ایدر سه او کیمه دن خیر
منع اولماز) دردیجی امورنده مشورته موفق اولور ایسه او کیمه دن صواب منع اولماز * خیر
الرای خیر من فطیره و تأخیره خیر من تقدیر * دیمشدر مفهومی رأیک خیری یعنی فکر و استشاره
ایله تبوب و کالی بو وجهه بولان رأی ایتمک اعماله مایه سی نصایبی بولمش خبر کی خبرک
ضدی اولان فطیره که هنوز نصاب طبعی بولیان شیدراوشی کی اولان رأیدن یعنی مایه مشورتی
بولیان رأیدن و رأیک تأخیری تقدیرندن یعنی تعجبندن خیر لودر دیمک اولور که مالی البتہ
بر مصلحتہ شروعده تأمل ایله رأی لازمدر و رأی دخی تلاحق افکار و استشاره اخبار ایله قرار
بولیمخچه بحالته ایشلمامک کر کدر دیمکدر (بنه حکما کلامتندر که دیمشدر معصیان و راعی غم
یعنی جوان و نسوان ایله جوق بحالسه ایدن و صاحب حاجت که او حاجتی قضا مراد ایدر
و خائف و قتل نفس ایتمش اولان اشخاص ایله مشورت ایتمه (قلت) زیرا بونلر مغشوش
الذهند ردیمک استرل (بعض علما دیمشدر که بر کیمه مصلحتہ شروعدن مقدم ریله استخاره
بعده دوشنبه استشاره ایله او کیمه اوزرینه لازم اولانی اذا ایتمش اولور و حق سبحانه و تعالی
انک مصلحتی دلخواهی اوزره قضا ایلر) بعض حکما دیمشدر که ذری العقول لایق اولان یدی
کیمه ایله مشورت ایتمکدر انلر جاهل و عدو و حشود و مرانی و جبان و بخیل و ارباب نفس
و هوادر ز را جاهل جهلی سبیل اضلال و عدو هلاکی مراد و حشود نعمتک زوال و فقدا تی طلب
و مرانی داغراضی ناس جانبی کوزه دوب مصلحت خیره مزاج ناسه ناموافق اولدیننی تقدیرجه

فوت و دفعی قصد و جانک کوزی قاجقده اولغله ثبات قدیمی منع ایدر و بخیل اولان کیمسه نک
دائما جمع و تحصیل امواله حریص اولدیقتدن تحصیل اموالین غیری اموره رای و تدبیر عقل
و فکرینه کلز و ارباب نفس و هوا اسیر هواسی اولوب دائما امور شهواتیه سیله مشغول اوله رفی
هواسته مخالفته مقتدر اولمادیقتدن عقل و زکا جانبی مسدود و رای و تدبیرنده صواب کتدودن
مغفوددر (حکایه اولمشکه اهل بیثرب یعنی مدینه منوره ل اسلمی دیمکله مشهور اولان کیمسه نقل
ایندر که بن العیاذ بالله دیون و فیه به مبتلا و داینلم تضییق ایلدکده دنیا باشمه زندان و دار بلا
اولوب نه ایشلد جگمه چاره بوله حیدرق اعتماد ایتدیکم بر ذی مروت خیر شانس یارم ایلد اسناره
ایلدیکمه عهد امویه ذوال عراق اولوب جود و سخا ایلد شهرت عار و عطایا و احسان ایلد نامدار
اولان مهلب بن ابی صفریه عن یممی اشارت و رای ایتدکده بدخی مسافه بعیده مشغولی تی منع ایدر
دیور آینی بکنیوب دیگر بله بدخی مشورت ایلدیکمه یار اولمک کلامی بعینه سو یلیدی بنده قبول
مشورت مخالفتدن خبر اولدردیوب دوهه راکب و بهض رفیق ایلد عراقه طوغری عازم و واصل
و مهلب حضور بنده داخل اولوب تعظیبات معناده فی ادا و دعا و شانصکره بنده کراهل مدینه منوره دن
مدیون و فقیر بر کیمه یم فقر و دیون مضایقه سنه مبتلا اولدیغمده بعض خیر خواها ایلد اسناره
ایلیوب انلردخی جناب مروت مأکرمه عرض حاجت ایلدی رای ایلدکارنده مسافه بعیده دن شد
رجل ایلدیوب کلام امر و کرم جنابکر کدر دیه رک لبانا عرض حال اتمام ایلدیکمه مهلب بدخی
بزه وسیله باخود قرايه یاخود عشره شغلر بله می کلدک یعنی سنکله قرابت و القم و سنک بزه خدمتک
یوقدر دیکده بدخی یونلردن بریسی باعث حرکت کدر بلکه * رأینک اهل الحاجتی فانت بها
فانت اهل لذلک وان یحل دونها حائل لم اذم یومک ولم ایش غدک * دیدم یعنی سنی قضاء
حوایججه اهل کوردم اگر انکله قالقار ایشک یعنی ماسعه ایدر ایشک سن اکاهل سن اگر حاجتک
اوکنه بر حائل حلول ایدر یعنی مساعده اعترایسک بو کونکی ذم ایتیم و یارنکی کونکدن مأیوس
اولم یعنی مساعده کوسر مدیککه محزون اولمکه سن مخجن البتہ کچ اولسون ایشمی
بتور سن دینجه همین امیر مهلب قیوجیلر کخنداسی مقامنده اولان حاجنه خزانه مده نه
موجود ایشه بو آدمی به شمدی و پردیو امر یوردی برابر وار دیمزده سکان یکدرهم موجود
اولغله بالتام بکا اعطا ایلدی بنده بو حالی و سخا و مالی کوردیکده کال فرح و سروردن
نفسه مالک اولیوب شادمر که اغرایه بازدم بده حاجب بنه سرهتله بنی حضور بنه کتوردکده
ای رجل دفع ضرورت ایدر جک مقداری شی سکا واصل اولدی بدی بدخی لسان تشکرله
* نعم ایها الامیر و زیاده * یعنی ای معدن جود و سخا اولان امیر مکرم دفع ضرورت ایدر جک
مقداری زده قالدی زیاده نالمدیدیکمه جناب مهلب * الحمد لله علی ما یجیح سبک و اجتنابک
جناب و ربک و تصدیق ظن من اشار علیک بقصدنا * حق تعالی به جدوشتا اولسونکه سبک
ها ایتدی و مشورتک ثمره لر بنی دوشردک بزم قصدیمزده سکا اشارت و رای ایدنلرک ظن لر بنی
تصدیق ایتدی یوردیلر بدخی اشبو کلام عنایت ارنسامنی ایشیدوب صله سنی الدیغمده * یامن
علی الجود صاع الله راحته * قلبس یحسن غیر البذل والجود * عمت عطایک اهل الارض
فاطیه * فانت و الجود مخونان من عود * من اسناره قباب الجود منقح * لندیق مبتناه
خیر ضرود * شعر بنی حضور بنده قائما نظم و انشاد ایدوب یعنی اوقیوب مشکرا مدینه به
عودت و قضاء دینمه سرعت و اهل و اولاده بخش و سعت و مستشارم اولان ذواته بدخی هدیه ایلد
اکرام و حرمت و بعد ازاجیع امور مده اسناره بنی عدم ترک جناب حق ایلد معاهده بله
نیت ایتدم دیو حکایت ایتددر * علی ارواح الاحیاء و الاتیاء الرحمة الواسعه (معنای شعر)

ای جود و سخا و زیننه دست و راحه سنی اصاغه اولتان یعنی دسنی سبیکه جود اولان ذات بذل
جود دن غیری ابوالک یوقدر سنک و احسانک جله اهل ارضه عام و شامل اولدی کانه سن و سخا
وجود بر انا جودن یوقولشدر یعنی عین جود سن بر کیمسه اسناره ایدوب بنم کبی سکا کلور سه
باب جود و سخا انک زنده مقتوح و اول کیمسه اول باید ایلکن مطلوب و مستند اسندن مرود
دکادر (قلت) عینک ضمیمه عود لغتده اگر چه مطلقا خشب و اناجه دینور لکن به لفته طیاردن
یلدیکم خوش بو عودی شاعر مراد ایش اولد دیتلشه بدخی تعظیم بخش خاطر او اور (حکایه
اولمشکه منصور خلیفه نک عبسی عبدالله بن علی ابن عبدالله بن عباس دن خلافته و سیاست
ملکه خلل ایران ایدر ناز باحرکات ظهور ایتکله اقی جلب و سرایتده حبس ایدر بو خصوصده
خلیفه حضرت لری مکدر ایلکن کوفه ده وال اولان عم زاده سی عبسی بن موسی بن علیدن بدخی
حرکات ناز با ظهور بنی استماع ایلدکده حزن و غمی مر داد او اور یونلرک دفع و ازاله لری امر نده
کتدو فکر نده ذکر آتی تدبیری ایدوب ارکان دولتدن کتم و اخفا ایلدیکنک اوزر بنه عبی
زاده سی عباسی احضار و رسم تعظیم و تکریمی ادا و ایفاد نصکره کتیدی ایلد خلوت ایدوب
عرض خلوص ایدر رک هر حالده سن بنم صادق و معتمد سن و خدمتک نزد خلافتده مشکوردر
وسکا بنم نعمتی مستوجه بر خدمتک سنک بقای دولتکی بدخی موجد رسکا تحمیل ایدر جگم
حسن ظن ایدر رمکه اول خدمتی اتمام و حصول پذیر اولمسنده جد و اهتمام ایدر سن دینجه
عبسی بن موسی ای امیر المؤمنین سنک حسن ظنکر کیدر مقدورم اولان امر بکر هرنه ایشه امر
و فرمان بیوزک اجر اسنند بذل مقدور ایلد ده سر مو تقصیر و تکامل ایلیم دیدکده خلیفه ای عبی زادم
عمر عبدالله بن علیک خلافتزه تعرض و ملکیزه قصدی جایبکر غمیری اولغله جا بجا
القاء قتله و فساد ایلد دن خالی دکادر سرایمه جلب و برجل محفووظده حبس ایلدم ال و سرا
قتل ایلد دیو امر ایدوب قید و بند ایلد تسلیم ایلدی یوندن منصورک مرادی عبسی عبدالله
قتل ایلد کدنصکره عبد اللهک قرنداش لر بنی دعواچی ایدوب عباسی بدخی قصاصا قتل ایلد
ایکسینی یونن تورمک ایلدی یوننی اضمار ایلد قلعوب جگ کتیدی وقتاکه منصور خلیفه حج شریفه
عازم اولد کدنصکره عبسی تأمل و تفکر ایدوب خصوص مز یوره شروع ایلدن عاقل و دانا
و رای و تدبیرنده ممتاز و مستثنی بر کیمسه ایلد اسناره ایلک هر حالده انسب و اولادردیوب معرفت
امور و تدبیرنده بی قصور کتدو سنک حسن ظن و اعتقادی اولان یونس بن فروه بی احضار
و مأموریت مذکور بنی کشف و آشکار و اسناره ایلدی یونس ای امیر عیکی حفظ سبیله نفسکی
حفظ ایلد صافن قتلنه تصدی باقبوب بلکه وقایه ایلد لکن بر کرلو محله حبس ایدوب اصلا بر فرد
حبسکی اعلام و اشاعه ایلد شو بلکه بهر کون اکل و شر بنی بر اجدده بلدریمه رک کتدک کتور
و خلیفه ای امر بکی تنفیذ ایتدم صورتی کوسر بنم ظمه کوره خلیفه نک سکا بو سبارشی دسبه در
اگر عبد اللهی اعدام ایدر ایشک کلدیکده قرنداش لر بنی سکا دعواچی و امر بنی انکار ایدر بعد
سنی بدخی اولدورر دیوب خلیفه نک اضمار ایتدیک قصدی فکر و ترتیب ایلد ایتاج ایتدیروب
عباسیه بیان ایلدی عبسی بدخی رای و نصیحه عامل اوله رفی عبسنی خانه سنه کوروب مخنی بر محله
حبس و بر فردی مطلع ایلد رک منصور خلیفه به اعدامنی اعلام ایلدی وقتاکه منصور خلیفه
حج و زیارتدن عودت و سرایت رجعت و مقام خلافتده اقامت ایلدکده عبد اللهک قرنداش لر بنی
محرک ایتکله انلردخی منصور خلیفه نک دیوانه واروب قرنداش لر بنی سؤال ایدر لر منصور خلیفه
هر حالده سززه رعایت مرعی و ملکیزم و جهت نسب و قرابتزه رعایت الزمدر و حقوق فکری قضا
لازمدر هر بریکز پندم مقامنده اولدیفکر دن مسؤل و مستند اکر ادا و ایفا اولشور دیدکدنصکره

صباي ديوانه احضار وجه عازم اولد يغمده عودتكم دك عم عبداللهي سكاچرد منزلكده حفظ
ايلاه ديوت تسليم وايداع ايلش ايدم زدمرد ديو صورتدي عيسى دخی ای امیر المؤمنین نه امر وفرمان
يورديكز ايسه او وجهله حرکت ايلدم ديدكده منصور خليفه اشو ذوات كرام حمزى استدا
ورجايدرل بونلك خاطرلى نزد خلافتزده مرغى و ملتزم و بعض تقصيراتى و ارايسه ده عفو
وصفح ايلدم نه محله ايسه كتور و بونلره تسليم ايله تطيب اولملى مطلوبدر ديدكده عيسى
دخی امیر المؤمنین جنايكر قتل واعداميله امر يورمديكرى امر يكره اطاعته قتل ايلدم ديجيه
منصور خليفه امر بى انكار ايله اگر علك قتل و هلاكى مقصودم اوله ايدى سكاچيون امر ايدم
او خنتمه مأمور ايلديكم جلادا نه امر و تنبيه ايدم ديوب اعلمنه التفات و عيسايه كذب
و بهتان ايلرديه رك صورت غضب كوستردى اعماي ای امیر المؤمنین عيساي بزره تسليم ايله كه
قرند اشرك قصاصنى اجر ايله اتقام ايدم ديدكدرنده منصور خليفه عيساي انلره تسليم و انلردخی
اخذايدوب انچندن برى ميدان سياسته قتل واعدام ايمكه تصدى ايلدمكه عيسى ای عم حقيقتده
بى قتل و اهلاك ايدم چكيسكز ديجيه اولدخی قرند اشركى قتل ايلديكي اقرار ايتلك البسه قصاصا
سنى دخی قتل ايدم حكيم ديدكده عيسى دخی ای عيلر عجله ايجك بى حضور خليفه به كتور كده
تماشاى كورك ديمكه عيساي منصور خليفه نك حضورينه كتوردكدرنده عيسى ای امیر المؤمنین
مرادك انك قتلنه بنم قتل ايدى لكن حق سبحانه و تعالى اول فملاذ بى معصوم ايتدى اشتد عك
حياتده وعافنده در امر ايدرك قرند اشركيه تسليم ايدم ديجيه منصور خليفه حيرت كلوب
بر مدت سكوت ايلدمكه نصكره * علم ان ربح فكره صادفت اعصارا وان انفراد به تدبيره قارف
خساره * يعنى منصور يلديكه ربح فكرى اعصاره يعنى ربح شديده تصادفله محاولمش و عيسى خواجه
او كنه ديز چوكش و كنديتك تدبيرده انفرادى يعنى براحدله مشاوره ايتيمكه اجر اسى خساره
مقارفه ايتش يعنى خساره مخالطه ايتش بعده باشى قائد بروب عبداللهي كتوردیدی عيسى دخی
واروب عيسى محبسدن چيقاروب منصورك حضورينه كتوردی منصور كوردكده
قرند اشركينه بنده طور سون سركيدك كوره يم ديدى عيسى عبداللهي براقدق و قرند اشركيله
بانندن جقدق و جام فور تولدى كر بتم كندى بوسلامت محضا يونسله استناره و انك راييله
علم بر كتيه حاصل اولدى ديمشدر منصور عبداللهي قرند اشركيك رجا راييله صورتا عفايدوب
تعين معاش و فبره ايله مجدد ايتا و تشيد ايلديكي بر قصر معلا ده اسكان ايتش ايسه ده قصر
مذ كورك مكر نهاسنى عمل طا شرينى قباطولزندن باعقله براز مدت مر ورنده نصكره كيمه و قنى
قصرك انشاسته ز بر زمينه وضع ايتدريكي قنات يعنى كنگردن صوصاليو برمكه قصر مذ كور
على القفله منهدم اولوب عبدالله بنالتد بقالغله وفات ايدوب بغداد ده باب شام مقاربته
دفن اولمشدر لكن عيسى بومكيداند ن توفيق حق و مشورت مسنونه ايله خلاص بولمشدر
(قلت) غالباً منصور حضرتلى دخی قصر مذ كور خصوصتده استناره ايتك كركدر قنصر
بج و عاجاه فى النصيحة * يعنى نصيحه متعلق آيات واحاديث و كلمات حكمت سمات و اشعار
و حكمايادن بر بنده در (صاحب مستطرف) رجه الله تعالى در ككه جله به معلوم اوله كه تحقيق
كافه مسلمين و خلايقه نصيحت انبيا و مرسلينك ستارنددر زيرا حق سبحانه و تعالى نوح عليه
السلامدن حكايه طريقبه * و ولا ينفكم نصي ان اردن ان انصح لكم ان كان الله يريد ان يغويكم *
يورمشدر مالى نوح عليه السلام قومه ای قوم اگر الله تعالى سزى اغوا اراده ايدرايسه يعنى مستعد
اولد يكمز غوايتكز مزينا اولور سه بن سزه نصيح اراده ايتيم سزه نصيحتم نفع ايتز و شبيب عليه
السلامدن دخی حكايه * و قولى عنهم وقال يا قوم لقد ابلغتكم رسالاتى و نصيحت لكم فكيف

آسى على قوم كافرين * يورديكده مالى شبيب عليه السلام كندوى نكذب ايدنلردن اعراضله
اي قوم ريم جل شانه رسالتى سزه تبليغ و نصيح ايتيم ديدى واشبو قولى انلره ناسف ايدوب شدت
حرشندن سويلدى بعده نفسته انكار ايدوب ديديكه بن بونلك عذاب اولنديفته نيه محزون اولورم
حال بو كه انلر كقرلى سبيله اكا مستحق اولمشرايدى ديمكدر (ودخی حق سبحانه و تعالى
قرآن كز عده صالح عليه السلامدن حكايه * و قال يا قوم لقد ابلغتكم رسالتى و نصيحت لكم ولكن
لا تحبون النصيحة * يورمشدر كه مالى شريق صالح عليه السلام قومندن اعراض ايله ای قوم
بن سزه ريمك جل شانه رسالتى تبليغ و سزه نصيح ايتدم لكن سزه نصيح ايد بيجارى سومز ايد برك
ديمكدر كه صالح عليه السلام بو خطابى قومك صبحه ايله هلا كند نصكره در و خطاب مذ كور
بدرده مقتول اولان مشركيه حضرت نبي آخر الزمايك عليه و على جج الانبياء و المرسلين صلوات الله
وسلامه خطابى كيدركه اجساد ايتيدرى ديوب حكمتنى استفسار ايدن اصحاب كرامه بنم قولمى
ايتيمكه انلر سزندن زياده درل لكن جوابه قادر دكلدر يورديلر (روى ابوهريرة رضى الله تعالى
عنه ان النبي صلى الله تعالى عليه وسلم قال ان الدين النصيحة ان الدين النصيحة ان الدين النصيحة
قالوا المن بارحول الله قال الله و لكنايه و لرسوله و لا نعلمه السليمين و عايتهم) اسعد فقيردركه اشبو حديث
مستطرفده بو عبارت درلكن جامع صغبرده ان الدين النصيحة بركره اولوب تكرارى مسطور دكلدر
مناوى مرحوم شرحنده نصيحت منصوصك اصلا حنده قول و فعلا جهدى و وسعى بذل و اخلاصى
تحرير و اهل حديث اشبو حديث شريفه ربع اسلامدر ديدلرد مشدر و مالى شريقى تحقيق دين اسلام
نصيحنددر ديمكدر (اشبو حديث صدورنده حضور سعادنده بولنان اصحاب كز بن رضوان الله
الله تعالى عليهم اجمعين بارحول الله نصيحت قننى ذات ايجونددر ديدكدرنده رسول الله صلى الله
تعالى عليه وسلم نصيحت الله والله ذواجلال ككاي والله تعالىك رسول و ائمه مسلمين و عامه
مسلمين ايجونددر يورديلر (علماء اعلام علم حديث اشبو حديث شريف جامع شرائط دين ميندر
ديوب معانسته ابتدا اللهه مختص يعنى الله تعالى ايجون اولان نصيح حق تعالىك وجود و وحدانيتى
تصديق و اقرار و صفات كايه ايله انصافى و نقصان صفاتلردن مزه و مبرا اولديشنى اقرار و تعظيم
و تكريمه قيام و ظاهر و باطنده ذاته خضوع و خشوع و رضاسى متعلق اولان شيره ميل و رغبت
و سخطنى موجب اولان شيلردن يعنى مذهبندن مباحث و محابث و كدويه اطاعت ايدنلره محبت
و عصيان ايدنلره عداوت و عصاى طاعته دوندرمده قول و فعله لاجه ايتيمكه او اور (اما كتاب اللهه
مختص اولان نصيح قرآن كز بيمى قرائت و تلاوت و حين قرائته تحسين و تجويد و مخارج حرفه رعایت
و معانى و مزايى لطيفتى فهم و ادراك جدايله بذل طاقت و فرق ضالهك تحريفات و تاويلات
باطله رينى و طعن رينى منع و دفع و قرآن عظيم الشانده اولان كرك نظم جليل و كرك وجوه قرائتى
و كرك تفسير و تاويلات صحيحه سنى و الحاصل هر قنقبسته اقتدارى و ارايسه عباد اللهه تعليم
و تفهيم ايتكدر (الله تعالىك رسوله مختص اولان نصيح قبل بارى تعالىدن كتورديكى كافه احكام
الهييه ايمان و رسول اكرم صلى الله تعالى عليه و سلمك سنن و طر يقارىنى طلب و تعلم و تعليم
و ادايله احيا و عمل و طريقت و شريعتنه ناسخ دعوت و ترغيبه بنى وجهه كان مواظبت و اخلاق
محمديه و آداب احديه ايله تخلق و تاديدر (وائمه يعنى امام المسلمين اولنلره مختص اولان نصيح عامه
تبعه حقتده عهد عابله رينه لازم اولان امورى حسب البشره غفلتلى عندنده حضور رينه
بلاغرض حسن تفسير ايله عرض و احوال رعايادن واقف اولمادقلى شيلرى تفهيم و بيان
و بشخواهلى رينى هروجهله تحذير و منع و ولاة و عمالى و حكمايك اخلاقلى رينى و حق رعايله اولان
معامله رينى اعلام و قلوب متاقره اصحابى بر طر يقله قائد بروب محبت رينه جلب ايتيمكه در

اما جماعت مسلمينه مختص اولان نصيح انلره شفقت و مسن واختيار بته تعظيم وتوقير وصغار
وصبيانلر بته مرحمت و حزن و غمزدن تفرج و خاطرلر بتي مشغول ايله جلك و سوسه قپوسني
آچه جقي يعني انلره حزن و غم ايراث ايدن شيلردن و قابه و جايه ايلك و فقراسني كوزمكدر ديديلر
(صاحب مستطرف) * اعلم ان جرعة النصيحة مرة لا يقبلها الا اولو العزم * يعني جرعة نصيحت
زياده آجيد راني قبول ايلر الا انجي عريته عمل ايدن مردلر ديمش (قلت) و جرعه تعبير يكه آزي
اوله جقدر ازيته تحمل اولتمنجه چوغنه نيجه تحمل ايدن بولنور معنا سته انكله اشارت برله
نصيحتده حسن تدبير لازم اولديغي و قبول اغنيك اوزر بته صقيجه وارلق اقتضا ايتجه جكني بيانده
ظرافت ايتخدر عليه الرحمة (ميمون بن مهران جنابلري بكا عمر بن عبدالعزير حضرتلري
اي ميمون بكا كره و شغور اولان كلامي مواجهه مده سويله زيرا كه بكمه مؤمن قنداشته نصيح
و پند ايله مر مواجهه سنده كره و مغفوري اولان كافي سويلدجه ديدني ديمشدر * مشور
الحكم كائنده * و لك من نصيحك و قلاك من مشي في هواك * يازلشدر كه مالم سني جانن سون سكا
نصح و پند ايدن و سكا بغض ايدن سنك راه هوسكده برابر كنددر (قلت) طو غريبي نصيب
الاشراف اسبق صديق ملا مرحومك نفس خائمي اولان * صديقك من صدقك لامن صدقك *
بومعاده بر كوزل عباددر كه * دوست اولدر سكا طو غروسن ديه * دشمن اولدر سكا طو غروسن ديه
بيني كند و كي جناسي حاوي ترجمه به راست كده رك بر عباد سوزدر (ابو الدرداء رضي الله تعالى عنه
بيور مشاركه استرزه كرسزه نصيحت ايله هم قولرك الله تعالى قتده زياده سوكلي اولاني شول
قوللردر كه عباد الله محبت ايدوب و روي ارضده عباد الله نصيح و پند ايله (خديجة الكبرى رضي
الله تعالى عنها) كرمزاده زري و رفته بن نوفل بن اسد بن عبد المزي كه اسلامده اختلاف اولتمشدر
معرض نصيحه * لقد نصحت لاقوام و قلت لهم * اتي التذير فلا يفرركم احد * لاشي عماري بني
بشاشته * الا الا له و ردي المال والولد * لم تقن عن هر مرز يوماخر اته * و الخلد قد حاولت عادا
فاخلدوا * شعر بني نظم ايتخدر مفهومي بن قوملره نصيح ايدوب انلره تحقيق بن سززي عذاب
الله و عقاب ايله انذار و تحوير ايديجي بر احد سززي مغرور ايلسون مشاهده ايتد بگكر اشيا دن
بر شبنك بشاشني باقي فالر انجي باقي فلان اله در مال و اولادردن او اور يعني هلاك بولور كسراي
تجيم اولان هر مرز خزن بته سنده اولان مال هيچ بركون غني قلدي و عا دخلد ديوي باغ ارمي باعش ايكن
انده كدي و قومي خلود ايله ميوب عدم ديار بته يقلب كند بيلرديم ديمكدر (بعض خلفا را كاندن
جر بر بن يزیده * اعدك لامر * يعني بن سني بر مصلحت كوردركم ايجون آماده و انتخاب ايتدم
ديد كده اولدني امير المؤمنين * ان الله قد اعد لك مني قلبا معقودا بنصحتك * يعني حق تعالى سزه
بندن نصيحت كره يوسنه قلبي * و يدا به بسوطة بطاعتك يعني طاعت كره اوزاد لش دسي * و سيفا بجر دنا
علي عدوك * يعني بندن اعدا كره قندن چيقار لش سني آماده ايلدي ديدني يعني سمع و طاعة ديوب
مأمور اولنر و سر كارد بولنلر بولله اولق كر كدر معناسني افاده قلدي (اصمعي نصيح و پندي
شاده * النصيح اخص ما باع الرجال فلا * تردد علي ناصح نصحا ولا تلم * ان النصائح لا تخفي ما هلهها
علي الرجال ذوي الالباب والفهم * قطعه سني نظم ايتخدر كه مفهومي رجلارك بيع و فروخت
ايتد كيري اشيا دن نصيح و پند متاعي غايت اوجوزلر بر نصيحك نصيح و پندي رد ايدوب ده ناصحي
لوم و توپيخ ايله همان نصيحتي قبول ايله زيرا نصايحك مناهل و متاعي ذوي العقول و ارباب فهم
اولان كيمه ره خني دكلدر (عقلا دن فيروز بن حصين ايله امرادن يزيد بن المهلب حجاج
ظالمك بالاستقلال اتاي وزارتنده حجاجه تبعيت و اتقياد خصوصته استشاره ايلد كده فيروز ابن
المهلب * لا تضع يلك في يد الحجاج * حجاجه اتباع ايله ديو اشارت يعني پند ايتشكن فيروزك
نصح و رأيي ابن المهلب پسند ايتيوب حجاجك اياغنه واروب تبعيت و اتقياد ايتد كده حجاج

كندوني و اهل و عيالي حبس و قيد و بند ايديجك فيروز * امرتك امر احاز ما فعتبني * فاصبحت
مسلوب الامارة نادما * امرتك بالحجاج اذ انت قادر * فنفستك اولي اللوم ان كنت لائما * فاننا
بالباكي عليك صباية * ومانا بالداعي لترجع سالما * نظمتي انشا ايلديكه مفهومي ابن المهلبه
خطا يادركه بن سكا امرو راي قطعي ايله راي ايتشكن بكا عصيان ايلدك يعني نصيحتي قبول
ايتدك سنده امرتك مسلوب و نادم اولديفك حالده صبا حلدك يعني الكدن الكاك كندني چه فائده
سند توفيق قدرت و ارايكن سكا حجاجه اتباعك خصوصي مشورت كده اكان تسليم اوله ديوسكا امر
وراي ايتشيدم شمدني بني پامال ايتدي ديو حجاجي لوم ايدرسن لومه سنك تفك ايدن اولادر
بوند نصكره محبة سكا نه حزن و نه بكا ايديجي و نه سلامت ايله و نكده رجوع ايجون دعا ايديجي هم
ديمكدر (بعض علماء من اصفر وجهه من النصيحة اسود لونه من الفضيحة * فخراسي نصحن
يوزي مصغر يعني متغبل اولان و طاريلان و بروجله نصيحتي قبول ايتبان كيمه نك چهره سي
فضاحت و رذالته قرار ديمكدر اشوق طعه طرفه نام شاعر كندر * ولا ترفدن النصيح من لبس
اهله * و كن حين يستغي برأبك غائبا * وان امر قوم ما تولى برأيه * فدعه بصيب الرشدا و بك
غاويا * يعني صاقي نصيحتي اهل اوليانه اعطا و احسان ايتد و سنك را بكدن اول ناهل استغنا ايلديكي
و قتده اكا آجيبوب آغاز ايديجي اول و بر كيمه راي بته تولى ايلديكي و قتده يعني باكرن ايله عمل ايلد كده
اني ترك ايله استرايسه رشد و سداده مصيب اولسون استرايسه غوايت و ضلالت ايرسون ديمكدر

﴿ الباب الثاني عشر في الوصايا الحسنة والموعظة المستحسنة ﴾

اشواون ايتكني باب وصايا حسنة و موعظ مستحسنة بيانده در قال الله تعالى ﴿ ادع الى سبيل
ربك بالحكمة والموعظة الحسنة وجادلهم بالتي هي احسن ﴾ يعني حضرت حق عرشانه
حيب اكر منه مبعوث اولديفك خلقك ايجنده حقايق طالبين اولنر كه خواص اندر مقالة محكمه كه
شبهه بي ازاله و حق ايضاح ايديجي دليلدر انكله و عوامني موعظة حسنة و خطا بت مقفه
و عبرت نافعه ايله و معاندن اولنر ينك عناد لري علو بني نسكند و شغلر بني تلينده انفع اولان
بجادلنك احسنله يعني رفق و اين ايله و وجه ايسر و اهوني ايتار و مقدمات اشهر ايله كه جله سني
بوطريق ايله اسلامه دعوت ايله ديو امر و خطاب بيور مشدر (قلت) علماء فن منطق اشبو
نص اعجاز قصده طرق استدلالدن برهان و خطا بت وجدله صره سيله اشارت و اردركه انلر
اظهار حقه شرعا و عقلا بلا شك معتمد عليه اولان الماس پاره كي اوج طريقدر يعني حكمت
لفظي برهانه و موعظه خطا بت وجدال جدله اشارتدر ديديلر و حتى بيضاوي بيض الله تعالى
غريه حكمتي حتى ايضاح ايديجي دليل و موعظه بي خطا بات مقفه و عبر نافعه وجدال مقدمات
اشهر ايله تفسير برله تأييد قول اهل ميراث بيور مشدر همان باري تعالى و قدس قرآن كريمك
معجزه اولديفته نعوذ بالله تعالى اينام يوب خسرانده قاله جعفره تصديق و هدايت احسان بيوروب
عاقبتني خير ايليه آمين و بته حق سبحانه و تعالى ﴿ ان الله يامر بالعدل والاحسان و ابشاه
ذي القربى وينهى عن الفحشاء والمنكر والبغى يعظكم لعلكم تذكرون ﴾ بيور مشدر كه مفهومي
تحقيق الله تعالى عدله و احسان ايله و اقارب به محتاج اولدقلر بني و ريمكله امر ايدر واقع
احوالدن و منكرندن و بني دن نهني ايدر و مرز امر و نهني برله خير و شر يعني تمير ايله و عطف ايدر
تا كه انكله منعظ اوله سز مأنده در (ايمدي امتثال امر باري اولان عدل عبادك اعتقاد و قول
و عمل و خلق جهلزدن اولان امور زنده توسطدر يعني بولنلر ده افراط ايله تفریطك بينيدر اما
اعتقاده عدالت توحيد و متوسطه تعظيم ايله تشريك يعني خالق منكر اولنلر ايله حقه خلقده
و عبادتده شرك قوشانلرك اعتقاد باطللري و سطنده واقعدركه هم خالق و هم نبي تشريكي

جا معدر (واما قولده حد وسط مقبول کسب متوسط جبر محض ايله قدر پيئنده واقعدر (واما
عجلده درجه وسط اداء واجبات ايله تعبد متوسط کيدر که بظالته تهرب پيئنده واقعدر (واما
خلقه رتبه وسط جود و سخاى متوسط کيدر که بخل ايله تذر ميانه دوشمدر (واما احسان
احسان طاعتدر و بودنى يا محسب الکيه در توافل ايله تطوع و عبادات کي و يا خود محسب
الکيه در که کيفيتي (الاحسان ان تعبد الله کأنک تراه فان لم تکن تراه فانه براك) حديث شريفى بيان ايدر
و مال آيت شريفه مذکوره ده مرحوم اقربا به اعطاء عدلک معنای عمومده داخل ايکن بعده
مستقلا ذکرى شانه اهتمامدر که بو تعبیر پيئنده تخصیص بعد التعميم دير (ونبی اولانلاردن
خشا انسانده اولان حال اقمدر که قوه شهويه به متابعتک افراطيدر زناکي (و متکرمه غضبيه بي
انارده متعاطي انکار اولانلاردن (و نبی ناس اوزر ينه استعلا و استيلا و تقيردر که مقتضای قوه
و هميه دن عبارت اولان شيطنت ديمکدر (و اشبو فطرتدن نهی افعال قبيحه ذکر اولتان
شهويه و غضبيه و و هميه قواي ثلثه سنک افراطيدر و انسانده نه قدر شر و اربه قواي ثلثه
مذکور به توسط يله ذکر اولتان خشا و متکرمه و بغي ده متدر جدر (و لهذا بن مسعود رضی الله تعالی عنه
اشبو آيت قرأند : خير و شرى مبین اولان آياتک اجميدر ديمش (و دهاندن عثمان بن مظعونک
استماع ابلديکي آنده اسلامه سبب اولمدر اگر علی فرض قرأند بوندن غيری آيت اولماسه
فرقان کریم و صفته اولان ﴿ و زنا علیک الکتاب نبيا لکل شیء وهدى ورجلا للعالمین ﴾ آيتي بالکفر
بو آيت صادق او اوريدی و بو آيتک وصف مذکور عيئنده ذکرى معنای مذکور تبه ايجون اولديغى
محتملدر ديو ذکر ابلديکي اقوال يضاوى و کشف و سائر تفاسيرده مصرحدر و اشبو آيت
جليله ک حاوی اولديغى اعتقادات و عمليات و اخلاق و اوامر و مناهيتک تفصيلا بيانى و سمعزدن
خارج اولد بقدن باشقه علی فرض ذکر اولنسه مجموع مستطرف ظرف اوله من تقاصيله
اطلاع مراد ايدنلر ک کتاب کلاميه و فقهيه و اخلاقه مراجعت بيورسونلر و للعارف بکفیه
الاشارة و هذا الفقير قد طوى الاطالع الـ کيکه عن العبارة في المرتبة الثانية ايضا فافهم
وقال الله تعالى ﴿ و لکن منکم امة يدعون الى الخير و يامرون بالعرف و ينهون عن
المنکر و اولئک هم المفلحون ﴾ مال شريفى سزدن بر جاعت اولسونکه يعنى کرک بر و کرک
دخى زياده که بعضيکزد ديمکدر اول جاعت ناسي خيره دعوت ايدل خير مذکور کرکه
افعالدن اولسون و کرکه ترکدن اولسون و کرک ديوى و يا خود اخروي اوله رف فسادک مقابلى
اولان صلاح اولسون و دخى اوجاعت معروفله امر و منکردن نهی ايدل ز بوحال ايله متصف
اولنلر کال فلاح ايله مخصوصلاردن ديمکدر (صاحب کشف اشبو آيت مکرمه ده اولان (من) حرفى
(ان من التبعض) يعنى تبعضيه در ديوب تبين ايجون اولسنه دائر اولان قول (و قبل للتبين)
تعبير يله تمر يرض ايتمدر به ضيه اولديغى اوزره بر وجه محرر امتدن به ضللى داعى الى الخير
و آمر معروف و ناهى منکر اولسون ديمک اولور ينه ايجون اولور يسه مفهوى سزل خيره دعوت
ايدل و معروف ايله امر و منکردن نهی ايدر اولک ديمکدر و تبعض ايجون اوللر ينى توفيق
و توجيه کشفادن مستفاد اولديغى اوزره شوبله در که اولاه خصوص مذکور مجموع امت
اوزره واجب او اوب لکن فروض کفائنده اولديغى کي به ضيقتک ادا و اجراسيله سارلاردن
ساقط اولور و بو صورتده مجموعک اوزر يته و جوب خصوص مذکور تبينه و بعضيتک
اجراسيله سارلاردن سقوط تبعضه مناسبت اولور فاما بعض محققينک تقرير يجه اشبو توجيهده
اولى اولان تبعض ايجون اولسى مأموريت احساب عام شرعى يى قصده نظرا و تبين ايجون
اولسى معروف ايله امر و منکر ايله نهی معروف و منکره قدرت ايله ييله مطلع اولقى شرطيله در که

بوقيد و شرط ايله اولان امر و نهی ايله هر کس مکلفدر انتهى (عبارة يضاويدن
و بعض مطالعاتدن تراشیده اولنديغى اوزره اطلاع مذکوره احکام الهيه به و مراتب احساب
شرعى به علم دخى داخلدر و قدرت و تمکن دخى اعددر که فعلا و بالسانا و يا خود قليا ديمکدر يعنى
بوشلرک قنصبي مقدورى ايله انکله اجرا ايدل که اشبو تقرير و معنا جبه خصوص مذکوره
جبه امتک مأمور اولسى تعيين و من حرفتک تبين ايجون اولسنک و بجهنى تبين ايدر و ذکر اولتان
شقوق ثلثه نهی منکر صاحب مستطرفک تحرير ابلديکي حديث شريف آيئده مصرحدر
(و مراتب و شرائط احساب کتب شرعيه ده خصوصاً نصاب الاحساب نام کابده و برکوى
محمد اخدى حضرت تارنک بعض اثرلنده مصرحدر مراجعت اولنه (ايمدى اشبو امر معروف
اگر معروف يعنى مأمور به فرض ايسه فرض و مندوب ايسه مندوب اولور و لى التحقيق نهی
دخى منکر يعنى نهی عنه حرام ايسه نهی واجب يعنى فرض اولور و منهى عنه حرامک
دوئنده ايسه نهی دخى و جوبک دوئنده اولور که مندوبدر (اگر فلان حاکم و مأمور حسيه
منکر دن خلقى نهی ايدل بيور سده کند يسي اول منکر ايله متصفدر بويله نهی اولور يى و اتصاف
مذکور يله نهينده هم چار و هم طبل چلار يثلند مطابق دوشمى بزا و موقوله فاسقک نهينى
اصفا و طيب عليلدن استدوا ايجر سوز يله ناهى فاسقه اعتراض ايتسک بونده مبدر ديو سوال
اولنور سه (جوابنده اکثر کتب معتبره کلاميه ده و بعض کتب کراهيت و استحسان کتب
فقهيه مخفيه و شافيه ده نصريح اولتان قاعده اوزره يضاوى حضرت تارنک * و الاظهر
ان القاضي يجب ان ينهى عما يرتكبه لانه يجب عليه تركه وانكاره فلا يسه قطب برك احد هما وجوب
الآخر * قوليله جواب ور يزد که مفادى حضرت امام السليمن عز نصره طرفندن نهی
منکره مأمور و منصوب اولان ذات مکلفک اوزر ينه مناهى و منکرانى هم کند و سى ارتکاب ايتامک
و هم خلقى دخى منکر دن منع و نهی ايتمک حکم شرع شريف اوزره و اجبار در ايمدى بر کيمه
ايکي و اجبدن بر ينه امثالک ايتمک واجب آخر اوزر يندن ساقط اولماز ديمکدر که اشبو معنائى
اسعد فقير چند سال مقدم * ترک و نهی منکر اولسونک فر يرضه ذمه * ناهى فاسق نه دن
مدخول اولور اى بو الفضول * هر دو فرضک بير يسن ترک ايله ساقط مى اولور * فرض
آخر قبل تفکر اشته فقه اشته اصول * قطعه سن نظمه موفى اولمدر (و اشبو آيت جليله
بو فقيرک مطالعه قبلديغى نسخ متعدد مستطرفده زيب عنوان فصل مرقوم اولمده مائى
بر وجه محرر تحرير احسان الهى سنه مظهر اولدم لکن بمر مردمک رؤيت اولان ترجمه مشرزه ده
نه سيبه مبنى ايسه مسطور دکدر فافهم وقال الله تعالى ﴿ و المؤمنون و المؤمنات بعضهم
اولياء بعض يامرون بالعرف و ينهون عن المنکر و يقیون الصلوة و يؤتون الزکوة و يطعمون الله
و رسوله اولئک سير جهم الله ﴾ بيور مشدر که مالى اهل ايمانک رجال و ناسي بر يرينه
سرده و علائنده و بليردر ايمان و طاعت و خير ايله امر ايدرل و شرک و معصيت و شر بعنده معروف
و مشروع اوليان شيدن نهی ايدرل و نمازى فيلورل و زکاتى و بر ل و فرائض و سنده و سائر
کافه اوامر و نواهيده الله تعالى و رسولنه اطاعت ايدرل البتة الله تعالى انلره يعنى مؤمنين
و مؤمناته رجعت ايدر ديمکدر اشبو آيت سباقده اولان (و المنافقون و المنافقات بعضهم
من بعض) الایة مقابله سنده در صحيح مسنده ابو سعيد الخدرى رضی الله تعالی عنهندن (من
راى منکم منکرا فليغيره بيده فان لم يستطع فليسته فليقلعه و ذلك اضعف الايمان)
حديث شريفى مرويدر که مالى شارح الجامع الصغیر مولانا المناوى اجا تيمه اى معشر
مسلمين مکلفين قادرين سزدن بر يکر منکرى يعنى فعلا يا خود قول اولوب شرع اطهرک تقبیح

ایله یکی اشیان بری ارنکاب اولندیغنی کور دیکنده یعنی یلدیکنده و واقف اولدیغنده
اول شی قبیله الیه تغییر یعنی ازاله و دفع ایلسون و اگر الیه انکار و منعه قادر اوله مرسته یعنی کندویه
او منعه بر مضرت حقوق و اصابتی ظن و کان ایدرسه لسانیه یعنی استغاثه یا خود شرطه
رعایت اوزره تو بیخ و یا اغلاظه قولانغ ایلسون بوق یوشقه دخی یعنی قول الیه منعه وقوع فتنه دن
و بانفس و عضو و مال دن برینک تلفدن خوف کی برمانک و جودی سیله مقتدر اوله مزایسه
قلیله تغییر ایلسون یعنی اگر منعه فعلا و قولاً قدرتم اولسه ایدی منع ایدرم لکن اولوجهله مقتدر
اولمادیغمدن قیله بوامر منکری کریمه کوردم و راضی دکلیم نیتنی عزم و جزم ایلسون دیمکدر
اشته بومتوال اوزره اولان انکار قلبی دین اسلام خصلت لرینک و یا خود آثارینک و یا خود دینک
نهایتی اولوب اندن اونه سی اولیان تصدیق و جزم غرانتک اصعب قدر دیمکدر (شرح قصوص
قیصری حضرت ناری (معروف الیه امر و منکر دن نهی شعب ایماندن بر شعبه اولوب لکن بر جهت
ایله شعبه اقوی و بر جهت الیه اضمقدر اقواسی بد و لسان الیه اولان تغییر و اضعی قلب الیه
اولان تغییر در دیمکدر نفعاً الله تعالی ببرکات علومه (صاحب المستطرف حدیث مذکور)
نحر رد نصکره (قال شیخنا محیی الدین النووی رحمه الله علیه فی قوله تعالی ﴿وایایها الذین آمنوا
علیکم انفسکم لا یضرکم من ضل اذا هتدینم﴾ ان هذه الابیة الکریمة مما ینفی بها اکثر الجاهلین
و یحملونها علی غیر وجهها بل الصواب فی معناها انکم اذا فعلتم ما امرکم به لا یضرکم من ضل
و من جله ما امروا به الامر بالمعروف والنهی عن المنکر و الاية مرتبة المعنی من قوله ﴿ما علی
الرسول الا البلاغ﴾ دیمکدر که مالی کبار اعلام شافید دون و مبارک مشهور و سائر آثار
مقبوله صاحب محیی الدین نووی حضرت ناری دیمکدر که آیت مشار الیه انک مفهوم و غوایی
وجه وجهه و صواب اوزره ای مؤمنان نفس لرینکر صلاحی الزام ایله یعنی او امر الیه به امتثال
و نواهیستدن اجتناب الیه نفسکری اصلاحه سعی و بوسعه مداومت ایله سر زل ضال اولنر
ضرر و یرمز سر زل هدایتده اولدیغنکر وقتده یعنی سر زل امور اولدیغنکر احکامی ادا و اجرا ایلدیکنکر
وقتده ارباب ضلالت ضلالتی سر زل مضر دکلدر و امر معروف و نهی منکر دخی جله اوامر
الهییه دن بر یسیدر دینک ایکن اکثر وجهله بو آیت شریفه نک مناسنی موجه اولیان معنایه حل
ایلدیلر یعنی سن همان امره امتثال و نهیدن اجتناب الیه غیرک ضلالتیه فارشمه دیمکدر یعنی غیره
امر معروف و نهی منکر اقتضا ایتمز دیدیلر حال بو که بو آیت مکرمه نک ذکر اولان معنای
صوابی سیاقنده اولان ﴿ما علی الرسول الا البلاغ﴾ نص جلیلی معناستدن مترتیب یعنی
بو نصک مقتضاستدر که بعد تبلیغ الاحکام یعنی غلب الامر بالمعروف والنهی عن المنکر مخاطب لر
اهدای و اطاعت ایتمز کلرند ذات رسوله عدم اهدالرتنک بر ضرری اولیوب اهدالنده قائده سی
و ضلالتلرند ضرری نفس لرینه عائد و راجع اولور دیمکدر و بو صورته حدیث شریف
سالف الذکر موجه اهل ضلالتیه شقوق ثلثه مذکوره دن قدرت میسر ده اولان شفق
بر سیله امر معروف و نهی منکر مأموریه اولوب اول مأمور بهی امر معروف و ناهی منکر
بعد الایضا خطاب اولیان امره امتثال و نهیدن اجتناب ایتمز ایسه ضرر کندویه عائد اولوب
امر و ناهی به طوقنر دینک اولدیغنی خوای آیت شریفه مشار الیه اولدیغنی متحقق اولور (محمد
ابن تمام نام ذات موعظه و نصیحت جنود الیهیدن بر جنددر و موعظه نک مثال طین و کرج کیدر که
دیوار بالا ایجاب انکله صوته نورا کر قبول ایدر یعنی طونار سه نفی ظاهر در بوق قبول الیوب دوشر
و دو کیلور ایسه اثری فالور و اول اثرینه قائده دن خالی دکلدر دیمکدر (حضرت علی رضی الله
تعالی عنه * لا تكون من لا تنفع العظة الا اذا بلغت فی ابلامه فان العاقل یعظ بالادب و البهائم

لا تعظ الا بالضرر * یورمشدر که مالی سن شول کیمه ل دن اوله که انلره وعظ و نصیحت
نفع و یرمز یعنی تأثیر ایتمز ایلا حتمه ناصح اولان مبالغه یعنی ایتمز کیمه یعنی دو کیمه بومقوله ل بهایم
و ذوی العقول دن اولیان حیوان کیدر تریده ده طباق استر بویه اوله و بوطباق تکلفنه محتاج
اولیوب عاقل اولنر بر عاقل اولنر ادب الیه یعنی ادنی اشارتله متعظ اولورلر دیمکدر (و انشد الجاحظ
* و لیس بزجرکم ما تو عظون به * و البهم یزجرها الراعی فتزجر * یعنی جا حظ معروف
انسانا یتشدر که محصول یت چونکه ذوی العقول و اولی النهایه اولان موعظه حسنه ل منصف
اولدیغنکر قیاسدن سرری زجر و منع ایتمز آرقق سز بهایم کی زجر ده ضرره مخا جسر که
بهایمی حیوان طایفه زجر ایدر یعنی نصی قبول ایتمز حیوان غیر ناطق در دیمکدر اوله جقدر و بعض
مترجم مسوده و میضنده جاحظ برنده حافظ یلزمشدر (بعض بلغا صدیق و محبته مقام وعظه *
اما بعد فقط الناس بفعلک ولا تعظهم بقولک واستفی من الله بقدر قدر به منک و خفه بقدر قدره علیه
و السلام * دیو بر مذکره بازوب کوندر مشکه مفهومی بعد الدعا ای محب ناسه فعل و عملک الیه
وعظ و نصح الیه بوقسه قول و کلام الیه نصح الیه یعنی جله اعمال و اطوارک بشره و عقله
مطابق و موافق اولسونده هر کس سکا تقلید ایلمکه متصح اولسونلر و دخی حق سبحانه
و تعالادن سکا قری یعنی هر بر احوالکده عمل و اطلاعی مقداری حیا الیه و سکا قدرتی قدر خوف
و خشیت اوزره دائم اول و السلام * من کان له من نفسه واعظ کان له من الله حافظ * کلمات
اعلامدندر که مفهومی یعنی بر کیمه نک نفسدن اصحا و اعظ موجود اولسه یعنی عقلی
باشنه یا راولوب اخلاق حسنه احکامینک روشنه اقتضا ایسه حق تعالی جانبندن قلبنده اکا حافظ
و نکهبان پیدا اولور و اقی داریتده سلامتیه ابر کورلر دیمکدر (حضرت تقیما ن دیمکدر نصح
و موعظه سفیه و نادان اولان کشی به بوقوش اولان برده مسن و اختیار اولانک صمودی
مشغلی اولدیغنی کی مشغلی اولور یورمشدر (حق سبحانه و تعالی داود علیه الصلاة والسلامه
و حی طریقله ای داودیکا عصیان و اباقد اولان بر قولی وعظ و نصحه طاعته کتور رایشک
سنی نزد معنومده حید نحر بر وقید ایدرم و بر کیمه بی حید قید ایدرم اول کیمه بی من بعد
عذاب الیم یورمشدر (هارون الرشید خلیفه منصور بن عماره بر نهج ایجاز و اختصار بکافانفع
اولان وعظ و نصح الیه دیدکده اولدیغنی ای امیر المؤمنین نفس نفیسه کزدن زیاده سوکاوکز
وارمیدر دیدی رشید بوقدر دیدکده منصور * ان رأیت ان لانی الی من یحب فافعل * دیدیکه
مالی کشی سودیکنه اسائن و محبوبنک هلاک و عقابنی مطلوب ایتمز بو تقدیرجه جنابکر دخی
داریتده نفسکره عذاب و یرجک افعال ایلسون دیمکدر (رسول الله صلی الله تعالی علیه
وسلم اقتدیمن حضرت ناری بعض خطبه ایجاز نمالزنده (ایها الناس ایام تطوی و الاعار
نفی و الابدان فی الزی تلی و ان اللیل و النهار بتراکضان تراکض البرید و یقریان کل بعد
و یخلفان کل جدید و فی ذلک عباد الله ما الهی عن الشهوات و رغب فی الباقیات الصالحات)
یورمیدر که مالی ای ناس ایام دوشیریلور و عمر زفناه و زوال بولور و تراب آکندده بدنلر چورر کیمه
و کوندلر یرید و ناتارک سرعتی کی سرعت و هر بر بعدی تقریب ایدر و هر جدیدی اسکیدر
یعنی بیکلر اسکبر و تازه ل قوجملور و معمورلر خراب اولور و بو احوالده ای عباد الله
شهواتدن الهیایغنی اشغال ایدن و باقیات صالحاته یعنی ابد الیاد اجر و عمره سی باقیه قلا ن
کافه اعمال خیراته ترغیب ایدن نسته یعنی موعظه حاصله در دیمکدر (امرادن میمون بن
مهران اورع و اتقای تابعین اولان حسن بصری حضرت ناریه لدی الملافات جنابکره ملاقاته
آرزوده ایدم لطف ایدوب وعظ و نصح یورک دیدکده حسن بصری دخی * افرأیت

ان متعاهم سنين ثم جاءهم ما كانوا يوعدون ما اغنى عنهم ما كانوا يمتعون آيت كريمه سني
 قرامت بعده اين مهران حسن بصري به تعظيما لشانه كنيه سبله خطابا اي ابو سعيد الله تعالى
 سندن راضي اولسون بزه احسن موعظه ايله وعظايتك ديواظهار ممنونيت ايندي (مال آيت
 كريمه هر قدر مشركين مدت مديده نعم دينويه ايله متمتع قلتمشرايه ده عذابده وتحققنده
 انك تملكتي فانه ويرمز ديمكدر (روايت اولمشكه حضرت علي رضي الله تعالى عنه وكرم
 وجهه بي ابن ملجم ملعون اوروب شهيد ايندكده هنوز روح لطيفي بدن اعترنده ايكن منزل
 سعادت نرينه داخل و الم ضربندن كند و له غشي عارض اولوب بر ممتد نصكره افاقت
 كلكده نجل نجيب لري حسن وحسين رضي الله تعالى عنهما بي حضور ل بنده كوتوردوب بوموعظه
 حسنه بي وصبت يورديلر كه مفهومي بودر اي اوغلارم حق سبحانه و تعالادن اتقا و خشيت
 و آخر نه ميل و رغبت و نبدادن زهد و اعراض ايلك دنسادن قوت ايلديكز شبنه تأسف ايلك
 و دائما خير اهلك ظالمه خصوصت و مظلومه اعانت ايلك ديدكدر نصكره فرزند ديكر نجبي
 محمد خني بي دخی يانلرينه جاغروب اي اوغلر فرزند ايلركيه وصبت ايلديككي استماع ايلديكي
 بيورد قلرند محمد دخی بي استماع ايلدم دينجه سندی اول وصبت اوزره اول و فرزند ايلرك حسن
 و حسنه برو توقير ايله و فضل و قدرل بي ميل و انك رأي و تدبير و ا لمقصرين برامري
 قطع ايله ديوب بعده حسن و حسين رضي الله تعالى عنهما به توجه بيورد وب محمدی سزله
 خير ايله توصيه ايلدم كه فرزند ايلرك در ويدر بركرك اوغلدر يلو رسكر كه پدر بركر محمدی سور
 ايدى سزله محبت ايلك بيورد قلرند نصكره اي اوغلارم غيب و شهادتده الله تعالادن خشت
 ايلك و حال رضا و غضب كرده كلكه حقدن عدول ايتك و غنا و فقرده استقامت اوزره اولك و دوست
 و دشمنكره عدالت ايلك و حال نشاط و كسلده عمل خير و طاعتده اولك و شدت و رخاده و سرورده
 و كدرده الله تعالادن راضي اولك اي اوغلارم بر فعلكه ظاهري شروكر به كور ينوب لكن آني
 ايشلكله جنت نائل اولور اول فعل كره دكلدر آني ايشلك اما ظاهرده كوزل كور ينوب انجاي
 ناراوله آني ترك ايلك هر بر جنتك نعمتي دوتنده اولان نعمت حفي و عذاب آخرك دوتنده اولان
 بلا عافيتدر اي اوغلارم بر كيمه كندی تفنك عيني كوروب و ياورسه غيرك عيندن مشغول
 و غافل اولور يعني عيب خبري كورمز و بر كيمه حق سبحانه و تعالانك تقدير و تقسيمه راضي اوله
 فوت اولان شيله محزون اولماز و بر كيمه بني و طفيان سبقي سل و اخراج ايدرسه عاقبت
 اوسيله كندی مقبول اولور و مؤمن فرزند ايشي ايقاع ايچون قيو قازار ايه اول قيو به كندی
 دوشرو آخرك خطاسني اعظام ايدن كيمه كندی خطاسني اونودر و بر كيمه رأي و تدبير به
 محب و غرور ايدرايه خطا و ضلالتده واقع اولور و كندی عقيله آخرك رأي و استشاره سندن
 مستغني اولورسه يعني مشورت ايترايه ذليل اولور و ناسه تكبر ايدندر دخی ذليل اولور و بر كيمه
 انزال وار اذل ايله كور يشور يعني اختلاط ايدرايه محتقرا اولور و مداخل سوء و مواضع خيتمه
 داخل اولان هر نه قدر صوج ايلامش ايه ده متهم اولور و عظام ايله بحاله ايدن موفر و معظم
 اولور و جوق مزاح و لطيفه ايدن استخفاف اولور و بر كيمه نهي اكثار ايدرسه يعني دائما ايش
 كوج ايتديكي قول و فعل ايله مشهور و معروف اولور و جوق سويليك خطاسي اكثر و خطاسي
 اكثر اولانك ادب و حيايى قليل و حيايى قليل اولانك ورع و تقوايى قليل اولور و ورع قليل
 اولانك قلمي ميت و قلمي ميت اولان عباد الله نار حيمه داخل اولور اي اوغلارم ادب مير اندر
 و حسن خلق خير فرزندر اي اوغلارم عافيت اون جزه در طقوز جزئي ذكر اليهن ماعدا اولان
 صمت و سكوتده بر جزئي سفها ايله بحاليت و صميتي تركده حاصلدر (اي اوغلارم فقره زبني

صبر و غناك زبني شكر دراي اوغلارم اسلامدن اعلى شرف و تقوا دن اعلا كرامت توبه و استغفار دن
 انج و اسخني شفيع و عافيت بدن و وجود دن احسن توب و لباس يوقدر اي اوغلارم حرص
 و طمع نيب و مشتك مقتضي و الم و شدتك مطيه و يتكيدر بيور ديلر كه هر بري تدبير نفس
 و منزل و ملكده كتاب و سنت قولنج بر قاعده مر صبه در رضي الله تعالى عنهم (امويه دن هشام
 ابن عبد الملك و فاقى قريب و مختصر اولدقده اطرافنه ججع اولان اهللك بكا ايلدك لري
 كوردكده هشام سزه دنيا ايله جود ايندي سز شمدى اكا بكا ايله جود ايدده يورسكز و اون سزه
 جع ايتديكي نسه لك جله سني ترك ايندي سزاكا انجق بديكي نسه يعني تابوتى ترك ايتديكر
 اكر جناب حق اكا مفرات اعترسه حيفكه كيده چكي بر نكشك عظيم بر در يعني ججيدر ديور
 مناجات و ندامت ايلدى (حكايه اولمشكه امام اوزاعي منصور خليفه به صحبت ايلركن مقام
 نصحه ديمشركه اي امير المؤمنين معلومك اولاد ييكه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم اقد برك
 يد سعادت نرينه خرما دالندن برياس دكلك اولوب انكله اسلك ايلدر يعني مسواك كنور و كا هيجه
 منافعتي دفع و زجر بيورر ايدى جبر بل عليه السلام نازل اولوب يا رسول الله يد سعادت نكرده اولان
 جريده ندر واني براغك كه انكله زجر اينديكك كسلك قلوبى قورق و طولدر مسون ديوب رفق تعليم
 ايلدى آرتق دماء مسلماني سفك ايدن و در يلري بوزن و اموال لري نيب ايدن ذاك حالي نيجه
 اولور ذكر ايله و دخی اي امير المؤمنين بطر بسنكه ع ل يغفرلك الله ماتقدم من ذك و ما تاخر
 تشر يفيله مخاطب اولان يغمير ذیشان بلا نهد برادى ضربه ايچون تعظي الامامه بر اعرابي به كلي
 نقصدن اقتصاص ايله يعني اودش بيورد يلر اي امير المؤمنين جهنمدن بر ذنوب مقداري نار روى
 زمينه د و كلسه مجموع ارضي احراق ايدرا نار حيمه دن تخرج ايدك حالي نه كيفتده اولور
 فكر اولسون اكر نار دروز خدن بر توب بدن مقداري روى زمينه قونسه زميني اوزرنده اونلر ايله
 احراق ايدر فكيفكه آني كينك شاني نيجه اولور و جهنمك سلاسل و زنجيرلر دن بر حلقه سي
 بر جلك اوزرينه قونسه جبل ايرك ياول حلقه لدرن زنجيري بوغازينه طاقوب فضله سني
 يعني اوجني اوموزرينه صارقيدن بچاره لك حالي نه بي كسب ايدر قياس اولته ديدى (ذكر
 اولانك ذنوب جنوب و زننده صوايله تماما طولش باخود طولغه قريب اولش قوغه و متاسنه ده
 كاور و مذكروم و ثا اولور يعني ذنوب واحد و ذنوب واحده ديتك جائدر و مادامكه قوغه
 يوش اوله اكا ذنوب ديمز جمع قلتي اذنيه و جع كرتي ذنائب كلور بعض مترجم نجاوز الله تعالى
 عن ذنوبنا و ملا من ماء الرضوان ذنوبنا ديمش بر كوزل مجده حق تعالى قبول بيوره آمين (ز يدن اسم
 پدرندن حكايه ايدر كه اسم خاندان هاشميه دن واني مدينه منوره يونان محمد بن جعفر بن ابي طالبه
 بر كون مقام و عضده * احذر ان ياتي رجل بالبس له في الاسلام نسب و لا اب ولا جد فيكون اول
 رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم منك كما كانت امرأه فرعون اول بنوح عليه السلام و كما كانت
 امرأه نوح و امرأه اوط عليه السلام اول فرعون من اباطيه عمله لم يسرع به نسبه و من اسرع به
 عمله لم يبطي به نسبه * يعني بالكر نسب عمل اولينجه سلامت آخرتي موجب كلكدر سن علهه نها وندن
 حذر ايله زير اوز جزاده مسلمين مياننده نسب عالي صاحبي يعني يغمير عز عليه الصلاه و السلام
 اقد برك نسب شريفه متاسب اوليان بر رجل مسلم زده عاليسنده عمل خيري سييله سندن اول و مقرب
 اولور تكيم فرعونك امرأه سي آسبه رضي الله عنها ايماني جهتيه نوح عليه السلامه و نوح و لوط
 عليهما السلامك امرأه لري كفر ري سييله فرعون اول و اقرب اولدقاري كي تنغي كيمه كه آني عمل
 شري سلامت و قريدن اغرد و شوردي يعني دور قيلدى نسب عاليسي آني اسراع ايتز يعني
 نسل عظيمادن اوله دخی اتي قريه و سلامت اير كورمز و واصل جنت اولماز و امر بالعكس اولد

ایلدیکمزد کیمکر دیو استفسار ایدر بنده امیر المؤمنین دیو اخبار ایلدم سرعت ایلله قویه
کلوب قبح باب وای امیر المؤمنین بند کزه بر آدم کوند سرکزا کپاه کلور ایلدم دیه رک کلام
ملایم ایلله ایجرویه الوب بر ساعت صحبت نصکره خلیفه حضرت نری سفینه دین و احتیاجکر
وارمیدر دیدکده واردر دینجه دیوتی قضا ایلله بکا بعدالامر سفینک خانه سندن جیقبوب ای
فضل یونکله مکالمه بنی اغنا ایلدی دیکرینی بول دیدی عبد الرزاق این همایی یاد ایلدم بنده
خلیفه تک معیتده کیدوب بانی دق ایلدم اولدنی بعینه استقبال وصحبتده سفیان کبی ایدوب
جناب هرون رشیدک یاره سنه مرهم ساز اولمادی وائک دخی دینی قضا ایلله امر نصکره
جیقبوب ای فضل بنم مطلوب اولان عالمی فهم وادراک ایلدک بن بر عالم نئی و نئی طلب ایدرمکه
دینده صلابتی و دنیادن اعراض و عزلی اولوب اصلا دنیای دنییه میل و رغبتی اولیه ییوردقلندده
افتدم اشته اول عالم فضل بن عیاضدر دیدم خلیفه حضرت نری برابر کیدهلم دیوب خانه سنه
طوغر لدق وقتا که واروب دق باب ایلدیکمزدده فضل خانه سنک جومبه کبی برده اوزون آتار
او قویه رقی نمازده ایدی سلام ورنجه دیک بکلیوب بعد السلام قوسنی دق ایلدم کیمدر دیو
صوردی بندخی اجب امیر المؤمنین دیدیکمده بنم کبی فقیرک خلیفه ایلله مناسبتی ندر دیو کلاملری
نیاز ایدوب آجدی بندخی سبحان الله خلیفه تک طاعتی سنک اوزر بیکه واجب دیکدر دینجه
قبوی آجوب و قندیلی سوندیوب اوطه تک برکوشه سنه کیرلندی بندخی خلیفه حضرت نریله
تحریده ایکن خلیفه تک دستی فضیلتک الله دو قندقد طوبوب ایوا شونه یو مشق بد اگر
بارین عذاب الله دن نجات بولو رسه دیدی خلیفه دخی نصیحتی رجا ایدرم دیدکده فضل
ای امیر المؤمنین سن یونجه خطامکک و اتیاعکک دخی خطاملریک بار کاهنی یو کلفش سن اگر
روز جزاده اتیاعکک بنم کاهنک بر ادناسنی یو کلنک دیو رجا ایتک ایشلیه مزل اول کون
بر کوندک سکا زیاده محب اولنر اول کونده سندن زیاده سیله فرار ایدر عمر بن عبد العزیز
حضرت نری خلافتده منصوب اولدقدده سالم بن عبدالله و محمد بن کعب القرظی و رجا بن حیات
حضراتی مجلسنه دعوت ایدوب ای علملریه عاملین اولان ذوات بن یوبار ایلله مبتلا اولدم
سزل دن مطلوبی دائما بنی خیر دلالت و سلامت دارینه اشارت ایلکزد دیوب جنابکر
ایلله اتیاعککک نعمت حد ایلدیکی امارت و خلافتی یار و بلاعد ایلدی اولا سالم بن عبدالله
نجمه آغاز ایدوب اگر روز قیامتده عذاب اللهدن نجات و خلاص مطلوبک ایلله دنیا دن
صائم اول یعنی اعراض ایلله و دنیا ده افطارک مولک اولسون یعنی اول هنگامه قدر زهدیکی
یوزمه دیدی بعدده محمد بن کعب ای خلیفه روز جزاده عذاب اللهدن سلامت و دار نعمیه
دخول ایلله لذت باقیه نائل اولمق استرایسک عندکده مسلمینک سن و اختیار اولنری پدرک
واورنه یاشلور ی قرنداشک و کوچکری اولادک کبی اولسون پدریکه پروتوقیر و احسان
و قرنداشلریکه مرحمت و اولادلریکه شفقت و میل ایلله دیدی بعدده رجا بن حیات دخی ای
خلیفه نفسکه نه و جهله معامله و نه خبری اشرایسک عباد مسلمینه دخی اول خبری اشلله و نفسکه
نه بی کریمه و ضرر عدا ایدر ایتک عباد مسلمینه دخی اتی کریمه کوروب نفسکی او ضرر دن وقایه
ایلدیکک کبی عباد الهی دخی جایه و وقایه ایلله صکره نه زمان دیلاریسک وفات ایلله دیدی
دیوب بعدده فضل خلیفه بندخی ذکر اولن ذوات کرامک عمر بن عبد العزیز سوبلدکری
نصایحی یرم و مرله اقدام اولان قیامت کوندده اوله جق احوال ایچون سکا زیاده خوف
ایدرم سالف الذکر ذوات کبی سکا امر معروف و نصیح ایلله جک کیمسه وارمیدر دیدکده
حضرت هرون الرشید شو دکلوب بکا ایلدیکه غشی اولدی فضل بن ربیع دیرک بن طایه میوب

ای فضل امیر المؤمنین رفیق ایلله دیه جک اولدیکمده سن و سنک امتاک خلیفه بی رحم
ایچوب مداهنه ایلله هلا که واردر مقدمه سن بن اکا معامله رفیق ایتکده بنم آیتچاره دیوبکا
دخی نریض یوردی بعدده خلیفه یه افاقت کلوب ای فضل لطف ایلله نصیحتی زیاده قبل
دیدکزدده فضل دخی ای امیر المؤمنین عمر بن عبد العزیزک والی و عامللریدن بری علت سهره
یعنی اویقو او یویه مامق دردینه یا حفظ مبتلا اولوب ایشو دردینی حضور بنه عرض و شکایت
ایلدکده عمر بن عبد العزیز حضرت نری دخی ای اخ فی اللهیم کیمده لده او یقوم یوقدر دیه رک
تحریر ایلش سن ای والی و عامل وای قرنداش عیاذ الله تعالی اهل ناریک جهنمه سهر بنی
و ایدانک نازده خلودینی تذکر ایلله ایشوند کرستی کرک نائم اول کرکسه ییدار اول حضور حق
کتورر ایشو طریق مستقیمه یاغک سورجه سندن حذر ایت و سکا تنبیهم یورد یوندن
یاشقه سندن مطلوب یوقدر مآلنده منشور کوندردکده اول والی اکاه منشور شریفی قرائت
ایتدیکی آتده کیمده کوندزه قنارک شتاب ایلله طی بلاد ایلده رک عمر بن عبد العزیزک حضور بنه
کلور عمر بن عبد العزیز قدومه اقدام اقدامکک حرکتیه باعث ندر دیدکده ای خلیفه یا حق
منشور موعظه ظهورکله قلبی جا دنیا میلندن خلق ایتک لقا ره قدر ایدار والیک
استم دیدی دیدکده هرون رشید بابکاه شید ای فضل موعظه کی زیاده ایلله دیوب
اولدنی ای امیر المؤمنین عمر رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلم عباس رضی الله تعالی عنه بر کون
رسول مجتبی علیه افضل الصلوة و التحاییه یا رسول الله بنده کی بر بلده یه امیر و والی نصب
یورک دیو رجا ایلدکده رسول الله صلی الله علیه و سلم افتدیمز (یا عباس یا عم النبی نفس نحبیها
خیر من اماره لا تحصبها ان الامارة حسرة و ندامة یوم القیمه) یور دیلر که مالی بر نفس که
اتی سن زهد و قناعت ایلله احبابده سن شرائطی حفظ ایلده مید جکک امارت و والیکدن
خبرلو در زرا امارت یوم قیامتده حسرت و ندامتدر دیمکدر اگر ای خلیفه امیر اولمامنه
مقتدر اوله یلور ایتک ایشله یعنی امارتی ترک ایلله دیدکده بنه هرون شدله بکا ایدوب نصیحتی
زیاده ایت رحمتک الله تعالی دیدی فضل دخی ای وجه شریفی حسن اولان خلیفه تحت
حکومتکده نفدر مخلوق و رعایا موجود ایلله دنیا ده احوالری ضبط و حفظ و جایه لری
جنابکره احواله و تقویض اولد یفتدن روز قیامتده حق سبحانه و تعالی هر برندن سؤال ایلر
ا کر چه وجود ناز نینکی نار جهنم دن نجات و خلاصه قدرک و ارایسه اقل یعنی امارتی
در عهد ایت و صافکده طلب ایلاریسک رعایا دن و جله ناسدن بر کیمه یه قلبکده عدوات
و غل و غش اولسون و بغیر حق بر کیمه بی تکدیر و بغض و عداوت ایلدن بر رسول الله صلی الله
تعالی علیه و سلم افتدیمز یوردیلر که (من اصبح) یعنی قننی کیمه که صباحه داخل اولدی (لهم
غاشا) خلفه مغشوس القلب اولدینی حالده (لم یجد رایحه الجنة) جنت قوسنی بوله مز
دیدکده هرون بنه باشدت بکا ایدوب ای فضل یورجک واری دیدکده بلی ای امیر المؤمنین رب
و خالقهم دین و یورجیم واردر الان محاسبه سی کورلماشدر اگر حق سبحانه و تعالی اول دینی طلب
ایدرو متاقشه یور رسد و سؤال ایدرسد و جتنی یعنی احتیاجی قبول ایلرسد عذاب و عقاب
بنم ایچوند دینجه هرون ای فضل بنم مرادم قول دینی دیمکدر یعنی عباد دن بر کیمه یه دینک
واری دیدکده فضل ای امیر المؤمنین حق سبحانه و تعالی بکا دین ایلله امر یورمندی انجیق بکا
و عینی تصدیق و اوامر علیه سنه اطاعت ایلله امر یوردی بنم وظیفه دیانت عرفان و عبادتنه
چالشقدر زیرا جناب خدا استعین بالله و ما خلقت الجن و الانس الا ليعبدون ما اريد
منهم من رزق و ما اريد ان يطعون ان الله هو الرزاق ذو القوة المتین یورمشدر دیو

اشبوايت شريفدری اوفودی مأل آيت اول بن عظیم الشان کافه انس و جنی اتحق بکعبادت
وعرفان حکمت و مصلحتی ایچون خلق ایلدم (و مأل ثانی بن عظیم الشان انس و جندن رزق
تحصیلده انلری تصرف مراد ایلیم و بی اطعام ایللری مراد ایتیم بونلرک جیغستندن متره
و میرایم یعنی بن عظیم الشان عباد و قوللرم ایلله شان معامله سز لدن عثمان و جوارری صاحبزری
سید ز و اخدیلمرکی دکلدر قوللر نکز و خدا مکر سزله اعانه ایدر و تحصیل رزق و معاشکرده
انلردن استعانه ایلوب هر بریکز آخره بر جهته محتاجدر و اتخاذ عثمان و خدامده عرضکره
استعانه واردر و حق سبحانه و تعالی بونلرک جله سندن مزه و مقدسدر (و مأل ثالث رزق
محتاج اولان هر بر مخلوقه رزق و یرمکه الله تعالی بلیقدر قوت و قدرنده مبتدر ایددی مأموراته
اشتغال ایدک تا که فلاحه داخل اوله سز ز بر این سزری تحصیل فلاحه مانع شئی تکلیف ایتیم دیکلدر
(و قتا که فضیل حضرتلری موعظه سنی تمام ایتدکه خلیفه مولانا اشته بونک التوندال
نفقه اهل و عیاله صرف ایت و بر بک عبادتند بونکله قوت بول دیو عرض صله ایلدکه
فضیل سبحان الله ای امیر المؤمنین بن جنابکری کلام ایلخیره و سبل نجاهه سوق ایدرم ذات دولنگز
ایسه بوفقره بونک کی شی ایلله مکافات بیورر سز دیو اعتذار یعنی صله ذهی عدم قبوله ایتدار
وسیک الله و وقفک دعاسیله ختم کفتار ایدوب بعده بزه تکلم ایللادی هرون حضرتلریله
فضیلک یاندن چیقدیغمرده بکا ای ابا العباس دلالت ایدر ایسک اشته بونک کی بر ذاته دلالت
قیل که بونکونه سید المسلمین حقا که بودر دینی دیمشدر (صاحب مستطرف روح الله تعالی
اشبو حکایه عقیده * اعلم ان الامر بالمعروف والنهي عن المنکر له شروط و صفات * یعنی
بالکرام معروف و نهی منکرک براز شر و طی و صفاتی واردر دیوب نه شر و طی بیان و نه محل
و تفصیلنی بیان ایتدیکنی ذکر ایدوب و ایده جکی اقوالدن و سجا حکایه مذکورده دن شروط
مذکورده مستفاد اواردیکی اشته مشدر فتندر (لکن فقیرک درج اجابا بنده اکبریسی کوسر مشدر
ظن ایدرم منه التوفیق (سلیمان خواص * من وعظ اخاه بينه وبينه فهي نصيحة ومن وعظه
على رؤس الناس فانها نكبة * دیشکه بی بر کیمه بر مؤمن قرن داشته سرا کیمه آگاه
اولیه رقی و عظه و پند اید داشته نصیحت اول کونه اولان نصیحتدر بوق بر کیمه رؤس ناس یعنی
خلق یاندن برینه شوق ایتد بونی ایت دیو نصیحت ایتسه اول نصیحت بلکه آزد ر مقدر و نکبتدر
یعنی کز او نصیحت هم مؤثر دروهم باعث حجاب دکلدر عکسی ایه بادی حجاب اولمغه تا نیر ایتدیکندن
بشقه نصیحت اولان کیمه نک نفسی ناصحه محکومیندن قیامته عتاد و اصرار یته سبب اوار
(اسعد فقیردر که اسلوب کتاب و سنت دخی اوکی روش اوزره در که جنایت ایدنلرک اسمی تصریح
اولمغه دن بر کیمه شویله ایدر سه جراسی بودر دیو نازل و وارد اولمشدر (ام الدرداء حضرتلری دخی
بومعناده * من وعظ اخاه سرا فقد زانه ومن وعظه علانية فقد ساه * دیمشدر (عبدالمعز
ابن ابی رواد بر رجل دین قرن داشتک برندن برشی مکروه کوروب اقتضا سنجه ستر یعنی کرلوا
و نهی ایتسه ایکی اجره نائل اولور بری نهی یاخودامری دیگرى ستردر (عمر بن الخطاب رضی الله
عنهدن روایت اولمشکه سز لدن بر یکز مؤمن قرن داشتک عیب وزله سنی کورد که ستر و نهی
ایتد که نصکره حق تعالی به توبه و رجوع ایلنی دعا ایلدک بوقسه شیاطینه معاون اولوب مؤمن
قرن داشتکری اضلال و هوا سته تبعیه ترغیب و نهی وقوع بولد فده ملائسه تشهیر ایلدک دیمشدر

باب الثالث عشر

اشبو اون اوچنی باب صحت و سکوت و حفظ لسانک فضیلتی وعدم حفظک ضرری و غیبتدن
و نجه ایلله سعیدن زجر و نهی و ناسدن عزلی مدح و بین الناس صبت و شهرتی ذم یاندن در

و یو یلبدخی فصول جدیدی مستلزم
فصل اول صمت و سکوت و حفظ لسانک فوائد و منافعی یاندن در قال الله تعالی ع ما یلفظ من
قول الا لیه رقیب عتید * ما لی انسانک اغرتدن رمی ایلد یکی شمله یعنی قول ایلله
تکلم ایلر الا انک یاندن عملی کوزه دینی آماده ایکی ملک واردر ثواب یاخود عقاب ایلده جک شیرلی
یازمق ایچون حاضر در که بری خیری و دیگرى شری بازار یعنی روز جراده محاسبه ایچون ضبط
و تحریر ایلر (یضا وی حضرتلری تحریر ایدر که حسنا فی بازار ملک سبتانی یازان ملکه امین
و ناظر در اللهم یسر لنا وقتا که انسان بر حسنه ایشلد که ملک عین یعنی انسانک ضاع جاننده
اولان کاتب حسنا بی توقف اون عدد ثواب ضبط و تحریر ایلر اگر نعوذ بالله تعالی بر سببه
ایشلریسه صاحب الیمین صاحب الشماله یعنی صول جاننده بولنان کاتب سبتانه بدی ساحت
مقداری ترک ایلله یعنی بازمه بلکه استغفار و تسبیح ایدر دیو امر ایدر الحمد لله تعالی وقال الله تعالی
ع ان ربک بالمرصاد * مأل تحقیقا سنک ربک جل شانه مرصاد ده در یعنی عصای عقاب ایچون
انده مترقیدر اعمال عباد دن برشی علم مقدسندن فوت اولماز دیکلدر مرصاد رصد دن اوله رق
مفعال و زنده کند و سنده بر سنه رقب و انتظار اولنور یعنی سکونه دیلور مکاندن که عادل
مطلق عز سلطان حضرتلریک عصای شقایله ارسادینه تمثیلدر فافهم (بو آیت کریمه
فقیرک نسخ مستطرفند محررا و لمغه نقل اولندی (صاحب مستطرف در که معلوم اوله که هر مکلف
عاقله لایقدر که مصلحت دین و دنیادن غیری اولان کلاملردن لسانی حفظ و امساک ایلله نه زمانکه
بر مصلحتده تکلم و ترک تکلم مساوی اولسه تکلمی ترک ستندر زرا امور مباحده کلام بعضی کره
مکروه و حرامه مؤدی اوارور و فی الحقیقه میان ناسده بونک وقوی کثیر و غالبدر سکوت و امساک
جایی هر حالده سلامتدر (امام بخاری و مسلم رحمهما الله تعالی ابوهریره رضی الله تعالی عنهدن
(من کان یؤمن بالله واليوم الآخر فلیقل خیرا او لیصمت) حدیث شریفی روایت ایلدیلمر
(قلت) اشبو حدیث شریف جامع صغیرده مضبوط اولان (من کان یؤمن بالله واليوم الآخر
فلیحسن الی جاره ومن کان یؤمن بالله واليوم الآخر فلیکرم ضیفه ومن کان یؤمن بالله واليوم
الآخر فلیقل خیرا او لیسکت) عبارة شریفه سی مقتضا سنجه هم معضوفدر و هم لیصمت
یرنده لیسکت واقع اولمشدر و اشبو معطوف اولان حدیثک مأل شول کیمه که حق سبحانه و تعالی به
ویوم آخرته ایمان ایدر یعنی مؤمندر اول کیمه خیر و صوابی موجب سوز تکلم ایلسون
یوق کند و سنده ثواب اوله جفی ظاهر اولسان کلام اولورسه مباح اولسه یله صمت مستوندر
ذکر اولسان او یا تنویع و یاخود تقسیم ایچوندر نتیجه کلام سوز یا واجب یا حرام
و یاخود مکروه و یاخود مباحدن عبارتدر واجب اولان سوز خیردر و حرام و مکروه شردر
اما مباح اکسر غرض صحیحدن خالی اولورسه وقتی مالا یعنی یعنی اقتضا سز سنسده ایلله ضایع
ایتدکریودخی مذموم اولدینی بد بهیدر (امام شافعی رضی الله تعالی عنه بوحدیث
شریفک معناسی بودر که بر کیمه کلام سونلک مراد ایلدیکنی زمان کلامدن اول سوبلیه جکی
کلامده بر خیر و مصلحت واری دیو نامل و تفکر ایلله اگر خیر و مصلحت ظاهر اولورسه سوبلیه
یوق شک و شبه ایدر ایتسه خیر و مصلحت ظاهر اولماد فده تکلم ایلله مائنده بو فقیر مناویدن
اخذ کلام امام مشار الیهی درج ایلدم ومنه التوفیق (بنه امام بخاری و مسلم رحمهما الله تعالی
ابوموسی الاشعری رضی الله تعالی عنهدن روایت ایلشدر که ابوموسی دیمشکه بر کون یارسول الله
مسلینک افضل واشرفی کیدر دیو سوال ایلدیکیمه (المسلم من سلم المسلمون من لسانه و یده)
یور دیلمر مأل ارکان دینی تمامیه برینه کتور دیکنک اوزرینه لساندن و یدندن مسلینک دما

واموال واعراضی سلامت بولدی بی ذات مسلم کاملدر دیمکدر شراح حدیث چونکه اهل نیت
نصوص سائر بتخصیص (من سم الناس) روایتی منطوقه عرض و جان و ماله مسلم کی
رعایت لازم اولدیغندن مادامکه اهل ذمت داخل طاعت در انلره دخی اذا اولماتحق شرط
کمال ایماندر دیونیه نیویه داخلدر دیدیلرید و لسانک مخصص بالذکر اولدقاری
انلره اذی غالب اولدیغی ایچوندر والا اذی مطلقدر وجهه سی ممنوعدر (امام ترمذی تحسین
بره تخریج و روایت ایلمکده عقبه بن عامر رضی الله تعالی عنه دیدیکه رسول الله صلی الله
تعالی علیه وسلم افتدیر منیب نجات و سلامتدن سؤال ایتدیکده) (امک عليك لسانک و لبسک
یتک و ابک علی خطیتک) بیور دیلر یعنی لسانکی حفظ و امساک ایله ناسدن عزلت ایدوب
یتک ملازمت ایله و صدور ایدن خطا که بکالیه دیمکدر (امام ترمذی و ابن ماجه رجوعا لله
تعالی ابوهریره رضی الله تعالی عنهدن (من حسن اسلام امره ترک ما لا یغنیه) حدیث شریف
بلاغت تحدیثی روایت ایتلردر (قلت) اعلام دین بیانجه مفهومی حکمت لزومی مرد
مسلمک اسلامک کوزلاکنددر مالا یعنی ترک ایتسی دیمکدر شراح حدیث بیان ایتلردر که اسلام
فی حد ذاته حسن ایدده بر شبتک حتی اول شبتک غیردر مثلا آتک بروتنی آتک غیری و مسکک
راحت طیه سی مسکک غیری و حلاوت غسل عسک غیری اولدیغی کی اسلامک حتی دخی
ترک مالا یعنی در قبح شر دخی یوقیلدندر یعنی شرک غیردر مرد مسلمک مالا یعنی کندیکن معاشده
یعنی دنیاده بقای وجودیه و ستر عورتیه و عفت ماده شهوتیه متعلق اولان امور ضروریه سیدر
و یونلردن زیاده سی ما یعنی اولوب مالا یعنی در فی الحقیقه مسلم امور ضروریه مذکورده به
حصرده کافه آفت و شریدن سالم اولور (امام غزالی قدس سره مالا یعنی ترک
امر یقنده * حد ما لا یعنی هوالذی لو ترک لم یقت به ثواب ولم یخیر به ضرر و من اقتصر
من الکلام علی هذا قل کلامه فلیحاسب العبد نفسه عند ذکر ما لا یغنیه انه لو ذکر الله تعالی
لکان ذلک کثرا من کثور السعادة فکيف یترک کثرا من کثور السعادة و یاخذ
بدله هذا * یعنی مالا یعنی شول نسنه در که ترک اولدیغی وقتده بر ثواب اولوب وافی فعل ایله
بر ضرری موجب اولیه دیو تعریف الیش و بر کیمه تکلمه دخی یوحاله رعایت وقصر ایدالبته
کلامی آزاوور ایددی عبد مالا یعنی ذکر عندده یعنی اجرائی قصده اگر ذکر الله ایله
کنوز سعادتدن بر کثرت مذکور بدکنده مالا یعنی التوری دیو نفسیه محاسبه ایلسون اشو
وجهله محاسبه ایدرسه البته مالا یعنی فی قولا وفعلا ترک ایدر و محبوب اسلامه حسن و آن و بر
دیمی اشراپ و تنبیه بیورمشدر (صاحب مستطرف بو معنده احادیث شریفه جوقدر بزم
ذکر ایلدیکمز موفق اولانلره کافی و وافیدر اما سلفدن یو باید یازیلان آثار لایمده و لایحصار لکن
انلرک بزیاده سی ذکر شروع ایدده لم دیو بوجه آتی ذکر ایدر و فی الحقیقه اصلین اصلین دین
اسلام اولان کتاب و سندن نقل ایلدیکی آیات و احادیثک کافیه و در نادانی به شافیه ایدوکی
پدیهدر (قس بن ساعده و اکم بن صبی بومان ایام صحبت ایدر لایکن انلردن بری بی آمده
عیویدن نه مقدار بولنک دیدکده مخاطب اولان نوع انسانده مشاهده اولان عیوب و قصورک
تعدادی ممکن دکلدر لکن انسانده بر خصلت وارد انسان اول خصلتی استعمال ایدر ایسه
جیع عیوبدن سالم و میرا اولور اول خصلت حفظ لساندر دیو و ردیکی جواب صواب نصایده
اتفاق ایلدیکلری محکیدر (امام شافعی حضرتلری قرناستدن ربیع نامذاته باربع مالا یعنی
تکلم اتمه زیر اسن برکله تکلم ایلدیککده اول کله سکامالک اوور سن ایسه اکامالک اوله مر سن
بیورمشدر که عین حکمتدر (وینه امام مشارالیه * مثل اللسان مثل السبع ان لم توفقه عدا علیک *

(بیورمشدر)

بیورمشدر که مفادی * لسان بریحی حیوان کیدر اگر جانوری ربط اغترایسک سکاتعدی ایدر
وصلار یعنی لسانکی سکوت ایله حفظ ایتکده سکا زبانی طوقیمدیکدر (و بو معنده * احفظ لسانک
ایها الانسان * لا یلدغک انه نعان * کم فی المقابر من قتل لسانه * کانت تهاب لقائه
الشجعان * قطعته سی نظم ایتلردر (مائی ای انسان سن لسانکی حفظ ایله تا که سنی صوفیه
زیر لسان از در در مقابره لسانی سبیله مقتول اولش جوق کیمه وارد در که انلرک لقاستدن
بهادرله خوف و مهابت عارض اولور دی دیمکدر (اسعد فقیرک بو معنده کوردیکی فارسی
قطعه اردن * ایزد چو بنا کرد بحکمت دل و جان * در هر عضو مصطنع کردنهان *
* کر مقصدی دیده نبود یز زبان * محبوس نمیکرد بزندان دهان * حضرت علی رضی الله
تعالی عنه * اذا تم عقل نقص الکلام * بیورمشدر یعنی عقل تمام اولدیغی وقتده کلام ناقص
اولور یعنی آرسونیک عقلک کانه دلیلدر دیمکدر (وعرب العرب ایدن بری * رب منطق صدع
جعا و سکوت شعب صدعا * دیمشدر که جوق لسان و جوق سوزوار در که جاعتی بریشان
ایدر و جوق سکوت وارد که پریشانی جمع ایدر دیمکدر (و هب بن الوردی دیمشدر که تحقیقا
حکمت اون جزیه تقسیم اولوب طقوزی صمت و سکوتده و اونجیبی عزلت ناسده مندر جدر
کلامی یز بالغ اولدی دیمشدر (وعلی بن هشام * لعمرک ان الخلیف بن لاهله * و ما الخلیف الا عاده
و تحمل * اذا لم یکن صمت الفی عن نداه * و عی فان الصمت اولی واسم * قطعته سن نظم
ایتلردر مائی قسم ایدر مکده حلی فی الحقیقه حلیه زینتدر لکن عجزدن اولوب بلکه حین غضبه
نهدیدنی بقاعده قدرته یله اولور سه مقبولدر و صمت و سکوت دخی عجزدن یا خود سویلنلان
کلامک مضری کور یله ترک ندامتدن ناشی اولمادیغی وقتده اولی واسم اولور دیمکدر فندبر (ابن
عینه رحمه الله تعالی دیمشدر که بر کیمه عمل خیردن محروم ایسه باری سکوت ایلسون اگر سکوتدن دخی
محروم اولوب اغزیننه کلانی سوبلرسه همان اول اولسونکه انک موتی حقده خیر محضدر دیمشدر
(رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم افتدیر انی ذررضی الله عنه خطایای ابا ذر خیردن
ما عبادده صمت و سکوت ملازمت و مداومت ایله زبر صمت و سکوت شیطانی طرد و ابعاد ایدوب
امر دینکک اوزرینه سکا امانه ایلر مالدده روایت وارد او کافال علیه الصلاة والسلام * و دخی
من نطق فی غیر خیر فقد لقی ومن نظر فی غیر اعتبار فقد سهی ومن سکت فی غیر فکر فقد لهی *
کلاملری حکما سوزلرنددر یعنی بر کیمه خبر کلامدن غیریده تکلم ایلرسه تحقیق لغو و هذیان
ایتمش و عبرت اولده رفی اشیا به نظر ایلرسه سهو و خطا ایش و بر کیمه قدرت حتی تفکر
ایتلردر صمت و سکوت ایلرسه لهو و لعب قیلش اولور (وینه بو معنده * ولوقرات صحیفنک
لا غدت صحیفنک ولورایت فی میراتک نختمت علی لسانک * یعنی اگر صحیفه اعمالکی
او قوش اولسیدک صحیفه کی اغناد ایدر یعنی قلیچکی قشند قور یعنی بر اجدده جورا بجز و میرانکده کنی
کور سن ایدی لسانکده مهر اوور ایدک کلامی دخی حکما مواظبتنددر (بعض حکما * اذا
اعتجک الکلام فاصمت و اذا اعتجک الصمت فتکلم * دیمشدر (قلت) یعنی تکلمه خواهشک
اولدقده صرصر و صمت خواهشک اولدقده سوبله یا خود کسرا النفس بر سوز سکا غرور و کبر ابرار
ایلدیکی وقتده صرصر و صمت دخی عجب و بر سه سوبله دیمکدر (ینه کلام عقلا دندر که دیمشدر
بعضا سکوت کلامدن ابلغ دوشر زبر اسفها سکا اطاله لسان ایلدکدرند * اکا جوابده سکوتله
معامله ایلدیککده قطع رشتنه مغاله ایله سن سلامت بو اور سن اول ایسه ملزم اولور تکلم مستطرفک
غیری کتب محاضرات دیکرده منظور اسعد فقیر اولان * من اجاب السیفه سغه و من سکت
عن جوابه نه * کلامی کلام مذکور مؤیددر (رئیس قبیله اولان احذک داخل دائرة محکومیتی

اولان بر جله اخف قبیله كرك ایچنده ساوا ملا کبروا کتر دکل ایکن نه سببه منی حاکم قبیله اولدی
دیو سوال اولدقده اولر جل اخفك نفسه قهری قوتلو اولسی یعنی زمام نفسه مالك اولوب
عدالت اوزره بولمسی یادی ریاستی اولدی دیمشدر (قلت) قبیله اخفندن اولاندر جل مذکورك
شوخیواندن مستفاد اولدیغی اوزره اهل درایت بذات ایتمش اعتقادی اوزره انك دخی سرکارده
بولوب بر پالطه صاب و بر پاپویه سنك امتزاج نصاب اولسی معقول ایکن دون پایه فالدیغی
غالباً نظر معماره نصادق ایتمك كرك دیوا اگر چه مؤلدر لکن حقیقتده هر رشوات تصرف الهی ایل
اولدیغی جزم ایدوب وساوس خاطری فالدره قدن اسطر طریق یوقدر و یو یوله در والسلام
(منقولدر که عهد قدیمده اهل رأفت و حکمتدن بولان عجم و روم و چین و هند ملوک احوال
ممالکارتی نجس ورؤیت ضمننده دور بلاد ایدر ك سرحدك برنده مصالح بولماریله کورشمك
طر یقبه بریره کلوب خلل صحبتده (ملك فرس بن برکه سو یلدیکم سوزده ندامت ایچوب
لکن سو یلدیکده مرا ندامت ایندم (وملك قیصر بن دیمدیکم سوزك ردینه دیدیکم سوزدن
ز یاده قادرم (وملك چین بن سو یله مدیکم سوزه مالك اولدم لکن سو یلدیکده اول سوز بکا
مالك اولدی (وملك هند بن شول سوزی سو یلینه نجب ایدر مکه اگر اول سوز رفیع یعنی فاش
اولدیغی وقتده قائله ضرور پردی یوق فاش اولمادیغی تقدیرجه قائلی اندن بر منفعت کورمدی
دیوب کلام مالایغی بی تربیف ایدیلر (ملوك قدیم ایچامدن بهرام بر کیجه باغچه خاصنده
اوطورر کن کوشنه بر قوش صداسی کلوز فی الحال تیر اتوب تیری قوشه اصابت ایندکده
اسانی حفظ ایلك قوشه وانسانه نه کوزل شیدر اگر بو حیوان لسانی حفظ ایدیدی تلف
اولمادی دیمشدر (حضرت علی رضی الله تعالی عنهدن روایت اولمكده صحت و سکونی
زیاده اولانک مهابتی ارتق اولور یور مشدر (عرو بن العاص حضرتلری کلام دوا کیدر که
اقتضاسی مقداری استعمال اولور سه نفع و پر یوق مقداری لازمندن زیاده قیلور سه
دواسی بادی هلاک اولور دیمشدر (لقمان حضرتلری اوغلونه وصیتده دیمشدر که
ای اوغلم ناس سخن و کلاملرله افتخار ایلدکلر نه سنده صحت و سکونک ایله افتخار ایل
زیرا لسان هر اخشام و صیاحده سائر اعضا و جوارحه نه حالده سکر دیواستفسار ایلدکده
سائر اعضا و جوارح سن برزی حائزه ترك ایدرایسک خیر و صلاح اوزره بر دیو جواب و پروردیش
یومنهانی افاده ده شاعر * احفظ لسانك لاتقول فتنی * ان البلاء موکل بالنطق * یعنی نظم
ایتمشدر که معناسی لسانی حفظ ایدوب هر شئی نفوذ و تکلم ایله که بلایه مبتلا اولور سن زرا
بلانطق و تکلم موکلدر دیمکدر (الفصل الثاني فی تحریم الغیبه) ایکن فی فصل
غیبت حرمتی یاننده در (قلت) غیبت کسر به غیبت اغتیبادن اولورق بر مستور کیمسه نك غیبتده
یعنی آردنجه اشتدیکي وقتده غناك اوله جفی کلانی تفوهك اسیدر و غیبتک قبحله غائب اولق
معنا سنده مصدر در فلیحفظ (صاحب مستطرف دیر که معلوم اولسونکده غیبت افصح قیامندن
بر صفت ذمیه در واکثر ناس بوصفته مبتلادر و یوندن سالم اولان قلیلدر و غیبت انسانده
کریه اعتقاد اولسان مساوی بی غیبتده ذکر در دینده اولسون یاننده و یانفتنده یا خلقتنده
و یا خلقتنده و یا مالنده و یا اولادنده و یا زوجنده و یا خادمنده و یا عامه سنده و یا ثوبنده و یا مشی
و یا حر کتنده و یا تدبیرنده و یا طعمنده و دخی بونلره بکتر شیلدره اولسون و دخی غیبت یا لکر لسانه
مخصوص اولوب کاتب و رزم یا خود کوز وال و یا ش و دخی سائر شیلرله اشاره دخی شاملدر
(امادینده غیبت بیعتان و زکات و رزم و خائن و ظالم و والدیننه غاصیدر و طهارتی کوزتمز و غیبتدن
اجتناب ایتمدیمکي (امادینده اولان غیبت کور و طوبال و چاقلی و قصیر القامه و غایت اوزون

و فرم بوزل و صاری دیمک کیدر (امادینیه متعلق اولان اموره غیبت مثلاً ادیسر و لا ابالی اولوب
اصلاح صایمز کورت کلامه مبتلا و حقوق و حقوق او یور و نقصی یتله باباسی فرومایه و دولکر
ورنجبر کی اصنافک اداسینددر و سبی الخلق و متکبر و مریاتی و مغرور و عجول و جبار و اتوایی پس
ورینه سی تحمل ایتمایکن اعلا اتوب کبر و مغلس یا خود مغول و خیس و عامه سی و قسی بولک و یا خود
پک کوچک و کبری و عیالی عقیقه دکل و اولادی او یغونسر یا خود اولاد و عیالی کوزل لکن کندی
انلر کی دکل و فلان آدم آخر متکبرانه یور دیمک کیدر (اماسیاست و تدبیرده غیبت مثلاً فلان والی
و حاکمک سیاست و اداره ایالت و لواء بلده ده قصوری وار و مصالح عباد الهی رؤیت ایده میور
یا خود فلان حاکم و قاضی شرعه کور میور دیمک و بونلرک امثالیدر (امام مسلم و ابوداود و ترمذی
و نسائی ابو هریره رضی الله تعالی عنهدن اشو حدیث شریفی روایت ایتمشدر و ترمذی
حدیث حسن صحیح دیمشدر روایت ایلمشدر که قال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم (اندرن
ما الغیبه قالوا الله ورسوله اعلم قال ذکرک اخک بما یکره قبل وان کان فی اخي ما أقول قال وان کان
فی اخيك ما تقول فقد اغتبته وان لم یکن فیہ ما تقول فقد بهتته) مالی رسول خدا صلی الله تعالی
علیه وسلم افدیم غیبت ندریلور مکر دیو اصحابه تعلیماسوال میور دقلرنده الله و رسول ایلمشدر
دیدکلرنده معلوم اوله که غیبت مؤمن قرتداشکرک کریه عد ایلدیکي شئی ذکر ایلمکر در یورنجیه
یا رسول الله ذکر ایلدیکم شیار مؤمن قرتداشکرده و ارایسه غیبت اولور می دیو مخاطبین سوال
ایلمشکلرنده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم افدیم ذکر ایلدیکم شیار قرتداشکرده و ارایسه
غیبت ایتمش اولور سکر اکر یوق ایسه بهتان ایلمش اولور سکر میور دیلر که نصوص
سائر دلالتجه بهتان ایسه غیبتدن افصح و اشهددر (جامع صغیرده الحق) الغیبه ذکرک
اخاک بما یکره (مقدار ایله مستوردر و مناوی محقق اخاک فی الدین یعنی ایمانده قرتداش دیواخی قید
و صاحب مستطرف آسا غیبت لفظ و کاتب و رزم و اشارت و محاکاة یعنی تخیلات و تشبیهات
شق و فک بریله اولور دیو تعمیم و غیبت اولنان کیمسه و اصل اولدقده کوجه کیده جکی شئی دین
و دنیا و خلق و خلق و اهل و خادمته شاملدر دیو کذلک تعمیم ایلمشدر (ودخی امام ترمذی و ابوداود
رجعه الله تعالی عابثه صدیقه رضی الله تعالی عنهدن تخریج و روایت ایلمشدر که حضرت
صدیقه قلت لنبی صلی الله تعالی علیه وسلم حسبک فی صفة کذا و کذا یعنی بی ای کر مه زوجات
ظاهر اتدن اولان صغیرده شو و بوسره کفایت ایدر دیم بعض روات قوتجه صفة ک قصیر
ایدو کنه نعر یض ایتمش حضرت صدیقه بکا جوابده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری
(لقد قلت لکة لومرجت ماء البحر لمرجته) میور دیلر دیمشدر یعنی ای عایشه برکه سو یله دکه که
در پایه مختلط اولسه افساد ایدر ایدی دیمکدر (ابوداود حضرت انس رضی الله تعالی عنهدن
تخریج و روایت ایدر که قال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم (لما عرج بی مررت باقوام اہم
انظفار من نحاس یخمشون وجوههم و صدورهم فقلت من هؤلاء یا جبرائیل قال هؤلاء الذین یأکلون
لحوم الناس و یقعون فی اعراضهم) میور دیلر مالی رسول الله صلی الله علیه وسلم میور مشر که معراج
ایله تشریف اولندیمده براز قوماره تصادف ایلد مکه انلرک طراقلری باقردن اولوب بوزلر بی
و کوکب لری انلر ایله طر مارلر جبرائیل علیه السلامه بونلر کیلمر در دیو سوال ایلدیکمده بونلر انسان
انلر بی یتلم و عرض ناسده دخل ایدلر یعنی دنیاده ناسی ذم و غیبت ایله عرضلری پامال ایدلر در
دیدي دیمکدر (قلت) مناوی محقق دیر که اشو طریقه روی و صدی طریقه عربستانده مألوف
اولدیغی اوزره جنازه نوحه و فریاد ایدن قاریلرک صفت و حالیدر افصح حالده صفات نسادن اولوب
صفات رجال اولیان شیار ایله بیان حال و حزن اهل غیبت اسوه جرانده اولدقلر بی اشعار در انتهی

وردی عن جابر عن النبي صلى الله تعالى عليه وسلم (قال يا ايكم والغيبه فان الغيبه اشد من الزنا) ثم قال رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم ان الرجل ليرقى فيتوب الله عليه وان صاحب الغيبه لم يغفر له حتى يغفر له صاحبا) اشبه حديث شريف روايت کرده جابر رضي الله تعالى عنه اولديني مستطرفه محرره لکن جامع صغيره ابو سعيد الخدري دن دخی مروی اید وکی و ثم قال ايله آریلوب (من الزنا) دن صکره مقام بیان وجهه (ان الرجل الخ) دیوسطور در و مالی صافنک غیتدن یعنی عن ظهر القیب بر منوال اشارت سابقه شقوقدن برینی و بلکه قلب ايله ذکر غیتدنکه اشبو غیتنک کاهی زناک کاهندن اشد در یعنی جراسی اندن زیاده اولور زیرا رجل وانساندن حسب البشر به بعضا زنا فعل اقبح صادر اولوب اندن توبه واستغفار ایلد کده حق تعالی رحمت واسعه سیله توبه سن قبول ايله احسان پیورده جرادن قوریلور لکن غیتنه صاحب ومقارن اولنه یعنی غیت ایلدیجی به توبه ایدر ایه ده عادل مطلق اولان حق تعالی غیت ایلدیجی کیسه حلال ایلد کجه مغفرت قیلر ایلدی حلال ایتسه یا خود استعمال ایلد کجه غیت وفات ایدر سه تدارک استعمال متعذر اولد یقندن اشدیت مذکور تحقیق ایدر دیکدر حضرت انس دن روایت اولمشکه بر کیسه مسلخی غیت ولحومنی اکل ایلد یا خود والی وضایطه غمر ایلد یوم قیامده کوزلی کول اوله رق کتور یلوب ویل وعذاب ایلد ندا اولتور اول کیسه اقرار ییلور لکن اقرار بی اتی کال تغیردن یله مرز (معاویه بن قره ناسک نزد الهیده افضل واشرفی قلب و دروند بر فرده بغض وعداوتی اولوب وناسی غیت ایلاندر دیمشدر) امیر بن عیم اولان احنف بن قیس تابعی تشکرا بنده ابکی خصلت حیده وارد که برینی مجلسدن بر کیسه قالدقده انی غیت ایلد (ایکیجی رقوم بی امور ومصلحتلرینه ادخال ایلد کجه امورلرینه مدخله ایلد دیمشدر زهی خصلت) ربیع بن خثیم رجه الله تعالی به برنی بر احدی غیت ایلدیکنک حالده کورد یکنم یوقدر دید کلدن نه سجدن راضی دکلکه انک محاسبه سندن فارغ اولوب ده یعنی خلاص بولوبده انی ذم ناس ایلد مشغول ایده یم دیوب شویق انشاد ایلدی * نفسی ابکی است ابکی لغیرها * نفسی من نفسی عن الناس شاغل * مال یت ایلدیجی بن نفسه اغلرم نفسک غیر بنه اغلرم نفسم بنه نفسک اثم ومحاسبه سیله اشغال ايله ناسدن غافل وشاغلدن (محمد ابن حرب دیمشدر که ابتدا صابونی ایجاد ایلان سلیمان بن داود علیه السلام وسویق ایجاد ایدن ذو القرنین وکا غدی ایجاد ایلان یوسف علیه السلام وکاغدر ابتدا کاتب واسلامده شهرلر و مدینلر بنا ایده نک ابتدای حجاجدر و خبر رفاق یعنی خبر جنسندن کرده وجورک وحلقه کی شیری ایجاد ایدن نمرود وغیت ایده نک ابتدای ابلس علیه السلام در که آدم علیه السلامی غیت ایلدی ذکر اولان سویق وانقولیده پسته دید کلدی معروف نسته که ما کولات قسندنردیو تعریف اولمشدر لکن قاموسده السویق کامیر معلوم دیمشدر وسای نام لغت معتبرده السویق پست کندنم جوشیده دیوتغیر اولمش و کندنم رفته ارزن یعنی طارو دخی کورمشدر بوصورنده طارودن و بده ایدن دخی یا ایلدیجی و عربستانده دخی شایکان ایدوی ظاهر اولور (روایت اولمشکه حق سبحانه وتعالی موسی علیه السلام غیت ایدن توبه ایدر ایه ده جنه داخل اولنلرک آخری وغیتنه مصر اولور ایه یعنی توبه به موفق اولماز ایه تاره داخل اولنلرک اولیدر دیو وحی الهی اولشدر (متصف اولماز ایلد اخلاق حسنه ایلد سنی مدهانه بولنلرک ویاها ستایش ایدن دیندن امین اوله که متخلق اولماز ایلد اوصاف ذمیه ایلد دخی غیاثکده سکا استاد ایدر وزد کده آخری غیت ایدن شخص بده اعتماد اتمه که سنی دخی غیرک عنده غیت ایدر مقالی کلات سنیه اشلاقدن (حسن بصری حضرت تارینه فلان آدم سنی غیت

ایندی دید کلدن و او ادمه بر طبق خرما هویه کوندردی حریفه حیرت کلوب همان حضور حسن بصری به رومال وین سزی غیت ایتشکن هدیه ارسالنه بادی ندر دیوسوال ایتد کده یاسن بکا حسنا کی اهدا ایتد کده مکافاتی حر ادا ایلد یم پیور دیلر (این مبارکدن روایت اولمشکه اگر بر کیسه بی غیت حر ادا ایلسم ایدی بابای و انانی غیت ایدر ایدم زیرا غیت ایلد حسنام غیت ایتدیکم کسانه کیدر والدینم ایه بو حسنا سائرلندن احقدر (وصاحب المستطرف دیر که بر انسان انسان آخری محاکات ایدر سه یعنی تقلیدنی ایدر ایه مثلا تقلیدنی ایلدیجی کیسه طوبال ایه طوبال یوریک کی وسائر تنقیص حر ادا ایلدیجی هیناک تقلیدنی ایتد کی یونلرک جله سی حر ایدر و بعض متفقهین ومتعبدین یعنی کندن و بی فقیه وعابد بکرشمس ریاکارانک کو باغیت کاهنده بولنلرک زعیله نعلیضا غیتلری مثلا برینک حال نشکدر دیو صورلدقده جوابلرند الله تعالی بزی وانی اصلاح ومغفرت ایلسون وجناب حقندن عفو وعافیت استرز وخدا به تال اولسونکه بری ظلمه قیوسنه وارمغه مبتلا ایتادی وشردن حقه صغندی وخدا بری قلت حیا دن حفظ ایده کی دعا ایدر که بوسوزلر تصریحندن ایلدر که اول ذکر اولان آدمی عین تنقیص ونعییدر (ودخی معلوم اوله که غیت ذکر ایده نه حرام اولدیجی کی استماع ایده نه دخی حر ایدر بوقدر برجه بر انسان برینی غیت ایلد کده ضرر خوفی یوق ایه منع ونهی ایلد لازمدر ضرر خوفی وار ایه قیلدن نهی وانکار ایدوب مجلسدن ممکن اولور سه قالدقده دخی اسان ایلد غیت ایتد حر ایدر دیوبده قیلدن استماعنی استرایسه بعض علما بوصفت العیاذ بالله تقادیر زیرا الله تعالی وتقدرس * واذارایت الذین یخوضون فی آياتنا فاعرض عنهم * پیورمشدر که مطلقا مجلس سوده بولنلرک اورادن صاوشمه اشارت وارد دیلر و مجلس غیتدن قالدقمه دلیلدر دیلر انشی مالی حضرت رسالتنه خطا با تکذیب واستهزاء وطن ایلد آیات قرآنی به خوض وتعرض ایدن کفاری کوردیک و فتنه بمجلسلرندن قالدق دیمکدر و بومعاده انشاد اولان اشعاردندر * وسمک صن عن سماع القبیح * کصون اللسان عن النطق به * فانک عند سماع القبیح * شربکا لقائه فانه * یعنی لسانکی قبیح اولان سوزلردن حفظ وصیانت ایتدیک ککی قولاعکی دخی استماع قیلدن حفظ ایلد زیرا سماع قیلدن قاچرایسک کاهنده فائله شربک اولور سن پس یو بنده منته اول یعنی همان غیت دکلک صاوش دیمکدر ﴿ الفصل الثالث فی السعایه والنمجه ﴾ فصول عدیده دن اشبو اوچجی فصل سعایه ونیمه نک حرمتی بیاننده در (قلت) سعی با ایلد صله لنورسه یعنی سعی به دینورسه نیمه وغر معنا سندر که ترکیده قوعملق دینور ونعام دخی اصطلاح اهل شرعه لفته همس وحرکت حقیقه معناسنه اولان نیمه دن مأخوذ اوله بق بر کیسه نک کرک او کیسه نک وکرک نقل ایلدیجی کیسه نک یا خود آخر کیسه نک عندلرند اولان حالتی افسادا عبارة یا خود اشاره ویا یونلرک غیرله اشاعه واطهار و اخباردر قال الله تعالی ﴿ ولا تطع کل خلاف مهین هارمه شاه یتیم مناع الخیر معتد انیم عتل بعد ذلک زنیتم ﴾ اشبو آیت نهی نیمه بی ناطقد در مال شرفی اولنده واقع ﴿ فلا تطع الکذبین ودوا لوتدن فیدهنون ﴾ منطقوی انضامیه ختم اتیب علیه الصلاة والسلامه خطانا مشرک اهل مکبه اطاعت فیلد که قرآنی مکذبلردن وانلر کتیلور مدهانه ایتکی تمی ایدر تا که انلرده سکا مدهانه ایده ر یعنی استزل که شرکدن نهی ترکیه تلاین ایده سن یا خود کاهیمه شرکده انلره توافقی ایده سن انلر دخی ترک طاعله سکا تلاین ایده ر ودخی شول کیسه به هر وخلاف مهین هارمه اطاعت ایتد که حق و باطلده یعنی بولدر حقیر ار ایدر ز غیر بی زیاده غیت ایدیمیدر قوعملق وجهیه نقال کلامدر ایمان و اتفاق

وعلی صاحب ن اولان خبری ناسیدن زیاده منع ایدیدر ظلمه متجاوزدر کثیر الانامدر غلیظ القلب
اولوب باطله خصوصتده شدت ایدر ذکر اولنان اوصافله انصافدن صکره متصل اولدینی نسی
ادعا ایدر دیمکدر (صاحب مستطرف تمامک خست و رذیلت و سقوط رتبت و منزلتی عاقل
اولنه ایدن اجتنابه دلیل کافیدر دیمش و همازی * الغتاب الذی یا کل لحوم الناس الطامع
فیه * ایله تعریف ایتشد (وحسن بصری حضرتاری بر حمله مؤمن قرنداشک احوالنه
یدیه و کوزله و قاشیله و کر بکله اشارت ایدن شخصدر که همزه و لمزدخی اودر یورمشدر) امام
علی ایله حسن بصری رضی الله تعالی عنهما عتل سببی الخلق اولان شخص فاحشدر
یورمشدر (اما ابن عباس رضی الله تعالی عنهما عتل زیاده ایله جری و جور اولان منافق ایله
تفسیر ایتشد (و عبید بن عمر زیاده اکول و شروب شخص قوی ایله) و کلبی کفرنه شدید ایله
(و به ضلوعتل باطله خصوصتی شدید و زنجی باباسی کیم اولدینی یلیغیان ایله تفسیر ایتشد
(و شاعر عرب عرابه چونده زنجی بومعی اوزره * زنجی لبس یعرف من ابوه * بنی الام ذوحسب
لیم * دیمشدر که مالی بنم هجو ایتدیکم باباسی کیم اولدینی یلیغیان زنجیدر و اناسی فاجر حسب
لیم صاحبدر دیمکدر (امام بخاری و مسلم رحمهما الله تعالی ابوهریره رضی الله تعالی عنهدن
(لایدخل الجنة تمام) حدیث شریفی روایت ایتشددر یعنی تمام اولان کیمه جنته داخل اولماز
دیمکدر (اسعد فقیه در که شراح حدیثک بیانرجه اشوح حدیث و (لایدخل الجنة الارجم) و (لا
یدخل الجنة قاطع) و (لایدخل الجنة خب ولا یخجل) کبی احادیث شریفه (حتی یطهر بالثار)
یعنی جنته داخل اولماز لجهنم ایله تطهر اولماز فیه قیدیه مقیددر ایتدی (روایت اولتمشکه
رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلم ایکی قبره مرورلرنده یوردینر که شوقیرک صاحبی عذاب
اولتورل نه یوک کاهده عذاب اولتورل اما بریسی نمیمه ایله مشی ایدردی یعنی قوضه لیمی ایدی
و اما آخری بولندن استبرای ایلزایدی دیدیلر (حجة الاسلام ابو حامد الغزالی حضرتاری دیمشدر که
نیمه اکثر یاغیرک کلامی کیم حقتده سولندی ایسه او کیمه به نقله اطلاق او انور مثلا فلان
آدمی سنک حقتده شونی و بونی سولندی دیمک کبی دیوتعرف ایتشددر بویه اولدینی وقتده
انسانه لایق و لازم اولان اودر که احوال ناسدن نه بی کور و واستماع ایدر ایسه سکوت ایتکدر یعنی
اوه بصرو مجموعی آخره نقل ایتجه مکر که نقل و حکایه سنده مؤمن قرنداشته نفع و فائده اوله باخود
بر معصیت و مضرتی دفع اوله و هر یکندی به نیمه نقل اولنان ذواته دخی لایقدر که فلان سکا
شویه دیدیکی وقتده تصدیق ایتجه زیر تمام فاسق مردود الخبردر یعنی خبر و شهادتی مقبول
دکدر و دخی اول غامه بونی بردخی ایتجه نیمه قبح نسندهر دیو نصیحت ایده و اکا الله ایچون بغض
ایده زیر تمام عند الله بغضدر و بغض فی الله واجددر و اول تمامک خبر به کندیسندن شویه
دیددی دیوتقل خبر اولنان کیمه به دخی سوه ظن ایدوب صفوتی بوزمه زیر اجتناب حق عزوجل
بر یا ایها الذین آمنوا اجتنبوا کثیرا من الظن ان بعض الظن اثم * الا یه یورمشدر ایتدی (قلت)
ذکر اولنان عبارده مثلا فلان آدمی سنک حقتده شونی و بونی سولندی دیمک کبی کلامی
حجة الاسلام کفوله فلان نقول فیک کذا قولی ترجمه سیدر اشبو عبارده عربیه دنصکره دست
ذخیره بولنان نسخ اصلده فالجیه خط و حبر سرخله (فیغنی للانسان الخ) مقالنده فیغنی لفظی
مطلب مستقل صورتده فاصله لیجه یازمش اولسی یعنی الخ حضرت غزالی مقول اولدینی باخود
صاحب المستطرف کلامی اولسی بمختلدر فتأمل مال آیت مذکوره ای مؤمنین سزظنک کثیرندن
اجتناب اوزره اولک زیرا ظنک بعضی عقوبته مستحق اولان ذنب و کاهدر و اول ذنب اولان
ظن بعض ایسه ده کثیردور را که مؤمنلره اولان ظندر دیمکدر (قلت) یضاوی حضرتاری دیر که

کثیر الظنک ایهام اولسی یعنی اجتناب اولنه حق ظن نه مقوله اولسی تصریح یوزلما دینی
هر ظنده ظنک قننی قیلندن ایدوک بلمک ایچون احتیاط و تأمل اولمق نکته سیچوندن زیر اجتناب
و یقینک دونده اولان ظن اوج نوعدر اولکبسی فضائل اعمالده ادله اولان ظن و حق تعالیله اولان
حسن ظن کیمه بولنرده اولان ظنه اتباع واجددر ایتکبسی علم حالده اولان معتقدات الهیات و نبوتده
اولان ظن و شک و مؤمننه اولان سوه ظنکه بوظنلر خرامدر اوجنجبسی امور معاشیه دنیویه ده
اولان ظندر که بوظن مجاهدرا تهی ایمانه متصف اولنر سزظندن اجتناب کیمه ایله اجتناب
ایلدک یعنی دفعه ظنکرا ایله علی ایچون بعد الاحتیاط و التأمل اتباع واجب اولان ظندن اولدینی
بلندیکی وقتده اتباع ایلدک دلیل ظنی ایله ثابت اولان عملیات کبی زیرا بعض ظن عقوبته مستحق
اولان ذنب و کاهدر الهیات و نبوتده نص قطعی موجود ایکن اول نصه مخالف ظن ایله
و مؤمننه اولان ظن سوه کیمه بولنر خرامدر دیمکدر (روایت اولتمشکه عهد صدر اول اسلامده
بصره امیر و والی بلال بن ابی برده به بر کیمه کلوب بر آدمی بی غر و نمیمه ایلدکده بلال باهر
الافضال اول غازه شمندی سن کیت سندن و ایدن کشف حال ایدلم دیو یوز و برمدی برده لدی
التحقیق غازه مر قومک غیر شده یعنی ولد زنا اولدینی تبیین ایدر (ابو موسی الاشعری رضی الله عنه
* لایبغی علی الناس الا ولده بنی * دیمشدر یعنی ناسه اضرار و بنی و طفیان ایلان ایچون ولد
زنا ایلر دیمکدر (روایت اولتمشکه رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلم افندی (الا خبرکم بشرارکم
قالوا بلی یا رسول الله قال من شرارکم المشاؤون بالنیمه المفسدون بین الاحبه الباغون العیوب)
یوردیلر یعنی رکن رسول علیه الصلوة و التحیه اتم سزله شرار ناسی خبر و ره بمعنی یوردلرنده
اصحاب گرام یا رسول الله خبر و یرک دیدلرنده رسول الله صلی الله علیه و سلم افندی ناسک شراری
نیمه ایله مشی ایدوب احباب یعنی افساد و احبابک عیالری کشف و اظهار ایدلردر یوردیلر (ابوهریره
رضی الله عنهدن روایت اولتمشکه قال رسول الله صلی الله علیه و سلم ملعون ذوالوجهین ملعون
ذواللسانین ملعون کل شفار ملعون کل قتات ملعون کل غام ملعون کل منان) یوردیلر ذوالوجهین
طرفیه بر برینه منافق صورتلر ایله کوریتان منافق معانسه مستعملدر ترکیده دخی ایکی یوزلو
دیرل ذو اللسانین دخی بومعنا به در که تفسیر موقعده در شفار ناس پیننده سوز صید ایدوب
انکاه القاء عداوت ایدندر قتات کذاب و زننده تمامدر یاخود خلقک خبری اولمق سزین کبر اوجه
سوزلی غی تجسس ایدوب دکلیان شخصدر کر که اول سوز ایله تماملق اینسون کر که ایتسون منان
بر کیمه به خیر ایدوب بعده اول کیمه به قول و فعلان و اذی ایدندر اشته بومقوله اشخاصک طوبو
بر موجب حدیث شریف رحمت حقدن مردود زدر (قلت) اشبو حدیث شریف ایله
حدیث اول جامع الصغیره عبارده محرره اوزره بولنه مدی فقط (ذو الوجهین فی الدنیا یا فی
یوم القیمه وله وجهان من نار) حدیث شریفی مضبوطدر که مفهوم دنیاده ایکی یوزلو اولان
قیامت کوننده کتد و سیچون اشدن ایکی وجهی اولدینی حالده کلور دیمکدر مناوی
محقق ذوالوجهینی شول شخصدر که صیغه و خدا ما هر که استدیکی و سودیکی طورده کوریندر
و کندوی او کس ایله بکرتک محبت و اتحاد و اول کسک غیریه به یعنی ضدینه مخالف کوستر اشته
او شخص افسادی و اصول نفاقدن بر اصلی ارتکابی اوزرینه جزا اوله رفی ایکی وجه مذکور
اوزره حشر اولور دیوتعرف و توجیه ایتش و بعض اهل حدیث دخی موقوف اولان محشرده
بین الخلاق ایکی یوزلی اولان صورت مذکورده مشهور و قرین زجر اولور مادامکه وضع مذکورده
بر غرض صحیح و مصلحت اولیه اما سزیدن نفسی و خلقی و قایه و اتقا و تألیف قلوب کبی بر مصلحت
منتهنده اولورسه بوسورتده اولان ایکی یوزلیک حسن و مرغوب فیه در بناء علیه بعض خبر

بشارت اولان منافات برطرف او اور دیشدر (اما صاحب مستطرف دیر که اما تهنیتی ایقاعه قادر
ذواته خلقی غر و سعایت اعلی غیبت و غیبه و سائر ذمات جهاتیدن اند خصال ذمیه بی جامع اهلاک
ایدهی بر فساد در که انکه نفوس تلف و اموال قرین مصادره و اصحاب عزت ذلیل و شریف
وضیع و سید قول و نیجه دم رهین اراقه و عرضت باعمال و صفات متقاطع و واصلات مفرق و زوجین
مطالقی و مجارعد و اولور (قلت) روزگارک ماعده سنده اولان ذواته لایقید که خشیه
الهی در پیش ایدوب ساعی بالفساد و غم بنهادک سوزنی اصفا ایله کارنا صوابده بولایوب
* سره سنده اقباله غرور ایله کل * و ارایسه شعورک ایلده کورخیر عمل * نو بته بندیده رک بومند
* جوق کیمه کذر ایلدی سندن اول * محطره سبله کندین خیر ایله یاد ایتدیره ز (رباعی)
مذکور اسعد فقیرک کوردیکی اقوال سختوران قدامتند (قدماک حکمت کتابلریده کورلشد که
حق تعالی ایلده ناس مثل در و اصمعی دیشدر که مثل اول شخص صدر که آمره بری غر و سعایت
ایدر اودخی غر و اوانان کیمه به تعدی ایلد که اول شخص اوج نفسی لفظا و معنایا اهلاک ایدر
بری غر و ظاهر اوانان در جل و بری معنی کندی و بری دخی آمر در که غماز ایلده معاستحق عذاب و نکال
اولش اولور (بعض حکما دیشدر که عقول اعداسیله مودت سارقلرندن حذر ایلک
انلر کیمدر دیرسه کز غم و ساعی اولان کیمه ز در زیا سارقلر اموال و اشیا سرفت ایدر
بونلرایسه ناس یشده محبت و مودتی و حسن الفت و معاشرتی سرفت ایدر یعنی فالدر در
(مثل سارداژدر که واشی و غماه اطاعت و سوزنی دکلان صدیق و دوستی ضایع ایش اولور
اکثر یا شجر قطع اولدقده ینه کورکندن بت و سبغه لیم کلسه او کیلور انکن لسانک یاره سی او کولز
اشو حدیث ابن مسعود رضی الله تعالی عنده روایت کرده ابو داد و زمذی رجهما الله تعالی
در که (قال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم لا یلین احد من اصحابی عن احد شئنا فانی احب
ان اخرج الیکم و اناسلم الی صدر) مال حدیث اصحابندن بری آخردن بر کلامی بکا تبلیغ و ایصال
ایلسون زیا بن محبت ایدر که سلیم صدر و قلم منشرح اوله رقی سزله ملاقات ایدم دیمکدر
(صاحب مستطرف دیر که و ناسندن بعض کسان وارد که الوان مختلفه ده کورینور و ایکی
یوزلو و ایکی دلی اولوب بر طاقه و دیگر طاقه روی دیگره کیدر یعنی هر بر قوم مناسب
و ملائمی ایله تکلم و مدهانه ایدوب قوم آخری ذم و قوم آخر مذکور قوم اوله ذم ایدر اشته
بویه اولان عند الله وجه و مکرم اولار (اشو معناده صالح بن عبد القدوس * قل للذی لت
ادری من تلونه * اناصح ام علی غش تداجینی * انی لا کثر مما سئنی عجا * بدشع و آخری منک
ناسونی * تقابینی عند اقوام و تمدحنی * فی آخرین وکل عنک بآئینی * هذان شئان شتاران
ینهما * فاکفف لسانک عن شتی و ترینی * قطعه سنی نظم ایشدر (مالی تلون مزاجندن
نه رنکده اولدغنی یله مدیکم شخصه ای صالح سویه که سن بکا صدیق و محب اوله رقی نصیح و پند
ایدیمکدر یوقه درونکده حقد و کین اولوبده مواجهه مده مدارا نمی ایدر سن بن بکا منک
توصیفار کدن تعجب یونندن اکثر که منک برالک شمع یعنی بخل ایدر دیگر الک اایسه مواسات ایدر
یعنی سن بنی بر قوم زنده غیبت و قوم آخر باند مدح ایدر سن مدح و ذم ایدن باشقه باشقه
اولوب ایکیسده سن اولدیفکدن بکا تعجب کلور زیا ذم و مدح ضدان اولوب یونلرک یشده
میانت وارد بر بویه مناقض ایشده بولمه آرتق بنم شتمدن و تریمدن کف لسان ایلده دیمکدر (بعض
بلغا بیک عدد افنی یعنی حبه کیره بر تلون آدمین خیر لودر دیشدر و تلون کیمه بی ابو براقش
و ابو قلو نه بکر غشدر در (صاحب مستطرف ابو براقش اوزنده کونا کون نقطه ایله منقوط

برقوشدر بر کونده درلو درلو رنک ایله تلون ایدر دیو ذکر ایش و ابو قلو رقی رومده خر بردن
طوقشدر برقاشدر که الوان تلون ایدر دیوب قاموشده دخی بویه یازلشد غالا جانفس اولقی
کر کدر (وطاییش یعنی خفیف العقل اولوب بریده قرار ایمان کیمه به ابو رباح دخی دیرلر ابو رباح
شعایدن معمول بر فارسی سوزنی اولوب حصده واقع جامع قنوسی اوزنده قبه فوفنده تیورندن
برعود اوستده ایش صاع الی و شبیه سنی عدوده اولدغنی حالده ادقی روز کار ایله دوز ایش
وانکله مهب ری یلورلر ایش عربستانده قامش اوزرینه و دیار یزله عجمده صیباک سجملر
باغلوب رهوا ایشدکری کاغده دخی ابو رباح کیمه ایش (قلت) سفاینده اولان قویله
و او جاقارده و صوبلر ده اولان تنکدره دغسه دخی جازدر (اسعد فقیر دیر که اشو ابو رباح حصده
با جامع الثوری اوزنده یاخود مشهد علی جامعی مناره سنی فوفنده اولوب تیورلک استیلا سنده
ضایع اولمش یاخود تیورلک فالدر یوب مناره سنی تصفیه قدر یقوب جالامارک نصف آخری
باقی و بوجله ابوال باحک برنده بلار اسدیکی اها لیسندن تحقیق اولمشدر (حکایه) معاویه
رضی الله تعالی عنده احنف بن قیس سن بزه شویه بویه دیش سن یوللو مؤاخذه ایلد که احنف
انکار ایدر تکرار بکا نفعه خبروردی دینجه احنف نفعه تبلیغ ایتز یعنی غماز اولماز دیو جواب رنکین
و یشدر (عطاء قدامدن فضل بن سهیل سعایه و غیمه به بعض اوزره اولوب اگر کندی به
بر غماز کلسه اکبر صادق ایلک سکا بعض و کاذب ایلک عقاب ایلده رز و اگر استقاله یعنی
ندامت ایدر ایلک اقاله یعنی قبول ایدر دیو یوز و یرمزایدی (ینه موی البهه سعایتی حاوی
بر مکتوب کلد که جوابنده سعایت و غیمه بی قبول غیمه ایلدن زیاده شرور زیا سعایت و غیمه
شهر دلاتدر و قبولی انجماز و اجازتدر بر شیشه دلالت و اول شئی اخبار قبول و اجازت کی دکلدر
همان سعایتدن حذر ایدک اگر سعایتده صادق ایدم کز صدیقله لیم اولمش اولور سکر زیا انکله
حفظ و ستر عرض ایتامش اولور سکر دیو یازمشدر * من سعی بالنمیمه حذر الغرب و مقته
الغرب * دیشدر (مالی غیمه ایله سعی ایدن شخص اولقدر مضطر بدر که فاره انی قورقوردر
و صورت متوهمه هلاک ایدر یعنی فاره طفره دیشندن اور کر و بر تصویر کورسه اودی قویوب
کبر دیمکدر (بلغای خلفا دن مامون ابن هرون الرشید * النمیمه لا تغرب موده الا فسدتها
ولا عداوة الا جندتها ولا جاعة الا بدنها ثم لا بد لمن عرف بها ونسب اليها ان یجتنب و تخاف
معرفة ولا یوق بمکانه * دیشدر که مفادی غیمه بر مودته و عداوته و رجاعته قریب اولمادی
الافساد و تجدد و تفریق و تبید ایددی و بر کیمه ساعی و غماطق ایله شهر تکبر اولنده اندن
حذر اولمقی و بی یلسون دیو قورقورق و ذاتا و جاها ربه سنه اعتماد اولمماقی کار عقلدر دیمکدر
(و یومعنا به بعض بلغای علما شوقطه بی انشاء ایشدر * من غم فی الناس لم یؤمن عقاربه *
علی الصدیق و لم یؤمن افاعیه * کالسبل باللیل لایدی به احد * من این جاده و لامن این بآئیده *
* الویل للعهد منه کیف یقضه * والویل للود منه کیف یغیه * مالی غماطق ایدن شخصک
عقر بری و حیات و بلا نلری مؤثر اولان کلات غیمه و فساد علاماقی صدیق و دوستی اوزرینه
امین قلمنازل یعنی شرتدن امنت اولماز اول شخص کیمه کلان سبل کیدر که بر احد زنده کلدی
وزره کلور یله من او مقوله شخصک عهد ینه یعنی دوستلته و دخی مودته عذاب اندر عذاب
اولسونکه نه اصل ایله مودتی نقص و نه شکل ایله فی ایدر (بعض شعرا دخی شوییتی نظم
ایشدر * یسعی الیک حکما یسعی علیک فلا * نأمن غوائل ذی وجهین کباده * یعنی
غما سکا آخری سعی و غیمه ایلدیکی کی سنی دخی آخره سعی و غیمه ایلر ایکی یوزلو مکیدت
صا حینک غوائل و مکر و شنه اندندن امین اوله دیمکدر (صالح بن عبد القدوس دخی

کل من جاء بشتم من اخ * فهو الشاتم لمن شتمك * ذلك شي لم يواجهك به * انما اليوم على من اعلمك * يعني هر كسيه كه مؤمن فرزند داشتن سكا شتم وضيق كتوره سكا شتم او در يوقسه شتم ايدن دكلدر زير شتم برشيدرك سكا اول مؤمن انكه مواجعه ايديدني يعني غيبتكده ديوب ايشتمك ايدني آرتق لوم وتو بيج نيجق اخبار واعلام ايدن كيميه لازمدر ديمكدر (بعض طرفاه تمام وغياب اولتاري اشو بيته كوزل تعريف ايمكدر * ان يعلوا الخير اخوه وان علوا * شرا اذاعوه ان لم يعلوا كذبوا * معنای بلاغت احتواصي تمام وغياب اولتار خلقده خبري ييلور لسه كتم واخفا ايديلور واكر شري يلوب و تفرس ايدلر ايسه اظهار واشاعه ايديلور يوقه اكر شري بطر ايسه خلق به شرايله ياد ايدوب يلان سو يلديلور و بختان ايديلور ديمكدر (و بومعاده شوقطعه بي دخی نظم ايشلردر * ان يسمعوا ربه طاروا بها فرحا * مني وما سمعوا من صالح دفنوا * صم اذا سمعوا خيرا ذكرت به * وان ذكرت بسوء عندهم اذنوا * ترجمه سي ياران زمان بندن بر ربه و تهمت ايشلردر اول تهمت سيبيله فرخارندن اوچارلر و اكر بر صالح علي و خبري استماع ايدلر ايسه دفن و ستر و اخفا ايدلر حضور و مجلسارنده خبر ايله مذكور اولد بقمي استماع ايدلركري وقتده كان اصم اولوب استماع ايدلر مزل و اكر سوء و قباحه ايله مذكور اولور سم اذان برده سبله اعلام واشاعه ايدلر ديمكدر (حسن بصرى حضرتتاري * ستر ما عاينت احسن من اشاعة ما ظننت * ديديلر كه خواصي كوزكده كور ديكك محاسن ناسي كير يلوب فاش ايتامك ظن و تو هم ايدلديكك قابجي اشاعه و افشادن خير لودر ديمكدر (قلت) نسخه مرثيه ترجمه مستطرفده بصرى حضرتتاريك اشو قول بلاغت اول (امام حسن رحمه الله تعالى ديمكده عيوب و قبايح ناسدن مشاهده و معاينه ايدلديككي ستر و اخفا ايتامك تشهير و اشاعه ايله دن خير او در ديور ترجمه اولتمشدر فاخر ماششت ولائتي (عبدالرحمن بن عوف بر كيميه بر كوتونسته بي استماع ايدوب اشاعه و افساد ايسه آثم و ككاهده او كوتونسته بي اتيان ايدن يعني ايشليان كيدر * نهي لعنه وارد اولان آثار در * امام بخاري و مسلم ثابت ابن حنبل رضي الله تعالى عنه (لعمري المؤمن كفته) حديث شريفني روايت ايشلردر علي قائله الصلاة والسلام يعني بر مؤمن موحده لعن و رحمت باري ذوالجلالندن طرد ايله بد نعا اول مؤمن قتل و اهلاك كيدر مألده در (و صحيح مسلمده ابو الدرداء دن رضي الله عنه لا يكون للعائون شفعاء ولا شهداء يوم القيمة) حديث شريفني دخی مرويدر علي قائله الصلاة والسلام يعني ناسه لعني اعتياد و لعنه مبالغه ايدلر يوم قيامته شفعاء و شهداء زمره سندن اولالزر مألده در (ابوداود سنده ينه ابو الدرداء دن رضي الله عنه (ان العباد اذا لم يثابوا صعدت الجنة الى السماء فتلقوا ابواب السماء دونها ثم تأخذهم بها و شمالا فاذا لم يجدوا ما رجعوا الى الذي لعن فان كان اهلا لذلك والا رجعت الى قائلها) حديث دخی مرويدر علي ناطقه الصلاة والسلام (اسعد فقير دير كه بو مقامده صعدت و رجعت تصعد و ترجع معنای رينه در صيفه ماضي ايله اتياني تحقيق و قوعلر بته بناء در يعني حقا قوللرندن بري برشته لعنت ايسه اول لعنت سمايه صعود ايدلر و سمايك قبولاري امتك عدم دخوليجون قبل باريدن اغلاق اولتور بس لعنت ماضي وصولي طوتوب دولاشوب يعني زويه كيده چكندبه فقير اولوب مساع و جاي قرار بولمجه كندوبه لعنت اولتارن شخصه رجوع ايدلر اكر اول لعنت اهل ايسه مطرود اولور يوقه اكر اهل دكل ايسه لعنتي ايدن كيميه ياذن الله رجوع ايدلر ديمكدر (صاحب مستطرف شافعي دير كه اوصاف مذمومه ايله منصف اولتار جا زدر (مثلا لعن الله الظالمين لعن الله الكاذبين لعن الله اليهود والنصارى لعن الله الفاسقين ونحو ذلك و احاديث صحيحه ده ثابت اولتمشدر كه رسول اكرم صلى الله تعالى

عليه وسلم ربا خواره و مصورينه ويد رومادرينه لعنت ايدلر و لغير الله ذبح قربان ايدلر و نسيه نسيه ايدن ذكوره لعن الله يولعن ايشلردر كه بواحد ايت بخاري و مسلمده بعضيني بالا نفاق و بعضيني بالا نفوذ مرويدر و الله اعلم انتهى (قلت) شارح الجامع الصغير المولى المناوي الحنفى يانجه لعنت رجعت كند و به تا زل و واقع اولان مظان و موطنندن بعد در و احاديث لعنه اولان ال يعني از جله لعن الله الناجية والمستعصية ده ملعون اولان نايجه و مستعصيه داخل اولان حرف تعريف جنس ايجوندركه نايجه جنسي و راشي و مرنشي و ظالم و كاذب جنستاري ديمكدر بوجوهله جنسه اولان لعن جائز اولوب يوقه عاقبت انجاي معلوم و مجرم اوليان شخص واحد ظالم و كاذب و غير ياره رجعتدن مطروديت معانسه اولان لعنت جائز دكلدر و عصاة مسلميه لعنه اختلاف اولوب بته جنس مراد اوله رفي شارعدن قضي عصيان ذكرا و لمش ايسه اومقوله كاهكار جنسه لعنت اولوب شارعدن استماع اولتارن عصيان ايجايته لعنت اولتارن خصوصي اشارتكرده شارح مشار ايله در (قلت) لكن سر ايجده لعنت مشترك ايله لعنت مؤمنك ييلارنده فرق اولوب لعنت مشترك رجعت و مغفرت رب عزت دن طرد ايدلر و لعنت مؤمن فاسق ايسه احسان و لطف حق تعالى دن طرد ايدلر اولوب بلكه و عيب و نحو بقدر تا كه و عيب مذكور ايشيدوب فسقندن رجوع و ياخود قورقوب استغفار يعني رجعت و مغفرت باري تعالى رجوع ايدلر و لهذا توبه سندن صكره مسلمه بو معانجه اولان لعنت دخی جائز دكلدر ديور جواز لعن مسلم فاسق صحيحا بو كونه تاويل اولتمشدر فايحفظ * امام مدح عزلت و ازوا و ذم شهرت يياندلر اولان آثار صاحب مستطرف (قال رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم (احتمول نعمة وكل يشترها والظهور نعمة وكل يمتني) اثر بني عنوان مطلب قلشدركه مفهوم شرفله اشتها دن سقوط نعمت ايكن هر كس ايدن نيري يعني براءت طلب ايدلر يعني ايدن قاچنورلر و ظهور و اشتها نعمت يعني كربت اولوب و اخلال كه جله ناس اتي طلب و نهي ايلرد ديمكدر (بعض عرفاء خولي مدحه شوييني نظم ايلش * تلخف بالحمول تعش سلما * و جالس كل ذي ادب كريم * يعني سن نحول ايله اورتون يعني نحول و ازوايه ملازم اول تا كه سلامت اوزره تعيش ايدلر سن الفت استرايسك جهلا و نادان ويد اخلاقندن دور اولوب ادب صاحبي اولان هر كريم ايله مجالسه ايله ديمكدر (بعض اعرابي * رب وحده اتفع من مجلس ووخشة امع من ائیس * يعني جوق كره خانه ده وحدت جلوسدن اتفع و جوق كره و وحشت يعني ناسدن قاچق ايسدن زياده تمتدرد ديمكدر (قلت) بعض نسخهده نازند نون ايله امع كورلدني اشو نسخه اوزره مال فقره جوق كره بالكر لاق انسانه دفع ضررده معين و ظهير اولور ديمكدر مطا لعه فقيرا و زره بونسخه لدى التأمل تا كيدل اولوب بوجه ناسبس ايدلديكي ظاهر اولور (ابو معاوية الضرير نام ذات ديمكده ايكي خلصت واردركه اول خلصت ايجون كوزيمك اچلمسي بكا سرور و برمر يعني اچلد يفتي استدم بري نفسه ايجايك قلتي و ديكر ي بكا اجتماع ناسدن حاصل اوله جق اضطر ايدن قليمك خالي اولسيدلر ديمكدر مال موي ايله ضرر يعني اعي اولفله اكر كوزنده علت اولد تقسمي كورور و عجب ايدلر ايدم و خلق ايله زياده الفتدن مضطرب اولوردم ديمكدر (حضرت عمر رضي الله تعالى عنه * خذوا حذركم من العزلة * يعني اي ناس صفا دن حضركري عزلت خلق جهندن لك بيورمشدر (حسان بن ثابت رضي الله تعالى عنه بر كون مدينه منوره ده اولان قله لردن برينه علي الصياح صعود ايدوب يا صاحبا يعني اي دوستلرم كلك ديوندا ايدلر خزر جيلوار و ب ما اخير ديمكدر ده حسان بوييني نظم ايتدم استر كه استماع ايدلر سز ديوب انلرد دخی بيورلر

دیدگرنده * وان اسر و امسی واصبح سالما * من الناس الاما جنى لسعد * دیدیکه مالى برکیده
 ناسدن سالم اوله رقى يعنى ناسك صحنندن اعراض ايد. يك كيمه وكوندز مترلند. اتروا ايد
 اول كيمه انجنى خلق كندويه وكندى دى خلقه تعدى ايتيه چكى جهته همان تعدى لازمه سيله
 قلان سعيد در ديمك اولدينى لايح خاطر فقير اولشدر ايلزو سى همت دانايه موقودر (سعد بن
 ابى وقاص رضى الله تعالى عنه وطن اصلبى ترك ايلوب عقيقه هجرت ابلد كده احباب
 و اخوانكزى والفت وانسبت ايلديكز مجالس واسواقكزى تركه سبب ندر ديو استفسار اولتدغه
 * رابت اسواقهم لاغية * و مجالسهم لاهية * ووجبت الاعتزال فيما هنالك مافية * كانت
 قصيده سيله جواب و برمشدر كه مالى ناسك اسواق و بازار لى بنى لتوايله عملو و محافل و مجالس لى
 لهو و لعب ايله مشغول كوردم و عزلت ايله بو محله اقامتى عافيت بوادم ديمكدر (فضلا دن
 عروة بن مرداسه جنابكز ده اولان علم و معارفدن بعضى بنى بزره نچون بين و تعليم يورمز سكر
 ديتلد كده تعلم ايجون مجلسه اجتماعكز سبيله قلم حب رياسته ميل و رغبت ايدر و صكره
 رياسته بلا سيله دارينده خسران بولورم خوفله ترك تعليم ايلدم ديمشدر (سفيان بن عيينه
 ديمشكه كبراهل الله دن وار باب اتروادن فضيل حضرت نرى خسته اولوب عياده ايجون وارديغده
 نچون كاديكز والله اكر كلكرايدى دى زباده نمون اولوردم علت و مرض يك كوزل شيدر آه
 عياده اولماسه يورديلر (فضيل شارالهد نجل جليلكز بر محله اولسده كه ناسى بن كور سنده ناس
 بنى كور مسه رديه يور ديتلد كده فضيل يازق بكاه خير خلفه موفق اولمايشم نچون اوغله بن ناسى
 كور مسه نه ناس بنى كور مسه ديو كلامى تمام ايلماش ديدى (حضرت على رضى الله عنه * طوبى لمن شغله
 عييه عن عيوب الناس وطوبى لمن لم يمتعه واكل قوته واشتغل بطاعته و بكاعلى خطيته فكان من نفسه
 فى شغل والناس منه فى راحة * يورمز سكر كه دارينده سعادت و سلامت شول كيمه بهدر كه كدى
 صبي عيوب ناسدن كندوى مشغول قبله يعنى خلقك عييه باقوب كندى عيى تركه واندن استغفار
 باقه و دى ناسك سعيدى شول كيمه در كه بيت و خانه سنده ملازم اولوب قوت و روزقى اكل ايله قائم و رب
 و خالفك طاعته مشغول اوله و جرايم و ذنوبه بكايده اشتبه بويه نفسه مشغول اولان كيمه دن
 ناس راحت اوزره در ديمشدر (سفيان دى دى ايدى دن زهد و اعراض ناسدن زهد و عزلندر
 ديمشدر) صومعه سنده ملازم و خلفدن عزلت ايتش بر راهبه نچون صومعه كدن خلق اراسته كتر سن
 يعنى خلقه خلطت ايترسن ديتلد كده قنى كيمه كه برونزده يورمز سكر ديو حكيمانه جواب و برمش
 و اتروا راحت اولديغنه كايه ايتشدر (الفقيه) قوله باقى فائكه فله نظر * حق ايسه ايله كوكلدن از بر

الباب الرابع عشر

اشبواون در دى باب ملك و سلطان و پادشاه و امور اسلامه و لاه و حكام اولانه اطاعت و رعبه
 اوزرنده سلطانك واجب اولان حق و رعبه ملك سلطان اوزرنده واجب اولان حقوق ياتنده در
 (عمر رضى الله عنه دن مر ويدركه بن حضرت فخر كاشات عليه افضل الصلوات والتحياته
 رقاب كند و به دليل اولان واجتاد كند و به حضور ايدن سلطان دن خبر ورك ديد يكيمه
 (ظل الله فى الارض فاذا احسن فله الاجر فاذا اساء فعليه الاصر و عليكم الصبر) يورديلر كه
 مالى سلطان برونزده جناب واجب الوجودك ظلى و ستر يد يعنى جناب حقك مظهر اسماء
 الهية سيدر اكر احسان ايدر يعنى قواعد مشروعه و معقوله بى اجرا ايدرايه اجره نائل اولور
 بوق حسب البشر به عكس احسان ايله معامله ايدرايه اجره عكستد و اصل اولور و سز همان
 على كل حال صبر ايدوب اطاعتدن خروج ايتيك ديمكدر * الشئ بالشئ يذكر * اسعد فقير
 داعى ديركه ابوهريره رضى الله تعالى عنه راوبسى اولوب امام بخارى بنك فخر ينج ايلد بى

مشارق شريفه مندرج (كانت بنوا اسرائيل تنسوسهم الانبياء كما هلك بنى خلفه بنى وانه لا ينجى
 بعدى وسيكون خلفاء فيكونون قالوا فما تأمرنا قال اوفوا ببيعة الاول فالاول اعطوهم حقهم
 فان الله سائلهم عما استراهم) حديث شريفى سلطان وقتد اطاعت واجبه ذمت ديانت
 اولديغنه دليل صريحدر (مال حديث شريف حضرت سلطان انبياء ورسول صلى الله تعالى
 عليه وسلم افنديز بنى اسرائيل امور و مصالح لى انبارى اقامه و رؤيت ايدر ل ايدى هر بنى
 انتقال ايتيكه مقامه ديكرى قائم اولور ايدى تحقيق بندينصكره بنى بوقدر وهر اقلجه بر خليفه
 اولور يوردر قلنده استماع ايدن اصحاب كرام اول خلقا به اقتداده بنى يعنى امة هر حومه به
 نه يور سز ديدكرنده عليه الصلاة والسلام افنديز امامت هر كيمه اولاعتد اولنديسه مادامكه
 امامدراكا وفا ايدك يعنى اقتدا ايدوب بيعتدن روگردان اوليك و بنى ايتوب حقنى ورك يعنى
 اطاعت ايدوب اك اخير قصد ايدك ائمه اعراض ايتك اولماز همان اطاعت لازمدر خلفاك
 حفظ لرنده اولان رعاياتك احوالتدن خلفا به انجنى واجب الوجود سئوال ايدر همان امت
 اطاعت و صبر ايتسون ديمكدر انتهى (خير آخرده) (بما راع استرعى رعيته ولم يحطها بالامانة
 والنصيحة من ورائها ضافت عليه رجة الله تعالى التى وسعت كل شئ) وارد اولشدر كه مالى
 راعى يعنى قنى اولوالامر و والى و حاكمدر كه ايك حفظنده يعنى يندد رعبت اوله اول رعبتى
 امانت و نصيحت نامه ايله احاطه يعنى حفظ و حايث ايتيه هر شئى محبط و واسع اولان رحمت
 ذو الجلال اول والى و راعى اوزر ينه ضيق اولور ديمكدر (مالك بن دينار حضرت نرى بعض
 كتابده اشبو) انما لك الملوك قلوب الملوك بيدى فخر اطاعتى جعلتهم عليه رجة ومن عصانى
 جعلتهم عليه نعمة ولا تشعوا والسكنم بسبب الملوك ولكن تو بوالى الله يعطهم عليكم) حديث
 قدس بنى بولدم ديمشدر مالى حق سبحانه و تعالى بن عظيم الشان جيع ملوكك ملك و خالفى
 اولان عظيم الشان جله ملوكك قبلرى دست قدرنده در قوللرمدن قنى كيمه كه بكاه عبادات
 و طاعتده اوله ملوكى انك اوزرينده رحمت ايدد رم و بكاه عصيان ايدلره انلرى نعمت ايدد رم اى
 قوللرم سز لسانكزى ملوكك سبيله مشغول قليك لكن ذنوبكزى وازكوب الله توبه
 و رجوع ايدك تا كه ملوك سزه تعطف و مرحت ايدد ديمكدر (جعفر صادق بن محمد رضى الله
 تعالى عنه) كفارة عمل السلطان الاحسان الى الاخوان * يعنى سلطانك عمل ناهموارده كفارتى
 مؤمنينه احساندر ديمشدر (كسرى يعنى خسرو پرويز شيرينه اشبو ملك و سلطنت
 يك كوزل شيدرا كريات و نقاسى اولسده ايدى ديدكده شيرين اكر ثبات و بقا اولسده ايدى بزره ده
 انتقال ايلز ايدى جوانى شيرين ديمشدر (طارق الشريطى نام بليغ عارف ابن شبره ادلو
 ملكك اردوكا هندن مرور ايدوب * اراها وان كانت تحب فانها * سحابة صيف عن قليل
 تقشع * بيت نصيحت نموتى ديمشدر كه مالى اى ملك سن بو كزرت عسكر و وفرت سيم و زريكه
 محب و دلشسته اولور ايسك دى بن انى ياز بلوطى كى كورره كه مدت قليله ده تقشع يعنى زائل
 اولور ديمكدر) اسكندره بركون اهل حاجت رفع رقة استرحام ايتاملرى ايله بن بو كزى ملك
 و سلطنت ايامندن عد اللم ديدلر (جاحظ بليغ دنياده عزت امر و نهى و اعدا به ظفر و منق
 و احسانى اعتناق ناسه تعلبندن زباده لذتلى و مسرتلى برشى بوقدر زيرا امور مذكوره روحك
 ذصبي و ذهنك حظى و نفس نا طقة لطيفك قمتيدر ديمشدر) ديتلكه ملك و سلطنت
 عبادنده خلافة الله در امر خلافت حق سبحانه و تعالى به مخالفت ايله البته درست اولماز (حجاج
 هر تقدر ظالم ايسه ده سوزى كوزلدر ديمشكه بر سلطانكه زيرجايه سنده اولان رعايا و ربا
 كندودن خوف و خشيت ايله رعايا و رجا لندن خوف ايدن سلطاندن خير لودر بوقدر رجه

ملك و سلطانه زير حياه مستنده اولانلري حدود الهي اجرايله قورقونمق لازم اولور (ملوك
 سامانيان دن اردشير فرزند بنه وصيتده اي اوغلم ملك ايله دين ايكر قورقونمق اولوب هر يري
 آخر دن مستغني اولانلار دين ملك و سلطنتك اساسيند و ملك حارس و حافظيدر مادامكه اساس اوليه
 ضايع و تهديم اولور (قلت) لكن اشوسوز شرحه محتاجد و شوييه كه سلامت معاش و معادي
 مستلزم اولان دين وضع الهي اولان احكام شرعيتدر و ملوك كسرا كه اهل كتاب اولاد قاري معلومدر
 انارلك دين ديدكاري معاملات خلقده وضع ايلدكاري قوانين عقليه در كه انتظام احوال ملكي
 مستدير كه اردشير ديديك دين بودر و بوقوانين ديني كتب تواريح ناطقه اولدينني اوزده
 شرايع سايقه دن مأخوذ اولدينني بكاندر هر قدر اهل توحيد اولدقارندن معادلر بنه آند
 قائده و غيبه ده چونكه كتب منزله دن مأخوذ و راحت برايي مستنج اولدله امر معاش و بقاي
 سلطنتلري ايچون اتقزام اقتضا ايدرفتدبر (حكايه اولمككه ملوك هر برشده تفرديلك
 اخلاقدرن ايمش از جمله شاه اردشير باشه عادتلري اوزده تاج وضع ايلدكه شايسته كستن اعراض
 ايچون بر فرد باشه چيچك ديني طاقه مزايمش و براي اسلبس و يا خود بر فرسه ركوب ايلدكه
 و يارب بوزك طاقتده بر احدانلره مماثل و مشابه نسه استعمال ايدم مزايمش (ومككه مكرمه ده امير
 بونمان سعيد بن العاصك فرسند و يا خاتمه مماثل بر فرد لاس وراكب و تخم ايدم مزايمش و باشه
 بر كونه عمامه وضع ايلدكه اول عمامه باشه اولد بجه اكا مثل و شبيه بر كيمه عمامه وضع
 ايدم مزايمش (و حجاج ديني بو وضع اوزده ايمش) امو بدن عبدالملك ديني اياغنه صاري مست كيه
 تا اياغندن نزاع و اخراج ايلدكه بر فرد اولرنكه خف كيه مزايمش (صاحب مستطرف رجه
 الله تعالى دير كه جانب بنه مسافرت ايدن بر كيمه دن مسموم اولدكه اول او كاده ملكدن
 ضيري بر احد اوزر يعني اوردك اكل ايدم مزايمش (بوراده نسخ مستطرف مختلفه در بعضي بندن
 اوزر بنده لوز يعني بادم و بعضي بنده ارز يعني برنج واقع اولددر) اوزالفك كسري و واولق قتي
 وزانك تشديد ايله در (ديلت در كه خليفه و ملكه رعيه و خلقي نهاي و آشكار تقبش و تجسس
 ايلوبده زير حياه و تحت ملك و سلطنتده اولان هر بر فردك احوال و اسرار بنه مطلع اولق لازمدر
 هنوز شيرخوار اولان صيكنك مادر بنده ولدبنك نوم و يقضائي تقبش و تجسس لازم اولدينني كي
 (قلت) اشوتقش خصوصيه فقير بر رساله عرييه مفصله ده كوديدمكه آند بونك فوايد كثيره سي
 اولدينني ايله زير حياه محردر (اردشير صغار و كبار رفع و وضع بدن هر بر فردك حال و شائي و احوال
 و افعالي تفحص و تجسس ايدرايدى حتى بعضا اظهار برله سنك خانه كده بو كيمه شوييه بو يله برشي
 واقع اولمش در ايدى بناء عليه حقه بزم ملكه سعادتن ملك كلوب خبر و بردينور ايدى (عمر رضى الله
 تعالى عنه وقت خلافتدره ناسي بر مرتبه تقبش و تجسس ايدر ديكه كند و ر دن مر احل
 بجه ده اولانلرك احوالريني خانه سعادتندره يتوت ايدنلرك احوالريني كي ييلور ايدى
 حضرت عمر ك معاويه رضى الله تعالى عنهم بو خصوصيه ازينه اقتفايدوب تجسس احوال ايدى
 (حضور زباده بر رجل كلوب كند و بنى تعريفه باشد قيد زباده اورجله كند و كي تمر يغمي
 ايدرسن بن سني پدر و والده كين زباده ييلورم و حالا اوزر كده لبس ايلد بلك لباسي ديكن درزي بي
 ييلورم ديوب احوالني تقريره باشد قده زباده ككلا مبدن رجه خوف كلوب دره مكه باشلدى
 (آل عباس اقر باسندن برى حكايه ايتشدر كه حق تعالى مأمون خليفه دن راضى اولسونكه
 بر خاتوني تزوج مراد ايدوب مشار اليهدن احوالني تجسس ييلورم بريق رجا ايلد كيمدم سنك خطبه
 ايلد بلك خاتونك حال و جالي و افعالي شوييه و بو يله ديوباطر افها وصفه باشلدى بترجيده
 و احوال ناسه اولان اطلاعر بنه حيران اولدم ديتشدز (وينه اولو الامر طاعت لاد اولديننه

دار اولان آثار دندر كه حق سبحانه و تعالى كتاب محكمنده يا ايها الذين آمنوا اطيعوا الله
 و اطيعوا الرسول واولي الامر منكم (يوزمشر كه مالى اي مؤمنلر الله تعالى طاعت ايليك
 و ديني رسولنه يعني محمد المصطفى صلى الله تعالى عليه وسلم و ديني سرلردن امر صاحب رسته
 طاعت ايليك ديتكدر مفسرين رجه الله تعالى اولو الامر ايله مراد عهد رسول الله صلى الله
 تعالى عليه و سلمين الى ما شاء الله تعالى اجراي احكام الهيد ايله مأمور اولان خلفاء و امراء
 و قضاه و امراء سريه يعني ضابطان عسكر جله سي مند رجدن بوققد رجه خلفاء و ملوك
 و سلاطين طاعت واجب و خلفاء و ملوك رجا بندين تغليد اولتان قضاه و مأمور قلنان و لاه
 و سر عسكرله ديني طاعت واجبدر و مخالفت ايله باغي اولانلر اثم اولور (و روياني صحيح البخاري
 من جابر بن عبدالله قال بايعت رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم على شهادة ان لا اله الا الله
 وان محمدا رسول الله و اقام الصلاة و ايتاء الزكوة و السمع و الطاعة و النصيح لكل مسلم)
 بخاريده مضبوط روايتكرده جابر رضى الله تعالى عنه اولان اشوحد بلك مالى راوى
 جابر بن عبدالله رضى الله تعالى عنه دير كه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم امور خسه اوزر بنه
 مبايعه و اتباع ايلدم اولكيسي حق سبحانه و تعالى لائك و حدائيني و محمد عليه الصلاة و السلام
 قبل باريدن رسول اولدينني اقرار و اعتراف و شهادت (ايكجيسي فرض اولان صلوات خبي
 مفروضه يعني يش وقت نمازي ادا و اقامت (اوچجيسي زكاتي ادا و اعطا (دردنجيسي رسول الله
 صلى الله تعالى عليه وسلمك امر شرعيتي استماع و اطاعت (بشجيسي هر بر مسئله بند و نصيحتدر
 (كعب الحبر حضرت نرينه سلطانن سؤال اولدقده سلطان روى ارضده حق تعالى لائك
 ظل و سایه سيدر هر كيمكه سلطان اراده خبر و اطاعت ايدر ايسه هدايتده اولور خيانت
 ايدر ايسه غيابت و ضلالتده اولور ديدلر (حديثه رضى الله تعالى عنه يوزمشر كه سلطانه
 دشنام و بدعا ايتك زير روى ارضده ظلم الله در حقك و دين اسلامك قيام و نيائي و علو و ظهوري
 انيق سلطان ايله در حق سبحانه و تعالى ظالمينك ظلمي سلطان ايله دفع ايدر و اهلا كه مستحق
 فاسقيني سلطان ايله اهلا ايلر (عمر بن عبد العزيز حضرت نري بركون خواجه سته سكا
 اطاعت نه شكدر حق استا ديني ادا ايلدمي ديو سوزر خواجه سي ديني اي امير المؤمنين
 اطاعتك بك كوزلدر ديدكه عمر بن عبدالعز براي خواجه بنم سكا اطاعت كي سنده بكا طاعت
 قبله بيقار بكي دودا قارلك كور بنور حبشيله قرق و توبكي طوبوقارلك كور بنجه كس ديوب امر
 ايتشدر (ابوهريره رضى الله تعالى عنه (من اطاعني فقد اطاع الله و من عصاني فقد عصي الله
 و من اطاع اميري فقد اطاعني و من عصي اميري فقد عصاني) حديثي روايت ايتشدر صلى الله
 تعالى و سلم على قائله (مالي رسول اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم يوزمشر كه بر كيمه كه بكا
 طاعت ايدم حق سبحانه و تعالى طاعت ايتش اولور و بكا عصيان ايدم حق تعالى طاعت
 ايتش اولور و بنم امير طاعت ايدم بكا طاعت ايتش اولور و بنم امير و خليفه مده عصيان ايدم
 بكا عصيان ايتش اولور (صاحب مستطرف دير كه احاديث صحيحه ده رسول اكرم صلى الله تعالى
 عليه وسلم اولو الامر طاعت و منايعه و محبتله امر ايتشدر كه بو يايده كتب شرعيه و اخلاقده
 محر احاديث تنيع و محر روايت ايدى كلام طويل اولسني اقتضا ايتكده بو مقدار ايله اكتفا
 و بو خلاصه املا اولدنى لكن معلوم اوله كباري تعالى جله بن حقه ارشاد و زيف و ابتداء عدن ابعاد
 ايله (قواعد شرعيت مطهره و اصول ملت حنيفه محرره دندر كه امام المسلمين و سلطان دينه
 طاعت كافه براي و رعيا و تبعه سنك اوزر بنه فرضدر زير سلطان دين و اسلامده طاعت امور شني
 اولان مصالح دينيه بي ضبط و جمع و امر مسلميني تأليف و تنظيم ايدر و امانه و ذيله سلطان و ملكه

ادام الله تعالى بقائه الى يوم الجزاء عصيان ومخالفت ارکان ملت اسلامي هدم اندر وعند باری
ذو الجلاله منازل سعادتك ارفع واعلاسي خليفه وسلطانك اطاعتك زرا اطاعتك فوائد كثيره
ومتافع وفيره حاصله از جمله عباد الله فتنه وفساددن معصوم ومصون اولور و حدود شرعيه
واحكام نبويه سلطانه اطاعت و معاونه اجرا اولور و هر بر فرد كندي به واجب وفرض اولان
عيا دای سلطانك معاونه ادا ايلر و هر كسك دماء و خون ناحق انكله حفظ و حيايه اولور
وايناه سيل و ارباب تجارت و اهاليك كرك نفسار ينك و كرك اموالك ينك و قايه و حيايه سي سلطانك
وجودی و قهر و غلبه سيله در سيم و طاعتك اولانلر دارينده قوز و نجات ايله سلامت و عصيان
و مخالفتك اولانلر ضلالتك در (و علماء و حكماء كه كوزل بسان ايلار در كه سلطانه اطاعت نور
و ضياي ايله استضا ايد نه هدايت و اطاعتك خروج ايله باغي اولانلر عصمتك منقطع در
و ذمتك اماندن بر باردر و سلطانه اطاعت و اتقاد الله ذو الجلالك جبل متين و دين قوي و عذر
و معاذ الله سلطانك طاعتك خروج انس طاعتك خروجك و حشت آباد معصيتك دخولدر بر كچه
سلطانه در و نندن عباد الله تعالى بعض ايله ذليل و ضال اولور و محبت و نصيحت و اخلاص
ايله دين و دنياه مرتبه رفيعه و مرتبه منيحه به نائل اولور و سلطانه اطاعت و اتقاد واجبدر كه
حق سبحانه و تعالى قوللر ينه نبي كريمه ازال ايلديكي كتاب ميشند بوجه محرم امر ايلشدر
همان جناب واجب الوجود جلّه مره رشدني الهام و دائرة اطاعتك برد و ام ايدوب
شروع نفس و شيطانك ن مصون ايلسون آمين * حينا الله ونم الوكيل * انتهى

باب الخامس عشر

اشبو اون بشي باب سلطان ايله مصاحبت ايد ناره لازم اولان شلر و كثر مصاحبتك نخبدر
بياننده در (سلطان المفسرين ابن عباس رضي الله تعالى عنهم) روايت اولمشكه پدرم عباس
حضرتك يند و نصيحتك بكا ديديلر كه مابه فطرتكده استعداد عقل و رشدكده سداد اكريم
كله جكه سنكه خافا و امراء مؤمنين مشورت و امور و مصالحكده محرم اسرار اوله رقي خلوت ايلدر
و احباب رسول الله صلى الله تعالى عليه و سلمدن جوق اكابر اوزرينه سني تقديم و ترجيح ايلدر سكا
اوج امر ايله وصيت ايدرم (اولكي خليفه سني بر صله محرم ايلدكده اول سري كم و اخفا ايلوب
بر فرد افشا ايجده سن (ايكهي خليفه حضوركده كذب و دروغه جرئت و جسارت ايله سن (اوجي
وصيت خليفه حضوركده بر كچه بي قدح و منعت و غيبت ايله سن ديوتيه ايلش ايدى ديمشدر
(امام شيعي رحمه الله تعالى دير كه ابن عباس رضي الله تعالى عنهم ايلدر ينك بو وصيتي بكا روايت
ايلدكده شواوچك هر بري يك نصيح و پند دن خير لو در ديد بكمده ابن عباس الله ذو الجلاله
عين ايدرم كه اوزريك نصايح امير كلانك ن خير لو در ديديلر (بعض حكما ديمشكر كه سلطان
سنكه طرح تكلف ايلوب انس و الفتى زياده ايلدكده سن خوف و اجلاي زياده ايله و سلطان
سكا قرنداش معامله سي ايلر ايله سن پدر و سيد معامله سي ايله و سكا هر وجهه رخصت
و يروب موانعي زياده ايلر ايله ده سن عبد و قول مولا سنه و اخندي سنه نه وجهه خدمت
و معامله ايلر ايله اوله ايله و اول معامله لردن مفارقت ايله و حضور سلطانه دخول ايلك
مقدر اولور ايله ثنا و دعا ايله بده كلام ايله و ثنا و دعائي دنيا اكلار دنيا ملات
و وحشت ايراث ايلر (دهانكدين مسلم بن عمرو ديمشدر كه سلطانكده قرينتي اولان كچه قرينت
و مصاحبت ايله مفرور اوليه و بحسب الاقتضا قرينتن طرد و تبعيد اولندكده متغير و متغير
اوليه (روي ان بعض الملوك استحب حكما فقال له * يعني ملوك ماضيه دن بر ملك موافق

ذوقون و حكمت شناس بردانني كندويه قرين و مستشار قيق مراد ايلدكده ملك مشار اليه
اودانلر * اصحبك على ثلث خصال * يعني اي ملك اكريم ذات همايونكره اوج شرطه
مستشار اولغي اختيار ايلدرم ديوتضرع ايندكده * قال * يعني جناب ملك كريم * وماهن *
يعني او شرطلر نه در ديوسوال ايلدكدرنه * قال * اوجكم * لانهنك لي سزا ولا تشتم لي عرضا
ولا تقبل في قولك قائل حتى تستشيرني * يعني حيا و ناموسه خليل كتور مامك و بئله استشاره
يورمديقه نيم حقيمه راحلك قولي قبول يورلماق يعني قول ورايله حكم و عمل قلمامق ديدى ملك
مكرم يوشر طلر نه مساعده بره * قال هذا لك و مالي عندك * يعني بونلر سكا دائر در و بكا
بندار شرط دنيا يوقدر يوردي اودل اكا * دنيا * قال لافشي لك سرا و لادخر عنك
انصيحه و لا اوزر عليك احدا * يعني اي ملك قدر اكا سريكي فاش ايم و حق عاليكدره نصيح و اراده
خبري تاخير و اهمال و بر فردى اوزر بكمده ترجيح ايم ديدكده او ملك ملك سبرت و رافت
سريرت * قال نعم الصاحب المستحب انت * ديوت محسن و في الحال كند بلرينه قرين قلددر
(قلت) ترجمه فقير يو حكايه ده بعضا لازمي اخذ طريقيه در (اشبوروايت نسخه ترجمه
مزيه ده (روايت اولمشكه ملوك ماضيه دن بعضي ررجل حكيمي مصاحبت ايله اختيار
و غيرك اوزرينه ترجيح و ايشار ايلدكده بر كون ملك اوجكمه سني امثالك اوزرينه تقديم و شرف
مصاحبت ايله تكريم ايلديكم سبب و حكمتي ييلورميسن ديدكده حكيم معلوم عاجزانه م دكلدر
آكا يورك دينجه ملك و خليفه سنه اوج خصلت حسنه وار در سبب ترجيح و تقديم اودر
ديدكده حكيم تفرس و قطن يور ديفكر اوج خصلت ندر دينجه ملك اول اوج خصلت دن
بريسي اصلا سري افشا ايمز سن ايكيجه سي عرض و ناموسه هيك ايمز سن اوججه سي
خفده تفوه اولانلر بر كچسك قول و كلامي بئله استشاره ايلكسزن قبول ايلرسن ديه ركه
خصال تعداد ايلدكده حكيم اي ولي نعمت خليفه تعداد يورديفكر جناب خلافت نصابكرك
فهم و ادراك يورديفكر حق عاليكدره بنده كرك خبر خواهلم معلومكدر ميدر دينجه ملك
اي حكيم معلوم دكلدر سويله ديدكده حكيم مصاحب سر كزي فاش ايلم و حق عاليكدره
نصح و اراده خبري اهمال ايدوب تاخير ايلم و بر فردى اوزر بكمده ترجيح ايدوب ايشار ايلم
دينجه ملك استخسان ايدوب نه كوزل مصاحب سن ديه ركه تحسين ايلديلر ديوت ترجمه اولمشدر
وزيد افادات و عبارات ترجمه كيره مذ كوره در (الفقيه) منصفه مرتبه مقدر ترجمه بازدم *
كرم ايت ظاهر اولان سهويجه جز خط خطا (نوشه و انك و زير حكيمي بزر چهر ديمشه
بر ملكه خدمت ايلديكده آ نام و معصيتكده رب ذوالجلاله مخالفت اوله حق محالدره اطاعت ايله
زرا حق سبحانه و تعاليه اطاعت ملكه اطاعتك فوقكده در و جناب واجب الوجودك عذاب
و عقابي ملكك عذابك ن اشدر (حكما و عقلا ديمشدر كه اكر ملك و سلطان ايله مصاحبت
مقدر اولور سه تعظيم و توقير ايدوب هيبت و وقار ينه خليل و يره حك طور ايله مصاحبت و لا ايلانه
حركت ايمد زرا سلاطين حضراتك ناسدن احتجابلري هيبت و وقارلر ينك ثباتي ايجوندر
هر نه قدر انك زياده اولور سه ده تعظيملرينه رعائتي ترك ايله كه عزت و رغبتك زياده اوله
(ويته حكما سوزلنندر كه سلطانه تعليم علوم و اراده راي و تدبير ايدريسك كوياسن اندن
تعلم و طلب راي شكند حركت ايله و سلطان سني بر مرتبه رسيد ايله كه هر كلامك
زيرنده نافذ و هر نيازك مقبول اولوب سوزيك اصلا ردايمسه به سلطانه خواص قرناي
مسانه كيرمه يعني انلر حسن مدارا ايله اكر عليهكه اولور ايله ايش مشكل اولور زرا
سلطان بعض امور بكمه متغير اولسي جائز و واقعدر اول ار القدره قرنا سكا انفعال سلطاني

از توبه تیریدار **اما تحذیر و وقت صحبت سلطان** حکمای عرب و عجم و سایر قدیما و جدیدا ملک ایلله کثرت مصاحبتدن نهی و منعه اتفاق افتاد در و همایون نامتک اصل و مأخذی اولان کلیله و دمنه آئینه سرایا دقایق حکمت علیه بن مین اولان کتاب دیر بنده بومچشه دأر و آخر نصایح وارد در (ضرب مثل اوله رقی وارد اولمشد که سلطان ایلله مصاحبت ایلده نك خطری بجه را کب اولانك خطرن دن اعظمدر (بعض حکما دیمشکه ثبات و دوامده رعایتده احق امور امور خلیفه و سلطاندر زیر سلطان ایلله بلاتامل مصاحبت ایدن شعار غروری لبس اغش اولور قندبر (حکم هند ده وارد اولمشکه سلطان ایلله مصاحبت و قریتمده قدر عزت و دولت و ثروت و ارایسه اولقدردخی حذر ایلده جک حرکت و خطر وارد در (عنائی رجه الله تعالیه سنده ادب و عرفان و اذعان و کالات و اریکن نیچون سلطانه قریب و مصاحبتده اولمازن دیدکارند سلطان نیجه کیسه لی مناصب و مراتب رفیعده اصعاد و جوق کیسه له عطاای بیبه و اموال و اقد و اعطا و احسان و مراد ایتدیکی جزاء و عقابلی اجرا ایدر قنغی طرفده بوانه جغمی یله مدبکم ایچون ازواجانی اختیار ایتدم دیمشدر (معایوه رضی الله عنه قریشدن بر رجه دیدیلر که ای کیسه سلطاندن توفی و حذر اوزره اول زیر سلطان ادنی شیدن غیظ و غضب ایلر و از شیشه راضی او اور رضا جانیه غضب جانیه معلوم اوله من و اخذ ایتک قصد ایدرسه ارسلان کی اخذ و اهلاک ایلر (میون بن مهران دیمشکه عمر بن عبدالعزیز حضرتلری بکا نصیح و پندده پیور دیلر که ای میون بشدن شودرت شئی ایشیت و قبول و حفظ ایلله اولکبسی هر نه قدر اهر معروف و نجی منکره دلالت ایدر ایلک دخی سلطان ایلله جوق مصاحبت ایلله ایکیجیسی نسوان ایلله جوق خلوت ایلله هر قدر تعلیم قرآن ایدر ایلکده اوچجیسی زیارتکی قطع ایلده زیارت ایلله صله ایلله زیر اول سنی او نودی سنده اکامقابه بالمثل ایلله معامله ایلله در دنجیسی یارنکی کون اعتذارینه محتاج اوله جفک کلایمی بو کون سوله

باب السادس عشر

اشبو اون التبی باب وزرا و صفاتلری بیاننده در (وزراء و زیرك جعیدر وزیر قفلت معانسه اولان و زردن مشتقد وزیر نسجه اولندیفنک سبی وزیر اولان سلطان طرفندن امور شاقه و ثقلی تحمل ایلدیکچوندر باخود و اولك و زانك فحمله یله و زردن مشتقد وزیر ملجا معانسه در موازیه دخی بومعنايه در سلطان رأیه اعتماد و امور دولتمده وزیریه التجا ایلدیکندن وزیر نسجه قلندی و بعینه کوره ازردن مشتقد قوت معانسه که اصلی ازیر اولوب حل النظر علی النظر قاعده نسجه موازیه ده اولدیغی کی الف و او و قلب و انشد و فعل صیغه سی مفاعل معانسه در صیر معاشر و مجلس مجالس معانسه اولدیغی کی اشبو معانجه وزیر امور دولتی مقوی اولدیغی ایچوندر (وزیرك لزومنی ساند حق سبحانه و تعالادن موسی علیه السلام نبوله نشریف اولندقد فرنداشی هرون علیه السلا می کند و به وزیر تعیین یورلسنی نیاز ایلدیلر که واجعل لی وزیرا من اهلی هرون اخي اشدیه ازری و اشركه فی امری کی تسجک کثیرا و نذ کرک کثیرا انك كشت بنا بصیرا آیت کرمه سی نیازی نا طقد ر و مال آیت یارب اقربا مدن بکا فرنداشم اولان هرون وزیر قیل که انکله قوم زیاده اوله وانی امر دعوتده بکا شریك ایلله که کثرت ایلله تکاثر خیره مؤدی اولان معاونت سیبله تسبیح و تنزیه و ذکر ایلده لم تحقیق من احوالنه و تعاون بزه صالح امور دن اولدیغنه و هرون امر دعوتده نعم العین اولدیغنه عالمن دیمکدر (اشبو آیت کریمه اقتضا نسجه اگر سلاطین وزرا دن مستغنی اوله ل ایدیلر اووالعزمدن حضرت کلیم الله موسی بن عمران علیه السلام استغنايه احق اولور ایدی و وزرا نصبتک بر حکمتی دخی اشدیه ازری و اشركه فی امری نص شریفنده مصر حذر که

و زارتله قواعد مملکت مربوطه اولور هر قدر سلطان دیشان اخلاق جیده فی استکمال ایتش اولسه ده ینه امور داخلیه و خارجیه و جزیه و کایه ده وزیر استخدای اقتضایدر و می تسجک کثیرا و نذ کرک کثیرا نص جلیلی دخی * دلت الایه علی ان یصحی العلماء و الصالحین و اهل الخیر و المعرفة تنظیم امور الدنیا و الاخره * ایلله مین در یعنی علما و صلحا ایلله مصاحبت و اهل خیر و معرفه مقارنت امر دنیا و امر آخره بادی تنظیم اولدیغنه دلالت ایدر دیمکدر خلاصه ناسک زیاده شیعهان و یهودلری اسلمه به محتاج اولدیغی کی ملوک اجل و اعظمی دخی وزیریه محتاجدر (ابوسعید الخدری رضی الله تعالی عنهندن مرویدر که باری تعالی و تقدس هر بر نی و هر بر خلیفه یه حکمت بالقه صدائیه نسجه ایکی قرین سوق ایتدی یری امر معروفی سوق ایدوب قندبر و دیکری شری سوق ایدوب قندبر (قلت) خدری رضی الله تعالی عنه حضرتلرینک قوائک مفهومی بروجه محرر یازاش اولان * مابعت الله من نی و لا استخلف من خلقه الا کانت له بطانان بطانته تأمره بالمعروف و تحضه علی بد و طانته تأمره بالشر و تحضه علیه و المعصوم من عصمه الله و قولک مفسادی مطلق وجود و خلقت اشیا اراده حق تعالی و نقد سله اولمغسله خلقتا و ملوکدن موفق اولان ذوات حسن قرینه بغنايه الله تعالی مقارن اولور و اوقربنک رأی حسنه اتباع ایدر و سرایا خطادان مصون اولاق ینه حقک تشریف اولوب اودخی انبیا و مرسلین صلوات الله و سلامه علیهم اجمعین حضرتنه مختصدر دیمکدر قندبر (وهب بن منه دن حکایه اولمشکه موسی علیه السلام فرعونه ایمان ایلله هم جنت سنک اولور و هم ملکک دخی سنک اولسون یعنی ینه ملک اول دیدکده فرعون وزیرم هامان ایلله مشورت ایلده عده جواب ویر یرم دیوب هامان ایلله مشورت ایلدکده هامان الحاله هذه بمنزله یعنی تبعه ک یشتند سن عبادت اولور ایکن ایمان ایدوبده آخره عبادتمی ایلده جکک دهرک اضلال و فرعونی ایماندن منع ایتکده فرعونک باشنه معلوم اولان عقوبتک کلشنه سبب اولدی و بواسطوب اوزره هامان کی حجاجک سرکرده و مستشاری یریدن مسلم نام شخص حجاجی بو قدر مهالکده الفا و ظم عباد و نهیب و غارات بلاد ایلله سفک دمایه حت و رغیب ایدوب دفتر و بالی طولدردی و لی الابد ظالم دیومذکور سبب اولندی ایکیسی دخی سوه قرین ایدی قرینک شری خدن یعنی همصحبتی اولانک شرینه سیدر بیان ایلشدر که منازل و مراتب بشریه تک اعلی و اشرفی مرتبه نبوت اند نصکره مرتبه خلافت و بعده منزلت و زارتدر صاحب مستطرف دیر که * نعم الظهیر ال وزیر * ضرب مثلدر یعنی وزیرنه کوزل آرقه و قوتدر دیمکدر سلطانک ثبت و نمکنه وجودت عقل و قوت تمیزینه دلیل ادل و انظهر وزرای دانی انتخاب و جلسا و قرنای درایت آرای استصهاب و عقلا ایلله مصاحبتدر اشبو صفات کالته دلالت ایدوب بین الخلاق اذکار جله ایلله مدح و قلوب ناسده مهابت و عظمتی ملو او اور بر * المرء موسوم بقرینه * ضرب مثلجه کشتک حال و شانی مقارن و صاحبیه معلومدر (خلقاء و ملوکک زینتلی وزیرادر دیمشدر) و کتاب کلیله و دمنه ده * لا یصلح السلطان الا بالوزراء و الاعوان * معادی ذکر اولمشدر که سلطانک صلاح و قوتی وزراء و احوالیه در دیمکدر (شریح بن عییددیمشکه بنی اسرائیلده نه قدر ملوک کلش ایه بر رجل حکیمی مصاحب و مقارن ایتک قاعده لری ایدی اول حکیم دخی ملکی غضب حائده کورسه ینه نظاملری اوزره برکاغده * ارحم المسلمین و اخش الموت و اذکر الاخره * عباره سی مائنده اولان کلایمی بازوب ملکه صوروزر ایدی ملوک دخی کوروب تسکین غضب ایدر ایدی (معنای عباره ای ملک مسلمینه رحم و شفقت ایلله موتدن خوف و خشیت ایلله و در آخری ذکر و تفکر ایلدیمکدر (قلت) نصایح مذکوره و ااجر کتاب و بنته دخی موافقد (صاحب مستطرفدیر که ملک خبر یعنی رأفت سلطان رأفت نشان یله تاسه خبر

سلطانی مانع و آریاب حاجتی ملکدن دورایدن وزیر بدستری ماء صافی لذیذ ایل جانور چشیدن
اولان تمساح بالغه تمشیل ایتمکدر یعنی پادشاه خلع خیر محضدن عبارت اولان ماء لذیذ وزیر
بدخوی تمساح کسیدن هر قدر خلق یوزمک یلورایسه ده محتاج اولدقلری مایه تقرب ایدوب
انتفاع ایده مزلر زرا جانور مذکور بودار (ودخی سلطانی حکیم حاذقه وید مزاج وزیر
خسته ایل حکیمک ییئنه اولان واسطه وریایا وریایی خسته به تشبیه ایشلردن مثلا حکیم
حاذق واسطه بی بر میضک علتنه واقف اولق ایچون ارسال ایلسه اول واسطه کذب و تزویر
ایدوب علتک خلافتی طیبه خبر ویرسه طیبک تدبیر ومداواتی باطل اولور یاخود اول واسطه
مریضک هلاکتی مراد ایلسه طیبه داء و علتک خلافتی اخبار ایدر طیب دخی واسطه نک
خبر یله مریضه واسطه نک خبر ویردکی علت غیر واقعه به معالجه ایتدکده هلاک اولور وزیر
دخی ملکه بر کیمسه نک حقتده خلاف واقعی انها ایلدکده او کیمسه نک هلاکت سبب اولور
بوسیدن وزیرده لسان صادق اولوب اصلا کذب و خلاف سو یلامک ویشده عادل اولوب
ظلم و تعدی ایلامک و اخلاق حیده اصحابدن اولق و امور رعایایه و مصالح عباد الله معامله
بصیر اولق وزیرک محرم اسرار و قرنا و خدمه سی دخی اهل امانت و آریاب صداقت و اصحاب
بصیرت و فطنتدن اولق شرطدر (ویان ایلدیلرک ملک و خلیفه به لازمدرک لثم اولنره تقلید
وزارتدن حذر ایلرک زیرا لثم ذی ربه و منزله اولدقه اقر بانه دخی اذا و جفا ایدر و القلری
و حقوقلری اوتو در و اشراقی استخفاف و ذوی الفضل اولنره مکاره ایلر و ملک و خلیفه به
لازم اولان بین الخلائق مذموم اولان ادق ایلر بحالسه ایلامکدر (منقولدرک اهل عقل و درایتدن
بر وزیر بر کون بر ملک حضور یند کبر کوردرک ملک بر ذی ایلر اوطور مش صحبت و کندی به
مقرب ایدوب میل ایلر نسبت ایدر همان اول عاقل وزیر * یا ملکا طاعتنه لازمه * وجه مفترض
واجب * ان الذی شرف من اجله * بزم هذا انه کاذب * قطعه سنی اوقوب ای امیر المؤمنین
اشبو قطعه نک معنا سنی بوندن صور دیو ذی بی اشارت ایدر ملک دخی سوال ایتدکده ذی
چاره بوله نبوت صادقدر دیمکده مسلم اولور (مال قطعه ای انقیاد و طاعتی لازم و محبت و مودت
فرض و واجب اولان ملک تنک تشریف و تعظیم اولندیلرک تنه که توحید باری تعالی و تصدیق
محمد علیه الصلاة والسلامدر اشبو ذی توحید ایلر تصدیق نبوت انجیوب حاشانی به کذب اسناد
ایدر دیمکدر ذی مسفور چاره بوله محبوب صادقدر دیمکده مسلمان اولدی اشته وزیر خبرخواه
نظر قبل که هم ملاکه حسن خدمت ایش و هم اول کیمسه به بادی سلامت اولشدر رجه الله تعالی
علیه رجه واسعة (حکایه اولنمکه بعضی ملوک وزیرینه یازیلی اولهرق اوج عدد کاغذ و ربوب
حال غضبوره بکا صره سبله صون دیو امر ایش اولکنده * انک لست با که و انک ستوت و تعود
الی التراب فیا کل بعضک بعضا * ایکنجه سنده ارحم من فی الارض یرحمک من فی السماء *
* اوچکنجه سنده * اقض بین الناس بحکم الله فانه لا یصلحهم الا ذلك * یازلش ایدی صره سبله
ماللری سن آله و معبود کلسن البه عاقبه الامر موت ایلر دار بقایه رحلت و تراه عودت ایدر سن
روی ارضه اولان عباد الله و رعایایه و کافه خلافت ره رحم و شفقت ایلر معامله ایلر که سعادته امری
نافذ و قدرت و عظمتی باهر اولان یعنی عظیم الشان اولان حق تعالی سکاده رحمت و عنایت ایده
ناس ییئنه حکم و قضای حکم الله اولان عدل ایلر حکم ایلر زیرا ناس ییئنی اصلاح ایدن انجی
عدل ایلر حکم و قضا در دیمکدر (قلت) بونلر دخی کتب و ستنک مقتضاسنددر هله ایکنجه
کاغذه یازلش اولان (ارحم الخ) جامع صغیره یازلدی اوزره حدیث شریفدر (نه صاحب
مستطرقدر که وقتا که امور ملک و زاننه عانده اولوب اکثر با خلفا و ملوک زمام فرمائی یعنی امر لکن

تنفیذ و اجرائی زماملری دست و زانده اولدیلندن اشبو کلامی عقلا ضرب مثل ایشلردن
* لاتنفر عوده الامیر اذا غشک الوزیر و اذا احبک الوزیر فتم و لا تنحس الامیر * مال مثل وزیر
سکابنض و کین ایلدکده ملک محبت و مودته و ملکه زیاده تعلق و انسابیکه مغرور اوله سنی البه
بر خجه استناد ایلر ملکدن طرد و تبعید ایلر وزیر سکا محبت ایلر ایلر نوم و استراحتده اول اصلا
امیرک غیظ و غضبندن خوف و خشیت ایلر ملکدن سنی حسن شفاعت و بر صورتله قورناردر دیمکدر
(وینه ملک و سلطانی سرایه و وزیر ییله تشبیه ایشلردن بر کیمسه سرایه بانی جانبدن کلور سه
کبر بایک غیر یسندن کلور سه متر جمیع معنی مایوس اولوب کبره مز (ودخی امور ملکه و وزیر ایتد
کیندر بر کیمسه آیتیه نظر ایتدکده وجهنی و وجهنک احوالی مشاهده ایده مز کذلک سلطانتک
وزیری اولمادجه محاسن دولتی و قصور دولتی ییله مز (وزیرک بر شرطی دخی فقرا و رعایایه رحم
و شفقتی چوق اولماد (معلوم اوله که سلطان رأی صابنده مستقل اولسه دخی وزیر ییله سلطانه
نصهی و اراده خبری کم الیوب هر بر خصوصی افاده و انما ایلرک لازمدر و امور ملکه و وزیر ایتد
کوزری مثابه سنده در آیتنه نک روی و وجهنی اراده ایلرکی صفتک صفوت و نقاوتیله و اوزرنده پاسک
کتسبله اولدیلرکی کین کذلک ملک امر ملککی جودت عقل و زرو صحت فهم و صفای قلبی ایلر اولور

﴿ الباب السابع عشر ﴾

اشبو اون بدنی باب ملک و سلطانک خلقتدن احتجاب و تستری و حجاب یعنی بانه مأمور اولنلرک
کیفیتی و والیکده اولان الدائم و خطرک ییئنده در (حاجب دول ملوک قدیمده دائما باب دائره
همایونده اولوب خلق ایلر ملوکک ییئنده واسطه اولان ربه رفقه صاحبدر (حکما
سیان ایشلر که مالکی زیاده ضایعه و رعایای مبالغه ایلر هالکه اولان خصلت سلطانتک
بر احدی دائره رینه یشادر میوب احتجابده شدنلردر یعنی احوال بر ایایی تمسکدن مسامحه لیدر
اصکر ایشان احتجابده اولوب احوال رعایان خیر و نیکسده اولور ایسه اطراف
واکشافده اولان مأمور ظلم و تعدی به متجاسر اوله مزلر خیر و واقف اولماز ایسه ظلم هجوم ایدر
(حکایه) امویه دن عمر بن عبد العزیز خلیفه حضرت تارینک قرنا سندن میون بن مهران
دیمکه بر کون حضور خلیفه ده بولنمش ایدم حاجنه آریاب مصلحتدن بایمرد کیم وارد دیو
سوال ایلدکدرنده ای امیر المؤمنین رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم افندیمکده مؤذنی بلان
حبشی رضی الله تعالی عنک او غلوم ادعاسله شمعی بر رجل دوه سنی چو کندی یعنی کادی
دیدکده فی الحال عمر بن عبد العزیز دخولنه اذن و رخصت یوردی داخل حضور خلیفه اولدقه
حدثی یعنی بکا حدیث روایت ایلر دیدکده اولدخی (حدثنی ابی انه سمع رسول الله صلی الله
تعالی علیه وسلم یقول) من ول شبا من امور المسلمین ثم حجب عنهم حجه الله تعالی عنه يوم القيمة)
یعنی ابن البلال پدرم اشبو حدیث شریفی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم یورده لر یعنی استماع
ایلدیلرکی بکا روایت قبلدی دیدیکه معنای حدیث شریف بر کیمسه امور مسلمیندن بر شیشه والی
و حاکم اولنده بعده مسلمیندن حجابده اولسه اندن روز قیامتده حق سبحانه و تعالی حجابده اولور
یعنی حلق احساننی کوره مز دیمکدر (بعده عمر بن عبد العزیز در عقب حاجنه آرتق و ارخانله که
کیتیدی بعد از ییئنه حاجب کورلیوب و جله عباد خلیفه نک حضور ینه بی تکلف دخول
و حرام مقصود لزینی بلا واسطه افاده ایدر ایدی (حکمای عجم شدت احتجابدن زیاده
ملکدن ملککی ضایع قیامی بر تنه یوقدر دیمکدر (بعض حکمایه التیام و مداوات قبول ایلر
جرح و یاره دن سوال اولدقه ککر یمک باب لثم لیدی الاحتیاج و آریوب حاجتی قضا اولندن

مردودا ولسپردیدی استیضاح اولند قدده شریف اولان کیمسه دینک باینه واروب طور مشیکن
دخوله اذن اولنمقدر دیو جواب ویردی (عبد الله بن العباس ابن الامام الحسن العلوی
رضی الله تعالی عنه مأمون خلیفه مک سراینه واروب قیوستنده طور دی حاجب یوزینه باقوب
باشنی اشاعی صالیدی ورنسته دیمدی عبد الله بن العباس معینده اولان خدمه سته اگر بزه
حاجب دخول حضور خلیفه اذن ورخصت ویره ایدی کیردک وکیمک دیدی دور کیدردک
ودخولدن اعتذار ایدیدی قبول ایدردک اما بویه کرار یوزیمزه باقدقدن ویری یلد کد نصکره
توقنک معناسنی یله مدک دیوب * وما عن رمی کان الحمار مطنی * ولكن من یمنی سیرضی
عمرکب * یتیه نمل ایدوب عودت ورجعت ایلدی بومعانه مأمون خلیفه به عکس ایلدکده
در حال حاجی ضرب شید ایلده ضرب و عبد الله عظیمه جزیره واون عدد اسب تازی ارسالله
امر ایلدی (مال یت مذکور جاری مطبه ایلدیکم یعنی اشکد بندیکم کوکل خوش خلیفه دکلدر
لکن پیاده فلان بندیکی نه ایسه راضی اولور دیمکدر یعنی بنم یوقایو به کلدیکم ضرور یدردیک
استر) بر رجل خراسانی امیر ابی دافک باینه کلوب وخیلی مدت توقف ایدوب دخوله اذدن
بعد الیاس * اذا کان الکریم له حجاب * خافض الکریم علی اللیم * اذا کان الکریم قلیل مال *
تستر بالحجاب عن الکریم * قطعه سنی نظم ایدوب ویرورقه به بازوب امیره ایصاتی حاجبدن
استرحام و یو وجهله در مطبله وصولده تلطف تأثیر ارتسام ایلدی (مال قطعه خلقدن
تسری اولدینی وقتده کریمک لیم اوزرینه فضل ورجحانی ندرمکر که کریم قلیل المال و تهی
دست بولنه اوزمان الاجفیلدن حجابله تسترا بده دیمکدر (وقتا که فضا فضا کورده حاجب تقدیم
ایندکده ایدولف دخی جوابنده * اذا کان الکریم قلیل مال * ولم یعذر تعطل بالحجاب * و ابواب الملوك
محجبات * فلانستکرن حجاب بانی * قطعه سنی نظم ایلدی که مالی بنم تسترمت قلت مالندن
د کلدر زرا کریم وجواد اولان مالی قلیل و آز اولدینی وقتده حجاب ونسترا بده تعطل ایدرسه
معذور اولماز یعنی بینه خلقه کورینور و الجود من الموجود شیوه سنی کورستر و شفاها اعتذار ایدر
لکن بنم احتیاج عدم تروعدن اولیوب بلکه وقایه شاندر زرا کریم الشان اولان ملوک و سلاطینک
ابوابی خواجبدن ودر بانرا بده مستوره و محفوظه در بونقدیرجه بایمک حاجینی انکار و اعراض ایتمه
دیمکدر (قلت) مانحن فیما اولان مطبله نظر اجواب ایدولفده نظر واردر نامل یور بیه بعض
نسخه دهمریر اولنان (ولم یعذر) برنده (ولم یقدر) یازلشدر لکن ظاهر اولدینی اوزره یلنرنده
مباینت یوقدر یعنی مال معناری بریره واردر (ذکر اولنان ایدولف خلقدن اولمادیفی
منظر فلرده اولان * ووقف رجل خراسانی باب ابی دلف حیا فلم یؤذن له فکتب رقعه
وتلطف فی وصولها الیه و هی * اذا کان الکریم له حجاب * خافض الکریم علی اللیم * اذا کان
الکریم قلیل مال * تستر بالحجاب عن الکریم * فاجاب ایدولف * اذا کان الکریم قلیل مال *
ولم یعذر تعطل بالحجاب * فابواب الملوك محجبات * فلانستکرن حجاب بانی * ظاهر و نظم خراسانی
مشهود اولدینی اوزره میم قافیه سنده ایکی یتلی برقطعه و نظم امیر ایدولف با قافیه کذلک دیکر
قطعه ایدوی باهر اولدیندن فضله کتب توارخ و وفیاده ایدولف و زرا شعرای عهد خلقدن
اوایب ختینی ایلده مشاعر ایلدیکم مسطور و لسان ادباده مذکور ایکن نسخه مرثیه ترجمه ده مقام
مرقوم (بر رجل خراسانی امیر ابی دلفک باینه کلوب حضور خلیفه به دخولدن حاجب ودر بان
مانع اولجه اورجل در بانه دیدیکه ای دربان بی حضور خلیفه به دخولدن منع ایلدک بایم
شو کاغدی خلیفه به ایصال ایلده دیوب بر کاغده شوییتی تحریر ایلدی * اذا کان الکریم له حجاب *
* فمافض الکریم علی اللیم * معنای یت کریم و شریف اولان شخصک حاجی و حضورینه

(دخولدن)

دخولدن مانع اولدینی وقتده کریمک لیم اوزرینه فضل ورجحانی اولماز خلیفه ابی دلف
یوزیتی قرائت ایلدکده جواب اوله رق شوییتی تحریر ایلدی * اذا کان الکریم قلیل مال * تستر
بالحجاب عن الکریم * معنای یت شخص کریم و شخصک مالنده قلت و جرو سوال ایدنره عدم کفایتی
اولجه بورجلوکی حائلردن حجاب ایلده تسترا بیه بعضیلر دیدیلر که خلیفه ایدولف شوقطعه بی
جواب اوله رق تحریر ایلدی * اذا کان الکریم قلیل مال * ولم یعذر تعطل بالحجاب * و ابواب
الملوك محجبات * فلانستکرن حجاب بانی * ترجمه قطعه کریم وجواد اولان کیمسه مالی قلیل واندک
اولدینی وقتده حجاب ونسترا بده تعطل ایدوب معذور اولماز و ملوک و سلاطینک ابوابی خواجبدن
و در بانرا بده محجوب و ممنوعدر بونقدیرجه بایمک حجابله محجوب ودر بان ایلده ممنوع اولدینی استنکار
و استنکاف ایلده دیو ترجمه اولشدر ارتق استفاده جزالت ایلده اشعاری منوط لطف و طبع
اولو انهادر (اشو قطعه ذم احتیاجده نظم اولنان اشعار حسنه دندر * سا هجرکم حتی
یلین حایکم * علی انه لابد سوف یلین * خذوا حذرکم من بؤة الدهر انهما * وان لم تکن حانت
فسوف یحین * قلت) مالی ای احتیاج ایدن ذوات بن سزدن قولایلی کلنجیه قدر همان
هجرت ایتک اوزریم شو عزم اوزره که البته شنده سهولت کلور یعنی قیوکه ادبار چوکر دهرک
حادثه سندن سره تیغظ ویره جک نسته الک اول حادثه قریدر کورنمزا یسه ده البته باقلشر یعنی
اقبالکره مغرور اولیک دم ادبار یکرده کلور سز کله طائلو فونشرم دیمک استر (و بهی آخر دخی
* ماذا علی بواب دارکم الذی * لم یعطنا اذنا ولا یستأذن * لوردارد ارجلا عنکم * اوکان
یدفع بالی هی احسن * دیمشدر (قلت) مالی بواب داریکزده بومعانه ندر که نه دخوله
بزه اذن ویرورنه احوالز ایچون سزدن اسیدان ایدر یعنی بزی بویه توقیف ایدر یاسزدن بزه
برردن جیل کتورسه باخود حسن معامله ایلده کت دیو دفع ایتمه ده بکلوب یقلوب کینک
دیمکدر * اذفع بالی هی احسن * ایلده صله و عطیه بی اشرا بایمشدر (و بر شاعر دخی * امرت
بالسهیل فی الاذنلی * ولم یالحاجب ان یأذنا * فلن ترانی بده اعدا * و لن ترانی مستأذنا *
قطعه سنی یازمشدر (قلت) مالی سن بکا دخولده اذنه سهولت ایلده حاجیکه امر ایلدک
لکن حاجب اذنی رأی ایتدی ارتق من بعد نه سن بی بابکه طائنه حاجی بنم ایچون مستأذن
کوردن یعنی قیوکه کلم دیمکدر (دیکری دخی * ولقد رأیت یسایب دارک جفوة * فیها
لحسن صنعک التکبر * ما بال دارک حین تدخل جنة * و یبایب دارک منکر ونکیر * دیمشدر
(قلت) مالی ای صاحب دانه سنک دارکده کوزل صنعکدن یاوز جفا کوردم یعنی بری رحم بوابی
قیوکه قومش سن ارباب حاجانی منع ایدر و سنک دار و سرایکک شان و حال ندر که کیرلیدیکی
وقتده جتندر و الحال که قیوستنده منکر ونکیر فاعلوردر (و بر بلیغ دیکر دخی هجو حاجده
یوقطعه بی نظم ایتشدر * اذا جئت النبی عندک حاجا * حیا من فرط الجهالة حالک *
* ومن عجب معاک جنة و قاصد * و حاجبها من دون رضوان مالک * قلت) مالی بابکه
واردیمده بر حاجبه ملاقی اولدیمکه وجهی فرط جهالتدن سیاعدر و تعجب اولنه جتی اموردندر که
سنک مالک قاصده یعنی کلوب در بیکه کیرنره جنت ایکن قیوستنده موکل باب بهشت اولان رضوان
یرینه موکل باب جهنم اولان مالک او طوروب حاجب اولشدر دیمکدر (باقر شکسته رقم فقیر
قلت قیدر بیه مالی کوسر یلان اشعار مذکورده باعنی نه ایسه نسخه مترجمه معلومه ده کلا
مغفوده در قنامل (محکیدر که بر کیمه امرادن بر ذلک حضورینه دخول حاجی واسطه سبله
اسیدان ایلدکده امیر موی الیه حاجینه وار اول کیمه به * ان الکری قد خطب الی نفسی * و انا
هی هجعه واهب * کلامی سوبله دیو اعاده ایدر اول کیمه حاجبه امیره یوردیلر دیو صور قدده

حاجب دخی بنم اکلامدینم برکلامی سکا دخوله اذنی مراد ابلیدیکی حالده سویلردیمشدر
(مال کلام مذکور کوری یعنی نفس و سر ساملق نفسیه کران کلدی اشته او خالت هیجه واهیه
یعنی عطا بخش اولنره بر غفلتدر یا خود کیجه وقتیدر یعنی وقت صحبت و ملاقات دکلدر دیمکدر
(لکن یوحنا کیه ده مقصود حاجب نادان کلامدن رفتنه اکلامدیه دخی امیردن منع استیذان
و کیسه اذن و برمدیکی آخر وضعیتدن نفوس ایدوب اول کیسه فی قومد یغیر یا خود کلامک
معناسنی امیردن او کندیسه ده او نو دوب مانی اول کیسه به خبر و رومه سیدر) علی بن ابی طالب
رضی الله تعالی عنهدن روایت اولمشکه فرعون دعوائی ربوبیت اختیار کن امهال الهی به
منظهر اولدینی یعنی اضحلالی اوزادینی جله ناسی مجلسنه دخوله اذن و روب واهالی مصری
بهر کون اطعام ایله سیدر یورمشدر (عرو بن مره الجهنی رضی الله تعالی عنه حضرت معاویه
رضی الله تعالی عنده کلوب حضورینه دخوله تکلفه محتاج اولغه کیردیکی کبی (رسول الله
صلی الله تعالی علیه وسلمدن (ما من امیر یخلق بابه دون ذوی الحاجة والخلة والمسئلة الا غلق
الله تعالی ابواب السموات دون حاجته و خلته و مسئلته) حدیث شریفی استماع ایلدم
دیدلرکه مال و مقادی ذوی حاجت واریاب صلیت و فقراء واریاب مسئله دن بانی سد و اغلاق
ایدن امیرک حق سبحانه و تعالی حاجت و خلعت مسئله سندن سمواتک یعنی قبولک ابوابنی
اغلاق و سد ایدر یعنی اول امیر مخلوق خدا به نوجهله معامله ایلر ایسه الله سبحانه و تعالی انک
مثلیله مجازات ایلر دیمکدر (شعرا دن نامی نام کیسه بعضی امرایه کلوب دخولدن ممنوع اولدقده
شوا بیاتی نظم ایتشد * ساصبران جفوت فکم صبرنا * لئنک من امیر او وزیر * رجونا هم
قلنا اخلقونا * تمادی فیهیم غیر الدهور * فینا بالسلامه و هی غنم * و باتوا فی المحابس
والقبور * و لما نزل منهم سرورا * رأینا فیهیم کل الشرور * مال ایات اگر سن طرد و دفعکله
یکاد اذ جفا ایلدک ایسه سنک مثلك اولان امیر یا خود وزیرک معامله بارده لینه صبر ایتدیکم کی
صبر ایدرم او یله امیرل و وزیرل که برانلرک کرملرنی رجا ایلدک لکن بزه خلف و عدا ایلدکلرند
دهورک نفرلری یعنی حصه اله جق پند کونه بلالری انلرده تمادی اوادی بر غنیمت اولان
سلامتله یتوت ایلدک یعنی صاغ فالندق انلر محبسلرده و قبورلرده یاتدیلر وقتاکه برانلردن سروره
نائیل اولمادی ایسه انلرده کافه شروری کوردک دیمکدر و بومعنده انشاد ایتدیکری اشعار دندر
* قل للذین یحببوا عن راغب * یمنازل من دونها الحجاب * ان حال عن لقیامک یوابکم *
* قاله لبس لبابه یواب * مالی مبل و رغبت ایدندن ایچریدن ایچری منازله محجب و تسر
ایدوب هر برینک قبوسنده حاجلری اولان ذواته سویله که اگر سرزه ملاقاتده یوابلر حائل
اولور سه حق تعالی باب احسانده یوابی یوقدر دیمکدر (اما اولانده اولان خطرلری و انده اولان
مراقبه بی یانده حق سبحانه و تعالی حضرت تارینک * یادود انا جعلناک خلیفه فی الارض
فا حکم بین الناس بالحق و لاتتبع الهوی فیضاک عن سبیل الله * قول کریمی بدر مفهومی
بریان ترجمه تیسار و غیرها (یادود بز بر یوزنده سندن اول بکن حق و عدل ایله قائم اولان
انبیایه بزم امر عزایله امور عبادی تدبیر ایتک مصلحتندن خلیفه قیلدق ناس یتنده عدل ایله
حکم ایله و هوای نفسه اتباع ایله اول هواسنی الله تعالی انک حق و عدل اوزره نصب و تاقامه ایلدیکی
دلائل و ارشاددن اضلال ایدوب یعنی جفا روب عدل ایله حکم ایتدیرمز دیمکدر و الله تعالی اعلم (قلت)
انبیاء عظام علیهم الصلاوة والسلام حضرت اقی معصوم ایکن یویله مخاطب و امور اولدقارینک
حکمت و سبکی کتب تفاسیر و کلامده مسطوردر نظر اولنه واریاب عیلمدن صورله (صاحب مستظرف
دیرکه تفسیرده کلمشدر که مفسرین رجهم الله تعالی برحاکم ووالی به ترفع ایچون ابکی خصم

کلمه کده حصمک بر بلاء حصمک حقوق و معارفه سی اولمش بولنه رق کاشکی حق شو معارفه
اولانک یتنده جیفون دیوتنی ایسه یوتنی مجرد دخی اتباع هوادندر (و حدیث آخرده
صاحب مستظرف دیرکه (وفی الحدیث من ولی من امور المسلمین شیئا ثم لم یخطهم بنسخه
کایحوط اهل یتنه فلیتوا مفعده من النار) یعنی کلام مذکور حدیث اولق اوزره مستظرفه
یویله درج ایلدیرکه مالی بر کیسه امور مسلمین بر شیشه تولیه اولنسه پس اول کیسه دخی
بعد التولیه اراده خیری ایله مسلمینی اهل یت و متعلقانی احاطه یعنی حفظ و صیانت ایلدیکی کبی
حفظ ایسه او کیسه نار جهنمدن مفعده و مکاتی تهیه ایلسون یعنی واجب اولان قننی قومه
ما مور اولدیه اولاد و عیالی حایه و امورلری در عهده ایلدیکی کبی اول قومک دخی امور
و مصالحلری در عهده ایلدیر ایلدیکی تقدیرجه و عید تختده داخل او اولر (و حدیث شریف
مذکورک مآلده معقل بن یسار رضی الله تعالی عنه دخی (ما من عبد یستزعه الله تعالی رعبه
فلیخطها بنسخه الا لم یجد رایحه الجنة) حدیث شریفی رسول الله صلی الله علیه وسلمدن
استماع ایتدم د یور روایت ایتشد (قلت) جامع صغیرده (من ولی شیئا من امور المسلمین
لم یظفر الله فی حاجته حتی یظفر فی حوائجهم) حدیث شریفی مسطوردر که شارحی مناوی
مرحوم امور مسلمینه ما مور اولان ذات مسلمینه نصح یعنی اراده خیر و صدق همت و رفیق ایتدیکه
او ما مور عزت دارینه نائل اولماز مآلده شرح ایلدیر (عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنه زمان
خلافتلرند عاصمی زکات اخذ ایچون والی و عامل نصب مراد ایلدکلرند عاصم ابواعتدار
ایدوب رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلمدن استماع ایلدم بر قومه والی و حاکم اولان
یوم قیامتده کنور یلوب جهنمک اوزرنده منصوب کو برینک اوستنده توقف ایدر حق سبحانه
و تعالی انک امریله اول حکم و پری حرکت ایتکله اول شخصک هر بر عضوی برلندن
زائل اولدقده نصکره جناب حقک امریله آریلان ککلرینه برلنده رجوع ایدرل اگر اول
شخص دنیاده عدل و رأفت و حکم الله ایله حکم ایدوب الله تعالی اطاعت ایلدیه جناب باری
اقی یدیه اخذ ایدر یعنی قبضه معنویه مرجعیه الوب اکا مر جتندن ابکی قات نصب و بر
یوق معاذ الله تعالی جناب حقه عصیانده و عباد الله ظلم و تعبدیه اولدیه اول کو پری
یار یلوب نار جهنمده بخش خریف یعنی سنه مقداری محله سقوط ایدر ییوردیلر بناء علی هذا
الوعید عامل اولقدن خوف و خشیت ایدرم دینجه عمر رضی الله تعالی عنه ای عاصم رسول الله
صلی الله تعالی علیه وسلمدن استماع ایتدیکم اشو حدیثی ایتدیکم دیکده عاصم نعم ایتدم دیوب
مجلسده سلطان و ابودر رضی الله تعالی عنهما دخی حاضر یولتیرله سلمان رضی الله تعالی عنه
ای عمر قسم ایدر مکملش خریف ایله یارب بخش خریف مقداری جهنمده پروادی پرلهسبه دوشر
دیدکده همان عمر رضی الله تعالی عنه تأسف ایله یدنی جبهه سنه ضرب ایله استرجاع یعنی
خیر الله وانا الیدر ارجعون * دیوب آنا یوم مصلحتی انده اولان شدله کیم تعهد ایدر دیدکده سلمان
رضی الله تعالی عنه * من ارغم الله انقه والصق خده فی الارض * دیدی (قلت) اعلام
اهل اسلامک یتانجه یوم مقوله و عیدات تنفیر ما موربت اولیوب بلکه مخالف عدلندن تنفیردر فلج حفظ
(ابوداود سننند روایت ایتلشکه بر کیسه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلمه کلوب یار رسول الله
متوفی پدرم بر قومک عریقی یعنی رئیس ایدی اندنصکره عرافتی بکانهاله یورک دینجه رسول الله
صلی الله علیه وسلم (العراف فی النار) ییوردیلر عرفاء یعنی رؤسا اکثری ناردده در ییور دیلر
قالت ایسه الصدیقه رضی الله تعالی عنها سمعت رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم یقول یؤتی
بالقاضی العدل یوم القیمة قلیقی من شدة الحساب ما یودانه لم یقض بین اثین فی غمرة) یعنی حضرت

صدیق بن رسول الله صلی الله علیه وسلم من قاضی عادل یوم قیامت . محاسبه ایچون حضور
رب العالمین کتورالده شدت و دقت حسابدن کاشکی دنیا ده ایکی کیمسه یئنده برعد و خرما
تراعنه دخی حکم و قضا الیه ایدم دیوتی ایلر یوردقلری ایشتم دیدیلر (قلت) اضطراب قاضی
عادل اولمجه بویلمه * وارقیا سن ایت ظالمک حال شدائغایتی (حسن بصری حضرت یارندن
روایت اولمشکه علیه الصلاة والسلام افند بمن عبد الرحمن بن سمره بی رعتی عنه استعمال
یعنی بزولایته عادل اولمشی افاده ییوردقلرند . استعفا واعتذار ایلدی پس رسول الله صلی الله
تعالی علیه وسلم افند بمن (اقعد فی یتک) ییوردیلر (قلت) یوندن استیضا اولنورکه امر
بیمصری ایجاب ایچون اولوب تخیر اوله زیرا وجوب ایچون اعتذار جازدکلدر و اوله اوله
مؤاخذه ییوردیلوردی برده امور عامه عبادک تنویه سی ضمتده مثلا عامل اولقی کیکه یتالمال
مسلمین خدمتدوجوب کفایه دندر البتہ برینک نصبی لازمدر اربانی نعد د ایتدکه قبول
اولنه حق اعتذار بسطی جازددر والا برده منحصر ایسه البتہ امثال واجب اولور و جاره سز بوجه
محرمه امور اول خدمتی اقتضای شرع اوزره رؤیت دخی واجبدر و الحال که کافه حکومته
عدالت التزام اولسه فضیلت اولد یفتدن کند و نفسنه عائد عبادندن افضل و ضمتده
احضار فاضل و حسنات حاصل اوله جفی ائرد و اولدر کابین فی المعنات (مشاهیر
سلفندن طاوس امویہ دن سلیمان بن عبد الملك ای امیر المؤمنین یوم قیامتده عذاب جهنمه
اشد ناس کیدر ییوردیسن دیدکده سلیمان بن عبد الملك ای طاوس سویله کچمدر دینجه طاوس
عذاب و عقاب جهنمه اشد ناس شول امیر و والیدر که حق سبحانه و تعالی حضرتلری دنیا ده ای
ملکته تشریک ایلدی اول دخی حکمنده جور ایلدی دیدکده سلیمان طاوسک ائذار و تخویف
و کلامک تاثیرندن غشی عارض اولوب سربندن کند و بی یوزی قویون بکا ایدمک
آتوب شویله مستغرق دریای اشک اولدیکه یانندن جلساسی طاغیلهلر (ابن سیرین روایت
ایدر که ابو عبیده السلی حضرت تریته تغیرلرک بازیسی اعلا در دیو انتخاب ایچون
بر طاق صبیان کلد کلرند اشو انتخاب دخی حکومت اولغله بن عمر مده بر کیمه اوزرینه
حکومت ایدم دیو صبیانک یاز یلو اولان الواحله یقه باقمدری قنصر (ابو بکر بن هریردن
روایت اولمشکه بر قوم حج شریفه کیدر ایکن ایچلرندن بری اثنای راهده اونسر و موسر
بر محله وفات ایدر غلیمون هر بری آبجست وجوستده اولوب مایوس اولدقلری خللده
ایچلرینه بادکلری بر ذات کلوراکاره صوبه دلالت ایلده دیدکلرند اول ذات محل آبی سرزه دلالت
ایدرم اشو مینک صراف و تحصیلدار و عریف یعنی سرکرده و برید یعنی اولاق اولمادبقت
اوتوز اوچر کره عین ایدر سه کزدیدی انلر دخی بین ایتدکلرند موضع مایه دلالت ایلدی
ضلعی بعده صلاتک امامتی اوزانندن رجا ایلدکلرند غسلنده باشقه و صلاتنده باشقه اوله رق
ینه قومه کا فی السابق تکلیف بمن ایدوب بعد الفسل والامامة غائب اولدی جاهته حیرت
کلوب اورجلاک خضر علیه السلام اولدیفنی جزم ایشاردیدی (قلت) اشو معامله خضر یعدن
مطالع اولدیفنی اوزره مراد امور مذکوره ده دقته تنبیهدر یوقسه بوامور دخی کوریه جکدر
رضای حق تعالی و میران شریعتی بونلرده کوزه درر ایسه کیرسونلر دیمک یعنی جوار
ککوز نور باری تعالی و تقدس حضرتلری جله بی رضاسنه موافق اعماله موافق ایلله آمین

باب الثامن عشر

اشو اون سکرچی باب قضا و قاضیک و قضا اوزرینه رشوت و هدیه قبول ایللرینه و دیونه

(متعلق)

متعلق اولان شلر و قصاص و متصرفه یعنی کندولری عارف بالله صورتده کوسرور یا کار
و یونلرک امثالک ذکر و یاننده در یو باب دخی فصول عدیده لری مشتملدر
فیما جانی القضاء و احوالهم و ما یجب علیهم فصول مذکوره دن اشو فصل اول
قضا و قضات احوالنده و انلر واجب اولان امورده وارد اولان بنصوص و آثار و حکایه
یانددر سوره شریفه ص د ه واقع آنفا معنایله بیان اولان * یاداود انا جعلناک خلیفه
فی الارض فاحکم بین الناس بالحق و لاتبع الهوی فیضاک عن سبیل الله * آیت کریمه سی
حکومته حق وعد لی رعایت واجب اولد یعنی یا نده ازال ییورلشدر (و آیت شریفه
مذکورک ساقنده واقع آیات ینالک برده دخی حکایه * ولاسطط * ییورلشدر شطط حدی
تجاوز معنایله در یعنی حکومته جورایته و حقندن بعد اوله دیکدرینه یو باید * و من لم یحکم
بما انزل الله فاولئک هم الظالمون * ییورلشدر مفهومی شول کیمسه لکه الله تعالی ازال
ایلدیکی احکام الهیه ایلده حکم ایلده ظالم ایچ اول کیمه لر در دیکدر اشو آیت کریمه
قرآن مینده اوج محله وارد بری اشو آیت شریفه دیکری * فاولئک هم الکافرون * و آخری
* فاولئک هم الفاسقون * در ظلم و کفر و فسق معنای بر برینی مستلزم ایسه ده اصطلاح
شرعه هر برینک تعریفی باشقه اولغله مفسرین رحیم الله تعالی تفصیل و بیان ایلدیلر
یعنی احکام الهیه ک غیرله حاکم و قاضی عیاذ بالله حکم الهی بی استحقاق و انکار ایدوبده
خلاف شرع شریف حکم ایلر ایسه کافر اولور * فاولئک هم الکافرون * احکام الهیه بی
انکار و استحقاق ایدنلر حقند در و احکام الهیه بی استحقاق و انکار ایلوب خلاف شرع
شریف حکم ایلدیکی جهته و یا خود طبع دنیا به مبنی اولور سه حاکم و قاضی ظالم اولمش
اولور * فاولئک هم الظالمون * بوصفنده اولان حکامک حقند در و حکم الله ایلده حکمدن
اعراض و امتناعی انکاره مبنی اولوب حق و طاعتندن خر وجه مبنی اولور سه مرتکب کیره
اولوب فاسق اولمش اولور * فاولئک هم الفاسقون * یونلرک حقند در (رسول الله
صلی الله تعالی علیه وسلم) من حکم بین اثنين فحا کا الیه و ارتضیا قلم یقض ینهما بالحق
فقطبه لعن الله (ییورلشدر که مال شریعی بر کیمه یه ایکی کیمه حکم و قضاسنه راضی اولمی
اوزره تواف ایچون کلوب لکن او کیمه ینلرند حق ایلده قضا ایلسه ائک اوزرینه الله تعالی ائک
لعنی اولسون دیکدر (ابن حازمندن روایت اولمشکه بر کون عمر رضی الله تعالی عنه ابو بکر الصدیق
رضی الله تعالی عنهک حضور لرینه داخل اولوب سلام و بریدی ابی بکر الصدیق سلامی
المادی پس عمر عبدالرحمن بن خوفه رضی الله تعالی عنهک فورقارمکه خلیفه رسول الله صلی الله
تعالی علیه وسلم بر حال اولمش یعنی بدن غالباً مغیر اولمشلرکه سلام آلمادی دیواناده و حجاب
ایتدکده عبد الرحمن دخی ابو بکر الصدیقه تلاش فاروقی آچدقده حضرت صدیق * اتانی
و بینیدی خصمان قد فرغت لهما قلبی و سمعی و بصری و علمت ان الله سائل عنهما و عما قال
و قلت * یعنی عمر یاتمه کلدکده حضور مده ایکی کیمه ترافعه ایدی تحقیق جناب حق عزوجل
انلرک و ینم سوزلمدن بکار و جزاده سؤال ییوره جفی مجزوم اولغله ترافعلرینه بالتکلیف مشغول
بولند یعدن شی آخردن غافل اولدم دیو اعتذار ییوردی (قلت) اشته وظیفه حکم و قضایوردر
زیرا حکم شرعی به مدعی و مدعی علیهک کلاملری مدار و باعث اولغله دقت لازمدر و عدم
دقتله حکمده خطا واقع اولور و قاضی به ترافعه واجب و مندوب اولان امور کتب فقهیه
کتاب القضاء سنده و خصوصاً مستقلاً تألیف اولمش ادب القضا سنده مبین در مراجعت
ییوریه (روایت اولمشکه حضرت عمر رضی الله تعالی عنهک زمان خلافتلرند حضرت علی

رضی الله تعالی عنہ (القضاء جسور الناس یرون علی ظهورهم يوم القيمة) حدیث مرویہ
 علی قالہ الصلاۃ والسلام (قلت) بو خبر جامع صغیرہ مسطور اولیوبلکن کاب الفردوسہ
 جسور ناسہ مضاف اولہ رق مضبوطہ (حفص بن غیاث حضرت تریز بن برکیسہ مسائل
 قضایہ داری بران سنہ سؤل ایلدکده غالباً قاضی اولغی مراد ایدہ یورسن برکیسہ نک کوزلرینہ
 برکیسہ یازماغنی صوقوب و جیقاروب اتحق اول کیسہ یه قاضی اولقدن خبر اودر دیدی
 حکایہ اولمشکک قضاء ایچندہ ابتدا جور و طلی ایجاد واحداث ایدن بلال بن ابی بردہ بن ابی
 موسی الاشعری ایشکک بصرہ دہ ہم والی وہم قاضی ایش کنندودن منقول اولمشکک ابکی
 خصم ترافع ایچون کلدکرندہ هر قضیستک کلام و اطواری قلیعہ خفیف و ملاج و طبعہ موافق
 اولورسنہ اول کیسہ طرفہ حکم ایدہ رم دیمش (اسعد فقیر دیرک اسلامه اولان حسن ظن
 اقتضاسیجہ حکم مذکور ی بالفعل اولیوب بلکہ میل قلب دیمک یعنی کاشکی حق شوکیسہ
 النده جیفیدی نمی اولور بودنی جور دن معدود در کاسق والا ایچندن آجیفداول عصر رده
 علی الدوام بو مقوله احکام قبول اولغی جفی در کاردر المهدی علی الراوی (حکایت اولمشکک
 مأمون خلیفہ دن بر رجل اوتوز یک آتون دعوی ایشکک خلیفہ بالذات رجل هر قوم ایلہ
 قاضیکری یچی بن اکثک حضورینہ وارر خلیفہ یه قعود یچون خدمہ خلیفہ یه بر سجاده
 فرش ایدر لر لکن یچی * لا تاخذ علی خصمک شرف المجلس * یعنی مدعیدن سجاده یه قعود ایلہ
 ممتاز اولماق * ائی افادہ قبلدقده مأمون حضرت تری قاتون شرعہ بمنونا امتثال ایلہ خصمک
 یانہ قعود یورر رجلاک یینہ سی اولماغله خلیفہ نک یچنی طلب ایلدکده خلفہ بین ایتوب
 فی الحال اوتوز یک التونی رجله و یرد کدنصرک رجله والله العظیم بندہ سنک اصلاحک یوقدر
 لکن شو مالی سکا دفع واعطا ایلدیکم حکمتی غلبه و قدرتیله رجلاک مالی اخذ ومصادره
 ایلدی دیو ناسک سو طندن خلاص ایچوند دیوب قاضی مشار الیهک دخی حکم وقضاستندہ
 عدالتہ محفوظ اولوب اوتوز یک دینار اعطاوا احسان ایلدی علیهما الرحه (حکایہ مذکورده
 اولان * فطرح المأمون مصلی مجلس علیہ فقال له یچی لا تاخذ علی خصمک شرف المجلس *
 عبارہ سی نسخہ ترجمہ معلومہ ده قاضی یچی خلیفہ یه تعظیم و رعایت ایچون بر سجاده یه اقعاد
 و خلیفہ یه خطاب ایدہ رک دیدیکہ ای امیر المؤمنین شرف مرتبہ و منزلتک حسیله خصمک
 غلبه قصدندہ اولمہ دیو ترجمہ اولمشدر اگر عبارہ نک مفهومی یوایسہ فقیرک ترجمہ محرره سی
 اعجابور یله (حکایہ اولمشکک آل عباسدن معصم بالله خلیفہ نک خدمہ حر مسرالزده تزدندہ
 معتبر بر خادم خاصی خصمیلہ ترافع ایچون قاضی القضاء یو لنان امام ابو یوسف حضرت تری
 کلدکارندہ خادم هر قوم انشای مرافعه ده خصمیلہ برابر طور میوب تقدم ایلدی امام حضرت تری نک
 حاجی زجر ایشیکن خادم ممنوع اولیوب یه ایلر وده طور دی حضرت امام مجلس شرعده
 خصمکک برابر طور معہ مأمور اولمشیکن نیچون طور مز سن وارک بکا شدی اول عصرده
 مشهور یسر یی اولان عمر و بن ابی عمری کتورک شوغلامی اکا صا توب نمئی امیر المؤمنین
 کوند ریم دیوب حساب والتین طو توب خصمیلہ تسویه ایلدی بعد الفصل خادم بکا ایدرک
 خلیفہ یه واروب امامک نمز بر یی حکایت و شکایت ایتدکده جناب خلیفہ غلام هر قوم
 نوبیج بلہ سی اکر صابندی یعنی یحیر و ایدی ملکک ادخال ایترایدم هر نه قدر عتدده قدر
 و منزلتک وارایسہ دخی سنک مرتبک حکم شریعتک منزلتی ازاله ایدہ مز زرا شریعت
 اساس سلطنت وقوام دین و ملتد دیدی (اسعد فقیر دیرک کوردیکم اکثر نسخ مستطرفده
 معتضد بالله یازمش لکن بو نسخہ قلم ناسخن سہو در زرا امام ابو یوسف یه قوب بن ابراهیم

ابن حبیب انصاری حضرت تری خلافت مہدیہ قاضی نصب اولوب عہد هرون الرشیدہ
 قاضی اولدقلری خالدہ از جمال دار نعیب ایشدر رشیک وفایله معتضد باللهک سر بر خلافتہ
 قعودی ییندہ سکان الی سنہ و طقوز خلیفہ واردر بر صورتہ معتضد بالله برندہ یامہدی
 یاخردہادی و یاخورد رشید اولمیدر معتضد عہدہ ابو یوسفک مکئی یه قاضی اولق ایلہ تاویل
 اولغی ممکن ایسہ ده کوردیکم کتب نو اریچندہ آل عباس دولندہ کتبہ مذکورہ ایلہ قاضی
 امام ابو یوسفدن غیر یی کورلادی ایشی (حکایہ بر مرآہ جبلہ قاضی شعی یه خصمی ایلہ
 کلدکرندہ شعی ادی الترافع حق مز یوزہ طرفندہ جیفله اکا حکم وقضا ایلدکده هذیل الاشجعی
 نام شاعر مطلق الثمان سوہ ظن طرفندہ یور یوب قاضی شعی یی اتهام معرضندہ * فن الشعی لما *
 رفع الطرف الیہا * فتنہ یینان * کیف رأی معصیہا * و مشت مشبار ویدا * ثم هزت
 منکیہا * ففضی جورا علی الخصم * م ولم یقض علیہا * ایات هجو اشتمالی نظم ابتد
 مالی شعی مرآہ یه بر نظره ایشکک مقتون قلندی یعنی عاشق اولدی نیچہ مقتون اولسونکده اول
 زن رعنا کوزل یاز مقلرله مقتون ایلدی و شعی کوزل بلکری کوردی و آهسته آهسته
 یوریدیکئی کوردی ناچار اولوب خصمک علیہنہ جورا قضا ایدوب اول کوزلک علیہنہ حکم
 ایتدی دیمکدر ایات مذکورہ خلقک لسانہ دوشوب شعی یه واصل اولدقده ناظمی اولان
 هذیل احضار و اوتوز سوط ایلہ ضرب و تادیب ایلدی (ابن ابی لیلی حکایہ ایتدی که برکون
 شعی ایلہ برابر محفل قضا دن جی قوب کیدرکن هذیلک خادمہ تصادف ایتدک که غل غل یوب
 ایدر و ایات مذکورہ نک شطر اول اولان * فن الشعی لما * فی الت یاتی بلیہرک تکرار ایلہ آغازہ
 فیلاردی شعی * رفع الطرف الیہا * دیو تلفین د نصکر هذیل اشجعی فی الله تعالی رحمتدن
 بعید ایلسون بن اول مرافعه ده والله العظیم اتحق حق اوزرہ حکم ایش ایدم دیو دنا
 علیہ نصکرہ بین ایلہ تبرئہ ذمت ایلدی (بقول اسعد الفقیر معلوم اولہ کہ ائمہ حنفیہ دن
 اکثر مؤلفیک قضای قبول خصوصندہ اولان تحذیر و تزهیلری ظاهر یند باقوب فقہ و صلحادن
 خیلی ذواتک اذہانتدہ علی الاطلاق قضایہ دخول تملکک یه نفسی القا قیلندن اولد یچی تقرر
 ایشدر لکن یو ذهاب خطا اولغله اول غلطدن رجوع ایتک ومنصب شریف قضای تعظیم
 ایتک لازمدر زرا عباد الله ییندہ حکمت بالغہ صدائہ اوزرہ موضوع اولوب نظام دین و دنیا یه
 باعث اولان احکام الہیدی حکم وقضا ایچون پیغمبرل مبعوث اولمشدر و حکومت وقضای
 شادہ بونجہ آیات کریمہ نازلہ واحادیث شریفہ وارده اولمشدر و حقیقہ احکام الہیدی تنفیذ
 واجرا و موجدیلہ حکم و امضایہ امام المسلمین اولنلر مأمور اولوب قاضیلر دخی انارک طرفلرندن
 مأمور امتداد و یو دخی معلوم اولہ کہ یالادہ یازلد یی اوزرہ عدلاک و حق ایلہ حکمک افضل
 اعمال متعبدہ دن اولد یی یی ریدر یو یولہ ایکن مطلقا قضای قبول نیچہ تزیف اولنور
 اما آیات واحادیثہ حکام حقندہ وارد اولان تحویف و وعیدات قضاء جور و جهال جسور
 حقلرندہ درک یو منصب جبلہ بغیر علم داخل وقوت رشا و برا طیل ایلہ نائل اولور لر اشته
 وعیدات یو مقولہ ل ایچوند رخی (من ولی القضاء فقد ذبح بغیر سکین) علی قالہ افضل
 الصلوۃ والتسلیمات حدیث شریف محدثی کہ معناسی شول کیسہ کہ قضایہ تولیہ اولانہ یعنی
 قاضی اولہ بجا قسز ذبح اولنور دیمکدر اکثر ناس معرض تحذیرده صانور لر لکن اهل علم و درایت
 دیدیلر کہ اشو حدیث شریف قضاک شرفندہ و منزلہ سنک تعظیمندہ الدری یعنی قضایہ تولیہ
 ایدن نفس وهوانندہ مجاهد اولور یوایسہ حق ایلہ قضا ایدن ذاتک فضیلتہ دلیلدر کہ امتحانا
 و ثبوتی زیادہ اولغله امتنانا حقک ذبی فتمشدر زرا قاضی اولان حکم الہی یی اجرا

و اقارب و اباعدك حصو مترند و مخالفت رينه صبر ايدوب و اوم لائحه باقبوب الحق مر شريفي
خلقه صوتوب نفس و هو دايمة نندن انلري بكمك اوزره فصل دعاوي ايلد كده ذبيح الله
قلنور و اول قاضيك حالي جتله ميشر اولان شهدا حالي كي اولور بو بوله ايكن قضايك
قبول نيجه تريف اولنور حتي حضرت شارع اعظم صلي الله تعالى عليه و سلم افتد بيز جناب
علي و معاذ بن جبل و معقل بن يسار كي كيار اصحابي رضي الله تعالى عنهم قاضي نصب يورد يار
بونلره كوزل ذايغ رنه كوزل مذبوحدر بوضورنده مذكور بر وجه محرر طلدنر بوقه قضادن
دكلدر واقعا احكامده جور و اتباع هوي اعظم ذنوب و اكبر كيار اولديني شبهه سر در كه
جناب باري تعالى ﴿ و اما القاسطون فكانوا لجهنم حطباً ﴾ يورمشدر مال شريفي قاسطون
احكام الهيمه في اجرا ايتمين حكامدر انلر جهنم حطب اولديلر (و يغير عمن عليه الصلاة
و السلام) ان اغني الناس على الله و انقض الناس الى الله و ابعد الناس من الله رجل و لا اله
من امر الله محمد شباثم لم يعدل بينهم) يورمشدر جور ايدنلر حقه در (القضاة ثلاثة قاضيان
في النار و قاض في الجنة) حديث شريفي شراح شو وجهله شرح و بيان ايتدر يعني
بر قاضي كه حق ايله عمل ايندي اول قاضي جتله در و بر قاضي كه حق بيلوب لكن جور و جفا
ايندي اول نارد در و بر قاضي كه مثله شرعيه في بيلوب و بطديكي ضرورمدن اوتانوب علي
العبا رأي باطليله قضا ايندي اولديني نارد در ديو تقسيم ايتديلر اشته بو و عيد جور
ايدنلر و جاهلار حقنلرند در انلره قضايه دخول ايتك جا زدكلدر و اما شول قاضي كه ايله
واقوال حق بوله بدم بويتمده بذل وسع مجهود ايندي لكن خطاده واقع اولدي عليه الصلاة
و السلام افتد بيزك (اذا اجتهد الحاكم فاصاب فله اجران و ان اخطأ فله اجر) حديث شريفي
منطوقه جته بيه اجر واحده نائل اولور و قاضي مجتهد خطا ايدرسه ده معذور اولديفته دليل
قوله تعالى ﴿ و داود و سليمان اذ حكما في الحرب اذ نفث فيهم غم القوم و كما حكمهم شاهدان
ففهمنها سليمان و كلا آتينا حكما و علما ﴾ نص جليلي دني ناطقدركه داود عليه السلام
اجتهادي ايجون و سليمان عليه السلام وجه حكمه اصاب ايجون بو آينده ثنا يورمشدر (يقول
الفقيه اسعد ايضا حضرت داود و سليمان عليهما السلام حرث قصه شريفي سي ايكني
بايد كذران ايتشدر و بيه حق سبحانه و تعالى ﴿ و الذين جاهدوا فينا لنهدينهم سبلنا و ان الله
لمع المحسنين ﴾ يورمشدر اجتهادي ثنا در بنا برين دائره قضايه داخل اولان حق و عدل بولن
ايجون بذل جهد ايتك واجب اولور (انه مزدن بعضيلري قضا محضدر اكا داخل اولنلر
بلا عظيمه مبتلا اولدي زيرا نفسي هلا كه عرض ايتشدر اندن حسن صورته تخلص يعني
شرائطني برينه كنور مك مبتلا اولنلره امر عير در بنا علي ذلك حضرت فخر كاشان عليه
افضل الصلوات و التحيات (من ولي بالقضاء فقد ذبح بغير سكين) يوردي ديمشدر برواينده
فقد ذبح بالسكين كمشدر (ابو قلابه حضرت نلري * مثل القاضي العالم كالساحي في البحر فكم عسي
ان يسبح حتي لا يفرق * ديمشدر كه بوقول نوع نغير عباره ايله بر وجه محرر مستطرفه دني
امام اعظم حضرت نلر بيه عز و ايله ذكر اولندي مالى عالم بالسائل اولان قاضي بخرده يوزي كيدر
غرق اولمادن يوزسي نادر در ديمكدر خلاصه امام اعظم حضرت نلري كي اساطيدن بعضيلرينك
قضا دن فاجاري شرائطي برينه كنور مك خوفي و كندولرني كال صلاح نندن اهل عد
ايتد كاري ايجوندر في الحقيقة اريابندن دكل ايسه انلر ياخود كندني اهل صانوب لكن اهل علم
انلر اهل اولمادني يلد كاري كيمه ل اول حطب عظيمي تحمل ايتامك واجب و لازمدر اشو
درج اولنان اقوال معتبران كتب فقهيه دن معين الحكم و سار معتبرانن بالتخلص ترجمه اولمشدر

(و دني معلوم اوله كه متون ككتب فقهيه ده يازلد يعني اوزره قاضيك مجتهد اولسي
ياخود كافه مسائل شرعيه في بطه سي و استخراج ملكه سي اولسي شرط دكلدر بلكه شهادته
اهل اولان قضايه دني اهلدر شهادتك شرطي ايسه عقل و بلوغ و اسلام و حريرت و بصير
و صحت سمعدر يعني شوشرو طله متصف كيمه قاضي اولد قده حكم شرعيي نافذدر
بيلديكي معتبدن و عالم فقه دن اوكر نور و مقتضايه حكم ايدراشته اول حكم نافذ در و السلام
ايشو ايتكي الفصل الثاني * ايشو ايتكي فصل حكم
وقضا مقابله سنده رشوت و هديه اخذ اولنك ذم و حرمني و ديونده وارد اولان آتارك بياننددر
(رسول الله صلي الله تعالى عليه و سلم افتد بيز دن (لعن الله الراشي و الراشي) حديثي روايت
اولمشدر كه مالى الله تعالى اعطاء رشوت و اخذ ايدني موانع رجندن بعد ايلسون ديمكدر
(حضرت عمر رضي الله تعالى عنه يهود و نصاري امور ده استخدام ايتيك كه انلر رشوق قبول
ايدر و بزم دينر اولان دين الله ده رشوت حلال اولنلر يورمشدر (تابعي عصر ننده اولان
امام سهيلي حضرت فاروقك اشو كلامني استماع ايلد كده بو كوتلرده بزم دوستلر عمن يعني اهل
اسلام ارشاده يهود و نصاري ايتلدر يعني انلردن زياده قبول رشوت ايدرلر ديدني (توابنده
* ان البراطيل تنصر الا باطيل * كلامي مذكوردر يعني رشوتلر اور بو اطله نصرت و اعانه
ايدر ديمكدر (قلت) نوايع الكلم صاحب الكشاف زخمشر ينك مؤلفات بليغه سندنر (نحو ده
امام اولان مبد دراهم و دناليرنه طرفه اولورسه غلبه او طرفه در معناسني افاده ايدن * و كنت
اذا خاضت خصما كيت * علي الوجه حتي خاضتني الدراهم * فلما تنازعنا الخصومة غلبت *
علي و قالت قم فائك ظالم * قطعه سي انشاد ايتشدر مالى بن خصمه له مخاصمه ايلديكم
وقته حق يدنده اولمقله دائما غلبه ايله يوزي اوزرينه دوشور ايدم نادراهم ايله مخاصمه بيه
قدر وقتا كه ايتد و دراهم ايله خصومه متله منازعه ايلديكمزد بكا غلبه ايدوب سن ظالمسن
فائق كيت ديوني محكمه ن دفع ايلدي يعني خصم بذل دراهم ايله بكا غلبه ايلدي ديمكدر
(امام بنده اولان آثار (نعوذ بالله من غلبه الدين و قهر الرجال) حاكم ابوامامه رضي الله تعالى
عنه دن (من تدان بدن وفي نفسه وفاؤه ثم مات فجاوز الله عنه و ارضى عنه غريمه بما شاء و من
تدان بدن و ليس في نفسه وفاؤه اقص الله منه لغريمه يوم القيمة) حديث شريفي تخرير
ايتشدر كه مالى حديث شريف بر كيمه امور ضروريه و امر معاشي ايجون بورج الس و قضا
و اداني نيت صحيمه ايله قلبنده مضمر اولديني حاله اداسنه و سمعت حال بوله مبوب مديونا
وفات ايلسه الله تعالى او مديوندن عفو و تجاوز ايدوب يوم حسابده اراده عليه سي تعلق ايلن
شبهه دايني ارضا ايلرو بر كيمه دني ادا ايتامك نيت فاسده سي مضمر اولديني حاله بورج
الكوب مديونا فوت اولسه روز قيامتده الله تعالى اقتصاص و نقاص ايدر يعني مديونك اجري
و اريسه نوايني داينه و برر (حضرت علي كرم الله وجهه و رضي الله تعالى عنه دن روايت
اولمشدر رسول الله صلي الله تعالى عليه و سلم افتد بيزه صلاتيچون بر جنازه كتور دكلرنده عمل
ميتدن برشي سؤل الميوس ايتي ديونندن سؤل ايدرلر ايدني يوزي و اردو ديتلد كده ادا
صلايندن اعراض و استكاف يوزرلر ايدني يوزي يوقدر دبرلر ايسه صلاتني اقامه ايدرلر
ايدني بر كون بر جنازه كتور دكلرنده صلاتي ايجون تكبيره قيامدن اول ديني و ارميدر ديو سؤل
يور دكلرنده يار رسول الله ايكي دينار ديني وار ديو جواب و بر دكلرنده رسول الله صلي الله تعالى
عليه و سلم افتد بيز سزلر اخوانكرك صلاتني ادا ايتك ديوب كندولر عذول يور دكلرنده
حضرت علي رضي الله تعالى عنه يار سوا الله اول ايكي دينار بنم الاجفم ايدني بن ابراه ذمت

ایندوب حلال ایلدم دیدکده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم افتدیمز تقدم ییوروب صلات جنازه بی ادا ییورد قلند نصکره حضرت علی به خطای ای علی حق سبحانه وتعالی سنی خیرایله جزالتیروب میت اولان مؤمن قزداشکک رهانی فک ایلدیکک کی سکنده رهانی فک ایلسون برکیمسه که وفات ایلدوب حق عبد اولان دین ایلده مدیون اوله دینی مقابله سنده رهند و برکیمسه که برمینک دینی قضا ایلده رهانی فک ایلدی الله ذوالجلال اول کیمسه که یوم قیامتده رهانی فک ایلر ییوردیلر (بعض حکما * الدین هم البلی وذل بالتهار وهو ساجور الله فی ارضه فاذا اراد الله ان ینزل عبدا جعله طوقا فی عنقه * یعنی بوج کیمه زده هم وغم وکوند زده ذل برله اندر و دخی بوج روی زمینده جناب جلیل جنازه شانه که ساجور یدر حق تعالی قولرندن برینی عدلیله تدلیل مراد ایلدکده اول ساجوری یعنی دینی کردنه طوق ایلر نعوذ بالله تعالی (قلت) ساجور کافور وزنده هر بلرک کلبک بوینه ضبط ایچون طاق قدری اغاجدر (روایت اولنمشکه سعد بن ابی وقاص رضی الله تعالی عنه برر جلده اولان دینلرینی طلب قصد بله کلوب استخبار ایلدکده یاسعد اول رجل فی سبیل الله عزایه کندی دیدکدرده سعد بن ابی وقاص اشهد ان رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم قال (لوان رجلا قتل فی سبیل الله ثم احیی ثم قتل لم یدخل الجنة حتی یقضی دینه) دیدی (قلت) اشبو خبر جامع صغیره یوقدر ومقادی دین قضا اولمده مدیون شهید اولوب بعده علی فرض احیا اولوب یت شهید اولسه بیله جتده عدم دخول میندر لکن عزم ادا ده دینی روز حسابده حق تعالی راضی یوره جفی ناطق اولان اثری اقب التحریر تبشیر نجه فی سبیل الله شهید اولان قولک داینبی دخی ارضا رحمت واسعه الهیه که شاندند رهان حضرت غنی مطلق عزوجل قولرینی بوجندن خلاص ایلده آمین (زهیر دن مرویدر که رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم افتدیمز ذمتده دین اولان مؤمن وفات ایلدکده صلاتی ادا ایلوب بن مؤمنله نفسلندن زباده اولایم یعنی اشفقم بر مؤمن وفات ایلدوب اوزنده دین اولورسه قضا واداسی اوزریمه اولسون دیوب بعده صلاتی ادا ایلدر ایدی واحاصل میتک ذمتده دین باقی ایکن صلات جنازه بی اقامه ایلر ایدی (وعن جابر رضی الله تعالی عنه * لا غم الاغم الدین ولا وجع الا وجع العین * ما لی اشد غم غم دین واشد وجع وجع عینر دیمکدر (صاحب مستطرف ابوهریره دن رضی الله تعالی عنه مهرینی ویرما مک یتیه تزوج ایدن زانی وادا ایتامک قصد بله استدانه ایدن سارقدر مضموننده بر اثر کبر ایلدکدر که اندن مقصود حقیقتدانی و سارق اولوب بلکه الله تعالی اعلم نهیدد و کاهلری کران اولدینی یاندرد (حبیب بن ثابت رجه الله تعالی فتنی شبه که محتاج اولوردم فرد آخر یده دن اول محتاج اولدیم ننه ایچون استقراض ایچوب تقصیرن استقراض ایدرم دیمشدر صاحب مستطرف دیر که این تابک هرادی قدرت مبسر منه قدر صبر یدر (قلت) احتیاجدن مراد امور ضروریه وجود ایه استقراض شونده طورسون دفع ضرورت مذکوره ایچون هر شی اختیار اولتور آرتق بر صورتده صبرم کور قوه قدسیده انتقال ایدر و بودخی مسلم اهل سندر (و بعض بلغا همرک معنی قول حبیب * واذ غلاشی علی ترککته * فیکون ارض خاص ما بکون اذا غلا * یتنی نظم ایلدکدر که مناسب برشبک بهاسی اوزریمه کران اولدینی وقتده یعنی اشتزاده قدریم اولمده یقنده اتی ترک ایلدم و یوقریله اوشی بهالی اولسه دم بکا اوجوز اولور یعنی الما مکة غالی اولدینی دوشونیم دیمکدر (اصحی ابوسعید ایلده مکنی پردوسندن قرض ایچم طلب ایتدکده اولدخی ویریم لکن قلمی ایکی قاتی طوزرهن ایلده تسکین ایلده دیدکده اصحی ای ابوسعید بکا اعتمادک یوقدر دخیه بی اعتمادم وازدر لکن حضرت ابراهیم خلیل الله علیه السلام کحق سبحانه وتعالیه نعه

واعتمادی واریکن (ولکن لیطمئن قلبي) یوز مشدر دیدی (قلت) نص شریف مذکورک اولی استعین بالله واذ قال ابراهیم رب ارق کیف یحیی الموتی قال اولم تؤمن قال بلی واکن لیطمئن قلبي آیت کریمه سیدر مال شریقی حضرت ابراهیم علیه السلام جناب خدای سنی ودا نادن احیاء موتی قدرتی رؤیت رجا ایلدکده قبل یاریدن یونده شکیمی واردن قدرتی تصدیق ایتمیشن وحی نازل اولدقده حضرت ابراهیم دخی ایمانم و تصدیقم واردن لکن بوجه عیان مشاهده ایلده قلمی مطمئن ایلده دیدیلر یو مطلبک تحقیقی دهمیری مرحومک حیات الحیوان نام کاب فاخترند کتبدن رب یاندرد همان مر اجعت اولده (اللهم یندیان اوف عنا الدینین دین الدنیا و دین الدین بفضلک یا ارحم الراحمین و یا مالک یوم الدین) الفصل الثالث اشبو اوچخی فصل قصص وحکایات تقیل ایدنلرک و بعض تصوف دعوا سنده اولان متشخلرک واریاب ریاک و بونلره بکزر شیلرک ذکر و یاندرد (خواب بن الارث روایتی اوزره رسول الله صلی الله علیه وسلم افتدیمز حضرت نلری (ان بنی اسرائیل لما قصوا هلکوا) یوز مشدر صاحب مستطرف اشبو حدیثی (قصوا) لفظی (هلکوا) لفظنه تقدیم ایلده یازمش و ترجمه معلومده قوم بنی اسرائیلک هلاکری ایچلرند قصص وحکایات نقل ایدنلرک ککری سیبله در نقل قصص وحکایه ایدنلر کلامرینه رونق و لطافت والفاظنه عذوبت و رشاق و یرمک قصدی ایلده اصول و فروع مینده اساسی اولیان دروغ و اکاذیب مجاسر نلری حبسبله عوام ناسی تضلیله سبب اولور و بوجیب و غریب مجعجه ترجمه اولمشدر لکن متعدد نسخ جامع صغیره (ان بنی اسرائیل لما هلکوا قصوا) عبار سنده یازمش و شارحی مناوی مرحوم دخی اقتضا سنجده بنی اسرائیل یعنی اولاد یعقوب علیه السلام وقتا که ترک عمل ایلده هلاک اولدیلر قصصه میل و ملازمت و قصصله اکتفا ایلدیلر دیو شرح ایدوب بعده برروایتده دخی (لما قصوا هلکوا) وارد اولدی دیوب اتی دخی وقتا که بنی اسرائیل قوله انکا ایدوب علی ترک ایلدیلر اشو حالری سبب هلاکری اولدی دیو شرح ایلددر یو صورتده ترجمه عربیه مذکوره بی بالانترام یا کذب و دروغ موجب هلاک دکلدر دیو بر سوز سو بلر بولتور اید سکوتله جواب و یروب اگر لاقدری استر اینه های های کذب عین هلاک معنودر لکن صدد قصد در دیر و یونک ابضا حنی تأمل اهل ارباب درایت حواله ایلده رذ و السلام لکن قصه علی الاطلاق ممنوع اولمده یقندن باشقه آیات واحادیثده حصه آنق یعنی وعظمه و اونی اوزره یونجه قصه شریفله واقعدر دولت علیه ده طوغروسی دار اختلافه العلیه و عتاک محروسه ده جوامع و مساجده مشایخ و وعاظ تعیینی شرع و عقله موافق بر حستدر استدانلر مسائل ضروریه دینه بی ناسه تعلیم و حق سبحانه وتعالی و رسولنه و خلیفه و قته اطاعتی تفهیم ایدر لایمدی بونلره قصه موضوعه بی فائده بی و فتنلرینه خلط ایلملری تنبیه اولتیق اصول قدیمه دولت علیه دندر فلیمفظ (کتاب الخبر حضرت نلری اهم سالفه احوالی نقل وحکایه به مائل ایدی حدیث شریف سالف الذکری اشدکده نقل ایلدیک حکایات ریا و کذبدن ناری ایکن ظاهرا حدیثه دخی عمل ایدوب قصد تعلی ترک و حدیث روایتی ایلده مشغول اولدی (ابن عمر رضی الله تعالی عنهما دیمشدر که مجالس و محافله علی ملائکات نقل قصص و حکایات عهد رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم و عهد خلفاء راشدین رضوان الله تعالی علیهم اجمعینده وقوعی اولوب ابتدای ظهوری فتنه و فساد وقتده ایدی (ابن مبارک دیمشدر که امام ثوری به ناس اطلاقه شایان کیمدر دیدیکمه علاندر دیدی و اشراق کیمدر دیو سوال ایلدیکمه متقدیر دیدی ملوک کیمدر دیدیکمه زهاددر دیدی غوغا کیمدر دیدیکمه سوزلله ناسک اموالی استیصال ایدن قصا صدر دیدی سفها کیمدر دیدیکمه ظلمه در دیدی (قلت) غوغا مد ایلده اوچاغه آغاز

اوزره اولان چکر که مغناصه موضوع اولوب بعده شمر طرفه سرعت ایدن سفله نامه استعاره
اطلاق اولمشدر (بر کیمه بر قصاصه طاشی یوق بر خام هدیه ایلد که قصاص الله تبارک وتعالی
هدیه تک جزاسی اوله ریق جسته طوانسز سکا بر قصص احسان ایلسون دیو دعا ایشدر) حکایه
اولمشکه بلده مروده بر قصاص اولوب مجلس وعظ بکایله اوزاد قده بکنده آماده ایلدیکی
طنبوره ری چقاروب چالار واشبور طویل و دراز بران فرج استر دیه رک تحریک دست و سیر ایلله
اویزار ایش (اسمه دفعه دیر که اشته ثابت مر حومک) سکا هر مجلسکده سوبلرم سن ملازم اولماز سن
دکل کرسی به واعظ عرشه جیفک آدم اولماز سن * یعنی یو صورتده اولان مسخره واعظله
وصف بلده وعهده ایدر که ایدر بکمر طلاق و اعلالردن برینه دخی متولیدن بر صاحب جاه
اگر کرسیده نغم ایده یلور ایلک سکا شوقدر اتون و بر رم دیو وعد و اول دخی تعهد ایلله ایا صوفیه
جامعی کرسینه جی قوب قبرک احوالنه دایر بحث آجوب عذاب ته میدر یوقسه روحه میدر
اقوالی سرد د نصکره سوزده بر مناسب مقام دوشوروب دود سنبله دزی اوزرنده اصول طوبه رقی
آغاز ایلله عذاب روحه د یوقسه ته نه درته نه درته نه درته د یو اراقده برسته چاقشدروب
دعا به آغاز و زرد موعودی اخذ ایلله تشکر ده زبانی دمساز ایلدیکی مجلسده حاضر یولتار دن
بری واسطه سیله استماع کرده فقیر اولمشدر ادب سزلک ایلله ده چوق صنعت وایوز بد سروجی
و اعظفی باصبره جق بر حائدر تبحر اولمشدر الله تعالی من سبانه (ر با کاراندن برینه آرقه که ده واسع
الکم اولان فرجه کی بکا فروخت ایدر رمسن دیتلده که صیاد یعنی آجی اولان کیمه شبکه
یعنی طوزاغنی فروخت ایلد که نه ایلله آوجلیق ایدر د یو متصفاته جواب و بر مشدر) بعض
علایه تکیه نشین اولان بعض جهله متصوفه ک احوالندن سؤال ایلد کیرنده حالری اکل و شرب
ورقص و لعب د یو جواب و بر مشدر (اماز یاه دایر اولان آنا ر (قلت) معلوم اوله که
طریق محمدیه کتایبده و شرحلرنده یازلدینی اوزره اخلاق سبته مذمومه دن اولان
ر با لفته برنسنده اولدینی کیتیک خلافی اوزره اظهار ایتکدر و صلی قول مطلقا فضائل ارايه ایلله
قلوب نامیده منزلت و قدر طلبیدن عبارتدر و اما اصطلاحده سعادت آخرته موصل اعمال و یاخود
مثلا عمل صالحدن بحث ایدن علمی بلك و یا ناسه تعلیم ایتک کی عمل سعادت آخرته دایل اولان
شی ایلله نفع دنیایی بلا آکراه و جبر اختیار ایلله اراده در واشبور بلك ضدی اخلاص و اخلاص
دخی عبدک نفع دنیا قصدندن تجرید برله طاعت ایلله و اطاعتی ر یاه بر احده یلدر مامک ایلله
تقرب الی اللهی قصددر واشبور اخلاص احسانی آثار و اتاج ایدر و احسان مذکور دخی
(الاحسان ان تعبد الله کانک تراه فان لم تکن تراه فانه براءک) حدیث شریفده اولان احساندر که
مقادی عبادت ایدن مؤمن حق تعالی کی کورد کی اولمق یعنی عبادتی غفلت اوزره اولوب
کشف و شهود اوزره اولمشدر که حاصلی عبادتده اتقان و انده حقوق اللهی مراعاته و مراقبه
و عظمت و جلال پرورد کاری شروع و استمرار استحضاره راجعدر و ارباب غلوب بو مرتبه دایکی
حال اوزره در حالک بری حق تعالی کی کورد کی مشاهده سی کند زویه غالب اولمشدر که واشبور
حاله (و جعلت قره عینی فی عبادته ربی) حدیثی اشارت ایدر (وایکچی حال حال اولایه منتهی
اولوب اکن حق سبحانه و تعالی ک کندیوه مطلع اولمی و کندیوی مشاهده سی غالب اولمشدر که
اشبور حاله دخی (الذی راک حین تقوم و تلبک فی الساجدین) ایلله (و ما تلوانه من قرآن
ولا تعملون من عمل الا کما علیکم شهودا ان تصفون فیهم) نصری اشارت ایدر ایدی اشبور حالان
دعرقه الله ایلله خشت حق تعالی ک شمر سیدر و لهذا ابوهریره رضی الله عنه احسانی ان تحشی الله
کانک تراه دیو تفسیر ایشدر (و اما اصطلاح شرعه ر یا منزله عالی به محبت و قلوب ناسده

تعظیم ایتسوزار دیومثلا کتایب و سائر صنایع کی اولان اعمال دنیویه ایلله منزله عالی به قصد
ایتمدن عبارتدر واشبور یاه ر یاه اهل الدنیا دینور و بور یازینه دنیویه به نیل ایچون اولور ایلله
دخی دینه مقضی و غیر اولدینقدن اولکبار کی مذمومدر و سالف الذکر عمل آخرت ایلله و یاخود
دلیل ایلله نفع دنیایی اراده ایلله ناسه اعلایی شغلرینه محبط عمل اولان سمعه و ر یاه اهل دین سمعه
اولمشدر و شق اول اکر اراده نفع آخرته مقارن اولوب جلب اموال ایچون قرأت قرآن کی اراده
نفع دنیا اولور ایلله ر یاه محض دینور یوق اکر مقارن اراده نفع آخرت ایلله ر یاه تخیلیط دینور
ایندی یور یاه تخیلیطده اوج احتمال وارد یعنی نفع دنیا نفع آخرته باغالب و یا مساوی و یاخود
مغلوب اولمشدر یو صورتده جهله ر یاه شق اولور و دخی ذکر اولتان نفع دنیا یا خالقندن
و یاخود مخلوقندن طلب اولور و نفع دنیا دخی باجه و یا مال و یا زوج کی قضاء شهوت و یاخود قتل
و تلف عضو کی ضرر کثیر اولمیان ضرر قبل ضلارنده اولور و مارا لیان اقسامک کاسی باعل آخرته
توسل ایچوندر یاخود دکلدر ایدی اول یعنی آخرته توسل ایچون اولان اراده نفع دنیا اکر
خالق تعالی دن طلب اولور ایلله ر یا دکلدر و اکر مخلوقدن اولور ایلله ر یاه و مابه الز یا آلت
ریانک اقسامی و سائر احوالی محمدیه مرقومه د محمدر مر اجعت اولنه ایتھی (قل اسعد فقیر ایلله
بور یاه اشباه و نظائر فقهیه دن ترجمه اولمشدر نقل اولتان اشبو اجال اوزره (نفسده حصول
بولان خواطر بش مرتبه ده در ابتدا نفسه الفها اولسانه هاجس دیرل و اول هاجس نفسه
جر یان ایتد که خاطر دینور و اول خاطر اشیوب و اشلماک یعنی قوه دن فعله کلک یشلرنده تردد
ایدرسه حدیث النفس دینور ایدی اشلک جانبی بالترجمه قصد اولورسه اکاهم دیرل و قصد مذکور
قوت بولوب کند و سنده جزم دخی یولند قده اوقصد مجزومه عزیمت دینور اکر ذکر اولتان هاجز
و خاطر و حدیث النفسه حسنات ضمنده دکلدر ایلله اجر و ثواب یوقدر یوق سببات ضمنده ایلدر
مواخذ و عقاب دخی یوقدر اما حسنده ایلله حسنات یاز بولوب سبته ده ایلله مادامکده سیله فعله کلیه
سبته یازماز و لکن عند المحققین عزیمت سبته ده ایلله عازم اثم عمل ایلله اثم و کلا دکلده اثم عزم ایلله
اثم اولد ایچون مواخذ و اولور ایتھی (قلت) محققین اهل تفسیر (و علیها ما اکتسبت) ده عزیمت
شی داخل اولد یعنی یان یور مشلر فاحفظ ایها الاسعد و لا تکن یجهل احکام هذه الاقسام افصح
الوجه مجلس حافل ان شئت عنها اللهم احفظنا عن النجس والغرور امین فقد قال الله تعالی
(و براون الناس ولا یذکرن الله الا قلیلا) (قلت) اشبو نصک اولی (و اذا قاموا الی الصلوة
قاموا کسالی براون الناس) اولوب مقادی زمزمه منافقین و فقا که نماز فالفه منافقین و کلان
اولد قاری حالده فالقارل برینی کوردلر ایلله قیلارلر و الا قلیوب کیدر لاتی ناسه ر یا ایچون ایدرلر یوقسه
امر حق تعالی به اتباع ایچون دکلدر و الله تعالی یاز ذکر ایدرلر دیمکدر از اولمق ر یا و سمعه اولدینی
ایچوندر زیرا که از ایلله وجه حق اراده ایللمر چوق اولور دی و یاخود از اولمی حق تعالی ک عدم
قبول ایچوندر ز راهر شبکه قرین قبول حق تعالی اوله از ایلله ده چوق اولور (وعن معاذ بن جبل
رضی الله عنه قال قال لی النبی صلی الله تعالی علیه وسلم یا معاذ ا حذر ان یری علیک آثار المحسنین
وانت تخلو من ذلك فحشر مع المرائین) صاحب المستطرف اشبو اثری کتور مشدر که
مقادی ریادن مشدر (وعن شداد بن اوس عن النبی صلی الله تعالی علیه وسلم قال اخوف
ما اخاف علیکم الشرب الا صفر قالوا یا رسول الله ما الشرب الا صفر قال الی یاه) اشبو خبری
صاحب المستطرف یاز که مقادی ر یاه شرب اصفر اطلاق ایلله اند ن تحذیردر (بعض علماء دین
دیدلر که بر کیمه بر عمل خیری اشیوب کم ایلله یعنی ناسه یلدرمه لکن کم ایلد یکنی ناسک
طوبی برینی ایچندن سوء رک استه سه اشته یو ایش افصح ر یاهدر (حکایه اولمشکه عهد سابقده

برخاست و زاهد و زاریش نه طرفه نمی و حرکت ایله حق سبحانه و تعالی امر و اراده سبله بر قطعه بلوط سایه اندر آتش کونلده بر کون رجل عابد موی الیهک یاتنه سایه لیک ایچون بر کیمسه کله کده یاغده یاغده ز براناس یو بلوط بنی کولکه لندرد بکنی یعنی بکا مخصوص اولدیغنی ییلتیری ایله سن یاغده طور مغله ایشباه ایدرل دیونش ایتدکده اورجل و سوسه ایته ز براناس بنی یو بلوط کولکه لندرد مکه مسخر اولان کیمسه لردن اولاد یغنی یعنی او مخصوصه عدم اهلیم ییلتورل دبدیکی کی اول بلودی حق تعالی رجل مر قومه ییچول ایدوب عابد مر قومدن دور ایدر یعنی عابدک ریاسی باعث سقوط منزلت و اول رجل محویت و اهتراف قصور ایله خلوصی اکبادی رفته اولور (عبد الاعلی السلی نام قصاص بر کون ناسه قصص و حکایه نقلی اتاننده ناسه خطاب ایدوب ای جصاصت سرزنی مزائی اعتقاد ایدر سکر و علیکی ناسه اشاعه و اراده ایدر دیر سکر الله یلور بن دونکی صكون صام ایدم بر احده صومعی خبر و بر دم دیو رجعت عاصمت یولندن بر ریاضا شکر که قهقهه افزای جصاصت عذر * اللهم اصلح فسادنا و اسر فضائنا برحتک یا ارحم الراحمین و لاحول و لا قوة الا بالله العلی العظیم *

باب التاسع عشر

اشبورون طغوزی باب عدل و احسان و انصاف یاتنده در (قال صاحب المتطرف معلوم اوله که باری تعالی و تقدس جله مزی راه صواب و سدا ده ارشاد ایلسون جناب حق عز و جل عدل امر ایدوب لکن هر نفس عدله صالح اولوب بلکه لسان حال ایله عدلک فوقنده اولان احسانی طایفه اولدیغنی یلد بکندن چو ان الله بامر بالعدل و الاحسان پیور مشدر اصکر عدلی خلافته توسیع یورسه ایدی عدله احسانی مقارن قیلزایدی انهی (قلت) فافهم و یو آیت کریمه نک تفصیلی پروتیه اجمال قلم قاصر اسعد فیه ایله اون ایکنی باده کذران ایلشدر (و صاحب مستطرف بومقارمه عدلی * و العدل میزان الله تعالی فی الارض الذی یؤخذ به من القوى للضعیف و المظلل الحق * ایله توصیف ایدوب تدبیر مملکت و امور رعیت ضمیمه اولان عدلانه تخصیص آتش و بو معنایه عدلک اجراسی هر کسک التذن کلد بکیچون آیت مذکوره ده احسان عدله عطف اولمشدر یو باده مقصود دخی اول معنایه اولان عدلدر که آیت مذکوره ده اولان عدله اول دخی داخلدر زیر اعدل بالاده اشارت اولدیغنی اوزره افراط و تفریط یشنده اولان امر متوسطدن عبارتدر که بو حال تدبیر نفس و منزل و مملکت ضمیمه اولور و صاحب مستطرفک آیت شریف مذکوره ده احسان عدله قرین اولدی یعنی عطف اولندی دبدیکی دخی ابن عباس رضی الله تعالی عنهما عدل و مقارن مری احسان عدله اخلاص یعنی حسن نیت و ناسدن عفو و اقبال علی الله تفسیر یشنه بناء در قنبر (ینه صاحب المتطرف دیر که معلوم اوله که ملک و سلطانتک ریاسی یشنده عدالتی رعایاتک ملکه محبت و طاعاتی جالب و ظم و تعدیسی مودتی سالب او اوب اخلال الجالیدر (زمانک افضل و اشرفی امام عادل زمانیدر) طریق ایی نعیدن حضرت ابی هریره رضی الله تعالی عنیهک روایت ایلدی بکی اشبو حدیث شریف روایت اولمشدر که قال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم (نعمل الامام العادل فی رعیته یوما واحدا افضل من عمل العابد فی امله مائت عام او خیرین عاما) مال شریفی سلطان و امام عادل بر کون بروفق شرعی امور و مصالح رعیه و استراحتلرند سعی و عمل و حرکتی یوز سنه یاخود الی سنه مقداری اهل ایچنده عبادت و طاعتدن منفک اولیان عابد و زاهدک عمل و عبادتدن افضلدر دیمکدر (و علیه الصلاة والسلام افندیردن (عدلی ساعیه افضل

من عبادتین سنه) حدیث شریفی دخی روایت اولمشدر یعنی ریاضت مقداری عدالت که اعمال متدلیه دندر التمس شه عبادت لازمه دن افضلدر دیمکدر (امام ابو داود سننده حضرت ابی هریره رضی الله عنهدن روایت اولتان (ثله لا ترد دعوتهم الامام العادل و الصائم حتی یفطر و دعوة المظلوم تحمل علی التمام و یفتح له ابواب السماء) حدیث شریفی فضیلت عدلانه شاهد عدلدر (مالی اوج کیمسه نک حق سبحانه و تعالی نزد معنویستند دعا و تضرعی رد اولماز بریسی امام و خلیفه عادل و انیکجینی وقت افطاره قدر صائمک و او چخچیسی مظلومک یونلرک د عازی یلور و کاتب انلره ابواب سما فتح و انور دیمکدر (امیر المؤمنین عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنه بر کون حضرت کعبه خطاب ایدوب ای کعب جنت عدلک سکنه سندن بکا خبر و بر دیدلرند حضرت کعب رضی الله تعالی عنه ای امیر المؤمنین جنت عدلانه ساکن اولان ایچق انبیا عظام صلوات الله و سلامه علیهم و صدیقین و شهدا و ائمه عادلدر دیدی حضرت عمر رضی الله تعالی عنه * والله ما اتانی و قد صدقت رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم و اما امام عادل فانی ارجوان لا جور و اما الشهادة فانی لی بها * یعنی ای کعب و الله بن بی دکلم یعنی رحمة للعالمین اولان خاتم رسالت صلی الله تعالی علیه وسلم افندیردن صکره باب نبوت و رسالت مسدود اولمغه او مرتبه اوله و الله لکن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم افندیردی هر قولنده تصدیق ایتدیم یعنی مؤمن اما امام عادل قضیه سنده جور ایدیی اولما می رجا ایدرم یعنی او مرتبه اولدیغنی دخی یله ماما شهادت بکانه زمان مبسر اولور یعنی عدلانه ساکن اوله جق زمره دن اولما می اسزیم دیدی (حسن بصری رحمه الله اشبور و ابی استماع ایلدکده حضرت عمر رضی الله تعالی عنیهی حق سبحانه و تعالی صدیق و حکم عدل قیلوب مرتبه شهادتی دخی احسان ایلدی دیمکدر (اسکندر حکماء اهل بابلدن هند کزده شجاعت و عدلدن قنیهسی اول و ابغدر دیو سوال ایلدکده عدالتی استعمال ایلدی بکمرده یعنی عدلانه رعایت و مقتضایه عمل و حرکت اولتورسه شجاعتدن مستغنی اولور دیو حکیمانه جواب و بر مشدر (سلطانک عدالتی زمانک خصبتدن یعنی اشیاء و ذخایرک کثرت و اوجوز افندن عباد الله اتعذر دیشدر (وینه ملک و خلیفه سمع عدالتدن میل و اعراض ایدر سه رعایا دخی حال رعیت و سکوندن روکردن اولور دیمکدر (روایت اولمشکه بعضی والی عمر بن عبد العزیز حضرت نرینه داخل ولایتی اولدیغنی بلده نک خرابلندن شکایتی عرض و تحریر و اعمار یچون براز اموال ارسالتی رجا ایلدکده عمر ابن عبد العزیز جوابنده * قد فهمت کتابک فاذا قرأت کتابی فخص من مدینک بالعدل و نق طرفه هامن الظلم فانه مر منها والسلام * یعنی ای والی کاغذبکک مالی معلوم اولدی والی اولدیغک بلده فی عدل ایله تحصیل و یوللری ظلمدن تصغیه و تطهیر ایله اشته یونلر بلده نک اعماریدر دیو تحریر یور دیلر که بر کتابلی مختصر و مفید فرمان عدالت و بلاغت نشاند (روایت اولمشکه امیر المؤمنین حضرت عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنیهک عصر خلافتلرند قاعده آسایش عاتده عدالت کالیه رعایتلری حبسه سواد عراقک مال خراج و اعشاری یوز اوتوزیدی یک کره یک دیناره بالغ اولوب خلیفه مشار الیهک عهدندن صکره نزل بوله رق حجاج عراق و البسکین اون سکر یک کره یکه ایشیدی وقتا که خلافت عمر بن عبد العزیز کلدکده مشار الیهک عدالتنه بنام سنه اولای خلافتلرند اوتوز یک کره یک و تابه سنده التمس یک کره یکه جیقوب شکر الهذه النعمة اگر عمرده مساعده اولور ایسه بخایه الله تعالی زمان عمر فاروقده رضی الله تعالی عنه اولان مقداره ابلاغ ایدرم دیو حدیث نعمت ایلشدر لکن سنه ناله قالمیوب انتقال یوردیلر (ملک فرس کسری یعنی نوشروان کلاننددر که (ملک ایچق

چند ايله وچند مال ايله و مال رعايا ايله و رعايا عدل ايله اولور ديمشدر (قلت) بعض كتب
مخاضراته چند برنده رجال واقع اولمشدر علي صكلا التقديرين ولاه و حكام و هرفنده اهل
تدريس و مشايخ و اهل اقسام و عسکر ديمكدر و رعايا اصناف اهل حرف و تجار و حراثدن
عبارتدر و في الحقيقة بو ردايره در كه اينچدن بريته خليل كلسه بجهل ساري اولور و حسن
نظام دولت بونلرك بر بريته پيوسته اولمسيه ضرورت بواور كلام مذكور ازستطابك اولوب
اسكندرمنايفه ايلديكي كتابده مبطور اولديغي اخلاق علائيه مذكور در و عطائي مرقومك
منو پائنده * ايلدي بو حكمتي نوشين روان * كنج ده لوح يازيلور نهسان * دولت سلطان
فلاك بارگاه * اولغه پائنده كر كدر سپاه * ليك سپاه اولر ايمش مالمسز * مال رعاياي خوش
احوالسز * ماله دخی چونكه رهيت كرك * حال رعايا به رعایت كرك * نظم جهان بوناره
وابسته در * در دیده بر بريته پيوسته در * آل عباسدن منصور خليفه بك عصر بنده اعيان ولايتدن
سنة بن سعد نام كچه تركه سي ديوتنه وافي اولماديغي حاليه وفات ابدوب متوفاي مرقومك خليفه
مشار اليه دخی دخی اولغله ولايتك واليسته دين خليفه غرامته قارشميوب تماميه تحصيل اولسون
دبو فرمان كلكده اوله الي مشفق الاهال تركه ميني دين خليفه دخی غراميه ادخال ابدوب
معرفت شرع له دايئرته غرامه تقسيم و خاكاي خليفه به اي امير المؤمنين اقتضاي شرع
شريفه اوزره غرامت وجهيله لازم كلان حصه خلافت اهلرني اصال ايلدم دبو عر يسه سبله
تقديم ايلاد كده منصور خليفه واليك بو وضعنه ممنون اولوب جوابنده * ملائ الارض بك عدلا *
يعني سلكه بر بوزينه عدل طولدر دم ديوتنمين ايلشدر (قلت) اشبو محبته نظر اخليفه
مشار اليه مكدمه غرامه كيرسون و اول بول افران اولسون دبو تسليار يورديغي فرمان واليستي
تجربه اولديغي بي كاندر روح الله تعالى روچه (مصرده حكومت ايلناردن اجددن طولون
تجربوسلك دمايله متصف اينكن عدالتله متجلى و مزين ايمش ظالمى مظلوميله بالمعبه حضور به
جلب و احضار ابدوب حق مظلومي ظالمدن اخذ ايله انتقام ايدر ايمش (روايت اولمشكه
ابن طواونك فرزندى عباس بركون بر مقبته يعنى بر سازنده قاري بي غلامدن بريته كنوردركن
اشاي راهده عبادوزهاد اهل مصر دن بري تصادف و سازنده بك غلام بنده اولان طنبور بي
كوب و بره چالوب كسر ايدر عباس دخی في الحال پدريته شكايته او صالحك تاديني رجا
واستعا ايلد كده اول مرد صالحى حضور به احضار و سازى سخي قيردك ديوتو بجا استفسار
ايدر اولدخی نعم بن كسر ايلدم ديد كده اول ساز كيمك اولديغي بيلكي و بكاحرم لازم دكلى
ديد كده هاى هاى بيلدم اوغلك عباسكدر و حق تعالى به عصيان ضمنده ذاتكزه حرم
اولماز زيرا جناب باري استعذ بالله و المؤمنون و المؤمنات بعضهم اولياء بعض يا مرون
بالمعروف و ينهون عن المنكر يورمشدر و بي كرم صلى الله تعالى عليه وسلم (لاطاعة
للمخلوق في معصية الخلق) ديمشدر ديد كده اول رجل صالحك ريان آزاد و خلوصه
مقارن كلامي تاثير ايمكده ابن طولون باشي اكوب و طول و دراز نامل و تفكر دصكره اي رجل
زاهد بعد از بن هر نه قدر شرع شريفده منهي و منكر ماهده ايدرايسك نهى و منع ايله بن سنك
ارفا كده يم يعنى سكا اناه ايله رم دبو رخصت ككامله اعطا ايلشدر عليه الرحمة الواسعة
(حكاية اولمشكه منصور خليفه بك عصرى ولايتك بعضيني بر رجلك عقار و اراضيني
غصبا ضبط ايلد كده رجل مرقوم اول و الين لاجل الاشكاه خليفه بك حضور به كلوب اي
امير المؤمنين مرام و مصالحتني صراحت وجهي اوزره افاده مي ايله يم بوقه اول و بر مثال ايله
تجليل مي ايله يم ديد كده خليفه عميل ايله ديواذن و رخصت و بر بيمك اي امير المؤمنين صي صغيره

پرامر ميكروه اصابت ايلد كده والده سندن غيري كند و به ملجا و بنساره اولديغي قطن
و نعل ايله ميديكدر والده سته بكا ايله كلوب الجا ايدر و بر مقدار بيود كده پدري والده سندن
بيوك اولديغي قطن و قيرين ايدرده پدريته اشكاه ايلر و جد بولوغه و اصل اولد كده حاديه و قوعنده
والي مملكتك پدريتن بيوك اولديغي فهم و ادراكه والي و حاكم كلوب الجا و اشكاه ايلر و عقلنه
چال كلك كيه كندويه بر حاديه و قوعنده خليفه و سلطان والين اقوي اولديغي ييلور و لك
بايه الجا ايدر و اكر خليفه و سلطان انصاف يورمديغي صورنده احكم الحاكمين اولان باري
تعالاك قوتي هر شبك فوقده اولديغي ييلديكدر درگاه حقه بوز سوز اي امير المؤمنين
يكار ناله نزل ايلدي يعنى ملك و تصرفده اولان عقار و اراضيني مرفكر دن نصب قيلان فلان
والي اخذ و ضبط ايلدي خدادن باشقه ذات عاليكدر دن اقوي براحد بوقدر اكر احقاق حق
ايدوب عقار يمي والي مرقومدن ترغ و يدعه تسليم ايدر سه كن عدالتله قيام و بني مرامله بكلام
ايمش اولور سكر بوق انصاف و التفات ايلديكدر تفدير چه موسم حجه دوست شكايتي درگاه
حفيه قالمير بركه بورادن بيت الله متوجهم ديد كده منصور خليفه انصاف ايدر ز ديوپ
في الحال عقار رجلى معرفت شرع له ردايله ديواول والي به مؤكد فرمان ارسال ايلشدر (روايت
اولمشكه امويه دن عبد الملك بن مروانه بر يهودى كلوب اي امير المؤمنين خواص اتباعكدر
فلان ذات بكاطم و تهدي ايلدي * ناصفني منه واذقني حلاوة العدل * يعنى اندن حقي آل
و حلاوت عدل و مرجئي بكا طاندر دبو اشكاه و عرض حال ايلد كده عبد الملك التفات و اصفا
ايمدي ثانيا كلوب بر متوال سابق اشكاه ايلد كده به اصفا ايمدي اوچيني دفعه يته كلوب اي
امير المؤمنين قبل باري ذوالجلالدين كلم الله اولان حضرت موسى عليه السلامه ازال اولنان
نورنده يازار كه (ملك تحت تصرف و ملكنده علم و خبري اوليه رق و قوع بولات ظلم و تهديك
اتم و كاغنده ظالمه شريك اولماز لكن اولنان ظلم و تهدي كندويه رفع يعنى عرض و افاده اولشده
ازاله ظلم ايمز سه ظالمه ظلم و وجوده شريك اولديغي مسطور در ديدى عبد الملك يهوديك
كلامني استماع ايلد كده فزع ايدوب ظلم ايله مباشر ارسال ايدوب عزل و تشكيل ايله تكدير
و يهوديك حقي اخذ و يدته تسليم ايلدي (قلت) اشبو ثورات كلامي مانده اژدخي واردر
(اسكندر تحت حكومتده اولان كرك ولايت و اعمال و كرك رعاياي ديوانده جيم ايدوب شوييه فرمان
ايمشكه حضرت نوح صلوات الله على نبينا و عليه بحكمته تعالى بعد حين نصرت و برن
جناب متعال سرك خالق و معبود كز اولوب وقت احتياج و ضرورت كرده مطر و باران ايله سرزلي
افاده وقت شدان و كر بكرده صفت رحمت جالبه سي حسيبه توسل و تضرع اليكز سيبيله
اعانه ايلر يمين ايله ركه حق سبحانه و تعالاك محبت اينديكي يعنى راضي اولديغي شهبندخي محب
اولوب موت مقدره مه قدر اول وجه اوزره عمل و حركت ايله رم و جناب خدا حق جل و علاك
بغض ايلديكي يعنى راضي اولماديغي شهبه بنده بغض ايدوب وقت حلول اجله قدر اول شبي
ترك ايله رم تحقيق بكا اخبار اولوب بوجه يقين معتقد مدر ككه الله تعالى عباد الله ينده
عدالت محبت و بعض عبادك بعضينه ظلم و جور و تهدي ايلسنه بغض ايدر بو تقد بوجه زمره
ظلمه به سيف و سوطدن ويل اولسون يعنى تعذيب ايله رم و ولايت و عائدن سيرت عدالت
و جور و سندن عباد الهي حاجنده اولانلري تكلف حضور به داخل و ديلديكي وجه اوزره جالس
اولسون هر نه مطالب و مقاصدي طالب اولور سه مرام و مقصوديله اكرام و اعزاز ايله رم بوق
خلافتده اولديغي تقد بوجه عقاب ايله مجازات ايله رم حقيقت حالده هر كسه عمليه مجازات ايلدن
حق سبحانه و تعالاد ديمشدر (بعضيلر ديمشكه ملك ملكني عدالت ايله اعمار ايلمينجه ملكي طور دن

وتم صلی علوم و معارفه بذل مقدرت و ارباب علوم و صلایه اعتبار و مکر متده درل * جعل الله
سعیه مشکورا و لوائه منصورا و محصول مأموله و مطالبه مسرورا آمین بحرمه سید الانبیاء
و المرسلین علیه و علیهم الصلوات و التسلیات من رب العالمین * صاحب مستطرف دیر که
اگر عدل و انصاف و امام عادل فضیلتش و ارده اولان آناری شیع نام ابله تألیف اینست ایدم
بر کتاب کیر اولور دی یازدین غزینه وافی و مطلبه کافیدر و بالله التوفیق و هو نعم الرقیق

باب العشرین

اشبو بکره نجی باب ظلم و تعدیتک فبح و حرمی و شوم و سوء عاقبتی و بعضی ظلمه ک ذکر می و بونله
بماثل و مشابه اولان شایر یاننده در قال الله تعالی * لا الة الا الله علی الظالمین * مال آیت
کریمه آگاه اولوک که الله تعالی لعتی ظالمین اوزرینه و اقدردیمکدر * وقال الله تعالی
ولا تجسبن الله غافلا عما يعمل الظالمون * مال شریعی الله ذوالجلال زمره ظلمه ک عمل
و حرکت ایلدیکی شایردن غافل اولور یعنی مجازات ایلر ظن ابله البتة مجازات و عذاب ایلر
دیمکدر * صاحب مستطرف اشبوات مظلومه تعزیه و ظالمه و عیدردیمکدر و قال الله تعالی
انا اعتدنا للظالمین نارا احاط بهم سرادقها * مال یز عظیم الشان * کروه ظلمه به
و کفاره نار اعداد و نهیته ایلدک که اول نازک سرادقی انلری احاطه ایدر و قابلدیمکدر * سرادق
یزدن اودر که جادر دیمکدر و یاخود آتش ارتقاع بولان دخاندیر و نازک سرادقی درت دیوار در که
هر برینک فالنخی فرق یللق مسافه اولدینی اترده و اردا و لشدر * وقال الله تعالی * و سیم الذین
ظلموا ای حنقلب بنقلبون * مال شریعی ظلم و شرک بالله و پیغمبر علیه الصلاة و السلا می هجوم
ایدنلر اولدیکدر فکسر کفنی منقلب و مرجعه انقلاب و رجوعلری یعنی یغیده ییلور یعنی جهنمه
کیدوب * کورلر و قال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم * من مشی مع ظالم لبعبه و هو یعلم
انه ظالم یرج عن الاسلام * قلت * اشبو حدیثی طبرانی ابی الدردادن رضی الله تعالی عنه
تخریج ایلدیکی جامع صغیرده مضبوطلر مالی مناوی بیانجه بر کیمسه ظالم ابله برابر ایدر چکی
ظلمه اعانه ایچون مشی یعنی کیمسه و لوراک اولسون اول ظالمک ظالم اولدینی ییلور اولدینی
خالد او کیمسه مسلمین بولدن چقر یاخود ظلمی استیلال ایدر سه حرمتی نص قاطعه ثابت
اولمه کافر اولور دیمکدر * وقال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم * رحم الله عبدا کانت له عند
اخیه مظلومه فی عرض اومال فجاءه فاستخله قبل ان یؤخذ و لیس ثم دینار و لادرهم فان کانت له
حسنات اخذ من حسناته وان لم تکن حسنات جعلوا علیه من سبائهم * بیورمشدر مال شریعی
الله تعالی شول قوله رحمت ایلسونکه مؤمن قزداشک عرض یاخود مالده مظلومه سی اولوب نام
و بشیان اوله زرق روحی قبض اولنلاردن اول مظلوم اولان قزداشک کلوب خللاقی دیلیه زیر
روز قیامتده درهم و دینار یوقدر که قضا ایدر اگر حسنه لری و ارایسه صاحب حقه اندن ایفا
اولنور اگر حسناتی یوغیه صاحب حقوقک سبائندن حقوق مقداری اکا تحمیل اولنور و خیر
ناطقی اولدینی اوزره ناره قذف و الفا اولنور * عرض عینک کسر یله انسانک محل مدح و ذمیدر
و مظلله اصح و اهل رقی لامک کسر یله ظلم اولنلر نسته ک استمیدر لامک فتح و ضعیفی دخی لغتدر
(حکایه اولمشکه حجاج بر رجلی صلب ایلدکده رجیل مصلوبی عرفادن بری کوروب درکا
پروردکاره یارب ظلمه حقنده اولان صفت حکم مظلوملره صورت اضمراری کوسزدی دیو
تضرع و نیاز ایدر بعده اودات دل آگاه خواننده قیامت قویوب چته داخل و اول صلب
اولنلر رجلاک اعلا می علینده اولدینی و بواننده ظالمینه حکم مظلوملری اعلا می علینده خلول
ایدنلر داسنی مشاهده و استماع ایشدر * من سلب نعمة غیره سلب نعمته غیره * کلاهی یادکار

اسلافدر یعنی بر کیمه غیرک نعمتی سلب ایدر یعنی ظلم مال و معاشی آله و زواله سبب اوله
آنک نعمتی دخی آخری سلب ایدر دیمکدر * من طال عداوته زال سلطانه * کلام مشهور در
یعنی تبحار و تعدیتی زیاده اولان مغلوب اولور مائده در (اهل کشفدن روایت اولمشکه
افق سجاد بر لوحک جانب فوخته * لا اله الا الله محمد رسول الله * و تحت کلمه طیبه شهادتده
فلان مثل العدل للره رفعة * ولم ار مثل الجور للره واضعا * یعنی محرز ایش (مال یت کشی به
عدالت آسا میرفت و شرف و جور و ظلم آسا وضع قلیبی یعنی رتبه سنی حط و تنزیل ایلدی
برسته کورمدم دیمکدر * حضرت علی کرم الله تعالی وجهه و رضی الله تعالی عنه ظالمک مظلومه
ظلم و تعدی ایلدیکی روزدن مظلوم ظالمدن طلب حق ایلدیکی روز که روز قیامتدر زیاده
اشد در یورمشدر * معاصیه رضی الله تعالی عنه جناب حقندن غیری استنادی اولیان فقراء
و عجزه به جور و ظلم ایلکدن استعیا ایدر یعنی قور قارم دیمکدر * ابوالعباس دیمکدر بنم براز
خصم و دشمن وار ایدی احد بن داوده و اروب انلردن شکایت و ال بر ایدوب اتفائه بکا
خصوصت ایدر یورلر دیو حکایت ایلدیگمده * و الله فوق ایدهم * نصی اوقیوب اقتباسا
بکاسلیت ایلدیگمده مفادی حق سبحانه و تعالی ک قدرتی جله قدرتی فوخته در دیمکدر بهده انلرک
بکا مکر و حیل لری اولور دیدیمکده بر وجه اقتباس * و لا یحیی المکر السی الا باهله * دیدیمکده
مالی مکر و حیل سیئه سی احاطه و اصابت ایلر انجیق مکر و حیل بی ایدر اصابت و آتی احاطه
ایلر دیمکدر * ینه بن ای مولانا اعلام قوم کثیر و کر و و فیردر دیدیمکده بر وجه
اقتباس * کم من قلة قلبه غلبت فته کثیره باذن الله * دیه رکه تسلیم ایلدیگر که جوق کره
جاعت قلبه الله تعالی اذن و اراده سبله جاعت کثیره به غلبه ایلر استیلا ایلر دیمکدر
* من دعا لظالم بالحق فقد احب ان یعضی الله فی ارضه * کلام کبار در که بر کیمسه ظالمک بقا
و دوامده دعا ایلر روی ارضده الله تعالی عصبان و طغیان اولغمه محبت ایتش اولور * وعن
ابی هریره رضی الله عنه قال قال ابو القاسم صلی الله تعالی علیه وسلم * من اشار الی اخیه بحدیة
فان الملائكة تلعنه وان کان اخاه لایسه و امه * یعنی دین قزداشک سکین و خجیر و سب و سنان کبی
حدید دن مصنوع بر سلاح چکن و اشارت ایدن مؤمنه ملائکه کرام رجندن طرد و بعد ابله
بد دعا ایدر هرنه قدر چکن و چکیلان انا بابا بر قزداشک ایدر ده یعنی ضرر بی قصد ایچوب هرل که
شقا تعمیر ایدر او یله اولسه یله دیمکدر * مشر سلاحک هازلی یله ملعون اولمی شقیق قبدندن
مستفاددر زیر غالبا بر برینی قتل قصد ایچر خلاصه اشبو حدیث مناوی بیانجه نهی تعمیم
و تحذیرده مبالغه در * امام مجاهد حضرتلری دیدیمکده حق سبحانه و تعالی اهل ناره یعنی ظلمه به
علت جری یعنی او بولغنی شو کونه تسلیم ایلر که انلری دو کلوب ککلی طساهر اولور
بر حالده قبل باریدن متأذی و متالم اولدیکری دینلر کده انلر دخی حزن و بکا و قسم ایلر اولدق
دیدکدرند انلر بوجرا دنیاده مؤمننه اذا کرک مقابله سنده در دینور * ابن مسعود رضی الله تعالی
عنه دیمکدر که یونس علیه السلام قومندن حق سبحانه و تعالی عذاب کشف و رفع ایلدکده نصکره
نویه و استغفار ایلر ینلرند و وقوع بولان مظالمی رد و استیلاله یا شلوب حتی ظلمه آکروب اساس
خانه به وضع اولنلر بهاسی خفیف طاشی دخی خانه بی یقوب و حبقاروب صاحبه عینا
رد ایلدیگر یعنی ظلمک جزاسنی عاجلا کورملریله بومرته ابله خو قا من الجبار الجلیل ندامت لری
اعلان ایتدیگر * قال ابو ثور بن یزید الحریقی البیان من غیر حله عربون فی خرابه * یعنی دیمکده
بر بنایه جهت شرعیه دن برله حلال اولیان یعنی ظلمه قویلان بر طاش اول بنانک خرابه
عربون یعنی بی در (قلت عربون عینک و حرق بک صم لریله قاموسده ماعقده به البع دیو

تفسیر اولی شد که بر متاعی آلود و بهاسنی کسید کردن بی دیو تا کینا و بر بلان مبلغی بر وراده
 کان خراب اوله جفی صاتون اولوب او حرام طاشی میبیه کی اولور دیمشدر (بعض آخر
 بو معنای تا کیدا دیمشکه دار بقا اولان حنت دخی ظلم ایلله ماخوذ بر حجر اوزرینه تاسیس
 اوانسه خراب اولغه مشارف یعنی خراب اولوردی (بعض حکما دیمشکه ظلمی اراده کده
 عدل حق یعنی سکا عدل ایلله مجازات اید . جکئی و ناسه ظلم و تعدیه قدرت و قوتک وقتنده حق
 سبحانه و تعالی ک سکا قدرتی تذکر و تفکر ایلله و سفک دما ایللمکه ید و قدر تنکک و سعت و احاطه سته
 مغرور اولد که موت و رجسندن متره و میرا اولان ذات اجل و اعلی ید و قدرتی قهر و هلا که
 قادر در (سجنون بن سعید دیمشکه امرادن بزید بن حاتم برشیدن خوف و خشیت ایلدم اثیق
 شول کیمه بکا هیت و بر دیکه حق سبحانه و تعالی دن غیری ظهیر و معنی بو حکم ا کا ظلم
 ایتشیدم جین ظلمده جناب باری متعاله بالاجبا (حبک الله الله بنی وینک) دیو ید دعا ایلدی
 دیو ندامت و استغفار ایتشدر (بلال بن مسعود * اتقوا الله فین لا ناصر له الا الله * یعنی الله تعالی دن
 غیری ظهیر و معنی اولیان عجزه به ظلم و تعدید ن حذر ایللمک دیمشدر (علی بن الفضل برکون
 بکا ایدر کن کورد کلرند . نیچون بکا اید . یورسکر دیو سوال ایلد کلرند . جوابند . بکا ظلم و تعدی
 ایدن کیمه نکر روز جزا ده حضور دیوان بار ید . قائم اولد قده اضطراب حالته بکا ایدر دم دیمشدر
 (علیه الصلاة والسلام افذیم دن (بقول الله تعالی اشتد غضبی علی من ظلم من لا یجده ناصر
 غیری) حدیث قد سبسی روایت اولمشد که بلال بن مسعود قول بو حدیثی شرح کیدر که
 «فادی * ظاهرا بی ظهیر اولان ذاته * ظلم اولور بادی عقاب شدیدی دیمشدر (حکایه اولمشد که بو به
 ملو کنند سلیمان بن عبد الملك متبرده ایکن بر رجل ای سلیمان یوم اذانی تأمل و تفکر ایلله دیو
 ندا و فریاد ایدر سلیمان متبردن نزول و رجل مرقومی جا غروب یوم اذان ندر دیو صورده
 رجل حر فاذا مؤذن یدهم ان لعنة الله علی الظالمین * آیتی تلاوت ایلدیکه مالی اهل نار
 ینند . بر منادی تحقیق الله تعالی ک لعنتی قوم ظالمین اوزرینه در دیو ندا ایدر دیمشدر سلیمان رجله
 سکا نه ظلم ایلد باری کده رجل و طغنه اولان مرز عدی طرفکدن اولجانبه اولان و کیکلک یعنی
 والی غضب و اخذ ایلدی دینجه سلیمان در عقب * ادفع الیه ارضه وارض مع ارضه * یعنی
 مرز ده سنی صاحب تسلیم وانی ارضی ایلله ارضایله دیو امر کوندردی (حکایه اولمشد که نوشروانک
 ملک اولماز دن اول تعلیم علوم و فنون ایلرر استادی اولوب برکون نوشروانه بی سبب بر قاج
 دکنک اور مغله ایجا ع و ایذا ایدر بعد زمان زیور افروز تخت کسری اولد قده . خواجه نک
 وضع سابق مضمر درون حقدی اولغه ای استاد بنی بغیر حق ضربه سبب یندی دیو تو بیخانه
 سوال ایتد که اول مرد حکیم دخی ای ملک هر فنی تحصیل ایلدک ظلمی دخی سکا طایدر دیمکه
 مرارتی یلوب پادشاه اولد بیکده عباد الله ظلم و جور ایلله سن دیو جواب و پردکده
 نوشروان کله تحسین اولان ره لفظی تکرار ایلله بستد و تحسین و استادینه انفعالی عقوبله
 رعایتی مزداد برله تعقیبه فرین ایتشدر (بعض ملوکک جامه خوابنه غفلت ظلمدن ایضا
 ایچون * لا تظلمن اذا کنت مقتدرا * فالظلم مصدره یفعل الی اندم * تمام عینک و المظلوم
 منیه * یدعو علیک و جین الله لم تنم * قطعده بی باز یلوب نهانی وضع اولمش (مال قطعده
 ای ملک مقتدر اولدینک وقتده ظلم و تعدی ایلله ذرا ظلمک صدوری ندامت مفضی و مؤدی
 او اورسک کوزلک او یور مظلوم اید سیدار در و عین الله اید او یومز یعنی حقک علی هر سنیه
 شامندر و غفلتدن مزهدرسک ظلمکی و مظلومک آه و فریادینی یلوب دعا سنی قبول ایدر
 دیمشدر (ابو الدرداء رضی الله تعالی عنه دیمشکه بیتک کوزی باشیله مظلومک دعا سندنز یاد حذر

واقعا ایللمک ذرا ناس نوم غفلتده ایکن کیمه زده بونلرک نضرع و دعا لری جبر ایاپنده اولور (بنی امیه
 قیله سندن هیم بن فراس الشامی فضل بن مروانه معرض نصیح و نعر یضده اشبو قطعده بی تحریر
 ایدوب ارسال ایلش * تجیرت یفضل بن مروان فاعتبر * ففعلک کان الفضل و الفضل *
 * ثلثه املاک * ضوا السیلم * ابادهم الموت المثلث و القتل * مالی ای فضل بن مروان تجیر
 و تکبر اید یورسن عبرت آل که سندن مقدم اوج اولو فضل و ار ایدی آخر سلوک اوله حق
 یولر یند کتدیلر صاحب المستطرفک تصریحی اوزره هیم ذکر اولتان اوج فضلدن فضل
 ابن ربیع و فضل بن یحیی و فضل بن سهیل مراد یعنی یولر املاک صاحب لری عظمای ایدیلر
 رحلت و اتغاللری ایلله سیلار یند مضی ایلوب آخره کیدوب و اولاد و املاکلر دن تقریق
 ایدی موت و قتل یولری اهلک ایلدی دیمشدر (هیم فضلار دن فضل بن ربیع و فضل بن
 یحیا ایلله فضل بن سهیل مراد ایدر (مکتبی بالله خلیفه نک وزیر قاسم بن عبد الله بن حمز
 کاهنه اشبو قطعده بی وضع ایلش * بنی و للبنی سهام تنتظر * انفذ فی الاحشاء من وخر الار *
 * سهام ایدی الفاتنین فی السحر * یدعون الله بقلب انکسر * مال قطعده بنی و ظلم ایلدی
 صاقتن بنی ایچون منتظر و موعود تیرلر ایدر که انسا ک در و نلر یند نفوذده یعنی کرمکده ایکنه دن
 زیاده یعنی طو یولدن نثار و اول نیرل وقت سحرده انکسار قلبه حقه نضرع و نیاز ایدن فائین
 اولان مظلومینک جناب واجب الوجوده رفع ایلدیکی الر در (حکایه اولمشد که صدور آل
 عباسدن ابن هبیره منصور بن العفر نام ذاته رخصت خلیفه ایلله تغلبه قضای تکلیف ایلدکده
 منصور مقام اعتذارده بن بر حدیث استماع ایتد اندن بزه قضا کر کزدیدی ابن هبیره حدیثی
 صورده قدح محدثندن ابراهیم بکا و اکادخی علقه و علقه به دخی ابن مسعود رضی الله تعالی
 عنه روایت ایلدی بکی رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم افتد بمزک (اذا کان یوم القيمة
 نادى مناد این الظلمة واعوان الظلمة واشیاء الظلمة حتی من یری لهم قلیا اولاق لهم دواء
 فیحسمون فی نابوت من حدید ثم یری بهم فی جهنم) روایت ایلدی یونند نصره قضا و حکومه
 یند . خواهش قائدی دیو ورعندن استنکاف ایلشدر و مال اوردخی یوم قیامت وقو عنده
 ککروه ظلمه و اعوان و اشیاء ظلمه حتی ظالمینک ظلمی یونوب و دواته لیه
 قویانلره وارنجیه جمله سنی زده در دیو بر منادی اذن حق تعالی ایلله جاغرر همان هبسی
 طو بلنوب مجوردن بر نابوته قونوب بعده جهنمه آیلور دیمشدر (فلت) ترجمه مرثیه معلومه ده
 ابن هبیره منصور دوانقی عباسی خلیفه نک وزیر کیری و خلفا باسامیه تار یخلرده مقید ایکن
 و خصوصاً مستطرفلر ده دخی بالکتر ابن هبیره باز لیش ایکن خلیفه ابن هبیره دیو خلفا دن
 صانمش و لاق دواته لیه قودی معنای فعل ماضی ایکن دواته بابوشانلر دینلش اگر اقی دن
 صانمش اوله ملاقاته یا شتمی لازم کلوری و برده اخیری یا ایلله لاقی اولملی دگی هله بو تصرفک
 بر مجملی یو فقیر عاجز بیه مدم و ارایسه کاره اشارت یور یله (وروی هرون بن محمد بن عبد الملك
 الزیات اشبو حکایه صاحب المستطرفک تحریر بنجه عبد الملك الزیاتک حافدی محمد بن محمد بن
 لکن قوار یخده مسطور اولدینی اوزره آل زیاد دن محمد بن عبد الله بن زیاد بن ابیه در
 سال هجری نک ایکوزی حردونده امارتله مأمون خلیفه بنیامیر و بنی امیددن بر کیمه بی دخی اکا
 وزیر و محمد بن هرون تعلیمی قاضی و معنی نصب ایدوب بعده محمد بن عبد الله تعظیم برله در تبر
 حدودینه دک کند ی و بعده او غلی ابراهیم و زیاد و اسحق ابن ابراهیم و عبد الله بن اسحق
 او اضرفده طواشدن اوله رق منتقل حکیمه اولدیار اگر صاحب الحکایه بو طاقدن ابیه
 اسملر ده اختلاف وارد خلاصه قنی ذات ابیه هرون موی الیه شویله روایت ایدر که * جلس

ای المظالم یوما * پدرم بر کون دفع مظالم یعنی احقاق حق ایچون عقد دیوان ایدر * قلم انقضی المجلس * وقتا که احکام بیوت دیوان صادرده * رأی رجلا جالساً فقال له الک الحاجه * بر رجلی او طورید کوروب حاجت و مطالب و ارمیدرد بیجک * قال نعم تدینی منک فانی مظلوم قد اعوذنی العبدل والانصاف * رجل اوت سکا بنی قریب قیلان حاجتم واردر یعنی بر حاجتم واردر که دیوانک رومالی اجا ایلدی زیرا مظلوم عدل ونصفیه محتاجم دیدی * قال ومن ظلمک * پدرم دخی سکا ظلم ایدن کیمدر دینجه * قال انت ولست اصل الیک فاذا کر حاجتی * رجل یلیخ مومی البه ظلم ایدن جنا کدر زراسکا واصل اوله مدمکه حاجتی ذکر و بیان ایدیم دیو بلغانه حسن استرحام تمهیدینی اجرا ایلدی یعنی امیری استکنا نه بوتیمیرایله مجبور قلوب پدرم دخی * قال وما یجیبک وقد تری مجلسی مبدولاً * هی ادمی مجلسک مبدول اولدیفنی یعنی دیوانه دخول قصد ایدلره مانع و مزاحم اولدیفنی اشته کوردک سنی محجوب یعنی ممنوع ایدن نه در دیو استفسار ایلدکده * قال یجیبی عنک هیتک وطور لسانک وفصاحتک * رجل فصیح مومی البه دخی جنا کزدن بنی محجوب ایدن یعنی تذکر حاجت و افاده مر اعمه مانع اولان و قار مقبول ایلله حاصل اولان مهابتک و طور و بلاغت غور زبان و فصاحتکدر دیو تأثیر کلمات طیبات فصاحت آلتک بنی حیران ایدوب نطقه و مجاویه به بحالم قالمدی معاصی اشرا ب ایلدی * قال فقیه ظلمت * بعده پدرم فقی شیده مظلوم اولدک دیدکده * قال فی ضیعی الغلانیة اخذ و کیکک غصباً منی بغیر من فاذا وجب علیها خراج اذینه باسمی ثلاثاً بیئت لک اسم فی ملکها فیبطل فوکیکک یاخذ غلته و انا اؤدی خراجها و هذا لم یسمع بئله فی المظالم * مومی البه بکاظم فلان برده ضیع یعنی جفتلکم خصوصاً صندده اولدیکه اوچقتلکی و کیککزدن بلاغی غصب ایلدی والا ن اقتضای ایدن مضموعه و عشر بنی دفتزدیوانه دیگر نام قید اولتوب و ملککده خط بضلان چکیلوب ضایع اولماسون دیو و قبله ادا قلمقدیم و الحال که غله سنی و کیککزدن الوب صانوب یکده در مظالم و تعدیاتده بولک کیمسی اشیدلش دکلدر دینجه * فقال له محمد * پدرم مومی البه * هذا قول محتاج الی بینة و شهود و اشیاء * یو بر فوادری یعنی قول مجرد کدر انکه عمل اولنماز بزبونده بینة و شاهدله و دخی بر آرز شیلره محتاجز یعنی دعوائی اثبات ایلله مآئده اولان کلامی دیجک * فقال له رجل ابومنی الوزیر من غضبه حتی اجبب * مومی البه آباوز بر غضبندن بنی امین ایدری که جواب و بریم دیو اجرای حسن استرخاص قیلدی * قال قد امتک * پدرم دخی های سنی امین قیلدم یعنی جوابه رخصم واردر دیدیکنه معاقب * قال البینه هم الشهود اذا شهودا فلیس محتاج معهم الی اخر فانه منی قولک بینة و شهود و اشیاء ایش هذه الاشياء ازهی الا الجور وعدولک عن العدل * مومی البه بینة شاهدلر دن عبارت وقتا که لازم اولدقده بر نهج شرعی شهادت ایدلر انلرایله یله یعنی شاهدلر شهادتدن نصکره بینة یوندن بنی آخرک معاصی ندر یعنی آخر نسته به حاجت من اتخر ایکن اشیا افظی ندر انک معاصی ارتق جور و سزک عدل دن عدولکزدن دیدیکی کبی فضحک محمد * وقال صدقت والبلاء مؤکل بالنطق وانی لاری منک مصطنعاً * پدرم مومی البهک طلاق و بلاغت استحضارندن ضحک عارض اونوب ضاحکا ای رجل طور غری سویلک دیو کلام کراری رضی الله تعالی عنه اقتباسا بلاغی یعنی سنک بو خطاب الزام فصاحتی بن دلمه دعوت ایتدم و سنده استجابکی اجا ایدن بلاغت و فصاحت کور برم دیدی * ثم وقع برد ضیعت و ان یطلق له مائی دینار یستعین بها علی عمارة ضیعت و صبره من الحیاة * بعده مومی البهک ضیعت سنی کندی به رد دن فضله اعراضیه سنه مدار اولق اوزره ایدکوزر دخی کیمه سندن اعطاسی باینده و کینه نوع تعزیری شامل توفیق قطعی تسار

و سیر اوزر اولدیفنی اوزره اوزر جل اجلی اول قدر دان امیر کند و سنه مصاحب و مستشار ایدوب حقا که از هر جهت نصفتی اظهار ایلدی * فكان قبل ان یوصل الی الانصاف واعادة ضیعت یقال له یا فلان کیف الناس * راوی ایدر مومی البهک تمهید بیان ظرافتندر که مقدمه اشتکایه کلوب نصفت امیره و سوندن و جفتلکی کندویه اعاده دن اولای فلان حال عالم وناس نه کیفیتده دیو صورلش اولدقده * فبقول بشر بین مظلوم لا یتصور وظالم لا ینصف * ناس نصرت اولنجان مظلوم وانصاف اتین ظالم میا تنده شرده یعنی یاس و حیرتده در دیمش ایلدی اشبو سوزی امیر مشار البه عکس ایتمش اولغله استصحابه نصکره بر کیمه مشار البه مومی البهه مسافر و صحبت خلای * کیف الناس الا ان * شمعی حال ناس نیجه در دیو صورده قول اولی یعنی شکایت سابقه سی موجب استظراف امیر اولدیفنه انتقال ایلله * بخیر قد اکتد معهم الانصاف و دفع عنهم الاحفاف وردت علیهم الغصوب و کشف عنهم الکروب و انا ارجو لهم یقائک نیل کل مرغوب * خلق ولایت خیر و راحته الوده در زرا انلره عدل وانصاف معین و یار و انلردن تعذبات دفع اولدیفنی بیدار و احوال مفصوبه لری رد و کروب و کد لری کشف و صد اولنشدن روذات امیر انلر ینک بقاء دوامله ناسک مرغوبه نیلر بنی درگاه حقندن نیاز ایدرم یعنی سنک وجودک عالمی مر ادر ینته و اصل ایدر دیو رشک انداز حر بری و صاف اوله رق معنای مذ کوری مشرب کلام مذ کور ایلله جواب و برمش و امیری بر قاندخی کند و به مستحب ایتدر مشدر تقدیم الله تعالی بفرانه (قلت) اشبو سیر ایا عیار سی کوسریلان حکایه اگر دکلر سه کز زجه مرئیة معلومه ده (حکایه اولنشدکه محمد بن عبد الملك دیوان عالیرنده مصالح ناسی رؤیت ایچون جالس اولوب هر کسک مصالحنی علی حدة علی حدة رؤیت ورد مظالم ایلر ایکن بر رجلی مجلسندن بعد بر محله قعود ایلمش کوردکده رجلی چاغروب نه او توررسن حاجت و مصالحتک ندر دیو سؤال ایلنجه رجل ای امیر المؤمنین بن مظلوم عدل وانصاف فکره التجا ایدرک کلام دیدکده محمد ابن عبد الملك ای کیمه چونکه اشتکا و اظهار مظلله ایدله جکسک حضورده یوقدر ناس افاده و عرضحال ایلد بلرده سندن غیری افاده مرام ایتمز کیمه قالمدی اگر چه سؤال ایلسم افاده ایتمه جکسک عرضحال دن سنی کیم منع ایلدی دینجه رجل مظلوم ای امیر المؤمنین عظمت و مهابتک و طول لسان و کلامده فصاحتکدن خوف و حجاب ایلد مده افاده مرام ایدله مدم دیدکده محمد بن عبد الملك تمشیده مظلومسک دینجه رجل ای امیر المؤمنین جناب خلافت نصابتک بکرم ظلم ونه دی ایلدی دیدکده محمد بن عبد الملك ای کیمه نه ظلم ایلدم دینجه رجل ای امیر المؤمنین حالا قریه مزده طرفکدن نصب قلنان وزیرک عفار و اراضیلر معنی بنی ثمن اوله رق غصب و اخذ ایدوب والا ن اقتضا ایدن خراجنی بنه طرفکره و برمه ملکیده وزیریکک اسمی ثابت اولبه الخالفه هذه اراضیلر ده حاصله اولان غله بی اخذ ایلر یوندن زیاده تعدی وظلم اولوریمکه حاصلاتنی وزیرک اخذ ایلله ده و اقتضای ایدن خراجی بنه بن اعطای ایلیم دیدکده محمد بن عبد الملك ای کیمه سکا ظلمی بنی ایتدم نیچون سن ایلدک دیو بکا تعریض ایدرسن دینجه رجل ای امیر المؤمنین تحت تصرف و ملککرده اولان ولات و عمالکرتک ایلدیکی ظلم و تعدیلر جناب خلافت نصابتکرتک ظلمدر سز که خلیفه و امیر المؤمنین سکرولات و حکام و عمالکرتک احوالربنی دائماً تفتیش و تفحص ایلوب ظلم و تعدیلر بنه راضی اولما ملو سکر غافل باخود معلومکر اولوبده دفع و رفعنه سعی و تنیه یورمدیکر تقدیرجه ظلم و تعدی بی جنا کز انمش اولور دیدکده محمد بن عبد الملك ای کیمه بو خصوصه بینة و شهود و اشیا کز وارمیدر دینجه رجل ای امیر المؤمنین حضور یکزده مکالمه و مجاویه به اذن و رخصت و بر دیکر و امان دخی و بر سه کز سو یلیم دیدکده محمد بن عبد الملك

اذن و اما در سوره دینچه رجل ای امیر المؤمنین بنده و شهود و اشیا کر و ارمیدر یوریدیکرینه
شهود دیکر و اشیا نه دیکر بوی کلامکر دخی بر جور و ظلم و عدل و انصافدن خرویدر
دید کده محمد بن عبد الملکه ضحک ضروری عارض اولوب ملک و عمار بنی رد و اعطا
ایندرد کدنصرکه ایکیوزالتون اراضی و عمار بنی تعمیر و بنیم اعطا و کندویه مصاحب ایلوب
اقرب قراندن اولمش عمار و اراضیسنه دسترس و ملکه تقریدن اول رجل مر قومه ناسک حال
و کیفیتی تشکلدردیو سوال ایلد کده مظلومینه اغانه و اطانه ایدر بوق و کروه ظلمه دن امنیت
مفقود در دیمش ایدی وقتا که عمار و اراضیسنه مالک و ملکه انسابدن نصرکه سوال ایلدیجه الله
المجد و المنة ناس خبر و سلامته و جنابکر عدل و عدالتده و حضور یکره دخوله مانع و حجاب اولوب
املاک مضموبه ل اصحابته رد و دفع اولمده و کروب و مشتقل کشف و ازاله اولمده درای امیر
المؤمنین جناب خلافت انصابکرک حیات و بقاسیله هر کشتی راغب و طالب اولدینی مطالبه
نازل و واصل اولور دیه رک کلامه ختام و یرمش دیو ترجمه نانی بولشد همان صیغه عباره
عریه اصلیدسنه چکیلوب عیار بنه باقیله اصلح الله شاننا امین (آثار اسرائیلیه دندر که نقل اولنور
حضرت موسی صلوات الله علی نبینا و علیهمک زمان سعادت ندرده ضعیف بنی اسرائیلدن عیال
و اولاد صاحبی بر رجل فقیر صید سمک و فروخت ایلوب غنی ایل اولاد و عیالنه تدارک قوت و نفقه
ایدر ایش رجل هر قوم بر کون صید و شکار ایدر ایکن شبکه سنه بر یوک بالی دوشر رجل
مر قوم فرح و سرور ایله اخذ و یعه کیدر ایکن ضابط مقوله مندن بر کیمه به تصادف ایدر
اول بالی بدندن غصب ایتمک استه دکه رجل هر قوم بممانعت قیدنده اولور غاصب مر قوم صیاد
فقیرک باشنه انده بولان سر دسته ایله ضرب و جیع مؤثر ایله اورد قده جان آجوب الهی بن قولکی
ضعیف و اوطالمی قوی خلق ایلدک بکاظم و تعدی ایلدیک معلوم عزت کدر حقمنی یو دار دیناده عاجلا
احقاق ایله آخرته برافه دیو بد دعا ایدر وقتا که غاصب ضارب سمکی خانه سنه کنور و ب و زوجه سنه
طایع ایدر و ب و او کونه قیوب اکل ایچون دسقی صوند قده باری تعالانک قدرتیله سمک اغزی بنی
اجوب ظالمک دسقی بر صورتده اصرر که و جمندن تحملی قالدیوب علاج و مداوات قصدی ایله
طیبیه سکر در طیب کورد کده بونک دواء و علاجی بارمنی قطعدر و قطع اولمده بنی قدرجه
اوجه سرایت ایدر دپد کده پارماغنک قطعنه ناچار رخصت و یر پارماغنی قطعه خانه سنه
کلده و جعی بنه ظهور ایدوب گفته سرایت ایدر بنه طیب مر قومه کلوب بدیکر یده یلکه
قدر قطع لازم کیش دید کده بدینی دخی قطعه قرار و یروب کسدر بر لکن چاره اولوب و جع ساعدینه
سرایت ایدر و یوحا لله هر عضوی قطع ایدرد کجه ایلر و به یورمکه نهایت باسله حزن
و بکا و جناب باری تعالانک کشف و ازاله سنی رجا و تضرع ایدرک طاعنه دوشوب براضا جک
نحشه کلور و احواله ککندویه نوم عارض اولوب نام اولد قده منامده ای مسکین و ذردمند
دواء و علاج قصد ایدرک اعضاکی قطع ایدرک نیجه دیکسدر بر سن ظم ایدرک خصمه کیت
و ارضایت دیو بر منادی ند ایلر کور در عقب متبه اولوب هوشی باشنه کارد کده تابا شهره دخول
ورجل فقیر صیادی سوال ایله خانه سنه کلوب اخذ ایلدیک سمکک ثمنی اعطا و وافر تضرع
و نیاز ایله ارضا ایلد کده فی الحال و جعی ساکن اولوب و او کیمه خانه سنه یتوت ایلوب
صباح اولد قده منقطع اولان اعضاسی کما کان عودت ایدر بو خصوصده حضرت موسی
صلوات الله علی نبینا و علیهمک طرف باری ذوالجلال لدن و جی نازل اولمکه ای موسی عزت و جلاله
قسم ایدر مکه اور رجل خصمنی ارضا ایله ایدی مدت حیات قدر یعنی اجل کتجه دکن اکا
عذاب شدید ایدر ایدم (حضرت انس رضی الله تعالی عنه نقل و حکایه ایلشکه بر کون

امیر المؤمنین حضرت عمر رضی الله تعالی عنهمک مجلس سعادت ندرده بن اوطور ایکن اهل مصر دن
بر رجل کلوب ای امیر المؤمنین مقام و مستندیکر قفرا و مظلومینک عوذ و التجا ایده جکری
مسند و مرتبه در دید کده حضرت عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنه ای رجل سوال کده اجابت
ایده عائد اولدک حاجتی قضا ایدرم هر امک نه ایسه افاده ایله دید کده رجل ای امیر المؤمنین
حالا والی مصر عمرو بن العاصک اوغلو ایله مسابقه ایتمک یعنی آن قوشدر دق بنانی سبقت ایتمله
آردمدن یشوب * انا بن الاکرمین * یعنی بن بابا و انا جائلرند ن کشتی زاده ایکن بنی ندن کچدک
دیوب قاجیله بکا اوردی و یاسی عمرو بو ضرر ایشتد کده جناب عدالت نصا بکره اشتکا ایدر
خوفنه بنه بنی زندانده حبس ایلدی بر تقریب ایله حضور سعادت نکره کلام احقاق حق ایلدک
دینچه حضرت عمر ای رجل عمرو بن العاص و اوغلو کتجه قد ر یو محله مک و اقامت ایله
دیو عمرو بن العاصه کلام یعنی ارسال یورد قری امری سکا و اصل اولد قده موسم جعی کوزت
یعنی جیدن عودت ایده حکم هنگامده سن و اوغلاک فلان حاضر اولکر دیو فرمان کوندردی وقتا که
حضرت عمر رضی الله تعالی عنه حج شریفه عازم اولوب و نسک جعی ادا برله عودت ایدر
حضرت عمر رضی الله تعالی عنه ناسک امور لر بنی کورمک ایچون اوطور ر یعنی اجراء عدالت
ایدر کن حاضر بولان عمرو بن العاص و اوغلی رجل مصری بی مواجهه برله ال دره می دیو
قاجیسنی مصری به اعطا ایدر روای اولان انس یوردر که رجل مصری ابن عمروی شویله
ضرب ایلدیکه کاشکی بر ضرب ایلدک خفیف دوشردی ثمنانی ایتمک حاصلی مصری ضرر باتنی
کسیدی و کزندن آجوب قاجی بی بدندن نزعه عزم و قصد و الحال که حضرت خلیفه باحق
ادر ابن الاکرمین یوردر ایدی پس رجل مصری اختیار یله قاجی بی براغوب ای امیر المؤمنین
بن ساید عدل کده حقی اسنیفا و تثنی صدر ایلدم دید کده عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنه
ای مصری سوطی ضلع عمروه وضع ایت یعنی بابانه ده چال قاجی بی دید کلر ندرده رجل مصری
بن بنی ضرب ایدی ضرب ایلدم دیو نیاز ایدر بک و الله ای مصری اگر عمرو بن العاصی دخی
دوکسک کیمه سکا مانع اولماز ایدی تا اوصا نیجه د کین یوردر قد نصرکه حضرت عمر
عمرو بن العاصه تحت ولائیکده اولان عباد اللهی اتاری حرر طوغور مشر ایکن نه زمان انلری
کندوک غلام و کوله قیلدک دیو عتاب ایلد کده عمرو بن العاص ای امیر المؤمنین بو خصوصه
علم و خیرم بوق ایکنی واقع اولمش دیه رک اعتذار ایشدر رضی الله تعالی عنهم (حکایه اولمکه
احد بن طولون که ایکیوز الی درت نار یخنده مصر ده متوسد و ساده حکومت ایدی اوائل
حائده تصدی ایلدیک ظم و تعدیسنن ناس سیده نفیسه رضی الله تعالی عنها یه اشتکا
و مشار الیهادن استغانه و استعانه ایلد کلر ندرده سیده نفیسه حضرت نری نه وقت سرایندن شهری
جست و جوبه جیقار دیو سوال بار بن جیفه جعی کوندردیو خبر و یر دیر سیده نفیسه
فرد ای شکایتده ذکر ای نصابی بر رقصیه یازوب و ستره نفیسه لینه یوریتوب کار طر یقه
بکیر وقتا که احد بن طولون اوخلدن بکر صکن سیده نفیسه یا احد دیو خطیب اب
یوردر قده احد بن طولون ذات نفیسه مشار الیهایی یلوب در عقب فرسندن نزول و تعظیم
و تکریم ایله ید مستوره نفیسه سنده اولان رفیع بن الکوب در آن اوقیوب متأثر اولمکه فی الحال
حضور مشار الیهده استغفار و ندامت ایله عدل و رأفتد باشلر که مورخینک تخریری اوزره
خیرات و حسناته مشهور بر ذاتر سیده نفیسه رضی الله تعالی عنها و عن جمیع الال حضرت نری
رقعه مذ کوره ده * ملکتم فاسرقم و قدرتم فقهرتم و خولتم فمسقتم و ردت الیکم الارزاق
فقطعت هذا وقد علمت ان سهام الاسحار نافذه غیر محطه لاسیما فی قلوب اوجمعوها و اجساد

اعمر یقوها اعلموا ما شئتم فانما صابرون وجوروا فانما مستجبرون وانظروا فانما الله متظلمون *
 وسمی الذین ظلموا ای متقلب ینقلبون * یازمن ایذیکه مالی مصری عتاک ایلدیکز عقیده
 اعتدال اینجوب احکامده مفرط ایتدیکز ونصرف خلقه قادر اولدیکز لکن فخر ایتدیکز
 وخدم وحشم وماله مالک اولدیکز لکن ظلم ایتدیکز ارزاق خلق ایلار ضبطکره وارد اولدی
 اما قطع ایتدیکز اشبو نصیحتی طونکز معلومکزد که سخرده آتلان او قارینی نیاز نافذدر یعنی
 خطا اینجوب هدف اجابت رسیده اولورولاسیا وجع و بریدیکز قلوبدن ولایسدن عاری قلدیفکز
 اجساد اینجابدن آتلان بددعا او قاری خطا ایتر ایتدی ندر باره کز آتی اشلیکز بر صابرز وجور
 ایتدیکز بر مستجبر یعنی حقه صفور و ظلم ایتدیکز بر باری به تظلم و تشکی ایدرز دیوب اشبو آیت
 کریمه * وسمی الذین * الخ اسناد ایلشدر مفهوم شریفی بالاده دخی اشارت اولدیفی
 اوزره کرک اعتقاد و کرک قول و فعلا مطلقا ظلم ایله منصف اولنلرزه به کیده جکر بی
 اولدکر ندر نصکره یلورل یعنی جهنم کیدرل دیمکدر (محکیم که حجاج ظلم بر کیمه بی حبس
 وسجن محبوسین مظلومینه ادخال ایتمش بر اوز زماند نصکره او مظلوم بلیغه باس کله رک
 * قدمضی من یوسنا ایام ومن نعیم ایام والموعود یوم القیمه والسجن جهنم والحاکم لایحتاج الی ینة
 کلام مسلم تیر ناسیرینی بر رقعده یازوب اوضوم سکرده کوندز مشدر که مالی آشکار اولدیفی
 اوزره بر ایام اقدار و عذابا رسامز سنک هنکام نلذذات وصفالترامک چونی یکدی یعنی یوعالم
 فانیک هر ششی فنا بولور وجهه منک احقاق حق اولنق اوزره واره جعفر بر قیامت یعنی قیامت
 قو بدقد نصکره حضور معنوی حق تعالی و اریزوحا کم روز حساب دخی علم ازلیسی جیع احوالی
 محیط اولوب مخلوق کی شاهد و محتاج اولیان جناب رب عزندز دیمکدر (اشبو حکایه نسخه
 فقیرده بولنقله درج اولندی (صاحب مستطرف هر عافله لایق اولان ظلم و تعدیدن کف
 بد و سنن و طرق عدالت سلوک و انصاف ایله معامله وسرا و علانیة الله تعالی فکر و مراقبه
 ایدوب خیر و شره قابله سند و مجازات و ظلمه به ظلم و تعدیسی بدلی عقاب و عذاب اید و جکفی
 بیلک واجب اولدیفی اشبو ذکر ایتدیکز آناردن متعین اولور دیمکدر (ابو محمد حسین بن محمد
 الصالحی حکایه ایلشکه معتضد بالله خلیفه بر کون نصف نهارد قصر عالیارنده جالس
 ایدی برل دخی تختک اطرافنده قائم ایدک تناول طعامد نصکره او بخویه واردی بر مقدار
 نو مد نصکره اضطراب ایله منبه اولوب بای خدم دیو ندا ایلدکه سر عتله وارد یغزده تیر
 حقه اعانه ایدک و وارک شط نهراوزنده شو هیئتده بر پوش قایق وارد قایقی اسکله مامورلرینه
 کوزتدیرک و ملاحی آلک حضور یه کتورک دیو امر ایدروار بولوب تریف خلیفه اوزره بر قایق
 بولوب قایقی محافظه به آدمار راغوب ملاحی حضور یه کتور دیمکدر خلیفه بی کوردیکی
 کی تلف اولنق مرتبه سنده دتره مکه باشلده خلیفه صیحه ایله بره ملعون بو کون قتل ایلدیکز
 بیچاره خاتونک قضیه سندن خبر و یروب بی تصدیق ایت والا یوشکی اورورم دیدکده شخص
 مرقوم دل طولشدرق بو کون علی السحر فلان اسکله ده طور رکن اورایه مثلی تاباب و اوزنده
 ثیاب فاخره و حلی و جواهر ایله مزین بر مرثه کلدی ماله طبع الدادوب قایفه ارکاب ایتدم
 وفی الحال بو غوب شطه آتدم واثوابی تفتیش ایدرل خوفیه او یه کتور مبوب شط ملاحدن
 خالی اولدنده واسطه طوغری قاجوب چکدیررکن کلوب بی طوتوب حضور کز کتور دیلر
 دیدکده حلی نره ده در سوبله یورد قلدنده قایق بی آتند در دیو خبر و بر امر خلیفه ایله
 طاقیه کتورلر فی الحال شخص قائل هر قوی شطه آنوب غرق ایتدیرر (و بعد ادا اینجده
 هنکام سحر فلان اسکله به اوزنده حلی و جواهر ایله کاش خاتونک متعلقا کیم اینه کلسون

دیو ندا ایتدیرر ایکچی کونی خاتونک اهل کلور و اشبا سی آلور (راوی ابو محمد حسین دبرکه
 خلیفه نک بوقضیه وقوف و اطلاعندن تعجب ایدوب ای امیرالمومنین جناب خلافت نصابکزه
 یوحاده الهامی اولندی دیدیکده خلیفه منظورک اولدیفی اوزره او یقوده ایکن آق صقالی
 و یاضار کیش بر ذات ظهور و اسمله ای احد بر مرثی قتل واثوابی آنوب قاجنده اولان
 ملاحی طوت واکا جدی اجرا ایله صافق قوت ایتمه دیو شخص قائل محبله بکا تریف ایلدی
 یوردیلر (اسعد فقیر دیر که خلفاء و سلاطین ملهم اوللرله انلردن بوقوله حالات بعید دکلدر
 حتی بادشاه سابق محمود الخصال حضرت نلرینه آستانده قیامد قیق جوارنده ایکوز سنه دبرورم قدی کم
 اولمش یعنی بر خانه الله قائمش احد بخاری نام عزیز عالم منباده پادشاه کرامت دستکاه
 ظهور و تعیین مقامی افاده ایتدیکه یدار اولد قلدنده امر همایونلرله خانه مذکور آنوب زمینی
 حفر اولدنده اثری ظاهر اولمخله اوزرینه قبه و بانه زاویه بنا اولنوب حالا زیارتگاه اولندر
 و او تاریخده اثر مذکور فقیرک بولدیفی تاریخدر * قرب قبان دقیق ایدن احیا بیرک *
 مرقدی غائب ایکن بوشه فیض آلود * کشفه سوبلیدی الهام ایله اسعد تاریخ * بولدی
 بو مرقد احد بابای خان محمود * خلاصه پادشاهان و لاسیا سلسله طیبه آل عثمان جعلها الله
 باقیة الی یوم المبر اندن بوقوله تأیداتک ظهوری صحائف توار یخده مسطور آرای باندز وحالا
 زیب سریر شوکت و ناصر آثار میرات و رأفت السلطان عند المجید خان ابن السلطان محمود خان
 طول الله تعالی عمره و وفر نصره حضرت نلرینک اهل قلوب و اولیاء کرامه میل ورکون و حسن
 اعتقاد همایونلری بر سحبه کرامت نشان و کون کی ظاهر اولان مرحت و صلاحلری بر موهبه
 جلله باهر البرهاندر که کندولرینه عالمک ییلدیکی اوزره بونجه توفیقات و تأییدات ظهور ایدوب
 و اید و جکی متوقع اهل درون بلداندر اید الله تعالی و طال بقا بالنصرة و السرور آمین

الباب الحادی والعشرون

اشبو یکر بر نبی باب سلطانت سیری و ولای و مال اوزرلرینه جبابت عشر و خراجده
 لازم اولان شروط و بیت المالدن اتفاقی یعنی معاش اصطلاحی معین اولنلرک و اهل
 ذمتک احکامی یاننده ایکی فصلی بر باب معتباهدر فصل اول *
 اراضیده اولان مال و خراجی جمع ایلکده سلطان سیری و بیت المالدن اتفاقی و جمع مال
 خراجده مامور قلنان عا لک سیرتلی یساننده در (جعفر بن یحیی دیمشکه خراج یعنی
 رؤس اهل ذمتدن الثان مبالغ ایله اراضیدن الثان مقطوعه و عشر ملوک و ملکتنک عادی
 یعنی اساسیدر و اشبو خراجی عدالت قدر زیاده ایدر و ظلم قدر نقصان و اراضی بی تعطل
 ایدر بر سنه بوقدر و بلانک خراجی و خراجک تدبیری ظلم و جور در اهل خراج و زراعت
 ظلم ایدنلر و بوقریب ایله اراضی بی خالی قیلانلر قارنی طو لدرمق یعنی طو یورمق ایچون
 وجودندن ات قویاروب اکل ایدنلر کیدر که بر عضوندن طویار سه عضو آخر بی ضعیف
 ایلش اولور که الم جوهندن نفسندن قطع ایلدیککی عضوک الم و وجعی زیاده در ورعیه به
 وسع و طاقنلر نک فوقده تکلیفات ایله پراکنده و پریشان ایدنلر اساس یینک ترابی الوبد
 یینک سقفته وضع ایدنلر کیدر اهل زراعت اولان رعیه نک ضعف و قلی اراضینک خرابیه
 و زروع و حیواناتک قلته سبب اولور اراضینک خراب اولسی و زروع و حیواناتده قلت و ضعف
 خراجک قلته سیدر و خراجده ضعف و قلت دخی لشکر و عسکرک قلته سیدر و لشکر
 و عسکرده قلت و عدم اقتدار اعدای دولتک هجوم و استیلا لینه وسیله اولور (قلت ذکر

اولان جعفر صدر اعظم هرون از شید اولان مشهور بر مکیدر علیهم الرحمه (حکایه اولنیکه
 مامون خلیفه بر کجه او یقوسی قاجوب سمیر طلب ایدر سمیر دیو کجه وفق حکایات سوبیلان
 کیمیه دیو اهری اوزره کتوراد کده تعریض طریقله ای امیر المؤمنین موصله بر یقوش
 بصره ده اولان یقوشک فریخی اوغلنه تزویج ایلک مراد ایلد کده بصره ده اولان یقوش
 موصله اولان یقوشه قزیمی ویریم لکن مهر اوله رقی یوز قطعه جفتاک ویرانه سی استرم
 دید کده شمدی مقتدر دکل لکن بلده مرکز والیسی سلطه الله تعالی برسته یه قدر دخی طور رسه
 یوز دن زیاده ویرانه حاضر در دیو استمهال ایش دید کده مامون خلیفه یوقسه دن حصه
 آلوب ویتقه ایدوب اطراف واکافده اولان ولات وعمالرینی تقبش و تقصیر به سیرت عدالتده
 اولانلری ایضا وطم وچورده اولانلری تکدی و عزل ایلدوب راحت بخش سکان بلاد اولمشدر
 روح الله تعالی روح الخلیفه والموقف (ابوالحسن بن علی الاسدی پدردن نقل و حکایه ایلد پدیرم
 دیدیکه لغت صعبیه اوزره تألیف اولوب هر ییمه نقل اولن ان برکاب قطیده کوردم باز که
 حضرت یوسف علیه السلام ملک مصر مدبر یکن بر سنه ده خراج مصر دن آتون اوله رقی
 جمع ایلدیکی * اربعه و عشرون الف الف واربعمائة الف دینار * یعنی یکری درت بیک کره
 بیک و درتوز بیک دینار ایدی واول مالدن درت یوز بیک دینار نیل خلیجاری و کورول و ترعه ل نصیر
 و تظهرینه و ابیه لازمه اعمالی و توسعه بلدان و سائر مصارف ارضیه و سکر یوز بیک دینار
 اراصل و ابیانه هر نقد بر بعضیلرینک مالی اولورسه ده میرات ملکدن دور اولسونلر دیو صرف
 اولنور ایدی وایکیوز بیک دینار و عطا و عباده صرف وایکیوز بیک دینار دخی صدقات
 وکمال فقر و فاقه لر دن اداسته مقتدر اولبان مدیونینک دیونته صرف اولنور ایدی بر منوال
 مشروح توزیع و تقسیم اولندقدنصرکه اشاری حضور ملکه جمع اولوب تشکر و تهنیه و طول
 بقا و دوام عروعر و سلامته به الدعا سائر فقرانک جعله دخی امر و جله سی اطعام اولندقدنصرکه
 سبب فاقه لر دن ایقه لر ی اخذ و قبض ایلد کلر دن سوال اولنور لر اگر فاقه آفت زماندن
 یعنی سهام قضا ایلد اولش ایسه معاشرته ضمیمه تعیین ایدر ایدی ایدی اشوب مصارف فرونده
 اولدقد * باقی قلان دنانیری یوسف علیه السلام نواب غیر خایه و مصارف مقتضیه مملکت
 ایچون خزینه بیت المال وضع ایدر لر ایدی (مورخیندن ابو دهم دیمشکه ارض مصر اراضی
 منقطه اولد یقندن ماه نیل منازل و یوتلرینک تختدن جریان ایشکله مراد ایلد کلری مقدارینی
 حوض و مخزنلرند حبس ایدوب استدکلری محالره جریان ایدر لر ایدی حتی حق سبحانه
 و تعالی بونی فرعوندن حکایه * البس لی ملک مصر و هذه الانهار تجری من تحتی افلا تبصرون *
 بیان یورر که مالی یعنی عهد موساه صلوات الله تعالی و سلامه علی نبیا وعلیه ده اولان
 فرعونک زعججه موسی علیه السلام دن خوفه من ایمان قومده ریاستنده افضلینی استلال
 تقولنده قومنه بالذات و بانادیسی واسطه سیله ایلدیکی ندای حکایه نازل اولان * و نادى
 فرعون فی قومه قال یا قوم البس لی ملک مصر و هذه الانهار تجری من تحتی افلا تبصرون *
 یورر که مالی ای قوم مصرملکی نیم دکلدر کور مر میسریم اشوب اعظم انهار اولان نیل
 قصر عک التین یا خود او کندن باغر و بستانلرعه جریان ایدر دیکدر اشته و مصر ده مصر
 عظیم اولوب کندویه معادل روی ارضه بر ملک یوق ایدی نیک اطرافنده بر برینه متصل
 معمور بوستانلر و باغچه لر اولوب مزارع خایه یوغیدی رشیده واریجه قدر اراضی معمورینی
 * کم ترکوا من جنات وحبون و مقام کریم و نعمة کانوا فیها فاکهین * آیت کریمه سی اشوب

عمرانی میندر (عبدالله بن عمر رضی الله تعالی عنهما یور مشدر که فرعون مسفور و زیری
 هامانی سردوس دیکلری خلیجک حفر و اعمارینه مأمور ایلد کده اهل قری خلیج مر قومک
 قریه لر ی تختدن جریان ایشکله مراد ایلد کده هامانه کلینلو ایجه ویرور اولدخی شرفدن
 غریبه و شمالدن قبله بایندنه واقع اولان قرار دن اجرا اولنور صورتده تسویه و تنظیم ایلد عودت
 و بعد النصف آرتان مبالغ ایلد فرعونیه اهل قرانک رضال یله اعطا ایلد کلرینی بیانه عرض
 خدمت ایلد کده فرعون و زیری هامانه اولور و افتدیلره لایق و مناسب اولان قوللرینه میل
 و شفقت و خزان و ذخائر ایلد معاونت ایدوب اللرنده بولسان امواله رغبت ایلد کلر
 ارتق انلر دن برجه اخذ اولتی شان و قوتومه روا دکلدر دیوب النان اموالی حسابیه اصحابنه رد
 ایشدر (حضرت ابن عمر حق سبحانه و تعالی بیطوب و ملاقاتی رجا و عذاب و عقابندن
 خوف و خشیت و یوم حساب و جزایه ایمان ایتمه مک سیرت و مسلکی یو وجه اوزره اولنجه
 (لا اله الا الله * محمد رسول الله) دیوب و یوم حساب ایمان و ثواب و عقابه ایمان ایدنلرک
 عدالتده سیری فرعوندن با آ اولتی اهری دکلدر دیمشدر (ابن عباس رضی الله تعالی عنهما
 قصه یوسفده اولان * اجعلنی علی خزائن الارض * مکرمه سنه خزائن ارضی خزان
 مصر ایلد تفسیر ایشدر (حضرت یوسف بن یعقوب صلوات الله علی نبیا وعلیهما و قسا که
 عزت و دولت توجه ایدوب خزائن ارض دلخواه لری اوزره ید سعاده لرینه کجوب تألم افزاء
 و محن سجنه صبرینه و شهواته عدم تبعیت عوضا رب العالمین و بحیب دعوة المضطر بن عزیز
 مصری کندویه مسخر ایدوب ارض مصر ده تمکین و ملک ملک زمین اسلامی قبول ایلدی
 عزیز مصر آخرته انتفال دیمشکه حضرت یوسف علیه السلام مستقلا تملک ایدوب شوکتی
 مر داد اولدی لکن امرامه عزیز زلیخا که مقدمایوسف علیه السلام حب و شفقت و زیاده سیله
 تعشق ایش ایدی تغیر ازمان و تبدل احوال ایلد چشملرینه عا و بدشته کبر سن سیبیه ضعف
 و رخا و فاقه کلوب فقر سیبیه حال ثروتی دیکر کون اولش ایدی زلیخا یه بعضیلری
 حال ملک مصر اصحاب مرحت و ارباب کرم و قنودن بر ذات اولوب زوجک حیاتده
 حفظ و حراست و مثنوی و مکرمت ایلد احسان ایش ایدک کندوی اعلام و مشار ایلدن
 استرحام ایلک اعانه ایلد سی متقندر دیوب بعضیلری دخی تحویفه صاقت کندیکی یلدرمه
 ز بر مشار الیه حب و تعشق سیبیه مر اود ایلدیکده ابا و اعراض لری حبیبیه افزاء ایلد
 سجنه القایه و سیله اولدک یو جنایتکه بناء مکافات ایلدکه بمختلدر دیو منع قیدند اولدیلر لکن
 زلیخا اوزات عالقدرک حل و کرمی رعنا معلومدر کندیکی یلدر یرم دیو عمر لری اولان
 طریقسک برکوشه سنه بکادی وقتا که یوسف علیه السلام عظماء قومندن جم غفیر
 و خدم کثیر ایلد کذار ایدر کن زلیخا حس ایدوب قیام و کلامه اغاز ایدوب * سبحان من جعل
 العبد ملوکا بالطاعة والملك عبدا بالعصية * یعنی شول ذات اجل و اعلائی نسبح و تقدیس
 اید * رمکه طاعتی سیبیه عبدی ملک و معصیت لری حبیبیه ملکلری عبد ایدر دیدی یوسف
 علیه السلام بومناجات حزینی استماع ایلد سن کیمسن دیو سوال ایلد کده زلیخا بذاته جنابکره
 خدمت و صاحب لریکی المله طریقان و مکرمتده اولان فقیریم جنابکره حقیقه بدن صدور
 ایدن محض خطا ایدی ایتدکرم کردار ناهموار یو لمد کلوب و بالنی طاعتد و ذریای اقداره
 سر ایاقیم قوم کندی و مالم بندی و چشمه عی طریقان ایدی مال و مالندن دور و ناسدن ناچار مدد
 و استعانه یه مجبور اولدم بعضیلری آجر و بعضیلری آجز اولدی کافه اهل مصرک مغبوطه سی
 اولمشکن شمدی محرومه و بلکه محرومه سی اولدم اشته مفیدتک جزاسی بودر دید کده

اول کریم ابن الکریم یعنی یوسف علیه السلام بکاء شدید الله انقلب ای زلیخا بکا
اولان حیدر ن قلبه که اثر قالدیمی دید کارنده زلیخا ابراهیم علیه السلامی خلیل و دوست اخذ ایدن
جناب خدای متعاله بمن ایدر مکه بجال صفت شعار بکره بر کره نظرایک ز منی طولد برن سیم وزه
مالک اولدن نزد فقیرانه مده احب وار بعد در یوسوزو کنار ابراز ایلدی پس یوسف علیه السلام
بارگاه عالبرینه عودت یورد قارنده فی الحال قرانندن برنی وار زلیخا سو به اگر ذات زوج دکل ایسه
کندوی تزوج ایدم بم بوق ذات بعل یعنی زوجی وار ایسه اغنا ایدم بم دیو ارسال ایدر غریب
مر قوم زلیخا کلوب مأمور بقی افاده واستخار ایدیمک زلیخا مر سل ملکه ای مأمور یوسف
صدیق ابائی اسنه زای ایدر الله حقیقون بکایلدر ز را مشار الیه بی هنگام شباب و جمالده اراده
و اختیار یورد یلد شمدی نه کیفیتله قبول یوردل که بخور ناینا و فقیره بی نوا اولدم دیو مایوسانه
صورت اعتذار استرحام مدار ایدر وقتا که مر سل حسمال نضرع و تحسیر اشتغال زلیخا بی
عرض عتبه ملک نبوت دستک ایلد که زلیخا فی الحال تقدینه بی عذر نهجیز ارسال یوردل
کندی بی نهجیز و مصیحت عفتی دخی انعام ایدوب خرمسرای یوسف علیه السلامه داخل
اولور ایله زفافده صف آرای صلات اولد قد نصکره اسم اعظمه تقدیم دعاسی درگاه اله قبول مده
جای قبولده اولوب حق سبحانه و تعالی زلیخاک یوسف علیه السلامه مر اوده ایلد بکی کونده
اولان حسن و جمال و شبانی اعاده ایدوب اول نی کریم زفاف و مشار الیهایی بکر بولدیلر و زلیخادن
افرایم بن یوسف و منشا نام ابکی ولد عزیز ی اولوب عالم مقدس جنانه قدر حبش طیب ایله
نمایش ایلشردر (صاحب مستطرف دیر که قوی به لایقدر که فقیری او نوعیه ز را جوق کوره
تغیر زمان و تحول احوال حبیله مطلوب طالب و مرغوب الیه راغب و مغرور سائل
وراحم مرحوم اولور * فسال الله ان یرحنا ویفتنا بفضلہ * یوسف علیه السلام خراش
ارضه مالک ایکن جوع عارض اولد قدده ار به انکی تناول یوردل ایدی ذات همایونلرینه خراش
ارض بد و تصرفکرده ایکن نهجیز آجلخی اختیار یوردلر سزد دینلده آجلری اونودورم دیو
طوفلقدن قورقارم یوردیلر (قلت) بوندن مراد عالبری طوفلقدن حالته احوال فقر ایدمدن
چقر دیو سرکاری تعلیم اولق خاطر کذا اولدی الله اعلم (اشهر روایت امرانک حسن سیرتی
بیان ایدر که امیر المؤمنین حضرت عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنه عمر بن سعد نام ذاتی بلده
حصه حامل نصب وار سال ایشلر ایدی برسه کماله مکشد نصکره عودته امر کوندلر وقتا که
امر خلیفه واصل اولد قد عمر مشار الیه جنابری بدنده عصا وارقه سنده طغارجق و رقصه
و براناه مالیه ماشیا حضور خلیفه به ناکاه داخل اولد قارنده فاروق اعظم رضی الله تعالی عنه
کورد که بزه خیانتی ایلد بوقه صداقتی بلاد بلاد سوه می بوقه راحت اوزده می دیو
سوال یورد قارنده ای امیر المؤمنین حق سبحانه و تعالی لا یحب الله الجهر بالسوء و لا یابها الذین
آمنوا اجنبوا کثیرا من الظن ان بعض الظن اثم * نصاری موجبجه جنابکری جهر
بالسوء و سوه ظندن منع ونهی ایلدیمی نهجیز بدنده که سوه ظن ایدر سکر * وقد جنتک بالدنیا
اجرها بقرابها * یعنی جنابکزه اجر دنیاطلوسی دنیایله کلد م دید کده حضرت خلیفه
رضی الله تعالی عنه * و ما معک من الدنیا * یعنی یانکه دنیادن نه وار یوردی غیر جنابری
دخی اشد دستمه اولان عصا که اکا انکا و برضره راست کلد بکده انکه دفع ایلرم
و بولکندیم طغارجق که ایچنده قوت بومیم اولان طعام وارد و بر مطهره جک که انده ایچ جک
وطهارت ایدم جکم صو وارد و اغاجندن مصنوع خنق که انده تو منی ایدم رم و یا منی یقرم

وطهائی در سنده یرم ای امیر المؤمنین یورد کار عالم عز شانه به بمن ایدم مکه دنیادن مالک اولدیم
بیم ایله برابر اولان اشیا حد کورم بدن ماعدا ایدمده و تصرفده دنیایمنی مالی دنیا یوقدرو ذکر اولنادن
باشقه رسته مالک دکل دید که حضرت عمر رضی الله تعالی عنه مجلسندن قالدوب رسول الله
صلی الله علیه و سلم افتدیمک روضه مطهره لینه واروب مواجهه رسول اکرم و ابو بکر ده
بکاء شدید الله بکا ایدوب بعده یارب دنیاده فصاحت و شاعته مقارن اولمادیم حالده حبیبک
اولان رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلمه وصاحب اولان ابو بکر رضی الله تعالی عنه بی الحاق
ایله دیو نضرع و نیازدن نصکره مجلسرینه عودت ایدوب برسه کماله ده حصده حامل ایلد
ما شلد دیدی عمر دخی ای امیر المؤمنین زکات سواثم اولان دوه لری اهل ایلدن اخذ و اهل خراج
و ذمتندن دلیل و حقیر اولد قاری حالده جزیه بی دخی اخذ ایدوب مصارف اولان فقراء و مساکین
و انباء حبیله توزیع و تقسیم ایلدم ای امیر المؤمنین و الله که اموال مذکور مشروعه دن پدمده
راجه باقی قالدی جنابکزه کتور ایدم دید که خلیفه حضرتلری ای غیر سنی ایفا ایلدم بینه بلده
مر قوم به عزیمت ایله یورد قارنده عمر ای امیر المؤمنین جناب باری تعالی سنی خبر ایله جزالندرسون
بند که اذن و رخصت و یر اهل و عیاله کیده بم دیو رجا و ما ملکدن استعفا ایدر خلیفه
دخی اذن و رخصت و یروب غیر اهل و عیاله یعنی مسکنه کشد کد نصکره حضرت عمر رضی
الله تعالی عنه حبیب اسمیله سمی بر آدمی بی چا غروب آل شو یوز التونی عمرک خانه سنه
وار و اوج کون قدر مسافر اول اگر خان ایسه سکا حالی خنی اولماز یعنی اطوارندن انکر سن
التونلری و یرمه والا و یر دیو نایه وار سال یوردیلر وقتا که حبیب عمرک خانه سنه مسافر صورتده
واروب اوج کون افتدیمک عمرک خانه سنده ار به انکیله روضه زبندن غیر برسنه کورمدی انکر
دخی آزایدی وقتا که ایام ثلثه گذرانده غیر اعتذاره ایشلر ایله ای حبیب اکر امرکرده قصور ایدم
عندمه یونلردن باشقه طهام اولیدی سزی نفسم اوزده ترجیح ایدر یعنی بن آج غلاوب سزی
اشباع ایدرم باری قومشولمده ده بر قاج کون مسافر اولکر مأمولدر که انکر معاشلری بندن
اوسع اوله دید که حبیب دنایر مذکور بی غیره امیر المؤمنینک عطیه سپدر سکا کوندردی دیو اعطا
قیلدیمی کبی عمر حضور حبیده کهنه اثوایله مستوره اولان اهل یتنی چاغروب و اول التونی
بشر و التبشر و ید بشر صایوب مشار الیهایی باشقه باشقه بزدن صبره ل دیکدیروب و دو کنجه دکل
اخوان فقراء مسلمینه تقسیم و ارسال ایدوب یاننده برنی دخی پراغدی بعده حبیب امیر المؤمنین
کلوب ای امیر المؤمنین جناب خلافت بکره اوج و ازهد ناس و یاننده دنیادن قابل و کثیر
برسنه موجود اولنادن کلورم دیوب نقل ماجری ایلد که حضرت عمر رضی الله تعالی عنه صیری
احضار و ابکی و سق بغدادی و ابکی عدد ثوب اعطا ایلد که صمیرای امیر المؤمنین احسان
یوردیمک ثوبلری زوی اولد یفتدن قبول ایدرم لکن بغدادیه احتیاجم یوقدر ز را اهل بیتک
قتده بر صاع بغدادی وارد انکر کفایت ایلدیدی رضوان الله تعالی علیهم اجمعین (حکایه
اولشکه امیر المؤمنین فاروق مشار الیه رضی الله تعالی عنه غلامنه درت یوز عدد دیناری
حاوی بر صره بی و یروب عبیده بن الجراح بدین کتور و برازمک ایله ناکه یایدیم کوره سنی
یوردل وقتا که غلام مشار الیه التونلری کتور و یروب امیر المؤمنین کوندردی بعض
جواب بکره صرفه ایدیمک دیوب و یرد که در حال عبیده بن الجراح رضی الله تعالی عنه
خلیفه به وصله الله تعالی و رجه دعاسی ایدر نصکره التونلری بشی فلا نه و یدیمشی فلا نه
کتور دیو آدمیلری ایله دو کنجه قدر فقراء و اخوانه توزیع و تقسیم ایلدی غلام عودت و امیر
المؤمنین ماوقعی حکایت ایلدی خلیفه حضرتلری بینه اولقدار التونی معاذ بن جبل رضی الله

تعالی عنده حد و آماده ایلمده اولدیغی اوزره بولدی بعدالمد غلامه بوی دخی معاذ بن جله
کوتورونه یازدقت ایست یوری وقتا که غلام کوتوروب و ابن الجراحه دیدیکی کی دیدکده
ابو عبیده نه یایدی ایسه بو دخی او یلمه عل یعنی اصحاب حاجا نه تمام تقسیم ایلدی غلام
مومی الیه خا کیای خلیفه عادل عودت ایدوب ما و فقی بیان قیلدقده * انهم اخوة بعضهم
من بعض * دیوشا یوردی (قلت) مراد عمری رضی الله تعالی عنه جله سی کال ایمانه تنصف
واخلاق حیده یکنساندر دیمکندر رضوان الله علیهم اجمعین (الفصل الثاني) اشو
ایکنی فصل اهل ذمک احکامی یاننده در (صاحب المستطرف الشافعی) دیر که عبدالرحیم
ابن خنم روایت ایتمشد که شام قح اولتوب نصاری اهل شام جزیه بی قبول ایله
حضرت عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنده ن ذکر آتی شروط اوزره صلحی طالب
اولدقلرنده شامدن یازیلوب طرف خلافتناهی به کوند بلان عهدنامه در که منظور حضرت
فاروق اولدقده بوجه آتی ایکی شرط دخی زیاده یوروب راضی اولور لسه امضا ایدک دیو
شام والیری طرفه کوندروب نصاری شام اول شرطی منون اوله رف قبول وامضا
ایلدکلی عهدنامه صورتیدر (بسم الله الرحمن الرحیم هذا کتاب ال عبدالله عمر امیر المؤمنین رضی الله
تعالی عنه من نصاری مدینه کذا اما بعد انکم لما قدمتم علينا ساکن الامان لانفسنا وذرارینا
واموالنا واهل ملتنا وشرطانکم علی انفسنا ان لا نحدث فی مدینتنا ولا فی ماحوالها دیرا ولا کنیسه
ولا یعنه ولا صومعه راهب ولا نجد ما خرب منها ولا ما کان تحبها منها فی خطط المسلمين فی لیل
ولا نهار وان توسع ابوابها للمار وابن السبیل وان نزل من حر بنامن المسلمين ثلاث لیل نطعمهم
ونسقمهم ولا نؤوی فی کاینا ولا فی منازلنا جاسوسا ولا نکتبه عن المسلمين ولا نلهم اولادنا القرآن
ولا نظهر شرعنا ولا ندعوا الیه احدا من ذوی قرابتنا الدخول فی دین الاسلام ان اراده
وان نوفر المسلمين ونقوم لهم من مجالسنا ان ارادوا الجلوس ولا ننشبه بهم فی شی من ملابهم
من عمامه ولا قلنسوه ولا تمیلین ولا تنکلم بکلام ولا تنکی بکنامهم ولا ترکب بالسروج ولا نتقلد
بالسبوف ولا نتخذ شبا من السلاح ولا نعمله معنا ولا ننفس علی خواتمنا بالعمیه ولا نبع الخمر
وان نجز مقام رؤسا ونلزم زینا حبث ما کما وان نشد الزار علی اوساطنا ولا نفلهم صلباننا
ولا کتبنا فی شی من اسواق المسلمين ولا طر فهم ولا نصرب بالنواقیس فی کاینا الا ضربا خفیا
ولا نرفع اصواتنا بالقرآنه فی کاینا ولا نرفع اصواتنا مع موتانا ولا نظهر الثیران فی شی من طرق
المسلمین ولا اسواقهم ولا نجاورهم بیوتنا ولا نتخذ من الرقیق ماجری علی سهام المسلمين ولا نطلع
علی منازلهم شرطانا ذلک علی انفسنا وعلی اهل ملتنا وقبلنا علیه الامان فان نحن خالفنا فی شی
مما شرطنا لکم وحننا علی انفسنا فلا ذمه لنا وقد حل بنا ما یحل باهل المعانده والشقاق
فکتب الیه عمر رضی الله تعالی عنه ان امض ما سألوه والحق فیه حرفین واشترطهما علیهم مع
ما اشترطوه علی انفسهم ان لا یشتروا شیشا من سیایا المسلمين ومن ضرب مسلما عدا فقد خلع عهده
انتهی) مضمون نامه بودر کای امیر المؤمنین وقتا که سرز بر علیه ایلدیکر و تفسیر عمر و اولاد و عیال
واموال و جله اهل ملتز ایچون سزدن امان طلب ایدوب نقصن اوزرینه شوبه شرط
ایلدک که من بعد بلاد و قرا من ده کنیسا و صومعه راهب احداث ایچوب و قدیمدن اولان مطلقا
کایسدن خراب و خرابه مشرف اولانلری دخی اصلا تجمید ایچیم و مسلیک حر و رایده جکلی
مجلله اصنام و اوانلر قومیه لم مسلیدن مرور و عبور ایدن مسافرلی خانه مزه ازال و اوج
کون اوج کیجه اطعام و اکرام ایدلم و اهل حریدن طرخره جاسوسلر ظهور ایدر ایسه کایس
و منازلده حفظ ایچوب یعنی صافلیوب و مسلیدن دخی کتم ایچوب اخبار و اعلام ایدلم

اولاد مزه قرآن عظیم الشان تعلیم ایچیم و دیمتری دخی اظهار ایچیم و بر کیمه بی دیمز دعوت
ایچیم و اولاد وافر بامزدن دین اسلامه دخول مر ایدنلری منعه اولیم اهل اسلامدن بری
بحال مزه کلدکرنده توقیر و تعظیم ایدوب اوطور مق مر ایدر ایسه جای تعظیمه اقامه ایدلم
و ملایسده اهل اسلامه تشبه ایچیم یعنی باشه صاریله حق شیده و باش کسوه سنده و نعلین
یعنی ایاق فایده مسلیک تلبس ایلدکلی شیری استعمال ایچیم و کلام اهل اسلام یعنی
اسلامه مخصوص تعیرات ایله تکلم ایچیم و اهل اسلامه مختص اولان اسم و لقب و کنیه لری
نکنی و تشبه ایچیم و اگر کی حیوانلر کوب ایچیم سیف و سلاح تقلد و حل ایلدیکر دن باشقه
بیوت و کابیلر دخی سلاح طویمیم یعنی صافلییم و طاعنلری سارین صریح ایله نقش ایچیم
و خرم ایچیم و مقام رؤسری جز و قطع ایدلم یعنی بر نوع صاحب لری و دخی قیافتن اصلنده
نه شکل اوزره ایسه ینده اولیم ایدلم و میانلر مزه ز نار قوشانه لم و دخی اسواق و طرق
مسلیدن برنده یونلر مزه و کابیلر مزه اظهار ایچیم و کنیسا لده ناقوس ضرب ایچوب
الاضرب خفیف ایله ضرب ایدلم و کنیسا لری مزه و موتا لری مزه و قوسنده قرائت ایدلر مزه رفع
صوت ایچیم لم اسواق و طرق مسلیده نار ایچیم لم و یونلر مزه بیوت مسلینه قریب ایچیم
و یونلر مزه مسلینه مجاور ایچیم و سهام مسلین اوزرینه جاری اولان اسیری رقیق انخا ایچیم
و منازل مسلینی نجس ایچیم ذکر اولان امور ی نقصن و اهل ملتز اوزرینه شرط ایله
جزیه بی قبول ایلدک اگر نفسلر مزه نقصن ایلدیکر شروط مذکورده دن برینه مخالفت
ایلر ایسک امان و ذمت مرتفع اولوب معاند و اهل شقاقه اجرا اولان معامله اوزرینه اجرا
اولسون انتهی (وقتا که اشو شروط منظور حضرت عمر اولدقده و والی شامه اشو شروط
شو ایکی حرفی دخی الحاق ایله که بری مسلیک سی و استرقاق ایلدکلی اسرا بی اشترا ایچسونلر
دیگری جزیه بی شروط مذکورده ایله قبول ایدنلر بری بر مسلحی عدا ضرب ایدر لسه اول
ضارب عهد و ذمتدن چیقوب معاند حکمنده اولسون یعنی یونلری دخی قبول ایدر لسه اما ضایله
دیو جواب تحریر یوردقلرنده قبول ایدیلر (قلت) عهد نامه مذکورده اولان * وان نجز مقام
رؤسا * عباره سی روایت آیه ذلالتجه فیه فیه فقیرک یازدیغی اوزره ناصبه به صالور برلان
صاح و برچیم دیمک کوریتور کن نخذه مر شیه معلومه ده اسواقده مرور و عبور اولدقده
باشلری اوزرینه لردیو زجه اولمشدر (بنده صاحب مستطرف دیر که هر ویدن که بی تغلب
قیله سی عمر بن عبد المنز حضرت بلرینک حضور ینده چیقوب بر عریدن بر قومز خاکیا بکره
کلک اوزرینه معال تقدیر یوردقلرنده نصارا مسز دیمک نصاری دیدکرنده حجام
کتوردوب عریده عادت اولدیغی اوزره صالور دکلی النلری صاحب لری قطع و یوردن دکلی
اوانلرینی مسانلرندن باغلیقلری باغلی شق ایدر و ب اگر ل آتله یمنکی نهی و یلانلی
حیوانلر یانندن یمنکی امر ایلدی (بنده صاحب مستطرف دیر که روایت اولمشکه خلفاء
عباسیه دن متوکل خلیفه طائفه یهود و نصاری ای استخدام و استعمال ایچوب تردیل و طرد و تبعید
ایلیوب کسوه و شایارینی ثاب مسلیدن تعمیر ایدر لشم و دائما اهل حق تقدیم و تقرب و اهل
باطل تبعید و تحقیر ایدر لشم بوسیلله مادامت الدیار حمله ادا اولمشدر (قلت) متوکل مومی الیه
اونجی خلیفه عباسیه در که سال هجری نک ایچون اوتوز اوجنده کند و به بیعت و ایکوز قرقیدی
شواتنده وفات ایلشد (عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنه * لا یستعملوا الیهود و النصاری فانهم
اهل رشی فی دینهم و لا یحل الرشی * دیوب یهود و نصاری امورده استخدام و استعمالدن نهی
ایلدیلر) و دخی بصره ده عاملاری اولان ابو موسی الاشعری رضی الله تعالی عنیهک محاسبه

ایچون قدوملرینی طلب ایلدکله ایلدکله ابو موسی الاشعری مدینه منوره یه محاسنی و محرمی اولان نصرانی ایلله کلوب حضرت عمر رضی الله تعالی عنه مسجد شریفده بولماریله اول نصرانیلک مسجدده دخولی استیذان ایلدکده حضرت عمر یلری دذاریته اوروب ابو موسایه بد دقا ایلله دمی بی توله می ایتدک حق سبحانه و تعالی ک * یا ایها الذین آمنوا لاتخذوا الیهود والنصارى اولیاء بعضهم اولیاء بعض ومن تولهم متکم فانه منهم * قول کریمى استمدکی یعنی حق تعالی انلردن برینی مسلم اوزده امر قیلنی نهی ایلدی یوردقده ابو موسی ای امیر المؤمنین اول نصرانیلک کاتبی بنم و دینی کندینکدر یعنی بن ا کاشرعه مخالف نسته یازدرم دیو اجتهادینی بیان ایلله اعتذار ایتدکده اول مجتهد بالحق یعنی حضرت فاروق بن حق تعالی کده اهانت ایلدیکنه اکرام و ذلیل ایلدکله بنی اعزاز و تبعید ایلد کله بنی قریب ایتم یوردقده (و حضرت عمر رضی الله تعالی عنه ک عصر خلافتلریده بعضی عالی ای امیر المؤمنین رعبه تکرر و توفیر ایلک حبسبله جزیه و اموال تکرر ایلدی جمع و تحصیل جزیه و خرابده اول عصرده مشرک بولنان اعجامک بعضیلری خصوصات مذکوره ده استخدام لازم کلدی دیو استیذان ایلدکله خلیفه مشار الیه حضرتلری رضی الله تعالی عنه انلر اعداء الله یعنی مشرکلردن قلوبلریده اهل اسلامه غش و عداوتلری مر کوزدر * فاولهم حبث ازاهم الله * یعنی حق سبحانه و تعالی انلری قنفی مر تبیه تیزیل ایلدیکه سزدخی اول مر تبیه تیزیل ایلک یعنی تعظیم ایلک دیو اذن و رخصت و یرامشدر در (و رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلم افندیمر غزوه بدره تشریف یوردقلریده مشرکیندن بری حره دیدکله موضعه جند اسلامه حقوق ایدوب و علیه الصلاة والسلام افندیمر غزوه ده یوشوب مصاب اولمجه قدر محاربه ایدرم دیو موکب سعادتده بولمشی استیذان ایلدکده رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلم افندیمر شرف اسلامه مشرف اولورمسن یوردقلریده لادیو امتناع ایتدکده علیه الصلاة والسلام افندیمر عودت ایت مشرکدن بن استعانه ایلیم یوردیلر بعده شجره ثمیمه قلنان محله برمنوال سابق استرجا ایتدکده علیه الصلاة والسلام افندیمر بنه تکلیف اسلام یوروب ابا و اصراف ایلدکده علیه الصلاة والسلام افندیمر جواب اولی تکرار یوردیلر ظهر الییدا نسجه اولنان محله بنه معنی نیاز ایدیک علیه الصلاة والسلام الله و رسولنه ایمان ایدرمسن یوردقلریده قبول و دایره عزت اسلامه دخول ایلدیکدن اهل اسلام مسرور اولدیلر زیرا شجاعته متصف بر دلیر مشهور ایدی رضی الله تعالی عنه (صاحب المستطرف الشافعی رحمه الله تعالی دیرکه مشرکدن استعانه جائز اولمادیغه اشیر روایت اصل عظیمدر زیرا بذل جان ایتک اوزره اعانه بی رجا ایتشیکن شرکله رفاقتی قبول یوردیلر کبفکه مصالح مسلمین بالکلیه بدینه تسلیم اولنه انک جائز اولمادی یعنی اولوینده در (و بنه صاحب مستطرف ذکر ایدرکه عمر بن عبد العزیز حضرتلری اطراف و کافده اولان ولات و عمالریته امور عبادده انجق اهل قرآن یعنی اهل علمی و قرآنی تولی و تحکیم ایلک دیو نحرر یوردقلریده انلردخی یازدقلری حر یضه لرنده ای امیر المؤمنین بعض اهل علم و اهل قرآنده مساجد و مساهله ظهور ایلدرسه حکمکنه کونه اولور دیو یازدقلریده عمر بن عبد العزیز اهل علم و قرآنده خبر اولمجه غیر بنده اولیه جفی اولوینت ایلله ثابت اولور بنه هر حالده اهل علمدن مفارقت ایلک دیو نحرر ایلددر (و دخی علماء شافعه رحمه الله تعالی دیدیلرکه اهل ذمت لباس و کسوه و قلنسوه ده اهل اسلامدن غیر ایدوب و وسطلریته زمار قوشانسولر و جامه دخول ایلدکله عریان اولدقلرندن اهل اسلامدن تیر بولانسون ایچون کر دلیر بنه قلا یاخود باقر جنتراق تعلیق ایلد اهل اسلامه اختصاصی

اولان باش کسوه سی و عمامه و طبلسان تلبس ایلله ل یعنی اهل اسلامه بکزه میوب امتیاز ایچون انلره مخصوص علامت اوله و اهل ذمتک نسوانی ازارینک تحتنه یاخود قوقنه که اولی اولان بودر زمار قوشانه و جامه دخولنده بوعازیته علامت ایچون برخام تعلیق ایلله و مشرکینک بری سیاه و آخری یاض اوله و عموما اهل ذمت فرس و حجاز و بغله رکوب ایلدکله بلا تلبسه یان نبوب واکرر یله رکوب ایتدیلر و اهل اسلام اولان محالده تصدرا ایلدیلر و سلام ایلله بد ایلدیلر و اسواقده هر ور ایلدکله اهل اسلامک اوزردن هر ور ایچوب طریقک اضیقندن هر ور ایلدیلر و اینه ده اهل اسلامک بناسندن عالی اینه بنا ایلدیلر و بعضیلرک قولنده بنه اینه ده اهل اسلامه مساوات جائزدر و بعضیلرک عندنده جائز دکلدر دار حرب ایکن یردار عالییه مالک اولورسه حین قحده جزیه بی قبول ایلدکده هدم اولمچوب یندنه ابقا و تفریر اولمقی جائزدر و امر منکر و خروختر بریغ و شر اوفاقوسی اظهاردن منع اولدیلر و یدرنده اولان تورا و اشجیلی جهر ایتدیرمیلر وارض حجازده که مکهمکرده و مدینه منوره و عمامه ایلله قصه و قرالردن عبارتدر اقامندن منع اولدیلر و طائفه اهل ذمت ادا ی جزیه و احکام اهل ذمتی التزامدن امتناع و اعراض ایدرسه عهدلری متقض اولور و اهل ذمتدن بری مسلم اولان صورته زنا ایدرسه یاخود نکاح ایلله دخول ایدرسه یاخود اهل جزیه جاسوسلری ایدرسه یاخود اهل جزیه مسلمینک هر صنفه شین کورمک خصوصنه دلالت ایدرسه یاخود برمسک دبنه القاء فته ایدر آزدیررسه یاخود برمسلی قتل ایدرسه یا قطع طریق ایلرسه یاخود بری اسلامه طعن و قرآنه طعن ایدرسه و یا یغمبر بری حاشا سوه تعبیر ایلله ذکر ایدرسه نقض عهد ایتمش اولور (و بنه صاحب المستطرف ذکر ایدرکه اهل ذمتک اقل و اکثر بوندن تقدیر و تعیین جزیه سی خصوصنده صدر اولده اختلاف واقع اولمغه حضرت عمر رضی الله تعالی عنه کوفه ده اولان و البیری عثمان بن حنیفه نحرر یوردقلریده یوردقلری امر اوزره اهل ذمتدن غنی اولانلره فرق سکر درهم و انک دوننده اولنه بکری درت درهم و انک دخی دوننده اولانه اون ایکی درهم کش جزیه وضع ایلدی حضرت عمرک اشبو تعیین اصحاب کرام رضوان الله تعالی عنهمدن نیجه ذواتک محضرنده اولدقده بر احد اصلا مخالفت ایچوب قبول و اجاع ایتدیلر حضرت امام اعظم ابو حنیفه و احمد بن حنبل حضرتلریک قوللری بودر و امام شافعی حضرتلریک بر قولی بودر (و صاحب المستطرف امام شافعیدن قول آخر دخی ذکر ایتددر (و بنه صاحب المستطرف اولنه فصل دیو عتاز قبله رف دیمشدر که اهل ذمتک نساء و صبیان و مجنونلری بنه وضع جزیه و اماناز (و کاپس خصوصنده حضرت عمر رضی الله عنه ظهور اسلامدن اول یا بلش اولان کنیسالری هدم ایلله امر یوروب و تجدیدینی دخی منع و نهی یوردیلر و کنیسالردن بوت و خجیلری چیقاروب اهل اسلامه اظهار ایلدندن دخی منع و جعفر انلرک باشند کسر اولمشی تنیه یوردیلر (و عروه بن محمد دخی کاپس اهل کفری هدم ایلدیلر علامتک یعنی شافعه تک مذهبی بودر و کذلک اجاع شافعه بولک اوزر بنه در (و عمر بن عبد العزیز بو خصوصه دقت و اهتمام و تشدید ایلله دار اسلامده قدیم اولسون و حادث اولسون برکتسا و حاوره ترک اولمچوب هدم اولنه و بوندن بویه دخی تجدید و احداثده اولمجه دیو امر ایلددر و الله تعالی اعلم اتمهی (قلت) اشبو فصلک بالاسندن بورایه قدر صاحب المستطرف الشافعی مر حومک اهل ذمت و جزیه و استخدا ملری و کنیسه و بیعه لری خصوصلرنده ذکر ایلدیکی روایات و اخبارک بعضیسی مذهب حتی به موافق اولان و بعضیسی موافق اولیان شافعه تک مسائل مجتهد فیهاسیدراکن ائمه کرام اصول فقه شیریفده تفصیل و بیان اولدینی اوزره شروعی موجبجه مسائل مجتهد فیهاده اولان احکام الهی بی اجتهدلر یله کاب و ستندن استنباط یوردیلر و شویله که هر بری دایره کاب و سنت نشاطلک برندن خط اجتهدلری بی

مرکز دانه مقامه اولان حکم حتی بولق قصد صادق او امر کری استبداد چکملرد
و انچه کرام مشار الیه هم حضرتان در هر رتبه عین مرکز اصابتی و یا عدم اصابتی شکاری
بمقتدر و اشوبایی شقین هر بری چونکه عرضی اظهار حق اولفله مستدعی ثواب و اجر
اولوب غایت مافی الباب مصیب اولان ایکی اجره غیر مصیب بولان راجعه نائل اوله جفی اعلام
علماء دین بسان ایشاندر و مجتهدین حضرتان در انچه اریده که امام اعظم ابوحنیفه و امام
شافعی و امام مالک و امام احمد بن حنبل روح الله تعالی ارواحهم حضرتاندر ایشانک مذاهبی
تواتر الی الان تقلید اولمشدر و هر رتبه بذهارند بونجه کتب معتبره تدوین و تالیف
اولمشدر و بونله تقلید ایدن اهل سنت و جماعت دخی قننی امامه مقلد و معتقدی ایسه بنم
مذهبه اقتدا ایلدیکم امامک اجتهدی صوابدر خطا احتمالی دخی و ایدر درک لازیدر ایددی
سلاطین کرین آل عثمان اید الله تعالی دولتهم و حاکمیه الی یوم المیزان امام اعظم حضرتاندر
مذهب منصور بنی التزام ایشاندر بونقدیر حقه هر قدر اشوب فصلده شافعی المذهب اولان
صاحب المستطرفک بحر ایلدیک عهده نامه مذکور و سایر روایات بعینه ترجمه اولمش ایسه ده
اهل دمت و استمداد اهل دمت و کتب و جزیه خصوصاً در مذهب حنفیک قول و حکمی ایسه
بکک و موجهیله عمل ایتک ایچون کتب معتبره حنفیه دن امام محمدک سیر کبریه و خصوصاً کتب
معتبره حنفیه دن در مختار و سایر آثاره مراجعت اولمش لازیدر خلاصه کتب محاضرات و توار بخده
اولان معاملات دانه حنفیه مسائل اجتهدیه نک بعضینه انچه مشار الیه هم حضرتانک
اختلافاتی اولفله یازیلان مثله ده قائل و مأخذی کوسر لماش و مطلق بیان اولمش ایسه
اختلافات انچه کابلری ایلد تقلید ایلدیکم مذاهب حنفی کتب معتبره سنه رجوع امر لازیدر
یعنی قائلین تحقیق ایتدیکه د فقه خواسی اجرا اولنه مر اتمهی والله تعالی اعلم بالصواب

﴿ الباب الثاني والعشرون ﴾

اشوب یکریمی ایکنجی باب اصطناع معروف یعنی غایت و احسان و درمائد کانه یاردم و حوائج مسلمینی
قضا الیکنک فضیلتی و شرعه مدوح اولدینی و بوی خصوصده و ارده اولان آیات قرآنی و آثار
نبویه و سایر حکایات بیانده در قال الله تعالی ﴿ ولا تنبوا الفضل بینکم ﴾ اشوب قول کریمک
آخری ﴿ ان الله بما تعملون بصیر ﴾ نصیدر که ترجمه بیانده بیان اولدینی و جهله بونص
مینک مفهوم بوضیکز بعضیکرک فضل و احسانتی اونومیکر تحقیق الله تعالی عمل یکریمی
کوز و روفضل و احسانتکری ضایع اغتوب ثوابی سزه ابر کوزر دیمکدر و قال الله تعالی ﴿ و تعاونوا
علی البر و التقوی ﴾ (قلت) اشوب نص کریمی ولی ایدن ﴿ و تعاونوا علی الاثم و العداون ﴾
نص جللی ایلد ترجمه بیانده مفهوم لری مؤمننه خطا با سزرا او امره متابعت و مناهدن
بجانبند بر بر یکره نصیرت و انچه ایدک اما کفره و ظلمه و انقصینه و بدعته اعانه ایتیک
دیو تفسیر اولمشدر (وقال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم من مشی فی عون اخیه و منفعت
فله ثواب المجاهدین فی سبیل الله) قلت (اشوب خبری صاحب المستطرف بحر ایشاندر که
قالی بر مؤمن مؤمن دیگر نفعنده بر کونه حرکت و سعی و یاردم ایلدکده جهاد فی سبیل الله
ثوابه نائل اولور دیمکدر رپور مشدر (و دخی امام برار و طبرانی حضرت انس رضی الله
تعالی عنده دن علیه الصلاة والسلام ایتد بمر (اخلق کلهم علی الله فاجهم الیه
انفعهم لعلاله) حدیث شریفی روایت ایشاندر (قلت) اشوب حدیث شریف جامع
صغیرده و اردر لکن طبرانیک روایتی ابن مسعود رضی الله تعالی عنده دن رو بورده خلفه

عیال الله اطلاق متناهی بیانجه مجازد یعنی جناب واجب الوجود و فضلا و احسانا و لری بک ارزاقی
متضمن اولدیندن خلق عیاله تشبیه اولمشدر و مال حدیث خلق حقک فقر اسیدر که دائما حقه
عول ایدر لری پس مخلوقک نزد الهیده زیاده مسوولی اولانی یعنی راضی اولدینی فقر اسنه انفع اولاند
یعنی خلقی حقه هدایت و دین و نبیاده اصلح اولانی تعلیم و خلقه فضلا و مالتدن و جاهندن احسان
و تعطف و مرحت ایدن عند الله اجیدر دیمکدر (و ینه علیه الصلاة والسلام ایتد بمر (خیر الناس
انفعهم للناس) یورمشدر و اشوب حدیث شریفی دخی مستندنه ابن عمر رضی الله تعالی عنهما دن
روایت ایشاندر که معادی حدیث سابقک معانندن متهمدر (وعن ابن کثیر بن عبدالله بن عمرو
ابن عوف المزنی عن ایه عن جده عن النبی یدندن و یدری دخی جدندن (ان الله خلقا خلقهم
الحوائج للناس الی علی نفسه ان لا یعذبهم بالنار فاذا کان یوم القیمة وضعت لهم منابر من نور
یحدثون الله و الناس فی الخناب) و عن ابن عباس رضی الله تعالی عنهما قال قال رسول الله
صلی الله تعالی علیه وسلم من سعی لایخیه المسلم فی حاجة قضیت له اولم تقض غفر الله له ما تقدم
من ذنبه و ما تأخر و کتب له براءه من النار و براءه من النفاق) و عن نافع عن ابن عمر
رضی الله تعالی عنهما (من قضی لایخیه حاجة کنت واقفا عند میرانه فان رجح و الاشفعت له)
رواه ابو نعیم فی الحلیه و روایتی مکارم الاخلاق لابی بکر الخرائطی عن انس رضی الله تعالی
عنه قال قال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم (من مشی فی حاجة اخیه المسلم کتب الله له
بکل خطوة سبعین حسنة و کفر عنه سبعین سیئة فان قضیت حاجته علی یدیه خرج من ذنوبه
ککوم و لذته انه فان مات فی خلال ذلك دخل الجنة بغير حساب) صاحب المستطرفک اشوب
ذکر ایلدیک دخی مؤمنک حوائج خبریه سنی تسویه سنده اجر اولدینی بیان ایلد ترغیدر
اما جامع صغیرده بویابد (من قضی لایخیه المسلم حاجة کان له من الاجر کمن حج و اعتمر) ایلد
(من قضی لایخیه المسلم حاجة کان له من الاجر کمن خدم الله عمره) حدیث لری مضبوطدر که مائلری
متناهی بیانجه بر مؤمن مؤمن دیگرک اخروی یا خود کند و سنده کاه اولیان دنیوی ایشان و او تسبب
وسعی طریقله اولسون بتورسه و کورسه حاجتی مفکرک اجری اولدینی کی و مدت عمرنده مجاز
قیلنک اجری اولدینی کی اجری و ثوابی اولور دیمکدر (و عن ابن عباس رضی الله تعالی عنهما
قال قال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم (من مشی مع اخیه فی حاجة فنامحه فیها جعل
الله ینه و بین النار سبع خنادق مابین الخندقین مثل ما بین السماء و الارض) رواه ابو نعیم و ابن ابی
لیلی و عن عبدالله بن عمر رضی الله تعالی عنهما قال قال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم
(ان الله عند اقوام نعماء یقرها عندهم ما کانوا فی حوائج الناس مالم یملوهم فاذا ملوهم نقلها الله
الی غیرهم) رواه الطبرانی (و رویتان طریق الطبرانی باسناد جید عن ابن عباس رضی الله
تعالی عنهما قال قال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم (ما من عبد اتم الله علیه
نعمه فاسبغها علیه ثم جعل حوائج الناس الیه فیرم فقد اعرض تلك النعمة الی الزوال)
(و عن انس بن مالک رضی الله تعالی عنه قال قال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم
(من اغاث ملهوا فاکتب الله تعالی له ثلثا و سبعین حسنة واحدة منها یصلح بها اخرته و دنياه
و الباقی فی الدرجات) و عن ابی هریره رضی الله عنه قال قال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم
اتدرون ما یقول الاسد فی زبیره قالوا الله و رسوله اعلم قال یقول اللهم لا تسلطنی علی احد من اهل
المعروف) رواه ابو منصور الدلیلی فی القردوس (قلت) زبیر ارسلنک صدردن ظهور ایدن
صویدر و عن ابن عمر رضی الله تعالی عنهما (قال قیل یارسول الله ای الناس احب الیک قال اتفع
الناس قیل فای الاعمال افضل قال ادخال السرور علی المؤمن قیل و ما سرور المؤمن قال اشباع

جوعته و تنفس کرسته و قضاء دینه و من مثنی مع اخید فی حاجه کان کصبام شهر او اعتکافه
و من مثنی مع مظلوم یعنی بت الله قدسه يوم تل الاقدام و من کف غضبه ستره عونه وان الخلق
الشیء یفسد العمل كما یفسد الخلل العدل (وعن انس رضی الله تعالی عنه قال قال رسول الله
صلی الله علیه وسلم) من لقی اخاه المسلم بما یحب لبس به یسره الله عز وجل يوم القيمة (رواه الضعیف
فی الصغیر باسناد حسن) (وعن عایشه رضی الله تعالی عنها قالت قال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم
(من ادخل علی اهل بیت من المسلمین سرورا لم یرض الله له سرورا غیر الجنة) (قلت) یت صاحب
المستطرف ذک یورایه قدر یزید یعنی سکندروایک التبتک ما لری دخی مؤمن مؤمنک امور خیریه دنیویه
واخرویه سنده حسب الوسع سعی و تسویه ابلدکده مظهر اجر و ثواب و دور دانه عقاب
اوله جنتی بنشر و ایکسنتک مفادی نعمت جاه و تقوایله متم اولان حوائج ناسی یعنی آمال عباد
رب الاربابی بقدر الامکان رؤیت اجر و نخل و نخوت ابتلاسیله راه لطیف و تواضع کفر ایسه قرین
خسران و مایوس اولوردیو تذیرد (دینا و آخراتک حوائج خیریه سی ضمیمه علی الصباح غیر لدن
سوره آل عمرانک آخری و آیه الکرسی و سوره قدر و فاتحه شریفه اوقیوب جفلقده یعنی اشوبنلا و نه
درگاه حقه توسل و عول اولدقده بمنابه الله تعالی حاجت خیریه حصول بولور مائنده اولان
کلام علی رضی الله تعالی عنده روایت اولمشدر (کلام حکیماندر که کریم اولان ذاتن تسویه
مطلب رجاء اولدقده ابرام اولمجبوب حالی اوزده ترک اولنه تا که تفکر ایدیه زبراکرم البته خبری دوشور نور
ارو کچ اجرا ایدر یوقی اگر مطلب لشدن طلبه ناچار دوشور سه عجله و الحاح لازمدر تا که طبعی
عدم روای مصطفی الیه ابائکده وقت قابله (قلت) کریم تعالی بر احدى لشمه دوشور و ب محروق القواد
ایلمه آمین (حکایه اولمشکه بر رجل اصحاب مروت و ارباب فتوتدن یرینه بر حاجت عرض ایدوب
بر زمان آخر دوشوب صور من مسؤل عنه یعنی عرض حاجت اولنان ذات شریف صاحب مطلبه
* اغت عن حاجتک * یعنی مقصود کندن او بودکی نیچون صور محبوب تا کید ایتجور سن دیدکده
* فقال مانام عن حاجته من اسهرک لهما ولا عدل عن محبة النبی من فصدک بها * ای کریم
سنی اسهار ایدن حاجتدن ایومز و حاجتی کورمک ایچون شب و روز او تو محبوب سنی قصد ایدن آدم
جای نچا حندن عدول ایتن یعنی ن سکا حاجتی فضا ایلد دیور جائتدم سن کریم عن انی رواقلنی
کیجه دخی دوشور و سن دیو و ردیکی جوابک فصاحتنه محظوظ اولوب مصلحتنی دخواهی اوزره
شور دیکندن باشقه بیک دینار دخی احسان ایدر رجهما الله تعالی رجه واسعة (امویه
طاقتدن مسلمة فصحا دن نصب نام ذاته احسان عرضیه (سلنی) یعنی احساندن نصبیکی
نیچون استمر سن مائنده دیله بدندن دیدکده اولدخی * کفک بالعطية ابط من لسانی بالنسلة *
دیو جواب و بردکده یعنی عطایا به مألوف اولان دست کرم پیوستک بنم سؤاله پیوسته اوله حق
لسا غدن ابط یعنی اوسه در دیدکده بیک اثنون احسان ایلدی (علی ابن ابی طالب رضی الله تعالی
عنه * فوث الحاجة اهون من طلبها من غیر اهلها * بیورمشدر (قلت) مالی حاجتک
فوق یعنی کور نامسی اول حاجتی کور درمک ایچون باب لیم و دینده اهل حاجتک سرسری
اوله سندن اهوردیمکدر که (ع) بخش ایلدم عطاسی وجه عبوسه * بو منادن مأخوذ در
(آل عباس و زراسندن ذوال یاسین خلقک قبوسه مصالح ضروریه لریچون ترد درندن
شکایت بولولنامه بن اشرس نام ذات درایت سماته * ما ادري ما اصنع بکثرة الطلاب * دیو
حسحال ایتدکده اولدخی * زل عن موضعک و علی ان لا یلک منهم احد * دیدی یعنی موضع
و بمقامکدن این خلقدن بر کیمه سکا ملاقات ایلد چکنه یعنی تغییر ایتجه جکدرینه بن معتمد
دیوب مقام و زرات و ریاست ایتقی حوائج ناسی کورمک ایچوندر بوقسه مجرد کندول بیک

تمتع و استراحت یچون دکلدر معاشنی افاده ایلدکده اولدخی انصافله صدقت دیوب حوائج
ناسک عن معیم البال تسویه سنده حصر اوقات و تحصیل نیکنامی ایلدی رجه الله تعالی (قلت)
اشوب درایت و فضل و معاجله مشهور اولان ذوال یاسین یعنی وزارت عظمایله سپهسالاری
جاهنی جمع ایدن مأمون خلیفه تک طالب تره وزیر کیری فضل بن سهلدر (ابو جعفر بن محمد بن القاسم
الکریخی نقل ایشدر که عظمادن ابی الحسن علی بن الفراته بر مقصد ضمیمه تقدیم رفته
ایلمشدر رفته فی قرائت و او سکنه وضع ایدوب علم ساعده صورتی اظهار ایلنجه عرضحال
الوب رجوع و کندویه اشتدیه رک * و اذا خطبت الی کریم حاجه * وای فلا تقعد علیه
بحاجب * فلر عامن الکرم و مایه * بخل و لکن سوء حظ الطالب * قطعته سنی مثلاً او قود یغمده
* فقال و قد سمع ما قلت ارجع یا اباجعفر بغير شوم حظ الطالب و لکن اذا سألتمونا الحاجة
فما ودنا فان القلوب یده * یعنی قطعده فی اشتدیهکی حالده ای ابو جعفر مایوس اولیه رفی دون
و کاغدی کنور و سزر بر شنی رجاء ایلدیکدر ده دفعه اولمازسه بنه بزه عودت ایلدک زبراقلوب یعنی
اراده عبادید قدرت الیه مدد کیفایا شد جور بر کره اولمازدر ايسکده اراده حق تعالی اولدقده
تایده تسویه ایدر دیوب و کاغدی الوب اوزده بنه مطلبک تسویه سنده توفیق پیوردی و فرمان
بازدی دیدی قطعته مالی کریم اولان ذاتن حاجتک حصولی طلب ایلدیکدره ابا ایدر ايسه
اتصال ایدوب فاشکی چامده زبر بعض کره کریمک مطلوبه ساعده ایتجوب منع و دفع ایلدی
شیخ و یخندن اولوب طالبک سوء حظ یعنی بی بخت لغندندر دیمکدر (عبدالله بن حسن ابن
الامام الحسن بیورمشدر بر خصوص تسویه سیچون عمر بن عبد العزیز رضی الله تعالی عنهم
باب امارته و ارشیدم مصلحتی بعد الرؤیه بکا خطایا ای نهال ریاض شرافت من بعد بر مصلحتک
اولور سه طرفه تذکره ایلد خادمکی کوندر زبر این سنک کی ذات شریفی بایده کورمه دن جناب
حقندن حیا ایدرم بیورمشدر دیمشدر (اشته آل رسول به بوله نه ظیم و توقیر اولنی لایق شان دیاندر
و عند التحقق نسلی شجره سلسله طیه سلطان الانبیا علیه وعلیه و علی آل کل و اصحابهم
صلوات الله و التحایده ابائهمی اولان خلفا راشدین و زوجات طاهرات دخی آل و اهل بیت داخلدر
(حضرت علی کرم الله تعالی وجهه و رضی الله تعالی عنه * والذي وسع سمعه الاصوات
ما من احد اودع قلبا سرورا الا خلق الله من ذلك السرور اطقا فاذا تلت به نایبه جرى البها
كالماء فی الخدارة حتی یطردها * بیورمشدر که مفادی صفت قدیمه سمعی كافة اصواتی
محیط اولان ذات اجل و اعلایه بمن ایدرمکه بر کیمه که مؤمن قنداشتک دروننه بر سرور القا
و ادخال ایدر البته الله ذوالجلال اوالقائ سرور خبردن بر اطف و رحمت خلق ایدر و بوعالم
کون و فساد اولان دیناده ملتی سروره بر مصیبت نازله اولدینی و قنده اواطف و رحمت بارد اقدن
بوشا دیلان صوکی جریان ایدوب او کرد کدر و بلیه بی طرد و ازاله ایدر دیمکدر (ویننه ترغیب
احسان و خیرده اول بزرگوار رضی الله تعالی عنه جابر بن عبد الله یاجار * من کثرت نعمة الله علیه
کثرت حوائج الناس الیه فان قام بما یحب الله فیها عرضها للدوام و البقاء وان لم یغم فیها عرض
نعمته لوالها * بیورمشدر که مالی بر کیمه که نعم الهیه اوزده بنه و رودایله چوغالدجه اول کیمه تک
قیومنده اصحاب حاجات تک ایدر اگر اول کیمه لله بدل و احسان ایدر سه نعمتی دوام و بقایه
عرض ایتش اولور و اگر خلقه بخل و امساک و تکبر ایلد چین چین کوستر یعنی رضاه حق
موافق اولان ایشلرینی کورمسه نعمتی معرض زواله عرض ایدر دیمکدر که اشوب کلام انعام و ر
ایدن بعض روایله مضایقندر نمود بالله من زوال النعمة و فحاة النعمة و ناله التوفیق و العصمة

اشوبی کریمی اوچنی باب اخلاق حسنه و اخلاق سیئه لرباننده در (بقول اسعد الفقیر کتب اخلاقه بیان اولدینی اوزره حسن خلق نفعده برملکه اولوب انکله متصف اولان ذاته افعال جبهه فی اتیان سهولتی اولور یعنی افعال جبهه فی اتیان باشقه و سهولته اتیان باشقه اولورق سهولت مذکورک آن حصوله سبب اولان حالته خلق دیر و بوجالته نفعده نبوت و رسوخیمون خلق نسجه اولمش و هر نه قدر ملکه راسخه اولمشده طول ریاضت و مجاهده ایله استعماله توقف ایدر ایسه ده انسانک مجبول اولدینی خلق منزله شده اولمشدر (ایندی اشوبی حسن خلق اعظم نعم الهیه اولوب سائر خصائلدن اشرف اولدینی بیان ضمیمه حضرت پروردگار عوالم عز شانه حسن خلقه علی وجه الکمال متصف اولان اول ختم نبوته خطایا و جیبینی شریف استعید بالله تعالی و آنک اعلی خلق عظیم بیورمشدر ریضاوی بیض الله تعالی غره * اذ نخم من قومک ما لا تحفل امثالک * ایله تفسیر ایدر یعنی ختم نبوت خلق عظیم ایله متصفدر زرا کفار قریشدن امثالک تحمل ایله مبه جکی اذابی محمل اولمشدر ماننده در (صاحب منظر ف دخی اشوبی بایک ابتداسته باری تعالی نجی اگر منی کرم طبع و مکارم اخلاقه تخصیص برله سائر فضائلی ثادن زیاده حسن خلقی شاده و آنک اعلی خلق عظیم بیورمشدر دیو حسن مطلع همت ایشدر (حضرت عایشه صدیقہ رضی الله تعالی عنها علیه الصلاة والسلام اقتدیمرک حسن خلقی بیانده (صکان خلقه القرآن یفضب لفضله و یرضی لرضاه * بیورمشدر یعنی علیه الصلاة والسلام خلق شریفی قرآن عظیم الشاندر زرا رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم قرآنک غضب ایدر بکنه غضب ایدر و ب و راضی اولدینته راضی اولور دیمکدر (بیضاویده و سئل عایشه رضی الله تعالی عنها فغالت کان خلقه القرآن الست تقرأ قد افلح المؤمنون) روایتی محرردر (حضرت حسین رضی الله تعالی عنهمک مجلسنده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم اقتدیمر ذکر اولدینی وقتده اخلاق و اوصاف حسنه لربنی بیانده رسول الله اقتدیمر نزد الهیده اولاد آدم علیه السلام افضل و اشرفی و انبیاء عظام صلوات الله وسلامه علیه و علیهمک منزله و مرتبه جهتیه عند الله اعظم بدر خزان دنیا ک مفتاح لری اول ذات معالی صفاته اتیان واعطا اولدندقه قبولنده اعتذار ایلوب حق تعالی ک هندنده خیر اولانی اختیار ایلد بلر یعنی متاع دنیا دن زهد بیور دیر طیب اراده لری ایله قوری برده او طور و ب طعام ایدر و بن حقل قولویم قولر کی اکل و تناول ایله رم و انلر کی جلوس و قعود ایله رم بیورلر ایدی و یامه لو و صوفدن یعنی یو کدن طوفش ثوب تلبس ایدر و ب مبارک ثوب شریفی مبارک یدری ایله بیاوب و نعل شریفی کندی لری دیکوب ایشدر لری ایدی و تواضع لرندن جاره زکوب بیور و ب ایدر یعنی ارقه لرینه بر کیمندی بندر لری ایدی و طعامدن خشن یعنی تکلفی طبع و انبیان اطعمه فی دخی تناول ایدر ایدی لقاء الله و اصل اولتجه قدر اوج کون بری اردتجه بغدادی تمکله مبارک درون شریفی طوق طومندیلر کافه ناسدن زیاده خلیم و شجیع و عادل ایدر و زیاده عفو ایله معامله بیورلر ایدی رقبه منه مالک اولد لرندن و نکاح لرندن و سائر ذی محرمندن ماعدار خاتونی بدشرفه لری مس ایتمدی اعلا و ادنادن هر کیمکه کندورینه یار رسول الله دیوندا ایله لیک دیر ایدی و بر کیمه به مصافحه ایله لسه ل مصافحه اولان یدینی چکیمتجه رسول الله اقتدیمر مبارک یدر یعنی چکیمز ایدی و مستلینک خسته لری عبادت یعنی زیارت و جازمه لری کیدر و فقر ایله بحالسه ایدر ایدی حق تعالی دن خوف و خشیت جهتیه ناسک اعظمی و الله ایچون وجودی اعتساب ایله ک اشد و ایدی و امر الهیده جدوسی ایدر اکثری اولوب حدود الله لایمک اومندن احتراز ایدر که از یدی ایدر

الله تعالی اوزرینه معاتبه سی جائز اولان مجموع تقیر یطی عفو و مغفرت ایلدی بین ایدر که حضور سعادت لرینه دخولده ابواب حلقه و مسدوده اولوب بواب و حاجی یعنی حضور مر اجم ظهور لرینه بر ایدر که دخولده مانعی یوعدی دیدیلر (قلت) بعضی نسجه مستطرفده اشوبی شریفی قائلی برادر اکبر حسین امام حسن حضرت لری رضی الله عنهما اولق اوزره یازمشدر تفسیر ابو السعدده و یازمشدر که الله ما تقدم من ذنبک و ما تأخر * نص جلیلی ترک اولی جهتدن جمیع مافطر اولوب و یوترک اولایه ذنب نسجه سی شریف و جبهه جلیل نبوت لرینه نظر ایدر و تفسیر اولمشدر (حضرت عایشه صدیقہ رضی الله تعالی عنها بیورمشدر که رسول الله صلی الله علیه وسلم اقتدیمر بر اجدی و جاد لرندن بری ضرب ایتمک واقع اولادی و مبارک دستش شریفی ایله ضرب ایتمدی فی سبیل الله یعنی رضای حقه ایدی و ایکی امر ک برنده تفسیر اولمشدر هر قفسی امتیه ایسر و اسهل ایسه انی اختیار بیورلر ایدی مکر که اول امر لایم و کاهنی یا خود قطعه رحی متضمن شی اوله اول کوه اولان امر دن ناسک ایدر ایدی (صاحب منظر ف ذکر ایدر که ابراهیم ابن عباس دبدیکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم اقتدیمرک بر کیم لری محاسن کافه ناس ایله وزن و عیار اولمشده کله رسول الله آخر کور و اول کله علیه الصلاة والسلام (انکم لن تسعوا الناس با و انکم فنعوهم با خلا فکم) قول شریفی در روایت اخراده (فنعوهم بیسط الوجه و الخلق الحسن) واقع اولمشدر که مغادی الله اعلم بحقی سزل ناسه بذل اموال ایله اطف و احسان ایله مر سز چونکه یو کا مقتدر اوله مر سز حسن خلق و انبساط و بشارت و جبهه لطیف ایلد دیمکدر * و قال بعض السلف الحسن الخلق ذو قرابة عند الاجانب و السبی الخلق اجنی عند اهله * یعنی کوزل خوبلو اولان ذات اجنبیلر باندده اقر باریندن اولور و کوزل خوبلو اولان شخص اقر باری باندده اجنبیلر دن اولور کلام بلاغت نظامی اسلاف اعلام کرامدن بعض ذاتک سخن جوهر برار یدر (فضیل حضرت لری دیمشدر که حسن خلق صاحبی بر فاجر و فاسق بخله مصاحبت ایتمک یعنی کور شکت بنم یانده سبی الخلق اولان عابد و زاهده مقارنت و مصاحبتدن احب و اولاد در زرا فاسقک حسن خلقی حسن مشاهده اولدینی وقتده ناسه خفیف اولوب محبت لرینه سبب اولور و اما عابد و زاهدک سوء خلقی سی و قبیح اولدندقه هر کس غیظ و غضب ایدر (و دیمشدر که فیج الخلق اولان کیمسه ذنبدن توبه ایسه ده سوء خلقی ذنب دیگر کندی بی ادخال ایله جکشدن مغنهر قبول توبه اوله من (حضرت عایشه صدیقہ رضی الله تعالی عنها رسول الله صلی الله علیه وسلم اقتدیمرک حسن خلقی بیانده بر کیمه دن بر فعل شیع و کاه وقوعی استماع ایلد لرندن اول کیمه فی خجیل و رسوای اولاسون دیو منعه اسمیه تصریح بیور میوب بلکه قاعده کلبه ایله شو قومک حال و شای ندر که شوم صیتی اشلش اوله لری بیورلر ایدی دیمشدر صلوات الله وسلامه علیه (مادن شی فی المیزان انقل من حسن الخلق) اشوب حدیث شریف احادیث الجامع الصغیر دندر که حسن خلق زیاده ثوابه باعث اولدینی افاده ایدر * سوء الخلق یعدو لانه یدعوالی ان یقابل بمثله * کلام کاردندر که (قلت) مقادی سوء خلق تعدی و سرایت ایدن بد بر در در زرا کونوتک بری اجرا اولدندقه طوفان کیمه ک حسب البشریه مقابله بالمثل معاملة سته قاتشماسته سبب اولوب یوتریله تعذبات تسلسل ایدر دیمکدر اللهم احفظنا من سوء الخلق و منه آمین (حکایه اولمشدر که حسن بن علی رضی الله تعالی عنهما حضرت لری قرند اشاری حضرت حسین رضی الله تعالی عنهما شرابه کزرت اوزره جائزه اعطاسنک سینی سؤالده تحریرتد کره بیور د لرندن جوابنده میزندن اعلمک که مالک خبر لوسی کندی ایله حفظ و جابه اولتایدردیو تسطر بیور دیر

اشته امام مشار اليهك شرفه وحسن خلقه نظير اولنه كه باز دقاری جوابك اولنه انت
اعلم مني ديو تواضع بيور ديلر (مشار اليه حضرت حسين ايله برادر اكبري امام حسن
رضي الله تعالى عنهم اينلرند) تايجاز نجه كلام وقوع بولدقده حضرت حسنه فرزند اشكری
ارضنا ونطيب ايجون عزيمت ايدك ديتلدكده جدم رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلمدن
استماع ايلدمكه ابكي كيمسه ييشده كلام يعني شكر ايشو سى و متافسه وقوع بولونده ابتدا طلب رضا
ايله سبقت ايدن جنته دخوله سبقت ايدر بيور ديلر تايرين كبرسي اولان فرزند اشكری جنت ايله سبقت ايشو
كريمه يعني غير لابق عد ابتدا يكدمدن انارك كلاريني نمي ايدرم ديديكني حضرت حسن رضي الله عنه
استماع ابتدا كده عجماله حضرت حسنهك خانه سعادتلرینه قدوم ايلديلر (بعين شرع اعراب هر كه
حسن معامله لك نفع وفائده سني افاده ده * واني الاقي المرء اعيايه * عدوا وفي احشاء الضغن كامن *
فانجه بشري فريج قلبه * سليما و قد ماتت لدية الضمان * شعريني نظم ايلديكده مالي تحقيق بن
بركشي به بكا عدو و دروننده حدقد كر لوا اولديني ييلديكده حالده ملاقات ايدرم يعني كور يشورم
وا كاطلاقت و بشاشت وجهله اكرام و معامله ايلديكده دروننده مضمر اولان حقد و كينلر زائل
اولوب سليم القلب اوله رقي محبه صودت و رجعت ايلديكده كيدر (حكايه اولمشكه جعفر بن سليمانك
خدا مندن بري جوهره نفيسه سني سرقت ايدوب و افراجه به فروخت ايدر جعفر جوهره لك
ضايغ اولديفته مطلع اولوب قيو جيلاري قفتش ايندر دكده بر قيو مجده بولوب فروخت ايدني
دخي وصف و شمائل ايله تعريف ايدر خادم مرقومي حضورينه احضار ايلديلر جعفر
خادمك بحالت و خوف و خشيتي كور نجه كال رافت و شفقت و حسن خلفارندن مرقومه اي فلان
سن نيجون مضطرب و خجیل اولور سن اوجوهری فلان وقتده بدن استهك ابدی بدخي سكا
هبة ايتاش ايدم لكن هبه مي اونودوب چالندي زعيمه اراتم ديوب قيو جيلك خادمه وريدكي نم
جوهری اعطا ايدوب و خادمه دخی سنك حلال مالكدر آل و قيو جی به بلب نفسك و صفای
خاطر ك ايله ديلر ايتك صات ديوب كريمان حسن خلقه جوهر جهان بهاظاقتدر رجاء الله تعالى
(حكايه اولمشكه محمد بن عباد مأمون خليفه لك حضورينه داخل اولور عامه سي بوزوجي
اولديني كوردكده خليفه تواضع ايديله عامه سي تازه ر بوحالده ايكن جوارى خليفه دن باشي
ارچنده طوزان جاريه تبسم ايدر خليفه جاريه به نيجون تبسم ايدرسن ديدكده محمد بن عباد اقدم
قبح و جهمدن و سنك خلافتكده بويه قبح المنظر كيمه لك عامه سي بد شريفكده صارديفكدن
نيجب كلكله كوردكده مأمون خليفه جاريه به اي جاريه نيجب ايله بوعامه لك نمونده
محمد و كرم وارد ديو حسن خلقی بيان و قدردانی دخی نيديكني عيان ايتدر ديدی طاب ثراه
(و حسن خلقی يانده بر شاعر * و هل ينفع الفتيان حسن وجوههم * انا كانت الاغراض
غير حسان * فلا تجعل الحسن الدليل على الفتي * فاكل مصقول الحنيد يماني * ديمشدر كه
معناسی انسانه روی و وجهلر ينك حسن نفع وفائده و برری اغراض و اخلاقاری كوزل اولديني
وقتده يعني قائده و رمز بوسورتده سن مردك حسن خلقه حسن خلقت وجهني دليل قله
ز بر اهر مضيق و محلي دمور سبقت يمان دكلدر ديمكدر (حكايه اولمشكه ملك بهرام ركون ميد و شكار
قصد ايله صحرايه بجه قوب كشتو كذا ايدر ايكن برصيد كوروب شكار خواشيله ارقه سنه دوشوب
خدا مندن آبريلور لكن شكار ايدم بوب بول دخی غرض اولغله براغاجك سايه سنده بر جوان
كوروب اسبندن نزول ايدوب دفع تقاضا ايد نجه لك آغی طوط ديوب جوياله و بر بهرام مشغول ايكن
همان جوان فرسك غاشيه و جامنده اولان التونلری كوروب زمام اراده سي التدن دوشه رك بچاغني
چبه ناروب قطع ايلديكني بهرام كوردكده بر نسته ديموب مصلحتي تشيكن التون قباره ري

تأمله السون ديوانغراض عين ايله زياده مكث ايدر چوبالك ايشي بتديكني كوردكده بهرام اله
كوزلر ينده نهاده ايلديكني حالده اي چوبان بول ايدر كن كوزيمه طوط فاجدي آچغه مقتدر
اوله ميورم تير آغی كتوردوب اول حالده يعني الي كوزي اوسلنده اوله رقي آله باقعدن بوب مو كيند
وصول بولدقده امير اخورينه بالاقتضا لجام و غاشيه لك التونلريني باغده سكه بولمديفتدن بر نسته
بخش ايتدم اكر بر نسته كورسه كز منهم ايتك ديوتنيه ايدر (حكايه اولمشكه نوشروان
كونلری اولان نوروزده مادتلری اوزره سر بر نسته قعود و ارکان دولتی و خدمه ملكي انجمن مرتبه
مدرسه سيله دخول ايدوب التون و كش اواني ايجنده طعما لروزی قيمت ساغر رده اشربه و انواع
فواكه ايله سماطلر دوشوب اطعام و اكرام اولنديقاری اشته يك مثقال التونه معا دل برقدخي
حضاردن بري اوصوله اخذ و ثوبك التنه وضع ايله صافلديني نوشران كوروب بر نسته ديمز
و قاصكه تناول طعام و شرب شراب اولوب طاغيله جقاری خلالده اقداح و اوانيك حفظ
وضبطنه مأمور اولان تعداد بره بر ينك ضايغ اولديفته واقف و مطلع اولدقده اعلاي صوت ايله
اوانيدن بري ضايغ اولمش قفتش و تفحص اولندن بر كيمه ديوانغراضه دن چقمسون ديوندا
ايلديكني نوشروان اشته كده مأمور مرقومي جاضروب اول آييدي اخذ ايدن حجابندن رد ايدم من
كروهندنر و الديني كورن دخی غام دكلدر تحری ايشو ديونهي ايدر و هر كس قولني صاله صاله
كيدر قدسي آلان شخص قدسي صاتوب بهاسندن كر زرين واثواب نفيس ياوب و سيفي تزين
ايدوب كينوب و فوشانوب ديوان كورني بوحالده نوشروان حضورينه جيقار ملك شخص مرقومي
بروسيله ايله يانته جاضروب بو تزين اوجه ديمدردكده يوز يني بر سوزوب سايه كده در ديودعا به آغاز
ايلدكده اول و آخر صوجي قرن عفو ايدر (قلت) اشته بهرام و نوشروان مشركر اولديني
مضبوط تواريج ايكن حسن خلق سيبه الي الابد ثنا اولمقده در فندبر (واشبو حسن خلق باني
مطالع و طبع خلال حالاحالده اولان مواليدن بر ذاك بالانسب نقل ايشو اولديني بر سرگذشتي
خاطره خطور ايمكده بومحله تحري اولمشدر شوبله كيم موی اليه بوندن اوتوز بش و فرق سنه
مقدم استخانه مدرس اولديم اوانده تشكر كيار طريق علماني عادت اوزره زيارت ايتكده ايكن
انلردن بر نسته اخوانمزدن بر فاجيله وارمشديق معتاد اولان قيايی ترك ايلديكندن ماعدا همان ابتداي
خطابه هاي كيدي امتحان وهاي كيدي مدرسلر ديوتريف ايله برقهوه ايجروب صاومشدي
لك اوزرينه صدور دن ديكرينه وارد يفرزده قباله احترام و طائلي و قهوه و جبق و بخور ايله
اكرام و نصكره باری تعالى مبارك ايلسون ايشو امتحانده همشهر يلر يزدن يعني استانبولدن
يش ذات مدرس اولديلر كورده يم سزی مجلس درس عقد ايله بين الطلبة شهرت كسب
ايتك طوغريسي لك نمون اولدم ديوب بومعامله سيله بري احبا ايتدي ريم قبرني دفينه نور
ايتسون حالا بونك نموني و لك محزوني يم ديمش ايدی اشته دهور مرقور ايتكده حسن خلق
بويه بادی رحمت و سوء خلق مستوجب نفرت اولور ايتهي (ابن عباس رضي الله تعالى عنهما
ديمشكه وليدين عتبة بن ابی سفيان مدينه منوره به و جهلری اوراق مصاحفدن بر ورق يعني
سمای حسن خلقی بارونق اولديني حالده والي اوله رقي كلدكده خدایه قسم ايدرمكه بلده مزده
ققراني اغنا و مدبونييك ديونلرني ادا ايدوب آبدن ارق و الطف عين ايله نظرو برلری جبادن
احلي و الذكلامنه مظهر ايتشدي ركون برابر طعام ايدر كن غلامك اباني يصد بغه دولاشوب
النده اولان صحبان وليدك چكه سنه دوشوب ايجنده مي طعام لحيه و اغوشنه دوكلدكده غلام مرقوم كال
خوف و محالشدن طوره ميوب ميت كني قلندي وليد همان سفر مدن قلوب حرمته دخول واثوابي
تبدیل ايله طلاق وجه و تبسم ايدرك كلوب سفره ايه او طوز دقد نصكره غلامه التفات ايدوب

طن ایدر مکه سنی اخافه ایلدک خوف ایلده دیونسلیه ولوجه الله سنی اعتناق ایلدم دیو چراغ ایلدی
 رجه الله تعالی رجه واسعه ورزقنا باخلاقه العالیة (امرأ عباسیة بن عبد الله بن طاهر دیشکه
 برکون مأمون خلیفه تک حضورنده ایدم خلیفه خادمه باغلام دیو چاغردقه برغلام زکی امجرو
 کلوب نعیم ایلده هر خان طشره جیغساق باغلام باغلام دیو چاغررسن غلاملارک اکل و تناول
 طعام ایتمسوغنی بیجه به دك باغلام دیرسن کلامله سه ادب ایتدکه خلیفه برنسه دیموب باشی
 اشاغی صالوب راز تفکر واردی بو حال کورد که شمعی غلامک بوخی اورولسون دیو ایدم جکده
 شبهم قالدی ایدی برده خلیفه بکا خطابای عبد الله اخلاق حسنه اصحابک خدام و تابعی
 اخلاق سینه ایلده متصفه اولور و سببی الخلق اولان افتدینک اتباعی اخلاق حسنه اصحابی
 اولورلر بن خدامک اخلاق حسن اولسون دیو سببی الاخلاق اولغی استم دیوب فلاهی عفو
 ایتددر (حکایه اولنیکه احمد بن ابی داود مر یض اولدقلزنده معصم بالله خلیفه تواضع
 ایلوب بالذات عیاده سه کلور و بتایه الله تعالی شقایب اولدیفکده فقرایه اون بیک التون
 ندر ایلدم دیو القات ایدر اجدای امیر المؤمنین شفاو اورسم اول ندر یوردیفکر التونلری حریم
 محرمین اهل بیتنه ارسال ایلک که انلر بوسنه اسه ادره غلا حسیله شدت مضایقه درل دیدکده
 خلیفه بالاجدن ندر مذکوریمی سن عافیت بولدیفکده بوراده اولان فقرایه و یرمک اوزره نیت
 ایتدیم نیتدن رجوع ایلیم لکن اول مندرک برخلتی دخی اهالی حرمینه کوندیرم دیوب فی الحال
 ارسالای امر ایلدکه اجد خلیفه تک کمال مروت و حسن خلق و یتلرندن نهایت درجه مسرور
 اولوب ای امیر المؤمنین جناب واجب الوجود اسلام و اهلی جنابک تک خلافتیه متع ایلسون
 و الدما جید بکر هرون الرشید شان و مدخنده نمیر تک سوبلدیکی * ان المکارم والمعروف اودیة *
 احلک الله منها حبث تجتمع * من لم یکن بامین الله معصما * فلیس بالصلوات الخمس یتفع *
 قطع سه ذنکر ماصد قدر دیو دعا و ثنا ایلدی (مال قطع مکارم اخلاق و معروف و احسانان
 فی پان و ادیلر یعنی دره زدر حق سبحانه و تعالی سنی انلرک تجمع ایلدیکی محله ازال ایتددر
 بر کیمسه که امین الله اولاته یعنی هرون رشیده تمسک و احتصام ایلده اوقات خسه ده ادا واقعه
 ایلدیکی صلوات جبر قبولده اولورده اول کیمسه اتدن انتفاع ثواب ایلر دیمکدر (قلت) حقا که
 اجد جنابلری افظ معصمی حاوی اولان نظم شاعر بلغی معصم خلیفه به بو محله انشاد ایلده
 بلا غنمه ناظمی تقدم ایتددر لله درهم (اخلاق حیده ایلده شهرتیکر اخف بن قیس حسن خلقی
 قنی کیمسه دن تعلم ایلدک دیو سوال ایلدکلزنده جوابنده قیس بن عاصم دن تعلم ایلدکده برکون
 خانه سه کشیدیم اوطورر ایکن غلامی کباب اوزرنده اولان تیوریشی کتورر ایکن التدن
 شیش معصومک باشنه دوشدکه اوساعت معصوم وفات ایلدی غلامه دهشت عظیمه و خشیت
 جسمه کلد که فورقه لوجه الله سنی بوکون اعتناق ایلدم دیوب اسائی مقابله سنده احسان ایلده
 مجازات ایلدی دیمدر (ابن عمر رضی الله تعالی عنهما غلاملرندن برینی تعدیل ارکانه رعایت
 ایدرک اداه صلا ایدر ایکن کوردکلزنده ازاد ایدرلر ایش و غلاملری بو حالده مصلح اولدقلزندن
 ریایده رک ابن عمر رضی الله تعالی عنهما تک مشاهده ایدم جکی محله ادره صلاته اشتغال ایدوب
 ازاد اولورلر ایش برکون مشار ایلده حضرتلرینه اخدم اخلاص اوزره اولانله اعتساق ایلده اگر امکر
 محله در لیکن مرانی اولانلری اعتنا کزده سبندر دیدکلزنده مشار ایلده بر کیمسه که الله تعالی به
 اطاعت و عبادتده بکا خدعه و حیلده ایلده اول کیمسه به الدائم ده نه ضرر وارد بلکه فائده
 محضدیر سور دیلر (ابراهیم بن ادهم قیس سره العنیزه دیاده فرح و سروره ملاقی اولدیکزیمی
 دیو سوال ایلدکلزنده ایکی دفعه ملاقی اولدم بری برکون بن اوطورر ایکن بر کیمسه اوزر به

تبول ایلدی ایکنجیشی بته اوطورر ایکن بر کیمسه کلوب طوقات اوردی اشته مسرم بو نلر دندر
 دیدی (حکایه اولنیکه ابو عثمان زاهد حرانلی کونلرک برنده برزقادن کذار ایدر ایکن اوزر بته
 برخانه دن لکن طولوسی کول دوکرلر یاتنده بولانلر کولی دوکته اطاله لسانه باشلدقلزنده ابو
 عثمان انلری منع ایدوب اوزر بته آتش دوکولنکده مستحق اولان کیمسه به کول دوکولسه غبط
 و غضب ایلک خار دیکلدر دیشلر اسئل الله تعالی شایب الغیض علیه (قلت) زقاق زانک
 صیله سکه و طریق متعاسنه عز یتدر ترکیده دخی مستعملر ایکن ذال ایلده ذقاق و بعضا و او
 دخی کتوزرک ذوق و کاهجه ذال برنده سین ایلده شوق دخی یازلدی بعضا کوردولسون لکن
 طوبی غلط اولوب درستی اولان ذقاق یازلق نیاز ایلده بالمتاسبه اخطاره اجسار اواندی معذور
 یاد (روایت اولنیکه حضرت علی رضی الله تعالی عنه برکون غلامی اوج دفعه چاغرمشیکن
 اجابت ایلدکه قلقوب غلامک اولدی بیه و وارلر و غلامی یاتور کورلر وای غلام کلامی
 ایتدکی دیدکده ایتددم دینجه حضرت علی رضی الله تعالی عنه چونکه اشتدک اجابت لازم
 دکلدی دیدکلزنده غلام ای امیر المؤمنین جنابک حکم و حسن خلقی سببیه تو بیج و عفا بکردن
 امین و سالم اولدیفم دن تکاسل ایلدم دیو جواب و یردکده مشار ایلده حضرتلری اسائی
 مقابله سنده سنی لوجه الله اعتناق ایلدم دیو اکرام ایلده مجازات ایلددر (حکایه اولنیکه
 ابو عثمان حیری بی بر کیمسه خانه سه ضایقه دعوت ایلوب خانه سنک قیوسنه کلجه صاحب
 خانه ابو عثمانه باستاد دخولکرده بنم ایچون وجه و حاجت یوقدر عودت قبل رجک الله دیو
 صورت استئفال کورتر ابو عثمان عودت ایدوب منزله فریب اولدقلزنده اول کیمسه کلوب
 باستاد یوفعل شبعمه تادم و بشجان اولدم دیو اعتذار ایدر و بته ابو عثمانی خانه سه کتورر خانه
 قیوسنه کار کلزنده بته اولکی کبی استئفال ایدر حاصلی درت کره بو معامله بی ایدر انلر دخی
 بلا فتور و لا غضب کلور کیدر آخر صاحب خانه ابو عثمانک بدینی تقبل و تلیم و هر ار تعظیم
 و تکریم نصکره مقصودم جناب محمدت صفاتک تک اخلاقی تجربه و انصاف ایدی دیو مدح
 و ثنا ایدنجه ابو عثمان روح الله تعالی روحه ای رجل کلیده اولان طبیعت و خاق ایلده انسان مدح
 و شایه لایق اولماز بوصف کلیده ده موجود در زرا کلب نیجه کره چاغرانسه کلور و طرد و زجر
 اولنسه کیدر و مزجر اولور یورشلردر (قلت) اشو وضع و کلام و خلقه انسان کامل اولدقلزندی
 برقات دخی خلقه طوبورشلردر (حارث بن قیس رجه الله بن قرانک فصیح و بشوشلرینی سورم لکن
 عبوس الوجه و بد زبان اولنلرندن غایت صقبورم الله تعالی اومقوله تک مثلی اهل اسلام ایچنده
 اکثرا ایلسون دیمدر (واشو حکایه محاسن اخلاقندر که قاضی یحیی بن اکثم دن تحکیدر
 دیمدر که بر کیمسه مأمون خلیفه تک یتوت ایلدیکی اوطده بر ابر اولدیفم زده بن مضطجع اولدم
 لکن او یقوم کلدیکندن او یورکی یاتور ایدم خلیفه به عطش عارض اولدقلزنده بی او یاتور دیو
 غلمان و خداملرینی چاغرمیوب ایچم جق فراشلرندن قلقوب صوکاسه سی اولان اوجیوز خطوه
 مقداری محله واروب شرب ماء و عودت ایلوب و فراشته قریب محله کلدکه ایاقلرینک او جملری ایلده
 یایچه یایچه فراشلرینه کلوب برمدت اوطورر قد نصکره کیمه تک اول ثلث اخبرنده قانق
 عادت خست زندن اولق حبیلده ثلث اخبر اولدقلزنده غلاملرینی چاغرمیوب بنم متبه اولامه
 بر زمان منتظر اولدی وقتا که بن فراشدن تحرک ایلدیکم کی جامه خوابندن قانقوب و غلاملرینی
 چاغروب آبدست و صلاته تهیا ایلدی بعده یتاعک باشی اوجنه کلوب بکا کیمه ای ایاچمد
 کوزل یتوت و استراحت ایلدیکی دیو استفسار خاطر یوردی بدخی ای امیر المؤمنین وجودم سکا
 فدا اولسون سایه کده کوزل استراحت ایلدم دیو تشکر ایتدم بعده ای ایاچمد صلاته نهجدر

ایچون جنبه اولوب عیال و خدامین برقی سنی ریاحت اولور دیو جاغرمدم دیدی بدخی ای امیر المؤمنین جنابکده حق سبحانه و تعالی اخلاق و سیرت انیسایی احسان و یونعت جليلة ايله سنی تخصیص الیش حق تعالی یونعت و فضیلتی ذات خلافت سمانکر حقنه متین و مبارک ایلوب ونم سارمسی دخی حق عالیکرده انعام و اکمال ایلبد دعاسی ایتدی کیمه میک عدد دینار احسان یوردیلر آلوب صفای بال ایلبد منصرف اولدم دیدی (وینه حکایت ایتشد که برده قهقهه دخی بیتوت ایلدی کیمه خلیفه مشار الیهی سعال اخذ ایدوب او کسورد کده بی او یانوردیو ایتار یلرینک بکرینی اغزلرینه وضع ایلدی لرینه دفع سعال ممکن اولنجبه مبارک اغزی بی بره قودیلر که صداسی خروج ایلبد بی متادی و نومدن منبه اولایم و برکون دخی باغچه ده شکوفه رایچنده کذار و نمشاش ایدرک بی شمس طرفنده مأمون خلیفه ظل و سایه جاننده ایدی بوداعیلرینه قواضع و التفاتلرندن ای یحیی سن سایه طرفنه کلدن کونش جاننده توجه ایدم سن کونشدن حصه و نصیبکی اخذ ایلدی کیمه اخذ ایدم دیبجه کمال حسن خلق و تواضعلرندن تعجب و شکر و ثنا ایدرک ای امیر المؤمنین عین ایدرکمه اگرچه ممکن اولسه جناب خلافت نصایکده اصابت شمس و حرارت ایتامک ایچون مطلع شمسه نفسی برده ایدر ایدم نه کیفیتله بی سایه طرفنه جیغوب سزی کونشده قویام دیو ایتاع ایتدی کیمه ممکن اولوب بی ظل طرفنه آلوب کندولی کونش جاننده بکدیلر و بوغاده و بو حال اوزرینه مبارک الیری ایلبد لطفای یومنی دخی طووب سندخی الیرکله بنم کردمی طوت یوردقلرند امان افندم بو اولورشی دکلر دیو استنکاف ایتدی کیمه ابرام و الحاح ایدوب ای یحیی انصاف و عرفانی اولیان کیمه ز ایلبد مصاحبه خبر یوقدر سنده ایکبسی دخی وارد هر حالده امرعه اطاعت ایلبد دیوب بدخی ناچار امثال ایلبد الیری اوموزلرینه وضع ایلبد مصاحبت ایدرک بویه جبه باغچه بی کونش دیمشدر نال الله ان یحسن اخلاقنا وان یبارک لنا فی اراقاتنا علی ما یشاء قدیر و هو حسبنا و انم الوکیل نم المول ونم النصیر

الباب الرابع والعشرون

اشبو یکریمی ددی بی باب حسن معاشرت و هر کس ایلبد مودت و محبت و اخوت و زیارت و یونلره شبیه شلر یاننده در (صاحب مستطرف دیر که معلوم اوله که مودت و اخوت نالقه و نالغ دخی قوته سیدر قوت ایلبد بر حصن منیع حصین و بر کنز رکن رصین اولوب آنکله ظلم طلبه و اعدا دفع و مبار به یعنی مر ادا ته نائل اولور و مقاصد حاصل اولور که حق تعالی امت مر حومه مآلفیه نعمت جليلة سنی ذکر و امتنانده استمید بالله و واذکروا نعمت الله علیکم اذ کنتم اعداء فالق بین قلوبکم فاصبحتم بنعمته اخوانا و یوروب نعیم جنتی و انده مؤمنلره اعداد و آماده یوردیغی کرم و احسانی وصف یوردمشدر بر اسیر متقابلین اوزره انلری برلرینه اخوان قیلدر و رسول اکرم صلی الله علیه و سلم بین الصحابه مواخاتی مسنون و طریقت قیللر ایدی حق تعالی اهل جهنمی و انلرک جهنمه ملاقی اوله جقلری المی دخی بیان ایللر که حق تعالی انلردن علی طریق الحکایه انلر جهنمه و خالنا من شافعیین و لا صدیق حیم و دیو تحسیر ایدرلر دیدی و واذکروا الیه و نظم جلیلتک مال الله تعالی کسرک اوزر یکرده اولان نعمتلری ذکر ایلک از جله هدایت و اسلامه توفیقیدر که اسلام نالغ قلوب و زوال غل و غشه مؤدیر زرا هنکام جاهلیتده سزلر بر یکره عدو اولوب مقاله ایدر ایدرک حق تعالی اسلامه قلوب یکرک یعنی تالیف ایلدی انک یعنی حق تعالی نعمت و رحمتیه فی الله اخوت اوزره مجتعیین و متحابین اولوب ریاحت یولدی کیمه دیمکدر (اهل تفسیر یوراده دیرلر که روایت اولمشکه اوس ایلبد خزر ج لایون قرند اشار ایدی اولادری یینده زمان جاهلیتده

عداوت و فروع اولوب محاربه و مقاتله لری یوز یکریمی سنه متقاضی اولمشیدی نهایتده جناب حق عزوجل اتی اسلامه ازاله ایدوب رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلم اقتدای یلر بی نالیقه یورمشدر ایتدی (صاحب مستطرفک سیر متقابلین دیو اشارت ایلدی کی سوره صافاتده حق تعالی ک نعمت جنتی بدخی یاننده ذکر یوردیغی و هم مکر مون فی جنت نعیم علی سیر متقابلین و نصک مالی انلر جنات نعیمه ثواب ایلد اکر ام و انعام اولورلر انلر سیرلر اوزره برلرینه قارشو او طورلر یوقسه برلرینک ققالرینه نظر ایتلر بلکه سیرلری انلر ایلبد دور ایدوب برلرینه نظر ایدرلر (ودخی و خالنا) الیه نصک مالی دخی ماسبق دلالتجه کفار هول قیامت و جهنمی کوزد کلرند برلری ایلبد محاصمه ایدوب مقام ناسف و ندامتده بنم ایچون ملائکه و انبیا دن شفاعت ایتدی کیمه مز یوقدر و اصداقون دخی کیمه مز یوقدر مؤمنلرکی کی بره شفاعت ایلبد و یاخود برمه لکه به دوشدک که بری اندن نه شافع و نه صدیق قورناره یلوردیلر دیمکدر (قلت) صدیق سنی مهموم ایدن شی اتی دخی مهموم ایدم دیو تعریف اولمش و حیم دخی قریب خاص دیمکدر بر صدیق حیم یعنی امور عزمه همت ایدر و بری یوروطه دن خلاص ایدر بر دوست قریب یوقدر دیرلر دیمکدر بونصدن صدیق و دوست انسانه لازم اولدیغی مستفاد در حضرت علی رضی الله تعالی عنه اخ اخروی و محب صادق اولمائی صول ال اولوبده صانی اولمیان کیمه به تشبیه یورمشدر (و یومعنا و ما المرء الا باخوانه) کا یقبض الکف بالعصم و لاخبر فی الکف مقطوعه و لاخبر فی الساعد الا جزم و شعر بی انشاد ایدرلر که معنای کینک دیناده تعاون و تعمی و زاحی انجیق اخوان و دوستلر ایلبد اولورلرکم دستک برششی اخذ و قبض ایلد سنی بیک ایلبد اولدیغی کی و مقصود اولمش دست و ساعده خبر و فائده یوقدر دیمکدر (زیاد دیناده کینک کسب و تحصیل ایلدی کی شبارک خیر و منفعتلوسی احباب صادقلر در زرا کینک ارباب صداقت اولان دوستلری شداند زمانی و حوادث و بلاایاوانی و حال سرور و فرح و شدت و مشقتلره معاونلر یوردیمشدر) حکایه اولمشکه مأمون خلیفه برکون حسن بن سهله لذاند دنیویه ک جله سنه نظر ایلد م دیدی شیدن خبر یعنی ملال و پر یولدم دید کده این سهل ای امیر المؤمنین اول بدی شی ندر دیو صور مأمون خلیفه اول بدی شی بغدادی اتدی و قبون اتی وزیاده بارد صوو یومشاق ثوب و رایحه طویه و فراش و طی یعنی یومشاق و نرم دوشک و هر شبتک کوزله نظر دیو تعداد ایلد کده حسن بن سهل ای امیر المؤمنین مواخات و مواضات و تحامی دخی تعداد یورسه کز الذ اولور دید کده خلیفه ای حسن نه کوزل مو بلدی و واقعا بو جله سندن اولی و الذ در دیو استحسان ایلشدر (سلیمان بن عبد الملك دیمشکه اطعمه نفیسی بیدم و البسه فاخره بی کیدم و اسب فرم و نفیسه بیندم و امتطیت العذراء یعنی حلال بکر قزل ایلد هم آغوش اولدم جله سنک لذتی بندن کیدوب انجیق لذتی باقیه اولان اول محب صادق که اطرح معه مؤنه التحفظ و آنکله برابر کاردن تحفظ یو کئی و ثقلنی انارم یعنی کدر عالمین تحفظ اوله بحق ششی یولمق دشوار ایکن انک صحبت و موافقه غم کردونی دوشنیوب هومدن محفوظ اولدیغی بار خالصک لذت روحانیه سی پایدار در بدی بو حکایه ده اولان فراش و طی ترنجه معلومه ده (فراش و طی و وقاع و) (فراش من لذتی الا صدیق اطرح معه مؤنه التحفظ) عباره سی دخی (جمله سندن قنور و ملائت عارض اولوب لذت قالمدی انجیق برشیدن قنور کلیوب الحاله هذه لذتیده باقیه در اول شی بر محب صادق که هر وجهله امتیک اولورده طرح تکلف اولوب و اندن تحفظ داعیه سنده اولوب و مصاحبت و محادثت ایدر سن دیو ترجه اولمشدر فقیرک تحریر مذکور ایله بو ترجمه قنفسی

نفس الامر مطابق ايسه انتخاب بيوريله انتهى (وبومعاده معاويه رضي الله تعالى عنه
لذاذ دنيا دن نسا ايله نتمج وشاب فاخره في تلبس ايندم لذات دن برسته قالدی انجق نفسك
استديكي اخ كبريك صحنيد ديمشدر * ومايقب من اللذات الا * محاذن الرجال ذوی العقول *
وقد كانهم قليلا * فقد صاروا اقل من القليل * قطعه مني كه بو معاده نظم اولمشدر انشاد
ايدر ريعني لذات دن برشي باقي فالجوب انجق ذوی العقول اولان كيمه زايه اولان محاذنه وصحت
باقي قالدی وبومعوله ذوات كرام البرده ايكن برز قليل وانك عدايدر اينك شمدي ايسه اقل قليل
اولديار ديمكدر كه مرادي فقدان ياراندن تأسفدر (ابن سما كه فني كيمه بك مودت ومحبي
صادقه وباقيه در ديو سوال اولندقد دياننده صلابت وعقلنده وفرت وكثرت وسكا قريب
اولندقد ملال ويرمز وستدن بعيد اولندقد سني اونوماز قريب اولور ايسك اولدخي قريب
اولور بعيد اولور ايسك بنه سكا رطابت ايدراستعانه ايلديك زمان اعانه ايلر محتاج اولور ايسك
اعانه ايدرفعلنده اولان مودت قولنده اولان موددن اكثر اولان كيمه در ديو جواب ويرمشدر
(خالد بن صفوانه اخوانكدن قنقسي عند كده احيدر ديتلكد فخر وحاجتي دفع وسدزله
وكناهمي عفو وصفح وسقطاتي قبول ايليدرديدي (به ضيلرديشكه الفت وانسبت ايلديكي
اخواننده هيج عيب وقصور ولامسون ديك * يارسر قالدی جهانده عيسر يارسان * وفقبحه
احبابي قليل اولور وصدیقی نفسنه تقديم ودوستنه نفته راضي اولديغي شي ايله ايتار ايلباتك
مخطي داتم اولور وخلقك ذنب وكناهم چون معاتبه ايدن وعبه وشفته دوچار اولور (شاعر
عرب بومعاني افاده ده * اذا كنت في كل الامور معاتبا * صديقك لم تلق الذي لا تعاتبه * وان
انت لم تشرب من ارا على الفدا * ظميت وای الناس تصفوننا به * ديمشدر كه مالي هرامورده
صديقكده تو بيج وعتاب ايديجي اولديفك وقتده عتاب ايتديكك دوسته ملاقات ايدم مرسن واكر
سن بعد الفدا قريه كده اولان طوژل صوبي ايجمز ايسك صومر قالورسن زيرا قنده در اول
كيمه كه مشرب صافي ولذذ اوله (اهل شريعت وحكمت ديمشدر كه صديقكدن برامر مكروه
وعمل قبيح كوردبككده سر رشته الفتي قطع ايله بلكه جراحتنه مداوات وعيوب وعورتن ستر
واصلاحنه سعي ايله لكن فعل شنيع وامر مكر وهده موافقت ايله وعمن سوتدن بري اولوز راحتي تعاني
خوفان عصوك فعل اتی بري ممانعلون * عمل سوء لندن براتله امر بيورمشدر وبشاشت وجه
وعذوبت لسان وحسن خلق آداب معاشرتندر ديديلر (جابر رضي الله عنه حضرت رسول الله
صلي الله تعالى عليه وسلمدن (من اخلاق النبيين البشاشه والمصافحه اذا تلاقيا) حديث شريفني
روايت ايتمشدر (قعقاع بن شوب الهذلي مجلسه بر كيمه كاد كده مالندن بر حصه اعطا ايله اكرام
وحوايجني قضائيله انعام عادت حسنه لندن ايش (ابن عباس رضي الله تعالى عنهما ديمشكه
جلسم ايجون اوزرمده اوج حق وار يعني كاديكي كي كوز زمي اكا منوجه قيلارم ومجلسده
اوتورمق مراد ايدرايسه توسيع ايدرم يعني برور برم وتكلم ايلد كده اصفا ايدم (وبعضيلر
ديمشكه هر شيتك بر محكي واردر عقاك محكي دخی ناس ايله بحاله در يعني بحاله تك شرائطيني
برينه كنورمك معيار عقلاير (مأمون خليفه ندماستدن تمامه في حسن معاشرت ايله وصفده
تمامه قلوبده متصرفدر روزگار ك سحابده تصرفي كي يعني كال عرفان وفراسي اولديشندن
طبع وديونده محفوظ اولان معاني به دار كلات ايله تكلم ايدر (آداب مصاحبندن بري
مصاحبت ومكالمه ايلديكك كيمه دن كوزيكي ارميوب كلامني اصفا و مراني فهمده
كوشكي القاييكدر عين وبارينه التفات ايتك وكلامنه القاء سمع ايتامك سواد ايدر باخصوصكه
محاذنه اولسان ذی قدرت ومرتب و صاحب جاه ومترزه اوله حتى نقل وروايت اولمشكه

خليفه ابو العباس السفاح ابو بكر الهذلي به تحديث وتكلم ايدر ايكن روزگار شيند ظهوريله
قصرينك ديوارندن برقطعه سني قوباروب وسط قصره اتدي مجلسه خوف ودهشت عارض
اولوب هر بري برزندن حركت واضطراب ايلديلر لكن ابو بكر الهذلي حركت واضطراب
ايلديكندن قطع نظر ابو العباسندن نظر وچشمي دخی آرمدي ابو العباس ابو بكر الهذلي به
نيجون سكا اضطراب وتلاش كلدی دید كده اي خايغه حتى سحانه وتعالی * ما جعل الله
لرجل من قطين في جوفه * بيورمشدر بنده كرك برعه واردر كه اتی دخی امير المؤمنينك محاذنه رينه
قصر ايندم شي آخره صر في محالدر آسمان زمينه وزمين آسمانه قارشه خبرو آگاه اولماز
ديد كده ابو العباس سفاح غایت محفوظ اولوب اي ابا بكر دنياده باقي اولدجه سندن ابرام ديوب
مال جزيل واصله كشره احسان ايلدي (اسما ابن خارجه بر فرد بكافيه وبني مجبور ايلدي
انجق شول كيمه كه مكالمه ايلديكده كلامي اصفا ايجون چشمي آرميوب وفكرني مكالمه
تسليط ايندي ديمشدر وبومعاده * اكرم حديث اخيك بانصالك ومنه من جهة التفاتك *
سجعي زعشريك توابع الكلم ادلور ماله بديغه سنده محرر در (عقلا ديمشدر كه سلطان ايله
مكالمه ومصاحبه اولتور ايكن ملك اسه ايسه ياخود اياقترني اوزادر ايسه وباخود پند اولان
تسبيح وبومعوله شئي براغور ايسه والحاصل ذاتندن كسل وقوتور رينه دلالت ايدر بر فعل
صدور ايدرايسه قطع مصاحبت اولوب حضور لندن خروج ايتك آدابنددر (ملوك قديم فرسندن
اردشرا سنده كده سماري يعني كيمه نديمي في احوال حضور لندن چيقارل ايش وملك وسلطانه
نقل حكايه ايله ك آدابنددر بر كره نقل اينديكي كلامي تا كه تكرار بني امر ايتيه اعاده
ايلما مكددر ولو يلازم رور ايدرايسه ده حتى ندما وفصحادن روح بن زباج ديمشكه عبد الملك ايله
اوندي ستمه مصاحبت ايندم برسو بيلديكمي بر دخی تكرار ايندم فقط بر كلامي تكرار ايلديكده
سن اتی ايش اون ستمه اول سو بيلش ايدك ديدی (وآداب مصاحبندن بري دخی بودر كه مقدما
استماع ايلديكك كلامي بر كيمه تحديث واخبار ايلد كده استماعك اولمامش كي تجاهل ايدوب
اصفا ايليه سن معصوم اولمشدر ديمك سوء ادبدر باخصوصكه كياردن استماع ايدم سن وآداب
مصاحبندن بري دخی بشر وطلافت وجهه اوزره مكالمه ومحاذنه ايدوب متبسانه ايلما مكددر
حتى حضرت معاذ رضي الله تعالى عنه ديمشدر كه ايكي مسلم بر رينه ملاقات ايلد كدرنده هر بري آخرك
يوزينه تبسم ايدرك اللري عبه اخذ ايليه ز اغا جارك قوري ببرافلري دو كولدبيكي كي ذنوبري
دو كيلور (بعضيلر ديمشكه بشاشت وجهه مروت وسخايه دلالت ايدر اغا جارك چيچكاري
ميوه به دلالت ايلديكي كي (وسنت وآداب مصاحبندن بري مجلسنده معتد كيمه ز اولديغي
زمان هر بريني كلامده حصه دار ايدوب كلامي برينه تخلص ايلما مكددر واصاغري اكار اوزدنه
تقديم وايتار ايلما مكددر ز را صاغرا كار اوزدنه تقديم وترجيح اولتماز انجق اوج محله تقديم اولتور
بري كيمه زده سبر وسفر اولندقد ايكچي صودن كذار اولندقد اوججعي خيله يعني سوازي به
مواجهه اولندقد (حضرت علي رضي الله تعالى عنه ديمشكه بر كيمه محب صادق اولماز
صديقي اوج شيد حياه ومحافظه ايلمنجه بري حال نكبنده ايكچي حال غيبنده اوججعي حال
وفاتنده (صاحب مستطرف زمانه مرك وفادار بكنوبده كندولنده مصافات اولماز
اخواترك حال رينه مطابق آناري بيان ايدم ديوب ديركه (وهب بن وردی ديمشكه اتی ستمه
مقداري ناس ايله مصاحبتده بر مقتضاي بشريت وقوع بولان زلات وسقطاتي عفو وصفح
وعيوبني ستر ايدر بدوسته مصادف ايلدم (حضرت علي رضي الله تعالى عنه
واكرم الله وجهه دن مرويدر كه غدر وخيانت ناسده طباع ثابته اولنجه هر كه اعتماد بجزدر

(بعضی کجبه دن دوست و صریفدن سوال اولندقدده مسعاسی بوق براسم موضوع و حیوان غیر موجود در دیو جواب و برمشدر) ابوالدرداء رضی الله تعالی عنه دیمشکه عصر ساقیده ناس دیکنی بوق کل ایدی فی زمانه کلی بوق دیکندر (جعفر صادق رضی الله تعالی عنه بعض اخوانه دیمشکه ناس ایله خلطه و معارفه بی ثقیل و سنی یلتاری اوندرفعه سنی قبل اگر بوز قدر صديق و دوستك وار ايسه طغيان طغوز بی طرح ایله وینه پریدن حذر اوزره اول (بعض ولاته نه قدر دوستك واردر دیوسوال اولندقدده اما حال اقبال و ولائیده کثیر و وفرایدی لیکن حال عزل و تنگیده بر دوستم بوقدر دیوب شویبی اوفومش * اناس اخوان من دامت له النعم * قالوبل للحران زلت به القنم * مالی ناسك جله سی دوست و قرینداشلردر نعل و جواه دائم ویا فی اولد قجه حیف شول کشی به در که اکا زوال نعمه زلل قدم واقع اوله (وزرای دولت عباسیه دن علی ابن عبسی شیوه روز کار اوزره منکوب اولدقدده ولایت و حال اقبالیده مؤانسه و مؤالغه ایلدکلری اصحاب و احبابی باندن متفرق و منتشر اولورل وقتا که بنه اقبای وزارت ایله اقبال عودتده تجمع و هجوم ایلدکلریده * ما الناس الا مع الدنيا و صاحبها * فكلما انقلب يوما به انقلبوا * يعظمون حال الدنيا فان وثبت * يوما عليه بما لا يتهي ونبوا * قطعه سنی انشاد ائمشدر که مالی ناس اولدی انجی دنیا و صاحبیه برابر اولدیلر دنیا برکون بندن منقلب اولوب دونسه انلرده منقلب اولورل و دنیا به مصاحب و مقارن اولان کشی به تعظیم و توقیر ایدرل برکون دنیا انلرک قصد و اشتغالای اولدیفنی اوزره صحرایوب فرار ایله انلرده صحرار و فرار ایدرل و عدم وفاء ابناء زمانده بعضیلر دخی * فما اکثر الاصحاب حين تعدهم * و لکنهم فی الثانیات قليل * یعنی نظم ائمشکدر مالی اقبال زمانده تعداد ایلدیک اصحاب و احباب نه عجب کثیر و وفرا اولور لیکن مصائب و نوائب قشده قليل و اندکدر (و بعض اصحاب تجربه یعنی بخیزی دخی صديق فی الله درجه عدمده اولماسی افاده ده * اياك تغزو و تخدعك بارقة * من ذی خداع یری بشر و الطافا * فلو قلت جيع الارض فاطمة * و سرت فی الارض اوساطا و اطرافا * لم تلق فيها صديقا صادقا ايدا * و لا اخا يذل الانصاف انصافا * شهرینی شعر صدرار سامناطه پذیر نظم ائمشدر مالی دقت اشتغال ظاهرا بشارت و الطافله کور بلان خيله کارلر نو خدعه سنه زلهار مغرور اولمه یعنی ناس دوست کور بنور سه ده و طابوقدر اگر علی فرض روی زمینک اوساط و اطراف یعنی هرجائی ثقیب ایلسک بر صديق صادق و بار موافق و نیمه انصافی یله یذل ایدراخ و برادره ملاقی اوله مرسن دیمکدر یعنی محب صادق اندر دیمکدر استر (و بعضیلر دخی * وکل خلیل ايس فی الله وده * فانی به فی وده غیر وائی * مالی هر دوست که انک محبتی فی الله اولیه بن انک محبت و مودتده اعتماد ایدیمی دکم دیمکدر * و قبل علی الانسان ان لا یصحب الا من له دين و تقوى فان المحبة فی الله تنفع فی الدنيا و الآخرة * یعنی انسانه دیانت و تقوایی اولان ذواتی استصحاب و انکله الفت و صحبت و اجندر زرا اهل تقوا به مقارنت هه اولور و لله اولان محبت ايسه دنیا و آخرتده انسانه منفعت و برکلامی برکالاق سوز اولورق مقول قولدر (واشومعاده بعضیلری * وکل محبة فی الله تینی * علی الخالین من فرح و ضیق * وکل محبة قیاسوا * فكلما خلفا فی لهب الحریق * قطعه سن کوزل دیمشدر که مفهومی هر محبت که فی الله اوله فرح و ضیق حاللریده باقی قالور و هر محبت که فی الله اولیه جریق علونده خصبر کی محو اولور دیمکدر (صاحب المستطرف اشبو قطعه به تقریر ایدر که کشی به یعنی مرد عاقله واجب اولان اشرار و فرار ایله معاشرت و الفت و مصاحبتدن محبت و سیرتی ناس یننده قیبح و دوستلغی صوری اولنلر ایله عدم الفتد زرا حق تعالی * الاخلاء یومئذ بعضهم لبعض عدو

الائتمین * و دخی * و ما من دایم فی الارض و لا طار یطیر یحتاجه الا اثم امثالکم * یومر مشدر که نص اول متنی دن عبارت اولان دوست آخرتده دخی یعنی اولدیفنی و نص ثانی اخلاق حیده سی اولیان اشخاص اخلاق ذمیمه ده بهایمه مماثل اولدیفنی ناطقدن و فی الحقیقه بشر نیجه بحکمته سبحانه بر انسانیده بهام خویندن بر خوی بولنور و لهذا اخلاق ناس مختلفه بولنور ایدی اگر اخلاق حیده ده جاهل طبیعتلریده غلیظ و بدینده قویکه صفات مذکوره سندن ناشی حقد و حسدندن امنیت اولنمیان بر کیمه بی کوردیککده انی عالم نمورینه یعنی قیلان جنسه الخاق ایله زرا عرب الیریا بومقوله * اجهل من نمر * دیرل و شریدن قورق (و اعراض ناسه زیاده هجوم ایدن شخصی کوردیککده انی جنس کلبه الخاق ایت زرا کلبک دأب و طبیعتی جفا واذی ایتیلر جفا واذی ایتکدر ایدی سنده اکا کلبه اولان معامله ایله معامله ایت یعنی کوبک اوردکده عوعوینه باقیوب کیدوب و ترک المایسین اشته او ایت مشربنده اولان بدکوبه دخی جواب و بر محبوب صاوش (و اگر مخالفت اوزره مجبول اولان یعنی لادیدیککده نعم و نعم دیدیککده لا دین انسان فی کورر ايسک سن انی عالم ناهقه یعنی جنس جاره الخاق ایله زرا اشک جوش دبر ايسک اشرو داح دبر ايسک طور و الحال که انتفاعی یعنی بولک طاشتیق و سازا و مقوله شیلرده قوللغاسی دخی درکاردر اشته اوله مزاجده اولان انسان دخی بشر اولوب به مزاجی ککوزه دیله رک استخدام اولنور ناسک اموال و ارواحلرینه هجوم ایدر انسانی ککوردیککده انی ارسلان جنسه الخاق ایدوب اسددن حذرک کی اندن دخی حذر ایله و بر انسا ن خبث قورقانی و اودک یعنی حبله کار اوله انی دلکولر جنسه الخاق ایله (و ناس میاتنده نیمه یعنی قو غیجیلن ایله کزوب احباب یننه افتراق و عداوت دوشوره انی سن ظربان جنسه الخاق ایله حتی عرب العربا بر جاعتک اراسه شقاق و تفرقه دوشدکده * مشی ینهم ظربان فخر قوا * دیو ضرب مثل ایتشدر در مفهوم مثل ینلریده ظربان کزیمکله تفرق ایلدیلر و طاعلیدر دیمکدر (قلت) صاحب المستطرف ضرب مثل مذکور یازوب و ظربان برکوجک دویه در دیمشدر اکن و انقولیدمظربان ظانک قتی و رانک کسر یله قطران و ذی اوزره کدی به بکرز بدقو قولور جا نوردر و اعتقاد عرب اوزره ظربان بر ثوبه ینلنسه رایحه سی کتر و مٹاده * فسايتنا الظربان * دیرل که مفهومی مایتمزه ظربان ینلندی دیمکدر و بو مثل بریدن انقطاع کلی ایله منقطع اولدقلریده ایرا د ایدرل مآلنده غرر در و جانورمر قوم صب دیکلری حیوانکه کلدرر بووه سنه کلوب و در برینی دلکنه و یروب شرطه لنور بوی خیشنه کلر طاقت کتوره میوب طشره او غرادیبی کی طوئوب اکل ایدر اولدیفنی بعض محاضراتده یازلشدر علم و حکمت و معارف استماع یعنی کالات اکسابنه میل ایتز و مجالس و مدارس علمادن نفرت و اخبار اهل دنیا وهوی ایله الفت ایدر بر شخص انسان کوردیککده انی سن جنس خنافسه الخاق ایله زرا خنفسا یعنی نجاست بوجکی سوه رک عذرات و فاذورات بیرون نجاسات ایله مجالسه بی سور و بوی مسک وکل دن قاجوب حتی اوزرینه مسک وورد آبلدقدده هلاک اولور (و بر شخص قاریلر کی دایمانفسی تربین والبسه فاخره تلبس ایدوب یا قشیدی دیو اوزرینه بقرائی طابوس جنسه الخاق ایله (و حقدو کین صاحبی اولوب هفوات و قصور و سقطاتی عفو و نسیان ایتیبوب ملت مدیده دنیسکره مجازات ایله اجرا ایده نی کورر و مبتلا اولور ايسک انی سن دوه جنسه الخاق ایله حتی بین العرب * احقد من الجمل * قوی زیاده سیله حقدو کینی اولان کجبه ده ضرب مثلدر و بومقوله یعنی حقوقده تقریردن اجتناب لازمدر و ترجمه مرثیه ده یوراده (مظنه) کرام و اهل الله فحامدن بعضیلری کمال تصفیله لیدن صفات غایله سیله

هر برانسانی مشاهده ایلدکری استماع اولمشدر کلامی سکورلشد که مقصود اهل الله
 حضراتی انسانی صفات غالبه زینله یعنی قننی حیوانک طبعی انسانیه راسخه اینسه اقی اول
 حیوانک صورتند کوردکری مناقب ایشانده کورلشدردیمکدر و بویه درو الحاق احق ان بیع
 (صاحب المستطرفک اشو نمیشدی بسطند نصکره دیر که اشو اسلوب اوزره اهل مافل
 ودانایه لازم اولان اشرار ناس و اهل قدر و خبائندن و وفاسر زدن تحرز واجتناب الیمکدر
 اگر اجتناب و احتیاط اوزره متبصرانه حرکت اولنور اینسه مکاید خلقتدن امین اولغله قلب
 و وجودی استراحتده اولور والله تعالی اعمل و منه انتوفیق (صاحب المستطرف اما زیارت
 واستدعای یعنی بین الاحباب واقع اولان زیارت خالصه و زیارتی مستدعی دعوتیه مسامح و اورد که
 (رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلم) افندیمن اشو حدیث قدسیده (یقول الله تعالی
 وجبت محبتی للتحابین فی المتبازلین فی المتزاورین فی الیوم الموعود اظلم فی ظلی یوم لا ینظر
 الا ظلی) پیورمشدر (وینه رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلم) افندیمن (من عاده مر یضا
 اوزار اخانادی مناد ان طبت وطاب ممشاک ونبوات من الجنة منزلا) پیوردی دیدی
 مال حدیث شریف بر کیمسه بر مر یضی عیاده یا خود بر مؤمن قرنداشنی فی الله زیارت ایلده
 قبل باری متعالی دن بر منادی سنده طیب اولدک و سنک مشی و حرکتکده طیب اولدی
 و جتنده منزلی اعداد و احضار ایلدک دیوندا ایدر (قلت) اشو خبرل جامع صغیره
 سکور لمادی و برده بالاده اشارتی یکدی یکی سبب اوزره اشو زیارت و دعوتک دخی مذهب
 خفیده مسئله می نه در کتب فقهیه خفیه نک استحضار و حفظ و اباحه منه مراجمت
 لازمدر * الحجة شجرة اصلها الزیارة * قول اسلاف کرامدر که مالی (ع * محبت
 بر شجر در که زیارت یعنی اولمشدر * مصرعته درج اولندی و اشو معنای بر شاعر بلایع * زهرن
 محب و لو شطت بک الدار * و حال من دونها حجب و استار * لا یمنعک بعد من زیارت * ان
 المحب لمن یهواه زوار * قطعه سن دیمشدر که مالی سودیککی خاله سی اوزاق مینانه یو بجه ستره
 حلول ایش ایلده یه زیارت قبل اگر محب ایلک اوزاقق سنی زیارت بارکدن منع ایتمز زرا
 محب سودیککی زیاده سبله زیارت ایدیمشدر دیمکدر لکن زیارتک شرطی متعاقبا اولوب فاصله لی
 اولمشدر که رسول اکرم صلی الله تعالی علیه و سلم (زرعبا نزد دحبا) پیورمشدر (قلت) اشو
 حدیث شریفی مناوی مؤمن قرنداشکی وقتا بعد وقت زیارت ایدوب هر کون زیارتده ملازمت
 ایلدنا که سکا محبتی زیاده اوله دیو شرح ایلش و هر کون زیارت حرمنی کیدر معنانه دخی اشارت
 قشدر و افتده بر کون آشری اولان شیشه و علی قول هفته ده بر کون اولان شیشه غب دیر
 (و شاعر دخی بومعنا بی * علیک باقلال الزیارة انها * اذا کثرت صارت علی العجز مسلکا *
 * الم تر ان القیث یسأم دائما * و یسئل بالایدی اذا هو امسکا * قطعه سنده ارسال منزل
 طریقه کوزل درج و افاده ایلشد که مقادی سنک اوزر بکه یاری از اتقی لازمدر زرا جوعالده
 فرقت یولند و اوردندرت اوزره زیارتک عزت ایدوکنه بارانک مشهود اولان شوحالی دلیدر که
 دائما یخندده ملول و ثقیل اولور و اگر امساک اولوب با غریبه رفیعیدر ایلده سوال اولنور یعنی یا غسون
 و کاسون دیو استسقا دعا لی اوقشور دیمکدر * الاکثار من الزیارة عمل و الاخلال منها محمل *
 کلمات حکمت سمات قدما دندر که سکرت زیارت بادی ملال و اخلال دخی محمل رعایت محب
 خالص البالدردیمکدر (و انقطاع زیارتیه تعریضا بردوست بردوسته یازمش اولدی یعنی یتدر
 * اذا ما تقاطعنا و نحن ببلدة * فما فضل قرب الدار من اعلی البعد * فقیرک نظما ترجمه
 می ترجمه سیدر * تلاقی بر طرف کنی بلده من بر اولسه ده جانا * اولور می هیچ قربک دوری دار اوزره

رجائی * و بر شاعر عربک بیت تحسیر و شوق غمیدر * قد انا من آل سعدی رسول *
 * حیدا ما یقول لی و اقول * مالی سعدی نام محبوبه خانه داندن یعنی معشوقم جانبندن بر ینام
 آوزرود ایدوب او بکا بن آکا نه کوزل سوزل دیدی یعنی او یارمک تحسیرندن و ین حال شوق
 اشتمالندن محبت ایدوب بر سرور اولدم دیمکدر (و شاعر عرب آخر دخی یار یله عدم ملاقاتدن
 شکایتده و زیارت خالصه دوسته منحصردر و محبت اولنجیه قوری زیارت عیشدر مألده * ازور
 یونالاصقات بیتها * و قلبی بالیت الذی لا ازوره * یعنی کوزل دیمشدر که معشوقی
 معشوقه مک یتنه بیتک یتلری و اوطه لری زیارت ایدرم و الحال که قلم زیارت ایتدیکم یتنه
 یعنی محبوبه مک اوطه سنده در دیمکدر (منقولدر که محمد بن یزید الملهبی مستعین خلیفه بی
 زیارت یعنی عرض اهل خیمنده اولوب مجرد خالصا خاکبای خلیفه ایلده تشرف قصیده
 حضورینه رخسوده ایتدکده عبودیتندن محظوظ اولوب ایکبوز بیک درهم سیمین ایلده
 بر مضاطعه جسمه احسان ایلدکده * و خصصنی زیارة ابقیتک * مجدا علی طول الزمان
 مؤثلا * و قضیت دینی و هودین وافر * لم یقضه مع جوده المتوکل * قطعه سنی نفضله
 تقدیم ایشدر که مالی ای خلیفه اکرم و اعظم زیارت خالصه سبیله بنی احسانا که مخصوص
 پیوردک او یله احسانا که مدت مدیده بکا محمد مستحکم ابرار و ابقا ایلدی زیارتیم وافر اولوب جود
 مشهور یله یله جنتکان متوکل خلیفه مک قضایه موفق اولمادی دینی قضا پیوردک و و امدن
 قورناردیمکدن باشقه فضله سبله کامران اولدم دیمکدر (قلت) ایضا مستعین بالله آل عباسدن
 اونجی خلیفه اولان متوکل علی الله خلیفه نک برادره هیزی اون ایکنجی خلیفه در سال هجری نک
 ایکبوز ایکبسی رمضان اولنده وفات ایدوب برینه بلغادن المعز بالله ابن المتوکل خلیفه اولمشدر
 و ذکر اولان محمد خاندان وزراء امیه دندر و بعض حکما دیدیلر که * خیر الامور اوسطها * مصداقجه
 زیارتده اکثرده ایتملور و نک ایلده اخلاصه ایتملور و اکثر زیارت ملائت ابرار ایدر و ترکی دخی خللی
 ابرار ایدر (بر حکیمه فنی و فدی یعنی ایلمچی مطلق بی ثور دیو سوال اولدقده جال و عقل صاحبی
 اولان دیمشدر (بعض حکما دخی بر حاجت تسویه سبجون بر محله بر کیمسه کوندر مک مقتضی اولدقده
 اسمی و وجهی کوزل آدمی بی انتخاب ایدک دیمشدر (حضرت لقمان فرزندینه وصیتده جاهل
 و احق کیمسه بی سفارت ایلده ارسال ایلده اگر یومقوله بی یولمز ایلک نفسکی رسول قبل یعنی ایشکی
 بالذات سن کور پیورمشدر (بعضیلمر ایلمچی حقهده * اذا ابطل الرسول فقل نجاح * و لا تفرح اذا عجل
 الرسول * دیمشدر که مالی بر محله ارسال اولان سفیر بطاقت ایلوب عجله عودت ایلدیکی وقتده
 ایش یتشدردی لکن سفیر جابوق دوزمه فرحیاب اوله دیمکدر که باس ایلده دوندیکنه علامتدر

باب الخامس والعشرون

وفیه فصلان الاول فی الشفقة علی الخلق والرحمة بهم * اشو یکرمی بشی باب مخلوق خدایه
 شفقت و رأفت و رحمت و اناره شفاعتک فضل و بوز و شغلک ینلرینی اصلاح یاننده او اوب و یو بادی دخی
 ابکی فصلی مشتملدر * فصل اول * مخلوق خدایه شفقت و اناره رأفت و مر حمت
 یاننده (قال الله سبحانه و تعالی * لقد جاءکم رسول من انفسکم عزیز علیه ما عنتم حریص علیکم
 بالمؤمنین رؤوف رحیم) اشو آیت کریمه اولان رؤوف رحیم که عباد الله ایتند * اشرف طوائف
 اولان عربک اشرف قبائلندن اولوب عنت و عداوت مشرکین بر کین مشقت شدید سی اوزرینه
 ایمان و اهتدایرینه حریم و عامه یه مبعوث اولان پیغمبر صلی الله تعالی علیه و سلم افندیمنک
 شاننده حق تعالیانک ازال پیوردقاری و صفیدر که ترجمه نیانده جیع مؤمنلره رأفتلو و رحمتلو

دبو تغیر اولمشدر نفس فانك قبحه اشرف ديمكدر وفانك قبحه نفسك جعفر بن جعفر كزندن ديمكدر
ايكسدي دخی قرأشدر (ووصف الله نفسه لعناد مال أفة والرحمة فقال) ان الله بالناس لرؤف رحيم
وقال تعالى (الحمد لله رب العالمين الرحمن الرحيم) كتاب حق تعالى ونقدس عباده روف ورحيم
اوله سيله ذات مقدسني نص شريفه كورل منطوقه ترجمه توصيف يورمشدر (صاحب مستطرف
دبر كه مفسر ونديدلر رجن اسم رفيعقدر يعني من حقي باخلاقه كه عفوا واطف وكرم وشفقت واحسانه
ومخلوق اوزر يته اولان حمله دلالت ايدز ورحيم اسمي دخی رجن كيدر (و بعضيلر رجن دنياه
يعني دنياه كافه مخلوقه مخصوص اولوب ورحيم آخرته يعني مؤمننه مختصدر ديدلر) ابو يعلى ايله
طبرائينك انس بن مالك رضي الله تعالى عنهن تخریج وروايتلر اوزره رسول الله صلى الله تعالى
عليه وسلم (والذي نفسي بيده لا يوضع الله الرحمة الا على رحيم قلنا يا رسول الله كلنا رحيم قال
لبس الذي يرحم نفسه واهله خاصة ولكن الذي يرحم المسلمين) اشبو روايتك مفادى حق تعاليتك
رحمتي جانب اولان مرحمت بالكرز نفسه واهله شامه اولوب بلكه كافه مسلميه شمولي اولاندر
ديمكدر (وعن جرير بن عبد الله رضي الله تعالى عنه ان النبي صلى الله تعالى عليه وسلم قال (ارجوا
ترجوا واغفروا يغفر لكم) (قلت) لكن جامع صغيره عبد الله بن عمرو روايتله (ارجوا
ترجوا واغفروا يغفر لكم وبل لا فاع القول وبل للمصرين على ما فعلوا وهم يعلمون) مضبوطدر
وشارحي مناوي دخی رحمت مخلوقاته شمولي اولان صفات الهيه دن اولغله شرع شريف اول
صفتي هر شيد و مندوب قبلدي وحق تعالى حب منوب بسيله اسماء و صفاته مجيد و اسماء
حسناسندن بزي دخی غفوردر انكله تخلق ايدني سور واندن راضي او اور بوصورنده مرحمت
وعفو ايدنلر حق تعالى ونقدس دخی مرحمت ومغفرت ايدز امر شارحي دكليب ادب شرعه
تادب ايتيلر و كاهلر يته مداومت ايدوب ايشلكلري ايش كاه اولديني يته رك مصر اولوب
توبه واستغفار ايتيلر شدت هلاك واردر واصرار فيج اوزره بالاستغفار اقامدر دبو شرح
ايشدر (وعن ابى بكر رضي الله تعالى عنه قال قال رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم قال الله
عز وجل (ان كنتم تريدون رحتي فارحوا خلقي) رواه محمد بن عدي في كتاب الكامل (صاحب
مستطرف بو حديث قدسي في تخرير ايشدر مرحمته ترضيب ايدز (امام طبراني شعبين واندره
نعمان بن بشير دن تخریج وروايت ايشلكلري اوزره رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم افنديز
(مثل المؤمنين في ترحمهم وتواددهم وتواصلهم كمثل الجسد اذا اشتكى عضومه نداعى له
سائر الجسد بالحمى والسهر) يورمشدر كه مفهومي شارح الجامع الصغير مولانا مناوي افاده سنجيم
كامل الايمان اولان مؤمنلر بر بر يني تعب وراحتده محبت وراحه وعاطفته نظيرتي يعني وصف
وحاللري جميع اعضائك جسد واحد و نسبي نظيرنده در كه اكبر اعضادن بزي مريض اوله
سائر اعضا اول مريض اولان عضوه ترك نوم و حيران اولغده نداعى ايدز يعني مرض
آلود اولوب المزلدن او بويه منزل وفقدان نومله حيران اولورلر ديمكدر كه مفادى انسانك بعض
جسدی تالم ايلدكه او الم جميع يته سر ايت ايتديكي كي مؤمنون دخی نفس واحد كيدر
ايتندن بر يته بر مضيت اصابت ايلدكه جله سي معنوم اولوب ازاله نصيبي قصد ايدلر
ديمكدر كه خبر صورنده امر در يعني مؤمنلر بر ينيك دفع مصيبتة سعي ايتسونلر دبو امر در
اشبو حديث جامع صغيره مستند امام اخده مستنددر (طبراني حضرت تار ينيك زو يمانده تخر
عالم صلى الله تعالى عليه وسلم افنديز بو حديث شريفدن سوال ايلديكده دست انجاساز
يوسلري ايله اوج دفعه صحیحدر دبو اشارت شريفه ز يني مشاهده المجلس اود يني صاحب
المستطرف تخر ايدز (وعن ابن مسعود رضي الله تعالى عنه عن النبي صلى الله تعالى عليه وسلم

من مسح على رأس يمين فان له بكل شعرة عمر على يده نور يوم القيمة) ابن مسعود رضي الله تعالى
عنك روايتي اوزره رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم افنديز يورمشدر كه بر كيمه بر ينيك
شفقت والتفات قصديه باشتي مسيح ايلسه حق سبحانه وتعالى انك الى التندن هر ورايدن هر بر قبل
مقداري يوم قيامته نور خلق ايلز ما لندمدر (امير المؤمنين حضرت عمر رضي الله تعالى عنه بر كون
ظهيرزي اوزر يته يانوب صيلري كو كسته جيقوب اويتارلر ايكين واليرندن بزي حضور يته
دخول وشار اليه يوحالت اوزر يته كور نجه وفار خلاقه باقشدر خفتد ر ملاحظه سيله
بوطور ز يني انكار ايلدكه حضرت فاروق رضي الله تعالى عنه اول والي يه خطاب ايدوب
اهل و اولادكه معامله كنه صورنده دبو استفسار ايدز عامل دخی خانه مه دخولده ناطقار
ضامت وساكت اولورلر ديديككي كي * فاعزل فانك لا ترفق باهلك ووندك فكيف ترفق بامة محمد
صلى الله تعالى عليه وسلم * يعني معزول اول ز يزا سن اهل و ولد يكه رفق و شفقت ايلز سن
نه كيفيته امت محمد صلى الله تعالى عليه وسلم رفق و شفقت ايدز سن يوروب منصبتدن
عزل ايلديلر (في الفصل الثاني) اشبو فصل ثاني شفاعت واصلاح ذات اليتك
فضيلت ونوابي و منافع وفوائد يياند در (قال الله سبحانه وتعالى) من بشفع شفاعه
حسنه يكن له نصيب منها ومن بشفع شفاعه سيئه يكن له كفل منها وكان الله على كل شي مقبلا
اشبو آيت ترجمه تيلانده يان اولنديني تفصيلك ما لجه بر كيمه بر مسلك حقني رعايت وياضري يني
دفع ويا اسكا جلب شفقت ضمنت و شفاعت واشبو حسنه زدن قنهي ايسه انكله وجه
كريم حق و رضاي مولاي اراده ايلديكي حالده يعني خالصا شفاعت حسنه ايد او شفاعتي
ايدنه اندن نصيب يعني ثواب واردر و خبره سبب اولان خبري ايشلبان كيدر وسيله اولان دعا
دخی شفاعت حسنه دندر و بر كيمه كه حقوق حق و باحقوقي عباد دن بر شبي منع و بالجله
فعلي حرام اولان شبي ايشلك سبيلري ضمنت و شفاعت سبيله ايد اكا او سبيله و بالنسبه
ساوي نصيب واردر وسيله شريله دعا دخی شفاعت سبيله دندر و دخی الله تعالى هر شي اوزره
ازلا و ابد اقدر و مجاز بدر ديمكدر (مقيت شاهد ويا حفيظ ويا هر ذي روجه قوش اير كورر
معاليله دخی تفسير اولمشدر و فقا الله تعالى بالشفاعه الحسنه و عصمان الشفاعه السيئه) وقال
رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم (ان الله تعالى يسأل العبد عن جاهه كاي سألته عن عمره فيقول
جهلنتك جاهاهم هل نصرت به مظلوما او قمت به ظالما واعنت به مكروبا) مال حديث شريف
الله تعالى روز جزا ده قوله احسان ايلديكي جاه و منصبتدن عيلدن سوال ايلديكي كي سوال
ايدوب اي قولم سكا نياده جاه و منصب اعطاسيله نفوذ و ردم او منصب ايله فذلومد اعانه باخود
ظالمه قهر و غلبه و يا مكروب و محزون و اعانه ايلدكي يورر (قلنا) حضرت علام الغيوك
عن شانه استفهامي اهل محشر و ملائكه يياند حال و شان ظاهر و هو يدا اولغله از ان حكمتي يوردر
بوقسه حقيقت استفهام حق باري تعالاده منصور دكلدر فليحفظ و بندو خصوصده (افضل
الصدق ان تعين مجاهك من لاجاه له) حديث شريف و اورد اولمشدر كه مفادى اهل جاهي ذي جاه
اوليانه يعني عجز به و زير دستانه اعانه ده ترغيدر كه اعانه مذ كوره افضل صدقه اولديني
ناطفدر معنای شريفی صدقتك افضل نائل اولديكك جاه و منصب ايله ذوی جا اوليان
عجز به اعانه ايلدكه ديمكدر (ابو برد و ابو موسى الاشعري رضي الله تعالى عنهن تخریج
وروايت ايلديكي اوزره رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم افنديز (اذا جاءني طالب حاجه
فاشفعوا له لكي توجروا و يقضي الله على لسان نبيه ماشاء) يورمشدر كه مالي طالب حاجت بكا
كلديكي زمانده همان سبب شفاعت ايتك تا كه شفاعتكر همچون ماجور و شاب اوله سكر و الحال كه

الله تعالی بیستک لسانی اوزره اراده علیه سی تعلق ایلدیک شیری قضا و ایضاً ایدردیکدر
 (سمره بن جندب رضی الله تعالی عندهن مرویدرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم
 افتدیز (افضل الصدقة صدقة اللسان) یعنی صدقه ک افطی لسان الیه اولاندیوردرقلند
 (قبل یارسول الله وما صدقة اللسان) صدقة لسان ندر یارسول الله دیو سوال اولندقد (قال
 الشفاعة تفک بها الاسیر وتحقق بها الدم وتجربها المعروف الى الخیک وتدفع عنه کریهته)
 یوردریلعنی شفاعتدر که انک سبیلله اسیر اطلاق و احقاق و دم حایه و وفایه و وثمن قرنداشکه
 ابلک واحسان اولوب و اندن امر کریمه دفع و منع اولور بو حدیثی طبرانی مکارمده روایت
 ایشدر (حضرت علی بن ابی طالب رضی الله تعالی عنه) (الشفع جناح الصالح) یورمشدر یعنی
 شفیع طالب حاجتک قنادیدردیکدر که طالبی طبره تشبه یوروب طبر دلدیک یه قنادینک
 اعانه سبله واصل اولدیغی کبی طالب دخی شفیعک شفاعتله نائل امل اولور (برکجه بعض ولانک
 حضور رینه واروب خلق غیرک یعنی شفیعک واسطه سبله سزه توسل ایدوب احسانکره نائل
 اولدقلند اول غیره شکر ایدرل بن بالذات توسل ایلرکه احسانکره مظهر اولدبغده
 شکر سزه حصر ایدوب آره یه دیگر کبروب شکر ایا ایتیم دیدکده والی مشارالیه بمنون
 اولوب مصلحتی رؤیت ایشدر (اسمه صدقه در که اشته بو بر حسن افاده و خطابت بلغده در که
 لطافتی آشکار در انکار اولماز و انصافی اولنلرزدند و جبر قبوله بکر (محکدر منصور خلیفه
 بنی اسماعیلن محمد بن جعفر بن عبدالله بن عباس فصیح و بلیغ اولغله حسن محاده و محبتندن
 بمنون ایدی ناس نزد خلیفه ده قدر بنی مشاهده ایلدکلرندن دایما بایته هجوم ایدوب خلیفه به
 حواجیلرند شفیع ایدرل ایدی و اولدخی اصحاب مروتن اولغله بر احدی ردایتوبید اتمام صالح خلقی
 رجا ایدر ایدی لکن اشبو کثرت شفاعتی خلیفه به کران کلکله بر مدت محمد بن جعفری حضور رینه
 کتور تمیوب خانه سنده اوطور عیش ایدده فراغه طبایه محبوب و زراستدن ریعی دعوتنه شویله
 و بویله سویله دیو کوندردی اولدخی واروب جناب خلافتاب وضع سابقه کزی عفو ایلدی من بعد
 عرض شفاعتله ثقلت بخش اولماکر اراده خلیفه در دیوب اولدخی تعهدایله قانوب کلورکن
 بولده قریبیلردن بر طاقم ذوات اوکی کد بروب افتدم اشبو عرضها الریمزی حضور
 خلیفه به تقدیم ایلده دیو نیساز ایلدکلرند قضیه بنی نقل ایلده بن اومقوله شیدن ممنوع دیو اعتذار
 ایش ایدده قبول اولنوب ابرام ایدیلر مقتضای شیخه مروی اوزره قویغه قویک دیوب
 و بو وجهله الوب خلیفه ک شهر بغداد ناظر بنا ایلدکلری خضرا نام قصرده حضور رینه
 واردی وقتا که خلیفه کوردکده باباششت وجه کینه سبله خطاب ایلده * با ابا عبد الله امانی
 الی حسنهما * یعنی شومدینه ک و باخجندک حسننی کوردیمسن دیدکده * فقال یا امیر المؤمنین بارک الله لک
 فیما اتاک و هناک با تمام نعمته علیک فیما اعطاک فابنت العرب فی دولة الاسلام ولا الهجم فی سالف
 الزمان احسن ولا احسن من مدینتک و لکن سمیجتها فی صنی خصله * یعنی ای امیر المؤمنین باری
 تعالی سکا اعطای ایلدیک نعمتک بقاسیله مبارک ایلسون دولت اسلامیه ده حرب و زمان سابقده
 عجم بویله بر احسن و احسن مدینه و شهر بنا ایدیلر لکن بر خصلت اتی کوزیمه فیج کوستردی
 دیدی * فقال و ما هی * خلیفه ندر اول خصلت دیدکده * قال لیس فیها ضیعه * اول
 خصلت انده چفتاک اولماقدر دیو ضمن کنندویه چفتاک استدکده * قسم و قال قد حستها
 فی عینک ثلاث ضیاع قد اقطعتها * خلیفه مراد بنی الکلوب تبسم و سکا مقاطعه اوله رق
 احسان ایدیکیم اوج قطعه چفتاک مدینه می کوزیکه کوزل ایلدی دیوب اوج چفتاک
 بخش ایلدکده * فقال انت والله یا امیر المؤمنین شریف الموارد کرم المصادر فجعل الله باقی

عرك اکثر من ماضیه * دیدی یعنی بن خدایه قسم ایدرکه ای امیر المؤمنین سن موردنم و مصدر
 کرمسن باری تعالی باقی اعمار بکی بکشدن افزون ایلسون دیو د عا ونا ایدوب احسانه
 قدر مجلس خاص خلیفه ده انسا انس صحبت ایدوب بعده بالاستیذان قانوب خانه سنده
 کیدرکن نزد خلیفه ده ذکر اولنلر رقعملری قویندن بر تقریب ایلده دوشوروب * وارجع
 خانات خاسرات * یعنی ای رقعملر خائب و خاسر اولدیفکر خالده بر بکره کیدک دیو بر دن
 دوشوروب بنه قوینه صوفدقدده خلیفه اشبو رقعملرک خبر بنی اوزرکده اولان نعمت حقیقون
 یان ایلده دیو ابرام ایلدکده قضیه بنی نقل ایلدیک خلیفه * ثبت یا ابن معاذ الخیر الا کرم * یعنی
 ای خاندان خیر انجی کرم کتوردک دیو بمنون اولوب عبدالله بن معاویه بن عبدالله بن جعفرک
 * لسانا و ان احسانا کرم * یوما علی الاحساب شکل * بنی کا کانت اوائلک * بنی و نفعل
 مثل ما فعلوا * قولیه نائل ایلدیکه مالی برنسب و حسابیمز هر نقدر کریم ایدده اکا اعتماد
 ایتیر یعنی حسبه فخرایله اکتفا ایتیموز بر اوائلده آبا و اجدادیمز عالمک کواکبی جود و احسانلر به
 باید قلیرینه و آثار خیر به رینه اقتدا ایدوب بذل و احسان ایدره رز دیمکدر محمد بن جعفر
 حضور خلیفه ده هم بن مسرور و هم خلقی مستغرق بحور حور ایدره رک بیقیدم دیمشدر
 رجعه الله تعالی (برکجه یحیی بن خالد بر می به بر عرضحال صونوب ایچده * شفیع الیک الله
 لاشی غیره * و لبس الی رد الشفع سبل * یعنی یاز دیکه معناسی بنم سکا شفیع انجی الله
 ذوالجلالدر الله تعالی دن غیری شفیع بو قدر حال بوکه بویله شفیع رد و دفعه طریق بو قدر
 دیمکدر یحیی بن خالد اول کیمه به هر کون سربانی دیو انخانه سنده کلک اوزره امر ایدوب
 هر صباح یک درهم کومش و بر ایدی وقتا که اونوز کون ملازمت ایدوب بلیغ اونوز یک
 درهمه واردقدده اول کیمه هم کسب غناوهم حیایدوب کندی بچای صاحب السخاء قسم
 ایدوب مدت عمریمز ده کلش اولیدی مبلغی کسز ایدم یورمشدر رجعه الله تعالی رجعه
 واسعه) بعض ذوی الحساجه دخی * تشفع بالنی فکل عبد * یجاز اذا تشفع بالنی * یتله
 توسل ایلددر که مفهومی نی علیه الصلاة والسلام افتدیز ایلده تشفع و توسل قیلکه هر بقول
 بنی ذیشان ایلده توسل ایلدیک وقتده مجازات اولنوب املنه نائل اولور دیمکدر بعض نهغه ده
 یجاز رینه بجا واقع اولشدر که اجابت اولنور دیمکدر (روایت اولمشکه جبریل علیه السلام رسول الله
 صلی الله علیه وسلم افتدیمرک حضور رینه ترولک رنده یا بنی الله بزم عبادتمز یعنی ملائکه کرامک
 عبادتی روی زمینده اولسه ایدی اوج خصاتی عمل و التزام ایدر ایلک که بر بسی مسلمیه سقی ماء یعنی
 صوابله آریا بکنجیسی ذی عیاله معاونت اوجنجیسی مسلمینک ذنوبی ستردر نیور مشرور و الله اعلم

باب السادس والعشرون

اشبو بکر می النجی باب حیا و تواضع و سکور یوز و مسلمیه خفص جناح ایلک شرف
 و فضیلتی یاننده در بودخی ایکی فصلی مشتملدر فصل اول حیا و تواضع یاننده در
 (حضرت عایشه صدیقہ رضی الله تعالی عنها دیشکه مکارم اخلاق اون عدد شیدر
 اولکی مکرمه یعنی حسن خلق که خلقله خوش و کوزل بکنمک (ایکنجی ناس ایلده صداقت
 اوزره الفت و انسبت ایدوب تفافاته معامله ایتیمک (اوجنجی امانتی ادا ایدوب خیانت ایتیمک
 (در دخی صله رحم ایتیمک (بشجی ایلک و احسان ایدنلر مکافات ایتیمک (النهی بذل احسان
 ایتیمک (بذنی جاریمک یعنی قوموشونک عیوبی ستر ایتیمک (سکر بنی مصاحب و مقارن اولدیی
 صدیقاریمک و کذلک غیر یاریمک عیوبلر بنی ستر ایتیمک (طقوز بنی مسافر بنی اطعام ایتیمک

(اوتجی حیدر که بو حصلت جله سنک باشد) (الحیاء من ایمان) اشو حدیث شریفی
 امام بخاری و مسلم ابن عمر رضی الله تعالی عنهما روایت ایستادند مفهومی حیا ایمانند در دیکدر
 (اسعد فقیر در که شرح حدیث ایمان کاملند در یا خود تصدیق فلیدن عبارت اولان نمرات
 ایمانند در دبو شرح ایستاد در ایمان اقرار باللسان و تصدیق بالقلوب و عمل بالارکات مجموعندن
 عبارت اولدینی صورتده حیا ک ایمانده داخل اوله جتی ظاهر در انتهی (وعلیه الصلاة والسلام
 اقدیمزدن) (انما ادرك الناس من كلام النبوة الاولى اذا لم تسنى فاصنع ما شئت) حدیث
 شریفی روایت اولمشدر مفهوم شریفی اوتامدینک وقتده دله دیککی اشله دیکدر (معلوم
 اوله که اشو حدیث شریف دنیا و آخرت خبرینی جامع بر کلام مجز نظامدر زیر حیا اوتانیله جتی
 ذاته اجلال و تعظیمدن تولد ایدر بر فرعدر بوصفله متصف اولان قبیح نسلدن احتراز ایدر
 متصف اولیمان نعوذ بالله قباچی مرتکب اولور (بقول اسعد الفقیر اخذنا من آثار الاعلام ان
 ما ادرك الناس من كلام النبوة الاولى) جله شریفه سی مبتدا (اذا لم تسنى فاصنع ما شئت)
 جله شریفه سی خبردر مال مبتدا کلام انباء متقدمیندن باقی قلوب ناسک بشو ایشدکری
 دیکدر کلامک نبوه اضافتندن کلام آتی نتایج وحیدن اولدینی و حیا هر شریعتده
 مندوب اولوب اوزرینه نسخ جریان تجدیکی منفهم اولور (اذا لم تسنى فاصنع ما شئت) قول
 شریفده ایکی معنی واردر (اولکبسی فاصنع امری طلب الفعل معانسه اولیوب بلکه تارك
 حیا اولتری تو بیخ و تهدید و وعده محمولدر که بوصورتده معنای قول شریف مذکور اوتامدینک
 وقتده دلدیککی اشله سن اول فعله مجزی اولورسن دیکدر قرآن کریمده ﴿فاعملوا ما شئتم﴾
 بوقیلندر صیغه امر ایله تعبیر اولاندیغنده نکتده و فائده بودر که چونکه ناسی ارتکاب قباچندن
 منع ایدن حیدر اگر انسان حیا بی ترک ایدر سه هر برضالتی ارتکابه و هر برستیعی تعاطی به طبعاً کویا
 مأمور کی اولور بهضه کوره فاصنع امری هر قدر صورت امرده ایسه ده معنای خبردر یعنی
 دلدیککی اشلدیک دیکدر که بودخی تو بخندر (ایکجیبسی امر حقیقتده محمولدر و معنای سن
 بر فعلی اشلدیکک وقتده اگر اول فعل کرک حقدن و کرک خلقتدن اوتانیله جتی ایمن ایسه
 اشله دیکدر که بونک مفهوم مخالفی که اوتانیله جتی ایستاد در انتری ترک ایله دیکک منقسمدر ذکر
 اولان معنای اولکبسی امام عریه ابو عبیدک ایکجیبسی این هاتی روایتی اوزده امام احمدک
 قولدر ایتیه * من کسی بالحیاء توبه لم ير الناس عیبه * کلامی حضرت علی کرم الله
 وجهه و رضی الله تعالی عنهدن روایت اولندی یعنی بر کجید توبنی حیا ایله تلبس ایسه
 یعنی حیا بی کندینه شعار ایسه ناس او کیمه نیک عیبی کورمز دیکدر (ابو موسی الاشعری
 رضی الله تعالی عنه جبیلکدن اغسال مراد ایلدیکیمده زیاده مضام بر محله کیدوب ریمدن
 حیا دن ناشی صلیبی اکرم یعنی اکلوب ایکی قات اولورم دیمشدر صلب صادق خیمه بویوندن
 قویق صوفیه قدر اولان ارقه کیکیدر (و بعض بلغای سلف * الوجه المصون بالحیاء
 کالوهر المکتون فی الوفاء * دیمشدر که حیایله مصون و محفوظ اولان وجه زیاده سیله مرغوب
 و مقبول اوله ده قویق ایچنده مستور اولان جوهر کیکیدر دیکدر) (کاراهل الیهدن خواص قدس
 سره عبادک اعمال و عبادتتری درت منازل اوزرینه اولقی لازم و واجبدر و اول منازل خوف
 و رجا و تعظیم و حیا دن عبارتدر و اعظم و ارفع منزل حیدر زیر اخلصه عباد باری تعالی
 و تقدس حضرتتری هر حالده کیدیلرینی کوردیککی یعنی حالرینه عالم اولدینی ایقان ایلدکریندن
 بر ذات باری بی کوروب کورمز مساویدر دیو عبودیتده دائم اولدیلراشته بونارک معاصیدن
 حاجز و مانعتری حقدن اوتامدیندر دیمشدر (بعض علما قناعت امانته و امانت شکره و شکر

زیاده تعیمه و زیاده تعیمت ایسه بقای نعمته دلدیکجیا ایسه کافه خیره دلدیکدیمشدر لله دره
 ﴿الفصل الثاني﴾ اشو فصل ثانی تو اضع ولین جانب و خفض جناح بیاندیمدر (قال الله
 سبحانه و تعالی ﴿و اخفض جناحك للمؤمنين﴾ یورمشدر مال شریفی ای حبییم محمد
 مؤمناره قناتر یکی خفض ایله یعنی پای که مراد تو اضع و رفقه معامله ایله دیکدر (متکبرینه و عیدی
 و اهل تواضعه و عیدی ﴿تلك الدار الاخرة يجعلها للذين لا يريدون علوا فی الارض ولا فسادا﴾
 نص جلیلی ناطقده معنای آیت کریمه حق سبحانه و تعالی تعظیمه دلالت ایدن تلك اشارتیه
 خبرینی استماع ایلدیککر و وصف و تعریفی منزل و اصل اولان دار آخرت یعنی جتی و نعمتی باقی
 و ابدی فرعون و هامان کی فخر و غلبه ایله روی ارضده علو مراد ایتوب رضای شریفده
 اولان تواضعه ایچون خلق ایلدیم دیکدر (رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلم اقدیمزدن) (افضل
 العبادۃ التواضع) یورمشدر در که عبادات و طاعات افضل و ثواب جهتیله اکل تو اضعدر
 دیکدر (علیه الصلوة والسلام اقدیمزدن محض تواضعه و امنی سوء اعتقاددن نهیا) (لا ترفعونی
 فوق قدری فتعواونی ما قالت النصارى فی المسیح فان الله عز وجل اتخذنی عبدا قبل ان یهذنی
 رسولا) یورمشدر که معنای ای اصحاب و امته بی قدر و مرتبه ملک فوقه رفیع ایدوده نصارانک
 عبسی علیه السلام حقدده دیکدری قول باطلی تفوه ایتیک اگر ایدر سه کز ضلالتدر زیرانی جناب
 حق رسول اتخاذندن اول کندی به قول اتخاذ ایستاد دیکدر تعظیمه علو ایله مخصوص
 اولدینی اوزده طائفه مر سومه کال فرط تعظیمه عبسی علیه السلام عبد و رسول اولماسته
 راضی اولیوب معاذ الله ولد و والدین مغزه و میرا اولان حق سبحانه و تعالی به افک و افترا ایله
 حاشا ابن الله در و الله تعالی حاشا تم حاشا حضرت عباسیه حلول ایلدی دیو زعم باطلار یله
 کفر و ضلالتده اولدیلر (بقول اسعد الفقیر قصیده برده ناطمی اشو معنای *
 * دع ما دعت النصارى فی نبیهم * و احکم بما شئت منسأفید و احکم * و انسب الی ذاته
 ما شئت من شرف * و انسب الی قدره ما شئت من عظم * بویتلرده کوزل افاده قیلدر
 و نصاری الزام بلغده ابو العلاء ممری نظم ایلدیککی * عیبا للمسیح بین النصارى * و الی ای - والد
 نسبه * سلموه الی اليهود و قالوا * انهم بعد قتلهم صلیبه * و اذا کان ما بقوا و حق * فاسئلوهم
 من ابن حکان ابوه * و اذا کان راضیا بقضا هم * فاشکر و هم لاجل ماعذبو * و اذا کان
 ساخطا باذا هم * فاعبد و هم لانهم غلبوه * ایای سبعة معلقه ناطمربنی اوتاندیمشدر مآلی
 نصارانک حضرت مسیح علیه السلامی خاشا خدایک و لدیدر دیو ایلدکری نسبت باطله به
 تعجب اولور که یوز عجزی اوزر هاتی یهود طائفه سنه تسلیم ایلدیلر و طائفه مسفوره اتی قتلدر نصکره
 آصدیلر دیدیلر یوز عجز اوزرینه نصارایه صور بکر که سوز بکر نفس الامر مطابقی ایسه
 ای نصاری پدیری دیدیککر باری تعالی بوقعه ده زده ایلدی یعنی حضرت عباسی استعجاب
 ابتلی دگی ایدی اگر یهودک بومعامله ستم راضی ایسه یهوده عداوت ایتوب مسیحه اذا و عذاب
 ایتدکار یچون یهوده ارتق تشکر ایدیکر یوق اگر حق تعالی یهودک زعمر اوزده اولان قتل
 و صلب فعلارینه راضی دکل ایسه یزعمکر جتی تعالی به حاشا علیه ایتمش اولان یهوده عبادت ایلدیک
 دیکدر (اشو بیت دخی تریف نصاراده این متقنک قضیده سندنر * ابعده الناس من عبادة
 رب ال * ناس قوم آلههم مصلوب * یعنی خلقت عبادت رب ده ابعدی بر قومدر کدز عمارتده
 آلهتری مصلوب اولدیمشدر انتهی (حکایه اولمشدر که بر رجل رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلم
 اقدیمزدن کلوب و مهابت نبوتلرندن دیزلرینی رعشه اخذ ایدر رسوا الله اقدیمزدن کال تواضعلرندن
 ای رجل نهون اوزره اول یعنی خوف و اضطراب اوزرینه اوله بن ملک دکلم بن انجی

قدیدات تناول واکل ایدر قریش قبیلہ سندن برمر آنک اوغلویم مال تواضع اشتمالندہ در رانداز
حدیث اولشازدر (ورسول اکرم صلی اللہ تعالیٰ علیہ وسلم افتد یزکال تواضع ایدر ندن
توب شریفی بیاوب ایاق قابری دیکر ایدی واهل بیت کرامتک مؤث و مہندری
بالذات رؤیت ایدر ایدی و متکبر و متجبر دکل ایدی کافہ مخلوقاتک حیا جہتہ اکثری تواضع
جہتہ اوغری اولوب و اللہ تعالیٰ کندوزہ اعطا و احسان ایلدیکی نعمتری و اما بتعمہ
رک خدش امر بتد امتالا اخبار و محدث یوزد قاری وقتدہ و لا فخر درل ایدی یعنی تفاخر
دیمزل ایدی (وعلیہ الصلوٰۃ والسلام افتد یزکال تحقیقا عقو صدک البتہ عزتی و تواضع رفتی
و صدقہ مالی زیادہ قطفہ عقو ایدوب عزت و تواضع ایدوب رفت و تصدق ایدوب مال زائد
بولک مالندہ اولان خبرل بنی صاحب مستطرف ذکر ایشدر (قلت) یوزادہ مناسب اولدیکی
حالدہ انجیق ترجمہ مر تبہ مؤسسا یازش کوریلان * مر تبہ مرتفع بنیاد در قصر تواضع کیم
* ریاض جنتہ نظارہ قابلدن زینتدن * بیت مشہورک مصرع: ولدہ ہادم وزن اولان (بنی)
سک کران لفظ مہملتی اخراج و میا ندہ قصر و تواضع بالای وصفی اذراجہ بخندہ تعالی
اعمار و مصرع نایندہ تاظلم وضعی اولان نظارہ لفظی انجای وزن ایلہ ظلم تشدیدیلہ او قونور
و تشدید مذکورہ ایلہ نظارہ بر نسنہ نظر ایدن قوم معانستہ اولدیقتہ نظارہ محجدر لکن
بیت مذکورہ نظر مراد فی اولان شدہ سن نظارت دیمکدر ہر قدر ضرورت وزن دیوشدہ سنہ
جواز کوسرتک قابل و بوضورت شایع ایسہ دہ * ریاض جنتہ ایلہ تفنارت وارزمتدن *
یا خود * ریاض جنتی امکاندہ در کورمک زمیندن * نسیجیلہ تحریردہ اکثر اولندی عفو
یوریلہ (عدی بن اوطاہ ایاس بن معاویہ * آنک لسریع المشبہ قال ذلک ابعد من الکبر و اسرع
فی الخافہ * یعنی سنک مشی و حرکتک سرعتلدر دیو تعریض ایتدکدہ یوزویش
کبردن دور و باب حصول مطلبہ وصولدہ اقرب زاہدر دیو بلغانہ جواب و برمشدر
(ابن الزبیر و ابن عامر برکون بریدہ اوطور در ایکن معاویہ رضی اللہ تعالیٰ عنہم
بجلسرینہ وارد قندہ ابن عامر تعظیما قیام ایدوب ابن الزبیر قاتلہ معاویہ ابن عامرہ سندخی
قاتلہ ز بران رسول اللہ صلی اللہ تعالیٰ علیہ وسلم افتد یزکال استماع ایلد مکہ (من احب
ان یتمل لہ الناس قیاما قلبہ و أمقعدہ من النار) حدیث شریفی یوزد یلریدی (قلت)
اشو حدیث جامع صغیردہ دخی مضبوط اولوب لکن (اتاس) برندہ (الرجال)
وارد و مالی دخی مناوی محقق قننی کیسہ کہ کندوسنہ نامک صغوف بند قیام اولسنی
و یا خود کندو اوطور دینی خالدہ خلقک قیامدہ اوللری الزام ایدہ ناردن برمز لہ بہ آنک نزولی
واجب واکاحق اولور دیمکدر کہ خیر مناسنہ در دیو افادہ ایش و شارح مشار الیہک الزام تعیریدہ
بر نکتہ زکین وارد رتا مل یوریلہ * التواضع سل الشرف * اقوال کبار دندر کہ تواضع
عزت و شرفک زدیاندیر دیمکدر (قبائل عربدن حضرت بن عبد اللہ یو کدن طوفیش توب
تلبس و فقر او مساکین ایلہ ہم مجلس اولور ایدی بیچون یوز وضع ملازمت ایدر سکر دینلدکدہ
بدرم متکبر و جبار ایدی جناب یاری تعالیٰ تواضع ایدر مکہ اللہ تعالیٰ فضل و رجتہ بدرمک
کبر و تجبر بی تخفیف یعنی اول خصلت مذمومہ سبیلہ لایق و مستحق اولدیگی عذاب و عقابی
تخفیف ایلدیدی (قنماء مفسریندن مجاہد رجحہ اللہ تعالیٰ دیمکدہ نوح علیہ السلامک
قومنی حق جل و علا غرق ایلدکدہ یوزک طاعلر سفینہ نوح بردہ استقرار ایدر دیو کوچک طاعلرہ
کبر ایتدکدرندہ چودی طاعی کوچک اولوب تواضعہ فریب اولدیقتدن حق جل و علا جودیلہ

چودی بی جمال شایعک فوقاری اوزرینہ رفع ایدوب جای استوای سفینہ نوح علیہ السلام
قلشدر (اللہ تعالیٰ و عز شانہ حضرت موسیٰ صلوات اللہ علی نبینا وعلیہ ای موسیٰ سنی
ناس یعنی عبادم یشتدن تکلم مقصد سم ایلہ ممتاز و تکریم ایلدیکمک سبب و حکمتی یلور مہین
یوزد قندہ حضرت موسیٰ یارب یلمد بجمہ اللہ تعالیٰ ذات کبریا تہ تواضع اعیاد انکدہ نزد معنوبندہ
ترابہ یوز یکی سوز یکی سوز یکک انچوندیر یوزمشدر (قلت) تواضع یافتی فی کل چین *
* فلا فخر علی طین لطین * بیت مکرری حضرت حیدر کرارہ کرم اللہ تعالیٰ وجہہ و رضی اللہ
تعالیٰ عنہ منسوب بارجموعہ قدیمہ اہل عرفاندہ منظور اسعد ظاہر القصور اولمشدر کہ صباری
تیردن الاتر بر نظم کورانسجامدر و تشطیر آتی فقیر ایلہ مالی ای جو انجور ہر بار و ہمد ہنگامدہ
یعنی عسار و بشارکدہ صغیر و کیرہ تواضع قیل کہ یوز تواضع فطین و عاقل اولان انسانک وضع
و حال و شاندر زبرا ابو تراب کتبہ سبلہ مکنی اولان اسد اللہ امام رابع علی المرتضیٰ رضی اللہ
تعالیٰ عنہ حضرت لری کافہ انسانک اصل و عنصر اعظمی تر ایدر یوز صورتدہ خاکک خاک آخر
اوزرینہ بجائی اولوب عند تحقیق پای و کدا و احوالی و ادائی بر برینہ اصلدہ یکسان و مساوی
اولہ رقی ارتق بن منصوب سن متکوب و بن دانا سن نادان و بن فنی سن فقیر سن دیو کبر فخر انکدہ
بحال یوقدر دیمکدر و تشطیر فقیر دخی یوزد * تواضع یافتی فی کل چین * و هذا وضع انسان
فطین * و قد قال الامام ابو تراب * فلا فخر علی طین لطین * من رفع نفسه فوق قدرہ
استجلب مقت الناس * کلمات حکمت سجات قدما دندر یعنی فنی کس کہ خود بخود ذاتا و جاہا
ما فوقتہ یعنی کندولک نفس الامر دہ مستحق اولمادی رتبہ و مقامہ نفسی رفع ایدر یعنی
دو بالا بردہ حقیقتدہ پست ایکن کررہ و عارف و فایق کارم دیو اشیای امور دہ بقاہی کندم دیو
ازرسہ عالمک کندویہ مقت و بفضل بن جلب و دعوت ایدر دیمکدر و فی الحقیقتہ مداد زرو خط
جلی ایلہ یازیلہ جق بر صائب الرأی دہانتدن چیغمش نکبت سوز بر سوزدر فلیحفظ (وقال
ابو مسلم صاحب الدعوة ماناہ الا وضیع ولا فخر الا لقیط وکل من تواضع للہ رفعا اللہ فسبحان من
تواضع کل شیء لہ عز جبروتہ و عظمتہ * قلت) آل عباسی سرمنند خلافتہ اصعاد ایدن و یعنی
انچون نامی جلب و دعوتہ قالان ابو مسلم خراسانی دیندیکہ (کبری انجیق وضع اوللر و تفاخر
مجردی انجیق لقیط اوللر ایدر ہر کیسہ اللہ تواضع ایدہ اللہ تعالیٰ ائی رفع ایدر یعنی اکارفت و پرر
و عظمتک جبروتی عزیمچون ہر برشتہ تواضع یعنی مرحمت ایدن و کندویہ عبادت و ناسدہ تواضعلہ
قوللرینہ امر ایدن واجب الوجود عز شانہ حضرت لری جیع نقاب صدن تزیہ و تقدیس ایدرم
مالندہ در قائل (وضع یوزادہ اصل زادہ مک مقابلی اولان خلقک انجیق دیمکدر و لقیط لغتدہ بردن
قالدیریلان سنہ در اما اصطلاحدہ بسلہ دن عجزہ یا خود نہمتدن قاجقہ بنا معا بد و جام قبولینہ
براخیلان چو چوقدر کہ کلام ابو مسلمہ اولان لقبطدن مراد یوزد (قلت) موسیٰ الیہ ابو مسلم
خراسانینک اسمی عبدالرحمن بن مسلم و یا عمتاندرو بروجہ اشارت عباسیہ بہ خلقی پیعتہ قالقوب
واجرا ایتدیر باباسی مرو قرارندن برقریہ اہالیندن ایدی رؤیا سندہ قبول قصیدیلہ جو ملدکدہ
عضو مستورندن آتش علوی جیقوب آسمانہ ارتفاع و مشرق جانبندہ زمینی ضیادار ایتدی
و رؤیاسی استاندہ جاریہ سی حاملہ ایدی پس وضع جلندن اول باباسی آذر یا بجانہ کیدوب
اوزادہ فوت اولدی ابو مسلم جاریہ مز یوزہ دن تولد ایدوب امویہ طرفندن اصفہان و البسی
بولتان عہسی بن معقل دائرہ سندہ تزیہ کوروب حال صغیردہ ادیب و لیب اولہ رقی مشار الیہ
بالبنان اولدی وقتا کہ محمد بن علی بن عبد اللہ بن عباس رضی اللہ تعالیٰ عنہما مدعاہ و اشیاعتدن برکروہ
خراسانی محمد مشار الیہہ خلقی یعت ایتدیر مک مادہ سندہ کوفہ قدیم ایتدکدرندہ کلورلر ایکن

انای زاهدانه ای مسلم تصادف ایدوب عقل و نطق و ذکاوتی استخوان ایدرز اودخی غرضتاری
اکلوب و میل ایدوب انزل را بر اجرای امر مذکور قصدیده مکمل مکرر به کیدر گروه مرقوم مشارالیه
محمد اشغال ایمن اولفله اوغلی ابراهیم تقود اعطا و ابوسلمی خدمتده تعیین ایدرز برآز زمان
خدمتده اولوب خراسان اهل البسی تخافیه جلب داعیه سیه برار ایدوب ابوسلمی انجاب
ایند کارنده ابراهیم ابوسلمه تعلیم امر دعوت الیه خراسانه ارسال ایدرز ابوسلمی الی حد مدله ابراهیم
یوز یکریمی طغوز سان هجر بی شهر رمضانک یکریمی بشته خراسانه وارر و آخر امویه اولان
مروان طرفندن والی خراسان بوشان نصر بن سيار الیه قتاله باشلر نصر قضیه بی مروان بیلدر کده
ابراهیم مشار الیهی حسن و قید ایدوب لکن مروان جزیره ده خوارج جنگیه مشغول بولندیشندن
نصره امداد ایدوب ابوسلمی قوی دخی اشتداد بواب نصره فرارندن غیری جاره فالار
ابوسلمی یوز اوتوز ایکی عمر منده خراسانی ضبط بعده نیسایورد و بته مروانک والیسی اولان
علی بن الکرمانی به هجرم و قتل ایدرز ابراهیم مشار الیه حسن مروانده فوت اولوب لکن کنوجک
برادری سفاح کوفده طهور برله سند مذکور ریح اولنک یکریمی بدیسته کنده و به بیعت اوتوز
وسفاح جانندن شهیر اولوب عیسی عبد الله بن علی معینده سوق اولنک عساکر خراسانه
موصل فریده زاید دکلری محله مروان الیه محاربه ایدرز سند مذکور جادی الاخره سنده
مروان یوز بلوب مصره فرار و اوراده یعنی قرای سعیددن ابوسبرده اعدام اولوب امویه ک
دولت دمشقیه سی منفرشد اولور اما ابوسلمی بادی ظهور آل عباس اولفله نزد سفاحده معظم ایکن
بعض اسبابه مبنی قلب سفاح منفر اولوب و اعدامه عزیم ایدوب ورتک و برمه رک فرصت بین
اولوب مدایتده ایکن موسمی دوشوروب سوء قصد ابوسلمی و جاها نداد الیه قلیله امر ایدرز
ابوسلمی استغنی بامیر المؤمنین لعدوک دیواستغا ایلد کده * لا یشک الله ایدواوی عدو اعدی
مذک * دیوب قبول ایتمز پیشگاهنده سیفله یوز اوتوز بدی و علی قول اوتوز الی شمانک بشجی
بخت بند کوفی قتل اولور قصیر القامه اسمر کوزلی عربض الجبه حسن الجبهه عربیه و فارسیده
فصح راویه شعر اموره عالم فاک و شجاع صاحب رأی و تدبیر و حرم بر مردلیر ایدی و ولادتی
اولنکی یوزباشنده در بخار یده اولان اعدام نفوسدن باشقه بو یارینی اوردره ق اوزره النوزیک
نفوس قتل ایلدیکنی بعض مورخین یازرلر صحت و مزاحی الحق قتل خلق هنکامنده ایدرز
دولت امویه ده اولان حجاج دولت عباسیه ده اولان اشبو ابوسلمی بلاغت و ذکاوت و تدبیرده دیکلر
وسفک دماده دخی رنکارک ایدرز سبحان الله رب العز من انتابص کلها و هو الذی یز الحکیم

*** الباب السابع والعشرون ***

اشبو یکریمی بدی باب کبر و عجب و مجیر و خیالک مذمومیت و قبی بیاننده در (قال صاحب
المستطرف معلوم اوله که کبر الیه عجب فضائل فی و سلب و ذائل سلب و خلل ایدرز راجله
رذله دن بری نصیح و بدی قبول ایتمکدر و کبر قبول ترید و تادیدن صاحبی منع و غضب ناسی
کسب و حسن الفتی طرد و تبعید ایدرز (قال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم) لا یدخل الجنة
من کان فی قلبه مثقال حبه من کبر (اشبو حدیث شریفی صاحب المستطرف یازر که مالی حبه
قلبد کبردن بر مثقال حبه مقداری کبر اولان کیمسه داخل اولار دیمکدر (قلت) بومعوله و عیدانی
مشغل احادیث شریفه شراح حدیثک یانلری اوزره تاویل اولمشدر اشبو حدیث شریف
دخی متکبر اولنر کبری ترک ایدنر کی جتنده آماده قلنان مقام عالی به داخل اولار یا خود جتنه نارائنه
نظهر اولمشدر کبر من دیمکدر انتهی (وقال صلی الله علیه وسلم) من جر توبه خیلا لا یظن الله
الیه یوم القیمه) مناوی سابعه مال شریفی قنغی کیمسه که توبی کبر و عجب سیه قتل کفاره

(اولدینی)

اولدینی حالده اوقه شططوغری اوزادوب سورویه حق تعالی اول کیمسه به یوم قیامتده نظر
رجحانیمکدر نظر الله اولان نظردن بوجه اشارت نظر رجحان مراد در که نظر عندنده
اولان مغاندن نظر الیه تدبیر و رجحان یوم قیامتده تخصیص محل رجحانیمکدر (اولدینی یحیوئدر) (قلت)
خیلا مغانک منجمله با کسری و یاه مشاهه تختیه ک قنغی و لامک مدینه کبر و عجب معاسته در
اشبو حدیث شریف هنکام جهالتده عربک عادی اولان اوزون و بول و انوارک تلبسی منجمله
وارد اولمشدر صحیح بخاری و مسنده و اردر بخاریده خیلا برینه (من منجمله) واقع اولمشدر
منجمله و سبله و زننده کبر و استحقاق معاسته در بو خصوصده بته کتب و فقهیه حقیقه به یا قبله
(واختف بن قیس تانی) * بحیث لمن جری بحری الذول مرین ککبف بشکر * مجرای بولدن
ایکی کره جریان ایدن کس یعنی یا عیبه ذکر و فرجندن بول کی جقمش اولان ذی نه کیفیت
و صورتله تکبر ایدرز جای نجید در دیش و دوست طوغری بر سوز سوز یلشددر (وبته اختف * مانکبر
اختلاف من ذلک یجدها فی نفسه * انجی نشأت تکبر کس نفسنده بوادینی مذکدر دیمشدر فتأمل
* ولم تزل الحکماء یحیی الکبر و تأنف منه * ولجذا حکما و عقلا دائما ککبردن صاقور ل
واجتناب ایدرز * و نظر افلاطون الی رجل جاهل منجیب بنفسه فقال وددت انی اكون مثلك فی ظنک
وان اعدائی مثلك فی الحقیقه * افلاطون الهی نفتنی بیکش بر جاهلی کوروب بن سورک استرمکه
ظنکده سنک کی اواب و دشمنم حقیقه سنک کی اوله یعنی سن کنده کی عظیم کان ایدرز سن
بدی نفس الامر ده کالاته عظیم معنی اولغی و استرم لکن سن حقیقت و نفس الامر ده جاهل
اوابیفکدن محقر و لاشی سن دشمنم دخی سنک تصف اولدینک حال که حقارتدرا و حقارتله کتنام
اوله دیمشدر * و رأی رجل رجلا یخجل فی مشبه فقال جعلنی الله مثلك فی نفسك ولا جعلنی مثلك
فی نفسی * و دخی بر رجل دانا متکبرانه بورر برنادانی کوروب رجحان تعالی بی نفس و خیالکده اولان وصف
ایله تصف قیلوب بنم نفسنده و علمده سنک مثلك اولان وصفله موصوف قیلوب دیمشدر که کلام
افلاطون الیه هم رنگ معنی اوله رق سن عظیمکی کان ایتمش بن ایسه سنک جهلی یغیا بیلد م
حق تعالی بی دانا ایدوب نادان ایتمشون دیمکدر (اولاد و خاندان مهلیدن بری متکبرانه یوز یوب
کیدر ایکن مالک بن دینار قدس سره حضرت یزید راست کلور نصیحا و اشفاقای بنم اوصیلم * لوترکت
هذه الخیلا اکان اجلک * یعنی اشبو وضع و تکبری ترک ایلنس حقیقه ک کوزل اولور دیکده
اولدینی او مانر قی یعنی قمر بضامن بی طنز منسن دیکلر های های رعنایلور مکده اولک نطفه مندره
و آخرک جیفه قدره و سن ایسه اشبو مبدأ و منتهی میاننده یعنی عیش سه روز دیاده حامل و عاده
یعنی شکمکده قش طوار و رقابتش دیدی * فارسی الفتی رأسه و کف عما کان علیه * فی الحال او مردم
زاده جوان طبع این دینارک جوهر لره برار اولان بند خالصانه سی تا ثیر اعکله سرینی اکوب و کشر اربانه
نیم تنه اکوب خوی بیلندن استنکاف ایلدی مهلب بالارده دیکری یکن مشاهیر امراء عربندر طبیب
الله تعالی ارواحهم (صاحب المستطرف دیر که علماء اعلام و حکماء کرام اتفاقا رنجبه کبر الیه هیئت
مجموعه منتظمه دوام بولز کبرک مذموم اولدینه متکبردن سیادی سلب ایمنی رذالی شاهد کافیدر
یعنی کبرده شامت سلب سیادت شامی در کاردن و دیاده اولان اشبو شامت اوزر بته مثلك الدار الاخره
یجملها الذین لا یردون علوان الارض و لا فسادا * نص جلیلی منطوقه متکبرک آخر تلری
دخی مشکل اولور و کبر فساده مقارن قلمشدر (قال بعض الحکماء ما رأیت متکبرا الا تحول مابهی *
یعنی انکبر علیه بعض حکما بن متکبری کوردیکمده اندکی اوزن حال بکا تحول ایدر دیمشدر که تحولدن
مقصودی بنده اوستکبره کبر ایدرم دیمکدر (قلت) خاطر قاره بو کلام حکیمده ایکی وجه کلور که
بری صفت کبر شو کونه بریدیشدر که تا ثیرده اسرع اولوب متکبری بر کور شده بکا سرانست اعکله

فی الحال صفت قبحه کبریا به بنده متصف اولور و دیکدر وجه ثانی مشهور اولان * الکبر علی
المتکبر صدقه * کلامی افاده دیکدر (صاحب المستطرف اشو قول حکمی بعد التحریر * واعلم
ان الکبر یوجب المقت ومن مقتہ رجاله لا یتقیم حاله * دیکدر که مفهومی معلوم اوله که کبر
غضبی موجدر و بر کیمیه که جنسی غضب ایدہ الیک حالی و نعلینی اصلا مستقیم و درست اولان
دیکدر (طائفة ممتازہ عرب جذیة الابرشی کبرہ نہایتہ ایدیت یعنی کبری ضرب المثل ایدی
مرویدر که نکبر بنہ بناہ بر احدی کندویہ ندیم و مصاحب ایتوب بکا برشی ضامہ ایتز
انجیق آسمانہ اولان فرقدان ایدر دیر ایدی (قلت) اشو جذیہ قرآن کریمہ مذکور سیل
العرم علامتی ظهورندہ طاعلان قبائل یندن مالک بن فہم از دینک اوغلی اولوب بعثت عیسی علیہ
السلامدہ کنار فراتدہ واقع حیرہ و قضاغہ اولیکاسندہ الشمس و علی روایہ طقسان بش سنہ رفع
لوای سلطنت ایدن اعظم ملوک هریدن برصہ مبتلا اولان دیکدر (و کبار هریدن ابن ثوابہ
دید کلری کیمسہ دخی کبر یونندن ناسک افیمی ایدی مرویدر که غلامنہ صوکتور دیو خطاب
اید و ب اولدخی نم دیوب کنورد کدہ سن کیم سنک بکا نم دہ سن ز برانہمی بکا لادیمکہ قادر
اولان کیمسہ سولر دیوب غلامی ضرب ایتدردی (وینہ بالاقضا اکیجی مقولہ سی بر آدمی ایلہ
صحبت ایتد کدہ عقیندہ صوکتور دیوب شوخر یغلہ لافردی ایتدم دیو آغزینی یقار دی
(و عرب العرب با بر کیمسہ ارتفاع شان بولوب تکبرہ باشلدند * فلان وضع نفسہ فی درجۃ لوسف
منہا لتکسر * دیرلر کہ فلان پک بیویوب بریرہ چقدیکہ اگر ائدن دوشرسہ قریلور دیکدر
(دانیای عربید جاحظ طائفة قریشدن کبریا لہ مشهور اولان بنو عمرو و بنو امیہ شعبہ لیدر و سائر
طائفة عربدن بنو جعفر و بنو زرارہ قبیلہ لیدر اما اکاسرہ عجم یعنی ملوک قدیمہ عجم خلقی
کندولر بنہ قول و نفسار بنی رب عبد ایدر ایدی دیکدر (خی عبد الدار دن بر متکبرہ حضور و خلیفہ بہ
نیچون کلز سن دینلد کدہ * اخاف ان لا یحمل الجسر شر فی * دیکدر معناسی قورقار مکہ
طریقہ واقع کور و پری باخود کیدر ایکن را کب اولہ جفم دوه شرفی تحمل ایدہ مز دیکدر کہ
مرادی خلیفہ قدریمہ رعایت ایتزایہ کبریمہ طوقنور دیکدر (متکبریندن حجاج
ابن ارقطانہ نیچون جاحظہ حاضر اولان سن دینلد کدہ اصناف مقولہ لری جامعدہ بکا مزاجہ
ایدلر یعنی بملہ برابر اولور لر خو فیلہ حاضر اولان دیمش (روایت اولنک کہ رؤسای قبائل
عربدن وائل بن حجر رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم افندیمک خاک پای نبوتلر بنہ یوز سورد کدہ
بریری مقضو احسان و ملکناہ سی تحریرینی کاتب الوحی معاویہ بہ فرمان اولدخی یاز دقدہ
واراض مذکور و واللہ کوسر دیو مامور یوز دیر و فنا کہ وائل ابلیلہ و جناب معاویہ
ماشیا بولہ چقدیلر مسافہ بعیدہ و حرارت شمس دخی شدیدہ اولغلہ حضرت معاویہ یتاب اولوب
وائلہ بنی برازد و ملک ارقس سنہ آل دید کدہ کبرندن سن عظمایہ ردیف اولغلہ لایق دکلسن دیوب
مساعده ایتدی باری نعلینک قوی اولغلہ بکا ور کیم دید کدہ ای ابن ابی سفیان بن بخیل دکل
لکن بکا کریمہ کلور کہ اقبال یعنی ملوک بمن بنم نعلینی سنک کیدیککی اشتد کلرینی استہم همان سنک
دوہ ملک ظلدنہ یوز و دیکلک شرف سکا الویر دیو ایاق فانی دخی و یرمدی (مرویدر کہ بعد زمان
وائل معاویہ حضرت تلویک شامدہ حضور بنہ وارد دقدہ ماجرای سابقہ مکلفات ایتوب اگر اما
سریرینہ اقامد وصالہ وافرہ ایلہ دلشاد ایلدی فتکر * متکبرین حقارتدہ بر شاعر اشو * قولہ
لاحق یلوی اللہ اخذعہ * لو کنت ہم مافی اللہ لم یتہ * اللہ مفسدہ للبدن منقصہ *
للعقل مہلکۃ لمرض فاندہ * قطعہ سیلہ کوزل بند ایتدرد کہ مالی کند و سنی کبر الدادن اجنہ
اگر سن کبردہ اولان ضرری بیلدک کبر ایتز ایدک زیرا کبر دینہ جای فساد و عقولہ جای نقص

(و عرضی)

و عرضی جای هلاکت در ارتق یونلری دوشندہ آکاہ اول و کبرایت دیو نصیح ایدک دیکدر
(خاندانن فساور بن ہند کہ تکبرہ مشہور ایدی بر کیمسہ بہ مناسبت الجاسیلہ بنی بیلر بیلن دیوب
اودخی لادید کدہ کتدوی انہم مشہور ایلہ اما الفساور بن ہند دیو تعریف ایلدیکلک اوزرینہ
او کیمسہ با جہلا و باخوردنجا ہلاکتہ * ما اعرفک * دیکدر کبریتہ طوقنغلہ غضبہ کلوب
* فتح اوتکالان لا یعرف القمر * یعنی سجادہ مشہور اولان آئی کورہ دیک بو بیئ الشدہ فالسون
وایشی اشانی کلنوں دیو عظم شان و اشہار بنی ادعا ایلدرد (صاحب المستطرف فصل
مذکورک آخرندہ یعنی یوزادہ * فسبحان من لہ العظمۃ و الکبریاہ * دیو تسبیح ایتش یعنی
عظمت و کبریاہ ایتیق واجب الوجود عز شانہ بہ مختص اولوب عبادہ شرعا و عقلا مناسبتی
اولدیندہ اشارت قلدرد (لا سجد الفقیر) ولہ الکبریاہ نصیحہ * اوصفت حقندن اولادی منفک
* رسم کبر ایلہ ککبر ایدر اشراب * مانوساندہ شریکی ایلہ شک *

باب الثامن والعشرون

اشو یکریمی سکز بی باب فخر و مفاخرہ و تفاضل و تفاوت بیانندہ در (معالم النریلہ مسطور
اولدینی اوزرہ حضرت علی بن ابی طالب رضی اللہ تعالی عنہ و کرم و جہہ کفاردن ولید
ابن عقبہ ایلہ بر خصوصدہ نزاع ایلد کلرندہ عقبہ بنم لسانم تکلمہ ابط و سنام ککین و قلم
قوی و اتباعم کثردر سن ایسہ صبی سن بنم ایلہ مقاصوت ایدہ مرسن دید کدہ لیث اللہ الغالب
حضرتلری عقبہ بہ غلبہ اید و ب سنک تفاخر ایلدیکلک سنہ ل معتبر دکلدر سن فاسقک
یوز دقدہ حضرت رب العلی الاعلی مرضا بنی تصدیقا * اخن کان مؤمن کان فاسقا
لا یستون * آیتی ازال یوز مشدر (عمار بن یاسر رضی اللہ تعالی عنہ ایلہ ابو جہل مفاخرہ
ایلد کلرندہ * اخن یلنی فی النار خیرام من یأی آنا یوم القیمہ * آیت کریمہ سی نزول ایتدرد کہ
یونلر شواہد مفاخرہ جائزہ دندر رسول اللہ صلی اللہ تعالی علیہ وسلم افندیمک نسب شریفلری
اشرف انساب اولغلہ شکر اللہ تعالی (انا سید ولد آدم ولا فخر) یوز مشدر (قلت) اکن
جامع صغیرہ (انا سید ولد آدم یوم القیمہ ولا فخر و ییدی لواء الحمد ولا فخر و مامن ہی یومش آدم
خن سواہم لا تحت لوائی وانا اول من نشق عنہ الارض ولا فخر وانا اول شافع واول مشفع ولا فخر)
دیو مضبوطلر کہ مالی بر بیان مناوی بن یوم قیامتہ بنی آدمک سیدی و رئیسیم و الحال کہ بنم
ایچون یوز کلامدہ فخر مجرد اولوب بلکہ شکر اسو یلرم و یدیمہ اواء الحمد اعطا یوز یلور
یوزدہ دخی فخرم شکر ادر و آدم و سائر انبیاعلم تحتہ داخل اولور و اولان زمین کندودن شی اولان
بنم یوزدہ دہ فخر مجرد یوقدر و یوم قیامتہ ابتدا شفاعت ایدی بنم وجیع اقسام شفاعتہ اولان
مقبول الشفاعہ اولان بنم یوقی ییجادیم یوب بلکہ تحذیرا للتمہ واعلاما للامہ دیرم دیکدر سیادت
سید عالم صلی اللہ تعالی علیہ وسلم دیندہ و جیع عوالم و ارا یکن یوم قیامتہ تخصیص یوم مذکور
کافہنک بمعنی اولدینندن سیادت شریفہ لری ہر احدہ عبا نا ظاہر اولہ جفی نکتنہ بہ منبدر
صاحب المتطرف دیر کہ حق تعالی انساب ایلہ فخری * ان اگر مکم عند اللہ انقیکم * نصیلہ
نقی یوز مشدر (قلت) اشو نص شریفک اولی اولان * یا ایہا الناس انا خلقناکم من ذکر و انشی وجعلناکم
شعوبا و قبائل لتعارفوا * اولان قول کریمی اشارت شریفہ سنجہ آبا و قبائل ایلہ فخر منہی
اولوب فخر اولدہ حق سنہ خلوصا لایہ نفوس بشریہ نکل کانی و اشخاصک تفاضلی موجب عند اللہ
یاعت اگر ام اولان تقوا در (یہا سجد فقیر دیر کہ معلوم اولہ کہ کتب اخلاقہ بیان اولدینی
اوزرہ فخر او کلنک یعنی کنندہ کمال اکیوب مسرور اولدرد اگر کالی نفس الامر دہ اولدینی اوزرہ

جناب فیاضک عنایتی بلوب مجرد حق نعمت شکرانیت خالصه ایلد بو حقیق بمیتدر دیرک
او کتورسه جائز بلکه واجد بوق سائر تفوق ایلدم دیو استکار ایلدرسه اخلاق ذمیه دندر
و بو خصیلت عجب کی که کند و سنی رفیع اعتقاد ایتکدر نفیسه ادنی نسنه بی اهانت اکتوب مضطرب
اوله برق منعم اولان غضبک نارینی شعله لندیرد و بوجهته مؤدی فساد اولور (اصحی دیمشکه
بر کیمه بیت شری طواف ایدر ایکن کیمه اورتوسنه یا شمشیر رشاب باهر الاتواری کوردیمکه *
یا من یحب دعاء المضطرب فی الظلم * یا کاشف الضر والبلوی مع السقم * قد نام وفیک حول الیت
وانتهوا * و انت یا حی یا قیوم لم تم * ادعوک رب حزینا فاما فلما * فارحم بکای یحق الیت
والحرم * ان کان جودک لارجوه ذی سغه * فن یجود علی العاصین بالکرم * مناجاتی ایدوب
بعده * الا ایها المقصود فی کل حاجه * شکوت الیک الضر فارحم شکاتی * الا یا ربانی انت تکشف
کریتی * فهبیل ذنوبی کلها واقض حاجتی * آیت باعمال قباح و دینه * و یا رب الوری عبد جتی
بکتابتی * انحر قنی بالاربابا غایه المنی * فاین رجائی ثم این مخافتی * نیازینی دخی انشا ایدوب جذبه
ظهور یله مفتیاعلیه زمین کعبه دوشدی بندخی فی الحال زدنیه وارد یغده برده یلدمکه حضرت
زین العابدین علی بن الحسین بن علی رضوان الله تعالی علیهم در عقب مبارک باشی ارضدن
قالد یوب قوجاغده قود یغده بکا بکا عارض اولوب قطره اشکم مبارک خدی اوزدینه سقوط
ایدنجه افاق کلوب کوزلر بی آجوب بو کیمدر که مأذون دکل ایکن بزه بو وضعی ایلدی
بیوردقلرنده ادنی قولکنر اصمیر سیدم واقندم بو بکا و جزع ندندر که سز اهل بیت و معین
رسالتدن بر کوهر پاره سز که طهارت ذیل جاندا نکرده واجب الوجود تعالی شانده حضرت تری
استعد بالله تعالی انما یرید الله لینهب عنکم الرجس اهل الیت و یطهرکم تطهیرا * بیورمندر
یعنی موجبجه ای اهل بیت رسول جناب حق عز وجل سز دن هر ضکرئی ندیس ایدن ذنبک
ذهابی و سز زری معاصیدن تطهیرا بکک ایلد تطهیر مر ایدردیدم بعده حضرت زین العابدین
قال تواضعلرندن هیئات یا اصحی حق سبحانه و تعالی جنتی اطاعت و انقیاد ایدنلر ایچون
خلق ایلدی مطیع و منفاد حق اولنلر هر نه قدر نسب صاحبی اولوب عبد حبشی اولورسه ده
جته داخل اولور و عیاذا بالله تعالی نار جهنمی عصات ایچون خلق ایلدی نه قدر عامی و فاسق
شریف قریشی اولورسه ده حق سبحانه و تعالی * فاذا نفع فی الصور فلا انساب ینهم یومئذ
ولا ینسابون فن ثقلت موازینهم فاولئک هم المفلحون ومن خفت موازینهم فاولئک الذین خسروا
انفسهم فی جهنم خالدون * بیور مدیمی دیوب فخر ایچو تقوی ایلد اوله جفته اشارت ایلدیر
(فقیردیر که بیضاوی بیانجه اشبو لاینبه لون ایلد آیت اخرا ده واقع * فاقبل بعضهم علی
بعض ینسابون * قول کریمی ینلرنده تنقص یوقدر زرا لاینبه لون نفخه عندنده ینسابون
بعد الحاسبه یا خود اهل جنت جته و اهل نار ناره داخل اولدقلرنده نصکره اولان نسانلدر مال
آیت کریمه قیام ساعت ایچون صور نفخ اولدقلده بین الخلق اوکونده نفع و فائده و یردینلرنده
انساب بولماز زرا که فرط حیرت و استیلاء ذهندن ینلرنده مالوف اولدقلری ترجم و تعاطف
زائل اولوب هر کس والد و قرنداش و زباده سیله میل و محبت ایلدیکی عیال و اولادندن طلب حقوق
خوفیه قرار ایدر یا خود روز قیامنده افتخار ایلدککری نسیلر یوقدر یعنی افتخار نسیله بر فالماز
و یوم مذکورده هر کس دنیاده اولدیگی کی بر یرلرینک حال و خاطر لری بی سوال ایلد مزلز بر اهر احد
نفسیه مشغولدر شول کیمدر که طارنلان عقیانده و اعماللری آغرا اولدی عند الله وزن و قدری
اولان عقاید حق و اعمال صالحه سی اولنلر ایچو نجات و درجات ایلد فائزدر و اول کیمدر که وزن
و قدری اولور اعمالی اولیه که کفاردر که انلر نفسلری بی داریجارت اولان دنیاده زمان استکمال نفس

ونفسک تیل کاله استعداد بی ابطال ایلد ضایع ایلدککری ایچون زبان اید بیلدر و الحق
عین و خسرانده قالدیلر انلر جهنمه داغدر در دیمکدر (مال مناجات اولی کیمه قرانلقنده مضطرب
دعا سنی قبول و ضرر و بلا و دردی کشف و دفع ایدن ای باری تعالی و تقدس بیت مکر مک
اطرافه شور جلله کلان قوللر ینتوت ایلد یا توب و او یاندیلر و الحال که سن ای سی و قیوم نوم
وسنددن مزه سن یاری بن حیران و حزن اولد یغم حالده سندن کرم نیاز ایدرم بیت مکر و حرم
خسیرون بکامه مر جت ایست اگر سفهای مدین سنک مذول اولان جود بکی رجاء ایلدککری تقدیرجه
عاصیره کرم ایلد کیم جود ایدر دیمکدر (و مال نیازانی ای هر حاجنده مقصود اولان الله عز وجل
سکا نفس و شیطاندن اصابت ضرر یعنی ذنبدن سکا شکایت ایدرم بنم شکایتیه یعنی نیازیمه
مر جت ایلد و بنم کریمی کشف و دفع و ذنوبی باغشلیوب حاجتی روا ایلد بن در کاه
معنویه که قبیح و دردی اعماله کلد و خلق ایچنده بنم جنایت و قباحتم کی جنایت و قباحتمش
بر قوللر یوقدر ای غایت مقصودم نار ایلد بنی احراق ایدر مبسن ایدر ایسک خوف و رجاء زده
قالور یعنی وعدک اقتضا سنجه عفو و احسان ایدر سن دیمکدر (بنم فقیردیر که مر و پدر که سلیله
الصلاه و السلام ایتدیم بر کون اوزلر بنم سیاه یوکسدن طوقش بر کوه شریفه ارتونوب
سعادتله او طوردر ایکن حضرت فاطمه رضی الله تعالی عنها حضوردر بنم کلد کده کسوه
مذکورده نک ایچنده آلور و علی و حسین حضرت انلری دخی کلوب انلری دخی آلورلر بو حالده آیت
مذکورده نازل اولمغه تلاوت یور مشلر شیعه طائفه سی اهل بیت فاطمه و علی و حسن و حسین حضرتانه
روایت مذکورده ایلد تخصیص ایدرلر وهم عصمتلر بنه دلیلدر دیرلر اکن آیت مذکورده نک ما قبل
وما بعدی بو استدلالی اقتضا ایچوب حدیث شریف مذکور دخی قصری اقتضا ایچوب یعنی
انلر اهل بیتدن اولوب غیر یلرینک اولماسنی اقتضا ایچم (صاحب مستطرف دیر که خنی اولیه که
هر تقدیر فخر و مباهندن و ادعای حسب و نسبندن اخبار نبویه نهی ایچم و عقل سلیم دخی تفصیح
و نهجین ایچم ایشده ده سابقده عرب عرب با فصاحت کلام ایلد باطیع افتخار ایدرلر ایدی و الی
الان شعرا مینانده قاعده جاریه در (شعرا عرب بدن بابت سعاده قصیده سی ناظمی کعب بن زهیر
نظم شعرا بتدکده نفسه خطایا والله کوزل نظم ایتدک و درججه احسانه مجاوز ایتدک دیر ایدی
نیچون بویه بین ایلد شعریکی ثنا ایدر سن دینلره بن شمرده سز دن زیاده بصیرم دیو جواب
و یر ایدی (کیت بر قصیده نظم ایلد کده شناسی ایچون مستقلا برده خطبه تصنیع ایدوب
جیمک یننده بونه صورنده عللدر و فیک ار استنده بونه کونه لساندر دیو اقرانلر بنه ده وای امتیاز ایلد
نباهی و تفاخر ایدرلر ایدی (جاحظ شعری ثناده دلیل کتوروب اگر طیب دوا و علا جتی مدح و ثنا
ایلده طالب بولمزدیر ایش (روایت اولنمکه حضرت حسین رضی الله تعالی عنه بر کون یزید
پلیده ملاقات ایدر یزید بزر شو بیلر بو بیلر بو تفاخر باشد قلده حضرت حسین رضی الله تعالی عنه
سکوت ایلوت تفاخر بی دکل مش ایدی اول خلایده اذان او قنوب وقتا که مؤذن (اشهد ان
محمد رسول الله) شهادتنه کلد کده حضرت حسین ای یزید بو ذات عالیقدر کیمک جدیدر
بیوردقلده یزید خلیل اولوب جوابه عدم اقتدار ایلد مبهوت اولدی حتی علی بن محمد بن جعفر
رضی الله تعالی عنهم یومعاده * لقد فاخرنا من قریش عصابة * بمد حدود و امتداد
اصابع * فلما نزعنا النخار قضی لنا * علیهم یما نهوی نداء الصوامع * ترانا سکوتا و الشهد
بفضلنا * علیهم جهیر الصوت من کل جامع * قطعه بلیغه سنی انشا بیورمندر مال آیات
قریشدن رجاعت مدخود و استیلاط اصابع ایلد یعنی متکبر اوله برق بزره مفاخره ایلدیلر و فتا که
فخر ایدنلر زرا ایلد منازعه و معارضه ایدر کن انلرک علیه نه و بزرک طرفه استد بکمرشی ایلد

معابدك نداسی یعنی مؤذنلر صوامع و مساجدده حکم و قضایایه دفع نزاع ایلدی سن بزی ساکت
کوررس لکن بزم قصصه انلرک علیهنه اوله رق هر جامعه صوت بلند شاهد در دیمکدر (حکایه
اولمشکه برکون عباس ابن عبدالمطلب و طلحه بن شیبه و علی بن ابی طالب رضی الله تعالی عنهم مفاخره
ایدر لری ایدی عباس بن عبدالمطلب بن زمر بن شریفک سقیه مأمورم یعنی حاجی سقایه ایدی بزم
دیوب و طلحه بندخی خادمیت حرام او ابی امانت مفتاحی بنده دزد دیدکلرند حضرت علی بن
سزلکه نه تقوه ایلدی بکری بزم لکن بن شوقیه متوجهها ناسدن الی ماه مقیم نماز قیلیم و جهاد
اشیم یعنی دین مبینی سرزدن اول تصدیق ایلدم یوردیلر بونک اوزر بنده جناب حق (و اعلم سقایه
الخارج و عمارة المسجد الحرام کن آمن بالله والیوم الآخر وجاهد فی سبیل الله لایستون عند الله) آیت
کریمه سنی انزل یوردی مال آیت کریمه سزل سقایه حاجی و اهل عمارت بیت مکرری الله تعالی
ورسولنه و آخره ایمان ایدوب رضای حقده بجاهده ایلنلر کیمی قیلار سن بزمی مشرک لک کندی
و اعمال محیطه لری مؤمنلره و اعمال مبینه لری بکره مر و عند الله مناوی اوله در دیمکدر (فقیر
دیر که ندایوری بیانجه اشبو آیت کریمه نك سبب نزولی ابکی فرقه پنده واقع اولان منظره
اولدیفنه مقسرون اتفاق ایدوب لکن طرفین مؤمن باخود کافر و یاخود بفرقه مؤمن و فرقه
اخری کافر اولدقلرنده اختلاف ابتدیلر پروایتده مشرکین کافه یهودی بی حکم نصب ایدوب
برجایجی سنی و بیت مکرری اعزاز ایدور بوسورنده بزمی افضلزیا خود محمد و اصحابی افضلدر
دندکلرنده یهود سن افضلکر دیدیلر آیت مذکوره نك سبب نزولی بودر و بونی آیت مذکوره نك
آخری اولان (و الله لایهدی القوم الظالمین) ده واقع ظالمینی بیضای کفره ابله نفس برله
ترجمه ایشدر (و بعضی روایتده طرفین بری مؤمن و آخری کافر در که سیاق آیت (و الذین آمنوا
و هاجروا و جاهدوا فی سبیل الله باموالهم و انفسهم اعظم درجه عند الله و اولئک هم الفائزون) که
قول کریمی تأیید ایدر دیمشدر (و اعظم) اسم تفضیلی مفضل علیه اولان کفارک درجه سنی
افضل ایدر سوائه کفارک نفسارینه تقدیر ایدر درجه و فضیلتدر تا و بیلله جواب و بروب
بونده مراد هجرت و جهاد ابله منصف اولان مؤمنلر منصف اولانلردن فضلا عن الکافر
مؤمن اولسدر دخی افضلدر دیومعنی و بریلر (روایت اخراده صاحب مستدرک باری دینی وجه
اوزره ابکی طرف دخی مؤمندر و الله اعلم النبی) حضرت موسی صلوات الله علی نبینا وعلیه
عصره سعادتلرنده امتدن ابکی کیمسه مفاخره ایدوب بریسی بن فلان بن فلان بن قلام دیر رک
طفوز قدر مشرکین اولان آبا سنی تعداد ایدر و ابیکجیسی بن فلان و غلوم دیوب بالکتر پدر بنی
تعداد و اگر بابام مسلم اولسیدی ائی دخی سو بلمردم دیمجه حق سبحانه و تعالی حضرت موسی
علیه السلامه و حیا پرور مشکه طفوز عدد مشرکین اولان طفوز عدد آبا سنی عدد ابله
مفاخره اید نك اونجیسی که اول مقنن در نار جهنمه اولاسی لایق در اما مسلم اولان
در بنده مثنی اولانکه اول متواضع در پدر بیل جهنمه اولاسی لایق در دیوب و وحی اولدیفنی مرویدر
(شرف اسلام ابله مغنرته سلمان الفارسی رضی الله تعالی عنه اشبویتی نظم ایشدر * ابی الاسلام
لا بلی سواه * اذا افتخر و اقبس او تمیم * مال بیت بنم اسلامدن غیر بیام یو قدر سار
کیمسه قیللری اولان قبس و تمیم ابله افتخار ایلدکلری و قنده بن اسلام ابله افتخار ایدرم
دیمکدر (شاعر بلیغ جزیر ابله فرزدق امویه دن سلیمان بن عبدالملک حضورنده مفاخره
ایدر کن فرزدق بن احیاء موی ایدن ذلک او غلوم دیدی اشبوسوزک ظاهری منکر اولدیفندن
سلیمان نبی ایدکده فرزدق ای امیر المؤمنین حق سبحانه و تعالی (من قتل نفسا بفسیر نفس
فکانما قتل الناس جمیاً و من احیاه فکانما احی الناس جمیاً) یورمشدر و جدم دخی نیمه

هلاک اوله حق کیمسه لری هلاکدن تخلص و نجاتلرینه سبب اولمشدر دیوب مراد دینی بیان
ایلدی و واقعا جر بک جدی بوصف ابله بین القبائل مشهور ایش بس سلیمان * انک مع شریک
انفقه * یعنی ای جریر شاعر اولدیفکدن باشقه عالمن دیوب تحسین قیلدی (بر بیان تفسیر بیان
مال نعی قطعی مشار ابله برکس که بر نفسی قصاص ایجاب ایدن و یاخود روی زمینده
شرک و قطع طریق حکمی قیاد ایدن قتل ایدر باهتک حرمت دماء و قتل عادت و ناسی
امن فعله جری ایشدی و یاخود بک و جمیع قتل استیلاب عذاب رب اولدیفنی حبسکلردن
کان جله ناسی قتل ایشدر و بر کیمسه که بر نفسی احیا ابله یعنی حیات و بقائه عفو ابله
یاقتلدن منع ابله و یاخود بعض اسباب هلاکدن خلاص بولسنه سبب اولسه اول کیمسه کان
اول احیا فعلنی جمیع ناسه ایشدر دیمکدر که بوندن مقصود قتل نفسه تعرضدن حیا بیلله
ترغیب ایچون قتل نفسی و احیاسنی قلوبده اعطاء مدر * و کتب الحکم بن عبدالرحمن المروانی
من الاندلس الی صاحب مصر یغفر * السننی مروان کیف تبدلت * بنا الحلال اودارت علنا
الدوائر * اذا اولد الماود مناخلات * له الارض و اهترت الیه المنابر * و کتب الیه کتابا بهجوه فیه
و یسبه فکنب الیه صاحب مصر * اما بعد فاک عرفنا فیهجوتنا و اوعرفناک لاجناتک و السلام *
یعنی کشادی عزم د ولت عباسیه ابله امویه نك لوا اقباللری منکوس اولدقد نصکره انلردن
مغرب طرفته فرار ایدوب اندلس دیار نك بهضبنه یوز اوتوزیدی حدودنده اسللا ایدن
عبد الرحمن اموی نك اوغلی حکم عباسیه طرفندن منصوب مصر و انهنه بالاسنه اشبو
قطعه بی بحر رهیجوسی مشتمل بر مکتوب قطعه سنی در جله کوندر دکه و والی دخی جوابنده
بعد الا لقب الایفه سن بزی بلوب هجو ایش سن اکر بزدخی سنی بیلدک جو ابکی
و برردک و السلام دیو زده عرفا و ادباده ظاهر برکونه تزییف ایشدر که اضا فنک یسانی
صحافنه صفاز و السلام قطعه افتخار ایشدرک مالی احوال بزمه تبدل ایدر یعنی حل و عقد
مقتدرود و از اوزریمزه دوز یعنی حکمزه افلاک رام اولان بی مرواندن دکلری بر زاول
دولتلور دتکه و لیدمزدنیسبه کلدکده بر اول مولوده تهلیل یعنی تعظیم ایدر و متابر در
دیمکدر (حکایه اونمشکه اول خلفاء عباسیه اولان ابو العباس السفاح کیمسه لری فصحایی
جمع ایدوب انلره مشاعر و مباحنه ابتدملک عادت اطلیفه سی ایدی بر کیمسه مجلسنده ابراهیم بن
مخرمه الکندی ابله خاد بن صفوان بن الهمیم نقل تواریخ و محاده ایدرلر ابکی کلام قیلده
مفسر ابله اهل یمک ذکریه مجر اولور ابراهیم یعنی اولدیفندن عبرت وطن اهلی و سکند سنک
مدح و ثنائی ابله ایدوب خلیفه یه ای امیر المؤمنین اهل یمن عربدن بر طائفه شریفه در که
دنیا انلره یون اکوب کابرا عن کابرمک کندولره ارث اولقله ملوک اولمفدن زائل اولمشدر در
از جله نعمان و منذر و صاحب البحرین اولان عباس ملوک یمندندن قدر فضل و شرف
و ارایسه اهل یمنده موجود در سؤال ایدنلر بذل و اعطا و نزول ایدن مسافرینی اطعام و اقرا
ایدرلر انلر عرب عاریه یعنی خلاصه و سائر قبائل عرب متعربه در یعنی خالصه دکلر در دیدکده
خلیفه طوئوشدر منی ایچون ظن ایدر که مکه بوسوزکله خالدی مراد ایدر رک بنی تمیم قیلله سنه
منسوب اولان راضی و قائل اولماز دیوب بعده خاندن سن نه دیرسن دیمجه خاند ای امیر المؤمنین
سوزه اذن و رخصت یورسدر کرسو یلیم دیدکده خلیفه بر فرد دن احتراز ابله مر امک اوزره
سوله دیور رخصت و بر دکه خالد کلامه اغاز ایدوب رفیق جهله مقارن اولدیفندن بکلس
سویلدی بر قومکه کندوزنده کلب و سنک مشتمل اولدیفنی السنه فصیحه و اوقت صحیحه اولده
انلره بیان ابتدکی ثنائیه مقصود در اگر انلر نعمان و منذر لریه افتخار ایدر لریسه برزدخی

《天竺》

صاحب المستطرف در که رسول الله صلى الله عليه وسلم افنديمن صحابه دن خالد بن ولید و عکرمه
ابن ابی جهل رضی الله تعالی عنهما به نظر سماعت اثری متعلق اولدوقده ^{مخرج الحقی} من المیت ^{نظم} جالبی قرأت یوردقلری مر ویدر که مشارالیه خالد و عکرمه خیار
اصحابدن و ولید و ابو جهل ایسه حقه و رسولته اشد اعدا دن ایدیلر و علی تفسیر ایمان حبات
معتوی و کفر هلاک معنویدر (احمد بن سهل رحمه الله تعالی دیشکه ناس اوج منفرد که
سابق و لاحق و لاحق دن عبارتدر سابق شول کیمسه در که فضلده آناه و احد ادینر سبقت ایدر

ولاحق شول کیمسه در که آباء واجدانی سبقت قطامش ایسده فضل و کالده انله لاحق اولمش
اوله ولاحق شول کیمسه در که آباء واجدانی اهل شرف و فضل ایکن جهل و نادانی سبیلله
آباء واجدانی فضل و کالانی محق و محو ایتمش اوله (حضرت عثمان کریمه زندن عایشه
رضی الله تعالی عنهم محدثندن ابوالزناد ایله طماع مشهور اشعب صیار ایکن ید وصیت
وزید سنده اولورل ایش اشعبدن مرویدر که بن صی ایکن مغلیه اما ابوالزناد علومه مانل
ایدی اشته ایکن غایت کاله واصل اولدق لکن اول علم و کالده اما بن طمعده دیش (اسعد
فقیر دیر که اشبو اشعب اهل مدینه دندر و عبدالله بن زبیر حضرت نرینک معنی جیرک اوغلیدر
و کینه سی ابوالاددر مزاح و طریف و خواننده اولمغه باشنه داغما غلمان مدینه بر بکر زدی
مرویدر که بر کون بنه باشنه غلمان طولوب لکن تعبیر ایتمر بله دفع ایچون فلان خانه ده دوکون
وار ایش نه طور رسکر دید که چو چوقلر اول خانه کدوب باشندن طاعیلورلر بعده بن بونلری
صاومق ایچون بویه برتدیر ایلمم احتمال که دوکون اوله و ضیافت بولنه دیو کال طمعندن
مذوره میوب چو چوقلر ارقه سنه طاقیلور وار که خانه خالی بنه چو چوقلر باشنه طوب بلنوب
طاشیانه باشلرل ترجمه مریده عبارده مستطرف * کفالت عایشه بنت عثمان * ایکن عایشه
صدیقده دیو ترجمه اولمشد و الحال که صدیق صدیق اکبر رضی الله تعالی عنک کریمه لری زوجات
طبیانت حضرت عایشه کلقب مخصوصی اولدیغی کونش کی آشکارا دانهی (ابو العواذل
زکریا بن هرون نام شاعر بر برینه مخالف علی و عبدالله نام فرزند اشک * احوالده * علی
و عبدالله بینهما اب * و شان مابین الطابع و الفاعل * الم تر عبدالله یلمی علی النداء * علیا
و یلماه علی * علی الجمل * قطعه سنی نظم ایتمدر که مائی علی و عبدالله لاهت یلنرینی بر بابا
جمع ایدوب یعنی داد رار ایکن فعل و فاعل لری یلنر * فرق عظیم وارد رز برا کورمز بسنکه
عبدالله علی به ندا یعنی بذل و سخاوت ایندیکیچون شتم ایدر و علی دخی عبد الله یمل
وامساکی اوزرینه شتم ایدر دیمکدر (عبدالله بن عبدالله بن طاهر بر ادری حبینه ندر یضا
* یقول انا الکبیر فظمونی * الا جلتک امک من کبر * اذا کان الصغیر اعم نفعا * واجلد
عندنا بالامور * و لم یأت الکبیر یوم خیر * فافضل الکبیر علی الصغیر * شعرینی انشا ایتمدر که
خواسی یولک برادریم حسین سن جهنمه کیرم بکانهظیم ایدلک دبدیکنده بدخی جوابده اکادیرمه
آکا اول که سنک والدک اگر چه سنی یوکدن یوکندی یعنی کئی زاده سن فاما ذاتکده همت بوقدر
صغیر السن اولان مصائب وقتده جلادت ایدوب و خالق اعاله قلوب و نفعی اعم اولوب و کیرالسن
اولان یوم خیرمه کادکده یعنی خلقت اینش بر امدیغی صورنده اویله کیرک یولیه صغیره فضل و رحمتی
اولورمی دیمکدر (قلت) ذکر اولان عبدالله بن طاهر عباسیه دولتی طرفندن مصر و البسی ایدی

الباب التاسع والعشرون

اشبو بکر می طغوز نجی باب شرف و سیادت یعنی اولواق و علوهتمک فضل و مرتبتی یاننده در
(قال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم) من رزقه الله فذل معروف و کف اذا فذلک
السید) یورمدر که سیادت و اولواق حق تعالی ک احسان ایلدیکی رزق من و اذاسر
بذل ایله اولدیغی و احسانه ترغیبی نالمقدر (کبار عربدن قیس بن عاصمه قومک اوزرینه تفوق
و سیادت و ولایتکه سبب ندر دیو سوال اولندقه * لم احصم احدا الا ترک للصلح موضعا *
مخاصمه قیلدیغمه سر رشته مصالحه یعنی تمامیه نکدر ایچوب باقه حق یوز و ابکی یوز الدم ایس
بر یوز بر اقدم دیمکدر (قلت) بعض نسخده اشبو جوابی دین ابی سفیان اولوب قیسک جوابی

* سید القری و ترک المراء و نصره المول * در یعنی بن قومه کثرت اطعام و ضیافت و ترک مجادله
و نصره مول ایله یعنی رضا حق ایچون سعی ایندیکمندن والی و سید اولدم دیمکدر (وقال سعید
ابن العاص رضی الله تعالی عنه ما شاعت رجلا منک رجلا لانی لا اشته الا احدر جلین اما کریم نانا
احق من اجله و اما لیم فانما اولی من رفع نفسه عنه * یعنی مشارالیه سن تعبیر رسیده اولدیغی نبرو
بر فردمه مقابله سببوشتم یندن صدور ایتمشد ز بر اینم مشاعده اید * حکم یا کریم یا خود لیمدر یعنی
یوناردن خانی دکلدر کریم ایسه اکالزم کلان اجلانه بن سائرندن احقم یوق لیم ایسه شتم ایچوب
اندر ارفع اولندقه بن اولایم یعنی بنده لیم و دشنامکار اولم دیمکدر (معاویه رضی الله تعالی عنه عهده
ایچلرند * کبار قبیله دن وادیادن ذکر کریم امرور ایدن اخف بن قیس ایله عربدن بر طائفه
برای حاجه شامه کلوب باب مشارالیه وارد قلنده حاجی یونلره امیر المؤمننه هر کس حاجتی
بالذات افاده ایدوب آخری واسطه و شفیع قطامق امیر المؤمنینک فرمانیدر دیو اخطار ایدر
و قتا که حضوره داخل اولوب حاجت لری عرض ایدرلر لکن اخف امیر المؤمنینک امر
و تنبیهی اولیدی عامه اهل مملکتسره و قوعبولان بلایق بیان و جمله سی حقنده طلب احسان
ایدر ایدم دید که معاویه احفک اشبو بله فانه افاده سندن محفوظ اولوب ای ایچر اشبو اعتذار
و افاده غبرته دارک حضاره کفایت ایند که نصکره فایله دخی سرایت ایلدی دیو شفاعتی
قبول و جمله سنی احسانیه مشمول ایدر (مرویدر که بر رجل احفده نسیده شرافت و وجهکده
صباح و حسن خلقتک بوغیکن قومک سبب سیادت و ولایتک ندر دیو استفسار ایلد که
احف جوابنده * بخلاف ما فیک * یعنی بنم اولولغمه سبب سنده اولان خصلتک خلاقیله
متصف اولدیغمدردیدی رجل مر قوم اول خصلت ندر دید که احف * ترکی من امرک
مالایعنی کاعنک من امری مالایعنیک * کلام بلایغی دیمکدر که مائی مالایعنی ترکی زکدر اشته اول
ترک مالایعنی سنک حالکی بنم صور مدیمکدر و مالایعنی به مثال سنک بنم حالکی صور دیمکدر دیوب
بله سانه ازیم ایتمدر (قلت) ومن الفرائب اشبو کلام احف ترجمه مریده * احف رجله
خطاب عتاب ایدمک سنک حال و شان و اموال و عساکر کی قصد طمع ایله قلبا و قالبا ترک و عدم
انتقامد و سنک دخی فر و مابه فاذا کک حکمتی عز و اعتبارم حرص و طمعکدر دیه رک جواب
نهر یعنی ایلدی دیو ترجمه اولمشد (یومبارک ترجمه ک عبارده و املا و افاده سی کرم قلم اصلاح
عارف دقایق عریه به پیوسته در مترجم جناب لری طونه لکه اموال (مالایعنی) رسندن اله لکن
حال و شان و عقار و عمارت و سائر ذهنه سندن صحنه مشیله مدک و قلبا و قالبا تعبیرینی ارباب
مارفنه قابله افراغ ایدرلر بلیم اشبو اظنا بلردن مر ادم ناموس کلک فقیری استحقاب اعلام رجاسیله
طعن ضغن بعضی انصافدن و قلیه در (کرم ایله بین العرب مشهور اولان عرابه بن اوس بن
قبضیک بین الناس ارتفاع شانه و سید القوم اولدیغده بو کیفیت سیدر که عرابه مدینه منوره به
بر سفرندن عودتنده یولده بلغادن شماخ بن ضرار المزنی به راست کاور محبت ایدرک کاور کن
عرابه ای شماخ مدینه به قدمک سببندر دیو صور قدیم شماخ * قدمتها لامر *
دیو جواب و بر یعنی مدینه به قدوم خرما لقی ایچوندر دید که فی الحال عرابه شماخک یوکنی
بغدادی و خرما اید و جینی سائر تحف ایله طولندورر اوارخی عقیده انشا ایندیکی * رأیت
عرابه الاوسی یسعو * الی الخیرات منقطع القرین * اذا ما رایه رفعت لحد * تلقاها عرابه
بالین * قطعه مدحیه سی متاقینی نشر ایتمکده باعث شهرتی اولمشد شعراک قلبی عطایا ایله
جلب ایتلک بادی اقبال اولدیغی بو حکایه دن دخی مستفاد اولمدر مائی عرابه بن قریب یعنی عدیل
و نظیری اولدیغی حالده خیراته متوجه کوردم بخود و فضیلت ایچون بر محله علم دیکلده اول علم
دست بین ایله عرابه تلقی ایدر یعنی طور دیکر لری طونه مز دیمکدر شماخک * قدمتها لامر *

تخولك معنای مدینه منوره به نمر یعنی خرما آلتی ایچون قدوم ایندم اولدینی ظاهر ایکن ترجه سر بنده
 صحت مدینه منوره به هجرت ایله جگنی اخبار ایچمه الخ دیو ترجه اولمشدر (صاحب المستطرف
 دیر که اما علوه همت اصل ریاست و اساس شرف و عزت اولوب اشو علوه همت و شرف نفس ایله
 متصف اولنلردن بری رجال عصر عباسیه دن عماره بن حزمه در (حکایه اولمشکه موی الیه برکون
 منصور خلیفه نك مجلسه دخول و حضور خلیفه ده قعود ایدر اوخلالده بر رجل کلوب مقام
 نظاره قیام وای امیر المؤمنین بن مظلوم احقاق حق پیور دیو استرحام ایدر خلیفه سکا کیم
 ظلم ایلدی دیو استفسار ایند کده رجل دخی حضور یکرده قعود ایدن عماره که بنم بر قعظه مدار
 ده بشم اولان چفتلکمی غصب ایلدی دیدی خلیفه عماره قالی خصمکله بر بطور و ترفع اول
 پیور دفرنده عماره ای امیر المؤمنین بر رجل بکا خصم دکلدن اگر چفتلک بونک ملکی ایسه انکله
 خصومت و نزاع انجم کسون السون یوق اگر بنده کزک ملک ایسه جناب خلافت نصا بکرتک
 حضورنده بر رجله بخش و هبه ایلدم امیر المؤمنین بکا احسان ایلدیکی قدر منزلت و شرف
 مکانی بر چفتلک فدا ایدوب دایندن برادی ایله قیام برله عزتقری ذل نعبده تبدیل و تغییر ایدم
 دیچمه منصور خلیفه کال قنوت و علوه همت و خلیفه به تعظیم و حسن رعایتندن وافر حظ ایلدی
 (و بنده برکون خلیفه مشار الیه حرم عصمت پناهی ام سله ایله عماره نك تراخت نفس و علو
 همته دار صحبت ایدر ایدی ام سله موی الیهی تجربه و اختیار قصدی ایله منصوره الی یك
 آلتون غنی اولان انجونسجی و یروب عماره بن احضار پیوروب هبه ایله باقم نه معمله ایدر اگر
 قبول ایدر ایسه عزیزه النفس اولادینی یلورز دیدی خلیفه دخی چقیوب عماره بن جلب ایدر
 و صحبت اناسی بو تحف مقوله سندندر آل سکا هبه ایلدم دیو نسبی اوزرینه اتار عماره اوکنه
 قویوب پراز صحبت نصکره نسبی رنده براغوب بالاسلیدان دآره سنه کیدر خلیفه نسبی اونیومش
 دیو برخادم قولیه عماره برسال ایدر عماره خادمه بوسجی بندخی سکا هبه و بخش ایلدم دیووب
 اکا و برخادم کلوب المدی و بکا هبه ایلدی دیو قضیه بی بیان ایدر ام سله دخی بیک آلتون و یروب
 نسبی استرداد ایدر (قلت) مطامه فقرانه مذکوره عماره نك نسبی خادم کتورده بکنده سکا هبه
 ایندم دیمه سی هرنه قدر آلمد یسه دینه قبولدر لکن هم خلیفه به رعایت و هم علوه همتی بیاندن فافهم
 (عالی جناب و معالی نصا بدن بری دخی والی مصر اتفاقاً فقیر ایله اشارت اولتان عبدالله بن طاهر در
 مصر قاهره ده ولایت و حکومتری اناسنده مشار الیه عبدالله بن السرا در وننده بیکر آلتون اوله رق
 یوز کیده اهدا و اسرا یعنی کجه وقتی کوندن قبول ایچوب تذکره سنه جوایده اگر هدیبه بی کجه قبول
 ایضم کوندن دخی قبول ایدر دم دیو آخرنده اقتباساً استعبد بالله و ما آتانی الله خیر مما آتاکم
 بل اشم بهدیتکم تفرحون) آتینی دخی باز آیت شریفه مذکوره سلیمان علیه السلام بلفظک
 قبل الاهدنا حضور سلیمانی به هدیه کوندن کده قبول ایچوب بکا نبوت و ملکدن حق تعالی نك
 احسان ایلدیکی اشیا سزک ارسال ایلدی بکرتک هدیه دن خبر اولدر سزک هدیه کره بنم احتیاجم
 بو قدر هدیه آلوب یا خود کوندن مکله سز فرخیا ب اولک دنیا متاعله بنم آلتش و بریشم یوقدر
 دیو سفیر بلفظه و بریدی بجوابی ناطقه در (و اصحاب عالی همتدن بری دخی آل عباسدن
 خلیفه معتمد بالله مرحوم ک عموره بی قح و تسخیر ایلشک سینه نقل و حکایه اولمشکه
 سر خدایک برندن بر خاتونی کفار بر تقریب اسیر ایند کلا رنده اول خاتون و امجداه و معصماه
 دیو فریاد و استغاثه ایند کده کفار معتمد عربستانک ابلق آلتی چوقدر بزرگوار دیو استهرا ایدر
 اشو خبر معتمد واصل اولدقده فی الحال بزر و جیش ازندن بشورل وقتا که قلعه بی قح
 ایند کده * لیک اینها الما دیه * دیو استغاثه سنه جواب و برمشدر (قلت) منقولدر که

خاتون سر قومه استغاثه ایند کده فصارتک بواسطه زاری معتمد خلیفه استماع ایلدیکی هنگامه
 التده برکاسه شربت و ارامش یوقی انجم ناکه سیده بی قورنار منجه دیو عین ایدوب
 تمهیر برله شریخی یاشینه تسلیم و فی الحال سرا پایلق اتلوعسا کرتجه بری و روجه محرر
 بالذات الغار ایله عزیمت پیوروب ادوات محاصره بی آماده ایله قلعه عموره بی الی بش کون
 احاطه و هجرتک ایکیوز یکر می ایکنجی سالی قح ایدوب در سال محبس و یروب لیک یا عتده
 دیو سینه بی التدن طو توب اخراج و شربت مذکور ی طلب و نوش و سار اسرای مطیعی
 تخلص و اهل بسق جله اسیر و شهری و قلعه سنی تخریب ایله مفر خلافت غانما و سالما عودت
 پیور نهضت خلیفه وقت معموده دوشمیدیکی فحیمین بغدادک زارجه رنده یازمش ایدی غانما
 عودتده ابو تمامک نهیت قحمه داتر نظم ایلدیکی قصیده نك مطیعی اولان * السیف اصدق
 انباء من الکتاب * فی حده الجدیدین الجسوال لعب * زارجه مذکور ک حکمی تخلصند تعریضدر
 فلیحفظ (و عموره به بعض توار یخده انقره اولقی اوزره محرر در خلیفه مشار الیه آل عباسک
 سکر نیجسیدر سال عربینک ایکیوز یکر می یدی شهر ریع الاولک اون سکر نیجی کجه سی وفات
 ایلشدر طاب تراه (اصحاب همت و ارباب عقندن بری دخی سمدن عمرو بن العاص ایدی
 مرویدر که مرض موشده نیچون آه و این ایله مسترح و طیبیه علت و مرضکری افاده و اشعار ایله
 مداوات ایغز سکر دینلده اما جرع و این ایملک عار و تقصید در حق سبحانه و تعالی بندن جرع
 و فرعی استماع ایله دن حیا و ادب ایدم رم اما علت و ابتلا می طیبیه افاده دخی بی حاصلدر و الله
 تعالی دیکرتک حکمیه حکم ایغز دیلرسه نفسمی فضل و کرمیله امساک و ایفا ایدر دیلرسه امانه
 و افا ایدر دیمشدر (کبر نفده روایت اولتان حکا یاتد ندر که قبس بن زهره کال فقر و فاقه
 اصابت ایشیکن علوفه نندن حالی بر احمده آچه مبوب طاغوره حنظل یعنی ابو جهل قار یوزی
 دبدکلری آچی نیاقی یوب علت جوعدن فوت اولمشدر (بین العرب شرف و ریاست و علو
 همتدن معدود اولان خصالدن بری دخی دود مائه التجا و جوارینه انما ایدنلری یعنی دخیل
 دوشنلری جایه در فائیل عرب بو خصوصلری اوزرینه دین و حق واجب یلوب محافظه ایدر
 (مرویدر که ابوسفیان بن حرب به رکجه نزول ایدوب سایه سنه التجا و جایه سنه استعاده ایلسه
 او کجه به خطاب ایدوب ای کجه بزه جوار بی اختیار و دار و خانه مرئی ایشار ایلدک بدکدن
 جنایت صدور ایدر ایسه ضمان و دینی اوزر به در و سکا جنایت اولنور ایسه و لیمه جنایت اولمش
 کبی معی ایدرم دیر ایدی (شاعر فرزدق پدري غالب بن صعصعه نك قبرینه دخی التجا ایدنلری
 استصحاب ایدوب اکرام ایدر ایدی موی الیه شعرو نضنده مهاجانه مائل اولوب بی جعفر
 ابن کلابی هجو ایملکه قبیله مذکوره دن برخاتون بنی اسمعی نصریله هجو ایچون دیو خوف
 ایملکه پدريک قبرینه دخیل دوشمیدی اول خاتونک اسم و نسبی ذکر ایچوب فقط * عجوز
 تصلى الخمس عاذت بغالب * فلا وانذی عاذت به لاضیرها * دیمشدر مال بیت اوقات خسته
 مفروضه بی ادا و اقامه ایدر یعنی مسئله بر امره عجز غالب بن صعصعه به التجا ایلدی دخیل
 دوشدیکدنک یعنی بابامک حقیچون اکا ضررم طوقناز یعنی هجو ایچم دیمکدر (مروان بن ابی
 حفصه جوار بی جایه ایدنلری مدح و ثناء شوبی نظم ایلشدر * هم بمنعون الجار حتی کائما *
 بچار هم بین السماکین منزل * مالی انلر کندولرینه دخیل دوشنلری قور قدقلری ضرزدن منع
 و وقایه ایدر جارلری شولکونه محظوظ اولورلر که کائناتلر ایچون آسمانده اولان سماکین دبدکلری
 یلدزلر یئنده منزل وارد دیمکدر (قلت) سبتک کسری میک فحیمیه ایکی یلدزددر برینه سماک انزل
 و دیکرینه سماک راح دیرلر انزل منازل قردندر علی قول یونلر اسدک ایغلری مثابه سنده در

حکایه اولشکه حاج خاندان عرب بن یزید بن مهلبی اخذ ایدوب اموالی مصادره و کندوی سجنه
 القابله عذاب و معاقبه ایلدکده یزید بن مهلب زندان مأمورلرینه ملاطفه و وافر مال اعطا
 ایله استماله ایدوب سجن حجاجدن سجانله بالمعه هرب و فرار و شامده امویه ملوکندن ولید بن
 عبد الملک قنداشی وول عهدی سلیمان بن عبد الملك بن مروانک دائره سنه قرار ایدر اول
 دخی هزارا کرام و احسان ایله زنده نهانی اقامته رخصت و یر و فنا که حجاج قضیه خبردار
 اولدقده ولیده ماجرای رفیم و تحریر و باقی رأی سزکد و دیو اشعار ایدر ولید دخی بو خصوصده
 قنداشی وول عهدی سلیمان تو بیخ کونه امر کوندر یزیدی طلب ایدر سلیمان دخی
 یزید بن مهلب خانه مه النجا ایتدی و طر فرزدن استیمان ایتکله امان و یر یلوب دار یزید ابقا
 ایلدک حاج بوکا بغیر حق سوء قصد ایله تعذیب ایدوب درت بیگ کره ییک درهمن اخذ ایله
 تغیریم ایش و اوج بیگ کره ییک درهم دخی طلب ایدر ایش بکا مستحیر اولدی اول مبلغ طلوی
 بن ضامن امیر المؤمنین فضل و کرم اهل بدر بنی ضیفک یانده محجوب ایتمون موی ایله واجداد
 و انسای خانه دافترک اصدقاسی واجداد فضا ایتک نهم پرورده سیدر بنده کن امیر المؤمنینک اعداسی
 استصحاب ایتکله موجب عتاب دگم دیو رجانه نحر و ایدر وصولده مرانده عدم مساعد
 کوسر یزیدی مقید اوله رفی کوندر دیو تکرار امر ارسال ایدر سلیمان واصل اولدقده سلیمان
 دخی یزید بن مهلبک و کندی فرزند یزیدک ایاقرینه بوقاغی بکروب بر برینه ربط و اشته
 امر بکره اوزره یزیدی کوندر دم لکن قنداشک اوغلی ایوبی دخی اکا ایاقداس ایتدم و اوچینی
 ایاقداسلاری دخی قنداشک بنده کن سلیمندر اگر یزیدک قتل اراده یور بلورایسه الله حقیقون
 ابتدا ایوبدن باشله بعده یزیدی انلردن نکره بنی قتل ایله دیو عریضه نحر بر ایدر و قناده
 یزید بن مهلب ایله قنداشی اوغلی ایوب زنجیر واحدده مقید اوله رفی و ایلدک حضورینه ادخال
 اولدق قنداش برادر زاده سنی بو حال اوزره مشاهده ایدنجه استخیا و حجابدن باشی اکوب بر سلیمان
 اسانت و بو حالت قضیه به برافدق دیو روی رحم ابراز ایتدکده یزید بن مهلب استرجا و اعتذار
 فرمساب اولوب حضور ولیده تیره ذمت و حجاجک ظلم و تهذیبی حکایت حالده و ولیدای
 یزید عذرک مقبول و حجاجک ظلمی زندهده مقطوعدر نظو بل مقله حاله حاجت یوقدر دیو
 عفو بنی اشعار و قد و سلاسل ازل و هر برینه کلی انعام و احسان ایله اعاده و حجاجه دخی من
 بعد یزید بن مهلبه تعدی ایتمه سن دیو تنبیه نامه ارسال ایلدی یزید زنده سلیمانده اعلای مراتب
 و افضل منازل بولند و الله تعالی اعلی (حکایه اولشکه طایفه شیعهدن بر مفسد آل عباسدن
 مهدی خلیفه نک اوان خلافت زنده نهانی بین الناس اناره فتنه ایله فساد دونه سعی ایلدیکی
 مهدی خلیفه نک معلومی اولدقده اطراف و اکافه بالوا امر رجل مرقومی نجس و اخذ ایدوب
 اتیان ایده نه یوزیک درهم صله و عطیه احسان اولته جفنی اشاعه و اعلان ایلدیکی اناده
 بر کیمسه بغدادده اول رجل خانه مصادفه و اخذ ایدوب حیانتدن مأیوس اوله رفی آخدر قوم ایله
 دیوان امیر المؤمنین کیدر کن یولده کرم و خفا ایله مشهور جهان اولان ابو الولید معن بن زائده به
 راست کلدکده امان یا ابوالولید اجری ابارک الله دیو دخیل دوشمر معن دخی اخذ ایدن کیمسه
 یونکله یشکرده نه ماجری وارد دیو صورار قضیه بی نقل ایتدکده صالو یریدی آخدر دکلیمجه
 کوله لینه زورایله آخدرک الدن اکدر یوب و کند و آنک ارقه سنه بندر یوب شیعی خانه سنه
 کونور رجل مأیوسعودت و امیر المؤمنین حاده بی حکایت ایلنجه امیر المؤمنین فی الحال غضب
 و غیظ ایله معن بن زائده بی احضار و بنم خلاف امرم اوله رفی بر مهدی حلیه می ایدر سن
 و بندن سکا اجازتی صدور ایتدی دیو عتاب اظهار ایتدکده معن دخی نعم یا امیر المؤمنین جنا بکره

اصیاد و اطاعت و خلافت و اولان اشخاصدن برکوند بش ییک نفوسی سنک یولکده قتل ایلدم
 و دخی یونک کی ایلدکده نجه نجه برار ایلدکده بولندم زنده دولتکرده بر نفی قورتاره جق قدر
 اعتبارم یوقدر دیکده مهدی خلیفه استخیا ایله باشی اکوب وافر تاملدن نکره ای ابوالولید سکا
 دخیل دوشوب استصحاب ایلدیکی بنده استصحاب ایتدم دیدکده معن ای امیر المؤمنین بنده که
 النجا ایده نه میل و رغبتکز اولدقده قطع و حزم انعام و احسان یورمکن ایله حاصلدر عطیه
 بهیه کر ایله الثغات یوزیک دینجه امیر المؤمنین اورجل بی جان جانی به الی ییک درهم اعطاسیله
 امر یورده بنده معن ای امیر المؤمنین خلفا و امرانک عطایا و احساناتی قولک جرایم و جنایلتی
 مقدارینه عائل و معادل اولور رجل مرقومک جنایت عطیه سی اولدقندن مقابله سنده احسان
 دخی عطیه اولقی لایق و سزادر دیکده معاقب امیر المؤمنین یوزیک درهم اعطاسیله امر یوروب
 معن منزله رجوع و رجل مرقومده عطیه بی اعطادن نکره ماسخط و مفاضب خلایقه برده
 دخی بولنمسنی تنیه ایدوب اولدخی استغفار و تسنن ایتددر (اهل شرف و سبادتدن بری دخی
 برادر حضرت کرار جعفر بن ابی طالب در رضی الله تعالی عنهما صباوتنده ای پدرم قومشول یمزک
 اکل و تناول ایلک قدر تباب اولمادی اطمین اکل و تناولدن استخیا ایده رم دیدکده پدری
 استحسان ایله اوغلم سنده جد اعلای اولان عبد المطلبک اخلاق حسنهی ظهور اید و جکئی
 مأمول ایدرم دیمندر (منقولدر که عرب بدن یرینک خانه سی حولیسنه جکر که دوشر اهل قبیله
 کلوب جکر که بی دوشرمک استکارنده والله دخیل دوشنی و یرم دیو استصحاب ایتکله صاحب
 خانه بجر الجراد لقب اولددر که علی قول اول مجری بین العرب مشهور اولان ابوحنبل در
 (قلت) جکر که نک اکل و باحتی خصوص صی کتب فقهیه حنفیه دن ککو ریله

باب الاولون

اشبو اوتوزنجی باب خیر و صلاح و سادات و صحابه و اولاد و صالحین و فضائل و کالاترینی بیانده در
 رضی الله تعالی عنهم (صاحب میطرف بو بابی اعلی ایله تصدیق ایدوب دیر که حضرت سلطان
 سریر لولاک و مشرف خطاب نه نیم نصاب و ما ارسلناک صلی الله تعالی علیه و سلم اقتدیمر
 حضرت نرینک سلسله امتدن بلکه امم سابقه دن افضل خلق برهجه اجاع ابو بکر الصدیق
 بعده عمر الفاروق بعده عثمان ذوالنورین بعده علی المرتضی رضوان الله تعالی علیهم
 اجمعیندر شار ایهم حضرتانک فضائل و کالاتی اکبر من ان تحصر و اشهر من ان تذکر در
 دیلدیکنی تصرفه قدر و اجاشه جدیر اولان خدایه قسم ایدر که انلر خلفاء راشدین سنه العالمین
 و سید العالمین و ائم مسلمین و ندمای یرم فیض جزم سلطان الانبیاء و المرسلین اولوب (صحابی
 کالجوم بابهم اقتدیتم اهتدیتم) وفق شریعتیه هر بری هندی سبل شریعت و مقتدای
 توفیقسات اتقای خبر امتدر برز جله سنه مودت و محبت و استرجا شفاعتله اغثنام ایدر ز
 حق سجنه و تعالی حضرت نری محبتله امانه و زمزمه زنده حشرایله کرم و رحمتی افاضه ایلده آمین
 (شای چهار یار کزین ده بری یوقطعه بی نظم ایتددر * حب النبی و حب الصحب
 مفترض * اصحابو ثابته هم نور او برهانا * من کان یعلم ان الله خالق * فلا یقوان فی الصدیق
 بهمانا * ولا یسب ابا حفص و شیعه * ولا الخلیفه عثمان ابن عفان * ثم الولی فلانسی المقالیه *
 هم الذین بنوا الدین ارکانا * بهم عماد الوری للذین کلهم * جازاهم الله بالاحسان احسانا *
 مای رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلمه و اصحابه محبت هر مسلم اوزرینه فرض عیندر
 یوزوات کرام تابعلرینه نور و هدایت و یرهان اولدقلری حانده ضعی وقتنه داخل اولدیلر یعنی
 یونلر تابع اولان مسلمینی ظلمت شکو کدن فضای نور ایتانه اخراج ایلدیلر بر کیمسه الله تعالی انک

خانی اولد بخت اعتقاد صحیح ایله معتقد اوله یعنی مسلمان اوله ابو بکر الصدیق حقنده بهتان واقفانه
 وایا حفص عمر واتباعه و خلیفه ثالث عثمان بن عفانه سب و شتمه اجناس اعتر و خلفه ثلاثه دن
 علی ولی اللهک له سند قول صادق انونمه یعنی مدح و ثناء و ترضیه ایله یونلرک مجموعی قصر دینه
 جازار کاندلر الله تعالی انلرک دینه اولان احسان یعنی خدمت لری مقابله سنه **هل جزاء**
الاحسان الا الاحسان * مصداق شر یقینجه مجازات خبریه ایله احسان ایلسون دیمکدر
 (ابوهریره رضی الله عنهن روایت اولندیخی اوزره رسول مجتبی علیه اکمل الصلوات و التحایا
 (من اصبح منکم الیوم صائما قال ابو بکر اتاقان من اطعم منکم الیوم مسکینا قال ابو بکر اتاقان من عاد
 منکم الیوم مریضا قال ابو بکر اتا فقال رسول الله صلی الله علیه وسلم ما اجتمعن فی احد الا دخل
 الجنة) بیوردیلر مال شریقی برکون حضرت فخر کائنات علیه التحایا واصلوات افندی
 عشر احبابه سزلردن قنیکز یوگون صائم اوله رق صباحه داخل اولدیکز بیوردیلر
 میاندلردن ابو بکر الصدیق رضی الله تعالی عنه بارسلو الله بنده کز داخل اولدم دبدی بنده
 رسول الله یوگون عیاده مریض یعنی خستهک خاطرینی واروب صور مق قنیکزدن واقع
 اولدی بیوردقد بنده ابو بکر الصدیق بشدن واقع اولدی دبدی بنده رسول الله افندیصل
 برسنده به مالک اولیان بر فقیری یوگون کیم اطعام ایلدی بیوردقه بنده ابو بکر بنده کزدن
 واقع اولدی دینجه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم افندیصل یو خصال حسنه قنیکز کیمده
 جمع اولورسه البته اول کیمه جند داخل اولور بیوردیلر دیمکدر (مسکین لنده اصلا برسنده
 مالک اولیان یاخود الله بولان کتدوی کفایت ایجاب کیمده دینور (رسول الله صلی الله
 تعالی علیه وسلم (لوکان بعدی نبیا لکان عمر) بیورمدر مال شریقی بنده نصکره نبی بعث
 اولفق فرض اولنه عمر بیورمدر دیمکدر اشته یو حدیث شریف فضیلت حضرت
 عمره دالدر (حضرت فاروق اوان خلافتلرده مالک ووم ایله غزا قصدینه شامه طوغری
 عز یمتلی رومدن طویو اب احوال موکب اسلامیه بی نجس غرضله قرنا ملکند بری
 ارسال اولور شخص هر رسول حضرت عمری طور مبتدا ده اولرب شول حالده مشاهده ایدر که
 ارقم لنده قویون تویندن منسوج بریمال جبه اولوب وراکب اولدق لری فرسک اگری فاشنده
 برطوبه اصلوب اول طوبره دن قوری اتمک پارچه سی جبقاروب وینزه مسح ایدوب تناول
 بیورمده و تاب آفتابده چادر وشمسه سز کزوب عساکر اسلامیه بی ترتیب و سائر مقتضیات
 احوال لری رؤیت اتمکده اولدیفنی مشاهده ایدوب فی الحال شخص هر رسول دونوب عقی
 باشنده متبصر برکنی اولمقله ای ملک روم بزم بویه مقدم و مقدم شدايد سفریه به محمل
 ذاته محاربه به طاقت یو قدر همان مغلوبی هر نه ایه وروب مصالحه اوله لم دیو
 وصف ورای ایشدر فی الحقیقه واروب اولکای شای تمام و زمان خلافتده مصر و عراق
 بحمی و سار دیاری فتح ایلدیکی علی التفصیل نواریخده مصر حدر مراجعت بیوریه
 رضی الله تعالی عنه (اما امیر المؤمنین عثمان ذ والنورینک فضائل ککثره و مناقبی
 منوره درقرآن عظیم الشانی جامع درملاکة رحان مشار البهمن استهیا ایدر لایدی
 (جیح بن عمر روایت ایشدر که ام المؤمنین عایشه صدیقه رضی الله تعالی عنها مستور جامه
 اولدق لری حالده بالاسنیدان حضور عفت ظهورلر بیواروب رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم
 افندیلر زیاده سوکلی کیم ایدی دیو سؤالنده کیمه محترم لری فاطمه الزهراء رضی الله تعالی عنها
 ایدی بیوردیلر جالدن سوکلیلر بی سؤال ایدرم دیدیکده زوج منا البه یعنی علی المرتضادر
 زبوا و ذات علی المقدار نیجه سوکلی اولماسونکه کونلر لری صائم و کیمه لری قائم اولوب

دم الطیب رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر علیه لینه سیلان ایلدکده اول ماده حیات
 دل و جان دهانتد ایله شرب ایشیدی یوردی بیده چونکه بو ذات علی الشاک قدری عند
 الرسول بویه ایکن یا سز و قوعبولان هاله به یعنی وقعه جلده جرأته سبب نه اولدی دیدیکده
 حضرت عایشه رضی الله تعالی عنها کون بی دستمالیه اورتوب بکای ندامت ریزان ایدر که اکا
 سبب تقدیر منع التیغیر خدادار دیو اعتذار یوردی دیمکدر (هر ویدر که حضرت علی بی معاویه
 رضی الله تعالی عنهما ضرارین ضمره الکفائی به بکا وصف و تعریف ایله دیدکده اول امرده
 لمنا لعم استغفا ایدی تکرار تو صیغنی الخاط و ابرام ایلدکده چونکه حقیقی منصف اولدق لری
 صفاتی استه یورسن اشته والله العظیم حضرت علی التکرار * بعید المدی و شدید القوی * یعنی
 مقابله غایبی یکران وقوت ظاهریه و باطنیه سی شدید و بی پایان * بنفجر العلم من جوانبه *
 یعنی چشمه سار ذات دربارک الاریتک هر جانبدن کوزر علم و عرفان منبج اولور * و تنطق الحکمة
 من نواحیه * یعنی ظاهر و باطندن حکمت و کرامت نطق ایدوب ظاهر بولور * یستوحش من
 الدنيا و زهرتها * یعنی کافه نعمات و مستلذات دنیا دن مجتنب و متوحش * یستأنس باللیل
 و ظلمته * لیل و ظلمتیه مستأنس یعنی تابصیح نور عبادتله شب دیجوری ضیاد ایدر ایدی (وکان
 والله غریز العبرة طویل الفکره بقلب کفه و یعاتب نفسه بعجهه من اللباس ما قصر ومن الطعام
 ما خشن * یعنی والله که حوادث کونیه دن عبرت المسی یاخود درگاه آله ده اشک نیازی و فکر
 و مراقبه سی جوف و دائم و کمال تقوی و انکسارتضر عدن اوچلر بی دوند بر یعنی الیری اوغوشد بر
 و نفس نقبسنه عتاب ایدر یعنی مجاهد اولوب البسهک فیصه سی و اطعمه تک بطی الهضمی
 مستحسنی یعنی زهد اطعمه لذیذ به رغبت یورم ایدی * کان والله یحیینا اذنا لناه و یأبئنا اذا دعوانه
 ونحن والله مع تقریه لنا وقریه منا لانکلمه هیبه له یعظم اهل الدین و یحب المساکین لا یضع
 القوی فی باطله و لا یأس الضعیف من عدله * یعنی خدایه قسم اولسونکه متضاد لری برسنده
 کند و دن سؤال ایلدیکز ده کال بخر و تواضعلردن همان جوانی و بر روحل ایدر دعوت
 ایدی بکمزده کرک غنی و کرک فقیر اولسون اجابت ایدوب کلور و حقه سوکده که بر لری کدویه تقرب ایش
 و بزم دخی ذلته تقریم و اریکن یعنی تکلیف سزا و اب هر بار حضو لنده بولنور کن کال مهاتلرندن
 زندده نکلده قادر اوله مردق اهل علم و دینه تعظیم و مساکین و فقرانی محبتله تفخیم ایلر ایدی
 عدل شویه ایدر که اهل اقتدار باطله جرات ایدرم وضعفا دخی عدلندن مایوس دکل ایدی
 یعنی احقاق حقه لوم لائمه و خاطره کوکله باقیوب همان اجرا یورر ایدی * فاشهد الله لقد رأیته
 فی بعض مواقعه و قد اریخی اللیل سدوله و غارت نجومه و قد من فی محرابه قابض علی حلیه تملل تملل
 الخائف و یکی بکاء الحزین فکان فی الان اسمه یقول * و خدای ذی الجلاله شهادت ایدر که اول علی
 الشاق بعض عبادتکاهنده کوردمکه صیاحه قدریدر اولوب حلیه اطیفه لری دست مبارک لری قبض
 ایدوب خائفک اضطرابی کی مضطرب اولورق و حرینک بکاسی کی بکایده رک مناجات ایدر ایدی
 کال تأثیرندن شمعی ایشدر کی قولاعنده در که مناجاتنده * یا دنیایا دنیایا تعرضت ام الی نسوقت
 هیجات هیجات غری غری قد ایشک ثلاثا لارجعه لی فیک فعمرك قصر و عبسک حقیر و خطرتک
 کبر آمن قل ان اردو و حبه الطریق * یعنی ای دنیا ای دنیاس بکا اعوجاجی ایدرم یوقه اشتباک
 و محتمی ایلهم تمسک اغرارک بعید در اینم غیر عی الدات بن سنی رجعتی صحیح اولماز سورده
 اوج طلاق ایله تطلیق ایلدم عرک قصیر و عبسک حقیر و بلبه و خطرتک کیر در ایدر آخرتک قلندن
 و طریقک خطرو و حشندن یورمش ایدی * فو کفتمده و معاویه ما لکها علی حلیه و هو معسها
 و قد احتق القوم بالبکاء و قال رحم الله ابالحسن کان والله کذلک فکیف حزنت علیه یا ضرار *

وفا که ضارک بواوصاف جلیله سی معاویه به تأثیر ابیک ابله کوز لربک یاشنی متصلا سبله رله
ضربوری حلیه سله طبله یوب و حاضر بولاندر دخی بوغبله یازوب پس معاویه باری تعالی ابو الحسن
یعنی حضرت علی به رحمت ایلسون والله اول ذات محترم وصف و تعریفک کیدر امدی ای ضرار
اودانک فقدانه حرن و ناسفک نه کیفیت در دیکده * قال حرنی علیه والله حرن من ذبح واحدها
فی حجرها فلا ترق عبرتها ولا تسکن خیرتها ثم قام فخرج * ضرار دخی جوابنده بنم اول ذات ملکی
الصغاته حرنم آنوش تریه سنده اولان اولادینک بری ذبح واهلاک اولان خاتونک حرنی کیدر که
وفاته قدر قطرات چشمی منقطع و حرنی ساکن اولماز دیوب بعده قالقوب مجلسدن کندی رضی الله
تعالی عنهم (قلت) من ذبح واحدها الخ * عباره سنک مفهومی عاجزانه بوجه محرم یازلدی معانی
دیگری واریسه نگاره اشارت مطالعیندن رجا اولور (مر ویدر که فی سبیل الله تعالی سل سیف ایدمک
ابتداسی زیرین عوامدر شویله که بر کیمه اهل مکه نی ذیشان قتل اولندی دیو صحبه ایدم کلرنده
حضرت زبیر کال محبت دینه و غیرت لردن عجله ایله جامد خواندن صحرایوب سینی یدنده اولور
کیندن هر یانا طشریه خروج و بوحالده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم افتدیمزه ملاقات
ایدر حضرت بر کزیده کائنات بونه حالدر یازیر بیورد فده شویله بر صدای و وحش ایشتم دیدکده
رسول مجتبی علیه اکمل الصلوات و التحایا ای زبیرنی مراد ایدمک جیفک یعنی صحبه کاذبه
مذکور علی فرض اگر صحبه اولیدی نه ایشله جک ایدمک بیورد قارنده زبیر رسول الله قادر
اولدیغم مقدار کفاری قیروب انتقام ایدم جک ایدم دیدکده اول مفخر عالم صلی الله تعالی علیه
وسلم ازار شریف لربنی احسان بیور و ب انکله تستر دفسکره قوجا قلوب ای زبیر سن بنم
حوار یسن دیو احسان و تلطف بیور دیار (حواری مطلقا و بالخصوص ناصرا نیسا
معنا سنده در حضرت عیسی صلوات الله وسلامه علی نبینا وعلیه الصلوات حواریون دیدکری
بو معنایه در (اوزاعی روایت ایشدر که زبیر حضرت لربنک بیک عدد عبد مملوک اولوب هر بری
ضریبه ایدیلر و لردن حاصل اولان مال تجارت بر دره منی صد و فقه قوموب جله سنی
حق رضا سچون تصدیق ایدر ایدی و التوزیک در همه خانه سنی بیع ایدمک کینه سبله تعظیفا
ای ابا عبدالله بونده الدانک اولمقداردن زیاده دکر ایدی دیدکریه الدانم شاهد اولک که بن
انی یعنی بهای خانه فی صدقه و جهاده صرف ایدم جک دیوب فی سبیل الله صرف ایدم
رضی الله تعالی عنه ضریبه کسه ماذون اولان عبد در (روایت اولمکنکه یوم احدده جبرائیل
علیه السلام هیوط و نزول ایدوب یا رسول الله جنابکی ظهر بنه جل ایدوب کتورن کیدر دینجه
طلحه در بیورد قارنده بدن اکاسلام ایدوب بشیر ایله که یوم قیامتد بن اتی کوزه دوب احوال
و شداندن باده تعالی تخلص ایدم دیوب وینه یار رسول الله جانب یمیکرده بولان کیدر دینجه
مقداد در بیورد قارنده حق سبحانه و تعالی اکامجت ایدوب و سزک دخی اکامجت کراه امر بیور مشدر
و پیشکا هکرده طوروب اعدادن ذاتکری وقایه ایدن کیدر دیدکده عمار در بیورد قارنده عمار
جنتله تبشیر ایله * حرمت النار علی عمار * یعنی عمار اوزر بنه نار جهنم حرامدر دیدی (مر ویدر که
رسول کائنات علیه افضل الصلوات افتدیمزک نزدنده جبرائیل علیه السلام اصحابدن دحیه
الکلبی رضی الله تعالی عنه صورنده متملا طورور ایکن ابو ذر رضی الله تعالی عنه پیغمبر
علیه الصلاة والسلامک مشغولتر بنی مشاهده ایتکله سلام ویرمیرک مرور ایلدی جبرائیل
علیه السلام شومور ایدن ذات ابو ذر در اکراسلام ویرسه ایدی رد ایدر ایدم دیچک رسول الله
صلی الله تعالی علیه و سلم یا جبرائیل ابو ذری یلور مبسکر بیورد قارنده جبریل سزنی حق نی
بمش وارسال ایدن ذات اجل و اعلایه قسم ایدر مکه ابو ذرک قدر و منزلتی یدی قات کوکرده بریورندن

اشهر و اعرفدر دیدی رسول مجتبی علیه اکمل الصلوات و التحایا حضرت لری یا جبرائیل بورتبه
و منزلته ایله نائل اولدی یعنی حکمتی بیز بیورد قارنده جبرائیل علیه السلام دنیای دخی و حطام فانیدن
زهد و اعراضی سبیله نائل اولدی دیدیلر (لاحقه لاسعد الفقیر) صاحب صحبت و مصاحبتدن
مشتق اولوب مطلقا بر سنیه ملازم اولانه دیرل و صحابی اهل حدیث و سیرا صطلاحا حریفه پیغمبر
صلی الله تعالی علیه وسلم افتدیمزه یغظه ملاقات و ایمان ایدوب دنیادن ایمان اوزره اولدینی حالده
کیدن ذاتر کلیات کفوبده ولد اعمی دخی اولور سه ابن ام مکتوم رضی الله عنه کی دیمشدر امدی
هر نه قدر مؤمن اولدقدن صکره نعوذ بالله موتندن اولن ارتداد محال ایدوب کر که زمان سعادت نیویده
و کر که اول سرورک ارتداد لربنک صکره اسلامه رجوع ایدینه اصحابدن معدود در بیورده بر کیمه
صلی الله تعالی علیه وسلم افتدیمزه ملاقات ایتیمه یا خود کفری حالده ملاقات ایدوب بعدا ملاقات
مؤمن اوله یا خود ملاقات ایدوب بعدا العباد بالله تعالی ارتداد ایدوب احوال ضلالت اشتغال ایله
هناک اوله اصحابدن دکلدر لکن علما ملاقات خصوصیتد رد ایشدیلر که ملاقات ظهور نیوتدن
اولی اولمی یا خود اعمیدر اعم اولدینی تقدیرجه زید بن عمرو بن نفیل و ورقه بن نوفل و بحیراء
راهب که بولر قبل مأموریه التبلیغ سید کائنات صلی الله تعالی علیه وسلم ایله شرفیاب ملاقات
اولوب نی آخر الزمان اولدقار بن تصدیق ایدوب قبل ظهور الدعوه دنیادن کیشدر در جله
صحبه به داخل اولور که بولری ائمه دن معرفت صحبه ده تصنیف کتاب ایدن جمع کثیر کتابلرینه
درج ایشدر و بعضیلری ذکر لردن سکوت ایدوب صحبه دن عدا ایشدیلر لکن محدثین کرامدن
روضة الاحباب صاحبی طهار الله الملقب بحمال الحین قدس سره دیمشدر که ظاهر اولان
حین ظهور نیوتده ملاقات اولمقد وینه علما ملاقات حین عقل و تمیز ده اولمی یا خود اتدن اعم
اولمی شقارنده اختلاف ایشدیلر کلیات کفوبده رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم افتدیمزک
حک یعنی طاعی جنبوب اغریزه وضع ایلدکاری و وجهنی مسح ایلدکاری غیر غیر اولان
صیبان بهضه کوره صحابیدندر و بعضه کوره دکلدر دیو محردر (وینه علما اسم صحابی بنی
آدمه می مخصوصدر یا خود ملائکه کرام و جند دخی شاملیدر شقارنده اخلاف ایلدیلر جنال
الذین مشار الیه دیمشدر که راجع اولان جند دخی شامل اولمقد زبیر پیغمبر صلی الله تعالی
علیه وسلم انره دخی مبعوث طائفه مرقومه دن اول مبعوث ثقلینه صلی الله تعالی علیه وسلم
ملاقات و ایمان ایدم صحابیدن معدوددر اما ملائکه کرامت صحابه دن معدود اولمیری مسئله سی
اهل اصول ینارنده مختلف فیهادر راجع اولان ملائکه به مبعوث اولما قدر اما بذاک صحابه دن
اولمی ابو بکر و عمرو عثمان و علی و بقیه عشره مبشره رضی الله تعالی عنهم کبی باتوار
یا خود تواتر دن درجه سی قاصر اولان استفاضه و شهرت و یا خود صحابه دن بعضی سنک
اخبار ایله و یا خود صحابیدن اولدیفنی ادعا ایدوب و دعوائی عادتاً نمکناندن اولمی و یا خود ثقات
تابعین صحابه دن عدا ایتک شقار ایله یلنور هجرتک بشیر نمش طقوز سالتد نصکره اصحابدن
اولدیفنی ادعا ایدن ربیع بن محمود ماردینی و التیوز سالتد نصکره دعوائی صحبت ایدن رتن بن
کوبال بن رتن هندی و یدیزد نصکره ادعا ایدن معمر نام کیمه لری اهل حدیث و سیرک اکثری
تریف و تکذیب ایدوب بعضیلری تصدیق صدقده اولمقد در تفصیل لری کتب سیر و طبقاتده
مندرجدر مراجعت اولمکه ^{در بیان عدالت و فضائل اصحاب} معلوم اوله که صحابه کرامت
یا جمهم بر خصوصیتی وارد که اول خصوصیت سائر امتده بولماز و خصوصیت مذکوره ائله
یکان یکان کیفیت عدا تارندن بحث و انقیه رق بالجمله عدلدن معدود اولمقد مکر که برینک فسق
و فجور و خلاف مروقی شرعا ثابت اوله بود دخی بوجه یقین ثبوتیا فته اولمقد یغندن باشقه

برکت صحبت رسول ایلله صلی الله علیه وسلم انزلک اسباب فسق و فجور و عدم مروءتدن مصون
و محفوظ اولدقلری در کاردر حق سبحانه و تعالی حضرت تری قرآن مجیدنده ﴿ کتم خیراته
اخرجت للناس تأمرون بالمعروف و تنهون عن المنکر ﴾ و کتلت جعلتکم امة وسطا ﴿
﴿ و السابقون الاولون من المهاجرین و الانصار و الذین اتبعوهم باحسان رضی الله عنهم
ورضوا عنه واعدلهم جنات تجری تحتها الانهار خالدین فیها ابدا ذلک الفوز العظیم و رضوان
من الله ﴾ یورشددر که نصوص مذکوره فضائل اصحابی و اول فرقه ناجیه تک صفت
خیریت و عدالت ایلله انصافقریبی میندر مفسرینک تحقیققرینجه وسط عدل معانیه در و مخاطب
اصحاب کرامدرونصین اخیرنده اولان رضا که جناب واجب الوجودک عزوجل خشنود اولسندن
عبارتدر بوندن اعلی و افضل مرتبه اولادینی ظاهر در که خبر ده (احل علیکم رضوانی
فلا اسخط علیکم ابدا) و رودایتدر که بوافضیتی خبر و بر سابقون اولوندن مراد بعضه کوره
اهل بدر در که بشور او توزذاتدر (و بعضه کوره بیک یوزدن عبارت اولان اهل بیعة الرضواندر
بیعت رضوان هجرت النبی یلنده عمره حدیبیه ده قرب مکه ده شجرة سمره التند و وقوع
بولشدر (و بعضه کوره سابقون اولون نمازی قبلتین یعنی مکه و بیت المقدسه متوجهها قبلاندر در که
ابتدای بعثتدن هجرتک ایکنجی سالت قدر قبله بیت مقدس ایدی سال مذکورده وحی الهی ایلله
مکه به تحویل اولندی (و بعض علما سابقوندن مراد جیح اصحابدر و المهاجرین و الانصار السابقون
الاولون بیاندر و اتابعین لهم باحساندن مراد قرن اصحاب نصرکه کلاندر در دیمشدر (صاحب
روضه الاحباب دیمشدر که محملدر که سابقین اواین دن مراد اصحاب دن مضمار اسلامده احراز
قصبات سبق یوزدن و طریق ایمان و عرفانی اصکفاء و اقزانی اوزره تقدم ایدن ذات اولوب
و اتابعین لهم باحساندن مراد سائر صحابه اوله انتهی و احادیث نبویه دن (خیر القرون قرنی
ثم الذین یلونهم و الانبوا اصحابی قوالذی نفسی یدیه لوان احکم اتفق مثل احد ذهباً ما بلغ
مدادهم و لا نصابه و (الله الله فی اصحابی لا یتخذوهم غرضا بدین فین احبهم فحبی احبهم و من
ابغضهم فبغضی ابغضهم و من آذاهم فقد آذانی و من آذانی فقد آذی الله و من آذی الله یوشک
ان یأخذه) احادیث صحیحه لریله امام احمد بن حنبل حضرت تریزک کتب فضائل صحابه ده
روایت ایلدیکی (من سب اصحابی فعليه لعنة الله و الملائکة و الناس اجمعین لا یقبل الله منه
صرفاً و لا عدلاً) یعنی فریضه و لا نافلة ایلله تفسیر ایلدیکی حدیث شریف و بو بیده اولان
سائر احادیث صحیحه مطلقاً عدالت و فضیلت اصحاب کرامه دلالت ایدر اما بر برنک اوزرلینه
فضیلت اصحابه ده و منه لایق اولان اعتقاد بودر که انزلک تعظیملرنده طریقه اثیقه فی قوت اتجوب
پیغمبر صلی الله تعالی علیه وسلم افتدیتزک یوردقلری مرتبه به رعایت ایدیه اخبارده (اراف ایتی
بامتی ابو بکر و اصلبهم فی دین الله عمر و اصلدقهم حیاة عثمان و اقضاهم علی و افرضهم زیدبن
ثابت و افروهم ابی بن کعب و اعلمهم بالذللال و الحرام معاذ بن جبل و لکل امة امین و امین هذه
الامة ابو عبیده بن الجراح) ایلله (ابو هریره و عاء العلم) وارد اولشدر اجماع جمهور اهل سنت
و جماعت بونک اوزرینه منعقددر که افضل اصحاب ترتیلری اوزره خلفاء راشدین بعدهم بقیده
عشره مبشره بعدهم اهل بدر بعدهم اهل احد بعد از ان اهل بیعة الرضواندر که مذهب اصحاب
حدیث و مشهور اولدینی اوزره مذهب شافعی بودر اکابر حنفیه دن ابوالثکور سالمی عهد نام
کتابتیه کتورمشدر که بعد از خلفاء راشدین افضل امت اهل بیت رسولدر صلی الله تعالی علیه وسلم
یونازد نص کره بخصوصه اهل جنت اولدقلرینه کلام نبوی صادر اولان ذواتدر بعدهم اهل بدر
بعدهم اهل حدیبیه بعدهم سائر صحابه در بعدهم تابعین بعدهم تبع تابعین اشارت اولسان

خیر القرون الحدیث خیری موحیجه معلوم اوله که اهل بدر و اهل بیعة الرضوان کی عموماً و حضرت
فاطمة الزهراء و خدیجة الکبری و عشره مبشره و سید اشباب اهل الجنة الحسن و الحسین و عکاشة
ابن محسن اسدی و سعد بن معاذ و عبدالله بن سلام و ثابت بن قیس و غیر یلری کی رضی الله
تعالی عنهم خصوصاً اهل بهشت اولدقلرینه داتر حدیث صادر اولیان سائر اصحابک
حکمی جمهور متکلمین و ارباب اصول نژنده سائر مؤمنین صکی مثبت حضرت حق جل
و علاه در لکن امید انزلک شاتنده جنته دخوللری سائر مسلمینک دخولدن زیاده در (جابر بن
عبدالله الانصاری رضی الله تعالی عنهک روایت ایلدیکی (لا تمس النار سلاً رأی اوری
من رأی) حدیثک ظاهری انزلک و تابعینک دخی اهل بهشت اولدقلرینه دلالت ایدر و السلام
(و دخی خفی اولیه که میان اصحابه واقف اولان مخالفت و مخالفت نزد اهل سنت و جماعتده
اجتهاده محمولدر تفاسیه دکل جله سی قابل تأویلدر و بعضیبنک محل قویم و تأویل مستقیم
اولادینی تسلیم اولنسه دخی منقول اولان مخالفت و مخالفتی اخبار آحاد ضعیفه جائزه
الکذبدر که صلاح حال اصحابه داتر وارد اولوب اتفاقاً ذکر اولان آیات قرآنی و احادیث صحیحه
نبویه به معارض اوله من ارتق لایق اولان بودر که اخبار آحاد سیله طعن اصحابه جرات
اولنجوب و ابطال حکم کتاب و سنت ایلله یوم حسابده مؤاخذه دن اجتناب اولنه فی الحقیقه
اصحاب کرام نصرت دینده سعی ایلله بونجه بلادی شرک و کفر دن پاک ایدوب امت هر حومه
از جان و دل خدمت و عنایت ایتش و قواعد دین اسلام انزلک واسطه سبله بزه واصل اولشدر
اول مخالفتلر صحبتندن کف لسان ایتلک لایق شان اهل ایماندر باخصوص انزلک مخالفتلری بیک
ضروریات دینیه و مسائل اسلامیه دن دکلدر * من آنچه شرط بلاغت باتو میگویم * تو خواه
ارحتم بیکر * امام باقی اجدفاروقی حتی قدس سره تک خلفاء راشدین رضی الله تعالی عنهم
فضائلی حاوی و بین اصحاب وقوع بولان مشاجراتک تا و بلات صحیحده سنی محوی جلد اول
مکتوباتده مستقیم زاده هر حومک ترجمه ایلدیکی ایکیوز الی برنجی مکتوبی بازوب و منظومه
عمل ایتلک اهل سنت و جماعتک لازمدر (بودخی معلوم اوله که لاری تاریخی ترجمه بنده یازادینی
اوزره بعض ارباب سیر اصحاب مجدانتسانی اون اوج طبقه فیلشدر (اولکبسی سابق الاسلام
اولشدر حضرت خدیجه و ابو بکر الصدیق و علی و زیدبن ثابت کی رضی الله تعالی عنهم
و ایشاندر نصرکه ایمانه کلوب داراندوه دن متأخر اولیانلری ندوه لغتده جمع اوله حق مجلس معانسه در
داراندوه اجداد نبویدن فصیك خانه سی ایدیکه قریش عظام امور لرینی اورایه جمع اولوب
مشورت ایدر ایدی وقتا که حضرت رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم مبعوث اولوب نهانی
دعوت اسلام یورر ایدی بعثتک النبی سده سی دارارقم یاخود خانه حجره دن قالقوب داراندوه به
تشریف یوروب انده شرف آرای جلوس ایکن دعایه یغمیری شرفله بهدایه الله تعالی
عمر الفاروق که عشره مبشره دندر کلوب عرض اسلام ایتشدر (ایکنجی طبقه اصحاب
داراندوه ده شرفیاب اسلام اولشدر (اوچنجی حبشه مهاجر ریدر یعنی قریشک اذالرندن
ناشی اذن نبوی ایلله حبش دیارینه هجرت ایدنلدر (در دینی اصحاب عقبه اولی که اهل مدینه دن
سابق انصاردر (بشنجی عقبه ثانیدر (النجی اصحاب عقبه ثالثه در که یتیم ذاندر (بدینی
شول مهاجر لر در که افتدیز صلی الله تعالی علیه وسلم مکه مکرمه دن مدینه منوره به هجرت
یوروب و وصولدن اول قبا به نزول یوروب اوراده اولان مسجد شریفی بنادن اول عقب شریفلرندن
مکه دن هجرت ایدوب یتشدر (سکرنجی اهل بدر کبرادر (طقوزنجی بدر ایلله حدیبیه یتشده هجرت
ایدنلدر (اونجی اهل بیعة الرضواندر (اون برنجی بعد الحدیبیه و قبل فتح مکه هجرت ایدنلدر

(اون ایکنجی یوم فتح مکة ده اسلامه کنلردر) اون اوچنجی حضرت رسول اکرمی ادراک ایدوب کورن صیلردر (واصحاب کرامدن فقرایله فقرایدن اهل نجرید که منازل وعشاری اولوب صفه صفاموصوف مسجد نبویه روزوشب ساکن اولوب اصحاب صفه نامیه اشتهار بولشردر که حضرت رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم هنگام طعامده انلرک برطافته سن جلب ایله برابر طعام بیورر و یقانیستی اغضای اصحابه توزیع ایله احسان ایدر ایدی وانلرک تعبشری بووجهله اولور ایدی حضرت ابوهریره وائله بن الاسقع و ابوذر اشانک مشاهیرنددر رضی الله تعالی عن جمیع الاک و عن الصحب مانلا لآل انتهی نقل اسعد الفقیر (صاحب المستطرف عبد الله ابن عمر رضی الله تعالی عنهما دن مروی اولوق اوزره * ان الله يدفع بالاسلم الصالح عن مائة الف بيت من جبرته البلاء (ثم قرأ) ولولا دفع الله الناس بعضهم ببعض لفسدت الارض ولكن الله ذو فضل على العالمین) خبری نجر ایدر که مقدار روایت برصالح فیض صلاحی حکمتیه باذن الله تعالی قومشولردن یوزیک خانه دن بلامندفع اووردی ایدر اولور (اول خلقه آل عباس ابوالعباس سفاح خلیفه حسن بصری حضرت نری بالغ اولدینی مرثیه علیه به نه سبیل واصل اولدی دیو مشاهیر زهاد دن ابو بکر هذلی به سؤل ایدر که سن شریف حسن اون ایکی به بالغ ایکن قرآن عظیم الشانی جمع یعنی حفظ ایدتی لکن شوکونه که پیسوره شریفه کت نفیرونا و یلی غامیه احاطه ایتدی که سوره شریفه اخراجه بکمر ایدی و امر نجارده برده می تقلب انجوب و امور سلطانیه دن برامده ولایت و حکومتی قبول ایلدی و اشلمدیکی عمل خیرایله واجتناب ایتدیکی نهی ایله براحده امر ونهی ایتدی یعنی امر معروف ونهی منکر کنندی عامل و منتهی اولدینی حالد ایدی دید که سفاح تصدیق ایدوب واقعا انجیق بونکله نائل اولدیلر ایدی (جا حظ حسن بصری حضرت نری ثناده مشارالیه کالات انانیده شوغایند ایدیکه عدیلی اولمغه شول مرثیه عالی ایدی یعنی هر فضائل وفواضلک غایند او اوب فلان ذات ازهد و فلان افقه و فلان افصح و فلان اخضب دیو ثنائوانسه هر برنده الانلسن دیواستنا اولنور یعنی حسن دن ماعدا دیبلور ایدی دیمشدر (مر ویدر که بر ذات اعدل امویه دن عمر بن عبد العزیز اویس ایسه مالک اولادی ازهد ایدی زبر اعر بن عبد العزیز دنیاه مالک اولوب زهد ایلدی اویس ایسه مالک اولادی دیو ثنائیلدی اول ذاته اعتراضا ویده مالک اولسیدی عمر کی اعراض ایدر ایدی دینلر که نجر به اولنان نجر به اولنان کی دکلدر دیو جواب و ردی (قلت) لکن اقتضای وخصایدر قنائل (انس حضرت نری ثابت البنا فی حضرت نریک فضل و کانی یسانده * ان الخیر مغانج وان ثابنا من مغانج الخیر * یعنی خبر ایچون مغانج وارد و ثابت دخی مغانج خیرنددر دیمشدر (اخبار تابعیندن بری دخی حبیب الفارسی ایدی باری تعالاد ن درت دفعه نفسی اشترا ایدوب هر دفعه سنده فرق یک دینار و یروب نفسی نارجه مندن آزاد ایتدیر مک قصد ورجا ایدر ایدی هر کسبه بی که دینار و در همدن افراز و اخراج ایتدی که یارب نفسی سندن شوغن ایله اشترا ایلدم بن قولکی نارجه مندن اعتناق ایله دیوب ثمنی فقرایه تصدیق ایدر ایدی (ازهد و اورع ناسدن بری دخی ایوب مختیانی در (امام اعظم و همام افخم ابو حنیفه حضرت نریک محلسنده ذکر اولندقد حق تعالی ابو به رحمت ایلسونکه بن منبر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم عندنده انک بر مقامی مشاهده ایلدم نه زمانکه اول مقام فکر و خاطریمه حضور ایلسمه تو یلرم اور به ردیو ثنائیلدیر (سفیان ثوری حضرت نری ابن مبارک حضرت نریک منصف اولدینی حال ایله برسنده اوج کون قدر اولسون منصف اولمغه بذل وسع وجهه ایلدم

(لکن)

لکن قدر نیساب اوله مدم دیمشدر (اعلم و ازهد ناسدن بری دخی خلیل بن احمد التجویدر که ملوک و سلاطین کندویه میل و رغبت و اموال کثیره بذل و اعطا ایتشلر ایکن بر اجه قبول ایلدیلر و فائزیه قدر عادت حسنلری برسنه حج و برسنه مشرک ایله جهاد و غزای ایدی (اورع ناسدن ابن عون حقه ابن جاره دیمشکه بکری سنده کندویه بجایسه ایلدم * غاظن الملکین کتبا علیه شبنا * دیو ثنائیمشدر یعنی اول مدینه دفتر اعماله انسانه مأمور اولان ایکی ملک سبئات یازد فخر بنی ظن ایدم م دیمکدر (بقول اسعد الفقیر مطامعه عاجزانه اوزره سبئات مراد ایلدی یکی علی حرفتن مستفاد اولد یفتدن باشقه مقام شادخی قرینه خارجه در ملکیت بری خیر و دیگری شره مأمور ایکن کتابت شری ایکسینه اسنادی ملک خبر ملک شره آمر اولدینی نکتیه میندر (قلت) اشومستطرفک اختصار کلید نصره یوزساله قریب زماندن مقدم مترجمی اولان بی افندی * غماظن الی آخره * عباره سنی کتبیت عامه اطلاع ممکن اولمادی و کراما کاتبین حضرتانی انک دیوان علمه برسنه کتب و تئیت ایلدیکنه علم و ظن لاحق اولمادی دیو ترجمه انجش (و نسخه مترجمه مرثیه ده دخی (ظن ایدر که آثار و سبئات کتب و املاسمه مأمور اولان ملک برگاه کتب افندی) دیو کتابت ملکینه اسناد اولمشکن عباره ک مدلولی بازمایش و نکته مذکوره کم اولمشدر لکن شواوچ زجدر دن قنیه سی نفس الامر مطابق کور بنور سه کلاه اشارت بیوک عنایتدر ذکر اوانسان ترجمه بی افندی نور عثمانی کتبخانه سنده در تصحیح نقل مطلوب ایسه نظریور یله (ومطبخ مجاهده نفسده اتقبادن اولان کر زین و بره حضرت نری وفات ایدوب غسل اولندقد جسد شریفه مقدار منقال لم مشاهده اولنماش (اورع واعلم تابعیندن بری دخی امامز امام اعظم و همام افخم ابو حنیفه حضرت نریدر رضی الله تعالی عنه فضائل جلیله لری لا تحصی و مناقب جلیله لریه تألیف اولنان کابریالیه روشادرا کرد تا بیلری امام محمد بن حسن شیبانی حضرت نری شالنده * او انشت عنه الارض لانشت عن جبل من الجبال فی العلم و اکرم و المواساة والورع * دیمشدر که خواصی حضرت امام اعظمک علم و کرم و مواسات و ورعه انسانی یاندر (عباره مذکوره بی افندی مرحوم نصرف انجوب همان (محمد بن الحسن دبر که امام اعظم ابو حنیفه حضرت نری وحید العصر و فرید اندهر ایدی علم و کرم و مواسات و ورعه جبل من الجبال ایدی و فضل و تقواده درجه قصواده ایدی دیو ثنائی نجر برایش (اما ترجمه مرثیه ده تصرف عباره مراد اولنوب محمد بن حسن دیمشکه مواساة و ورع و علم و کرمه فرید عصر و وحید دهرایش و مشار الیه دن روی ارض منشق اولسیدی علم و فضل و ورع و زهد دن صحاری و جبال منشق اولوردی دیو معنی ویرمشدر (اسعد فقیرک ذهن کلینه ککلان معنی دخی اگر ارض اندن منشق اواسه و ابرسه یعنی امام اعظم دینادن انتقال ایلسمه علم و کرم و مواسات و ورع جبلارندن بر جبل عظیم آریلور دیمک یعنی حضرت امامک ذکر اولنان اوصافده عظم شانی و احاطه بی کرانی یاندر لکن بومعنی عین مال عباره میدریلم (اورع تابعیندن بری دخی و کعب بن جراح رضی الله تعالی عنه در فرق دفعه بیت حرامی زیارت و فرق کیمه رب و خالقه بلانوم و لا فاصلة عبادات و طامانده رابطه و هر بر کیمده قرآن عظیم الشانی ختم و قرائت ایله احیا و فرق یک دینار بذل و تصدق و درت یکن حدیث روایت ایلدی و دوام عباداتی شویله ایدیکه جزیی بره وضع ایلدیکی کورلامشدر (امارساله قشیریده مذکور اولان مشایخ کرام قدس الله تعالی اسرارهم و افاض علیا برهم حضرت اندن مناقب جلیله لری زیور مستطرف اولان ذواتدن بری کیرالشان اولان ابو عبد الله محمد بن اسمعیل المغربي که استاذ ابراهیم بن شیباندر کمال و رعایتدن سنین کثیره

دست بنی آدم من ایلدیک اطمعه و اغدییه فی اکل و تناول ایلوب قیلمده خدای نابت اولنک کولکری
اکل ایلر ایمش قدس سره (ویری دخی مولانا قح بن شخرف بن داود که ابو نصر ایله مکنادر
زهادر ورعیندن اولغله اوتوزسته مقداری نان اکل ایلمش احد بن عبد الجبار دیدیکه پدرمدن
اشتمم بیوردیلر که قح بن شخرف ایله اوتوزسته مقداری مصاحبت ایلدم رأس عالی برنی جانب
سمایه رفیع ایلد کلرینی مشاهده ایلدم مدت مذ کوره ناک آخرتد بر دفعه رفیع ایلوب جناب واجب
الوجود جل وعلایه مناجات ایله یارب سکاشوق و محبت ایله انتظارم مدت اولدی قدوم و ملاقاتی
تعجیل ایله دیود عا ایلدی محمد بن جعفر برندن استماع ایلدم دیدیکه وجود شر یقارینی غسل
اید رایکن جسدنه * لا اله الا الله محمد رسول الله * کله شریفه سی یازمش کوردک نظره اولاد
قله یازمش صادق برده دقت ایلد بکمرده داخل جلدده طمردن نقش اولمش اولدینی ظاهره
اولدی دیدی انتقالری بغداد ده ایدی اوتوز دفعه صلات جنازه سی قلندی هر برنده یکر می
بش بیکدن اوتوزیکه قدر جاعت مسلین تکبیر بند صلات اولدیلر (قلت) صلات جنازه
خصوصنده دخی مذهب حنفیه اولان کتجزده مسئله سنه باقیلوب اوبله عمل اولد (ویری دخی
قح بن سعید الموصلی که کینه لری ابو نصر در بشر حافی و سری السقطی اقران و امثالندن ایدی
قدس الله تعالی اسرارهم باب ورع و تقوا و معاملات و احتیاطده حال و شانلری عظیم ایدی
ابراهیم بن نوح الموصلیدن مرویدر که حضرت قح بر کیمه مسجدده صلاه عنقه بی یعنی نلت
اول ایلده عشا بی بعد الاداء خاله لینه کلوب اول کون صائم اولغله اهل یتیمه برقمه کتورک تعشی
ایده یم دیدکده یوقدر دیدیلر نیچون فرا کولفده او طور رسکز دیدکده قنبدل و شمعده دایر برشی
یوقدر دیدکدرنده بکاه سرور ایله * الهی مثل و هو لا یترک بلا عشاء و لاسراج * دیو تابصباح
عبادات ایلدیلر مال مناجات بنم کی عامی بویه طعاسر و ضیاسر بر ایلدی دیمکدر که
مرادی بلایا ایله بحکمته تعالی انبیا و اولیا مبتلا اولدیلر بن اول مقامه ندن لایق اولدم دیمکدر
بکاه سرور دخی بو معنای اشرا بایدر (کنند و لندن منقولدر که عازم کعبه ابکن بادیده هنوز
جد بلوغه رسیده اولماش هم کیدر وهم افزینی نحر یک ایدر بر صیه راست کلوب سلام و یردم
سلامی بعد الاخذ توجھک نه جانیده دیدیکده حق سبحانه و تعالی بیتی زیارنه کیده یوردم
دیدی آغزیک نیچوب نحر یک ایدر سن دیدیکده تلاوت کلام الله ایدر مدیدی قلم تکلیف
الآن اوزریکه جاری و واقع دکل ابکن بو کلفی نیچون چکر سن دیدم اولوم بندن سنا صفر اولانلری
اخذ ایلدیکنی کوردم دیدی خطوه لک قصر و طریق بیت الحرام بعد دیدم بن پایمی حسب
القدره نحر یک ایدرم جناب باری تعالی ایصال ایدر دیدی زاد و راحله زده دیدم زاد و قوم
جناب حقه یقین و توکل و راحله منجاءدر دیدی زاددن مر ادا تمک و صودر دیدم جوابنده ای بنم
عم سن کوردیکه سنی بر مخلوق خانه سنه دعوت ایتدکده سکایه جککی کتور دیو تکلیف
ایدرمی دیدی انجزد دیدیکده بایتنی زیارنه دعوت و طوافه اذن و رخصت و یرن سیدم و خالقهم
رب العالمین عز وجل حضرت تبری درگاه معنوی سنه زاد بو کتوب کتک ضعف اعتقاد و یقین
دکلیدر بن زاد ایله کتکی استیجاب و استکراه ایلوب حسن اده رعایت ایلدم بنی باری تعالی ضایعی
ایدر ظن ایدر سن دیدی حاشا و کلا دیو نبره ایلدم بعد فطرمدن غائب اولدی کوردمم الا
مکه مکرده وقتا که بنی کوردکده ایها الشیخ اوضعف اوزره اولان یعنی توکل تام اهل اولیان
و مقام شهوده و ارمیا ن یقین مر تبه سندن بعددر دیو تعریف ایلدی دیدیلر (ویری دخی
ابو عثمان سعید بن اسمعیل الحیری در مشارالیه شاه کرمانی و یحیی بن معاذ از ازی ایله قدس سرهم

مصاحبت ایدوب السنه ناسده روی ارضیه اوج سادات کبار اولوب دردنجیسی یوقدر دینلوردیکه
نیسا بورد ابو عثمان حیری بغدادده بنجد شامده ابو عبد الله بن الجلال در قدس الله تعالی اسرارهم
ونفعنا بشفاعتهم (ابو عثمان کلمات شریفه لنددر اول بر کیمه رجل کامل درجه سنه رسیده
اولماز تا که درت شبکه منع و عطا و عزت و دنددر قلبنده مناوی اولیه (و یتد قرق سنه دینرو
حق سبحانه بنی هر نه خالده اقامه و نه شبته نقل و تحویل ایلدیده راضی اولوب کریمه عبد الباق بن
واقع اولادی دیمکدر که مالی قضاء باری به رضایه کدر (و یتد یخندن بری دخی ابوترابه مکنی سلیمان
الخواصر در قدس سره شلم جنت مشاهده ساکن و بیرونه داخل اولوب بعدد اکبره قاضی بیت مقدس
ایدی مشاهیر زهاد و اعظم عباددن احوال و کرامات صاحبی ذات عالی در در بر کون بجللرند اعلام
مشایخندن حذیفه المرعشی و ابراهیم بن ادهم و یوسف ابن اسباط جمع اولوب فقر و غنا حقنده مذاکره
و مباحثه لری محمد اولوب به ضعیفی غنی شول کیمه در که ساکن اوله جقی بیق و ستر عورت ایده جک
توبی و سدر مق ایده جک عیسی اولوب فضول و زواندنیادن کف و اعراض ایده دیوب بعضی
دخی غنی شول کیمه در که ناسد اصلا احتیاجی اولیده دیوب بعدد سلیمان خواصده سز نه یور رسکز
دیدکدرنده بکاه ایدرک دیدیلر که کافه غنای خدایه نوکلده و کافه شری جناب واجب الوجوددن یأس
و توطنده مشاهده ایلدم حق غنایه غنی شول کیمه در که الله تعالی انت قابنده غنا سندن یقین
و معرفتدن توکل و عطا با و قسمتدن رضا امکان ایده اشته حق اوزره غنی اول کیمه در هر قدر
او کیمه ظاهر اخلاصه آج و محتاج اولدق دخول و صباحه فقیر اولدق خروج ایدر سه دیدیکده
حضر مجلسی کلمات شریفه لیک تاثیرندن بکاه ایلدیلر (ویری دخی ابوسلیمان بن عبد الرحمن بن
احمد بن عطیه الدارانی قدس سره در احد رجال طریقت و سادات و از باب جد و مجاهدندن ایدی
کلمات نصیحت انجملرنددر که بر کیمه جناب حقه قولای و عبادات ایله کیمه سنی احیا ایدر سه
الله تعالی روز شک هر حائنده او کیمه به که ایت ایدر و کوندزنده قولای ایدر سه شبنده کفایت
ایدر ور کیمه شعوته ترکه عزیمت و صدق طوبیت ایدر سه الله تعالی او کیمه به عذاب ایتر
هر شی ایچون علامات وارد و علامت خذلان دخی حزن و بکایی ترکدر و هر شبنک صداسی یعنی
یاسی وارد قلبک یاسی دخی بطنک طوق اولمیدر دیدیلر (احمد بن ابی الخواردن مرویدر که
ابوسلیمان و سواسدن یعنی نفسه کلان خاطره فاسد دن اشتکا ایلدیکده و سوسه نکت سندن
منقطع اولمسی مر ادا ایدر ایتک و سوسه بی حس و ادراک حقیقده مسرور اول و مسرور اولدیک کی
و سوسه سندن منقطع اولور زیرا و سوسه بی القایدن شیطندر شیطان ایدر در نکت سرور بی
سوز و اما و سوسه دن معوم اولور ایتک انقای مذکور بن آرتور بیوردیلر دیدی (ذوالنون مصری
قدس سره دیمکده ابوسلیمان الدارانی بی * یارب ان طاب لینی بسر برقی طاب لیک بتوحیدک وان
طاب لینی بذ نوبی طاب لیک بکرمک وان جعلتني من اهل النار اخبرني اهل النار بحی ایلک * مناجاتی
بر کیمه عرض درگاه اجانبکه آه قیلدینی ایشتملر که مالی یارب اگر سن بنی سر برکله مطالبه
ایدر ایتک محققا بنده سنی توحیدک ایله مطالبه یعنی ملجأ ایدرم و اگر ذ نوبم ایله مطالبه یعنی
مواخذ ایدر ایتک بنده سنی کر مکله مطالبه ایدرم و اگر بنی اهل نار و جهنمدن قیلار ایتک
بنده جناب کبریا که اولان شوق و محبتی اهل ناره اخبار و اعلان ایدرم دیمکدر (علی بن حسین
الحداد دیمکده ایزارنه علامت ایله ییلور دیو ابوسلیمان سوال ایلدیکده * بکتمان المصائب
وصیانه الکرامات * یعنی نزول و اصابت ایدن مصائب و بلا یایی کتم و اخفا و ظهور ایدن کراماتی
یعنی خوارق و کشف فیضی مصلحت داعیه اولماذخه صیانت یعنی عدم افشا
ایله ییلور دیدیلر (قلت) کراماتدن مر ادا ککر اصطلاحه اولان خوارق و کشف ایدر

او فیضی صیانت مصلحت داعیه اولاد فقه علم افتادیم یوق اگر مراد مطلقا عنایات الهیادیه اتی صیانت انواعی اوزره تشکر دیمک عاجزانه لایح خاطر فقیر اولمشدر (مشار الیه ابو سلیمان) من مر ویدر که بر کیمه اعتیاد ایلدیکم اوراد واذکار ده ایکن اویقویه واردیمده بر حورالعین ظهور ایدوب بشوزسته دن پرو سنک ایچون تریه و مهیا اولورم سن ایسه احیاء لیلیدن او یقوده سن دیو ییدار ایتدی یوردیلار (وبری دخی ابو محمد عبدالله بن حبیق در قدس سره زهاد متصوفه دن اولوب فی الاصل انطاکیه ده ساکن و متوطن ایدی کرامات ظاهره و برکات متواتره سی بین الانام مشهوردر * لانقم الامن شی یضربک غدا ولا تفرح الا بشی یسرک غدا * کات شریفه زنده در یعنی قیامت کوتند * سکا مضرت و بره جک شیدن ماعداد حادثات دنیان غم چکمه وروز مذکور ده سکا مسرت و بره جک شیدن باشقه به یعنی نعمات دنیویه به مسرور اولد دیمکدر (وبری دخی ابو عبدالله محمد بن یوسف البندر قدس سره اصبهانی الاصل ایدی اوائل حالدرده تحصیل علوم و تکمیل فونه ساعی او اوب انشیز مشایخدن اخذ احادیث وعلوم و کتب و املا الیوب بعده انفراد و خلوت و ترک و مجرد کندوزه غلبه ایلکله اخذ تصوف ایچون شداد سباحتی اختیار و بی رفیق وزاد قطع بادیه ایله مکة مکرمه به خروج ایستبدی ایشاد امرنده کونده اوج درهم و ثلث درهم کسب ایدوب بردانقی مؤنت تفسیرنه افسا و ماعداسنی اتفاق ایدر ایدی و کسب و عمل اتانسنده دخی کل یوم بر ختم شریف ایدوب مسجد ده اداء صلاة عبادتصکره جبهه صعود وائده صباح قدر عبادت بعده کسبه رجوع ایدر ایدی و جیلده یارب یا مرفقی بن قولکه بخش و احسان ایله یا خود شو طاعه امر ایله که بی با صدروب هلال ایلد زیا بلا معرفت خدا حیات و بقا استمد ایدر ایدی (وبری دخی ابو زکریا یحیی بن معاذ از ایدر قدس سره رجال طریقتدن و حید وقت و فرید عصر ایدی * لا تکن من یفرضه یوم مومنه مبراته و یوم حشره مبراته * کلام شریفاندر که مالی وفات حینده مبرائی و یوم حشره مبرائی کندور بی رسوا ایدن کروهدن یعنی جمع مال ایدوب یقه دن اول او اوب حساب و عذابی و عمل صالحی ترک ایلد حزن تقویت نوایی جلب ایدلردن اولد دیمکدر (دخی خلوت اوزره صبر علامات اخلاصندر) و دخی مؤمن قرند اشک سندن نصیبی اوج خصلت حینه اواسون اولکی نفع و فائده ایلد مزایست اضرار قطع و آبکینی امور مشروعه و مباحه دن بر یسبله مسرور ایلد مزایست مغموم قطع و اوجیبی مدح و تنایده من ایسک باری ذم و غیبت قیاه (ودخی کلام حقیقت ارتسامیدر دوست و محب دخی و الحق اولاتی بی دعا دن او نومه دیو اخطار یقه محتاج اولد بکدر یعنی ابو دوست کندینی دوستک دعائنده اخطار یقه بر اقبوب خود بخود خالصا دعا ایدر دیمک مر ایدر (و دخی سنک حقه اولان محبتک مقدار بدر خلقک سکا محبتی و الله تعالی دن خوفک قدر در خلقک سندن خوفی و سنک الله تعالی ایلد شاک یعنی حقه عیال قدر در خلقک سنک امر کده اشتغالی یعنی سکا اتقیداری (ودخی بر کیمه که غناسی کیمه سنده اوله دائما فقیر و غناسی قلبنده اوله دائما غنیدر * ومن قصد یحوی ایچمه المخلوقین لم یزل محروما * یعنی امور بی ایچنی خلق کورر دیوب حقه توسل ایچین دائما محروم قالور کلام حقیقت ارتسام مشار الیهدر (قلت) ترجمه مرئی ده اشوب عباره حوایج ناسی رقیه ساعی اولان دارینده محروم قالور دیو ترجمه اولمشدر اشوب ترجمه نک منادی اگر حوایج مشروعه ایسه بر طوغری سوز در لکن مدلول عبارت مذکور اولد یعنی فقیر یله مدم (وبری دخی یوسف بن حسین الاززی ابو یعقوب در قدس سره ریا و تصنع دن اجتنابده فرید عصر و وحید دهر عالم و ادیب بر ذات عالیقدر ایدی

ذواتون مصری و ابو تراب الخشبی به مقارن اولمشدر * اذا ازیت ان تعلم العاقل من الاحق فخذ به بالخال فان قبل فاعلم انه احق * کلام مشار الیهدر یعنی اگر عاقل و زکی بی احقندن غیر مراد ایدر ایسک انکله محال اولان شیلری سوبلش اگر رد اقبوب قبول ایدر سه یلکه احقندر دیمشدر (قلت) لکن کلام مذکور ترجمه مرئی ده عاقل ذی ادراکی بیلد و احقندن غیر و امتحان قصد ایدر ایسک تحول و تلون ایلد محاده و مکالمه ایلد کات متافیه و متلونه بی رد اقبوب قبول ایدر سه احقندر دیو ترجمه اولمشدر (و دخی مریدا کر عزیمت ایلد عمل اقبوب رخصت ایلد عمل ایدر ایسه یلکه اندن بر عمره حاصل اولماز (و دخی حق سبحانه و تعالی انک حضور معنویسنه کافده معاصی و مناهی ایلد و ارمق مقدار ذره تصنع و ریا ایلد و ارمقندن احقندر نطقی کات شریفاندر (ابو الحسن الدراج دیر که یوسف بن حسین الاززی بی زیارت قصد ایلد بغداد دن ربه عزیمت ایلد م هر کیمه منزلندن سؤال ایلد م ایسه * ایش عمل بذاک از ندیق * یعنی اول زندیق ایلد ایسکندر دیو بی منع ایتدیلر خلقک بو کلامی سدر بی تضیق ایلکله رجوعی قصد ایلد او کیچد بر مسجدده یاندم و کندی کندیمه بو بلده به چونکه کلام البته واریم لایدر دیوب یقه خانه لرین سؤال ایدر که مسجدانده یولدم کورد مکه محرابده پیشنده اولان رحیمه مصحف شریف وضع ایدوب تلاوت قرآن عظیم الشانله مشغولدر یانده با قلوب سلام و یردم رد سلامدنصکره نه طرفدن کاورسن دیدی بغداد دن کاورم دیدم بر کوزل شهر یلمورمسن دیدی نعم دیوب یوینی انشاد ایتدم * رأیتک نبی دانی فی قطیعی * رلو کنت ذا حزم لهدمت مائینی * مالی بکا هجرانده یعنی عدم قریده بر عاجز بنا ایلد اگر حزم و احتیاط صاحبی او ایلد اول بنای هدم ایدر دیکدر اشوبینی استماع ایتدکده مصحف شریفی قیابوب بکابه باشلدی سول صورتده اشک چشمی ریزان اولدیکله طبعه و نوبی اصلندی بعده ای او غلغم یوسف ابن الحسین الاززی زندیقدر کلاملرنده ری اهلانی ارتیق لوم ایدر مسن که بی صلات صبحد نبو قرآن او فورم کوزمدن بر قطره باش کلزدی لکن او قودیفنت بیت باشده قیامتی قوباردی دیدی دیمشدر که یونکله کشف و کرامتی و تواضع و حب الهی سی ظاهر در (وبری دخی ذکر یو کابده بالمشابه سرور ایدن ابو عبدالرحمن ایلد مکنی حاتم بن علوان الاصم قدس سره در اکابر مشایخ خراساندر شقیق بلخی ایلد محبت ایتشدر * الزم خدمه مولاناک الدینار اجمده والاخرة راغبه * کلام در رانظاملرندر مالی سن مولای عظیم الشانک دنیا و آخرت غرضلرندن سالم اولدورق خدمتی ادا قیل یعنی قوللغه مداوم اول دنیا و آخرت سکا توجه ایدر دیمکدر وینه * من ادعی ثلثا بغیر ثلث فهو کذاب من ادعی حب الله تعالی من غیر ورع عن محارمه فهو کذاب و من ادعی حب الجنة من غیر اتفاق فهو کذاب و من ادعی محبة النبی صلی الله تعالی علیه وسلم من غیر محبة الفقراء فهو کذاب * بیورمشدر که مالی بر کیمه کندوده اوج خصال حیده اولمدهرق اوج شئی ادعا ایلد کذابدر محارم و مناهیدن ورع و تقوی اولمقسرین ادعای حب الله ایلد کذابدر و رضاء حقه مالی بذل و اتفاق ایتکسرین حب جنت ادعا ایلد یقه کذابدر و فقرایه محبتی اولمقسرین حب رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلمی ادعا ایلد یقه کذابدر دیمکدر (بر کیمه مشار الیه جنابکرتک حق سبحانه و تعالی اولان توکل و اعتمادیکرتک مناسی ندر دیو سؤال ایلد کده درت خصالدر که بر یسی از لده تقدیر الهی اولان رزقی بر فریک اکل و شرب ایلد میه جکند ایمان و اعتقاد جازم ایدوب انکله نفسی توطین ایلد م (دیکری یلد مکه بنم عالمی باشقه سی اشیع من کلام قول اولدم یعنی اوزر عیبارض و واجب اولان اعمال قطع ایلد م

وآخری پلسمکه موت واجل بخیر اولدیغم حالده بقته بکاکور بناء علیه تدارکله بولدم یعنی ذخر
آخرت تحصیلته مبادرت ایلدم (و در نتیجه جزم ایتد مکمل الله تعالی هر یرده حضور معنوی ایله
حاضر و هر محله ناظر و افعال و اقوالدن غافل دکلدر اوسیدن حقندن جبالدوب خلاف رضایی
اولان مناهیدن اجتناب ایلدم پورمشدر (اسم که صاغر معنایه انکله نسبه سنی ابوعلی الدقاق
حکایه ایتشد که برکون برخاون بر مسئله سؤالنه کلوب خلال سؤالنه بلا اختیار خاتوندن حدت
ظهور ایدر و خاتون محجوبه اولور حاتم حضرت نری کال هر و نلندن کویا صاغر اولدیفنی اشعارا
ای خاتون ک سوبله دیو سؤالنی تکرار ایتدر دکلده خاتون حدتی ایشتمدی دیو مسرور اوله رفی
سؤالنی صوت بلند ایله تکرار و جوابنی آلوب نمونا عودت ایدر من بعد اصم اسمی کندویه غلبه
ایتشد (قلت) حاتم قدس سره نک او خاتونه بومعاده سی کذب دکلدر بلکه بومعاده به
معاصر بعضی کلام دیرز که اقتضای حال ایله بویه توریه او کلام و وضع جائزدر سیر کیرده بو
مسئله نک تفصیلی وارد نظر اولنه (و یری دخی حسن بن احمد الکاتب قدس سره در ابو بکر
مصری و ابوعلی الزویری ایله صحبت ایلش فرید مشایخ دقتی ایدی * روایح نسیم النجبة تفوح من
النجین وان کنهوها و تظهر علیهم دلائلها وان اخفوها و تدل علیهم وان ستروها * نراظیفنی
دیوب بومعاده شو قطعه بی انشاد ایتشد * اذا ما اسرت انفس الناس ذکرة * تبین فیه
ولم ینکلموا * تطیب به انفسهم فذیه بها * وهل سمرک اودع ریح بکتم * مال کلام مذکور
سهر شریفی جمله کلمات محبت الیهیتک نسیم هر قدر کتم ایتدله محبتدن راجحه طیه سی
فایح و اخفا ایدر ایتده اوزر زنده محبتک دلائلی ظاهر اولور و ستره جائزه زده انلره دلائل
ایدر دیمکدر (و مال قطعه نفوس ناس یعنی عشاق ذکر محبوبی کیر ایوب سولیسارده کندولزده
ظاهر اولور ز برانفس عشق محبوب ایله تطیب ایتش یعنی مسک آسا عطر آساعضر آلود محبت
اولش اولمیری ایله نفسلری ذکر بی اشاعه ایدر هیچ مکده ایداع اولان سیری که طیدر ریح
کتم ایدری با خود روزگار یعنی نفوس عشاقه ایداع اولان سیر مسکی یعنی حب محبوبی کتم
ایده یلور لری دیمکدر (و مشایخدن یری دخی ابو محمد جعفر بن نصر الحلدی قدس سره
المرزدر مواد و منساری به ساد او بوب چند قدس سره السامی به انقاد و ب مریری اولش
والشمه قریب حج ایله فیوضات بولشد (روایت اولمکه برکون بغدادده مدفن صحه اولان
شونبریه نام مقبره دن هرور ایدر ایکن رزنی رفیع باشند سوز و کداز ایله آه و بکایدر کورر
وسکاتولدی دیو صورت زدن دخی او غلندن آروود و سدم دیدکده اشبو قطعه بی انشاد ایدر * بقولون
نکلی ومن لم یلق * فراق الاحبة لم یثقل * لقد جرعتنی لیالی الفراق * شرابا امر من
المنزل * مال قطعه ناس فلاله نکلی در دیرز برکیمه که احبابک فراقنی طامع نکلی اولان تحقیق
فرقت کیمیزی بکایر شربت ایچر دیکه اول شربت حنظل یعنی ابو جهل قادر بوزندن آجیدر
دیمکدر نکلی انک فقی و کافک سکونی و لامک فقی آخرده بالیه موت و هلاک و فقدان حبیب یا خود
فقدان و ند معسارنده اولان تانک فقی و کافک سکونیه نکلی کندویه مقارن اولان خاتون
معنا منه در (صاحب المنظر طرف دیر که مر ویدر که جعفر مشار الیهک قدس سره فص
خاتمی برکون ارمغاندن دجمله به دوشر و وجدان ضایع ایتده بحر بی اولان دعای آتی به مشغول
اولدیفنی انشاء نصیح ایلدیکی اوراق ایتد ظهور ایتشد و صورت دعا بودر * یا جامع الناس
ایوم لاریب فیه اجمع علی - ضاتی * و دعا مذکور قراندن مقدم اوج کره والضی سوره سی
تلاوت اولمقی دخی روایت ایتشد (قلت) دعا شریف مذکور نصرت افندی مرحومک
ما حضرت امام رساله مشهوره سنده * یا جامع الناس لیوم لاریب فیه ان الله لا یخلف الميعاد اردد

علی - ضاتی * دیو بحر و بحر بی اولدیفنی مسطر در و آلد خلد آشیا غریبی بحر غفران الشیخ السید
احمد افندی حضرت نری نصرت افندی مرحومدن مأذون اوله رفی جوق کره تجربه ایلدم و ضایعی
بولدم دیو اسعد فقیر نعل ایتشد انتهی (ینه صاحب المنظر طرف فضیلت دعاء مذکور
یاند دیر که حافظ ابو بکر خطیب تاریخنده روایت ایلشکه حجه عزمتلریک به حضرت
مرزین کیر صوفی حضرت نرینه وداعه واروب بر تبرک طلب ایلدیکنده بر شبتک ضایع اولدقد
یا خود ناسدن بر کیمه ایله جمع اولمقی مراد ایلدیکنده دعاء آتی الذکری قرات ایدر رابک
ضایع ایلدیکنه کیروب و قصد ایلدیکنک کیمه ایله جمع اولور سن دیو قرآننه اذن و یردیلر ودعاه
مذکور بودر دبدیلر * یا جامع الناس لیوم لاریب فیه ان الله لا یخلف الميعاد اجمع بینی و بین کذا
و فلان (قلت) معلوم اولدیفنی اوزره لفظ کذا و فلان مظلوب اولان شبتله ذاتدن کایه در که
کذا و فلان محله مظلوب و مقصود بینی مثلاً اجمع بینی و بین خاتمی یا خود اجمع بینی و بین محمد کبی
ذکر ایتک لازمدر انتهی (و مشایخدن یری دخی ابو محفوظ ایله مکفی کبار مشایخ عظامدن
محبت الدعوه استاذ سری سقطی سید المشایخ معروف بن فیروز الکرنی قدس الله تعالی سره
حضرت نری در صکره دن عرض اسلام ایدن والد و مادری نصرانیلر ایکن عزیمت ایلشک
نعم وقتی کلدکده یعنی بش انی یاشنه با صدقه و الدینی مکتب نصاریه و برر ل مؤدبیری قل
تالت ثلاث دیو تعلیم دین باطل نصرانیت ایتد کجه اول معصوم بک * هو الله الواحد الصمد *
دیو جواب با صواب و یرمکه دؤدب مسفور برکون بوقول حقنه غضب ایدوب افراط اوزره ضرب
ایدر اولدخی فرار و بلده سندن غیبوبت برله توجه باب نیاز خدای ستار ایدر والدی فراق و لد
عزیزلندن جکر خون و کاشکی طرغزه کله ایدی قننی دین اوزره کاورسه انک دینی قبول ایدر
جرمیه منتظر احسان خدای بیچون ایکن حضرت معروف بلده سندن عودت و دق باب ایدر شب
وروز رزانی اشک حشرله جکر کوشه ل ینک قدوم نوروز و مند منتظر اولان پدر و مادری کیدر
دیو قبوله سکر دوب سؤال و معروف دیو جواب و یردیکی خلایقه قبولی آچزدن اول بره قننی
دین ایله کالک دبدکلرنده علی دین الاسلام دیمیک فی الخال ایکیسی بردن قبول دین اسلام
و قبلرینی نوروز حید ایله مالامان اید و ب چشم ایتنه جار بینی مساعده برله عزت دارینه و اصل
اولور * اذ اراد الله به خیر فتح علیه باب العمل و اعلی علیه باب الفیقه و انکسل * جمله کلمات
قد سیه لنددر مالی حق تعالی بر فوخته خبر مراد ایدر سه باب علی خبری آجوب فتور و کل
قبوسنی قیار یعنی اول قول بلا کسل شوق درون ایله عبادت و طاعانه دوام ایدر دیمکدر (عزیز
مشار الیه دائماً نسنه معانیه ایدوب * یا مسکین کم بکی و تندب اخلص نخلص * دیرز ایدی مالی
ای مسکین نیجه به دک آغلیوب و آء دیو صر زدن ظاهراً آغلیوب فریاد ایتده فائده بوقدر
ایش خلوص قلبده در خالص اولکه عقایدن رهاناب اوله سن دیمکدر (مر ویدر که نیکبذری
سری قدس سره العلی استادم معروفه اهل الله حضرت اقی قبول درگاه خدا اولان طاعانه نه سبیل
قادر اولدیلر دیو سؤال ایلدیکنده * بخروج الدنیا من قلوبهم و لو كانت الدنیا فی قلوبهم
ما صحت لهم مجیده * دیو جواب و یرمشلر در دیمشلر یعنی دل آگاهانک حق سبحانه و تعالی
رضای شریفنی تحصیللری دنیاک قبلرندن خروجی سبیل در اکر انلرک قبلرندن دنیا موجود
اولسه ایدی انلره حقیقی اوزره مجیده شهودی ایتلری صحیح اولماز ایدی دیمکدر (قلت)
دنیاک قبلدن خروجی دیمک یا آثار اهل نصوفده کورلیدیکی اوزره ماسواک کلیا خروجی و شهود
معنوی حق تعالی انک استعابیدر باری تعالی و تقدس بولمقی جمله به احسان پیوره یا خود

دنياك محبتی خروجه در علی کلا القدر بر سجد یعنی عبودیت خالصه وعزم صادق
البته بونوره توقف ایدر خلاصه خروج مذکور فانی الله مر تبه سیدر مطالعة فقیرانه
اوزره باخراج الدنیا ابله تعیر انجیوب خروج تعمیری هر قدر اخراج خروج لازم کلورسه ده
مر تبه مذکور به نیل محض توفیق حق وفضل الهی اولدینه اشارت در فانی مل * ذلک
فضل الله یؤتیه من یشاء * و بویست متین مکرم اول پیر بر رصکوارک اشعار معیندند
* الماء یفصل ما بالثوب من درن * و لیس یفصل قلب المذهب الماء * بیت آیدر رنیکینک مالی
ظاهر اولان صولیا سده یعنی ظاهرده اولان درن و کبری یقار و پاک ایدر لکن کاهنکارک فانی
صو پاک ایتزدیکدر خواسی بلا خلوص اعمال ظاهره ک مدار خلوص اولان قلبه تأثیری
یوقدر قلبک پاک اولدی یعنی اخلاق رده دن فور تولسی سلوک و تصفیه به محتاجیدر یکدر
(ابراهیم بن اطروش نقل ایدر که معروف کرخی بر کون اصحابیه نه در جله کارنده اوطور در کن
بیت کاهنکارین بر فایق طولوسی دایمانی ساز جاله رق اشو حال فسق اشتمالد بکرل مریدان معروف
افندم شونلرک حالتی کورمد بکر می حقه عصیان ایتکده درل بونوره بد دعا بیورک دیدکدر
حضرت معروف دمنی جانب سمایه رفع ایدوب یارب بونلری دنیاده فرحیاب و شادان ایلدیکنک
کبی آخرتده دخی مسرور و خندان و فرحناک ابله دیو خیر ابله دعا ایلدکه مریدان هر ادب
بد دعا ایدی سزل ایسه دعا خیر ایلدیکنک دیدکدر الله تعالی انلری دار آخرتده فرحان
و شادان ایلدی دار دنیاده انلری توبه به موفق و توبه لری قبوله منوط و موقوفدر انلرک توبه به
موفقیلری دعا سی و توبه لری سزه ضرر و برمز یوردیلر (سری قدس سره العلیدن مریدر که
معروف دار آخرتده انتقال یوردقدن صکره منعمه کوردمکه تحت العرش کرخی قائم
اولوب الله تعالی ملائکه دن بو ذات کیمدر دیو سؤال ایدر ملائکه یارب سزا علسرزه معلوم
دکدر دیدکدر الله تعالی بو ذات معروف کرخیدر بنم محبتله حیران و سکراندر انجی افاقنی
بکا ملاقات ابله اولور یوردیلر (قلت) کیمدر دیو سؤال حق تعالی و هو اعلم تمهید الالبیان
دیکله مؤلد (کرخی مرض موت ابله مختصر اولدقد مریدان واجباتی و صیتی اختصار
ایلدکدر نه لابس اولدقلری کوملکه اشارتله اشو فیصی یوساعت تصدق ایلک که دنیاه عربان
اولدق دخول کبی اندن عربان اوله رق خروج بکا ایدر یوردیلر (قلت) یعنی کندولر نه
قبصدن غیر متاع دنیا و بو بازار فتنه آتش و بریشی یوغیش (ابو بکر الخباط دیر که
حضرت معروفک وفاتند نصکره منامده کوردمکه مقابره داخل اولشم و اهل قبورک جله سی
اوکلر نه ریحان شکوفه لری اولدینی حالده قبرلر نه اوطور ل اول خلاصه حضرت معروف
دخی کوردمکه بنلر نه یوفار و اشانی کزرها ن یا با محفوظ جناب واجب الوجود سکا بمعامله
یوردیلر یوقسه حال دنیاده مبن دیدیکده بلی آخرتده انتقال ایتدم دیوب و اشو * موت التی
حیاه لانفاد لهما * قد مات قوم وهم فی الناس اعیاء * یتنی انشاد و نائل مقام رضا اولدینی
بیان ایلدی دیمدر رضی الله تعالی عنهم معنای بیت اهل تقواک موتی بر حیات ایدر که
اصلا دوکنسی یوقدر و بر طاق کیمه لایسه ناس ایچنده حیاده اولدقلری حالده اولمشدر
دیکدر که (قلت) خواسی * ان اکرمکم عند الله اتقاکم * نص جلیلی موجبده دنیاده
حقیقت قوی ابله متصف اولنر یعنی فانی الله مر تبه سنه و رانلر آخرتده سلامت و اصل اولور
واهل غفلت دنیاده دیر یلر ایکن موتی حکمنده در یعنی سلامتلی مشکل اولور دیکدر (و مشایخن
بری دخی ابو عبد الملك ابله مکتی قاسم بن عثمان الجوعیدر قدس سره مشاوریه سابق الذکر
ابو سلیمان دارانی و سائر لیله صحبت ایشدر و سرنیک افراندن و کار مشایخن ایدیلر کات

نفسه زندن اوله رق مقولدر که بر کینه عمرندن باقی قلاتی اصلاحه سعی ایدر سه سبقت ایدن
و کله جک جرایم و سبقاتی مغفرت اولنور و اگر عمرندن باقی قلاتی افساد ایدر سه سبقت ایدن
مناهی ابله کله جکدر نه مؤاخذه اولنور (و ینه یور مشلر که دار بنده سلامت ناسدن عزرات
و وحیدنه در وجهه فرح و سرور حق سبحانه و تعالی عبادتله ذکر کنده در و کینیت توبه دن
سؤال اولدقدنه توبه صحیحه مظالم و حقوق ناسی اصحابنه رد و معاصی و مناهی فی ترک و طلب
کسب حلال و فرائضی و واجباتی ادا در دیدیلر (مشار الیه دن روایت اولشم یور مشلر که
بیت خرامی حین طوافده بذات نورانی لقا کوروب تقرب ایلدیکنده استماع ایتدکه مناجاتدن
* اللهم قضیت حاجه المحتاجین و حاجتی لم تقض * کلامی تکرار ایدوب اول کلامک اوزر نه
برسته زیاده اغترابی مال دعا یارب سن محتاجینک حاجتی احسان ایلدک بنم حاجته مساعد
بیورلدی دیکدر وقتاکه نیچون بو کلامک اوزر نه زیاده بیور بیور سکر دیدیکده جوابتده
بونک سری بودر که بوندن اقدم هر بریزر بلده دن اوله رق یدی رفیق ایلک لوجه الله
تعالی غرق صدینه ارض اعداء دینه وار مشیدق خلال قتالده جله مر اسیر اولدق سرکرده
اعداد اطلاق انجیوب بو یوموزک اورلسنی قصد ایتدی اول انشاده سمایه نظر ایتدم کوردمکه یدی
باب هر برنده بر حوری بزره منتظر در وقتاکه بریزر قتل اولدقدنه منتظر اولان حور یلر مسارعت
ابله نزول ایدوب مندی ابله دخی سلدی بو حال اوزره النی غم و هر بری نعم ابله بکام اولوب توبت
بکا کله سرکرده اعدانک خواصندن بری بنی رجا و اولدخی اکاهیه ایتدکه بکا
منتظر اولدن حوری ای محروم سنی بو نعمیدن قننی شی مانع اولدی دیوب قیوی قیادی اشته بو در
اوکوند نبر و نعمت مذکور که بنی فوت ایتدیکنه منقسم دیدی (قاسم مشار الیه
رفیقربنک مشاهده اید مدیکی احوال روحانیه فی کوروب شوق اوزره عملده مجاهده ایتسون
ایچون ترک اولدینی مطالعه سیله انلر دن افضل اولدینی نلن ایدر رم دیوب حقتده
حسن شهادت ایشدر قدس الله تعالی اسرارهم (وایشاندن بری دخی ابو بکر دلف بن حیدر
الشلی قدس سره در جلیل القدر و عظیم الشان و مالکی المذهب ایدی جنید قدس سره العالی
و عصری مشایخله صحبت ایلش بذات عالیقدر در شریعت غرایه زیاده تعظیم و توقیر اوزره
ایدی شهر رمضان المبارک داخل اولدقدنه طاعتده جدوسی ایدوب بو بر شهر در که الله ذوالجلال
جل جلاله و عمنواله بو کانه فتم و تخیل ایلدی بنم عظیم و قدر بنی تکمیل انیم دخی اول و احرار در
دیرل ایدی کندویه رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلک (خیر کسب المره عمل عینه) قول
شریفنک معناسندن سؤال اولدقدنه کیمه اولدینی وقتده وضو نیچون سووی بالذات آماده ابله
و توفی ایدوب مراد ایلدیکنک قدر نمازی قبل بعد دست تضرعی جناب کریم متعاله رفع
ایدوب مرام و حاجتی طلب و رجا ابله اشته کسب بدیعین بودر دیو بیان ایلدیلر (قلت) اشو معنی
جمله معاینندن فانیل (حج شریف عازم اولوب مکه مکرمه شرفها الله تعالی الی یوم القیمه فی
کورنجه کندی به غشی عارض اولوب سقوط ایدر و بر مدت نصکره افاقت بولدقدنه شو بیتی
انشاد ایلدی * هذه دارهم و انت محب * ما بقاء الدعوى فی الاماق * یتنی انشاد ایدر مال
الله تعالی اعلم شویله دیمک اوله که نفسته خطابله اشته عشاق و محبتنک داری که محبوب حقیقی به
مضاف اولان کیمه معظمه دروسنده محبت دعواسیله یورایه کلک لکن کوز بکلک بکارنده دموعک
یعنی کوز یا شلریکنک بقای یعنی طور مسی ندر اگر محبتک صادق اولیدی منصلا اشک جنجکی
ریزان ایدرک دیوب سوز کداز ایدر (امق و میی تقدیمه ماقی بحرای دمع معنانه در اماق
انقل جمیدر ترجمه مر تبه مذکورده ده غالباً ما وقتیه به حل اولنه رق (معنای بیت

مکه مکرمه محبوبین و عاشقین دارید چنانچه اینجند باقی اولاده کریم و رحیم اولاد ذات اجل و اعلا سنده انزه محبت اید بجهت دیو ترجمه اولمشدر (ع) غیری نه دیم اولیه معلوم شریفک (شلی مشار الیهدن مرویدر که دیمشدر که برکون خلوتده اوطور رکن بن بخیل خاطره سی دروغه خطور ایلدی بندخی بوخاطره نک اوزرینه بوکون فتوحاتنه اولورسه ابتدا ملاقات اید . حکم فقیر تصدق و انفاق ایدیم دیو عهد ایدیم و اشبو تفکرده . ایکن برکیمه ظهور اید وب و قویشدن بر صرده . الی عدد آتون چقار وب مصالحه صرف یورک دیو بیسحه وضع بندخی اخذ ایدیم کم کی جقبوب و سرخی تراش اید بر بر فقیره ملاقات و مقتضای نذر و عهدم اوزره صرده بی فقیر مزبوره اعطا ایدیم المیوب باشمی تراش ایدن بر بر و برک ایددی بندخی عزیزم بوپاره دکل آتون دیدیم که بر سکا بخیل دیمکی دیو تو بیخ ایددی بعده امری اوزره صرده بی بر بره صوندیمده بر بردخی بر فقیر پیشمزه اوطور دینی وقته یعنی تراش ایلدی بکمرده اندن اجرت المامق عاد نمزدند دیو استکاف ایدیمک فی الحال صرده بی دجله نهرینه آتوب * ما عز احد من اذله الله * یعنی ای نفس منی حق شحک سبیلله ذلیل ایشدر منی بر احد عز یزاید مزیدی (قلت) فقیر مشار الیهک بر سکا بخیل دیمکی قولی کر امت عظیمه در تأمل اوله (روشدن لاندن بری دخی زرقان بن محمد که ذوالنون مصرینک قدس سره برادر بدر کثیر السیاسه یعنی ذور یا صفت بر ذات عالیشان ایدی شامده کائن لبنان جبلنده ساکن او اورل ایدی سابق اند کر یوسف بن الحسین الرازی قدس سره حکایت ایشدر که جبل مذکورده سبر و کذار ایدرکن ایکندی وقتی ذوالنون مصرینک برادر زرقانی کوردیمکه بر قیو باشند اوطور ایدی ارقه سی طرفشدن واروب سلام و بروب اوطوردم دونوب رد سلامه ایشک ندریدی بندخی قریب اشکن ذوالنون مصرینک ایکنی بیت استماع ایش ایدم جنابکره عرض اید حکم دیدیمکه . انلردخی یورک دیمجه ذوالنونک * قد بقینا مذنبین حیارى * نطلب الوصل ما الیه سبیل * فدوامی الهوی نخف علینا * و خلاف الهوی علینا نقبل * قولنی اوقودم مأل مذنبین و مخبرین اولدیغیر حالده . باقی فالندق کندویه سبیل و طریق اولیان محبوبک وصلنی طلب اید . رزیمه مخبر اولیدیمکه هوی یعنی محبت دواعیسی یعنی اسبابی اوزریمزه خفیف اولقد . و محبت مخالف شلر اوزریمزه . انلرد دیمکدر بعد ذرقان ذوالنون بویه دیمش لکن بن بویه دیرم دیو * قد بقینا مذنبین حیارى * حسبنا ربنا و نعم الوکیل * حب ما الفوز کان ذلک منا * و البه فی کل امر بمیل * بنلرخی انشاد ایددی بونک مأل دخی بزر مخبرین و مذنبین اوله رقی باقی فالندق رب و خالق هر اموریمزه بزر کافی و کوزل وکیل اولدی فوز و نجات نه محله ایه مقصودیمز او محله هر بر امرده او محله میل ایدم رزیمکدر (ناقل حکایه یوسف حضرت تری بیوردیلر مشار الیه مالک اشبو قوللرخی طاهر المقدسی قدس سره به عرض ایلدی بکمرده باری تعالی ذوالنون رجعت ایتونکه نفسنه رجوعله دیمش و زرقانه دخی رجعت ایتونکه رینه رجوعله دیمشدر بیوردیلر دیدی (قلت) حضرت طاهرک مرادی ذوالنون مقام بقای الله و زرقان مقام فانی الله ده اولدیغنی بیاندر و الله تعالی اعلم (عبدالرحمن سلمی ظمه کوره زرقان بن محمد ذوالنونک قسما قریب اشی اولیوب طریقه عقده مواخات ایش اقراندن واجله رفقا سندن بر ذات ایدی دیمشدر (قلت) زرقان عثمان وزنده در (واهل الله دن بری دخی ابو عبدالله النجاشی سعد بن یزید قدس سره در ذوالنون مصرینک اقراندن واجد بن ابی الحواری حضرت تری بونک استادیدر عرقان بالله و اخلاقده کلات خسته و مقامات مستحسنه صاحبیدر مشار الیه حضرت تری بونک روایت اولمشکه

بروقته بکاضیق معاش مستولی اولمشیدی برکیمه یار بن بعض اخوانه کیدوب عرض احوال ایدیم تفکرند ایکن نوم غلبه ایدوب او یقویه واردیمده بر قائل نومده * ایجمل بالحر المرید * اذ اوجد عند الله ما یرید * ان یمل یقلبه الی العید * کلامی سوبلدی بنده اغتای ناس اوله رقی متنبه و یدار اولدم یعنی یونیه رو یا باعث توبه مر اجعت خلق اولمغه توکل نام بولدم . دیمکدر معنای کلام قائل یعنی اصلی و خونی بک اولان مرید الله تعالی انک زدمغوی و خراش بن نهابه غیبیه سندن مراد ایلدیکی مرام و مقصودی بولدیغنی وقته کندو کپی مخلوق اولان قوللرینه قلیله میل ایجسی کوزل اولوری یعنی لایق دکلدر دیمکدر (بعض نسخده ایچمده واقع اولمشدر مال بر در و عید فعل و زنده جیدک جمیدر) و کبار مشایخدن بری دخی ابو نصر بشر بن الحارث الحنفی قدس سره العالیدر که مروده نشئت و بدادده توطنی یورمش اجله رجال طریقتند و فضیل بن عباس قدس سره ایلده صحبت و سرری معطی و انک امثالندن روایت ایشدر کلات نفیسه لندندر که * لایکون کاملا حتی یا منک عدوک و کیف یكون فیک خیر و انت لایا منک صدیقک * یعنی سن رجل کامل اوله مزمن اهداک سندن امین اولمجه و صدیقک سندن امین اولمادیغنی حالده . سند . نیجه خیر بولنور دیمکدر و دخی * اول عفو به بلا قیها ابن آدم فی الدنیا مفارقة الاحباب * قولندندر که دنیاده آدم او غلنک ملافی اوله جفی عفو بترک اولی احباب و اصدا سندن مفارقتدر دیمکدر و دخی * غنیمة المؤمن غفلة الناس عنه و اخفا مکانه عنهم * کلامندندر که مؤمنک غنیتی ناسک اندن غفلتی یعنی کندو بی بطامسی و مکاتی ناسدن اخفا ایجسی دیمکدر و دخی * التکبر علی المتکبر من التواضع * مقالندندر که متکبره تکبر بر نوع تواضعدر دیمکدر (مشار الیه صبر جیلدن سؤال اولندقد ناسه کندوسنده اسلا شکوی اولیان شیدر دیو تعریف ایشدر (مرویدر که برکون بر سرکران و سرخوشه ملاقات ایدر سرخوش فی الحال باییدی یا ایا انصر دیو تعظیا و تکریم یا بشر حضرت تری بنی نقیله باشار اصلا مدافعه صدند . اولیوب اظهار حفظ ایدر سرخوش صاوشد قد نصکره حضرت بشرک دو چشم رفتی فقر غر یعنی سیلانه آغاز و بر رجل بر رجلی کندنده خیر تو همیله سور ظن ایدریمکه اول محب اشبو خلوصی و حسن ظنی سبیلله تحقیق نجات یواور و الحالکده محبوبک یعنی سودیکنک حال ندر یعنی کندنده حقیقه خیر وارمیدر بلم دیو دهان تواضعی باز ایشدر (روایت اولمشکه بر خاتون احد بن حنبل حضرت تری بنه کلوب یا امام بن ابی بک ایشدر و انکله تعجب ایدر بر مریم لکن کیمه اصر دیکم ایلکی آرمیوب کوندز اگر دیکم ایلک رشتلرینه قارشد بروب برابر یع ایشکده جواز وارمیدر دیو استفا ایدر امام دخی آبرقی واجیدر دیو اقنا ایدر خاتون عودت ایدکده امام او غلنه وار کوزله بو خاتون قننی خاله به کیدر دیو نجسه کوندورر بشرک خانه منه واردیغنی کوروب خبر و یردکه امام کاتم دخی بودر زریا بو مقوله صلاح ایجق بشرک خانه سندن چقار دیمشدر (مرویدر که حضرت بشر انتقال ایلدکری مرض ایله مریم ایکن اهل و عیال قاروره بولنی طیبیه عرض ایدم لم تا که اندن علکری تشخیص ایدوب دواتریب ایلسون دیورجا ایلدکدرند . بن بر حکیم بی علنک نظر معنو یسندیمکه هر نه ایشارسه یرنده در و انک حکیمه راضیم دیو استکاف ایشلرایسده الخاح ایتلرله مساعد . کوسروب همشیره محترمه لینه ال و یردیکده اولدخی الوب اهل دائره لینه اعطا و انلردخی قاروره بی قریبند . ککاتن بر نصراقی طیبیه ارانه ایدرلر طیب مزبور صوی تحریک و بعده وضع ایتد بروب نظر ایتدکه نه دیره دائر برسته دیمدی کتورنلر یزینی حاذق دیو وصف ایتدکندن بر نسته دیمبور سن دیکلرند . طیب فی الحقیقه حاذق لکن بو بولک صاحبی اگر نصراقی ایه راهیدر که انک جکر بنی خوف و خشیت باره ایشدر و اگر مسلم ایشم

بشر الحافیک بولیدر ز برابو زمانه ده اندن زیاده جناب حقندن خشبت ایدر کیمه یوقدر دیوب
(اشهدان لا اله الا الله واشهدان محمد عبده ورسوله) شهادتی تلقین ایدوب زمزمه ناجیه موحیدنه
داخل برکت بشر حافی ایلله برسم بی غش اولور غودنلرند . بشره ماجرای طیبی خبر و پروردن
اول حضرت بشر طیب من اولدی یوردقلرند بونی سزه کیم خبر و یردی دیدکلرند . سز
وقتا که طیبه عرض فاروره ایتمک اوزره یاغدن جقدبفکر وقت ای بشر برکت بولک ایلله طیب
مس اولدی دیو جانب غییدن ندا اولندم یورمشلر (انتقالری سنه هجریک ۱۰۰۰ بیکوز بیکری بدیخی
سنه سی واقع اولشددر قدس الله سره وفاض علیا برکاته و بره (قلت) کس از امیرش روشندلان
صافی کهر کرد * چو آه از راه چشم آید برون نور بصیر کرد * بیت صافی اسلام طیب و سبیل سنی
اشراب ایدر (وکل اولیاء کرام و اصفیاء عظامدن بری دخی ابو زید ایلله مکنی و وصف و متافی
طبقات اهل اللهده زیور املا اولان طیفور بن عبسی قدس سره الاوفی حضرت تریدر کلمات
عرفان سمات و غیره لری حق یو کیم اصول سر توحید و مسائل اهل توحید در صاحب مستطرف
ومن کلامه * مازات اسوق نفسی الی الله عزوجل و هی تبکی الی ان سقتها و هی تضحک *
کلامی سر سطره نقبه جلبله سی قشندر مال لطیفی الله تعالی اعلم نفسی ملک رضای
حقه سو قدن خالی اولادم هنگام مجاهد . م خلاف مرضی نفس اولقله بکا ایدر ایدی برده راه
حقه سلوک ایدوب ماخلق له سی اولان عرفان بالله ایلله متصف اولدی ضحک ایلدی یعنی
سوندی دیمکدر فی الحقیقه انسان مسرور اید . جک اندن اعلی نعمت و اقصى مطلب یوقدر
اللهم احسن لینا بعرفانک و اتمیمه علینا احسانک آمین (اشاء سلوک کزده ملاقی اولدیفکر مجاهداتک
نفسه اشدی نه ایدی دیو سوال اولندقد . انک وصنی ممکن دکلدر دیوب اهوئی بیان یورک
دیدکلرند یومکندر که نفسی طاعات حقه دعوت ایدیکده اجابت ایتدیکی ایچون بر سنه
شرب مادن کنیدی منع ایلدم یوردیلر (معرفة اللهی نه شبهه کسب و تحصیل ایلدیکر دیو
صور لدقد * بیطن جایی و بدن عار * یعنی بدیخی نیاب نچمندن عاری و فارغی اطعمه دن
خالی ایلکله کسب ایلدم یوردیلر (وینه یورمشلر که کافه ناس حساب روز جزادن فرار
و خوف ایدر لر بن ایسه الله تعالی دن محاسبه می تضرع و نیاز اید . رم سیندن سوال اولندقد
حین محاسبه ده مأمول ایدر مکله قبل حقندن یا بعدی دیو مظهر لطف خطاب اولام و بندخی
ایک دیو اجابت اید . م اشته جناب واجب الوجودک ای قولم دیو ذات مقدسه اضافله
خطابی که دنیا و مافیهای دکر اشیو خطابدنصکره بکا نه بی دیلر سه اولله معامله ایلسون راضیم
یوردیلر (برکون حضور لر بنه بر کیمه استر شاد ایچون کلوب بر عمله بی دلالت یورک که انکله رب
تقریب ایدم دیدکده اولیاء الله محبت ایلله که حق تعالی سکا محبت و مرحمت ایلله زیار انلرک قلوبی
نظر کاه آلهی اولقله مأمولدر که جناب فیاض عز شانه و لبنت قلبنده اسمکله نظر معنوی
تعلق ایتکله سنی مغفرت اید یورمشلر (وینه مشار البهیدن محبت ندر دیو سوال اولندقد
کرامات و معارف آکیمه به متعلق اولان امور سنک تفکدن کثرت اوزره صدور ایلدکده
استقلال و استیحاء و اخوانکدن قلت اوزره صدور ایدر سه استکثار ایتمک یعنی اندن حقوق
کشف صادر اولدی دیمکدر یوردیلر مشار الیه حضرت تریتمک و فائز ایکیوز التمش بر تار بختده
واقع اولشددر قدس الله تعالی سره العزیز (مشایخ عظامک کبر استدن بری دخی سید الطائمه
ابو القاسم الجنید بن محمد القواریری قدس سره السامی حضرت تریدر خاندانلرینک اصلی
نهادندن اولوب ذات شریفلرینک مولد و منشأری بغداد و افراد رجا لنددر و عصرینده اولان
مشایخ حضرت ایلله محبت ایتشلر در و یلخصوص خالی مسری سقطی و حارث المحاسبی قدس
سرهما ایلله جوق مصاحبت ایدوب ابو ثور حضرت تریندن فقه شریفی اخذ و تدریس ایتشلر در

حلقه این نورد . سن شریفلری بیکری به بالغ ایکن افتایدر لر ایدی (قلت) دیاجه در مختارده
بازلدینی اوزره استاذ مشایخ قشیری حضرت لر رساله سنه جنید بن طریقی شلیدن اودخی سیری
سقطیدن اودخی معروف کرخیدن اودخی داود طاییدن اودخی علی و طریقی امام اعظم
ابو حنیفه دن اخذ ایتدی دیدی ایددی بوندن حضرت امامک کچی و ظاهرا و باطنا مقتدای
اولیا و علما و ائمه اولدینی کون کی ظاهر در قلیحفظ * علامه اعراض الله عن العبدان یشغله
علا بینه * کلمات علیه جنید دندر مالی حق سبحانه و تعالی کقولندن تعالی اعراضنک
علاست و امامت سی اول قولک مالایعنی ایلله اشتغالیدر دیمکدر وینه * الادب ادیان ادب السر و ادب
العلانیة فادب السر طهاره القلوب و ادب العلانیة حفظ الجوارح من الذنوب * قول فیض اذل
کلاملرنددر که مالی ادب ایکی قشدر بری ادب سر و بری دخی ادب علانیة در ادب سر
قلوبک ظاهر و پاک اولسی و ادب خلانیة اعضا و حواسی ذنوب و معاصیدن حفظ ایتکدر دیمکدر
(روایت اولنکله حضرت شیخک برکون بدنده سبجه یعنی تسبیح کوردکلرند چنا بکرک حق ایلله
حضور و شهود د . تمکینی و ارا بکن دست شریفکر ندن سبجه الدیکر دیدکلرند . سببی واردر
زیرا واصل اولد یغم فیض عظیمه انک ایلله واصل اولدیفکر ندن سبجه بی ایدانلر ایلله میر
یوردیلر (روشن دلندن حسن بن محمد السراج جنید دن قدس سرهما حکایه ایلدیکه بر کیمه
عالم نامده ابلبس ملعونی عربان اوله رقی کور و ب نامدن حیا اغتر بپسن دیدیکده جوابند .
قسم ایلله سنک عندکده یونلر ناسدغی معدود در اکر ناسدن اولسه لر ایدی بن انلرله صبیانک
چاک و جوماخله اوینادقلری کی اوینایه مزد م یعنی انلری ازدره مزد م لکن ناس یونلرک غیریدر
انلر کپدر دیدیکده انسان اولانلر بغدادده کاش شونیزی مسجدنده مقیم بر قومدر که بنم فلیمی
اضنا یعنی بر صورتده مریمض ایتدیلر که قورتلای سی متکدر و جسمی جو به دوندردیلر هر بار که
اغوالر بی قصد ایتدم قبل باریدن اشارت قیالریله قلم طووشه بازدی دیدی بولک اوزر بنه
بیدار اولوب فی الحال لباسی کبوب کیمه وقتی مسجد مذ کوره واروب اوج نفس نفیسی
کوردمکه مراقبه اوزره متوجه الی القبله و طور لر وقتا که مسجدده دخولی حس ایلدکلرند
ایچلرندن بری ابلبس ایلله رؤیامده سبق ایدن ماجرای کشفله ای ابا القاسم سکا هر نه شی
سویلر رایسه قبولی ایدر سن یوردیلر یوردی (مسجد مذ کورده اول کیمه یونانلر ابو حنیفه
و ابوالحسن النوری و ابوبکر الدقاق اولدقلری مرویدر (محمد بن قاسم الفارسی رحمه الله حکایه ایدر که
جنید قدس سره نک بریه ده خلوت و ازوالی ایچون اعتیاد ایلدقلری موضعده لیلله عیدده
یتوت ایتشلر برده علی السحر عیبه صاعش بکا اید . رک * بحرمة غریبی کم ذال الصدود *
الاتعطف علی الانجود * سرور العید قدع النواحی * و حزنی فی از دیار لایبید * فان کنت
افترقت خلال سوء * فعدری فی الهوی ان لا اعود * قولله . ناجات ایدر بر شاب کورمشلر
مال ایات غریبم حرمتنه نه زمانه قدر بدن بواعراض یعنی یارب بی عفو و مغفرت ایلله و بکا
مرحمت وجود ایلله سرور عید جوانب و نواحی بی احاطه ایلدی یعنی هر کس مسرور لکن
بنم حرم از دیار ده اوله رقی منقطع اولماز هر نقدر خلال سوء یعنی بد قرین اولان ذنبی ایتان
و کسب ایتیم ایسه ده من بعد محبتدن عودت ایتامکده در عذرم یعنی اعتذار محبتکده حاصلدر
یا خود هواده یعنی نفسمک میل ایتدیکی مشاهی به عودت ایتامک اوزره ندامت دائم و اعتذار
اید رم دیک اوله (سید الطائمه جنید قدس سره حضرت تریتمک بغدادده از تحالری ایکیوز
طهسان بدی تار بختده در التمش ییک مقداری رجال صلات جنبازه لر بنه حاضر اولدیلر
روح الله تعالی روحهم و فاض علیا فتوحهم (صاحب مستطرف دیر که بنم دخی صحابه

اغتنام ایلدیکم مشایخ عظامدن بریسی العالم العلامة العامل ابو المعالی و ابو الصدیق ابو بکر بن عمر الطریقی المسالکیدر قدس سره اهل ضلال و بدعتی قانع اولدینی حالد زمانیک زهد و ورعده اوجندی ایدی اسرار ظاهره و برکات متواتری اولوب حضرت اوعربا خلایق امره معروفه فرمانبر و شرقا و غربا ذکر بالخیری روشنی ایدی ملوک و امرا باب کرامته التجا و کندویه مرید اولغی رجا ایدر ایدی بویه ایکن اقتصاد اوزره اولوب اکثر ما کلری مباحدن اولان نبات ارضدن ایدی هر مکر و باب فضیله فرج پولور و هر صاحب حاجت قمع مقصود بیه مسرور اولوردی نوافل عباداتی محافظ و فرائضه ملازم ایدی علم حقیقت و اسرار طریقتدن احوال کثیره سی اولوب مکاشفات و احوال و کراماتی غایبتر کوردک اگر مناقب جلیله سنک جله سنی یکان یکان ذکر ایسک کلام اتساع پولوب مستقل کاب اولغه محتاج اولغه ترجمه سنک اجا ایله اکتفا اولدی رضی الله عنه وارضاه و جعل الجنة منقلب و مثواه و اعدا علینا من یرکه الاولیاء و الصالحین و صلی الله علی سیدنا محمد و آله و صحبه و سلالة و سلاما دائین الی یوم الدین

الباب الحادی والثلاثون

اشبو اوتوز برنجی باب مناقب صالحین و کرامات اولیا یاننده در (صاحب مستطرف اشبو ایدر کراماتی در یق و تفصیل ایقبوب همان کرامات اولیا انکار اولماز و مناقب روشن دلان حصره کلر بر من تعالی یوم محشرده سایه پیغمبریده جله مرئی اولیای ایلد خشر ایلسون آمین دعاسیله اکتفا ایتمش ایسه ده کرامت مسائل اعتقادییه دن اعتایه شایان بر مطلب نفیس اولغه اسعد فقیر شرح مواقف و شرح عقاید و در مختار کی مطولات و معتبراندن ملخصا ترجمه بره اول مجتبی تفصیل اید و بدیرکه معلوم اوله که کرامت ترک و فعل و قولده حق تعالی خلقیه دائما و تکررا ناسدن صدور ی معتاد اولان امور حادثه دن خارج امتناع ذاتیسی اولیه رق ظهور ایدن امور در که بو کاعلم کلامده خوارق عادات دیر و اشبو خارق عادات الی نوعدر یعنی اگر دعوی نبوت ایدن ذات شریفدن صدور ایدر ایسه معجزه و قبل البعثة و الدعوی صدور ایدر ایسه ارهاص و برنجی به تابع اولوب باری تعالی ذات و صفاتی بحسب الطاقه البشریة عارف و طاعاته مواظب و معاصیدن صمیمی مجتنب و لذات و شهواته انهماکدن معرض ذاتدن صدور ایدر ایسه کرامت و بتایه الله تعالی مکاره و محنتدن رهایی اولق ایچون عوام سلیندن ظهور ایدر ایسه معونه و ایمان و عمل صالحه مقارن اولیان شخصدن بحکمة الله تعالی مقصودینه مطابق اوله رق صدور ایدر ایسه استدراج و مقصودینک خلافت ایسه اهانت دیر (و اشبو کرامتک حق اولد یفته نقل و عقل شاهد در که حضرت مریم رضی الله تعالی عنها ایلد حضرت سلیمان علیه السلام و ز بری آصف بن برخیا قدس سره نبی دکلر ایکن کندولر دن کرامت ظهور ایلدیکنی قرآن کریم ناطقدر و نفدر تفاسیل آحاد ایسه ده مطلقا حقیقت کرامت اکثر اصحاب کرام و نابهاردن صدور ایلدیکنی متواتر اولدینی ثابت و واقعدر (و حکما دخی ترک و فعل و قول جهتلرندن خارق عاده نکی سنی یاننده دیدیلر که یافض فیاض تعالی شانه باصل فطرت نفس زکیه ده کدورات بشریه نک صفوتندن یا خود بجاهده و قطع علایق ایلد تصفیه دن ناشی اول نفس عالم قسسه مجتذب اولوب اول المجتذب ایلد ماده بدنی تحلیله مشغول اولد فقه ترک دایر خارق عادت کندندن صدور ایدر بونک مثالی خسته لده مشاهده در که نفس مریم مریمه مقصودت ایلد یعنی مرضی تحلیل ایلد مشغول اولد فقه اول مرض بدل مایحلل تناولندن کندوی منع ایچکله اکلنی ترک ایدر ترکی شول صورتده اولور که حال صحیحده مدت مرضیه ترک اکل ابتدکی ایامک عشری قدر بری ترک ایتمش اولسه هلاکه مؤدی اولور اشته مر یضده خارق عادت اوله رق بوزک جائز

اولدینی صورتده سالك ملا اعلاده مخرط و اول عالم لطیفه متوجه اولانک حقه جاز اولدینی اولادریجه جاز اولماسونک مرض طبیعت معتاد و قوای مضعف اولغه تعادل ارکان بدن ایچون طریقات مطلوبه به احتیاج اشد و اقوادر بویه ایکن غدا سنی ترک ایدر با اهل دین قویندن ملا اعلایه متوجه اولانکه انوار قدسیه ایلد لذات روحانیه پولوب اول لذت (ایت عتد ربی بطبعنی و یسقین) حدیث شریفی اشارت ابتدکی اوزره غدا سنی مقامه قائم اولور ایکن ترک یونندن خارق عادتک حقه جاز اولدینی اولاد و بوحال ایلد متصف اولان ذاتدن بقدره الله تعالی و لطیفه اخبار بالغیب کی قول و شوق بحر کی فعلا خوارق ظهور ایدر چکی جائز و واقعدر ز برانفس قیه سنی شواغل بدیه دن ملکیه سماوییه مجتذب اولوب ایلد اولان صورایله متفلس اولور که اول صورت لسان شریعه لوح محفوظ ایلد معبردر و اول صورت مخفیله حس مشترک انتقال ایچکله اندن خبر و بر و نفسنک اشبو قوت روحانیه سیله اجزاء بدنده تصرف ابتدکی کی ماده عناصرده دخی تصرف ایدوب خوارق عادات فعلیه کندندن صدور ایدر (معزله طائفه سی ولیدن یعنی نیجه تابع ذاتدن کرامت ظهور یی نیجه مشبه اولور زعمیه انکار ایتدیلر ایکن بو قول باطلدر بر امتندن اولان ولیدن ظهور ایدن خارق عادت تابع اولدینی رسولک معجزه سیدر که بو ظهور ایلد ولی اولدینی ظاهر اولور و ولی اولسی انجیق دیاننده بحق اولد یچوندر و دیانت ایسه قلب و لسانله رسالت رسول اقرار و تصدیق و امریه اطاعت و نهیندن مجانبندن عبارندر حتی بوی یعنی کندندن خارق عادت صدور ایدن نفسنده استقلال و عدم متابعت نبی ادا ایدر ایسه ولی اولوب بلکه کافر اولغه خارق عادت کندندن کرامت طریقیله ظهور ایچوب استدراج اولور و احوال خارق عادت استرسه نیدن بالذات صدور ایلسون استرسه امتنک برندن صدور ایلسون نی به نسبتله معجزه و ولی به نسبتله اول نبی سایه مند کرامت اولور و ولی دعوی نبوت ایچیکندن نی به مشبه اولماز (و دخی معلوم اوله که خفیه دن بعضیلری احیاء موتی و عصای حیهیه قلب و انشقای فقر والدن صواقف و جمع کثیر طعم قلیل ایلد طهور منی کی عظام خوارق عادات کرامه ولیدن صدور یی انکار و معتقدینی تکفیر ایدوب حتی زمان پسیده طی مسافه بعیده (ذویت لی الارض) حدیث شریفنده مفعولی تقدیم ایلد ظاهر احصر اولغه نی به مخصوصدر دیدیلر (لکن کبار خفیه دن قاضی ابوزید مشرقده کاش کیمه مفیده متبکته برخاتونه صد اولسه یوم عقد دن الی ماه مرورنده هنوز زفاف متحقق دکل ایکن اول خاتون بولد کتورسه نسبی مشرقلین ثابت اولور کرامه طی مسافه اولد یچون دلیلله مستدل مسئله دلالتیجه جائزدر و معتقدی اکفار اولماز دیمشدر و اشبو مسئله تا نارخانه ده جواز طی مسافه یی مشیدر دیو مصر جدر (امام الحرمین مادامکه خارق عادتده مثلی اتیان اولنجه جفته قرآن کریم کی نص کاب اولیان امورک بالاطلاق معرض کرامتده صدوری جائزدر دیوب بعضیلرینی استثناء ایچامشدر (و عقاید صاحبی معنی الثقلین عمر النسنی حضرت زینب کعبه مکرمه بعض اولیای زیارت ایدر دیو حکایه اولنان قولده جواب باصوابک زردیو سوال اولد فقه کرامت طریقیله اهل الهیدن نقص عادات صدوری اهل سنت عتدنده جائزدر دیو جواب و برمش (و امام محمد حضرت تری کراماتی تخصیص ایچیه رک بر کراماته ایمان ایدر یی و برمشدر (و ثقاتدن امام دمیری حیوة الحیوان نام مشهور کتابنده و امام یهقی دلائل النبوه سنده ابن ابی بشر نخعی به اسناد ایلد اهل یمن دن برذاته ملاقات ایلدک وقت ظهر خلا لی راکب اولد یی جاری هلاک اولدی فی الحال ذات موی الیه توفی و صلاتی ادا ایدوب یارب بن سنک رضای تحصیل ایچون مجاهد م و ایمان وارد در که موتای احیا و قبورده اولتری بعث ایدرسن نبی بر اجدد التجاد و ارسته ایدوب

یونجاری احیایله دیودعا ایتدکده فی الحال حیات بولدی دیدیکنی بعدالبحر برامام مشارالیه اشبو
استاد صحیحین و بومقوله کرامت یعنی محمد امتدن موتانی حق تعالی اکا احیا ایدر کیمسه
بولدیغنی حیثیله صاحب الشرع بعدک معجزه سیدر واول یمنک اسمی بنانه بن زید الخضر دین
اول جاری کوردیم دیمشدر (ویروجه محرر کرامتله معجزه بالناس عدم دعوی نبوت قیدی ایلله
منتفی اولور اکرولی دعوی نبوت ایدراییه وقرآن کتوردیم دیرسه مخالف نص کاب اولدی یغندن
فی الحال کافر اولوب کرامت کیر و قالور فکیف که ملتبس اوله (ودخی معلوم اوله که قدیمو معاصرا
بعض متفق کرامت ولیدن حیثیله صادر اولوب بعد وفاته صدور ایتمیزر بر خود مکاره در
زیرا انسان تصرفاتی روحی تصفیه سیله ایدر عالم بقایه عازم اولغله روحک تصرفی مصحح
اولوبوب بلکه دخی زیاده قوت بولور حیثیه حصر ایتمک دعوی بلا دلیلدر بعد الارحال روحک
تصرفی اعظم کرماندر (حتی ابن کمال حضرت تری (اذ انحرتم فی الامور فاستعینوا من اهل القبور)
حدیث شریفی تصحیح و تفسیرنده بیور مشدر که معلوم اوله که نفس ناطقه ک بدنه تعلقی
حب نام و عشق شدید معشوق و محبوه تعلقت مشابه اولوب انسان وفات ایدوب نفسی یندن
مفارقت ایتدکده اول میل و عشق انجذابی قوی اولدیغنی حالده باقی قالور که بو سیدن حیثک
ککلرینی قیرمی و فیرینه باصتی خصوصاً صرند نهی نبوی صادر اولمشدر بیله علیه قوی النفس
کامل الجواهر و شدید تاثیر بر ذاتک قیرینه انسان کیدوب برانوجه و توقف اول تربه دن نفسی
تا ایتدکده اشبو زائرک نفسنده اول تربه به بر تعلق حاصل اولور و با صاحب تربه نک نفسنده
دخی بروجه محرر اول تربه به تعلق اولغله بو صورتده ایکی نفسک یئلرنده بر ملاقات روحانیه
حصول بواب و بو طریقه زائر و مزورک روحلرینه اول زیارت حصول منفعت کبرا و بهجت
عظما به و دخی قبوله احری نیجه اسرار اخیایه سبب اولور که اشته زیارت موانک مشروعبینه
سبب اصلی بودر (حتی امام فخر الدین الرازی مطالب عالیله نام کاب جلیلنده ارستطالوس حکیمک
شاگردی بر بحث غامض مشکلی حل ایتده مدکلی وقتده استدلال بیک قبرینه کیدوب اوراده بحث
ایلدکرنده حل اشکال ایلدکلیغنی استماع ایتدم دیو ذکر ایتمشدر و بونک سری بودر که زائر ایلله
مزورک نفسلری شماعلری بر رینه منعکس اوور حیثیله فارشوقار شوبه وضع اولمش ایکی عدد
بجلا مرآتیه بکر که زائر حیثک معارف و معلومی و جناب حقد خضوع و قضا سنه رضادان ناشی
حاصل اولان اخلاق فاضله سی کنندن مزورک روحنه منعکس و اول مزورک دخی معلومات
مشرقه و آثار قویله کاهله سی کنندن روح زائرجه منعکس اولوب بو شوبه اولان دعا مستجاب
اولدیغنی وارسته ییاندرو بونی مؤید صاحب الاعلام نام ذات ارواح و مینک قبرلرینه بر نسبت خاصه
مستمره لری وارد که انکله قبرلرینی زیارت ایدنلری یلورلر و سلاملرینی اولور دیمشدر (و بونی
حافظ عبد الحق اشبیلی کتاب العاقبه سنده ابی عمر بن عبد البردن اول دخی ابن عباسدن
رضی الله تعالی عنهما صحیح الاستاد اوله رقی (ما من احد یمر بقبر اخیه المؤمن کان یعرفه
فی الدنیا فیسلم علیه الا عرفه و رد علیه السلام) حدیث شریفی تأیید ایدر دیوب بکا شیخ
فخر الدین غضنفر تبریزی بن بر مشله ده اشکال ایتدیکمده شیخک قبرینه واروب حال حیثیله
معتادم اولدینتی اوزره آداب ایلله او طوروب مشله مذکورده بی تفکر ایدر ایدم اوراده بکاحل
اولور ایدی و یومر ارا بحر بدر دیدی دیدیکنی کتاب مذکورده بحر ایتمشدر انتهی کلام ابن
الکمال (حوی حنی فاضلک دخی بعد الانتقال روح ولی دن ظهور کرامتک جوازینده رساله
مخصوصه لری وارد داشته بعد الوفاة بقدره الله تعالی تصرفات اولیلده بو محققدن ظاهر اولور
و هر فونه احاطه نامه سی مسلم عالم اولان و صافی الحضرة مولانا عبد الله بن فضل الله سر حومک

نجزیه الامصار و ترجمه الاعصار نام تاریخ معتبر مشهورنده بالناسبه یازر که (خنی اولیلده که نفوسک
تأثیراتی واروا حک امتدادی واقع و حقد ز را مبدأ اول که منبع فیضان نور و علی الاطلاق
جیح موجوداتی محیط اولان علم ازلیسی سبب وجود کما کما در عقول عشره ده بر تأثیر خلق ایدوب
شوبله که عقول نفوسی و نفوس اجرام سماویه بی اختیار دوری ایلله تحریک ایدر پس اجرام
علویه فلک قرک تحشده اولان عالم مؤثر اولوب و عقل عاشر که فلک قره مختصر نفوس
انسانیه و یکاذبیتها یعنی اولوم غسسه نار نور علی نور یهدی الله لنوره من یشاء که مشککندن
یعنی جناب فیاضک عنایت ازلیه سیله مغیض نوردد و نفوس سماویه وارضیه و عالم کبر و اتسندن
عبارت اولان عالم صغیر یئلرنده جوهریت و دراکتیده مناسبت و مماثلت محققان نزدیکند
محقدن بنابرین نفوس کامله از بابی زیارت وارواخلرندن بالاستمداد طلب خبر و یادفع سر
منتهی تربه ایشانده دعا مقبول خدا اولدیغنی بی ریدر ز را انلر جواهر عقولله تجوهراتش
اوللری ایلله مبدأ فیاضه مناسبت نامه لری درکاردر لکن استمداد جانیلنده یعنی زائر و مستخده
تأثیر تفاوت اوزره اولوب اگر زائر تحالط امور مادیه دن اعراض اوزره اولور سه دعا سنک تأثیری
روح مزورک انعکاس نامیه فی الحال وقوع بولور و الا صورت تراخی کوسر انتهی کلام الوصاف
المخصا و مترجما (اهل سنت کرامت ولیده اشبو دلیلله محتاج دکلدر لکن معقولاته اوغراشانلره
اشته منکلبین اهل سنت کی حکما یئلرنده دخی کرامتک تحقیقی و روحک بعد مفارقه البدن
تصرفی متفق علیه در دیواقوام ایچون * خذ ما صفا دع ما کدر * دهرک نفل اولمشدر (و دخی
معلوم اوله که عصمت انبیای عظام صلوات الله وسلامه علیهم اجمعین حضرتانده مخصوص
اولیا دن مناهی صدوری جائز و واقدر حتی ابایزید بسطامی حضرت نلرندن عارف باللهدن زنا
صادر اولوری دیو سوال اولند قدس سره و کان امر الله فدره مقدور ایچ آیت کریمه سیله جواب
ویرمشدر (عبد الغنی نابلسی قدس سره فیض الرحمن نام کتابنده یازدینتی اوزره اولیاء کرام
محفوظدر دیکلری انلردن اصلا کناه صادر اولماز معنایه دکلدر ز را اول معنی بعینه معصومک
معنا سیدر بلکه معنای اولیا که اهل شهود و تصفیه در انلردن کناه صادر اولدقدن ندامت
و توبه لری سائر عاقلینک توبه و ندامتی کی اولوب فی الحال عن صمیم البال حزن واسفله توبه
ایدوب (التائب من الذنب کمن لا ذنب له) ترکیبه سنه مظهر اوللری ایلله موفقدن و بومعنائی
امام ربانی و مجدد الف ثانی الشیخ احمد فاروقی حنی سر هندی حضرت تری قدس سره معارف
لدنیه نام رساله کامله سنده تأیید ایتمشدر الی ههنا الخاق الفقیر (صاحب المستطرف دیرکه
مالک بن دینار حضرت تری بیور دیر که بصره ده باران منقطع اولوب مرارا و کرارا اسسقا
ایچون خروج اولمشیکن اثر اجابت مشاهده اولندی بو حال اوزره بر کون علی السحر ابن
عطاء سلمی و ثابت البنانی و یحیی البکا و محمد بن الواسع و ابو محمد السخنیانی و حبيب الفارسی
و حسان بن ثابت بن ابی سنان و عبدة القلام و صالح المزین بالمعیه بصره نک خارج شهرده واقع
نمازگاهند حقیق مکاتیدن صیانتلر دخی کلدیلر اسسقا و دعایه مشغول اولدق نصف نهار اولوب
دخی اثر اجابت مشاهده اولند یقندن خلق طاعیلوب بنم ایلله ثابت البانیدن غیر ی بر فرد قالمیوب
جله سی محالرینه عودت و بر نمازگاهنده یثوت قصدیه اقامت ایلدک ظلام لیل اولدقدن اوزرنده
تلبس واکسا ایلدیکنی عیانک قیمتی ایکی درهم ایتمز سافلری ایچده یوزی کوبج بر عبد اسود
ظاهر اولوب توفی و بعده محرابه توجیه و خفت اوزره ایکی رکعت صلاتی ادا دنصکره وجهی
سمایه رفیع ایدوب یارب و یا الهی نه زمانه قدر دانکه نفع وفائده سی اولیان شئی امکات ایدوب
قولر بکی رد ایدر سن نزد مغنوب یکنده اولاده دو کیمکی کلور و خراشک نقصانمی بولور اولدی

بن قولك اولان محبتك حقیقون بوساعتده باغورایله قوللری سنی ایله دیو مناجانه باشلوب
هنوز نیازی تمام اولادن سنا بولوتلوب قریب دن یوشانورکی رحمت نازل اولدی مالک بن
دینار دیرکه بوجهلله بن پروانجات ودعاسی وسوء ادبانه معامله سنی بکا خوش کلدیکندن
اعتراض کونه یا سود سوبلد بکک سوزدن حیا ایترهسن دیدم موجب حیا اوله حق نه سوز
سوبلدیم دیدکده بکا محبتك حقیقون دیدیککد رزیرا الله ذوالجلالک سکا محب اولدیفنی
بیورمسن بوفایه حکمدر دیکک * تبع سنی یا من اشتغل عنه بنفسه افتراه بدانی بکک الا
لمحبه * یعنی بندن اوزاق اوله نفسنه اشتغال ایله حقندن دور اولان کیمسه جناب حق
بنی کند ویه محبه مقارن اوله رق انجق محبتی ایچون خلق ایلدی بکنی بطریمسن دیدی (قلت)
بوندن مراد حضرت اسود * وما خلقت الجن والانس الا ليعبدون * نصنک اقتضا سبله
* یحبهم ویحونه * نظم کریمک صراحتیه اشارتدرا تهی (بعده اسود قدس سره العزیز
جناب ذوالجلالک بکا محبتی ذات مقدسی شایعه ویم حقه محبت دخی مقدار محبه در دیدی
مالک بن دینار دیرکه وقتا که اول اسودانوردن اشو جواب عارفانه بنی اشتدکده اعتراضه
ندامت برله برحک الله برجله خفیفه یورک مهر عرفا نکریدن اقتباس ایده لم دیدیکمده بن عبد
ملوک مالک صغیر یمه دخی اطاعت فرمدر دیوب منصرف اولدی بندخی رفیق ایله اوزاقدن
کوزده بکک تعقیب ایلدک کوردک که بر شخصاس یعنی اسیر جینک خانه سنه دخول ایتدی وقتا که
صباح اولدقده نخاسه واروب برحک الله خدمت ایچون برغلام اله جنم حاضرده وارمیدر دیدم
نعم صانع آماده بوز غلام واردر دیوب برر بکا عرض ایلدی صدد غلام بغه تنوب
ایچلرند حبییم یعنی غلام اسود مرقوی کورمیدیکمدن وقت آخرده باقیلور دیوب خانه نخاسدن
چقرکن وراه دارده بر خراب اوطه دروننده اسود مطلوبی کوردمکه نماز ایله مشغولدر اشد
ورب الکعبه دوستم دیوب و فی الحال نخاسه واروب شو غلامی بکا صا دیکمده نخاس بکا
ای ایچمی بوز غلامک کیمه وکوندز بکا واتزادن غیری نسنه به هتی بوقدر یعنی خدمته یارامز
دیدی بندخی سن بهاسنی آل قصور بنه قارشه دیدیکمده اسودی جاغردی اولدخی کلوب
منشاس اوله رق یعنی فتور اوزده طوردی نخاس ذمتی عیوب دعواسندن بعد الابر ایلدیکک
مبلغه آل دیدی بکرمی اتونه آکدم واسمکز ندر دیو صور دیغمده میوند دیدی دستندن طوقوب
مزله کتورکن بکا دونوب ای یم کوچک ولی وسیدم بنی ایچون اشرا ایلدک یم خدمت
مخلوقه صلاحیت ولباقت بوقدر دیدکده بندخی والله العظیم ای سیدم بن سنی انجق سکا
بالذات خدمت ایچم ایچون الله م بوقه سنی استخدام ایتک قصدیه اشرا ایلدیم دیدیکمده
بوجبه سبب ندر دیدکده ای سیدم و حبییم سن دون کیمه نماز کاهده بزله برابر دیکدک
دیدیکمده سن ما جرایه مطلع اولدکی دیکک یاسره نماز کاهده اولان مناجا نکرده اول
امرده معارضه به جرات ایدن بن ایدم دیدم سکوت ایدوب بوله روان اولدیفمزه بر مسجد
اوکنه کدک دخول مسجد اسلبدان ایتدی بندخی یورک دیدم کوردی وایکی رکعت نجبه
المسجد قیلوب عقبنده الهی وسیدی بنمزد اولان سبره سنک غیرک مطلع اولدی بوندنصره
جسورم ویتشم کوزل اولاز ذات اجل واعلا که قسم ایدرمکه بودقیقه روحی قبض ایده سن
دیوب سجنه به وادی بر مقدار انتظار ایتدیم سجنه دن باشی فالدرمدی تجریک ایلدیکمده
روحی صاحبه تسلیم ایتش بولدم رجه الله علیه ید وایلرینی تمید وچکه سنی باغرایکن
روی شریطرینه نظر ایلدیمکه کول ورتک سیاهه رتک بیاض غلبه ایتش یعنی سیاه اولمغه
وجهی فرکی احسان ایدرا وائنده بر شاپ انوریدنه سنک وعبیرایله تعطیر اولمش کفن ایله

ظهور ایدوب السلام علیکم ورحمة الله وبرکاته حق سبحانه و تعالی فریداشن میون جقندر
سزک ویم اجور وثنویا غیری اعظام واکمال وایام ایلسون شوکفن ایله تکفین ایله
دیوب ایکی توب ویردیکه دنیاده اول تو بولک مثلی کورمدم انلر ایله تکفین واده صلات جنازه
دنصره قبره دفن ایلدک والاب قبرش برقرار یله تبرک واسئسقا والله تعالادن مقاصد وحوایجک
قضاسنه توسل اولتور رجه الله تعالی علیه دیو مالک بن دینار حضرت بیری روایت ایلدیر
(قلت) اهل تحقیق یاقی اوزده قوللرینه حق سبحانه و تعالی حضرت بک محبتی قیلرندن
جناب غفلتی کشف و رفع و بساط قرب معنوی به تمکنلرینه تمکن احسان ایتکدن عبارتدر
زیرا حق تعالاک رحمت و محبت و غضب کیم صفاته موصوف اولدیفنی منصوص ایدده
مادی اعتبار یله اولیوب غایات اعتبار ایله در که بوتارک مادیلری رقت و میل قلب و غلبان
دعبر احوال مذکورده بواعتبار ایله مخلوقک حالدیر لکن غایاتلری کرم و احسان و عقاب اولمغه
اشته بواعتبار ایله متصف اولور و دخی جناب باری تعالی و تقدسک قوله محبتی اولدیفنه علامت
اوله قوله دار غروردن نجافی و فقرت و عالم نور و سروره رقبسنه و شهود حق ایله انسبت و ماسوادن
و حشنه توفیق احسانندن عبارتدر و اشو معناده بعض عارفین * اذا اردت ان تعرف مقامک
فانظر فیما اقلدک * دیشدر یعنی اگر مرتبه و مقامکی بیک دیلرایسک مولای متعالک سنی اقامه
ایلدیکی مقامه یعنی افعالککه نظر و دقت ایله دیکمدر اتهی (ابراهیم الخواص قدس سره نک
خواص می بالندن حذیفه المرعبدن کرامات شجندن نه مشاهده ایتدیکز دیوسوال اولدقده
مکه مکرمه به معیننده عازم ایکن بولده براز ایام طعاسنر قالدق بوحالده کوفه به اوغرایوب
بر خراب مسجد قوندق حضرت شیخ بکا نظر بیوروب یا حذیفه سنده آجلی اثری مشاهده
ایده بورم بیوردر قلرند بندخی مشاهده بیودیفکر کیدر دیدم بکا بردوات وکا غد بول دیوامر
ایلدکده احضار ایلدم کاغده * بسم الله الرحمن الرحیم انت المقصود الیه بکل حال والمشار الیه
بکل معنی * عباره شریفه سنی بازوب و * انا شاکر انا ذاکر * انا جامع انا ضایع انا عاری *
هی سنه وانا الضمین لنصفها * فکن الضمین لنصفها یاباری * مدحی لغیرک لهب نار خضتها *
فاجر عینک من لهب النار * مناجات منظومه سنی اوقودیلر که مآلی ای جناب متعال
بن قولک حامد و شاکر و ذاکر و آج و ضایع و جلالتم اشو احوال که الی شیدرنصی که حد و شکر
وذکر در بونلره بن ضامن و معتمد و نصف دیکر بکه جوع و ضیاع و غر بانلقد بونلرده یارب
سن لطفا و کرماضامن اول سنک غیر بکه مدح و ثنایینی مخلوق و ماسوایه الجماعلونا در لطفک ایله
بوقولجغری اولهیب ناردن قورنار دیکمدر (لاحقه) اسعد فقیردیر که عید عینک ضحیه عبدل
اسم تصغیر یدر عینک قحیله فعل ورتنده عید عینک جعفرنددر بوله ایکن اکثرناس مفرد
مقامنده کلان تصغیری عینک قحیله اوقورلر لکن خطادر فتنصر (راوی حذیفه دیر که بعده
حضرت شیخ رقصه مذکورده بی یعنی کاغدی بکا وروب قلبکی حقندن غیری به ربط ایتجه رله
بورادن جیقوب ابتدا کیم ملاقی اولور ایسک آکا ویردیوامر بیور دیلر بندخی مسجددن جقدم
وایتدا بر یغله بنش بر رجه ملاقات ایتله آکا ویردم رجل مرقوم اخذ و قرائت ایدوب اغلغه
یاشلدی و یورقه بی یازان نشلور دیو صوردی بندخی فلان مسجدده دیدیکمده همان قویشدن
التیور درهم طولوسی بر صره جیقاروب بکا ویدی آلوب عودت ایلدم انشای راهده بر رجل
کوروب دراهمی ویرن کیمه بی صوردم نصرانی اولدیفنی خبر ویدی حضرت شیخ واروب
قضیه بی خبر ویردیکمده دراهمی مس ایته شمیدی ویرن کلور بیور دیلر واقعا برآزمدت مرویدنه
بغله سی اوزرنده کلوب قرب مسجدده نزول و تواضع ایله دخول و تحن و محبت حضرت شیخ

صار یلوب مرفض افسر دست کرامت پیوستنی بوسن وتلیم و * اشهد ان لا اله الا الله وحده
لا شریک له واشهد ان محمدا عبده ورسوله * دیوب توحید باری ونبوت ختم رسالتی تصدیق
وتسلیم ایلدی فی الحال حضرت شیخ دینی سرور وفرجندن بکایه باشلیوب * الحمد لله الذی
هذاک الاسلام وشریعه محمد علیه الصلاة والسلام * دیوتنهیت وتبریک ایلدیلر دیو مشاهده
ایلدیکی کرامتی حذیفه قدس سرهما نقل ایتشد (برولدن منقولدر که بن اوائل حالده مصر
قاهره ده بحر نیلده ملاح یعنی قایقچی اولوب خلق نیلک جانب غریبندن شرفیده وشرقیبندن
غریبسته اجرتله طاشیوب آنکله نبش ایدرم برکون زورقده مشرقی به مغربی ایکن اوزرنده بمالی
برعبا والنده برخانله برعصا بر پیرنورانی لقا ظهور ایدوب بکا سلام وریوب بندخی ردا سلام
ایلد کدنصرکه بروجه حبیبی شو جانب کینور مسن دیدی بندخی نم دیوب وآلوب
استدییکی جانب غریبه کتوردیم چینه جفی خللده بکاسکا تحمیل ایدیه جک برامتم واردر
دیدی ندرید بکده یارین اویله وقتی بنی شواغاجک التده وفات ایتش بولورسن لکن اونودرسن
الهام اولدیفکده اورایه کل وینی غسل ویاشمک آلتده بوله جفک کفن ایله تکفین
وصلاحی قبل وبنی شجره مذکوره تحت دفن ایله واشیوعبا وعصا وچناغک طالبی کلدکده اکا
وبروتحقیر ایله دیو بکاوداعله کندی کلام وحانته متعبا کیجه لیوب وقتاکه صباح اولدی نیله
ایلدیکی وقتی کوزنکده ایکن کشفلی کی اونودوب عصره قریب تذکر ایتدیکم کی سرعته
واروب تعیین ایلدیکی اثناجک یاتنده نعشی ویاشاری التده مسک رایحه لو برجدید کفن بولدیم
ودر عقب غسل وتکفین ایلدم بعد الفراغ یاتنده هیچ معارفم اولدی برجات عقیقه ظهور
ایدوب انلرله صلاتی بعد الادا وصیتی اوزره شجره تک تحت دفن ایدوب جانب شرفیه عودت ایلدم
اول کیجه او یو یوب وقتاکه فجر طلوع ایدوب اورتانی سجدکده بنی استیه رک بر شاب امر د
ظهور ایلدی کوردیمکه تاری یعنی طبری قواطع وغنده الیری قتالی یاتنده اتکک صبیان ملاهی
یعنی کوچک ورفا صاردن بریسد رکلوب بعد السلام تعیین نام ایله ای ملاح سن فلان بن
فلان دکل سن دیدی اوت دیدیکده امانتاری وریو ذکر اولنان عبا وعصا وچناغی استدی بندخی
ای اوغل یوامانلرک بنده اولد یعنی ندن بولورسن دیدیم صورمه دیدی ابرام ایلد بکده بن ریشی
بیلیم فقط فلان تاجرک زفاف ولیمه سی جمعینده مؤذنلک صباح اذانلرینه قدر رقص ایدر ایدم
عند الاذان برای استراحت اویقویه وارد یغده بررچل کلوب بنی او یقودن او یاندر دی وحق
سجانه وتعالی فلان ولینک روحی قبض ایلدی وسنی ولانده انک مقامه اقامه ایلدی شمعی
کیت فلان بن فلان ملاحی فلان محله بول وشیح متوفاک سکا دیدیکی اوزره امانت ایلدیکی
اشیاء مذکوریه کی دیوتنه ایلدی دیدی بندخی امانتاری وریو بکده فی الحال صیونوب
وبونلری دلد بککه تصدیق ایله دیو اتواب مزینه سنی هبه ایدوب قایغه آتوب وعباء مرقعی
کیوب عصا وچناغی آلوب روح روان کی کندی وبنی محروق القواد برافدی بندخی حیف
نعمدن محروم اولدم دیویانه رقی یاقله رقی اخشالدم کیجه اولوب خوابه وارد یغده جناب
واجب الوجود جل وعلا حضرت نلری عالم منامده مشاهده ایدم بکای قولوم عصبانندن
تویه ورجوع ایله بکا توجه ایدن برصدیمه احسان ایلدیکم یوریه فی جوفی کوررسن بونیم
فضل و احساندر اراده علیه م تعلق ایلدیکی قوللریم اعطا ایدرم بن فضل وکرم عظیم
صاحبی عظیم الشانم یوردی دیمشدر (کرامات اولیا دن اوله رقی ابواسحق الصعلوکی
حضرت نلری نقل وچکایه ایدر که برسته حج وزیارت قصدیه بلده من خروج ایدوب هنگام مهتاب
بادیه ده واله وحیران مرور ایدرکن بابا اسحق دیو برصدای ضعیف سمعه واصل اولدقده

صدای جانی است به رک وارد یغده مشرف موت و مر یض و تحیف الجسم واطرافنده بو عالمده
عدم المثل رایحه طیبیه لی رباحین وشکوفه لایحه ایدر اوتور برشانی کوردم ونه مقوله آدم حسین
ونه محلدن اولورسن دیو صوردم اولدخی مدینه شمشاطدن اولوریم بلد منده عزت و رفعتده
ایکن تقسم عزلت وغریب استکله سیاحت چمنشیدم بوراده مویه مشرف اولوب الله تعالیله
نیاز ایتشیدیمکه اولیا سندن برین بکا قرین کوندر وب شودمده بکا امداد ایدر رجا ایدر مکه سن
اول مطلوب اولان ول سن دیدی بندخی برجات مصلحتنر وارمیدر دینجه نم بلد منده بروالدم
وقر قرنداشلم واردر دیدی انلر هیچ مشتاق اولد بکزی دیدیم بوکون بویلی استشمانی
اشتیاق ایله انلری ارزولدم ایدی بو حالده سباع وهوام بنی اوزره لینه آلوب بکله بر اراغلدیلر
وکورد بکک اشوش کوفلری کتور دیلر دیدی زوی ابواسحق حضرت نلری دیر که بن اول غریب
الديارک حانته رقت قلبه طوردکن ناکاه اغرنده بریوک ترکس دسته سی اوله رقی برعظیم حبه
ظهور ایدوب بکا خطابا الله تعالیک دوستی ترک ایله بر اول عظیم الشان غیوردر دید کده بکمره ده
عشی عارض اولدی اخافت بولدیغده اول ولی بزرگوارک روح لضعفی عرشه عروج ایلش بولدم
رضی الله تعالی عنه وقتاکه بعد الحج ذکر اولنان شمشاط شهرینه دخول ایلد بکده پندده
صودسیننی اوله رقی برستوره خاتون بنی استیصال ایلدی بک شایب غریب الديارک کوزلی
مشار البهایه غایت بکزی ایدی وقتاکه بنی کورد کده کتبه مله یا اباسحق غریبا ارتحال ایدن شایک
شانی نیجه اولدی دیوندا وسؤال وسنک قدومکده فلان وقتندیر ومنتظر ایدم دیو بسط مقال
اشتیاق ایلد کده ماجرای نقله باشلیوب تاشاب مشار الیهک بویلی بنی استشمانی اشتیاق ایله
انلری ارزولدم کلامنکده بکده اول خاتون اواده دیو صیحه ایتدی و والله شعی بکادخی بالغ اولدی
دیو بکا برند ایله روحی چیقوب سمت جنته کندی برده خانه عصمت وزهادتن کسوه زهادده
براز مخدرات بنات ازرب مستورات چیقوب امر تکفین ودفنی برینه کتوردیلر رضوان الله
تعالی علیهم اجمعین دیدی (صاحب المستطرف اشو حکایه ختاندن شعر * یا نسپاهی
من وادی قبا * خبر بنی کیف حال القریا * کم سالت الدهر ان یحفظنا * مثل ما کنا
علیه فانی * شعر بنی مناسب اوله رقی خبر بر ایتشد مال شعر سوز نک ای بادنیم یارک جای
اغترابی اولان قبا وادیسندن اش وغریبانک حالی نیجه در بکا خبر ویردهر وفلکه بزه یاردم ایله
اولدیغمن حال اوزره جمع ایله دیو جوق رجالیلدم صدحیفکه ابا ایتدی یعنی وفا وقبول ایتوب
دم وصالی آخره قالدی دیمکدر (چکایه اولندیکه دینار عیار لقبیه معروف نفس وهواسند تابع
برکیمه وار ایدی والده سی عقیقه وصالحه اولمغه هر نه قدر رجل مر قومد نصح ویند ایتکده
اولدیسده منتصح ومنتظ اولماز ایدی بدرقه توفیق سوقیه برکون قبرستاندن بکرایکن برانسان
کی کوروب بدینه آلدقده اوفانور عقبده کندوی بر فکر استیجاب ایدوب نفسنه خطایا وحق
یادینار سنک ککدر کده بویله جوروسه وحشت تراب اولسه کرکدر دیوب تفریطنه بشیان اولوب
تویه ورجوعه عزیمت ویاشتی آسمان اجابته قالدیروب الهی وسیدی مفاصح ابواب امور یعنی
درگاه ارادتکه بر اقدم بکا رجعت ایله دیوب لونی خوف الله دن متغیر وقلی منکسر اوله رقی
والده سن کلوب ای والده مشفق م برعید مولی وافندی سندن یناق وقرار ایدوب افتدییسی انی
طوند قدنصرکه نه معامله ایدر دیوب والده لری دخی عبد عامی ید مولایه کوردکده اوزرنده اولان
شیانی صوبوب قالن که کیدروب اولیه جک قدر قوروا تمک یدروب ایاغنه والیرینه قید و بوداغی
طفازدید کده اشته ای والدهم بکا برکه کیدر وقوری ارپه اتمکی پارچه سی یدر والخاصی
عبد آینه نه معامله اولور ایه بکاده اول معامله فی ایله دیو رجا وامل ایدر مکه مولام ذلی کوروب

بکا مر جت ایدید دید که مادری دخی رجا ایلدینکی اجرا ایدر وقتا که کیجه اولدقده بکا و حویله
 باشلوب ونفسنه * و یحک یا دینار الک قوه علی النار کیف تعرضت لفضیل الجبار * یعنی ای دینار
 نار جهنم طاعتک واری غضب جباره اوغرایه حق ایشارده نندن بولند که دیوب صباحاره قدر
 بوحال اوزره اولوردی والده سی شفقتله برکون ای اوغلیم نفسکه بر اوزرق ایله دیدکده
 * دعنی آتعب قلیلا علی استریح طویلا یا امه انلی غذا موقفا طویلا بین بدی رب جلیل
 ولا ادری ابی امرنی الی ظل ظلیل اوالی شرمقیل * یعنی ای مادر شفقت م بئی برازیک حاله
 ترک ایله تا که نشئه اخراجه استراحت دائم بوله یم آه انا جیم یارین بنم ایچون نزد رب جلیل
 بر عوقف طویل وار در بلم ظل ظلیل نعیم می مأمور اولورم یا خود شرمقیل نعیم می دیدی
 بعده والده سی هله بر مقدار استراحت ایستدیکده * الی ارحه اطلب کاک یا امه غدا بالخلایق یا قیون
 الی الجنة وانا اساق الی النار مع اهلها * یعنی ای والده م بنده انجیق راحت طلب ایدرم کان
 سن یارین جته سوق اولنه جتی ناجیری کوروب و بن اهلله ناره سوق اولورم کوردم سن
 دیدکده والده سی حال اوزره ترک ایلدی اولدخی بحاحده و سلوک و قرآنله مشغول اولدی
 بونک اوزرینه بر کیجه تلاوت قرآن ایدر کن استعید بالله تعالی * فو ربک لنسئلهم اجمعین
 عما کانوا یعملون * نظام جلیله کلدکده معنای تهدید احوالی تفکر ایدرک کندی به جذب
 و غشی کلدی فی الحال والده سی یانه کلوب ندا ایلدکده جواب و یرمدی بعده ای کوزیم نور
 حیم اوغلم ابن الملتی یعنی ملاقاتم زده در دیدکده یاندی یی بدن صوت ضعیف و حزین ایله
 ای بنم انا جیم آه اگر هر صا قیامتده بنی بوله مز ایسک موکل جهنم اولان خازندن سؤال ایله
 دیوب واصل الی الله اولدی والده لری غسل و تکفین مصلحتی تکمیل ایدرد کلدنصرکه
 خانه زندن جیغوب ای جاسعت مسلمین قبل نار یعنی خوف الله ایله وفات ایدن مرد کاملک
 صلاته حاضر اولک دیوندا و اخبار ایلدکده هر جانبدن ناس اول قدر کلدی و آقدیکه
 بر جنازه ده مثلی کور لما مشدر دفن اولندیکی کیجه اصدا فاسندن بعضیری کورد که حله
 خضر کوب جنده صالنه صالنه کرد و * فو ربک لنسئلهم اجمعین عما کانوا یعملون *
 فصنی تلاوت ایدوب جناب رب متعالک عز و جلانه قسم ایدر که بکاسؤال ایتدی و مر جت
 ایتدی و مغفرت ایتدی و کاهمدن یکدی والده مه بویه جه مرده ایدک دیو سبارش ایدر
 (اسمه فقیر دیر که مال نص شریف مذکورک اول اولان * و اخفض جناحک للؤمنین و قل
 انی انا النذیر المبین کا انزلنا علی المقسمین الذین جعلوا القرآن عضین * نصوصی اقتضاسجه
 ای جیم بر بکه قسم ایدر که ایام موسم جده کفار قریشندن مداخل مکدی ناسی ایمان بالرسولدن
 تنفر غرض فاسدیه اقسام ایدن اون ایکی شخصه و قرآنی سحره نسبت ایدنله اشو اقسام
 ونسبت فعل و قوللرندن و کافه کفار کفر و معاصیاردن و انذار به مأمور اولدیغک جج خلقک
 ایشلدنکری کافه عمللرندن یوم حسابده البته سؤال ایدرم دیمکدر والله تعالی اعلم مؤمنینک محاسبه
 اولنه جقلمرینه آیت سابقه نک دلالت ایتدیکی کی کتب کلامیه ده مفصلا بیان اولندیکی اوزره
 * ان السمع والبصر والفؤاد کل اولک کان عنه مسؤولا * و * قل یلی وری لی تبین ثم لتبؤن
 بما علمتم * و * فین یعمل منقال ذره خیرا یر و من یعمل مثقال ذره شرارا یر * نصوصی
 دخی دلالت ایدر مؤمنینک محاسبه سی بسر و سهولت اوزره اولوب کافرینک سؤاللری تو بیج ایله
 مشغولی اودایتنه * یا ایها الانسان انک کادح الی ربک کد حاقه فاما من اوتی
 کابه بینه فسوف یحاسب حسابا یسرا و یقلب الی اهله مسرورا و اما من اوتی کابه وراء
 ظهره فسوف یدعوه سورا و یصلی سعیرا انه کان فی اهله مسرورا * نظام جلیلی دلالت ایلدیکی

مسلم اهل دیانتدیر ایتدی (سری سقطی قدس سره العالی حکایه ایدر که بر کیجه شهر عارض
 اولفله طلوع خیره قدر او یویه خدم بعد الطلوع صلات صبحی ادا دنصرکه بالالهام مارستان
 یعنی بیمارخانه ده دخول ایلدم کوردمکه کردی وایانی زنجیره چککش سلسله مجانین صره سنده
 بر جاره سوزدل ایله * تعل بدی الی عنی * و ما خانت و ما سرقت * و بین جوانی کد *
 * احسن بها قد احترقت * نظمی اوقور مال شعر آتشین بدم زنجیر ایله ککر دتمه ربط
 اولور و الحال که نه خیانت و نه سرقت ایتشدیر اما وسط بدتمه چکر می حسن ایدر که آتش
 عشق و نار محبتدن ایتشدیر دیمکدر (سری سقطی قدس سره دیر که جاره نک
 اشو حال و قانی بکا رقت و یروب قیم مارستان یعنی بیمارخانه جی به یو نسمة مستنا کیدر
 دیو مورد یغمده عقلی مختل اولدیندن اوصلا تور دیو حبس اولمشدر دیدی جاره فیک
 یوسوزینی ایتشدکده تسم ایله * معشر الناس ما جنت ولكن * انا سکرانه و قلی صابی *
 لم غلام بدی ولم آت دنیا * غیره کنی فی جبه و اقتضای * انا مقتونه بحب حبیب * لست ابغی
 عن یاه من راح * فصلاحی الذی زعمت فسادی * و فساد الذی زعمت صلاحی * ما علی من
 احب مولی الموالی * و ارتضاء لنفسه من جناح * حبیبانی ناظمه کویا اولدی معنای آیات
 ای ناس بن مجنونه اولدم و لکن شراب عشق و محبتله سکرانه یم و قلم صاحبدر نیچون اللری می
 باغلدیکر بن محبوبک حیده اولان سری فاش و بوجهله اقتضاحدن غیری برگاه کنور ییمی
 دکلم یعنی نعدی ایتمم بن حب حبیب ایله مقتونه و مجنونه یم اصلا حبیبک بابندن زوال و انقطاع
 رأی ایتمم یعنی طلب ایلیم بنم فسادیمی زعم ایتدیکر اشو مجنون بنم صلاح و صلاحیم زعم ایتدیکر
 محموم یعنی ترک جیم بنم حقیقتده فسادمدر مولی الموالی اولان ذات اجل و اعلایه محبت ایدوب
 و نفسی دخی انتظام حال و جای راحت اولفده اول حب ایله راضی ایدن کیمسه یم اتم و نگاه اولورمی
 دیمکدر (سری یوردر که جاریه مر قومه نک بو کلام آتشین انجمانی دخی استماع ایلدیکده
 حزنم مشد اولوب بکا شدید ایله بکابه باشلا نیجه جاریه بکا ای سری سنک بو بکا عرفان
 صفت حالکدر اگر پروردکاری حق معرفتله بلیک حالک نه شکل اولوردی دیدی جاریه بکا
 نکلمه ایکن صاحبی کلوب بی کوردکده تعظیم و تکریم ایدنیجه ای کیمسه بکانه عظیم ایله بوجاریه
 تعظیم بدن هر حالده احق و البقدر بوکا نیچون بویه معامله ایلدک دیدیکده خدمتمده
 قصور ایدر ولدندن افزای ایش مادر کی صاحباره قدر فریاد و فغان بوله نه کندی او یور و نه بزی
 او یوردر سازنده لک صنعتنده ماهر اولفله بکری بک درهمه اشرا ایش ایدم دیدی اشو حالک
 بدایتی نه صورته اولدی دیو سؤال ایلدیکده برکون سازی فوجا غنده ایکن * و حقک لا انقضت
 الدهر عهدا * ولا کدرت بعد الصغو ودا * ملائک جوانی و القلب و جدا * فکف افر
 یاسکنی واهدا * قطعه سنی اوقیوب حالی متغیر اولدی دیدی مالی ثبات و بقا که قسم ایدر که
 عمرده عهد محبتی تقص ایتدم و صفوت بولان آب و دو محبتی بولاندرمدم بنم جسم و قلبی وجد
 و مشغله طوللردک ای ملجا و پناه اریق نه کیفیتله فرار و تمکن ایده یم دیمکدر (بعده صاحب
 جاریه به اشو عاشقه صادق بی قیددن و حبسندن اطلاق ایله ثمنه ضامن دیدیکده صاحب
 و اقراء دیو صبحه برله ای سری ذاتک کی زاهدده بکری بک درهم بولنورمی دیدی عجله ایتم
 ربم ککر بندر دیدیکده نه مانع غنی ایفا ایدنیجه قدر بوراده طور سون دیدی بندخی اول
 شرط اوزره عینم باکی و قلم خاشع اولدینی حالده مکانه کلدیم والله یلور که زدرهمه مالک دکل
 ایدم کیجه اولدی سوزدل ایله درگاه الهی به یوز قریوب نضرعه ایکن خبر قریب قیودق
 اولدی و اروب آجید یغمده یانارنده بش پندره اولدق فی اتباع ایله برجل داخل اولدی (قلت)

بدره اوتريک در همی حاوی کيسه دن عيارتدر و بکيا سري بی یلور ميسن ديدنی بلم ديد بکمه
 بکا اجدين المني ديزل يو کيجه منامده برهاتف ای اجد خدمت رضامنده بولنقی استرميسن
 ديوندا ايندکده عمره متدر ديد بکمه بزم فیض و عنايتز اوزرنده اولان جاريه اجليجون
 سري سقطی به بش بدره کوتور ديونتيه اينکله اشته کتور دم ديونتيه نهاده ايلدی
 في الحال سجده شکره واروب و فجرة توقع ايدوب و بعد الطلوع نمازی قلوب بيارستاه واردمکه
 جاريه عايشه (يارب نيجه به دك سئك حكي گفته تكلفه صبر ايتدم صدرم زنجير وفيدده
 صفيلوب بني خدمتکدن دور قيلدی بنم حالم ای قلبك مقصودی و ذخیر نجاتم سکا نهان
 اولماز رقبه من اعتناق وقيددن سري می فک ايله بني اطلاق ايله مانده اولان * قد نصيرت
 ال ان * عيل من حبك صبري * ضاق من غلي وقيدی * وانهتانی منك صدري * ليس
 يخفي عنك امري * يا بني قلبي وذخري * انت قد تعبت رقي * ونفك اليوم اسري * اياتني
 او قورايدي انك كلاهني استماع ايدرکن صاحب جاريه دخی بکا ايدرك کلدی اشته رأس مالک
 اولان بکرمي يک درهم دن باشقه اون يک درهم دخی سکا کار ديو دراهمی عرض ايلدم والله
 العظيم بن اول فعلی ايشه م يعنی المم ديدکده راضی اولماز ايسک دخی زياده ايدم يم ديدم جوابنده
 ای سري مابين الخافقني و برسن قبول ايتم * هي حرة لوجه الله تعالى * ديوب جاريه بی صاحبوب
 ازاد ايلدی صاحب جاريه نك بوطوری بکا نجب و يروب سبحان الله دونکی کون کلامکر
 نه ايدی بو کونکی معامله ندر ديد بکمه باشيچ کرم ايدک بکا تو بچ و عتاب ايتک بو کيجه بکا اولان تو بچ
 و عتاب الو بر شاهد اولک که جيج مالندن ذمت بر بدر جله سي في سبيل الله صلته اولسون بن جناب
 واجب الوجوده راجع الله عشقه بني صحبتکدن دور ايتنه ديدی اوبله اولسون ديدم برده برو طرفه
 باقد بيمده کيسه لی کتورن اجدين المني کورده که کلوب بکا ايدر بسبب بکاستدن صورديغده
 ای استاد مولای متعال بني حث و ترغيب ايلديکی مصلحتده خدمتی يعنی عن جاريه بی اعطا
 ايلديکم خلوصه مقارن اولماز بقتدن قبول ايتدوب اوزر به اندی شاهد اولک که جيج مالک کمدن
 خروج ايدوب الله بولنه بدل ايلدم جله جواری و عبيدم لوجه الله تعالى احراردر پس بندخی
 * فاعظم برکتك يا جاريه * يعنی فیض و برکت معنويه ولفظيک نه عظيم شيدر ديوعفتدن
 غلي و بايلرن دن قیدی زحله مارستاندن چيقاردق وفي الحال ابواب نغبه سنی عبادن خارجه
 يعنی فراجه به و قبلدن برقع يعنی باش اورتوسنه تبديل ايلدی و کندی بندخی صاحب جاريه
 و مال ايله همان مکة مکرمه جاننه توجه ايتدک و واروب يت مکر می طواف ايدرکن بر صدا
 اشدوب جهت صدایه وارد بفرزده بر مره کوردک که خياله دوغش بی کوردکده السلام
 عليك اسري ديدی بندخی رد سلامدنصکره سن کيسن ديججه منجبه * لا اله الا الله * بني
 يلد کدنصکره ندن شک واقع اولدی ديدی بندخی تأمل ايلديکمه جاريه معهوده اولديغنی
 يلوب خلقدن انفراد و عزتکدنصکره حق تعالى و تقدس سکا نه لطف ايتدی ديد بکمه
 بکا موانه معنويه ايله موانه يره ماسوا دن بني توحش ايتدردی ديوب و يوز بی کعبه به
 دونديروب * الهی کم تخلفني في دار لاري فيها انيسا قذال شوق اليک فجل قدومي عليك *
 يعنی الهی و معبودی باروانيس بولما ديم دارنه زمانه قدر بی امکا ايدرسن جناب ذات عليه که
 شوق و محبت ممتد اولدی درگاه معنويه رجوع و قدومي تعجيل ايله يارب ديدی آند
 طير روحی پرواز ايدوب جسد پا کيرده دوشدی رجه الله عليها وقتا که صاحبی بوحالی کوردکده
 بکايه باشلوب جاريه نك جاننه اول دخی ميا سقوط ايلدی و ايكسني دخی دفن ايلدک رجه الله
 عليها ديو سري سقطی قدس سره نقل يورمشدر (معنای مجيده ديبلان اشعار دندر

* بحرمة ما كان قد كان بيني وبينكم * من الزد الا ما رجعت الي الوصل * ولا تخروني نظره
 من جالك * فليجندوا في الحني عبدا لكم مثلي * فوالله ما يهوى فوادی سواكم * واورشقه
 بالاسنة والتبل * معنایي بيمزده اولان محبت حرمته بندن روی کردان اوليوب و صله رجوع
 بيورك جالکردن بر نظره بی در يغله بني محروم بيورميك زيرا بندن قبيله اينجده بنم مثلي سري
 عبدملوك بوله مر سكر قسم اولسونكه قلبي ستاناره و اوقاره صابلوب دور ايتسار دخی سزدن
 باشقه محبت اغز ديمك اوله (حسن بصري حضرت نارتاريندن محکيدر که رسائل فقير بر مسجد
 نازل اولوب فارغ زياده آج اولغله بر باره نان و يرك ديوناسدن سؤال ايتشیکن در يغ ايدرل باری
 تعالی و تقدس ملك الموت اول فقير جايغ و آج قالدی روحنی قبض ايله ديوامر بيورمغه ملك الموت
 قبض روح ايدر وقتا که مؤذن مسجد کلوب خارج ايدم ميني کوردکده ناسه خبر و برزاس
 دخی بجهير و تکفيله معاونت ايدرل بعد الدفن مؤذن مسجد داخل اولوب کورر که فقير
 مشار اليه ناسک صار دقاری کفن طور و اوزنده * هذا الکفن مردود عليكم بشس القوم
 اتم استطعکم فقير فلي قطعوه حتى مات جوعا من كان من احبابنا لانكله الى غيرنا * عبار
 نهديد صريحي قلم قدرته بازلش (مالی اشبو کفن يعنی ذکر اولشان بی رجارك فقير مشار اليه
 صار دقاری کفن بنه سزه رد اولندی سزه کتو قومسکر بر فقير سزدن طلب نان ايدم سزده
 و برميوب آج اولديغنی حالده وفات ايدم برذاتکه بزم اوليامزدن اوله انک امور بني بزدن غیری به
 اصماره مبريغنی بزکور رز ديمکدر (ابو علی مصري رجه الله عليه حکايه ايدوب دير که غسل
 موتی ايدر بر من قومشوم وار ايدی موتارد بر عجب حال مشاهده ايلدک ايسه نقل ايله اعتبار
 ايدم ديد بکمه رجل مر قوم برکون وجهنده ملاحت و ثابنده حسن و لطافت اوله رق بر شاب
 کلوب شومتي غسل ايدر ميسن تعبير به بکا خطاب ايتدکده بندخی اشارت ايتديکی ميت
 خانه سنده در نظيره نعم ديوب آرقه سنه دوشوب کتدم خانه سنه و اردی و بکا قبوده طور سزه
 خبر کوردوب هنيهة يعنی يسر و صفایا ايله ايجرو کيردی برده شاب مذکور بکر بر قز کوزل ينک اشکني
 سله رک قنويه کلوب غاسل سز ميسکر ديدی بنم ديججه بسمله و حوقله ايله يعنی بعد البسملة لاحول
 و لا قوة الا بالله العلي العظيم ديوب کيرک ديدی کيروب کوردمکه بکا کلان شاب مذکور کفن و سار
 مازنه موتايی باشي الله قومش و قبله به فارشوروسی حلقومه کلش اولديغنی حالده ياتور ياتنه وارمدن
 روحنی مولا سنه فدا ايلدی بندخی سبحان الله تعالی بوذات مکر اوليام الله دن برول ايتش وقت
 وفاتنی ييلدی ديوب روحنه رجت ايدرك و خبر عتدن دتره به رک غسل ايدوب اول کوهر لطيفی
 درج نابونه درج ايتد کدنصکره متوفانک همشيره سي اولان مستوره نابونتی تقيل وقر يا سکا
 لاحق اولورم ديواظهار اشتياق ايلدی و قناکمه خدمت تمام اولوب عودت مراد ايلديکمه
 مر قوم بکا ابراز تشکرايدوب اگر زوجک امر غسلي سنت اوزره کوزل ايفسا ايدر ايسه شمدی
 زوجه کی بورايه کتور ديونتيه ايلديکی کي بونک دخی مر يبه سنی طو يمله وجودده دتره مه
 عارض اولدی پس متوفای مشار اليه بعد الدفن خانه مه کلوب خليله مد قضيه بی حکايه
 دنصکره آلوب باب خانه مذکور کتوروب و اسليذان ايتدم دختر مششار اليها زوجه ک
 دخی بسمله و حوقله ايله ايجرو کلسون ديواذن و ردي وقتا که زوجه م ايجرو وارد قدده مشار
 اليها بی مستقبلا الى القبلة و ظان ايتش بولوب بعد غسلها و تکفينها اخ مکرملر ينک جنبه
 دفن ايتدک ديو نقل و حکايه ايدر رجه الله تعالى عليها (حکايه اولمشکه بني اسرائيل
 وقتده زهد و تقوی ايله معروف برذات وار ايدی که کرامه حرارت شمس دن و قايه ايجون
 آسمانده باشنه برابر سجايه يعنی بر بولوط نه طرفه کيسه کتدیه برابر کيدر ایدی لکن بعض قصور

و فتوری سبیل به صاحب کرامت رفع اولتله هر نه قدر حزن و بکا و تضرع و دعا ایله دخی
جبر اجابتده اولوب طول مدت حیرت رتبه کرامت و نشسته ملامت و نیامت اوزره ایکن
بر کیمه قیام و اداه صلاته نصکره تضرع و بکا و وافر نیاز و دعا ایله او بود قدده عالم متامده
ای کیمه کرامت معصومه رجوع و عودت ایلک مرادک ایسه فلان بلده ده سایه انداز عدالت
اولان ملک و سلطاندن استغاث و حق سبحانه و تعالی دن تضرع و دعا ایله رجا و نیاز ایله
دنیلور او یقودن انباشنده بحاله قطع مسافه ایله رک بلده مذ کوره یه واروب و ملکک سرایه
داخل اولوب کورده قیوسنک باند بر قیصر یا کاده زور و زورده مستغرق اطرافنی خدم و حشم
اساطله الخیش بر صاحب البصیر و المعلومات ذات اوطور و یب حضور یت و وارن باب حاجتک
مصلحتی رؤیت ایتکده در نوبت صاحب السحابه یعنی اوداته کلجه ای کشی سن نه محلدن سن
و مصلحتک و حاجتک ندر دید کده اولدخی بلاد بعدده دن شد رحل ایدوب ککلام حاجت
و مصلحتک ملک حضرت نریله بر مقدار مصاحبت دید کده حضرت ملکه بو کون و وصول ممکن
دکدر مقصودک نه ایسه بکا افاده یورک بن مأمورم مقتدر ایسه م تسویه ایدرم دیدی بدخی
بنم مقصودم ملکدن غیر ی کیمه تسویه ایده مز دیدیکده موی الیه ملکز حضرت نریک
هفته ده بر کون دیوان عالی لری اولور اول کونک غیرته کندینی بر احد کوره مز سندخی یوم
دیوانه کل دیمکله بدخی دونوب بلده مذ کوره کنارنده بر مسجد زول و ملکک اشبو خلقدن
احتیاجی کندویه خاطر اوله رفی یوم دیوانه منتظر اجسم و قلبیه عباداته مشغول اولور وقتا که
یوم دیوان اولد قدده سرای ملکه کلوب دیوانخانه سی پیشگاهنده اذن دخوله مترقب اولان
خلق کثیر صره سنه قاری شوب طور ملک حر مر ایندن عفتله جقوب تخته قعود وارکان
سلطنتی علی من اتهم حضورنده قیام نصکره و زری در دیوانخانه یه کلوب ارباب مصالحک
دخولنه رخصت و یرد کده خلفه برابر صاحب السحابه دخی ایچرو کیروب واحد بعد واحد
ارباب حاجاتک حاجاتی حق و عدل اوزده رؤیت ایدر و نوبت اکا کلوب نظر ملک تعاق ایله کده
مر حبا بصاحب السحابه یعنی ای بولوت صاحبی خوش کلدک دیو نظر و التفات ایدرک
مصلح ناس ختام بولجیه قدر اوطور صکره سنک ایتکده باقره زور قدده صاحب السحابه یه
تعجب و حیرت مستولی اوله رفی کنار نشین توقف اولور ملک حضرت نری وقتا که ناسک حوائجی
شرع اوزره کور و ب عدل و دیوان سور و ب ارکان سلطنتی نظر التفاتله مسرور ایده رک
پسر یردن قیام و صاحب السحابه نك التدن طوتوب برابر مایینی دازه سنه خرام ایدر دازه
مذ کوره نك کلبدی دیگر قیوسی آجوب و صاحب السحابه یی آکوب یته قیوی قیابوب باند
خدا متدن محرم اسراری بولنندن غیر ی کیمه اولادینی حالده باعجه دن کیدوب دیوار باعجه ده
بر کوچک قیویه منتهی اولور که قیوی آچد قدده صاحب السحابه کورده اوراده دیوار و سقنی
هدمه مائل فرشی بر کهنه حصیر و اتانی اون درهم اینز بر تن بر سجاده و شرب و وضو ایچون بر طویراق
دستی و بر مقدار خرما بیراقلر بی حاوی بر اوطه اولوب ملک حضرت نری اول اوطه کیر و فی الحال
انواب ملوکانه سنی چقاروب ارقه سنه قیلدن منسوج یریمه لی عبا و یاشنه شردن بر عرقه کیوب
و حصیره اوطور و ب صاحب السحابه یی دخی یانه اوطور و ب باقلانده دیو بر خاتونه ند ابرله بو کیمه
مسافر یمز اولان کیمه یی یلور مین دید کده یلورم صاحب السحابه در دیو کشتا جواب
و یردی ملک حضرت نری بر مصلحت سیار شیون خاندان مشار الیهایی ایچرو چاقر قدده خارج
اوطه ده اولان بر خراب زاویه دن کثرت ریاضتله سن بالی یعنی جور یمش قریبه دوش بر قالن چل
اور و یمش بر کیم خاتون ایچرو کلوب امر یی افاده نصکره یته زاویه سنی تشریف ایلدی

صاحب السحابه در کهاشو احوالی مشاهده ایله بحر خیرته ظالده یمنده ملک حضرت نری ای برادر
حقیقت جائزه اطلاق می استرس بوقه باذن الله تعالی حاجتکی بر توب کیدر مینس بیور قدده
الله یلور که مولانا سرله احوال کرامت اشتا لکر بکا حاجتی اونوتدردی لطف و کرمایان
یورک دیور جابلد یکده سلسله سنده بولندیم اشبو ولتده اولان آله کرامت کارا عن کار بر یردن
سلطنتی توارن ایدوب نوبت بالانحصار بوقه کلد کده بخت و واجب الوجود دنیا و مافیها یه
قلبدن امر اضی عنایت بیور قد قدده ظاهر ایدخی ترک سلطنتله آخری اختیار ایدوب مجرد
و سیاحت مراد ایلدم ایدی لیکن اقامه حدود الله عبادله اجرا اولنه مینوب قن ظهوری ایله
احوال رعیت و عباد الله بر یشان اولور مطالع سله حسب الظاهر سلطنته صورت قبول
کوشتم و خلق دخی بکایمت ایدوب بدخی امور داخلی و خارجی مملکت و مصالح عسکر یه
ورعبت رؤیت ایدر ایانی نصب ایدوب و روز جراحه الیه احوال رعیتدن مسؤل اوله جفیدن
کور دیکک کی هفته ده بر کون بالذات احوال عباد الهی بالعبایه رؤیت و استکشاف ایتک
اوزره تعیین وقت ایله اشبو احوالده بر غلام امیندن غیر یی محرم ایتده رک بو وجهله امرار وقت
و ایضای طاعت و عبادت ایتکده یم و اشبو خاتون دخی عم کریمه سیدر بوقه قری دن یانده
نمالی زهد ایتکله نك و بنم غدامر دخی اشبو کور دیکک خرما و رقلردن اعمال ایلدیکر زنبیل
نمندنر اشته ناس بیلده رک احوالمر بو یله در بو کیمه باقره ده یتوت ایت زنبیلری صانم
و نمندن طعام آلوب برابر افطار ایده لم ان شاء الله تعالی مقصودک حاصل اوله رفی کیدرسن
بیور دینر وقتا که اخشام اولد قدده اوطه یه بر غلام نجاسی یعنی قانتی بس قارش طولنده بر غلام داخل
اولوب اعمال ایلدیکری زنبیلی آلوب جارسویه کتوزدی و نمندن کفایت مقداری نان و نوال یعنی
پشم بقله و باقسندن خرما و رقلری آلوب کتوزدی ملک و عیسی قری و بن افطار ایلدک
بر مقدار او بود قد نصکره ایکسی بردن نصف ایلده قلقوب بکا و نیاز ایله عبادته مشغول
اولدیلر هر وقتی ملک حضرت نری اکهی بومسافر سحابه سنک ردینی سندن طلب ایدر سنده
بارب بو فقیر دلالت یعنی دعاء عاجزانه مه تعلیق بیور مشسن اکهی مرادینی و بر نك ایتک
علی کل شی قدر یچر دیودما و خاتون دخی آمین دید کده برده سحابه قبل سعادن طلوع ایلدی
ملک حضرت نری ای مسافر مرده سکا مطلوبک حاصل و اثر اجابت تعجیل بیورادی دیدی
بنده خالک پای و داعلر یته یوز می سوروب سحابه یا لای سرمد اوله رفی عودت ایدم و بعد از ین
اناره نوسل ایله حقندن نه طلب ایلدم ایسه اعطا بیور دی دیو نقل ماجری ایتشدن قدس الله
تعالی اسرار هم اشبو معتابه مناسب بر شعر در * استعمل الصبر تجنی بعده عسلا * و لازم
الباب حقایق الاملا * یعنی صبره ملازم اول تا که علی دوشره سن فی الحقیقه عسلی دوشره ک
هم زمانه وهم آر یلرک اذاسنی تحمله موقوفدر و در حقه صدق ایله ملازم اول که امله واصل
اوله سن * و امر غلخد فی اعتابه سحر * و اجل لمرضاته فی الحب کل بلا * یعنی یوز یکی وقت
سجده اعتاب معنویه حقه سور و رضاسنی تحصیل ایچون حب حقیقه ده بلا و شدائی بوکان
و بو بلا یه صبر ایله * خایفون بوصل یاخی سوی * حب لثقل الهوی والوجد قد جلا * یعنی ای
برادر حکیم و صل معنویه بر احد قار اولماز الا شول محب صادق قار اولور که وجد و محبت نقلی
یعنی شدائی بوکلته * هذا الحبيب یادی فی الدجی سحر * فانهض و کن رجلا بالسعی قد
وصلا * یعنی مطلوب حقیقی اولان محبوب حقیقه که خدا در عز و جل کیمه وقتی هنگام سحر
ندا ایدر یعنی درگاه معنوی سندن رجای حاجات اولور سنده قافل ایسک حرکت ایله یعنی
قنور اوزره اوله مجاهده و سبیل واصل اولان رجل ککامل اول یعنی شب و روز عبادات

وطاعة مثله فبوجوبه و غفلت عن حقوب السعي انسان كامل اول و نايه التميز اولان عرفان
حق بول ديمكدر فقير يركه اشوشه غلبا صاحب مستطرفك اولوق كركدر بعض نسخده بولناغله
مقدم ترجمه اولناغله اينده نسخده ديكرده بولوب قلم فقيرايه درج اولندي (مالك بن دينار
حضرت نردين روايت اولوش يورده حج شريف قصديله مكر مديه كيدر كن اشاي راهده برشاب
كورد مكره ساكت اولوب ذكر الله اغتر كچه اولد قد مشاب من يور بصري جهت حليه رفع ايدوب * يامن
تسره الطامات ولا تضر الماعصى هبل ميسرك فاغفرل مالا بضررك * يعني تضرع وخضوع
ايدرك اي قوللريك اذكار و طاعة ايله مسرور اولوب ومعاصي و مناهيليله متضرر اولمان پروردگار
بكا مسرور اولديغك نسته في هبه ايله و بني متضرر اولما جفك نسته دن مغفرت ايله ديونياز
ايدرايدى ذوالخليفه نام موضع كلد يكرده احرامنى كيش اولديغى حالده يته كورد مكره ناس تليه
ايدرك لکن شاب مر قوم تليه اغتر يعني * ليك اللهم ليك * ديودعا اغتر غلبا بولمستله في جاهل اولوق
كرك ديوب اخطار ايجون يانته واردم و اي يكت ديودعا ايلدي بكمه ليك ديوب جواب و يردى اي كچه
نيجون تليه ايلرسن ديد بكمه شاب اي شيخ في تليه اغتر زيرا بن مولامه ذنوب سابقان
و جرايم مكثوبات ايله مبارزه ايندم يعني قارشوقودم يعني جوق كاه ايشلدم ليك ايله الله
ذوالجلالك قوللري امرينه امثاله و نهيندن اجتنابه اولان دعوتيه اجاندر بوحاله ليك ديوب
ندا اينتم قورقار مكره * لاليك ولا سعديك لا اسمع كلامك ولا انظر اليك * ديزيله يعني رد ايله
جواب كله ديدكده ما يوس اوله زيرا الله تعالى حليمدر غضب ايلدكده ينه راضى و راضى
اولدكده غضب ايلز و عديته و فادوب خلف اغتر و نهيد و وعيدنى كرم و فضيله عفو و تجاوز
ايلر ديدم اي شيخ غالبا جنبكز تليه في رأى ايله ترغيب ايدرسكز ديجيه بلي ديد بكمه او دقيقده
زمينه سقوط و ياشنه برطاش وضع و وجهنى ترابه مسح ايدوب اشك جشنى سيل ايدرك * ليك
اللهم ليك قد خضعت لك وهذا مصرعى بين يدك * مناجاتى كه مالى الهى ليك ليك سكا
خضوع و خضوع ايلدم و عند معنوبكده بدنى بوزمين تضرعه طرح ايندم ديمكدر بونيازى
ديوب و قالقوب كندى بعد ذامنى دينلان محله * اللهم ان الناس قد ذبحوا و نحرروا و تقربوا
اليك و ليس لي شئ اتقرب به اليك سوى نفسى فتقبلها منى * نيازى ايدرك اولديغى حالده
كورد مكره مالى الهى ناس بومحله * فيون و دوه قربان ايدوب سكا تقرب يعني عبادت ايدرك بن
نفسم و روحدن غبرى سكا تقرب ايدرك جك برنسته مالك دكلم آنى بدن قبول ايله ديمكدر
اشبو نيازى اداد نصكره متابره ساقط اولدى رحمة الله تعالى عليه ديوب نقل يورمشلردر (شلى
قدس سره دن حكايه اولناغله بغداد ده اوتوزيك قدر احاديث نبويه و جميع رواياته قرآن
كريمى حافظ و قارى و كافه مشايخ عراقك مقتداسى ابو عبدالله الاندلسي ديمكده معروف
و مشهور جله سنك شيخ و استاذى بر ذات عالقدر اولوب ييلار دن برنده جنيدكى سائر جماعت
اولياء عظيم الشان مريد و تلامذه سيله سياحه چيقار راوى حكايه شلى يورلر كه اول ذات
شريفك خدمتده عنايات باريله مكرم اولديغمن حالده دائم اوله رقى كفار يلا دندن بر بلده
خارجنه واردق توفى ايجون صوحست و جوسنده اولدى بوله مدبغمن حالده بلده مذكور به
داخل اولوب كنيسالزنى كوردك درونارنده قنديل و شمع و ايقاد اولوب اهل شرك و رهبانلرى
بتلره و خاچلره عبادت ايدرك يعني طابورلر قلت عقوللرينه تعجب و نفرت ايله صو طلب ايتيوب
ينه خارجه خروج و تحرى ايله بركار محله برقبو بولوب اورايه كلد بكمزده بلدمدن برطاف قزل
تفرج كان قيونك باخته كلوب صو طولدر ديلر اما ايجلارنده جله سندن حسن و بهاد مستثا كردن
بوساق التون و خله الله مزى بر دختر حسنا و ارايدى وقتا كه شيخمرك نظرى اكا نعلنى

ايلدكده وجهنى تغير ايدوب بوقير كيك دختر يدر ديو صورده اى شيخ بو دختر اشبو بلده
مدبريك يعنى اولوسك دختر يدر ديدكدرنده شيخمرك چونكه دختر كيدر ر بدي قدرينه زمايت
ايتيوب نيجون بويه صوطاشلدر ديجيه ديكر قزل اى شيخ باباسنك بو وجهله معاصيه سنى
ترسه ايجوندر تا كه كندى في تروج ايله جك كيميه كبر و عجب ايتيوب كوزل خدمت ايله
ديدكدرنده شيخمرك باشنى اشاغى صار قديوب و بحر حيرته طالبوب و اوراده اوج كون اقامت ايدوب
بومندم * يكي و ايجمكى و تكلمى و فراغدن ما عدا فضائل اعمالى ترك ايلدى جله مز
حضورنده مخيرا طوروب نه ايشليه جكمزى ييله مذك بعد بن يانه واروب اقدام اوج كوندرك
سكوت ايتكمده سكر مريدان بندكانكر بوحاله حيران قالديلر بو كه حكمت ندر بيان يورلر ديد بكمه
جمله مزه دونوب اى قوم و ايجام يكنى كون كورد بكم دختر بنم قلمبى افراط اوزره حيله مشغول
قيلدى يورادن مفارقت ايتك مقدورم دكلدر ديدكده اى سيدم و اقدام ستر شيخ عراقى وزهد ايله
مشهور آفاقسكن اوانيكى ليك مز يد كز و ارايكن كتاب الله حرمته بزي مفتضح ايتكم ديوب
حركتى نياز ايلدي بكمه * باقوم جرى القلم بماحكم * قلم تقدير حكم حق ايله جريان ايلدى
* و وقعت في بحار العدم * و علم در بارينه دوشدم * و قد انحلت عني عقدة الولاية * و ولایت
دوكمى بدن چوزلدى * و طوبت اعلام الهداية * و هدايت يراقرلنى دوشردم ديوب بكا
شديد * باشلوب اى بارانم قانقك كيدك تحقيق قضا و قدر نافذ اولدى ديوانصرافره اذن
و يردى بزدنى شيخمرك بو ايشنه تعجب و مكر الهى دن قورقوب رفع اصواته اغلبه رقى
و يوركلر بزمى داغلبه رقى دونوب بغداده كلدك و استقباله چيقان ناس انى ايجمزد
بوله مدقارندن صورديلر و ماجرايى خبر و يرد بكمزده جله سنى تأسفا و حزنا بكا و عودنى نيازينه
رفع دست دعا ايدوب حتى مريداندى اكر ييسى كال كدرلندن في الحال اشغال ايلدى و شيخك
زاويه سنى قياوب بو حزن عظيم ايله برسنه كاهله هر كس بريشان اولديلر بعد السنه بن
بعض ييرداشلمه استكشاف حال شيخ ايجون بغداد دن چيقوب ذكراولان بلده به واروب
شيخدن استفار ايتديكزده حالا صحرا ده خنازير كوتمكده مشغولدر ديديلر سببى صورديغمنزده
مفتوى اولديغى دخترى بذرندن خطبه و طلب ايتشيدى باباسى اكر قزل ديشنه وزى كفاره
كبر و زيار قوشاقوب كنيساله خدمت ايدرك و خنزير كو درايك قزيمى سكا و بربرم ديمكده
بونلرى قبول و اجر ايلدى ديديلر بوسوزى ايشندكده دروغز پرسوز و چشمز اشك آلود اوله رقى
شيخ جانبته كندك كوردك كه ديدكلرى هيشه كيرمش و مقدا نماز خالفده انكا ايتديكى هصاسنه
طباوب خنزيرك يانته طوروب بزي كوردكده باشنى اشاغى ميسلدى سلام و يردك سلامى آلدى
واى شيخ بوقدر علوم و احاديث نبويه في تحصيل و نشر و تعلية نصكره بوحال ندر و بو كروب
و هموم نندر ديد بكمزده * يا اخواني و احبابى ليس لي من الامر شئ سببى تصرف في حيث
شاء و حيث اراد ابعدي عن يابه بعد ان كنت من جملة احبابه فالخذر الخذر يا اهل وداده من
صده و ابعاده فالخذر الخذر يا اهل المودة والصفاء من القطيعة والجفا * يعنى اى اخوان و احبابم
بندم تصرف بوقدر مولام بنده كيف ما يشاء تصرف ايدوب زمرة اوليا و احبابندن ايكن
بايندن طرد و ابعاد ايلدى صاقتك صاقتك اى حقك دوستلرى اولانلر طرد و ابعادندن صاقتك
صاقتك اى اهل مودت و صفاء سدره سلوك اولان شيلردن و جفا دن ديدى بعدد باشنى
تعظيم الشان الحق طرف آسمانه قالدروب * يا مولاي لم يكن ظنى فيك هذا * اى مولام سنك فضل
و كرمكدن ظنم بويه دكل ايدى ديوب استمداد و بكايه آغاز و اى شلى غيريكك حاليله اتعاط ايله
يعنى بنم حالندن عيت آل ديدكده شلى اعلاى صوته * بك المستعان وانت المستعان و عليك

التكلا ان اكشف عنا هذه الغمة بحملك فقد دهننا امر لا كاشف له غيرك * يعني يارب استعانه واستغاثه انجى سندن اولور وتوكل واعتماد انجى سكا در و بركدري بزدن حلك ايله قالدر بزه بر مصيبت اصابت ايتديكم آني سندن غيري دفع ايدم مزديو دعا وبكا ايلدي شيلي حضرت ناري بيور كه وقتا كه بكا وصيحه بزمي رمة خنازراستماع ايتديكردنه بزم طوغري سكر دوت بيشكاهم رده يوارلنوب غلقه باشلد يلر و جزيانه سلسري طاعيله عكس ايدوب بر غريب حال اولديكمه كوا قياست قويدى صاندم بعده بزمه برابر بغداده رجوع ايتديكمه بزم ايتديكمه رجوع نه كفيته اولور كه قلوب اهل سلوى رعى بزمه و تشرقيلد قد نصكره خنزري رعى ايتدم ديدى شيلي حضرت ناري دير كه وقتا كه بو حال حيرت مالى مشاهده دنصكره متعجب وهام اوله رق عودت و اوج كون قدر سير و حركت نصكره ناكاه او كيزده بولسان نهر دن شيخمركنن شهادتني تلفظ ايدم رك طلوع و ظهور ايلدي ديدار بني كورد يكمر كني فرح و سرور بمر دن كند و مره مالك اولوب دست و پاينه بوز بزمي سورك و ثوب طاهر طلب ايلدي بولوب كتوردك كينوب بعد اداء الصلاة او طور ديلر * الحمد لله الذي ردك علينا و جمع شملنا بك * ديو اولكي حاله مواصليتون جناب حقه شكر و ثنا ايدوب و ماجراي احوالندن سؤال ايلديكمه رده وقتا كه سز دولوب كند كنصكره جناب حقه مودت قدعيله يارب بومذنب جاني به مر حجت ايله ديو تيار ايلديكمه نيرد علم هدف اجايينه راست كلكله اطف و جوديله عفو و سزا ايلدي ديدى محنت و ابتلاي سابقك سبندن يعني بادي معنوي سندن سؤال ايلديكمه رده وقتا كه بلده مذكوره به واروب صوخر يسنده كنبال يك اطرافني طولا شور ايكن كفاري كورد يكمره قلمبه بونرك بزم عتدده قدر زري بوقدر بن مؤمن و موحدم ديد يكمره سر بزمه بوجود و عرفان سندن دكلدر استرايك حكمتي سكا تعريف ايدم لم خطابي ندا و انوب في الحال قلمدن ايمان دن صارت اولان بر طبر خروج ايلديكمه حسن ايتدم ديو حكمتي بيان ايلدي (اسعد فقير دير كه اشه عجب و غرور بادي نكبت اولد بفته و سبانه كسب عبدك مدخلي اولديفته شيخك بوسكلاي صراحة دلالت ايدر نعوذ بالله تعالى من العجب و الغرور و من الفتن و الشرور انتهى) شيلي قدس سره دير كه خلاصه فرح و سرور ايله بغداده داخل اولدق و يوم دخول اهالي بغداده يوم عبد و مسرت اولدي درگاه حضرت شيخ قلوب مر بدن كني آجيلوب امير المؤمنين يعني خليفه حضرت ناري انواع هدايا ايله كلوب شيخمركه ملاقات ايلدي و حد بشرف درسي كساد او انوب كيا كان فرق بيك طالب مدرسه و حافظه شيخه ملازم اولديلر و علوم و عرفانه شيخمركه اولكي مرتبه سندن زياده ترقي بولدي بو حال اوزره توجه و تدريس شيخه كسب مر اتب معنويه ايله يكام و صفاي بالله گذارنده امام ايكن بر كون صلات صبحي اقامت نصكره باب خانقاه كسوه به بورغمش بر غريب الدنيا رخانون ككلايكي خير و براد كيه واروب مقصودك نذر ديو سؤال ايلديكمه شيخ افندي بزمه بلده كفارده ترك ايلديكي جاريه روميه خدمت كره كلكدر ديو خير ورك واسلذان اينك ديدى حضور شيخه واروب عرض ايلديكمه لوني صاراروب دترمه كه باشلدي و كلسنه امر ايلدي وقتا كه دختر بكا شيد ايله حضور حضرت شيخه وارد قده اي بنت نه كفيته كلك و سني بورايه كيم اتصال ايلدي بيور قده افندم جنابك بلده مر دن تركي و عودتني خير و براد كيزده قراره بحالم قلوب در در حشر نه كيه اولوب خوابه وارد قده عتاهمده بر ذات نوراني لقا ظهور ايدوب اي دختر مومنان نجات انتابدن اواني سور وديلر ايك عبادت اصنامدن نيري ترك ايت و آرزوكش ملاقات اولديك شيخه اتباع ايتك اوزره كيت و دينه دخول ايله ديدى ديني نذر ديدم دين اسلامدر ديدى اول نذر ديد يكمره * شهاده

ان لا اله الا الله وان محمدا رسول الله * ديدى شيخه وصول نك كفيته اولور ديد يكمره كوزلر يكي فاه و الكي بكا و رديوب و طوب و براحق مشيد نصكره كوز يكي آج ديدى آجيد بعمده كند بزمي دجه كازنده بولدم بعده اشته زاويه شيخ شوره در ديو كوستردى و شيخه قزداشك خضر سكا سلام ايلدي ديو سلامي تبليغ ايله ديدى اشته دين اسلامي قبول ايله بوكفيته حضور بكمه كلكدم ديو دختر هدايت مظهر نقل ماجري ايلد كده حضرت شيخ خرمده مقام تعيينيله بو عاده عبادته مشغول اولد ديو آداب شغل و عبادتي تعليم و تليك ايلدي دختر عشار اليها ذكر و توحيد و عبادته مواظبت و كثرت رياضته بتوفيقه تعالى حضرت شيخ يوزيني كوزمديكي يعني كنديني تروج ايلديكي حاله رتبه ولايته قدم باصوب و مرض موت ايله مر يضا اولوب انتقال هنكامي شيخك حضور بني ناز ايلدي رجاسي حضرت شيخه افاده اولند قد عبادته سده واروب مستوره كورد كده دختر بكا يه ايلدي حضرت شيخ بكا بزمه يار بن روز قياست و دار كرامتده اجتماع ايدر زديك كزي عقبنده دختر رحمت حقه انتقال و جوق كجمن حضرت شيخ دخی عالم قدس به از بحال بيوردي راوي قصه بر حصه شيلي قدس سره حضرت شيخی از محل نذر نصكره عالم متامده مشاهده ايلدم يقين عند حوري تروج ايلدي تروج ايلديكي دختر مشار اليها اولوب مشار اليها بي جناب حق صد يقين و شهداء و صا حينه اطف ايلد يكي نعمت رده كوردم * و حسن اولك رفيقا ذلك الفضل من الله و كني بالله عليا * ديدم

باب الثاني والثلاثون

اشبوا تونز ابكنجي باب اشرار و بخار و انرك ارتكاب ايلديكزي فواحي و وفاحت و سفا هنلري ذكر و بيانده در (نواس بن حسان رضي الله تعالى عنه رسول اكرم صلى الله تعالى عليه و سلم افنديم دن) قبل قيام الساعة يرسل الله ريحا باردة طيبة فتقبض روح كل مؤمن مسلم و تقي شرار و تهاجر جون تهاجر الحير و عليهم تقوم الساعة) حديث شريفني روايت احمد در مال شريفني قياست قوم بزدن اول جناب حق بر ربح بارده طيبة ارسال ايدر اول ربح هر مؤمن مسلمك روحني قبض ايدوب روي ارضنده شرار ناس قلوب حار لك اختلاطاري كي انكر لا ابا لانه اختلاط برله بر لري ايله ديشوب فته ده واقع اولور اول شرار اوزر ينه قياست قوم بار ديمكدر (او كا اراد صلى الله تعالى عليه و سلم) هرج باب نائندن فته و اختلاط و قتل معانسه در و در دني بايد اوله رق شدت حردن و طلا و قطران دن سدرده اولان يعني خبرنده اولان دوه لك حالدر كيا قال صاحب القاموس هرج الناس بهر جون و قهواني فته و اختلاط و قتل و هرج البعر كفر سدر من شدة الحر و كثرة الطلاء بالقطران والسادر الحبر كالسدر سدر كفر سدر اوسدارة والذي لا يهتم ولا يبالي مانع و البعر حبر بصره من شدة الحر (مالك بن دينار قدس سره) كني بالمر شران لا يكون صالحا وهو يقع في الصالحين * ديدم معناسي شريونندن بر كشي به كفايت ايدر كه زمرة صلحادن اولوب و اناردن اقتباس انوار صلاح دخی ايتوب صالحلري مضممت ايلور ديمكدر (نعمان حضرت ناري فرزندينه وصيته اي او غلجم شري شريوندر در دن بلان سو بلشدر و بوسوز طوغري دكلدر بر ايكي آتش باق كور كه احدما آخري سيوندر ري لكن شري انجى خير سيوندر ناري صوسيوندر ديك كني ديمكدر (بعض بلقا اهل شردن بريني وصفه * فلان عري من حلية التقوى * فلان كشي تقوى زينب معنويه سندن عار يدر * و محي عنه طابع الهدى * و انندن هدايت سجيده سي كيدوب آزي قالمشدر * لا تهديد المرافقة * و اني مراقبه يدى يعني نفسي معاصيدن حراست ايتسي تبيه ايترا يعني مهابدن اجتناب ايترا * و لا كفنه خيفة المحاسبة * و روز جزا محاسبه سندن قور قفلق اني خلاف رضا حر كندن منع ايترا يعني كوتى ايترا ايترا * و هو له عام الدين مضيع * و دخی اول كشي دينك يا خود

دینک در کار بی مضیع یعنی بیهوشی * ولدواعی شیطانه مضیع * ووساوس وهو اجس شیطانه
اطاعت ابدی بخیر و بدی واتی اخلاق حسنه دن خالی اولوب اتفاع اولمافنده باغی و توبی واتی
اولیان قوجامش کنی به تشبیه ایدوب اشوبیت هموی نظم ایتمشدر * کانه التمس قد آوی به هرم *
فلا اللحم ولا صوف ولا سمن * من قبل ماشاء فی ماساء * کلامی اهل شری تحذیر مقامده سوبلن
کلامه ندر معناسی بر کیمه که نفسک هر دیند بکنی اشلیه نفسک فاجند یغی و استبدیکی
جزایه عا جلا و آجلا ملا فی اولور دیمکدر (قلت) اشوب کلام یغی باید اقول حکما
از اسنده گذران ایتمشدر و معناسی باز بلان وجهله اولدینی ظاهر ایکن ترجمه مرینه ده لقی ماساء
شین ابله لقی ماشاء باز لش اولدیندن مای دخی تافیه به جل ابله (یعنی بر کیمه مراد ابلدیکی
شبی کرک خیر و کرک شر اشله مراد ابلدیکی بحازاته لایق اولور دیو ترجمه اولتمشدر اگر
یولنده بر ترجمه ایسه قبول اولور لکن یو فقیر تفهم ایده مدم (صاحب المستطرف غالباً تشبیه
اذهان قصدیه راز حکایه کنوروب در که (بر شخص بر فاحشه ابله زنا و احبال یعنی که ایدوب
مقام مواخذه به کتور بلوب چونکه زانی ارتکاب ابلدیکه اید به چککه عزل ایدیکه
یعنی نظفه بی رجنه الفسا ایتموب خارجه دفع ایدیکه اولمز مبدی دیو توبیح اید کلنده
شخص مرقوم عزل مکر و هدر مسئله سنی اشتمشدر دیمکدر آفاسی زنا حرام اولدینی ایتمشدر
دیو جواب ابله مقضای شرعیسی اجرا ایتمشدر اشوب عزل حلالده نه حکمه در کتب فقهیه
حنفیه به باقیله (ابو العینا نقل ایتمشکه اسیر جینک برنده بر جاره امان بی صاکن صا حبه
کتیم دیو عین ابلدی سیندن سوال ابلدیکمه یاسیدی اول مراد به نیجه کیده بکله غله قاغا
فر بان ایدوب نمازی قاعدا قبلار و بکا شتم و سب ابلدیکه اهرابه دقت ایدوب قرآن کریمی
لحن ابله یعنی بکلس و اعرابنه دقت ایتمشدر زنا و فو ر بازار اینه سی و بیخسته زده اورج
طونار رمضان شریفی تمامیه یرو و قوشلق نمازی قبلوب صلات مفروضه صبا سی ترک ایدر
دیدکده تعجب ایدوب باری تعالی مسالین ایچنده یومقوله شخصک مثلی تکثیر ایلسون دیوناز
ایلدیم دیمشدر (عرب یننده دیو تلق ابله مشهوره اولان ظلمه نام فاجره خاتون صغیره ایکن
مکتبه صباک دوات و قلمرینی جلار ایش کنجکده زنا و فوجده دقت زساک ایدوب یعنی هر خاند
بخورد اولور ایش (قلت) میدانی وفاه وسده باز لدینی اوزره طانک کسری و علی اخه ضعی
ولامک سکونیه اشو ظلمه هذله ایدی زباده سیله قوجه یوب حر کته بی بحال و مقعد اولدقده
برارکک بی الوب دیشی کچاره ارتاح لینه دیو چفتلشد یروب انکله تلذذ ایدر ایش فوت اولدقده
جسدینی باقوب کول ایشک و اول کول خسان اولان چو جوفلرک عضو مقعد و علزده استعمال
اولمق اوزره وصیت ابدیکی دخی بعضی کتب ادبیه ده کورلشد * واقود من ظلمه * دخی
دیو تلر حفته ضرب مثلدر (صاحب المسالك والممالک یازمشدر که ملک قاردن غیری ملوک هند
باسرهم زانی مباح اعتقاد ایدر ایش و صاحب الکشاف زنجیری ستین عیدیه قارده توطن
ایلدیم ایچلرند ملک قاردن غیرتی کیمه کوردم زنا و شر بنجر ایدنری زباده زجر و منع ایدوب
حتی قتل ابله جزا ایدر ایدی دیمشدر (قاراسم شهر در و عود غایبی منده نسبت اولدینی کی
قارده دخی نسبت اولنور (دارمی نام شاعر که عود حفته نظم ابدیکی * ولا ذنب للعود القماری غیرانه
* بحر قانعت علیه روائحه * بیی طیب الود بر مضمون لطیفدر مالی قاره مقسوب اولان اغاخک
کاهی یوقدر لکن رایحه سی کانه دلالت ایدر کیچون احراق اولنور دیمکدر یو بیت بیکانه مواخذه
اولسانلر حفته اوخورد (رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم اقتدیمزدن (حسب امری
من الشر ان یخیف احاه المسلم) حدیث شریفی روایت اولتمشدر که معنای حدیث شریف

شرجه شدن بر کشتی به مسلم قرداشنی قور قونسی کفایت ایدر دیمکدر (وقاحت
وسفاعت و غوغا ز کیده اولان آناردن (قلت) لغتده وقاحت قلت حیاسفه خفت حلم یاخود
تقیضی و یاخود جهل و غوغا چکر که و بر برینه مختلط جاعت کثیر معنای ینه در لکن حالا استعمال زده
جدال معنای ینده در (قلت) خیابا تحذیرنده علیه الصلوة والسلام اقتدیمزدن (ان مما درک
الناس من کلام النبوة الاول اذا لم تسعی فاصنع ما شئت) حدیث شریفی مرویدر اشوب حدیث
دیانت نور بی صاحب مستطرف یکرمی النجی باید دخی ذکر و مال و مفادی دخی قلم فقیر ابله
نحریر اولتمشدر لکن مواقف و سائر تألیفات مقبوله صاحبی عضد حضرت تارک رساله مفیده
اخلاقیه بعضی شرحنده اولان تعریف حیالک بورایه در بی مناسب مطالعه اولندی مولانای
مشار ابله حیای * انحصار النفس خوف ارتکاب القبائح * دیو تعریف ایدر که قباحتی
ایشلک قور قونستدن قیامدن نفسک چکنسی دیمکدر و بوراده اولان قبیح باشرعی و یا عقلی
و یا عرفی ز بر قبیح دینوباندن عقابه مستحق ایدن شی مراد اولنور سه شرعیدر و اگر ملام
اولیان و مفسدتی موجب اولان اراده اولنور سه عقیدر یوق اگر ایدن فاعلی ذم اولنان مقصود
اولور سه عرفیدر شق اولک شرعه تخصیصی بر فاعل اوزرینه و یا عذمتک اوزرینه عقابک
استحقاقی ایچق شرعه یلنوب شرعک غیر یسک مدخلی اولمادیندن و شق نالینک عقله
تخصیصی امورده عاجلا اولان مفسدت و یا مصلحت نظر عقل ابله ییلندیکندن و شق
نالینک عرفه تخصیصی افعال اوزرینه ترتیب ایدن مدح و یا مذمک تحصیل عرف ابله تبیین ایدر یکندن
ایمدی اولمباشراولانه فاسق و یا یکجیسی ایدنه مجنون و اوچنجیسه ابله دینور و حیالک اشوب
اوج قبیحدن انسانی مصون اید چکننده و (الحیاء شعبة من الايمان) حدیث شریفی
منطوق قبیح قبیح لانه مذکورده دن بر قبیحی عدم ارتکاب قوت ایماندن اولدیننده شک یوقدر
انتهی (ذکر اولنان اذا لم تسعی الخ حدیثک معناسی * اذا لم تصن عرضا ولم تحش خالفا *
* ولم تسعی مخلوقا فاصنع * یننده کوزل نظم اولتمشدر یعنی عرضکی وقایت وصیانت
و خالفدن خوف و خشیت و مخلوقدن حیالک ایدیکک و قنده هر نه مراد ایدر ایشک ایشله دیمکدر
(ابن سلام حضرت تارک * العاقل شجاع القلب و الاحق شجاع الوجه * یور مشدر مال
و غایتی شجاعت قلبه بر صفت اولوب عقلاً صورت حلم و جبنه کورینور سه ده ینه شجاعتی بی
اقتضا حسبیه قولاً و فعلاً اجرا ایدر ز و صفت مذکورده ابله منصف اولیانلر صورت جبروت
و شجاعت کورستوب حین اقتضاده جانتار بی مبدانه قورلکه اشتد یونلر حقدردیمکدر (بر حیاسر
شخصی ذکرده بر بلخ * لودق الحجاره بوجهه لرضها * ولو خلا باسار الکعبه لسر قها * یعنی
یوزینه طاش اوزره ز طاشی پاره پاره ایدر و کعبه مکرمه اوزنوسی ابله یا لکز قالسه اولسره
شریفه بی جلار دیمکدر ساعتره دخی قتی یوزلی بی حیالقدن کایه در و یوزینه نو کورسه ز بغور
یاغیور دیر ضروریدندر (ذم بی حباده بر شاعر بلخ * لوان لی من جلد وجهک رقعه *
لجمعت منها حافرا للاشهب * ینتی قتی رعنا انشاد ایتمشدر معنای ینت اگر یوزینک قتی در یسندن
بر قطعه بنده اولیدی فرس اشهبه طرنق باید بر دم دیمکدر (قلت) وقاحت قلت حیایه
دیندیکی کی حیوانک طرنقی صلابته دخی دیمکله ینت مذکورده یو وجهله دخی لطافت واردر
آه تخصیص ابلدیکی چونکه آت سریع السیر اولوب طرنقی قوتلی اولق اقتضا ایتمکله
شخص مذمومک یوزی در یسی زباده قتی اولدینی یاندر (و شاعر آخر دخی * ورب قبیحة
ما حالینی * و بین کوبها الا الحیاء * اذا رزق الفی وجها وقاحا * قلب فی الامور کایه *
و آخر دخی * اذا لم تحش عاقبة البالی * ولم تسعی فافعل ما تشاء * فلا والله ما فی العیش فغرا

* اذما المار فارق الحيا * برونده اشو قطعه لری نظم انشادر در (مال اولی جوق کوفی
ایشار واردر که بخله اول کوفی فعلی رکوب یعنی ارتکاب یشنه خیا کبرشدن یعنی اوتانتم
ایشار ایدم لکن اوتانوب ترک ایدتم و فی الحقیقه قتی بوزلی اولور دبلدیکی انورده قلب ایدر یعنی
ایشار (و مال ثانیه اگر عاقبت لیلی یعنی قوللابی کیمز که انجاشدن قورقادیغ که یعنی دنیا
و آخرت جز اورذالشدن اتقاء و حیا ایتدیگ و فتنه دبلدیکی ایشله و کشیدن خیا مفارقت
ایلدیکی هنگامه الله ییلور که اول کتبتک تبشتمه فخر یوقدر یعنی انک انجایی یوقدر دیمکدر
(ساسانیان ملوکشدن توشروان درایت نشان دیمشدر که ذرت قیحه واردر که اگر بریده
بولور سه افصح اولور عظما ده بخل و خست و حکامده کذب و علما و حکامده حسد و سوادده
خیاسراق وینه * من جسر ایسر و من هاب خاب * دیلان ضرور دیمکدر یعنی جبارت ایدن
یسر و غنایه نائل و خوف و وهم ایدن خائب اولدی دیمکدر (اشو مضمونی افاده شاعر عرب
* لا کون فی الامور هیوبا * مالی خیه یصیر الهیوب * یعنی دیمشدر معنای بیت سن امورده
زیاده و هم و خوف ایدیمی اوله زیرا زیاده خوف و وهم خیت و خسراته مؤدی اولور دیمکدر
(قلت) لکن انما لردن اولان قورقاق باز کان نه کار و نه زبان ایدر مثلی فقیرده قاله * من جسر *
و سائرندن عمل جهتمده دخی کوزلدر انتهی (حضرت علی کرم الله وجهه و رضی الله تعالی عنه
الغوغاء اذا اجتمعوا اضروا و اذا تفرقوا نفعوا * یعنی جماعت کثیره مختلفه بر محله تراکم و تجمع
ایلسلر اضرار ایدر و متفرق اولور ایسه ناسه نفع و فائده لری اولور یوردقه اجتماعلرند
مضررت معلوم لکن افتراقلرند منفعت ندر دیو سوال اولندقه مشار الیه حضرتلری * برجع
اهل المهن الی مهنتهم فینتفع الناس بهم کرجوع البناء الی بناءه و النساج الی منسجه و الخباز
الی مخبزه * یعنی اهل صنایع و حرف صنعتلرینه طاعیلورر مثلا دولکر بابویه و جوحده دستکاه
و انکیمی فرنه کیدر یعنی خلق اخذ و اعطایه باشماغله منافع حصول بولور معناسنی یسان
پوره شد که مفادی ذم و نهی غوغادر (بعض سلف * لانسوا الغوغاء فانهم یطفئون الحریق
و یخرجون الفرق * و احنف دخی * مافل سفهاء قوم الاذلوا * دیمشدر (برکون امیر المؤمنین
عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنه حضرتلری اوطورر لری ایکن بر اعرابی خیت کلوب خلیفه
بر سه اور در عقب مجلسدن و اقد بن عمر صحرایوب اعرابی بی قوجا قلبوب یر و اوروب
حدیثی یلدبرر حضرت عمر رضی الله تعالی عنه بونک اوزدینه بر قومک ایچده اوسکی
و صوکی صایبان سفیه الحق اولنجه اول قوم عزیز و غالب اولیا زیور مشلر

*** الباب الثالث والثلاثون ***

اوتوز اوچینی باب جود و سخا و کرم و مکارم اخلاق و اولور لری ذکر و اجوادک اخبار و حکایتلری
یاندده در (معلوم اوله که جود بیل مالدر جودک زیاده نافع اولانی مستحق اولان بره صرف
اولان ایدر ز اراحق سبحانه و تعالی جودی قوللرینه * اولن تنالوا البر حتی تنفقوا مما تحبون * قولله
مندوب ایشدر مال شریفی سز لری و اجره سودیگکر شیردن اتفاق ایتدیگه یعنی
مجلسه بیل مال و اعانه ناسده بیل جاء و طاعت حقده بیل بدن و فی سبیل الله بیل روح
و دم قبلدقه کمال خیر و رحمت و رضا و جته البه نائل اوله مر سکر دیمکدر بوایت کریمه مک
معناسی یا لاده دخی سبیل ایشدر (صاحب مستطرف دیر که بعضه سکوره جود و سخا و ایثار
بر معناده در (و بعضیلر ینار لری فرق ایدوب اگر مالک بعضی اعطا و بعضی سبیل استک ایدر سه سخا
و اکثر بی بیل ایدر ایسه صاحب جود و حاضرینی یعنی موجودی تمام ایدل ایه دیگرینی نقشه

(ترجم)

ترجم ایه او دیگره و ربوب کندی مقاسه ضرره قالور سه یعنی شداید فقره صبر ایدر ایسه
اول مرد شریفه صاحب ایشار دیتور دیدیلر (قلت) بوراده ترجمه مریمه ده بوجه دن اعلایه شکیم
ابو بکر الصدیق رضی الله عنه حضرتلری صاحب ایشار ایدیکه جیع ماملکی فی سبیل الله اتفاق
ایلدیلر کلامی حقا که برنده اوله رقی علاوه اولمشدر * الحق احق ان یتبع * و اصل اسخا
سماحت جلدیلر اسکر معطی به بیل مال صعبوتی کلور سه نفس الامرده پنه بخل و سمسکه
عطا صعبوتی کلر سه سختی اولور قندیر (اشبور وایت عجایب ایشار دندر خذیفه العذوی رضی الله
تعالی عنه حکایه ایدیکه عهد فاروق رضی الله تعالی عنهده واقع نصارای روم ایه بر مر که ده
وقوع بولان غزاده بولندم ایدی شهدا و مجروحلر ارانسته پنه غزاده بولان عم اوغلی دستمه
بر مقدار سوالوب حیاتندن رقی قالمش ایسه و برهم دیوار اوب و بولوب صو استر مین دیدیکمه
نعم دیوب صوی صوزایکن مجروحلردن بری آه ایدر این عم صوی ایچمبوب آه ایده نه صون
دیوب اشارت ایدر یانه واردم کوردمکه هشام بن العاص صواستر مین دیدیکمه نعم دیرکن
بری دخی آه ایدلر هشام ایچمبوب آه ایدلر ایشار واکا کتور دیو اشارت ایدلر و ارمش ایچده
وفات ایش بولدم فی الحال هشام و ابن عمه صره سیله صویشدر مک اوزره دوندم ایسه ده
ایکبسی دخی وفات ایش کوردم دیمشدر رضی الله تعالی عنهم (ایشار عیجیدن بری دخی ابو محمد
ازدینک نقل ایدلر ایشو حکایه در که مصر قاهره ده کاش مسجد جامع یعنی معبد کبر
از قضا محترق اولدقه عوام ناس نصاری باقدی زعیله غلوا ایدوب نصاریه مخصوص اولان
بر یوک خانی احراق و اضرار ایدر قهری تام و تحقیق ایه نصارایک احراق جامعده صوچلری
اولادینی تبین ایتدکده والی خانی باقن طائفه دن برازینی اخذ و عدلر نجه بریر کاغذ اوزرینه
بعضینه طایق و بعضینه قطع ید و بعضینه قتل دیو یازوب و اوراقی بوکوب لاعلی التبعین
تقسیم ایدر یوب ایچلرند نه چبقار سه اجرا ایدلر دیو جلادلرینه امر ایدلر صره سیله حکم
اوراق اجرا اولورکن کاغذنده قتل یاز یلانلردن برینک اگر والد جکیم اولمیدی قتل قید
ایز ایم دیو ایدلرکی توجعنی یاندده بولوب کاغذنده طایق یاز یلان بکیت ایشدکده برادر نیم
والده م یوقدر کل کاغدی دکشدر لم دیوب و دکشدر یوب بولنه جاتی فدا وایشار ایدلر علیه
الرحمة (اصفیادن قیس بن سعد سزدن اسخنی و اجود هیچ بر مرده تصادف ایدلر بکرمی
دیو سوال اولندقه نعم کوردم برکون بادیه ده بر خانوونک جادرینه مسافر اولمشدم خاتون بری
ترجیب و اسکان ایدلر جوق کیمبوب زوچی کلدکده مسافر یز کلدی دیو خبر و بر دکه
فی الحال بر دوه بوغازلیوب طیح طعام ایه یورک دیو عرض ایدلر ابره سی کوفی بر دوه دخی
بوغازلیوب تقدیم ایدلر دونکی دوه هنوز بقدی بر قاج کشی به جند روزالور بر دیو نیچون پنه
شور و ذبح ایدلر بکرم دیمکرم بزم مسافر لری بزمه کیمش طعمای یدر مین دیوب یغور اولمغه
بالضروره قالدیمز ایامک هر برنده بر دوه بوغازلیدی هوایه کشایش کلوب کید جکرم کون
یاندیمز یشنه یوزالتون براغوب خاتونه صاحب خانه به طرفزدن اعتذار ایه دیوب علی الصباح
عزیمت ایدلرک ارتفاع شمس قدر کتدک برده ورامزدن ای لیم اولان آنلور ضیافتک باره سنی
و برمش سکر طورک دیو صیحه ایشدیکمده توقف ایدلر مکر صاحب خانه ایش کلدی و آلتونلری
آلک و الا جله کری شوسانغله اورورم دیدی برده ناچار کلوب یولر کتدک دیونقل ایدلر (قال
رسول الله صلی الله علیه وسلم تجافوا عن ذنب السخی فان الله تعالی آخذ ید کلا عثر و فاق له
کلا عثر) (قلت) اشو حدیث شریف جامع صغیرده زید بن ثابت رضی الله تعالی عنهده
مر ویا الحق (تجاوزوا عن ذنب السخی فان الله تعالی آخذ ید کلا عثر) عبارده شریفه سیله

مسحور در مال شری بقری سخی بی ذنبه مؤاخذه ایتیک و تجاوز یعنی مسامحه ایتیک و مؤاخذه بی تخفیف ایتیک زیرا واجب الوجود و فائض الکرم و الجود حضرت تری سخی بی سوره حدیقه بندن طور یعنی سخی باری سته اعتمادا اشاده سماحت ایتیک چون حق تعالی عتابیه مشمول اید و ب مهلکه به سقوط ایتیکه اتی مهلکه دن انقاد و تخلص ایدر و افتقار ایتیکه اکا فایح اسباب نعم اولور دیمکدر (بحاقی مدایله ناسدن تباعد معانسه جفادن و تجاوز عبور معانسه اولان جواز دن مشتق هرری تسامح و عدم مؤاخذه و تحقیق مستلزمدر) رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلم افندیم دن هر نه استنور سه اعطا بیوروب لا دیمکی جابر بن عبدالله رضی الله تعالی عنهما دن مرویدر (قال رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلم السخی قریب من الله قریب من الناس قریب من الجنة و البخل بعید من الله بعید من الناس بعید من الجنة و الجاهل السخی احب الی الله من عابد بخل) بو حدیث شریف دخی جامع صغیر ده قریب من الناس قریب من الجنة عباره سی اولمادیغی و عاید برینه عالم اولدیغی حالده حضرت علی و جابر بن عبدالله و ابی سید الخدریدن رضی الله تعالی عنهم مروی اولدیغی منظور فقیر اولمدر مال منبئی سخا و تله متصف اولان حقیق رحمت و ناسه وجهت قریب و بخل اولان نعمون الله تعالی حقیق رحمتدن و ناسدن و جنتدن بعید و جهنمه قریبدر زیرا سخا ثمره زهد دار فنا و بخل ثمره رغبت دنیادر و دخی جاهل سخی حق سبحانه و تعالی به عابد بخلدن اجسدر زیرا اولکی نایبک خلافت ملایس اوله رقی امر و نهیه سربع الاتقیاد در (بعض شراح حدیث بمضافه جاهلدن مراد عابد مقابله سنده ذکر اولدیغدن نوافلی ترکله فرائضی ادا ایدندر و عابد دن مراد نوافلی دخی ادا و اکثار ایدندر و عالم روایت کوره عالمک ذبی اشع و بخلی افح اولدیغنه تنبیه در دیمکدر) بعض حکما دیمکدر که جمیع محاسن و اخلاق حیده نک اصل و اساسی و منشی کرمدر و کرمک اصلی دخی حرامدن نفسک نزهی و دخی نه مالک ایسه انده خاص و عامی بکسان طوره رقی یعنی اغراض فاسده فارشدر میه رقی سخاسیدر و کافه خصال خیر کرم و سخا ک فروعیدر (بعض سلف صالحین) منع الجود سوظن بالعبود یعنی جوددن مردک نفسی منعی و مالی اماسکی مردک نفسی جناب معبود بالحقه سوء ظن در دبوب و و ما انتقم من شی فهو بخافه و هو خیر الازفین آیت کریمه سنی تلاوت یعنی بو آیتله مدعاسته برهان اقامت ایتکدر زیرا آیت کریمه نک مالی ای مؤمنین سرنک فی سبیل الله اتفاق ایلدیکن شلرک حق تعالی عوضنی دنیا و آخرتده و برر و حق تعالی رازقلرک خیر لوسیدن یعنی مخلوقدن اتفاق ایدندر رزق و بریحی صورتده ایسه ده زرقه واسطه در حقیقتده رازقت واجب الوجوده فخصر در دیمکدر (و فضیل حضرت تری) ما کانوا بعدون القرض معروفا دیمکدر که مفهومی و مالی کرم جلی ایله متصف اولنر ناسه قرض و برمی معروف و احسان عدا ایتیکدر دیمکدر (قلت) اقراض ثوابتدن اولدیغی منصو صدر لکن یونده فضیل حضرت تری نک مقصودی قرض احتیاجی عدم اقراضله مایوس ایتیک دیمک اولوب بلکه به طریقه و برک دیمک اولوب خلاصه مرایی عزیمته اشارتدر و فی الحقیقه معروف حقیق بیلدر یوقا کر بیل ایتیموب اقراض ایدر سه یتنه قضا ایلندر مطاعده سی لایح خاطر فقیر اولدی و الله اعلم (حکام عربدن اکتم بن صبی) صاحب المعروف لایقع وان وقع وجد متکا دیمکدر یعنی احسان و کرم صاحبی دوشمن یعنی مهلکه ده واقع اولماز علی قرض واقع اولسده طیانده حق سنده یعنی سر رشته نجات بولور دیمکدر (قلت) ان حرقی ماکو کده مستعمل اولدیغدن ترجمه سنده علی فرض دینلدی قنائل حسن بن سهله

یعنی خیر ده سرف یوقدر دیو افطی قلبه جواب و برمش و حق بوکم معنای اسلیف ایتکدر مرادی امور خیریه اقراض اوزره اولسده دخی سرف اولنسان سرف اولماز دیمکدر (عبد قیدیدن) قائمش بر حجر بولوب اوزره * انتهز القرضه عند امکانها ولا تحمل علی نفسك هم - مالم یأتک واعلم ان تقیرک علی نفسك توفیر خزانه غیرک فکم من جامع لعل حلیته * عباره حکمت اشاره سی کورمش مالی فرصتی امکانی عتیده کوزت یعنی امور حسنه بی اجرایه قدرت بولدیغکی ایشله تاخیر ایتیه زیرا انسان زوال اوزره در صکره وقت بوله من و امور دنیویه و آتیه دن هنوز سکا کلیمان شلر ایچون شمدیدن کدر ایتیه یعنی بیل ایدر سم صکره فاقه کلورکی شلری دوشمه مغلوبک اولسونکده سنک نفسک اوزره تقیرک یعنی یتیموب بیل ایتیموب اقراض اوزره امساک و ادخارک غیرک خزینته سنی توفیر ایتیمدن عبارتدر یعنی میراث خوارزی و مالکی اله جقلری اغنادر حقوق جامع یعنی قرا توب صفلایحی وارد که قاریسک بعلنه یعنی کند و سبب نصره واره جتی قوجه سته جالشور انک قرا توب زجنه برکدر دیککی بلدیکی بر شخص وفادار صاندیغی قاریله جندشور دیمکدر (مسکدر حقیقه اسعد فقیر دست مسکده اولان مالک ید دیگر آلور * طاقیلان ال اوله ماسی قص الماسی * یعنی معذورانه نظم ایتکدر (قلت) ماسی اصلنده ماسدر یعنی مضاعفدر بوسورنده مثلا حاجج کی که ادغام اولتوب حاج دینور ماسی ده ماس اوللی ایدی دیو صور باورسه مضاعفده ادغام قاعده اولدیغی کی حرف ثانی بحانسی بایه قلب ایله عربی اوله رقی حاجی و ماسی دخی دینور حتی محققین متأخریندن صاحب الآثار المعتبره فی کل فن و صاحب اذیال التحقیقات مع کال الفطن مولانا کفوی مرحوم امضالنده الفقیر الحاجی محمد انکفوی دیو معرف باللام یزیدیغی اکثر علما کورمشدر هله حافظ شیرازی حضرتلر بکه اهل عرفان اولدقلرندن باشقه فحولدن اولدقلری تراجم علما و شعرا برانلر اکثرده کورلدی اشته اول عارف بالله تعالی دیوان فارسی سنده * حاجی قوام ما * یازمشدر بو فقیر دخی اقتداء بهو لاه الاعلام هم قاعده سته موافقه و همد الماسی ایله جناس بولسون دیو یا ایله یازدم دیو عذر خواه اولورم (کشایند) باب علم و کرم حضرت علی رضی الله تعالی عنه * ما جمعت من المال فوق قوتک قائمانت فیه خازنه * بیورمشدر که مالی قوتک یعنی غذاک فوقنده اوله رقی بهی کفایتدن زیاده سعی اوفرایله جمع ایلدیگک مالده سکا فائده اولوب سنک غیریکه انده فائده وار در سن معاده اول غیرک خزینته داری کیسین زیرا خزینته دار دخی درونده اولان مالی تناول اید میوب مجرد حفظ ایدر (نعمان بن منذر برکون جلسا وند ماسنه ناسک تعیش و قلب و طبع و رفعت جهتارندن افضل و انعم و اجل و اکرمی کیمدر دیو سؤال ایلدکه * جله سی جواب بوله مدقلرندن سکوت ایدوب ایلرندن بر کیمج دانا فالقوب تمهید دعاء نصره ای ملک ناسک افضل ناس سفره فضل و احسانده تعیش ایدن یعنی سخی اولاند دیدکده قولنی تصدیق ایدوب واکرام ایلدی (قلت) ذکر اولنسان نعمان عهد سعادتدن اول بن و عراقده سلطنت ایدن ملک عربدر (کبار عربدن اسمان خارجه بر کیمج بندن برنسته طلب ایلدکده رد ایتمکی سوم یعنی ویریم زیرا طلب حاجت ایدن کریم ایسه خائب اوله رقی رد وارجاعده انک عرضنی شکیت اوله جفتدن و بین اقرا نه خجالتده فله جفتدن ایفا ایله عرضنی جایه ایش اولورم واکرم شخص لثم ایسه مصلحتی کورمکله عرضنی ائدن و فایه ایدرم دیمکدر که فی الحقیقه لثم که مایوس اولدقدن مقتضای ثامتی اوزره محافل و مجالسده کندنی بی ردایده فی قدح ودم ایدر (اسعد فقیر در کتیم اولان تا کس حوائجی غامبله کورسک و نابکلو متفرق دریای احسان ایتیک به کفران نعم ایتیکدن باشقه اجرای شرایدر فکیفکه صفر ایلد رد اولنه همان جناب حق

او مقوله جزاوری امت مر حومه میبایستند دور ایله آمین (خاندان عربی و تابعین مورق
الجلی بر کیمه احسان ایله چکی و فقه شوشو لطیف ایله احسانه بد او سرور بی دوبا لا ایدر
ایندی یعنی و بره چکی صله بی صره ایدوب حجاب اتیمون ملاحظه سیله اولو امانت ایدر یعنی
برادر شوشنده طور سون نه الورم معامله سند نصکره سره سکا حلال اولسون مائنده * انت
منها فی حل * دیوتد کره یازوب احسانی بو کونه یلدیرر ایدی فی الحقیقه بو وضع امتنان
بار بی ایهامدن و محسن البهی حجابدن قورناره جن بر طور لطیف اولدینی وارسته تعریفدر
(قلت) معاصریندن بر ذات بو مقوله بر وضع سمعانه بی مسموع فقیر اولمشدر شوبله که
بعض فقیر صابر شاکری نهانی نجس ایدوب کوندره چکی نقد زری مکتوب ظرفی طرزنده
اوزری فلاته واصل اولدوب اسمیله یازیلومهرل بر کاغذه وضع ایدوب دایره سی خاتمدن اولیان
بر معتمدی ایله کوندرر وادخی کیمک جانتندن اولدینی یلدیرمه رک و صورسه یدیمه واصل
اولدی نحر بر ایدنی بیلم دیه رک مرسل البیه وروب فی الحال صاوو شر اعش ارتق او مستحق
احسان دخی مکتوبی آجده نقد زری بولدینندن باشقه خجالتندن رهالیه بمنوینی مضاعف
اوله جتی بی اشتباهدر باری تعالی شانه بو مقوله ذواتی بین المسلمین تکبیر ایله آمین (امام حسن
بصری حضرت نوری دیمشدر که اصحابدن طلحه بن عثمان رضی الله تعالی عنه مالک اولدینی چفتلکنی
بدیو ز یک درهم فروخت ایلدیلر مبلغ مرقوم یدینه واصل اولدنده بر کیمه که بوقدر مالی
صباحه قدر حیاته قالوب یاقالیه جفتی بیلر ایکن اتی کیمه لده او کیمه مقرر در دیوب فی الحال
فقره مسلمینه مجموعنی توزیع و تقسیم یوردمشدر (منکر حضرت نوری امهات المؤمنیندنه عایشه
صدیقہ رضی الله تعالی عنها نیک خانه سعادت نرینه واروب کندوبه فقر وفاقه اصابت ایلدیکنی بیان
برله خاکبای اکبر سایلرندن استعانه و استرحام ایلدی انلرده الا ن تقدیر بولندی اگر بولوب اون
یک درهم دخی اولسه چله سنی سزه بعث ایدر دک دیو اعتذار یوردیلر یا سله منکر عودت
ایلدیکنک عقیده خالدرن اسیدک حضرت صدیقہ به تقوه یوردقلری مقدار یعنی اون یک
درهم هدیه لری کلکله در حال مبلغ مرقومی تمامیه منکر دره اولان منکره ارساله کرم و کرامت
یوردیلر اول دخی اول باول بازاره واروب یک درهمیه بر جابه لشر و حوا یج ساره سنی رؤیت
ایله سایه صدیقہ ده دفع فاقه ایشدر حتی عباد و زهاد حدینه دن منکر دک محمد و ابو بکر
و عمر نام اولاد کرامی اول جابه دن تولد ایشدر (ینه اسلامه اکرم اولان طلحه بن عبیده الله
نمی رضی الله عنه در مشار البهک بر کون حضور ینه بر کیمه کلوب ینمزد بر جهته قرابت
وار در دیو درد فقر فاقه سنه طلب دوا ایلدی انلر دخی شوراده وشو وصفده بر باغچه واردر
بر بی یوزیک درهمه الله جن اولوب حتی مبلغ مرقومی اخشامه قریب کور بوم دیدی استرایسن
صانه یم عن مذ کوری و استرایسن باغچه بی آل دیو سماحت یوردیلر (ز یادین جر و مشار الیه طلحه
حضرت نوری مجلس واحده مبارک کو ملکلری یدیه دک کلری حاله یوزیک در همی فقریه
تصدق و اتفاق ایلدکلری کوردم دیمشدر (مر ویدر که اشعث بن قیس سخاوتله مشهور
اولان حاتم طایفک اوغلی عسدی به باباسندن قائم طبعه رک عاریت طریقه طلبنده خبر
کوندر دکده بزوش قاب اعاره ایتیر دیو ایچلر ینه مال طولدرروب کوندر صدی حوی البهک سخاسی
بوصفنده بعض شعرا * بایه اقتدی عسدی بالکرم * ومن یشابه ایه خاطر * یعنی نظم ایشدر که
مقبول عسدی کرمده باباسنه اقتدا ایدی شول کیمه که باباسنه بکره دی ظلم ایتدی یعنی
اشیائی ما وضع له سنه وضع ایدی دیمکدر (قلت) مطالعه عاجزی اوزره مصرع ثانی ضروب
امثالدن اولمقله خیر و شرده اسکثر با ولد والد ینه او یازوب کوندر زنده قولیلور لکن عسدی

حقیقه سخاوتله باباسنه بکره دی و کرم ایتدی دیمکدر (ابو علی المغلی کتاب امالیسنده بالمتاسبه
براز که بر کیمه معاویه رضی الله تعالی عنه کلوب ینمزد قرابت واردر دیو عرض حاجت
ایدر انلر دخی قریشدیمک که ینمزد قرابت اوله دیدکده قریشی دکلم اما حضرت آدم علیه السلام
اولادندن اولما بر جهتمشدر دیدی مشار الیه بو قرابت و متاسبتدر که ناس بو قرابت حد م
رعایت حبسیه بر بر ینه جفا ایدرر و الله که بورجم و قرابت صله و رعایت ایدلرک اولی بن اولیم
دیوب اول آدمی به مال و غیره قضای حاجتی ایله اکرام ایلدی (وکان الاستاذ ابو سهل الصعلوکی
من الاجود لم یناول احدا شیئا وانما کان یطرحه فی الارض فیناوله الاخذ من الارض وکان
یقول الدنيا اقل خطرا من ان تری من اجلها یدی فوق ید اخری الخ * یعنی استاد مشار الیه
اجوادندن اولوب عادت حسنلری بر احده یداید برشی ورمیوب بره بر اضوب و بر اقدینی یردن آخذ
قالد بر ایش و یوندن تعریفدر نفس قصدا یتدیکندن در ایتکده دینه خطره جهتمله اقل قلیل
اولمقله جهت دیوبده یرید ید اخری فوقنده اولمقله تحمل دکلددر قولیه اعتذار ایدرر ایش
(حضرت حسن بن الإمام علی دن معاویه رضی الله تعالی عنه هم معنای کرمدن سوال ایلدکده
حضرت حسن رضی الله عنه طلب و سوالدن اول بیل و اعطا و حین یدلده دخی سائله رفیق و تلطفدر
یوردی (قریشدن بر ذات کرم بر سفردن عودت ایله بلده لینه کلور ایکن اثنای راهده لکده
حادثه در ایله مطروح کار مرض و فقر بر خسته بیچاره به تصادف ایدر فقیر مر یض * یا هذا
اعطانی البهر * یعنی ای ذات فقر و مرضه مبتلا اولدم بکا اعانه ایله دیو استعطف ایدر
اوذات مکرم قریشی غلامه خر جلمندن باقی قالدیمه شوقفیره اعطا ایله دیو امر ایدر غلام
مر قومیش فقیره درت یک درهم دو کر فقیر مرقوم فرج و سرورندن قیام مراد ایش ایسه ده
کال ضمه فندن مقتدر اوله میوب بکابه یا شلدنده اوذات کرم بیچون بکا ایدر سن غالباً اعطا
ایلد بکری از نسبک دیدکده رجل فقیر * لا والله ولکن ذکرک ماتا کل الارض من کرمک فابکائی *
یعنی والله کرمک از دکلددر لکن زمینک کرمکزدن اکل ایله چکی نسته بی یعنی ایشو و بر دیکر
درهمی ند کر ایتمله جنی اغلندی دیدی مرادی افاقندن مایوس اولمقله خبره کروب مال
مذکور دن انتفاع ایله مبه چکی مورث حزقی اولدینی بیان و یاخود اوذات کرمک عندنده
درهم تراب مثابه سنه اولدینی ایما ایله شادر اسعد فقیرک خاطر ینه عاجزانه کلان معنی بودر
لکن ترجه مر شیده عبارته مذ کوره به (رجل فقیر ای مولینا قسم و عین ایله رمکه آزدکلددر
نهابت الامر اجل حلولنده رحلت دار بقا ایتکر حبسیه کرم و سخاکر تحت زمینده مستوره
اولسی فکری خاطر فقیرانه خطور ایسی بی حزن و بکا ایدر دی دیه رک کرم و سماحتی اشعار
ایلدی تعبیری ایله معنی و یرلشدر اگر یونلردن باشقه معناسی واریسه کاره اشارت اولی انهی
وذی الکمالدن مستد عا در (حکایه اولمشکه بر رجل احبابندن برینک خانه سنه استعانه ایله
کلوب دق باب و صاحب خانه خروج ایله افاده کز در دیو استفسار ایدر شو مقدار دینه گرفتار
و صاحبک مطا لیه سنه دوچار اولدم دیدکده صاحب خانه بحالته دونوب صند و غندن دینه
وافی مبلغی اقراض و رجل مرقومه اعطا ایله بکا ایدرک اوطه سنه دخول ایدر حبله سی تعریفضا
غالباً اعطای مال مشغلی د و شملکه اغلرسن کاشکی تعلل ایدوب اجابت ایتجه ایدک دیدکده
بکا م سنک ذاهب اولدینک معنی ایچون دکلددر بلکه بر صدیق ضرورته دوچار اولده انک
احوالی تفقد و استفسار ایتیمو بطلب و سواله مضطر قیلدیمه بکا ایدر رم دیدی رجه الله تعالی
(عبد الله بن ابو بکر رضی الله تعالی عنه) مشاهیر جواددن ایدی بر کون کیدر لایکن راهده
کندول ینه حرارت عارضی اولوب بر منزلدن صواسته دیلر ایچرودن بر خاتون صوبی یردلغه

قوبوب غریب ن بر سر نیم زوجم بر قاج کوند ر فوت اولغه صوفی کار با به قیوب
صاوشندم غلامکز دن بری کاسون السون دیدی عبدالله حضرت ناری صوفی الدیوبوب
وایچوب خاتونه غلامیله اون یک درهم کوند ردی مر قومه به تعجب کلوب غلامه
ای غلام بنی مخزیه واستهزای ایدرسن سبحان الله دیدی غلام کلوب عدم قبول خاتونی
سویلد کده عبدالله حضرت ناری اون یک دخی ضم ایله یکر می یک درهم کوند رد یار
خاتون اسئل الله تعالی العافیة دیوب به ترد دگوستردی بعده مبتلی اوتوز بیکه ابلاغه ارسال
ایلدی خاتون مذ کوره صباحه قالدن خطبه ایدنلر چو غا لدی یو کرمدن باشقه صواحبیک
اول خانه تک جوانب ار بعد سنده کاشی قرقارخانه به اول کون احسانلر ایدوب مدت جانیلرند
اصیالرده بیراملقروقر بانلر کوندردلر ایدی وهر عید یوز قول ازاد ایتک دآب کز یملری ایدی
رضی الله تعالی عنه (بنده اسخیدن قیس که اصحاب وانصار دن سعد بن عباده رضی الله تعالی
عنهمک اوغلیلر مر یض اولدقده اخوان واجبابی عبادده سنه کله ده بطاقت کوستردکلرند
سیندن سؤل ایلدی جله احبابکرتک جنابکرتک دیوبی اولدیفندن عبادده ایله ملاقاته حجاب
ایده یوزلر دیدکلرند قیس احباب و اخوانک ملاقاتنی منع ایدن مالک الله تعالی بلاستی ورسون
دیوب فی الحال قیسک هر کیمده مالی واریسه بخش وهبه ایلدی حلال اولسون دیومنادی
ند ابتر مکه اوافدروادوزوار توار ایدیکه ایاقلرینک باصمدستدن خانه سعادتینک اشیک
فرسوده اولدی (مشاهیر کرمادن بری دخی حضرت علی رضی الله تعالی عنهمک برادر جعفر
طیارک مخدوم کرینی عبدالله حضرت ناری که برکون بر آدمی ایتک بیع ایچون بازاره کتورر راست
کلوب اشوب اینک صائقه بیدر دیو سؤل بیوردقلرند صا حی خیر سزه عید اولسون دیو زد
دولترند ترکله اوینه دوزاول آدمینک بووضعندن نمون اولوب شووجهله عوض واحسان
ایدر یعنی رجل مرقوم خانه سنه کلوب کیردیکدن چوق بکیموب قیوسته یکر می نفر حال
کلوبقبوی آجدرلر که اونی خطله و بشی لم وکسوه ودردی فوا که وری اخه یوکلر اولوب
اشیاء مذ کوره فی رجالت خانه سنه براغوب سکا عبدالله حضرت ناری کوند ردی وقصوره
باقسون بیوردی دیوب عودت ایدرلر (بنده مشار الیهک مناقب جلبلر لندر که وقتا معاویه رضی الله
عنه حضرت ناری ارتحال ایدوب اوغلو یزید برینه بکدکده حسب الاقتضا عبدالله حضرت ناری
شامه وار یزید یدرم سکا سنه ده بمقدار معاش ویرلر ایدی دیو صورددقه یک کره یک درهم
ایدی بیوردقلرند مثلی دخی زیاده ایله سزده ابفایتک تا که بایامه مقدار نیمه رجت او قویه سز
دیوب یواکرامله اعاده ایدراهل شامدن بعض کسان مال مسلین یعنی بیت المال دن یوقدر
اموال یالکر بر آدمی به اعطا ایتک چوقدر دیو دخل وتعرض ایتکلرند یزید مشار الیهک
سخاسنه اشاره قسم یدرمکه بن یومالی اسکاور یدرم بلکه جیع اهل مدینه به اعطا ایلدم
دیوب ومعتضی الزام ایچون نهانی تجسسه بر رجل کوندردر رجل کندی فی یلدر میهرک عبدالله
حضرت ناری ایله مدینه به داخل اولور فی الحقیقه برآی ظرفنده دراهم مذ کوره فی خلقه تقریق
ایدوب وکندولری دینه محتاج اولدقلرینی کوروب ککلو ر خیر ویر (مرویدر که مشار الیه
عبدالله بن جعفر وحسین اقتدی یزید و ابود حنیة الانصاری رضی الله تعالی عنهم مکه مکرمه دن
مدینه منوره به بالرافعه عودت لرنده خلال طریقده باران ظهور یله بالضروره بر اعر اینک خیمه سنه
الجا و اوج کون باران بمدا اولغه انده اقامت ایدرلر و اعرابی مرقوم ایام مذ کوره ده مشار الیههم
حضرت نه لاجل الاکرام برقیون ذبح ایدوب اطعام ایدر او ان عز یمت لرنده عبدالله حضرت ناری
اعرابی به اگر مدینه به کلک مقتضی اولور اینه یزری سؤل ایله دیو امر و تنبیه ایله

عازم اولورلر بر قاج سنه مر ورنده اعرابی مرقومه کردش فلک اوزره فقر یوز کوسر مکه تفکر ده ایکن
زوجه سی نه طور رسن چند سال اول او به مرده مسافر اولان ذوات کرامک سیلارنده انوار کرم
و مجدت ظاهر ایدی انلری یول دیدی استلرینی اونو ند م دیدکده ابن طیار دیو صور دیدی
اعرابی فی الحال مدینه منوره به واروب کز ایکن ابتدا حضرت حسنه رضی الله تعالی عنه
ملاقات ایددی اعرابی یلدن مشار الیه ای یلوب یوز یلی یوز ناقه رعایله یعنی حیواناته یعنی کوله لر یله
بعده حضرت حسنه رضی الله تعالی عنه اعرابی ملاقاتده دوه احسانی سولنججه * کفانا
ابو محمد مؤنه الابل * یعنی حضرت حسن رضی الله تعالی عنه دوه مصلمت و حواجینه بزه
کفایت ایتش یعنی ایشی بزه دوشور بمش دیوب یک صاع غل قبون بعده عبدالله رضی الله
تعالی عنه حضرت ناری کوروب احسان مشار الیهما بی خبر ویردکده * کفانی اخوانی الابل
والثاء * قریب اشلرم دوه وقیونده بزم حاجت بر اقامشلر دیوب اعرابی به یوز یک درهم بعده ابود حنیه
رضی الله تعالی عنه حضرت نارینه وار دقده * والله ما عندی مثل ما اعطوک ولكن ایتنی باباک
فاوفر هالتک غرا * قسم بالله که یا بنده ایشاک اعطا ایلدکلری شیلرک مثلی یوقدر لکن دوزلر یکی
کتور انلره خرما یو عکله ده بم یوروب اشعار تقلیل ایله یوز دوه یوی خرما اعطا بیوردیلر
من بعد اعرابی مذ کور اشبور اس مال و فربایله عرب یدنده بمول ایله مشهور بر خاندان اولمشدر
(حکایه اولمشکه عبدالله مشار الیه رضی الله تعالی عنه برکون چقلکلرینه کیدر ایکن
دکلمک قصیده بر کیمسک خرما باغچه سنه کیرلر باغچه مذ کورک بکیمسی برسیاه کوله ایتش
مشار الیهک تزیینه کادیکي خلالده بر کیمس قوت یومید غلام اولان اوج قرصی یعنی اوج قطعده
ایمکی کتوروب غلامه ویرد و او اتاده برکلب پیدا اولور غلام مرقوم ایتک بر قرصی کلب
ویرد کدن صکره بکیمسی دخی بر پرینه کلبه ویر حضرت عبدالله یو حاله تعجب واستحسان ایله
ای غلام ایتکلر قوتک ایکن بیوب کلپی نفسک اوزرینه ایشار بیکه سبب ندر دیو استفسار ایلدکده
یوزلرده کلاب یوقدر ییلد مکه اوزاق یردن کلکله آجدر مابو ساطر دینی لایق کور میوب یو کونکی
قوغی اکا و یدرم دیدی * فانت الیوم صانع * یعنی ای غلام یو کون سن نه ایشلرسن یعنی نه یرسن
دیدکلرند * اطوی یوی هذا * یعنی یو کونی آجقله طی یعنی صبر ایدر رم دیدی بعده حضرت
عبدالله * الام علی السخاء ان هذا لاسخنی منی * یعنی بن بو غلامک باندده معروف اولان
سخام اوزرینه لوم اوانورم زیرا بو غلام سخاده بندن زیاده در دیو تحسین ایدوب فی الحال غلامی
وطافیه اول باغچه بی صاحب دن اشرا و غلامی اعتاقله باغچه بی اکا اعطا ایلدکلرند غلام
مرقوم یاسیدی اگر یو باغچه بکا الله احسان بیور یلوب مالم اولدیه بندخی فقرا مسلینه
وقف ایلدم دیدکده حضرت عبدالله * یجود هذا واخل انا لا کان ذلک ابدا * یعنی او غلام
مستراجود ایدر و بن ایسه بعض بخل ایدرم دیوب غلامدن یو فعلک صدور بی استقام بیوردی
(مرویدر که حسن وحسین حضراتی برکون مشار الیه عبدالله حضرت نارینه سز بزل مالدده
اسراف ایتده سز دیدکلرند مشار الیه * بانی اتما ان الله تعالی عز وجل عودنی یتفضل علی
وعودته ان افضل علی عبادده فاخل ان اقض العاده فیقطع عنی الماده * یعنی بایام یولیکرده فدا
اولسون تعیر تلطف سیمیر یله بن جناب حق ایله بکا فضل واحسانی فراوان قلیق و بندخی
وا احسان فراوانی قولرینه بذل ایتک اوزره معاهده ایدوب اشوب یدلی اعتبار ایتدم قورقار مکه
عادتکی ترک ایدیمک ماده بدل دخی بندن متقطع اوله دیو جواب ویرمشدر (قلت) مشار الیهما تک
سؤلرری حاکمینه نسبتله اعتراض اولدوب بنی استعلامدر قافهم (بلغادن نصب اسود نام ذات
مشار الیهه مدحه عرض وتقدیم ایدر جائزه اوله رق موی الیهه استغراب اولتور حیثیله ایتلر

و اثبات منزل و دنانیر و دراهم کثیره احسان ایدوب کامران قبلدغه نومقوله پراسوده بونجه
مال چوقدر دیو اعتراض ایدلره * آن کان هو اسود فان شعره ایض ولقد استحق بمالاک اکثر
ممانان وهل اعطیناه الا بایاتیل و مالا یغنی واعطانا مدنا بروی و شانه سنی * یعنی فی الحقیقه تصعب
سینه روی ایسته ده شعری و معنی بیاض یعنی رنگیندر بزه عرض ایلدیکنی شعر رنگینی ایله
و ردیکمزاشیانک الشفاقة مستحق اولشدن انصاف ایدیکز بزا کا جزوی به جک انواب و فتا
پدیرا وله حق مال و یردک اول ایسه بزه مستحار وایت اولته حق مدح و باقی قاله حق ثنا اعطنا ایلدی
یعنی انک اذهاند پاندار اشعاری سلکنده منخرط اولان درنام بی آدم وار اولدغه مذکور اولمغه
باقی فالور و بوسیدن حیات ثانیه صاحبی او اوزم دیمشدر (قلت) واقعا بوجواب مسلم اولدینی
بی ایتیلدر که احوال اسلاقی مباحیح کتب و دیوان شعرا و تواریح اولماسه کیم یلوردی (اسم
نصیب مذکور تصحیفه سیله در) عظمای کرمان بری دخی سلطان المفسرین جد خلفاء آل
عباس عبدالله بن عباس رضی الله تعالی عنهما در برکون سعادتخانه لیتک حوایسته
وساده آرا ایکن بر رجل کلوب حضور نده قیامد نصکره * با این عباس انلی عندک یدنا اخجت
الیها * یعنی ای ابن عباس بنم جنابکرده برابکم وارد شدیدی بنده ایلکه محتاجم دیو عرض
احتیاج ایدکده مشارالیه حضرت نلری باشی فالدربوب رجله نظر و معارفه سنی بتلویب ای کیمسه
ایلکک ندریدکده برکون ذات عالیکر نزد زمزمده صوابیحکم ایچون طور دیکر غلامکر بژدن
صوبه قارنجیه قدر حرارت شمس تأثیر ایتسوندو ثوبکم بر طرفه جنابکر فی افلال و سایه لندردم
دیدای ابن عباس رضی الله تعالی عنهما اوت اوبه واقع اولدی ایدی دیوب غلامنه یانکده تقدیر
تقدیر ایدر دیو سوال بیوروب اولدخی ایکوز التون ایله اون یک درهم دبدکده جله سنی و بر
دیو امر * وما اراها تانی بحق بده * یعنی عطیه رجلاک ایلککی تحفته و فایز ظن ایدرم دیوب
تقلیل بیوردیلر (معاویه حضرت حسین بن علی رضی الله عنهما بیت المالدن معاشرینی
حبس و قطع ایتشدیدی اگر ابن عتکر عبد الله رضی الله تعالی عنهما به افاده حال بیورسه
باب مصر فکزه یک کره یک مبلغ ایله قدوم ایدردی دیدکدرنده حضرت حسین ابن عباسی
نشانده * ابن یقع الف الف من عبدالله فوالله انه اجود من الیخ اذ نعصف و اسخنی من البحر
اذ ازخر * یعنی دست سخای عبد الله الف الف بونجه یولور که انلر رج عاصف یعنی زیاده
اسن روزگار دن زیاده جواد و بحر زاخر دن افزون سخنی اولدینی مسلم عباد در دیوب بنه
یکانکی قرابت ایله معاشرینک عقده تأخیره گرفتار اولدینی موجب نکدر بال اولوب یوز
یک درهم اقتضا ایلدیکنی مشعر مذکره تحریر و بند کانک بریله تسیر بیوردر و فیکه مذکره
شریفه لری و اصل دست توقیر حضرت ابن عباس اولدغه کوزلی طولوب * و یلک بالمعاویه
اصبحت لین المهاد و رفیع العباد و الحسین بشکو ضیق الخال و کثرة العبال * یعنی حسین
حضرت نلری کبی ذات عالیقدر ضیق خال و کثرت عیال دن شکایت ایلدککری حاله سن پنه
دوشکرده و مرتفع قصر زده اوله سن و یل سکا ای معاویه دیوب فی الخال دواب و فضه و ذهب
جذندن مالک اولد قاری شیری تنصیف و مدیر دایره لری ایله دولخانه حضرت حسین
ارسال و لسان مدیر ایله اشته مالک نصفی عرض ایتدم الوریسه لبطا قبول یوز سونلر والا
نصف آخرینی دخی تقدیم جامع هتندر دیو خبر ایشال ایدر مدیر مومی الیه مال و خبر ایله نزد
مشار الیه کلدکده مشارالیه استرجاعله * ثقلت والله علی ابن عمی و ما حبت انه یسبح
لنا بهذا * یعنی والله ابن عمه ثقلت و یردم بو مقدار اشیا ایله بزه سماحت ایدکجکی کان
ایتر ایدم بیوردیلر رضی الله تعالی عنهم (مر و یدر که عبد الله بن عباس حضرت نلری

عهد معاویه ده رضی الله تعالی عنهم شامی کیمیا اتفاق هنکام نوروزده تشریف ایدر ل طرف
معاویه دن استفسار خاطر ابن عباس ایچون نوروز هدیه سی اوله رقی البسه نفیسه و متکای
کرانیها یعنی او طه دوشمه سی و ایچارینه مسک و حلویات املا سیله التون و کش منخرنر آماده
حاجبی یعنی قیو اغاسی مقابنده اولان معتبر آدمیه اهدا اولنور و فتا که کتوروب حضور بنه نهاده
ایدکن نظر حاجب هدیه زده اولدینی کوردکده حاجبه غالباً یولورده نفسک میل ایلدیکنی سنی
اولقی کر کدر دیو سوال بیوردیلدر حاجب نعم بهضبتند یعقوب علیه السلامک نفسنده یوسف
علیه السلام اولان محبتی کبی محبت و ارور دیدیکنه خنده و حفظ بیوروب جله سنی سکا و یردم
آل دیو بیوردر حاجب یولدره فدا اولدیم ایتدم و سیدم معاویه طوبدغه قورقار مکده بی ضرب ایدر
دیو ضروری اعتذار ایدنجه حضرت ابن عباس ای حاجب اوزر لری ککند و مهرک ایله ختم
ایت و یرم خزینه داره امانه تسلیم ایت وقت خروجرده نهانی کیمه وقتی سنک خانه که ارسال
ایدز اشته بوضو تله قضیه ملو یلنر بیوردر قلدنر حاجب اشو ندیر دولکر کر مکرتک با لاسنده
بر دیکر کر مدرد یولدره ایتشدن (قلت) حضرت فاروق عادل معاویه رضی الله تعالی عنهما
شامده والیر ایکن دمشق تشریف بیوروب امیر المؤمنین والی مشار الیهک جامعده مقصوره
و خادم طواشی و سائر کونه دست نجلی ندرک ایلدیکنی کوردکدرنده کسر لری یولمی دیو تعرض
واو دخی شام اوتار یخده نگر اسلام اولمغه اوضاع مذکوره ارباب اعدا یتیله در دیو اعتذار
ایلد ککده سکوندن باشقه معامله بیورمد قلدنر اهل تاریخ یازرل اشته مطلقا شاهان مجتک
یوم نوروزده ارکان دولت و امور دیکانلر بنه بره متاد و پردککری احسان یوم نوروزده اولوب والی
مشار الیهک دخی اجرایی اووقته تصادف ایلدیکنی بو حکایتدن مستفاد در (مر و یدر که مشارالیه
ابن عباس حضرت نلر بنه برکون انصار دن بر ذات کلوب ای ابن عم رسول الله صلی الله تعالی علیه
وسلم بو کیمه بر مولودم تولد ایلدی تبرکا اسمکرا ایله تسبیح ایلدم و والده سنی دخی وفات
ایلدی دیدکده مشارالیه * بارک الله لک فی الهیه و اجرک علی المصیبه * یعنی الله تعالی سکا
هبه و عطیه سنی مبارک و مصیبتک اوزره اجر احسان ایلسون دیوب بعده و کیلی یعنی مدبر امور
دایره علیه لری بی چاغروب شدیدی و ارتزیه و خدمت ولدی ایچون بر جاریه اشتراستی و کندینه دخی
جاریه به اتفاق ایچون ایکوز التون اعطاسنی امر بیوروب بس انصاری به * عبدالبا
بعدا بام فاک جنتنا فی العیش یس و فی المال قله * یعنی چند روز صکره بزه عودت ایت یعنی بنه
کل جبر نقصان ایدم لم زیرا بودغه عیشمزده قور یلق یعنی ضیق و مالز قلیل اولدینی حالده
کک لک بیوردر قلدنر انصاری * جعلت فداک * یعنی سرم و جانم بواکده فدا اولسون * نوسبفت
حاکما یوم ما ذکرته العرب * یعنی اگر حاکمه برکون اول سبفت ایتسک یعنی اندن برکون اول عالمه
کک لک ایدی عرب ای ذکر ایتنر یعنی مختص ایله یاد ایتیبوب سخاکی ضرب مثل ایدر ایدی
دیو دعا و شانه ایتشدن (مر و یدر که ابوجهیم بن حذیفه برکون معاویه به ای امیر المؤمنین بر سرک
عند کرده بعضی شعراک * یقینا ما تخاف و ان ظننا * به خبرا رأیناه یقینا * یتشده وصف
ایتدیکنی و مسیح بن عبد کلالک * غیل علی جوانیه کانا * اذ املنا تخیل الی ایننا * نغلبه الخیر
حالیته * فخبیر منهما کرما و لیسا * قطعه سنده بیان ایتدیکنی کیمه لکبیر دیدکده محفوظ
اولوب یوز یک درهم بخش ایلنلر در (مال بیت علی وجه البقیین بزه و صوفی کز شرنیدن اخوف
ایتر یعنی اندن اصلا شر صادر اولماز کرمی مظنوننر ایکن یعنی خدمتمز سبق ایتدن و استحقاقنر
اواد یغنه شهید مزاوله رق کرم ایدکجکی نزد بزمده و هووم ایکن بزه فضلا کرم و احسان ایلدیکندن
کرمنده دخی بزه یقین حاصل اولور دیکدر (مال قطعه بزمده و جزک اطرافه میل یعنی در احسانه

رومال اید رزمیل ابتدایکمز وفتده بزبایار برمه میل ایدرکی اولورده یعنی بزم بورومالز صیانت
کدورینه مشفق وشفیق اولان بابارینه میل وروکونی کیدر برانی ایکی حالتی ایچون تقلیب و تخری
اید مرزده اول حالتلردن ناسه کرم ولتی یعنی حلم و تواضعی خیر و بریز دیمکدر که خلاصه سی معد و حک
خلقه شفقتی بابارک اوغلارینه شفقتی کیدر بناء علیه ناس اکاجیع احوالده رجوع ایدر و اودخی
بلافتور حاجات ناسی قضا ایدر و کرم و تواضع اکامحصر اولدیفنده خلقت یعنی واردر دیمکدر
(و برکون دخی عبدالله بن زبیر رضی الله تعالی عنه مجلسلرینه داخل و * بلوت الناس قرنا
بعد قرن * فم ارفیر خال وقالی * ولم ارفی الخطوب اشد وقعا * واضنی من معاداة الرجال *
* وذقت مرارة الاشياء طرا * فمأشی امر * من السؤال * قطعه سنی شکایت حال سیاقنده
منشد و قابل اولدیفنده مصر فلرینه مدار اولقی اوزره یوزیک درهم اعطا ایلشدر (مال قطعه
عصر ایدر عصر یعنی جوق زمان مزاج ناسی تجربه و امتحان ایدم صاحب خدعه و حیل کار
و بغیضدن غیری کیمسه کوردم و امور ناسده بر برلرینه عداوتدن باشقه زیاده وقوع بولش
و اسدی عاب ایغش نسنه و مرض عذیم الدوا کوردم و بالجله آجی نسنه رک آجیلغنی طاند
سوالدن یعنی عرض حاجت و طلبدن زیاده آجی شی کوردم دیمکدر (حضرت حسن برکون
معاویه رضی الله تعالی عنهما سر برنده یان کلش ایکن بانه واردرده سلاملرینی آکوب ایاغی
اوجنه او طور دوب * قال له الانعجب من قول ام المؤمنین عایشه ترع انی لست للخلافة
اهلا ولا لها وضا * یعنی مشار الیها رضی الله تعالی عنها ک حفرده خلافت اهل و اورنه به
محل دکلدر دیو ایلدیکی زعمه تعجب ایتر مین دید کده امام حسن دید کلری جای تعجبیدر دیدی
* قال کل العجب * معاویه دخی های های عین عجبدر دیدیکنک عقیده امام مشار الیه
بنم پایکر طرفنده جلوسم مشار الیه حضرت تارنک کلام مذکورندن عجبدر دید کده اونا توب
وفی الحال طوغر بلوب یا ابا محمد باشک ایچون رجا ایدر مکده تقدیر دینکر واردر افاده بیورک دیو ابرام
وانلردخی یوزیک درهم اولدیفنی اعلام ایلدکلرند خرنه دارینه اوجوزیک درهم ذاتلرینه
ویوزیک درهم دخی تقسیم ایدر جکلری بندکان وجوار بلرینه ویوزیک دخی دین مذکورلرینه
اولقی اوزره جمعا بوزیک درهمی بوساعته سعادتماندلرینه کتوردیو امر ایدر (قلت فلیوفی)
(اوائل دوات آل عباسده بصره و البسی اولان ذکر ی سابق معن بن زائده بن عبدالله دخی
اجودع برندن ایدی منقولد که شعرای عربدن بری حضورینه دخول املیه قبوسنه کلوب مدت
مدیده توقف و اقامت ایتمشکن ظهور موانعه فرصیاب اوله میوب شوصورتی دوشنور یعنی
خدمه بایدن برینه امیرک قصر باغچه به ایندیکنی بکا خبر و ردیونباز ایدر اولدخی خبر و برده
شاعر مرقوم * ایا جود معن ناد معنا حاجتی * فلبس الی معن سواک شفیع * یتنی برخنه
اوزرینه نقش و قصر باغچه به جریان ایدن صویک باشه القبا ایدر که معناسی معنک جود
و سخاسنی ذوی الروح منزله سنه تنزیل ایله ای جود معن بنم حاجتم یعنی مقصودم ایله معنه ندا
ایت زیرا ای جود معن سندن غیری معنه شفیع و وسیله یوقدر دیمکدر و قناتکه اول خشب
یاره سی جریان مایله حوض قصر و اروپ امیر کورد کده چیمردوب نظر و باقل بونی صویه کیم
براقش ایسه کتورک دیو امر ایدر بو اوب کتوردکلرند معن وجه بشاشته یتنی شاعر اوقودوب
فی انحال اوزریک درهمی حاوی اون بدره یعنی طوبره بخش ایدر اولدخی اخذ و دعا ایله کیدر
معن خشب فی باشی التده صاقلوب علی الصباح نظر ایتد کده شاعری احضار و یوزیک درهم
دخی اعطا ایدر او چیمچی کونی یتنه بو کرمی ایتد کده شاعر افراط اوزره اولان اشوبه ها و قی کورد کده
حبره و اروپ قورقارم ندامت ایله یتدن کورو آور و سوسه سنه دوشوب تقود ایله بلده دن قرار

ایدر دردیچی کونی طلب ایدوب بوله مدقلربی خبر و رد کلرند حیف شاعر بزه سوء ظن ایتش
خرننه مدده اولان دنایر و دراهم غلام اولجیه قدر بوسورتله کندی به بخش ایدر جک ایدم دیو
فرارینه ناسف ایلشدر (قلت) بهارستان جای قدس سره ده معنک اوشاعره و بریدیکی ججا
اوجوزیک التون اولدیفنی مجر در یک ایکوز یکریمی طقوز صفرند و قات ایدن صاحب
الدیوان سروری بلیغ ایله یتد کوره دار میا غرنده صحبت کذران ایتد کده بنم دیوانم بوندن رنگین
معنالی ایتله طویلدر یتد مذکور لطیف ایتد بولنجه جق معنالدن دکلدر همان معنک خوشنه
کیدوب یوقدر تقود بخش ایغش طوغر سی سفاهت ایتش دیو حسیبال ایتشیدی فی الحقیقه
یوزیکه درجی شاعر مر قومک دخی کلانک بک ایلروده اولادیفنی درک موجب فراری اولدیفنی
محتلدر اسعد فقیرک تمیزه قدرتی اولسه طقوز یوز طقسان سکرده وفات ایدن صدور علما دن
پادشاه جنتمکان سلطان سلیم خان ابن سلطان سلیمان خان طاب راهما حضرت تارنک دایملری حی
قادینه داماد و قندقلی جامع و جامه سایه شاهانه ده واضع اساس بنیاد اولان حی ملاسی و ملافندی
دیمکله مشهور محمد اقدینک ترجد سنده مولانا عطای مر قومک ذیل شفایفه بالمناصبه نظم ایله
درج ایلدیکی * وان زم الوسائط للحب * خالی مشفق من غیر حی * یتنی اندن اعلادر
دیر ایدم (بعضی نسخه مستطرفده فلبس برنده خالی واقدر مای بردر لکن نسخه مجرره
ایلدر ظن ایدرم انتهی * یقولون معن لازکوة لاله * کیف برکی المال من هو باذله * اذا حال
حول لم یجد فی دباره * من المال الا ذکره و جلاله * تراه اذا ما جئته متهللا * کاک تعطیه الذی
انت امله * تعود بسط الکف حتی لو انه * اراد انقباضا لم تعطه انا مله * فلو لم یکن فی کفه
غیر روحه * جاد بها فلیتیق الله سائله * ایتنی معن حقدده دیلان مدایمچند (مال ایتات
بو برمعن در که انک مانده زکات یوقدر یعنی زکات و برمز دیوانس دخل ایدر یا خود شامقامنده
مالک زکاتی یوقدر درلر وفی الحقیقه و برمدیکی برنده در زرا نه کیفیله مالک زکاتی بر کیمسه
و برسونکه مانی بذل ایدیمچی اوله زیرا حول حولان یعنی رسنه کذران ایلدیکی وقتده اول
مدنه معنک خزانسی زده قالدی دارلرند و بلکه تحت امارتده اولان بلده زده ذکر خیرندن
وجیله احسانلرندن غیری برمال بوله مز سنکه یعنی شرط و جوب زکات نصاب شرعیده اولان
مالک صاحبی پندنه برسنه طورمه سبدرمعن برسنه مانی صافا ز که اوزرینه زکات واجب اوله
همان بذل و احسان ایدر و ناسک دعا و شاسنی آلورای طالب حاجت سن انک حضورینه واروب
عرض حال ایلدیککده اتی بشت و جهله شول صورنده سکامقبل و متوجه و ملتفت کوردر سنکه
کویا امل ایلدیکک شئی اکا کنشک معطی یعنی سن کنشکی مطلوب وائی طالب صانورسن
کفنی بطی یعنی آوجنی اجنی شولکونه عادت ایدوب اجرا ایتد کده در که قیامه سنی علی فرض
مراد ایتسه پارمقاری کندویه اطاعت ایتر یعنی قیامه مز اگر کفنده یعنی آوجنده و نصر فنده
روحندن غیری برسنه سی یعنی بذل ایدر جک تقدومالی بولنجه او به بر جواددر که انکه یعنی روحله
جود ایدوب اتی خلعه عطا ایدر بوسورتده اندن سوال و طلب احسان ایدن خدادن قورقونکه
جانی المین اولور دیوب کمال جودینی یاندر (بها) یاسنی فی معناسه قول الحق دخی الوبر
(بعضی نسخه مستطرفده اشوبیت راهمه اولان (غیر روحه) برنده (غیر نفس) وقوع
بولوب نفس روح دیک اولغه معناده فرقلری یوغیکن و غیر نفس یا خود روحه مضاف اولوب
اعراب یتد مذکور نه کونه ایدوبی آشکار ایکن ترجمه مرشد معلومه یتد مرقوم (و اگر چه
پندنه بولان اموال غیرک اولسه انکه دخی جود و سخا ایدر یوقدر برجه سائللری غیرک اموالی
پندنه اولورسه الله تعالیدن اتقا ایلکده اخذ ایلشک دیو ترجمه اولشدر (اما یتنن اخیر بن

نعت رسالت پناه صلی الله تعالی علیه وسلم حضرت حسان رضی الله تعالی عنیه منسوب
 اوادینقی بعضی ثقات مجموعی سنده اسعد فقیر کورمشدر یونستک صحتی اوزده بومقاده نصین
 طریقه سبله اولی اقتضا ایدر لکن اهل معاینک بیان ایلدکری قاعده تضمینیه ربایت بونده
 وارمیدر یاخود نایابمیدر کتب فن بدیع رجوع بیوریه العهده علی الراوی (احضیه)
 عربدن بری دخی امویه عهدی امر استدن والی خراسان یزید بن مهلب درکه جود و ساختنه
 حکایات غریبه و قصص عجیه ری مشهور در (قلت) بالناسبه با لاده بعضی اوصافی دخی
 کچمشدر ازجمله عقیل بن ابی طالب نقل و حکایه ایلدیکه یزید بن مهلب واسطه کیدر کن
 ای امیرادن ورخصت و برسه کن جتا بکر ایله مصاحبت ایدرک معیت ایدیم دیدیکمه ان شاء الله
 تعالی واسطه قدومده کل دیوب معتبه مساعد کوسرمدی براز مدت مرورنده اخوان عزیمی
 ترغیب ایلدکرنده ابن مهلب جوابنده کوشکک کوردم یعنی بکا توجهی اکلدم دم دیو زرد
 کوسرمدیکمه اخوانم * اوزید جوابا اکثر محافل * یعنی ابن مهلبدن اسلطان ساهکره
 جوابده دیدیکی سوزدن زیاده جوابی اومارسن دیوا و کلام قلی علو جتا و وفارندن یوقه
 عدم توجهندن دکلدر دیو قاندر دیر عقیل درکه وفنا که ابرام احبا ایله قانقوب واسطه
 واردیمده اوکیجه دعوت ایتکله بلا واسطه مجلسه واردم وجه بشاشت کوسرمدی اخامدن
 صکره ندما سبله بزم خاصنه داخل اولوب مسامره به یعنی حکایات و لطائف باشلوب جواری
 حسنا ذکرینه کیریشلندی اوار القده بکالتفات ایدوب * ایه یا عقیل * یعنی نه ملور رسن سو یله
 دیوا سلتاق ایتدی بدخی * فاض القوم فی ذکر الجواری * فاما الاعز یون فلن یقولوا * دیدم
 معنای بیت قوم و یاران مجلس جاریه لذکرینه طالبیلر اما بیکارل یعنی اهل و جاریه سی
 اولیلر بومقام بحثده برشی سوزلردیمکدر (بعده ابن مهلب ای عقیل سنده بیکار قالماسن
 دیدی براز دخی اوطور و ب اذنبه تعیین اولتان مزارنه کلدیکم کی ناگاه معینده بر جاریه حسنا
 واون بدره درهم و فرس و فرشی بیت یعنی توانا براسب و مفر و شات ایله برخادم ظهور ایدوب یونلری
 امیر کوندر دی دیو راغوب کندی ایلکچی کچمه دخی بویله جده احسان قیلدی خلاصه اون
 کون قائم مدینه بو حال ایله قات اندر قات مسترق صناعی اولوب یوم عاشده ایها الامیر
 واللهی بی اغنا یوردک رأی یوریلور ایسه اذکر ایله بلده مه رجوع بله اهدای اغلدوب
 و دوستریمی سوندیره یم دیدیکمه اشبو ایکی حالده مخیر سن * اما ان تقیم فنولیک اوزحل
 فذنبک * یعنی اغنا ایدر ایسک سنی بر بلده والی یعنی مدبر نصب و اگر کیدر ایسک اغنا
 ایدیم دیکم ایها الامیر با اغنا یوزمندی دیدیکمه بونلر اناث و قدومیه مقوله سی اشبا جرید در
 دیدکده و طندر حلی اختیار اعماله بی وصفی یانه قادر اولمه جفم احسانه نائل قیلدی دیمشدر
 (ابو الیقظان نام ذات پدرن روایت ایتدیر که ابن مهلب حج شریفه کلوب بعد ادا
 المناسک تراش اولق ایچون بر بر طلب ایدر بر بر کتور دیر تراش خدمتی بتورد کد نصره
 امر یله سر تراشه بشیک درهم و زرد کدرنده حلاقه حیرت و دهشت کلوب بو بشیک درهم شدی
 بنم مالمیدر دیدی سنکدر دیدکدرنده زوجه سنی مراد ایدرک وارهیم ام قلاته کامران اولدیم
 مرده ایدیم دیو سوزندیکنی ابن مهلب استماع ایتدکه بر مثلنی دخی اعطایله امر ایلدی بر برانی
 دخی الدینی کی * امر آنه طالق ان خلق رأس احد بک * یعنی کندی مراد بره سر بلندی
 تراش ایدن بر بر اگر سندن نصره ناسدن بر احدک سر بی تراش ایدر ایسه فارسی بوش اولسون دیو
 طر یانه و مضحکانه کامران و بمنون لطف و احسان اولدیمنی بیان ایتدیر (منقولدر که حجاج
 یوزیک در همه بالغ مال عشر ضمیمه ابن مهلب ذمته تعلق ایتکله حبس ایلدیکي خلالة

فرزدق بحسبه زیارت ایچون کلوب بوبدن اذن استر اودخی ملاقاتی ممکن اولمه جق یوده در
 دیواول امرده مخالفت ایتش ایسه ده فرزدق بن مجرد تسلیم و استفسار خاطر ایچون کلدیم
 یوقه عرض شعر و سار و فصلیم یوقدر دیو جالیله ارضا برله یانه وارزون مهلبی کوردیکی کی
 * ابی خالد ضاقت خراسان بعدکم * وقال ذو الحاجات ابن یزید * فما طرت بالشرق بعنک
 قنطرة * ولا اخضر بالروین بعدک عود * و ما لسرور بعد عرک بهجة * و ما لجواد بعد جودک
 جود * ایستای اوقور که مالی ابن مهلب کینه سبله خطایای ابی خالد سندن نصره خراسان ضیق
 یعنی اهالی خراسانک احوالی پریشان اولدی و ارباب حاجات یزید بن مهلب زده در دیرل و ارارل
 جتا بکری سؤل ایدرل و سندن نصره شرقده یزقنره تقاطر ایلوب مروینده دخی براغاج
 بشلمندی و سنک امارتدن عز کد نصره سرور ایچون یعنی ظاهرا سرور اظهار ایدرل و ارا بسده
 او سرورده بهجت و نصارت اولمادی و جود کد نصره بر جواد و سنی ایچون دخی جود و سنا
 اولمادی یعنی جودیکه کا و کیفا بکره مز دیمکدر ابن مهلب اشبو ایستای ایتدیکي آند بویه بنم
 ایچون جمع اولتان یوزیک درهمی فرزدق و بر حجاجه بی لخمه ترک ایله قونه یارسه یالسون
 دیکمک بواب ای فرزدق اشته دخولکدن بونک ایچون قورقدم ایدی دیو ویر و اولدخی نقدی
 آلوب منصرف اولور (قلت) ابن مهلبک اشبو حبسی خصوصی بالناسبه بکری بشجی باند
 کچمشدر (مروان بن ابوالجئوب نام شاعر بلیغ دیمشدر که آل عباسدن اوینجی خلیفه متوکل
 علی الله بوفقره یوز بکری یک درهم والی قات البسه نفیسه و آت و سار اشبا کرانیه عتایله
 بی کامران یوردقده وجیه نشکرده بر قصیده نظم ایدوب حضورنده اوقور کن ایچنده اولان
 * فامسک ندا کفیک عنی ولا ترد * فقد خفت ان اظنی وان اتجبرا * بیتمه کلدیکمه خلیفه
 حضرت نلری واللهی امساک ایتیم ناسی دریای جودمده اغراق ایتدیکه بیوروب یوزیک کره
 یک درهم ذکر بر جفتک احسان بیوردن دیدی (مال بیت ای خلیفه عالی شان بن سنک
 مسترق احسانک اولدم ککرمک بکا کافی و و افیدر بوند نصره و دست شریفک ندا و احسانی
 ارتق بدن امساک ایدوب زیاده فله زرا زیاده ایدر ایسک کثرت ثروته طغیان و تجریده جکدن
 قورقارم دیمکدر (میان اهل تمیز و دراینده اسخبادن دوات امویه ده اولان ابن مهلب ایله
 دولت عباسیه ده اولان برامکه نک ترجیحی باند مذاکره اولمشیدی بی مهلبدن احد بن
 ابی داود جله سندن اسخی و افضل اواد یفته اتفاق اولدی دیو ابو الیقظان نقل ایتدیر
 (ابو اسحق موصیلدن یحیی بن خالد بر مکینک کندی و اوغللری فضل و جعفر و محمدک جود
 و ساحتلندن سؤل اولندقده اما فضل فعلیه یعنی اعطایله ارباب حاجاتی ارضا ایدر و اما
 جعفر قولیه احیا ایدر و اما محمد بدنده نه بولور سه انکله تلطف ایدر دیدی و یحیی حقیقه
 * سالت لندی هل انت حرقالذلا * و لکنی عبد یحیی بن خالد * فقلت سره قال لابل ورائه *
 توارفهامن والد بعد واند * قطعه غراسنی سوزلدیلر (و فضل سندن شاعر دیکر * اذا نزل الفضل
 ابن یحیی یلده * رأیت بها غیث السحابة یبیت * فلبس بسعال اذا شمل حاجه * ولا یحکب
 فی ری الارض یتکت * شعر نفیسی و محمدک مرثیه سنده احسانیده سی اولان بلیغ آخر دخی
 سالت الندا و الجود مالی ارا کا * تیدلما عرا بذل مؤبد * و ما بال رکن المجد امسی مهتما *
 فقلا اصنبا ان یحیی محمد * فقلت فهلا متابعه مونه * وقد کتبا عیدیه فی کل مشهد * فقلا
 اغنا کی نفری یفقه * مسافه یوم ثم نلوه فی غد * اسات دقت احتمالی دیمشدر دیو شاخوان اولمشدر
 (قال اسعد الفقیر حسب الامکان فی ترجمة الیت نظما * حرد کلین ای احسان و مکارم دیکمک
 * دیدی یحسای کر مبروک اولدم قولی بن * باشرا می دینلکده دیدی و وروثم * جد یحید

یکی بی ذبحه اطعام ایلدی قالدوب کیدرکن ابن مهلب معینه اولان اوغلی معاویه به
 خر جلعن دن یانکده نه مقدار ابقه وارد دیوب اولدنی یوز اتون قالمش دیدکده * جله سنی
 اهر ایه به وری دیوب معاویه بو خاتون سزی بطراز سنی راضیه اولوردیدکده * ان کان هذه رضیه
 البیر فان الارضی الابل کثیر وان کانت لا تعرفنی وانا اعرف نفسی * یعنی اعرایده قلبنه راضیه
 اولور ایسه بن ایچق ککیره راضی اولورم اوینی بطرزه بن کندی می یلورم دیوب اوغلی
 تویج ایتش ووجه سنی ویروب کتشد ر (بحای برمی رجه الله تعالی لسان سماحت و زبان
 حکمت ابله) اعط من الدنیا وهی مقبله فان ذلک لا ینفصک منها شئنا واضع منها وهی
 مدبره فان منک لا ینق علیک منها شئنا * دیمشد رکه مالی دنیاک سکا اقبال واداری حالزنده
 من اعطادن خالی اولد زرا حال اقباله * اعطاء مال بادی نقصان اولماز و حال ایداره امساک
 موجب بقای مال دکادر دیمکدر اشو معنای بلغا دن حسن بن سهل استماع ایتد ککده
 * الله نره ما اطعمه علی الکرم واعلمه بالدنیا * یعنی الله تعالی نک خبر کثیری بحایه اولسونکه
 نجیب ای کرم اوزره بحیول ایتش و دنیاک حالی یلدرمشدر دیوب ثنائیتشد ر (اسر بحایه ابله قول
 مذکور بی برشاعر * لا یجعلن بدینا وهی مقبله * فلیس ینقصها التذیر والسرف * فان تولت
 فاحری ان یجود بها * فلیس تنی و بانی شکرها خاف * قطعه سبله ادا ایتشد ر (حضرت
 علی رضی الله تعالی عنه وکرم الله تعالی وجهه فم کرامت محرم ابله * لانسخی من اعطاء
 القلیل فالحرمان اقل منه * یورمشدرکه مالی دست جودکده بولکن مال قلیلی اعطاده اوتانه
 همان ویرزیرا اعطا اید * جکک کیمسه نک حرمانی یعنی آلدن صغالب کتمشی اول اوتانمندن
 اقلدر یعنی ویرمالمک دخی زیاده اوتانه جق شیدر دیمکدر (لکن ترجمه معلومه اقل قلیل شی
 دخی اولور سه ده بدل واعطادن حیالیه اعضا ایلدی بکک تقدیر رجه ثواب وجزا دن محرومیت
 بوندن اقلدر دیوب ترجمه اولتوب قلم مترجم نبل صوابدن محروم اولمشدر هذا ودخی باز دینی
 عباره ده اقل محرومیت ثواب وجزا نک قیدی دوشمش بو صورتده اصل ثواب وجزا نک بولمنشی
 اقتضا و الحال که مقصودی بو اولد یعنی کلا مندن ظاهر اولور والسلام (کلنوم بن
 عمر نام ذات بعض کرماه بررقه یازوب درونه * اذ انکرت ان تعطی القلیل ولم * تقدیر علی
 سغلم ینلهر الجود * بئ انوال ولا تمنک قلته * فکل ماسد فقرا فهو محمود * قطعه سنی درج
 ایلش اول کریم قدر کاه اوقود قدده جله مالی خاتم وپاوشنه قدر تنصیف ایدوب برنصفی
 کلنومه ارسال ونصف آخر بی یدنده ابقا ایتشد ر طیب الله تعالی ثراه وجمال الجنة مثواه (مال
 قطعه مذکوره وسعت خالک اولیوب بدکده بوانا ن مال ناجیه اعطاسنی کر به کوروب یعنی
 کار بد عید ایدوب ویرمزایک جود وخصاصنی ظاهرا اولماز همان نوال و عطا یابی نشر ابله از اولسی
 سنی بدلدن وکرمدن منع ایتسون زرا از و جوق هر شبکه سد شکاف فقر وفاقه اید عطفه
 واحسان ممدوح اولدینی بی کاندردیمکدر (کرمان عبد الله بن عتب بن معبود حضرت نری
 جقتل کلر بی سکان یک درهمه فروخت ایلدکده بعض اصداقاسی اشو مال دن فرزندیکره
 بر مقدار بی ذخیر یورمه کز مناسب اولور دید کلر نده بن مجموعنی کندیمه ذخیر اجل یعنی زاد آخرت
 ایدوب ولدیمه احسان خدای ذخیره رم دیوب جله سنی اصحاب احتیاجه تقیم ایلدی
 (اجواد دن بری دخی هریده ابن مالک قسیری نام ذاتر اموالنی اوج دفعه عکاظده تمامیه بغما
 ایتدردی خالی ککندونی بو معامله سنده عتاب ایتدکده * باحال ذری و مال مافطت به *
 وحذ نصیبک منه اتی مودی * قلن اطیعک الان تخلدنی * فانظر بکیدک هل تطیع تخلدنی *
 الحمد لا یشتزی الا بکرمه * وان اعیش بمال غیر محمود * نظمیله خالته جواب ویرمشدر معنای نظم

ای خلم بی مال ابله ترک ایلد یعنی نه اشار سم ایدرم واندن سندی نصیب وریز قی کر آل
 زیر بن مودی یعنی ها لکم البده ویرمه دیوبکا اولان نهیکده سکا اطاعت ایلیم مکرکه
 بی بخلد ویا بی اید * سن لکن جلاله وند بر ابله که آیا بی دنیا ده باقی ویا دار قیلقه قادر اوله
 یلورمسن واندن مدح و ثنا اشرا اولماز ناسه ثمن کرم ویرلادیکه و بن محمود اولیان مال ایلد
 دنیاد * تعیش ایلیم یعنی بن باعث ثنای باقی اولیه جق مال ایلد یعنی مالی امساکله باشه معنی
 استم دیمک فقیرانه مطالعه اولندی (مودی مودی ورنده میک ضعی و بلاهمره مودی و دالک
 کبیری ابله هلاک معنانه اولان اودی دن مشتق اوله رق هالک معنانه در یوبوله ایکن
 وغالی انقول عنهی اولان نسخده * تخلدنی ابله تخلدی ده اولان خاء جیم یازلش وهر تقدیر
 وزن مانع دکل ایسه ده مودی رستمی تأدیه دن اولوب ادا ایدیجی معنانه همزه لی مودی
 صائش بولند یقندن ترجمه معلومه ده نظم مرقوم (معنای ایات ای خالم بی مال ابله نه اشار سم
 حاله ترک ایلده مال دن حصه ونصیبکی اخذ ایلد تحقیق بن مالی فقرا یه اعطا ایدیجیم البته بو
 خصوصه سکا اطاعت ایلیم مکرکه بی ضرب و جلد ایتدیره سن قلب ودر ونگه نظر ابله که ضرب
 ایتدیرمه مقتدر مین دیوب ترجمه اولمشدر (سابق النهر بریزید بن مهلب * یجبت لمن یشتزی
 الممالیک بماله کیف لا یشتزی الا حرار بقعاه * دیمشد رکه مالی قولری مالیه اشرا ایدوب
 حراری افعالبه یعنی قول وفعلا احسانیه اشرا وککند ویه قول ایتیمه نجیب ایدرم دیمکدر
 (قلت) اشو کلام الممالیک رنده العید ابله کیف لفغنی اولمادی بی حالده اقوال علیه حضرت اسد
 الله الکرام رضی الله تعالی عندهن اولد یعنی بهض محاضراته منظور فقیر اولمشدر (کرمانی
 عریدن ابو الجحزی وهب بن وهب القرشی به برما فرزول ایدر بند ککاتی فی الحال
 ازال ضیفه نارع ووجه احسن اوزره خدمت وهر بر فعل جیلی ایفاده دقت ایدوب ضیف
 مرقوم وفتا که کیده جک اود قدده اوزاق طوروب سخته یا فاشمازل مسافر اشو وضعلر بی
 انکار ایلدکده یعنی بکسیجک زر سیدمک تریه ونهیهی اوزره مسافره اقامتیون اعانه
 ایدر ز ورحلتی هنکا منده یانته واریوب اندن اجتاب ایدر ز دیوب جواب ویرل (قلت) اسعد
 فقیر دیرکه بوندن مراد کتمشی استه مالمک یاخود مسافر بخشش تکلفنه دوشمشون و ویره جک
 اولدینی صورتده بهر حال آلا زل ایسه مسافر محبوب اولسون دیمک احتمال لردن عبارتدرکه
 جله سی مسافره اسکر آمدن وساحتدن معدوددر (لیلی الاخیله حجاج بی بوسفه حاجه کلدکده
 * اذا ورد الحجاج ارضاً مریضه * تبع اقصى داتها فشاها * شفاها من الداء العقام الذی
 بها * غلام اذا هن القناه سفاها * قطعه سنی حضورنده نظم ایدر حجاج حظ برله * لا تقولی
 غلام قولی همم باغلام اعطها خمسمائده دینار * دیوب یعنی غلام لفظنک برینه همم کتور
 دیوب قطعه سنی بحجج و خازنه و شاق بو کابشوزالتون ویرامری ابله مزبور نک قلبی تفریح ایدر
 اولدنی تشکر ابله الدقد نصکره چارپایه تبدیلی * ایها الامیر اجعلها نعماً * دیوب نیاز ایتدکده
 التوفی دیشی دومه تبدیل ابله برقات دخی مسرور ایدر (قلت) غلام اقتده یک جوجق
 اولیوب خدمت ایتکه قادر اولان اوشاغده اطلاق اولتور زبازد اولدینی اوزره قول معنانه
 دکادر بعض لغت منظومه ده قول غلام ترجمه سی مسامحه لودر (وغلام ورنده همم عظیم الهمه
 اولان ملکه ودخی مخنی وشیج اولان اولویه دینور (ولیلای مرقومه بی عقیل قبیله سی شعبندن
 اخیل قبیله سته منسوبه مساعده نام شاعره بر قیسک لیلای دکادر (خوای قطعه مذکوره
 حجاج ظم وقرایله بریشان اولش محله کلدیکی وقتده کال احسان ابله شدت لری رفع واول بری
 معمر ایدر زرا حجاج بر دلردی قانلیدرکه مرزاعنی اوینا بدینی کی اول سنای صوادر یعنی

اهل ظلي قتل و اعدام ایدر دیمکدر (یحییای برمی اوغلی جعفره رحمتا الله تعالی شعله
یانی مادام قلمک بر عفت فامطره معروفا * دیمکدر که مالی ای او خلیع مادانکه فلکدن فان
ظلملر انکی ایدن معروف واحسان با قدر یعنی نافذ الکلم اولوب قتل ایده جکک کیمه بی عفو
واحسان ایده و هر حالده کرمه متصف اول دیمکدر (احدین جلدون ندیم قتل ایتدیر که
مستفید والده لی اون بول کره اون بولک و اونوزیک التون صرفیه اوزرنده بحکم اوله رق
اجناس حیوان وطیورک کوزلی جوهر و یواقیدن و جملری التوندن تصنیع و ترتیب اولمش
بر بساط یعنی تحت اعمال ایتدیری ایدی عیاشا سنی نیاز ایلدیکمده یوم نیاز مده مساعده
کوستر موب فرداسی بکا و خدمه خاصه دن ارجه هاشمی نام ندیم دیگر نه امر ایتکله
حاجبی قیواغاسی دخی برله برابر اوله رق آماده قیلدینی دائره واروب مشاهده ایتدیر که
فی الحقیقه دنیاده اوله احسن شی کور ما مشیدک بن خلیفه حضر تاریک سما خلیفه
معرورا اوزرنده اولان کیک صورتک کوزلی برینه قونیلان ایکی دانه یاقوت رعنا بی
قویاروب فقتانک بکنه پرلشدر دم اوجک ایچنده وضعا حضور برینه عودت و جانی
وصفه مبادرت ایلدک او ائاده ارجه بالامیر المؤمنین بساط نفیس مذکور دن برشی جالندی
دیو کوزیله اشارت برله قضیه یاقوتی خبر و پرده کده آجوب کوستر دم فی الحال باشم
ایچون بنه کبدک واسته دیگک شیری آلک دیو رخصت بیوردینی کی سکر دیو قونومزی
وقولتوغری طولدیروب کبه رمانندی حضور برینه یوز سورده کمرده خنده ناک اولدیلبر اشبو
انساطلر بی سارند ما دخی کورد کمرده بزم صوچر ندر که بواسطه مظهر اولادق دید کمرده
انلرک دخی اخذینه رخصت و کندیلری قصرک دیوله ناظر بخره سندن عودلرینه انتظار بیوردیلر
نهبه واروب بساطی برنده یلر اسر صورتیه وار دیروب هریری انقاض بساطدن قسمتی بوککروب
دوند کمرینه کولوب محفوظ اولدیلبر بوخلالده حضورنده بولنان زید مهلی بوجنشد
حجره قصرده واقع مسک ایل طلو التون طاسه کوزی ایلدکده قایوب قصر دن چقارکن
مستعین نوبه دیوندا ایلدکده افندم بنده کزده جامه کیده یورم دید کده اکادخی کولوب
دائره بولنان ساراشیاء نفیس دی خدمه سینه بغما ایتدیروب انلرک و بغما کران بساطک اطوار برینه
ضحک خلای والده لری بانلرینه توجه ایدوب یعنی کلوب سر الله امیر المؤمنین بساط مذکوری
بروجه محررتقر بقدن اول بر کره منظور بیکر اولدینی اعترافیم زیرا اشارت اولدینی اوزره خیلی
نقد صرف اولمشیدی دیو تعریض ایلدکده خلیفه حضر تلی برینی دخی یلدرک دیدکده
مشار الیها دخی بذل تقدیر حدایله دیگر بی یلدر دقده واروب کورد کد نصرکه کالاول تقر یقیله
بغما ایتدیروب کولمشدر (بعض مورخین مشار الیهه متلف الاموال دیو ناسف ایتدیر فی
الحقیقه کتب الاخلاقه یازیلان سماحت و کرم صفات حیده دن اولوب انسانه و لاسما خلیفه شایان
ایسه ده یازد قلی اوزره حد اعتدالده اولور سه مقبولر والا لایق دکلدر (قلت) مشار الیه
آل عباسک اون برنجیسی احد المستعین بالله ابن محمد المتصم خلیفه د رایکوز الی ایکی
رمضانک اولنده وفات ایلدی والده لری مشار الیه ام ولد اولوب اسملری دخی مختار
ایدی (اجواد دن بری دخی طلمه تین صیده الله بن عوف تابعی در برکون سوقة داخل اولوب دوه
اشتراسیچون گلش اولان شاعر فرزدقه تصادف ایدر و کیمه سیه یا ابا قراس اشبو
صایق اولان دوه لردن اوقی بکن دیوب بکنندکده اون دخی سچ دیوب حاصلی امر به اوزر
انتخاب ایدرک عدد ایل یوزه بالغ اولدقده بهاسنی وروب سکا به ایتدیم دیدکده فرزدق تشکرا

اشبو قطعه فی نظم ایتدیر * یاطلح انت اخوانندی وعطیه * ان الندی مامات طلحه ماما *
ان الندی الو الیک رحاله * فحیث بت من المنازل بابا * مالی ای طلحه سن جود وعطیه نک
قرندانی سن یعنی ایرلر سن تحقیق طلحه وفات ایدر لکن ندی و کرمی وفات ایتدیر یعنی طلحه بشر
اولمده دنیادن کیدر فاما کرمی شویله بسیار در که قیامته قدر دبلرده ضرب مثل و طلحه نک نامی
کرمی سیمیه باقی قالور ای طلحه جود وعطیا احوال و رجالی سکا براقندی منزلار دن قننی
مزلده سن یتوت ایدر ایسک یعنی کرم سکا منحصر در و هر کسه مینولدر دیمکدر (ترجمه معلومه ده
مصراع ثانی به) طلحه وفات ایلدیکی زمانده جود وعطیا دخی وفات ایدر دیو معنی و برلش
اگر عباره مصراعدن بو معنی جعفر سندی طلحه به مختص در دیمک اوله جفتدن الویرد (مرویدر که
زید الاجم نام بلخ سامورده کار و جواددن عبدالله بن الخشرجه قدوم ایدر اولدخی قدرینه
تعظیم و اکرام و یلک عدد التون انعام و ارسال ایلدکده تشکرا * ان السماحة والمروة والنندی *
فی قبه ضربت علی ابن الخشرج * بیت بلخی نظم ایدر که مالی سماحت و مروت و جود بر خیمده
قولش و اول خیمه ابن خشرج اوزرینه قوراشدر یعنی صفات مذکور اکا منحصر در دیمکدر
ابن خشرج دیو کلوب و حظ ایدوب * زدی * دیوب نظم دیگر بی التماس ایتدکده زیاد
* کل شی و غنه * دیو جواب و پردی معنای جواب مذکور هر شی نمیه یله در دیمکدر که
مرادی عطیه دیگر و برلدکجه سولیم دیمک کی کورینور (ترجمه معلومه ده زدی ایلد کل شی
مع غنه عباره لری مدحیه کر یک مختصر زیاده ایلکدر دیدکده زیاد هر شی ثمن و بهاسی
قدر در عطیه کر مقداری سولیم دیمک دیو ترجمه اولمشدر زدی ده یننه اعراض جعفری فقیر نفهم
ایدمدم (منقولدر که شعراء عربدن ابو عطاء السندی والی خراسان نصر بن سیه ایکی عدد
رفیق واردر نصر بن سیه بعد الازال و الاحسان ای ابو عطاء یانکده نه واردر یعنی تصیده
آماده ایتدکی دیو سوال ایتدکده ابو العضا ذات دولتکر اشعر عرب العرب اولدیکدن نظمه
جسارت ایده میوب لکن عاجزانه ایکی ینم واردر دیدی * هات * دیو استدکده * یاطالب
الجرود مان کنت تطلبه * فاطلب علی باب نصر بن سیه * الواهب الخیل تعدو فی اعنتها *
* مع القیان وفيها الف دینار * نضی اوقودی مالی ای طالب جود واحسان اگر
جودی استرایسک یعنی نائل و واصل اوله بم در ایسک اول جود طفر ایچون همان
نصر بن سیه زیرا اول نصر بر ذاندر که خلفه جامه رام کوزل فرسلور هر برنده بیکر
التون اولدینی حالده جاریلر به ایدر بیدر دیمکدر نصر نظمی بکنوب یلک التون و جواری
و البسه نفیس اعضا ایلدکده ابو العطا جله سنی دست استغنا ایلد رفیقلرینه تقسیم ایدوب
کندی برنسته آلیه و مندی اشبو وضع کبارانه نصره خبر و برلدکده * یاله قائله الله من سندی
ما اضخم قدره * یعنی سندی بلا سنی بوله که عجب قدر و کولکی یو کدر دیو اشیا مذکور نک
بر مثل دخی ابو العطا به ککوندردی (قلت) فقیر قالد سندی اشعار ی اولق اوزره
عرض ایتدیکی اشبو نظمی قریا بکن (یعولون مع الخ) ایلد سارزی کی رنگین دکل ایکن
ادعا و آخره عاظمه و نصرک دخی عطیه بی تضعیف ایلدیکنه نجیب اولتور (عبدالله بن عامر
حضر تلی دخی کرمان اولمده بر کیمه ایچون الی یلک درهم و برمنی مراد ایدوب خازنه
نحر رایدر ایکن سهوا قلدن بر صفر زیاده واقع اولوب یعنی بشوز یلک اولور خازنه بوماده اشیا
اوله رق حضور بر کلوب اراده ایلدکده خازنه خدایک تقدیر بی انفاذ قبل قسیم بالله که مالک
تو کنسی یعنی بشوز یکی و برمک اول کیمه به اعتذار ایتدکدن یعنی و برمکدن احسنر خط ایلد
ارجاع ایتدکده خازن اسیراق یعنی سرفته حل ایلد ترد کوستر دکده * اذا اراد الله بعبد

خبر احراف الف من بحری اراده کاتبه الی ارادته وانا اردت شبها واراد الجواد الکریم ان یعطی عبده امتعافه فكانت ارادة الله غالبة واوامره نافذة * یعنی جناب واجب الوجود و خدای باهر الجود بر قولنک خبر یعنی مراد ایلد کده کاتیک اراده سنی بحر ردن قلنی صرف ایله اراده ازلیه سنی استرا ستم بحر بر ایندی رنم مراد ایلدیکم شبتک امتعافی اول قوله اعطانی پروردگار عالم مراد ایتمش وارو برزرا حقک اراده سنی غلبه و اوامری نافذه در دیوب تمامیه اعطاسنی امر ایندی رنم (مزویدر که مشارالیه ابن عامر حضرت تریک حضورینه بر اعرابی کلوب * یاقر البصره وشمس الحجاز ویا بن ذروه العرب ووایل بطلمعه مکة برحتی الحاجة واکدت فی الامال فامعنی بقدر الطاقة لا بقدر الجود والشرف والهمة * یعنی ای بصره نک خری و جوازک شمس یعنی بوراری لطیفه اضائه ایدیمی و صریک بلند مرتبه اوسی و صیل وسیع آب احسان اهل مکة بنی شبت احتیاج یست ایندی و آمال نا کد ایندی سکا زجت اولسون طاقت مقداری عطیه ایله بنش متصف اولدیفک همت و شرف و طبیعتکده مرکوز جودک اقتضاسنی استهیم آزه قائم دیو عرض احتیاج ایندی کده ایدیکوزیک درهم اعطاسنه امر ایلدی (قلت) بعض نسخ مستطرفة مشار الیه عبد الله حضرت تری ابن عمر رضی الله تعالی عنه دیو محرر اولوب معاصر لری اولان عبد الله بن عمر حضرت تری دخی کرمان دن ایسه ده صاحب حکایه ضبط ایندی بکر کی ابن عامر در که حضرت عثمان رضی الله تعالی عنهک خالی اوغلیدر انتقال حضرت رسالتناه صلی الله تعالی علیه وسلم افتدیمردن اوج سال مقدم طوفوب قوند اغیله حضورا عجاز ظهور لری نه عرض اولغله حضرت عثمان خلافتده بصره وخراسانه والی ایلدی هجرتک الی طقة وزنجی سالی از تحمال اجتمدر خراسانک و اطراف فارسک و اصفهان و کرمان و حلوانک فاجمدر حتی بوجه محرر اعرابنک یاقر البصره دیونداسی ابن عامر اولد قریبی ناید ایدر زرا عبد الله بن عمر حضرت تری بصره والی اولماشدر (برامکه نکبتند نصرکه اسوه حاله باقی قلان خالد بن نجای برمکنک او عصر شعر استندن عماره بن عقیل هنگام اقبالنده احسانیده سنی اولغله مروار الفقه زیارته کیدر ایدی و معتز ضعیفی ردا * اترك ان قلت دراهم خالد * زیارته انی اذا لثیم * یعنی نظم ایلدیکه مالی خالدهک دراهمی از اولور سه ده زیارتنی ترک ایده بمسی اگر ترک اید رسم وقت اقبالنده کر مدیده سنی اولدیمردن البه لثیم اولمش اولورم دیمکدر (مأمون خلیفه عباسی بیت مذکور ایشتد کده خالدهک دراهمی از لثیمی دیو ایدیکوزیک درهم کونده در اولدخی دراهم مذکوره بی احتیاجی درکار ایکن تمامیه عماره کوندرد کده * هذه قطرة من سحابک * یعنی ای خالده بود دراهم دخی سنک سحاب کر ملک بر قطره سیدر دیو خالده تشکر اینشدر (عبد الرحمن ابن ضحاک رجه الله تعالی که غالباً عبد الله بن الزبیر حضرت تری طرفلردن والی مدینه منوره ایدی معزول اولغجه حزن و بکا ایدوب اشبو بکام منزل ووالیلکدن دور اولدیم ایچون دکلدن لکن قورقار مکدر بریمه والی اوله جق وجوه خیری بتار بر ذات اولوب حقوق واهل کالک قدر بی طلبه اکابکا ایدر رم دیمشدر (عینی دیمشدر که عمر بن هیبره که اوائل دولت عباسیه وزیر استنددر برکون قصرینه جیغوب اشاغی نکاه اید کده کهنه لیا سنک بر تقارینی دیگر بر فقیر اعرابی کورر حاجنه اکورر اعرابی بنی کورمک استرا بیه یاقمه کتور دیو امر ایدر حاجب وازوب مصلحتک ندر دید کده امیری کورمکدر دیمجه اکوب ابن هیبره نک حضورینه کتورر امیر حاجتک ندر دید کده * اصلک الله قل مایستدی * فلا اطبق العیال اذ کثروا * * اناخ دهر علی کلکله * فارسلونی الیک وانتظروا * نظمینی او قور که مالی باری تعالی امیرک سنقاسنی مزداد اینسون یدمنه اولان شی یعنی عالم قلیل اولدی اهل و عیال کثیر اولدیفندن

انفاقارینه طاقت کتوره میورم دهر دوه کی کوکسی اوزدیمه چو کندی یعنی فقر وفاقه باری بنی بی مجال ایندی ارتق اهل و عیال بنی سرزه کوندروب منتظر درل یعنی کر مکی کورمده درل دیمکدر ابن هیبره بو سوزی ایشتد کده * فاخذت عمرا لایحیه فجعل یهز فی مجلسه ثم قال ارسلوا الی وانتظروا اذا والله لا یجلس حتی ترجع الیهم فانما امره بالفیدینار * یعنی عمره شامانی واحسان حالنی کلومید او طور دینی برده سیرورندن ایکی طرفه تمامیه باشلیدی بعده سنی اهل و عیالک بکا کوندروب منتظر لدر الله قسم ایدر مکة شمیدی او طورمه وقاتی سکا انتظار ایدنلره وار دیوب ینک التون احسان ایلدی (هرون رشیدعلی روحه سجال غفران رب المجدیک ینک کر ینک و اوج یوک الی ینک درهم احسان ایلدیک (ومنصور رجه المملک الغفور خلیفه نک برکونده بنی هاشم ووجوه عسکره اون ینک کر ینک دینار بخش ایلدیک مر ویدر المعهده علی از اوی (قلت) راوی حکایه عینی مورخ بلخ مشهور در که تاریخ عینی و عینی دیو معروف اولوب بعض اهلامک شرح ایلد کمری مأخذ بلاغندر (عجکدر که بر رجل ضرورت حاله دوچار اولق حسبه عاشر اولدیفنی جاریه سنی امرادن عمر بن عبد الله بن معمر التمیمی به فروخت و ثمنی قبض و جاریه بی تسلیم نصرکه جاریه دخی عاشقه سنی اولغله نحسرا * هنبالک المال الذی قد قبضته * ولم یبق فی کفی غیر النحسر * ابوبکر بن من فراقک موجه * اتاجی به صدرا طویل التفکر * قطعه سنی نظم ایدر که مالی ای بنم سید عاشق قبض ایلدیک مال یعنی ثمن سکا عاقبت اولسون بنم آوچده تحسروا شیا قدن خبری نسنه قالادی بوند نصرکه سنک وجع واضطراب ویر بی فراقکدن حزنه رجوع ایدرم یعنی حزن دائمه قالدم اول حزنله سینه مه طول تفکر ایله مشاجات ایدرم یعنی صدرمده اولان عشقهکله سرا در دلش برم دیمکدر جاریه نک اشبو قطعه موجهه سنه باع مر قوم دخی * فلو لا قعود الدهر بی عنک لم یکن * یفرقنا شی سوی الموت فاعذری * علیک سلام لازار یثنا * ولا وصل الا ان یثنا ابن معمر * قطعه سیه جواب حسرت و یردیکه مفهومی اگر بنده دهرک حادثه فزری اولمیدی بتغری موندن خبری بر نسنه آرماز ایدی حقک سلامت و عافیتی اوزریکه اولسون ارتق یثناد نه زیارت ونه مواصلت فکری قالدی مکر که ابن معمر یعنی سنی اشرا ایدن مراد ایدر یعنی یاهبه و یاخود نکاحله سنی بکا کوستره دیمکدر وقتا که اشبو سوز و کدازی حاوی مشاعر بی ابن معمر استماع ایندی کی کمال کرندن * قد شئت وقد وهبتک الجارية و ثمنها فخذها وانصرف * یعنی مواصلت کزی مراد ایدوب جاریه بی و ثمنی سکا بخش ایندم آل کیت دیوب کرم اینشدر (ابو الشعمق و طندن قطع مسافه بعیده ایدر ک بلده سامورده اهل سماحت و بلاغندن محمد بن عبد السلام نیل کری و عطیه سنی قصدیه زیارته کیدر مکر ابن عبد السلام اوزرنده اولان اراضی و عقارک مال اعشاری دینچون عامل یعنی والینک محصل مال بیت المال حبسنده ایش ابو الشعمق تأسف ایله محبه تسلیت و توجع ایچون وارد قنده ابن عبد السلام اشبو قطعه اعتذار و حسیال مالی نظم ایدر * ولقد قدمت علی رجال طال ما * قدم الرجال علیهم فتمواوا * اخنی الزمان علیهم فكانما * كانوا یارض اقفرن قحولوا * مالی ای قائم و زائر راز کیمسره کلکله که انلره مقدما قدوم ایدنلر زمان ممتده یعنی هر بار مقول اولور ایدی شمیدی اول خاندانلری دهر مکدر و بریشان حال ایلدی شمیدی انلر و طنده ایکن بو پریشانلغله اولاد و عیال و طعام و مانندن کتور بی دور ایدوب زیارنلر نه کلان غریبا بو حال کور میجک تحول یعنی دونوب کیدر لر دیمکدر (ابو الشعمق اشبو قطعه بی دکلیوب ثنای ابن عبد السلامده * الجود افلسهم و اذهب مالهم * فالیوم ان راموا السجاج تجملوا * بیت و نکبتی نظم ایلدیکه غواسی اول کیمسره لری یعنی قدوم ایلدیک خاندانی بذل وجود لری نهی دست ایتمش ایسه ده

وقت مضایقه ده یتنه ساحت القا ایدر یعنی مقدور از بی اجزایه بین الانام مدوح اولور لر یاخود
بو کرملری مقابل حسن مکافات کور زار دیمک اوله (یت مذکور ای بن عبدالسلام ایشتدی کی
غیری نسنده مالک اولور ایشتدن ارقه سندن تونی و یار ماخذن خانی جقاروب شایره اعطایله
الوجود من الموجود شیوه شنی کوستری اشو وقعه بی محصل مال خراج بغدادده خلیفه عصره
یازدقده خلیفه حضرت نوری مروت ابن عبدالسلام حظ ایدوب مال مطلوبی عفو واحساندن
باشقه یوز یک درهم و یلسون دیو امر اوسال یوردیلر رحیم الله تعالی (قلت) شمعنی لغته
طویل والتدن ایش کاوراوشمز کیمسه دینور و مرقوم ابو الشمعنی مشاهیر شرادن مروان
ابن محمد (ابو العیاء نقل ایشتدر که جهت تعبدن مضایقه به اوخر ایدوب حاکمی اصداقاندن
براحده آجیه رقی اضطرارده اولدیم خللاله برکون مأمون خلیفه حضرت ناریک قاضی کوری
یحیی بن اکنه اوغزادیغه بوکون حضرت خلیفه نک نحری احوال ظله مننده دیوان عالی لری
وارد سنی برابر کتوره یم کوزل اولور دیوب معتبده کورتور دبلر وقتا که دیو انحصارده دخول
واداب عبودیتی برینه کتور و ت حضورنده مثول ایلدی کمر بر معناد یحیی رعایه بی دخی
اوطور دیوب وجه بناشته التفات وای ابوالعیاء سنی بورایه بوهنگامده نه شی کتوردی دیوسوال
یوردی قلدن بنده شی * لقتدر جوتک دون الناس کلهم * ولر جلاء حقوق کلها تجب * ان لاکن لی
اسباب احبش بها * فی العلی لک اخلاق هی السبب * قطعه سنی نظم ایلدم دیدیکه مالی
ای خلیفه دوران کافه ناسک دوننده یعنی انلره التجا ایچمه رک در رجا واحسانکه محققا کلام
رجاده حقوق وارد که جلله سی واجد یعنی رجایله کلان ار باب حاجاتک مطالبی کور و ب
رد ایتمک عند الکرماء واجد واکر بوفیقک نه بنده مدار بوضیه ای خلیفه علوشانده سنک
اخلاق کثیرک وارد که اشته اول اخلاق بنم تعبدن سیدر دیمکدر ابوالعیاء دیر که قطعه
مذکور بی بتوردیکم کی خلیفه حضرت ناری سلامه نام خازنه وارشدی اکا مخصوص اولان
خزانه دن یوز یک درهم و مطلق دخی بهر شهر و پردیو امر واحسان ایلدی ابوالعیاء صفای
بال ایلله شهریه مذکور بی آلفده ایکن اون برماه مرورنده مأمون حضرت ناری ارتحال ایلدکه
ابوالعیاء یاس و مامه آغاز ایدوب شولقد بکایتدیکه کوزلنده تاثیر اشک ایلله چنانلر جیقدی
اولادی ای بابا جعفر خلیفه کتد کد نصره اغلنک نه نفی وارد من بعد عودت ایتر واز کج
دید کلرند * شبثان او بکت للدماء علیها * عینای حتی یوفنا بذهاب * لم تبلغ المعشار
من حقهما * فقه السبب و فرقه الاحباب * قول حسرت مآلنی نظم ایلدی یعنی ایکی دیدیم ایکی
شدک حسرت قائلر آقسه حقارینک عشرینی ایفایده مزبری کجک دمک فقدانی دیکری
فرقت احبابدر دیمکدر مع ذلک شهریه دخی منقطع اولدیه بکایه مجبوردر (اسعد فقیردر که
سابق الذکر یحیی بن اکثم بن قطن حکیم عرب اولان اکثم بن صفی تمیمی نسلندر هر فنده
خصوصا احکام شریعه ده علامه ایلدی هجرک ایکوز فرق ایکسند وقات ایلدی (و ابوالعیاء
محمد بن قاسم دخی معمر اولوب ایکوز سکسان اوچده فوت اولشدر ضرور و تواد حفظده
بی نظیر نظرای شرادن معدوددر (یوفارورده ذکر یکن اجد بن طولون کثیر الصدقات ایدی
نذر وصله و عمارت قلوب فقراده طبع طعام ایچون صرف اولان نفوذن باشقه بهر شهر
صدقه ایچون یک التون مر تب ایدی اعطای صدقه به طواشیلردن تصفیر صیفه سبله سلیم نام
خادمی مأمور ایدی خادم مذکور برکون اجد ای دستور مکرم بن المأمور به بذل صدقه ایچون قری
وقابل و محلاتی کرمکده و قاپولری جالمقدیم بعض قبولدن حنالی و آلتون بلرکلی و حاکمی
الر اوزاد لر یونلره دخی ویره یمیی ذیو اسبیلان ایتدکده برار زمان تأملد نصره * کل ید

امتدت الیک قلاتردها * هر ال که سکا اوز اولشدر زردایته یعنی جلله سنه ویر ردایته دیو تنبیه
ایتدی (قلت) اشو اجد خلیفه عباسی معتز بالله طرفندن هجرک ایکوز الی دردنده مصره
والی نصب اولساندر باباسی طولون مدح بن اسد سامانی طرفندن مأمون خلیفه اهدا اولمش
عبد ایدی واجد سر من رأی بلده سنده طوغش و ساید خلفاده تحصیل علوم و کمال ایش
بر فاضل وزیر ایدی علیه الرحه (سله بن عباس نام ذات بلوغ امرامه و کرمه عر بدن جعفر بن
سلیمان * فاشم اتنی ریح کف شمیمه * من الناس الاربع کفک اطیب * یتنی نظم ایلدکه
یک درو یوز شغال سنک و غیر اعطاسنه امر ایلدی علی روحه رواج الرحه (مال یتن تاسدن
آوجلرینی انکک شم ایلدیکی اولوب لیکن ذاتکرتک آوچندن زیاده خوش بو برآوچک راجحه
طیبه سنی شم ایلدی دیمکدر (جواددن بری دخی امرادن عبد العزیز بن عبد اللهدر که دار
ضیافتی دایم عامه کتاده ایدی بر اعرابی برکون دایره سنده خلقله صباح طعانی اکل ایش ایدی
ایرته سی کوفی اعرابی مذکور قبولستدن بکر ایکن ناسک بنده کروه کروه مشارالیهک خانه سنه
دخولنی کوردکده امیر حضرت ناری بهرکون ناسی اطعام ایدری دیو سوال ایدیمه نعم دید کلرند
* کل یوم کانه عبد اضحی * عند عبد العزیز او عید فطر * وله الف جفنه مترعات * کل قدر عدها
الف قدر * قطعه ثانی معناسی انشا ایلدیکه مالی عبد العزیزک دایره سنده کونلر باعید اضحی
یاخود عید فطر کیدر یعنی انک دایره سنه نهمان اولور سه اولسون داخل اولنر مسرور
و مکرم و منبسط و متم اولور نیچون مسرور اولسونلر که آحق اوله رق انک یک عدد صحنی
وارد که انلرک ایچلرینه قوللان طبع اولان طجیره رک هر برینه بیکر طجیره تعدید اولنور یعنی
خلقتن معناد اولان طجیره رک یک عددینه کافی اوله رق هر کون یوم مقدار اولان اطعمه سی
سفره کرند تاول اولنور یعنی یوشالیدیلور دیمکدر (اسخیا دن بری دخی سعید بن العاص
رضی الله تعالی عندهر یونلر دخی بهرکون اخشام و صباح ناسی اطعام ایدری اخشام
طعامتک برنده خلق طاغله قدنصره نام اهل بسندن غریب الدیار بر کج آدمی کتوب مکث
ایلدی سعید حضرت ناری ای فنی رجا جنگی وارد دیوسوال و فی الحال جوابده حجاب ایتمسون
دیو موی سیوندرمکله موی البیهه مروت ایلدی اول غریب یکیت دخی باباسی مدیونا فوت
اولوب کثیر العیال اولدیفنی و کبار شامدن به ضلارنه توصیه نامه نیازنده اولدیفنی بیان
ایتدکه اون یک آلتون بخش ایدوب ای فنی سنی ذل دور ابواب کبار قساوتنه دوشرمکی روا
کوردیم یوردیلر رضی الله تعالی عنه وعن مثل هذا الکرم (محکیدر که بر کیمه اوائل دولت اسلامیه
عظماستدن علی بن سلیمان نام وزیرک حضور ینه جیوق الله عظیم الشان و رسول آخر الزمانه
توسلا بی خصمک دست جورندن قورنار دیو استرحام ایدر مشارالیه خصمک کیمدر یسان ایلله که
سنی تخلص ایدیم دیدکده او کیمه خصم فقر و ضروریتدر دیدکده بر مقدار تفکر دنصره یک
درهم اعطاسیله امر ایدر اول مرد فقیر آلوب دعا و ثنا ایلله کتد کد نصره راهدن اعاده ایتد یروب
ای مرد یتدی الله تعالی و رسول بختیایه توسلا سندن رجا ایدرمکه نه زمان خصمک عتفله سکا
کلور سه سندی فی الحال نظما بکا کل یوم رفله دخی احسان علی الاحسان ایدر (اعش
حضرت ناری حکایه ایلدیکه پردیشی قیوم اولوب سودینی اولاد صفارم صفار و شرب ایدر لر ایدی
قیون خسته لکله جوجقلره تلاش کلشیدی بوقصه بی کرماند جشمه بن عبد الرحمن اشیدوب
وسيله کرم ایدر رک لطیفه کان برار ایا م صباح و مسا او تونی و یردیکر می وچو جقلر نیجه
اید یوزلر دیو قیون عیاده و یاننده اوطوردی سجاد نک آلتنه هر کلشده برار آلتون خو بوب
آلت دیو کیدر ایدی یو وجهله یدیه اوچوزدن زیاده آلتون بکیمکله کاشکی قیونک خسته لکی

صاوشمايدی دیو یعنی ایلش ایدم دیشدر (قلت) مشا هر بلغادن ابو قداسه القشیری نقل
ایدوبه امرای عربیدن یزیدین من یدایله برکون او طور کن خارج دانه سندن یازیدن مزید
دیو بر کیمه صوت اعلی ایله صیحه وندا ایلد کده برید اول کیمه بی کتوردوب بوضیحه به
سببندر دیو صورت قدی و نفقه می ضایع ایش وراما صطرا به کش ایدم حق شریک زده
شاعرک * اذا قیل من الجود والجود والتدی * فناد بصوت یازیدن مزید * قولنی استماع ایتانه
کلو سندا ایلنم دید کده اول کیمه به مثلی نادیده بر فرس ایلن و خلعت نفیسه و یوز آتون و یروب
مسرور ایلدی دیشدر (مأل یفت اگر سکا بری مجد وجود و عطیه کیمه مختصر دیو سوال
ایدرسه سن صوته یازیدن مزید دیو چاغر دیشدر (قلت) اشو بوقوله طلبه اهل معانی حسن
طلب دیر (مجدد کده عربیدن بر قوم به من اخیای متوفال بینی زیارت قصیده کیدوب قبر تنک
باند به رواج کیمه یشوتلری ایتانده زواردن بری رؤیایانده قبر صاحبی یعنی اول سخی متوفای
کور صاحب قبر حال و خاطر سؤال دیکر * همین بعبریکی بنم بجم یعنی برار دوم ایلد دیکر بسن
دیو ب اودخی راضی اولور مکرر رؤیا بی کورن کیمه تک را کب اولدی بی بر همین دوه اولوب
صاحب قبر دخی بر نجیب دوه ترک ایش ایش بوجهله منامده عقیده بدتصکره صاحب قبر ایلدینده
اولان دوه بی ذیح ایدر رؤیا بی کورن بعد الذیح اوبانوب کورده دوه بوغاز ایش وانی اخفته در
ذبحنی اتمام و یشیروب سراپا ز واره اطعم ایدر بعده بر رینه عودت ایدوب کیدر لیکن خلال
راهد بر طاقم آنلور تصادف ایدر لیکن بر کیمه را کب رؤیا بی مذ کوره بی کوره بی مراد
ایدرک میان کیده فلان بن فلان واریدر دیو صورت اولدی بتم دیشک سن فلان منبه بر نسته بیج
ایند کیم دیو سؤالده اوت بعبریکی رؤیایده بیت مر قومک نجیبیله د کشمیدم دید کده اول
را کب آل اشرا ایلدیکک نجیبی بن بیت مر قومک او غلوم بکار و یامده اگر ولتم ایلک نجیبی فلان
و یردوب نیه ایلدی دیو نسلم ایدر (صاحب مستطرف دیر که دقت ایلد شور جل کریمه که
اولد کد نصکره مسافر رینه ضیافت ایشدر دیشدر که مرادی کرم روحانی ریمارک صفت
اولوب اشراق ورؤیا ایلد زمان حکمی اجر ایلد چکنی اشعار در (قلت) رستم داستانک دخی ثنا
خوانی اولان صاحب شاهنامه فردوسی طوسی بلیغه رؤیایده بر دینه محلی تعین ایلد
نجه روزگار دوا و مرورند نصکره بوجهله کرم مشهور دیر هله سماحت بر سببه خجیه در که
بوقوله روحانی محاسنی الجاد ن باشعه روز حشره د که چراغ منافی رخشان ایدر حتی علامه هر فن
و بی من حوم بعض آثارند (سبحان زهی مانع و معطی علی الاطلاق که دست ارادت ازلیه سی
مفتاح خزان جود و سخا حتی بر طایفه مسلم قبله و صمه کفر لی مانع اعطال و الامام سالفه کی عقود
حایل نجیبتری الی هذا العهد حلیه اعتاق عوائق ایلد الوب جواهر مکارم شیم مر صبه ربه
حجایف مالا مال ز یورد قلمی مؤید مدعا در (زمان جاهلیته یعنی بعث نبویه دن اول جود
و سخا کنید یازیده منتهی اولنر حاتم بن عبدالله بن سعد الطاق (و کعب بن امامه الایادی (و هرم
ابن سنان در) بعض نسخده هرم بن سنان برینه خالد بن عبدالله نام کیمه مذ کوردر (وحاتم ایلد
کعبک جود و سخا ایلد ضروب امثال جاریه و السنه فصحا و شراده سار به اولوب لیکن سائک
و آب تاب ستایشلری بونلردن اشهر ایلدی (اما کعب وجودی رفیق بولنه قدا ایلدی یعنی بر به
رفاقت ایدوب چولده کیدر ایدی حرارت آلب یانلرند بر ایچیدن زیاده صوبو غیبی
رفیقته و یروب کندی هلاکی اختیار ایلدی (صاحب مستطرف بوندن غیری حکایه سی
مشهور دکلدر دیشدر (اسعد فقیر دیر که یو حکایه ایلد * واحد کالف * قیلنددر زرا
جافه القدر که من ذک کاری دکلدر (انا حاتمک جوامع دیده اخباری بسیار وجود و سخا

آثاری یاد کار روزگار در اسمی حاتم و کنبه سی ابوسفانه و ابو عیدر (قلت) ایضا اکثر نسخده
ولایده سخی مذکورک اسمی خا مجیه و تانک فحیله مکتوب و مذکور ایلد ده غلطدر صحیحی
خا مجیه و تانک کسریله حاتم ورننده در انتهی (موی الیه قبیله سی ایچنده غایت شجاعت ایلد
متصف اولد یقیندن بر باع ایدی یعنی اهل قبیله سی خصمالندن حین مقاتله ده ایلد قلمی مالک
ر یعنی حاتم و یر ز ایدی و حاتم بعث نبویه علیه اکل الصلوة و التحیه ادرک انجوب وفات
ایلدی لیکن فرزند ی عیدی اورنوت و شریک رسالت جهاتی ضیادار دین و اسلام ایلدیکنی
کور دی لیکن طرف نبویه و هله اولاده معذات اوزره ایدی حضرت علی رضی الله تعالی عنه جانب
سلطان الانبیاء و المرسلین علیه وعلیهم الصلوات و التسلیات من رب العالمین دن سر عسکر
اولور قی قیله سبکک صحیف ضلالری صی ایچون غزاه ایلد مأمور اولد قلدند مر قوم عیدی اهل
و ولیدله شاه فرار ایدوب همیره سی سبکک قتی وفات تشدیه سفانه بی وطنده ترک ایشیدی عسکر
رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلم موی الیهانی اسیر ایلد بر حضور سعادته کتورد کلدند دهان
نیازی آجوب * یا محمد هاک الوالد و غاب الوافد فان رأیت ان تخلص منی ولا تسمت بی اخیاء العرب فان
ابی کان سید قومک العوانی و یحفظ الجار و یحمی الدیار و یفرج عن المکروب و یعظم الضعاف
و یفشی السلام و یحمل الکمل و یعین علی نوائب الدهر و ماتاه احد فی حاجه فردی انا بخت
حاتم الضانی * یعنی ای محمد المصطفی علیه ازکی الصلوات و التحیات یا ایاها هاک و قلدن اشی مراد
ایدرک یعنی کوزده دم غائب اولدی اگر سبکی قلیله ایلد بی آزاد بیور یعنی رأی بیور رایسک حیده
قبائل عرب حقدده شملت ایدوب سو غلر زرا یدرم قوم و قبیله سنک سید و اولوسی اولوب
اسرائلک ذکر و انا ثنی فک و اطلاق و قومشوری کوزه در و دیاری حایه ایدر و هر کسی کدر زدن
قورتار و طعام طعام و افشاء سلام و هر کسک امور شافه سنی تحمل ایلد اکرام و نوائب و مصائب
دهر و عصره مثلا اولنره اعانه ایلد انعام و ارباب حاجاندن بری ایشی بندن کفر یعنی مایوس
اولماز ایدی اوصاف مذکورده ایلد متصف اولان حاتم طایفک قرییم دیو اسر حاتم ایلد کده
رسول محمیی و حبیب خدا و داعی هدی علیه ازکی الصلوات و التسلیات و التحیات افندیم دخی
(یا جابر بن عبد الله صفه المؤمنین حقا لو کان ابوک مسلما لرحنا علیه خلوا عنها فان ایاها کان یحب
مکارم الاخلاق) بیوردیلر که مال شریبی ای جاریه اشو سرد ایلدیکک احوال صفت مؤمنین در
اگر بابک سلم اولیدی رحمت او قوردی دیو سفانه به تلفظیف بالسان دیکر که اصحاب کریمه اندن
دور و تانک یعنی اسیر ایشک زرا بابسی مکارم اخلاق سور ایدی دیو خطاب بیوروب بعده (وقال
فیها رجو عز و اذل و غیا افتقر و علما ضاع بین جهال) خطایله اصحاب حاضرینه بعد
النیه موی الیهالیله معینده اولنری آزاد بیور دیلر (بعده سفانه اشو عنایت مظهر اولوب
دعای خیر استبذان ایلد کده حضرت رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلم استماع دعاسیه
اصحابه امر بیوروب و دعایه اذن و یرد کده سفانه * اصاب الله بربک موافقه و لا جعلک الی ائیم
حاجه و لا سلب نعمه عن کریم قوم الا و جعلک سببا زدها علیه * یعنی الله سبخته و تعالی
سنک بر و خیر یکی بر دینه راست کتورسون و شیم مر اجعت اقتضا ایلد جک امور دن سنی وفایه
ایلسون و معنی سلب اولنر کریم قومک اعاده نعمته سنی سبب قیلون دیو ملا اصحابده
دعا ایلدی بعده قومده عودت ایدوب کیدر کن دومه اجندل نام موضعده (قلت) مدینه منوره
لوا حقنددر فرار ایدن قرید اشی عیدی به راست کلوب ماجرای بعد الیسان مقام نصیح و ایقانه
* یا اخی ایست هذا الرجل قبل ان تعلقک حباله فانی رأیت هدیا و رأیا سیغلب اهل الغلبه رأیت
خصلا لا یجینی رأیت یحب الفقیر و یفک الاسیر و یرحم الصغیر و یرحم قدر الکبیر و ما رأیت

اجود و لا اکرم منه صلی الله تعالی علیه وسلم وانی اری ان تلحق به فان یکن نبیا فلن سابق فضله
وان یکن ملکا فلن تذل فی عز الیین * یعنی ای برادرشودانک خاککنه کردنکه جبل اسر و غلبه
طافازدن اول بوز سوز ز بر این اول ذاتک عین هدایت و محض رأی صواب اولدینتی جزم ایتمم قریا
کافه اهل غلبه و شوکنه غالب اولور تحت بن ایلدیکم خصال حیدیهی رو بنده کوردم شوو جهله که
فقیری سور و اسیری آزاد و صغیره مر حجت ایدرو کیرک قدرینی یلور مشاهده ایلدم و اندن اجود
و اکرم بر احد کوردم بن سنک اول ذات محترمه لاحق اولمکی رأی ایدرم زیرا اگر بی ایسه اعانده
سبقت ایدنله فضل و کرمی اوله جنی بدیداردر و امام مالک و سلطان ایسه سایه سنده التجا و اتحایله که
سنک هنده ذلیل اولیه سن تعمیر الزام اشتغالیه نصیح ایدیکم توفیقه تعالی تأثیر به همشیره سینه
برابر حضور حضرت یوز سور دیلر حضرت بر کزیده عالم صلی الله تعالی علیه وسلم عدیه به
اگر اما جالس اولد قری لیغله علو و ساده بی پیش عدیه به نهاده و قعودیه امر یوز دیلر ایکسی
بردن بو وجهله قبول اسلامه دار بنده و اصل سلامت اولدیلر رضی الله تعالی عنهما * و کانت
من اجود نساء العرب * صفاته مشار الیه انشاء عربک اجودندن ایدی حاتم دوه زندن ضریه که
اکانچس ایدر ایش اولدخی فی الحال خلقه هبه ایدر ایش حتی حاتم برکون * باینه ان اللعوبین
اذا اجتماع فی المال اتلفاه فاما ان اعطی و تمسکین و اما ان امسکه و تعظین فانه لا یبقی علی هذا شیء
فقالت ذک فعلت مکارا لا خلاق * یعنی صفاته نک من اجنی امتحان باخود جدا ای قریب جزم برخانه ده
ایکی مفرط البذل جمع اولسه مال تلف پذیر اولور لایق بودر که بن بذل ایدیکمده سن امساک یاخود
بالعکس معامله اولسونکه مال و قایه اولنه دیدکده ای والد کثیر المحامد م بن مکارم اخلاق
سندن او کزدم دیوب حاتم الزام ایتشد (قلت) انفاکین * اجود نساء العرب * عبار سنده
اولدینگی کی مضاف اولان اسم تفضیل مفرد مضاف الیه کرک مذکر اولسون کرکسه مؤنث
مذکر صیغه سببه مستملدر که (جودی النساء) دینیز وجهله نک یلدیکم وجهله مثلاً انصر و نصری
کی مفرد مؤنث اسم تفضیل نونک ضمی و صادک سکونی و رانک قحی و اخرد یه ساکنه یعنی
مقصوده اوله رق نصری و زننده در یوز سورنده امور امرک جعی اولوب کل جمع مؤنث یعنی
الجماعه ملاحظه وصفه و موصوفه تذکیر و تانیثه ده مطابق اولماید فکر ایله امور اهمه دندر
یازلق قاعده هر به دن دور اولوب یا هم امور دندر و یاخود امور اهدندر یاز ملودر خلاصه
اسم تفضیلک مؤنثی آخرنده مثلاً اسم فاعله اولان فاعله کی تالیله دکلدره نازک لفظی فارسیکن
امور ناز که دندر یازلق غفلت جسمه در فلیحفظ (صاحب المستطرف دیر که ابن الاعرابی
دیر که حاتم طائی شعراء جاهلیه دن یعنی عهد نبویدن اول کلان شعرا دن ایدی شعر و نظمنده
اولان جودت و لطافت سخا و جودینه شبیه اولوب قولی فطنی مصدق اولور ایدی تزه ده اولسه
فمنندن قدری یلنور و مقالده ده دائما غالب کلور و کندودن نه استه سه ز و پر و بارش اینسه
بجمله بی سابق یعنی کبر و قبائلدن الدین اسیری آزاد ایدر ایدی و قبیله مضرک زمان جاهلیه ده
تعظیم و توقیر ایلدکری ماء و حب داخل اولدقده بهر کون اون دوه نحر ایدوب باشنه جمع اولان
ناسی اطعام ایدر ایدی و مار به بنت عفری تزوج ایش ایدی لکن اتلاف حاتم طعن ولوم ایدر و او
ایسه قولنه ملتفت اولوب یلدیکم سخاوت یولنه کیدر ایدی مز بوره نک مالک نام بر عیسی اوغلی
اولوب یوزمان الانام مر قوم مالک ایله مز بوره در دلد کده مالک سن بو حاتم حقه نه ملاحظه
ایده یوز سن مال بولدینگی کی اتلاف و بولادینگی و قنده تکلف یعنی استاده ایدوب خرج ایدر
بو حاله اولور سه اولادینگی سنک قومک اوزرینه فقیر اوله رق براغوب بلا ایدر دیدکده مز بوره
قول مالکی تصدیق ایله خلاصه بن حاتم زاده مالدارم و اندن خیر لوم مالی حفظ ایدرم

و سنی و جوجقاریکی استه دیکک کی بسلم دیدرک مفارقت و کدینه و ارمی عهدینه قرار
و پرور و زمان جهالتیه بعض قبیلده طلاق زوج طرقتن اولمق عادتاری و یوکا دخی عربک
میت و مسکناری اولان قیلدن مصنوع چرکه و چادرلرینک قابوسی شرق یاخود غرب یاخود
جنوب و شمال طرفلرین قیغه کشاد اولنیش ایسه زوج خیمه دن چیقوب ایشنه کدکد نصکره
زوج قیونک سنی جنوبه ایسه شماله شرقیه ایسه غربه تحویل ایتک علامت اولغله زوج
کلوب قیونک بری کتدیکم کور یچک زوج سی کدی فی تطلیق ایتدیکم یلوب سمنته وارمز ایش
مز بوره دخی عادت مذکور اوزره قرارمز بوردن بر قاج کون مسکره حاتم خیمه سندن چیققدده
قبوسی تحویل ایدر حاتم دخی کلوب اشارت طلاق مز بوره بی کور یچک اوغلو عدیه به والده کل
نه ایشدیکم کور دکی دیوب و عدی بی آلوب دره کارینه ایز بو حاله مفارقت حاتم الی قدر
آتلو مسافری کلوب خیمه قبوسی اوکنه نزول ایدر مار به مز بوره بونلری کوردکده اضطر ایدن
مفارقتله طونیش ماره دونوب چاره سنی ای چاره عم زاده م مالک کیت و بندن سلام ایت
و حاتم الی قدر آتلو مسافری کادی یارین حاتم برینی او کورنور واکا کیدر بو کیجه لک
اطعام ایده جک طعام و ایچیره جک سود کوندر سون دیدی دی و یوزینه و اغزینه باقی اگر
سکا بشت کوسر سه نه کوزل و الاصفالی طونوب صدرینه اورر و باشی شمار سه ترک
ایدوب دون ککل تنبیهله ارسال ایدر وقتا که چاره مالکی او یقود و بولوب او یاندیروب
ماجرای افاده ایتدکده بوجه مأمول کندی باشی و صدر بی اوروب وسله ابوب بندن مار به به
سلام ایله اشته یوسرف ایچون بن مار به به حاتم بوشه دیمش ایدم بنده حاتم قونوقلرینه
کفایت ایده جک قدر طعام موجود دکلدر دیدیکم چاره ایشدیکم کی دونوب مار به به
سویلیجه مار به چاره به هاید حاتم کیت مسافرک بو کیجه خیمه به مکانکی بلیه رک نزول
ایلدیلر اطعام ایچون بر نافع ایله ابن کوندی دیو ارسال و چاره دخی و اوروب یا حاتم دیو ندا
ایدر حاتم * لیک قریا دعوت * نداسنه بشتنه یعنی نه چایق بی چاغردک دیو تعریضانه
جواب و پر چاره قصه بی اخبار ایلدکده اولسون باش اوسنه دیوب دوه لردن ایکی عدد دوه بی
عجالة خیمه به کتوروب نحر ایلدیکم خلالده مار به چریمه بشلیوب اشته بن سنی بوخوی
ایچون یوشادم ایدی اولادیمری بریشلری اولادینگی حالده ترک اید و جکسن دیدکده حاتم
و یچک یا مار به اندی خلفهم و خلق الخلق متکفل بارزاقهم * یعنی یازق سکا ای مار به
اولادیمری و جیع خلقی خلق ایدن انلرک ارزاقلرینه متکفل و متعهدر دیدی (و حاتم بر عادت
ساحت ماهنی دخی یوایدیکم برد شدید و شتاده غلمانرینه امر و تنبیه ایدر دیکه خیمه سنک باننده
بر یوکک آتش ایقاده لرتا که ظلمت لیل و شتایله یولنی غائب ایدنلر مکانه کله ز (و حاتم به
و مقالده ایلدیکم سیف و دابه سندن ماعدای بذل و اعضا ایدر ایدی و انلرده جود ایتد ایدی
ولکن بر ستم قسط اولغله فرمندی دخی فدا ایدوب مانی قالدی (قلت) راوی حکایه مشار الیه
ابن الاعرابی ائمه عریبه دن ابو عبد الله بن محمد بن زیاد دره ایکوز الی اوج حدودنده انتقال
ایلدندر ز یاد موی الیه بی هاشم عتقا سندن و یچل احمد محدثه دخی ابن الاعرابی دینور بودخی
اوچوز قرق خلالده از تحال ایلدی رحیم الله تعالی (ذکر اولتان فدای فرس حکایه سی
بودر که مار به مز بوره نک فرزند اسی اوغلی ملکان حکایه ایتشد دیر که برکون مار به به ای عیدم
حاتم بعض عجایب جود و مکارم اخلاق سوبله دیدیکمده ای برادر زادم کردش دهر اوزده
بر سه قتل اولوب خف و ظلی یعنی طرافلی و طرنا قسر حیوانات جنسی تلف ایتکله خلق
ایستای جوع و تلف اولشرا ایدی بزخی خیمه مزده بر کیجه آج قالوب حاتم ایله بن جوجقاریکی

سفا و عدی الدادرق او یومش ایدک بعده خاتم بخدی او یومق در دینه دوشوب حکایه
سردینه بشلوب لکن آج اولدیغندن تکلم ایله یورلسون دیواجوب کندیجی او یور سورندنه
کوسروب لاقردینه جواب و یرمدم او یودی صانوب بو خلانده خیمه تک خار جنده
بر حرکت اولدی باشی قالدیروب کیمسن دیواجور دقده بر خاتون حاتم کیمه سیله ای اباعدی بر طاقم
چو جقار یاندن کلور مکه اجلقارندن بجه کلاب و ذباب کی فریاد و آواز ایدرل دیدکده ای
خاتون چو جقار بکل والله قرنلری طو یور یرم دیدکده خاتون سکرده رک صبیاتی کتور مکه
کتدی بندخی باشی قالدیروب ای حاتم خاتونک چو جقارنی فتی سیله جکله طو یورلسن
قوالله آج قلان اولادیک و خاتونکی تعلل ایدرک کوجیه او یوتدک دیدیکده خدایه عین ایدر مکه
سنی و چو جقار بکی و خاتونک صبیانلری طو یور یرم دیوب و خاتون صبیانله کلدیکی آند بینه
بیجانی الوب و کوزندن صافندی فرسی ذبح ایدوب و آتش یاقوب و خاتونه بر مقدارات و یروب
آندره طبخ و اولادریکه اطعام ایله دیدی خاتون بشیروب صبیانلری طو یور دی و بندخی
اولادری ای او باندیروب یوب و انلری دخی طو یور دم بعده حاتم * والله ان هذا هو اللوم
انا کلون و اهل الصرم حالهم مثل حالکم * یعنی قسم بالله که ایچلرینه بونجه خلق جمع
اولمش اولرک حالی سزک حالکزی یعنی آج اولدینی حالده سز اکل ایدر مبرک که تحقیق بزم
اشبو حال و صمنز البته لوم یعنی ماده لوم و طعندر دیوب * ثم اتی الخی یتائیتا بقول انهضوا
علیکم بالنار * بعده قبیله سنه خانه بخانه واروب فالقک و آتش جانبته حرکت ایدک دیوجله سنی
دعوت ایدر فی الحال سراپا ناس فرس کبابک اطرافنه جمع اولدقارنده بوخلانده کندیسی کسوه سنه
یور یوب بر کاردن انلری غماشا ایدوب اشد جوعله جیمان ایکن برقمه طامبوب اتک اتی غیره
یدردی و صباح اولنجه اتک تک و طرفلاردن باشقده برده اثری قالدی دیمشدر اشدیوبک کی اخبار
ایشار آناری بسیاردر * اماری ان المال غاد و رائج * وینی من المال الاحادیث والذکر * وقد
علم الاقوام لو ان حاتم * اراد ثرا المال کان له وفر * قطعه سی اشعار حاتمندر که زوجہ سی
ماریه بی جوده ترغینده نظم ایتمشدر مالی ای ماریه مال دنیای نایه کلیجی و در عقبه صاوشیجی
نسبه در مال ککدر اگر جود ایدر ایسک اثری قالور که ذکر بالحدود بن مالی خرجه نهی
دست قالور سجد بکاشین و یرمز زرا بتون قبائل حاتم یقینا ییلورلر که اگر کثرت مال سودا سنده
اولیدی اتک و فری یعنی کثرت مال و مناعی اولوردی دیمکدر (مر و بدر که برکون قبائل خریدن
بری عاندلری اوزره طی قبیله سنه غارت قصیده هجوم اشدکلرند حاتم فرسته بزم و مرزانی الور
و عشرتیه ندا ایله هجوم ایدلری مقابله و مقابله برله یوزوب فاجر و ارقه زندن قووه ل
بوانشاده خصمک ایچندن سر کرده لری ای حاتم مزراعی بکاهیه ایت دیدکده فی الحال اوزرینه
آتوب کبرو دوز حاتم خصمکه سلاح و یرمک نفسی هلاک عرض دکلدر زرا سن سلاح سز
قالدک دوشوب اوزر بکه حله ایلسه سنی قتل ایدردی دیوب اعتراض ایدکلرند فی الحقیقه اشبو
اعتراضک و اوردلر لکن بکاهیه ایله دین کیمه تک جوابی ندر دیو اعتراضه جواب و یرمشدر
یعنی خصم مزراعی و یریدی بن جلتهم اقتضا سجد رد ایدم و او هنکلمده باشقه شبی
دوشنه مبوب و یرمکه مجبورم دیمکی استدی (محکدر حاتم وفات ایدکده قبیله سی مام عظیم
ایدرلر فرنداشی قومه حزن ایتمک بن حاتمک لابون فرنداشی دگلی سماحتده خلق اولورم دیو
ادعا ایدکلرند والدہ سی هیسات والله که سنک خلقتکله حاتمک خلقتی یتنده فرق عظیم واردر
زرا حاتمکی قولید ایدلر بکده بدی کون قدر همجواردن بر بکل طفله مامک برینی و یرمکده
وینی دیکره کندی و شریک ایتمکده سودیمی ایچمدی سن ایسه مامک برینی امر دیکری

الکله طو یوب آخردن قسقا ایدک سن زرده اتک درجه سنی زرده دیدی (حاتمک مرثیه سنده
نظم اولسان اشعار دندر * یعنی الندی ماعاش حاتم طی * وان مات قامت للسجاء مام * معنای
بیت حاتم طی خاتمه اولدقده ندی یعنی سجا و بذل یشار اگر حاتم وفات ایدر ایسه بخود و سجا
ایچون مام حاتم اولور یعنی ندی دخی عالمندن ککدر دیمکدر (صاحب المستطرف دیر که قبیله
طیبه عرب کله باح و صتیله اضیاف و بولنی غائب ایتمش غریا و ایشای سیلی جلب ایدلر بکیمون
داعی الضمیر و ممت النعم و مشید الذکر سمیه ایتمشدر و مسافر توارلفه شولکونه دقتلری واردر که
برداشتند بولوب مسافره دلالت ایچون خر تفع برزه یا قذقلری آتک ایتقادیته روز کار مانع
اولدینی هنکلمده یولجیلر خیمه لری و قریه لری بی یواسون دیو اطراف قباله کلابلری تفریق
ایدوب بر یر یوللاردن قازقلره ربط ایله براغورلر ایتمش تاکه کلاب توحش ایله اور دکلرند
یوللری غائب ایدلر مسافرینی ایشیدوب خیامی بوللر (قلت) صاحب المستطرف ضمیری
* الضیف الغریب * دیو تفسیر ایتمشدر (وقلموسده اضمرت الارض ال رجل غیبه اما بسفر
او یوموت دیو یازیلان عساره تفسیر مرقوی تأید ایدر لکن ترجمه معلومه ده داعی الضمیر
طائفه عرب بخود و سجا خیمه ثبت ایدرلر ایسی حتی یتلرند کله داعی الفذهب سمیه ایدرلر ایسی
ظهورک بر معناسنه ده مسافر غریبدر دیو معنی و یرمشدر بو معنی لغاتده و ارایسه نه کوزل تبع
یور یله (وینه صاحب المستطرف دیر که اجواد و کرما و ارباب سماحت و اسخیا تک ذکر
و مدایحه آنار و اوصافلرند حکایات و اخبار اکثر من ان محصر و اشهر من ان تذکره
(ذکر و بیان ایدلر کمز مقدارده اهل درایت کفایت و ارباب فطانت عیبت حاصلدر) فی الحقیقه
صفت سماحت وسیله عز دین و دنیا و ذریعه وصول مراتب علیا و رتباتک الی الابد مساعده
و بقاسی بحال و اموال و دوات و جاه و ثروت ازمندده قرین زوال اولوب شاعریک * و لاشی تدوم
فکن حدیثا * جلیل الذکر فاند نیا حدیث * قول منضوف قجده دهرده کرک حسن و کرک قبح
ذکردن غیری برسته باقی اولدایغندن همان عاقل اولان فرصت عمر و مساعده دنیا و نفوذ امر
الد ایکن خیرات و حسنات و اعمال صالحا تلرند ناشی ذکر بالخیر و رجته یاد اونان صلحا
و کرمای اسلاف کی نفسنه ذکر آخرت و بقای محمدت تحصیل و تدارک ایدر زرا ییلور سنکه دنیاده
اکل اولسان بو نده قانی و و یریلان معاد باقی و ترک اولنان عدو ایچوندر ارتق بو نلردن
برنی اختیار ایتک محول عهده در اشدکرو السلام و فقنا الله تعالی الی اخر فی الدارین

الباب الرابع والثلاثون

اشبو او توزدر دخی باب بخل و شحک و بخل و اخبارلر تک ذکر و یاتنده در (بقول اسعد الفقیر) آیات
قرآنیه و احادیث نبویه موجله بجه اخلاق ذمیه دن اولان بخل شحک ضدی و شح بخل غایط یعنی
شاید در بخلی شرعاً واجب و مروت مناسب اولان شیئی قادر ایکن ایحاکم ایله تعریف ایتمشدر و بالجمله
مروتک بر حدمه بی اولوب طبع سلیمه محولدر و بخلک اسبابی اوچدر بری فقر و احتیاجدن قورق
دیکری مالی غلو و افراط اوزره سومک آخری حرص نفس سیله غیره خیرک وصولی استمکدر
امام غزال قدس سره حضرت ناری حب ماله سبب ایکدر بری طول امله مقارن اوله رق مشتهیات
و مستلذاته و دیکری عین ماله محبتدر دیمشدر فی الحقیقه بر کیمه کندیته اوزون عمر تقدیر ایدوب
ملت عمرند مشتهیات نفسدن تلذذ ایتک استسه مشتهیاتک وصولنه سبب اولان ماله محبت ایدر
واولادک بقاسی امل دخی حب ماله سبب و حرص ادخاره علتدر (اهل شرع و عقلاک بیا سجه
علاج بخل و خست شو طریقه اولور که چونکه بخل اسبابندن بریسی بلکه اصلی حب مالدر

و حب مالك سبيلرى دىنى برىئال محرم طول ابل و حب مشتهياتى پس علاج بالضد
قاعده منجى علاج حب مشتهيات آرشيه قناعت تحصيلي وعلاج طول ابل تذكر موت اقران
و همسالى و تفكر مفارقت آشنا و احباب ايله اولور كه بونلر يعنى بربرى ازقه سنده اولوب كيدنلر
بوقدر زحله جمع ايندكلى اموالى خواه و ناخواه ترك ايدوب بقالينه سبب اولمى رقى ماللر بى
غير بىلر تصرف و كند بلى حب دنيا ايله تراب ايجنده ناسنده در اولاد ايجون حرص و بخل ايله
غایت حافند * و مامن دابة فى الارض الا على الله رزقها * مدلول شريفه خدای
پروردگار كافه ذوى الارواحك رزقنى تقدير ايتش و نيجه كيمه پدر و مادرندن برجه ميراث
يغاشيكن و نيجه كيمه به دى مال بىار و ضيعه و عقار قالمشكن اوصاحب ثروت و سامان
و بومى لای فقر بيايان اولشدر ارتق و ارثه مال صافلى زهى خيال باطل و اومقوله متوللر رجال
جاهلدر شكيم بومى لای خواجه حافظ شيرازى لسان عاشقانه اوزره * خزينه دارى و ميراث
خوار كان كفرست * بقول مطرب و ساقى بفتوى دف رقى * يند * بيان ايتشدر هله عين مالى
سو و ب زكات فرض و صدقه دن برجه و بره بره رزقورى نان و پيرايه مطلقا و على الخصوص
پيرلرده اکتفا بره وارث مبعوضه انتقال ايدر در ديله جان فكار و منقبه لى ضرب مثل روزگار
اولان الحلقه فكرى نيدى بى بخل بونلر مطلوب العقل والشعور سعادتن دور بر طاقم شقاوت
قريندر را كر بومقوله دنيا دنياد مشتهياتن نفسى احب و الذاولان عين مال اولوب مال ايله
تحصيل اولنه جنى سائر مشتهيات دكلدر دبرل ايسه بودنى غایت جهالتد زير مال ايله وصول
مستلذات اولمادىنى صورتد زرايله حجر و جوهر ايله مدركه نه فرقى واردر و بوندن ايلرو
شقاوت نيجه اوور كه دنيا دنياد فقر اكي محنت و آخرتد مالدار حسابى عذابن چكه صرفى
بالكن جملده تلذذ بحاسات و جيفه كلابدن تمتع و تلذذ كيدر اماذ الله تعالى من هذه الخصلة
الذمومة انتهى (صاحب مستطرف زجه الله تعالى اشبو بخل بابك اولنه ذم بخلده اولان
عز الذين بخلون و بامرون الناس بالبخل و يكتمون ما آتاهم الله من فضله و اعتدنا للكافرين
عذابا مهينا * آيت جليله سبله نصدير ايتشدر كه مفهوم شريفى يضاوى ياتيجه شول
كيسه كه الله تعالى كندور اعطا و اناه ابلدىكى هر نعمته شمع و بخل و ناسه دى ماللرى
بخل و اخفا ايله امر و ترغيب ايدر رزق دى الله تعالى فضل و كرمندن احسان ابلدىكى كرك غنا
و يسار و كركه علم شريفى ياخود كتب منزله سابقه ده اولان صفت محمد عليه الصلاة
و السلامي كتم ايدر رزق و انلر كه اشبو صفت ذممه ايله متصف اولمى رله نعم الهية بى كافر در
نعمت الهية بخل و اخفا ايله اهانت ايندكلى كى دار آخرتد انلر اهانت ايدى عذابى
اعداد و احضار ايلدم ديمكدر (يهود مردود دن بر طائفه انصار كرامه يعنى اهل مدينه به
نصيحت بوللو اموال كرى اتفاق ايتك زيرا براورد بكره فقر كلكدن خوف ايله زرد بى كندند ياخود
صفت رسالتناهي كتم ايدنلر حقه نازل اولدىنى انوار تنزيل يضاویده محرم در (ورسول الله
صلى الله تعالى عليه وسلم اقتدىمى حضرت تارى (اياكم والشع فان الشح اهلك من كان قبلكم)
پيور مشدر كه مال شريفى اى اتم شجندن صافلك زيرا شمع سزدن مقدم كلان ايمدن بخللای
اهلاك ايندى ديمكدر (قلت) سراج حديث زيرا شحك سبي حق تعالى به سوء ظنر ديو
تعليل ايتشدر در اشبو حديث شريف عقبه بن عامر جهنى رضى الله تعالى عنهدن مر و يا
صحيحين بخارى و مسلم و ترمذيد اولدىنى و متن شريفى دى (اياكم والشع فانما هلك
من كان قبلكم بالشح امرهم بالبخل فبخلوا و امرهم بالقطيعة فقطعوها و امرهم بالفجور ففجروا)
اوله رقى جامع صغير ده مذكور و مسطور در (و نه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم

اقتدىمى دن (البخل جامع مساوى الغيوب وهو زمام يقاد به الى كل سوء) حديثى دىنى مرويد
معناى حديث شريف بخل مساوى غيوبك جله سنى جامعدر و صفت بخل بر زمامدر كه هر
كولكه انكله قود اولنور (عز بن عبدالعزى بن حضرت تارىك همشيره لى ام البنين * افى للبخل
لو كان قبضا ماله لكان طريقا ما سلكت * ديو بخلى ذم و قدح ايتشدر كه بونك ذكرى
معنايله سبقت و كدر ايتش و نه كوزل پيور مشدر عليهما الرضوان (میان عربده مشهور
و معروف اولان بخلادرند كه خطيئه و جلد الارقط و ابو الاسود الدثلى و خالد بن صفواندن
عبارتد (قلت) خطيئه خلك ضمى و طامك قصى و بلك سكوى و همزىك قصىله در همزه سى
ايه قلب و يال بر ريشه ادغامه بالشدید خطيئه او قومقده جائزدر و ابو الاسود ادى ظالم و باباسى
عرو در غيب و زننده اولان دتل قيله سنده منسوب اولوب دالك ضمى ايله دؤل قيله سندن
دكلدر و جندك باباسى مالك در و بونلر شاعر لدر (اما خطيئهك بخلده حالى بوندن قياس
اولنه كه بركون قبوسى اشكند الله عصاصى اولدىنى حالد و اوطورر ايكن برى كلوب بى
مسافر دمكده عصاصه اشارت بره بن بو عصا بى مسافر لك طوبوقلر بنه اورمى ايجون اعداد
و آماد ايتشم ديو استقال ابلدى (اما جلد الارقط خانه سنده مسافر كلجه قش كلامه
هجو ايدردى از قضا بر كلان بر دى كلامكه توبه ايدر ايدى بركون خانه سنده مسافر ل كلوب
نه حال ايسه بر مقدار خرما و ردى كند كند هجو و باشلوب آج سكوزلر خرما بى
چكر كبله بديلر ديمشدر (اما ابو الاسود بر سائل و فقيره نادره دن اوله رقى كوجه بر عدد خرما
و بر كده فقير مر قوم طرطان اولمده دعاسته الله تعالى جئند سكاذه بونك مثلى يعنى بر عدد
خرما نصيب ايلسون ديمشدر (بخل مر قوم كرى مساكن و فقرايه اموالرد اطاعت ايتسك
يعنى هر بر طلب ايدنه بدل اموال ايتسك ايدى حالى ايلدر دن كوفى افقر او اور دى ديدى (اما خالد
ابن صفوان بدينه اجه كبرد كده ايقه اى عبار نيجه بر كيدر و طواف ايدر و او چارسن يعنى خلفك
النده طولار شورسن ارتق سنى تا عكده اوزون اوزادى باتوريم ديو صندوقه وضع و كليلر
ايدى (بركون كندويه مالك هر بىض و كشير ايكن نيجون اتفاق ايتسك ديو اعتراض ايدنلره
دهر مالدن اعرض يعنى دنيا دى اوسع و اوزوندر ديو جواب و بر رديكه طول امل ديمكدر
(بعض شعرا بخلك و امساك مالك ذمده * و هبى جمع المال ثم خزنته * و حانت و فاقى هل
ازاد به عرا * اذا اخترن المال البخل فانه * سيورنه هما و يعقبه وزرا * قطعه سنى نظم
ايتشدر كه مال بى صاى و فرض و حساب ايله كه مالى جمع ايدوب صكره مخزون يعنى حفظ
و امساك ايتش اولمى لكن و ظام قريب اولدىنى حالد اول مال مخزون ايله عجا عرم زياده
قلنورى يعنى مال عمرى آرمز و فائده سى اولماز ايدى بخل ايله متصف اولان كيمه مالى حفظ
ايتدىكى وقتد عمر بى زياده ايدميه جكندن فضله اكا ايله اول مال محفوظ دنيا ده افتراقيله
و عقباد و زرايله هم و غم و كدر ايراث و تعقيب ايدر ديمكدر (اسعد فقير دبر كه هلك قصى
و حرف بلك سكويه هبللفظى لغته احب يعنى صاى معنانه در هب زياده منطفا دبرل كه
زيدى سن كيدى صاى ديمكدر كه ايكن مفعوله تعدى ايدر و بوندن ماضى و مستقبل كلز
واول قطعه ده اولان و او عاطفه اولمده شعر مذكور اولى اولدىنى اشرا ب ايدر * لكن ومن
الغرائب ايضا يعنى ترجمه معلومه ده هب لفظى و هب و هبه دن حساب و تصرفات ناشينده
اولنوب ترجمه قطعه ده (معناى قطعه سيدم بكا هبه ايلد به جمع مال ايدوب صكره
خزنيه تبارك ايلدم و ظام قريب اولدى اول مال ايله عمر بى زياده ايدم ييلورى بى البه
زياده ممكن دكلدر مال بخل زياده اولدىنى زمان تحقيق كلد چكده هم و حزنى مورت

و مؤدی او لغله و زرو کاهید تعقیب ایدر دیندر هذا و صکن من الصابرين
 * و استاذن بحظه علی صدیق له بخیل فقیل هو محجوم فقال کلا بین یدیه حتی یغرق * یعنی
 ظرفا دن اولان بحظه نک بر بخیل دوستی اولوب بر کون زیارتی استیذان ایدر محجوم دیر و خبر
 و بر کلرنده یاننده اکل طعام ایدک تا که ترلید دیو استظراف ایتمشدر (قلت) اگر تناول اولنه چی
 اقتضای قرینه حالیه ایله کند و طعامندن اکل ایدک دیمک اولدینی کی دیگر لک طعامی
 یاننده بیک دیمک دخی مختلدر که بو صورتده مختلندن ایلر اولان لثامنه ابتلاسی اقتضای علی
 کلا التقدرین اکل مذکور دن نفسنه افعال کله چکی اشو نأثرو افعالندن ناشی ترلید چکی
 در صکار و حایه ترلک دخی علاج اولدینی اشکار در دیمک مراد بحظه بلاغت نهاد در
 روح الله تعالى روحه (ومن محاسن الترجمة المعلومة بحظه نک بخیل بر دوستی محجوم اولدقده
 دیگر احبابنه ترلور عیالیه علاج و مداوات ایلک دیرک افاده ایلد کده بعض احبابی مرض کال
 شیخ و بخیل ایله انصافی حبیلله کوزی کورهرک اطعمه سندن اکل و تناول ایدکده کدر و اضطرار بندن
 صرق بر زاولور سار علاج و دوا یه حاجت یوقدر دیدی انتهى (فهذه انموذج محاسن تلك الترجمة
) اسعد فقیر دیر که ابن خالکان یا نتیجه بحظه چیمک قحی و حاء هممه نک سکونی وظاه میجه نک
 قحی و آخرنده نا ایله بر مکی خاندانندن طریف موی ایله احد بن جعفر بن موسی بن یحیی
 ابن خالد بن برمک لقیبدر که آل عباسدن عبدالله بن معز تلقیب ایتمشدر (ابن ابی فتن نام شاعر
 نفسنه یا خود کندوی جووده لوم ایتمش اولان زوجه سنه خطایانم بخلده * ذریبی و اتلافی لمالی
 فانی * احب من الاخلاق ما هو اجل * وان احق الناس باللوم شاعر * بلوم علی البخل
 الرجال فی بخل * قطعه سنی نظم ایتمشدر که مالی بی اتلاف مالله کندی حاله ترک ایت بن
 اخلاقندن کوزل اولانی سورم ذر این شاعر اجودم شهرای حقیقی اصحاب طباع سلیمه دن اولماریله
 بخیل لوم ایدر اگر شاعر خلقی بخیل اوزره لوم ایدر کن کندیلری بخیل اینه سار بخیلاردن زیاده
 اومه احق اولور دیمکدر (مشاهیر بخلادن بری دخی عربی یزید اسدی نام کیمه ایدی بردقده
 کندویه قولج علی اصابت ایتکله طیب ذهن کثیر ایله احتقان ایدر فضلاتی ابریزه ظهور
 ایتدکده غلامنه چقن یاغی ابریزدن آل * واسرج به * یعنی قندبله قوللان دیدی (قلت) اول
 بخله کوره * و اطیح به * دیمدیک جای نجیدر (صاحب مستطرف فانی خلفای آل عباس
 منصور علیه رجع الباقی الفوری شدید البخل ایدی دیو اشو بخلایاننده ده ذکر ایله اشو حکایه سنی
 یازمشدر یعنی مشار الیه حجه غایم ایکن تخزواتی چکن کیمه بر شاعرک * اغر بین حاجیه
 نوره * یزیه حیاه و خیره * و مسکه یشو به کافوره * اذا تعدی رفعت ستوره * قطعه سینه
 حدی یعنی آغاز ایتدکده که مالی حبیبک ایکی قاشی اراسنده اولان نوری کندی به بیاضلیق
 و رونق و یردی حبا و خیر کندی به زینت و یرد اولدینی و مسکی کافورینه یعنی صابنی روی
 و کردنی بیاضنه فارشدینی حالده وقتا که بوصفته ظهور ایلده ستور فالز یعنی حسنی داستان
 عالم اولور دیمک کیدر چون منصور بواغازه بی اجتماع ایتدکده حفظندن طریقه کلوب حتی
 یاغیله شمه ضرب ایدرک اصول طودی و حاجی ربیعہ جدی سنجه یعنی بختکشته یارم درهم
 و یرد یو امر ایلدی بختکش تعریضا یا امیر المؤمنین یارم درهم پیوردیکزین امویه دن هشامه
 برکه بولده اغازه ایتمشدم بکا اوتوزیک درهم بخش ایتدی دیمک منصور غصه کلوب
 سن بیت مال مسلیندن اوتوزیک درهمی الدک ادر بیع بر ماسر تعین ایله بونا کندن مبلغ
 مرقومی تحصیل ایلسون پیور مشدر بر بیع موی ایله بن فی الحال آتندن اینوب وزمین بوس اولوب
 استرحام ایدرک کوجه بختکشت ایل و دهابیده بلاجره اغازه ایدرک دومی چکنک شرطله

(صوحنی)

صوحنی و صلیفی عفوایتدر دم دیمشدر (یعول اسعد الفقیر او آخرنده یا بچاره بیل و تلف خرینه
 ایدن امویه اوزرینه عدل و اقتصاد اوزره ظهور ایدن عباسیه نک ایکنجیسی اولغله منصور
 مشار الیه بعض سقاها بخیل صنعتی استاد ایدوب بو صنعتدن ایچون دوانی و ابوالدوانی ایله
 تلقیب اولمشدر دیمش اینه ده مشار الیه نک بخله وار باب فضل و کماله و یردیک عطا یابی
 جسمه نک مثلی کدولر دیمش مقدم بر خلیفه نک اعطا ایتدیک ثابت و لقب مذکور سبب عال و یو دملرک
 حسابنده تدبیر یعنی دخی یا خود کوفه خندقی مصارفیچون هر احددن بر دوانی آلدینی اوله ولهور
 و طری ترک و علم و ادبده صاحب بره متدین و فصیح و کلیله و دمنه و اقلیدس کی سر یانیه و بجمیده
 اولان کنی ابتداء عربی به نقل و ترجمه ایتدین و تدوین علوم و لطیفه علمایی ترغیب ایدن ذات
 اولدینی ثقات مورخین بخر بر ایتمشدر فقط امام اعظمه قضایی قبول پیور مدقار یچون حسن
 و ازدرایه فصدی ایتمش اینه ده اگا دخی نداننده تأسف و بکا ایلدیک مصر حدر و دانی سدس
 در همدر انتهى (بلقا دن ابو العباس ایله مروان بن ابی حفصه دخی صفت بخلده ضرب
 خیل اولان طافندن ایتمش مروان موی الیه نک احوالندندر که مهدی خلیفه بکا یوزیک درهم
 بخش ایتمشیدی دراهم مز یوزی وزن و عدایتدیکمده بر درهم زیاده جقمغه اول درهمه علم الکوب
 بخش ایدم عمریده اندن زیاده بر سنه به مسرور اولادم دیمشدر (موی الیه بر کون بر درهمک
 ات الکوب طبحره به وضع ایلمش او خلایله احسباندن بری طلعنه دعوت ایلمش فی الحال نا بختنه
 اتی طبحره دن چیقاروب ایکی دانیق نقصانیه ینه قصابه رد ایتدکده قصاب ظرفادان اولغله
 او حاشلش اتی چکاله اصوب ایها الناس بومروا نک ایدر باقک دیوندا ایله خنده خرما اولمشدر
) کونلرده بر کون قخرج کان خارج بغداده چیقوب کز کن بر اهرایه خاتون کار بغداد ده
 اولان خانه سنده مروانی اطعام ایدر مروان کال کر مند خاتونه اگر خلیفه حضرتلری
 یو کونلرده بکا اون یک درهم گرم ایلر ایه بر درهمی سکا و یریم دیمش یعنی خلیفه کیمه سندن
 معناسی اتجی اون یکده بر حاجیه وعده جسارت ایتمش یونک اوزرینه امیر المؤمنین بخش بیک درهم
 احسان ایتکله خاتونه درت دانیق و یرمش (قلت) وعد سابقی یدی درهمی کوسرتمش ایکن
 یتش بیکده کوجه اون بیکده وعدی اولان بر درهمدن ایکی سدس نقصان و یرمش (قلت) ذکر
 اولتان ابو الصاهیه ابو اسحق ایله مکئی اسمعیل بن قاسم بن سدید بن کبسان عزیدر هجر نک
 یوز اوتوزنده هجازه طوغمشدر و ساکن اولدینی بغداد ده ایکوز اون برسانی جادی الاخره نک
 یکرمی ایکنی انین کونی و فلاله نهر عبسی قرینه دفن اولمش بشار و ابونواس کی مولدینک
 مقدمارندن بر شاعر یلغیدر تجاوز الله تعالی عن قصورنا (صاحب المستطرف دیر که اهل مرو بخیل ایله
 موصوفلر اولوب حتی بالمرافقه یوله چیقوب بر مرحله به وارد قارنده هر بر لری الدینی بر قطعه
 لمی ایلر طاقوب بر قیده یعنی طبحره به قورو بشجه قدر طبحره نک باشنه جع اولوب ایلک
 اوجونی طوتارل و طیح اولدقده چیقاروب انارین بکانه برل و صوبی او بخلک ایله علی السویه
 یتلرند ما قسام ایدر ایتمش (قلت) بلده مذ کوره مروان الشاهیمان دیمکله معروف اقلیم رابعندن
 اوله رفی خراسانده بر بلده قدیمه در طهمورک بناسندن اولدینی متقولدر یو بلده به نسبتده
 مروزی دینور * و قبل البخل من اشجع الناس قال من سمع وقع اضراس علی طعامه ولا تشق
 مرانه * یعنی بر بخیله ناسک زیاده شجع و بهسادری کیمدر دیو صورلدقده طعامنک اوزرینه
 خلقت دینلری دوشدیکنی یعنی دشارک طافر دینسی ایشدوبده اودی قومیان یکیتدر دیمشدر
 * و قبل لبعضهم اما یکسوک محمد بن یحیی فقال والله لو کان له یثا ملوا ابرا و جاء یعقوب و معه
 الاثیاء شفعوا و الملائکه ضنا یتعیر منه ایزه لیتخط بها قیص یوسف الذی قید من دیر ما عاره

اباها فكيف يكسوني * يعني اذ باد ن برينه كروه اخساد ن اولان محمد بن يحيى سكا كسوه
بخش ايلزى ديدند كده قدم بالله ايله اكر بيمالك اكنه ايله طولو يراوطه سى اولسه وحضرت
يعقوب عليه السلام يانلرند جني انبياء عليهم الصلاة والسلامى رجا جبار وجه ملائكة كرام
كفيل وضامنرا اولدقارى حالده كاوب نجل جبارلى حضرت يوسف عليه السلام يراهن
باكنك آرداتكندن زلفانك چكسيله شق اولان ن محلى دكك ايجون عاريت براكنه اينته سه
اعاره اعيه چكى ظاهرا يكن بكانه كفيته كسوه ويرد يو اغراقده بلاغت كوستمندر (اشبو
معناى بر شاعر بليغ اخذ ايله بعض بخلا هجونده * لوان دارك انتبتك واحشت * ابرا
يضيق بهافاه المنزل * واناك يوسف يستعرك ابره * ليخط قد خيصة لم تقفل * قطعه سنى
نظم ايتشدر كه مالى سن اول كونه خيسن ودق سنكه اكر خانه ك سكا اكنه بنوروب حولسته
وارنجيه دك اكنه ايله طولدروب باصه جنى برقالسه بويه ايكن حضرت يوسف عليه السلام
خيصة باكنى دكك ايجون سندن بر طريق عاريت براكنه طلب بيورسه اول نى كريمه و بر من
ديمكدر (منتهى مشهور دى درجه سز بخت ايدى بر كيمه موى البهى قصيده ايله مدح ايتد كده
اى ناظم قصيده كه سندن مقدار جايزه مامل ايدر سن ديوسور اولدى اون التون ديد كده منتهى
* والله لو ندف قطن الارض بقوس السماء على اجنية الملائكة ما دفعت لك دافعا * يعنى حقه
قسم ايدر مكه روى زمينه نابت اولان بنه لى قوس آسمان ايله جله ملكرك قتادلى اوزرند
آتوب يايسك يعنى كا وكيفا نهايت بلاغتده نظم مدائح ايتسك اشبوهز يكك مقابلنده سكا
بر داني دى و ريم ديمكدر (قلت) منتهى هله سخي منا عنه خريدار بولوب تعيش ايتش اكر
كند و خويته اولان كسانه عرض قصائد ايتش اولدى آجلتندن هلاك اولوردى (وزمه
اخذادن برى دى بلغادن سهل نى هاروند شرادر ن دعبل حزامى نفل ايتشدر كه سهل خانه سته
بركون وارم شيدم آجاغدن جانى چيغده ياقاشچيه قدر و آفرمت قصدا اوطوردم باقدبكه
كنيورم ناچار غلامنه اوشاق خدامى نيجون كتور بيورسن ديوكو يا طارلدى غلام دى قصده
ايجند بهمش بر خروس كتوروب اوكنه قويدى خروسه باقوب براز ناملد نصكره خروسكر
باشى نه بيلك ديوسوردى غلام دى آندم ديجده سهل والله بن اياقلى بى يله آغده راضى دكل
ايكن باشى آغده نيجدر راضى اوله بى باق سكار بيه م هيا اولش خروسكر باشنده نقد شرف و فضيلت
اولد بى بطر بيسن باش ديس اعضاء خروس اكنه اوز خروسكر سوق اولسه كيم اعتبار ايدر
وتبرك اولان ايكي دى باشده در كوزيله ضرب مثل اولتوب شراب صافك رنگنى اكاكزه دوب
* شراب كمين الديك * دبرل ووجع كليه به دواء اولان دماغده باشنده در و ديشلر يك تختده
اولان ككلر زياره لطيف وليندر ويجه خاصه لى واردر سن بى باشى بى فرض ايتش سن لكن
يائنده بلكه بريان بولنه ديو دوشمكى هايده باقى نره به آندك ايسه آل كل ديدى غلام آند بى بى
اونو ندم ديوب عين ايتش كن ايتام بوب بن آنديك بى ييلورم سن اى قارنكه آندك حبيبنا الله وكفى
ديويدعا ايلدى ديمكدر (صاحب المستطرف ناسد مطمانده بخت ومالده جود وبالعكس يعنى ماله
بخت وطعامده جود ايدنلر استماع اولمشدر ديمكدر (حكايه مرواها بلسدن بريك صدر بيه
نزه منصبه اولقه سعاله يعنى او كسور كه اوغرا بادم شربى صالى ويرد ز بهاسنى چوقنوب
وجه صبرى رأى و ترجيح ايدوب بو حاله براز ايام اوجوز دوا بولق در ديد دى دوشر اشبو
ايتلارده ايكن احبستدن بى كيك صوبى صيدره جلا ويرد ديودلال و شوق ايتكده الديوپ
وقايتا دوب ايجد كده صدى آچيلور و قنا كه خدا سنى يائنه كتور دكلرند زوجه سته بونى شمدى قالدرد
اخذام طماي ايدم و شدى بى اهل بيشره كيك بيشر برا كيك صوبى شتى بى او كسور كدن

قورناردى وسنه مى تور ايلدى ديمكدر خانون * لغد جمع الله لك بهذه الخالة دواء وغدا
فالمجد لله على النعمة * يعنى سكا اشوبك هم دوا و هم غدا اولدى همان يده مجد ايله ديمكدر
(قلت) اكر خانون مرقومه طرفه ايسه بوسوزدن مرادى نعر يصدر همان سن يده نره فارسجه
ديمكدر فاما زوجه هم شرب ايسه اودى اخطار ينه نمونه اوله رق كيكى چوقه قارى
وقوجه سى ايله يوب كده جك اوله جنى سايدر (قلت) ايضا صاحب قاموس اون كيكى
صويا خود طوروب صوبيله طيح اولتوب عقر ب صوقد بى نره لايه كيكى وضع اولسه
صاوشدر ديمكدر انتهى (خاقان بن هبشيدن مريدركه اهل خراسانن بر خيسك اوند
حسب الاقتصا بر كيمه مسافر اولد بيمده غايت خياله سى ايجده رقتديل كتوردى يائنده قنديله
ايب ايله اصلش و بقتش يراغاج و ارايدى بو اغاج ندر ديوسوردم اكنه قنيلي جيقار يرم ديدى
بر جره ده طوروب كار بيه ر بط نكلى اولسه تولوردى ديدم باضايع اولورسه ديكر اغاجه محتاج
اولوز اول ايسه باغى ايجر اما بو اغاج بركره ايجشدر باغ ضايع اولمز ديكرن اهل مردن بر بير
كلوب اغاچى كورد كده صاحب خانه به اعتراض ايدوب اى فلان سنى بن اهل درايست عدا ايدر دم
عقل و شعور دن صدمر حله دور ايتش سن رشيدن فراز ايدركن ديكر شيشه دوشمش سن بطر بيسك
كوش و روزگار اشبادن رطوبى جذب ايتكده اشبو اغاجدن دى باغى جذب اولدى قنديلدن
ديكر باغ جذب ايدر بونك برينه خدبدن مصنوع اولان اكنه قولانسك اهلى دكلىدى مع ذلك
بده قنيله دن رقتل اغاجه صار ليله قنيله به نقصان ترب ايدى چكى جائز و واقع دكيدر ديوند قيق
و قنلى فرق ياردقده * ارشدك الله و نفع بك * تحقيق بن مسرفيدن ايتشم بى سن ارشاد
و آگاه ايتك ديويزه دعا و ثنا ايلدى (هيم بن عدى نقل ايتشدر كه ابى حفصه تك خانه سته
اهل يامه دن و طر قاي شرادر ن بر رجل مسافرنه نزول ايلد كده ابى حفصه بيورك ديوسافره
براوطه تخليه و اتزال ايدوب وكند و اطمام خوفندن فرار ايدر مسافر بو حال كورنجيه چيقوب
جارسودن طعامى و ضياعى ندر كله اوطنه به كلوب * يا ايها الخراج من بينه * و هار با من
شده الخوف * ضيفك قد جاء بزاله * فارجع وكن ضيفا على الصيف * قطعه بليغه سنى
نظم ايله ابو حفصه به ارسال ايدر مالى اى خانه سندن چيقان واى شدت خوفندن يعنى خوف
اطمام مسافردن چنان مسافرك زاديله كلى بو صورتده قورقمه كل مسافرك اوزرند
مسافر اولد ديمكدر (مارالبيان ابو الاسود دثلى براعر اى ايله خرما بر ايدى لكن اعرابى ابو الاسود دن
طاور انشلى ايدى ابو الاسود اتلوجه خرماك برى الحق اوزره اتى اوزاندقده اعرابى قابوب
اغز نه كورركن التندن بيه دوشد كده فى الحال ابو الاسود شيطان ترك ايتم ديوب يوندقده اعرابى
خير والله كه جبرائيل و ميكائيل عليهما السلام آسمانن ايتوب آلا جنى اولدلر انلره دى
ترك ايتش سن ديدى (براعر اى خيسن خيمه سته اين بر مسافرى * نزلت بدار غير مظهر و رجل بك
غير مسرور فاقم بعمدم وارجل بندم * سجميله استنقال ايتشدر كه مالى اى مسافر صومسز نره
وقدوسكه مسرور اوليان اره ايتك عدمله اقامت و ندمه رحلت ايت يعنى يوقلنده اوطوروب
ندامته كتمكدن ايسه همان كيمه له ميوب شمديدن كيت ديمكدر (جدوى نام شاعر عظيمادن
ابوزراره بى هموده * رأيت بازارا قال يوما * لحاجه و قى يده الحسام * لن وضع الخوان و لاح
شخص * لا تخطفن رأسك و السلام * فقال سوى ايك فذاك شيخ * بغيص لبس بر دعه
الكلام * فقام وقال من حق ايه * بيت لم يرد فيه القيام * ابى واى و ابى و الكلب عندى *
* بمنزلة اذا حضر الطعام * وقال له ابن ابى كلب * على خبرى اصادم و اصنام * اذا
حضر الطعام فلا جقوق * على لوالدى ولا ذمام * فاق الارض افصح من خوان * عليه
الخير يحضر الزيام * ايتانى نظم ايتشدر كه مالى ايات بازاراره بى بركون كورد مكه الله

فایه اولدینی حالدی حاجید یعنی قیوسته موکل اولانه خاله مده سفره وضع اولدقدی کر شخص
ظاهر و حاضر اولورسه قطعاً باشکی کسرم والسلام دیونیه ایلد کده حاجب دخی بندر یکردن
ماعداسی هر ادیکر اولوق کر کدر ز پاید یکز بریر یغضدروا کاسوزم یکمزداندید کده اوززاره
حرکت و غصه کلوب یستحکم حقیقون اکا دخی قیامه ادخالنی استهم پدوم و پدوم یک پدزی
و کلب جله سی طعم حاضر اولدقدی بنم عندمده بر مزله ورتبده در استهم دیوب وینه حاجبه
خطابا ای ککوک اوغلی اوغلی دخی بویه در اتکیمک اوزنده کوررم یا ضرب شدید ایدر
یا خود غصب ایدرم طعام حاضر اولدقدی بابامک و انامک بنم اوزرمده حقوق و قماری یوقدر یعنی
فدا ایدرم و الحاصل اوزنده نان اولان سفره به خلقک جع اولسندن اقیح روی ارمده بکار نسته
یوقدریدی دیمکدر (قلت) طووضوسی سرمشق نفی و بهایی و سروری اوله جی مبالغه لی
بر هجو در (عقلا دیمشدر که لیم اولان کشیدن ناچار بر مصلحتک اولوب تسویه سنی نیاز
ایدرا یسک تفکرینه دقت بر اقیوب همان ابرام اتمک لازمدر زیرانامل و تفکر اید کده ثامت طبری
حرکت کلوب بترم (و بعضی شعرا بر بخیل و خسبک حقتده * انا ما بخیر له حاضر * کحل
الدراهم فی رفته * اذا ما تنفس حول الخوان * تطایر فی الیت من خفته * قطع سنی نظم
ایتمشدر که مالی اول بخیل مسافر زینه بر اکشیش اتمک کلدی یعنی چیقردی اول نان رفت
و ابجه لکند درهم کیدر که سفره باشند مسافر نفس الدقه قوش کی اوجار دیمکدر (و شاعر
آخر دخی دودمان بخلا حقتده * تراهم خشیه الاضیاف خرسی * یقیون الصلاة بلا اذان * یتم
نظم ایدیکه مالی سن انلری مسافر کلور قور قوسندن دلسز اولدقاری و غازی اذانسر
قلدقاری حالدی کوررم یعنی خلق شلک وارد دیوکلور خوفله سارینی چقارمزل دیمکدر
(بخلا و طعاملرینک هجوینی مشمل آیات آیه اکثر نسخ مستطرفده اولوب بعضی بنده
بولدیفندن اسعد فقیر روجه آتی ذکر ایدر (بی تغلب قبیله سی حقتده جریرک نظم ایدیکه *
* والتغلبی اذا تحکم للقری * حک استه و نمل الامثال * یبئی اجماد ر که مالی تغلبه منسوب
اولان ناکه طعام ایچون تخم اولدینی یعنی مسافرک قاری کورلدیکی یا خود مسافر احضار
طعامه اشاره بوغانده اظهار ایلدیکی صوت هنکامده کوتی قاشیوب امثال نمل ایدر یعنی مثله
باشلیوب مسافری صاوار دیمک یا خود تخم اولدینی یعنی طعامه تخمجه چاغرلدینی وقتده باد
هوا اولغله اول آج ککوزلی مسرور اولوب استقال خوفندن مسخره لته و قصه خوانلغله
باشلیوب صاحب طعامه صفا بخش اولور دیمک کی کورینور معنای آخری سپرده دوش
اهل در ایدر (وینه قبیله هر قوم هجوینده جریر * قوم اذا اکلوا اخفوا کلامهم * واستوتقوا
من رجاج الباب و الدار * یبئی دیمشدر که مالی انلر بر قومدر که یکمک باشند قارنده سارینی اخفا
واوطه و خانه لری قبول بی اغلاقه اهتمام ایدر ناکه مسافر کلیه (قال صاحب المستطرف فاین
هذه من الذی یقول فیہ الشاعر * قوم اذا استبح الضیفان کلهم * قالوا لامهم بولی علی النار *
یعنی صاحب المستطرف اشیو * قوم اذا اکلوا الخ * یبئی قوم هر قوم هجوینده شاعر دیمک
* قوم اذا استبح الخ * یبئدن اشاعیه ردیوب بواهی اولدینی ذکر مالی انلر بر قومدر که کلبری
مسافرک قدومنی سزوب آوردیکی وقتده انالرینه قلقوب ناره تبول ایله یعنی بولکله سیوند درلر
ناکه مسافر دخی یا خود شعله بی کوروب خانه زینه نازل اولبه (قلت) بهاء عاملی دخی کشکولنده
اهما بیت فاته العرب قول الاخطل دیوب ناظمی ییلدر مشدر و قیامی دخی * فضیفت فرجها
بخلا یبولتها * فلا تبول لهم الاعتقاد * یبئدر و معنوی دخی و قناکه انالرینه بولی علی
النار ایله امر ایدکدرنده اول قاری دخی بولی تلف اولسون دیو فرجی صیغوب مقدار قلیل

تبول ایلر دیمکدر دفا تادیه تک بعضینه * قامت قطره خوفا قضیه * ولا تزله الاعتقاد *
یا زبلودر (و شارج لایه العجم سفدی دیر که بوهجو اون برعی مشکدر) اولکسی مسافره
برسته ورمامک (ایکجیبی نازی شویله آریقارلر ایشکه بول قلیل مزه ایله سیو معنی ممکن
ایمیش (اوچجیبی خد معنی طوعا معکه انالرینه ایشلرینی کوردرلر ایمیش (در دنجیبی تنبل
اشخاص ایشلر که امورلرینی انالری هکورد ایمیش (دنجیبی علی ایشلر که انالرینه حرمت
ایغیوب خدمت ایدرلر ایمیش (دنجیبی ادبسرلر ایشکه کرام نامک اوتانه جفی خطاب ایله
انالرینه مخاطبه ایدرلر ایمیش (دنجیبی اوجاقلری ایشلر که انالرینه ناره تبول ایت دیوب
ناره قالیق دیمشدر لکن صفدینک بویجی معنای بر از صو کوزر قندیر (سکرنجیبی زیاده
قور قارلر ایشکه او بویوب حس خفی اوزافندن ایشلر ایمیش (طقوزنجیبی هر دارمراجلی
ایشلر که ناره واقع اولان بولک راجحه کر یهه نشدن متأذی اولما زلر ایمیش (اونجیبی
انالرینی مقدار یسر بول ایشلرله ایشلری وقت حاجتده قوللنی اوزده اخبار ایدرملری برکونه
چیردر که هر کس اختیار بله حبس بول ایدر (اون برنجیبی بخلد و افراطلر بکه آتش
سیوند مکه سودخی صرف ایدر (اون ایکجیبی اشیو و معنای بله بوجو سک علی
زعیم عبادت ایدکدری ناره تبول ایله عزیه بوجو سک عداوت و حقدلری دعوت ایله اهل
اضرارندن اوللریدر (احمد فقیر دیر که نامل اولنسه هجوینده کورده بر قاج معایب استفاده سی
دخی اوله یلور (و بر بخیل خانه سنده یتوت ایدن شاعر * فلتا کاینینهم اهل مانم
* علی میت متودع بطن ملحد * یحدث بهضا بهضا بمصابه * ویامر بعضا بعضا
بالجلد * قولنی نظم ایشلدر یعنی بر خشیلر خانه سنده یتوت ایلدیکر زده ایللریده
خلده قوللش میت اهل مائی کی اولدقکه کاه بعضین بعضینه مصابی تحدیث ایدر یعنی مصائب
نوبلشدک و کاه بر بر برمه نجلد ایله دیو امر ایلدک دیمکدر که خواستی اورتو دوشک وینه جک
و خانه مانم کی بونلر باقه جق دخی یوغیدی دیمکدر (قلت) ایضا مشر و زنده مجلد مادیت
عرب اوزده موتایه اغلیجی قاریلرک یوزلرینی شدله چار دقاری دری پارچه سیدر نجلد اول
دری بی صیغه ایله یوزینه اورمقدن نجلدیکر معنای دخی ایهام ایدر فلیانمل (قال آخر * وجیره
لاری فی الناس مثلهم * اذایکون لهم عید و افطار * ان یوقدوا یوسعونان دخانهم * ولبس
یلبسنا ما نطبخ النار * یعنی خلی قومشوریمز واردر که هنگام اطعام و اکرام اولان رمضان
وعیدده اوجاقلرینه باقدقاری نازک دخی محله بی طولدر لکن آتشک طبع ایلدیکی بزه واصل
اولماز (شعر دیمک * فصدق ایمانه ان قال مجتهدا * لاوالا ضیف فذاك البر من قسمه * فان
همت به فاعبث بخبرته * فان موقعهم من لجه ودمه * خدکان یجینی لوان غیرته * علی جرادقه
کانت علی حرمة * مالی اگر اول بخیل اتمک و چورک حق ایچون دیور نسته به عین ایدر سه اول
سو کندیته اینان اگرانی تکدیر مر ادک ایسه بر پارچه نایله اوینه که اول باره انک روح و جسدی
مر تیه منده در حرم مساحه بله جرادقه غیرت ایدوب یعنی قصقاندینی بکاجای عجب او اور
جرادق جردقک جعبدر که کرده مغربی اوله رق چورک و اتمک معنای در (قول دیمک *
* له یومان یوم التدی و یوم * یسل السیف فید من القراب * فاما خوده فعلی حباب * واما
سبغه فعلی الکلاب * مالی اودانک یعنی مهجولک ایکی کوئی وارد دخی حال ایکی به مختصر در
بری عطسا و کرم دیمکری سبغی سل ایلدیکی کونلریدر لکن جود و کرمی فیه لراوزرینه وسنی
کوبکر اوزرلرینه در یعنی متصف اولدینی سماحت و خجاستی بویه جده در دیمکدر (شعر
شاعر آخر * رفعت الی بهمان من صفو فکری * عروا غدا بطن الکتاب لها صدرا *

* قبلها عشر اوام و هم بجها * فلما ذكر المهر طلقها عشرا * مالى بر طر يقد استعاره
 بوجهه در بن نهان نامده اولان صاحب تيمه با كبرى * فكر تمدن نظما يا خود نزار بگر معنى
 نظم ايدوب عرض ايلد بكنده كتاب بلاغه عنوان اولغه شانيدرا ولدخى في الخال اول امرده كندويه
 حرف رجا اجد بكنده ياد هوا طيله اون كره بوس و محبت ايلدى يعنى محظوظ اولدى وقتا كه اول
 عروس معنائك مهر معنائى ذكر ايتد بكنده ايش ايله به طيا غظه صفو يوب طلاق اوچدن
 ايلد دكل ايكن اون كره تطبيق ايلدى يعنى قالد يوب ايتدى ديمكدر (ديكر * ايجل من كلب
 خزانده * ايجل باليچ اوواچده * او غير ايجر ياواچده * في ليله مظلمه تارده * وكفه عاوه خردلا *
 * ماسقط من كفه واحده * يعنى شاعرك همچو ايتديكي شخص بنوزانده قيله سنك كو بكندن
 زياده بخيلدر كه كاب مذكور اوومه سنك بجل ايدوب بر كره يله اوورن ايش اكره * محو حقوق
 وقرانق كچه ده هوا فورته ايكن آوچنده خردل دانه زى طولو اولدينى حالده بحري كذار
 ايله كفنن بردانه خردل دوشمن ديمكدر (قلت * و ايجل من كلب * مطلقا ضرر يوب
 امثالند بر بنوزانده به مضاف اولان كلب غالبا مشهور ايش و كلك جودى صويدر كه مسافر
 جليه سبب اولور (مجدد بگر * باقماق داره قاعدا * من غير معنى لا ولا فائده * قدمات اضباقت
 من جوعهم * فافرا عايلههم سورة المائده * مالى اى دارنده به معنى وفائده يعنى بديره چكى اوليه رى
 او طور دىنى حالده ساكن اولان ناكس مسافرك آجلقارندن اولديلار اى اوزر رينه سورة مائده
 تلاوت ايله و روحلر رينه باضله ديمكدر (مجدد بگر * نوالك دونه شوك القناد * و خبرك
 كائرا ياقى البعاد * قلو ابصرت ضيفا في منام * حرمت المنام الى التاد * مالى اى بخيل سنك
 نوال و طعامك چال ديكنلر نك ارقه سنده در يعنى سمت و ارلز و خبرك دى دور اولقنده
 بر ايلديزى كى اوزاقدر اكر روياده مسافر كور رايك قياسته قدر او بقوى كنديك حرام ايدر
 يعنى كورم ديو او مزين ديمكدر (قنادا كنه كى ديكنلى بر نوع هفت اناجدر رفته به وصوله
 مانع بولندينى وقتده * دون ذلك خراط القناد * ديو ضرب مثل اولور خراط صيرى معانسته در
 (مجدد بگر * لا تخبين خبز زل من يد * فالكو كالتحس يسقى الارض احبانا * مالى شخص
 بخيلك التندن اتمك دوشوب آخرى قابوب متفع اولديغچون ندن دوشوردى ديو تعجب ايله زيرا
 كو كلب مخوسك بعض وضى يا غموره دلالت ايدوب ارضى احبانا احيا ايدر ديمكدر انتهى
 تراجم الايات المذكوره (ابن ابى حازم نام شاعر * وقالوا قدمدحت فى كرىما * فقلت فكيفلى
 بفتى كريم * بلوت و مرلى خسون حولا * وحسبك بالبحر من علم * فلا احد بعد اليوم خير *
 و لاجد يهود على عدم * قولنى رجال عصرى حقده ديمشدر مالى بر بنى كرم مامويله
 از قضا مدح ايلد بكنده بلغاى عصر مدحى برينه دوشور يوب بر فتاى كريمى مدح ايتدك
 ديدكارنده بنديجى جوابلر نه فتاى كريمه بنم ايجون وصول نه كفته اولور كه الى سنه در
 بلالره اوغرايه رقى روزكارى تيمر به ايلدكه مجرب امورك خبرى سكا تصديق جهنمه كافيدر
 اول ايامك ايجنده يوم خبرده بولنور و فقيره جود ايدر بر اجد بولنوب صابلىدى يعنى اهل خير
 وجودى بوله مدم ديو جواب و بر دم ديمكدر (اهل بجل رؤسا سندن و عصرى متميزلر ندين مجد
 ابن جهم بر و احوال دنائت اشتغالى بيانده ديمشدر كه قفها و خطبا و بلغا و شعر اوادبا زمره رندن
 او رندن جمعا قرق نضر تطوق عرفا نك نثر و نظم لسان انجاد و اتفاق ايدوب نى استهانه
 و استخفاف ايله ذمى آفاقه نشر خصوصنده سعى بايخ الخلوى املك ايل الى وراجينك صحيفه
 رجا و نيازى بكامد و بسط اولنقندن سوكايدر ديمشدر (قلت * عليه ما يحبه و يرضا * اول بجل
 معتبر * كورشدىكي كچه راسه ديكنر مقدار دن زياده مجلس كزده او طور مقله سريكرى

تصديق اينده روز فكر و خوفده بر استغفار كزى بطر * بر اشارت حسايت بيورك كه همان آنى
 كورد بگر بكي قالقام ديدكارنده اكا اشارت غلامه طعام وضعاي كتور ديمك اولسون نه زمان
 غذا كسون ديد بكنده همان كيك ديو بوق اشارتى بوجهه چالغه همت بيورمش (بوق
 بانك ضنى و واوك سكوتيه عربى اوله رقى يورى به درل (بخلا دن بر شخص اولادنه بكا
 ات آلك و بشروب كتورك ديمش انلردى آلوب و بشروب كتور دكلر نده اولادل نك كوزلى
 شمدى بزه و بر ديو باقدقلى حالده تماميله زهر لثوب و يوب اللده ككك ن غبرى نسته
 قالماز بعد * بن بو ككى قشكر كوزل رسه اكا و بره جكم ديدكده يوك او فلى بايا جهم بن اى
 بر صورتده امر و بيلارمكه قريجه به بر شى قالماز ديدى بكنيوب سن ككك اهل دكلسن ديدى
 اورنا بچيسى شول كونه اندرم و بيلارمكه كورنلر ايكي سنه دن قالمش كك ظن ايتسونلر ديدى
 بوى دى تحمين ايتدى كوچكى اى والد كثر المحامد بن لايقيه بلا يوب و امرم تظليفت
 ايلد بكنده نصكره * سحى ايله سفوف بابوب بوجهه جله سنى برم ديدكده * اشته ككك ارى
 يعنى سك آسارى سنسن عرفان و حركت مزيدا وله دعا سيله ككى اول بچه به آتوب شخص
 و احسان بيورمش (ذكرى سبق ايدن ابو الاسود بجل بر رده يك بر كن بر فقير اعرابى كلوب
 سلام و بر رده سلامد نصكره اعرابى به التفات ايجوب بنه بكمه مشغول اولور اعرابى اميد انجرار
 لقمه ايله سوز آچوب بورايه كلور كن خانه كزه اوغرام ديدكده ابو الاسود واقعا خانه مز
 بولك اوزرنده واقعدر ديو ب اهل و عيالندن استخبار ايجيه رك اكلنه قنور و بر يوب اعرابى به
 او طور موتور ديدى اعرابى زوجه كز كه ايش ديدكده ييلورم اويله در ديدى وضع جل ايلدى
 ديدكده * كبه اولان البته طوغر ريدى ايكز طوغردى ديدكده اول خاتونك اتاسى دى ايكز
 طوغر ردى يعنى صوبى اويله ايدى ديدى عرب بشير دن فائده كور بچيه نكدره باشليوب
 چوچفك برى فوت اولدى ديدكده اصابت اتاسى ايكي چوچفى امزده مزدى ديدى ديكرى
 دى وفات ايلدى ديدكده * قردن ايشى فوشند نصكره * انك فوى مناسب اولمش ديدى انازى دى
 اولدى ديدكده * هيج استغنى يوز يوب چوچفك حزنى سبب اولشدر ديدى اعرابى نكدر دن
 دى سود مند اوليچى نه كوزل طعامكز وار ديدكده ابو الاسود روسيا * اشته بنديجى انكچون
 بالكرجه يورم و اى اعرابى جهاني باشمه * انك سكا بر لقمه و برم هايد * ايشكه ديو طرد
 ايلدى (حكايه) * حجاج طرفندن بعض نواحي به بر اعرابى و بوده نصب اولنوب مدت مديده
 اول ناحيه ده نصر فده اولمش يومامن الايام قيلهسى اعرابيلر نندن برى زيارتنه كلكده
 اعرابى به صورت اكرامده طعام احضار ايدوب اعرابى الى صومردن اول خانه سنك احوالندن
 سؤال ايله لافردى به طوتوب اوغلامعبر نه حالده در ديدكده * على ماتحب قديملا الارض رجالا
 ونساء * يعنى استه ديكك كى رفعت * خدم و حشم و دول دوش صاحبدر ديدى ام غير يعنى
 زوجه م نيمه در ديدكده * صالحه * يعنى صلاح حالده در ديدى منزل نه صوده در ديدكده
 * عامره باهلها * يعنى ساكنلر يله معمر در ديدى ايقاع اولو كوكم ايو ميدر ديدكده * قديملا
 الحى * نجا * يعنى قيله به اوومه سيله طولدر يوب صاعدر ديدى ز ربق نام دوه م كوزلدر
 ديدكده * على مايسرك * يعنى سنى مسرور ايدن حال اوزره در يعنى صاعدر ديدكده * همان
 و بوده جنابى او شاعره هنوز اعرابى طامندن طعامى قالدرد يوب اعرابى به اى ناحيه سى مبارك
 و مسعود مسافر ذكر ايلديكك تبشيراى اغاده ايدك بر قاندى محظوظ اوله لم ديدكده * اعرابى
 نه استرس صور جوانى و برهلم دير و بوده بو دفعه كو بكنندن باشليوب بزم ايقاعك حانى
 نيمه در ديدكده هالك اولدى ديدى سبب هلاكى ندر ديدكده دوه كز زريقك ككى بوغانده

قالی دیدی آی دوهم اولدی و سبی ندر دید که ام عیرک قیرینه کثرت اوزره صوطا شیدی
 سیدن هلاک اولدی دیدی یا اودخی اولدی و سبی نه ایدی دید که عیرک کثرت بکا و خرنی
 باعث اولدی دیدی یا او جکر گوشه مده کتیدی و سبی ندر دید که نه نم کتیدی و مزلکزک
 اوزرینه بغالی سبی اولدی دید که یا خانه مزده می یقلدی دید که نم دیچک عامل مر قوم
 بکایه باشدی یعنی کچی اعرابی صحرایوب و طعای یقه لیوب تابکو قارتی طو یوروب الحمد لله طعای
 تهنیکر ایله بیه منک لکن ندر تکرزایله یلک دیچک عا مل عصا سیه ضرره قالدقده اعرابی
 فرار ایلدی (بر اعرابیدن محکمه که بر سفر مده بولی غائب ایلوب سر سری کتیر ایدم باده ده
 بر اوطه کوروب وارد بدمه صاحب بیت بولوب زوجه می من کچین دیو صوردی
 بنیافرم دیدیکمه اهلا و مر حبا یعنی خوش کلدک دیو ا کرام بره بیه جک و ایچه جک کتوردی
 یوب استراحتده ایکن زوجه کلوب بوجی کجدر دیو صوردقده خاتون ضیف دید که خریفه
 غضب کلوب لا اهلا و لا مر حبا بکا مسافرک زوی بوقدر دیدیکی کچی همان دایه مد بتوب
 شهنکام بوله روان اولدم و ایرتسی کونی بریت دیگر اعرابی بولوب ایدم بیه صاحب بیت
 طشزده بولغله زوجه سی یا بجه کلوب کچین دیو صوردقده مسافر دیدیکمه مر انا سابقه ک
 عکینه لا اهلا و لا مر حبا بنم مسافر نه ایشم وارد دیو استغفال خلالی اوطه صاحب
 کلوب بی قاریسندن صوروب مسافر ایشم دیچمه اهلا و مر حبا یورک دیرک اعراب
 واکرام و احسن طعمه اطعام ایلدی بوشاشک اوزرینه منزل سابقده گذران ایدن حالی
 تذکر ایله بنسم ایلدیکمه صاحب بیت سبب بنسمی سوال ایلدی ماجرای بیان ایلدیکمه
 تعجب ایله زرا دون کیچه اوضار دیک یئنه اولان خاتون بنم همشیره م و بوفاری یعنی زوجم
 دونکی حریفک همشیره سید رهبری افراسی طبعی ندرینه موافقت ایشدر دیمشدر (صاحب
 مستطرف بویخل باینده امثال و حکایات کثیره و مشهوره اولغله ذکر ایتدیکم مقدار ایله اکتفا
 اولمشدر دیوب باب مذکوری بوراد بتور و فی الحقیقه بخل اخلاق ذمیه دن اولغله کای و کیفا
 سخا دن بسیار و سابقا و لاحقا حکایه سی اوزون اولوب و اوزایه جتی اشکار درهما جانب رب
 کرم منان خوی بد بوی بخل و لثامه ابتلا دن جله بی مصون ایلنه آمین یا معین

باب الخامس والثلاثون

اشبو اوتوز بشی باب طعام و آدابی و ضیافت و ضیف و مسافر و مضیف یعنی صاحب خانه نک
 واکله یعنی او بورلک اخباری و یونلره مماثل و مشابه اولان شیر یاننده در صاحب مستطرف
 مطا عمده طبعک اباحه سنده اولان یا ایها الذین آمنوا کلاوا من طیبات ما رزقناکم
 واشکروا لله ان کتم ایاه تعبدون نص جلیلی عنوان باب ایشدر که مال شریقی
 ای مؤمنلر سزه و ردیکمزلک جلاله نیک اگر الله تعالی به عبادت ایدرسه کز حق تعالی به
 شکر ایلک که انی سزه وردی و خلل ابدی زرا عبادتک نمای شکر ایله در دیمکدر که لسان
 فارسیده ای آنکه کر ویده آید بخور ید از با کبرها آنچه روزی دادیم شمارا و سپاس کنار یدم خدا را
 اگر هستند که اورا بپرستند * ایله افاده اوتور (قلت) اشبوات کریمه ده اولان و اشکر و احم
 امری اباحه ایچون اولوب بلکه وجوب ایچوندر زرا هر عاقل کند نوی یوقدن وار ایدوب
 وکند و نه نم جلله دن صافی به کز بویجه اجناسی ایدن باری تعالی و قدس ثابت تعظیه
 مستحق اولدیغی شک ایچوب حرم بره اول تعظی لسانیه و سائر جوارح و اعضا سیه و جواس
 باطنیه سیه اظهار و اجرا ایدر (و قال الله تعالی یا یسئلونک ماذا اکل لهم قل اکلکم الطیبات

وما اکلتم من الجوارح مکین (قلت) مخاطب سید العالم صلی الله تعالی علیه وسلم افتدیم در
 و مفهوم ترکیبی فنی شی کند و زینه حلال قلندی دیو سکا سوال ایدر جواب ایدر سزه
 طبیات و دخی برنجی بهائم و طیر جنسند ن اولان حیوانلره تعلیم ایلدیکمزاله حلاله حق تعالی
 رسول لسانیه سزه تعلیم ایلدیکم علدن صیدی تعلیم ایلدیکمزلک مع اولان حیوانلرک صید
 ایلدیکمزلک حلال قلندی دی دیمکدر که مفهوم فارسی * میسرند ترا که خدایچه چیز حلال
 کردانیده شده برای ایشان بکوحلال کردانیده برای شما با کبرها و آنچه آموخته شده اید از سکا
 شکاری که ادب آموزند * تعبیری ایله افاده اوتور (ذکر اولان تعلیم پیغمبری علیه الصلاة
 والسلام اول مع حیوانی صیده صاحبی ارسال ایلد که او حیوانه اتباع یعنی اردینه دوشمک و اول
 حیوان صاحبک زجر و دعوتیه اقتیاد ایلک و صیدی اکل ایچوب صاحبک امساک ایلک و دخی
 کتاب الصید ده باز یلان مسائل صید حیوانک حلال اولسنه شرطدر هر اجعت اولنه (طبیات
 طبع سلیم خیت و کریمه کورمیدیکی و اندن نفرت ایچدیککی و حرمت نه نص و قیاس دلالت ایتمیان
 اطعمه در دیو بیضاوی رحمه الله تعالی نخر ایدر (و کازرونی رحمه الله تعالی حاشیه سنده حرمت نه
 اجماع دلالت ایدن حراملریان بیضاویده بوقدر وارد اولان سواله اجماع اصواته ذکر
 اولندیغی اوزره نصده داخلدر زرا هر نقدر بزه معلوم دکل ایسه ده بر حکمه اجماع ایدن
 اعلام کرام او حکمه نصی بوللار در دیو جواب و بریزدیمشدر فلیحفظ (و قال تعالی
 قل من حرم زینه الله التي اخرج اعباده والطیبات من الزنق قل هي للذین آمنوا فی الحیوة
 الدنیا خالصة یوم القیمة * پیورمشدر که مفهوم فارسی * بکو که حرام کرده ز بنت خدا که
 بیرون می آورد برای بندگان خود و با کبرها از روزی بکوا و مر آنان راست که کرو بدند در زندگانی
 دنیا خالص در روز سوختن * ایله افاده اوتور و زکیچه مال شریقی زینه الله یعنی بزخصت
 الهیه ایله تیاب و سائر اسباب تجملدن ز بنت قلانلری که عبادی ایچون بیه و کان و حریر و صوف
 وزره کچی نباتات و حیوان و معادنن اخراج اولمشدر و دخی رزقندن ماکل و مشاربده طبیات
 مستلذاتی کیم حرام قیلدی دی یعنی حرامدر دینلری انکار ایله که حلالدر و دخی اول زینت
 و طبیات دنیاده اصله مؤمنلر ایچون نایمده در هر قدر کفره انلره یعنی مؤمنلره مشارکت ایدر ایسه ده
 البته در لکن یوم قیامتده اول زینت و طبیات مؤمنینه مختص اولدیغی حالده غیر یلر انلره مشارک
 اولما زدی دیمکدر (قلت) بیضاوی رحمه الله تعالی بواستد مطاعم و مشارب و ملابس و انواع
 تجملانده اباحت اصل اولدیغنه دلیل وارد زرا (من) ده اولان استفهام انکار ایچوندر
 دیمشدر (صاحب المستطرف دیر که فضل حضرت ترینه اطعمه طیه لجه بی و خبیصی جهت
 حلالدن بواندیغی حالده زهد ازلک ایدنلر حقنده (قلت) یعنی قربت اقتضا سنجیدار با کاران و با خود
 ریاضت کتان فلسفه نساننک حالی سوال اولدقده طریقه خطاب ایله (خیصک اکلن ندر
 یعنی ترک زهد دکلر کاشکی حق تعالی دن اتقا ایلدیکم یعنی قود دینک حالده خبیصی بیه ایدک
 تحقیق حق تعالی سنک حلالی اکلکی کریمه عد ایچر حرامدن اتقا ایلدیکم و فقه بابا که وانا که
 پرو احسانک و صله رحک و قومشوره میلک و مسلمیه من جتک و اکظم غیظک و سکا کوتولک ایدنلره
 ایلکک و اذایه صبر و تحملک کفایتلرینه نظر و دقت ایله سن بونلرک احکامنه یعنی ایفا سنده زهدده
 خبیصی ترکندن زیاده محتاجسن اگر بونلره دقتک بوجیه ترک طعامده یعنی ریاضت نه فائده وارددر
 دیمشدر (خیصی فعل ورتنده یاغله بشمش خرما به دیرل و به ضیلری حاککی دیدکری حلوا در
 دیمشدر (رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم افتدیم در (محرم الحلال کحلال الحرام) حدیث

شریفی روایت اولمشکه مال شریفی حلال و طیب اولانی حرام ایدی کیمسه اتم و نگاهده بلکه کفرده
حلی منصوص ایسه حرامی حلال قیلان کیدر دیمکدر (طاهره مسماة دائر حکایاتدر)
حکایه اولمشکه هر زون رشیده ظرفای فقهای عصرندن ابو الحارثه مولانا فالودج ایله
اوزنجندن قنقیسی الذ واطیدر دیوشوال ایدر اول دخی ای امیر المؤمنین غائب اوزرینه حکم
وقضا اولماز دیدکده امر رشید ایله طعنامین مذکورین احضار اولنور ابو الحارث هر برندن
بر لقمه تناولد نصکره ای امیر المؤمنین یکدیگر دن برینک رجحانه حکم ایدر مدم ز بر برینک
رجحانه وقتا که حکمی اراده ایلدم دیکری جتله کلدی دیوا یکسیده ثنایله استظراف ایشدر
(ینه خلیفه مشارالیه حضرت نری ذکر اولنان طائیلرک طعنامین مذکورینک ترجیحلری خصوصتده
حله لری زیده ایله حرملرنده بحث ایدوب مایینه جیه ارلر بو خالده قضای القضا دیوان خلیفه
امام ابو یوسف حضرت نری کلورر خلیفه بختلرینک حلی لطیفه طریقه سؤل ایلدکده کذلک
غائب اوزرینه حکم جائز کلدردیوا احضار بی اشرا بیدجک آماده قیلنور امام حضرت نری استیفای
حفظ ایله بعد الاکل جناب خایفه رجحانه حکم ایله دیمک * قد اصطلح اخمصان یا امیر المؤمنین
یعنی ای امیر المؤمنین ایکی خصم بر بریله صلح اولدیلر دیدکده وافر کو اوب امامه یک التون
اهداف قضیه ی زیده اشدکده اول دخی طقوز یوز طقوز التون ارسال ایدر مشارالیه
عطیه سنی خلیفه نیک عطیه سندن بر ناقص اوله رق کوندرسی خلی ظرافت وادیدر نامل (قلت)
(فالودج الوده هر ییدر که بلته دیرر ولوز بیج لوزینه هر ییدر که با دامن معمول شکرین طعمادر
ازهری قطایفه شبه بر نوع حلوا در دیمکدر (حسن بصری حضرت نری فالودجی تعیب ایدر
بر رجل نادانی اشدکده * لباب بر ولباب محل وخالص سمن * یعنی نشاسته وعلی بال وخالص یاغله
یاغش طعمای قنقیسی عاقل تعیب ایتزظن ایدرم دیمکدر (فالودجی بن العرب ایجاد ایدن عبد الله بن
جدعان اولدین ای صمعی ذکر ایشدر (قلت) ابن جدعان هاشم کی قریشک مطعملرنددر
فالودجی کدای محکم طعمانده اکل ایدوب و بکنوب اولمرفدن طنجنی ییلور بر غلام اشترایله
کلوب و طنج ایدر یوب ضیافت عامه ایشدر (مریودر که دایره ابن جدعان باده نشین بر اعرابی
کلوب فالودجی اکل ایدر و ابن جدعان اعرابی به یونه در ییلور مین دیدکده * هذا وحبانک
الصراط المستقیم * یعنی صاغلفکه قسم ایدر که یوسراط مستقیم در دیمکدر (صاحب المستطرف
دیر که فخر کائنات علیه الصلوات والتسلیمات اشدیمزه احب طعام لم ایدی (وابوالدرداء رضی الله
تعالی عنهدن) سید طعام اهل الدنیا واهل الجنة اللحم وکان یقول سید الطعام فی الدنیا
والاخرة اللحم وهو یزید فی الجمع ولوسألت ربی ان یعطینیه کل یوم لعل (حدیث شریفلری
روایت اولمشکدر که لحمی ثنا وکن هر روز تناول نبوی وقوع بولدیغنی اباد که اکردرگاه
رزاقدن کل یوم لحم ایله اطعام مؤلم اولیدی عنایت بیورر ایدی حدیث اخیردن ظاهر در
(قلت) صلی الله تعالی علیه وسلم اشدیمزک بالاده کذران ایتدیکی اوزره اکثر یاغشیلری اریه
ایمکننددر (قلت) جامع صغیرده حضرت علی رضی الله تعالی عنهدن مرویا (سید طعام الدنیا
والاخرة اللحم) ایله (ابوهریره رضی الله تعالی عنهدن روایت) (سید الادام فی الدنیا والاخرة اللحم
وسید الشراب فی الدنیا والاخرة الماء وسیدال یاحین فی الدنیا والاخرة الفاعیة) حدیث شریفلری
مضبوطدر وشارحی مناوی رحمه الله لحم افضل مطعمات اولسی معانی و محاسن اقواتی مستجمع
اولدیغنی و آتک اعلاسی مشروبات اولسی مدارحیات هر حیوان بلکه روی زمینده اولان هر
نامیک مابه النوی اولدیغنی ایچوند (وقایعه حنا نباتک چیچکیدر که اشرف ریاحیندر

وناس یورتک آدینه عمر حنابلر دیمش (سید طعام الدنیا الخ) حدیثک تمامی (واوسألت ربی الخ)
در دیوب وها حب المستطرف مؤید اولوب فقط راویسی علی رضی الله تعالی عنه اولدیغنی
کوسترشددر وخال که ابوالدرداءک روایت دخی جائزدر (وینه صاحب المستطرف دیر که علیه
الصلوة والسلام اشدیمز حضرت نری دبا یعنی قرع و قباغی سورلر ایدی حتی عایشه صدیقہ رضی الله
تعالی عنهایه (یا عایشه اذا طجتم قدرا فاکتروا فیها من الدباء فانها تشد قلب الحزین وهی
شجرة اخی یونس) بیورر شددر که خوی اطباق حضرت عایشه به خطابا سر طنجره یعنی طعم
طنج ایلدیککدر و قدغه قباغی ایچنده اکثرا ایدر یعنی جوق قباغی فاک یاخود اکثر یا قباغی
یشرک که طعام دبا مغرغ قلب حزیندر وقرنداشم یونسک شجرة سیدر دیو قباغی شادر (قلت)
(شجرة اخی یونس) ایله (و انبتت علیه شجرة من یقضین) نصنه اشارت بیورر شددر (اجمال قضیه
شریفه حضرت یونس علیه السلام تفسیر بیضاویده بو وجهله یازمشدر که وقتا که حضرت
یونس انجابت ایتیان قومنه قبل باریدن عذاب اولنه جعفر بن یالوجی بیلوب و خبر ورور کنددر
اذن باری مسدورندن اول ایچرندن هار یا جیفوب و بر یوکلوسفینه به بنوب کیدرلر ایکن اول
عهد ده سفابنده قاجغن قول بولندقدغه سفاین یوروم یوب طورر ایش سفینه مذکورده ده دخی
بحکمته تعالی توقف حالی مشاهده اولندقدغه اهل سفینه ایچمزدده عبد آتی وارددر دیو قرعه
انارلر قورعه حضرت یونس جفقدغه بنم عبد آتی دیو کنددر بن بحر القا ایدرلر فی الحال امر
خالق ایله بر بالی انتقام ایدر مدت عمرلرند یاخود بطن حوت مذکورده در بای ذکر و تسبیح
مستغرق وذاکرا ولدلری ایچون علی اختلاف الاقوال بعضا من الیوم یاخود اوج یاخود یندی
و یا بکری و یاخود قرنی کون مکشد نصکره بالی کاره کتوروب بطندن جفاردی بدن ایتلری
رحم مادر دن ظهور ایدر نطفه دوغکله اوزرینه سکک قومنامق و تاب آفتابدن وقایه ایتک ایچون
فی الحال جناب کاشف الکروب شجرة یقضی پانده اثبات ایدر یقضین تین یعنی انجیر یاخود روز
اولدیغنی مروی ایسه ده اصح اقوال اوزره قباقدر که یوم منای (انک تحب القرع) یعنی
حضرت فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم اشدیمز قرعی سور سکر دیندکده (اجل هی شجرة
اخی یونس) بیورر قتری ناید ایدر (وعلیه الصلوة والسلام اشدیمز دن) علیکم بالقرع فانه
یشد الغواد ویزید فی الدماغ وعلیکم بالهدس فاندیرق القلب و یزید الدمه (اری مرویدر (قلت)
خوی شریفی قباغک قلب و دماغه قوت و عدس یعنی مردجک رقت قلب یعنی صفای بال
وازدیاد دمه (وینه علیه الصلوة والسلام اشدیمز دن) (علیکم بالقرع فانه یزید فی الدماغ وعلیکم
بالهدس فانه قدس علی لسان سبعین نبیا) حدیث شریفی و ارد اولمشدر اشبو اثر شریفک عباره سی
نسخ مستطرفده مختلف اولفله جامع صغیر ده اولان متن نفل اولندی و یونی حضرت علی
رضی الله تعالی عنهدن ابن شاهین کاب السنه سنه و ابن مرویه تفسیرنده تحریر ایلدکدری
محزدر خوی شریفی قباغک و عدس یعنی مردجک ارشادا اکنه ملازمته امر اولوب قباغی
دماغک و عفاک قوتی زیاده قبله جفتی و عدس یش نیشک لسانی اوزره تقدیس ایلدیکنی یعنی
غدا انبیا بر مبارک حیدر اولدیغنی یا ندرو امام یسعی (آخرهم عیسی بن مریم و هو یرق القلب و یسرع
الدمه) عباره شریفه سنی زیاده ایلدیکنی و قباغی صداع حاری مزبل اولدیغنی شارح الجامع
الصغیر مناوی مشارالیه مرحوم ذکر ایشدر مردجک زیاده شریفه مذکورده رفت
قلب و سرعت دمه یعنی کوز یاشی جوغالسنی اراث ایلدیکنی مبارک نسته اولدیغند علامندر
(وعن ابن رافع قال کان ابوهریره یقول اکل التمر امان من القولج و شرب العسل علی الیق امان
من القالج و اکل السفرجل یحسن الولد و اکل الرمان یصلح الکبد و الذیاب یشد و یذهب الوصب

والنصب والكرفس بقوى المعدة ويطيب النكهة والطيب اللحم الكثيف وكان يديم اكل الهريس
وكان يأكل على سباط معاوية ويصلي خلف علي ويحلب وحده يعني رافع روايت ايتشدر كه
ابوهريرة رضي الله تعالى عنه خرماني اكل قوت ليجدن وعلى الرقي بال ايجمك فالجندن اماندر وابوه
الكلبي ولدي كوزل ورماني يعني اثارا كلبي جكري اصلاح ايدر وقوري اوزم مرضي كيدر وكرفس
يعني كروز معده به قوت واخره كوزل رايحه و يرو لئلك اطبي كورك ايدر ديوب دائما هر يسه بيرايدي
صفين وقعه سنده معسكر حضرت علي ده بولنخله نمازي حضرت امام بالحقه اقتدايله قلوب
هنكام طعامده معاويه سفر سنده بولور وحين مقاتله ده كاره نشين تماشا اولور ايدى * قتل
عن ذلك فقال طعام المعاوية ادمم والصلاة خلف علي افضل وهو اهل والجلوس وحدي اسم *
يعني اشو صلات واكل و بر طرفه جلوسي وضعتن سوال اولند قده ديمتد رمالي معاويه ملك طماي
سمين و حضرت علي اهل و او عهد ده خليفه بالحق اولنخله انك ارفه سنده صلات يعني امام مشار
البهك امامني افضل وكاره بالكر جكمك بكا ازهر جهت اسلدر ديمكدر كه حربه يعني وقعه
صفينه اجتهادي بويله اولمش ديمك كور بتور (حكايه اولنخله حسن بن سهل بر كون مأمون
خليفه ايله تناول طعام ايدر لر ايكن پنج عمرى زياده ايلرد بولنا ايدر خليفه سبندن سوال
ايلد كده * فقال ان طب الهند صحيح * اي امير المؤمنين هندك طبي صحيح يعني اطباء هندك
حذاقت ونجربه لى مسلدر ايلرد بيلر كه پنج كوزل ومفرح رؤيال اراه ايدر * ومن رأى مناما
حسنا كان في نهارين * شول كيه كه كوزل رؤيا كورسه بكرى درت ساعت ايجنده ايكي كونده
بولمش اولور ديد كده جناب مأمون * فاستحسن قوله ووصله * قول حسني تحسين وصله وعطيه به
قرين ايلدي (قلت) ايكي نهارده بولنخله رؤياي حسني كورن اهل ثروت و بار ايله ظاهر در
لكن فقرا ايله به رؤيا ده مسرت كورر وعلى ككلا القديرين مسرتله بكن وقت عمر دن
معدود در (ابو صواره * الارز الايض بالسمن والسكر ليس من طعام اهل الدنيا * يعني نه
ياغي وشكر واهلي برنجله بشن بلاو طعام دنبادن اولماز يعني جنت طماي در ديمشدر كه اوائلده
طائفة صافه عرب معاويه رضي الله تعالى عنه زمانه دكن الوان مختلفه اطعمه بي بطيوب اتى
صو وطوز ايله بشروب بيرل ايديكه سووش ديد بكمزدن صبارتدر زمان مزبور كلكده الوان
اطعمه بي اتخاذا ايلديلر (مرقة مخنة يعني پند كد نصكره صوغوب تكرار اسيديلان
ان صوبي وشور ياه عرب * بنت نارين * اطلاق ايدر لر وچندان اسمن نسته به رغبته ايمش
حتى بعض مترفين يعني طعامده احشام در ديه دوشن مترفين ومتهمين * جنبوا ما تدني بنت
نارين * در ايديكه بنت ناره رغبته ايمك ديمك اوله جقدر * كل طعام اعبد عليه التخنين
فناسد * درلر كه بعد الطبخ صوغوب تكرار اسيديلان طعام مفيد معده در ديمك اوله جقدر
(بال ايجنه بچيك ات قوتيلوب برماهد نصكره خمار لسه ترونازه طوروب متغير اوليه جنى متقولدر
(سكاج طعامنه عرب سيد المرق و مخ الاطعمه وزين الموائد * سكبلك معر ييدر كه اكثي آخذن
صبارتدر لحم سر كه ايله طبخ اولنوب اكل اولند قده معده به تلخ حوته وضع اولنور ديمشدر (قلت)
غالباً قواسي اشو سر كه ايله بشن ات آريشه يله هيسي بدل ماتيخلل اولور ديوشا اولن كر كدر
(نان عزيز لك كنه سي ان جده در (بعضياري ناني شاده * في حبة القلب حتى * زرع حب ان حبة *
ديمشدر كه مالى ميان قلبه ان جده تخمى اكدم ديمكدر (و من ابن عباس رفته اكرموا الخبر
قالوا وما اكرامته يا رسول الله قال لا ينظر به الا دام اذا وجد ثم اخبر فكلوه حتى توفوا بغيره)
يعني ابن عباس رضي الله تعالى عنه نهنن مرفوعاً روايت اولنخله كه نان عزيزه اكرام ايلد ديوب
رسول اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم امر بيورد قلندره اكرامى نه وجهله ديوب استفسار اولند قده

سفره ده ناني بولدي بغير كنه فائق كله جكدر ديوب بكتيوب همان ناني طعام ديكر كنجيه لك بكتيوب اكله
يا شليك يورلشدر (قلت) جامع صغير ده عايشه صديقه رضي الله تعالى عنها دن ايتحق
(اكرموا الخبر) ايله خبره دائر اوج حديث دني اشو صاحب المنظر فك نحرير ايلديكي
عباره اولان بولندي وشارحي متاوي دني اكرام خبري چشم اجلال وتعظيم نظر وخبر
فيض فضل عيم حق تعالى دن اولديفته اعتزافله در زير اناز مدار حيات اشباح و نالك عموم وجودي
مايه حصول روح و ارنيا حدر ديوب شرح ايلشدر (صاحب المستطرف بوراده بر كيه قرق كون علي
الدوام ات ينسه قلبي قاسي و قرق كون ترك ايلسه خوني كوني اولور مضبوطنده بر ائز كرا ايلشدر كه
كاه كاه متاولني دني اشرا ب ايدر (منقولدر كه بني اسرائيله نازل اولان ماشه ده بر اصد دن ماعد
هر بقول وسيره وباشي اوجده سر كه وقور و غي طرفنده طوز اوله رقي بر بالقي وهر برينك اوزرنده
زيتون و انار قوغش يدي عدد چورك دني و ارايدى (حكايه اولنديكه ابن فر يسه بر صكون
عزالدوله ك حضور به داخل اولور و كوردر كه پشكاهنده طبق ايجنده موز ديد كاري ميوه طورر
لكن كل اكل ايد * لم معامله سي بچك كده ابن فر يسه همان * مابل مولانا ليس يدعوني الى الفوز
لاكل الموز * يعني تولدي بزم افتد بزم كه اكل موز ايله بزي فوزه دعوت بيورم ديوب نعر يسه ايد بچك
عزالدوله * صفه حتى اطعمك منه * يعني وصف و ثنا ايتديكه بدرم ماني ديد كده ابن فر يسه
* ما الذي اصف من حسن لونه فيه سبابك ذهبية كأنها حشيت زيدا و علا اطيب الثمر كانه
نخ الشحم سهل المقشراين المكسر عذب المعظم بين الطعوم سلس في الخلقوم * يعني نه ايله
وصف ايد * لم كه اوصاف حسنه سي جوقدر رجعت اونده موزده ايجلري قياقي وشهد ايله
طواد برلمش التون سبيكه ليدر يعني اوسبيكه لر بكرز ايلك ككي ميوه ارك اطبي
قبوغي قالن صومسي قولاي وقرمه سي سهولتي لذت وطعمي سا رطعوم ينشده
طابلي و بوغازدن كتمسي سلاستي بر ميوه در تناسيله اصكه باشلدي (قلت) موز عر بستنده
اولور اوافق خباره شبه قابوغي انجيريكي صويلور طاد نلرك معلومي لطيف طم ولطيف بوي
اولمش اخه امرودي يومنا قلندره بر ميوه در سالف الذ كر عزالدوله عراق وفارس وديلم
وطبرستانه مدتري بوز اوتوز سال قدر سورن دولت آل بويد در ودياله ايله معروف اولان
خاندانك بشجبيسي بخيار نام ملكدر كه اوچيوز التمش يدي شوالى سكر نجي چهار شنبه
كوني فوت اولشدر (موى ايله ابن فر يسه بر رجلك قياقي ذمن استماع ايلد كده آيا قياقي رايكي
سياه و طعمي ابي و بوغازه دخولي مشغلي واپشلد قده خشونت و صلابتي اولدي يعني
ايجو نجي ذم ايدر سن ديوب جهلند نعر يسه ايتشدر (موى اليه باذنجانه نه در سن ديلد كده تشبيه
بليغ ايله باذنجان اذنا ب محاجم يعني حجامت بوزنوزينك اوچلري يعني كندى وعقر بلرك شككي
يعني زهرايله طولوز قوم تخمى ديوزم ايتش بالجم ايله طبخ اولد قده خوش اولمازي ديلد كده
ايبي تقوى ومغفرت ايله طواد بر لسه به فلاح بولماز ديمشدر (حكايه) حجاج وليه يعني ضيافت
ترتيب ايدوب خيلي تكلف ايتكله زازان نام بليغه اختصار بوللو عجبا كسراي عجم بونك كبي
برضيافت ايتشميدر ديد كده غضب ايتيه جككه بين ايدرايسك جواني و يريرم ديوب اول امرده
استغفايدر حجاج انفعال ايتيه جككه بين ايلد كده زازان كسرايك كوله لندن برى برضيافت
ترتيب ايتشديكه خدمت سفره سنده يدلنده آلتون ابر يقلى بيك وصيفه يعني خدمتي جاريه
وار ايدى دنيجه حجاج منصفاته * ما تركت فارس لمن بعد هامن الملوك شرفا * يعني دولت
كسرا د نصكره ككلا ن ملوك فارس ملوكى شرف ترك ايتامش يدي العهده على الراوى

بر کعبه احبابند بر مرز ظریفه فالودج زنج یعنی طعمی بوزشش و تعفن ایش طائسز بالوده اهدا
اندوب اشو طوز سز هدی مشرب تذکره سند بن یوفالودجی سکر سوسی و عمل مازنی وزعفران
اصفهانیه اعمال ایلدم دیو ستایش یاز زاول مرز ظریف دخی کار تذکره به جابکر اشو
فالودجی اصفهان ایجاد و سوس فتح و محله یعنی زبوره و او سی ربك الى الحل که الایة
نصی ناطق اولدیغی اوزره علی ایق باشد الهام یاری اولماز دن مقدم اعمال ایشلر دیو تر یف
ایشلر در (ثانی) خلفای عباسیه منصور دوانقیلک ندما سندن ابوجهم نام کیمه دولت عباسیه تک
ظهورینه خدمتی سبقت ایلدن مشهور ابومسلم خراسانیلک عینی ایش یعنی خلیفه مشار البهدن
ابومسلم حقه صادر اولان کلام و عامه بی ایش دیو و خبر ابومسلم بقتدر مکه موی الیهلک
زد خلیفه ده جاسوسی ایش بو خصوصه منصور خلیفه واقف اولوب اعدام ابوجهمی قصد
ایدر بر کون حضورنده اوزون اوزادی صحبت ایدر کن ابوجهمی حرارت آلوب صوابچمک اوزره
طشره جمیع صدقده ایکن خلیفه صورت اکر آمد ابوجهم سو یق لوز یعنی بادم سو یق
شرعی اصغر ز مکر فرمان خلیفه ابله شر به سم مو قف آییخته ایدوب آماد ایشلر ایش
کلور و حضور خلیفه ده ایچرخانه سنه وار دقد فوت اولغله بعض شعرا بو یقنی نظم ایدر
* تجنب سو یق اللوز لا تقرینه * فشرپ سو یق الاوزاردی اباجهم * معناسی سو یق لوزدن
یعنی بادمین یابیلان سو یقدن صاقن اصلا تقرب ایقه زبرا سو یق لوز ابوجهم زیاده کوی
اولدی یعنی ابوجهم سبب هلاک اولدی دیمکر (قلت) سو یق امر و زشد اناطولیده قاور
تعییر ایلدکری طعمدر اونی یاخود بغدادی و سار جویانی قاور دقدنصرکه بر قاج دفعه صیق
صوبه ده صفوق صوابله یقوب قورودر و دیو یار و تاتار لک زاد راهبر دغار جغه بصوب
بولده تغذی ایدر لرمیوهرک سو یق دخی اولور قورودن نصرکه قاوروب صق ایدر لرمیوهرک
بادیه دخی اطلاق اولور انتهى (اصابع زینب بغداد ده بیاور حلوا نوسندن بر نوع طائلو
ایش که رسمی قتالو پارمغه شبه ایش ایجاد اولندیغی عصرده بغداد ده زینب نامنده برزن
حسنا اولغله انک عاشقاری زن مزبور تک پارمقاری اکر بروب لذت ویرسون دیو اول حلوانی
رسم مذکوره اعمال و نسیمه ایشلر ایش ابوطالب المأمونی نام شاعر اول حلوانی ناده بو یقنی
شیرین نظم ایشلر * فاجات کف امری متظها * الذواشهی من اصابع زینب * مالی
منظم یعنی تناول طعام اولان کیمه تک اوجی ویدی اصابع زینب الذواشهی یعنی طائلو
برشته حل ایشدی یعنی طومندی دیمکر که توریه بی حاویدر (اصابع زینب صنفوق
کونده زیارت حضرت علی کرم الله تعالی وجهه و رضی الله تعالی عنده کله کده حضرت مرتضی
یانلر ده بولان عمل ابله مزوج قایمقلی سودایله مملوکاسه بی صورت ز سائب شریندن اعتذار
ایلد کده حضرت علی علی طریق الضیفه ای سائب بوی شرب ایدر ایلک ایام سازه کده اوله حق
طوقلغه جاره تدارک ایش اولور سن دیو ایچر مشلر در (نافع بن علی روایت ایدر که حضرت علی
رضی الله تعالی عندهک پدری ابوطالب حین صبا و نلر ده قبل البعته کیمه به اهل ضلالک وضع
ایش اولدقاری لات دیدکری بتک اوزرینه دوکک اوزره بهر کون بر کاسه سود و پرر ایدی
امام مشار الیه حضرت تارینک ذات علیه زنده اولان پاک طیف و هدایت مقتضاسیمجه اول
لینی کندیلری شرب ایدوب لاک اوزرینه لایق اوزره تول ایدر لیدی (صاحب المستطرف
دیر که ما کله زده یعنی قوت قلبه اخیار ناسک جوغی زیاده یعنی نفایس اطعمه به قدر تری
اولدیغی حالده و قدر تری اولیانلر تدارک شی کثیره باقدقاری حالده دقت ایشلر در (قلت)
سما حضرت سید کائنات علیه الصلاة و التحیات افندیمک زیاده ما کله عدم رغبتاری کتب

سیر و شعلالده مصر حدر (حضرت عایشه رضی الله تعالی عنها و الذی بعث محمدا بالحق
ما کان لنا من قبل ولا اکل رسول الله) صلی الله تعالی علیه و سلم (خبرنا مختولاً عنده الله ان قبض
قلت و کف تا کلون الشعر قالت کما تقول اف اف) یورمشدر یعنی حضرت عایشه حق تعالی به
قسم ایدر مکه دایره همایون نبویه منخل بوغیدی و حضرت صلی الله تعالی علیه و سلم بمشتریدن عالم
قدسه ارتحالرینه قدر کبکی چیمش اوندن خبر تناول یورمشدر دیدی اشو روایتی مشلر
الیهادن روایت ایدن ذات حضرت عایشه به کبکی ار به تک اتمکینه کیفیتله اکل ایدر سکر
دیدیمکه حضرت صدیقه اف اف دیو کبکی نفسمرله آیرر یعنی صاورردق یورمشدر دیمشدر
(یقول اسمع الفقیر اف اف بوجه اشارت زبانه اوفک دیدیمک کیفیتدر و منخل ترکیده الک
و غارسیده بر وزن و ماشو دیدکری آت منخلدر جعی علی غیر القیاس مناخل کلور و منخل دخی
میک و خالک ضمیمه و خالک قحبه قیاسدن خارج اسم آتدر شمائل شریفده بو باید سهیل بن
سعد دن مروی روایتده جمع صیفه سبله مناخل واقع اولمشدر سائل ار به اوندن اتمک بوغرمق
استدیککر ده نه ایشلر ایدیکر زبرا انک کبکی سائر اولره نسبتله زیاده جو قدر دید کده سهیل نفسمر
والجیز یاخود برغیری شی ابله ار به اوقی صاور ایدک اول اوندن صمان و کبک کبی خفیف اولوب
اوجه حق شی اوچدقدنصرکه خبر ایدر ایدک دیدی بو کلامدن حضرت رسول اکرم صلی الله تعالی
علیه و سلم افندیمک ما کولات خصوصنده قطعا اهتمام ایدکری معلوم اولور و شراح حدیث
دیدیلر که عهد نبویه شامید قیصرده اولوب میان کفارده ایسه خاص اتمک واریدی و قبل البعته
ایکی دفعه شام جائنده تجارت طریقه توجیه نبوی واقع اولوب بصرایه واصل و بحیراء راهبک
ضیافته داخل اولدی و بعد البعته هجر تک طقوزنجی منه سی اطراف شامدن تبرک غراسنه
توجه یورمشدر اول اطرافک تماماً اوخلالده فقی مسرا اولدیسده دخی او حوالیده مدت مدیده
مکت یورمشدر خاص اتمک والکی اورالده حضرت صلی الله تعالی علیه و سلم افندیمک کورملری
جا زدر بو صورتده سهیل خبری نفس الامر مضایق اولماز دیو سوال و انورسه جواب و پرر زک
کورملری دخی جا ز اوادیفندن باشقه سهیل خبری کنیدی علمی لاحق اولدیغی مرتبه دن
اولوب واقعه قیاسله اولمق بمشدر پس جا زدر که رسول اکرم صلی الله تعالی علیه
و سلم خاص اتمک بهدالبعته یاخود قبل البعته کورسون و سهیل مطلع اولسون و الله اعلم و بحرر
اولدیغی اوزره حضرت عایشه تک روایتده اولان (کما تقول اف اف) عبار سهیل
معناسی اوفلور و کبکی اوچور ردق دیمک اولدیغی یعنی ار به بی اوفلیوب کبکی نفسمرله
صاوروب همما امکن آیرر ز دیمکی بیاندن عبارت ایدوکی ظاهر و مبیان ایکن ترجمه معلومه ده
راوی دیر که حضرت عایشه به ار به اتمکینه وجهله علی الدوام اکل ایدر سکر دیدیمکه
عایشه صد یقه رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلم افندیمکه کمال محبت و شوقمزدن
متأذی اولور دیو تفجع و تعجب ایدر اکل و تناول ایدر ز دیدیلر دیو عباره مر قومه ترجمه
اولمشدر لکن بو ترجمه ده دقیق معنای عباره کیکندن آبرلشیدر فقیر تفهم ایدم مدم توجیه
یورن ذاتدن هاشمه تخر بر نیاز اولور (وقلت ایضا) معلوم اوله که حضرت باعث ایجاد عالم
صلی الله تعالی علیه و سلم افندیمکه کتب احادیث و سیرده بیان یورلدیغی اوزره خزان ارض
و مال دنیا قبل باریدن عرض یورلشیکن زهد و قناعتی اختیار یوردر قنر تک سیری امت مرحومه سی
شو دنیای دینه فایده اولوب بوند اولندیغی مدته متاع دنیویه دن آرنسته به قناعته همان زاد
آخرت باقیه تحصیله چاشوب زائل اولان تمتعات دنیویه به سعی و تضییع اوقات ایشلرینه
تنبیه موقضه تعلیم امتدر یوقسه اقتضای فاقدا یله زهد ضروری دکلدر انتهى (و عن جابر

رضی الله تعالی عنه رفعه قال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم (نعم الا دما الخلل و کفی بالمرء
سرفان یسخط ما قرب الیه) ادا هم منک کسر یله ترکیده قاتی و فارسیده فان خورش معانسته در
مال حدیث شریف خل یعنی سرکه نه کوزل قاتقد و کشی به گاه اولان سرف یوتندن پیشته
وضع اولان طعامی بکفیوب بیه مک کفایت ایدر دیمکدر (اسعد فقیر دیر که شروح شمائله
مراجعت ایلسونار) قاضی عیاض حدیثه ثناء خلدن مقصود ما کولاند شی قلیل ایل
اکتفا و نفسی لذائذ اطعمه دن منع ایلک امر ممدوح اولدیغنی افاده در دیمکدر (و صحیح
مسلمه اشبو حدیث شریف شو وجهله روایت اولمشدر که یعنی رسول اکرم صلی الله تعالی
علیه وسلم دائره همایونلرند ادا هم یعنی قاتی طلب یوردیلر عند مزده سرکه دن غیری یوقدر
دید کلرنده رسول اکرم علیه الصلاه والسلام کتورک دیدی احضارینه امر و (نعم الا دما الخلل) ادا
اکله شروع یوردیلر انتهی (حضرت عمر الفاروق رضی الله تعالی عنه یوردیکه رسول الله
صلی الله تعالی علیه وسلم افندیتمک زنده ایکی قاتی جمع اولدقده برنی اکل و آخرنی تصدق
یورر ایدی (و حضرت عایشه صدیقہ رضی الله تعالی عنها یوردیکه رسول الله صلی الله
تعالی علیه وسلم افندیتمک دهان معادنلرنده ایکی نوع طعام جمع اولادی لیم اولورایسه اتمک
اولماز ایدی و اتمک اولورایسه لیم اولماز ایدی (و رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم افندیتمک دن
روایت حضرت علی به خطابا (یا علی ابدأ بالمح و اختتم به فان فی شفاء من سبعین داء) حدیث
شریفی مریویدر که مفهوم شریفی ای علی تناول طعامه طوزایله بدأ و بنه طوزایله ختم ایل
زیرا طوزده بخش علته شفا وارد دیمکدر (روایت اولندیکه انبیاء سالفین صلوات الله وسلامه
علی نبیا وعلیهم حضراتدن بری جناب حکیم مطلق جل جلاله حضرتلرینه متصف بنیلرندن
اشتکا و تضرع ایلدکه حق سبحانه و تعالی لیمی لبین ایل طبع و اکل ایلنی امر و وحی یوردی
(صاحب المستطرف ما کولاند اولان زهدده فضائل کثیره وارد بر مقدارنی یوراده
بالمناصب ذکر ایتک تفصیلی کلمیزک مدح فقرده اولان الی ایکنی باند ان شاء الله تعالی
ذکر ایدر (اما آداب کلمده اولان اخبار شویله در که حضرت فخر عالم صلی الله تعالی
علیه وسلم بر کیمسه اکل و شرب اوانده * بسم الله خیر الاسماء بسم الله رب الارض و السماء *
دیسیدیکه و ایچدیکی نسنه اگا ضرر و برمز یورمشلر (و حضور سعادتلرینه طعام وضع
اولدقده * بسم الله اللهم بارک لنا فیما رزقنا وعلیک خفقه * یورر ایدی یعنی اسم شریفک
اسما نبله اکل ایدرم بارک بومرزوق ایلدیکنک طعامده برکت احسان ایله بونک خلفنی دخی
یعنی بوند نصکره احسان ایده چکنک رزقه لطفا و کرما ضامنسن یعنی احسان ایدر من دیمکدر
(و حضرت نبی اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم افندیتمک (من اکل طعاما فقال الحمد لله الذی
اطعمنی هذا و رزقنیه من غیر حول منی و لا قوة غفرله ما تقدم من ذنبه و من لبس ثوبا فقال الحمد لله الذی
کسانی هذا و رزقنیه من غیر حول منی و لا قوة غفرله ما تقدم من ذنبه) یورمشدر یعنی بر کیمسه که
طعامی اکلد نصکره اشارت اولتان الحمد لله الذی اطعمنی الخ حمله سنی و بر ثوب کیدکه الحمد لله
الذی کسانی الخ حمله سنی ذکر ایتیه حق تعالی لطیفله بکشم کاهلرینی مغفرت ایدر دیمکدر
(اسعد فقیر دیر که اهل حدیثک یا نیجه فضائل اعمال ضمیمه مغفرت اولتان ذنوب صفاردر
ومن ذنبه اولان من بیایه اولوب تبعضیه دکلدر فتنه بر انتهی (قال رسول الله صلی الله علیه وسلم
(اذا اکل احدکم فلیذکر الله علیه فان نسی فی اوله فلیقل بسم الله اوله و آخره) اشبو حدیث
شریفی حضرت عایشه رضی الله تعالی عنها روایت ایتدرو و مفهومی اکل طعام امر ادا
اولدقده اولد اسم الله ذکر اولتی یعنی بسم الله یا شملی و ابتدا سنده اونود و اولوب آخرند

تذکر اولدقده بسم الله اوله و آخره دیمکله امر اولوب یعنی سنت اولدیغنی باندن (این عزروایت
ایتددر که علیه الصلاه والسلام) (اذا اکل احدکم فلیأکل کل بیتیه و اذا شرب فلیشرب بیته
فان الشیطان یا اکل بیتیه و یشررب بیتیه) یوردیله مال شربنی سزردن بریکر بیکر بیک
و صوابیچک مراد ایدر ایسه صاع الیه اکل و شرب ایلسون زوایشیطان یا خود شیطانک دوستلری
اکل و شربنی صول الله ایدر دیمکدر (قلت) اهل حدیث تحقیقجه مراد بیغمیری شیطانیه مخالفت
اولدقدر (یو فقیر بیک ایکیوز الی سکر صیفند اصداقدن بریکر ساحلانه سنده تضادق
ایلدیکم آورو یا اهل البندن بر نصراق دولت علیه عثمانیه ده عشا کر منتظمه مسلمان حین
تعللرند تفکلی یعنی بدن صاع الریه آلق و سیر و حرکت صناع ایاقدن باشلق غادتلر ایدر لکن
دول از نیجه ده بونک حکمته در که تفکلی یعنی صول ال ایله آکولر و حرکتی صول ایاقدن ایدر
جنود مؤمنیک عادت مذکور ازینه سببندر دیواهل اسلامدن برینه صوردم ایدی مسئله مزدر
دیدنی بویله میدرو حکمتی ندر دیو سوال ایتدکه فقیر دخی بالابطه ال و حایه فی الحقیقه
کندوستنده تبرک اولان اموره دست راست ایله شروع و تبرک قصد اولمیان کارل صول ایله
شروع شرعدر مثلا جماع شرب غمزه دخولده ابتدا صاع ایاغری وضع و خارجنه جیغارکن
صول ایاغری قومق کیمی و هر بر مسئله مزه حکمتی صورمدن همان ایاغز شده اثر شریفه
دینه من دندر و الحال که هر بر مسئله مزده نیجه نیجه حکمت وارد و امور مستحسنه به خصوص
استحالی لازم امور دن اوله صاخذن شروع جانب عینده اولان کرکال و کرکال ایاق صولدن
اعدل و اقوی اولدیغندندر زیرا اعلامدن سه الدین التفاتانی نام علامه نک طو رونی و بنه
خواندن شیخ الاسلام دیمکله مشهور اولان ذلک مجموعه جفیده آدا موافقده تشریحجه اناسک
مراباصاع جانبینده صول طرفنه نسبتله قوت و حرکت زیاده در حتی بدل مایعطل جانب عینیه
زیاده کتمکله دقت اولدقده جانب راستک سمت چپدن سمنی و جری یوکدر دیمکدر و عین
لغت مرینه قوت معانسته ده کلور و هر نه قدر بعضی آدمک نادرا صول جانبی قوتلوا یسه ده
بر سبه سنی اولمخله بنه قاعده کلبه به خلل کلبوب سمت راست اقوی و اعدل در بنا برین امور
مبارک که به اعدل اعضا ایله بدأ عین حکمت و حکمت ایه وصف لازم شرعیمز دیدیکده
تقریر فقیر لا دیمکدر قبول ایلدیکندن جندها صکره حین معالعه فقرانه حضرت علی به
رضی الله تعالی عنه منسوب اولان دیوانک شارحی هدایه الحکمه فی شرح ایدن قاضیه حسین میدی
مرحومک اوائل شرح دیوانده یازدیغنی فوائدک برنده کلمتین شهادتند صاع ال سبابه سببه اشارت
اولدیغنی اشرف اصابع اولدیغنی و وضع اساسی اوزره وقت تطابق بعین کفه سیر عین
سیر یسار دن انصب اولوب و حق طبعه اعدل مزاجدها اولان سبابه عین نفس ناطقه نک علاقده سی
سائرندن بیشتر اولدیغنی حکمته مبتدر دیدیکنه تصادف اولوب مطالعه تقریر فقیر بیک بعضی
شارح مشارالیهک تحقیقده توافق ایلدیکنه جناب اولوب تحذیر لنتم اشبومنا سبب محله درج اولندی
وقال صلی الله تعالی علیه وسلم الا کل فی السوق دنانیه یعنی زقاق و جار سوده بیک بیک داشدر دیمکدر
(انس رضی الله عنه روایت ایدر که علیه الصلاه والسلام افندیتمک ایاق اوزره صوابیچکندن احسان
زجر و منع یوردیلر ایاق اوزره اکلدن سوال ایلدیکمزد (هو شر من الشرب) یعنی ایاق اوزره اکل
طعام ایاق اوزره ایچمکدن زیاده شرب یورویب و وجهله آق دخی منع یوردیلر (اسعد فقیر دیر که
اکل و شرب و تلبس لباسدن اذیه غایوره حصص حصصه مجرور دن و شمائل سر یفنده دخی
قائماسر به دار خبر وارد بونلر من اجعت اولوب موجبلرله عمل اولتی سقندر (عرفادن بر ذات
خدمت ملکنده بولتان او غلبه ای او غلبه نرم طعام ایدر ایکن آغز بیک زیاده آچده و سیره ده

صاغ و صولکه دونوب دونوب نظر و التفات الیه و لقمه کی بجای الیه کجده و ستدن اشرف و افضل و منزله و مرتبه سی ارفع کیمه ک اوست طرفه الطورمه و پاک اولان محله تو کورمه دیوتیه و وصیت ایشدر (زهرینک روایتی اوزده رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلم اشدین اطعمه و اشربه فی نقیدن نهی یوردیلر (قلت) بوضوئده قریایان اولنده جتی وجهه نفخ انجوب هوا و صغوسون دیو صبر الیه بعد التبرید تناول اولنق مسنون اولور و راشو نفخ ما کول و مشروب خارندن نهی خصوصده عمده صدور علایق و درو و فضلا و عرفا امین یک افتدی زاده عبدالقادر یک افتدی سلمه الماک الامین المیدی یو فقیر آله رب قدیره بر نکته شریفه تقریر ایشدر در که * وجهه حور جسته اسعد * حبر زله بازله احرار * اونکته حکمت گرفته یو وجهه در که چونکته انسان بچکنه سجنه مادام الحیاة خارجدن واسطه آلات داخله سبله امیر و سبله المله مجبور اولدینی هوا لطیف فی الحال حرارت باطندن بر کیفیت ریه کسب ایدر و اوردانت کسب ایدن هوا اگر اخراج اولماز ایسه ماده هلاک ذی روح اولور و آلات اعضا الیه خارجه جیقا ردینی آنده بر بنه ینه بر هوا لطیف جید جدیدی آکور و همی جرا حلول اجه قدر دائما و متصلا لطیفی آکور و منفعنی و کینی دفع ایدر بوضوئده طعمه نفخ اولنق جتی نفس البته باطندن اخراج اولنق جتی (ع) اول هوا ی ردی ایشدر * پس اشوردی اولان هوا و نفس بدنه بدل ما یخطل اوله جتی طعمه اصابت ایدیک افساد پذیر اوله جتی ظاهر و مطعوم فاسد ردی معدده به دوشد کده ایش زره واره جتی باهر در اشته هر سنت سنبده اولان لفظا و معنی نیجه حکمت و هر بر حکم حکم آمیخته شرعیده دینی و دنیوی یونجه منفعت مندرج اولدینی یونجه روایتندن دینی نفهم اولنق مائده فقرات غنیه قطب کیلانی صیارت اولان افاده یله حقا که ارشاده همت ایشدر طال بقا و نال مایتنا اللهم اجمعنا بما نخاف امینا و ایاه آمین بحرمه طه و پس علی نبینا و علی الله و صحابه الصلوات و التسلیات من رب العالمین (حضرت رسول صلی الله تعالی علیه و سلم زیاده صیحاغ طعام اکلندن نهی یوردیلر علی المرتضاد ن رضی الله تعالی عنه مرویدر (قلت) بودنی افلاطونه حیرت و بریر بر حکمتد کاسیاتی وجهه یجلا (صحیح بخاری و مسلمه ابوهریره رضی الله تعالی عنه ن مرویدر که رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلم افتدیمز طعمای اصلا و قطعا تمییب و تقبیح ایدیکری واقع اولمادی اشتهاری اولور و نه اکل و تناول ایدر ردی اولمادی و قنده ترک ایدر ردی (منصور خلیفه و زراستدن و فقها دن ابن حیره غذا یعنی صباح طعمای ار کیمه اکل ایدک زیاده راحه طیه و بر و صفت مرو نه اعانه ایدر مرو نه اعانه سی ندر دیند کده ار کیدن خانه سنده طعام ایدن کیمه ک کوزی آخرک طعامنده اولماز آخرک طعامنده کوزی اوائی و اشتهای ایتک منافق مرویدر دیشدر (و علیه الصلاة و السلامدن من اکل من سقط المائده عاش فی سعة و صوفی فی ولده و ولد لده من الحق) حدیث شریفی زوایت اولمیشدر که مال شریفی بر کیمه بدندن فائده یعنی سفره و سخی به دو کیناری یسه سعت حالده تعبش ایدر ولدی و ولدیک ولدی جتی صفتدن سالم اولور دیشدر (طبیب عرب عارث بن کله بر کیمه صباح طعمای اکلد نصکره نام اولسون انشام طعامند نصکره قرق خطوه کزسون دیشدر (قلت) صاحب قاموس اشو طبیب حاذقک صحابی اولدینی اشارت ایشدر و الله تعالی اعلم اولان اطباءک بعد الطعام روح و مکنی اولماز سه اقل اوله برق بر ساحت قدر استراحتله سکونی شرط ایدوب سکون مشروط نصکره یور و نیجه دکن حرکت امور لازمه طیه دندر درلر لکن ابن کاده مشار الیه کلامی شرط مذ کوره منافق دکلدر تأمل اولنق (ابن عباس رضی الله تعالی عنه) مادن روایت اوزده رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلم افتدیمز برجل رجل آخرک لقمه سته

کوزینی دیکوب باقمه سندن نهی یوریشدر (حکایه اولندیکه حجاج سمانه او طوریش اولدینی بر اعرابی ک طعامه اشتهای تام الیه صالدر دینی کوزینه اعرابی به * ارفق بنفسک * دیو تعریفی اشد کده اعرابی دینی * حجاج اغضض من بصرک * یعنی ای حجاج سنده لقمه باقمه دیو از ام ایلدی (حکایه) اکابر عرب اعرابدن برینده مقام ذاته افار بدندن به عظیم الشان ذات زیارت قصدیه کلد کده صاحب دانه معاویه حضرت حسن بن علی به رضی الله تعالی عنهم اگرام قصدیه طعام اصلا و یسته بر طاق کبابی کتور و بوضع ایدر اول عظیم الشان ذات کبابی باره صاحب دانه محاسن ملوک توفیر اولدینی صورتده بکندی مجلسه اوعظیم الشان و صاحب العلم و العرفانک توفیر یعنی مراد ایتکله کبابک پاره لیدیکی منافق توفیر عدا و ب ضیف عظیم الشان مشار الیه تعریف اضاغالب طاعونک اناسیله یتکرده عداوت اولنق کرک دید کده رسم و ادب مستحسنی صاحب دانه دین زاده و اعلم اولان اوعظیم الشان دینی غالباً اناسیله سنک یتکرده دینی قرابت اولنق کرک دیو بدینله جواب و بر و اراده مذ کوره سی بالنسبه الیه نایجا ایدو کینی اشراب ایدر رضی الله تعالی عنهما (منقولدر که باده نشین بر اعرابی بعض خلقاتک سفره سته حاضر اولور سفره به بر کینی اوغلنی کبابی قوی قدرده اعرابی حرمله صالدر دقده خلیفه بولک اناسی سنی طمع یعنی یو بنو یله اوردی کرک که خشله اکل باشلد کد کده اعرابی سر شفقته آخر طاور اندیکر غالباً اناسی سزه سودا مرزک کرک دیو ضحک بخش اولمیشدر * کز کز کز کز ذمی حفته به من اخبار و اناردر * من قل طعامه صح بطنه و صفی قلبه و من کز طعامه سقم بطنه و قسی قلبه) صاحب المستطرف اشو خبر حذیفه رضی الله تعالی عنه دن مرویدر دیشدر مالی اکل و طعامی قلیل اولان کیمه ک بطن و شکمی صحیح اولور یعنی علیل و مر یض اولماز و قلبی دینی مساقی اولور و اکل و طعامی کثیر اولانک بطنی مر یض و سقیم اولوب و قلبنده قسوت اولور دیشدر (و عنه علیه الصلاة و السلام) لا تمسوا القلوب بکثرة الطعام و الشراب فان القلب کالزراع اذا کثر الماء علیه مات) مالی سز کزت طعام و شر به قلوب بکزی اماته بلیک زرا قلب زرع یعنی اکن کیدر صوجوق اولدینی و قنده جورر دیشدر (و قال علیه الصلاة و السلام) (ماز بن الله رجلا برینه افضل من عفاف بطنه) مالی رجلی حق تعالی توفیق یله عفاف بطنندن افضل زینله تربین ایتدی دیشدر که عفاف بطنی آزییکله دینی اولور فی الحقیقه جوق یمک شهوتی آرتر (قلت) یعنی اسعد فقیردیر که بوند مقصود اصلی اکل حرامدن کف ایدوب زمام شهوته مالک و لغدر و بومعانی جامع صغیره اولان (ماز بن الله العبد برینه افضل من زهاده الدنیای بطنه و فرجه * روایتی تأیید ایدر قدر اشتهی (عمر بن عبید دیشدر که حسن بصری فی ضاحک یعنی صوتی سکول کور ما میسدم الا برده ده که بر کون حضورنده بولان ذواندن اصحاب مجلسندن بری بن یو آه قدر بر طعام بکاذا و ثقلت و بر دیکنی مشاهده ایلدم دید کده دیکری با چونکه سنک معدده شو صورتده قویدر که اسکرطاش قوسدر فی الحال اون ایدر دیشدر کی حسن حضرت لری طیاره میوب ضحک ایش یعنی کلام تعریفی ارتسام مذکورک اضاغنی استحسان ایشدر (حضرت علی رضی الله تعالی عنه * ایطنه تذهب الفطنه * یورمشدر که شقای جیم ابوعلی سینانک مسائل طیه سنی شامل بر کلام کرامت نفاذدر بطنه که نه بولسه قارنه طولدرم دن عبارتدر بو حال ایسه فطنت و زکاتی کیده جکی بی ارتبایدر (ابن مقفع ملوک قدیم عجم بر کیمه بی حرص و شره ده مشاهده ایلد کز نده طبعه جد دن هزاره و تعظیمر دن اختصاره تیزل ایدر ایدی دیشدر که مفادی یعنی آج کوزی اکل اشخاصی اعتباردن اسقاط ایدوب خدمتده استخدام ایدر ایدی دیشدر * اقلل طعامک محمد ماک * قوی حیان عریده ضرب ملندر

یعنی طعامی قلیل ایله تا که تمام روز باک کوزل اوله دیمکدر (وطائفه عرب کثرت اکل و شرب و غیره) ایله ایله و کثرت اکل و نوشیدن تیریده شاعر عرب * است با اکل کاکل العبد * و لا بنوام کنوم العهد * یعنی نظم ایستدر یعنی بن قول جنسی کی اکل و عهد کی زیاده او یقوی دیکل دیمکدر (قلت) عهد کشف و زنده پارس دیدگری حیواند که نوام ایست او یقوی بحافظه سی اوندیته لازم اولان نسته نك حفظندن تغافل فحمتنه عهد دیار و جاتور مذ کوره نوام اولد یغیون عهد دیمکدر انتهی (عایشه صدیقہ رضی اللہ تعالی عنہا) من و یزید که رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم بر غلام یعنی عبد اشترایک مراد یزید یار قبل الاشراف غلام مذکورک اوکته خرمایه وضع ایندیروبی دیو امر یزید یار غلام خرمایه شره و حرصه جوق بید کده (ان کثرة الاکل شوم) دیوب اشتراسی ترک ایلدیلر (قلت) اشوشوم منهی اولان نشام اوایوب بد خوی دیمک اولد یعنی واقف مسائل شرعیه اولان ذاک معلومیدر * الوحده خیر من جلوس السوء والجلوس السوء خیر من اکل السوء * کسان مشهوره دند ریعی گوشه و جندیه بکا و تنها و طوررق کوئی جلوسدن و کوئی جلوس دخی اکیل سوء یعنی کوئی او بور و کولدن خیر لودر دیمکدر (قلت) بو کلام وحدک مذموم اولسی اشرا بایمز را بوراده کی خبر اسم تفضیل دکلدر فتامل انتهی (مطایبه) ابو الحارث نام کجیه بی سودیکی برزن برکون خانه سنه دهوت ایدر بر ساعت مقداری صحبت نصکره ابو الحارث قاری آجغله طعام استد کده مز بوره هند آبا سنی طه ایدن اشغال ایدن حسن و جمال رویده یوقیدر دید کده ابو الحارث * جعلت فداک لوان جیلایو بینه قعد اساعه لایا کلان لبصق کل منها وجه صاحبه و افتراق یعنی روح بولکه خدا اوله جق حبیبهم اگر جیل ایله بینه بر ساعت قدر هم مجلس اولوب بر برینی اطعام ایستدر بیکدرک یوزلینه تو کروپ ابر یلور دیو استظراف ایستدر (قلت) جبل فیس و بینه تصفیر صیغه سبله لیلی کی بنی عذره قیله سنده عاشق و مشوقه معروف لودر اخبار کله * و هب بن جریر برکون کثرت اکل ایله بین العرب شهر اولان مبسرة البراشه اضرب اکلتن سؤال ایلد کده * اکلت مائه رقیف بمکوک بلع * یعنی بر او طور شد * بمکوک خرما ایله یوز همد درغیف یعنی جورک بیدم دیمکدر (قلت) مکوک بالفتح و بتسديد الکاف الاولى برکیلدر که بریج صاع آلور و عند البعض ینک بشوز التمش در همد رجی مکا کیک کلور (قلت) ترجمه معلومه خباز یده * اکلت مائه رقیف بمکوک بلع * عباره سی یوز عدد جورکی برکله طوز ایله اکل ایلد م دیدی دیو ترجمه اولمکدر دست فقیرده بولان چند قطعه نسج منظر قلده بانک و لامک قهی و حاممه ایله بلع واقعدر که خرما مک نازه سی دیمکدر غالباً ترجمه مذکوره نک ماخذنده یاده نقطه سز بازلس بولنقله ملح او قنوب طوز دیش و حساب سابق اوزره هر قدر جورک در همی معلوم دکلده ده یوز جورکله درت اوقیه قریب خرمایه اگلی او بورکاری ایسه ده مبسرة نک براشکی تمامیه اکلته کوره برشی دکادر مکر او عصرده جورک کران اوله و اما درت اوقه طوز احتمال فی الحقیقه کور و صایون اگلی مقوله سنده اوله رق اضری در ارتق ترجمه نک بری طانی و بری طوز لیدر قفسی نصابنده ایسه قرین قبول اوله (منقولدر که مبسرة مر قوم برکون اشکنه بنوب کیدر ایدی ظرفادن براز کیدر کوروب یوزک بر شور یا ایجه لم دیو دعوت ایدر و فی الحال نهانی جاری بی ذبح و طنج ایدوب و لنگرله قویوب مبسرة به تقدیم ایدر مبسرة تمامیه بر و کجیه فالور و قنا که صباح اولد قده کیده جک اولوب اشکنی نک ایچون استد کده طرفای مر قومه ای مبسرة حار یکر بطن کزده در باشقه یرده یعنی آخورد از آیه دیو استظراف ایستدر (مبشاهیر اگله دن بری دخی هلال المازید بر مر قومه معتبر بن سلیمان اکلتک اغر بنی صورت قده برکون زیاده آجقد م

تنبیکیم دوه مدن غیری برسته بوله میوبانی ذبح و برمان ایدوب مقدار قلیل باقی قالجیه قدر اکل و بقیه سنی آلوب خانه واردیم کجیه اولد قده جار به مله مجامعت مر ادا یلدیم لکن مواصلت ممکن اولد قده جار به چاله مد پیمرده برده و ارا یکن شکل بکا یانه شه یلور سن دیو لطیفه ایلدی و اکل مذکور بکا درت کون کفایت ایندی دیدی (اکولرک اولور دن بری دخی امویه دن سلیمان بن عبد الملکدر برکون هارون الرشید خلیفه حضور یرده سلیمان اکلته دابر صحت آجلد قده حاضر یوسان اصمعی سلیمان زیاده اسکول اولد یقندن سفره سنه ششله صابلی طاوق کابیری کلدیکه صوغو بجه دک صبر ایتموب همان جیه سنک بکله طونار و ششلردن جیقار بر بریزه نیز یونار ایست دید کده هرون رشید ای اصمعی اخبار نسی و تار یخی نه عجب اعلمن فی الحقیقه سلیمانک جیه لری بکا عرض واره اولمیشدی اوزل زنده یاغ آکاری کوردم وانی ادهان طیه من ایتم دیدی خزینه بیت المالدن اولیاسلردن برینی کتورک دیو امر ایلدی کتور دیلر اصمعی به الباس ایلدی اصمعی کید کده بکرنده ظاهر اولان اثر لری شم ایدوب اشته رایجه دهن دجاده کلور دیو اثبات مدعی ایلدی (عرو بن العاصیک قرنا سندن سمر دل طانی نقل ایلدیکه سالف الذکر سلیمان بن عبد الملک ول عهدهی عمر بن عبد العزیز ایله طائفه قدوم ایند کده خانه تول ایلدی و فی الحال ای سمر دل بری اطعام ایده جک طعام واری دیدی بندخی سمین بر او غلاق کبابی آماده ایلدیم دیدیکده چاک کتور دیدی کتور دیدیکده اوکته جکوب و عمر ابن عبد العزیز چاغریوب یکه باشلدی بر او یلغی خالد قده عمر بن عبد العزیزه بابا جعفر کل بر اراکل ایده لم دیو چاغردی مشارالیه صائم بولنقله اعتنادر ایلد کده اول او یلغی دخی ییوب بعده ای سمر دل واه بکا جاضرده بوندن غیری طعام یوقی دیدی بندخی الی عدد طاوق کبابی واردیدیکده اناری دخی نیز کتور دیدی کتوردم فی الحال بتوروب بنه طعام استدی بر ییوک دستی سویق واردیدیکده کتور دوب تمامیه ایچدی بعده طعامنه و امور غلامنه ای غلام قوشلق طعامی آماده ایندکی و عند ادر در دیو صورتی غلام دخی اوتوز طخیردن زیاده طعامدر دید کده هر برینی بر جوق یوز قده لره کتور دوب و هر برینک مقدار ثلثی اکل ایدوب ویدینی سیلوب ارقه سی اوزره باندی بعده حضور بنه دخول ناسه اذن و رخصت و پردی ناس داخل اولد قده نصکره طعامی کتورک دیو امر ایلدی و سفره وضع اولد قده نصکره ناس ایله او طوروب طعام ایلدی دیو حکایت ایلدی (ترجمه معاومه خباز یده ده اشبو حکایه ترجمه سنده سلیمان ابن عبد الملک امویه دن اولد یعنی دلرده و کابرد و سیما اشوشوم منظر فده حالا و قالا ظاهر ایکن (کثرت اکل ایله مشاهیردن بری دخی خلفاء عباسیه دن سلیمان بن عبد الملک خلیفه دیو آل عباسه نسبی و قریب ذکر اولنه جق عید الله بن زیاده خلفادن دمی جای تنه اهل انصاف و درایتدر (واکول معروفک بری دخی هلال بن اشعر در مر قومک دیشنده دخی قوت زیاده ایدی حتی قوری بغدادی اغز بنه طولد یروپ اوزر بنه بر مقدار سود و یا خود نیکد مر آلد قده نصکره کتور کتور جکنبوب یونار ایدی در و ننده لیل یا خود نیکد مر اولان اغر دسی بی کوچ ایله خالد یروپ تمام اولنجیه قدر شرب ایدر ایدی و غلیظ الطبع و عتل اهل جفا برید کس ایدی (لطیفه بلغیه) زیاده سمین بر شخصیه بر اعرابی بلع کورد کده * علیک قطیف من نسج اضراسک * قول بلغیه ششمانقله قمریض ایلدی مالی دیشلر بک طقوبوب اعمال ایلد بکی خاشدن برتوب کجشین دیمکدر (قلت) قطیفه لفته حاولو و صحافلو خاشدر عرب البر یا تطیوب صکره دن اخراج اولان قطائف ذکر اولانان قطیفه نک جمع صیغه سبله طعام معلومک ایدر اشتقاق مناسبتله کلام مذ کورده قطیفه وقوعی طانی دوشمکدر فندر (حجاج معروف دخی خلی اکول ایست مسلمان قبیله هر برینک

اورزنده بر بالی اوله رقی موی البهد مسکان دوت چورک آماده اید و ب دعوت ایلدم دیشدر
 بن الفصحا * فلان حاکمی حوت یواسی فی جوده الاتعام * یعنی سهولته لقمه فی یومعه * و فلان
 حاکمی عصبی موسی * سرعت بلع و التهامه و میرات بلغه دندرز بر حوت مذکور حضرت یوسفی
 باذن الله تعالی انجمنه درک بطنه اندخال و عصای شریف حجره فرعونک بوجه آلات تحریر
 و خیالی سر عتله یومشدر (صدق بن عبید المازنی نقل اشدیکه تروج ایلدیکه پدرم ولیعه و اولن لنگر
 تربدلی دوه یحیی طبع اشدیمشیدی سالف الذکر هلال دخی مدعو اولغه جله دن اول
 کلدی لنگر لبر بنی تقدیم اشدک تمام اشدی و دیگر بنی و الحاصل عشره بنی تکمیل و او زل بنه دخی
 برقر به نبدنر ایچوب عودت اشدکله آخر احباب ایچون استیاف طعام یعنی یکی باشند طعام
 بشردک دیو بر غریبه اکلنی حکایه ایلدی (امویه کبارندن عبید الله بن زیاد اکول ایش بهر کون
 بش دفعه طعام ایدر ایش مرقو پدر که یوما من الایام لاصح کوفه به کیدر ایکن بولده بنی
 شبان قبیله سی معتدا و غرا دقده ایچلرندن بری * الفدا اصلح الله الامیر * دیو او به سنده قرشلق
 طعامنه دعوت ایدر ایدر کده در حال اون قدر طاق ذبح و طبخ اید و ب قهوه الی بوللو بر جوق
 یوفقه ایلد او کنه قویوب صاحب او به طعام آخر ندرکنه کیدر طاووقلری تمامله و طعام وافر
 آخری دخی بد کد نصکره دیگر بنه متزق اولور صاحب او به امیرک او کنه برده قوری انجیر
 و دیگر نه حاضر او ب باخود جیک لالب عورطه طولو ایکی زنبیل وضع ایدر ایلدی دخی دیلرینه
 قدر سپورد کد نصکره آجم دیو بزرکیدر (منه و لدر که سالف الذکر مبسرة الباشک اکلند داتر مهدی
 خلیفه تک حضور نه صحت کدران ایدوب شو یله ایش * یوله ایش * حتی یوز جورکله بر عظیم
 قوج ایش دینلور کن خلیفه مشار الیه حضور نه بولتان بندلر بنه بر دفعه بر خیل ذبح ایدر یوب
 و میدان قصره قودور ب مرقوم اکل ایلد امر ایلدم طقسان طافوز عدد کیر جورکی قبل ایلد
 یوب یوز تجی جور کده فالوب یه مدی دیشدر (حکایه لطیفه) بر یو جلی رجل بر اهلک مناسرتنه
 زول ایدر راهب واره یم سزه مرجک شور بانی کتوزه یم دیو او کنه درت جورک قور شور بانی
 کتورد کده رجلی جورکاری ایش بولور بنه درت جورک کتور ب او کنه قویوب شور بابه
 کیدر کتورد کده بنه ایش بولور و الحاصل اون دفعه یوله جه اولوب راهک بر قازقان شور بانی
 شورر بعده راهب صور مق صیب اولسون نه طرفه عزیمت ایدد جکسن دید کده اردن سمته در
 بنه راهب نه مصلحت ایچون دیجه رجلی مرقوم آه راهب آه بره دندبرو معده مذه برضعف پیدا
 اولدی طعامه اشتها قالدی اوراده بر طبیب حائز خبر اکلدم دردیمه درمان طلبنه کیدرم
 دید کده راهب بنم ذاتکزدن بر رجام وار قبول یورک دیدی رجل ندر کوردم دید کده راهب
 اردنه واروب معده کزی فصیح ایدر کد نصکره عودنکرده بکا او غرامه کن دیدی اگر فصیح
 معده ایلد کلور ایسه مناسرتی بومعه ایلد اساس واثایله یومعی احتمال بید دکلدر (صاحب
 مستطرف دیر که طعام باشنده لطیفه لا باسدر حتی یحیی بن عبد الرحمن عایشه صدیق رضی الله
 تعالی عنهما دن روایت ایلدیکه مشار الیه یور دیر که رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم ترده
 یعنی بنده شرفیخس قعود ایکن ازواج طاهراند سوده رضی الله تعالی عنهما دخی حاضر
 بولندی خنر طبع ایدوب حضوره کتوردم و سوده بی دیدم میل ایچمه الحاح ایدم بنه استنکاف
 اشد کده فاندن بر بارجه سنی آلوب ملاطفه طریقه سوده تک رویت بواشدردم اولدنی آلوب
 بمر و سوردی حضرت رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم بومعه ماله مزه کولدی بیورده شد
 (قلت) مراده مسئله کتب حقه ده صورده در مراجعت اولند (خنر برات ایلدیش عصبه
 نوحندن بر طعامدر استر اولور سه عصبه دیشور (حکایه لطیفه) غندر بر کون بر کیر بالی

استرا ایدوب زوجه سده شوق بر کوزل بشیرین بران او یقو کدیره یم فالقار یزدیوب او یقویه
 یاند قد مختون جنای غیر چه بشیروب و غندرک اصوله او یاند رمدن قوقسون دیو صوبندن الله
 و اغرتنه سوروب کد موسی بالی بر یعنی حتی رأسها تمامله خوره کجوروب و ایچ ایدوب و اغرتی
 یوز بنی سیلوب ایشنه مشغول اولور وقتا که غندر او یانوب بالی استد کده زوجه سی اصلحک الله
 سن بالی یوب او یقویه یا تمکمی اینا غرایبک الکی و اغرتی قوقله که بالغت قوقوسی برکن سمشدر
 دید کده قوقلوب کر جک سویلرمن عیش ایسه مذه طو یمدم دیشدر (قلت) یعنی اسعد فقیر
 در که غندر غیبک صمی و نوبک سکونی و دالک قعی آخرده را ایلد ابن جعفر البصری تک لقیدر
 مرقوم اطفیه به کیر بشر و سادات غریک کرملری ایلد کتوراسکی زمان جرازندن ایش انتهی
 حریان الضیافه و اطعام الطعام * بو خصوص یعنی ضیافت و اطعام طعام مقارنا بالخلوص سرعا
 و عقلا مدو حدر که استعذ بالله * هل نیک حدیث ضیف ابراهیم المکرمین * آیت کریمه سی
 اطعام مسافرك مدو حینه اشارت ایدر (قلت) حضرت ابراهیم علیه السلام ضیفی یعنی
 مسافری علی قول اون ایکی و علی قول جبرائیل و میکائیل و اسرا بیل علیهم السلام دن صبارت
 اوله رقی اوج ذات شریف ایدی مکرمین ایلد صفتلاری باعند الحق یاخود خلیل الله حلیله لریله
 بالذات خد متلرده اولدقلر یچوند ضیف مصدر اولغه واحد و کثیره اطلاق اولور ضیف
 نسبه اولدقلری صورت ضیفه کلدکلر یچوند وقصه شریفه تک اجالی بودر که برادر زاده
 ابراهیم لوطک علیهما السلام مبعوث اولدیفی اهالی مؤتفکانکه پت پرست اولدقلرندن باشقه
 فعل شفع خیت او اطمینه منجاسر ایدیلر یکریمی و علی قول اونوزیدی سال مدنده دعوت و انذار
 لوط علیه السلام اجابت و خوف ایقاملرله لوط علیه السلام هلاکرینه و کندی سلامنه
 * رب بنحی و اهلی بما عملون * دیودعاونی زانیدی هدف اجابته رسیده اولغه جناب واحد قهار
 عز وجل جبرائیل امینی علیه السلام معبده سائر ملائکه ایلد اهلاکرینه مأمور ایلدی ملائکه
 کرام جوانلر صورتند تمثیل ایلد اولا حضرت ابراهیم علیه السلام منزل مبارکرینه مسافر
 اولدیلر فی الحال بر یوزاغوی کباب ایدوب انلره تقدیم ایلدی * فلما رأی ایدبهم لاتصل الیه *
 الا یفکر منه سی ناطق اولدیفی اوزره ملائکه کرام الرینی طعامه مد ایدکلرینی کورنجه
 یو و ضعلرینی بکینوب انلرک بر مکر ایدد جکلرینی ادراکله حضرت ابراهیم علیه السلام اظهار
 خوف ایلدیکنی ملائکه کرام حس ایدوب فی الحال خوف ایتمه بر قوم لوطه عذاب ایتمکه مأمورا
 ارسال اولسان ملائکه بر طعام اکل ایدینی اولاد یغز دن ال اوز اتمق و سکا واجب الوجود
 اسحق و ور استدن یه قویب نام نجل کرام احسان ایدد جک دیو بشیر ایلد ملائکه اولدقلرینی بیان
 ایدوب بعده لوط علیه السلام واروب مأمور یلرین بعد الا فاده لوط علیه السلام شهر دن کیجه
 جیقوب یم بر کوار بنه متوجه اولوب ملائکه کرام دخی اول قوم مستحق اللوی شهر لریله علی
 السحر ز یوز بر ایلد یلر قصلی تفاسیرده در مراجعت یور یله ایشی (وقال رسول الله صلی الله
 تعالی علیه وسلم) من کان یؤمن بالله والیوم الآخر فلیکرم ضیفه و لا یؤذ جاره (قلت) ایشو
 حدیث صاحب المستطرف یوراده تخریر ایلد رمالی بر کیسه که الله و یوم آخرته ایمان
 ایدر اولدیه مسافر بنه اکرام ایلوب و قوم شوسته دخی اذا ایلسون دیمکدر (جامع صغیرده
 غمار بنی یاسر رضی الله تعالی عنهما دن مرویا) من کان یؤمن بالله والیوم الآخر فلیحسن
 الی جاره و من کان یؤمن بالله والیوم الآخر فلیکرم ضیفه (حدیث شریفی مسطوردر که مناوی
 مفادی تقریری اوزره قوم شوز احسان بشاشت وجه و اذا لردن کف ید و یدل کرم
 و اذا لریخی عمل کی نه لره و مسافره اکرام غنی اولسون کر کسه فقیر مقدر اولان طعامی

احضار و منزلت سجد ترفع واحترام ايله اولور اشته بونلر صفايدن معني اولان ايمان كامل
 آتاريد ديمكدر قدير اشتهي (حديث ديكر مدني) من اكل ودوعين ينظر اليه ولم يواسيه
 ابلي يداه لادواهله) وارد اولمدر مالي بر كيمه كه كنديه ايكي كوز صاحبي نظر اينديكي
 واول ناظره مؤاسات اينديكي يعني طعمانه شريك اينديكي حالده يك يسه دواء وعلاجي ممكن
 اولسان داه وعلته متلاقلوز ديمكدر (قلت) يعني اسعد فقير ديك ايكي كوز صاحبي انسانك
 وصفي اولديني كي كدي و كلب كي حيوالده وصف اولور بونلر صفايدن معني اولور باقندر محبوب
 لقمه ويرمك سر وندر هله بعض سوفيلرك دكانلرده ينيرو سيميدركن لقمه زنجبيله اوكلر يسه كلوب
 انواع علق ايله باقوب طورن كلبه سوقي بر لقمه و برمد بكنندن باشقه فالقوب ضرب ايلاري
 انسانندن صدمر حله دور در اشتهي (حسن بصري حضر نلري سموغز اولان رويانلر كه
 رحت الهيد لك موحيلرندن بزي آج بولان مؤمن فردي اشتهي اطعام اينكدر ديمكدر) حضرت
 ابراهيم صلوات الله علي نبينا وعليه الله تعالى سري خلت معنويه ايله خليل ودوست اخوانده
 سبب در ديو سوال اولند قدده جوابنده شو اوج خضال تنبيه كه بري فعلتنده تحير اولنديم
 ايكي شي يندده رضا حق ايجون اولان نسته بي اختيارم وديكرى حساب حقل بكا اطفا تكمل
 اينديكي رزقك وحواليجك ندر اشتهي اطعام ايجون توكل و آخرى صباح واخşam طهارت بي
 مسافر سز يجه ديمكدر بيور مشلر (امام زهري رجه الله تعالى اجناسندن طعماني اكل ايجلر
 انفعال ابدوب اون كون انكله صحت اينك اوزره بين ابد ايدى * المائدة مرزوقه * كلام
 كبار اسلافندركه (صاحب المستطرف مضايف يعني كثير الضيافة اولان ذاته جناب رزاق
 كريم حال و برز ديو شرح اينكدر (قلت) نائل اولسه كرما دولت ايله ابراده * داغما ائده
 لطف اولور آماده (قلت) ايضا بعض نسخده * المائدة مرزوقه * كورلدى حقيقت اوزره
 معناسي سمره مكان رزق در باخود مجاز اسبب كرت رزق در ديمكدر (مداني اول من سن القرى
 يعني ايجاد ضيافت ايدن حضرت ابراهيم عليه الصلاة والسلام و ثريدي موجد اولان هاشمدر ديمكدر
 (قلت) هاشم حضرت باعث هتي اكون عليه الصلاة والسلام اب جد پدر يعني محمد
 رسول الله ابن عبدالله بن عبد المطلب بن هاشم ترتيبه حضرتك نسبي ايكي واسفته ايله مومي
 البته متصل در واسعي عمرودر بين العرب علو منزلته سي جهنجه عمر و العلي ديمكدر مشهور ايدى
 حضرتده سال فطو و قوعنده نان عزيزي كسر وشكست ابدوب وريد ايندربوب كاسه روضمه
 مكه مكرمدده خلق اطعام اينكله هاشم ايله تغيب اينديلر زيراهشم ائده شكست اينكدر ديرل
 مومي البته غرمدده وفات اينكدر خلقك تانك كسريله نريد ديو تفوه ايندكلري نريدن عمر قدر
 اشتهي (يته مداني جبرائي افطاره دعوت ائده لك اول عبدالله بن عباس رضي الله تعالى
 عنهم اذ شربوا به مضايف ايدلر كه دائره لري قيو سي يشكاهنه سفره روضع ايندربوب يندربور ردي
 حق دائره نندن حيقن طعام قالديني صورتده اعاده و التيوب سفره ر اوزره براغبيلوردي ديمكدر
 (بعض كرميه مكارم اخلاق و اضيافه اولان ادابي نه كيفيله كسب اينديكدر ديو سوال اولند قدده
 اوائل حالده سفر وسياحتم جوق اولمغه خيلي كيمه رده مسافر اوواب اول كيمه رده ن
 استخوان ايند يكيمه بعت واستفاح ايند يكيمه ن اجتناب اينكدر كسب وتحصيل ايندم
 ديدى * اما آداب المضيف * يعني صاحب خانه و مضايك عهده مرسته لازم اولان آداب
 مسافره بالذات خدمت و دخی انلر عنای قلب اظهار و بسط و بشاشت وجه اظهار اينكدر
 حي سناليس بشاشت وجه و روي مضايقتدن خبر اولور معهودنده اولان * بشاشت الوجه
 خیر من القرى * امثال محرابنده بخاري اولش و بعده اهل عرفان بشاشت وجهه يله خندان

اوله رق مسافري استقبال و احترام ايدن ذات مضايك درجه كرمي نه كيفيله اولور يعني
 اندن برز بونلر معهودنده اولان * كيف من ياتي بها وهو ضاحك * فقره سني الحاق ايلاريله
 يت معني كي كلام اول تشيد بوليدر زيرا * بشاشت الوجه خير من القرى * فكيف من ياتي
 بها وهو ضاحك * يت بليغي ازديم نظم اولمدر مالي بشاشت وجه و انتفات ضيا فتدن يعني
 طعامدن خبر اولور كه طعمانك لذتي ذائقه دن كند كند نصكره قالماز اما انتفات روحاني اولمغه لذتي
 اونولر يجه خبر اولور ايسونكه صاحب خانه مسافره تلطيفا كوله رك طعام كتوره بالكر بشاشت
 اكلي الور بر كن اول بشاشت معنده طعام اوله ارتق اوبله بشاشت سوز اولماز و خير اولديني
 انكار اولماز ديمكدر كي كورينور (شيخ شمس الدين ابوالدوي كلام مذ كوري بالتصين يعني
 درجه اشو ايتاي نظم ايتيش وادابا كرامى بيلد ير مشدر * اذا المرء وافى منزلا منك فاصدا * قرأك
 وامنك ليلك المسالك * فكن باسما في وجهه متهللا * و قل مرحبا اهلا و يوم مبارك *
 * وقدم له ما تستطيع من القرى * عجولا ولا تبخل بما هو مالك * فقد قبل يتا سالفا متقدما *
 * تداوله زيد و عمر و مالك * بشاشت وجه المرء خير من القرى * فكيف من ياتي بها وهو ضاحك *
 محصول ايات مذ كوره وقتا كه سنك خواه كه بر كيمه ضيا فتكي قصد ايدرك وسنك نزيكه كتوريجي
 يولر انشلي بوفلي اولمدر رق هموار اولسه يعني شوق وارزو ايله كلسه اي خانه دان من اول ضيفك
 وجهه اهلا وسهلا و مر حيا خوش گلد يكر وقت كر مبارك وسعيد اولسون ديه رك صميمي كوليجي
 اول وقدر باب اولديك طعامي اكا عجاا تقديم ايدوب جور و به جك منعوماته بخل وامسالك
 ائمه زيراهشم سالفده بشاشت وجه المرء الخ يت رنكين معناسي نظم اولمدر كه زيد و عمر و مالك
 يندرنده متداولر يعني جله بك معلومدر انكله حامل اول ديمكدر (قلت) ناظم مشار اليهك
 * فقد قبل يتا سالفا * قوله نظرا هر نفس در صاحب المستطرف بروجده بحر كلام اول
 ايله صكره الحاق اولمش كلامي منثور اوله رق يازمش ايسه ده ناظمك نحر بري كي بر
 مصراع آراده اولق ظاهر در ولفظ نصعين دخی منظوم اولمدرن كوسترر (و بشاشت وجه
 وشير يتي كلامك طعامدن خبر اولور ايسونكه طعمانك لذتي ذائقه دن اوتيه كتمز لكن
 لذت كلام روحاني اولمغه باقبه و حاضره در نكته سي خاطر فقيره كلشدر معذ و رباد
 (عرب العراب * تمام الاضيافه الطلاقة عند اول وهله واطالة الحديث عند المؤاكفة * ديدلر يعني
 ضيا فتك عامي و كالي ابتدای ملاقات مسافره طلاقسان يعني ترحيب و كلات طيبه ايله تطيب
 وائشاي طعامده معجني اوزر اتقندر زيرا صحبت اولندخه مسافرك صفتسي فالقار و سفره ده زياده
 مكشه سبب اولمغه تاوولي آرناز (حاتم طائيفك معنای مذ كوري حاوي اولان قطعه سيدر * سلي
 الطارق المعز يالم مالك * اذ اما اتاني بين ناري و بحرري * هل ايسط وجهي انه اول القرى *
 * وابدل معروفي له دون منكري * مفادي جاريه خادمه سنه باخود كنيه سيله روجه سنه خطابا
 ديركه اي ام مالك كيمه وفتي كلوب خيمه مركز ساحه سنده اولان نارقرى ايله دوه نحر و ذبح
 اينديكم ره اين مسافر معز يعني نزول ايله احتياج كوستر مش كن برنسه طلبه ايجين مسافره
 صوركه ابتدای ضيافده مسافره اجراسي لازم بشاشت وجهي بسط و منكري ترك يعني بخل
 ايتيوب معروفي بدل ايدم يعني آماده طعامي كتوريم ديو اكرام ايله ديمك كي كورينوب غالبا
 مفادي شرط اكرام ضيفي روجه سنه يان ايله فخر اوله جقدر (كرمادن عبدالله بن جعفر حقه اشو
 يت نظم اولمدر * انك يا ابن جعفر خير فتي * وخيرهم لطارق اذاتي * يعني اي ابن جعفر من
 تحقيق قنارك وشيعنكم كلان مسافره احسانده جله بك خير لوسين ديمكدر (و بوقطعه در
 دخی بعض مضايف تحدينا للتم كوزل نظم اينكدر لله در القائل * الله يعلم انه ماسرني *

سئى كطارقة الضيوف المنزل * مازات بالترجيب حتى خلتي * ضيفاله والضيف رب المنزل * يعنى
الله تعالى يسلوكم كيجو وقتى خانه مع نزول ايدن مسافرىك كلزندن غيرى برىنى مسرور
ايلدى مسافرىن نزول ايلدكده ترجيب و اكرامده بر رتبه ثابت اولور مكه بنى مسافر و مسافرى
صاحب خانه ظن ايندر سن ديمكدر (معناى مذكوره اشبو قطعه شاعر آخر كدر * يا ضيفا
لوزرتنا لوجدتنا * نحن الضيوف وانت رب المنزل * يعنى اى مسافر عز اكر برى اولدخى زيارت
ايديكز برى مسافر سرنى صاحب خانه بولور ديكز ديمكدر (قلت) اشبو معنى لوحرقى وضعى
اوزره اولديغه كوره در و اما وضعى اوزره اعتبار اولماز ايه زيارت ايدوسه كز صاحب خانه
بولور ديكز ديلمز لكن وضعى اوزره اواسه مبالغه لى اولور قندبر (سيف الدوله ابن جلدان دىخى
تفاخرده نظم ايلدىكى قطعه نكبن تردد * منزلنا رحب لمن زاره * نحن سوا فيه والطريق * وكل
ما فيه حلال له * الا الذى حرمه الخالق * يعنى منزل و دانه مرز زيارت ايدنره ازهر جهت واسع
اولوب بزك صاحب دانه بزمله كيجو هتكاي يعنى وقتسن كلان مسافر اول منزلده مساويدر
يعنى المرده دى مضايقه بوقدر مكان و تمنع در كاردر شوبله كه مسافره منزلده ماسكولات
و مشروبات و ملبوسات جهتريه هرنه كه موجود ايسه حلالدر بلا اذن تمنع و تصرف اينسونلر
مكر كه خالق تعالى ك حرام ايتدىكى نسته ل اوله انلرى ايسه حق تعالى منع ايتشدر انلر دىخى
نه اولديغى وارسته ياندر (اصمعى ديديكه عيظه بن وهب الدارمى به مكارم اخلاقدن سؤال
ايلد يكدمه عاصم بن وائل * وائل لى الضيف قبل نزوله * و نشبه بالبشر من وجه ضاحك
قولنى ايشتمدكى ديسى مالى تحقيق بز مسافرى نزول ايلز دن اول انلره ضياخت ايدموز و انلرى
اطعام ايدوب كول بوزدن صدور ايدن بشارنله اشباع ايدره رز ديمكدر كه مقادى بز بزه كلياره
دىخى يعنى ناسه نقد و نوال ارسال ايدره رز و او بزمه كلنلره ايسه اولوبنله اطعام و اكرام ايدوب
استفقال ايتجر ديمك كورينور (زين العابد بن على بن الحسين رضى الله تعالى عنهما ياندر بزم
حضرت ابراهيم عليه السلام سنده اقتدا ايله مسافره صاحب خانه ك بالذات خدمت
ايتنى تمام مروتندركه و امر آه قائمه ك نصى بونى ناطقدر بيورمشدر (قلت) نص مذكور
اجال اوزره آنفيايان اولنان قصه ده محرر و فلان ايديهيم ك الا بة الى قوله تعالى على قوم لوط ك
مكرمه سنك آخرنده يعنى حلالكه كرام حضرت ابراهيم عليه السلامه قورقه بز قوم لوطك عذاب
ما نور حلالكه بز ديدكزنده داخل سر ابرده عصمت اولان حيله خطيل الله دىخى خدمت
طعامده بوانور ايدى زين العابد بن حضرت نلر بك مرادى حيله لى ايله حضرت ابراهيم
عليه السلام خدمت ضيفده بولند قارى صراحت و اشاوت نصله بسان بيورلديغى ياندر
و من آداب المضيف ك صاحب خانه و ضيافت مسافرز دن اول اوقوعيه يا تمام و بالزنده ضرورت
حال و ضيق زماندن شكايه ايتسانك و بالزنده اتباعى تكدير ايتيوب مسافرك مكدراوله جنى
شيره دانه صحت ايتامك داب ادب اولوزندر و بونلر خلاقى ادب سرك و هله اشبو حكايه
آيه ده كى كى اولورسه ملعت عظيمه در (راوى حكايه دبر كه اسحق بن الظاهرى مصرى هر ربه
يعنى ككك اكچيون بى دعوت ايتشيدى و از زنده هر ربه بى كتورديلر اكل ايدر كن
لحمه نك بزنه بز قبل پارچه سى كورندى فى الحال براوشاق خاغر و بزه طوبورميه رز نهانى
قولانده برسوز سويلدى اوشاق كدوب جوق اكلنن چاغى قبه لور صحن ايله سفره ياشته
كلوب آيددقه ايتچنده هنوز كساش برال كوردك كه كشكى طبع ايدن بچاره طبابخ دىنى ايتش
نيچون لقمه دن قبل جيفتى و دقت ايتدى ديوبو جاني ايتش عيشمزدكدر اولوب عيش
طافلديغى خالده مكدراياندن فالقدق ديوبو حكايت ايتشدر و الحاصل مسافرك خاطرته حسب الامكان

رعایت و حضور زنده بر كيمه به غضب ايتيه رك حرمت و حضور و راختر بى اجر اكر به
كور دكلى نسته لوى ابعاد و وجه عيوس كوستر دىوب و شوقى بونى تكدير و شقه اجتر ايتيه رك
اكرام و قياييه عكى مرتبه احوال مسرور ايتك مضيفه لازمه در (مكيدركه كرمادن برى
بستانده ترتيب ضيافته اجابى دعوت ايدر اول كزيم اصيلاك بولور اديب جليل وار ايلدى
مسافره صاحب خانه قدر خدمت و موانسته اولوب اخشام اوزرى حرمده اولان سطح
يته جيقوب ييتاى خلمته ياغى اوزره ايتك از قضا سطحدن دوشوب فى الحال وفات ايدر بو بلای
ناكهاى بى بچاره بدي طوبديغى كى زوجه سته اكر مسافره بونده ايتك فر ياد و فغان ايدر ايسك
شوبله اولسون ديولكه تطبيق و سار جاريه رينه دىخى تنبيه ايدوب مسافره آگاه اولمادن
نهانى تجهيز و تكفينى تنظيم ايتد بروب سته اجابيله موانسته مشغول اولدى اجابى سى مخدومى
كورموب سؤال ايتد كلزنده او يقدود مدر ديوب قطعه رك و بر مزوقتا كه صباح اولوب اجابى
عودته اسيدان ايتد كلزنده مخدومك صلات جازه سنى اقامه ر بى رجا و قضيه قضاي و لى
ايتا ايتد كده جله سى اشك چشملر بن ريزان ايدوب اجابى مكدراولسون ديوبو چكر يله سنك
افتراق آتشته تحمل ايله صبر و شكيبه حيران اولشدر در رحيم الله تعالى (و دىخى مضيفه
لايفدر كه خدمه و غلمانسه مسافرك اياق قابليرى و سار اوابلر بى و اوشاقلر سنك دىخى طعام
وسار خصوصده اكراملر بى تنبيه ايدره وقت طعامده بلا دعوت كلور اولورسه عدم
معنى قبولجسته تنبيه ايدره (بعضى امراء كرامه وقت طعامده ايتچرو به اميرك بيلديكى دخول
ايدنلرى منعده باس بوقدر زيارت كدر بدخواه كروب هتكام اشتغالده قصد سواه ايدمديدكازنده
بر عدوك طعام حاضر اوله اول عدويه الله ذو الحلال مكنت و قدرت جنابت و بر مز ديدى
(وريس كريمه لايق اولان حضور طعام وقتنده باندن قبولجيك و قوفى منع ايله زيارت تمام
هتكامده منع واردن موجب شاعرند و مسافره خوابه طبعلى ايله و ايتچيه دك صاحب
خانه انلره موانست و قدرى و ارايه حكايات غريبه ل و لطائف نقل و بسطله ملاطفه ايدره
و مسافره مكان خلایى ييلدره كك الزندر (كبراي هندك بزدن منقولدر كه بر مسافرى كيجو
خانه كده اكيومق مراد ايدر ايسك كوندزدن اكا خلایى ييلدر زيارت اوايل حالمده بن بر حمله
فالمشيدم خلایى بوله مدبغدن ناچار نقيه مى جيقاروب اتى تاويش ايتدم ديمشدر (خلوص
اوزره اولان مؤمن قنداشك خانه سنده دخول و ناكيدا للصدافه طعام اسنه بوب اكل ايتكدره
باس بوقدر ديدلر زيارتى ذیشان صلى الله تعالى عليه وسلم و شيخان يعنى ابو بكر و عمر هيم بن تيهان
و ابو ايوب الانصارى ك رضى الله تعالى عنهم منزلر سته واروب بو يله ايلدكلى و سافرك عادى
ايدوكى مرويدر (عون بن عبد الله السعودى نام ذات زهادت سنانك اوجيوز الشمس دوستى
اولوب هر كون برىك منزلده واروب اكل طعام ايله سنده بو يله دور ايدردى (و دىخى دوست
حقيقك خانه سته واروب بو عيسده دخول و خانه سنده بولايوردن طعام اسنيوب اكل ايتدده
باس بوقدر زيارت رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم ايتد بزم برره ك خانه سنده شريف
و اطعمه سنى اكل و تناول بيوردر قارى مرويدر و الحال برره غايه يعنى خانه سنده بوفيدى (حسن
بصرى حضرت نلرى بركون اصداق سندن بر بقالك خانه سته واروب همان ايتچر و فتنق و سار
از اقدن بر ايتكشراوب شاوله باشلديلر رفيقارى بولان هشام مشار اليه كنيه سيله يا باسبد
بو وضعكدر و ركه منافى دوشدى حسن بصرى حضرت نلرى دىخى جوابنده نمر بضا بالكم
بكاكلى ايتنى تلاوت ايله ديدكده هشام دىخى استعذ بالله و لا على اتفكم ان ناكار
من يوتكم او يوت ايتكم او يوت اخوانكم او يوت اخوانكم او يوت اعلمكم او يوت علمكم

او بیوت اخوانکم او بیوت خالاتکم او ما ملکتکم مفاتیحہ او صدقکم * آیت کریمه سنی
 او قودقده جناب حسن بصری اشته صدیق کیندن نفسک استراحت طلبنده اولدیغی و قبلک
 مطہین اولدیغی ذات زیدی یعنی بقال بنم دوستم اکل لا بأسدر دیککی افاده ایلندی (قلت)
 مفاتیح مایعج به الشی یعنی بر نسته کندیه آجیلور معانسه اولان مفتاحک جمیع صدیق
 دوست معانسه در که واحد و جمعه شاملدر مفهوم شریفی ذکر اولان افار یک و تحت تصرف کرده
 اولان مملوکلر یکزلک و صدیقار یکزلک خانه لنده اولان طعامدن اکل اتمک جائزدر زیرا بونار اموالرنده
 تسلط اولغندن زیادہ راضیادر دیکندر (یضاوی رحمه الله تعالی دیر که بومعامله اصحاب
 بیوت مذکورہ ک یا صراحة یا خود بقریبہ اذن ایلہ راضی اولہ جفاری مجرم اولدیغی وقتہ
 او اور ولہذا بونار یعنی اقارب مذکورہ و عیالتک و صدقہ مخصوص اولدی زیرا بونارک ینلرنده
 انبساط معنادر یا خود اوائل اسلامده جائز ایدی مکرہ نسخ اولدی دیکندر (قلت) لکن
 بو خصوصاً سارده دخی تقلید و اقتدا ایلدی بکرامتہ حنفیہ ک کتابلرین رجوع ایلہ مسئلہ سنی بولمق
 لازمدر قبصر ذکر اولتان لکم مقام تو بیجده سوبلور (وسالف الذکر هشام زبیر بن العوامک
 او علی عزوہ ک او غلبدر اهل کوفہ اندن فقه اخذ ایشلدر ہجرتک بوز قرق الی متہ سندہ
 کوفہ دہ انتقال دار بقا ایلدی رجۃ اللہ علیہم انتہی (ودخی مطعم و مضیف کریمہ لایق
 اولان خانہ سنہ وارد اولان مسافر لہ نہ بولنورسہ چقرہ آزدرد بوناخیر ایتیمہ زیرا اصحاب کرامدن
 انس و غیر بلندن رضوان اللہ تعالی علیہم اجمعین مرویدر کہ مسافر زینتہ سائر اطعمہ
 بولندیغی وقتہ قورعش اتمک او فاقلرین و یک قورومش خرمای تقدیم ایدوب بطبر کہ تقدیم
 اولتان شی ناجیزی بکچین و تحقیر ایدمی یا خود عندندہ بولتان آزشی خوش دکلدر دیو تقدیم
 ایتیمی زیادہ صکناہکار او اور دیو مسافر زینتہ اعتذارا نصح ایدر دی (حکایہ اولندیکہ
 امام شافعی حضرتلری اخذ حدیث ایچون بغدادہ وارد قلندہ زعفرانینک خانہ سنہ مسافر
 اولشرا ایدی زعفرانینک عادی بہر کون طبع اولتہ حق طعمای پرورقہ بہ بازوب جاریہ طبابخہ سنہ
 و یرایدی امام شافعی بر کون ورقہ بی کوروب زعفرانینک غیاثندہ بر قاج دورلو طعام آدی دخی
 الخاق ایلدی زعفرانی واقف اولدقده امام مشار الیہک بی تکلفانہ و صدیقانہ بومعاملہ سنہ
 کمال سرورندن جار بہ سنی آزاد ایلدی (قلت) زعفرانی اعلامدن و بلغادن حسن بن محمد در
 امام شافعی ک دوستی ایدی حتی امام مشار الیہ * بحسب لایخطی فی کلمہ * دیو شائشدر انتہی
 (واسلافک عادی کہ حالاعرستان و بحسبستان عادنلری دخی بودر الوان طعمای جملہ سفرہ بہ
 وضع ایتیکدر کہ مسافر قنقبستدن اشته ایدر سہ یسونلر دیو (صاحب مستطرف مسافری
 خانہ ک قبوسنہ قدر تشبیع ایتیک ستدر دیکندر (قلت) شرعہ الاسلام شارجی دخی احیاء
 العلومدن ناقلا تشبیع المسافر الی باب الدار خصوصندہ اثر نقل ایشدر اکا و سائر کتب
 فقہیہ حنفیہ بہ مراجعت ینوریلہ انتہی (ودخی مضیفہ یعنی صاحب خانہ بہ لایق اولان
 اطعمہ حاضر اولدقده کند و اقربانہ و متعلقانہ منتظر اولقلہ مسافرنی امکات و انتظار دہ
 بر اقامتدر حتی بین العرب * ثلثہ قضی سراج لایضی و رسول بطی * و مانند ینتظر لہا
 من یحی * قولن مشہور در یعنی اوج شی دواسی مشکل درد کی نفسی دردی ایدر ضیاسی
 اولیان موم و قندیل و بر مصیحت ایچون ککوندیریلان کیمہ ک بطی محرکی یعنی کچ کلسی
 و بر سفرہ کہ اتدہ کلدجکہ انتظارت اولغندر (امام شافعی حضرتلری امام مالک حضرتلرندن
 اخذ حدیث ایچون مکہ دن مدینہ بہ کادی امام مالک مسجددن اکوب خانہ لرنہ کتوردیلر بعد
 الطعام بنفشہ پدینہ صود کوب بنم بو عالی انکار ایتیمہ ز راضیہ خدمت قرصدر دیکندر

(وارد اولان مسافرہ قارک آچیدر دیو بعد السوال مسافر طوقدر دیو اعتذار ایتدکدہ تصدیق
 ایدوب اطعام ایتامک بخلدن معدود در (استعد فقیر ایدر کہ بالکیز بعد السوال عدم احضار
 طعام دکل بلکہ قرائن حالہ اطعمانی اقتضا ایتیکن همان احضار طعام ایتوب قارک آچی
 دیو سوال دخی بخلدن بلکہ ثامندر فقیر (بعض بخلائیہ شدت و عنبرند نصکرہ قرع ندر دیو
 سوال اولدقده مسافر طعام ایتوب صائغر دیو اعتذار ایتلر در دیدی (شول کیمسہ دخی
 بخلدندر کہ الوان اطعمہ سنی احضار ایتدربوب تتهاجہ یک اوزرہ ایکن مسافری ظهور
 ایلدکدہ ایچندن بعض نقابینی یارین صباح مدعو مسافر کلد جکدر اکا صغلیک دیو سفرہ دن
 قالدربوب مسافر حاضرہ اعتذار ایدہ (قلت) بونی الحقیقہ مسافری کلد جک اولسہ ییلہ
 بخلدن کفیکمہ بارینہ کلد جک باری اولیوب مجرد مسافر حاضر دن قاجروب بویلہ دیمش اولہ
 اتمک بخلدن ایلرولیم کذاب اولدیغنه شہہ می وارد (حکایت) بر بخیل ناکس خانہ سندہ
 اوکنہ فقیق کتوروب بال ایلہ یچک اوزرہ ایکن قبوسنی دق اولدوب بر مسافر ظهور ایدر اوشاغنه
 قالدن صقلہ دیوب اولدخی قیامی و اتمکی قالدربوب بال طباعنی قالدنرہ دن اول مسافر ایچرو
 کتوروب بالی کورر بخیل دخی بالکیز بالی بکچن ظنیلہ مسافرہ برادر اتمکسز بال تناول ایدر ایتیک
 اشته دیو ناچار تکلیف ایدر مسافر دخی اشتهای ناملہ پارمق اکلہ طور شد یعنی بخیل
 کورد کہ نحملی قالدربوب برادر اللہ یلور اتمکسز بلکہ مطلقا بال معدہ بی احراق ایدر دیدکدہ
 مسافر ظرفا دن بر کشتی بولمقلہ بلی بال معدہ بی باقر صادقسن لکن سنک معدہ کی باقر دیو
 ظرافتہ جواب و یروب بالی اتمام ایدر علیہ العافیه (حکایت) بر تھی دست کیمسہ بہ آخلق غلبہ
 ایتکلہ واریم فلاک خانہ سندہ باری تغذی ایدہ ہم دیو قبوسنہ وارر غلام صاحب خانہ بی قبودہ
 طور یولوب اغاک ترہ دہ در دیو صور دقده غلام بر بارچہ قوری اتمک و بر منجہ برینی سو یلم
 دیدیکی کی نیجہ شور باسی جیفر قبو اولدیغنی اکلبوب ایزینہ دوز (و مسافرہ شی ناجیر قلیلی
 جیفر و یو بویلہ نفیس و نازک طعام در دیو نا و مدح ایتیک نوع بخلدن (حکایت) بر خبیس
 ودی احباندن برینی عین و برہرک خانہ سنہ کتوروب اکا برہمقدار ینیر ایلہ اتمک احضار و افتدیم
 بونی قلیل عد ایتیک زیرا ینیر بر رطل اولوب اوج درہمہ اشرا اولغندر دیدکدہ مسافر دخی
 عراقدن اولقلہ ای خاندان تأسف ایتیمہ شمعی بن اقی بر بچق درہمہ ایتدیریم در خبیس دخی
 بونہ کفیتلہ اولوردیدکدہ اتمک لقمہ سنی بر دفعہ ینیر ایلہ و بر دفعہ ینیر سزیملہ بر بچفہ ایزد دیو
 حقا کہ ظرافت ایشدر (بر کریم تھی دست زوجہ مسکہ سنہ و یر دیککی جوابدر کہ نظم
 * قالت اما ترحل تبغی الفی * یعنی خانہ مزده بر نسته قالدی مسافر لک تو کندی کندی طلب غنا
 و زیوت ایچون طشرہ بہ رحلت ایلز مبسن دیو زوجہ بکا اعتراض ایلدکدہ * قلت فاللطاریق
 المعتم * بندخی یا کیمہ کلان مسافر لہ بن کیدنجہ کیم باقر دیدیم * قالت فہل عندک شی لہ *
 یا مسافر ایچون بر نسته سنک عندکدہ وارمیدر دیدی * قلت نعم جہد الفی المعتم * اوت تمی دست
 اولان بیکدک جہدی مسافرہ الورر * فکم و حق اللہ من لیلہ * قد طعم الضیف ولم اطعم *
 * ان الفی بالنفس یا ہذہ * لبس الفی بالمال والدرہم * زیرا اللہ حقیچون یعنی خدایہ قسم
 ایدر مکہ جوق کیمہ ل اولدیکہ ضیفم طعام ایتدی بن آج قالدیم یعنی جہد ایدوب مسافرہ
 طعام بولدم و بن ہمہ دم ای خاتون تحقیق غنی نفسی غنی اولقلہ اولور بوقسد مال و درہم ایلہ
 غنی اولماز اشته ینہ بن غنی تھی دست کیمہ باقمہ دیدیم * اما ادا اب الضیف * یعنی مسافر لک ادا باری
 شوو جملہ در کہ بیان اولنور (صاحب خانہ ک امر طعامدہ و اگر آمدہ امر و رایتہ موافقت اولتہ از جملہ
 احضار طعام ایلدکدہ قارم طوقدر دیو اعتذار اولتیوب صونولہ (بعض نجاد دن متقولدر کہ

وزرای دولت قدیمه دن ابو حفص محمد بن ابی القاسم الکرخی قماش اشتراسیچون بی سزانه
احضار ایلدی قماشلری کوردیم اوکنده طاقلرایله میولر وارایدی عرض ایتدیکم قماشلری
آلدی مصیحتیم بنوب کتک اوزره قیام ایلدی یکده مشار الیه ندر بو خلق عامی یعنی بو جاهلانده
وضع دیدی یعنی کتیه بی نهی ایتدی بعده اوطور دم واکرام ایدیه جکئی طویدم و اشارتیه
میولری اکلده باشلدم بعده طعام کلدی قرغ زبانه آج بولمخله اویچد کرشدیم بعدلاکل اذیه
دکانه صودت ایلدم برده ارنسی کوفی خیال و خاطرمدن چیغش ایکنی وزیر مشار الیهک
بر غلامی کلوب اجب الامیر دیو برار اولان بار کیره بندیروب حضورینه کتوردی مشار الیه
بی کوردیکی کی تبسم الثغاله بی تاجر بن قلیل الاصلک و سی الهضم اولمخله دونکی کون
سنگله طعام ایتیم بکا کوزلی اولدی بوندنصرکه سفره مدن منقطع اولدی بکنی استم دیدی
بندی ملازمت ایتدم برکون بالافتضا کیده مزایه م غلامی کلوب بی کتوردی بوتقریب
مشار الیه تقریب الیه سایه سنده مال کثیر و جاه عزیز صاحب اولدم دیمشدر (ودخی مسافر
صاحب خانه دن قبله و محل قضاء حاجتدن ماعدا بوسوندیم ندر خانه نک مطبخی زده درکی
یلا موجب رشی سؤال ایتوب حرری طرفه باقماق واکرام قصدیه مکان رفیع قعود تکلیف
ایدرسه استغفرالله دیو مخالفت ایتوب اوطور مقی و صاحب خانه نه کونه وضع و حرکت ایدرسه
منع ایتمک آیدندر (و بعضی مجموعه منقولدر که کرماندن بری بدل طعام و احسانه نصناد ایدی
ایکن وقت ضیافته هر پید و مسافرنه رداست خلق اظهار الیه مشهور ایدی (قلت) عینک
کسر الیه عریضه عفریت و زننده و عینک ضعی عینک قحی و رانک سکونی و بانک کسر الیه معرب
لقد حال مستی و سکرته ندیم و احیانه اذیت ایدی اولان شخصه دینور اتههی (کریم موی الیهک
اشبوشهرتی اذ کیدان به ضعیبی ایشیدوب بورجک خلقه بدل ایلدیکی طعام واکرام کریم الاخلاق
اولدیفنه دلالت ایدر ایکن خلقک سی الخلقدر دیو ذملری غالباً مسافر لریک سوء آداب لریدن
صادر اولان اوضاعی اولدیفنده شبهه یوقدر هر چند معارفه م بوغبه ده طفلی طرفه
برکون ضیافته کیدر و حقیقت حالی نجر به ایدرم دیو تفکرده ایکن بولده موی الیه راست کلور
و ما جرای بویه حکابه ایدر که وقتا که تصادفده فخرجه سلام و یردم ورد سلامدنصرکه
مسافرم اولفه رغبتک واری دیدی نعم دیو برابر خانه سنه واردق قیودن دخوله بی تقدیم
ایدوب بیورک دیدی کردم و صدر مجلسه اوطور دیدی ارکلیوب اوطوردم و طباور سکر دیو
قولتی یصدیفنی سوردی بنده استناد ایتدم شطرنج طاقمی جیغاربوب میلکز وارمیدر دیدی
های های دیوب برقاج اویون اوینادق وقتا که طعام جیغرفده اطعمه نک نفیاریدن اوکه
سوروب بیورک دیدیکجه هر برندن حسب الحوصله بیوب شیوه استغنا کوستریم طعامدن
بعد الفراغ الیه صوی اسکراما دوکک استداده منع ایتدم بعده خروجی استینان ایتدی
منع ایتدم و بندخی رخصتکرا و اورسه کیدهیم دیدم مکشی ابرام ایتدی بوخلالده ایتدم سزکله
مقدمالقم بوغیکن مظهر اکرام و التفاتکرا اولدم بونه سرد کرم بیوروب حن ایدر زرا
حقکرده شوکونه افترا اولمخده دیو قضیه شهرتی خبر و یردیکنده والله ای برادر نیم اوضاع
پارده ملک ظهور بنده مسافرنک سوء آدابی شیدر زرا مسافرم کلور صدره قعودی تکلیف
ایدرم امتناع ایدر انفس اطعمه بی اوکنده قورم بر بارجه اولسون یه دن خالد ریرینه
قورالیه صودکک مراد ایدرم طلاقه تعلیق الیه دوکدرمن تشیع مراد ایدرم یاقدمه صاریلور
قویورمز بکا ناچار ارتق غضب کلوب بهی حریف خانه صاحبنه اکرام اولمز کئی خانه
سندمه یاورسه یازره اشترش بندن دیو بالا جار شتم و لحن ایدرم بومقوله لری دوکسم بلکه اولدرسم

صوچم وارمیدر دیو اعتذار ایلدی و بندخی ملاحظه م راست اولدیفنی بالبحر به او کوردیم
دیمشدر (قلت) فی الحقیقه بویه در صاحب خانه به تعظیفا استغفرالله تعظیفا به براز شیوه
کوسر یلور ایدیه قطعاً تکلیفی اجرا ایتوب امتناع ایتک عا دنا خاصه در لکن بعضی
خانه صاحبی دخی واردر که اکرامده مسافره ایدوب مسافری بقدر و طبعه تنک ایتد اولدخی
منافی آداب صاحب خانه در که اشارتی کچمشدر اتههی (ودخی مسافرنک سفره اوزرنده اکل مضبوط
یعنی جوق یکنیمه سی سوه ایدر مکر بدوی یعنی مسافر یادینه لشی اوله که انلرنک جوق یکن فادنلر یردر
(ودخی یاندیه طریق مستر یچینه یعنی قلندر دیدکلی اشخاص معلومه به اتباعه خالجه
بر طویره طاشیوب سفره باشند حلویات و سائر نقایسدن آکوب طویدر یوب اوینه کتورمک اقبح
معایدندر (قلت) بویه بد طور دیار یرده دخی بعضی جرار لک حالیدر و مشاهددر (و معاییدن بری دخی
صی صغیر اوغلی ضیافته برار کتوروب اوغلم خودنمز وقتنده اغله کیدرکن سنک ایچون طعام
و یردر دیو تعلیم ایدیه (ودخی مسافرنک تعجب اولدیه جفی سوه ایدر بری دخی مطلقاً قیچموا کله در
وقیح مؤکله ده عیوب کثیره تعداد اولوب ذکر ای القیاض عیوب مذکوره ار بانه اطلاق
اولور (قلت) اساسی مذکوره مصطلح ادبیه عریضه قنامل (مشارف) تفاسلدن آج
کوزلیکی شول صورتده اولور که طعام لوزرنده ایکن کوزی قیودن ایلایوب هر کیره نی طعام خلن
ایندر (قلت) عربستان اصولجه چونکه جمیع اطعمه دفعه سفره به وضع اولور وارتنق
طعام کله جک امیدی قالماز بو بویه ایکن قیویه باقوب طوروب کیره نی طعام کتور صانع خلی
شرمدن دیار مرده طعام بکان بکان کتور یلور بوحالده قیودن کیره نی کوزنک او برینه یان باشی دکل بلنکه
ایلور در اتههی (عداد) شداد و زننده سفره ده اولان حلویاتک عدیده مستغرق اولوب پارمخیه
صیان و نقشی او نودوب بلاشور طاقله برماغیه اشارت ایدن شخصدر (حزاف) عداد و زننده
النده کی لقمه بی بالوده و سائر بومقوله صولوط ایلدن برینه بولاشدیروب کاقناغله اغزینه کتورمدن
دیگر طاقلی به دخی بولاشدیروب بوجهله خلط ایدرک اکل ایدن شخصدر (رشاف) حزاف
وزنده لقمه بی اغزینه آکوب دوداققریه شارب شارب امر و یونارکن یوغازندن ایشیدیلور حبیبته
برسن جیغراشته اول شخصه دینور (نفاض) رشاف و زننده شول کیمه در که لقمه بی اغزینه
صوفدقدنصرکه برکن برماقرنی طاقلی طباغنه سلکوب دوکر (قراض) نفاض و زننده شول
مراددر که لقمه بی محندن آلور و بر مقدار بی امر دقدنصرکه بقیه لقمه بی بنده صحنه قور
(عوام) شول کیمه به دیرلک کقولنی صاغه و صوله اطرافده اولان طاقلیلردن المی ایچون
طولاشدیر (ثبات) شول کیمه به دیرلک اتمکی طعمه وضع ایندن اوکنده اوقاقلیوب
آماده ایدر (فام) بعینه قراض معلنه در (مخلل) تفعلدن طراقلرایله دیشلرینی آیتلین
شخصدر (مرید) یزید و زننده سفره باشند طعام آکوب خانه سنه کتورندر (مریم) افعالندن
صکوک و اومقوله نانی طعامک صوته قور صره سیله هر بری اصلنده بکلیوب یرندر
(مرشش) افعال باشند صحنه یاخود النده الدقه طاقق بودونی یاسائر برنی بر خوشجه
قورامیوب قوربارکن اطرافه صوبی صیغرادن نادندر (منفش) شول کیمه به دیرلک صحنک
ایچنده بارمقلرایله کبابک و سائر نیک یغلی و خوشجه یششارینی ازار (منشف) شول کیمه به دیرلک
بدینه بولاشن یغلی اتمک لقمه سیله سیلوب لقمه بی اکل ایدر (ملب) شول کیمه به دیرلک الدینی
لقمه لک ایچنه سفره ده بولان قندق و جوز ایچلرینی صوقوب اکل ایدر (صباغ) شول
کیمه به دیرلک الدینی لقمه لری تبرید ایچون طاقلی طباقلرینه بکان بکان صوقوب جیغارب
(نفاض) شول کیمه به دیرلک طعامی صوغتی ایچون اوقار (حلی) شول کیمه به دیرلک

لجی اوکنه قیوب ساری اکل ایتسون دیو ضاقور (مخمس) شول کیمسه به دیرل که سفره به
 او طور دنده ایکی قوللری آجق طوبه نرق بانلرند کیمه مزاجه ویرتا که کیز و چکملرله بری
 بولسوبا کلدنه زجت چکیمه (شطرینی) شول کیمسه به دیرل که طلی و قیاق طباقلری
 به رلک اوکنه بری قور و بری قالدیر (مهندس) شول کیمسه به دیرل که کویا قظامند
 اولسون بوللوشو طاتلی بی شوره به و شوق بورایه قویک دیوتا استدیکی طاتلی بی اوکنه
 کتورنجیه نلک طباقلری دیرلر (مختی) شول کیمسه به دیرل که طعامده یالت بدن غیری آکلی
 اولسیدی دیو منفردا اکلی غنی ایدر و سولر (فضولی) شول کیمسه به دیرل که صاحب خانه به
 طعامدن فراغ واقع اولدقده طبعی مل ده بقیه طعام وازایسه کتورنایسی اطعام ایله زیاناسده برنسنه
 اکل ایچین وار دردین ایتدر (قلت) ناسدن مرادی ضیافته حاضر اولنلر دیک ایسه بیدکلری
 محقه در یوق خار جده اولنلر ایسه بو نصیحته قالمشاق نه دن اقتضایدر بطم (و مسافرك
 سوء ادیدن بری دخی بدنی غسل ایدرکن صحیحی کند و به لذت ویروب لافردی به اوزون
 اوزادی باشله مقدر بهچاره غلام و خدمتکار ایسه الی ابریده اوله رقی واقف و ناس بتورسون
 دیو منظر اول ایسه درلدیسی تورمن (قلت) دار الخلافه اسلاموده دارمک برنده برطرف اوشاق
 بو یله برکرا نجاننه مبتلا اولوب وافر زمان بکلبوب الیری بور و اور و قنا که حریف نه نصکره
 لافردیسی بتوروب والی کوردوب اغزیه کو بوکلی صوی تطهر ایچون الدینی آنده اوشاق
 یغمه سی بدی بوللولکنی قالدیروب حریف ا و نایوب سسن چیقاره میوب ناچار بوندرفله
 اخذ نار ایش اولدینی مسعودر (ویر ادبیرلک دخی دیار عربده صابون برینه قوللندقلری
 اشنای باخود وادایسه صابون ایله الی برکره اهتمامسن یفاقدن نصکره بارمقارنده فلان زفیرو کیری
 برکدیروب اول کیری مسوا کلرکی بارماغیله دیشارینه سوروب یاله مقدر (الشی بالشی) یذکر
 کسریه لی احباباشا احقادندن و مدرسن دار السلطنه دن قضاة عسا کر روم ایلیدن عصمت
 بک افندی مرخومک دامادی شفیق بک مرخومدن بو کافریب برجنون مر دار نمون غریب
 امدد فقیر استماع ایتدی نقل ایتیدیکه بالیکسریده نائب الشرع بولندیم اوانده وجوهندن
 برکیمسه کوردیم ایدیکه بلده به دایر مصلحت نسویه سیچون وجوه محکمه به کلدکلرند انلرله
 یله کلور ویرلا فردی به فارشمبوب ایکی دیزی اوزده او طور و مناقبا الیری کاه دیزلی اوستنده
 وکاه ایکی یانده مهره بازکی سرمتله خفیفه نحر یک ایدوب درعقب یغنه عطر سورر شکللو
 سورایدی مر قومک بو وضع صیانه سی بکا عجب کلوب کیفیندن سوال ایلدیکمده مکر دانا
 ایله سنک صید ایدوب ودر حال ایکی پارماغی اراستنده ازوب و یغنه سوروب شم ایله تلذذ ایتک
 جادت کریمه سیدر دیو خبر ویردیلر فی الحقیقه بو خبرک اوزدینه به محکمه به کلدکده اکتمه رقی
 دقت ایتدم اووضع کریمه ایجرایله مشغول اولدی دیشدر انتهی (و بعض ناکس دخی
 وار درکه ضیافته واردقده مناسب یوزیکن همان هندسه کارافه بشلیوب صفه شویله اوله
 ایدی و بو اوطه بوراده دیکری شورده اوله و یو باب بو طرفه آجلسه ایدی دیو هنیان
 طراز اولدیندن باشقه خانه سی دکل ایکن سفره ده آماده اولان میوه و طاتلی طباقلرک برلری
 دکندره رک خود بخود دیرمکه ورتیه باشلر که قتی چوق بیخالفدر (صاحب مستطرفه دیکه
 بعض مسافر دخی واردرکه ضیافتدن جقدن نصکره صاحب دعوتک احبابی خانه لری دورایله
 هر برینه اظهار خلوص و اشیاقله انلری صاحب ضیافتک علیه تسلط ایدر (قلت) لکن
 بو مسافر مخصوص معایب و قیامیدن دکلدر بلکه مطلقا مسلماننه صغیر قیامیدن اولوب
 بیاییمه نفاق و غیبه و اعترا و تکبر املقدر حاصلی هر نه جتن مغلوبندن ایسه طوبندن

مرکب حرام اولان خاشاکلر خلاصه ضیافته مخصوص دکلدر بلکه بر آدمینک طبعی
 یدکد نصکره انک علیه اولی اشد قیامیدن حق تعالی بو مقوله باطلری مسلمین میباندن
 دور ایتسون (و بعض بد مزاج دخی واردرکه دعوت اولدینی خانه به وارر صاحب خانه نلک
 احضار طعامه شروعی اکلدقده طلاقه نعلیق ایله استهم دیو ایمان غلاظه باشلیوب صاحب
 خانه بی تعجب ایدر (قلت) طوغریسی بو مقوله بی اکر قبول اولنه جق عذری یو غیبه چونکه
 طعام ایچمه چکسن نیچون دعوت اجابت ایتدک دیو دشنام ایله ضرب ایدرک خانه دن بدر ایتک
 لایقدر یو فقیر بعض بدخوی و متکبر حقنه صحیحیا مسوموم اولدیکه دعوت اولدقده خانه سنده
 نه بوله یلور ایسه نهایی طبقه یاضه شکمه طولدیروب ضیافته واردقده حیه اتمکده میو دیو سفره
 باشنده فرایچه کار بی کسرایله مشغول اولور و سوء معده سندن شکایت بلکه سوء مشربندن
 حکایت ایدر ایش اصلح الله تعالی شانه (و بعض ادبیرلک دخی واردرکه صاحب خانه سائر
 احبابندن برله سرائی صحبت ایتدیکنی کوردکده ایتدم ندر اوسو یلشدیککر زده یله لم دیو ابراهه
 باشلر (و بعضیسی دخی صکوبا تکلیف سزلک وادینده لطافتندن زعمیه مجلس احباب
 طفیلر ایله طوبه طولو ایکن صاحب ضیافته ارنق آجق طعمای چیقار دیو استیعال ایدوب
 اکر طعام هنوز قورنارلامش اولوب تدارک اولمقده ایسه صاحب دعوتی مضطرب ایدر
 (و ادبیرلک دخی خواننده و یا خیالباز و سازنده کتورمن اوله بولری سوال ایدوب فلان
 و فلاندر دیتدکده خطایتمسن نیچون فلان خواننده و خیالباز و سازنده بی کتورما مشسن
 دیو نخطئه ایتدکر (و بری بلکه ادبیرلک کبری صاحب خانه نلک حرری کلاملرینی استماع
 ایدر جکلری محله ایسه ل صاحب خانه به جماع و وطنی ایدر بورمسن دیو سوال و صاحب
 خانه دخی بیرلک و اختیارلق اولمقه قدرتم قائمادی ده چک اولور ایسه سنده کار یوق ایش
 بنم یشادق قدرتم ارتقده در دیمکدر (و بری دخی زوجه سیله معامله و حسن اخلاق و کسوه
 و نفقه سنده ازدیادندن بحث ایدوب صاحب خانه نلک حلیله سته اشتدیروب ینلر بی افساد و بلکه
 مفارقته سبب اولمقدر (و بری دخی حاشا صاحب خانه نلک حرری طرفه غایب نیت خبیثه سیله
 کند و به و اتوانیه نظام ویروب ساز جانتدینی هنکامده عاشقانه آه و آه و تواجدا یله حرکته
 باشلر و کند و به همان تعلق اولدی زعمیه قضاة باقوب پیام آورده منظر اولمقدر (قلت)
 یومقوله بیجا ملعونلری خانه دن دکل اول ساعت شهر دن سورمک اوایله امورک عهده لینه
 الزمدر انتهی (و بری دخی صاحب خانه احضار طعام ایدوب پیورک دیدکده بن یم رفیق
 اولمده دیوب طشره دن برطاف صاحب خانه نلک یلدیکی شخصی کتورنمکدر (و ادبیرلک بری
 دخی سائل فقیر قویه کلوب سوال ایلدکده صاحب خانه نلک مالدین اذن ورخصتی اولمقسن بری فقیره
 شی اعطا ایلر یاخود صاحب خانه دن اول الله عنایت ایلده دیو دفع صدقده او اور علی الخصوص
 بوراده مسئله کتب اتمه حنفیه به باقیله قندیر (و بری دخی صاحب ولیمه نلک اذن و رضای اولیه رقی
 بلا دعوت برطاف اشخاص برابرتورر و امتنان ایلر و اکثر ناس بو صفت رده به مبتلادر نسال الله
 ان یله متارشدنا وان یعیننا من شرور انفسنا و سببنا اعمالنا یمنه و کرمه آمین (قلت) فاضل و ورع
 مشهور برکوی محمد افندی مرخومک نگله اریمتند مولانا افکر مانی محمد افندی مرخوم
 اون طقوزنجی عدد یله نحریر ایلدیکنی (اینها الناس افشوا السلام و اطعموا الطعام و صلوا الارحام
 و صلوا باللیل والناس ینام بخلاوا الجنة بسلام) حدیث شریفی نعر یغنه به ضلیری طعام حاره
 نفع منهی اولوب صغیر نیجه نلک صبر اولنق ادبیرلک کی صاحب المستطرفک اشو ترجمه
 اولتان اوتوز یشتی باید یازدینی ادب وروایتیه موافق اوله رقی کرک مطلب اطعامه و ولیمه و کرک

صاحب خانه به و کرک متافره دارا ابتدا و خلال و ختام طعامده یازدینی اداب مشر و عهدت ترکی به نقل ایله بو محله در بی مناسب ایسه ده بعض مطالعیه منی بعونه تعالی مستقلا قلم النوب برسالة مخصوصه اولتی بنیتیه فقط مراجعت اولتی نیازیه محلی بو محله اشعار اولمشدر زیر اشارت یکدیکی اوزره صاحب المستطرف شافعی المذهب اولغه یازدینی بو مقوله روایات به کوره کتب حقیقه ده اراعتی ایجاب ایدر موافق بولور سینه کوزل والامسلة حقیقه ایسه موجیه عمل اولته جتی معلومدر

الباب السادس والثلاثون

* اشبو اونوز التبی باب عفو و صفح و حلم و کظم غیظ و اعتذار و عذری قبول و بولنه بمائل و مشابه اولنر یاتنده در * حق سبحانه و تعالی رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلمه خطایا * فاصح الصغیر الجلیل * یورمشدر که عفو حسن خلقیدن اولدینی مشر در و مفهومی دخی مشر کین قبل یاریدن انتقام اولنه جتی و سفا هنرینه صبر اولنمی سباق نص مذکوره بهد الانشار مشر کیندن اعراض حسن ایله یعنی حقد و جزع ایتمکسزین اعراضی امر در (بعضه کوره بو آیت حکمی بوند نصکره نازل اولان سیف و قتال آیتیه نسخ اولمشدر (قلت) قدر راجع الی تفسیر ابن عادل (و آیت کریمه اخرا ده دخی * خذ العفو و امر بالعرف * یورمشدر که قبول اعتذار و عفو و مساهله کی اخلاق انساندن عفو ایله و شرع و عفتک رضا و یردیکي خصاله امر ایله که خصال مذکوره تقوی الله و صله رحم و غرض بصرو حفظ لسان در دیو تفسیر اولمشدر رسول اکرم صلی الله تعالی علیه و سلمدن خذ العفو دن اراده یوریلان در دیو سوال اولند قدده شدن کینله و دور اولنه صله ایله سن و سنی محروم ایله نه و یره سن و سکاظم ایله فی عفو ایله سن یوریلار (قلت) ابضا بو آیتک آخری * و اعرض عن الجاهلین * در که جاهلردن اعراض قبل یعنی جاهل سکاظمه ایتمکسزین سن اکا سفهله مقابل اوله دیو تفسیر اولمشدر مثله انلره مکافات ایله دیمکدر و بو * خذ العفو * الایة مکرمه سی مکارم اخلاقی جامع اولغه حضرت حق رسولنه استجما علیه امر ایتمش اولدینی نکتہ بی و وجوب زکاة آیتدن اول نازل اولدینی یضاوی بیان ایتمشدر انهمی (و آیت منیفه اخرا ده * و الکاظمین الغیظ و العافین عن الناس و الله یحب المحسنین * آیتده فی السراء و الضراء و الکاظمین الغیظ و العافین عن الناس و الله یحب المحسنین * آیتده مندر جدر و * الذین * معطوفاری فوقنده اولان * و سارعوا الی مغفرته من ربکم و جنة عرضها السموات و الارض اعدت للثقیین * آیتده واقع متقیک صفت ماد حدل بدر مفهوم شریف آیتین مذکور تین اخلاصه اسلام و توبه و اداء فرائض و جهاد و تکبیر اول کی مغفرته کند و ایله استحقاق کسب اولنان شیره و دخی علی طریق التخیل بالکثر عرضی سموات و ارضین مجموعتک عرضی قدر او اوب متغیر ایچون نهیسه و آماده اولنش و الا آن مخلوقه اولان جتته مبادرت ایدک یعنی بعد الاتقال اکا واصل اوله جتی صراط مستقیم سرعته کیدک اوله اتقا ایدنلر که حالت رخا و شدنده یعنی جمیع احوالده قلیل و کثیردن مقدوری اولان شیره ایله لوجه الله انفاقدن خال اولمازل و مع القدرة فضیلتی اساکله کند و لره جنابت ایدنلره حمله معامله ایدر یعنی مکافات بالجرا اتزل و مواخذیه مستحق اولنلرک عفو بیتی ترک ایدر الله تعالی بو مقوله لری و جله محسنینی سور یعنی رحمت و مغفرت ایدر دیمکدر (وقال الله سبحانه و تعالی * و لمن صبر و صفر ان ذلك من عزم الامور * (قلت) اشبو آیت معطوف علیهی دلالتجه ظالمدن اقتصاص ایدنلر اوز رینه قبل حقدن معاتبه و معاقبه به طریق بو قدر و اداء ظالمه صبر اید و ب

عند القدرة انتصار بی عفو و تجاوز ایدک اشبو صبر و تحمل و ترک اقتصاصی و انتقامی اوزره عری مادامکه عفو شمره مؤدی اولیه معزومات و امور حیده دندر دیو مفسر در (قلت) عشی تفسیر یضاوی کازرونی تحقیقجه عزم انفسک ایستلحه سی رای و قصد ایلدیکي فعلی اوزرینه توطین نفس و عقد قلب در نص مذکوره اولان عزم مفعول معاتبه مضمر در که صبر و تقوی معزومات امور و افعال دندر دیمک اولور اشبو معزومدن مراد یا عبتک معزومی و یا معزوم حق تعالی در و معنای اوله کوره عبتک عری امتثال امر دن و معنای ثانی به کوره امر الهی و امر مذکوره تاکید دن عبارت در قائل (صاحب المستطرف دیر که) انسن بن مالک رضی الله تعالی عنهمدن مر و یرد که رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلم افتدیمز جنت اوزرنده برازعالی قصور مشاهده ایدوب ای جبرائیل بو قصور کیمک ایچون آماده اولمشدر دیو سوال ایلدم * و للکاظمین الغیظ و العافین عن الناس و الله یحب المحسنین * ایله جواب و یردی یورمشدر یعنی قصور مذکوره اوصاف مذکوره ایله متصف اولنر ایچون اولدینی خبر و یردی دیمکدر (حسین بن ابی الحسن رضی الله تعالی عنهما روز قیامت وقوعنده حق تعالی دن اجر طلب ایدنلر قیام ایلون دیو برمادی ندا ایلد که نامی عفو ایدنلر القادر دیوب * * فنی عنی و اصلح فاجره علی الله * آیت مکرمه سنی تلاوت ایلدی (قلت) اشبو آیت شریفه آیت شریفه سابقه دن مقدمدر و اهل تفسیر قننی کیمه که عفو ایله و کندی ایله عدوسی یعنی اصلاح ایدک اجر ایضا و فضلا حق تعالی اوزرنده در یعنی احسان ایدر دیو تفسیر ایلد یلر اجرک مبهم ذکر اولند یعنی عظیم اولدیفته کالات ایدر (و مشار الیه ک والد عظیم المحامد لری حضرت علی کرم الله تعالی وجهه و رضی الله تعالی عنه (اولی الناس بالعرفه و اقدرهم علی العقوبة) یورمشدر که مالی صفت مدو حقه عفو ده اولاسی و زیاده مقبول اهل جنایتیه عفویت ایتمک قدرنی زیاده و تهدیدینی ایفاعة فی الخذل قادر اولنلر در دیمکدر یعنی هر قدر عفو به عاجز اولنلر بنیتیه مأجور ایسه ده قادر لک دونددر قدر (قلت) شیخ سعدی شیرازی * نواضع زکردن فرازان نکوست * کذا کر نواضع کند خوی اوست * یعنی معنای مذکور بولنده در انهمی (کثر عفوی ضرب حیل کی اولان مأمون خلیفه بکا عفو اودرجه ده محبوبدر که حتی اجرا ایلدیکمده انک ضمنتده نوبه نازل اولما مدن خوف ایدرم دیمکدر (قلت) بولک مفادی عفو کند و به طبیعت کی اولغه طبعنده انسان مجبور اولدیفندن کند و سندن عفو بلا اختیار صدور ایتمکله بو صورتده عمل خبردن معذور اولما سندن قورقارم دیمکدر (و ینه مأمون مکارم اولد اکرناس جرایمی عفو ده بنم لذت می طوبیسه روح عفو می یلسه ایدی همان جرایمی از نکاب و بکا جنایاتله انساب ایدر ایدی دیمکدر طیب الله تعالی راه * اذا قدرت علی عدوک فاجعل العفو شکرا للقدرة علیه * کلمات علیه علی دندر رضی الله تعالی عنه معنای دشتکه قادر اولدیفتمکده عفو بیتی او قدرت نعمتک شکری ایله دیمکدر (خلفای عباسیه دن مسنصر بالله خلیفه * لذه العفو یلحقها حد العاقبة و لذه الشقی یلحقها ذم اندم * دیمکدر که مالی خصمی عفو ایتک ایله بالقهر نشی حدل یتک خصوصار یتک ایکسید * لذت ایدر لکن لذت عفوک عاقبتی کوزل و لذت تشفیتک انجایی مذموم اولور یعنی قلیک حالی بو یا معدوم اولان کیمه ک وجودی لازم اوله جتی اولور هم معدومی ندامت و هم ناس نیچون اعدام ابتدی دیو قاتلی ذم ایدر حاصلی عفو حکمتیه موافقدر (قلت) خلیفه مشار الیه اون برنی خلیفه اولوب ایکوز قرق یدیده وفات ایتمشدر طاب ثراه (ینه بلغای آل عباسدن ابن المعتز قال * لاشن وجه العفو بالتقریر * یعنی عفو بر کوزل نسنه درانی اجرادن صکره مظهر عفو جیلاک اولان کیمه به عنفله معامله ایدوب عفو بیتی یوزینی سیاه ایتمه بلکه

باشت ازت یعنی مسمراتی مظهر احسان قبل دیشدر مانده در * و قبل ماعنی عن الذنب من
 خرج به * دیشدر یعنی جانی به عفو اید کد نصکره عینی یوز یتد اورن جانی عفو ایتامشدر
 دیمکدر (و قبل ماعنی الخ قولی قال اوزده عطفه این معرکه معقول قولی اولقی بمحکدر) برجل برجل
 خلیفه سب ایدر جلیم کویا اشتز کنیدی فی قصد ایتوب آخرینه سوکر بوللوکلوب کارینه مشغول
 اولور سب ایدن برجل بیجامل خلیجی کوردکنه قصدینی بیان ایچون * ایلا اعی * دیو یعنی هی آدی
 سیده بن سنی قصد ایدرم دیر اولدخی * و اعرض عنک * دیو جواب و بریدی یعنی ایلا اعی معناه سنی
 قصد ایدرم و استرم عنک اولقله اودخی بن شدن اعراض ایدرم یعنی بن سنی استرم دیو بلیقله
 جواب و بریدبر (و اکثر اوباید بالنا سبه ذکر می رود ایدن احتف بن قیس که میان هر بده کتر حل
 و عضو بلکه معدن سخاوت کا بر داند دیر ایدیکه بر کیمه بکا اذا ایتدی الاول اذا خمنده شواوج
 فاند مک برینه نائل اولدم اگر اذا ایدن فوفده ایدم مرینه قدرتی او کورندم بکا هرینه ایدم بن حل
 ایتکه اکا فضل ایدم اگر اولدی ایدم نفسم ایدن بالا کراه قطع ایتکه رها باب اولدی
 یعنی جله سب ایدوب اخذ نارد ایدم سنده اولوب حصه یاب خواند کوره اولدم دیشدر ایتدی
 موی الیهک امیر قومی اولدینی حلی سیده در * وجدت الاحتمال انصری من الرجال *
 موی الیهک اقوالندندر یعنی اذایه و شداده نحلی خلقت و رجالک امدادنن زیاده بکا نصرت
 ایدینی بولد دیمکدر موی الیهه حلی کچدن تعل ایلدیکر دیو سوال اولدقده عاصم بن قسیدن
 تعل ایلدم فقهده فقهاییه مراجعت اولدینی کی عفو و حلدی دخی عاصم مراجعت اولور
 دیدی برکون عاصمک باندده اوطور ایدکن قرنداشنی الری باغلو اوله رق اوغلوکی قتل ایلدی دیو
 یانه کتور دیر فی الحال قرنداشه اذیت و یرمش سکر جوزک الی بن و ام ولدیمه یعنی اوغلمک انا سته
 الک دینی کتورک دیوب و کنیدی دین و یوب عفو و اطلاق برله بوقطعه فی نظام ایلدی دیشدر
 * اقول لنفسی تأسیا و تعزیه * احدى بدی اصابتی ولم ترد * کلاهما خلف من فقد صاحبه *
 هذا اخي حين ادعوه و ذاولدی * مالی عاصم قرنداشنی و اوغلی ابکی الرینه تشبه ایلد دیر که
 نفسه تعزیت و تأسی جهتله دیر که یدر مک بری بکا چکنیوب تعدی ایلدی بن عضویمه
 نه وجهله جز ایدیم که برینک فقداندده آخرانک برینه قائم اولور یعنی قرنداشم اوغلی قتل ایلدی
 قصاص نیجه ایدم یلورم دیمکدر * الکریم اذا قدر غفر و اذا رأى زلة ستر * یعنی کرم
 اودر که عند القدره عفو ایدوب زله و قصور کوردیکی وقتده سزاید و * لیس من عادة الکرام سرعة
 الغضب و الانتقام * یعنی غضبک مقتضای سرعتی عجله اجرا و انتقام ایتک عادت کرمادن دکلدر
 قولری قدیم زبازد حکما و بلسادر * من انتقم فقد شفا غیظه و اخذ حقه لم یجب شکره
 ولم یحسن فی العالمین ذکره * قول دیر بن مشهور در یعنی بر کیمه خصمندن عند الظفر انتقامله
 غضبک حکمی اجرا و اخذ نارد ایلد حقنی استیفا ایتش اولور سه شکر ظفری عفو ایلد ایضا ایتش اولور
 و ناس یتندده ابولکله یاد اولور اولور دیمکدر * السوء دفع الانتقام * حرب العربا قولیدر یعنی
 سبادت و اولوای انتقامی دفع ایتکدر دیمکدر (صاحب المستطرف رجاء الله تعالی دیر که هر عافله
 واجب اولان غلبه ایلد مقتوم و بدخواهی قهره قدر نیاب اولدقده عفو یتی کند و به شمه و مادت
 ایتامکدر اجرای انتقام بهر حال اقتضا ایتش ایدم رفته یعنی اهن عفو یتله انتقام ایدم
 سکر که حد و داله دن بر حد شرعی اوله اوزمان ایتک در حال اجراسی لازمدر ایتدی (محکدر که
 منصور خلیفه مک حضور یتد عمالندن بر قباحتکار کتور دیر اعتذاردن عاجز اولقله استکانت
 و مذخوعله همان باشی اکوب طور دی خلیفه * ای جانی ما هذا الوجوم و عهده یک خطیالنا *
 یعنی نه در بو شدت جزندن ناشی باشی اکوب عیو سانه طور شکه بن سیک غایت منشی

و بلیغ و دلباز اولدیفکی یلورم بومقوله محاطره لو وقتده نیچون سکوت اوزده طور سن یقی
 نیاز و اعتذارک دیمکدر برجل جانی دخی ای امیر المؤمنین موقف مقاهره و مباهات موقنی دکل
 بلکه توبه و ندامت موقیدر توبه و ندامت دخی اشو استکانت و خضوعمکدر دیدکده جانیک
 بو وضعی خلیفه به رفت قلب ارات ایتکه عفو و اطلاق ایلدی (محکدر که حضرت علی
 رضی الله تعالی عنه چکنرندده دلیر لکی مشهور اولان اشترخی اولاندن برینی آل مشار الیهک
 غیرتده اولوب خلقی ایشانه یعت امرنده تشویقندن خالی دکلدر دیو منصوره سعایت ایدر
 اولدخی احضار ایدوب وقتا که حضور یتد کلدکده * یا امیر من ذی العظم من نعمتک و عفوک
 اوسع من ذنبی * یعنی ای امیر المؤمنین هر تکب اولدیم ذنب و کاه جناب خلافت نصایکرتک
 انتقامندن یو کدر و عفو کزدخی جرم و کاهیدن اوسمدر دیوب بعده * فیهی مبیثا کالذی
 قلت ظالما * ففعلوا جبلا کی بکون لك الفضل * فان لم اکن بالعفو منک لسوء ما * ایتد به اهلا
 فانت له اهل * قطعه سنی او فودقده عفو ایدوب نقدینه احسانته دخی مظهر ایلدی
 (مال قطعه) ای خلیفه بی کاهکار عدو شمار ایلد ظالم اولدقده حکم و جرم ایلدیکل شخص کی
 لکن بی عفو جیل ایلد عفو ایلد سکا فضیلت حاصل اولسون اگر بن بکا عز و اولسان قباحتله
 عفو اهل و سزا دکل ایدم سن حسن عفو اهلین دیمکدر (خفولدر که بر قباحتکار کیمه بی
 مأمون خلیفه مک حضور یتد احضار ایلد کلدکده خلیفه توبیح و عتاب ایلد سن شو و بوجانی
 ایدن شخص سن دیدکده اولدخی اوت ای امیر المؤمنین عفو بکره انکال و استناد ایلد نفسه
 ظلم و اسراف ایدن بنم دیمکدر خلیفه سبیلنی تخلیه و عفو ایلدی (حکابه اولدیکه آل عباسدن
 هادی خلیفه حضور یتد عبدالله بن مالک منسوباتندن برینی بعضی نهیمت استاد ایلد کتور دکلرندده
 خلیفه اسناد اولتان ذنب اوزرینه توبیح و عتاب ایلدکده اولدخی ای امیر المؤمنین ظالم ایکیدن
 خالی دکلدر اگر اسناد اولتان ذنبی اقرار ایدرسم اوزریمه ایشلدیکم ذنبی الزام ایدرم و واقف
 اولمادیم جرم بکالاحق اولور بوق انکار ایدرسم سوز یکی رد ایلد سکا مارضه ایتش اولورم
 لکن بویله دیرم دیوب اشو بی اوقودی * فان كنت نبی بالعقاب تشفیا * فلا ترهدن عند
 الجاوز فی الاجر * بعده هادی خلیفه * لله درک من معذری بحق او باطل ما مضی لسانک و اثبت
 جنانک * یعنی الله تعالی که خیرینه مظهر اول حق و باطل هرینه ایدم شواعتذارک مقبول اولدی لسانک
 عجب ناطق و جنانک دخی ثابت اولدی دیوب عفو ایلد سبیلنی تخلیه ایلدی (مال بیت اگر عقابه تشی
 صدر ایچون خواهش ایدر ایتک عند الجاوز یعنی عفو ایلد نائل اوله جفک اجریده ترک ایتد دیمکدر
 (قلت) مشارالیه درد بی خلیفه اولوب یوز یتمش سته بی بغداد ده وفات ایلدی طاب ثراه
 (عروون العاصمک حله دایر بومحله بعضی نسخده ان صح وان کذب بر قاج حکایه درج اولمشدر لکن
 شین صحابی فی مشرب اولدقندن رجاء و التماس مناسب کوردی اکلیم دینار اصله باقونلر و السلام
 (منصور خلیفه مک مولای یعنی عبیدی ریسده دن محکدر نقل ایدر که دیشدر که قوت قلب
 و حق کویلقده متلی ککور مدیکم برر جل بدنده و دایع اوله رقی بنی امیه مک و افر اموال
 و اسلمه بی واردر دیو خلیفه یسعی اولدقده هر قومی احضار و بی امیه مک سنده و دایع اموالی
 اولدینی اخبار اولدی اخراج و اتیان ایلد دیدکده برجل هر قوم بحسارت و بیات قلب ایدوب بی پروا
 ای امیر المؤمنین سز بنی امیه مک و ارغی بکر دیدکده منصور لایق دکلر دیدکده برجل باوصی سیمک
 دیدکده یتد بوق دیمکده و ارنک و و اوصی دکلر یسندن انارک اموالی نه دن صورار سن
 دیو جواب و بریدی منصور خلیفی وقت باشی اکوب تفکره واردر قد نصکره باشی قالدیوب ای
 برجل واقعاتی امیه مک وارث و وصی بخناری دکلر لکن بی امیه اول اموالی سلیندن ظالمک لیردر

وین وکیل مسلمین اولمله ظلمه جمع ایندکری اموالی الو بیت المال مسلمین وضع ایدم حکم دید که
رجل ای امیر المؤمنین یو صورتده بنم یدیده بنی امیه نك ظلمه مسلمیندن اخذ ایندکری اموال
اولد یغی و ظلمه آتش اولدیغی یینه عادلده محتاجدر زرا بنی امیه نك غصب ایندکری اموال لری
دخی وارد دیدی یینه منصور باشی اسکوب فکر و نالند نصکره نازل حکایه ریسعه توجه ایدوب
ای ریسعه یو اختیار کیمدی صادق آکلدهم برسنه دیمک اقتضا ایددی بعده اول رجل اسنه
طرفدن بر حاجت و مطلوبك واری دید که رجل ای امیر المؤمنین بنی امیه نك یدنه والله که
بر حیدری دخی یوقدر لکن چونکه متهم اولدم واشبو اتها نك اوزر بنه قول بجر دیمی تصدیق
و عقوبت لکنی مشاهده ایدم نهمت مذکوره دن کال تبری و خلاص هممان سعایت ایدن شخص
کیم ایسه بنمله مواجهه بیورد قدح حاصل و حق ظاهر اولور و ظهور صدقه اقرب طریق بودر
دیوب احضار بنی استرحام ایلدی خلیفه دخی ریسعه کتور سونلر دیو امر ایلدی وقتا که سعایت ایدن
حضوره کلد که رجل خلیفه ای امیر المؤمنین یو بنم حالا ازاد سز کوله مدر اوچیک عدد التوغی
قابوب فرار ایدوب قاچشیدی یاقه بنی اله و یرمه دیمدی کرفار غدر ایتمکی کند و به سلامت عدا ایدوب
و کلوب خاکپاکر خلاف واقع ایلده سعایت و بوخاشنه جرئت ایلش دینجه خلیفه غلام هر قومک
اخذ و حبس ایلده امر و اخافه ایلده استنطاق اولغنی نیه ایلد که غلام فی الحال رجلاک دیدی کنی
سراپا تصدیق ایلده کاذب سعایت ایلدی کنی اقرار ایددی منصور خلیفه ایما الشیخ یو غلامک سینه سنی
عفو ایتمکی رجا ایدرم دید که رجل ای امیر المؤمنین عفو ایلوب و اعتناق و اخذ ایلدی کنی اوج یک
اثونی دخی بخش و هبه ایلدم و اوج یک التون دخی هبه ایدرم دیدی منصور خلیفه یو کرم یک
چوقدر غلام اکادکز دینجه اول پیر آگاه کریم ای امیر المؤمنین سنک کلام رحم ارتسامک و عفوک
مقابله سنده بویه قنی آز دیو دعا و ثنا ایلده هر خص عودت اولندی راوی ریسع منصور خلیفه
اول رجلاک وضعی یک تحسین ایدوب داغما شور جل کی مرد متین کوردمم دیو یاد ایدردی دیمکدر
(حکایه) هرون رشید بر کون حید الطوسی به غضب ایدوب قتل و اعدام ایلده امر ایلد که
حید بکایه باشا رشیده اغلر سن جنایتکی بیلمسین دیو عتاب ایلد که والله ای امیر المؤمنین
موت فرغ ایتم زرا انسانک بهر حال مریدر و کنن بکا و فرغم دنیا دن امیر المؤمنین بکا منفعل
اولدیغی حالده کتدی که در دینجه هرون رشید ضحکه باشلوب عفو ایلدی اوخلالده حید بلیم * ان
الکریم اذا خادعته اتخذ * دیدیکه مالی کریم اولان بدل مکارمده الدانور دیمکدر (حکایه)
اولندیکه وزرا و قرنا بنی امیه دن زیاد بر قبا حلیتک یو بنی اورلسنی امر ایدر قبا حاکم هر قوم
بنم سنک اوزر کده حقم وارد عفو ایلده دیو استرحام ایدر زیاد حقتک توجهله در دید که بنم
بابام بصره ده سنک قومشوک ایلدی دینجه بدر یکک اسمی ندر دید که ای کریمانی امیر بن
شمعی کندی آدمی ییله اونوندم فکیفکه بابامک اسمی دید که زیاده ضحک ضروری کلکله یکنی
آغز بنه قبا بارق کولوب عفو و آزاد ایلدی (حجاج بر کیمه نك قتلته امر ایلد که توسل
و توسل قصد ایلده رگ ای امیر روز جزا ده حضور رکده بنم ذلیل و حقیر اولد یغم حالده قائم
اولد یغمدن زیاده حضور نده انزل اوله رق طوره جفتک ذات اجل و اعلا حقیچون بنی عفو ایلده
دید که طیانیه میوب عفو و اطلاق ایلدی (منقولدر ککه حجاج بنی امیه به مخالفت اوزر
اولان این اشعث متعلقا تندن بعض کیمدی لری طوبی و یونلری اوردیر ایکن ایچلر دن
یری ای حجاج بن بنی تمیم قبیله سندنم یزدیده کوتولک ایندک ایسک سنده عفو ایلدک ایلدک
دید که اقد شوجیفه ره که ایچلر نده یونک کی شو سوزی دیه جک بولندی دیوب اول تمیمی بی
عفو ایلده سینیلی تخیله ایلدی (ابراهیم بن مهدیکه مأمون خلیفه نك عم زاده سیدر مأمونک بنجه

قهر نیدن خلاص بولوب امین اولدقده عین ایدرمکه مأمونک بنی عفو و آزادی قرابت نسبیله به
بنی اولوب لکن انک اعتیاد ایلدی کنی عفو خلاصه بادی اولدی دیمکدر (فضیل حضرت نر نیدن
مروت و قوت ندر دیو سوال ایلد کدر نده اخوان مؤمنینک عزرات و قصور بنی عفو در دیو جواب
و یردی (بعضی کتب سماویة منزلهده یازلشدر که کثرت عفو از دیاد عمره وسیله در صاحب
مستطرف دیر که یومعتانک اصلی قرآن کریمده قوله تعالی ﴿ و اما ما یمنع الناس فیمکت فی
الارض ﴾ آیت کریمه سیدر دیمکدر یونظم جلیل شول سنده که صومعه منبات کی اهل ارضه
نفع و فائده و یرر ارضه مکث ایدر یعنی طورر دیمکدر که سابقا اقتضا سنجه حق دخی یو یله در که
ثابت اولور لکن باطل زاهق و ذاهبدر دیمی مفیددر دیو تفسیر اولمشدر و صاحب المستطرف
عفو ایلده متصف اولنلرک دخی ناسه نفع و فائده سی ظاهر در دیمی قصد ایدر والله اعلم (حکایه)
بلغادن یزدین مزیدی هرون رشید بر کیمه بی وقت احضار ایدر یزیده خوف و خشیت عارض
اوله رق حضور خلیفه به وارد قدح غضوبانه یزیده * لانم لک * یعنی ای اصل سز سنجسن *
* انارکن الدولة و التأثير لها * و الضارب اعتناق بنافها * قولنی دین سن کیمسنکه رکن دولت
و تاثیر اوله سن دید که این مزید اوله دیمکدر بلکه بن * اناعبد الله و الکرکن لها * و الضارب اعتناق
بنافها * دیدم دیدی رشید بر از زمان اطرافدن یعنی باشی صالوب فکر د نصکره غضبی کیدوب
ضحکه باشلیدی این مزید ای امیر المؤمنین بنم شوسوز مدن اشبو سوزم اسر در یعنی زیاده مسرت
بخشدر * خلافا لله فی هارون نایه * و فی بنیه الی ان بنفخ الصور * یعنی نظم ایلدی که مالی
خلافت هارون سلسله سنده دم حشره قدر متحققدر یعنی دائم اولسون دیو دعا در (و مال
انارکن الدولة الخ بن دولتک رکنی و قلبی و قوامی یو باغی دولتک یونلری اوردیر بر عظیم الشانم
دیو تفاخر در این مزید رکن الدولة بنی عبد الدولة به تحویل یعنی قونوم دیوب نزل ایتمکده مظهر عفو
اولمشدر بعده هرون رشید مذکور دن محفوظ اولمغله و زیری فضله صباح اولمقسن بن این مزیده یوز
یک درهم عصبه و یرلسون دیو قرین عفو و احسان ایلدی (حکایه) معصب بن الزبیر بر رجلاک
قتل و اعدام ایلده امر ایلد که رجل ای امیر اولدی کیمه ناسف ایتم بلکه صورت حسنه و روی
ضیادارک ایلده بارین روز جزا و حسابده ذیلکه یاشوب بارب مصعب قولکه سوال ایلده بنی نه ایچون
اولدردی دیو اشکا کتولکنی سنک حقه کده ایدر حکمه ناسف ایدرم دید که مصعب عفو
و اطلاق ایلدی بعده رجل ای امیر بخش و هبه ایلد یکک حیات و بقای دخی سایه کرده
کوزل کورمکی استرم دید که یوز یک درهم احسان ایلدی * استغفار ذنب باینده * انما المذنب
لخطاء و العفو واسع * ولولم یکن ذنب لما عرف العفو * کوزل نظم اولمشدر که محصول بن
بر خطای ککثیر کارم اما چه غم عفو ایسه و اسه درای کریم خطا یوش عفو دیمک کاهدن
نجا و زدر یو صورتده کاه اولمه عفو صفی ظاهر اولمازدی دیمکدر (قلت) یو معنای عبد الغنی
نابلسی قدس سره فیض الرحمن نام گاینده لسان حال اوزر تحقیق ایتمشدر نظر بیور یله (و ابو الحسن
السلامی یومضاده * تبسطناعلی الامام ما * رأینا العفو من عمر الذنوب * یعنی رنگین دیمکدر
انتهی (حکایه) امویهدن عبد الماک بن مروان بر بنه غیظ ایدوب اگر باقدار الله ایجه بکرایسه
اکاشو یله یو یله عقاب ایدم یو یو قسم ایتمشیدی وقتا که اول کیمده یظفر بولوب حضور بنه
کتورد کلرنده قرنا سندن رجا بن حیات نام خیر خواه ای امیر المؤمنین اشته مرادکی حق تعالی
و یردی یعنی خصمکه ظفر یواندک لایق اولان سزدخی حقتک محبت ایندیکه یعنی راضی اولدیغی
فعلی اشلیک دید که رجلاک رجا و اخطا یوشه عفو ایتمکدن ماعدا عطیه بخش اولدی
(حسن بصری حضرت لری انسانه حیلدن اعلا و مزین ایاس یوقدر الله تعالی ییلور که اولباس

حلم رد کردن یافتند و اخذ در دینش (قلت) بر دینش بنده فسخ اولی و بر توح و آنچه و نازک
خاشدر (و یوم عاده یعنی صفت حاکم مدونیتی شاده ابو تمام * رفیق حواشی الخلم لوان حله
* بکفیک ما بار بت انه رد * یعنی نظم انشدر که مالی ملک تلبس ابتدکی یعنی متصف اولد یعنی
حلمک آنچه و نازک جوانی یعنی طوقی شول صورتی در که اگر حلی سنک آویخته اوله ایدی
رد فاشی اولد یعنی رب ایتر ایتر دیمکدر * الخلم سلیم والسفیه کلیم * قول قدمادر (قلت)
مالی حلیم اولان جیح احوالده سلامتده در سفیه یعنی حاکم عکسبه متصف اولان کلیمدر یعنی
مکوم و مجروحدر یعنی دائما کدر ده اولور و یا خود حلیم اولان صحت اوزده اولور و سفیه
اولان کثرت کلامه مضاددر که صحت سلامتی و کثرت کلام مشقی مستوجدر یا خود حلیم اولان
بر احدى غیبت و نفاق ایتر و سفیه ایدر که عدم غیبت سلامتی و عکسی آفتی موجدر دیمک کیدر
(یت) اذا کنت تبغی شیة غیر شیة * طبع علیها لم تطعمک الضراب * (قلت) اشو بیت
بعض نسخه ده یوقدر و حسب العبارة مفهومی طبیعتده اولان خودین غیر دیگر خوی طلب
ایدرا بسک ضرر بهر یعنی دیگر خوبلر سکا اطاعت ایتر یعنی خوی یکی دکندره مزمن کر که
غضب کی اخلاق ذمه دن اولسون کر که مجبور اولد بفلک خوی حاکمی اخلاق حیده دن
اولسون دیمکدر لکن هر قدر قضیه شر به تک نفس الامر مطابقتی لازم ده که ده
اشو بیتک ظاهری تبدیل اخلاقک جائز اولد یعنی افاده ایدر اوایسه علی اختلاف الاقوال
جائزدر تفصیلی کتب اخلاقده مصرح اولمغه مر اجعت یورلد قدده بقین حاصل اولور انتهى
(زین انصا بدین علی بن حسین رضی الله تعالی عنهما * اقرب ما یكون العبد من غضب الله
اذ اغضب * یورمشدر که مالی مولایک عقابنه قول غضب ایلدیکی وقتده زیاده قریب اولور
یعنی موجب جنابت غضبدر جنابت ایسه مستوجب عقوبتدر یو صورتده غضب یعنی ترک باعث
سلامتدر دیمکدر (محمد بن عجلان دیدیکه شیطان مطروده حمله منصف عالم و دانادن اشد
بر نسته یوقدر که اولدانا تکلم مر ادا ایلد که علمه تکلم ایدر سکوت ایدر سکوتده حمله ایدر حتی
شیطان آه بوتک سکوتی بکا تکلمدن اشد کاور دیو تأسف ایدر دیمکدر (صاحب المستطرف
کتب منزلدن نورانده الله تعالی یورور که قوللرم مقتضای بشر بت اوزده غضب ایلدیکی وقتده
بی ذکر و تفکر ایلد که بن عظیم الشان دخی غضب یعنی عقاب ایلدیکی سزی ذکر ایدر یم
یعنی سزله رجعت ایدیم و اگر ظلم و تعدی اولور و سه اخذ ناردا عیبه سنه دوشموب صبر و تحمل ایلد
بنم نصرتمه راضی اولک زیرا بنم نصرتم سزک نفسکره اعانه و یا رد مکر دن خیر لودر ایلد
کلامدار در دیو ذکر ایتشدر (زیاده حل ایلد مشاهدن بری دخی ابن عون ایدی بر کیمه به غضب
ایله عتاب بر نسته * بارک الله فیک دیو دعا ایدر بر توانا دوه سنی غلامی ضرب ایدوب کوزنی چیقر
احبابی ارتق ابن عون یو کون البه غضب ایدر زرا دوه بی سور ایدی دیو منظر اولورلر برده
کلو بدوه بی کوز سز کورد که دشنام بر نسته ای غلام الله تعالی منی مغفرت ایسون دیو دعا ایتشدر
(صاحب المستطرف ذکر ایدر که بر رجل رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلمه فغنی شی
اشدر دیو سوال ایلد که غضب الاهد یوردر قلند یارسول الله غضب الاهدن مباحست
و محاببتک طریق ندر دید که غضب ایتمکدر یوردر یلر * من اطاع الغضب اصاع الادب *
اقوال اسلافند یعنی غضبیه اطاعت ایدن ادبی ضایع ایدی دیمکدر که ادب ضایع اولد قدده
انسانک ایتمه جکی جنابت و قباحیت قالماز (ابو الصنابه * ولم ارفی الإعداء حین اختبرتهم *
* عدو العقل المرء اعدی من الغضب * یعنی نظم ایتشدر که مالی انسانک عقلنه عدو و آفت
یعنی مزیل عقل نسنه لری یجر به ایلد یکمده ایچلر ده غضبیدن زیاده تعدی ایدن یعنی ازاله ایدن

آفتی کورمدم دیمکدر (ابو هریره رضی الله تعالی عنه حلی شاده * لبس الشدید بالصرعة انما
الشدید الذی یملک نفسه عند الغضب * دیمکدر که مالی شدید و دلیر اولان کیمه صرعه یعنی
کشی به کوشوب یکمک ملاسه سله دکلدر ایچق دلیر غضب حالده نفسنه مالک اولاند یعنی
حلم ایدر اشته دلیر ایدر دیمکدر (ابن مسعود رضی الله تعالی عنه کشی به کاه یونندن شو بر که
مقام فتحده کندوبه * اتق الله * یعنی الله تعالی دن خوف ایلد دینلد که غضب ایدوب سن
کندی نفس کما بق یعنی بکافار شه دبه دیمکدر (امویه تک عاذلی عمر بن عبدالعزیز حضرت ناری
والیلریدن بر نسته شدت غضبی ایتشدر که حکام غضبیده اهل قباحته دفعه معافیه ایتمه بلکه
حبسه القایله غضب سکون بولد قدده جعفر و ذبی مقداری عقاب ایلد اگر نعر بری ضرب ایلد
اولد جق کر و هندن ایسه اون بش قاجیدن زیاده اوردومه دیو امر ارسال یورمشدر رضی الله عنه
(قلت) فی الحقیقة انسان غضب حالده اندازه بی هر جهته طاشدر (ابن مبارک حضرت ناری
حسن خلقی زده کله واحده ده بالا جال بیان ایلد دینلد که * ترک الغضب * یعنی غضبی ترک ایلد
یوردر یلر (معتز بن سلیمان نقل و حکایه ایلدی که عهد قدیمده بر ذات وار ایتمکده غضبی شدت
اوزده ایش کار آگاه اولمغه یوردرده نسخه اولی اوزده اوج کاغذ آلوب اولکنه سنده یو غضبندر
سن خالق و الله دکلسن قریب الهه ده بعض عضوب به ضببی بر یعنی جوهر و فنا یور کلامی
(و ابکشی کاغده بر یوزنده اولنره مر جت ایتکه علوشان و غضبی اولان باری تعالی
دخی سکامر جت و آسمانده اولان ملائکه سی سکا رجای مغفرت ایدر کلامی (و اوچینی
کاغده عباد الله کاب اللهک حکمی تحمل ایلد یعنی شریعت مقتضایه عمل ایلد زرا
اتلرک معاش و معادنه صالح ایچق شریعتدر کلامی یازوب دفر بلرندن بر کیمه به ویر
وین غضب ایلدیکی ابتدا اولکنی ویرک غضب فی الجمله سکون بولد قدده ابکشی و غضب
کندیکنده اوچینی ویرک دیو تنبیه ایدوب تدبیری یوله کوزله کوزوب بمدوح خلق
اوله رفی وقتی بکرمشدر دیمکدر (قلت) کلمات ثلثة مذکورده اهل شرع شریف
عندنده سلطانند (فضلاء تابعین امام شعبی رجح الله تعالی * لبس الاحلام فی حال
الرضا * انما الاحلام فی حال الغضب * یعنی دائما اوقور ایدی مالی حلم رضا حالده اولان
سکون دکلدر بلکه غضب حالده اولاند دیمکدر مراد شعر عجز ایلد اولان حلم اولوب
اجرای اخذ نایمکن ایکن اولان حلم مقبول اولور دیمکدر (صاحب المستطرف معاذ
این جبل افسر بن مالک دن رضی الله تعالی عنهما روایت (من کظم غیظه و هو قادر علی
ان یفذه دعاه الله تعالی علی رؤس الخلائق یوم القیمة حتی یخبره فی ای الحور شاء) حدیث
شریفی ذکر ایتشدر که مفادی بر کیمه امری انفاذه قادر ایکن غیظنی کظم ایلد مجازات قیدنده
اولوب عقوبتله معامله ایلد الله تعالی او کیمه بی یوم قیامتده رؤس خلائق و جمع ناسده
دعوت ایدوب حور عیندن مراد ایلدیکنده تخیر ایدر دیمکدر (صاحب المستطرف حتی یخبره
الخ برنده روایت اخراده * ملائكة الله انما و ایمانا * دیو وارد اولشدر دیمکدر (قلت) روایت
اخراى مذکورده اولان حدیث شریف جامع صغیره ابو هریره رضی الله تعالی عنهدن
مر وی اوله رفی شو وجهله در (من کظم غیظا و هو یقدر علی انفاذه ملائكة الله قلبه انما
و ایمانا) محقق مناوی شرحنده کظم غیظ جزادن کف بد ایدوب عفوایک دیمکدر و کظم غیظ
ایدنک قلبی امن و ایمان ایلد قبل یاریدن طولدر لسی کظم غیظ ایدن ذات نفس اماره بی قهر
ایتمش اولمغه ظلمت قلبی منجلیه اولوب یقین و ایمانله طول بناء علیه کظم غیظ ایلد متصف اولان
ذواق حق تعالی قرآن کریمده ثنا یورمشدر و کظم غیظ انباء و مرسلین صلوات الله وسلامه

عليهم اجمعين حضرتك آدابند در حق انس رضی الله تعالی عنه حضرت فخر الانبياء محمد المصطفى صلى الله تعالى عليه وسلم افتدیمك اون سه مدت خدمت شرفنا ترنده یو لطفله اومدنه برسته بی نیچون ایستللك ونه دن ترك ابتلك دیو مشار الیهی مؤاخذه یورما شلردن دیمشردن انتهی (این سناك حكایه ایلدیکه قیلله شریفه قریشدن برخاتون غلامی قباحه ایتمكله ضرب قصدیله الله فاجبسنی آلوب اوره حق ایکن تقوی برکیمه بی تشنی غیظه راغز دیو یوه آتوب ضربدن کف بدایتشد رضی الله تعالی عنها (حكایه اولندیکه ابوذر رضی الله تعالی عنها غلامی قیونلری مرعایه کتورمبوب دابه لریك صمانلفیه سوروب صمانی اتلاف ایلدکده نیچون قیونلری صمانلفه قیو ویردک دبدکده غلام تندخویلق ایدوب سنی اغضاب ایچوب ایلدم دیجه ابوذر بنده غضب و غیظی اجرا ایلله کاهکار اولام بلکه ثوابی جمع ایده یی اشته سن اوجه الله حرسن دیو اعتناق ایلدر (حكایه اولندیکه عبدالملك بن مروانه نهبت سرقتله حیره اسمیله مسمی برکیمه کتوردیلر و سرقتی بر نهج شرعی ثابت اولفله حبسه کوندروب قطع بدینه تنیه ایلدی اوخلالده سارق مرقوم * بدی یا امیر المؤمنین اعیذاها * بعفوك ان تلقی مقامایسبها * فلاحبر فی الدنيا وان كانت حبیبة * اذا ماشمال فارقتها یمنها * قطعنه سنی کسبله جك ایلله یازوب عبدالملك حضورینه برینک ایلله تقدیم ایلدی مالی ای امیر المؤمنین بد و دستمی عفو و کرمکله شین و عیب و یرد مقامه آتیدن صفنورم صول صماغله بریده اولاق کوزل ایکن یعنی احسن تقویعه ایکن غارقاننده خبر یوقدر دیمکدر عبد الملك قطعه بی او قودی لکن عفو ایتموب تا کید اوزره ایکن سارق مرقومك اناسی برتقریب استرحا ما حضورینه داخل او اوب ای امیر المؤمنین بی بسلیحی اولان بردانه اوغلی بکا باغشله دیجه عبد الملك سنی نه خبیث مالدن بسرا عیش قطع بد حدود اللهدن بر حد شرعیدر نیجه اولور دیو جواب و یردکده مرقومه ای امیر المؤمنین بنم اوغلك اشبو قباحتی سنك حقدن مغفرتکی طلب ایلدیکك ذنوبلردن بری عدایله دبدکده همان عبد الملك و یرك اوغلی شوخاتونه دیو عفو ایلدی (ثانی عفوئه نظم اولنان اشمارنددر * اذا ما طاش حلك من عدو * وهان علیك هجران الصديق * فلتست اذا اخا عفو و صفح * ولا تلخ علی عهد وثیق * اذا زل الرقیق وانت بمن * بلارقیق بقیت بلارقیق * اذا انت اتخذت اخا جدیدا * لما انكرت من خلق عتیق * فالتجری بلك مسجیر * من الرضاء فرال الخریق * فكم من سالت نظریق امن * اته ما يحاذر فی الطریق * قلت مال شعرنا کدر حلك عدویه اصابت ایتموب عدول ایلدکده دوستلریك سندن هجرانی و دور اولسی قولای او اوزر سن یو حالله یعنی عدودن عفو ایتمدیکكدن عفو و صفحه ملازم اولوب اخ قدیم ایلله اولان عهد دخی وفا ایلدیجی اولر سن اصکر رفیق و دوستك حسب البشریه زله و جنایات ایدوب سن اکا رفته معامله ایلدیکك حینه من بعد بلا رفیق و صدیق قالور سن و اول زلده واقع دوست قدیمی بکتموب تركله یکی یاران اخنا و ندارکند اولور سن اول یکی یارانی بلا تجربه سکا وفا دارمی صانور سن حرارت شمدن صغمتی ایچون سایه دار برار کن بر آتشکده دوشمه جککی ییلور مبسن چوق سالك راه واردر که سالك اولدی بی طریق سلامتلی ظن ایدر کن اول طریقده آکایجه محذور کور کور نور دیمکدر (مرویدر که یهود طائفه سندن مرقوم یاهر اللوم بعض خصوص غرضیله رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم افتدیمك حضور سعادتلرینه داخل اولدقلزنده جبلت خبیثه لنده مرقوزه اولان خیانت مقتضاسیجه السلام علیك برینه اصولله انکسار معنا سته اولان السام علیك دبدکدر بی حیره سعادتلری باندده سرارده نشین عصمت اولان ام المؤمنین عایشه صدیقه رضی الله تعالی عنها ایتموب

و صبر ایده میوب بل السام علیکم واللعه دیو رد ایدر فی الحال اولحضرت حضرت عایشه به یا عایشه الله تعالی هر شیده رفقه محبت ایدر دیو یو معامله سنی رد ایلدکده مشار الیه افتدم دبدکدری قول کریمینی ایستما دیکدری دیو اعتذار ایلدکده اشتدم سنده وعلیکم دبدک بو الوری می یوردیلر (قلت) اخلاق محمدیه به نظر اولسونکه بالمشخص قوم یهوده نیله لعنله خطابی تجوز یورمیدیلر مؤمن و عاقله لازم اولان همان ارشادا للامه صادر اولان قول و فعل حضرتی تبع و اتباعه سلامت دارینه واصل اولمقدر لا غیر انتهی (حكایه اولندیکه بر شخص بر رجل کاهله شتم ایدر اول مرد آگاه شاعمه مقابله ده ای کشتی بی شتمه مستغرق اوله مصالحه به بر بر براق یعنی شتمی آزایله امان حال صفرمده رجاله مشاعمه بی اولدریم یعنی ترك ایتدم شندی بیودیکده احبا ایتیم یعنی اخذ نار قیدنده اولم دیو جواب و یرمدر (حكایه اولندیکه جعفر صادق رضی الله تعالی عنهاك غلاملردن بری برکون دست شریفلرینه صد دو کر کن ابریق اندن لکنه دوشوب مبارک روی انورلرینه صد صجره دقده حضرت جعفر غلامك یوزینه عضو به نکاه ایلدیجك غلام * و الکاظمین القبط * نظم جلیلی او قودی حضرت جعفر صادق غیظمی کظم ایتدم یوردقلزنده غلام رشید * و العافین عن الناس * نظم دخی او قودی صوجکی عفوایتدم یوردقلزنده غلام * و الله یحب المحسنین * تلاوتیله دخی آیت کریمه بی تکبیل ایلدیجه جعفر رضی الله تعالی عنه فانت حر اوجه الله دیوب ازاد ایلدی (بعض شعرا معنای عفوئه * يستوجب العفو الفی اذا اعترف * و تاب بما قد جناه واقترف * بقوله قل للذین کفروا * ان ینتهوا یغفر لهم ما قد سلف * قطعنه سنی نظم ایتمدر مالی کسب ایلدیکی ذنبندن و جنایتلردن تائب و معترف اولان کیمسه واجب الوجود و فاضل الجود حضرتلریك * قل للذین کفروا * الا بة قول کریمینی موجب عفوئی مستوجب اولور دیمکدر آیت مذکور ای حییم شرک و کفر ایلله منصف اوللره سوبله که انلر شرک و کفرلرندن منتهی اولوب یعنی ترك و تبری ایدوب شرف بته مشرفین اولورلر سده ذنوب سالفه و سابقه لی عفو و مغفرت اولور دیو تفسیر اولمدر (و بعض آخر دخی * اذا ذکرت ابادیک التي سلفت * مع فصیح فعلی و زلاتی و محزنی * اکاد اقل نفسی ثم یدرکنی * علمی بلك بحبول علی انکرم * شهرینی عفوایدی کریم حقدنه نظم ایتمدر که مالی حمده سبقت ایدن عنایات و احسانکی کونو فعل و زلات و جرم ایلله یادایتدیکده حجابدن کنیدی اولدیوه جک اولورم لکن کرم اوزره بحبول اولدیوه که دائر اولان علم و یقیم یشور بی هلاکدن قورنار دیمکدر (منقولدر که نصر بن منیع نام کیمه بی خلفادن برینک حضورینه کتوردیلر که خلیفه قتلی مراد ایلشیدی همان ای امیر المؤمنین بندن براز نکات ایشد دیو اسلبدان ایدر سوبله دبدکده * زعموا بان الصقر صاف مره * عصفور بر ساقه اشقدر * فتکلم العصفور تحت جناحه * و الصقر منقض علیه یطیر * اتی لثلك لا اتم لقمه * و اتی شویت فاتی جعفر * فنهاون الصقر المدل بصیده * کرما و اقلت ذلك العصفور * شعری نظم و قرائت ایلدکده عفوایله سبیلنی تخلیه ایلدر مال شعر مثل طریقیله ذکر اولمدر که بر سرجه بی طوفان سوق تقدیر ایلله طوبوب اوچار کن بهچاره قاتلریك الشده یو حقیر سنک کی طریکیله لقمه اوله مز یعنی بکله قاتلک طوبیما زنی آزادایت دیو استرحام ایلدکده طوفان اول صیدین وجودی صالیبوروب کرم ایلش دیمکدر (بعض شعرا اقرار ذنبی و اعترافی مدحده کرما لساندن قضیه شرعیه قیلندن اوله رق * اقرر بذنبک ثم اطلب تجاوزه * ما فان جود الذنب ذنبان * یعنی نظم ایتمدر که مالی ای مذنب کاهکی اقرار ایدوب بعده بزدن تجاوز و عفوئی طلب و رجایله زیا انکار ذنب دخی دیگر ذنب دیو صورتده بر ذنب بر دخی انکارک ایکی

ذنب از او ردیمکدر (قلت) لکن قضیه شعریه دندر قائل (مر ویدر که حضرت عمر فاروق رضی الله عنه زمان خلافت کرده بر سر خورشید راست کوب حشری اجر الیچون اخذیده امر ایله کلمه اول مر دلسکران شمه جرات ایدر فی الحال براغک دیو مناسجه یورور قرانی نامیر المؤمنین شمله دخی تعزیه مستحق دیکدر ترککرک حکمتی ندر دیو سوال ایله کلمه شمله بی اغضاب ایلدی بونک اوزرینه تعزیه برایتیم نفسیه نصرت ایتش اولورم بر مسلی نفسی حایه ضرب ایتمکی سوم یور دیلر رضی الله تعالی عنه (حکایه اولدی که منصور خلیفه کابدن بر رجل جنایت وقیاحت ایتمکه غضب ایدوب حضرت یله امر ایله کده کاتب جانی مجرم مر قوم * وانا الکاتبون وان اسانا * فهنا للکرام الکاتبین * یعنی بالداده نظم ایتمکه هم عفو و هم عطیه ایله اکرام الیشدن حال بیت برزمره * کاتبیند برز اسانت ایتدیکمز وقتده جمله ناسک کافه احوالی باز مده موکل اولان ملائکه مکرمینه باغشله دیمکدر که بونده تعزیه واردر دقت اولته (حکایه اولدی که هارون رشید بر اعرابی به هشام بن عروه میان عریده اولور تیهیه و اعتبار نه ایله بالغ اولدی دیو سوال ایله کده اعرابی ای امیر المؤمنین سفه سازه حلی ایله و سیاقی عفو ایله وضعفا و فقر مزک امور بی تحمل و بذل و عطا ایله نائل سیادت اولدی و دخی هبه ایلدی کیجه به منان یعنی امتنان ایلدی و غضب ایلدی کیجه به حق و دینی عداوتی اعتبار ایدوب فرست کوزه دخی اولوب قلبی واسع ویدی سماحتلو و نطق فصیح و مؤزایدی دینجه هارون رشید میدان دار اخلافه ده طورن شکار کلبه لرندن برینه اشارته ای اعرابی تعداد ایلدی یکک اشوشه نائل حسنه شوکیده دخی بولنسه ایدی اولولغه مستحق اولور دی دیمکدر (قلت) ذکر اولتان هشام زبیر بن عوامک زاده حنفیدر (امراء عربک اخلاق کریمه اصحابندن ذکر می هر بار مر ویرایدن سخن مشهور معن بن زائده ارباب ذنبی و اخذنه ایتک سودک یعنی اولولغک شانندن دنگلی دیو سوال اولندقه شانندن دکلدر بلکه سیادت شانی احسن و احکمی جز می عنذیم ورجاوشه عجبیسی آز کیمدری عفو و صفح ایتکدر دیمکدر (عفو و صفحه مناهر شعرا دن محمود و راقی شو ایساق نظم ایتکدر * سازم نفسی الصفی عن کل مجرم * وان عظمت منه علی الجرام * فالکاتب الا واحد من ثلثه * شریف و مشروف و مثل مفارم * فاما الذی فوقی فاعرف قدره * و اتع فی الحق و الحق لازم * و اما الذی دونی فان قال صنت عن * اجابته نفسی وان لام لائم * و اما الذی منلی فان قال او هفا * تفضلت ان الجلم بالفضل حاکم (قلت) مال ایلان هر تقدیریم اوزریمه جرایم و جنایتلری بونک او اویایه ده هر بر مجرمدن عفو و صفحی تقصیر الزام ایدر که ناس البته بر برینه نسبتله اوج صنفدر بر صنفی فوقیده اولوب مرتبه سی بدن اعلا و صنف دیکری بدن ادنی و صنف آخری بکا بمائلدر اما فویده اولان بی تکدر ایدر زایه قدر بی بطش اولوب مرادی بی تریه در و حقدر دیو تابع اولورم زیرا حقه اتباع لازمدر اما دوعده اولان بکا جرم و جور ایدر سه آکا جواب مقابله نصاب و بر ماسبله نفسی مصون ایدرم هر تقدیر نیچون مقابله ایتدی دیولوم ایدر سه ده باقم و اما عاظم و اقراکم بکا شتم و عفو و عذری یعنی هذیان ایدر و غیر معقول سوزلر و یلر و کوتولک ایدر سه حلی ایتمه انک اوزرینه تفضل ایدرم زیرا حلی فضله حاکمدر و الحاصل کیجه به غیظ و کین اوزره اولم خلقک بکا تکدرانه معامله سندن حصه مند فضائل اولورم و نفسی اصلاح و تشکر ایدرم بونک کافدر دیمکدر (و محمود و راقی بوشعری اشوب بایک اوائلنده کنی احتف بن قبک کلامی مضموندم در انتهی (احتف او غلنه اکر بر کیجه ایله عقد الفت بر دوست انجاف ایدر بک اولور ایشک اول امر ده اغضاب ایله تجزیه ایله اکر اغضابی حلیه عفو ایدوب انصاف ایدر سه اودوسته دودست دوسی ایله صابر

بوالایستی صبر ایچوب قارشولغه قافار سهندن خذرا یله دوست و صدیق اولماز دیمکدر (قلت) فی الحقیقه بو بر کوزل امتحان و محک یاراند لکن بو تجریمه شمدیلر ده اکر قافیشیلور ایسه انسان سررشته فی الجملة بی دخی الدن چقاروب و حشنگاه کوهستاندن غیری مغری قالماز ظن ایدرم و اما اسکی زمانده بو توهم اولماق کر کدر ارنق لایق اولان (ع) یارمنز قالدی جهانه عیسر یاراستیان * مضراعی مضویله عامل اولمکدر (و معنای مذ کوری بعضی شاعر * اذا کنت مختصا لنفسک صاحباً * غن قبل ان تلفاه بالود اغضبه * فان کان فی حال التغضب منصفاً * و الا فاصرم حله و یجبه * قطعه سنده نظم ایتکدر (قلت) اصرم حله ترجه سی اولان اپنی کس کی قطع الفت معناسدن کابه در * احلم نسد * امثال عمر بدندر یعنی حلی ایله متصف اول تا که سید القوم و عزیز و مرجع انام اوله سن دیمکدر (و شرف و مجد صفحه اولوب یوقسه مجرد جامه ایله اولمکد یعنی اشعار ایدن اشعار دندر * لن تبلغ المجد اقوام و ان شرفوا * حتی بذلوا و ان عزوا لا اقوام * و یسمو لفتی الاولان مسفرة * لا صنف ذل و لکن صنف اکرام (قلت) مال قطعده یعنی راز کسان هر تقدیر اشرفدن ایسه در مجد و عزته و اصل اوله منزل هر نه قدر عزیز قوم ایسه ده بواضع و مسکنت ایله متصف اولمکده و اشوب عزیز و سید قوم اولدقلری حالده بواضع ایدنار تبسم یعنی بشاشت وجه ایدر ده سن انک الوانی بواضع بوند و صنفدر سید و منور کوررسن یعنی قیاحت ایدنلره تبسم ایتوب عفو ایدر و انلر اشوب مجرمنلرندن اولوب بلکه حلیلرندن یعنی انتقامه قادرلر ایکن ترک ایدر دیمکد کیدر بعضی نسخه ده (احلام) برنده (اکرام) لفظی کورلدی و اول نسخه ایله بر غریب ترجه ده دخی واقع اولمش لکن معنایی تفهم ایدم مدم و ارایسه نه کوزل و السلام (و بعضی شاعر دخی معنای مذ کورده * وجهل ردناه بفضل حلومنا * و لو اننا شئنا ردناه بالجهل * بیت بلیغی رنگین دیمکدر که مالی جوق جهل صرقله منصف جاعل و نادان واردر که بر آتی حلیلریمزک فضلیله رداید مرز یعنی حلیلرندن ناشیدر که اهل جنایتک تعزیرندن یله رک اغماض عین ایدر شول حالده که مر ادا ایدیلک بر اول نجاهلی ایتوب جهل ایله ردایدرک یعنی بر دخی نادانلی ایله انتقام ایدرک یعنی حلیلریمز عجز سببیه دکلدر تمهید بر می ابقاعه قادر ایکن ترک ایدر دیمکدر (شای حله * سو بلیلان اشد سار بلیغه دندر که شعرا ییغمبریدن علیه الصلاة والسلام کعب بن زهیر کدر رضی الله تعالی عنهم * اذا انت لم تعرض عن الجهل و الخنا * اصبت حلیم او اصابک جاهل * مالی چونکه سن جهلندن و خنشدن اعراض ایلدی یکک وقتده یعنی خلقه اطاله اسان ایلدی یککده یا خود سکا بریسی سب و دشنام ایلد کده حلی ایتوب اکا مقابله ده سو کدیکک وقتده ابی جالدن خالی اولماز سن یار حلیله اصابت ایدر و راست کورسنکه سکا حلیله عفو ایدوب اخذ نار داعیه سنده دوشیموب و سکوت و حلی ایدر یا خود بر جاهله صاته شورسنکه حلی ایتوب سکا بولشور بوسورنده خلقه مطلقا اطاله اسان ایتمه همان حلیله منصف اول تا که سلامت بوله سن دیمکدر (قلت) (خنو) خنشه دیرر کلام خنوکله خیشه دیمکدر (و شاعر آخر دخی * و اذا بغی باغ علیک بجهله * فاقته بالمعروف لا بالکر * یعنی کوزل ادا ایتشدن که مالی اکر بر باغی منصف اولدیغی جهل و دنا بی سببیه سکا بیغی و تعدی ایدر سه عند الاقدار اول باغی بی احسانک ایله قتل ایله یوقسه منکر که احسانک ضدیدر انک ایله قتل یعنی مقهور ایله یعنی آتی عفو و اطلاقه محجوب و نادم ایله دیمکدر (و شاعر دیکر دخی حلی ترغیده بو بیت رنگین دیمکدر * قل ما بدالك من صدق و من کذب * حلی اصم و لقی غیر صمد * مفهومی سکا صنفدن و کذبیدن برنسته ظاهر اولدقه حلی صاغر و کوشم صاغر دکلدر دی دیمکدر که مراد شاعر سکا افترا و نفاق

وساثر گونه تعریف ایندرا اوورسه انتری استرلکدن کلوب حایله اخذ ناز قیل و ثنا ایندرا
اوورسه ثنا خوانانریکه ده اکرام ایله دیمکدر (بعض کتب اخبار ده روایت اولمیشدر که
ملوک قدیمه دن بر ملک ذیشان طعام ایدر کن صحن کتورن عید خاصه سندن بری صحنی بسی به
قور کن مهابت ملکدن ابائی سورجوب طماک صربندن مقدار قلیلی ملکک توبی اوخته
اصابت ایتکله ملکه غضب کلوب خادم مر قومک شدی بویی اورولسون دیوا ایدر وقتا که
خادم مر قوم ملکک کندی قتلته عزمتی جرم ایلد کده همان صحنی تبیدن قابوب ایچنده اولان
طعامی ملکک اوزرینه سرایا دوکر ملک بو خالی کوروب بالتجب ای غلام بونه حالدر
دیچک غلام رشید مر قوم پادشاهم بن بو جرئی اوزریده اولان نان و نمک و عبودیت حق
ایفا ایچون صدقه ایدم یعنی خلق بواقی خطای ایچون بغیر حق بیچاره قولی ملک عظیم
الشان تلف و غدر و ظلم ایش دیوشان ملوکانه کره طعن ایلسونلر دیو بو قباحث عظیمه
ارتکاب ایند مکه استماع ایندرا بکا قباحث ایتکله جراسنی بولش دیملریه ملائسن ذات
ملوکانه کر فوریلور دبد کده ملک بزمان باشی اکوب فکره وارد فدنصرکه فالدیروب ای فعلی
قیبح واعتذاری کوزل غلام کاربد و ذنب عظیمکی حسن اعتذار یکه باغشله دق لوجه الله آزاد
اول دیونا نبار ایله چراغ و مالک نصاب رفاه و رفاه ایلندی (مشهور آفاق اولدنی اوزره عقل و علم
و کمال و عفو و حلم و افضالی متقی علیه اولان مامون خلیفه نیک حلی بایند شو حکایه مضبوط
توان بخدر که وقتا که کند یلری خراسانده بولند قلمری هنگامده وقتی خالی بولورق حسابلردن
بعض بی بصیرتک اغراسله ذکر می مرور ایدن عیبدلری ابراهیم بن مهدی بنی ایدوب
بغدادده بعضیلری بیعت ایتکله مقام خلافتده صعوده جارت ایلدیک و قعه کریمه مک خبری
مامون خلیفه به بالغ اولد قده فی الحال خراسانن موکبی بغدادده سوروب داخل اولد قده و للباطل
صوله تم نصیحت و فقیحه ابراهیم فرار و اختفا و هوادارلی اولان شرمه قلبله دخی
توب اطاعتله استاز ایدرلر براز ایلم ابراهیم را توب و کسوه نساوده اولورق طویلوب تنیه خلیفه
اوزره قید و بند ایله حضور مامونه کتورر رعادت عرب اوزره السلام علیک یا امیر المؤمنین
ورجه لله و برکانه دیوب نظر بر قدم اولورق خشت اوزره پیشکاهده قائم اولد قده مامون خلیفه
* لاسم الله علیک * یعنی یاری سکا سلامت و برسون * و لا قریب دارک * و حضوردن دور ایلسون
* استغواک الشیطان حتی حدشک نفسک بما بنقض دونه الاوهام * شیطان سنی اغوا ایتکله
اوهمک یله بنشجه جکی به صعود داعیه سنه دو شمش سن دیو عتاب ایلد کده ابراهیم مهلا
یا امیر المؤمنین * ای امیر المؤمنین بکا مهلت و بر * فان ولی التار محکم فی القصاص و العفو
اقرب للتقوی * زایر ولی دم امر قصاصده محکمدر یعنی بنی قتل مقتدر سن لکن عفو وضعف
غایت قصوای عبودیت اولان خشیة الله افر بدر * و لکن من رسول الله صلی الله علیه وسلم
شرف القریبه و عدل السیاسة * سنک حضرت پیغمبره شرف قرابتک وارد و خلق محمدیه
متصف سن عفو ایله * وقد جعلک الله فوق کل ذنب دولک * حق تعالی سنی هر برکاهنکارک
فوقنده قیلدی یعنی بکا غالب اولدک * فان اخذت فیحکمک * کاهنکاری اخذ ایدر یعنی اعدام
ایدر ایسک حقک وارد * وان عفوت فیفضلک * اگر عفو ایدر ایسک فضل و احسانکله عفو
ایش اولورسن * و الفضل اولی بک یا امیر المؤمنین * لکن فضل سنک شانکه سزا وارد دیو
استرحام و استعفاء ایدوب بعده فلما * ذی الیک عظیم * سکا بنم عصیانک یو کدر * و انت
اعظم منه * حالیه که سن ای خلیفه اندن زیاده عظیمسن * فخذ بحکمک اول * دیلرایسک
اندن یعنی بندن حقیقی آن و مواخذه ایله که عقابه مستحق * فاصفح بمعفوک عنه * دیلرایسک

اکایعنی بکا عفو کله صفح ایت یعنی ترک ایله * ان لم اکن فی فعلی * من الکرام فکن هو * اگر
بن ایشاریده کرامدن اولدم ایسه یعنی کوتو آدمیلرکی قبح افعاله متصف و جزایه سزا اولدم
ایسه سن فعل جیل یعنی عفو ایله کرامدن اول مآلنده کی شعری نظم ایدر (وقتا که مامون
خلیفه ابراهیمک اشوب کلام و شعر بنی استماع ایتد کده رقت کلوب و کوزل نیک اشکی نفاطره
باشلوب ای ابراهیم ندامت توبه در و عفو بکا ایدر قورقه دیوب قید و بندینک فکئی و حجام
خاصه خلیفه به کتور ملری ای امر و خلق فآخره احسان و مصادره اولان کافه اموال
و عقاری رد ایله دخی شادمان یوروب کندویه ازجان و دل صادق خلر صکار ایلدی واشوب
احسانک اوزرینه ابراهیمک نیکر خلیفه ده نظم ایتدیک قطعده در * رددت مالی ولم یخجل
علی به * و قبل ردک مالی قد حقت دمی * فان حدشک ما اولیت من کرم * انی لبالوم اول
منک الکرم * مال قطعده ای خلیفه کریم دمی محافظه یعنی جائی باغشله مشکن که اعظم
احسانکدر مالی دخی بخجل ایتوب رد ایله احسان علی الاحسان ایلدک ارتق اشوب کرم متوالی
انکار ایدوب نانکورلک ایدرسم سن نه کونه کرم ایله مشهور اولدک ایسه بنده لومه بالاستحقاق
ملاطه اوله مشهور آفاق اولورم دیمک کیدر علی مطالعة الفقیر (منقولدر که عبد الملك
اموی بر خصوصده عباد بن اسلم بکری نام کیمسه به غضب ایتکله حجاجه باشی کس بکا کوند دیو
مؤکدا امر کوندرو وقتا که امر حجاجه وارد قده مر قوی احضار و مفاد امری تفهیم ایتد کده
عباد حجاجه ایها الامر حق تعالی عمر یکی افزون ایلسون بکری درت نفر بیچاره نسواک مرجع
و بناهی ب بدن غیر صکا سبلی یوقدر انلره مر حجت ایله دیو استرحام ایتد کده حجاجه
رقت قلب کلوب تحفی خنده جله سنی احضار ایلدی ایچلردن بر کنیرک آفتاب آماجرت ده
ابصار اولیچ حجاج ای بنت سن عبادک نه سبسن دید کده دختری ب دکله ای حجاج دیوب
اشوب شعر سوزناکی انشایلدی * احجاج اما ان من بترک * علیا و اما ان تقتلنا معا * یعنی ای
حجاج بازه انی یعنی عبادی ترکله من و احسان ایله یا خود بری دخی انکله برابر قتل ایله * احجاج
لا تفرح به ان قتلته * ثمان و عشرا و اثنتین و اربعا * ای حجاج عبادی تلف ایتد اگر قتل
ایدر ایسک بکری درت نفسی دخی قتل ایش اولورسن * احجاج لا تترك علیه بنانه * و حالیه
بندیه الدهر ارجعا * ای حجاج عبادک اوزرینه قریبی و خاله لری ترک ایتد یعنی عباد سز قومده که
انلر طوب بدن عباد به ناخشره افغان ایدرلر یا خود خلق انلره آجرل * غنی رجن و ان یقوم مقامه *
* علیا فمهلا لاتردنا نضه ضما * عباد کتد کند نصرکه بزه قریب کیم واردر که عبادک بریند
کجوب زم احوالری کوره ای حجاج ارتق عباد مهلت و بر یعنی اولدرم و اولدرمکله بزم احتیاج
و افتقار بزمی زیاده ایتد دیدی وقتا که حجاج ایات مذکوره بی اشد کده آجوب عبد الملكدن
استشفاعله عفو ایتد یروب و آخر عطیه ایله دخی شادان ایلدی (مرویدر که عیبنه بن حصین
حضرت عمر بنی الله تعالی عنه قرنا و سنشارلری اولان قرادن برادر زاده سنی حبر بن قبیسی
مدینه منوره ده کورمکه کلد کده ای برادر زاده م سنک اشو ذلک حضرت عمرک بایند اعتبارک
واریدر که بنم ایچون حضورینه وارمده استیذان ایدوب رخصت آله سن دیو حضورینه
دخولت استدی اولدنی اذن آلوب وقتا که عینه حضرت فاروق حضورلرینه وارد قده همان
خطابه جرئت ایله ای این الخطاب سن بزه کثرت اوزره بذل و عدل ایله حکم ایتبورسن
دید کده حضرت عمره غضب کلوب اوزرینه جله بی قصد ایتدیک نین ایلد کده حبر بن قیس
مقام نیازه فالقوب ای امیر المؤمنین باری تعالی و تقدس نبی مبعوثه صلی الله تعالی علیه و سلم
استعید بالله * فخذ العفو و امر بالعرف و اعرض عن الجاهلین * یور مشدر و بو

یعنی عینه دخی جاهلندند صوحتی عفو و اغراض ایله دیدی راوی دیر که حضرت عمر رضی الله
 تعالی عنه ابن قیس آیت شریفه مذکوره بی تلاوت ابتدای عینه به عفو ایله معامله نیوریدلر
 زیرا عذر کتاب الله باند طوری ایدی یعنی حکم کتاب الهی اصلا تجاوز از حدی دیمشدر
 رضی الله تعالی عنه (قلت) اشو عینه عهد سعادته عرض اسلام ایتمشکن انتقال
 نیوریدنصکره دعوی نبوت ایدن بی اسد قیل سندن طلحه بن خویلد نام کذایه نمود با الله
 بالانذار قوی اولان بی فزاره قیل سندن بیروز نفر شخصه اتباع ایدوب مدبری اولش ایدی
 وقتا که حضرت صدیق اکبر رضی الله تعالی عنه طرقلندن خالد بن ولید رضی الله تعالی عنه
 کذاب مر قومک اوزرینه مأمور اولوب جمعیتی بریشان وعینه بی اسیر ایدوب قید و بند ایله مدینه
 منوره به کوندر دگده حضور صدیق اکبر ده تائب اولوب اسلامنده شهادت ایلدی و معترکه
 مکرمه به کیدوب مدت حیات حضرت ابی بکرده حیاستدن ملاقات ایده مدی حتی خالد
 حضرت نر بله عینه غزایه دخی کتدکه حضرت صدیق اکبر عینه ایله امر جریده استناده
 ایدوب لکن سرکرده ایتمه دیو خالد حضرت نرینه تنبیه نامه کوندر مشاکر مقصود لری عینه تک
 حب جاهی غالب اولقله شایدنه امر باطله جرئت ایدر مطالعه سیدر که حضرت صدیق محضا
 عزافاندر زانتهی (صاحب مستطرف دیر که اشو آناری کورد کد نصرکه انسانه واجب اولان
 بودر که اخلاق جبهه و اوصاف جبهه زی برینه کتدوب سن نبویه علی صانجه افضل الصلاة
 والتحیة اقتضایه که حضرت رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم کافه بشرک حلم و خلق بوندن
 احسنی و تجاوز قصور و صفح بوندن اکثری ایدی * مطلب حاجاتی العتاب * عتاب کتاب و زنده
 ملامت معانیه در * العتاب خیر من الحقد * اقوال مشهوره دندر (قلت) حقد که عداوتی
 خوشمدی دیو ایچنده صاقلوب ظاهرا اظهار دوستی ایله فرصت اخذ ناکوردن کد البتد بوصفت
 قبیحه در طار خلفی اظهار ایله فقط مؤاخذه باللسان ایله اکتفا خیر لو اولدیتی یعنی حقد قبیح
 اولوب صدرا ظاهرا خشم کوسر توب باطنده خلوصدن عبارت معانیه اولان عتاب حسن
 اولدیتی بی اشتباهدر و علی قول عتاب نازلتی ایله مکاله ایدوب غضب حالتی سولیتکدر
 فضلا و حکما عتابی مدح ایدوب * العتاب حقائق التحاین * یعنی عتاب محملر ایچده لدر دیمشدر
 ودخی عتاب کمال مودته دلیدر یعنی انسان عتابی مودت و اعتقاد ایلدیکی و سوزی بجه جکی دوستنه
 سن بکاشو یله و بویله ایلدی بونلری ایتمه بار بشلر بولوا بندر حقد ایسه دوست حقدنه تصور
 دخی اولماز و باعث عتابی بیانده * العتاب من حرکات الشوق و انما یكون بین التحاین * یعنی عتاب
 اشتیاقدن نشات ایتمکله شوبه عتاب محملر میانده اوور دیمشدر خلاصه عتاب نازلتی دیدیکمر
 معنایه وارر کال الشاسر * علامته مابین المحبین فی الهوی * عتابهم فی کل حق و باطل * مالی
 محملر راسته محبه علامت و دلیل هر شیده انلرک بر لر نیم عتابلر دندر دیمکدر (اباس بن معاویه
 نقل ایدیکه اعرابدن بر رجل ایله مر افقت برله بر طرفه سفر ایتمشدر بر صوباشته انوب آرام ایدر کن
 رفیقکم عجبی یانده قیل سندن بر پیر ایله اورا به کلدی بر لرینه صاریلوب سن زده ده قالدک
 و بی فدا ایتدک دیمک معانیه به باشدیلر همان پیر مر قوم بونلره محبتکرمزید اولوبون لکن
 معاتبه جناحی اودخی محاصره بی اودخی عداوتی مستبج و مستلزم اولور برتنه که عداوتی
 منتج اوله انده خبر بودر دیومر قوما نه نصیحت ایلدی (و بومعاده بر شاعر * فذع ذکر العتاب
 فربشر * طویل حاج اوله العتاب * یعنی نظم ایتمشدر که مفهومی عتابی ترک ایله زی راجحوق شر
 واردر که علولوب دهره سور مشدر و شرک اولی ایسه برتنه عداوتیکک عتابدر یعنی عتابدن
 نشات ایتمشدر دیمکدر (قلت) واقعا بویله در ملا یارندن برینه ایتدک کده فلان محملدن

بکر کن سیره راست کلام سلامی المبوب کورمر انکدن کله رله بی جکته دیکر ایدی بونک اصلی
 ندر دیوشوبه عتابه باشدقده اودخی معذور اوله یک طالعن ایدم دیو اعتبار ایتمشکن دیکلوب
 بورقلر سو کیلور اراستنه یا قشقرق برشندر بونک ارتق بر دخی ایتمه دیسه اودخی ندن بی نکدر
 ایده بور شوشو آتد بو آتد سنی کور مدیم و یله رک ایتدک دیمک یسه قاتی فالدیروب خبر بی
 اوله آیتدن آجه انکاری نکله تمیز سوله بونک بر اصلی واردر بزه بوش بره انفعالی چکدم
 دیدیکنک اوزرینه عتابه باشدقده او یار وفا دارک کوجنه کیدوب و غضبه کاوب بهی
 حریف نیچون ایتمشورسن شقای برقی بویا عیجه ادبیر لکدر دیمک کجه ادبیر دیورسن
 بهی فلان دیوبی خاصه به واصل ماده معاتبه مشاعه به طایوب اوایکی دوستک اراسته
 عداوت کاوب کور نور که اصلی اقتضای عتابه بر اوافق عتابدر (بعضی بلغامیانلرندن صومر مار
 یارندن شیوه شکوائی و روی استغالی کوردکده * و کنت اذا ماجت ادیت مجلسی *
 * و وجهک من ماء البشاشه یقطر * خبری بالعمین الی کنت مرة * الی بهای سالف الدهر تنظر *
 قطعه لطیفه سنی قمر بضایروب کوندر مش مالی ای یار قدیم بی مقدمات یارنکره واردر یغده
 بی قمر بکره اقصاء ایله التفات ایدوب روی شریفکزدن آب بشاشت تقاطر ایدردی شمعی بو
 استغفال معامله سی ندن اقتضا ایددی یاری بکارمان سابقده نظر ایدن چشمکزه بر صکره بافق
 اوزره امر ایدک دیمکدر (و ابوالحسن منقد دخی اشو قطعه بی بویاده نظم ایتمشدر * اخلاقک
 امر السجایا مالها * حلت قذا الواشین و هی سلاف * و مرآة رأیک فی عیبک مالها * صدیت
 وانت الجوهر الشفاف * مالی ای صدیق قدیم سنک حسن و منور اولان اخلاقک سجایا و شیم
 یلک و یاقوت سیال صاف ایکن نه اولدیکه بر طاف غمک سعی و نفاق جباغنی حامل اولمشدر یعنی
 بکاندن بغیر حق متغیر اولدک اشو بغیر حق اولان نکدر و تغیر سکا لا بی دکلدر منافق
 و سخ نقافی اوباده صافی به نه اولدیکه و بو قولر بیکرک حقلر نه اولان رأی و اعتقاد
 خلوص نهاد بکر آینه سن نه اولدیکه ذاتکز جوهر شفاف یعنی الماس و سائر جواهر
 کبی یاس قبول ایمنز ایکن و آشی و ساهی بالقسا دک و سخ نیمه سبله یا ملندی دیمکدر
 (محبوب الحسن ابن سهل احب استدن دائما همیزم الفت اولدیتی بر کیمه مضایقه کرفتار
 اولدقدنصکره قرح یوز کوسر توب بر بلده به عامل اولور و یسر و ثروت بولور ابن حسن هم
 زیارت هم تجارت دیو شد رحل ایله واردر قده اول عاملی متغیر یعنی استغفال یوزخی کوسر
 بولدقده عودت ایدوب اشو قطعه بی ارسال ایتمشدر * لئن کانت الدنیا انالک ثروة * فاصبحت
 ذایسر و قد کنت ذا عسر * فقد کشف الازراء منک خلافا * من اللوم کانت تحت ثوب من
 الفقر * مالی هر چند دنیا سکا ثروت و سامان و برمش و مقدما عسر و فاقه اوزره ایکن بودفه
 صاحب باروغنی اوله رق صبا حه داخل اولدک یعنی زینکشدک ایسه ده مکارم اخلاق
 اولدیفندن اول اقبال دنیا و اثر استدن بر از لوم یعنی مستوجب لوم و ملامت اولور بر از اخلاق
 ذمیه کشف و ابراز ایدیکه مکر اول اخلاق بد فقر ثوبنک فحشده مقدما کیر لوو مستور ایش
 ثوب فقر ارقه کدن چقده آشکار اولدی یعنی حقوق شناسلق ایتمک دیمکدر (قلت) وینه
 وقت نهی دسیده فرقدان آسا بر رندن دور اولیان ایکی یارندن بر یسی سر بوب چقوب
 صاحب جاه و شان اولدقده دون پایه فلان یار قدیمی بسماعده وادی استغفال ایدن حقوق
 ناشناس حقدنه جمعیال یکسان اولان قطعه در لله در فائله واصل الله شان من قبله * دعوت
 الله ان تسمو و تملو * سمو النجم فی افق السماء * فلان سموت بعدت عنی * فکان اذا علی نفسی
 دعائی * مالی ای بی و فای سکا خلوصانه روی سعادته ارتفاع بولان نجم آسا مرتبه رفیع به نازل

اوله سن دیو دعا ایتمش ایدم وقتا که دعا مجانه م مستجاب اولوب عالی اولدیغکده بندن دور اولدک یعنی قطع رشته انتفات ایدوب حاجاتی قضا ایتمک بوسورتده معناده کندی علیهم دعا ایتمشه دوندیم دیکدر (چند صحیفه اول کدران ایدن محمود وراق نظمی ذیلده اولان * احلم تسد * مثلندن بوعمله قدر اولان کلام سرپا مقدما اختلاف نسخده به بناء ترجمه معلومه صاحبک غالباً دست تصرفه دوشن نسخه ده محرر اولماق ملایه سیه مکوت عنه یولمغه یودفعه قلم ریک الرقم اسعد فقیر ایله علاوه اولمشدر (احتف بن فیس قومنه اوغادک رابندن حذر و محانت اینک دیو تنیه ایلدی رأی اوغادنه در دیو سوال اولدقده صنف و عفو ی عار و عیب عد ایتمکدر دیو جواب ویرمشدر (قلت) وعد واولک قبی و غینک سکونیه احق و ضعیف و رذیل و دنی معناسند رجعی اوغادکلور اتهمی (مر ویدر که مظهر تشریف ثانی اثین اذهمان فی الفار * خلیفه اول حضرت احد مختار * ابو بکر الصدیق رضی الله تعالی عنه حضرت نرسته بر شخص نادان * لاسنک سبا یدخل معک فبرک * کلام باطلنه جسارت ایدکده خلیفه مشار الیه حمله معامله ییوروب فقط * معک والله لا یدخل معی * دیو جواب ویردی رضی الله تعالی عنه مال بجال قول شخص سکا حاشا بر سب ایله سب ایدم بحکم نفسکه ثویه تأثیر ایدم جکدر که انتفالک قدر خاطر کدن جعیه جقدر یاخود انکله ایدم مشهور اوله جق سن دیکدر (جواب مشار الیه بن سنک کی نادانک قولله متأثر و ملوم اولما بلکه اول سب سبیله سن الله یلور که مام اولوب ملامت و حرکت عمریکه سوروب انکله برابر قهر کبر سن دیکدر (مر ویدر که سالف الذکر احتف زقافده کیدر کن دور دن بر شخص مؤی الیه سب ایلدی باقلشد قدده شخص مرقومک یانده توقف ایدوب ای کیمه بنی سب و دشنامدن دخی بقیه و اراینه همان بورا ده و جاها بکا سوبله زرافور فارمکه بکاسکی قومک بکترلی سندن ایشیدر لسه غیرت ایدوب سنی دو کروسکا سو کرل و الخال که بر انتصاری سومبر یعنی بن سنی عفو ایدم بکا اخذ ثارده آخرک یارده می استهم دیکدر (نیوتنده اختلاف اولتان اتمان حکیم حضرت نری فرزنده وصیده بنم او غلیم اوج کیمه بنلین انجق اوج نسته عندنده یلنور و آشکاره اولور اولکسی حلیدر که غضب حالده یلور اکیجیسی دلبر و شجاعدر که حرب و قتال اوانده معلوم اولور اوکجیسی دوستدر که احتیاج حالده یعنی کشتک باشی مقلد قدده استعانه ایچون مراجعت ایلد بککده یلنور دیمشدر (حکایه اولدی که ابن عراده السعدی خراسان و البسی بولتان سن ابن زیادک مظهر اکرامی اوله رق رازمدت ندیم و جلپسی اولمشدی بر قصور سبیله مفارقت ایدوب آخر کباره بناشوب و دیگر بایه جاتوب لکن سیده کی نعم و کرمی کوره مدیکندن ندامت برله باب سلمه دوند که ماشوقه می تقدیم ایشدر * عبت علی سب فلما فقتنه * وصاحب اقواما بکیت علی سب * رجعت الیه بعد تجریب غیره * فکان کبره بعد طول من السقم * علی سلمه کوجنوب عتاب ایتمش ایدم وقتا که فقدان ایدوب یعنی اتی ترک برله قوم آخر ایله صاحب ایدم بکده سلمک فراقته اغلدم غیر یاری تجربه دنصکره بنه اکا رجوع ایدم و بنم افتراقته و دیگرز ایله امرار وقته ابتلا ایله بنه اکا رجوع ایلد بکمک حظی طول مدت خستدک محنتدر نصکره حاصل اولان برک حظی کی اولدی دیکدر (ابو الدرداء رضی الله تعالی عنه * معایه الصدیق اهون من فقد * دیمشدر یعنی دیستک سکا عتابی فقدانندن یعنی متابع اولمشدن اهوندر یعنی تک دوست بولنسونده همان عتاب ایشون دیکدر (عتاب حقده * وفي العتاب حیاة بین احباب * مصراع کوزل دیمشدر یعنی خلق یشلنده عتاب حیاند دیکدر و مصراع مذکورک معناسی تأییدا صاحب مستطرف * فاشم شی احسن من معایه الاحباب ولا الذ من مخاطبة ذوی الالباب *

دیمشدر والله تعالی اعلم و حسبنا الله ونعم الوکیل و صلی الله تعالی علی سیدنا محمد و آله و صحبه و سلم

باب السابع والثلاثون

اشبو او توری یی بای باب و عدی ایشاز و وفاتک و عهدی ایفانک رعایت و حسنی بیانده درصاحب المستغفر فدیبر که انسانک تمسک و احتیاج ایلدیکی ادله تک ارجحی کتاب الیهدر که اکامسک و وصل ایدنر و اصل راه سداد و هدی و انکله استدلال ایدوب غافل اولنر نائل رضای خدا اولور قال الله سبحانه و تعالی یا ایها الذین آمنوا اوفوا بالعقود (قلت) عقد توثیق او تمسک یعنی محکم عهده درلر و لغتده عقد اتصالی عسرتل اولور حیثله ایکی شئی جمع ایتمک درلر یضا وی حضرت نری یاقی اوزره امر عند الاطلاق اگرچه وجوب ایچون اولوب لکن بو آیتده اولان اوفوا امری و وجوب ایلد بکدن یلنورده مشرک اولق اوزره حل ایدر ایسک بو آیتده عقود دن مراد حق تعالی که قوللری اوزره عقد و الزام ایلدیکی تکالیف شرعیه و عباد یشلنده اولان عقود امانات و معاملات کی ایقاسی واجب شلرایله ایقاسی حسن و مندوب شلره شامل اولور فتدیر (و آیت مذ کوره ای مؤمنز الله تعالی که عبادی اوزره عقد و الزام ایلدیکی تکالیفه و قایدک و باخود بریزیکر ییتمده کی امانات و معاملات عقودیه و قایدک اول ایکی نوع عقودک هر برینه وفا کرکده واجب و یلندوب اولسون دیو ترجمه تیانده تفسیر اولمشدر (وینه حق سبحانه و تعالی الذین یوفون بعهد الله ولا یفقضون الميثاق (قلت) اشبو آیت کریمه ماقبلده کائن آیتده واقع معارضه و همدن بری اولان اولو الالباب یعنی ذوی العقول شادر که مع سابقه حضرت نبی ذیشان صلی الله تعالی علیه و سلمه انزال اولتان قرآن و وحیک حق اواریفنی انجق ذوی العقول تذکر ایدرلر و یلورلر اوبله ذوی العقول که انلر عالت بر بکم خطایند ارواحلری ربوبیتی اعتراف جهتله بلی دیوب یعنی تصدیق ایدوب اول تصدیق تصدیق اوزره عقد و الزام و کتب منزله ده اولان عهد الله که تکالیف شرعیه دراتی دخی التزامه ایفا و دخی بین الله و بین العبد اولان مواثیق عدم نقض ایله متصفلر در دیو تفسیر و لا یفقضون الميثاق بعد التخصیص نعمیدر دیو بیضاویده تحریر اولمش (و ترجمه تیانده شونلر که الله تعالی که امر و فرضنه و قایدوب مخالفت ایتمز و کذبیلرله الله تعالی یشنده اولان و با عباد یشندما اولان مواثیقندن هیچ برین نقض ایتمز دیو مفسر در (و آیت کریمه اخرا ده دخی و اوفوا بعهد الله اذا عاهدتم ولا تنقضوا الیمان بعد توکیدها (مر ویرمشدر که حق سبحانه و تعالی ایله معااهده ایلد بکدن وقتده او عهدی ایفا ایدک و عینلریکی اسم الاهی ذکر ایله تأکید ایلد کدنصکره نقض ایتمک دیو مفسر در اشبو آیتده اولان عهد الیهدن مراد الذین یایعوبونک انما یایعون الله (نهی اقتضاسجبه رسول الله علیه الصلاة والسلام یبیت اولدیغنی و بعد کوره تدور و علی قول ایمان بالله اولدیغنی و سائر معنای بیضاری روح الله تعالی روحه تحریر ایشدر (و دخی باری تبارک و تعالی و اوفوا بالعهد ان الله هادکان مسؤولا (مر ویرمشدر) و عهده و قایدنده آیات کثیره اولوب مؤکدی یا ایها الذین آمنوا لم تقواون ما لا تفعلون کبر مقتا عند الله ان تقولوا ما لا تفعلون (آیت کریمه سیدر (قلت) اشبو نظم جلیل ای مؤمنین ایشلیدیکر شئی نیچون سوبلر سز ایشلیدیکر شئی سوبلکدر الله تعالی عندنده مقت یونندن عظیم اولدی یعنی قطعا مرضیسی دیکدر دیو بیان ترجمه سیده مفسر در عند الله مقت یعنی قبح یونندن بر امر عظیمدر دیو تفسیر اولمشدر (و سبب نزول دخی امام بقرینک تفسیرنده بازادیفنی اوزره علیه الصلاة والسلام اقدیمر شهداء بدرک نائل اولدقلری ثوابی خبر ویردکلرند صحابه کرام بدر نصکره بر قبال کفار ملاقات ایدر ایسک اول جکرده فراغ کلی ایله و سبب نزول

افراغ و بذل اید و زدیو تعهداتش را بکن غزو و احد و قوع و اندکده تفصیلی کتب سیده بازله یعنی
 کیفیت اوزر مغرارا بقتلری ایله آیت شریفه مذکور ایله عتاب اولندیلر (صحیح بخاری و مسلم و
 رحمهما الله تعالی ابوهریره رضی الله تعالی عنهما من ویدر که رسول الله صلی الله تعالی علیه
 وسلم) آیه المنافق ثلاث اذا حدث کذب و اذا وعد اخلف و اذا اؤتمن خان (یوزمشدر که منافق
 علامت و نشانلری اوچدر یعنی هریری باشقه باشقه علامتدر بری سوبلدیکی سوزده کذب
 اید یعنی خلاف واقعی خبر و یه دیگر و عدایلدیکی و قنده خلف اید یعنی مستقلده اید چکی
 قملدن خبر و رد کده ممکن ایکن و فایتمه و آخری برننه به امین قلندقد خبانت اید یعنی کندوبه
 برننه امانت اولندقد اوشیده خلاف شرع تصرف اید دیو ترجمه اولمشدر (صاحب
 المستطرف و فاشیم نفوس شریفه و اخلاق کریمه و خلال حیده یعنی خصال نفیه دن اولوب
 صاحبی عیون خلقده معظم و موقر و عامه تک حسن ظننه مظهر ایدر دیمشدر * الوعد و وجه
 و الانجاز عاصنه * الوعد صحابه و الانجاز مطر * کلمات علما و حکما دندر که مالری تشبیه طریقه
 و عدبوزدر انجاز تک محاسنی یعنی حسنی یا خود حبه سی و وعد بولوت و انجاز تک بارانی در دیمکدر
 (حضرت عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنه هر برشبتک رأسی یعنی اعلاسی و اردر معروف یعنی
 احسانک اعلاسی دخی فردا ره صالحوب تعجیل اولمشدر یوز دیلر) و ثنای اجرای وفاده * اذا
 قلت فی شیء نعم فانه * فان نعم دین علی الحر واجب * و الا فقل لا تسرح و ترح به * ثلاثا یقول
 الناس انک کاذب * نظم اولمشدر که مالی برننه سندن طلب اولتوبده نم دیو وعد ایلدیککده
 ایضا ایله زبر اوعد حر یعنی ذی مروت اوزدینه دین واجبدر یوق اگر وعدیکی اتمام و انجاز
 اید به جک ایسک اول امرده نم دیمبوب لادی یعنی بایه هم دیوب استراحت اید سن تا که ناس سکا
 کاذبدر دیمسوزدر دیمکدر (و شاعر آخر دخی * لا کلف الله نفسا غیر طاقها * و لا یجودید الا بما نجد * فلا
 تعدد الا و فی بها * و احذر خلاف مقال للذی تعد * قطعه سنی دیمشدر که مالی الله تعالی بر کیمه به
 و سم و طاقتده اولیان نسنه ایله تکلیف ایلدی و دخی بدیعنی انسان موجودی به ایسه انکله جوامع داک
 ایدر بو صورتده سنده پروعدایله و عدایله ایلد کده انجاز و وفاسنده عهد سندن چیقه جاغک
 نسنه بی وعد ایله و خلاف مقالدن حذر ایله دیمکدر (و ضرب مریدان بریسی * وعد الکرم نقد
 و تعجیل * و وعد اللیم مطل و تعطیل * یعنی کریم اولان ذاتک وعدی پشین و حاضر در یعنی
 خلف ایتر و لیم اولان شخصک و عدی عین مطل یعنی تسویف و عد خلاصه و برامک و تعطیلدر
 دیمشدر (و اصرانی بلیغ آخر دخی * انعدرا الجبل خیر من المظل الطویل * یعنی رضی مطلوب و مسؤل
 اولدقد اعتذار جیل ایسک و عدایده مدت طویله تاخیر اینه دن خبر لودر دیمشدر (حکایه اولندیک
 شاعرین بدین بشار اعمی خالد بن برمکی بر قصیده ایله مدح ایدر خالد بکری یک درهم عطیه و جاز
 و رلسون دیو امر ایتمش ایسه ده اوزار نهایت بشار فایده یعنی دیمجبه خالدک مروارید چکی
 طریقه بی کونور دیوب و واروب خالدی بکار بکار کن را کب اولد یعنی قاترک بولاردن طوتوب
 * اظلت علینا منک یوما صحابه * احضات لنا برقا و ابطار شاشها * فلا یغیها یصحی فیئس طامع
 * و لا غیها یأتی فیروی عطا شاشها * قطعه سنی نظم ایتد کده خالد صاحبه قالمسوز دیوب دارهم
 موعوده بی بشاره بشد دیوب یتشیر و عین مسرتی نور ایدر رجه الله (مال قطعه بر کون صحابه یاره
 احسانک یعنی وعد دراهم ری اظلال یعنی اوزر عزه کیش و علامت سقوط مطر اولان بری دخی بزه اصانه
 ایتمش ایکن رشاشه سی یعنی مطری نازل اولوب حالا بظاقت رشاشه ایله اوزر عزه به طور رباری اول
 ازل غمی یعنی قرانغی فالقنه و صا و شمسده طامع باران ما بوس اولوب راحت بولسه یا خود طری
 نازل اولوب عطشانای فائنه یعنی بلمایوس عطیه اولسقی یا خود و رسکده فرج بابا ولسقی دیمکدر

(صالح الحی ذم خلف وعدده * لئن جمع الاقات فالجمل شرها * و شر من الجمل المواجید
 و المطل * و لاخیر فی وعد اذا کان کاذبا * و لاخیر فی قول اذا لم یکن فعل * قطعه سنی نظم
 ایتشدر که مالی اگر کافه آفات بریره طویلسنه بجمل شریدر و یجملک شری دخی و عدایله
 مطلدر یعنی وعدا و ثوب صکره یا لامکان اوزاده رق ایضا اولغام سیدر کاذب اولان وعدده
 و فعل اولیان قولده یعنی یا عیه جفک شئی بایه رم دیمکده خیر یوقدر دیمکدر (حکایه اولندیکه
 هذلیک ام ولد جاریه سی وفات ایلد کده منصور خلیفه خواص قرناسندن عتیقی ربیع وار
 طرفزدن تعزیه ایچون هذیله کیت و خلیفه سکا غایت جیسله و ادیه و طریقه بر جاریه ایله
 فرش و کسوه فاخره و عطیه احسان ایدمکد دیو تشرایت دیو ارسال ایدر لکن خلیفه اونودوب
 و اخطار ایدن دخی یولندیقندن هذلی توقعهه قالدینی حالده خلیفه اوسنه هذلی برابر اوله رق
 حج شریفه طازم اولور و قنا که مدینه منوره به وارد قارنده منصور خلیفه بو کیمه مدینه بی تبدیلا
 طواف ایدر حکم دیوب هذلی ایله طوافه و کزیمکه چیقارلر و مقدهما محاسباتدن عاتکه تک منزلی
 اولان خانه سمته کلدکدرند هذلی یا امیر المؤمنین بو مکان شاعر بلیغ اخوصک * بایت عاتکه الذی
 اتغرل * حذر العدی و به الفؤاد موکل * مطلقده اولان بیت عاتکه در دیو تعریف ایلدی
 خلیفه بلا سوال هذلیک بو تعریفه جانی مقلوب جواب و برمدی و قنا که عودت ایلدکدرند
 خلیفه هذلیک بلا مناسبت یوق دیمه سنده بر مرادی اولمق کر کدر فکر یله اخوصک کلام مذکور یله
 ابتدایدوب اخوصک عاتکه حقیقه نظم ایتدیک قصبده محفوظی اولمغه از برندن سوزد کده
 ایچنده اولان ایستادن * و اراک نفل ماتقول و بهضهم * مذق اللسان یقول ما لا یفعل * یتنه
 کلد کده مراد هذلی ای کلیوب ربیع لسانیه ایلدیک و عد مذکور بی تذکر ایله فی الحال ایضا
 و اعتذار ایلدی جعل الله الجنة مشواه (مال بیت ای عاتکه سنی بن سوبلدیککی ایشلر یعنی وعدی
 انجاز ایدر کریماتدن کوردم بعض ناس ایسه کرمی دلنده در یعنی ایشله چکی فعلی سوبلر
 دیمکدر که مرادی سن خلق یتنه کرمکه ممتاز سن دیو شادر (و مدح انجازده بعض شعرا
 شو نظم شیرین ایله شکر رزادا اولمشدر * تعجیل جود المرء اکرومه * تنشر عنه اطیب الذکر *
 و الحر لا یعطل مروه * و لا یلبق المطل فی الحر * مالی کشی جود بی تعجیل ایتک برا کرومه
 یعنی رفعل کرمدر که اطیب ذکر و کوزل ثنائندن نشر اولور یعنی بقای ذکر بالخیره و عطا به سیدر
 مردم زاده و ذو مروت اولان معروف و احساننی ماطله اعجز یعنی فرداله صالحوب خلف انجز
 و مطل دخی مرد کریمه لایق دکلدر دیمکدر (اما عهده وفا و التزام ایتدیککی فعل و قولی اجرا که
 بو باید نقل و حکایت اولتان عجایب و قایع و غرائب و دایع طرب آرای مسامع در از جمله حلی
 قیله منه منسوب بر مراد ایله ملوک قدیمه عربدن نعمان بن منذرک ندیمی شریک بن عدی
 ابن شریک قضیه لیکه خلاصه سی بودر (ذکر اولتان نعمان کونشک بری غصبه و بری کرمه
 تخصیص یله برینه یوم یوش دیکرینه یوم نعم دیو آد قوش ایدی یوم یوشده راست کلدیککی
 قتل و یوم نعیمه مظهر احسان ایدر مرد مذکور طاقی عادت فلک مقوس اوزره سهم طاقه و فقره
 هدف اولوب اولاد صفار و عیالتک تفقه لری تداری در دیله طشره به آتلوب یولده سوال ایدرک
 جوارنده واقع نعمانک پای تحنه کلدی و شهره کیرر کن نعمانه راست کلوب مکر یوم یوشی
 اولمغه بچاره طاقی کنشیدنک مقتول و دی بغیر حق مطلول اوله جفنی جرم یله (حیا الله الملك
 بر طاقم آج و جلاق اولاد خرده سال و اهل و عیال اولوب انلر تحصیل نعمه ایچون آب و روی
 اراقه یعنی ناچار ارتکاب ذل سوال ایله یوطرفه کشیدیم نخت میاهم بی ملک یولند بو عبوس
 کونده سوق ایتدی مقر اولاد و عیال یورایه قریبدر انلر ایسه مشرفی هلاکدر قتلده

اول نماز ايله آخرى يكساندر ملك حضرت نوري رخصت يورسون تدارك ايتديكم شوقوت قلبي
اغره بشدريه يم قبيله مه واروب اهلك لوجه الله هلاك اولارندن كوروب كوزمه نوري وميت
وياز ايله يم بعده كلوز ونفاد امر ملكه نفسي تسليم ايدرم ديدكده نمانه رقت گلش ايله ده
عادت باطله سنك اوزرينه عزيمتي اولغله قرار ايدرسه يريده اعدام اولغلي اوزر طابندن
كفيل استدي ماراليان نديم نمانه يعني شريك ملكك يانده بولغله طاق شريكه باقوب
* ياشريك بن عدي * مامن الموت انهرام * من لا طفال مضاعف * عدمه واطعم الطعام * بين
جوع واقتزار * واقتزار وسقام * يا اكل كريم * انت من قوم كرام * يا اخا النعمان جدي *
اضمان والزام * ولاك الله باني * راجع قبل الظلام * شعر بني انشا ايلديكم مضموي اي
شريك بن عدي بن قتلدن قاچم وقورمهم طعم طعامدن دور اولمش آخلق واقتزار واقتزار
درديله يثاب وصيف اطفاله من واحسان ايله اي نديم نمانه سن قتل كرمادنن بكا ضمان
والزام وكفالتله جود قبل باري شاهد اولونكه اخشامدن اول رجوع ايلديكم يعني بوكون
عودت ايدرم ديمكدر چون شريك شعر مذكوري ايتشيدوب بوجه محزون ضامن ديمكده
نمان قبول ايدوب طاق به اذن وروب اودخى منزلى طرفته سرعت ايلدى پس برار زمان
يكدم كه نمان شريكه اشته اول نهار يكدى طاقى كلدی ديدكده شريك اخشام اولنجده
بم اوزر بيم ملكك حكيمى بكمز ديوب استهلال ايلدى وقتا كه اخشام باقشوب طاقى كلامكه
نمان شريكه وقتك كلدی قتل آماده اول ديوب اودخى تهيا اوزره ايكن دور دن بر شخص
كور كلد شريك مامولدر كه شو شخص طاقى اوله كنجبه دك رخصت يورك اكر اود كلد امر ملك
مطاعدر دبر ايكن طاقى قوشدر قى كلوب ووصولدن اول اخشام او اور ديوب خست ايتشيم
هله قبل الغروب يندم ديوب ميدان وفاده قائم ويادار * وايها الملك مر بامر * كلاميله قله
مترقب منتظر اولدى نمان بو احوالى كوردكده بحر حيرته طالب وافر تفكر دندسكره باشي
فانديروب الله يطور كه سز زدن انجب نسه كوردمد اما سن اي طاقى بر احده ميدان وفاده
طوره جق برو احسن اي شريك بر كرمه ميان كرمه بادي ذكرا وله جق سماحت وافر
بر اقدك حيفكه بن سزه ثالث اوله مبوب اوجك ملومي اولدم باري بنده طابنك وفاسي
وشريك كرمي نكر بما يوم بوسي ناسدن رفع وعادى نقص ايلم ديدكده طاقى مقام تقاخرده
* ولقد دعتي للخلاف عشيري * فعددت قولهم من الاضلال * انى امره منى الوفاء سجيبة *
وفعال كل مهذب مفضال * شعري نظم ايدوب معني حضور كدن عودتمه بالنهد كند كندسكره
قبيله م بني خلافة دعوت ايله كتمه ديد باري ايله بن انارك قولى اضلال مقوله سندن عد
وشمار ايله دكلوب كلدن بن بر كيمه بكمه بنده وفاخوبد ترك ايله م مكارم اخلاق اولانك هر
بر فعلى فضيلتدر ديدى بعد نمان اي طاقى شو عهديكه وفابه تلف نفدن عبارت ايكن
باعث جبارك ندر ديدكده طاقى وفامه بادي ديدن زرا وفاسي اوليان كيمه نك ديني اولماز
ديدى نمان طابنك مروت ودرایت وديانتنه وسبب رفع عادت باطله سي اولديغنه حظوظ
اولوب احسان نام ايله مكرما وحنونا اهلته اعاده ايلدى (غرائب وفادن بى دخی اشبو حكاية
در كه مأمون خليفه نك مضر والي ايلديكي عبدالله بن طاهر حقيقته ايدى اقر باي مأموندن
بعضياري مأمونه والي مشار اليك آل على به رضى الله تعالى عنهم بابلي طاهر كي نهائي ميلي
وارد و ديوب ستايت ايد راز مأمون دخی حزم ودرایت ارباشدن اولغله بند كاندن
هر فنده ماهر وبالبحث الزام خصمه قادر فطوق ودرایتكار بربنده وضا جسته نهائي بورادن
بر اخذ طومندن غر با وزهاد صورتته كوروب طوغرى مصره كيت واصولله بالتدريج مضمار

و كزار به اختلاط ايت واجبه قوتى وضرب نطق ايله كرميت حاصل ايدوب اهل بيت كرامدن
قاسم بن محمد يمتعه اسماله ايدرك مضر والي بنى عبد الله ك قرنا سینه چاه رق داخل مجلس اولغله
غيرت برله اتنايه يول يول و بعد الدخول مصره سنى كوزمه ديوب مشار اليك يمتعه دعوت ايله
وضمير ينى اكله ونه استماع ايدرايسك كل بكا سرايا خبر وريدو ارسال ايدر وقتا كه مأمور
موى اليه مصره واروب تعليم خليفه اوزره حركت ونظما ونظرا ستايش ومدحيدل عرض
ايدرك حضور والى به دخوله يول يولوب وجانوب انحرار كلامه قضيه يمت قاسمى بسط
مقدمانه آجوب استعمار ايتدكده والى مشار اليه رجف الله تعالى رجة واسعة عليه مأمور مكر
موى اليه اي مرد هشيار و اي طرف در ايتكارا صكر كوش انصاف ايله دكلر و بى معذور
طو ترايسك يوبلده سكارا زكات ابراد ايدم ديمك يورك ديدكده ناي اوزر بيم احسانى
كورديكي ذاته شكر ايتك واجب دكلدر ديدى موى اليه هاي هاي ديو تسليم ايلنجده جناب
عبد الله بن طاهر اشته كوزكده كورد بكم اوزره شو رجلاك يعنى مأمون خليفه نك سايه سنده ديار
مغربه قدر حكيم ويورلدن ايشار و امر و نهم نافذ والحاصل بين و بسارم نعمت دولته
طولو ديوروت وسامان خليفه مشار اليك محضابكا عنايتي ايكن اوزر بيم واجب اولان
شكر انك برينه نى نعمتي انكار وكفرانه سوق ودعوت ايدوب بكا وفاني تركه قدر ايت درمن
والله كه اكر بكا عيانا جنى كوستوب ايچنه قوبه جق اولسك دخی بن ولى نعمته غدر ايله
نكت يعنى نقص يمت وترك وفا ايم ديو جواب وبردكده موى اليه سكوته واردى بعده والى
مشار اليه اي زاهد * والله ما اخاف الاعلى نفسك فارجل من هذا البيت * يعنى ارتقى يورازده
طوره والاسنى تلف ايدرم ديوب طرد ايلدى موى اليه دخی بغداده عودت وماجراني خليفه
حكايات ايتدكده عبد الله اضماف احسان والتفاتنه مظهر ايلدى (قلت) عبدالله مشار اليه
مأمون خليفه نك امر استدن اولوب كندو اولاد واحفادى مدت مدیده خراسان اولكاستده
دولت عباسيه طرفندن والى اولمش اولان ذواليين ايله ملقب ببلغ كامل ومنشئ فاضل طاهر
ابن حسين نجلى ويايلى كي بر كامل ذاتدر خراسانده والى نافذ الامر ايكن ايكوز بكمى
طغوزده فوت اولدى اول اولكاده ابدى خبراني وارد در رحيم الله تعالى (محاسن شيم ومكارم
اخلاق اهل كرمدن معدود ايتاي عهد امرنده ابو القحح المنطقيدن ناقل حزة بن الحسين
النفيع تاريخنده ذكر ايتديكي اشبو قضيه استماعه شاياندر ناقل حكاية دبر كه مصرده والى
اولان كافور حبشى اخشدينك بركون مجلسنده جلساسيه يولشم ايدم طعام كلوب اكل
اولندقدنسكره كافور اوبقوبه ياندى بزل دخی ديكر اوطيه واربوب صحبت ايتكده ايكن
كافور اويانوب بزلر جاغردى وارد يغمرده شمدي بى فلان چارسويه كنسون و آنده برير
منجم اعور وار آنى صورسون و خبر ينى بكا كتورسون ديوب برعزى ارسال ايلدى واروب
سؤال ايلديكننده پير مرقوم مكر وفات ايدوب بى بكر وديكرى ذات زوج فقيره ومحتاجه ايكي
قز ينى ترك ايتش خبر ينى كتوردكده كافور مسرور اولوب ونعجب كان وافر كولوب قزله
بر خانه اشرا و اموال و عقار و ككوه اعطا و بكرى اره وروب مستغرق احسان اوفى
ايلديكنندنسكره يولر بكا متعلقدر امور بيه رعايت اولسون ديوب اعتبار ينى اظهار ايلدى خبر
مذكور كندى به واصل اولدقده نعيميا وسرورا ضحك ايتشيدى بزلر سبب تعجبى سزه
نقل ايلم ديوب شو وجهله يسلان ايلديكه بن صباوت حالمده مصرده ابن عباس نام بر كاتيك
عبد مشراسى ايدم بركون بوقرارك بايلى منجم مرقومك دكانى اوكتدن بكم ايدم واتوب
كهنه ايجره وحالت نه اوزره اولديقم حالمده كار دكانده طوروب حساب وكاتبه نظر ايدرم

اودخی بکا باقوب و کاغده برازیلوب کل دیوبنی جاغردی و سن ریحیل القدر فاته قول اولوب
 ائک سایه سنده رتبه رفیعیه و خیر کثیر نائل اولور سن دیوب بدن ائمه استدی و بنده مالک
 اولدیم انجیق ابکی درهمی و یردم اوزریمه آتوب بن سنی بشارت عظیمه ایله تشریف ایدرم سن ایسه
 بکا ابکی درهم و یرسون لکن قدرک یوقدر یلورم کل سنی دخی زیاد مسرور ایدم هم الله
 یلور که سن یو بلده و سائر بلاد متصرف اولور سن اوزمان بنی کثرت شغله اولوغیه چتکه
 تعهد ایله دیدکده بندخی تعهد انجشیم بعد سوق قدرله تشریری کی پوریه عالییه واصل
 اولوب لکن تعهد مذکور کلیا خاطرمدن چیتیشیدی وقتا که بر وجه محرم بعد الطمام باندیغده
 منجم هر قوم روایه یاغذ کلوب فنی عهدده وفا و انعام وعد صدر ایتمه سنده معدود اولور سن دیو
 مؤاخذه ایتمکله دهشتله او باندیم و وعدیمی کندی معدوم ایسه ده بحمده تعالی قریزی حقده
 اجرا ایتمدیمشدر (قلت) اشبو کافور اخشیدی فاطمیون دولتی طرفدن بر وجه محرم مصرده
 والی اولوب اوچون الی سکر حدودند فوت اولان عبد حبشی حقیقتد ایکن ترجمه معلومه ده
 مستطرفده اولیان عنوان معلوم ایله معنون قلند یغذک اوزریمه حکایه مذکوره ده سبب تعجب
 و سرور بنی یسانده کافورک * اهلوا انی مررت یوما بوالدها المنجم و انا فی ملک ابن
 عباس الکاتب و انا بحاله رتبه فوقت علیه قنظر الی الخ * قولی ملک موی الیه حال فقر
 و تنگبندیه ابن عباسک خلافتلری اواننده منجم هر قوم مرور ایدر ایکن بکا نظیر و التفات ایدوب
 الخ دیو ترجمه اولمشدر (و وفاده ضرب مثل اولوب رونق ده وجوه اوراق و زبازدقات آفاق
 اولان حکایه زدن بری دخی بودر که زمان جاهلیسده اولان ملوک هر بدن شاعر مشهور
 امر القیسک خصمی ظهیر و غلبه ایتمکله قیصر دن استمانه و استنصار طلبیه اولکاسنه
 عزیمت ایلدیکی هتکامده ذی قیمت و کران زره و سیف و سائر سلاح بر بنی میان عربدن صاحب
 منه و قدرت و شاعر سمول بن وادیا نام خاندانه امانت برایشیدی وقتا که امر القیس قیصر
 اولکاسنه اولدکده ملک عرب بولنان سمولدن اشیاء امر القیس طلب ایلدی سمول بن انلری
 مستحقته یعنی امر القیسک وارثه و یریرم دیو امتناع و نه تا کیدا طلب ایتدکده غدر ذمت
 و خیانت امانت و اوزریمه واجب و فانی ترک ایتم دیو جواب و یردکده ملک عرب صکر بنی
 آلرب سمول قصد و کلوب قلعه سنی محاصره ایلدی و دخوله قدر نیاب اوله مدی بوخلالده
 سمولک اوغلی خارج قلعه ده بولنمله ملک اسیر ایدوب قلعهک اطرافده ای سمول اموالی
 و یرمزایسک اشته اوغلاک اسیر یزد در قتل و اعدام ایدم ز قنفسنی اختیار ایدر ایسک ایله دیو ندا
 ایدرک کردر دکلمده سمول بن وفای ابطال انجم و فاک بولنه ا و غلم فدادر دیدی اول غدار
 دخی سمولک کوزی اوکندیمچاره اوغلی قتل ظلمی ایدوب وچکلوب کندی و سمول دخی
 محافظه و فایحون جکر باره سنک قتلنه تحمل ایتدی و ورته امر القیس کلدکارنده اموالی
 انلره و یردی اشته سمولک حیات و لنددن زیاده کندی به احب اوله رقی اجرا ایلدیکی وفادار بنی
 باب وفاده ضرب مثل اولوب هر بار که اهل و فایین الانام یاد و اخلاق کریمه ایجابی تعداد
 اولنسه سمول باشه بکر و فی الحقیقه نیجه سر دفتر وفاداران اولسونکه حاصل عمر بنی بوولده
 فدا انجش و محبوبی اولان وفا کارلق راهنده رتبه فنانی بولمشدر (قلت) یعنی اسعد فقیر دیر که
 سالف الذکر امر القیس ایله ملقب سلیمان بن حجر ملوک کندهک بشچسیدر که قیل طلوع
 نور بوند ملک ایدی باباسی حجری تلف ایدن اسد قبیله سندن اخذ ناره عزیمته بکر و تغلب
 قبائلی باشند جعله بنی اسد اوزریمه هجوم ایدوب قاچردی و بو ائشاده کانه قبیله سنی علی غفله
 ا وروب لکن کانه اولد قاری ظاهرا ولد قد متبوع کانه اولان ملک غسانیک

مؤاخذه سندن خوفه امر القیسک باشند اولان قبائل طاغله فده امر القیس استمداد
 رجا سیه قیصره دخیل دوشدی اودخی امداده تعهد ایدوب یانته عسکر تعیین
 ایدوب اودخی اولکاسنه و قتال اعداسنه تکیدرکن بنی اسد قیصر طرفه بر رجل
 صکوندر و سبایت و تعاقله امر القیسدن صوغومقله و راستدن بقات صورت اکرآمده
 اثواب محموده ایله مباشر کوندر و مباشر اقره ده امر القیس ملاقی اولوب حامدن چیتیدیننده
 لباس ایتمکله مترا فووت اولدی و انقره جوارنده اولان جبهه کومدیلر فقیر ابراهه سفارنله کیدرکن
 اول طرفدن یکلده کجه جبل مذکور صکور مشیدم و اورده مشهور دیر امر القیس ائتمده قولیه
 استهاد اولان شعرای عمر بندر باباسی شعره و رز شیخون ملوک مدح ایتمز بلکه مدح اولور دیو
 کندی بی طرد و اعتباردن اسقاط ایتشیدی امر القیسک کریمه سی عهد نبوته یتشوب شرف
 اسلامه مشرفه اولمشدر ایتھی (باب وفاده بو حکایت دخی عنوان توارخ و دقاتر و استخاک کرده
 عبون اهل بصار و زبازد اصغر و اکبر و متداول السنه اوائل و او آخردر یعنی مأمون بن هرون
 الرشید خلیفه نک خادم مقری روایت ایدر که بر کجه نک ثلث اول صولنده خلیفه مشار ایله
 بنی جاغردوب مسوم عم اولدیکه بر مکملک تخریب اولان سرایلری هر صه سنه کجه لری برهن
 کیمه کیدوب و انشاد شعر و حرثیه و ندیه و بکا ایدوب بنه خانه سنه عودت ایدر ایش شمدی
 خواص خدمه سندن محمد بن علی ایله دینار نام خادی بانکه آل و عرصه مذکوریه صکر ایجه
 کربوب دیو اراره استار ایدیکز او یله برمن کلوب بکا و مرثیه انشاد ایدر سه طوئوب کتورک
 دیو فرمان ایلدی بندخی هر قومانی آلوب هر صه مذکوریه و اروب بر یرده کبر لئوب یر
 متغیر اولدق برده کوردک که بر غلام بر سجاده و حیدر دن بر مصع صندالی کتوروب و یرانه به فرش
 و وضع ایلدی و عقبیه مهاتلو و سیم و باقشلقو بر من ذات کلوب صندالی به او طوردی
 و بکاوند ایله بر جوق مرثیه انشاد ایلدی از جله * ولما رأیت السیف جمل جعفر * و نادى
 مناد للخلیفه قیجی * بکیت علی الدنیا و اذنا سنی * علیهم و قلت الا ان لا تنفع الدنیا * قطعه سنی
 او قودیکه مالی وقتا که سیفک جعفری احاطه ایلدیکنی کوردیکم و یحیاک قتل خبری خلیفه به
 اخبار اولندیق و قند دنیا اوزریمه ناسف و بکا ایدوب بعد ازین دنیا کیمسه به نفع و یرمن دیدم دیمکدر
 (ناقل دیر که وقتا که یر فارغ اولوب غودت اوزره ایکن اوزریمه و اروب طوئوق و امیر المؤمنین سنی
 اسیرور اجابت ایله دینک یر فرغ شدید ایله فرعه باشلوب بوند نصکره حیاطدن نا ایدم رجا و نیاز
 ایدر مکه برازماعده ایدک بروصت نامه یازیم دیدی و کلور کن بردگان آچدیروب و قلم و کاغذ تدارک
 ایدوب وصیتنامه سنی یازدی و غلامنه و یروب خانه سنه ارسال ایلدی وقتا که کتوردیکم ده
 خلیفه زتیر ایدوب یعنی کورکه مش ارسالن کی حایقروب ای یرمن کیمسن برامکده و برانه لرنده
 ایشلر بکا ایشک موحی ندر دیدکده اول یرروشن ضمیر برامکه کرما سنک بنده نعم حاضره سی
 وار در رخصت دولتر اولور ایسه انلره اولان حالی بیان ایدیم دیدی خلیفه رخصت
 یوردقده ای امیر المؤمنین بنم نام مندر بن المغیره در که طوائف ملوک قدیمه عر بدن بر ملک ذیشانک
 نکلندم دنیا حالی بو یا انسانه اوله کلدیکی کی نعمت یعنی مدار معاشم ضایع و مستغرق دیون
 اولوب حیرته قائلم ایدی متعلقم ایله مشورت ایلد یکمده برامکه قیوسنه الخبئی رأی ایتدیلر
 صبی و صیه و سائر اوتوز قدر عاجزات نسوات و طغز اولان شامدن رحلت ایله دوشه قالغه
 بغداد کلدک و بر مسجد خطیره سنه صوقوللق ایدی خلق یانته جقدیمده کیمک اوزره سائر
 العیب بر مستعمله زدام و ارایدی انی کیوب و چو جوغی چولنی آج اولد قلمی حالده بر اعبوب
 خانه برامکه بی صورتق اوزره بغداد ز قافلر بنی غریبانه طولاشورکن بولم بر مسجد اوغرا دیکه

انده احسن لباس تلبسه تری ایتمش یوز قدر معتبر ذوات بر محله عزیمت اوزره او طور مشلر و باب
مسجدی ایکی خادم بکرا ایدی بلا دعوت بریره کیرمه آستما دیغمدن تردد ایله مسجد کوروب
اوجمینه بنده قارشم و وجود مدن عرق حجاب سیلانده باشلای ناکاه ایچرویه بر خادم کوروب
یوزک دیو موی الیهی قالدردی بنده هزار حجابله ذیلارنده اوله رقی انلره اتیاع ایله کتدم
یحیی بن خالد مرحومک دولخانه سنه داخل اولدق مشا رالیه یحیی بر باغچه جنت مثاک
وسطنده کائن قصر معلا ده بریانه اون نفر اولادینی و بریانه رجوان نجایات آناری المش
صدر ده اولور دی نعلیمانه سلامه حضور بنه داخل اولدق هر بر بری بکان بکان التفاتله
اقعاد ایلدی قصر مذکورده کندی و اولاد و اول جوانله بزوزاون ایکی کیمه ایدک برده بلارنده
تقریباً یوزر مثقال التون قوشاقلی مزین و هر بر بری بک التونله التون بخوردان یوزاون ایکی نفر خادم
کلوب بخوردانلری اوکلر بزم نهاده ایدوب ایچلر بنه بر آوج عود و عتبر قوب چکلدر کیمه معاقب
یحیی حصارک مقدملری اولان قاضی بغداده کریمه عایشه بی جوان مذکورده اشارت ایله
اشو ابن عمه عقد مصمدر دید که جناب قاضی خطبه بلیمه آغاز و پناهج شرعی عقد ایله
جاعت حاضر بی اشهاد و تسجیل ایلد کد نصر کیمه ایچرو کوروب هر بر بری بک اوزر بنه
کوک کویک و شمامه شمامه مسک و عتبر صاحبیلر و الله که بالامیر المؤمنین بکم واتکم مسک و عتبر
طولدی بعده اللرنده ایچلری لبالب التون طولور بر اثون صینی یعنی تسبیلره یوز اون بر خادم
ایچرو کوروب هر بر بری بک اوکته بر صینی قوبوب چکلدر حصار التونلری جیلر بنه و تسبیلری
قولقلر بنه برلشد یوز بر بری وداع و دعا ایله چکلوب کندیلر لکن بن کال جماعت حیرته
قالامله التون و صینی به یاشه میوب او کومده قودقلری کی قالدی ایدی خادمک بریسی اشارت
ایتمکله بنده دست رهش دارمله التونلری کیمه وضع و بنی بی الهجه آلوب فالقندم و آیا جو یروب
المدن آلورلری فکرله ارقه مه باقرق قصر دن جقد م و بنم بواضطر ایچی کورر ایش
قبویه یافتند یغم خللده سکر ده رک بر خادم کلوب بی چوردی و حضور یحیایه کتور و ب بی
کورد که تسی و التونلری آت و اطور دیو امر ایلدی بنده انلری آتوب اطورده دوشدم و بکا سن
کیمسن دیو سوال ایلدی بنده قصه می سراپا نقل ایلدیکمه خادمک بر بنه اوغلم موسایی جاغریک
دید کلد که اوغلمم یوز جل غریب الدباردر یونی آل نعمتک ایله حفظ ایله سکا مسافر و یردم
دید ایلدی علی الرأس دیوب و المدن طوقوب بنی دانه سنه کتوردی بر کون بر کیمه الذهبش
و اتم سرور اوزره اقامت ایلدم بعده موسی کوچک قزداشی عباسی جاغروب ای دادر حضرت
وزیر یعنی پدریمز شوکشی به عطف اولمقی اوزره امر ایلدی بنم دار الخلافه ده مأموریم
اولد یغدن لایق بله اکرام ایتمکده بلکه قصور ایلدم سن دانه که آل و اکرام ایله دیوب اکا اضمارلدی
اودنی آلوب کتوردی و اکرام ایدوب ایتسی کون قزداشی اجده اودنی بر کون مکره دیگر
قزداشته اعلا صل اون برادر بر بری بنه حواله ایله هر بر بری بک دانه لنده اون کون مستغرق
اکرام اولدم لکن اولاد و عیالیم ایا صاعیدر یا خود آجلقدن عدم آباده می کتملر در آگاه
اوله مد یغدن محزون ایدم دیوب * اهتکم ایله مد سیر بهشت * بر نهانی عذاب واردلده
* مضمونه مظهر دوشد یکنی ییلدردی و قنا که اون بری کونی یانه برا خدمه ایله بر معتبر خادم
کلوب فالقک و اولاد و عیالکری بالسلامه کورک دید کلرند حیف التون صینی مع ما فیه من
الذنایر المدن کتدی بو حالده اهل بیتمی نیجه کوریم فکرله بالاسترجاع یعنی انا لله وانا الیه
راجعون تلاوتله فالقندم و بی بر خانه به کتوردی بری بری ایچنده اوج دانه بی کچک دردی
دانه به داخل اولد یغده خادم مذکور وزیر کیم یحیی حضرتلری بو خانه بی وایکی عدد معزون

قریه لری و یوزیک کره بیک دراهم ایله اون بیک التونی سزه عتیک ایلدی و بی اقتضا ایلدن هر بر
حوایح کیری کوردک اوزره خدمتکره مأمور قیلدی دیوب تقود مذکورده بی وقریه لک ملکاملر بی
وعقد نکاحه و بر یلوب بنه بر اقدردرد قلری صینی والتون و مسک و عتبرلری تسلیم ایدوب یوزک
ایچروده اولاد و عیالکری کورک دیدی ایچرو کوردیکمه کورد مکه صیسان و صیالم زوز یوز
مستغرق اولملر و حیر و ویدادن اتوبلر کیشلر اوزرلری مسک و عتبر رانجه سبله تعطیر بخش
اوله رقی بی قارشولدیلاشته یا امیر المؤمنین اون اوج سنه علی التوالی نعمت فراوانله برامکه
خانه لنده تعیش ایتدم و بی یوز جل برامکه دغیدر یوقسه غریب الدیاری بر کیمه سبله مریدی
و اول خانه دانه عادت دهر اوزره جنتکان بدریکرک امیر المؤمنین هرون رشید قیلدن تقدیر
ممنوع التییر اقتضا سبله بلیه نازله اولدقدن صکره مستوفی دولتکر عمر و بن سعد بکا عتیک
اولان قرین مذکور تینی رفعدن باشقه مقدورم اوایان مبلغ کثیره بی بدن طلب ایلر بنده
دهرک بکا تحمیل ایلدی کی اشوبلیه دردنن مستغرق احسانلری اولد یغم خاندانک آخر ایلده
ذهانی عرصه خالیه بنه واروب احسانلر بنه وفاء افعال کریمدر بی یاد ایله روحلر بنه فائحه خوان
اولوردم بو صوچیدر دید که مأمون حضرتلری نیر شمعی بکا دفتر داری کتورک دیو نصف
ایله احضار ایدوب ای عمرو یوز جل یلورمسن دیوب بی کوسزوب اودنی اوت یلورم برامکه
معلقاتنددر دیدی بعده مأمون قریه لری یحییون بو کا تقدیر مبلغ الزام اولدی دیو صورده
یکوتی خبر و بریجه یا عمرو اول مبلغ ایله وینه لازم ککلان مال بوندن آلمسون قریه لری
کندی و نسلا بعدنسل اولاد بنه بخش ایلدم معافی اولسون دیدی راوی خادم موی الیه دیر که
مأمونک بولمقله معامله سنی کوردیکی کی پیرمر قوم بکای شدید ایله بکایه باشلای خلیفه بی
رجل نماظیور سن اشته سکا عفوایله احسان ایتد که پیر بالامیر المؤمنین نیچون اغلیه مک
بو احسان دخی حسن صنایع و برکت برامکه دندر زیر این عرصه لیه کوروب بکا و بنده ایلمم ایدی
ذات خلافتما بکره بی کیم خبر و یردی و یونده کز حضور خلیفه به داخل اوله یلورمیدم دیدی
قرنای مأموندن ابراهیم بن میمون نقل ایتمکده بیک بو اعتذار بی مأمون استماع ایتد که کورد مک
مأمونک کوزدن باش تقاطر ایدوب و آثار حزن کتندده ظاهر اولوب * نعمری هذامن صنایع
البرامکه فعلیهم فایک وایهم فاستکر ولهم فاف ولاحسانهم فادکر * یعنی ای پیرمریمه قسم
ایدرم که بنم سکا بو اقامت فی الحقیقه برامکه احساندن معدود در همان انلره اغله ایچق انلره
شکرو مجر دانلره و فایله و البت انلرک احسانی ذکر ایلدیدی دیمشدر رحیم الله تعالی رحمة واسعة
(قلت) اشته عهد و فای و احسانی کوریلان ذواتی خیرایله باد و انسانی اجرا ایله کفران نعم
اوزده اولانلر حالده سلامتده اوله جقلر بنه بو حکایه دایلد (علای حکم شناسان بر کیمه لک
و فاسنی و دوام عهدی بک استرا بک انک اوطانته تحسرواخوانه تشوق و بکملر بنه حزن
و بکامنه نظرایله دیمشدر (یت) سقا الله اطلال الوفاء بکفه * فقد درست اعلامه و منازل *
مالی و فایک یعنی اهل و فایک آثار و خرابه زارلری الله تعالی دست قدرتیله احیا و روحلر بنه
رحمت ایلونکه انلرک اعلام و منازل یعنی سرای و نشانلری حالا قالدی دیمکدر که زمانه ده
وفا واریابی قالدی مضموننده تحسروا فادکر اولمشدر (و بعض شعرا * اشد دیک بک من بلوت
وفاء * ان الوفاء من الرجال عزیز * یعنی بو باید کوزل دیمشدر که معافی و فای و صداقتی تجربه
ایلدیک بک کیمه به الیریکی قویجه شد ایدوب بخله یعنی ایکی الکله صارل زیر ارجالده یعنی
نامده و فایادردر دیمکدر (بودنی عهد و فایماتقنددر یعنی مالک بن عماره اللحمی نقل ایلدیکه
دویم حجه امارتندن اول عبد الملك بن مروان اموی و قبیصه بن ذویب و عروقه بن زبیر ظالم کعبه

مکرده ده و طور و بگاه فقه شریف و گاه علوم سائر و گاه اشعار و اشغال عربین میاخته ایدردک
 لکن عبدالمک بن مر و ملک فتون علمده استماع معرفت و حسن استماع و حلاوت تلفظی بر احدث
 عندده بوله مدیمندن آبریه میوب بر کیمه یاننده میتوت ایدوب و الله ای عبدالمک بن ملک مجلسکده
 مشاهده ایلدیکم تصریفات علیه و حسن مجادله و جلبک اکر ام و توجهن سبیل مسرور
 اولدم دیو تشکر ایلدیکمده عبدالمک ای مالک عمرک مساعد اولورسه قریب العهدده مطمع
 عیون و ناسک مطاعی اوله جفمی کوررسن اوزمان بکا کل و دستکی نعمته طولدر دیو بکا و عد
 کرم ایلدی و بعد الحج هر ریمز و طنزیمزه عودت ایلدک براز ایام هر ورند نصکره و قنا که شامده
 عبدالمکده یعت اولندقدده فی الحال بانه عزیمت ایلدم و شامده داخل اولدیم یوم جمعه به
 راست کلکله طوغری خامه واردم اول عهد رک اقتضا سنجه خلفا و ملوک اسلام بالذات
 خطبه به جفقدن عبدالمک منبرده ناسه خطابت ایدر بولدم بنی کوردی لکن هیچ نظر
 و التفات ایتدی بنده عجبای بنی بلدی باخود یلیدیده مکاره می ایلدی فکر بنه واردم تمیزی
 اداد نصکره قریب جامعه اولان دارالاماره به کندی بن اردندن باقه قلوب اوطوررکن بر خادم
 کلوب مالک بن عماره زده در دیو ندا ایلدی قاقوب بانه واردم المدن طوتوب حضور بنه
 کورتوردی بنی کوردیکی کی التفات بکا طوغری الی اوزادوب سن بنی بریده کوردک که اول محاک
 اقتضاسی کوردیکدن زیاده معامله به محصل دکلدر اشته شمدی مر حبا و اهلا حالک نیجه در
 بندن مفارقت اید لی نه یاپدک دهرک التفات و سکا سولیدیکم سوزی یعنی وعدی تذکر ایدر مبسن
 دیوب ایضای وعده اتیان امارات ایلد کده های های ذکر و فکرده اولوب ظهور اقبالکزه
 مرتقب ایدم دیدم بعده * و الله ما هو بمرات ادعیه و لا اثر رو بانه و لکنی اخبرک منی بخصال سمع
 لها نفسی الی الموضع الذی تری ماخنت قط و لا شمت بمصیبه عدو قط و لا عرضت عن محدث
 حتی ینتهی و لا قصدت کبیره من محارم الله متلذذا بها فکت اول بهذه ان یرفع الله منزلتی
 و قد فعل * یعنی عین ایدرمکه نائل اولدیم بودولت میراث دکلدرکه ادعا ایدم لم و کسبه حاصل
 اولور اثر و علم دکلدرکه علم ایدوب و حفظمزه اکوب روایت ایدم و لکن سکا خبر و بریم که بنم
 متصف اولدیم بو خصلت و خوی ذاتی کوردیکم موضع مالک ایدوب یعنی مقام امارتده
 عالی قیلدی خصال مذکورده نک بری اصلا بر احوه خیانت و دیگر کی قطعا مصیبت اعدایه
 مسرت ایتدم و بری دخی بر کیمه سوز به شلدقدده کسجه دک اندن اعراض ایتوب دکلده دم
 و بری دخی کباردن بر بنه متلذذ اولدیم حالده قصد ایتدم اشبو خصال سبب عادیسه حق
 تعالی منزله می مرتفع بیوره جفمی مأمول ایدر ایدم اشته عنایت ایلدی دیوب بعده خادمه ای غلام
 مالکی دائره مزده براعلی اوطه به کتور راحت ایتسون دیورخصت و بر کده غلام هر قوم یدمدن
 اخذ ایدوب بساط نفسه ایلده مفروشه براوطه به کتوردی احسن حال و انعم بالده اولهرق و صباح
 و اخشام طه امفی بر ایدر رک یکرمی کون قدر مظهر بحالسه و عنایاتی اولدم یکرمی بر بنی کون صباح
 طعامند نصکره مجلسلرندن قالفاجق اولدیمده عجله ایتده دیوب اقتصاد برله ای مالک شوابکی
 امرک بندن قنفسنی دیرایست اختیار ایلده که بری استرایسک معزز و ملتفت اولهرق دائره مزده
 اقامت ایلده موانست اوزره اوله لم دیگر کی دیرایسک بنه وطنکه عودت و رجعت ایلده و لکن الکرامه
 دیو تخیر ایدیمده بنده دخی ای امیر المؤمنین اهل و عیال و اولادمدن جناب عنایت نصایبکری
 بن یازت و بعده عود و رجعت ایدرم دهرک مفارقت ایلدم ایدی الان قدومه منتظر لدر امیر المؤمنین
 امری و وررر ایسه اولاد و عیالک رؤیتی اختیار ایدم رم دیدیمکده یوق اولاد و اهل و عیالک رجوع
 سکا لازمدر بعد ازین زیارتده مختار سن سکا یکرمی یک التون و متصدد فکسوه نفسه

واسب و ریلنی امر ایتدک و عد سابقین اوزره دستکی نعمته طولدرمده موفق اولدق و عدینی
 ایضا ایمانده خیر یوقدر استرایسک و داع ایدوب بالصحه و السلامة عازم اول یوروب بویه جه
 کرم یوردیلدریمشدر (قلت) عبدالمکک ذکر اولان * ماخنت قط * فقره و کلامی بر بنه بعض
 نسخده * ما لاحت ذؤود قط * و بعض نسخده * ماخنت ذؤود قط * واقع اولشدر ملاحظه
 منازعه معانسه در که مالی محبت صاحبی ایلده یعنی دوستقه نزاع ایتدم دیمکدر لکن اختیار اولان
 نسخده اول اولدینی آشکاردر اتمهی (عرب خواننده زنده مشهور ابوزکار اعماد بن مروی
 اولان ماجرای دخی عجب و فادندر شویله که هر ون رشیدک مقر بلندن مسرور کیر تام خادم
 ذکر ایتددر که خلیفه مشار الیه خاندان برامکده به غضب ایتدکده بنی دخی جعفر بن یحیی
 بر مکینک قتلته مأمور ایتشدی سرایند واردیمده هر قوم ابوزکار اخص متباندن اولغله
 مجلسنده اولوب * فلا تخزن فکل فی میاتی * علیه الموت بطرق اوینادی * یتبته نفی
 ایدر ایدی (مال یت) یارک ففدانه و اولومه حزن ایتده و حزنک فاده سی یوقدر ز پراهر یکدک
 اوزر بنه البته موت باقبوسن چلار یاندا ایدر دیمکدر ناقل خادم مذکور دیکده جعفرک بانه کربوب
 بوییتی استماع ایتدکده و الله بنده بولک ایچون کلدیم دیوب جعفرک المذن طوتوب و جو کردوب
 یو بنی اوردیمده ابوزکار بکا * ناسدک الله الا الحقنی به * یعنی الله ایچون سندن نیاز ایدرمکه
 بنی جعفره الحاق ایلده یعنی اولدر دیدی بنده دخی (ع) بوجان فدالده باعث ندر دیو صور یحقی * بنی
 جعفرک ناس قبولندم کسب رزق ایچون دور ایتدکن اغناسیدر یوند نصکره زده سورونه بم
 بعد ازین بکا حیات لازم دکلدر دیدکده بنده دخی خلیفه به افاده ایدم امیر ایدر ایسه سنی
 جعفره الحاق ایدرم دیوب سر جعفری نظرگاه رشیده کتوردم و ابوزکارک کلامنی دخی عرض
 ایتدم قطعاً انفعال بیور میوب ابوزکار فی الحقیقه برامکه سایه سنده مستغرق انعام ایدی
 وفادارلق ایتمش یانکه ال جعفر کانه و رمش ایسه او کرن و اول عطایایی خزینه مردن آلهرق سن کور
 کوزت یوردی دیمشدر (یحیی بن خالد برمی یعنی تأکید مراد ایتدکده * لا والذی جعل الوق
 اعز ماری * در ایدی یعنی عهده وفای ظاهر اکور بلان اشیانک اعزى فلان الله بین ایدرم دیو
 جناب حق توصیف ایدردی (ابو فراس بن حمدان اهل وفا هر زمانده قیلدر یاخود قائمادیلر
 مضعونده * بمن یشق الانسان فیما بنوبه * ومن این البحر الکرم صحاب * وقد صار هذا الناس
 الاقلهم * ذیاباعلی اجسادهن ثياب * قطعده سنی نظم ایتددر که مالی انسان هدنی اولدینی تبر
 نواب و مصائب روز کاره سپر اولده کیمه وثوق یعنی طیانوب التجا ایلسون و مر مراده لری
 استحباب ایدر زده در یعنی یوقدر شوناسک آزه جفی مستنا اوله رق جله سی اوزر زنده انسان
 انوابی اولهرق بر طافم قوردر همان صلازلو بر تارلر یعنی بدلندن شردن غیر بر سنه صادر اولماز
 دیمکدر (حکایه اولدیکه امویه دن هشامک مقر بلندن اولوب دولت امویه زوانند نصکره
 گوشه کیر نکیت اولان بر سن کیمه بی منصور خلیفه بر کون جاغروب هشامک حروب و قتالده
 رای و ندیرندن سوال ایلدکده او کیمه دخی بالامیر المؤمنین هشام رحمه الله تعالی شویله ایدردی
 دیو نقله باشدقدده منصور او کیمه نک حضورنده هشامی رجته یاد ایتدیکنه غضب ایدوب
 علیه لعنة الله بهی نادان هم بساطمه بصار یعنی بنم حضورنده سن وهم بنم دشمنه رحمت
 او قورسن دیو تو بیخ ایتدکده او کیمه ایتدم هشامک نعمتی بنم کردغده بر قلاده درانی انجق
 غاسل جنازم جعفر یعنی الی الموت اونونام و نامرینی خبر ایلده و رجته یاد ایدرم دیمک
 منصور * ارجع یا شیخ فانی اشهد انک و فی حافظه الخیر * یعنی التفات ای روز کاریده بریکه
 سلامتله رجوع ایلده عهده وفای دخی و خبری اونونم یعنی اولدینی جرم ایتدم دیوب عطیه کثیره

ویدی او کیسه دخی الله یلور که اگر امیر المؤمنین یعنی منصور ک جلالی و واجد طاعنی اولماسه
هشامد نصکره بر اجدک لباس نعمتی کبر یعنی بر کیسه ک احسانی الماز و سرفرو ایزم دید که
منصور * لله درک فلوم یکن فی قومک غیرک لکنت قدایت لهم مجدا محمدا * دیدی یعنی اگر
سنتک قومک ایچنده سندن غیری بولنجه یعنی اصلا قومکده وفادار اولماسه بالکرت سنتک سیکله
انلره بنه سن الی الابد مجد و شرقی ابقا و اسناد ایدردک دیو تحسین ایلشدر (امویه دن سلیمان بن
عبد الملك امرای دولترندن یزید بن مهلب ایل برکون خارج دمشق الشامنه تفرج اوزره کررلکن
برقبرک اوزرنده روی انوری کا کلری میانده بین السحاب آفتاب آساشتمه پاش حسن و جمال
اولش آه و فریاد ایدر برزن بیتال کوردر و متعبر اولورل یزید امر سلیمانله یامه الله اگر ذات زوج
دکل ایسک امیر المؤمنین یعنی سلیمان اش اولغی استرهنس دیو خطبه اید کده انلره چشم ردایله
نکاه ایدوب * فان تسألانی عن هوای فانه * بحوماء هذا القبر یافتیان * وانی لاستحییه والتریب
یثنا * کا کنت استحییه و هویرانی * قطعه سنی نظمله اوله مز جوانی ویدی (محصول
قطعه) اکبر بنم عشق و محبتدن سوال ایدر سه کرای جوانلر بنم محبت شوقبرک اداره واحاطه
ایلدی کی ذاته در که بن اندن بیغزده تراب اولدیغی حالده کورر ایکن حبا ایتدیکم کی حبا ایده رم
یعنی صاحب قبر بنم سودیکم زوجم ایدی حبا ایتدنه نه کونه نفی آخره عرضه حبا ایدر سم
حالا دخی حبا ایده رم یعنی کیسه به واریم دیمکدر علیها الرحه (حکایه اولندیکه خلفاء
راشدیندن حضرت عثمان بن عفان رضی الله تعالی عنه شریعت شهادتی نوش ایلدکلری
هنگامده دستنه ضربه بغاه اصابت ایدن حلیله محترمه لی ناله بنت الفرافصة بن الاخوص
الکلبی فی شام جانبندن بر صاحب عظمت و مکننت خطبه یعنی نکاحی مراد بله خبر کوندر کده
مشار الیها ما یحب الرجل منی یعنی او بنم نمی بکندی دیو سوال ایلدی سنتک دندلر کی بکندی
دیو جواب ویرلد کده دشارینی جبقاروب طرفنه کوندر دی مشار الیهانک بو وضعندن رجال
قریش بنی کلبک نسالرینی تزوج و نکاح ایتدکه رغبت ایدر اولدیلر (مر ویدر که مصعب بن زبیر
حضر تلری قتلنی یقین ایتد کده ییک کره ییک قیتلو بر قطعه فص یا قوتی زیاد نام عبد معنی
صدا قنکار بنه آل بونکله نجات بول دیو بخش ایتد کده همان آلوب ایتدم سند نصکره بونکله
بر احد متفع اولسوند دیو ابی جبریننده دق و معنی ایلدی (قلت) مشار الیه مصعب برادر لری
عبد الله بن الزبیر رضی الله تعالی عنهم طرفلرندن منصوب بالاستقلال بصره و البسی ایدی عبد الملك
اموی عراقی طلب قصد بله اول طرفه سفر ایلد کده محاربه و فوعبله مصعب غلبه و اخذ ایلدی
مشار الیهک مرغ روحی بخش ایکی سه هجریه سنده عالم قدسه پرواز ایتدیرن عبد الملكدر
و برادر لری عبد الله حضر تلری دخی تفاسیلی کتب توار یخده یازلدیغی اوزره منصفین امویه دن
ایکینجی معاویه رجده الله تعالی بعتک قرقچی کونی التمش درت سالنده نفسی شامده رضاسیله
خلع و گوشه کبر صا دشخانه اولدقده هر نه قدر شامده مروان بن عبد الحکم بیعت التمش اینه ده
مکه مکرمه ده کدویه اتباع و بیعت و حجاز و یمن و عراق اهالیسی و بعض اهالی مصر و شام
اطاعت ایدوب بو وجهله طقوز سه قدر اول اولکلارده مقتدای ملین اولشکن امویه طرفندن
حکمرله سوق اولشان حجاج مشهور مکه مکرمه فی محاصره و قتال نصکره مشار الیهی صلیا
شهید ایتددر انتهی (وفاداران نسادن بری دخی خلافت کیران امویه دن هدیه بن حشر مک
زوجه سیدر که زوجی موی الیهک امویه نک در دنجی مروان بن الحکم میدان قصر نده قتل
امر ایلد کده موی الیهک کلوب بنم عتدمده زوجم هدیه نک برامانی واردر امهال بیورک کتوروب
کدویه تسلیم ایده یید کده مروان هاید جاک کورک زرا خلق جوغالغده در دیوب امهال

ایلدی خاتون عرقومه طوغری چارشویه واروب بر قصصک ایکی درهم اعطاسیله بنه کتوریرم
دیو بخانی الوب و بر دیوار کار بنه واروب یورتی و طود اقلرینی قطع ایدوب و بجانی بنه قصایه
رد ایله میدان سیاست کلدی و زوجنه ای هدیه اشته باقی بنی بوند نصکره بر فرد تزوجه میل
و رغبت ایدرمی دید کده هدیه شمعی موند نفیسی توطین ایتدم ارتق قتلده جد غم جزا الله
من خلیله و فیه خیرا دیو دعا ایلدی (صاحب المستطرف رجده الله تعالی دیر که اشبو وفا بانی
احسن نظام و اثبت احکامده بر کلامه ختم ایده لکه او کلام غدر ایله وفا و خیر ایله ضیری یعنی
ایکی شخصک حال که بری عهدینه و فایله نجات بولش و دیگر ی غدر ایله سفر مفر اولشدر
قضیه مذ کوره شویله در که مصرده حکومت ایدنلر دن احد بن طواونک مستشار و محرم رازی
و مفر بارنک ممتازی عبد الله بن الکرم نام ذات ذکر ایتددر که احد بن طولون مقدما بر جمعه
سار باشنه براغش بر صبی شیر خوار بولوب و نامی احد قو یوب تریده سیله اکنسب هز و معارف
ایدن جوانکه اجد بنم دیک ایله شهرت شعار اولشیدی و فنا که احد بن طولون مرضه و تله مرض
اولوب مختصر اولدقده اوغلی ابوالجیش نجارویه اجد بنک استصحابی و صبت ایتشیدی ابن
طولون وفات ایدوب اوغلی ابوالجیش جانشینی اولدقده بنیه سنتک قدرک بنم عتدمده مر عبد لکن
بنم عادم هر برامور می حواله ایلدیکم کساندن بکا خیانت ایتامک اوزره عهد آلورم سنده
تعهد ایله دید کده بنم ایمان مؤکده ایله تعهد ایتامک دازه سنده اولان بند کانه پاش خارجا
و داخلا مقابلد امور سرانی بد استقلالنه تسلیم ایله کوب اقبالی شمشه پاش ایلدی اولدخی
تمام ابوالجیشک رضاسی اوزره استقامت آرای حرکت و ملازم باب صداقت اولدقده ابوالجیش
کافه امور محرمانه دازه سنی اکا کلبا حواله ایدوب شان عظیم بولشیدی یوما من الایام
ابوالجیش بنیه ای اجد ماینده فلان او طه ده او طور دیغم محله برانجو سجه یعنی تسبیح واردر
آل کل دیدی اجد واروب و او طه ده داخل اولوب کوردیکه خواننده جار پلردن بری خدمه دن
برله معافه و جلوه ایتدکه اجدی کوردیکی آند اول خادم خائن فاجر بقار جاریه ملعونه
دخی اصلی واریوق خادمه دیگر معامله مز و فوعبولادی ایدی امان بنی امیره سوبله دیو
بلواروب و نقد سکوت اولمق زعیله نفسی و وصالی عرض ایدر اجد معاذ الله بنی مستغرق
احسان ایدوب بندخی خیانت ایتامکه تعهد ایتدیکم ولی نعمتمز امیرک ناموسنه نیجه خیانت
ایدهم چونکه خادمه حدی موجب بر نسه ینلریکرده هنوز صورت بولماسش توبه و ندامت
ایت من بعد بوبله کره شیده بولنجه دیو نصیحه تسبیحی آلوب ابوالجیش کتورر و امیره
ماجرایی سوبلر و امیردن جاره هر نه قدر تغیر حس ایتامش ایده بنه خوفله امرار وقت
ایتدکه ایکن امیر برکون کتدویه جاریه دیگر آلوب سائر حظایا یعنی مغنیه جاریه سیم اول جاریه
خاشنه عاتیه عاهره فاسفه فاجره اوزرنه ترجیحه نظر التفات و موافقتی اکا حصر ایتد کده اول
ملعونه امیرک کتدویه اولان استقلالی حال قباحه اشتمالی اجدک امیره خبر و برمه سندن نشأت
ایتددر زعیله کونا و طه مؤاخذه دن خلاص ایچون مکره سلوک بله امیر نهانشین ایکن
بکا ایدرک حضور بنه واروب ایتدم سز اجد بنی امین صانم سکر اول ایسه بکا مر او ده ایلدی
یعنی طاقتلدی دیو شکایت ایلد کده غضب کلرب فی الحال قتل اجد بنی قصد ایلدی لکن حاکم
عقلی معاوده یعنی غضبی زکده عقلی باشنه کلد کده ثانی یعنی بهانه آخر بولوب ایله اجرا
ایدهم زرا بوسورده اقتضاح درکار در دیو صبر ایلدی و اعتماد ایتدیکی ضابطلردن بری
چاغروب نهانی سکا بر بوش طبقه بوطی امیر مسکله طولدر می امر ایلدی کلامیله برینی
کوندر حکم همان کوندر دیکم شخصی هر کیم ایسه بلا امان قتل ایدوب و باشنی بکا کتوره سن

دیو تنبیه ایلدی بولک اوزرینه بش اون کون مرور ایلد کده . امیر ندما سبله صحبت اوزره طعمامده
 واحد دخی مقام خدمتده قیامده ایکن سفرده ده برپوش طبقه اشارله اجد شو طبعی آل وفلان
 ضابطه کتور بونی مسکله طولدرسون دیو امر ایلد کده اجد ایسه تنبیه امیردن غافل و پاک
 طینت و صافدل اولدیفنی حالده علی ال اس دیوب طبقی آلور و سرعته کیدرکن خواص خدمت
 امیردن پراز ذوات ساز و سوز ایله صحبت ایلد کیری مکالمه او کندن بحکم ذوات مذکور
 او کنته کلوب افندم برخطه مجلسی شور ایله دیو تنبیه جلسته خفیفه رجای ایلر اجد بن حضرت
 امیرک امر ایله کیده یورم یعنی شو طبق مسک طولدر مسیحون فلان ضابطه کوره حکم عقوایدک
 دیدکجه ایچمزدن بریم کتور طولدر درز سن آرام و استراحت ایله کلد کده الوب حضور امیر
 کتور سکر سنسز کور ایله جک مصلحت دکل ایش دیو یلواروب مجلسلرینه آلور و طبق
 جاریه ملونه مر قومه ایله ماجراسی اولان خادم ایچمزدن بولغله بن کتور طولدر دیرم دیو
 او بلاسی بوله جق اجددن آلوب ضابط مر قوم طرفه شایله کتور واحد بارانله طبقه مترقا
 صفاده او اور وقتا که طبق اول جانی ضابطه کتوروب بونی بکا اجد یتیم و یردی ایچنی مسک ایله
 طولدر مک امر امیر ایش دید کده تنبیه سابق اوزره ضابط موی ایله همان خادم مر قومی
 طوتوب و باشی کسوب و طبقه قیوب قیایله سترایله آلور و کتور مشظر طبق اولان اجد
 تنبیه و یر اجد دخی ایچمده نه اولدیفنی بلیه رک یعنی اچه رق حضور امیر کتور امیر ایتدا
 اجدک صاغ عودت ایلدیکنی و اجد برو ب طبقه سر دیکری کورد کده نامله واروب یونه
 حالدر دید کده اجد خواص بند کاکل جو بردنرخی و طبق مقول آلوب کتور دیکنی و بوندن
 زیاده به وقوفی اولدیفنی سو یلد کده ابوالجیش بصیرت ایچمزدن اولغله ای اجد بو مقولک
 اشو جزایه مستحق بر ماجراسی یلورمسن سو یله زرا بوند بر حکمت الهیه واردر دید کده
 اجد یتیم بو خینک بر خیاتی وار ایدیکه بن حضور دونکره عرضه حجاب ایدوب خود بخود
 بلاسی بوله جفته مشظر ایدم دیوب ماجرای تسبیح سره یله باد و تعداد ایلدی ابوالجیش
 بعد الاستماع اجدی آلوب و ماینه کتوروب جاریه ملونه مر قومه بی احضار و مواجهه اجدده
 قصه خینک بی استنطاق و استفسار ایلد کده اجدک خبری کی خبر و یروب اقرار ایدیکن آل
 بو ملعونه قتل ایت دیو اجد امر ایلدی او دخی امری برینه کتوروب خلاصه خاتار
 بروجه محرر بلالرینی واحد یتیم دخی صدق و وفاسی رکابله فوق الغایه منزله رفیع بی بولشدر
 (صاحب مستطرف رجه الله تعالی بو حکایه خسانده دیر که ای مر دبصیر نکار آثار و طایه نظیر
 و دقت ایله که وفادار اولان خلاصی مشکل بلایه دوچار اولسه آتی سلامت و معی منزله
 ایر کور ر اشته اجد یتیم که کندی کی بشر اولان صوری اقتدیسنه وفای عهدی سیبله علام
 الغیوب اولان باری تعالی و تقدس صدق یتیمه اطلاعه اشو قتل شیعده ن لطیفه تخلص
 ایلدی باخالق و رازقنک و حقیقی مولاسنک طاعتده اولوب عهد و میثاق عبودیتی وفا ایدنله
 افاضه الطاف و احسان و فتح ابواب رحمت و نعمت بی پایان ایله ورطه دنیا و آخرتدن قورناروب
 مظهر نعیم بخلد ایتیری دیو بو قصه به موعظه مسله ایله حسن نتیجه و یرمشر اشتهی
 (منقولدر که قمریدن اوفی برشته بو غیشکه ارکی تلف اولسه من بعد آخره تقریب ایدوب
 جفت اولماز و مونه قدر اشی فراقه نوحه دن خالی بولماز ایش و الله تعالی اعلم)

باب الثامن والثلاثون

اشو اوتوز سکر نی باب سیری کم و حفظ و صیانتده و افشاسنی تم بیانده در (صاحب المستطرف
 دیر که سرک افشاسی مضرتنده حضرت یعقوب علیه السلام نجل جلیلی یوسف علیه السلامه

ای او علمیم کوردیکن رؤیای قریب اشاریکه حکایه یعنی فاش ایتدز را انسانه عداوقی ظاهر اولان
 شیطان اغواسیه سکا کید ایدرل دیو ایلدیکنی تنبیه و نصی حکایه حق سبحانه و تعالی
 یانی لاتقصص رؤیا علی اخونک فیکیدوا لک کیدا ان الشیطان للانسان عدو مبین
 یورمزدن لکن بحکمته سبحانه یوسف علیه السلام خلیله جلیله یعقوب علیه السلام مشهدنده
 افشا ایتکله او دخی قریب اشارینه خبر و یرد کده سر کدشت یوسف علیه السلام وقوعه کلدنر
 (قلت) رؤیای مذکور ده دخی حضرت یوسف علیه السلام اون ایکی یا شنده ایکن
 اون برکوب ایله شمس و قمر کندی به سجده ایلد کیری عالم منامده کوروب پدرلینه سو یلد کده
 بر منطوق ایت مذ کوره عدم افشاسنی تنبیه ایلدی قصه سنک تفصیلی کتب تفسیرده مر قوم
 و یوسف و زلیخا مشو یلرند منظم و مندر مراجعت یوریلده (و سرکتم سرده) قاوسی ال
 عبده ما ووسی یی نصی دخی شواهد کتاب عز یزدندرنص شریف حق جل و علا عبد خاصنه که
 پیغمبر آخر الزمان اول امر عظیمی وحی ایلدی دیو مفسر در که موسی به یعنی وحی اولان نسنه
 ابهام اولمش یعنی ته ظلیما نشان الموجی به ابضاح اولموب رب ایله عیدی یتیمه سر قلمشدر
 و فائده کتم سر و عدم افشاسنی (استعینوا علی قضاء حوائجکم بالکتمان فان کل ذی نعمة
 محمود) حدیث شریفی دخی میندر (قلت) اشو حدیث شریف حکمت تحدیث جامع
 صغیرده عباده بن الصامت رضی الله تعالی عنهن مر و یا محرر اولوب لکن قضایرند انجیح
 یعنی علی انجیح حوائجکم و افعدر یعنی ای اتم سزل کرک جلب نفع و کرک دفع ضرر جهت لریله
 اولان مصالح کرک حصول دیر اولسنه امانه حقه اکتفاء و قلیکری ما سوا به تعلقدن صیانت
 و قبل التمام حاسد مصلع اولوبده تعطل ایتامسندن حذر اکتیم ایله استعانه ایدک یعنی مقصود یکره
 ظفرده آخردن کتم ایدوب حقدن استعانه ایدک زرا هر بر نعمت صاحبی محموددر نعمتی کرک
 خیرکزه و کرک حاسده اشفاقا کتم ایدک دیو مشرو حذر (محقق مناوی دیر که بو حدیث ایله تحدیث
 نعمته امر بیننده مناسقات بوقدر زرا تحدیث نعمت بعد حصول النعمه اولور که اوزمان حسدک
 تأثیری اولماز انتهی * سرک اسیرک فانا نکلمت به صرت اسیره * کلمات علیه حضرت
 مر ضا دندر رضی الله تعالی عنه و کرم وجهه یعنی سرک سنک اسیر کدر نفوه و افشا ایلدیکن
 وقتده سر که سن اسیر اولور سن دیمکدر حصول حکمت شمول سرک قید کتمه تحت حکومتکده
 اولوب مسترح ایکن عدم کتمه عجباً افشا ایلدیکم کس بنم کی یوش نفس اولوب آخره
 سو یلدیم و اغیار طوبی دیو سرک بو وجهله محکومی اولوب مضطرب اولور و کثیرا ما
 افشا ایله ارباب حید و شرک زنجیر مکرینه کتوروب چاه بلایه دوشردیمکدر (صاحب المستطرف
 دیر که معلوم اوله که اثناء اسرار انشاء اموال دن نادر و اموال حفظی اسرار کتندن ابر و اسهل
 اولدیفنی ظاهر در زرا اموال خزان مستحکمه مفعله الله کبرر و اسرار ایسه آلت نطق اولان
 اسادن سهولته شایع اولور و دخی اسرار حلی اموال جلندن آغرا اولور زرا انسان بو کندیکی
 آغریوکی طاهر لکن کتم سره مقتدر اولوب قاینده طور دجه قاتی واضطراریده او اب فاش
 ایتدیکه قلبی راحت اید مز کان عند الافشاء اوزرندن بر آغریوکی قالمش کی سکون خاطر
 یولور انتهی (عمر بن عبد العزیز حضرت نری * القلوب اوعیه الشفاء ابقا لها و الا لسن
 مغایرها فلیحفظ ککل انسان محتاج سره * دیمشدر که مالی قلب سرک و عاری یعنی
 ظرف و مستند و قلبی اولوب آغرا و دود اقل اول طرف کرک قفل و کلیدی و دالر انحصار دیر بو صورنده
 همان هر بر انسان سرینک انحصار بی حفظ یعنی دانی طوتوب اسرار بی فاش ایله اسرار
 جوهر لری نی تلف و ضایع ایتسون دیمکدر (وینه صاحب المستطرف غرائب امور دندر که

اموالک خازن و حافظاری چو ناندخه حفظنه و ثوق و اعتماد کنر ایدر لکن اسرارک خازناری
چو ناندخه حفظ اولموب ضیاعی زیاده اولور یعنی کشف سرچوق کسانه اولور سه شیوعی
همان اولور چوق کره اظهار سر ساحبتک ازافه دمنه یعنی عدمنه سبب و بادی عدم نیل
مطلب اولوب لکن کتم اولاندخه سطوات و خطراتدن صاحبتی امین ایدر دیمشدر و * کلا کثرت
خزان الاسرار زادت محتایا * کلاهی بوم میده سوبلش اسکی سوزر دندر (توشروان بر کیمه
سرخی تحصین یعنی حفظ بدرسه آکایکی فائده حاصله اولور بری مطلبه ظفر دیگری سطواتدن
سلامتدر دیمشدر) * کتب بن سعد القنوی مقام فخرده شوییتی نظم ایشدر * ولست بمید
الرجال سر بری * ولا انا عن اسرارهم لسؤل * یعنی بن بر کیمه به سر بری می یعنی سر بری
اظهار و افشا ایدمچی اولدم و ناسک اسرارندن دخی سؤل ایدمچی اولدم یعنی نجس اسرار
اوزره بجهول دکم دیمکدر که بونلر معاینددر (تصردولت آل عباس اولان ابومسلم خراسانی
مشهور کتم سر ایله خیمه غالب اولدی فی یانده * ادرکت بالخرم و الکتمان ما عجزت * عند
ملوک بنی مروان از جهد و * ما زلت اسعی علیهم فی دیارهم * و القوم فی غفلة بالشام
قد ردوا * حتی ضربتهم بالسيف فانتبهوا * من نومة لم یبعثا قبلهم احد * و من رعى
غما فی ارض مسبعة * و نام عنها قول رعبها الاسد * ابیاتی نظم ایشدر که مالی بن ملوک
بنی امیه نك جهد ایشدر ایسه ده عاجز اولدقاری غلبه به حزم و احتیاطم و اسرار و تدبیر می
کتم سبیلر یله نائل و واصل اولدم حزم و احتیاطم و غلبم شول صورتده که بن افراک دیارنده
شامده قوم دامویه غفلت اوزره او بقوده ایکن سعیدن خالی اولدم نه ساید الامر سیغله انلری
ضرب ایلدیمده شول او یفودن یعنی غفلتدن او یاندلر که کدولندن اول بر احد اول او بقوایله
او بومامش ایلدی فغنی کیمه که بریمی حوائلی اولان ارض و مرعاده قویون اولادر و او یوبوب
غفلت اوزره او اورا یسه اول برک قیونلرینه ارسلان قوی ایدر یعنی قیار دیمکدر بیت اخیر ارسال
ملا در و ضرور ایشاندندر (محکدر که بر کیمه دوستنه سر بری سوبلر ایداعند نصکره
برادر سوزیمی اکلده دیکز می دیمکدر اول دوست ییله مدم دینکده تکرار یاز برله دیکز می
دیدمده اونوتدم دیو جواب و برمش (قلت) یو قصه دن منتفاد اولان حصه
صمیمی صدیق و دوست اولان کدویه و دیهه فلان سره اشو مامله بی ایشدر قیصر ایلها
الصدیق انتهى) بر کیمه به سر بری کیفیتله کتم ایدر سن دیو صورتده * اجد الخیر و احلف
المستخیر * دیمشدر یعنی سر بری بکا سوبلنی انکار ایدرم و صورتلر دخی بظم دیو عین ایدرم
بریمکدر که سر بری و صاحب سر بری سوبله ممالنده در فنددر (دولت امویه امر استدن مهلب شاعر
شریف و کریمک ادنای اخلاق حسنه سی سر بری کفان و اعلاسی سر بری نیلندر دیمشدر) بر شاعر
بلغک * ولها سرار فی الضمیر طویتها * نسی الضمیر لانها فی طیه * یعنی کفان اسرارده
نظم اولشان اشعارک احسندر مالی ضمیرده و قلمده محبوبه مک خیلی سزلی وارد که بن
انلری دوروب یونکمله شول صورتده مکتوم اولشدر که قلم او تودلدی یعنی طرف سرا اولان
قلمی اونوتدم ز بر قلم دخی اول درومک ایچنه کیمشدر دیمکدر (بعض فضلا کتم سر اناسک
جواهریته یعنی علو ذات و سمو حیثیته دلالت ایدر ایچنه بوشالیدلان فتنه بی حفظ ایتوب
صیرن کاسه و فایده خیر اولادینی کبی سر بری حفظ و امتنک ایمان السانده دخی خیر یو قدر
دیشدر نعم التشبیه) و مشاهیر شعرای عربدن قیس بن الخطیم * اجد یکنون التلاد واتی *
* بسرری عن سألنی لفتین * و ان ضیع الاقوام سرافاتی * کتوم لاسرار العشر امین *
قطعه سنی سر بری کتمده فخر نظم ایشدر که مالی تحقیق بن سر بری صورتلر زیاده سبیله ضنت

ایدیچی اولدیم حالده مال مکتون یعنی دفائن ایله جود ایدرم یعنی خزان بخش ایدرم لکن
تقدیرنه سرمدن بر یول صحرایم ناس مافلان طورا عیوب سر بری ضایع قیلیدلر ایسه ده بن
میانلریده باقر دن زیاده سبیله * ککاتم و صدیقارمک اسرارلرینه دخی امین دیمکدر (وجعفر
ابن عثمان دخی معنای مذکور یی ییله نظم ایشدر * یاذا الذی اودعنی سره * لارج ان
اسمعه منی * لم اجره قط علی ذکری * کانه لم یجر فی اذنی * مالی ای بکاسر بنی ایداع و امانت
ایدن ذات بندن اوسری استماع ارزو سنده اولمه یعنی سکادخی سوبلم بن اوسری اصلا فکرمدن
کیمدم کان قولا یمن جریان ایتامش یعنی قولانغه کیمامش کبی اولشدر دیمکدر (قلت)
لکن یوقطعه ده بر لطیف اعراض وارد نامل یور یله (رقس بن الخطیم ایله جعفرک اشبو
قطعه سنی هر نسخه ده اولمافله بودفه ترجمه اولدی انتهى) (عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنه
بن سر بری یورفته قدر بر کیمه به فاش ایدرمده اودخی افشا ایلدیمده اکالوم ایتدم ز بر ایتدم سر بری
صدورم ضیق کلوب فاش ایدیمکدر انک صدری بیکندن اضیقدر یعنی فاش ایتسه اولادر دیمشدر که
مفادی بکاسر اولان آخره سر دکلدر ایتسه افشا ایدر دیمکدر) احنف بن قیس اناسک سر بری ایله
صدری صلیور و آخره بهر حال افشا ایلدیمده کتمی رجانددر یورجالیسه جای بجهدر یعنی جعفر
دیمشدر و اشو معتلده * اذا ضاق صدر المرء عن سر نفسه * فصدر الذی یستودع السرا ضیق *
بیتی انشاد اولنور (قلت) صاحب المستطرف رحمه الله یویتی انشدوا دیو احفک خبر یسک
اولدینی اشرایندن باشقه بیت مذکور ایله اکتم ایشدر لکن هم احنفکدر و همده قطعه در که
اول بودر * اذا المرء افسی سر بلسانه * و لام علیه غیره فهو احق * اذا ضاق الخ (مالی کشی
سر بری آخره لسانیه افشا ایلدوب آخر دخی افشا ایلدیمکی و فتنه ای لوم ایلد او کشی احقدر
ز بر سر نفع بر کیمک صدری ضیق اولجه آخرک سبانه سی اضیق اولوب فاش ایدم جکی
ظاهر در دیمکدر (قلت) اشو کتبه کلام و مناقی ز یور اولان مسالیه احنف کبار تابعیندر
و کتبه سی ابو الجعد و بنو تمیم قبیله سنک سیددر حضرت عمر رضی الله تعالی عنه عهد
خلافتده مدینه به کاشدر حضرت علی رضی الله تعالی عنهک خلافتده ز بر لواء اتباعنده
اولشدر و قعه جلده امر امام رابع ایله بولموب اثر ایشدر اما صفینده طرف هر تضاده
بر ایشدره صعب بن الزبیر ایله کوفه به کیدوب اوراده هجرتک بنمشی سالی حدودنده انتقال
ایشدر طیب الله تعالی راه انتهى) (احفک قطعه مذکور سی مضمونده بعض شاعر دخی
* اذا ضاق صدرك عن حديث * و افشته الرجال فن تلو * اذا عانت من افشي حديث *
* و سرى عنده قانا للملوم * قطعه سنی نظم ایشدر که مالی سنک صدرک بر سوزدن یعنی
سردن صقوب خلقه فاش ایلدوبده خلق دخی افشا ایلدیمده ملام کیم اولور بظم و بن سر بری
سوبلیمک کیمه فاش ایلدیمده عتاب ایدر سم سزای عتاب و اوم بن اولورم او کیمه اولماز
دیمکدر (صالح بن عبد الله بن دوس سر بری طالبی سوبلمه ز بر سر بری طالب اولان اذاعه
وافشا ایدر همان سر بری افشا ایدمک یانه براهه ز بر اودیمه بی طالب اولان خاشدر دیمشدر
(براعرابی به سر بری حفظنه به درجه به بالغ اولدک دینلده که اعرابی * افرقه تحت شفاف قلی
ثم اجمعه و انساه کانی لم اسمعه * یعنی قلمک پرده لری ایتده تقریق ایدم رم بعده ایدم جمع ایدر
و کان اصلا ایشتمش کبی اونودورم دیمشدر * قابو الاحرار قبور الاسرار * اقوال حکما در
مالی مکارم اخلاق احسانک قلبی اسرار قبرلدر یعنی انلره سوبلنیان اسرار مکتوم قالور
دیمکدر که مراد کتم سر اخلاق حیده دن اولدیمچی نیلندر (ناسک زیاده احتیاطلوسی سر بری
میتاده حسب البشیریه بلکه عداوت ظهور یولدیفته افشا ایدر خوفیه دوستنه دخی فاش

ایستد درین شهر (اختیار و تیر به دن اول هر یک به طمانت و اعتماد حق قدر دینش در
(بعض شعرا کتم سرده * اذا ما غفرت الذنب يوم صاحب * قلت مفيدا ما خيبت له
ذکرا * ولست اذا ما صاحب خان عهد * و عندی له سر مدیحه * قطعه سنی
دیشدر که مالی دوستک حسب البشریه بکا ایلدیکی تقصیری بحققا عفو و سزا ایلدیگمه ارتق
حیاتده اولدیغ مدته ذکر تقصیری اطاده ایدیچی اولدم یعنی ایتم و بنی دوستم عهدینه وفا
ایجاب جفا ایتدیکی وقتده بنده اولان سرخی دخی فاش ایدیچی دگم دیمکدر (بعض شعرا
دخی معنای سابقک تقصیده * ولا تودی الاسرار اذنی فاما * تصین مافی انا هم * دیشدر که
مالی زنه نار اسرار یکی بکا و دیعه ایته ایدرایک جتلاق فیه صوبو شالدر اولورسن صواول
قابده طور مدیغی کی بنده سر طور مز فاش ایدرم دیمکدر (کذلک بعض شاعر دخی یوقطعه بی
نظم ایستدر * ولا کتم الاسرار لکن اذیهها * ولا ادع الاسرار تلو علی قلی * وان
قلیل العقل من بات لیل * نعلبه الاسرار جنب الی جنب * مال قطعه اسراری کتم ایدم
لکن افشا ایدرم واسراری حالته ترک ایلیم که فلیج عالی اوله یعنی باصدیره تحقیق قلیل العقل
شول کیمه در که بر کیمه یله اولسون اسرار کندوی بر طرفدن بر طرفه فرشته دوندبر
اولدیغی حالده توت اید یعنی اضطراری او یخوسنی مسلوب اید دیمکدر (و آخر دخی ین * و انک
ککما استودعت سرا * انم من انسی علی الیاض * دیشدر که مالی هر بار سکا بر سر ایداع
اولنه سن اول سرری بانچه (ک یوینی غاملق ایدن نسیم روزگارندن زیاده غاملق ایدرسن
یعنی فاش ایتکده مجبور سن دیمکدر (قلت) بویست دخی اکثر نسخه ده یوقدر (اسحق بن
ابراهیم الموصلی زمانه سی خلفی شکایتده * اناس انا هم ففخوا حدیثا * فلما کننا لیسر تقولوا *
یعنی نظم ایستدر که مالی زمانه خلقی برازانساندر که امین عدا ایدوب سریمی سوبلدیکمه غاملق
ایدن فاش ایتسونار دیو سوبلدیکم وقتده تقول ایدر یعنی حقمده کذب ایدوب افزا ایدر
دیمکدر (قلت) مضمون مذکورده اشو قطعه فارسیه دخی رنگین نظم اولشدر * سخن
چین را تو انم کرد در مان * که اورانم نکویم تاه چینه * ولیکن چون کتم تدبیر آنکس * که او
از خود سخنها آفریند * مالی منافق و تمامک یانده سوزو یلماسکه در مانی پولورم لکن اول
شخصک تدبیر بی نیجه اید یلورم که خود بخود سوز دوز یعنی افزا ایدر دیمکدر (متنی حفظ
اسرارده متانفی بیان معرشته شویست متنی افشا ایلشدر لله دره * لیسر عنی موضع لایناه *
ندیم و لایفضی الیه شراب * (قلت) مالی سر ایچون بنده بر موضع وارد که اکا ندیم دخی
واصل و نائل اوله مز و شراب یعنی باده دخی اکا جریان اید مز یعنی ندیم که هم مجلس عشرت
و بار صحبت و شرابکه موجب کشف راز و سر رتد یو یله ایکن بی سریمی عالم سکرده یعقل
و شعور ایکن محرم بزمه دخی سوبلم اشته یو یله کتوم دیمکدر (صاحب المستطرف
اشو باید یو مقدار بیره به اقتصار ابتک دیو ختم مقال و * حبسنا الله ونعم الوکیل
ونعم المولی ونعم النصیر * استعانه سیه جله مز کی عول در کاه رب تعال ایستدر

باب التاسع والثلاثون

اشو او تو ز طوفونچی باب غدر و خیانت و سرقت و عداوت و بعضی وحید بیانده در و بو باید
فصول عیدیه واردر **الفصل الاول** فصل اول غدر و خیانتک مذموم
اولسی بیانده در (قلت) غدر و فانک ضدیدر و خیانت و فانک فحیه خون بدینه امانت
وضع اولسان نشه به رعایت ایجاب تعدی ایتک و عدم و فامطار بند در و بو غدر اخلاق
ذمیه ک غایت قیجیدر دخی بر کیمه غدر ایتدیکنه اصلا معترق اولان یعنی قبی بدیهی اولانه

اوزرینه الماز و تحذیری کتب شرعیه و حکمیه ده مشهوردر و بو خصصت ذمیه مال و جاه
واقبال و محبت و صداقت و اهل و حرم و حشم و خدمه اولور جله سنده مذموم علی
الخصوص علر شان صاحبی ذاته عیب عظیم اولدیغی معلوم ذوی القهوه و مدر استهی (صاحب
المستطرف قصه آیه ک اولنده * رب غادر لم تغفر یاده بصادر * و صافقت علیه من
موارد المهلکات فسیحان المصادر * و طوقه غدره طوق خزی فهو علی فکک غیر قادر *
* و اوقعه فی خطه خسف و رطه حنق فلاله من قوة و لانا صر * و تشهد احمه هذه الاسباب *
ما احاطت به علوم ذوی الالباب * من قصة نعلبه بن حاطب الانصاری * فقرات نصیحه لربی
تریب ایدوب یعنی جرق غدر ایدیچی واردر که دودست املی واری نارسیده مطلب اولدرق قالمش
و وادی و وسع خلاصکاه بوله مبوب جحرکاب مهلکانه طالمش و کردن خلقه آندیغی کمتد غدری
طوق خزان و لغت کی کندو یوغازینه بکوب فکک غیر قادر اولمش و اوطوق کران مطبوره
بلا و ورطه حنق و فلیج دوشور و ب مجبور قوت و ناصر اولدرق استحقاقی بولشدر و غدر بلا یلک
سبی اولدیغی معلوم ذوی الالباب اولدیغی اوزره نعلبه بن حاطب انصاریک قصه سی
شاهد در دیوب قصه مذکور بی ملخصا شوله بیان ایدر که نعلبه مذکور انصار رسول الله
صلی الله تعالی علیه و سلم یعنی اهتدا ایدن اهل مدینه دندر بر کون حضور سعادت ظهور
نبوی به کلوب بار رسول الله حق تعالی به بی ماله مرزوق ایتسی ایچون دعا ایلده دیو نیاز ایلد که اول
رسول کائنات علیه اکل النبیات و التسلیات افتدیز رسول الله اک احوالی سکا سوه حسنه
دکدر نفس بد قدر تنده اولان ذات مقدس پروردگار عالم عز شانه به قسم ایدرمکه الله تعالی اذن
طاغری التون ایدوب نه محله سیر و کذا را یار ایه م بمله بر ابر سیرا بلخری استه سم ایدی دعای
قبول ایدوب احسان ایدر ایدی دیدی یعنی سنده موجوده قناعتله بکا اقتدا ایت معناسنی افاده
پیور دبلر (قلت) و پرده ایتده (یا نعلبه قلیل تودی شکره خبر من کثیر لانتیغه) واردر
دیو باز لشدر لکن بعده ین کلوب بار رسول الله سنی حق اوزره بعث ایدن خدایه قسم ایدرمکه
اگر جناب حق بکا احسان مال کثیر ایدر ایه حقوق شرعیه سنی بر حال ادا ایدرم دیوب بونک
اوزرینه حق ایله معاهده ایلد که رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلم افتدیز (اللهم ارزق
نعلبه مالا) دیو مال ایله مرزوق اولسیچون دعا پیور دبلر بود دعای اجابت آرانک اوزرینه نعلبه
بر مقدار غنم اثخان ایتدی و خرده دود کی نمو یعنی توالده باشلوب حرطای مدینه منوره قوبوناره
طار کلوب اودی مدینه دن پروادی به خروج و وطن ایدر اوادی و نعلبه صلوات خمس مفروضه دن
ظهر و عصری رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلم افتدیز عزمه اقتدا ایله و صلوات باقیه بی
اغنامی یاننده مواظبت اوزره اولدی بو حانده ایکن اغنامی برانندن جو غالمغه انجق صلوات
جعه ایچون مدینه به کله یلوردی کیدرک شول صورتده جو غالدیکه غنم شغلنه مستغرق اولوب
جمعه ده دخی کله مبوب یوم مذکورده طریقه کلوب ناسدن کندو به دایر خبر صورت ایدی حضرت
صلی الله تعالی علیه و سلم بر کون (ما فعل نعلبه) دیو سوال پیور دبلر بار رسول الله غنم اثخان ایلدی
ونکترندن وادی الماز اولدی دیو خبر و پر دکلرند (یا و یح نعلبه) دیو حالته تأسف پیور دبلر
یو خلاصه زکات آیتی نازل اولفله رسول الله صلی الله علیه و سلم افتدیز بی سلیم وجهینه قبیله لردن
بر ذات انخساب و اخذ اولنه حق زکاتک مقدار بی و نصایحی تعلیم و پراهر نامه تحریر
ایتد یرو بیدر ینده اعطایله قبائلدن اخذ زکاته مأمور و بالخصوص بی سلیم قبیله سندن
برجل ایله مرقوم نعلبه به وارک و زکاتلر بی آتک دیو ارسال پیور دبلر مأموران حوی الیهسا
اولانعلبه به واروب زکاتی طلب ایدوب و کتاب رسول اللهی قرائت ایلشدرند نعلبه بو جزیه

و جزیه به همشیر در ده سارای شکره کینک و بعد التوبه به بکا عودت ایدک دیوب اعطای
زکات ایلدی انلردخی قالدیلار و صوب مأمورینه غازم اولدیلار اما ذکر اولتان سلمی مأموران
موی الیهما نیک مدینه دن خروجرینی استماع ایتمکله وصولرندن اول دوهل نیک اعلالرندن
لازم ککالان زکاتی آریوب موی الیهما ای آماده ایلدیکی دوله استقبالی ایلدی یوحیانلرندر
دیو صورتقرنده زکاتدر آلت بونلری اعضا به نسیم مسترحه و طیه اوور یعنی امثال امرده
خلوصم وارد دیندی الدیلر و سارایانلردن دخی واروب اخذ زکات نصکره نعلیه به رجوع ایلدیلر
نعلیه کور سرتک حامل اولدیکر ککاتی دیکده امر نامه قبض علامه و سالتباهی یی دیند
او قودیلر دکلوب کالاول یو جزیه و جزیه نیک اختیار دینی نعلیه ده سیدک کیکلرین براز ملا حظله
ایده به باقمه به نر ای ایدرم دیوب اغنامک زکاتی ویرمدی انلردخی مدینه نوره به عودت
ایلدیلر حضور سعادته واروب ماجرای بیان ایتمدن مقدم حضرت صلی الله تعالی علیه وسلم
یازق نعلیه به دیو زکاتده نعلانی خبر و بردکری نیک عقیقه باری تعالی و قدس ﷻ و منهم من
عاهد الله لئن آتینا من فضله لنصدقن ولنكونن من الصالحین فلما آتیهم من فضله یخلوا به و یؤاوا
و هم معرضون فاعقبهم نقاشی قنوی بهم الی یوم یلقونه بما اخلفوا الله ما وعده و بما کانوا یکنزون
المال و ان الله یدلم سرهم و یجوبهم و ان الله علام الغیوب ﷻ آیات مکرمانی ازال یوردی یعنی دخی
متافکر و هندی در شول کیمسه لکرا الله تعالی رزق فضلندن مال اعطای ایدر سعادندن هر ذی
حکم حق و بریز و صلحا دن اولور یعنی زکاتی اعطای ایدن صالحین کروهنه لاحق او اورز
دیوب خدایانه معاهده ایدوب و فتاکه انلر فضل باریدن مال و اصل اولدقد به بخن برله حق
اللهی ایضا ایتموب طاعت خدادن یوزلرین دوندردیلر انلر بر طاقده در که عادتلری طاعتندن
اعراضدر باری تعالی دینی انلرک هلاکری به دیک تصدیق و صلاحده ایلدکری وعده یاخود
مطلقا مقالده خلاف ایلدکری و یونده کاذب اولدقلری سیدن عاقبت فعل قیجلمرینی نفاق
وقیلرند ﷻ سوء اعتقاد قیلدی یوم قیامت قدر که انده عملرینه لاحق او اورز یاخود متصف
اولدقلری سیدن عاقبت فعل قیجلمرینی نفاق ابرای ایلدی آیات متافکر و خلف وعد ایدلر
حق تعالی نیک نفسلرند کبر الدکاری نفاق و خلف وعد عزلمرینی و شرعه طعنلرینی و نعلیه نیک
زکاتده جزیه سیدر دیدیکی طعنی ییلدیکنی طعنلری تحقیق حق تعالی غیوی ییلور ذات اجل و اعلا به
اول نفاق خلف و خلف وعد دخی خفی دکلدر دیو تفسیر اولمشهد رسول اکرم صلی الله
تعالی علیه وسلم افندیم نظم جلیل مذکور یی تلاوت یوردقرنده حضور سعادندرند نعلیه نیک
افار بندن بر کیمه یوانوب استماع ایتمکله همان حضور سعادندن مسارعت ایلد خروچ و نعلیه به
کلوب واه سکا بازق اولدی ای نعلیه الله تعالی سنک مذمتکده شویله شویله آیتلر ازال ایلدی
دیو خبر و برنجیه نعلیه حضور رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم کلوب زکات سوانمک
قبول ایللرینی رجا و نیا زایلدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم افندیم ای نعلیه الله تعالی
سندن زکات قبولی منع ایلدی دیدکدرند کدرندن نعلیه کند یی باشنه تراب صاحبده باشلدقد
رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم افندیم یی یو حالت سنک عملکدر یعنی جزای عتکدرین
سکا امر ایتمکدر طاعت و انقیاد ایلدک دیوب علیه الصلاة والسلام افندیم یی یو اولور دقلرند
ما یوسا منزل و ما واسنه رجوع ایلدی و دار آخرته تشریف نبوی به قدر نعلیه دن برشی قبول
یورلادی بنده بالاستحقاق صدر آرای خلافت اولان حضرت ابو بکر الصدیق رضی الله تعالی
عنهم کلوب ای امیر المؤمنین رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم افندیم نیک نزد ﷻ اولان قدر
و میر لئی و انصار مابنده اولان اعتباری یی ییلوسکر بکار رجا به زکاتی قبول ایلد دیو رجا ایلد کده

حضرت ابو بکر الصدیق رضی الله تعالی عنه ای نعلیه سندن رسول الله صلی الله تعالی علیه
وسلم افندیم قبول یور دیلر بندخی قبول ایدم دیو جواب یاس و بردکدرند نعلیه به غوطنه
کیدوب حضرت ابو بکر الصدیق رضی الله تعالی عنه قبول یور مدقلری حالده دخی دار آخرته
رحلت یور دیلر (نعلیه حضرت عمر الفاروق رضی الله تعالی عنه مقام خلافته بالاستیصال
اصعداد اولدقد نعلیه کلوب ای امیر المؤمنین صدقیمی قبول ایلد دیو یسار ایلدی حضرت عمر
رضی الله تعالی عنه ای نعلیه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم افندیم و ابو بکر الصدیق
رضی الله تعالی عنه قبول ایلدیلر بندخی قبول ایدم دیو جواب یاسی و یردی حضرت عمر رضی
الله تعالی عنه دخی قبول ایلد ککری حالده دار آخرته انتقال ایلوب حضرت عثمان
ذی الثورین بالیقافه خلافته نصب اولد قد به نعلیه زکاتک قبولی رجا به کلد کده حضرت
عثمان رضی الله تعالی عنه دخی ای نعلیه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم افندیم و ابو بکر
و عمر رضی الله تعالی عنهما نیک قبول ایلدکری بندخی قبول ایدم دیو جواب حرمان و یردی
و نعلیه یو حال اوزره عثمان ذی الثورینک رضی الله تعالی عنه خلافتلرند فوت اولدی (صاحب
المتطرف اشبو قصه نیک خاتمه شده سوء عاقبت غدر مر قومه نظرایتمک و بال فعلی نه کفایت
کندویه طاندردی و نه صورتده کند و به یحیی تفسی او ریب حسرت و خرمانه مبتلا و یوم
فاقه و احتیاج و فقرند نفاق و عقابله قرین خزی و بلا ایلدی آبا میناق و عهده وفای ترکدن
ارجح و یحیی کر یوه نفاقه سوق ایدن غدردن اقیح بر خزی و سوء او اوردی نفاقه سوق ایدر
و اخلاق شبه تعداد اولد نقض عهددن افصح بر یحیی اقیق یوانور یی دبعشدر نعوذ بالله تعالی
من شرور انفسه و من سببنا اعمالنا (صاحب المتطرف ﷻ انجل الاشیاء عقوبه البی ﷻ اثر یی
نحر بر ایلددر (قلت) بخی افندیم بنفسه نعلیه ایلدیکی حالده طلب معنا مند در و عذرده حلال
اولیان نسله یی جور و ظلم جهمتله طلبدرو علی ایلد صله لئور ایدم یعنی نعلیه ایدر سیدنه افندیم کبر
و عدول عن الحق و ظلم و کذب معذرتله در اما اصطلاح شرعه به علی حرفله امام مسلمینک
اوزرینه عدم اطاعتله خروجدر اشبو اترده اولان بخی عقوبت قرین معنای اول اوزرینه
اولان بغیدن ماعداه نماز شاملدر فندبر (مفهومی بخیک عقوبتی امهال اولنوب استعجال اولنور
دیکدر انتهى) حضرت ابو بکر الصدیق رضی الله تعالی عنه ﷻ ثلاث من کن فیه کن علیه ﷻ
یعنی اوج صفت وارد کرد که کیمسده یوانوب به برحق انلری اجرا ایدر ایدر کند و اوزرینه او اور اول
اوج صفت بخی و نکت یعنی نیکر و نقض عهد و مکر در یوروب اثبات مدعی ایچو ن قوله عز وجل
 ﷻ انما یفیکم علی انفسکم ﷻ وقوله تعالی ﷻ ومن نکت فانما نکت علی نفسه ﷻ وقوله جهته
 ﷻ ولا یحیی المکر السی لا یاهله ﷻ آیاتی تلاوت ایلدیلر (اهل فضل و عقل ﷻ لم یقدر غادر قط
الا لصغر همته عن الوفاء واتضاع قدره عن احتمال المکاره فی جنب نیل المکارم ﷻ یعنی غادرک
غدری ایچو وفاء همتی صغیر و نیل مکارم یاننده تحمل مکاره مشقته عدم القدره اولد یعنی ایچوند
دیکدر در فتکدر (منقولدر که هرون الرشید خلیفه کعبه مکر مدده او غلارندن اولامحمد امین بنده
مأمون خلیفه اولوق اوزره صره سیله ولی عهد ایدوب و برلرینه غدر ایتمک اوزره هر برینه
عین اکید و ریب و یو وجهله وثیقه دخی نحر رایتد یوروب درون کعبه معظمه به تعلیق ایتمیدی
حتی اشبو معاهده مجلسنده جعفر بن یحیی البرمکی دخی یوانفسله امینه اگر مأمونی یی خذول
ایدر سده یعنی ولایت عهددن اخراج ایدر سده الله تعالی کند و یی یی خذول ایلسون غسانه اوج
کره خذلی الله ان خذک به ذمائی ایدر مشیدی راوی حکایه رشیدک حاجی فضل بن الریم
دیدیکه تعهد مذکور یی در کد نصکره درون بیت اللهمن جبقار ایکن امین بکا ای ابا العباس بنم

خلافت کامیاب اولیه جعفر تقی علیه السلام را دید که به بدی یاری تعالی سزای عز و بزرگوار
 بود و سوسه و تطهره سبب نذر دید بگمده آه ای ابوالعباس قرن داشت مأمونه غدر اتمام اوزره
 بین ابله بیکم حین غدری منوی صبرم ایدی دیشدر که او به جبه اولدی (قلت) یعنی فی الحقیقه
 کتب نوار بخنده بازلدی اوزره مقام خلافت امین یکد کد نصکره مأمونی خلاف عهد
 ولایت عهد دن عزل و کعبه ده اولان جتی کنوروب تمزین برله الناطق بالحق تلفب ایتدیکی
 اوغلی ولی عهد ایتکه غدره قصدی ایتدیکندن مبتلای حرمان اولدی رحیم الله تعالی
 (اخبار عربیده هر ویدر که ملوک عربدن ضیون بن معاویه بن قضاعه ابله موسوم اولان
 صاحب منعه واقتدار دجله و فرات بینده اولان اولکایه مالک اولوب وشامه قدر حکمی نافذ ایدی
 و اول اولکاده جوسق ابله معروف اولان قصرک بانیسی ایدی قدرتی شویله ایدیکه عجم ملکی
 سابور ذی الکافک پای تختی باصوب قرقر داشتی و خلق کثیرخی اسیر ایدوب سابوره
 غلبه ایتشدی بعد زمان سابور جمع جیوشله ضیونک اوزدینه یور یوب لکن قلعه سنک حصانته
 بناه اسللابده میوب محاصره سی درت سنه مدته واروب باسله رجعت قصدده ایکن اوشاده
 ضیونک بلوغه رسیده اولان نضیره نام حسن و جالده بی نظیره دختری تفرج کان برج قلعه به
 جقبوب اطرافه مدنکاه ایدر ایکن سابوری کوروب شاه عشق و محبتی فی الخال قلعه دل و بالی
 اسبصال ایدوب سابور دخی دختری کوریکله اسیر کا کل ودادی اولدی یوشیوه نک اوزدینه
 دختر سابوره نهائی قاصد کوروب اگر بی سزاوار وصالی کورایسه یو قلعه به ظفره و بیایمه
 غلبه به دلالت ایده رم دیو خیر و یردکده سابورهای های کندولخی همسر و سرور اهل حرم
 ایده رم دیو تعهد خبرخی قاصد مذکور ابله کوردر کده دختر یو قلعه مطلعدر بر کورکرتک
 ایاقلرخنی بکر حیضی قانته یاروب فلان برجه قوندرلر ایسه طلسم یوزولور و قلعه سراپا منهد
 اولور و بدیخی فراولاری تنیه ابله زیاده مست ایتدیر یرم غفلت اوزره رایکن هجوم ایتسونلر
 دیو تمین وقتله خبر کوردر سابور دخی بروجه محرر عمل ایدوب قلعه بی عنوة فتح و ضیون قتل
 ایدوب دختر ابله همملوت همفراس وصال ایکن حرر ابله طولش نازک دوشکده دختر غمه
 بر نسته باغمسه متأذی اولدم دیکله تحری اشدکارنده مکر دوشکده برکل پیراخی یولوب ایتک
 تأثیرندن بی حضور اولمش ایش بعه سابور غدر ایدوب برجری ایتک قوروغنه دخترک صاحبی
 باغلدوب سوروغنه ابله پاره یاره ایتدرمشدر قطعه الله ما غدره (قلت) ایشو حکایه بی صاحب
 المستطرف غدر بایته یازوب سابوری یو بایده * غدر به او قتلها * دیوب غدار صر سنه اگر چه
 دزمش و آخرنده تعجب اولنه جتی زیاده غدر در قطعه الله دیو انکسار ایتشدلر لکن هر نه قدر
 دخترله اولان عهدینه وفا ایتامش ایسه ده مز یور بی قتل غدر اولدی بی پکده برنده دکلدر بلکه
 سابور دختر خبیثه غداره مز یور بی باعث حیاتی اولان بیایسنی هوا سنه تبعیت ابله فدا ایتدیکی
 ایچون حسن و بهاسنه باقیوب محبتی واریکن حقه ایتدی بجا دکلدر حتی بعض
 توار بخنده کل پیراغلندن تی دختر متأثر اولدی بیتی کورنجه ای دختر سنک بشره کدن ایلکرت کورینور
 وجود لطافت آلودیکی عجا پدرتک نه کونه غذا ابله پرورده ایلدی دیدکده دختر ایلک و نازه نباتات
 طعمایله و باده صافله بسلی دیجه سابور ای دختر سن یو به پدرو و قاتلک دیکری سندن نه کونه
 وفا امید ایدر دیوب بروجه محرر اهلاک ایلدیکی منظور اسعد فقیر اولشدلر اگر او دختری
 غداره دیسه ایدی بچادر ذکر اولنان ضیونک بین الروم نامی ساطر و ندر و مقری اولان شهرک
 آدی حضر در (وسابور دخی ساسانیان ابله ملقب اولان طبعه ناله ملوک قدیمه فرسیدن
 طغوز نجی ملک و ایکی سابور بن هر مز نایدی صبی شیرخوار ایکن حکمران اولغله ملوک عرب

اوائلی حالده کندیوه غلبه ایدوب لکن بعد اخذ ناراحتش و ملوک اطرافه غالب اولشدلر
 و معروف اولان ایوان کسر ملک دخی بانیسیدر اسیر ایتدیکی عربیا تک کورکارخی اخراجله هلاک
 ایتکه عرب کندیوی ذوالکاف ابله تلفب ایتلدر مدت ملکی و عمری بیش ایکی سنه به بالغ
 اولدقه تاریخ اسکندر بتک التیوز بیش بیتی سنه سی عمری تمام اولشدلر (وسابور شاه یوزک
 معریدر اصلی شاهزاده معانسه یوز شاه اولوب وصف تر کبی قلندر ایتدی * جزائی
 جزاء سنار * میان عربیده ضرب مثلدر احسانه مستحق اولان کیمسه به اساتله جزا اولدقه
 استعمال اولتور و نیم جزام سنارک جزاسی کیدر دیکدر (و حکایه سی دخی یو به در که عجم ملکی
 یزدجردک اولادی معمر اولماز ایش بهرام نام ولدی ظهور دند بهر هوار محل تحیری و انوب
 جزیره طرفک هواسی لطیف اولدی بیتی خبر و یردکده عرب ملکی اولان نعمان بن امرء القیس که
 فرمانبر یزدجرد ایدی جزیره طرفده اسکان و تریه ایچون بهرامی اکا ارسال ایلدی اولدی
 اهل رومدن سنار نام معماره خورنق ابله مشهور اولان قصری بهرام ایچون بنا ایتدردی
 قصر مذکور تمام اولدقه حسن و لطافتی استعجابکرده نعمان و ناس اولدقه سنار اگر
 مصر و فنی و یره جکی بیدم کونله برابر دوران ایدر بر قصر انسا ایدردم دیدی نعمان
 چونکه ابله قصر پاینده قادر ایدک نیچون پایدک دیو قصر مذکورک با لاسدن آندرمغله
 سناری تلف ایلدی عرب یو و فقه غریبه ده مثل مذکور ایواد ایتدیلر (قلت) امثال میدانی
 و قاموسه موردی یو و جهله اولدی بیتی بعد الذکر علی روایت موردی کبار هر بدن احیجه بی
 الخلاء نام مذکورده برهنه منده برقله بنا ایتدیر یوب بعد الاتمام احیجه بنایه یعنی معماره محکم
 بنا ایش سن دیدکده بناه اوت لکن بتاک کلبی کبی ایچنده بر حجر وارد که اول حجر ترع او انسه
 فی الخال قله سراپا منهد م اولور دیکر اول طشی کوسر دیوب بنا دخی کوسر مکله بنایی
 یامدن آلوب یام بصی ایتکه ضرب مثل مذکور ظهور ایتدیر دیشدر در (و ذکر او انسان
 یزدجرد ساسانیانک اون اوچنجهی انیم ابله ملقب افصح سیرنده بر ملک اولوب تاریخ اسکندر بتک
 دیدیوز بکری بدیننده رفته فرسده تلف اولشدلر (و نعمان اعور دخی عربده بی لحم ملوکک
 حقوز نجی سیدر و بیایسی امرء القیس شاعر اولان ملک کندی دکلدر آخر پدر علی روایت سناری
 اهلاک ایدن یو اولوب یوبه ملوک هر قومه دن اون اوچنجهی امرء القیس دیکدر در (منقولدر که
 سالف الذکر نعمان برکون ارکانه دیاده اولان کافه اشیایه نقد و واریمه دیو مسورهای های
 یو عالم سراپا قاندر دیدکدرنده خود بخود ملکدن فارغ اولوب ترهد ایتشدلر (و جزیره دجله ابله
 فرانک ینلرنده کانی اولکاک و بصره ده برارضت آیدر قندر ایتدی مادر جبه الفقیر (اشد
 غدره جسارت ایدنلرک بری دخی عبدالرحمن بن ملجم نام ملعوندر که حضرت علی رضی الله تعالی
 عنده غدر و دیکری عمر و بن جورموزدر که حضرت زبیر بن عوفه رضی الله تعالی عنده غدر
 و آخری مغیره بن شعبه تک غلامی ابوالولوه نام مجوسیدر که حضرت عمر رضی الله تعالی عنده
 غدر ایتشدلر در (قلت) هر سوم غلامک آدی فیروزدر که عجمیدر حضرت فاروقه کلوب بنم
 خراجم زیاده در دیو شکایت ایتدی خلیفه مشار ابله دخی صنتک ندر دیدکده دمور جیلاک
 و نقاش و نجارانک المدن کلور دیکر تعین اولنان خراج حق دکلدر یو تزیلنه مساعد به یور میوب
 سنک الکدن یل درک منی باقم کلور اولدی بیتی استماع ایتدم مدینه ده برینی اعمال ابله دیدی
 او ملعون دخی اگر صاع قالورسم سنک ایچون برد کرمن یاهیمکه شرق و غربده یاد ایتسونلر
 دیوب قصد باطلانی اشراب ایلدی بعده اوج کون مرورنده مشار ابله صباح بخار بی مسجد
 نیویده جاغت مسلینه قیلد رول ایکن غلج ملعون هر سوم میان جاعتده به الخلاء بکنتک

ایچه کیرلیدیکی ایکی چنال خجیر ایله مشارالیهی الی برندن ضرب ایدوب بری سره لریک
نخسته کلکله اندن متأثرا محرابه دوشور ل ناس ملعونک اردینه دوشوب طوطقی اوزره ایکن
اون اوج کیمده بی دخی طمن ایتمکله انلردن بدیسی وعلی روابه طقوزی دخی شهید اولور
بعده اوزرینه برنس آتلوب باصدیر لغله قتلنی جزم ایتمکده خجیر ایله کندیسی اوروب سفر
مقر اولشدر وحضرت عمر محرابدن خانه سعادتارینه کتور یلوب اوج کون مرورنده آشیاندار
جنت اولشدر هجرتک بکرمی اوجی محرمی غرهسی اولان احد کونی حجره سعادتده دفن اولندی
رضی الله تعالی عنه (حکایه اولندیکه منصور خلیفه عبسی بن موسایی ولی عهد ایتمشکن غدر ایله
اوغلی مهدی بن تقدیم وعبسائی ناخبر ایلدیکنده عبسی * انشی بنو العباس ذبی عنهم *
بسی و نار الحرب ذاک سمرها * فحمت لهم شرق البلاد وغربها * فذل معادبها وعز
نصیرها * اقطع ارحاما علی - عزیزه * واسدی مکیدات لها وانیرها * قلنا وضعت الامر
فی مستقره * ولا حنه له شمس تلاله نوره * دفعت عن الحق الذی استحقه * وسقت باسواق
القدر غیرها * آیات تعریض آتینی نظم ایتمشدر (مال آیات آنا آل عباس اول وقتده که تار حرب
انله جهنم اولوب محبط ایکن بن سیمله مشقتلی دفع ایدریمکی اونودر لری بن انله بلادک
شرق وغربی فحله خدمت ایتمله اعدازی ذلیل و معیتری عزیز اولوب ونفسم اوزرینه
انلرک یولته یار و اغیارک قطع رحنی عزیز یلوب جله به قدر برله انله اولان کیدر ایله بن
سورکلندیر یلوب ونفسمی اختیار ایله اکا بوکلندم ایدی وقتا که امر خلافتی یرینه وضع یعنی
انله جلب ایدوب شمس خلافتک نور وضیاسی متلانی اولدقده مستحق اولدیقم حقندن بن دفع
اولوب غدر قطار لری سوق اولندی دیمکدر (قلت) مشارالیه عبسی بن موسی منصورک برادر
زاده سیدر که کوفیه والی ایتمشیدی فی الحقیقه خدمتی جوقدر و منصورک انک حقته بر معامله
غریبه سی دخی اون بدیجی باده سبقت ایتمشدر انتهی (حکایه برآز کسان صید وشکاره چیقوب
کوز لر ایکن برضبه یعنی برصرتلانه راست کلور لر قوغدقلند صرتلان براصرینک اوبه سنه
فرار وانه قرار ایدر اهر بی دخیلدر دیو کوزله بسلکده ایکن برکون اعرابی بی اویقوده یو اوب
واوزرینه چیقوب وفارتی باروب فرار ایدر اوخلالده اعراپینک عم زاده سی اوبه به کاوب عبسی
میت کوردکده صرتلنک ایشی اولدیغنی یلوب و آردینه دوشوب وطاغده یلوب اهلاک
ایلدکد نصرکه * ومن یصنع المعروف فی غیر اهله * یلاق الذی لاقی بحیرام عامر * اعدلها
لما استجارت بیده * احالیب البان الفلاح الدائر * وامننها حتی اذا ما تمکنک * فنه بانیاب لها
واظافر * فقل الذوی المعروف هذا جزء من * یجود معروف علی غیر شا کر * آیات حکمت
نموننی نظمله برکزیده اخطار ایلدی (مالی قتی کیمه که احسانی مستحقک غیرینه ایشله
یعنی بذل ایدم عامر ایله مکنی اولان صرتلانی بحیرا ولانک یعنی استحقاب ایدمک ملاقی اولدیغنی
بالایه وهلاک ملاقی اولور اویله بحیرکه حیوان مضر مذکور خانه سنه دخیل دوشدکده
یسلی وسودی جوق دوهرک صاعش سودرینی اکا آماده ایدوب سمرتدی نهایه الامر کندویه
قدرت کلکده دشاریله وطرقار یله ول نعمتی اولان بحیرینی شق ایلدی ای عبرت بین اشبو
وقعدی چونکه کوردک همان استحقاب مروت واحسانه اشبو حادنه شکرینی بیلان شخصه احسان ایله
جوانمردلک ایدمک جراسیدر دیوب اخطار ایله دیمکدر (حکایه) بعضی قصه نقل ایتمشدر که
بازیه عریده کذرکن بریجوزه راست کلکمه اوکنده پاره لشم برقیون ایله برقور دیاوروسی
طور بکا یونلرینه دریلور مبسن دیدی بلم دیدیکده اشبو قوردی صغیر ایکن یلوب ومزله
کتوروب بسله دم و قتا که سچلیدی قیوغی کوردیکلک حالت قودی یعنی پاره لیدی دیوب اشبو

نظم فصیح آمیزی قورده خطابا ایشا ایلدی * نقرت شویقی و فحمت قوما * وانت لساننا
این زب * غنیت یدرها وریت قینا * فن انک ان انک ذنب * انا کان الطبع طابع
سوء * فلا ادب یفیدو لادب * مال حکمت اشتغال فغم ای قورده قیونجیمی دشدک یعنی
اولدیرک و یو خانه ده اولناری مکدر ایتدک حالوکه سن اول قیونک این ربی سن یعنی اوی
اوعلی سن ودخی انک سودیله تغذی ایدوب بزم خانه مزده تربیه بولمک سکایانک قورده
اولدیغنی کیم خبر و پردیکه یو برنجیلنی ایتدک لکن نه جاره طبعنار کونی اولدیغنی وقتده نه ادب
ونه معلم مفید اولور یعنی تبدیل ایدم دیمکدر قندیر (قلت) بادیه نشین عرب عرب بالک طبع سلیم
ار بایندن اولوب لسانلری اولان لغت عربیته نیک عین حکمت اولدیغنی بوندن منفعهم اولونسنکه
عجوز موی البهائک نظم مذکور (کل مبسر لما خلق له) حدیث حکمت تحذیرنک مألوسه
مطابق واقع اولشدر وحديث شریف مذکور هر کس مخلوق اولدیغنی نسنه اجلچون نهیث
و آماده اولمشدر یعنی اول نسنه بی بطبعه قابلدر تعیر یله شرح اولمشدر فتبصر انتهی
* اللهم اتنا عودک من البخی واهله ومن القدر وفعله وعلی الله تعالی علی سیدنا محمد وعلی آله
وصحبه وسلم * فاجاء فی ذکر السراق * یو عمل خر سز لر داور وار اولان کلام ذکر کنده در
(حکایه اولندیکه اسکندر برسارقک صلیله امر ایدمکده سارق ای ملک بن یوایشلدیکم ایشی
یعنی سرقنی کارها یعنی جائم نسنه به رک ایشلدم دیوب کویا اعتذار ایلدکده اسکندر اشته
سنده جائک استمهیدرک صلب اولونور سن دیوب صلبه شربنی خلقتن دفع ایتدی (حکایه)
بر شخص برکو ملک جالوب اوغلک آل بونی صات باره سنی کتور دیوب و یردی اول کو ملک
اوغلندن دخی چالوب بیاستک یانته نهی دست کلدی او غل فاجه صاندک دیدکده ابابا هیچ
صورمه کوملکی سرمایه سنه و یردم دیو جواب طرافت نصاب و برمشدر (ابن کونل السلی
نام شخص که عریده فاک یعنی جری وشحیح براص یعنی حیدود ایدی سرقنده کما اینی
بیانده (قلت) اگر آخرک شعرندن چالماش ایه یو فطعه بی نظم ایتمشدر * والی لاخدی
من الله اناری * اجره حبلی لبس فیه بهیر * وان اسئل المرء الدنی بهیره * واجال ربی فی البلاد
کبیر * مالی بن حق تعالادن ایپی دویه طافلامش اولدیغنی حاله سوریدیگمی کورمکدن
و بر مرد دیندن بهیر استمددن اوتانورم زیرا بلادده حقت دوه لری جوقدر انلردن الورم دیمکدر
(قلت) خبیث دیندن طلبی نسنه پدیر میوب خر سز نغبله فخر ایش و یوفه ل مکر وهی
ایشله مزسم اوتانمندن حقندن اوتانورم دیوب خلقتک دوه لری میاح مزله سنه تنزیل ایتمشدر
(وقال لفرزدق * وان ابالکرشاه لبس بسارق * ولکن منی مایسرق الفوم با کل * یعنی فرزدق
ابو الکرشاه ایله مکنی کیمه بی یویشله هجوا ایتمشدر (قلت) کرشاه قرنی وقدمی کثرت لجه عظیم اولان
شخصه دینور (مال یت تحفیک ابو الکرشاه خر سز دکلدر لکن خر سز طائفه سی سرفت
ایندکری زمان مال سرفتدن بر یعنی خر سزک جناف بلا یجیسی وسائلی ترکیه طائفه وغیر
دیمکدر اشبو بیت فن بدیده دم الشی * عایشه المدح صفتی مشتملدر و خر سزک دلجیسی
دیمک خیل هجودر انتهی (منقولدر که عمرو بن دویرة البیطینک بر جوان فرنداشی اولوب
عصمه سنک قرزله ینارنده عشق اولماق کاه کاه نهانی انبیت وقوعبولور ایش برکیجه دختر
مز یوره ایله خانه سنده صحنده ایکن دخترک فرنداشلری خبر الماریله کلوب عروک فرنداشنی
بصارلر اولدقلری بلدهک والیسی یو لنان خالد بن عبدالله القسری قیو سنه هشره لری
مفتضح اولماق ایچون خر سز طوطق دیو کتور لر والی جوانی استغطاق ایتدکده اودخی
دختره غیره خر سز دیو دعوا جیلرینی قصدیق ایتمکله خالد جوانک قطع یدینی امر ایدر

او خلاصه عز و سر قوم * اخلاص و الله اوطأت عشوة * و ما العاشق المظلوم فينا يارق *
 افر ما يراه غيراته * رأى القطع خيرا من فضيحة عاشق * قطعه من نظم ايدوب والى مشار اليه
 صوند قد قضيه واقف اولوب عفو ايله دخري جواته ترويح ايتشد * مالى اى خالد حق
 يلو ركه تحقيق بصير تترك ايليك ايجمزه اولان عاشق مظلوم سارق دكلدر او عاشق
 مظلوم كوزمديكى نسيدي يعنى ايشله مديكى سرفتي معشوقه سنك و كنديتك اقتضاجندن
 قطع بدني خبرلو كورمكله اقرار ايلدى ديمكدر * الفصل الثاني * بويابده اولان فصولدن
 ايشو ايتكجي فصل عداوت و بغضه دار اولان كلام ياننده در * صاحب المستطرف دبركه
 عداوتى حق سبحانه و تعالى كآب عز يزنده * و القبايينهم العداوة و البغضاء الى يوم القيمة * و قوله
 تعالى * ان الشيطان لكم عدو فاتخذوه عدوا * و قوله تعالى * يا ايها الذين آمنوا ان من ازواجكم
 و اولادكم عدوا لكم فاحذروهم * آيات كرمه (به ذكر سور مشدر) مال آيت اولى روز قيامت قدر
 مشرك بالله باخصوص قوم يهود ينزلنده من قبل الله تعالى عداوت و بغض انفسا اولمشدر كه
 قلوبلى واقفاللى توافق و تطابق ايتز (و نايه اولنده اولان * ولا يفرنكم بالله الغرور *
 نص شريفى اقتضاجه غرور يعنى الدايي اولان شيطانك معصيته اصرار ايله يله مغفرت
 ممكن در يواغواست بافلسون هر قدر ممكن ايسه دهنم طبيعت مضرتى دفع ايدر يوسم قاتلى تناول
 ايتك كيدر صافنك اغواست الدايك زيرا شيطان انسانه عداوت شاهه قديمه ايله عدودر
 عفايد و افعاله اول يعنى عدو اتخاذا ايدوب اندن جيج احواله حذر اوزره اولك (و نايه
 ازواج و اولادك بعضبارى طاعت حقدن اشغال و امر دين و دينده محاصره ايتلى ايله مؤمننه
 عدوا و املر ايله انارك غواستندن امن اوزره اولماك ديون نصير اولمشدر (رسول الله صلى الله تعالى
 عليه وسلم افنديز دى (اعدى عدوك نفسك التى بين جنبك) يور مشدر كه انسانك نفس
 اماره مى انسانه زياده دشمن اولد يعنى ناطقد (قلت) فى الحقيقه بر دشمنكه دائما برابر اوله و چون ان
 النفس لامارة بالسوء * نص جليلى مقتضاجه اعظم عداوت اولان ايقاع اتم و عقوبه بحبول
 اوله اندن اشد دشمن اولماز عصمتنا الله تعالى من شرها و من شرر فيقها آمين انتهى (حضرت
 ابو بكر الصديق رضى الله تعالى عنه * العداوة توارث * يور مشدر كه مالى عداوت اشخاصك
 اولادلى يسه قالور يعنى اولادلى دى با باريتك عداوتلى كودر يعنى طرفيتك نسلى
 بر برينه عداوتى اجرا قيدنده اولورل ديمكدر (بر كسرايه يعنى ملوك قديمه فرسندن برينه ناسك
 قديمى زياده سورسن ديدكدرنده عدو عاقل ديدى با يونه كيفيله اولور يعنى دشمن عاقل اولسه ده
 سويلورمى ديدكدرنده بادشمن عاقل اولمجه بن اندن عافيت و امن اوزره اولورم جواب حكيمانه سن
 و بر مشدر (قلت) كسرايك مقصودى بن مطلقا عفايى سورم دشمن او اورسه ده قورقام زيرا
 مطلقا عفايى سورم و او دشمن اولسون ديمكدر بادشمن سويلورمى ديدكدرنده اگر دشمن عاقل اذا خلى
 و طبعه عقل سليم هر شده عدل و انصافه بحبولدر عداوتى مودته منقلب اوله جنى و سويلوصفوة
 ميل ايله جكى و دشمن بن عقل و نادان كى تمام اجراى غيظه قيام ايتدجكى جائز و واقعدر بوضوئده
 عقللى دشمندن دغدغه كدره دوشم ديمكدر (بعض كتب محاضراته كسراي عشوق نوشروان
 اولديغى منظور اسعد فقير اولمشدر و على الاطلاق كسرى ذكر اولدقدن نوشروانه مصروف
 اوله جنى مسلم اهل كالد * عقلسز دوستدن عقللى دشمن يكدر * كلام كسرى مآلنده مشروب
 امثال تركيه دندر (علمائى دقيقه دان * كو توان من المرء المدغل على اخوف من المكاشع المعلن
 فان مداواة اهل العلل الظاهرة اهلون من مداواة ماخفى و بطن * ديمكدر كه مالى مدغل
 و جقوق يعنى عداوتى ستر و كتم ايدوب فرصت كوزه دن دشمن خيمرند اولان عداوتى اعلان ايدن

تخصصندن زياده خائف اولك زير اعلى ميدانده اولان خستهك مداوتى و بيمارى على خفى اولانك
 مداوتندن اهورمدر ديمكدر (قلت) فتم التمثيل (و دى ديمكدر كه شول ذاته عداوت ايتدن احتراز
 اوزره اولكه اوزات استه ديكي وقتنه تهديد بى ايقاعه قادر اولنر ايله بن تكلف ملاقات ايله
 متقولدر كه قاتل عزيزه ابو قيله اولان مره بك فزى جليله كه زوجه كليب ايدى همسر
 نام اوغلى حامل ايكن مر قومه بك فرزنداشى جساس بن مره زوجى مر قوم كلبى قتل ايلش
 وقتاك همسر طوغوب و شاب اولدقدن اخذ نازيد بنه فالقد يعنى مشعر * اصحاب ابى خال
 و ما انا باندى * ابل و امرى بين خالى و والدى * و اورث جساس بن مره غصه * اذا ما
 اعترت حرها غير بارد * قطعه سيله * يا للرجال و قلبى ماله آسى * كيف العراء و نازى عند
 جساس * ييتنى نظم و خالى جساسك اوزر بنه حله ايله قتل ايدوب بعده * الم ترى ثارت
 ابى كلب * و قد برى المرحل للدخول * غسلت العمار عن جسم ابن بكر * بجساس بن مره
 ذى البول * قطعه سن نظم ايلدى (مال قطعه اولى بابامه خالم مقدا اصابت يعنى اى
 قتل ايتشدى لكن بن خالمه و الدى ميشنده اولان امرم يعنى اخذ ناز ايتد بى حالده اخذ نازدن
 ميل و عدول ايدن شخصه مقارن دكم يعنى اخذ ايدرم جساس بكا برغصه و كدر ايراث ايتشد
 انك حرارتى بنى اسباب ايتد كده صوغومز تاكه اخذ ناز ايتد بجه ديمكدر (مال بيت قلب
 حزينكه آجيجى قوم ايجنده اولسان اى همسر جساسك ياننده نازك طور كن نه كيفيله تمزيه
 حصوله كلور ديمكدر (مال قطعه نايه * بنى كورمزمهسن كه بابلك دمنى كليدن آلدن زيرا
 تر يدبولوب بشدمكه بدن باب مراده دخول اولنور اولدى عار و سختى جسم ابن بكر دن يعنى
 بابامدن ذى البول يعنى زهد صاحبي اولان مره كى كيمسه بك قاتل اولان اوغلى جساسله يعنى
 قتل ياخود دميله غسل ايلدم ديمكدر (مقامه مناسب بريئدر * سن العداوة ايله لنا سلفوا *
 فلن تبيد و نلا باءا * مالى عداوتى بزر مكش با بزل عادت ايتديلو يعنى بزره عداوت با بارى بزر دن
 قاتلدر اصلا منقطع و ذاهب اولماز زيرا بابلك اولادلى وارد يعنى اولاد اولدق عداوت
 ميسه دن قاتلدمكدر (بعض حكمت شناسان اعدايه مدارات شوايكى قائده دن خالى دكلدر
 بامدارات ايله عداوتى محبت و موالاة متقلبه اولوب مشر و ضررندن امين اولنور ياخود بر فرصت
 و قدرت دوشرك غلبه و انتقام ايدرسن ديديلر (سويد مصعب بن از بيره بند و نصحه مررضنده
 * فابلع مصعبا عنى رسول * و هل تلقى النصح بكل وادى * نعم ان اكثر من تنابى * وان
 ضحكوا اليك هم الاعداى * قطعه سنى بازوب ارسال ايلش مالى اى بنم طرفدن كيدن كيمسه
 مصعبه بدن هر و ايدده سكا نصح و بند ايتديجى به ملاقى اولدكي و دى اكثر سويلشد بكي
 يلى و وقت ايله كه هر نه قدر سنك يوزيكه كولديلر ايله ده انلر اعدادر كلامى تبليغ ايله ديمكدر
 (حجاج بر رجل خارجى به عين ايدرمكه بن سزه يعنى خارجيله بغض و غضب ايدرم ديد كه رجل
 خارجى ايكردن فقيرك غصه زياده و اشد ايله الله تعالى اى جنتنه ادخال ايلسون ديدى
 (حكايه اولنديكه انوشروان فرزندى هر مزى ولى عهد ايتك مراد ايلوب اركان دولت و عظماى
 ملكى ايله استشاره ايلدكه مناسب سكور محبوب بعضبارى والده لى اقصاى آسياده واقع
 تركسان قيله سندن انارك خود اخلاقلى معلوم كدر ديدكه نوشروان پسر بزره منسوبدر
 مادره دكل بدن اول شاه اولان پدرم قيساك والده سى دى اول قيله دن ايكن احسن سبقتى
 كورمش ايديكز ديدى (و بعضبارى دى هر مزك قاتلى غايت قيصه در مهابت سلطنت
 كيدر ديدكه نوشروان قيصه لى اياغنده در خلق اى اكثر يا اوطور ياخود راكب كوردر
 بين ايتز ديدى (و بعضبارى دى اى ملك نكته دان هر مزك ناسه بغضى زياده در ديمجه

نوشتر و آن آه هرگز نشدی حالی ناه اولدی ز پرا انسانده خیر واحد اولسه لکن اول خیر نامه
محبت اولسه اصلانده خیر اولما ز واحد کرانسانده عیب واحد اولوب اول دخی تاسه بعض
اولسه انده قطعاً عیب یوقدر کلاهی اقوال حکما و عقلا دندر دیوب هر نه ایسه و لی عهد ایلدی
(قلت) فی الحقیقه هر من کسری اولد قده بدری صکی ملکدار لاق ایلدی یکی توار بخنده
مسطور در (و نوشتر و آن سامانیا نیک بکر منجی ملک عادل ایلد ملقب اولان اهل انصاف و تار بخ
اسکندر شک سکر بوز قرق اوچنده نابوت نشین فنا اولمشدر و قرق سکر سال سلطنت سورمشدر
(ولادت با سعادت ختم نبوت صلی الله تعالی علیه وسلم نوشتر و آن زمانده وقوع بولمشدر
انتهی) عقلا دیدیئر که بر کیمه به نظر شفقت و عین محبت ایلد التفات اولد قده عیوب
و قصوری و ارا به دخی مشاهده اولماز لکن بر کیمه به عین غضب و عداوت ایلد نظر اولتور
ایسه هر نه قدر منظور اولان ذات عیوب بدن عاری و قصور بدن خالی دخی اولسه عیوب و قصور
مشاهده اولتور اشبو کلامک مضمونده به بعض شعرای حکمت آرا شو قطعه بی نظم ایلدی
* واست برآ عیب ذی الودک * ولا بغض مافیه اذا كنت راضیا * فمیں الرضا عن کل
عیب کلبه * ولكن عین السخط تبدي المساویا * مالی بن سودیکم ذلک عیبرینی ودخی
انده اولان سو معامله نک کنندده بغضی مادامکه اندن را ضییم کور یچی دکل ز پرا عین رضا
یعنی رضایله اندر هر عیب دن کلبه یعنی عیوبی کور میبدر و لکن مخط و هداوتله نظر مساوی
و قیاسی اظهار ایدر دیمکدر که بومعنی ما جاء من المحبوب محبوب قضیه سبله هر نکدر (و بعض
شاعر دخی بنه مضمون مذکورده شو بیی انشا ایلدی * و عین البغض تبدي کل عیب * و عین
الحب لا تجد العیوب * مفهومی عین غضب و نظر عداوت هر عیبی ابراز و آشکار ایدر و چشم
محبت و مودت منظورده هیچ عیوب و قصور بولماز دیمکدر (ابو حساندن مرویدر دیمکدر که
حضرت لقمان طاش طاشیدم و حیدر یوکنندم بورجدن آخر بر نسه کوردمدم و طبیات
یدم و جوار ی حسان ایلد معافه اندم عافیدن الذ بولماز دیدی بن دیرمه اگر لقمان
در باری بوشالسه و طاغری سپورسه شماتت اعدا یعنی عدوک عداوت ایتدی کیمه به
کلان بلا به فرخندن اهون بولوردی خصوصاً اعداء اقارب عفار و هم شهری بولده دیوب
* اللهم انا نعوذک من تنایع الایم و سوء الفهم و شماتة ابن العم * دعا واستعاذه سنی ایتمشدر (مال
دعا کاهلک تنایع یعنی اصرارندن و کوتوب کلبش و کلا بیدنکه سوء ظنه دخی شاملدر و ابن عم یعنی
اقربائک شماتندن حق صغیر دیمکدر (حضرت ابوب علیه الصلاة والسلامه ابتلا زندن قنچی
شی ذکره اشد و اصعب اولدی دینلده شماتت اعدا بیوردیلر) اشبو قطعه بی جاحظه انظم
ایتمشدر * تقول العاذلات تسئل عنها * وداو علیل قلبک بالسلو * فکف وقلة منها الاختلاص *
الذ من الشماتة بالعدو * مال لطائف اشتمال عاذلر یعنی بنی عشقه لوم ایدن نسوان سن محبوبه مله
هم آغوش وصال اولماز دیمکدر یا قلوب منسلی اول و نسلیله قلب علیه که دوا ایتدی
اول دیدیلر بنه کفیلله منسلی اولورمه اندن قاضی بر بوسه دشمنک بلیه سنه فرخندن الذ در دیمکدر
* مارأیت سنانا انقذ من شماتة الاعداء * جاحظک کلمات بلیغه سندندر معنای شماتت اعدادن
انقذ یعنی زیاده کچی و ایشلی مزرای کوردم دیمکدر و ذی الله تعالی منها * ابن ابی عیبه
المهللی بومعاده * کل المصائب قد تمر علی الفنی * فتمون غیر شماتة الاعداء * یعنی نظم ایتمشدر که
مالی هر مصیبت که یکدن اوزندن کمر اسهل اولور مکر شماتت اعدایعی اواسهل دکل تحمل
کدازدر دیمکدر (منقولدر که رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم ایتدیمر دار بقایه تشریف
بیوردیلر کنده ایلد حضرت موت طرقلنده نسوان مشرکات شماتت ایدوب اللری به خال و دفر

جالدقاری او طرفه کاش برجل مؤمن غیره للدين * ابلغ ابابکر اذا ما جئته * ان البغایا من بی
حرام * اظهرن فی موت النبی شماتة * وخصین ایدیهن بالاعلام * فاقطع هدیت کفهن بصرام *
* کالبیق اومض فی تون غلام * نظم شکایت اشتمال و اختصار مالی یازوب ابوبکر الصدیق
رضی الله تعالی عنهما برآدیلد کوردر دکلرند خلیفه یاحق مشارالیه دخی فی الحال اول طرفه
اولان عاملی مهاجره امر نامه کوردر ماربله موجبجه ملعونات مرسوماتی اخذ ویدلری لایق
اولد یعنی اوزره قطع ایتمشدر رضی الله تعالی عن الاخر و القاطع و المخبر و المرسل (مال آیات
ای مرسلی ابوبکر کتدیکن وقتده خبر و برکه بی حرام قبیله سندن باغیله یعنی فاحشه ل اولان
نسوان بی علیه الصلاة والسلامه ایتدیمرک دار بقایه رحلتارنده شماتت اظهار ایدوب و حنا
وسعه لری ایلد اللری بی یو یابلر ای خلیفه رسول هدایتده دائم اوله سن اول ملعونه لک بلوت
ایتدیمرک برقی لسان ایدن سیف قاطع ایلد اللری بی قطع ایلد دیمکدر (اشبو فقرات بلیغه کردار
هر دارد شمی بیانده یک رکنین تألیف اولمشدر * فلان متر بصرک اندوار * و یمنی لک الفوائیل *
* ولا یؤمل صلاحاً فی فسادک * ولا رفعة الا بسقوط حالک * یعنی فلان کس سنی بلال احاطه
ایلسون دیو انتظار و سکا غاله ل ظهور بی معنی و کندی به صلاح حال و صفای ایتدیمرک
فسادک یعنی بریشاق حال ایلد جفاک ضمنده امل و صکندو به رفعتی سنک سوء و طحال و مزینکده
امید ایدر یعنی سنک منکویینکله فرج باب اولور دیمکدر (بعض حکمت شناس اعدا هر نه قدر
ضعیف اولورسه ده امین اولوب حذر اوزره اول ز پرا عمر نسز مزرای بعض وقتده انسان
اهلاک ایدر دیمکدر) و یوم مضمونده بعض شعر اشبو قطعه بی دیمکدر * فلا تأمن عدوک
ان ترا * اقل اذا نظرت من القراء * فان الحرب تنشا فی جبان * وان النار تضرم فی الرماد *
مالی دشمنکی مایمونلردن اقل یعنی کوجک و ضعیف کوردر بیک وقتده ایلد اصلاً غلبه سندن
امین اولمه ز بر احرب و قتال بر جبان و قورفاق شخصدن نشأت ایدر یعنی قور قاعک صوله سندن
شعله لئورده باعث غلبه اولور و نار کولک ایتدیمرک کولش ایکن شعله لئور دیمکدر قندبر (بیت)
فمن لم یکن منکم مسبباً فانه * یشد علی کف المسیء فیحب (قلت) اشبو بیت ترجمه معلومه ده
بحریرا و لئامش و بعض نسخ مستطرفه دخی یوقدر فاما بحیل بر شعر در اولنده اولان قایه نظرا
تهجداتی دخی اولمیدر لکن نه اولد یعنی ویت کیک ایدوکنه اطلاع اولنمدی و مفادی حکم
اتفاق حکم افراد کی دکل در و فرین مقارنک حالی اخذ ایدر معنایله در و ترجمه بی سزدن شول
کیمه که سیئه ایدیچی اولمادی یعنی اندن کوتولک صدور ایدر مأمول دکل ایسه ده امین اوایلک
یا بحیرندن یا خود سوء فری اولمادیفندن اولیق محتملدر ز پرا کوتولک اوجنه صاریا و بده اندن
اخذ ایلد یا خوده من بولمغه اسائی جلب ایده چکی جا زدر دیمکدر (واعداک سل و صفوته و ضعف
و قنورینه باقه دیمکد معنای دخی اشراب ایدر مقامه مناسب بریت رکنیدر انتهی (عبدالله بن
سلیمان بن وهب شماتت اعدایه صبر و تحمل برله بوجهله مقابله و انتقام قصدنده اولوبوب دست
قضا به زمام رضا بی تسلیم و جناب رحیم متعاله اموری تقوی بعض واساله نصرت و ظاید
و ظفر و سلامتی متجدر دیمک مضمونده * کاد الاعدای فلا والله ما ترکوا * قولا و فعلا و تلقیا
و نهجینا * ولم یزدن فی سر و لاعنی * علی مقال تیارب اکفینا * فكان ذلک ورد الله حاسداً *
* بغیظه لم یزل تدبره فینا * قطعه سنی نظم ایتمشدر که مالی اعدا من حقمرده کوتی ایش و سوزنه
و تلقین یعنی غمز و نهجینه باشلوب کافه اضرائی تمامیه اجرایی ترک ایتماکه حق بیلور که
یا قلدیلر بر ایدر سرا و علنا یارب اکفنا یعنی ای باری تعالی انلرک شرندن بزه کافی اول دعاستدن
غبری بر نسته زیاده یعنی مقابله ایلدک اشته بزم حایلر یو اولدیفندن الله تعالی و شمس دخی

حاسد را بگری یعنی اعتدالی تقدیری به نائل اولاد قری یعنی کتوتولکری مقدر اولاد ماله
 بزمه مقدر اولان سلاهی بوزة مدقاری حالده غیظاریله رد دفع ایلدی دیمکدر (قلت)
 صاحب المتطرفك عدوات عد و فصلك آخرند اشبو قطع بی اشیاق یک یجاد رجده الله
 تعالی (الفصل الثالث) اشبو اوچنی فصل حدك شرعا وعقلا حرام
 ومنذ موم اولادینی یا نند در (قال الله سبحانه وتعالى) انما یحسدون الناس علی ما آتاهم الله
 من فضله (مال شریقی سباقی دلالتیجه فضل حدن علیه الصلاة والسلام اقتدیمره اعطا
 واتزال واحسان بیوریلان نبوت وکتاب ونصرت واعزاز قوم یهود من دودك حدلری
 بیاندر) (ناسک کسب کال ورشدی واعتداسی ذات بیغمیری واسطه سیله اولدیقتن نی به
 حسدنا بعترینه حد دیمک کی آیت شریفه مذ کوره ده یونکنه به اشاره ناس ذکر اولمشدر
 وعلی قول اهل ایمانک مجموع حدلری بیاندر فدر وقال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم
 (استعنوا علی حوائجکم بالکتمان فان کل ذی نعمة محسود) مفهوم منبی اوتوز سکرینی بابک اولنده
 مرور ایلدی * الحاسد مفاظ علی من لا ذنب له * کلامی حضرت علی رضی الله تعالی عندهن
 منقولدر یعنی حاسد اولان شخص خبیث اصلا ذنب وکاهی اولیان کیمه به غیظ ایدیمکدر
 دیمکدر * الحسود غضبان علی القدر * ودخی * بنس الشعر الحسد * کلام جواهر نضای
 اسلاف کرامنددر (مال کلام اول حاسد اولان شخص قدره واراده حق تعالی غیظ ایدیمکدر
 دیمکدر ارتقی یوندن ایلر و جرت اولوری ملاحظه یوریه (مال ثانی کتوتو علامت انجی حددر
 دیمکدر) بلغادن برینه فلانه اولکه سکا بنض وحدایدردیلدکده * لانه شقی فی النسب
 وجاری فی البلد وشریک فی الصنعة فذکر جمع دواعی الحسد * مالی زیر اول فلان بنم لایون
 قرداشدرو بلدمده قومشدر وصنعمده دخی شریکدر دیوب دواعی حدك مجموعنی ذکر
 ایشدر (براعرابی حددر درد منصفدر که محسود ده اجرا ایلدی کی فعلی حاسد ده دخی زیاده
 اجرا ایدر دیمکدر (صاحب المتطرف یومعنی اظیف (قال الله الحسد ما اعد له بدابصاحبه
 فقتله) حدیث شریفدن مأخوذ در دیمکدر که (الله تعالی حدی دفع ایتسون
 حدك ایتدیکی عدالت جای تعجیدر که صاحب دن یعنی حاسد دن باشلیوب حاسدی تلف
 ایتدی دیومشروحددر) من ذلك یعنی حاسد بلاستی بولور وعبدینی اظهار ایدن حکا یانددر که
 فیهما اعرابدن برینی خلقای عباسیه دن معصم خلیفه کوروب ومنصف اروادینی بلاغت
 ودرایتی بکنوب کندویه ندیم ایلدی واول مرتبه التفات وتقریب ایلدی که بلا استیذان
 حضور ینده داخل اولور وهیولای رجاسی صورت حصول بولور دی ندمای خلیفه دن یری
 دیوبنک بو تقرینه حد ایدوب ونفسنده کور ای بادیه نشین بن سکا برندیبر ایده یمکه
 اوغرایه جفک بلامک زه دن کلدیکنی کوره مزمن دیوشومکری قوردی یعنی بدوی به تلطف
 وتعلی آرتیروب ومنوجب محبت اولور هدی زیناندیریوب بوخلالده دایره منه اخشام طعانه
 دعوت ایدر و بدوی به جیک ویشمش صرماسقلی اطعمه وطورشی وصلاطه بدیروب وعودت
 ایلدی جکی وقتند یارین حضور خلیفه به واردیفکده صرماسقلی شلریبک رایحه سنی سزه
 جالش زیرافندیم صرماسق قوقوسی سومزنده بویه ایده حکم دیو صورت خیر خواهانه ده
 انظار ایدر وقتا که صباح اولدقده حاسد مذکور بدویدن اول طور ایدوب وحضوره واروب
 کیمه یوغیکن ای امیرالمؤمنین اعتبار بیوریلان بدوی نمک بجر املق ایدوب اقتدیمری انجیدر یعنی
 اغزیری بدو در متادی اولیورم دیومذمت ایده یور اقتزاسیله اغضاب ایدوب دور ورینه
 یقلور کیدر وقتا که بدوی حضوره کیدر که خلیفه رایحه نومندن متادی اولاسون دیودور دن

اغزی بی الیه اورتوب طور خلیفه بروکل برشی سویله حکم دیو یانته چاغردقده بدوی دستمالیه
 اغزی طوتوب افشیمه خلیفه تک ظاهر حاله نظرا شبهه سنی قالمیوب فی الحال بیاض اورزیده
 خط همایونعی موصل اولان شخصی وار دینی کی قتل ایده سن دیو خط یازوب بعد التمهیر
 آل بو عطیه خطیدر وزیره کوتور و احسانعی ال دیو اعطا ایدر که تقدینه احسانه عادت
 خلیفه مشار الیه بویه امش بدوی دخی ممنونا جقدقده نتیجه حال بدوی بی نجسا دایره
 خلیفه ده انتظارده اولان حاسد مذکور راست کاور بدوی هله اغزیمری اخطارک اورزه
 محافظه ایلدم وقوقوسی چقرمدم واقندیمرک مظهر خط احسانی اوادم کوتوروب خزانه دن
 عطیه آله جقم دیومشرا نه عطیه بی خبر ویردکده سبحان الله القهار حاسدک عذل وشهوری
 مسلوب اوله رقی ای برادر بوخطی بکا ویرزیرا بوکونلرده قهی دستلکم واردر یوندنصکره
 ینده نائل اولدیمده قضا ایدرم دیه دوشدی بدوی بونه صورنده اوله ییلورز براقتدیمر طویار
 وانفعال یوردر دیواعتذار ایتشیکن سن بر محله کرنل کشن صانسونلر بن چاک واردرکلور ایشی
 بنور یم ومقدارینی سویلرم حضوره کیر تشکریله دیه رک الخاح وایرام ایدوب وخطی آلوب
 سرعتله وزیره واردر وزیره دخی ایشی کر حدکن بتور یعنی قتل ایدر وقتا که وزیر اعظم طرفندن
 خطک جوابی کلوب خلیفه جوابدن مقبول آخر اولدیفته مضاع اولدقندن الله اکبر الیه بونده
 بر حکمت واردر این البدوی دیو غضبه سؤال ایدر بدوی حاسد مرقومک تعلیمی اورزه
 کیرلندیکی بردن حضور خلیفه به احضار اولندقده زه ده ایدک دیواسنضاق ایلدکارنده
 حاسد مرقومک انجام حالتدن خبری اولیده رقی خطی صورت مذ کوره ده الدیغنی وکندی نهانی
 بر محله مرقومه انتظار اورزه اولدیغنی خبر ویردکده خلیفه سن بنم حتمده اغزی بد رایحه اودر
 دیومذمت ایتدیکی دیمک بدوی مگری اکلوب معاذ الله ای امیرالمؤمنین علی وحجیم اولیان نسنه
 نه کونه نفوه ایده ییلورم مشهود خلافتنا هیلری اولان حرکتیم حاسد مرقومک مکرندن اولدی
 دیوب قضیه طعنه سنی تمامیه نقل ایلدکده خلیفه حضرتلری * قاتل الله الحسد ما اعد له بدأ
 بصاحبه فقتله * عبارته شریفه سنی اوقوبوب بدوی به دیو بالاحسانه مرتب سنی اعلا ایدوب
 محسود برسود وحاسد بلاستی بولوب اسوه حال ایلد نابود اولدی (ذلت) اشبو حکایه ینده مالی
 بر اوله رقی نسخ مستظرفده مختلفدر کتب محاضرات سازه ده کوردیمک نسخه مقبوله سنی قلم فقیر
 اسعد ایلد انتخاب اولنددر انتهی (خاندان آل مهلبه منسوب شمرادن مغیره اشبو قطعده بی
 ایشان حقارنده انظم انجنددر * آل المهلب قوم ان مدحتهم * کانوا اصکارم آباء واجدادا *
 * ان المرانین تلقاهما محمدا * ولا تری لثام الناس حسادا * فذلک سنی آل مهلب برطائفة
 جلیله در که اگر سن انلری مدح و ثناء ایدر ايسک لایقدرز را انلر بدرل وجدل یونندن ناسک کریملری
 اولدیبلروسن انلرک محسود خلق اولدقلری کوررایسک انلرک عظم ذانلرینه و مجدلرینه استدلال
 ایلد ز براعرنین یعنی اولولره وعز یزله سن محسود اولدقلری حائده ملاقات ایدرسن وناسک
 لیسارینه حاسد کورمزمن خلاصه محسود اولان کریم واولیان لیمدر دیمکدر (حضرت عمر
 رضی الله تعالی عنه * یکفیک من الحاسد ان یغم وقت وسرورک * یورمشدر که مالی
 حاسدک بلاستی جهتدن سنک سرورک وقتند مفهوم اولمی سکا کفایت ایدر یعنی حاسده
 یوندن اصلی بلارامه همان آرامه باق دیمکدر (مالک بن دینار قدس الله سره قرأ زمزمه سنک
 هر شیده شهادتلی مقبوله در لکن بررلرک علیهنه شهادتلی هر دوده در زیر انلرک یشلرند
 اولان تحاسد هنکام نقاضای ماده توالدده نکه رک حدلندن اشدر دیمشدر (قلت) لکن
 دفاتله بیان اولندی اورزه مسئله فقهییه دایر بو کتابده اصحاب مذاهب جله سنک کلامی نقل

اولند یقینن بزه کوره البته کتب حقیقه مر اجعت لازمدر (حضرت انس رضی الله تعالی عنه
اشبو حدیث شریفی مر فوار وایت الی شدر * ان الحسد یا کل الحسنة کما تأ کل النار الحطب *
(قلت) اشبو حدیث شریف جامع منبرده حدیث حسن و صحیح اولی اوزره انس بن مالک
رضی الله تعالی عنهدن مرویا ان ایله مصدر اولادینی و اوج جل شریفه دخی معطوف
اولدینی حانده یو وجهله ضبط اولمشدر (الحسد یا کل الحسنة کما تأ کل النار الحطب والصدقة
تطبی الخطیئة کما یطبی الماء النار والصلاة نور المؤمن والایمان جنة من النار) اشبو حدیث قضا
وقدر حقه منخط و خدایه اعتراضدن عبارت اولان حسد مذموم کنندنه حاشا رب العزیز جهله
وسفهه و شبی محلتک غیری به وضعنه نسبت اولدنیغیون نازک حطی اکلنی یعنی تلف ایندیکی کی
حاسدک حسنه سی وار ایسه اکل و یخو ایدر یعنی حسنةک فائده سی کورمز و صدقه خطایی
یعنی حقوق الله ده اولان نقصیراتی آبک آتشی اطفا ایدر یعنی بفضل الله تعالی باعث
منفعت اولور و نمازک نوابی مصلبتک نوری اولوب ظلمت قبری تو بر ایدر و ایمان کامل ناز جهنمه
سیر و و غایه اولور یعنی داخل اولماز دیو شرح مناویده مشر و حدر الله تعالی و رسوله اعلم انتهی
منصور فقیه معرض نصحه نظم ایتمشدر * منافسة الفنی فیما یزول * علی نقصان همته دلیل *
* و مختار القلیل اقل منه * و کل فوائد الدنیا قلیل * معانی زوال و فناء اولان شیده کشتک
حسد و منافسه سی نقصان همته دلیلدر و بالنسبة الی الخلق قلیل یعنی عزیز اولان ذواتک
اختیاری متاع دنیا دن شیء اقل و یسر در زیر کافه فواید دنیا قلیلدر و لا شیدر فقدر (بقول
الله عز و جل * الحاسد عدو فنی منخط لغوی غیر راضی بقسمتی الی قسمت لعلادی * صاحب
المستطرف اشبو کلام شریف حدیث قدسیدر دیو ذکر ایدر و مال منینی حسد ایدیچی
کیسه نعمتمده و فعلیه غاضبدر و قوللر به تقسیم ایلدیکم قسمته راضی دکلر دیمکدر (قلت)
محدثین کرام اکر مهم الله تعالی باحسن الاکرامک بیانلری اوزره حدیث قدسی حق سبحانه و تعالی
حضرت نرینک نبی علیه الصلوة و السلامه بالهام ایله بانامده اخبار ایلدیکی معنادر که بعده
حضرت رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم اول معنادن کند و عباره زیله حق تعالی شویله
بیور دیلر دیو خبر و بر دیلر و الحاصل حدیث قدسی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حق
تعالادن حکایه ایلدیکی بنی نصریح ایله بیان یوردقلری کلامدر و احادیث قدسیه تسبیح اولدینی
هر نفدر * و ما یضیق عن الهوی ان هو الا وحی یوحی * نصی اقتضا منجه جهله سی من
عند الله ایسه ده حق تعالادن حکایه اولدینی نصریح بیور لیان احادیثدن تمیز ایچوند
(و دخی معلوم اوله که قرآن عظیم احادیث قدسیه اوزره تفضیل اولمشدر زیر لفظی دخی
میزلدر کما قال الله تعالی * فاذا قرأناه فاتبع قرأه * اشبو آیت کریمه بر عظیم الشان
حجیم سنک اوزر یکقرآن ازال ایدوب و جبرائیل دخی سنک اوزر یکقرآن ایلدیکی وقتده
حفظ ایله و ناسه تعلیم ایله دیو تفسیر اولمشدر انتهی (بعضیلر مضمون حدیث قدسی
مذکور یو یوله نظم ایتمشدر * ایا حاسدا لی علی فئمة * لدری علی من اسات الادب *
* اسات علی الله فی فعله * کأنک لم ترض ما قد وهب * معنای ای بنم نعمتم اوزرینه بکا
حسد ایدن کیسه یلور مبین که قننی ذاته سوء ادب ایلدیک فعل و قضا و حکمتده الله تعالی به
اسات ایلدیک صانورمکه سن الله تعالی بکا انعام و هبه ایلدیکنه راضی اولماک دیمکدر (قلت)
کأن تعبیر یله عدم رضاده شک شاعر غبطه به حسن ظنی اشراپ ایدر کما لا یخفی (اصمعی سن
یوزر یکریمی درجه سنه رسیده اولمش بر اعرابی کوروب عمریکی قننی شی اوزلندی دبدیکمده * ترک
الحسد فقیهت * دیو جواب و یردی یعنی (لاسعد * عی سوهان عمر اولان حسدی * ترک ایله

باقی سن اولدم دبدی (ابن مسعود رضی الله تعالی عنه حضرت نلری آگاه اولورکده الله تعالی ک
نعمتینه عداوت ایلدی دبدی نعم الله عداوت ایدر قننی کیسه در دیو سوال ایلدیکنرند
* الذین یحسدون الناس علی ما تبهم من فضله * اول کیسه لدر که الله تعالی فضلندن ناسه
و یردیکنه حسد ایدر دیو جواب و یردی (عبدالله بن عروبه بن الزبیر قومکری شهر یله ترک ایدوب
یدوبنی یعنی بادیده عزالت و وحدتی ندن التزام ایلدیکنر دیو سوال ایلدیکنرند عبدالله * وهل یقی
الاحاسد علی نعمة او شامت علی نکبة * یعنی قومده مکارم اخلاق اصحابی قالدیمی قلاترا یخفی
حاسد نعمت و مسرور نکبدر دیو جواب و مقوله اشخاصدن اعتراضله عزالت ایلدم معنای افهام ایلدی
(بعضیلر محسوده معرض نصح و یندد * شوقطعه بی نظم ایلدی * اصبر علی حسد الحسود *
دخان صبرک فانه * کالتارنا کل بعضها * ان لم نجد ما نأکله * مالی ای محسود سن
همان حسد محسوده صبر ایله که صبرک انک قاتلی او اور حسود تلف ایله جک نسته بولما دینی
وقتده بعضی یعنی جزئی تلف ایدن نازکبدر یعنی حسود حسدی سکا تا ثیر ایله متکدر اولدیکن
وقتده نشی صدر ایش اولور اما الدرمز ایسک غی متر ایدر اولوب وجود یند تا ثیر ایله حسود خود بخود
بلا سی بولور دیمکدر (قلت) بعضها یرنده نفسها اولسه اولی او اور دی کما لا یخفی انتهی
(تحذیر حسدده بر شاعر ماهر * باطالب العیش فی امن و فی دعة * رغده بلا قتر صفوا بلار هق *
* خاص فوایدک من غل و من حسد * فافعل فی القلب مثل الغل فی العنق * نظمی دیمکدر که
مالی ای وسعت حال و امن بالله ضیق حالسزجه عیش و اسعی و قلت نوالسزجه صفای لایمی
طالب اولان هر مرد عاقل حقد و حسد دن قلبکری تخلیص ایله زیر قلبده اولان عل یعنی
حقد کردند اولان غل یعنی یوقاغی و لاله کیبدر دیمکدر (قلت) حقد معنای غل غینک کسر یله
و یوقاغی معنای غل غینک ضمیمه در و فی الحقیقه قلبک اضطر ایدن رهایی اولسی کی صفا
اولماز و حسدی اولمازلرک بنیضه تعالی علی کل حال قید ضرورت چکمد کاری انکار اولماز
الحمد لله تعالی علی فضله اشبو قطعه بود فمده دیکر نسخه ده بولنوب نقل و ترجمه اولمشدر انتهی
* اخذ حسن من تعالی به هلاک * زخمشربک نوابغ الکام نام رسانه بلیغه سندن یادکار
روزگار ایدیکی فقرات اضیفه دندر مالی حسد ذکر ای آیت حرب یا خود دیکن کیبدر هر کیم
اکاسار یلور سه هلاک اولور دیمکدر (قلت) حسن حاک فقی و سبک فقه زیله دورد بکنی
دیکلری بنایدر که فارسیده خار سه سو دیر دیکنی اوج کوسه در و صلا بتلور و عهد قدیمده اول
دیکنه شیهه یوردن ادوات حرب با یوب اعدا با صدقه با تسون دیوار و تک اطرافنه دو کرل ایش
اول آیه دخی حسن تسبیح اولمشدر و حقد و عداوت معنای ده کلور صاحب قاموس ذکر
اولان دیکن عیشک شربنی نعوذ بالله تعالی کایتین و منانه طاشربنی ایدر و پراغشک صفای
سوی باهه قوت و یر و عسرت بولی دفع ایدر و یلان صوقدینی محله طلای نافعدر و خانه به
سر یله پره زی هلاک ایدر دیو خواصنی یازمشدر انتهی (بعضی شعرا محسودی تسبیحه
* انی حسدت فزاد الله فی حسدی * لاعاش من عاش یوما غیر محسود * دیمکدر که مالی بن
محسود اولدم حق تعالی بکا اولان حسد ایچنده نعمتی زیاده ایلدی بر کون محسود اولما دینی
حالده تعیش ایدنک تعیشی یوقدر یعنی بر احد حاسدسز تعیش اینسون دیمکدر که مرادی بهر
متعم محسوددر و هر غیر محسود ضیق حالده اولسی اعدادر (قلت) لاحرقی نافیله اولوب اصل
وضعمده ماضی به داخل اولماز مکر که قرینه تک قیامیه داخل اولدینی انشا حکمتده بود دخی
دعالده اولور اشبو مقامده لاعاش لا بارک کیبه تعیش اینسون و بارک اولماسون دیمکدر تحقیق
وقوع نکته سیچون ماضی به داخلدر (نصر بن سيار * انی نشأت و حسادی ذو و عدد *

بأذا المالح لا تنقص لهم عددا * ان يحسدوني على ما بي لا يهم * فمثل ما بي ما يحب الحسد *
 فظنني رغب المحساد فنفذتم انجسدمالي بن حسام ذوى عدد اولديني حاله نشأت ابدوب واقبال
 ترأيد ايتدي اى اقباله صاحب اولان حسادك عددني تنقص ايتدي يعني ائلى دفع قينده اوله
 تاكه درجهك آرتسون اكر بنده اولان قيص واقباله حساد متصف اولدقارى خلق ذميم اقتضا سجه
 حسدايدر زاييه مجبوللردرز برابته اولان فضائل وفواضل حق حسدى جلب ايدىي نسته در
 ديمكدر ايشو قطعه دى بودفعه درج اولندي (ونصر بن سيارامويه دولتي امرء عظماسندندر
 حضرت عمر رضى الله تعالى عنه * نعوذ بالله عن ككل قدر بوافق ارادة الحاسد * ديور
 دعا يورر ايدى (قلت) مفهومي حاسدك مر ادينه توافقي ايدر قدردن حقه صغوروم ديمك
 ومغسادى حاسدك مقصودى محسوك زوال نعمتي اولمغه اتدن مصون اولمغه دعا وهم حاسد
 داتماغده اولسون ديور دعا در و بوند ه هر ريشي شوبه قدردر حاسدك مكري تغير قدره قادر
 اولمديغه دى اشارت واردر (ارسطويه حسود نندركه زياده مفهوم اولور ديور سوال
 ايلدكدرنده حسود كافه مسرورلك غنى يوكلمشدر انكيچون غنى اشد اولور ديمشدر (قلت)
 ارسطو افلاطون الهيك اقدم تليدي در يكرى سته خدمت استاد ده اولندي واسكندرلك
 هر اموره مستسارى اوله رى معلى ايدى بنا برين ملكدار لنى مسلم عالم اولدى آخر حالده
 بنا ايلديكي دار التعلينه ازوا ابدوب تعليم علوم ايله مشغول اولدى ملوك وابناسي تعظيمده
 قصور ايتير ايدى تاليفاتى سكاهه قريدر الشمس يدى ياشنده فوت اولمشدر انتهي (ثم قلت)
 اشدواغم غرض نفوس انسانيه اولوب خلاصى دشوار اولان حسده دارآيات وآثار واخبار
 ونكات واشعاردن لازم اولنلرى صاحب المستطرف رحمه الله تعالى على وجه الكفايه باز مشر
 ايسده ده بوخوى خيبتك دار بنده مضرى اشد اولد بيجون يادكار دارودبار اولمق نيت خيريه سيله
 كتب اخلاق دن بهض فوائد دى بوجه اجمال قلم اسعد فقير ايله تدويل اولمشدر
 (عظماك يانجه حسد آخرده اولان نعمتدن بهض اولوب زوالنى طلبدر بو دى يانمت
 مذكوره حاسده كلبه جكي امتناع عقلى وعادى شغلندن اعم اوله رى منع اولديني حاله اولور
 ياخود فى الجملة ممكن اولوب لكن كلبه جكي مقرر اولمغه بارى زائل اولسه ده برابر اولمق امل
 باطليله اولور وياخود كندوده حصولنى اميد ايله اولور اولكيسى اقيح ايكنجيسى اولكيدن
 دون واولنجيدن افزوندر امارتوانى استيوب كندوده دى مثلى غنى ايدرده اكاغبطه دى رزكه
 اموردنييه اولورسه محبوب مباحه ده ايسه مباح مؤدى مهصبت اولان اشباهه ايسه حرامدر
 واشوبه حسد جهل ايله طمعك اجتماعدن حاصل اولور اكر جيع خبرات ومقتضياتك بر كيمه ده
 اجتماعك وتغيرتقدر حقتك منع اولديني بيلدى وطمع خامى اولييدى حاسد درد حسده مبتلا
 اولماز ايدى وحقتك نعمتي خلقدن متفك اولمغه حسودك غم وكردن خالى اوله جنى دى
 لازم كلور و حسد فعل بارى به اعتراض ومحسود بى كاهه جفا واذا اولديفندن غسرت البهيه
 ظهوريله محسود داتما مستغرق نعمت وحاسد غوطه خور در ياي شامت ونكبت اولور
 (امام غزالي يورمشدر كه حسدك اسبابى عداوت وتعزز ونكبت ونهجب وخوف فوت مقصود وحب
 رياست وخبت نغدن عارتردز را عدو عداوت ايتديكلك نكبتى وقهرى استازجرايه قدرنى
 اولمادقده حسد تولد ايدر ومحسود جاهله ياخود علمه ويا مالله تمرز ايتدكه حاسد زوال نعمتي استركه
 كندويه محسودك تكبر احتمالى منفع اوله ونفس حاسد محسودك كندويه تذلل و كندوك اكا
 تكبري برعكس اولمق محسودك زوال نعمتي استركه مر ادينه واصل اوله بوضورده اسباب
 حسدك برى تكبر اولديني كلوب كور بنور تمرزله تكبرك فرقى ائده حاسدك مر ادى دفع تكبر

محسود و بوند كندوك محسود او زره تكبردر تعجبى امام مشار اليه اسباب حسدن عدليه حضرت
 رسالتنه عليه الصلاة والسلام افنديرك نيوتله تشريف يورلديغه كفار انجا * ابعث الله
 بشرا رسولا * ديور زوال رسالتى غنى ايدر دى ديور غنى ايلش ايسه ده قنل زاده مر حوم
 يوك منشائى دى تمرزدر زى اذات يغمبري به نيوتله عزت وكفاره اطاعتيله خضوع وانقياد توجه
 اولد يفتدن هر قدر نى نيوتى ادعا ودعواى نيوتدن تعجب ايتدا ايتديلايسه ده زوال نعمت نيوتى
 تمرز مذ كوره بناء طلب ايلديلايسه در (وخوف فوت مقصودك باعث حسد اولديني شو
 صورته در كه مطلوب برو طالب متعدد اولمادقده جهل سلك اكا واصل اولمق بريد عن الاحتمال
 اولديفندن يئلرند حاسد ظهوره كلور كه ضرات يعنى نسوانك اورنقارى ييشده بو حسدك
 آشكاردر (اماحب رياستك سبب حسد اولديني شوبه در كه علم ياخود جاه وباروت صاحبي
 اولان بونلرده تفرد ايله عديم النظير اولمق اسباب ايتاي نوعنده كندويه مشاركت فهم ايتدكه
 انك زوال نعمتي وفاسي و كنديك تفردله بفاسي طلب ايدر كه سبب محضا حب رياستدر
 (اسعد فقيرك هنگام شبانه نظم ايتش اولديني غرانه واقف * مناصب اهلنه اغياروش
 اولان بهضه * طباع ناسده كى حب جاهدر باعث * يدي بوشقه موافق دوشمشدر (وخبث نفسك
 يادى حسد اولديني اسباب سابقه دن برى اولمادىني ومحسود ايله قطعا آلتى وريش اولوب
 اشائى بولمديني حائده اراذل واسافل ناسك اعالي وافاضله حسد ايدوب زوال نعمت ايله
 شان اولدقارندن ظاهر در اسباب سابقه عرضى اولوب غلابى غير عسبر ايسه ده بونك دواسى
 نابذيرد زى راسبي ذاندر (ودى معلوم اوله كه حسد ومنا فست اقران واقارب ومشاركلر
 يئلرند ز ياده وسوركللى اولور كه اسباب محرره مكمدارى بونلردر خلاصه حسدك سبب حب دنيا
 وما فيهادر كه تنك وفانى اولديفندن مزاجلريه كفايت ايتز امارت عظيم عالم باقى ووسيع اولمغه
 ائده مزاجه بونماز وحسددى اولماز بونك مثالى معرفه الله وسائر اوجده الله اولان علومدر كه بونلرده
 مزاجه ومضايقه اولمديفندن طالب ديكره حسد اولماز وبحثه دى نعمته مضايقه اولمادىفندن
 محاسده اولماز بنا برين اهل الله وطالب آخرت اولنلرده حسد اولوب حتى كزرت عرفا و صلحا
 مشايخ مشغوف اولوب شب وروز اوقات شريفه رى زيده مر يده مصروفدر (علمائى دنيا
 ومتشيخينك ازلده اولان منافسات نوجهارى حطام دنيا اولد بيجوندر و بو حسددر بونك
 علا جى علم وعلدر فى الحقيقه بر كيمه حسدك بوجه محرر فعل صانع حكيم جل جلاله به
 اعتراض اولوب ودارينده ضررى اولديفنى وحسده عباد الله خير صائغى معتاد لى اولان
 خيانتاس زمره شريفه سندن دور اولوب مؤمنينه بلا ونكبت ايرشك اراده سنده اولان ابليس
 امين وتابعلى كرومكروهنه متصل اوله جفى يلوب يقين حاصل اولمادقده حسدن احتراز ايدى جكي
 ظاهر در وعلاك دوا اولمى شو وجهله در كه عاقل كندوده حركت حسد حس ايتدكه اول
 حركتك مقتضاسى اولان قول وفعلك مخافنى ايتدكه باشليه مثلا محسودى ذم ايتوب مدح
 ايدى وتكبر وترفيع ايتوب تواضع ايدى واكر محسود انعام والتغياتى كسرده حاسدالذم كلدبكي
 عزت واكر ايمى محسوده ايدى تاكه نفس حسد وعد اوتدن مايوس اولوب كون بكون آثار محبت
 ظهور ايدى محسود دى حسدك بو معامله مودت نموتى كوردبكه ائده دى لابد محبت وود
 ظهوره باشلوب طرفيندن عداوت بر طرف اوور (سؤال) حسد حاسد زوال نعمت محسوده
 سيدر بنم حسده زائل اولمادقده قلمك اضطرارندن قورنمى قائده سنى ايدرم دبرسه (جواب)
 بونما كزعايت جهلدر وكشي كندو بلاستى طالب اولمقد زى برا حاسدك دى نيجه نعمتي واردر كه
 محسود اولوب زوالنى اسببى حاسد لى واردر حسد زوال نعمته سبب اولورسه حاسد دى

مبتلای بلا اوله جفتی لازم کلوز (سؤال) حاسد بنم حسم محسود بمک زوال نعمته سیدر آخرک
بنم حقمده حسدی مفید اولاز دیرسه (جواب) بودنی غایت جهلدر ز برانخصیص بلا تخصیص
وزجیح بلا مریدر دیو جواب و پریرز (در دحسد دوی عملی که محسود بنا و تواضع حاسد در
شیطان لعین وسوسه و پروب سنک بو معامله کی محسود عجزه و یا نفاقه و یا کندودن خوفه
جل ایدره فائده سی اولماز وناس دخی بافک فلانه که نیجه مغلوب اولدی دیو اراجیف ایدرل
دیرسه الدائمق کار عقدر وعداوتله اشتغال عمری اکدار ایل تلف ایتمک و محبت و صفوته
اشتغال دارینه راحت اولدینی یلنوب وسوسه شیطانیه دکله نلیه و هر تقدیر نقد کره
کلورسه ده دوی علمی و عملی مرارت باقلیه دوا و نیجه نافع اولماز (تنبیه) زوال نعمتی
استمک باحرام و یا موجب گناه و آثم و یا مرخص و مباح اولور یعنی اوج قسدر و بومراتیک
شرعی دخی بویه در که چونکه عدو طبعاً منفور در خصوصاً که موذی اوله دشمن موزیک
زوال نعمت و جاه و مالنی طلب ایتمکدن قبلک بالکلیه خالی اولسی مبسور بلکه مقدور دکادر
ودشمن دخی خیرخواه اواق دارزه امکندن خارجدر که * جبلت القلوب علی حب من احسن
الیها و بغض من اساء علیها * کلامی بومعانی مفید در وقت که قلبه حسد حاصل
اولدقه قلب اوج حالدن خالی دکادر (اولکی حال قسم اولدر که مکر و فریب شیطان و نفس ایل بو
قل قلبی یعنی حسدی صاحبی اعضا و جوارحه جیقاروب قولاً و فعلاً و لساناً و ارکاناً محسوده
اضرار به باشد قدده درجه حرامه قدم بصر و گاهکار اولور بونده تو به واستغفار و ترک اصرار
واصرار ایده و علامات سابقه ایل تدبیر ایده (اما قسم ثانی که ظاهره اخراج اولنجوب فقط
قلبده فله و صاحبی دخی آه بو حالت قلعیدن کیده ایدی دیمه امام غزالی قدس سره قوتیجه
بودنی جرم و عیباند (فاما قسم ثالث که تمنای زوال نعمت محسود خاطره کله وندن قلعده بو
کو تو خوی کلدی دیو تأسف ایده و مقتضای شرع سریع و عقل صحیح اوزره حسب
الوسع ظاهره جیقا ریمه یعنی محسوده بروجهله اصرار قیدنده اولیه اشته بو حسد مذموم
مرتبه سنه وارمز و صاحبی عقل و شرعاً ملوم اولماز حسب البشر به اقل مرتبه حسد
بودر قسم اولدی ثانی درجه سنه وارما سنه جهد و سعی اولنه والسلام انتهى ما نقله الفقیر

*** الباب الاربعون ***

(وفیه فصول * اشو و فرقی باب شجاعت و ثمره و فائده سی و حروب و قتال و تدبیری و جهادک
فضیلتی وعدو ایل محاربه ده شدت بأس و جهنده حت و ترغیب بیاننده در و بویاده براز فصول
دخی واردر * الفصل الاول * اشو اولکی فصل رضای حقده اولان جهادک
فضیلتی و شدت بأس و فوت بیاننده در حق سبحانه و تعالی بأس و ضراره یعنی شدت و مشقت
دمنده صبر و ثبات ایدنلری بنا و مدحده * والصابرین فی البأس والضراء و حین البأس *
دیورمشدر و مجاهدین مسلمین دخی وصفله جهاد اعدایه ترغیب و افضل جزاء و احسان ایل و عدده
باری تعالی و تقدس * ان الله يحب الذين يقاتلون فی سبيله صفا کانهم بنیان مرصوص *
دیورمشدر که (قلت) مفردات راغب اصفهانی و تفسیر ابن السعود ده اولدینی اوزره تحقیقاً
الله تعالی رضای بولنده مصفوف یعنی خط مستوی و مستقیم اوزره دیزلش اولدقلری
یاخود نفسلری غل و غشیدن صافی و پاک اولدینی حالده مقاتله به اقدام و بذل روحه اهتمام
ایدنلری سور یعنی راضی اولوب جزاء خیر احسان ایدر انلرک صفقریدی ایدها آخره بنشد که
بر برینه قلا ی ایل کند لشمش بنا کی بالا فرجه و خلل اولوب کآن شی واحد کی اولدقلری حالده

(دیو)

دیو تفسیر اولمشدر (صاحب المستطرف علما و حکماء انصافلری اوزره حریده رأی و تدبیر
شجاعتک امامنده یعنی شجاعتدن اقتصد در دیو (الحرب خدعه) حدیث شریفی ذکر ایل
اثبات مدعا ایشدر (قلت) جوامع الکلمدن اولان اشو حدیث شریفک علی التفصیل مفید
و مقتضای شریک سابق جنت مأل سلطان خلد آشیان محمود الخصال حضرت تارینک عهدنده
اسعد فقیرک نالینته موفق اولدینی * الکوکب المنعود فی کوکبه الجنود * ایل مسمی اثر
عاجزانه سنه یازلش اولقله مطلب مذکور ان شاء الله تعالی اشو پاک آخرنده بیان اولنه جقدر
* اللهم اجعل تریة السلطان المشار الیه منورا واجعل خلیفه الامجد و هو ساططان الاعظم
و خافطان الافخم عبد المجید خان باقیا بسریر الشوکهالی آخر الدوران مؤیداً و منصوراً آمین
(و حضرت رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلم اقتدیمر (ما من قطرة احب الی الله من قطرة
دم فی سبيله و قطرة دم جوف اللیل من خبثته) دیورمشدر که اهلاء کلمه الله صحتده فاطر
ایدن فان قطره سبله کیمه ایچره خوف الله یمنشی اقان کوز قطره سندن احب حق تعالی
بر قطره بو قدر یعنی الله تعالی جهاد ایدنلری و جوف ایلده عبادت ایدنلری زیاده سور یعنی راضی
اولوب بو قطره صاحب لری مظهر احسان بی بابان ایدر دیو شرح اولمشدر (غزالدن بر ذات
عبد الله بن قیس یعنی اباموسی الاشعری رضی الله تعالی عنهدن رسول اکرم صلی الله تعالی
علیه و سلم (ان الجنة تحت ظلال السیوف) دیورمشدر دیدیکنی استماع ایشدکه یا اباموسی
سن بو حدیثی فم سعادت نبویدن ایشدکی دیدی اولدنی نعم ایشتم دیدکده همان رفیق لریک
بائنه کلوب و او دنا کم دیوب و سیفی جفتده یعنی قشندن جیقاروب و قیروب آتوب و بالک
قلج دشمن دین ایچنه طالب مستظل ظل شجرة طیه شهادت اولنجیه دک ضرب اعدا
ایلدی (قلت) اشو حدیث شریف جامع صغیرده ان سز محردر و مفهوم شریفی سراج
یا نیجه جته موصل اولان سبب سبب فی سبیل الله ضرب عندنده حاصلدر دیمکدر که مقصود
جهاد دک مصبر و مرجعی جنت اولدینی زید بحر ترکیبی کبی تشبیه بلیغ طریقه بیاندر یعنی
بجاهدک قتالده اعدا ایچون سینی تقلد ایلسی و ضرر بی جته سیدر دیمکدر (حضرت ابو بکر
الصديق رضی الله تعالی عنه خلافتلرده سرعسکر لری خالد بن ولید رضی الله تعالی عنده
* اعلم ان عليك عیوناً من الله تراءک و تراءک فاذا لقیته العدو فاحرض علی الموت فو هبک السلامة
ولا تفسل الشهداء من دماهم نان دم الشهداء تکون له نوراً یوم القیمة * خطبی ارسال دیورمشدر که
مالی معلومک اولسونکه قبل باریدن سنک اوزر بکه کوزه در و کوزر یعنی حفظ الهیسی
وامدادی واردر عدوی دینه ملاقات ایشدک زمانده مونه یعنی قتاله رغبت ایدوب صوله ایل
قبل باری تعالی دن سکا سلامت هبه و احسان اولور و دخی شهداک دم مبارک لری بیغه مه
یعنی اولیجه دفن ایل زرا شهیدک دی کندویه یوم قیامتده نور اولور دیمکدر (قلت) خالد
حضرت تارینک ترجمه احوال لری باب آئیده کله جقدر (رسول اکرم صلی الله تعالی علیه و سلم
اقتدیمر خیر غزاسنه نشر یغلرند قلعه مرقومه پیشگاهنه معسکر رساننده و اصل اولدقدده
(الله اکبر) خربت خیر انا اذا نزلنا بساحة قوم فساء صباح المنذرين) دیورمشدر یعنی انس بن مالک
رضی الله تعالی عنه روایت ایشدکه قح خیرک وقوع بوله جفتی معجزه بیاندر و مال شریفی
الله اکبر خیر خراب اولدی زرا بکه مؤید من عند الله لری قوم باطلک مکانلری ساحه سنه
ایشدکه عذابه ائزار اولسان مشرک لری صباحی کتوله شریفی مغلوب اولور دیمکدر (قلت)
قح خیر مع ملقاتها هجرتک یدینی سالی و قوعبولدر (حضرت رسول اکرم صلی الله تعالی
علیه و سلم اقتدیمر دن (لقدوة فی سبیل الله اوروجه خیر من الدنيا و ما فیها) حدیث شریفی

روایت اولمشر (قلت) اشبو حدیث شریف جامع صغیرده انس بن مالکین رضی الله تعالی عنه روایت وطویل اوله رق بو وجهله در (لغوه فی سبیل الله اورحه خیر من الدنیا و ما فیها ولقاب قوس احدثکم او موضع قد فی الجنة خیر من الدنیا و ما فیها و لو اطلعت امرأه من نساء اهل الجنة الی الارض ثلاث ما ینھما رجلا ولا ضائت ما ینھما و نصفها علی رأسها خیر من الدنیا و ما فیها) اشبو حدیث اول نهاردن نصفه باخود وقت زوالدن آخر نهاره قدر فی سبیل الله سیر و حرکت ایتک خصوصاً بندن هر برتک ثوابی دینانک کافه تنم و لذائذین خیر لودر زینا ناعم دنیا زائل و نعيم آخرت باقیدر و سزک بریکرک یعنی هر غازی ایتک بای باخود قامچسک بو بجه جتده اولان برزی دنیا و ما فیها دن خیر لودر اگر جنت حور یارندن بری بریو زینه و نظرو اشراف ایلده جتله ارضک ما ینھما رجلا طیب طولیدر و نور حسن و بهاسیله ضیائندیر و اول حور یتک باشی اوزره اولان بخاری یعنی دایندی دنیا و ما فیها دن خیر لودر که اوباقده یونانیه در دیوشرح اولمشر انتهی (ابن سعوددن ان ارواح الشهداء فی حواصل طیور خضر لها قنادیل معلقة بالعرش تشرح من الجنة حيث شاءت ثم تأوی الی تلك القنادیل) حدیث شریفی روایت اولمشر که ارواح شهداء عرشه معلقه قنادیلی اولان یشل قوشلرک قور صاغتده در مرادری اوزره جتده سیر و عبادت نصکره اول قنادیل که مأول بدر رجوع ایدرز دیو مشروحدر (قلت) جامع صغیرده انس بن مالک رضی الله تعالی عنه روایت ان ارواح الشهداء فی طبر خضر تعلق من ثمر الجنة) حدیث شریفی دخی مرویدر که شهداء کرامک روحلری محبوس و محصور اولد قناری حینله یشل رنگ قوشلرک ایچنده اولور یعنی روحلری مظهر و ف و قوشلر ظرف اولور باخود ملک بشره تمیل ایلدیکی کبی نفس ارواح شهداء طبر سبزین صورتده تمیل ایدرده جنت میوه زینا اکل ایدر دیمکدر و حدیث آخرد (ان ارواحهم نفسها نظیر طیرا) وارد اولمشر (ابن رجب احوال القبور نام کابیده اشبو حدیث ارواح شهدانک هیئت و شکل طیر اوزره اولسی ایهام ایدر یواسه جای توفیقدر زینا انسانیت روحی کنیدنک صورتی و شکلی و نسائی اوزره در دیش و قاضی عیاض دخی بهض ائمه متقدمین نافلا روح انسانی صورت انسانده اولق اوزره مبصره اوله رق جسم داخل بر جسم لطیف اولد یعنی بیان ایتمدر لکن نور یشی ارواح شهدانک طبر خضرده اولسندن مراد ادرا کانه مخصوصه و بمره اولان روح انسانی به بعد مفارقه البدن یشل طبر آماده اولور و اول طبرک چو فیه انتقال ایدر که اول طبره نمره جنت تعلیق اولمقله روح دخی ایتک واسطه سیله ریج و لذت و بهجت و سرور جنتی بولور دیمکدر و ظن ایدر که روح باذن الله تعالی طیر اخضره شکل و تمیل ایلدیکی و فته کندییه اول هیئت حاصل اولور ملکک بشره تمیل کبی و الحاصل خلافته نص قائم اولمادخه کتاب و سنتک اخبارینی تسلیم ایتک واجب اولمقله حدیث شریف مذکور دخی تسلیم و قبول ایتک اوزر عزمه واجب اولور دیومناوی تحقیق ایتمدر انتهی (منقولده که انس بن مالک رضی الله تعالی عنه کعبلری انس بن النضر رضی الله تعالی عنه غزوه یدرده حاضر اولد قنارندن رسول اکرم صلی الله تعالی علیه و سلم افندیمرک ابتدا حاضر اولد قناری جهاد و غزایه حاضر اولماد دیو دائما محسوس و محزندن خالی دکل ایدی وقتا که غزوه احد ظهور ایلد که رایجه جنت غزوه احد نژنده در دیو احده کیدوب شربت شهادتی نوشه قدر مقاتله و محاربه ایلدی بعد الشهاده جسدش بر سر ایلده سیف و سنان و نیردن سکسکندن قجاوز جروح بولدیله همسیره لری ریج بنت یضیر قنرنداشمی انجیق پارمقنارندن یلدم دیمکدر یعنی ائدن غیری درست عضوی قالماس (فضالده بن عیدک علیه الصلاة والسلام افندیمر مر فو غا) ککل میت یحتم علی عله

الارابطه فانه ينوله عله الی يوم القيمة و یؤمن من فتن القبر) حدیث شریفی روایت ایتمدر (قلت) جامع صغیرده اشبو حدیث شریف فضاله رضی الله تعالی عنه روایت اولمشر دخی کبی حقیقه تن عامر رضی الله تعالی عنه روایت دخی مرویدر و الارابطه برنده الا الذي مات فی سبیل الله وارد اولمشر که ما فی مناوی محقق هر انسانک و فائدت نصکره صحیفه اعمالی ختم اولوب من بعد حسنا و بازلز الا فی سبیل الله و فائدت ایدر که بوند جهاد ایچون سرحدده و سائر محله آماده اولمشر دخی داخلدر انلرک دقاتر اعمالی قیامت قدر غوا ایدر یعنی زیاده انور که مراد جهاد مر تب اولان ثوابد انما آتو و فتن قبر که منکر و تکبردن عبادت بری سبیل الله موت یحتم ایمانه شاهد اولد یقندن منکر یتک کلوب سوال ایتمدر لیه باخود کله دخی مضرت ایتمدر لیه انلردن امین قنور دیمکدر و یؤمن یتک ضعی و الفک قحی و یمک تشدید ایلده در (اذا مات الانسان انقطع عمله الا من ثلث صدقة جاریة او عمل یستغفره او ولد صالح یدعوه) حدیثیه اشبو حدیث یدینه تعارض یوقدر زینا بودخی صدقه جاریه دن معدود در دیوشان ایتمدر انتهی (سهل بن حنیف رضی الله عنه رسول الله صلی الله علیه و سلم افندیمزدن) من سأل الله الشهادة بصدق بلغه الله تعالى منازل الشهداء و ان مات علی فراشه) حدیث شریفی روایت ایتمدر که ترکیمه صدق نیت و حسن طوبت ایلده درجه شهادتی الله تعالی دن طلب و دعا ایلده الله تعالی او کیمه بی صدق نیت طلبه مجازاة منازل شهادیه ابلاغ و ابصال ایلر نه قدر او کیمه فراشی اوزرده و فائدت ایلر ده دیمکدر زینا جهادده و فائدت ایلدن ایلده بوحال اوزره فراشده و فائدت ایلدن هر بری خیر نیت ایدوب مقدور دخی ایتمدر لیه اجرده مشترک اولور صدقله قید زینا صدق عبادت اعمال و مفتاح برکاتدر اشبو حدیث جامع صغیرده سعید بن حنیفدن مرویدر راوی مشار الیه امام سیوطینک ترتیبه صحابی و شارحی مناوی قولجه تابعدر نسال الله ان یزقنا الشهادة و ان یجملنا من الذین احسنوا فلهم الحسن و زیاده من ایکنی فصل شجاعت و نمره سی و حروب و ندریری بیانده در صاحب المستطرف روح الله تعالی روحه دیر که معلوم اوله که شجاعت فضیلتک عمادی و اساسیدر بر کیمه اول فضیلتی فقامان و منطقی اید یعنی سوزده فضیلتی و انسانیتی کامل اولماز و شجاعت صبر و قوت نفسدن عبارتدر حکما کافه خیرک اصلی ثابت قلبه حاصل اولور دیمشدر (و ینه صاحب المستطرف صفت شجاعتک مقتضائی بیانده دیمشدر که شجاعت حریده اوج صورتده ظاهره و اولور (زیر طرفین آماده جنک اولوب صفار دیزلد کده وسط میدان به بالتفر دجله و کربله واروب قن بخله جنک ایدر جنک دیومبارز طلب ایدوب میدان اوقومقد) (ایکنجیسی جنک قزیشوب و طرفین بر بر بنه قاریشوب بر احد اجل نه جانبدن کله جکنی یلیدی هتکامده دهشت کلبوب سکینت قلب و ثبات خاطر اوزره لازم اولان اموره وقت حضورده کی سعی کبی سعی ایدوب اصلافتور کلامکده (او خجیسی حسب القدر مجاهدینه صورت هزیمت کورند کده فی الخلل عدو ایلده عسکر اسلامک مبانه سنه کبروب فعلا و قول تشجیع عسکرده اقتضایدن همتی و امدادی اجر امددر فرار ایدنلرک صورت مذکورده اوزره و راستدن حرکت و همت ایدن مقاتل غافلین و عاصبتک و راستدن انلر حقنده طلب مغفرت رجاء ایدن کیدر دیمشدر (قلت) اشبو ایکنجی صورتلرده اولان شجاعتلر جمع اصول حریده اجر اولور لکن اولکی صورت حرکت انجیق طرفیندن ناب سیغله اجرا اولد یعنی مقاتله قدیمه تک بعض احواله کوزدر (صاحب المستطرف ابو بکر الطرطوشینک طیب الله نوا مسراج الملوک نام کتاب معتبرندن نقلله اشبو فصلاک آخرینه قدر یازدیغی اقوالک مائی بودر که طرطوشی دیمشدر که بلاد مرده جوقی جنک کورمش پیران عسکر دن استماع اولمشر که اهل اسلام و اعدا ینده و قوع و اولان حر یلرک برنده بعد السلام اعدا محمل جتکده بر مرده بولدیله که باشد اولان طیان و یولادین مصنوع ضم خالده خودم

و مغفرو فارسیده سر شاه و ترکیده تو غلغه دید کاری زره طاسک اوج بلوکه بر بلوکی بر سبف
ضربله قطع اولمش عبرت ایچون اعدا اکتسارل قایوسنه آصوب اشته بزوبله شجیع قوم
ملافات ابدلک دیرلیدی و اعدانک ضعیف حاله باقیوب کیندن امین اولماق اقدم حزم
و احتیاطدر زیر خرد به عظیم الجسم و القدره اولان ذاتک صباحه دک او یقومن قاجروب
عاجز ایدر (و شاعریک * و لا تخفون حدوا رماک * و ان کان فی ساعدیه قصر * فان السیوف نحر
از قاب * و فخر عاتاول الابر * قوابکه مالی هر نه قدر قولانده قصه لقی و ارایسه ده سکاری ایدن دشمنی
تحقیق اتمدن بر سبف بیونلری قطع اید * چکی محقق ایکن ابره نک یشدیکن و نا ثل اولد یغی
مصلحتدن کاهجور عاجز اولور (قلت) یعنی علی غفله حامل دم حیات اولان شریان طهرینه
بر خردا کنه صوفلد یغی کی قوجه وجود تلف اولور دیمکدر (وینه طرطوشی دیمکدر که معلومکن
اولسونکه ارباب فن حرب تدبیر حر و بده کابلر تصنیف و ترتیب ایلدیلر بزمنی تألیف کرده یعنی
سراج الملوسکنده اول فن جلیلدن بحث اید * حکم مطلبده باری تعالی و تقدس حضرت نرینک
قرآن کریمده ذکر ایلدیکن * و اعدوا لهم ما استطعتم من قوة و من رباط الخیل ترهبون به
عدوا لله و عدوکم * آیت کریمه سبله بدأ اید * ما استطعتم) قول کریمی مقدور بشر اولان کافه
عده و آلات و حیل * حریمه بی مستحضر و رسول اکرم صلی الله علیه و سلم قوی بر طاق ذواتی اوقری
ایدر کورد کاردن تکرارا (الان القوة الی الان القوة الی الان القوة الی) حدیث شریفه
تفسیر یورمشلردر (قلت) اشو آیت کریمه ایل حدیث شریف مذکوره دایر کافه احکام دخی
آلما اسمی مرور ایدن اسعد فقیرک الکوکب المسعود فی کوبک الجنود نام اثر بر مخبردن ناقلا
قریبایان اولنه جقدر (وینه طرطوشی دیر که قبل الحمار به صدقات خالصات و صیام و روزه ظالم
وصله * رحم یعنی اقارب و خویشاوندک ذاتلری و حوایللری کورمک و امر معروف و نهی عن
المنکر جهنم نرندن اولان عمل صالحی تقدیم اتمک اقدم عده در و سر عسکر و سائر ضابطان
و رؤسای انتخاب ایدوب اربابی استخدام اعظم اوردندر عرب مقابلی اولان حکماء قدما
عجم یک دلکویه قیادت ایدن یعنی باشوغ اولان برارسلان یک ارسلانه قیادتله اداره ایدن
دلکودن خیر لودر دیمشلردر بو صورته مواضع حرب و جنگدن آگاه و مواقع قلب وینه
و به سر دن خیر شجاعتمده اقران و انالیه صواشوب و حال حرب و قتال ایل * ارسه سی اولوب
صادق القلب و القول و ثابت القدم اولان ذواتدن ذی شجاعت و جرئت و صاحب جسامت
و نجات اولنلر جیش اوزده تقدیم یعنی سر کرده قلمقی لایق و واجبدر که بو مقوله ذوات آمر
و مدبر اولدقده هر برشی امر به صدور اتمکله مجموع عسکر معانده انک کی صاحب بصیرت
و جرئت اولور (و دخی هر کسک معلومی اوله که حرب معنایی آتی خدعه اولد یغی مسلم جمیع
عقلادر و عظمای ترکستانک قوللریدر که رئیس عسکرده اخلاق بهایمندن اون خصلت اولاق
شرطدر که یونلدر خروسک شجاعتی و طاوخی ارامه سی و کوروب کوز تمسی و عطف و تعطف و مرحتی
واسک تخوت قلبی و خوکک حله سی و دلکونک تشکلی و حله سی و کلک باره به صبری و طورینه نک
حراسی و قورلک صالدر یشی و خراسانده کائن تعب و مشقده دخی سمرن غالباً بر صوق دید کاری
حیوانک سمندر (و دخی مخلوقاتک بر برینک فو قنده اوله رق اشدی اون نسه در طاعنلر
اشد اولوب لکن اتی تیمور قورپارو یوز و حدیدی دخی نارافا ایدر و ناری دخی ما اطفالیدر و آبی
دخی بولوت حامل اولور و بلوتی ریح محو ایدر و ریحدن دخی انسان توفی ایدر یعنی سیرکس
و حیوانات اولغله ریح غلبه ایدر و انسانی دخی سکر یعنی مستاک مصر و ع و مغلوب ایدر
و سکر دخی نوم و نومی دخی هم و غم منع ایدر بو صورته غم و هم چله سندن اشد در اللهم انا نعوذک

من اللهم و الحزن آمین (وینه طرطوشی دیمکدر که چله حیل حریمه دن بری دخی اعدا
عسکرینک ایچنه جاسوسلری و سوق ایتکدر که انراقضای حال ایله نک و برمه رک احوال
اعدادن خبر کتوره لر و ضابطلری و عده جیل و اطباعله بر طرفه جلب ایدر لوروی ملائمت
و سکر و کاردن تعاقب هدایا ایله رام ایدر و نحر را و تقریرا اتفاقلری یوزه حق حوادث
نشر ایدر (قلت) طرطوشی بو محله یعنی جواز حیل بی روجه بحرر یاند نصکره * و اعلم
ان الحیلة لا تدر القضاء و القدر و ان الدول اذا زالت صارت حیلتها و بالا علیها فاذا اذن الله تعالی
فی حلول البلاء کانت الافة فی الحیلة * یعنی قضایا و قدری حیلدر و دفع ایدر * یوب بر قومک
زوالی مقدرایسه ترتیب ایلدکاری حیل اوزدر ینه و بال اولور و حلول بلا مراد خدا ایه اول
قومک آتی حیل لنده حاصل اولور دیمش و عقیده بو مدعای * ویدا * و قال الحکماء اذا نزل
القضاء کان العطب فی الحیلة * قول حکمت اولی ذکر ایتیش و یوقولک عقیده دخی * و یغلب
الضعیف باقبال دولتد کایغلب القوی بقاء مدته * یعنی کاهیمه اقبال دواتی ضعیف غالب و قنای
مدتله یعنی وقت مقدور زوالی کلد کده قوی مغلوب اولور مقال زبور سراج الملوی اولمش ایهده
سیاق و سباق قرینه سبله یوجه * معترضه بی ذکرندن مرادی اسباب عادیه اولوب تأثیر ایچنی
فعال لما یرید اولان باری تعالاک اولد یغی ییاند و الینه سبب بالفعل مؤثر در اعتقاد بی منعدن
عبارتدر یوقسه مقتضای مأموریتدن اولان تدبیر و حیل * حریمه بی ترک دیمک دکلدر فتنه
انتهی (حتی بو مقال عقیده طرطوشی تدبیر حریمه ییاند دیر که هنگام جنگ و حریمه * حیا
از جلال و کاه الابطال * یعنی سر عسکرک استمال ایدر چکی ضابطان قلب عسکر یعنی وسطده
بولتی حزم و احتیاط مأموریتدر را جناحان یعنی صاعده و صولده بولنان عسکرده صورت
انهزام کورد کده عبون عسکر قلبه ناظره اولوب قلبه نبات و قوت کورد کاردن جناحینه
هر منهرم رجوع و التماس ایدر اگر قلب منکسر اوله جناحان بر یشان اولور بونک مثالی بر قوشک
قتادندن بری قیراسه ولو بعد زمان بر یولسی مأمولدر اماراسی کنسه جناحانده بعد ازین قائده
اوله جفی مستثنی یشندر (قلبه بر یشانلق کلان عسکرک فلاح بولوب حالت اولاسنه کلسی
نادر در و الحاصل جمیع اوقانده قلبک قوتدن خالی اواسی ضرر در مکر که سر عسکرک تدبیر ینه قارن
اوله یعنی سر عسکر قلبکاهی خالی را شوب قاجق صورتی کوستر کده اعدا قلبکاهه هجوم ایدوب
نهیه مشغول ایکن جناحانده هجوم ایدر بو صورتی جائز و حروب قدیمده ابطال حربک
ایلدکاری واقعدر (و تدبیر محاربه دن بری دخی اعدایه تعقیب ایتدک فرار ستمنی سودر مکدر
یعنی اردیمز دوشمنورز دیو فرار طرفی کندولر ینه ترغیب ایتکدر که فراره بیل ایدن عسکرده
جلادت اولماز حتی * الشجاع محب العدوه و الجبان مبغض حتی ال ایه * اقول اسلافند
یعنی شجاع فرار ایدن خصم عاجزک اردینه دوشمنیکیندن عدونه دخی محبدر و قورقاق
و بددل بو یله اولد یغندن اناسنه دخی مبغضدر دیمکدر (منقولدر که نوسروان بر جانب قنای
ایچون سقر مراد ایلد کده بعض وزرایی ادوات حرب چندان تمام دکلدر دیکلرند بتم عده و عتادم
نبات قلب و اصابت بر آیم و حدید سیف و نصرت خالقدر دیو جواب و برمشدر قنامل (منقولدر که
ساسانیان بر ملک وفات ایدوب اهل حل و عقد دولتری اول سلسله دن برینک سلطنتی
خصوصتمشورند * ایکن بهرام جور مجلسلرینه آدمه سبله تاج سلطنتی ایکی آج ارسلان میانه
نهاده ایدک سلسله مزدن هرکیم وارر الوریسه ملک اودر دیوب خبر کوردن ارکان سلطنت
یونه بللرله ایچنی بهرام صوله ایله ارسلانلری باشلرندن یاقه لیوب بر برینه جار علقه اهلاک برله
تاجی آنوب زبور سر و کندی ملک کنور ایشندر (قلت) او تونظ و زنجی باید ذکر ی مرور

ایندیکی اوزده بهرامی پدری بزد جرد تریه ایچون ملک عرب نعمانه کوند میشدی اورا ده افست
عربیده و فرو سبت و سار هیزی نعم ایلدی بعضی تار بخنده منظور اولدیغی اوزده پدری فوتیده کسری
نام بر ملک زاده بی ارکان ملک اجلاس ایستلر ایکن بهرام منازعلری تدبیر دلدیر ایله رام
و استخلاص تحت ایلدی تار یخ اسکندر رینک پندی پوز التمشچی سالتده قنایه بر اولشدر
واکاسره سامانیانک اون دزدیچیدر بخار و خشی صیدینه مائوس اولغله بهرام کورایله تلقیت
ایندیلر که کورکاف تخمینک خیمه حیوان مذکورک فارسیده آید و بحور خمر پیدر اتهی (ینه
طرطوشی در که انتخاب فرسان و اختیار ابطال یعنی سوازی و اهل شجاعت انتخابی لازمدر
و شاعر بلنک * و الناس الف منهم کواحد * و واحد کالف ان امر عا * بنی مالی
پوزوی یانده اولغله نسیان اولغله دیونیه ایچندر و معنای بیت امر قتال ظهورنده ناسدنیک نفر
ایسه برامدیغی یحییله بر کیدر لکن بری بهادر اولدیغی حالده ییک برینه کچریمکدر (فی الحقیقه
روز کارد ییک کره تجربه اولمشدر که بر مرد دلبرینک دکل اون یکدن خبر لو اولور که نقل
ایده حکم ماجرا لادن بومدا ثابت اولور (از جمله عهد قدیمه ملک بلاد اندلس مستعین بن هود
ایله طایفه بن رد میل نام نصرانی نقض عهد ایدوب مقالتله قصدیه نفور بلاد اندلسدن
وشقه نسیمه قتلان بلده اوزرینه هجوم ایلدی ملک مستعین دخی اعدانک اوزرینه وادی طرفینک
سوازی و پیاده اوله رق بکر مبشرینک قدر عسکری اولوب بو وجهله بر برینه مساوی ایدیلر
چنکده بولان غزاتدن بعضیلری نقل ایلدیکه وقتا که اردول باقشوب چنکه شروعدن مقدم
طایفه بن رد میل مدبران اموزندن عقل و تدبیر بنه تفه و اعتماد ایلدیکی برضابطه عسکر مسلمین
میانده بر میلان بکمر شجاعانن کیم واردر و کیم یوقدر نجس ایله دیونیه ایلدی اودخی سوز
جاسوسله خبر اولوب و کلوب عسکر اسلامده مشاهیر شجاعانن یدی نفر کیمهل اولدیغی خبر
ویردکه این رد میل بزم عسکرده دخی شجاعتله معروف اولتری تعداد ایله دیدی واروب و اوکرونوب
کلوب سکر نفر شجیع اولدیغی بیان ایدیلک این رد میل کوله رک قیام و مسرور اکون بزمدر دیوب
قتاله آغاز ایلدی صبا خدن وقت عصره قدر حزب و قتال اولوب بومنده بر طرفدن غلبه
نمایان اولادی طرفین کیرولوب راز آرامدنصکره طرف اعدا هجوم ایدوب عسکر ملکی ایکی
فرقه ایلدیلر یعنی میانلرینه صوقولدیلر و بوتفر بی باعث ضعف اولغله هریمت واقع اولوب
وشقه بی اسلایل ایلدیلر بزمدر اشته طرفینک عسکری بر برینه مساوی ایکن شجاعانن بر طرفنده
بر نفرز یاده بولان آخره غلبه ایلشدر (وینه طرطوشی رحمه الله تعالی در که استادم قاضی ابو الولید
نقل ایلدیکه خلوک مغار به دن منصور بن عامر حضرت تارینک غزواتندن برنده برابر ایدم خلال
راهد بر هر تقه محله یحیوق کندیکن عسکر بنه نظر و وقت ایلدی و رکتور مزید کبری حسابجه
کلیتو عسکر ایدی سر عسکر ایلدیکی ابن المضجعی ایله معروف وزیر بی چاغروب بو عسکری نه
کیفیتله کوررسن دید که اول دخی جمع کثیر و جنبش واسع کورریم یعنی لشکرک کثرت و وفرتنه سوز
یوقدزدید که ملک منصور آغاسا کر و قهره ک ایچنده شجعان و بهادر اندن یینک رجل واریدر
دید که سر عسکره شارالیه سکوت ایلدی منصور نیچون سکوت ایده بورسن یوقدر عسکر
کثیره ایچنده یینک قدر بهادران شیر دلان یوقدردیلک یوقدر دیدی منصور بابشوز قدرده
سر در مقابل شجیع یوقدزدید که یینه یوقدر دیدی منصوره انجیب کلوب یوز نفر قدرده یوقدرد
دیدی دیچجه یینه یوقدر ایله جواب و یدی بو کره منصور غضب آلودا و اوب الی قدرده یوقدرد
همی رجل دیچک وزیر مشارالیه یوقدزدید که منصور کال غضبندن دشنام و عتاب ایدوب

حضور نندن دفع و طرد ایله تنکب ایلدی وقتا که بلاد اعدایه وار یلوب طرفین صفوف قتاله قیام
ایلدیلرند اصول جنگ قدیم اوزره عسکر اعدادن بری سل سیف ایدوب ایکی عسکرک
اورا سنده جولان و مبارز و مقاتل وازی دیوندا ایلدی مسلمین طرفندن دخی بری ایلر و ایوب
بر مقدار مقاتله دنصکره شهید اولدی طرف اعدا صحیفه بشارت ایلدیلر و اهل اسلام محزون
اولدی بعده اول جرد عدو تفاخر ایله بره ایکی دیونیه مبارز طلب ایلدی اهل اسلام دن
بر رجل دخی سل سیف ایدوب مسفور ایله مبارزه ایلدی اودخی شهید اولدی یینه اعدا طرفنده
فرح عارض و بر طرفه تحزن و کدر مستول او لوب خلاصه بو وجهله اهل اسلام دن اون
نفری شهید ایلدی و مسلمیه دهشت صورتلری کورندی بوخلالده اضطراب اوزره اولان ملک
منصوره بعضی خیر خواهانن بو کاچاره بی تنکب یور دیفکر این المضجعی یولور دیوب سوز
و اخطار ایلدیلر احضار ایدوب ای ابن المضجعی کوردکی شو مشرک واحدک ایتدیکی ایسی
دید که کوردم مرادیکر نذر یوزک دیدی منصور مرادم بو نک شریقی مسلمیندن دفعدر
دیچک ان شاء الله تعالی سندی بلاسنی یولور دیوب همان عسکر ایچنه کندی و ییلدیکی اهل
شجاعتی ار ایوب انلردن بر مرابطه راست کلدیکه بر لاغر آتی اولوب اوسلنه بنش و یلنده
بر قره صواو اوب آتی طوعش طورر یعنی شجاعت کنندن مأمول دکل بریشان هشت مرد
ایدی ابن المضجعی مرد دلبر مرقومه ای فتی بو کون شرعیک یعنی مشرک قوی غیر هر یک
ایتدیکنی کوردمکی دیدی اودخی بی کوردم نه استرسن دید که ابن المضجعی شریقی مسلمینک
اوزندن دفعکی استرم کوره ییم سنی دیچک حبا و کرامت دیوب همان الله کی قره بی بره
بر اغوب مر سومک اوزرینه لایالیه صوبه ایلدی بر مقدار طورر و شوب بزمه مسلمین کوردیلر که اول
عدوی قوتیک باشی الله او بنادهرق خروج ایدوب ملک منصوبک باز کاهی اوکنه انداخت
ایلدی حاضر بولان ابن المضجعی بر او یوب ای ملک ذیشان شجعا ک کثرتی یوقدر
و جوق بولماز اشته بویه واحد کالف مقوله لری الو بر بن بویه لری خبر و یدم ایدی دیدی
ملک غازی مرقومی احسانله اغنا و وزیر مشارالیهی سر عسکر یده ایفا ایلدی (قلت)
بو حکایه هر اموره در یایی استخدام ایچک لازم اولدیغی (و یابو طاشی یابو دن قالماز لکن
مهندس کوزینه راست کلک شرطدر مثلثی اشراب ایدر فیصصر (وینه طرطوشی حکایه
ایچندر که شجعان هر بدن ابو الولید بن قحون درلر بر دلبر وار ایدیکه زمانده عرب و عجمده
اکا معادل صاحب شجاعت یوغیدی و مقتدینک پدری مستعین خلیفه اکرام و عطیه ده اکا
آیده بشوز دینار احسان و انعام ایدر ایدی و جوش اعدا دخی یلوب ملاقاتندن قورقار ایدی
حتی قوم اعدادن برینک فرسی صواجمکده امتناع ایله صاحبی بی بلاسنی بوله جق حیوان
صوده این قحونک صورتی کوردک که امتناع ایدرسن دیو آزار ایدردی این قحونک اقران و امثال
کثرت عطیه و تقرینه هر قومده و هر زمانده اولدیغی کبی محمد ایدوب مستعین خلیفه افرا
و تفاظه در کاهندن ابعاد ایدوب عطیه سنی قطع ایتدیلر وقتا که بعد زمان مستعین بلاد اعدایه
سفر ایدوب و مسلمون و اعدا تقابل ایلوب صفلر بزد که میدان حربه جانب اعدادن بر علی قوی
نجیوب مبارز و مقابل دعوت ایدیلر اهل اسلام دن دخی بر فارس مبارز نجیوب بر مقدار
مقاتله ایلدیلر نصدکره مسلم شهید اولدی یینه علی تفاخر کان بره ایکی مبارز دیوندا ایلدی
بر فارس دخی نجیوب انکه دخی بعد المقاتله شهید ایلدی یینه بره اوج دیو مبارز استدی لکن
طرف اسلامدن بر کیمه خروج و حنارت ایده موب عسکر حیرتده قالدیلر یوشاده مستعین
خلیفه بعضی خیر خواهان قرنا ای امیر المؤمنین بونک حقندن ایچتی این قحون کور دیو

اخطار ایلد کارنده فرمان ایتمکله میان صکرده منکوب و محزون بولوب حضورینه کتوردیلر
مظفر تطفیف ایدوب ای ابا اولاد شو علیک صنعی کوردکی دیدی این قحون بلی خلیفه م
هاهو یعنی کوزنده در دیدی بونک فتنه چاره ندر دیدکده باذن الله تعالی شمعی شریعی دفع
ایدرم دیوب وزیرنی جیقاروب وسلاحنی براغوب وارقه سنه کان برندن برکوملک کیوب و دستند
اوجی دوکلی براوزون قاجی آکوب هجوم ایلدی علی مسفور این قحونک بی سلاح سیکسارانه
کلشنه تعجب ایله همان صوله ایلدی این قحون آندن صیرلغله حله سنی صاوشدروب فی الحال
یند بنوب وقاجی سنی صاوروب بوشه صاردی و چکوب آندن دوشوروب سوریه ریک حضور
خلیفه به حیا کتوردی خلیفه این قحونی مقدا طردینه اعتذار و رتبه سنی اعلا واحسان
فراوان ایله احیا و زندن اعزازندن اولدی (ودنی هنگام جنگده امیرجیش و سرداراکرمه
ازم اولان ناسک کشدوبنی یلدکری علامتری ستر و اخفا ایتمکدر تا که عدو دسترس اولسه
وجنک خلای یوک او بونده بولمیه و کجه اول او به ده یا محبوب دیگر مختصر خیمه ده اوله و حرب
سکون بولدقدن صکره عسکر قلیل ایله خارج اردوده کرمیه زیر عیون اعدا آتی نجسندن خالی
دکدر حتی افریقیه فتنده جیوش اعدانک کسروهنیمه بوخصوص باعث اولدی شویله که
علی الصباح جنگه شروع اولوب وسط نهمارد حربه سکون کلدکده یعنی غلبه بر طرفده
نمایان اولمیه فی آرام اولندقدن ملک اعدا تجسس عسکر اسلام ضمنده اردو لری نیک اطرافنده
چند نفرله کزدیکی سپهسالار مسلمین عبدالله بن ابی السرحه خیمه سنده او یقوده ایکن خبر
و برادکده عبدالله عسکرندن بر مقدار دلیران ایله جنگ برله ملک اعدای طوتوب و قتل و اعدام
ایدوب اردوسنه بریشانلق کلکله قح ایتمشدر (و بوحکایه نیک مثلی دخی اب ارسلانک قیصری
قهر بدمرغولدر که قیصر التیوز بیک قدر جیوش جمع ایدوب وآلات حرب و قتاله متعلقه اسباب
لازمه و مهمات سفریه لری اتمامله کافه بلاد مسلمینی استیلا قصدیه حرکت ایلدی بونک
خبری منتشر اولدقدن ملوک اهل اسلام اضطرابه واروب تدارکده اولدیلر و من جنگهم ملک
عادل ایله ملقب اولان مرحوم اب ارسلان دخی اصفهانده مقصدوری اولان تدارکی کوروب
بحاربه و مقابله قصدیه شهردن جیقوب منتظر اولدی و قتا که اردوی قیصر کلوب قارشولینه
قونیلر و اول کجه که لیله جمعه ایدی یاندیلر صباح اولدقدن کوردیلر که عسکر اعدانک اوجی
کوردن بر دریا آلات و ادوات ایسه لایحه و لایحه و مسلمین تعداد اولندقدن اون ایکی یکه
بالغ اولدیکه انلره نسبتله سرپا سیاه اوکوزک خرده بیاض یکی کی فالدیلر بوحالی اب ارسلان
کوردکده فی الحال ارباب رای و تدبیر و احباب و خوفی بارکانه جمع ایدوب مشورت ایلدی
جمله سی تحاربه به قرار و یروب بر برله استیلال برله آماده فسان اولدیلر اب ارسلان دخی
ای معشر مسلمین چونکه جنگ ایده چکن بوکون مبارک جمعه کونیند شرق و غربده خطباء
بلاد مسلمین غزاه دعا ایدر امت محمد نماز دن فارغ اوله جقاری مدینه صبر ایدم لم بعد
قصد اعلا دین ایله جنگه باشلیه لم دیدی و قیصرک خیمه و محل و هیئت و شکل و سیماسنی چاسوس
سوقله تحقیق ایتیش اولغله ای رجال ابطال بکا اتباع ایدکده ایستارسم اتی ایشلیک و زویه
کیدرسم اوربه کیدک سیف و سهمی نه به اور و زویه تارایسه م سبز دخی سیوف و سپاهم کری
اوله جه اورک و آنک دیوب کافه مسلمین اب ارسلان حضر تارینه اساعله رجبی واحدک
خله سی کی اور یلان بدوشنه باقیوب طوبی قیصر خیمه سنده هجومه بوز طوتوب لسان قوم قیصر
اوزره قیصر هلاک اولدی تدا سنی عیوقه جیقردیلر بوحالی عسکر اعدا کوردکده منهرم و بریشان
اولدقدن اهل اسلام اموال و اشیا لری اخذ و غارات و فراره اقتداری اولماناری سنی و اسیر

ایلدیلر و قتا که قیصری بوینده اب اولدینی خالده اب ارسلانک حضورینه کتوردیلر
ای قیصر بنی اسیر ایتیش اولدیکده معامله ایدرک دیدی قیصر شهبه می ایدر سن ایسه
قتل و اعدام ایدرم دیدکده اب ارسلان سن بنم نظرمدن قتل ایده جنگ شخصدن اقل سن
یعنی قتل مرده اولور سن اکادکرسن الک بونی اردو کاهده مراد ایدک و غنی کتورک دیو امر ایلدی
برقاج کون مراد ایله شهیر ایدیلر بر بول دخی و رمدیلر آخر بر کیمه شوکلب ایله دیکشرسه کز لورم
دیکلاه مشیری بی قیصر و کلب ایله حضوره کتوردیلر اب ارسلان مشتری به آفرین ای رجب
انصاف ایتیش سن زیراکلب بومیدن خیر اودر دیوب بعده اطلاق ایلدی قیصر دخی مقرینه
کلدکد نصکره قومی عزل ایدوب کوزینه میل چکدیلر اشته نظرا و لیسونکه سرکرده نیک محلی
معلوم اولوب حین قتالده بوجه محراب احتیاط ایتمک بیکچون نه بی منیع اولمشدر (صاحب المستطرف
یوبانی طرطوشیدن نقل ایلدیکه احوال ایله تکبیل ایدوب اللهم انصر جیوش المسلمین و عاکر
الموحدين و اهلاک الکفرة و الشریکین و انصر المسلمین نصره عزیزا برجتک یا ارحم الراحمین
دعاسله مناجات ایتمشدر آمین آمین الف الف آمین (قلت) سالف الذکر اب ارسلان خراسان
و عراق و ماوراء النهرده سلطنت سورن سلجوقیه شعبه اولانک ایکنجیسیدر و نامی محمد در
نظام الملک مشهور مشار الیهک وزیردر اب ارسلان سنده عجز به نیک در تیوز ایتیش بشی سالی
وفات ایتمشدر کاتب چلی مرحوم سبک عریده اولان فذکله نام تار بخنده یازر کده اب ارسلان
در تیوز الی الی سالی حلبه سفر ایدوب نملک ایلدکد نصکره عسکرینه اذن و یروب یاتنده
اون درت بیک قدر لشکر فالشیدی قیصر مرحوم بوخلالده علی غفله اولکاسنه هجوم ایلدی
اودخی سائر عسکری جمعه وقت بوله مدینه نهار عسکر موجوده سیله مقابله قیصره واردی
و جبهه قیصری کوردکده مصالحه به طالب اولدیکن قیصر اب ایدوب قتل مسلمینی جزم ایتمکله
بالضرور متوکلا علی الله تعالی وجه مشروح اوزره آغاز قتال ایدوب نصر باری به موفق
اولمشدر انتهى (قلت) مار الیسان قیصرک آدی رومانوس در ایتیش بشی قیصر در میلادک
بیک طقسان طقوز بنی سائنده قیصر اولوب بیک بوز اون اوچنده قهر کیرمشدر دتجه اولان
بعض تار بخندن ترکی به ترجمه اولمش بعض تار بخنده رومانوس اناطولیده سلطان علاء الدین ایله
قتال ایدوب لکن بوز یلوب اسیر اولدی صکره عهد و پیمانله اطلاق اولوب مقرینه کلش ایسه ده
اعتباردن اسقاط اولوب کوزینه میل چکدلی دیو یازمش ایسه ده سلطان علاء الدین ایله جنگی
غلط و کذبدر زراسلجوقیه شجبدلندن قونیده اولان ملوکده ایکی علاء الدین اولوب اولنکبسی
هجرک التیوز اوتوز درندنه و ایکنجیسی ید یوز حدودنده وفات ایتمشدر رومانوسک تاریخ
قوی میلادک بیک شوقدرنده اولدینی مقرز ایکن علاء الدین اولک دخی عهدندن جوق زمان
مقدم اولوب اب ارسلان ایله هم عصر اولسنی اقتضا ایدر بوضوئده لسان اجنبی اوزره تاریخ
یازاتی ادعای غلام محمده تصدیق رنده اولدینی بوخصوصده دخی ظاهر در فندبر (صاحب
المستطرفک کلامنی نقل ایلدیکه طرطوشنک کینه سی ابو بکر و نامی محمد و پدری ابو الولید بن
محمد القهری القرشدر و مالکی المذهبدر طرطوشه اندلس دیارنده بر مدینه نیک آیدر انده
در تیوز الی رسته هجریه سی حدودنده تولد ایدوب نهر اسکندر به ده بشیوز بکرمی جادی الاولانک
بکرمی التیسنده وفات ایتمشدر زاهد و عابد بر ذات ایدی بعد الحج بصره و بغداده واروب اخذ
علوم ایلدی بعده شامه کلوب تدیس ایلدی بعده مصره واردی بو کتابک اون ایکنجی یاتنده
ذکری حرور ایتدیکه اوزر منصرف مصر اولان ملک افضلک مظهر اکرامی اولدی بعده افضلک
جانشینه ذکر اولسان سراج الملوک نام کتابنی تألیف ایلدی اندن ماعدا تصنیفاتی وارد

خبر عماله کامل ایدی اشغاف لطیفه سی دخی واردر * ثم بقول اسعد الفقیر ناقل بالاختصار عن
ترجمه المسمی بالکوکب السعود فی کوکبه الجنود استعذ بالله واعدوا لهم ما استطعتم من قوه
ومن رباط الخیل ترهبون به عدو الله وعدوکم وآخرین من دونهم لا تعلمونهم الله يعلمهم ومانعوا
من شیء فی سبیل الله یوفی الیکم وانتم لا تعلمون * معلوم اوله که اشبوابت جلیله مقبرین
عظامک تحفه فلرجه جنس اعداک ترهب و تخوفنی منج اولان قوت ظاهره و باطنه فی ابرار ایدن
کرتک حبیه وکرتک معنویه اولسون جیع ادوات حربیه فی شامله اولدیندن ماعدای قبل نزولها
حدوث ایدن مجموع صنایع حربیه ایلہ بعد البعثة النبویه و الاثقال حدوث ایدوب و اعکده
اولوب انواع فروعی متضمنه اولان فتون حربیه فی مشتمله اولرق اوجز عبارتہ و اوضح بیان ایلہ
حضرت قرآن کریم بجوامع کلک ابدی و افظا و معنی اعجاز یونندن اظهار یدر که اعجاز ینک
معرفتی خواص و عوام ترندہ غیر مستور در فحسان اللطیف الخیر (اعدوا) اعداد ایدن
مشتق اوله رقی امر حاضرک جمعیدر اعداد بر نسنہ بی وقت حاجتہ استعمال ایچون تهیه
و حاضر اقدن عبارتدر (لهم) ضمیری ابو حفص النبی و المولی شیخ الاسلام ابوالسعود نورالله
تعالی مضجعهما جرمی اوزره مطلقا جنس اعداء دینه راجعدر و سابق نظم کریم مذکورہ کہ
خو ترهبون به عدو الله وعدوکم و آخرین من دونهم لا تعلمونهم الله يعلمهم * در انسی اولان
دخی بودر بر اساسی مذکور اهل اسلامه عداوت رخی اظهار و استاز ایدن مطلقا اعدا اولدینفی
افاده ایدر بعضه کوره ضمیر مذکور نقص عهد ایدنره راجع اولوب حتی علی القاری یوقول
ترجمه ابوشمس لکن حکمک بوجه محرر مجموع اعدایه عموی اولدینفی دلالت سیاقدن مستفاددر
خو ما استطعتم من قوه * قول شریفندہ اولان ماکله لطیفه سی الفاظه عمومندن اولقلہ
نه اولور ایسه اولسون حربیه هر یک کندیسه تقویت حاصل اولان امورہ شاملدر کہ
ابوالسعود المشار الیه و بالجله علماء معانی بویه جزم اتمش و کشف الخفا بقی ایلہ معنی تفسیر کواشده
دخی بیان اولمشدر و استطاعت یعنی قدرندہ اولان قوت قیدی حکمک قدرت حبیلہ اختلافی
افاده ایدر بو صورندہ امام المسلمین و ارکان و امر اسنک اوزرینه واجب اولدر کہ تنظیم عسکر
و اتحاب لشکر ایدوب احسان و عدلی اظهار و مستحق اولد قاری کریم بذل ایلہ قلوب جنودی
استحلاب و استنصار و ادخار ذخایر و اقوات و تهیه مهمات و ادوات و زانی مدید و مشورت
اخلاص بدید و استعانت اهل قلوب و حرکات رضا معسوب ایلہ و سطرندہ اولوب مرتبه لینه
لابق اولان اموری میدان ظهوره کتوروب و ضعف حال اعدایه باقبوب تکاسلی ترکله حزم
و احتیاط قاعدہ مر عبه سنه رعایت بیوره (حاصل کلام اشبوا مرهم یعنی اعلائی کله علما
صحنندہ ترتیب اولنان نظام عسکر اقامه سندہ جلاہ نک اوزرینه واجب اولان امثال امر سلطانیده
بذل وسع و طاقت و سرعت اجابتدر زرا اشبوا امثال اجتماع کله و اتفاق آرا بی منج اولقلہ
(اعدوا) خطایندہ مندرج اولدینفی باهر در (من قوه) مالفظ شریفندن قوتی بیان ایچون
حال متمم درو (من) بایانیدہ یاخود تبصیر در وقوت ضعفک ضدید یعنی بر شتک بر حیثندہ
وجودیدر کہ اول شیه مقفا و متدن غیر بسی عاجز و ضعیف اوله لکن اشبوا معنی اوزره قوت بر امر
اختیاری اولوب خارجده وجودی تحقق ایدرک جزم و تحصیل تکلیف تعلقی اتمر بلکه بو مقامده
قوتدن مراد قوت مذکورہ به اسباب بحصله اولوب و اول اسبابه مخطنیک اتصافیدر کہ اسبابله
قوتک کال ارتباطه اشارت نکته سیچون سبب اولان اسباب قوتی سبب اولان قوتک اسبابله
تسمیه قیلنددر بو وجه اوزره آیت کریمه مذکورہ تک مفهومی لی مؤمنین سزرا اعدای ترهبیه
و تخوف ایچون استطاعت و قدر نکرده اولان شیری حاضر و مہیا ایدیکر استطاعتکرده اولان

شیر سبب قوت یاخود قوتک بهمن اسباب اولدینفی حالده دیکدر بو صورندہ من قوه کله
شیر یقه سندہ قوت ایلہ اتصاف بحصله اولان جیع اسباب ظاهره و باطنه منظم و مندرج
اولور اسباب ظاهره دن مقصود حیا یاخود عقلا کندی ایچون تأثیر اولدینفی ادراک اولنان
اموردر کہ امور نظام عساکر بریه و بحریه و سفیان و قلاع و خندق و اسلحه و ادوات رخی و خیل
و اربوت و یونلرک فلرخی تعلم و ادخار مال بحوز و ذخایر و دخی ارهاب اعد ایچون هر بر حاجت
من ایدن شیردن عبارتدر و اسباب یاطنمدن مراد اشقی اخبار الهی و تعریف نبوی ایلہ یلنان
شیاری اجرا و انبان کندی حول و قوتندن تیری و تقوایه ملازمتدن عبارتدر (امام قشیری قدس
سره رساله سندہ اتم تقوی باری تعالی و تقدس ایلہ قلبک قوتیدر و بو خصوصده ناس مختلف
اولوب بعضی قلبی موعود اولان نصر باری ظهور بنه ترقب ایلہ و بعضی بیخو قاصبر
حکم ربک فاک باعیتا * نصی موجبہ نفسی حضور معنوی الهیہ فیافله بعض آخر
خدایک رضایک نفسک مرادینہ ترجیح ایلہ و بعضی مولاسنک فعلنہ ازجان و دل رضایله
قلبنہ تقویت و پرو حشوات حبیلہ اقواسی کندی حول و قوتندن تیری ایتکدر دیو موجب فوز
و ظفر و سبب سلامت دارین اولان فضیلت تقوای قلبی بیان بیورمشدر عندہ التحقيق قوتک
ذکر اولنان جیع اسباب ظاهره و باطنه به شمولی آشکار و عموی بدیدارد (و صحیح مسلمہ وارد
اولان اشبو حدیث شریفندہ کہ (عن عتبہ بن عامر رضی الله تعالی عنه قال سمعت رسول الله
صلی الله تعالی علیه وسلم یقول وهو علی المنبر (واعدوا لهم ما استطعتم من قوه الا ان القوة
الاری الا ان القوة الاری الا ان القوة الاری) کلام اعجاز ارنسایدن ایلہ و اوج دفعه تکرار ایلہ قوتدری
سهمه حصر اولمش صورندہ ایسه ده امام ابو حفص النبی تفسیرندہ حصر مذکور اوقدن
غیر بسی قوتدن اولسنی ثنی ایچوب بلکه رخی سهام جلیل اسباب قوتدن اولقی و اوق آئمقدہ
تفریط و تقصیر اولقی مظنه اولقلہ رخی نعلنه و تحصیل ملکه سنه فخر بضا و تشویقا حدیث
شریف مذکورده قوت ریمه حصر اولمشدر دیو نکته سنی یا ان بیورمشدر (امام ماوردی
تفسیرندہ امام کلیدن روایت ایلہ فوق سلاح ایلہ و بعضی آخر صفوت قلب و اتفاق کله ایلہ و علی
القاری ابو علی الرادباری به نسبت ایلہ فوق باری تعالیه توکل وثقه ایلہ ایلدینفی تفسیر حدیث
شریف مذکورده اولان تفسیر نکته سی قیلنددر یاخود جله سی یعنی قوتی رخی و سلاح واتحاد
کله و توکل علی الله ایلہ تفسیر تمثیل طریقہ در یاخود ذکر اولنان تفسیرک آیت کریمه ک عموم
و شمولندہ اندراجی اوزره نسیه اولوب قوتی ذکر اولنان معانی مخصوصه به حصر دکلدر
خو ومن رباط الخیل * یعنی آتجی غزا ایچون بسنک و صافقادر کہ امام بخارینک ابوهریره
رضی الله تعالی عنہدن روایت ایتدیکر (قال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم من احتبس
فرسا فی سبیل الله ایمانا بالله و تصدقا بوعده فان شمه و ریه و روه و بوله فی میراثه یوم القیمه)
حدیث شریفی شاهد مدعادر احتباس کله سی افعال بایندن اوله رقی بر نسنہ بی نفسی ایچون
اخذ و اقتنا معنای حدیث شریف قنفی کیمه صکه رضای باری طلب
اولنان هر ر یول یاخوص غزا ایچون خدایه اخلاصا و اوامرینه امتالا احتباس اولنان
افراس مقابله سندہ جناب حقل و بره حتی اجر و ثوابی تصدقا برقرس تدارک واتحاد و رجعت ایدوب
بسلسه اول فرسک ار به و صمان و سائر بمقوله نسنلر دن طوبیدرہ جفی ما کولای و قائیدرہ جفی
صوبی و روت و بولی یعنی فضلائی یعنی اشیاء مذکورہ نک توانی یوم قیامتده میراثه وضع اولنور
دیکدر (مرابطه خیل قوتده داخل ایکن تخصیص بعد التعمیم طریقہ سبله تکرار ذکر اعظم
قوتدن اولقلہ شانه اهتمام واتحاد و تدارک کته حت و ترغیب نکته سی ایچوندر (ومفاعله

بابتدن من ابطه کله سی مقابله یا مثل واجب اولدیفته دلالت ایدر قندیر (جهنم علم خلدین مراد
ذکور واثانته شامل اولان معنادر دیشلر عند المعرکه اناث یعنی قسرا قدر قسراغه تخصیص
تناسل ایچون اخذنی اقتضای ایدر رهون به که ارباب نحو یغدر یعنی قورقوغندره ضعیفی
یا عدواضمنده اولان اسداده یا خود ما استطعتم کله سنه راجعدر ابو البقا و ابو السعد و سایر
عظمتان تحقیق لریمه رهون به جله سی محل نصبه اوله رق اعدوا نك فاعلندن حالدر تقدیر
کلام اعدوا حال کونکم مرهین اولوب یعنی سزرا اسباب فوقی اعدای قورقود یعنی اولدیفکر حالده
اعداد ایدک دیمکدر یا خود ما استطعتم ده اولان ما موصوله که اعدوانك مفعولیدر اذن یا خود
ما نك عاند محذوفندن حالدر تقدیر کلام اعدوا ما استطعتموه حال کونه مرهبا به اولوب یعنی سزرا
اسباب قوتدن اولان شلری تهیته ایدک اسباب مذکور اعدای ارباب ایدیچی اولدیفنی حالده
دیمکدر بعضی فضلا بخنادیر که حال عاملندن قید اولدیفنی وارسته اشهاد و بو مقامده حالک
عاملی دخی اعداد درمالی اعدای حال قصدا رهاب ایل اعداد اسباب واجب اولوب یعنی اسباب موجب
ارهاب اولدیفنه جزم و یقین کلدیکی وقتده اول اسبابی تدارک و آماده قیلتی واجب اولوب جزم
و یقین کلدیکی وقتده اسبابک اعداد و تدارکی واجب اولماز دیمک اولور بویاسه حکم شرعه
لایق دکلدر زبرا مجرد ارباب حصول مظنون اولدیفنی وقتده اعداد اسباب واجب اولدیفنی
دخی زیاده مؤککد در وجوب اعداد اسبابی بالکمز جزم ارباب وقتده حصرا ایتک حکم شرعه
لایق اولدیفنی کی عقلا دخی مستحسن دکلدر زبرا مسلمینه لایق و واجب اولان برزده ضعف
حال و اعداده قوت برکال وارد در یو حر به رقب و انتفاددن و از کیم یوب که و ما النصر الامن
عند الله که نص جلیله کال اعتقاد ایل حسب الوسع اسباب جنکی حاضر و هیما فاعلدر
حنی طرطوشی سراج الملوکنده بعضی اسباب شول مرتبه زده تهیته اسبابه سعی ایدر ایدیکه
طریق جرحده یعنی رزسته در عقده برناجیرشی ایکن انکله اعدای جرح ایدر زدیو غریبه کتدکلرند
قوتدن عد ایل کسملر ایدی دیو حکایت ایتشددر بوسورنده رهون به جله سی حال اولوب
کشف الحقایقه اشارت اولدیفنی کی اعدوا امر نك علتی مینه جله مسانفد اولتی لایق
واولادر (ینه اول فاضل بو توجیهنه دخی فان قلت ایله اعتراض ایدوب دیر که اسبابی آماده
قیلای بابتده وارد اولان اعدوا امر الهی سنه علت و سبب ارباب اعدا اولدیفنی وقتده علت
و سبب داتمام معلول و سبب ایله داترا اولتی قاعده سخیه معلول که بو مقامده اعداد در علتک یعنی اربابک
انتفاسته اعدادک متنی اولسی لازم کلوب بویاسه اعداد اسباب کرک ارباب قصدی بالغعل
بولسون کرک بولسون مطلقا واجب اولتی اوزره ویریلان و مقصود اولان معنی اولدن
آیدر (جوابنده دیر که فی الحقیقه علتک انتفاسته معلول متنی اوور لکن آیت کریمده اولان
اعداد اسبابک وجوبنه علت اولان ارباب اعدا حکمت شرعه وجهنی بیان اولوب اصل شرعدن
معلوم اولدیفنی اوزره بو مقوله معلول علت ایله داترا اولدیفنی کتب اصول و فروع فقهیه ده میندر
طواف بیت مکرده اولان رمل کی یعنی آفاق به سنت اولان طواف قدومه که هنوز دران کیمه بیت
مکرمی حجر اسود دن بد ایله بدی کره دور ایتمکدن عبارتدر اولکی اوج دور زنده مبارز و مقاتلک
بین الصفتین بختری یعنی پهلوانلرک ایلد کلری کی یور ایکن اوزلری و قوللری نحر یک ایل
صالنه رق شجعه و جورانه سر علیجه بر نوع یور عک معنا سنه اولان رملک سبب و علی
مهاجرین حضراتی مدینه منوره دن مکرمه مکرمه کلدکلرند مشرکین بولر مدینه ده
مجموع وضعیف اولشدر در دیکلری هذیان و اعتراض استماع کرده حضرت پیغمبری اولدقد
علیه الصلاة والسلام اخذیمز کفار اظهاری جلالت ایچون بویه جله عمل ایدیلر اشوبسبب

زمان سعادت مزائل اولش و درون کعبه علیالوث مشرکیندن مطهر اولوب انوار اسلام ایل طولش
ایکن ال الان حکمی باقیدر یعنی حال رمل اولور قوله تعالی که عدوا لله وعدوکم که یعنی جنس
اعدا که قطاع طریق و بقیه کی مابیت اظهار ایلر ایله عدوانلری معلوم اوللری و آخرین
من دونهم لا تعلمونهم الله یعلمهم که یعنی اعدای آخرین که اعدای سابقین کی اظهار عداوت ایله
حالدری بین ایکنلر که بولرک اعدا اولدقلری ایچنی باری تعالی و تقدس یاور بولردن مراد
مناقضین و اهل ذمت و مصالح اوللردر که باطنا اهل اسلامه عداوتلری اوله (الله یعلمهم جله
ابتدائیه سی اعدانک باری تعالی حضر تدرندن غیر بیسی واقف اولیه حق مرتبه ده مبالغه
مبالغه عداوت و اخفای مکیدت ایلدکلرینه اشارت و مسلمینک حزم و تحرز ایله عمل ایدوب
غفلتدن تیقظ لرینه و اعدانک صورت محبت کوسرتوب ابراز ایتدکلری غفلتدرینه اغترار اولنماده
نحر یضه دلالت ایچون ایتان اولشدر فی الحقیقه * کل العداوة قدرتی مودتها * الاعداء
من عاد الک فی الدین * و فقیه اعدای دینک عداوتلری زائل اولماز و اقبال ایام و مساعده روزگارک
ظهور ینه دخی * احسن ظنک بالایام اذ حسنت * ولم تخف سوء من بأتی به القدر * و ساعدت
الایالی فاغتررت بها * و عند صفو الایالی یحدث الکدر * مؤدا سنجه الدانظر و جبع بلادک
اعدادن خالی اولدیفنه اعتماد قیلتماز امر عداوت بعضی عارفیک یا تنجه شوجیهله در که هریر
موجود صدیق ایله عدودن خالی و عاری اولوب بلکه حقه دخی ساریدر که لا یخفوا عدوی
وعدوکم که بو معنای ناطقدر که اعدای دین مخلوق رب العالمین ایکن عدوی ایله عداوتلری
ذات اجل و اعلا سنه مضای بیورمشددر ارتق بعض مخلوقک مخلوق آخره اولان عداوتی
نه کیفیتده اولدیفنی بوندن قیاس اولنه که و ما تنفوا من شی فی سبیل الله که اشو قول کرده
اولان ماسرطیه در جله سی منصوب محکمه واقع اوله رفی رهون نموده مستر صبردن حالدر
که یوف البکم که جزاء شرطدر مالی قابل و کثیر فی سبیل الله یعنی طریق طاعت باریده اولان
اسباب قوت یا خود علی الاطلاق طاعة الله هرنه انفاقی و خرج ایدر سه کز اجری آخرتده
سزیه تمام اعدا اولنه جفنی رجا ایدیچی اولدیفکر حالده دیمکدر که و انتم لا تعلمون که یعنی
سزرا حرمان و نقص اجر ایله ظلم اولتماز سزرا ایتدای اجر ملکینده شریکی اولوب ظلمدن
من کل الوجوه مزه اولان رب کریم اوزر ینه در دیمکدر (اعمال خیر ثواب و اجری موجب اولوب
اجر محض فضل باریدن ایکن و اعمال خیر مقابله سنه اجر اعضا اولدیفنی صورتده دخی باری
تعالی ظلم ایدیچی اولیه جفی متحقق ایکن بو مقامده ظلمدن تزییه بارینک معنا سی ندر دیو سوال
وارد اولور سه بعض اهل دانش بو مقامده اولان تزییه ظلم خلف و عددن مستعذر در حق باریده
خلف و عددک استحاله سیچون و عدده نظرا موعود واجب اولنظه هرنه قدر وجودک سببی مختلف
ایسه ده ظلم ایله خلف و عدینلرند مشابهت حاصله در دیو جواب ویرمشددر (حق حق تعالاده
مطلقا خلف و عددک محال اولدیفنی ضروریات دینه دن ایکن بو مقامده یعنی چهارده صلحند
اتفاق اجرند باخصوص تصریح و تزییلنه فائده ندر دیو سوال اولور سه اشو موطئه اولان
اتفاقک سائر محله اولان اتفاقدن مؤکد اولدیفنه ایتادر که اتفاق ایدن کیمه به ذنوبدن مغفرت
و ضمان و حسن ختام ایله معامله و احسان بیورلر (اشو آیتده برآن مباحث دخی اثر فقیرانه ده
یازلمس ایدی لکن خوفا للتعجیر بویایه در رج اولنمدی معذ و ر باد اما بوجه اشارت (الحرب
خدا عه) حدیث شریفنک تفاصیلک داتر مؤلف مذکور فقیرده یازیلان اقوال بودر که
(معلوم اوله که حریده اعدایه خدای یعنی خصمی الدامق و توریه یعنی بحسب اللغة ایکی
منايه احتمالی اولوب اول ایکی معنا دن معنای غیر ظاهر و مبدا ری اظهار ایتک مادامکه

بعض عهد و نقض امانی موجب اولیه نه طریقه اولورسه اولسون اتفاق علمایه جائز و مباح
شرعی بی حائز اولوب شرعا و عقلا ضرب و بختن انفع اولدینی بدیهه و آشوب خصوصاً
جوازیه بخاری ایله مسلمک نورالله مضجعه جابر بن عبدالله رضی الله تعالی عندهن روایت
قبلدقاری (الحرب خدعه) و ترمذیک نور تریه اسماعیل بن زید رضی الله تعالی عندهن روایت
قبلدینی (لا یحیل الکذب الا فی ثلاث رجل کذب امرأه لیرضیها و رجل کذب فی الحرب فان الحرب
خدعه و رجل کذب بین المسلمین لیصلح بینهما) و ابوداود طالب مشوا الودودک کعب بن مالک
رضی الله تعالی عندهن روایت ایلدینی (ان النبی صلی الله تعالی علیه وسلم کان اذا اراد غزوه
وری یفرها و کان یقول الحرب خدعه) احادیث شریفه سی دلالت نفی قاعده سنجه دلیلدر
(خدع خائف قبی و کسری و دالک سکونیه او جینی بایدن اوله رق حیل معانسه مصدر در یعنی
بر کیمسه به آگاه اولدینی جهندن ضرر قصدایک معانسه در که اصل اخفا ایلدینی قصدک
خلاقی اظهار ایکندر اسم المزمعه اندن رک و آل و دو بار ماله تعبیر اولور و سقیمه و زننده خدیجه
بومعناک اسمیدر و کتاب و زننده خداع منع معانسه اولدینی کی حبله معانسه ده کلور (حدیث
شریفه اولان خدعه مضررتک تعلیدن نقلته و میری و سائر شراح حدیث و علماء افسانک
بیانلرینه کوره اوج لغات ایله مریدر بری حائک قبی و دالک سکونیه بناء مره در یعنی بر کره
الدامق معانسه بو صورتده معنای حدیث جنک حالی دشمن دشمنی بردقه الدامقه تمام اولور
ایکی به حاجت قالمازدیمکدر (ایکجه خائف ضعی و دالک سکونیه لیه آلت خداع معانسه در
(اوچجه سی خائف ضعی و دالک فحیله خدعه مره و زننده مبالغه در خداع و مکار معانسه در
(بعض طالب علمدیر که اشهور روایت ناله به کوره حدیث مذکورک معنای حریده خداع و مکرک
کرت و قوی ایچون حرب کثیر الخدعه در دیمک اولوب بو صورتده خدعه بی حربه اسنادی
بحاز اولور انتهى) لکن لغات مذکوره دن لغت ناله اجدود ایسه ده اولکی لغت لغت رسالت
اولد یفتدن افصح اولدینی مطرزی مغرب اللغه ده بیان ایکندر (ترمذیک روایت قبلدینی
حدیثک ظاهرا معناسی بلان سو یلک بر کیمسه به جائز اولماز ایچون اوج کیمسه به جائز اولور
بری زوجه سنی ارضا و تطیب ایچون اولان و بری دخی حرب خدعه اولغه حریده اولان
و بری برر یله مخاصمه ایدن مسلمک یتلری اصلاح نیقیله اولان ککذبلر دریمکدر
(هره قدر بعضی علما ظاهر حدیثدن اخذایله مضالمی دفع و حق احباب ایچون کذب محض ذکر اولنان
اوج محله جائز در دیو قائل اولماز ایسه ده مذهبه ده قطعه کذب به رخصت اولوب علمای
حنفیه حدیث شریفه اولان کذبی استعمال معاصره جل ایشلر در یعنی بحسب اللغه
ایکی معنایه احتمالی اولان برلفظدن برای مصلحه معنای غیر میبادری مراد برله ابهام و توریه
طریقه ایله مثلا اعدایه ملکاری صاغ ایکن ازمان سابقه ده اولش اولان ملکر بی نیت ایدوب
سزک ملکر کثرت و مقتول اولدی دیمک کی ایکی یوزلی کلام سو یلکه رخصت وارد دریمکدر
و نور به سز امور ثلثه مذکوره کذبک کراهته مائل اولماز در و ککذبدن مراد معنای
مذکور اولد یفته بخاری و بیهقی و طبرانیک انار الله تعالی برهانهم عمران بن حصین رضی
الله تعالی عندهن روایت قبلدقاری (ان فی المعاصر یض لندوجه عن الکذب) حدیثی دلالت
ایدر که معناسی معاصر یض کلامه کذبیدن وسعت یعنی تخلص وارد دریمکدر (ابوداودک تخریج
ایلدینی حدیث شریف مذکورک مالی دخی حضرت بی نام علیه الصلاه والسلام بر محله غزا
اراده یوردقارنده اول محلی آخر محل ایله توریه یوردقارنده دیمکدر) یعنی مظهر الدینک مصابیح
شیر خنده بیانی اوزره حضرت رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم مکرمه به عزیمت

اراده یوردقارنده الحرب حبله قاعده سنجه مکرمه اولماز طویوب تدار کده اولسونلر دیو
ناسه خیرک کبلی و یولنی سورلر ایسی یوقسه قصدمکه ایله یله خیره کیده حکم دیمز ل ایدی
زیرا بو مرخص اولسان کذب صریحدر اما صورت اولی مرخص اولان تعریضدر انتهى
(المصلحه ما یولک غزوه سندن ماعد اغزو انک ابتدای شروعده محالری صراحه حضرت رسول الله
صلی الله تعالی علیه وسلم ناسه افشا یوردیوب توریه طریقه ککذبلر یوردقاری نفاة
اهل سیر بیان قششار در خلاصه مقام نبوت کذب محضدن معصوم اولغه احادیث مذکوره
ایله (ان ابراهیم کذب ثلاث کذبات) حدیثده وارد اولان کذبیدن مراد تکلم بالمعاصر یضدر
خدعه حریه و تریض فی القتال که بر وجه بحر مجاهد مبارزینه ظاهری واقعه مخالف بر کلامی
تکلم و قاعده و ضمیرده اول کلامه خلاف ظاهری قصد و اراده ایکندر یونک جائز اولد یفته اخبار
مذکوره دلیل اولد یفتدن ماعد بالذات حضرت رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم افتد یزدن
صدوری و انتخاب کرامه رخصتاری کتب سیره مسطور در از حبله خندق غرا سنده اهدا
طرفنده یولتوب انلره حبله و خدعه تعلیم ایدن نعیم بن مسعود بن عامر غطفانی به رهبر هدایت
ایریشوب اسلامه میل برله بر کیمسه بین العشائین حضور حضرت یوز سوروب مسلمان اولدی
و یارسول الله بنم اسلامی قوم هنوز طو بمادیلر اگر افضای مقابله لازم کلنی سو یلکه دستور
اولورسه بن یونلرک جمعیتلری بفضلته تعالی تفریق ایدرم دیو اسلیذان و استرخاض ایلد کده
حضرت رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم یانعم سنده بزیم ایچمزدن بر آده سن و ازره نه که
ایجاب ایدر ایسه او یلجه ایله زرا حرب خدعه در دیو رخصت یوردیلر نعیم رضی الله تعالی عنه
بالاذن النبوی جوار مدینه ده اولوب نقض عهد برله اعدای سائر ایله اتفاق ایدن بی قریظه
یهود لرینه و اروپ ای بی قریظه یلور سز که بن سزک محکرم قریش و غطفان باتفاق
محمدیلر ایله جنکه کلوب سز دخی انلره معاونت و امداد ایتدیکر اگر غلبه بو طرفده اولور ایسه
خهو المراد بوق قح و ظفر طرف مسلمیه مبسر اولورسد قریش و غطفان چکلوب و ظنلرینه
کیدر لکن سز یوشهرده ذوق و مال و اولاد و عیالکتره قالور سز ارتق بنجه اسلامباندن نیجه
قوریلور سز یلم ایدنی بدن نصیحت و خیر خواهانه مشورت استرسه کز قریش و غطفانک
اشرفندن برفاج کیمسه بی رهن آله سز تا که صکره سز بر اغوب کیمکه قادر اوله میوب سز
دخی جای خلاص تدار کنده اوله لر دیدی حبله بی قریظه یورایی استحسانه قبول ایلدیلر
بعده جناب نعیم ابوسفیان و سائر رؤسای اعدایه و اروپ ای جاعت قریش یلو سز که بن
سز جانندن سورم حال بر سر نهفته به واقف اولدم اگر اشاعه و افشا ایترسه کز قاعده ایده بمید کده
انلر دخی ای نعیم بزه اولان محبت و خیر خواهانک معلومدر در محضاً دوستلقدن ناشی ایدر جنکی
یلور نیجه کیم ایتدیم دیدیلر نعیم دخی ای اکا بر مکه بی قریظه سز کله عقد ایتدکری
عهد و میثاقه بشیان اولوب سز دن متعین کانی بر تقریب اله کتوروب محجه نسیم ایتک
اوزره انکله تجدید میانی صلح ایتلر در اگر بی قریظه سز دن رهن نامته آدمی استرل ایسه
زنهاز مساعد ایتک صکره نادم اولور سز دیوب اغفال و بعده بی غطفانه و اروپ قریشه
سویلدیکی سوزلری بالتام انلر دخی سویلیوب اتفاقلر قرین اختلال ایلدی ابوسفیان و بی غطفان
نعیمک کلامدن غم می به متا تراولوب تحصیل یقین و کسب اطلاع ایچون هنوز اول اتاده داخل
دائرة فاخره اسلام اولوب ابوسفیان کی طرف اعداده یولنان عکره بن ای جهلی هر قیله دن
بر کیمسه ایله بی قریظه به کوندر دیلر عکره و اروپ ای بی قریظه مدینه به کلوب محاصره ایدم
خیلی مدت اولدی الی الان الجردن بر نسته کلدی قرب مدینه ده مرعی اولماز یفتدن دایه من هلاک

اولیور اگر بزمه حقیقی یکدل و یکجهت ایسه کز آماده اولوک یارین بالاتفاق اسلامیان اوزرینه
مجموع ایده لم آخرته اوله حق ایسه برکون اول اولسون بیسون دیدکرنده بی قریظه جوابلارنده
یارین جمعه ارته سیدر بزدن مقدم برکوه یوم مذکورده بالقی صید ابتدایکریچون مایون و خنزیر
اولدیلر الیزدن سبت کونی برنشدن کلز احد کونی حاضر اوله لم لکن یزهنوز سزه اعتقاد ایده مدک
فرست و غلبه محمد بطریقده اوورایسه جائز که بی انارک الیزده قویوب و طنابیکزه فرار ایدر سز
ایندی بزدن امداد هر ادیکر ایسه معتبرانکزدن بر قاجانی بزه ارهان ایده سز بر انا انار الیزده
اولدیلر سز بی بر اغوب کیده مر سکر مادامکه بویه اولیه الیزدن یاردم کلز دیو جواب
و بر دیلر عکرمه دونوب بو خبری قریش و غطمانه سو بیلدکده نعيم خبرنده صادق ایش دیوب
تکرار بر بر کیمسه بی رهن و بر میر اگر شویله جنک ایدر سز کز فیهال والا سزک اعانه کز بزه لازم
دکدر دیو بی قریظه به خبر کوندردیلر بی قریظه دخی بو کلام ایله نعيم صدق مقالنه
استدلال ایدوب رهن و برمدیکه بزدنی اعانه ایتمیز دیدیلر نقد بر رانی موافق تدبیر نعيم غطفانی
اولوب اعادی دین میانه اختلاف و قلبلرینه خوف دشمنکه تفصیلی کتب سیرده ممشو فی
اولدیلر بی کیفیله مخدول و منهزم اولدیلر (ودخی سبر کیده نقش حر بر بحر بر اولدیلر اوزره
حضرت علی رضی الله تعالی عنه عمرو بن عبدود ایله مبارزه ایلدیکر هنگامده عمرو سن بنم
میدانمه بالکریچوق بر کیمسه دن استمداد ایتمه چک ایدک با اول دعوت ابتدایک آده یلر کیلدر
دیدکده عمرو دخی بانی کیمی دعوت ایتمه دیوارقه سنه باقدیلر آنده حضرت علی کرار عمروک
ایکی ایاقنی بزدن ضرب و قطع ایله شجره خینه وجود بی نابادار قبلدی اشده امام علی نک کلام
مر قومی استغفهام قیلندن اولوب آنده کذب جاری اولماز و حدیث شریف (ان الجنة لا تدخلها
النجاس) که فلا هر معنای تحقیق جنته منه خاتونلر داخل اولماز دیکدر معارض
مقوله سنددر که حتی حدیث شریف مذکور بی بعض عجز ایشیدوب اغلجه باشلدقده رسول الله
صلی الله تعالی علیه وسلم عجز اولدیلر بی حالده خاتونلر جنته داخل اولماز دیکمر مراد سعادت لری
اولدیلر بی تبیین ایله استعین بالله (انا انشاءنا هان انشاء جملنا هان ابکارا بحی ناطق
اولدیلر اوزره صفت اهل جنتی وصف ایله خاطر بی تسکین یوردیلر (نوع تعریضک بر صفتی دخی
قائل کلامی جزم و تائید ایتمه بلکده امیددرو ما مولدر ما فی مفید اولان اهل وعسی وان شاء الله ایله
کلامی عزیمت قضیه الحفاد اولقدن اخراج و ابعاد ایتمکدر تنکیم غزوه خندقده بری حضرت
کلوب با محمد بی قریظه یهودیلر سکا خبا نت ادوب قریش جائنه بیعت ابتدایلر دیدکده
رسول الله المجتبی صلی الله تعالی علیه وسلم (فلعلنا نحن امرناهم بهذا) یعنی ما مولدر که
برانلره یعنی بی قریظه به بویه امر ایتمش اوله لم یوردیلر اولدیلر قریشه واروب امر محمد ایله
بی قریظه سزه بیعت ایتمش بوند بر حبله واردر دیو بیلرینه تفرقه دوشوردی علی روایه
بودخی سالف الذکر نعيم راولکی و ابته بونک بی بی توفیق حضور سعاده بوجه محرر نعيم
کادکده بو کلامی دخی حضرت نعيم نطق یوردیلر اولدیلر اولکی تدبیرنک اوزرینه بونی
دخی قریشه بیان ایله بودخی تائید تفرقه ایتمش دیکدر (و معارضک طرق تعیری
کثیر اولوب مقام و اشخاصک اخلاقی حیثیه مختلف اولور خلاصه حریده حیل و رأیک
استحبابه احادیث شریفه مذکور دلائلدر انتهی مانقله من الکوکب الموعود فی کوبه الجنود

باب الحادی والاربعون

اشبوقرقی بی باب عزیک شجاعلری و بهادرلری و ناملری و طبعاتلری و قورققلری دخی اخباری

(بیانده)

بیانده در * الطبقة الاولى * اشبوقرة الاولى زمان جاهلیه و عهد اسلامی ادراک ابدن شجاعاندر
ایشاندن بری عمر رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم اسد الله و اسد رسول الله حربه بن عبدالمطلبدر
رضی الله تعالی عنه غزوه اخده جیر بن مطعمک غلامی وحشی حال شرکنده بر حر به سیله
شهید ایلدی اسد الله مشار الیه میان قریشه شول کونه فارس بهادر ایدیکه مقابل یوغیدی
انتقالری رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم افتدیمزه کران کلوب بدله کفار قریشدن یتش
تفرک قتل و اعدامی نذر یوروب صلات جنازه سنده یتش تکبیر الدیلر (وطبقه هالیه اولادن
بری دخی امیر المؤمنین علی بن ابی طالبدر کرم الله وجهه و رضی الله تعالی عنه مشار الیه
آیات رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم و صلوات بر آیت و معجزات باهره لندن بر معجزه فاخره در
تأید الهی ایله مؤید و مناقب و فضائل مؤید و کروب و احزانی کاشف و محلی و قواعد اسلامی
مؤسس و مریمی و احباب شجاعت و از باب جلالتک بلا امر ایشیدر مشار الیه رضی الله تعالی
عنهدن مر ویدر که تقسم بد قدرنده اولان حق تعالی و تقدس حضرتلرینه قسم ایدر که
سيفله ییک کره ضرب اوله رق رحلت ایتک نزد مد فراس اوزره فوت اولدن اهوردر
یورشاردر (قلت) بو کلام جهاده رغبتلری و شجاعتلری بی منبدر * وقال بعض العرب
ما لقینا کتبه فیها علی بن ابی طالب الاوصی به ضاعلی بهض * یعنی بعض عرب محارب بر حضرت
علی کرار ایشیلرند اوله رق بر عسکر ملاقات ایدیکر زده البدر بر بری و صی ایدر که دیشدر که
مراد لری صول کراردن قورقوش بو قدردیوموعری جریم ایدر که دیو بهادر لقلری بی تسلیمدر
(مشار الیه خیل جولانده یعنی هر که ده عسکر بر برینه فارشدیلر هنگامده سزی زده بولدم
دیدکارند زده بر اقدیکر ایسه او محمد بولک دیدیلر (قلت) مراد عالیلری عدم فرار
و بات قدملری بیاندر (و بی سزک فارشوکر کلان بهادرلری بی کیفیته قتل ایدر سکر دیدکارند
دوشمنده حله ایلدیکر ایتک قتلنی بن تقدیر ایدر یعنی قتلنی تصور ایله جورانه وار یرم اول
دشمن دخی بنم کندی قتل ایدر حکمی تقدیر ایدر بو صورتده ایتک بو تقدیر و تفرکی دخی بکامعناده
معین اوله رق بن و ایتک فکرمد کوری هلاکته ایکی معین اولور اول ایسه بر قالور یوردیلر (قلت)
مراد لری حله لری دهشت آوردشمن اولدیلر بیاندر (مصعب بن الزبیر دیدیکه حضرت
علی رضی الله تعالی عنه حروب و قتالده شول صورتده چاک دست و شکلی ایدیلر که غزاه یله
بانلرینه تفرقه جبارت ایدر مز ایدی حین حریده تبس ایلدکری زهرک ارقه سی اولوبوب
انجق کوکسلکی و ارایدی ارقه کزدن عدوکلدکده خوف ایتمش سکر دیدکارند ارقه مدن دشمن
بکافقر بولدی بی تقدیر جنتی حق تعالی ابقا یلمون یوردیلر که مراد لری بکادشمن ارقه مدن
ظفر بوله مز یعنی بناشمنه مجال و یرم دیکدر (مشار الیه حضرتلری بی صبح نماز بی قیلارکن
عبد الرحمن بن ملجم ملعون غدر ایتمشدر و سبب غدیری دخی بودر که قائل ملعون مر قوم
امام مشار الیه حضرتلرینه بفضلری اولان خوارچ طائفه سندن قطام بنت علقمه نام خبیثه بی
تروج مراد ایلدکده ملعونه مر قومه مهرم اوج یک درهم کش و برعبد و بر جاریه و حضرت
علی بی قتل اوورسه وار یرم دیدکده قاتل مر سوم قتل علیدن ماعداسنی ایفا و اعطا ایدر لکن
شجاعت و جلالت درجه نهایتیه رسیده اولان ذاتی قتل و اعدامه اقتدارم بو قدر دینجه خارجیه
مرسومه ای ابن ملجم ابراز شجاعت ایله مبارزه صورتده قتل و اعدام ایلمکی طلب ایلم بوسیدن
حله و خدعه ایله علی غفله قتل قبل بعدالقتل خلاص و سلامت بولور ایسک علی زعم الخوارج
شریدن ناسی تخلیص ایله راحت یوروب اهلکله اقامت ایدر سن یوق باقد بی اله و یوروب سنی دخی
قتل ایدر ایستنه زعمجه جنته کیر سن دیوب او ملعون دخی آجهه ایلدی حتی اشبو شعر

مهر مذکوری حاکم * ولم ارمها ساقه ذو ساجه * کهر قطام بین غیرمجم * ثلاثة آلاف وعبد وقینه * وضرب علی بالحسام المصمم * فلامهر اعلی من علی وان غلا * ولا فک الا دون فک ابن ملجم (قلت) اشوا بنات فرزدک شعردندر ومالی بن قح ومعاویه صاحبک سوق وطلب ایلدیکي مهر دن قبه لی اولیوب ظاهر و مشهور اولان قطامک مهری کبی بر کران مهر کورمند مکة اول مهر اوچیک درهم و برزاسن عبد و جازیه و حضرت علی بن سیف مصمم آماده ایله ضربدند زرا هر نه قدر ایلروایسه ده علیدن کران بها بر مهر و ابن ملجم ما سونتک تقاضای نفس بدیل ایلدیکي جسانک باند بر خسارت یوقدر دیکدر (مرویدر که سنه هجری یعلی صاحبها افضل الصلاة والتجدة کفر قنده رمضان شریفک اون بدی کونی ملعون مرقوم مسجد شریفک ایچنده صباح قرا کلفنده طعن و ضرب ایلدی اوج ثوبه نکفین اولوب ابواب مسجد شریف کوفه دن باب کنده بی ولی ایدن آچقلق محله دفن اولندی ملعون مرقوم حضرت امامی ضرب ایلدکده امام حسن و حسین و عبدالله بن جعفر رضی الله تعالی عنهم سکر دوب و طونوب حبس ایلدیلر یو خللده حضرت امام کرم الله وجهه جماعته صلوات صبحی قبلدر مقی اوزره مغیره بن نوفل بن الحارث بن عبدالمطلبه ایما و اشارت یورملریله اتلر قیلدر دینار و همدان اهل بندن کوفه ده یولان ذوات حضور زینه کلوب یامیر المؤمنین ان شاء الله تعالی سنک علیه کده اولتاردن بر فرد قالمیجه قدر قتل عام ایدرز دیدکدرنده مشارالیه کرم الله تعالی وجهه یویه ایتمک انما النفس بالنفس یعنی انجیق قائل قصاص اولتور آخره نجاوز اغر معناسنی افاده یوردیلر (امام حسن رضی الله تعالی عنه صلوات صبحی ادا دصکره منبره صعود ایلدی و خطبه به شروع مراد ایش ایه ده حزنی لطفه بحال و بر میوب برار زمان طور دیلر بعده آچلوب اشو خطبه بی قرائت ایلدیلر الحمد لله علی ما احینا و کرهنا و اشهد ان لا اله الا الله وحده لا شریک له وان محمد عبده و رسوله و انی احسب عند الله عزوجل مصابی بافضل الایه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم فانها اعظم المصاب والله الذی لا اله الا هو الذی ازل علی عبده القرآن لقد قبض فی هذه الیلة رجل ماسبقه الاولون بعد رسول الله ولا یدر که الآخرون فعد الله فحسب ما دخل علیا و علی جمیع امة محمد صلی الله تعالی علیه وسلم فوالله لا اقول اليوم الاحقا لقد دخلت مصیبة اليوم علی جمیع العباد و البلاد و الشجر و الدواب و لقد قبض فی الیلة الی رفع فیها عیسی بن مریم و قبض فیها موسی بن عمران و قبض فیها یوشع بن نون و ازل فیها القرآن علی محمد صلی الله تعالی علیه وسلم و لقد کان رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم یبغی فی انسریه و یسر جبریل عن عیبه و میکائیل عن یساره فاجمع ختی یقع الله عزوجل علی یدیه و لاترک صفراء و لایضاه الا سائمة درهم اراد ان یشاع بها خادما لاهله الا ان امور الله یجری علی حالها فاجتنبها من الله عزوجل و اسواها من انفسکم الا ان قرینا اعطت ازمتها شیطنها ففادتها باعنتها الی النار فنهیم من قاتل رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حتی اظهره الله تعالی علیه و منهم من اسر الضغنة حتی وجد علی التفاق اعوانا رفع الکتاب و جف القلم و امور تقضی فی کتاب قد خلا انتهى * مال خطبه نغمه کرم محبوب و کرک کوچ کلسون حفاک هر یقلنه جدا ولسون شریک و نظیری اولیان ذات واجب الوجودک و جدایتک و محمدک حقا و لان عبودیت خاصی الیه رسالتک شهادت و ایمان ایدرم و افضل آیامز اولان رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم انتقالکد بکا اصابت ایدن حزن و کدر ایچون حق تعالادن اجر نیاز ایدرمکه انلرک فراقلری اعظم مصائب قرآن کریمی اول عبد خاصک ازال ایدن واحد ذی الجلاله عین ایدرمکه رسول الله صلی الله تعالی علیه

وسلد نصکره اولین سبق ایده میوب و آخرین دخی فضائل و کالاته و اصل اوله میقلری فاته عالی صفات یو کیجه دار بقایه از جمال ایلدی بزر و جج عباد مؤمننه داخل اولان ا کدار ایچون اجر و احسان میزای الله تعالادن طلب ایدرز و الله العظیم یو کون انجیق حق کویم که جمیع عباد و بلاد و اشجار و دوابه بلا و مصیبت داخل و عارض اولدی پدر ایچون بر کیجه ده رحلت ایلدیکه اول کیجه ده حضرت عیسی سایه رفع اولندی و موسی بن عمران و یوشع بن نون دخی او کیجه ده عزیمت دار بقا ایلدیلر صلوات الله علی نبینا و علیهم و رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم قرآن عظیم الشان او کیجه ده تازل اولدی از جمال دار بقا ایدن پدرم بر ذاتر که رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم افندیز صکر و سریه ده غزایه کوندر دکرنده عین سعادت نکرده جبریل علیه السلام و جانب یسار نکرده میکائیل علیه السلام سیر یعنی امداد ایدر لدی اول سفر و غزادن بدیله باری تعالی فتح مبسر ایچونکده دوعزل ایدی یعنی بهر حال فتوحات واقع اولوردی زهدی شوبله دیرک التون و کش جنسندن بر نسنه ترک ایچونکده انجیق التیوز درهم کش ترک ایلدیلر که انکله خانه سعادت نکرده خدمت ایچون بر خادم اشرا یوره جفا ایدی لکن افعال الله تقدیری اوزره جاری اولور افعالک احسنی قبل یاریدن و کوتوسی سرتک نفسکزدنبر آگاه اولوک که قبیله قریش زمام امور لدی شیطانلرینک بد تصرفه و بر دیلر انلری شیطانلری نار حجه سوق ایتدی بعضیلری افضل مخلوقات و اشرف موجودات اولان رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم افندیز ایله مقاتله به جزئت ایلدیلر لکن غایتکده الله تعالی حبیبی غالب ادوب انلری مقهور ایلدی و بعضیلری دخی حقد و نفاق درونکرده کیرلدیلر ایدی اجرای نفاقه عونته خونه بواب اظهار ایلدیلر نه جاره جناب حفاک تقدیری جاری اولور یوردیلر (بعده بر مدت مبارک رأس شریفی اکوب سکوت ایلنجه جماعت مسلمین بکا شدید ایله بکا و صیحه لره باشلدیلر یو حالده منبر دن انوب و سیقلرینی سل ادوب ابن ملجمی احضار ایلدیلر ملعون مرقوم صاحب ریحی قولاً قریته صار قمش اولدینی حالده حضور یشه کتوردکدرنده اول لعین خبیث ای حسن الله تعالی ایله ایلدیکم عهد و میثاقی ایفا ایلدم پدر کی قتل عهده و میثاق ایش ایدم اجرا ایلدم اگر بنم سبطی فخله و آزاد ایدر ایلک معاویه بی قتل ایدرم انجیق یوروب سلامتله کلورسم سکا یعت و اطاعت ایدرم یوق مقبول اولورسم بنه هر ادیکر حاصل اولور دیدکده امام حسن رضی الله تعالی عنه عین ایدرمکه بعد الیوم بقا و حیاته بر وجهه سبیل یوقدر دیوب و قافوب سیغله اوردقده ابن ملجم بدنی سیر ایچونکده اول ضربده کبر مدی تکرار ضربله قتل ادوب قصاصی اجرا یوردیلر (قلت) نفاة مورخین یانجه سبب شهادت علی المرتضی رضی الله تعالی عنه یویه اولشدر که چونکه امام مشارالیه صغیر و قه سنده تحکیم رضا داده اولدقار ایچون زیر لواء اطاعت حضرت مر قضاده اولوب بعده خوارج نسجه اولتان طائفه دائره اطاعتدن خروجله درت یکدن زیاده اشخاص نهر و انده جمیع ادوب خون و مال مسلمینی استیلال ایلدیلر حضرت امام قتالدن کف بدایتسونلر دیوامر کوندر دکرنده بر آزی اطاعتله ایچاردن جفشار ایه ده جوخی بغی اوزره قالدیلر بنا علیه حضرت امیر المؤمنین اهل شامه قتال ایچون آما ده ایلدکری عسکری اوسال یوروب جله سنی فلیچدن کچوردیلر انجیق بدی شی باقی قالدی بعده بقیه سیوف اولان اشقیاء مرقومه که ابن ملجم مرادی دخی انلر دندر مکة مکرمه ده بر بره کلوب عبادی مستریم ایدم دیو شو تدبیر هر داری ایلدیلر یعنی ابن ملجم خلیفه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم علی کرار قتلنه و برک بن عبدالله عقی میاویه قتلده و عمرو بن یکر تمیمی عمرو بن عاص قتلنه عازملر اولوب جانلرینی یو بولده فدا ایچونکه

عین برله سال هجری بنک قمر فی رمضانک اون بدیجی کیمه سنی موعد تعیین ایدوب کتدیبار
برک دمشق الشانه واروب معاویه به ليله مذکور ده ضرب ایتش ایسهده قتل ایدوب
اولوغنه راست کلمکه عرق نکاح دیدکری طبری کسدری بنا علیه معاویه به ملک بو وقعه
دنصرکه اولادی اولادی وجامعه خوف فداییدن کند و به مخصوص محفل یادریدی بعد
الضرب برکی طوطی قلند. بی قتل اینه سنی تبشیر ایدوبه بکجه رفیق علی بی قتل ایلدی
دیدی معاویه دکلوب قتل ایلدی علی روایه خبر شهادت علی محققه قدر حبس ایدوب بعد
التحقق الثربی وایاقرخی قطع ایلد اطلاق ایلدی وعمر بن بکر معاویه طرفدن مصر والبسی
اولان عمرو بن العاصه وارمش ایسهده ليله مذکور ده عمرو بن العاصه جامعه جقمایوب برینه
ناله صلات صبحی قیلدرمق ایچون صاحب شرطه سی خارجه بن حبیبی کوند رشیدی
عمرو بن عاص طنبه آن قتل ایلدی طوطوب عاصه کتور دکلرند بن کیمی قتل ایتیم دیدی
خارجی دیکلرند * اردت عمر واراد الله خارجه * دیدی یوقول برکجه برننه بی مراد ایدوب
خطا ایلد آخر بی ایشله آنک حقتده ضرب مثل اولشدر علی قول قول مذکور ابن عاصکدر
(اما بن مجیم معلونی کوفه به کلوب خوار جدن وردان بن مجالد وشیب بن اشجع نام معلونلایله
بالاتفاق جعه کیمه سی ليله مذکور ده مرصد اولدیبار حضرت امامک مؤذنی ابن النباح صلا
صلاته حضرت امامی بیدار ایدوب ابن نباح اوکلرند و امام حسن ارقلرند اولدقاری حالد
حضرت امیر المؤمنین صلات صبحی اقامه به جامعه کیدرکن ابن مجیم وشیب معلونلری اوکلرند
جیقوب سیفایله ضرب ایلدکلرند شیبک سنی اصابت ایتوب ابن مجیمک کندی کبی سیف
معلونی ججه شریفه زدن دماغنه واصل اولدی فی الحال ناس بریکوب هجوم ایتدیبار وردان
وشیب فرار ایدوب قور تلدیبار ابن مجیم دخی سیفله ناله صوله ایدوب وقور تلوب قجار کن
مغیره بن نوفل راست کلوب رداسی اوزرینه آغله باصدردی وکوکنه جیقوب سلاخی
آکوب مکشوف الرأس حضور حضرت کراره کتوردی حضرت امام بونی حبس ایدک کوزل
طعامله اطعام و بوشق فراشه اکرام ایدک اگر افاقت بولورسم عفو باخود جانیکن حکمی
اجرا شقارله بن انکه سولشیرم یوق اگر فوت اولورسم بکالحاق یعنی قصاص ایدک نزد
معنوی رب العالمین ده بن انکه مخاصمه ایدرم دیوب بعده مجل جلیلری امام حسن و امام حبیبی
طلب ایدوب اشو کتابک اون ایکنی باینده کذران ایدن جواهر وصایای کوش هوشلرینه تعلیق
یوروب تهلیل ایلد بعض روایتده مصاب اولدقاری ججه کونی انتقال برله کوفه به دفن اولندیلر
بنو بنک مجیمده اولان روایت بودر (لکن مورد اللطافه ایلد جامع الاصولده ججه وسیت کونلری
مجر و حایسترنشین مکث اولوب احد کیمه سنده که رمضان هر قومک بکرمی بریدر انتقال
ایلدکلری محروم علی قول نمازده مضروب اولشدر حتی بعضلری نمازی اقام ایچون
استخلاف ایتدیبار دیمش و بعض آخر صلاتی اتمامی ذکر ایتشدر لکن قول اکثر صلاتی ججه بن
هیره رضی الله تعالی عنه قیلدرمق اوزره در حسین حضراتی غسل ایدوب بر وجه محروم اوج
توبله تکفین اولتوب نماز بی امام حسن اقامه برله هنگام سحر ده دفن اولندی وموضع قبر
شر یفلرند دخی اختلاف واردر بعضی باب مسجد کوفه تک قبله جانیکی ولی ایدن محله
بو بعض آخر قصر دار الخلافه به دفن اولندی دیمشدر و علی قول امام حسن نعش شریفلری
حدیثه منوریه نقل ایدوب بقیمده حبله محترمعلی حضرت فاطمه رضی الله عنها قیورلر بنه
دفن ایتشدر در (واقعی حضرت امامی خوارج نبش و خیانت ایتسولردیو کیمه نهایی دفن
اولتوب قبری ستر اولشدر دیمشدر (ابن حجر هتبی تعریف اخوان الصفا بنده من اخبار الخلفاء

نام تار یختد بر وجه محروم دینه طبعیه نقل اولندی یعنی و این صا کرک بیانی اوزره نزد رسول الله
صلی الله تعالی علیه وسلم اقدیمه دفن اولتیق نبیله نابوت مبارککری دومیه تحمیل اولتوب کیمه لری
سیر اولتورکن دوه قاجوب بولنه مدی بعضه کوره بلاطی ده بولتوب اوراده دفن ایتدکلری
مسطور در (این اثر تاریخ کاملده اصح اولان قبر شریفلری حالا زبارتکا اولان مزار باهر
الاتوار در دیمشدر (محدثین صائن الدین قبر شریفلری خفی ایدی هارون رشید عهدنده
غزاده ظاهر اولدی دیمشدر (حضرت امامک انتقالدن نصرکه ابن مجیم لعینک اطرافی قطع
وبعد قتل اولندفد نصرکه احراق اولندی یعنی تاریخ یاقعیده مذکور در (امام احمد مناقبده
اخراج ایتشدر که علی بن ابی طالب رضی الله تعالی عنه روایت ایتشدر که برکون رسول الله
صلی الله تعالی علیه وسلم بکا یاعلی اشق الاولین کیمدر یلورمسن یوردیبار الله ورسولی اعلمدر
دیدیکمده عاقر نافه صالحدر یوردیبار وعقبده اشق الاخرین کیمدر یور دقلرند بنه الله
ورسولی اعلمدر دیدم جوابده سنک قانلکدر یوردیبار دیمشدر (حضرت امامک هر وایق
بشیک سکیان اوج حدیثدر ونقش خانی * الملك الله الواحد القهار * باخود * حبسی الله * باخود
* استیت ظهیری الی الله * اولتیق اوزره مروی اوادی یعنی اصول المهمده میندر اون طقوز سر به لری
یعنی جارب لری واراید اولاد امجادلری اوتوز بشدر اون طقوزی ذکور در و سائر الیهمدن
حضرت حسین و محمد بن الحنفیه که مادرلری بنی حنیفه دن خوله در و مادرلری ام حبیب تغلبه
اولان ابو القاسم و مادرلری ام بنین اولان ابو الفضل عباسدن نسل قانلشدر سبطین مکرمه بن
و محسن و زینب و ام کلثوم حضرت فاطمه رضی الله تعالی عنها دن تولد ایتشدر در حضرت بتول
جوار رضوانه وصول بولدقده ام البنینی تزویج یوردیبار سائر اولاد کرامی ایدن و سائر امهات شتادندر
(سن شریفلرند الی طقوز والنس اوج والنس بش روایتلری واردر مدت خلافتلری درت
یل و طقوز آیدر صاحب لری قنبر و صاحب شرطه لری نعل ابن قیس رباحی و فاضیلری شریح
و کلب لری معنی پیغمبری عبدالله بن رافع ایدی رضوان الله تعالی علیه اجمعین و الحاصل * کلدسته
وصف دلشکاری * صد دا من داستانه صفیر * و فقیه قابل بیان ونعیر دکلدر رضی الله تعالی
عنه و کرم وجهه اثنهی (وشجعمان وابطالندن بری دخی اسلام وجاهلیه ده فارس مشهور
ومبارزه مروف سیف الله و سیف رسول الله ایلد ملقب خالد بن ولید بن المغیره المخزومی رضی الله
تعالی عنه در (قلت) عهد سعادتده درت دفعه سر کرده سربیه اولشدر (مالک بن نویره
مسئله الکذاب کبی قهر وقوت و ملک و ثروته مالک کافر لری عهد صدیقده قتل واعدام ایتشدر
(یا لاده اشارتی سقت ایتدیکی اوزره بنه فائده خلافت ابو بکر الصدیقده ارتداد ایدن اهل
ضاحیه و عمامه ک وسائر مرتبتک استیصالنه سرعکر اولوب فتح و نصرت بدیمشدر به ظهور
ایلدی عهد فاروقده دمشق و اکثر بلاد شامی فتح ایلدی طائفه روم وسائر کفره مبانده
جلادت وشجاعتله نیک نام و مناقب و وقایع مشهور بین الاتام اولوب الله تعالی دین اسلامی
کندوسیه تأیید ایلدی اجل موعود و محال به فرارلرند وفات ایلدی حین احتضارده مدت مدیده
جوق غزوات و وقایعه حاضر اولوب بر مرتبه مقالته و محاربه ایلد مکه وجودده سیف
وسنان و تیرازندن مجروح اولدق بر قارش قدر محل قالمادی شمدی بن فراشده رحلت ایدوبورم
جبانک او یوم مدینی یعنی خونی عبیدر یعنی موت و رحلت جناب واجب الوجودک تقدیر یلدر
دیوب اشو رجزی انشا ایلدی * لا تعربونا بالسوق المبرقه * ان السهام بالردی مفرقه * والحرب
ورهاء العقول مطلقه * و خالده من دینه علی نقه * مال رجز یزید نهید ایدمی سیفله و تیرز
کلبه یعنی اصابت ایتسبله عسکری طاغید بی و پریشان ایدیمکدر دیمکله قور قور غم

حرب حقانی قاجر خالیک دینه اعتمادی وارد یعنی هر شی حق تعالی تقدیر یله اولدیغنی یلور
ظاهر هول قتالدن قور قاز دیمک کیدر (قلت) انتقالری عهد فاروقیه هجرتک یکریمی بری
وعلی قول یکریمی ایکبسته و تر به شریفه سی حصده زیارتگاه عظیمدر حضرت خالد براسب
وسلاح و غلامدن غیری نسته ترک ایغوب انلری دخی مصارف غزاه صرفا و لنق اوزده وصبت
ایندی انتهى (عظمای اهل شجاعتدن بری دخی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم افتدیمک
عنه زاده لری و حواری لری زیر بن العوام رضی الله تعالی عنهدر مقابله و مجارات اولماز بر شجاع
ودلیر و مسابقه و مجارات اولماز بر بهادر و تیرایدی نمازده ایکن یوصودن عمرو بن جرموز غدرا
شهید ایلدی (قلت) زیرک نسبی اجداد نبویه قصیه یووجهله متصل اولور زیر بن العوام
این خویلد بن اسد بن عبدالمری بن قصی پدر لری هوام بدره قریشله کلوب لکن مقتول واسیر
اولوب فرار ایتددر بعده اسلامه کشدر زیر حضرت لری عشره مبشره دن و اصحابدن اهل
فتوی اولان اون اوج ذاتک متوسط لرندن اولان بدی ذاتدن ایدی تفصیلی تواریخده محرر
وقعه جلدله بولمیش ایدده حضرت علیک نصحنی دیکلوب نادما معرکه دن جقبوب حدیده
کیدر کن ماه عجم دینلان محله اوغرا دیکه اوراده اخف بن قیس حضرت لری قتال وقعه
جلدن اعتراف بولمیش ایدی زیرک و رودینی خبر و رد کلمده اشبو ابکی صکرک جعنه بادی
اولدقدنصکره ترک ایلش دیو تعریض ایلدی اخفک مجلسته بولتان مارالبیان عمرو بن
جرموز انخاشی اردینه دوشوب شهید ایلدی و راسنی حضرت علی په کتورد کده امیر المؤمنین
حضرت فخر کاشاندن استماع ایتدم زیرک قاتلی نارایله تبشیر یعنی انداز ایدک یوردیلر دید کده
اول سبه روز بن یونی ثواب دیو ایتدم تحسین برینه بی نارایله تبشیری ایدده یور سن دیوب
زیاده رنجش و قهرندن تیغنی قارنه دورقوب هلاک اولدی (زیرک شهادتی التمش درت
وعلی قول التمش باشند هجرتک اوتوزالتبسی جسانی الاولاسنده یاخود آخره سنده واقع اولمشدر
رضی الله تعالی عنه (عوام ناس و اولک تحفیفله دیر ایدده سالف الذکر هوام شهادت و زنده
یواولک تشدیدله در یوصورند بر شاعر مشهورک * عوام زاده لک هریری زیر اوله مر *
مصر اعنده ماسله و مسامحه وارد انتهى (ویری دخی عمرو بن معدی کرب الزینیدر
سوی الیه فرسان جاهلیه دن مناقب مشهوره و وقایع مذکوره صاحبی فارس بهادر اولوب
عرض اسلام ایتشکن نعوذ بالله تعالی ارتداد ایدوب بعده اسلامه عودت ایتمشدر و اهل فرس ایل
واقع اولان حروب و قتاله حاضر اولوب وقایع جسمه و حرکات عظیم لری وارد در امیر المؤمنین
عمرو بن الخطاب رضی الله تعالی عنه انلری کورد کلمده * الحمد لله الذی خلقنا و خلق عمرا * دیر
ایدی (قات) الله تعالی اعلم اشبو جلدله دن مراد عظم شجاعت عمروی یاندر قاتل (برکون
خلیفه مشارالیه ای عمرو فتی سلاح حرب و قتاله افضلدر دیو سوال ایلد کده عمرو ای امیر
المؤمنین اسلمه ک قنفسندن سوال یوردر سزدید کده حضرت عمرا و قار حقه نه دیرسن دبدی
عمرو ای امیر المؤمنین او قلمنا یادر یعنی ماده موندلر کن بعضی خطا و بعضی اصابت ایدر
دیددی بعده مرزاضه نه دیرسن یورد قلمده عمرو * اخوک و قد خالک * یعنی مرزاق سکا خیانت
ایلدیکی حالده یار کدر دیدیکه غالباً مفادی اصدابی قهرده تام دکلددر صوله بوشه کلد کده
دشمن سلاح آخر ایله تعدی ایدر دیمکدر دیدی بعده قلعانه نه دیرسن یورد قلمده عمرو
* هو الدائرة و علیه تدور الدوائر * قلعان بر دانه در یعنی اگر چه حفظ ایدر لکن مصائب
یوداهیل الله اوزرنده دوز دیدی بعده سیغه نه دیرسن یورد قلمده * ذلك العدة عند الله *
یعنی سیف دفع شداند آتدر دیدی (منقولدر که قادیسه جنکند عمرو بولوب یاندر کی

رفقانه بن یوفهرک اونه جاننده اولان اعدایه کوبزیدن هر ور برله بالذات صوله ایدده جکیم اگر
سزل مقدار جز حدوز یعنی دوه شیخ اولناجی مدنده مسارعت ایدوب یاریمی تعقیب ایدر نه کن
یدده سیف میان اعداده هفاله ایدر اولدیغ حالده بی یولورسکز و اگر مدت هر قومه دن تاخر
و بطاقت ایدر نه کن بی مقتول یولورسکز دیوب سل سیف ایله مسارعت و بحسری مجاوزت
واحدانک ایچنه کربوب قتاله باشلدی رفقاری بر برینه ای غزید تیغون ایاقداشیری بالکزی راقدی
ظن ایدر که صاع یوله میرد یو غیرت ایله و راستدن شتاب ایلدیلر کوردیلر که عمرو آتندن دوشمش
و عجمندن یوز جلاک آتک ایاغندن طومش را کب اولان عجم اوزنکیله غرسنه هر نقدر اورمقده ایدده
دخی تحریرکه قدری اولوب طورر رفقاسی امداده کلد کلمی عجم را کب کورنجه فرسندن
صبر ایوب فرار ایدر عمرو فرس عجمی به رکوب ایله رفقانه خطا با صکنه سبله بنم ابو ثور
از قادیبکه بی مفقود مضایع ایدده جکیم کرب دیو تفاخره باشلر رفقاسی دخی فرسکزی نه یابدیکر
دید کلمده آت حریدن نشابه یعنی اوق اصابت ایتکله صبر ایوب آت بی آتدی و قاجدی دیدی
(نه منقولدر که غزوه هر قومه ده ملاک فرس یزدجرد طرفندن اهل اسلام ایله مقاتله و محاربه
ایچون سوق اولتان جیوش و صاکرک سرداری رستم فیله را کب اولمشدی عمرو قارشیلوب
قبلی شمشیری ایله ضرب ایتد کده فیلک عرقوبی یعنی ایاقلرینک سکری کلدی رستم دوشوب
فیل دخی قرق یک التون طولوسی حامل اولدینی خریجه رستمک اوسلنده دوشدی رستم یووجهله
مقتول اولدقده باش کبدنجه ایاق بایدار اولماز اقتضای عجمه هریمت واقع و سلمینه قبح
قادیسه ایله اغشام صکر حاصل اولدی (عمرو کبرسنه و اصل و اعضاء نه ضمه طاری اولدقده
نهایانده اهل فرس ایله مقاتله و محاربه ده شهید اولمشدر و تعداد اولتان شعرای بلغانددر
عباس بن مرداس مرثیه سنده * اذا مات عمرو قلت لللیل اوطی * زید افقداری بیجندنها
عمرو * بیخی نظم ایلددر که مالی عمرو بن معدی کرب وفات ایلدیکی وقته فارسله دیدمکه
بمدان بن عمرو ک قیله سی اولان بی زیددی چکنه یک زبرا عمرو قیله مذکوره تک نجات
و غلبه سبله یله کتمشدر یعنی ارتق قبیله سنک شان و قونی قالمشدر دیمکدر (قلت) سالف الذکر
قادیسه اقلیم نالندن کوفه قریبده برنده صغیر در قاموس قولنجه حضرت ابراهیم علیه الصلو
والسلام اوراید اوغرا قلمده مبارک را لری بر عجز غل ایدوب * قدست من ارض * یورد لری ایل
قادیسه دیو نسمه اولدی و داغامر حجاج اولسنده دخی دعا یورد مشلدر (نهاوند صفاتی عنده نونک
فتح و کسری صاحب لباب قولنجه ضمیمه ایلدر اقلیم رابعدن و بلاد جیلدن همدان جنو بنده نهر
و بوستانی و غیره قاکده سی کثیر برنده در همدانله بیانی اون درت فرسنددر (وقلت ایضا)
معلوم اوله که قادیسه قحی شوالده واقع اولمشدر لکن هجرتک اون بش یاخود اون درت و با اون الیسنده
اولدقنده اختلاف وارد طرف عمرو بن رضی الله تعالی عنه سرعکرمعین ابی وقاص رضی الله
تعالی عنه ایدی و عسکر عجمک سر کرده بی رستم ایدی یو رستم ارامنه دندر رستم داستان
مشهور دکلددر آشنای فن نجوم اولوب استعلاء امت محمدیه بی استخراج ایتکله عربله جنکه
راضی دقل ایدی لکن یزدجرد جبر و ابرام ایله کوندردی قتال عظیم واقع اولوب آخر رستم مقتول
و عجم مهر و موم و تحذول اولدی (صاحب المستطرف قولنجه رستمی بوجه بحر عمرو بن معدی کرب قتل
ایتمش ایدده اکثر مورخین یا شیخه آتی الذکر قعقاع نام دلیر قتل ایتمشدر (اما قعقاع نهاوند سنین هجریه ک
یکرمی برنده واقع اولمشدر (سید عجم فیروزان ایدی مسعودی دخی سالف الذکر قعقاع قتل
ایتمشدر (و مارالبیان یزدجرد طبعه ثالثه ملوک قدیقه فرس اولان ساسانیانک اوتوز ابکنجیدر
یکرمی باشند ایکن خلافت عثمان رضی الله تعالی عنهده هجرتک اوتوز برنده دست اسلامیان ایل

مقتول اولشدر بزدجرد آخر ملوک فرسدر بودند نصرکه دیار عجم سراپا مقرر اهل اسلام اولشدر
 و طبقه اولای ملوک عجمک اولی اولان کیومرث بن زردجرد قدر الشمس بر ملکدر ایچلرند اوجی
 نسا ایدی (روضه الاحیاءه یازر که قادیسه حر بنده اول امرده بزدجرد سعد حضرت تریسه
 مقصود لری نه ایدسه اکلیدلم سفیر کوندروسونلر دیوایلجی کوندردی مشارالیه دخی عقل و شجاعت
 ونسب و طلاق استعجابندن نعمان بن مقرن مرثی و بشیر بن ابی دهم غفاری و حنظله بن الریح
 اردی و ذکر آتی طلحه بن خویلد اسدی و جری بن عبد الله یحلی و فرات بن حیان عجمی
 و عدی بن سهیل و عطارد بن حاجبه و مغیره بن زراره و اشعث بن قیس کندی و عاصم بن عمرو
 تمیمی و سالف الذکر عمرو بن معدی کرب و مغیره بن شعبه ثقی و منذر بن حسان ضبی و برادر مثنی
 و معن بن حارثه و شریح بن ابی السخط حضراتی کوندردیلر کیدر لکن رستمک جنکه آماده اولان
 اردوسنه اوغرا دیلر رستم بانلر بنه مهماندار قاندی و قنا که نزد بزدجرده وارد قلدند رستمی دخی
 احضار ایتمکله ترجان واسطه سبله دیار عزمه کلوب محاربه مره اقدامکره سبب ندر آبا سزدن نغافل
 ایندی بکمر دخی جرئت ایندی بک دیدکده علی اختلاف بانعمان یا خود مغیره لک بری جله رفقای
 طرفدن مأذونه ای ملک بزمقدا معرفت حق تعالای دن غافل بر قوم ایدک اجبار و اشجاردن
 کندی دستنر ایله باید بفرم یحیان ثلری ممدود انخاذ ایدر لک جناب حق محض رجندن بزه طهارت
 اصل و نسب ایله منصف و صدق دهواسته مجبرات ینتاقی شاهد یغمبر ارسال یوردی امر ایندی بکی
 توحید باری و نماز و اورج و زکات و حجی و جهاد مشرک و ساز اعمال حسنه و اخلاق مستحسنة بی
 اعتقاد و اجرا و انصاف و نهی ایلدی بکی خصال شیعیه و افعال مستحسنة و اخلاق ذمیه دن
 اجتناب ایله سعادت دار بنه واصل اولدی و دخی خلقی وصول درجات دارنیم و خلاص درکات
 جیم اولان دین اسلامه دعوت ایله امر ایتمکله امتالا لامره خلقی دعوت ایتمکله بقبول ایدلر
 من کل الوجوه سلامت و سعادت بولدیلر قبول ایمانلر باتبع مشر یعتله مقتول یا خود التزام جزیه ایله
 مذلته موصول اولدی بار شمعی سنی دخی حق بولنه دعوت کلدک دیچک بزدجرد روی زمینده سزدن
 اشقی و اجقر بر احد کوردم یازق سزه دیار عزمه بانجارت و یا خود زیارت طریقه کلدیک کزده
 نعمته مستغرق اولدی بکر شمعی ملک موروثی انتزاع قصدله محاربه به کاکر موجب مشتکز او اور
 وارک عودت ایدک اشرا فکزه خلم فاخره الباس ایدلم و مطا بکره کندم و خرما بولکلند بریم دیدکده بنه
 یا نعمان یا خود مغیره بزی مزخرفات دیو به الدانور صائمه یغمبر بمرک امر یله اهل شرکله
 جنک ایدر زاو بولده اولور سک جنت نعم آماده در و قانور سنی اغتنام حاضر در بزه اولومدن و مشقتدن
 خوف بوقدر علی الخصوص سنک بلاد بکلک فتنی حضرت یغمبر بزه خبر و یدی البته اوله جقدر
 خداور سولنه ایمان ایدر و عشر و زکاتی و زرا ایلک سعادت سرمدیه بی بولور سن بوسورتده
 طرفزدن سکا تعرض اولماز یا خود ایمانی قبول ایتمز ایلک جریمه و یرمکله جان و عرض و مالکدن
 امین اولور سن دیدکده بزدجرد غضب ایدوب اگر بین الملوک ایچلر زوال اولدی شمعی جله کری
 قتل ایدر دم سزیدن طو براقدن غیری نسته بوله مر سکردوب و بر رجواله خاک بولکلند بارگاه
 هر برینک اوزر بنه تمجیل ایله باننمن اخراج ایلدی (عاصم بن عمرو تمیمی خاکی بولکلند بارگاه
 بزدجرددن چقارکن ای گروه عجم عجب ایش ایشلر بکر که کندی البکر ایله و لایتنرک طو براغنی
 بزه تسلیم ایلدی بکر قریب کرد باد ایدیلر بکر ی قابله جقدر و خاک و لایتنرکی طو برزه
 طولد وروب دیار عرب به کتوزه جکر دیو تعال اینشدر و قنا که حضرت سعد بن ابی وقاصک
 حضور بنه عودت ایدوب مناظره بی بیان و قضیه خاکی خبر و رودکار بنده مشارالیه دخی کذلک
 خاکی قال خیر عدد ایدوب ان شاء الله تعالی مقالید اقالیم ملک لری بی الری ایله بزه و یره جکلردر

زیرا و باریک فیها و قدر فیها اقوانها نص شریفی حکمتجه خاک هرگز خیرات و منشا
 برکاتدر یوردیلر محمد تعالی قال مذکور ظهوره کلدنر انتهی منم الفقیر (و ابطال عربدن
 بری دخی طلحه بن خویلد الاسدیلر اسلام و جاهلیه ده اشجع بهادر اندن و کاهنلر دن ایدی
 یا آدیه باب حله قفقیر ایله اجمال اولندی اوزره عیاذ الله تعالی بالارنداد ادعای نبوت اینشیدی
 جانب صدیق اکبردن رضی الله تعالی عنه خالد بن ولید رضی الله تعالی عنه اوزر بنه قانقوب
 جعینی برآکنده و بریشان ایتمکله شامه فرار ایلدی بعده رضی الله تعالی عنه توبه و ندامت و دین
 اسلامه عودت ایلدی قادیسه حر بنده و سائر محاربه لره حاضر اولوب فتوحات و غلبه به وسبله
 اولدی (و بری دخی مقداد بن الاسود الکندی رضی الله تعالی عنه صدر اشجع فرساندن شدید
 الباس و قوی القلب و ثابت قدم بر ذات عالیقدر ایدی جلادنده شهرت بکر و غزو ایدک ابراز ایلدی بکی
 شجاعی افاقیر اولغله اوصاف لری ینانده اجمال ایله اسکفا اولندی (و بری دخی مشارالیه
 سعد بن ابی وقاص رضی الله تعالی عنه در فارس و بهادر اولوب فی سبیل الله غزوانده ابتدای
 سهم ایدن بولردر عثمان بن عفان رضی الله تعالی عنه حضرت تریسک عصر خلافت لری ادراک ایدوب
 مشارالیه حضرت لری شریک شهادتی نو ش یورد قند نصرکه ناسدن عزالت ایدوب من بعد
 بر حربه حاضر اولوب کوشه و حد نلرند داریقابه رحلت ایلدی (قلت) مشارالیه قول
 مشهور اوزره الی بش سنه هجریه سنده عقیده انتقال یوردیلر کنبه لری ابو اسحق در
 عشره مبشرک وفات یوتندن آخر بدر رضی الله تعالی عنهم (عقیق مدینه منوره و ایدیلرندن
 مسبل ما اولان پروادینک آیدر و یمامه و طائف و نهامه و بنجده بر موضعک و دخی الی موضعک
 آدلدر انتهی (و بری دخی ابو دجانه الانصاری رضی الله تعالی عنه در که بین الصغین
 مشارالیه متکبرانه صالنه رق سیر و مشی ایلدکده رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلم ایدن بمرز(انها
 مشیه یغضیا الله تعالی الا فی هذا الموضع) یوردیلر (قلت) اشبو حدیث شریفی طبرانی
 تخریج اینشدر و سبب ورودی دخی بودر که احد غزاسنده حضرت سلطان هر دوسرا صلی الله
 تعالی علیه و سلم دست مبارک لرنده بر شمشیر آیدار وار ایدیکه بر جانبنده * فی الجبن عار و فی
 الاقبال مکرمه * والمره بالجبن لایحی من انقدر * بیت منینی قازمش ایدی اشبو سینی بندن
 کیم آلوب حقنی ایفا ایدر یورد قلدند بالجله اصحاب اول مهمی قیامه طلبکار اولشدر ایدسه ده
 ایچلرندن مشارالیه ابو دجانه به احطای یوردیلر اولدخی آلوب و باشنه بر فرمزی عصابه صاروب بخت
 کان میدان هیجابه روان اولدی حضرت رسول اکرم صلی الله تعالی علیه و سلم ابو دجانه نک
 مواجهه اعداده بو وجهله یوریشنی تجویزا حدیث شریف مذکور ی یوردیلر که مالی بو
 وضعله مشی و حرکت الله تعالی لک عصاب ایدم جکی سیر و حرکتدر لکن بوموضعده یعنی معركة
 اعداده دکل یعنی اتده و غللا اعدا جائزدر دیکدر رانتهی (و بری دخی مثنی بن حارثه الشیبانی
 صاحب مستطرف حرب فرسی فتح ایدن لک اولی بودر دیمشدر (قلت) عینی تاریخنده یازلدیغنی
 اوزره و قنا که خالد بن الولید رضی الله تعالی عنه استیصال یمامه دنصرکه هجرتک اون ایکچی
 سالی محرمته فتح عراقه مأمور اولشدر ایدی و اروپ تفصیلی تاریخ مذکورده اولان غزواتله
 مشغول اولوب فتح قادیسه قوه قریبه به کلدیک اوانده حضرت ابو بکر الصدیق رضی الله
 تعالی عنه ک قتال رومه مأمور اولان ابو عبیده بن الجراح عرل ایله برینه سنی سرعسکر نصب
 ایلدم عراقدن قانقوب شام اوزر بنه ولره سن دیونیم بن مفرح الکسانی بدیلله امر نامه لری خالد
 کلدکده برینه سالف الذکر مثنی بن حارثه بی قائم مقام ایدوب دیار شامه عزیمت ایلد بلر فی
 الحقیقه مثنی بجمه ولوله وروب اغتنام ایلدی بعده جانب خلیفه دن خبر کچ کلکله اودخی برینه

بشیر بن الخصاصه بن قاصم مقام ایدوب حضرت صدیق نامزاج ایکن مدینه منوره به کلدی حضرت صدیق حضرت عمر رضی الله تعالی عنهما انتقال ایدرسم متبانی بنه عرافه کوند دیو نوصیه یزور دیلر بعد انتقال الصدیق حضرت عمر ذکر ی آتی ابو عبید بن مععودی اول امیر عسکر عراق ایلدی مشار الیه فتوحاته مظهر بنله شهید اولفله امر وصیتی ایضا ایله متبانی تعیین یزور دیلر سعد بن ابی وقاصک اولدرت سنه سی اولنده تعیینته قدر امیر ایدی انارک تعیینته معز ول اولوب معیت سعد ده دخی سبی عقیلاری مشهور اولشدر رضی الله تعالی عنهم انتهى (ویری دخی سالف البیان ابو عبید بن مععود الثقفیدر موی الیه حرب قادسیه ده یوم قس الناطقه جوق مغانله ایدوب اراز جلالت ایلدی (قلت) مشار الیه شبان شجاعانند و حیلله حریمه بن آکا هارنددر حتی قولجه صحابی اولوب یعنی یغمیری کور میوب زمان سعادته عرض اسلام ایشدر ابن عبدالبر عکایدنددر عیش و ذهی رؤیت بی الیه شرفیاب اولشی بعد اولماد یفته فائلددر (قس الناطق کوفه قرینه بر موضع در انتهى (ویری دخی عمار بن یاسر رضی الله تعالی عنهدر اصحاب رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلمدن اولوب حفته افضل البریا علیه اکمل التحایا افندیمن (الحق بدور مع عمار حیث دار) دیوشا وانی فتنه باغیه قتل ایدر دیو مجرزه اخبار یزور مشلدر صفین وقعه سنده حضرت علی کرم الله وجهه طرفنده یولمغله شهید اولشدر (قلت) عمار حفته اولان حدیث شریف بودر (ابشر با عمار تفتاک الفتنه الباغیه و آخر زکات الضیحه) و مال شریفی ای عمار بسرور اول که سنی فتنه باغیه قتل ایدم جکدر طرف حفته یولمغله جتنه کیدرسن و آخر زکات ضیحه یعنی آب الیه مزوج اولان سود او لور دیمکدر (مشار الیه حرب صفینده هنگام پیریده قتال عظیم ایلدی حرارت غلبه ایدوب صواستدی ابن مزوج کتور دیلر ایچوب * صدق رسول الله الان الی الاحیه محمد و حربه * دیدی سابقین اولندن اصحاب بدر دندر تاریخ انتقالی اوتوزیدی سته سنده در رضی الله تعالی عنه انتهى (ویری دخی هاشم بن عبیدر که آکا شجاعانند وصفیده علم کش علی المرتضی ایدی رضی الله تعالی عنه (قلت) ابن حجر عسقلانی تقریب نهذینده هاشم بن هاشم بن عبید بن ابی وقاص دیو یازور هجرتک فرقیله الیسی میاننده انتقال ایلدیکنی ذکر ایدر فندی انتهى (ویری دخی مالک بن الحارث الضحی الاشردر حضرت علی مصره والی نصب ایدوب ارسال ایشدر ایدی قبل الوصول مصره قریب رقر به سم الودبال شریفیه مسموما وفات ایلدی ونسیم ایدرین * ان الله جودا منها العیال * دیمشدر (قلت) عسقلانی اشر لقبدر دیمشدر و یزورک و سبارغر الزده یولمغله قدن صکره کوفیه نازل اولدی و امام علی مصره والی ایشیدی قبل الدخول اوتوزیدی سالدده وفات ایلدی دیوب بال حکایه سنی ذکر ایتمشدر رضی الله تعالی عنهم (تاریخ) لاریده امام علی طرفندن والی مصر اولان محمد بن ابی بکره اعانت ایچون کوندلشیدی بحریک قاتل العیال الیه دهقان قازم اسقای شربت مسموم ایله شهید ایلدی دیو محرودر (وطبقه اولاد نیری دخی ذکر ی سبق ایدن قعقاع بن عمرودر (قلت) صاحب المستطرف بو ذاتی قادسیه ده طاعن فیلدر دیو توصیف ایشدر اگر مرادی قبل رستم ایسه کلامینی یتنده تیافع وارد یوق قبل ما ایسه قابل توفیقدر فتأمل انتهى (الطبقه الثانیة) اشو طبقه رجالتدن یری عبدالله بن الزبیر بن العوام رضی الله تعالی عنهدر مشار الیه ملک افرقید جرجری قتل و اعدام ایشدر که مر سوم کنیدی عصر بنک اشجعی زعم ایدر دی (عمر بن عبد العزیز حضرتلری ابن ابی ملیکبه عبدالله بن الزبیری بکا وصف ایله دیدکده ابن ابی ملیکبه یمین ایدر مکمل جلدی حیلله ترکیب و لمی سکر لیه مزج و سکرلری ککله بنه نالیف و لشمش قوی البنی و حنیق میاننده اولان

نفس و روحی دخی اعضا سبله مزوج و مخلوط قوی القلب و مثلی نایاب بر ذات شجاعت نصاب ایدی و یزور کون اداء صلات ایدر ایکن محبوق ایله آلمش بر یزورک طاش حیه ایله کونکشی اراستندن صد او یزورک مزور ایلدی یمین ایدر مکمل قطع صلاه ایلدیکنش قطع نظر خشوع و خضوع و قرأت و رکوعده رعایت و عادات قدیمه سندن فی الجمله دخی تعجیل ایلدی دیدی مشار الیه حجاج مکمل مکرمه بنی بعد الحاصره والد خول مکمل ده اولمغله طلب و تأمین ایله استدعا ایلدی اصحاب و تابعی خواجه تسلیم ایلد کلریده صلیله قدر ایلدی رضی الله تعالی عنه و جزاعادده (الای الی الله تعالی الامور) (قلت) باب وفاده بالناسبه ذکر ی فی الجمله مزور ایشدر بعد الهجرة مدینه منوره ده اسلامده اول تولد ایدن مولود اولدیفنی ابوالیفضلان و هجرتدن بکرمی ماه مرورنده تولد یزوری و اقدی روایت ایشدر دروالبدری بنت صدیق اکبر اسماء رضی الله تعالی عنهم اولوب مشار الیه یوز سنه معمره اولدقد یزورکه مکمل مکرمه ده حالت عاده وفات ایلدیله انتهى (ویری دخی محمد ابن الحنفیه ایله شهر ابو هاشم محمد بن علی بن ابی طالب رضی الله تعالی عنه وعن ایه حضرتلری بدری حضرت علی رضی الله تعالی عنه ابو هاشمی حروب و قتاله حت و القا ایدوب وقایع عظیمه ده انار الیه توفی ایدر لر ایدی شدید البأس و الطعن و قوی القلب بر بهادر بی عدیل ایدی (برکون کندویه بدر بکره امیر المؤمنین مراملری ندر که حروب و قتاله اولاد کراملری میانندن سزی سوق ایدوب حضرت حسن و حسین رضی الله تعالی عنهما بی کونددر زل دیدن کلریده برادر لم والد ماجده مک کوزلری و بن بدلی مثابه سنده ایدر بدلیله جسطرینی محافظه ایدر دیو جواب و یرمشلدر (منقولدر که حضرت علی رضی الله تعالی عنه بر زره اشرا ایدوب قد عالیرینه اوزون کلکله زرهک بر مقداری کسدر مکمل مراد ایلدکارنده ابو هاشم ای علی الشان زهدن محل قطعی بکایلدرک و کوسزک دبدی حضرت علی رضی الله تعالی عنه یلدر کده ابو هاشم اول یولاددن مصنوع زرهک انکندن صاغ الیه وقو بار الیه جوق یردن رسول الیه طونوب جکدیکی کی قو باردی سالف النضر عبدالله ابن الزبیر شجاعته فائق الاقران ایکن ابو هاشم قوت و شجاعته غبطه ایدر ایدی مشار الیه حضرتلری شعب رضوی نسبه اولتان محله وفات ایلدی (قلت) ابو هاشم سکان سنه سندن صکره وفاتی تقریب نهذینده محرودر انتهى (ویری دخی قبیله مضرک شجعی و عصر بنک فارس و بهادری والی خراسان عبدالله بن حازم السلی در خراسانده واقع اولان فتنه ده و کیم ابن ابی سوبد قتل ایلدی (ویری دخی والی خراسان سالف الذکر عبد اللهک قاتل و کیم بن سوبددر شجیع و جسور و سر ریع القضب بر شخص ایدی عبدالله بن حازمی قتل ایلد کدن صکره والی خراسان اولدی لکن هوچندن یعنی حق و خفت مزاج و کسز لکندن امر و شانی غام اولوب وفات ایلدی (قلت) صاحب المستطرف قاتل ابن حازم و کیم اولدیفنی یازمش ایسه ده خواندمیر یعنی حبیب السیر تاریخی صاحبی ابن حازم یزید بلیدک زماندنبرو والی ایدی یمش ایکیده امویه دن عبد الملك عزل ایدوب مثنان بن مکملی والی خراسان ایلدی لکن ابن حازم ستانی قوماسله عبد الملك خراسان و جوهندن بکیر بن وشاح نام ذی قدرته نهسانی خبر کوندروب ابن حازمی قتل شرطله خراسان امارتی و عدواو دخی قتل ایدوب یرینه بکیدی دیمشدر انتهى (ویری دخی مصعب بن الزبیر بن العوامدر مال و نفسنه جود ایدن بهادراندن ایدی امویه دن عبد الملك بن مروان ایله واقع اولان حر بنده عبید بن زیاد قتل ایلدی (قلت) قاتل مصعب عبید الله بن زیاد اولدیفنی صاحب المستطرف یازمش ایسه ده ذکر ی اتی نقلدرده اولیه جنی ظاهر اولور اصح اولان فذلکه یاتجه قاتل مصعب زیاد بن عمرودر انتهى (ویری دخی عمر بن

الجناب السلي در فارس اسلام ایدی تغلب ایله قیس قبیله لری پشدن واقع حربده بنی تغلب طرفندن مقتول اولدی (قلت) با آله باب وفاده دخی فی الجمله مصعبك ذكری كیمشد سنی این جوزی قوتجه قرق بش ایدی سال وفاتی التمش یدی ویتش ایکی اوابی اختلا فیه مرویدر برادر لری طرفندن والی بصره ایدی انتهى (ویری دخی مسله بن عبد الملك بن مرواندر بنی امیه تك اری وفارسی وحر بلریك سرداری ایدی (قلت) مسله بنی برادر ی سلیمان غزا ایچون جیوش کثیره ایله اولکای قیصره سر عسکر ایدوب کوندر مشیدی اغتنام ایدرك قسطنطنیه به کلوب غلظه بنی ضبط ایله سنین متوالیه بلده مذکور به بنی محاصره ایلدی بعده سلیمان وفات ایدوب پرینه عرب بن عبد العزیز حضر تلرینه بیعت اولدقدغه عرب مسله به بنی التی آیدن زیاده جیوش ایله غزایی تنسب ایتم عودت ایله دیو امر کوندر مکه مسله دخی امری کتم ایدوب قیصر ایله عرب جامعی دیمکه معروف اولان معبدی بنایک اوزره غازیانه صلح اولوب عودت ایلدی مسله تک اشبو غزاسنی سر کرده کتیبه منشیان ترکی مرحوم شیخ اکبر قدس سره الازهر حضر تلرینک سامره سندن تقلا ترجمه وتفصیل ایتمدر (حبیب السیرده سلیمان مر بصره اولدقدغه مسله بنی ولی عهد ایلده جک ایدی لکن غزاده واردوده بولند یفتدن عمران عبد العزیز ایتمدر دیو محرد در انتهى (ویری دخی خلفاء عباسیهدن معصم خلیفه در فارس و بهادر و شجاع اولوب آل عباسده اتدن اشجعی وقوی القلی یوق ایدی ابن ابی داود دیمدر که معصم خلیفه برکون بکا ای اباعبد الله قوتک قدر دیشلر که قولی اصر دیده کده بدخی ای امیر المؤمنین بواذنه بی ادبانه ایده یلوری یم دیو اعتبار ایلدم نکرار سنک اصر ماک بکا ضرر ویرمز دیو امر ایلده کده اصر دم لکن دیشم تاثیر ایتمدی دیدی وجودنده اولان قوت و متانت بدرجه به رسیده اولمش ایدیکه کویا حدیددن مخلوق ایدی مرویدر که برکون دخی ارقه سنده زره واریکن خوارج طائفه سندن بری مزراق ایله طعن ایلدی مزراقه ارقه سنی سیر ایتمکه مزراق تاثیر ایتموب اوزره سندن قردی سکه لی انشوی ایکی پارماغک اوجیه صدقدغه اوزرنده اولان نقشی محو ایدری حدید دن مصنوع لبودی چو یروب حلقه شکله قور ایدی (ویری دخی سابق الذکر مالک اشترک اوغلی ابراهیم التیمی در مشاعر اهل شجاعندن اولوب درت بیک لشکر ایله عید الله بن زیاد ایله محاربه ایدوب ابن زیادک یتش بیک نفر عسکری واریکن غلبه و بریشان و این زیادی طونوب یدیه قتل ایلدی (قلت) محاربه مذکور کده اجالی بودر که التمش الی سنه سی کوفه ده اخذ ناردیم حضرت حسین رضی الله تعالی عنه اعلا ایله مختار بن ابی عبید تقی نام صاحب خروج علم قالدردی واونار یخده عبدالله بن الزبیر طرفندن والی کوفه عبدالله بن مطیع ایدی ناس مختاره کتاب وسنت وطلب دم اهل بیت کرام اوزره بیعت ایدیلر اودخی جمع عسکر ایله قتل مشار الیهک ازاله لینه غیرت ایدوب طائفه طائمه مر قومه دن شمر بن ذی جوشنه ظفر بولوب قتل و خولی الاصبی بنی مزنده باصوب قتل و احراق و عمر بن سعد بن ابی وقاص دخی قتل ایدوب باشلرینی مکه ده اولان ابو هاشم محمد بن حنفیه حضر تلرینه کوندر دی و التمش یدیه مختار ابراهیم معینه عسکر تمینیه طائفه مر قومه دن مارال بیان این زیاد اوزره کوندر دی این زیاد او هتکامده مروان اموی طرفندن والی عراق ایکن مختارک قتل خوفندن فرار ایدوب موصلی اسنیلایمش ایدی ابراهیم موصله واروب و این زیاد دخی جیعوب و میانرینده قتل عظیم واقع اولوب بعده این زیاد مغلوب و مقتول اولدی و ابراهیم این زیادک باشی مختاره کوندر دی خلاصه حق تعالی مختارک یدیه خونه حضرت حسین ایچون انتقام ایلدی لکن مختارک ننی جیه اولوب یعنی

(ظاهرا)

ظاهراخذ ناری اعلان ایدوب وبعد الظفر صورت تغلی کوسرتوب عبدالله بن الزبیر دخی معارض اولدقدغه فرزنداشی مصعب ایله وال خراسان مهلبی کوندر وب کوفه ده مقاتله وقوع بولدی مختار بولوب قصر اماره ده محض ایلدی آخر التمش یدی رمضانده التمش یدی باشنده مقتول اولدی (اما ابراهیم مصعبك عبد الملك عسکر یله اولان مقاتله ده التمش سکر و علی رواية التمش طقوزده وفات ایتمدر انتهى (ویری دخی عید الله بن الحرا الجلی در شجاع و جری و شاعر ایدی وقایع هائله عظیمه سی اولوب بین العرب اخبار شجاعی مشهوره در (ویری دخی جدر بن ربیع العکلی در یودخی بطل و شجاع و جری و جسور و شاعر بلخ بر بهادر اولوب حجاجک زرجاه سنده اولان یامه اهل بسنی قهر ایله غلبه ایلدیکی خبر حجاجه واصل اولدقدغه حجاج اولطرزده اولان عاملنه جدرک کندویه تغلب ایلده ایچون تو بیخ برله جدری یا قتل و یا اسیر ایدوب طرفنه ارسال ایلنی شدیدا و اسکیدا عمر بر ایلدی عامل مر قوم دخی بنی حنظله قبیله سندن پراز سواری تعین و ارسال و جدری اخذ ایدوب کتور دکلری تقدیرجه انلره نقد کثیر ویره جککه عهد ایلدی انلر دخی جدره یا قتلشد قارنده بر کندویه انتساب و رفاقت کلدک دیو خبر کوندر دکلر کده اودخی سوزلرینه اعتماد ایله قبول ایلدی بر مدت معینده اولوب مرتقب فرصت اودیلر یومامن الایام جدری غافل بولوب دفعه اوزرینه صحرایوب والیر بنی بند ایدوب مسارعتله عامل مر قومه کتور دیلر عامل دخی بلاناخر حجاجه کوندر دی و فتاکه حجاجک بانه جیعروب طور در دکلر کده حجاج جدر سنجنس دینجه بی ای امیر بنم دیدی حجاج بوجر ث و جسارته نه وجهله جسارت ایلدک دیو تو بیخ و عتابه آغاز ایتدکده جدر کلب زمان یعنی مضایقه و شدت روزگار و ظلم و جور و لاه و قوت قلب جرئت و جلاد دعه بادی اولدی دیو نعر یعنی آمبر جواب و یردی بعده حجاج سنک شجاعت و جلادک نه درجه ده در یله یم دیدکده جدر ای امیر تجربه و اختیار مر ادله ایسه بی فرسانک یله استخدام ایت تحسین ایده جک احوالی اوزمان کوررسن دیدی جدرک حجاج ثبات عقلی و ضرب نطقی بکتوب * یا جدر اتی فاذبک فی جار فیه اسد عظیم فان قتلك کفانا مؤتک وان قتلتک عفو لنا عنک * یعنی ای جدر بن سنی برجسامتلی ارسلان اولان چایره آه رم اگر ارسلان سنی قتل ایدر ایسه ایشکی بتورمکده به الور یوقی اگر اتی سن قتل ایدر ایسک صوحی باغشده رزدیجک جدر * اصلح الله الامیر قرب الفرج ان شاء الله * یعنی یازی تعالی امیری اصلاح ایلسون ان شاء الله تعالی فرجه قریب اولدی دیوب بوشمرطه راضی اولدقدغه قید حدید ایله حبسه کوندر وب عامللرندن پرینه بر ارسلان مهلب صید ایدوب ارسال ایلنی حاوی یورلدی کوندر دی او عامل دخی طریق ناسی قطع و مواشی و حیوانلرینی اهلاک ایدن بر ارسلان مهلبی بر قریب صید ایدوب زنجیرلر ایله بر صندوفه حل و ارسال ایلدی امر حجاجله ارسلان اطرافی محاط بر چایرده اوج کون آج قونیلوب تمام آجیفوب اشتها سی ککرم اکر اولوب استکلابه یعنی اولومغه و صیحه به باشلدقدغه جدری قید و بندیه مجسدن جیه واروب والته بریف و یروب اول چایره ایدوب حجاج و سائر ناس ارسلان جدره نه بیدحق دیو دوردن عماشانه حاضر اولدیلر اسد جدری کور دکده قالدوب و زلزله آورجبال و قلوب اولور حیثیه کورکروب جدره سکر تکده جدر دخی فارسلیابوب * لبث و لبث فی بحال منک * کلاهما ذوقوه و سفک * وصوله و بطشه و قتل * ان یکشف الله تعالی قناع الک * فانت لی فی قبضتی و لمکی * دیه رک سیغیه ضرب ایتدکده اسدی ایکی باره قیلدی تعیبا تکبر آلوب حجاج دخی * الله درک ما اتجک * دیو پسند برله چایردن قید و بندن اخراجته امر ایلدی و احراما ای جدر معینه اقامه ایدر ایسک اکر ام و مرتبه کی اعظام ایدرم و اکر وطنکه

کتاب مفصلک ایسه بنو نصرکه تعدی و تغلب و بر فردا و جفا اتمام که تعهد شرطه اکا
دخی اذن و بر ریم دید که جدر حجاج خدمتده اولی اختیار اتمام که خواص خدمتده سندن
قلوب اقل زمانه نصرکه بمانه طرفه والی ایلدی (خال شعر مذکور بطشه و جبارت و صوله
و سغک دم و قوت صاحبی اولان ایکی ارسلان رضیق برده جج اولدی برای ارسلان اگر حق
تعالی شک برده سنی قالدیر یعنی بکا امداد ایدر سه سن دست قبضه و ملکه اولور سن یعنی
سنی استه دیکم کی تصرف ایدرم دیمکدر (وطیفه نایه دن اهل شجاعتن بری دخی مهلب
ابن ابی صفره در که صایلی اولان شجعان و بهادرانیدن ایدی اولادیتک مجموعی دخی اهل
شجاعت و اصحاب جرشدن اولوب لکن ایچارندن مغیره نام ولدی عکس و شبانت بوندن اشد ایدی
والدی مهلب اوظم مغیره بخله بر حریده حاضر اولیده و جهنده بشاشت کوردم دیمکدر
یعنی جنگده مسرور اولوب اقبال قتال ایدر ایش مغیره به حربک برنده بعضی شجعان الله طایفه
بر شجره الوب خله ایتده مغیره اگری فاشنه قانوب ز پر شجره دن بر حله ایلد دانی بوداغی
کسدرمش ایش (ینه مهلب نامک اشجعی اوچدر بری ابن الکلبیه که سالف الذکر مصعب
ابن الزبیر ایکنجیسی احر قریش که عمر بن عبیدالله بن معمر اوچنجیسی راکب البخله که فرسان
اسلامدن عباد بن الحصین در عرفتی صفه ملاقی اولد بریشان ایدر و عباد فنی کرینه
بولنسه تفریح ایدر دیمکدر انتهی (ومهلک حرویده مکاید و خدای مشهور اولوب طایفه خوارج
اهل اسلام غلبه ایشلر ایکن جله سنی بریشان ایلدی سید و کریم و جواد ایدی اجل موعودی
ایله فراشته وفات ایلدی و کذلک اوغلی مغیره دخی پدیری سرنده ایدی مغیره تک وفاتده زیاده الاجم
* مات المیره بعد طول تعرض * للقتل بین اسنة و صفاح * مرثیه سنی نظم ایچدر مال طول
مدت اسلمه میانه قتل و اهلاکه نمرضند نصرکه عاقبه الامر مغیره وفات ایلدی دیمکدر که
مرادی شجاعتنی بیاند (قلت) باآلاده بعضی ابوابده اشارت اولدینی اوزره کافه عطاء تاریخ
قوتجه آل عباس دولته برامکه دن اکرم خاندان اولمادی بی کی دولت امویه ده آل مهلبدن اکرم
خاندان یوغیدی مهلب نصرکه اوغلی یزیدی سکسان اوچده عبدالملک اموی والی خراسان
ایدوب براز زمانه نصرکه عزل ایلدی و حجاجک دستنه دوشوب همشیره سنی توج ایلدی
و یزیده نیجابتدن ناشی حد و عداوت ایدوب حبس و تعذیب ایتدی لکن حبس دن قاجوب
شامه کلدی طغان النیده عبدالملک فوت اولوب سلیمان یعت اولدنده یزیدی ینه والی
خراسان ایتدی واروب جرجانی آلوب عراق عربی قصد ایتدی عراق و البسی بولتان
عدی بن اوطاة ایله مقاتله ایلدی ابن اوطاة یزیدی طوتوب اوخلالده عمر بن عبدالعزیز
حضر تلری خلیفه بولمغله قید و بند ایله دار الخلافه به کوندردی خلیفه دخی حبس
ایلدی ینه حبس دن قاجوب بصره به کلدی بواسطه عمر انتقال ایدوب یزید بن عبدالملک
یعت اولمشیدی یزید یزیده مخالفت برله بصره به غلبه و والبسی ذکر اولتان عدی بی حبس
ایلدی و یزیدی خلع ایدوب خلافتی نفسه ادا ایلدی و اهل بصره دخی براز شروط ایله یعت
ایتدیلر او دخی نیجهز عسکر ایدوب قتال یزیده آماده اولدی یزید دخی طایفه نایه شجعانندن
قرنداشی سالف الذکر مسئله بن عبدالملک جیوش ایله یزید بن مهلب اوزرینه کوندردی
او دخی جیقوب کر بلاه قریب عفر نام موضعه ایکی عسکر بر برینه مقابل اولدی یزید بن
مهلبک بصره ده برینه بر اقدینی مروان بن مهلب نای قاتل اهل شامه رغیب و حسن بصری
حضر تلری دخی بریاندن تغیر ایدر ایدی طرفین مقاتله به باشلوب سکر کون عتد اولدی بعده
عسکر شام غلبه ایتدی یزید بالباس مسئله به صوله ایلدی عسکر مسئله هجوم ایدوب یزیدی

و قرنداشلری محمد و حبيب ايله اکثر متعلقاتی قتل ايتديلر ايشو واقعه يوز ايكي سالی صفری
اواسطنده اولشدر مسئله سر مقلوعاری قرنداشی یزید اموی به کوندردی بعده بقیال مهلب
بصره ده اجتماع و مفضل بن مهلبی باش ایدوب کرمان طرفه خروج ایتدیلر مسئله دخی
عسکر تعیین ایدوب فارسدن بر عقبه ده محاربه اولندی و آل مهلبدن ابو عینده ایله عثمان بن مفضلدن
غیری کیمسه قانوب کافه مقتول اولوب اول خاندان بریشان اولدی انتهی (صاحب المستطرف
خوارج طایفه سندن شجعان چوق اولوب هر بریک ذکری یاغت تطویل اولمغله ترک ایلدم
دیوب اوچنک ذکر لره اکتفا ایشدر اناردن بری ابو بلال مرداس در مرقومک شجاعت
و تدبیری شوله در کیم قرق مر دایله ایکی ییک عسکری یوزمشدر (و بری دخی شیب الخارجی
در کیم نهر فراتده غرق اولشدر محکدر که غزاله نامنده اولان زوجه سی کوفه جامه ده رکمت
اولاسنده سوره بقره و نایه سنده سوره آل عمران قرائت ایتک اوزره ایکی رکمت نماز قلعه نذر
ایتمک شیب سل سیغله زوجه سنی او کنه قانوب و جسر فراتی کجوب جامه اذخالی ایدر
و قیومنده طوروب نماز بیتد کندنصرکه ینه احواله عودت ایدر مع ذلک خوارج ایلصالنه مأمور
حجاج الی ییک عسکر ایله کوفه ده ایدی (قلت) شیب مذکور ابو الضحاک ابن یزید بن نعیم
شبیاندر خروجی موصله عهد عبدالملک بن مروانده یتمش بدیده ایدی حجاج عراقدن عسکرله
اوج مضابط کوندردی هر بری واحدی بعد واحد قتل ایلدی بعده شیب کوفه بی قصد ایلدی
حجاج دخی بصره دن قانوب اندن اول کوفه به کبردی شیب کلوب محاصره ایتدی زوجه سی
غزاله بی بر وجه محرر جامع کوفه به یکنه کتوردیکی خلال محاصره ده واقع اولشدر حجاجله
دفعه محاربه سی و قوعبولدی حربک برنده حجاج غزاله مزبوره بی اسیر ایدوب کوفه به فرار
و قصر اماره ده محصن ایلدی و غزاله دخی صاحبده شجاعت ایدی شیبی بعضی کیمسه لر غیره
کتوره کله علی السحر کوفه به کجوب باب قصرده اولان یکجی عسکری قتل ایدوب و بر عود
ضر یله باب محکم مغلق قیروب ایچرو کبردی حجاج بو حالی کور دکده غزاله بی ترک و جداری
نقله فرار ایلدی شجاعته بی مثل اولوب خلافتی ادعی ایلدی و طغیان ارتدی بعده عبدالملک
عسکر عظیم ایله سفیان بن الازد الکلبی بی امداد کوندردی حجاجله سفیان اجتماع ایدوب
اوزرینه واریدیلر و شبی یوزدیلر و غزاله مقتوله اولدی شیب اهوازه کتدی و سفیان ادرینه
دوشدی اول طرفه اولان جسر دن شیب کجورکن آتی اوینوب شبی فراته اتمغله غرق اولدی
جسدی ساحل فراتده بولوب حجاجد کتوردیلر بطنی شق ایله قلبی اخراج ایتدیلر حجر کی فنی
ایدی بره اوردیلر شق اولوب ایچندن بر قلب جیفدی شیب حین غرقند الی بریاشنده ایدی
انتهی (و بری دخی قطری بن الفیادر مر قوم رئیس طایفه خوارج و شاعر بلغ ایدی میان
خوارجده موقر و مجمل و مظم اولوب امیر المؤمنین لقبیه تلقب ایدرلر ایدی و فی الحقیقه انصاری
شجاعته علو مرتبه سنده دلالت ایدر بعضی وقایع خوارجده مقتول اولدی (الطیفة الثالثة)
اشبوطیقه نایه شجعانندن بری معن بن زائدة الشیباندر مهدی خلیفه تک ایام خلافتنده شجعانده
خوارج قتل ایتدیلر (قلت) سماحتده و حاستده احوالی مشهور و وفاتده مسطور در انجمی
(و بری دخی ولید بن طریف الشیباندر موی البهی یزید بن مزید قتل ایلدی (و بری دخی غریب بن
خفیه در کندیستدن منقولدر که برکون موی الیه صید و شکار قصدیه صحرا به کیدوس و سحر
و حشی به مصادق اولور جار فرار ایلد کده عیرورا سندن سکر دوب قریب اولدنده فرسان جارک
اوزرینه صحرا یوب میانه اولان خنجر ایله جار و حشی بی ذبح ایدر (و بری دخی ابو دلف
القسم بن عبسی العجلیدر موی الیه شجاع و بهادر و شاعر و ندیم شجاعت و بلاغی جامع برید ایدی

مخاربه سنك برنده عسكر خصمی بر ایشان افتد كند صكره فارس ردیفین یعنی برزی
 ارفه سنده ایکشتر کشی بخش بر سنواری به مزراغنی طعن اندکده ارفه زندن اشلوب ایکی
 نفری مزراغنه جل ایلدیکه بو مهارت وشجاعتی ذکر ی آتی بکر بن الططاح نام شاعر شجیع
 * قالوا وینظیم فارسین بطنه * یوم القاء ویراه بجایلا * لاتعجبوا لوکان طول قتانه * میلا
 اذا نظم القوارس میلا * قطعه سنده رنکین بیان ایغشدر که مالی ابودلفک شی عظیم عد
 ایغشدرک یوم حریده فارسینی بر طعنه ده ستانه دیزدیکتی نقل ایلدکرنده بندخی بوفته تعجب
 ایغشدرک اگر ستانی صریغشک یو بی برین قدر اولدی بر طعنه ده اول میل مسافه سنده بولسان
 سواری بی دیز ایدی فارسینی دیزمک اکا نسبتله ایغشدر دیزمک دیمکدر (برکون برجل کندیندن
 برنسه سؤل وطلب ایلدکده اول رجه سنك جدک شو قطعه ایلد مفرجت ایلدردی سن ایسه
 سؤل ومذلت ایلد سن دیواشیو * ومن یفتقر منایعش بحسامه * ومن یفتقر من سائر الناس بسأل *
 وانا للهو بالسوف کالیهت * فتاة بعقد اوسخاب قر نفل * قطعه جد سائل قرائت ایدوب
 سکا سؤل ایغشک عیب وشین دکلیدر دیو تو بیخ ایدر رجل دخی باندن جیغوب وقطع طریق
 ایدوب اول امر ده بر طرفدن مال جزیل ایلد کلور ابودلفک وکبلته تصادف ایتمکله مالی اخذ
 ووکیلی قتل ایدر بوخبر ابودلفه واصل اولدقده رجلی ترک ایدک زرا علیهمزه اولان فعلی اکا
 بر تعلیم ایتدک دیمکدر (مال قطعه قبیله مزدن فقیر اولانلر سیغله تعیش ایلر و سائر ناسدن
 فقرا اولان کیمسل سؤل مذلتله تعیش ایدر کیم فرزندک انجوسا رجواهر و اجار دیزلی عقد
 یاخو د سخاب قر نفل یعنی قر نفل دیزلی و صار بلی دسته و قلاده و خبطایله اوینادقاری کی
 بر سیغرا ایلد اوینار دیمکدر (ویری دخی موی ایلد بکر بن الططاح در که شجیع وشاعر وجسور
 بر آدمی ایدی اشعاری مشهوره و اخبار وقایع مذکوره در * و عجاا فی السیف *
 بومطلب سیغشک حقیقه اولان آثاردن بر مقدار در رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلم افندیمر
 (الخبر فی السیف والخبر مع السیف والخبر بالسیف) بیورمشدر که خبر سیغده و خبر سیغشک باندده
 ومصلحت خبر سیغ سیدله حاصلدر دیو رجه اولمشدر که سیغشک آلت اعلا دی اولدیفنی بائنا کید
 یاندر هر بده صمصامه عمرو اشهر سیوف ایدیکه نهشل نام شاعر انکده ایل ایدب رفیقنی ناسنده
 * اخ ماجد ما خاتی بوم شهید * کاسیف عمرو لم تخنه مضارب * دیمکدر که مالی بنم رفیق بر صاحب
 مجد و مرونی قرنداشدر که عمروک سیغنی ضررخی قصد ایلدیکه اعداسنده عمروه خیانت ایتوب قطع
 ایتدیکه کی بکا بوم حریده خیانت ایتوب اعانه ایدر دیمکدر (سیغ مرقومی عمرو ابالت عسده
 رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلم افندیمرک عالمی خاندین سعد بن ابی وقاصه هید ایلدکده اشو
 ایاتی دخی نظم ایتشیدی * خلیلی لم اخنه ولم یخنی * اذا ماصاب اوساط العظام * یعنی بوفلی
 برد و سندر که نه بن اکا ونه او بکا ککلرک اورنه لرینه قدر اصابت ایلدکده خیانت ایدر یعنی
 بن اک حقی استعمالده اودخی بنم حقی قطعه ایضا ایدر * خایلی لم اهبه من قلاء * ولكن
 المواهب للکرام * یعنی بن اول سوکلی غایت کراشتدن ناشی ترکاه هیه ایتمدم بلکه هدیه جزیله
 کرام ناسه شایان اولد ایچون هید ایتدم * حیوت به کرمان قریش * فسر به وصین عن اللثام *
 یعنی بن اول سیغ سیغله قبیله شریفه قریشدن بر کریمه تقرب وائساب ایتدم همان انکده
 اعداسنه ظفر بوله رق مسرور و لثامدن بصون اولسون * وودعت الصق صق نقی * علی
 الصمصام اضعاف السلام * یعنی دوست صق و مختاره اعنی نفشک حینه که سیغدر و داع
 ایتدم یوند نصکره صمصامه سلام مضاعف اولسون یاخود مصراع اولک مالی صغیم اولان
 سیغنی نفشک مختاری اولان خالده و دیعه و یادگار قیلدم دیمکدر اشو ایات بعض نسخه ده

بولغله قلم اسعد خفیر ایلد ضم اولندی ذکر اولسان سیف خاندان سعد بن ابی وقاصه یادگار ایدی
 نهایت خالد بن عبد الله القسری مال کثیر بدلیله اول خاندان اشتر ایدوب یوز بش
 شعبانده کند و به بیعت اولسان امویتهک اونجهینی هشام بن عبد الملك اهدا ایلدی زوال
 دولت اموییه قدر یلرند ایدی بعد زوالهم آل عباسدن سقاخ ومنصور ومهدی خلیفه نحری
 ایغشدر ایلد ده یوله میوب هادی خلیفه جد ایدوب بولمشدر و سیف مذکورک اوزرنده * ذکر
 علی ذکر یصول بصارم * ذکر یمان فی یمان * یعنی قازلشیدیکه مالی اشو سیف صارم
 مذکور ایلد صوله ایدر مرد اوزرنده بر مرد در و اول مرد یعنی سیف بنه منسوب اولان مردک
 یدیمشده اولدی یعنی حالده بر مرد دیمکدر که مراد سینی وصاحبی ثنادر (نقد ایلد سیف
 حقیقه ابن روی دخی * لم ارشیا حاضر انعمه * للمره کالدرهم والسیف * یعنی له الدرهم
 صاحبانه * والسیف یحیه من الحیف * قطعه سن دیمکدر که معنایی کشی به خبر و منفه فی حاضر
 درهم حاضر ایلد سیف قاطع کاسر کی برشی کورمدم زرا نقد ایلد و درهم اوکشنک ایشی
 بشور و سیف دخی ای هلاکدن جایه و دشمنی کیدوب ایشی بتور دیمکدر (زید بن زین العابدین
 علیه رضی الله تعالی عنهم شجاعتی بیان صحنه نای سیغده نظم ایلد بکی قطعه در
 * السیف بعرف عری عند هرنه * والرحم فی خبر والله وزر * انالامل ما کانت اوانک * من
 قبل نامله ان ساعد الفدر * مالی سیف بنم قصدیمی هنگام حریده یلور سنان دخی بکا خیردر
 یعنی بنم صاحبی و اهلی اولدیفنی طانور و حق تعالی دخی ملجا و معتمد بر او ایلدک یعنی
 جدیم متصف اولدیفنی سبادت و خلافتی امل ایدر ای خصم سنك املکدن اول اگر قدر
 مساعد او اورد سیغنه خلافتی آکورد دیمکدر (وعبد الله بن طاهر ذی الیمین دخی بنه سیف
 مدحنده * بیت ضجعی السیف طورا و ناره * نهض بها هامة الجال مضارب * اخوتقه ارضاه
 فی الزوع صاحب * وفوق رضاه اتی انصا حبه * ولس اخو العلایه الا فنی له * بها کالف
 مانسقد رکابه * قطعه سن نظم ایغشدر که مالی سیف بنم هر حالده بارمدر کاه برابر بنله یانور
 و کاه ابطال رجالک ته لرخی ضررخی ایصر و اعتماد اوینور بر قدرنداشدر که بن اندن قلابد و ستم
 اولدیفنی حالده راضیم و انک رضاستدن دوبالا اوله رق بندخی انک دوستی یم دیمک کیدر اشو
 قطعه دخی بیودفعه ضم اولندی (عبد الله بن الزبیر حضر تری مکة مکرمه ده دست حجاج ایلد
 مصلوبا شهید اولدقند نصکره دادرلی عروه بن الزبیر شامده عبد الملك بن مروانه کلوب باباسی
 زبیر رضی الله تعالی عنهمک سیغیکه قرنداشی شهید مشار الیهده ایدی بعد انتقاله
 عبد الملك الشیدی اول سینی طلب واتی بدر عمر رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلم حنین غزاسنده
 احسان بیورمشیدی خاندانمزه تبرکدر بکا رد ایلد دیدی عبد الملك دخی اول سینی یلورمسن
 دیدکده نم دیوب نه ایلد یلورمسن دیدکده اول علامتله یلورمکه سن اول علامتله باباکلک سیغنی
 بطرسن یعنی شاعرک اشو * ولا عیب فیهم غیران سیوفهم * بهن قلول من فراع الکتاب *
 یتبلاه یلورم دیو تعریض ایلدی (مال بیت مدوح اولان خاندان شجاعتده عیب جنسی
 یعنی اصلا عیب یوقدر انجق انلرده اولان عیب سیغشک کسیمی طرفنده قرقلاردر که اول
 قرقلار جیوشه ضرر بلرندن ناشی حاصل اولمشدر دیمکدر (قلت) اشو شعر مشاهیر بلغاه
 متقدمین قولله اسنهاد اولان نایغه الذیانی نکدر و فن بدیده اولان ناکید المذبح بایبیه
 الذم صنعته شاهددر که صنعت مذکور برشی ایچون اولان صفت مدحی صفت ذم منفیه دن
 داخل اولدیفنی فرض و تقدیر ایلد اسنهاددر که بوراده عیب صفت ذم منفیه در که اندن صفت
 مدحکه سیغشک چتک اولمدر اسنهاد اولمشدر و بوا یسه ناکید قیلنددر زرا سیغشک

چنگلی اولستك عيب اولسي محالدر كورايو تعذر اوزره برنسته به عيب اثباتي معذره محاله
تعلق قيلندركه ريشي بنه سيله دعوى كيدر زيرا محالست نقيضيكه عيدين برنسته
اثباتدر بوراده محاله تعلق اولميش محاله معلق اولان دخی محال اوله رقی عدم عیب تحقق ایدر
ودخی * ولا عیب فیهم غیران ضیوفهم * بلام بنیان الإحبة والوطن * یعنی دخی یومقوله ندر
فلحفظ انتهى (اهل شجاعت عرب اخبارندن مفضل بن یزیدك استعاده شایان نقل ایلدیکی
حکایه در راوی مذکور دیر که سنه ۱۰۰۰ بنو تغلب قبیله سنی و طغرل طرفه نازل اولیدی
بن اخبار عربك استماع وجهه مشغوف اولدیغیدن جادرلی دور ایدر اینم ناکاه برچادرک
اوکنده حسن و جالده نظری نادر کوردیکم برحبوبك التدرن برخاتون طوغش طور و جلب
قلب ایدر حبك تعبیر و لسان عذب ایلد ای بی دیو محبوبه عتاب ایدر و او دخی بکردل آشوب کی
الوده حبیب اولمش وجهیه فقط تبسم ایدوب و خواب و یرمیوب دکلر ایدی همان بانلرینده
واروب سلام و یردم و سلامی خاتون الدی بن ایدر انله حیرت ایلد باقه قائلم بعده خاتون ای
حضری ندر دیکلک دیدی بدخی مقصودم استماع ایدیکم سوزیک چوغالی و یو محبوبدن
منظرندن احسن اولان خبرنی سکا سوق ایدر دیدی ازجان و دل دیزلم سویله حق تعالی
سکا احسان ایلسون دیودعا ایلدی کیده خاتون بن یوغالی رزق عسرو عیش تنکده یعنی دنیا الغیر
آز اولدیغی حالده جل خفیف و لطیف ایلد حامل اولشیدم اوزرندن طغوز ماهی و رنده حقل اذنیله
وجهنده بشاشت و خلقتده حسن و لطافت اوله رقی طوغوردم پدر و مادر بنک ناتی اولدی یعنی
انله بکردی و بفضلته تعالی قدومنده برکت و طالعنده سعادت اولغه جناب رزق رزق و برکتی سوق
و احسان ایدوب زده یسرو غنا حاصل اولدی مدت رضاع اولان سنتین کالمین رضاع ایلدم
وقتا که مدت رضاعی تمام ایلد کیمه مدون فراس تر به پدر ینه نقل ایلدم پدری تر به ایدوب کانه
شبل اسم اولدی برد شتا و حر هجر صیغدن وقایه ایلدم و سنی بنه بالغ اولدقدن مؤدب و معلم تسلیم
ایتدردم قرآن عظیم الشانی تلاوت و حفظ ایتدربوب اشعار بلغای تعلیم ایلدی اودخی آبا و اجداد
وقبیله سنک مفاخر و فضائله میل و رغبت ایلدی و سنی بلوغه واصل اولوب خلقتنه کمال و بنیه سنه
قوت کلد کده عناق خیله یتدردم یعنی فن فروست نعلینه سوق ایتدم فرساره رکوب و فرو سبتده
ممارست و حناقت تحصیلله سیف و سلاح استمالتده کسب مهارت و قبیلده اهل فرسان ایلد
مشق و حرکت و ضیوف و مسافریه اکرام و اطعام ایدوب بجه مکارم اخلاق تحصیل و تمام
ایلدی بدخی اصابت عبودن خوف اوزره کوروب کوزمکنده ایدم کونلرده برکون قابل
عرب از استنده انها رجاریه لی برنهر کارینه قبیله مزایله تزیل ایتشینک شجاعت قبیله مقدما
قبیله مزای فارت ایدن اعدا لردن انتقام قصدی ایلد چیقوب لکن اوغلم مر قوی بامر الله
تعالی ایستخ طوغمله حر که مانع اولوب قبیلده اندن غیری مر دقالمش ایدی سلامتارینه و دعای
شجاعت مشغول اوله رقی کیمدی بکوردک صباح اولدقدن ناکاه اوزریمه غرر جیاد و طایع عدو یعنی
انلر غرری و اعدا کد هسکری طلوع ایدوب قبیله بی باصیدلر و صیان و نسوانی سی ایتوب لکن
اموالی اجرا زایدوب بزمه هنیه یعنی شی قلیل بر اقدیلر اوغلم جوان مر قوم یوصوت و غوغاندردو
بدن صورتده صیانت و اشفاقدن سترایش ایدمه اصدات بلند اوله رقی صدور و خیالده اولان
مخدرات نسوان صیحه کان بروز و ظهور ایتد کده همان جامه خواندن قلعوب و ارسلان کی
برتاب و اثواب حضورینی اخراج و فرستی اسراج ایدوب بزمه هنی تلبس و سناتی دسینه اخذ ایلد
افوا مزی سوروب کتورن اعدایه چاتون بر است کلدیکنی طعن ایدرک ایلچرینه کیدی چی اعدا دونوب
کوردیلر که کتیدیلرینه صوله ایدن بکانه بر شتاب نوبلر و عذر طوبیدن اوزرینه جله و هجوم ایلدیلر

ودخی قاجه من حکو مشروب عدوی سکرتمک ایلد برازیناب ایتد کد نصکره کر بله یوب
بجملرینی بریشان و جوغنی بی نام و نشان ایدوب ای اعدا اگر الدیکر مالی ترک ایتد و براغوب
بای نجاته کفر ایدر جله کزی سنانه دیزر وجهه کزی ز برپای اسبده ایزم دیوندا ایلدی
لکن اعدا دکلمکه بر صورتده قتال ایلدی که انجق جان قورتلدی و او دخی الدقلری وواشی فی
سوروب قبیله مزه کادکده اهل قبیله تکبیر ایلد قارشولوب مسرور اولدیلر که یوم مذکور کی
بر جبارک کون عمر مزده کورعاش ایدک و وقعه مذکورده ده روجه بحرر بولجوب عودت ایدن
شجاعت قبیله مزه خطابا جکر پاره اوغلم مذکور اشو ایاتی نظام ایلدی دیمشدر * تأملن فعلی
هل رأین مثله * اذا حشرحت نفس الجبان من الكرب * وضافت علیه الارض حتی کانه *
من الخوف مسلوب العزیمه و القلب * یعنی ای فنیان و شجاعت حی و قبیله قور قافلرینک نفسی
یعنی بریشان ایتدیکم اعدا صقندیدن حشرجه یعنی غرغره که موت عتدنده حاصل اولان
تردندنن عبارتدر احوال ایلد متصف اولدقلری و جانه بر طارلشوب جقه مبه رقی اراده و عفی
مسلوب اولدیغی وقتده بنم میدان شجاعتده هنگام صباونده ظهوره کلان فعل و جرأنی
تفکر ایدک آیاملنی کوردیکر می * الم اعط کلا حقه ونصیه * من السمهری الاین والمرهف
العصب * یعنی سمهر دیدکاری مشهور استاده منسوب اولان یو مشاق صرقلی شان ایلد
ک کین قلب ن جله اعدا کد حق و نصیلرینی و یردمی * انا ابن ابی هند بن قیس بن مالک *
* سلیل المعالی و المکارم و الحسب * یعنی بن سلاله اهل معالی و مکارم و حسبدن ابو هندین
قیس بن مالک فرزندی * ابی ان اغطی الظلله مرهف * و طرف قوی الظهر والجوف
والجنب * یعنی ظنی اورتمک و دفع ایتدک بنده سیف قاطع و جنب و جوف و ظهری قوی صوی
آت یو قیدر * و عزم صحیح لوضربت بحده الجبال الرواسی لانهضطن الی الترب * یعنی
بنده عزیمت قاطعه بلا فتور یو قیدر که اول عزم مقدار نیجه و شدت نیجه بلند ط غله ضرب ایلسم
منحط اولوب خاکله یکسان اولوردی * و عرض نقی انی ان اعیبه * و یدت شریقی فی ذری
تغلب القلب * یعنی بنده منق و پاک ناموس و غالب ارلان بنی تغلب قبیله سنک بلند یرلنده
خاندان شریف یو قیدر یعنی واردر که بن اول ناموس و خاندانه عیب و یرمدن صاقوردم یعنی
غیرت ایدوب خصمه مغلوب اولم * فان لم اقاتل دونکن واحتمی * لکن و احبکن بالضعف
والضرب * یعنی بن سزک دونکرده یعنی سزکلردن اول بالکزیجه اعدا ایلد مقاتله ایدوب غالب
کیده ایدم و سزری یو وجهه مضرتدن ممنوع و اعدای طعن و ضرب به سزری محمی قبیله ایدم
* فا صدق الاتی مشین الی ابی * یهنبه بالفارس البطل التذب * بابامه کلوب صلابتی
و شجاعتی فارسک جرئت و سلامتیه یعنی بنم سلامتیه نهبت ایدن نسوان قبیله تصدیق
اولنزل ایدی یعنی نه نسوان و نه قبیله قالوردی جله سنی اعدا بریشان ایدردی دیمکدر (اشبو
ایاتله قطعات ثلثه آیه بر نسخده بو ثوب بودقه جنم اولمشدر (شجاعت حقیقه بر شاعر
نظم ایتددر * آرزو هم و جوههم و سیوفهم * فی الحادثات اذا وجدن نجوم * فیها معان
للهدی و مصایح * تجلو الدجی و الاخریات رجوم * مالی مدوح اولان شجاعت رأی و وجه
و سیفلی حادثات و شدت قراروب عالمی ظلمت آباد ایتدیکنی وقتده نجوم کی خلقی رها یاب ظلمت
ایدلر ز بر اذکر اولان نجومده هدایت علامت و قرانلنی دفعه قنادرل و اهل ظلمتی دفعه رجوم
واردر که صره سیه رأی و وجه و سیف لردن عبارتدر دیمکدر (و شاعر آخر شای اهل سماحت
و جاستده * قوم اذا اقتضه الفجاء رأیتهم * شمس و خلعت و جوههم اقارار * لایمیلون

برودهم عن سائل * عدل الزمان عليهم اوجارا * واذا انصرم نطاهم المدة * بنوا النفوس
 وفارقوا الاعمار * قطعه سن نظم ايلند كه (مألى) انلى رضى ديو ح اولان قوم خاندان
 راز كبردار كه ناسك ميانده اقكام ايلدار كنده يعنى ديوارلى بنى سن مشاهده قبلد يكد انلى شمس
 كوررسن يعنى آفتاب آساناله ضيا بخش عنايت در ووجهلى سپهر ميانده غزلى خال قيلار
 يعنى انلى كساحلى سار ناسك سماحتى بخوايدر ووجهله ناسدن ممتاز در وسايلدن احابلى رضى
 بعيد قيلار استرسه انلى زمان عدل ايلسون يعنى يسار ورسون استرسه جور ايلسون يعنى نهى
 دست قلسون باطبع اسخبالدر موجود زنده جود ايلدر وفسلر بنه خلق رضى ايلدر و باشرى
 صفتيله فر ياد ايلدر انلى ميانده اولدقلى شدن قورنارمغه دعوت يعنى انلردن استغاثه واستمداد
 ايلد كنده عمر لندن مفارقت وفسلر بنى انلى بوانده بدل ايلدر ديكدر و ذكر الجين و اخبار
 الجينه و اجاه عنهم * اشبهه مطلب قورقو و قورقار كاخبارى و انلردن روايت اولنان حكايات
 ياننده در رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم اقدم نعلما للامة جين وخوفدن استعاذه ايلدوب
 اللهم انى اعوذ بك من الهم والحزن واعوذ بك من العجز والكسل واعوذ بك من الجبن والبخل واعوذ بك
 من غلبة الدين وقهر الرجال * مناجاتيله دعا بيورمدر (قلت) اشود دعاى شريف مانورك
 جامع صغبرده صحیح بخارى وسم وسمند امام احمد بن مالكن مروي اولدقنى شرردر
 و غلبه الدين برنده ضادك ولايك قفحه ليله ضلع الدين وقهر الرجال برنده غلبه الرجال واقع
 اولددر هم امر متوقفده و حالك وزانك قفحه ليله حزن امر واقفده مستعملدر و عجز وكسل
 بر خيراو انلى ايشلكدن قصور در بخل وجين معلوم و ضلع اغراقدر كه دين صاحبنى ايكي فات
 ايلدر ديكدر غلبه رجال ظلمه نك بغير حق شدت تسلط لندن مبارزدر كه حضرت پيغمبر ذكر
 اولنان احوالك وقوعدن حقه صغورم ديو دعا بيورمدر كه بزدخى سيد خلق صلى الله
 تعالى عليه و سلم استعاذه بيور دقلى نسدن دائما حقه صغورم آمين اللهم آمين (وصف
 جاند سوي بخش اشو فقرات بليغه بوبانده طوغر بى ككافيدر * ان احسن به صغور طار
 فؤاده * وان طنت به وضه طال سهاد * يعنى سرجه بى حس ايلده قلى طبران ايدر وسورى
 سنك صداسنى استماع ايلده سهادى اوزار و آرتار (سهاد صحاح فوئجه ارق يعنى اوبقوسى آز
 اولاندر ترجمه معلومده فقره اولى اذ ايله ضبط اولمش ايلده اودخى ثابته كى ان ايله اولميدر
 ذير ان شرط مظنون الوقوعده مستعمل اولدقندن معنى جزالتى اولور كاللاخنى * بفرع من
 صرير الباب و طنين الذباب * قبو قرد يسندن و سنك صداسندن قزع ايلدوب قورقار * ان نظرت
 اليه شربا * اغنى علبه شهرا * يعنى غضب ايله بوزينه بافك خوفندن رآى مقدارى غشيان
 عارض اوله رقى فالور * بحسب حفرق الرياح قفقه الزماح * يعنى روزگار صداسنى مرزاقدر
 صداسنى ظن ايلدر ديكدر (وبعض شعر انلى اشو بى نظم ايلددر * اذا صوت المصغور طار
 فؤاده * ولبت حديد الباب عند الزايد * يعنى سرجه صوت ايلد كنده قابى خوفندن اوجار اكن
 تر يدر ياننده يعنى هنگام طمانينه آرزوى ديمر يا خود صوتلو صلابتو ارسلاندر همان صلابتو سبار
 سو پر و طار ديكدر (شاعر رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حسان بن ثابت رضى الله تعالى
 عنه ز باب جريدن دكل ايدى ابن الزبير دن مرويدر كه غزوه خندقده نساء مدينه منوره بى
 طاشدن يعنى بر حصنه تحصين ايشلر ايدى مشارائنه دنى اول حصنك الله كرتخيدى اوشاده
 نقض عهد ايدى بنى قريظه يهودندن بى ركون اطراف حصنه كرتوب هر جايه نگاه ايلدرى
 حصنه بوانان عنه رسول صغيد بنت عبد المطلب رضى الله تعالى عنها جائزه يهودى مرسوم
 اوزر يمره كفار كنوره آمين اوله هم وار بويودى بنى قتل ايله ديو حسانه سويلد كنده حسان اى بنت

عبد المطلب الله تعالى سكا مفرقت ايلسون بنم رجال جريدن اولدقنى ييلور سن ديوب
 استعا ايلدى صفيه فى الحال مفر يعنى فراجده سنى كيوب وياشنى اورتوب حصندن چيقدى
 والنده كى كير عصا ايله يهودى به هجوم برله اولدر نجه اوردى بعده حصاره كلوب اى
 حسان وار سلبى آل از اولدقنى جهندن بن صوبعدهم ديد كنده حسان والله بنم اول
 يهوديك اتوانى ايله كارم يوقدر ديوب بنه طشره چيقدى (قلت) مبرد فاضل نام كابدن
 نقل اولنان جيات حسانى رضى الله تعالى عنه رد ايلدىكي منظور فقير اولددر شويله كه
 زبير رضى الله تعالى عنه حسانى جريدن جيات افعاد ايدى ديدكلى طوغرى دكلدر
 ليكه اتى افعاد ايدن اكل نامنده اولان طمرينه حريك برنده سهم اصابت ايشلكه علامدن
 قلوب اووجهله محاربه به حضوردن معذور ايدى حتى بوجهله معذور اولدقنى * اضرب
 بحصى من الدهور * و خان قراع بدي الاكل * وقد كنت اشهد وقع الحروب *
 * ويحمر فى كفى المنفل * ورثا من الجدا كرومة * يورثها الاخر الاول * نظمتى دنى
 بالقدرة ديمدر ديوب ذكر ايدر (واصمى دنى حسانك جيسان اولمادقنى شيعن عربى
 صايده رقى هجوى ديلدر ديمدر انتهى (حكايه اولد بى كره قريشدين رشابك بر جاريه حسنه
 و بيه سى اولوب شاب مرقومك جاريه به محبت و مودى اوفر و شغف و تعلق برتر ايدى شاه
 فافه كلكه جاريه بى فروخته مضطر اولوب و آلب حجاجك و البلكنده عرافه كنور دى
 و حجاجه صنادى جاريه حسن و جمال صاحبه سى اولدقندن حجاجك ياننده معتبره اولدى
 او خلاصه اقارب حجاجدن تقى بر جوان حجاجك زيارته ككشيدى حجاج اصكرام و اعزاز
 ايدوب قريشده بر دانه اقامه ايلدى يوقامن الايام جاريه حجاجى او مشددر كن اول جوان
 يانته كبردى جاريه نك جوان مرقومه الهى كوزيله باقى يفى كورد كده انصافه كلوب جاريه بى
 جوانه بخش ايلدى جاريه بعد الاستبراء المعلوم جوانه همفراش اولوب اكن صحيح كاذب
 هنگامى جاريه فرار ايلدى اشو خير حجاجه واصل اولدقده هر كيم شوصفته بر جاريه بولورسه
 مطالب ديوانه و جريم جزدن برى الذمه در و عديله ندا ايلدر دى چوق كچمديوب بوله رقى
 حضور بنه كنور ديلر حجاج اى عدوة الله سن بنم زدمده اقارب ناسدن اولدك ايدى سكا
 كال كرمندن بر نظر كله ميلكى حس ايتديكم ابن عم كى شاب حسنى اختيار ايدوب و برهش
 اركن فرار ايلدك ديوبو بخ ايلد كنده جاريه اقدم ماجرانى بعد الاستماع هر نه اراده ايدر ايلك
 فرمان سنكدر ديوبو نقل ماجرايه اسبندان ايدر حجاج رخصت و پرد كده ياسيدى بن رقر يشبك
 سوكل جاريه سى ايدم بهسانه محتاج اولدله بنى كوفه به كنور دى ياقلد ريفر زده بكا تقرب
 ايدوب حركت معلومه به مباشرت اوزره ايكن برارسلان سى ايلندى سيفنى قنندن چيقاروب
 اسده حله و برضر به ايله قتل ايدوب باشى كنور دى وينه مصلحته اقبسال ايلدى كه هنوز ماده
 ناسانه برودت كلوب اولكى ناب و قوامنده ايدى و حاجتى با تمام قضا ايلدى اما اشو بن
 عكر كه بكا اختيار ايلدى ككذ ذات مكرمدر وقتا كه ذوقيباب شهد وصال اواقى آرزوسيله
 سبته به صارتدقنى خلاصه طواندن بر فاره جك دوشمكه بر شرطه جسيمه چيقاروب بوزى
 قوبون بالوب ياندى هر چند بوزينه صول صاحبو محو واقفده جالشم ايسه ده تماميله ميت
 غير مخر كه ديوب آجيله ماموله اولور و يوماده ده بنى متهم ايلدر سن ديوبو خوندن فرار ايتشديم
 ديمك حجاج نفسته مالك اولوب و شدت اوزره ضحكه باشلوب و بحك اى جاريه بونى كم

کم است و برآید. بیلدند دیدی جاریه دخی بی بوجلی به رداغامک شرطیه سو بلم دیونیز
 ایندک... استد عا سبه مساعده ایلدی (مشاهر جیبا دن بری دخی نمیری ایلدی
 جازندن مرویدر که برکیجه خانه مدن حالته نظر ایدر ایدم کوردیمکه بر حرکت حس ایتکله
 او طه سنک قبوسی داخلنده دتریه رک طورمش وای خانه مزه جزوت و جارتله کیرن حرامزاده
 باشکله کله جک بلای دوشتمدکی اشته لعاب منه آدلو مشهور آفاق اولوب ایشندیکک سیف
 مصیقل دستمه آماده درستی مظهر عفوایندم عقوبته او غرامه دن جیتی کیت دیو قورقه رق
 خانه سنک قبوسی آجندی کوردیمکی خانه دن برکلب چقد قدده جد اولسونکه ای حرامزاده کله
 مسخ اولمش من و بر دخی حرب و قتلکدن مصون اولدق دیدیمکی جار مرقوم حکایه ایلدی
 (قلت) نمیرینک موتله او بنایچی معنایه امام المنبه دیو آد قودینی قلیچی عصا دن فرق
 اولماز بر حدید غیر فاطم ایدو کئی دخی جار مرقوم حکایت ایشندر حکایه مذکوره ده * ثم فتح الباب
 علی وجل فاذا کلب قد خرج فقال الحمد لله الذي مسحک کلبا و کفانا حربا * دیو یاز بلان عبار
 ترجمه معلومه ده برمدند نصره قبوی آجوب بنکه خرسز اوزره هجوم ایدر خوفله فرار
 ایدیمجه قبودن برکلب ایچروده قالمش چقد قدده کلبی کورنجه شول الله ذم لایله جد اولسونکه
 آدمی کله مسخ ایلوب بن قوای محاربه و مقاتله به محتاج ایلدی دیدی دیو ترجمه اولمش
 و عبار ده خرج لفظی پرو فاعلی کلب ایکن فاعلی غیری کوزه دیلوب غالباً ظرافت قصد
 ایشندر (محکومدر که معصم خلیفه برکون صید کاهه چیشیدی ناکاه برارسلان ظهور ایدر
 خدمه خاصه دن اندام و انتظام سلاحدن ازلک مأمول برنده سنه ای کس * افیک خبر *
 یعنی سنده شوارسلانی طومغه شجاعت و تد بیر واریدر معنایه شرب ایندکده ای
 امیر المؤمنین خبر بنده خبر بوقدر دیو استکاف ایدیمک معصم کواوب * فیج الله الجبان دیو
 تزییف ایلدی (میریدر که اسکندرک امراسدن اسکندر نام برنامداشی وار ایلدی اکن مأمور
 اولدینی حر بلرده دائماً منهرم او اور دی و انهرامنک برنده بهی بدکار یا بوندیریکی یا خود
 اسمی دکشدر دیو تو بیخ ایشندر (محکومدر که اسم بن زبده الکلابی فتنه خوارجده طافه
 مرقوم نک ذکر ی سبق ایدن شجاعتندن ابو هلال مرداس ایله محاربه به چیشیدی
 و الحال که مرداسک باشند فرق نفر واسم معینده ایکی یک نفر عسکر وار ایلدی اسم منهرم اولدنده
 ناس اسلمی سنک لومه طوئیلر امرای امویه دن ابن ابی زیاد دخی ذم ایتد کده اسم ابن ابی زیادک
 حیاستمه ذی عثمده بنی مدحندن اجدر دیو جانی لطیفه به بولشدر مشدر بوانهرامدن
 صکره اسم سوق و بازاره چقد قدده خلق و سبیا صبیان ابو هلال و را که یعنی ابو هلال اردکده در
 دیو صبحه ایله استهزا ایدر دی ابن ابی زیاد شکایت ایتکله ابن ابی زیاد خلق و صبیان
 منع ایچون عسک باشینه امر و تنیبه ایلدی (قلت) صباوتده ادراک ایتدیکم عصر دن
 برو مشهور آفاق اولان * عرب آردکده * قضیه سی اولیادن سانلوردی مکر شیهی اولفله *
 لبس اول قاروره کسرت فی الاسلام مثلن حکایه اسم اکدر مشدر (بینه ترجمه معلومه ده ابن ابی زیاد
 خلیفه عنوانی زیاد قلنش و ابن اکشدر * زهی و قوف زیاد وزهی بیان جراد (مهرک نک برنده
 منهرم طرفنده بولنان بر جان خراسانی فرار ایچون دهشتله آت ترس یعنی جانی باشی و باشی قبی
 صله رق بنوب وکی قور یقنه طاغنه جالشوب امکان بوله مدقده بهی حیوان صد عجب که
 آنک عن رضی و ناصیه ک طویل اولمش دیو آتته خطابی و بوجهه بیج و تابی خنده بخش

سامعین اولمش اولدینی محکومدر (برجبان حقیقه نظم اولمش قطعه لطیفه در * بقول جیبا
 القوم فی حال سکره * وقد شرب الصهباء هل من مزار * و این الخبول الالهوجات الوفا *
 انافل منهم کل لیت تهاون * فی السکر قس و این معدی و عامر * و فی الصحور تلفاه کبعض الجبار
 * مالی قوریک قورفاخی صهبایی ایچوب و جانی ایچ ایدوب مست اولدنده قنی بکاش و میدان
 شجاعتده قار شوکلور دلیر و بنجه نایله روزر اولان مدد شیر تخمیر دیونهره اوور و قنی ساحه معر که ده
 اول سریع البراتله آنلور که فی الحال اوزرنده اولان ارسلان شجاعتلور فرصت بین قهر خصم
 یکتیری ایدریمیم دیر و الحال اول جبان سکر حالنده دیدیمکی لاف اوزره مشاهر دلیران عربدن قس
 و این معدی و عامر در اما صحره حالنده یعنی آیلدنده اتی سن مجوزلر دن بری کئی کوررسن دیمکدر انتهی
 (قلت) عطای حرم مشویات بلاغت غایتک برنده یعنی فضائل شجاعتی حاوی اولان مطالب
 حکمت مشعرده * بویه تحقیق ایدر اکله حکما * هم مسلم طونار اتی علما * ایکی قوتدر ایدن
 هر اثری * علیدر بری بری نظری * نظرتک مرجعی علم و عرفان * که او در جو هر نوع
 انسان * علی اولدی دونوعه قسمت * فضیله بری بری شهوت * جله سنک وسطی اواندی
 مفید * کاوله افرط ایلله تقریط بعید * مار و تریاق کیدر مثلاً * زهر دره ریائی اور تاسی دوا
 * نظرتک جر بره در اکثاری * ابلهک ناقص او اور افکاری * علمدر رتبه عدل مرغوب *
 حیدر مقصد نعم المذلوب * شهوت ارتق اولیحق فاجر او اور * اولسه جامد از اولوب قاصر
 او اور * صبر و آرامه دم قدرندر * جانبی عضیک اولدی همان * مشهور ربیسی بری جیبا
 * برصددر بوکه ضمنده نهان * نیمه اوصاف فتوت پنهان * اولک لازمه سی صبر و ثواب
 * تاتیرتک بر و بذل حیات * لی آخره نظریه مبادیسه فهرس بند اوادینی خانی جامی تانی
 علامه یدانی قتالی زاده علی اقدی مرحوم اخلاقک باب اول کتاب اولده کوزل پنهان ایتکله
 اشو شجاعت و ضدی اولان جیانت یانک آخرینه او باب اول کامل اکل قلم اسمداقل ایلله
 بعبانه ایان و درج اولوب مجلد اول ترجمه مستطرف درج طرف قلنددر فله الحمد و الله و علی
 نیبه الصلاة والتحید * قال المول المشار الیه صب الباری عز وجل سجیل الرحمة علیه *
 خلق برملکه در که انک سبیله نغدن افعال سهولته صادر اولور و فکر و رویته محتاج
 اولاز (و بونه رفیک تغیری اولد که ملکه عیثات نفسیه راسخه به دیرلر زیر کیفیت
 نفسانیه ایکی قسمدر که بری حال بری ملکه در اسکر سریع الزوال و غیر راسخ اولور سه
 نجالت و ضحک کئی حالدر واکر بطی الزوال و راسخ اولور سه سخا و شجاعت کئی اکاملکه
 دیرلر (بس اولاخلقک امر بنفده ملکه ذکر اولندی بوکا بناء که اگر کیفیت نفسانیه ملکه اولیه
 یعنی راسخ اولیه سریع الزوال اوله خلق دیرلر (بعده امر یف خلندده ذکر اولدیکه
 انک سبی ایلله نغدن افعال سهولته صادر اولور بوقید انکچون ذکر اولندی که کیفیت
 نفسیه ملکه اولسه اما انک سبی ایلله نغدن افعال صادر اولسه اکا خلق دیرلر
 (و کذلک افعال صادر اولفده سبب اولسه اما سهولته صادر اولوب عسرته فکر و تأمل ایلله
 صادر اولفده سبب اولسه بته خلق اولماز اما قیود مذکورده بی جامع اولوب و افعال انک سبی ایلله
 بی تأمل سهولته صادر اولسه اکا خلق دیرلر مثلاً برکیمه دن نادرا بذل و احسان ایتک واقع
 او اور اما اکا خلق سخاوت دیرلر زرا ملکه اولمادی و دخی برکیمه به بذل و سخا عادت اولسه
 اما نفس متصل جبر ایتکله و تکلف و زحمتله اولسه بته خلق سخاوت الله موجود دکلدن زرا
 بذل و عطا سهولته صادر اولمادی اما برکیمه به دائما سهولته بذل مال و فیض عطا ایتک مقرر
 اولسه شوبله که بذله قدرت محقق و موانع مرتفع اولیحق بذل ایتسی مقرر اولسه آتده خلق سخا

حاصل و متحقق در تقسیم خلق چون خلق نه نشسته اند و کی معلوم و ماهیتی معلوم
اولادی شمعیدند نکره تعریفند رجوع و تقسیم اقسامه شروع ایدم (انضال سلف شویله
ذکر استیلا که خلق خالی دکل که کمال اولان نشسته به سبب اوله یا نقصان اولان نشسته به سبب اوله
(قسم فضیلت و خاق حسن در بر سخا و شجاعت و حلم کی) (قسم ثانی به رذیلت و خاق قبیح
در بر بخل و جبن و خفت کی) (قسم ثالث نه فضیلت نه رذیلت در خیال و فلاح کی) (قسم رابع نه فضیلت نه رذیلت
قسم ثالثین بجز بوقدر) بلکه با قسم اولند که معلوم اولوب تحصیل و اکتساب اوله یا قسم
ثانی دندر که مفهوم اولوب حذر و اجتناب قبله بوقدر که تقسیم خلف اقسام اولیه سه تقسیم در که
فضیلت و رذیلت در اما خلق اقسامی و انواعی چون قدر انزه دخی تقسیم اولی که لازم در که اقسام
و انواع مذکور معلوم اوله (مقدمه کلمه اشارت یکم شدی که نفس انسانی نیک یکی قوی
و در (بررسی قوت مدر که در که نفس انک سببی ایله ادراکات عقلیه به قادر اولور) (ایکجه سببی
قوت محر که در که نفس انک سببی ایله تحریکات بدنیه صادر اولور و بویکی قوت هر بررسی
ایکی شعبه به منشعب ایدی قوت مدر که در که نفس انک سببی ایله تحریکات بدنیه صادر اولور و بویکی قوت هر بررسی
و قوت محر که دخی ایکی شعبه ایدی (بررسی شعبه محرکه شهوانی) (بررسی قوت محرکه سببی
ایدی) (پس بودرت قوت بدن انسانه کارکر اولوب نیجه افعال صدورینه سبب اولور
اگر بوقدر صادر اولور اولان افعال مقتضای عقل صحیح و وجه جبل اوزیه واقع وحد اعتدال
اوزینه صادر اولور اوله اول خلق که بونوع افعال سبب اوله فضیلت اولور (و اگر اعتدال
خارج اولوب با افراط و بفریط جائیه مائل واقع اولور سبب اوله فضیلت اولور اولان قوت
رذیلت اولور) (پس قوت نظری مذهب اولوب اندن اعتدال اوزینه افعال صادر اولور سبب
اول خلق حکمت در (و اگر قوت عملی مذهب اولوب اعتدال اوزینه افعال صدورینه
سبب اولور سبب اول خلق عدالت در (اگر قوت محرکه شهوانی مذهب و مؤدب اولوب اندن افعال
معتدله صادر اولور سبب اول خلق عقل در (و اگر قوت غضبیه مذهب و مؤدب اولوب افعال
معتدله به سبب و منشأ اولور سبب اول خلق شجاعت در (پس اصول فضائل بودرت خلف در
(اعنی حکمت و عدالت و عفت و شجاعت در و بوقدر فضائل اربعه که اعتدال در هر یک ایکی طرف
اعنی طرف افراطی و طرف تفریطی رذیلت در و نلا قوت نظری که اعتدالی حکمت و جانب
افراطی جریزه در و جانب تفریطی بلادندر و بویکی اطراف رذیلت در و قوت عملی که اعتدالی که
عدالت در جانب افراطی و تفریطی بوقدر بلکه بونیک همان برضدی وار در که اگر جور در بر
و قوت شهوانی که اعتدالی عفت در و جانب افراطی بخور در و جانب تفریطی خود در و بویکی
رذیلت در (و قوت غضبیه که اعتدالی شجاعت و جانب افراطی تهور و جانب تفریطی جبن در
و بویکی اول نفر در که خواهی نفس طوسی کتاب اخلاق ناصریه ایراد ایدی (وامام ربانی
مرشد الکمل حجة الاسلام ابو حامد محمد الغزالی حضرت نوری دخی کتاب احیاء علوم دینیه بواسطه
اوزینه ایراد ایدی) (و مع هذا دیدیلر که عدالت خلق حکمت و عفت و شجاعت اجتماعند
حاصل اولور زیرا بواج خلق مجتمع و متمیز و مناسط اولی که اوچیک تر کیندن بر حالت
مناسبه حادث اولور که اول فضائل کمال و غای اولوب اگر عدالت تسبیع اولور انتهی کلامه
(لکن بخفی دکلدر که عدالت اول اوج خلقند من کتب اولی که عدالت اقسام خلقند
بر قسم مستقل و اول اوج قسمه مقابل عدالت موجه دکلدر زیرا مشهور و مقرر در که

مقدمه و اقسامه فید وحدت معتبر در اقسام ثلاثه جمع ایدوب بر قسم دخی اعتبار ایتک لایق
دکلدر ثلاثه کلمی اسم و فعل و حرفه تقسیم ایدوب که در کلمه بواج قسمی بر قسم آخر
اعتبار ایدوب مجموع اقسام که در دخی جا در دکلدر پس اولی و احسن اولدر که اصول
فضائل و اخلاق خدایی اوج قسمه حصص ایدوب رز و تقسیم بوجه اوزیه ایراد ایدوب رز که
چون انسانه اوج قوت وارد و بواج قوت اوج نفس دخی اطلاق اولور (بررسی نفس
ملکیده که مبدأ قوت ادراک و بجز معقولات و مد رکندر) (ایکجه سببی نفس سببی در که مبدأ
غضب و اقدام انتقام و شوق تسلط و رفع وجه و تعاقب بوقدر در (و یکجه سببی نفس سببی
در که مبدأ طلب ملاذ و مشتهیات و واسطه نیل ماکل و مشارب و مناسکدر) (پس اصول
فضائل دخی بواج قوت کوره اوچدر (زیرا اگر قوت ملکی حد اعتدال اوزینه
متصرف اولوب افراط و تفریطه میل ایلر سه اول خلق حکمت را اگر افراط اولور سه اگر
جریزه در بر رذیلت در (مثلا قوت عاقله بی حیل و تزویرات و ماسخر و ماسخره ای امورند عجایب
اختراع ایتکه صرف ایله (و تفریطی بلادندر که ادراک حقایق و تمیز معقولات
ایتکدن عاجز و افعال محمودیه افعال مذمومه دن فرقی و تمیز ایتکه قادر اولیه (و نفس
سببی اگر اعتدال اوزینه تصرف ایدوب حاصل اولان خلق شجاعت اولور (و اگر
افراط ایدوب تهور اولور که انسان کندوستی بی نفع مهالکه الفا و معافوتی حد امکان ردا
قد رتدن بیرون اولان دشمن ایله مقابله و مقاتله ایدوب کند و بی یا اهلاک و یا اضرار ایتکدر
و بوقوت تفریطی جبن در که عقل صبر و ثبات مستحسن و مقاتله و مقابله بدو اولان برارده
جزع و فرع قبیح ایدوب و انهرام و یروپ مختلزمه سه داخل اولور (و نفس سببی
اعتدالی عفت در که شرع و عقل تجویز و تحسین ایتدیک ماکل و مشارب و مناسکدر علی وجه اعتدال
تصرف و تناول ایتکدر و بوقوت افراطی بخور در که داره شرع و عقندن نجا و زاید و
محرمات و مکروهات تناول و فواحش و فسادین تمنع و تلذذ قلمدر و بونیک تفریطی بخور در
(و خود اولدر که الکلیه ترک شهوات و باحادیب باهلاک بدن با انقضاض نسل و عقب اولافه مؤدی
اولوب (تساکوا تکافوا فانی اباهی بکم الامم ولو باسقط) حدیث شریفه بخلاف قبله
(و چون بواج فضائل بر شخصه توفیق الهی و سعادت نامتاهی ایله مشتمل و کواکب
سمادی بو اوجک اجتماعند اوج رفیده ملغ اوله اول شخص عدل اولور) (بواجک
مجموعه عدالت در بر و عدالت ضدی همان جور در و جور بواج فضائل برایی معلوم
اولدر که محقق اولور و بواج فضیلت فروغی وارد در ان شاء الله تعالی شرح و بیان اولدر
کرک و جمله عالم آمده هر نه فضیلت و ارایسه یا بو اوجدن برایی در یا انلر که فریدر
و جمله اهل عالم و افراد آدمک افتخار و انتهای بونلر ایله در حتی نسلی ایله افتخار ایدن
کیمه ایا واجد اند بونلر ایله متصرف کیمه اولی ملا حظه سبب افتخار ایدوب (و معلوم
اوله که فضائل ثلاثه دن برایی حکمت در دیک بو حکمت مشهور حکمتکه موجودات خارجیه
بقدرا لیاقة البشریه ملکه در بوقدر یفایتد ایدی اول معنای حکمت دکلدر و بر حکمت
دخی وار ایدی حکمت علیه معنای در اولدی دکلدر بلکه بو حکمت لغتیک معنای نا ایدر
(چون بونیکه معلوم اوله بومقامه ایراد اولان سؤله جواب ظاهر اولور و سؤال بو در که
حکمت خود حکمت نظری و حکمت علی به تقسیم اولدی و حکمت علی دخی علم اخلاقی

و علم تدبیر الجزل و علم سیاست مدینه به تقسیم اولندی (پس اخلاق دخی یو مقسمده حکمت
و عفته و شجاعت تقسیم اولتی نیجه راست اولور ز بر حکمت به کندونک قسمی اولوب تقسیم شی
الی نفسه وانی غیره لازم کلور و قناکه معلوم اولدیکه بو اخلاقدن قسم اولان حکمت اول مقسم
اولان حکمت د کل قسم آخر در تقسیم شی الی نفسه وانی غیره لازم کلوب سوال بالکلیه من دفع اولدی
انتهی (و بینه فاضل اشار الیه بکتاب اولنده ز یور سطور قیلد یخی اشو نقل دخی مخصوصا
ذکر اولوب مجلد اول ترجمه سنده مسکی اختام قلندی (قوله تعالی تقصیر له شیطانا
فهو له قرین) آیت کریمه سنک اشارت قیلد یخی معناه فیما غورس حکیم هر ملکه که انسان
انی کسب ایدرا کر خیر ایه بر ملک حدوثه سبب و اگر شر ایه بر شیطان وجودیه باعث
اواوب هر بری آخرنده صاحب و کاسبه ملازم و مصاحب دائم اولسه کر کار پس مدد عاقل
کورمک کر کدر که ذاته اعمال و اخلاقه نه مقوله مصاحب و مقارن کسب و تحصیل اختیار
(و قفی الله تعالی وایاکم لسرک الطریق المستقیم و معناه من الوقوع فی مهاوی تندر بعباد
ایم آمین بخرمه سید الانبیاء والمرسلین علیه وعلیهم الصلاه والسلام و علی آل کل واصحاب
کل اجمعین و الحمد لله رب العالمین

*** باب الثانی والاربعون ***

اشو فرق ابکی باب مدح و ثنا و نعمتله شکر و مکافات یسانده در و بویله فصول عدیده
وارد در فصل اول مدح و ثنا یانده در مدح مدح و ح کند بیه
حمد اولور اخلاقه وصف اولتی نم یفیه معرفه که او اخلاق نعت و وصف حبس
اواور و بوجهه مدح مولان عبدی حفته صادر اولی صحیح و واقعدر زرا حق سبحانه
و تعالی حضرت نوری ابوب علیه السلامی (انا وجدناه صابرا نعم العبد انه اواب)
آیت کریمه سنده مدح و ثنا یورمدر و اهل تفسیر آیت مذکور بی بزر عظیم الشان
ابوبی نفسه و اولادیه و مالنه اصابت یلیان ببلده صابر بولدی ابوب نه کوزل قول اولدیکه
تحقیق اول یعنی ابوب بشر اشره یعنی بالکلیه قلبا و قالبا جیع احواله حفته توجه و رجوع
ایدیدر دیو تفسیر ایلدیلر (قلت) حضرت ابوب علیه السلام اوج واسطه ایه حضرت
احسق بن ابراهیم علیه السلامه مشهیدر که بونلدر ابوب بن اسوس بن رازخ بن عبی ابن
احسق علیه السلام حوران اهل بنی ایمانه دعوت ایه ارسال یورمدر نم اولاد و مال بسیار
مقتم ایدی بدیش ارکاک و اثاث اولاد محرمی اولوب چفتلکر بنگ اداره سنه مأمور اولی
بارقلی بشوز کوله لی و ارایدی ساراهوالی دخی بوقیاس اوزره ایدی بویه ایکن دنیا قلبده
اولوب جله سنی مستحقه بدل ایه اثنای سبیل بسط بساط اکرام ایه شکر خالقده اولوردی
اشو حال عبودیت اشکانه حقوق دیر بن یعنی شیطان امین کدر اوزره اولوب آخر کار جناب
پروردگار الهی ابوب نیچون طاعتده اولماسون زرا دائما رفاه حالده اولوب مرآت اقبالده
صورت ادر بار کورمدر اگر مبتلای فقر اولسه زهدی ترک ایدر دیو رفقه شریری ایتکه
جناب حق شیطان مردودی الزم ایچون بحکمته سبحانه و تعالی ابوب علیه السلامه تسلط ایلدی
نفاصلی کتب تفسیر و علی الخصوص بیضاوی حاشیه سی شجر اوده یازلدی اوزره ذواب
و مزارعی خدمه سبیل تلف اولوب بعده اولاد کراچی زلزله دن دفعه وفات ایلد یی ابوب علیه السلام

صبر اوزره اولدی بعد دم تقصیر شوم شیطان ایه مزاج شر یقارینه اختلال کلوب عروق
و اعضا یله قوردر اولندی اقرار بی برار اولوب کار فریه به اخراج ایتدیلر حلیله بحریمه لی
رحمه بنت افراتیم بن یوسف خدمت شریفه لری ترک ایلدی فرصت بولدی بعضی اشغال بینه
اجرتله خدمت ایدوب حضرت ابوبک قوت حلالی اول اجرتدن تدارک ایدردی بواستلا اصح
اقوال اوزره اون سکر سینه عتد اولدی بوخلالده اصلا شکایت ایتوب بینه صفای بالله صبر ایدردی
اوزره اولان قوردر قلبیه ولسانمدخی تعدی به باشلدر قلنده جای فکر و ذکر خدا اولان اول
عضو لیک تلفندن و یوتقریه اسایش دل و جان اولان معامله روحانیدن دور اوله جفی
خوفندن ناشی قرآن کریم ناطق اولدیغی اوزده جی اقی مسنی الضرب و انت ارجم الزاجین
مناجاتی عرض احاشکاه آله ایلد کده قرین قبول اولوب امر الهی به امثالا ایاقلرینی بمرک
ایتد کلری بردن بر آب حیاض غسل ایلدی ایچوب و اغسال ایلد کلرینده درون و بیرون عافیه
طاولدی و ابتلادن اول اولان حسن و جمالی صورت بولدی و اولاد لیک برینه اولادی علی قول
اولکلیری دخی احبا اولندی و اموالی مضاعف قلندی عمر شریف لری طقسان اوج و بر و ایشده
طقسان سکر اولد قده سیر ریاض رضوانه ارنحال یوروب یاذن الله تعالی سبب افاقتی اولان
چشمه سار جوارنده متواری حد برانور اولدی مدت حیاتی ایک یوز سنه بی تجاوز ایتدیکی دخی
مر ویدر حضرت ابوب علیه السلامی (اقی مسنی الضرب) قولی جزع قیلندن دکلدر زرا
حق تعالی اقی صابر دیو وصف یوردی بلکه قول مذکور دعادر که باری آمالانک (استجباله)
قول کریمی بونیان ایدر هم جزع مخلوقه شکواده اولور بوقسه خالق حاکمندن اشتکایدن
جزع ایدی اولساز انتهی (و بینه باری تعالی ذیباتی فخر کائنات علیه ازکی الصلوات
و التحیات حضرت نوری (و انک لعلی خلق عظیم) تقصیر جلیله مدح و ثنا یورمدر (قلت)
اشو نص شریفک مالی بکری اوچنی باید کذران ایتمدر (و بینه حق جل و علا مؤمن
قولارینی (قید افع المؤمنون) ال آخر الایات کلام منزله مدح و وصف یورمدر (قلت)
آیات و صف بودر (قد افع المؤمنون الذین هم فی صلواتهم خاشعون * والذین هم عن اللغو
معرضون * والذین هم للزکوة فاعطون * والذین هم لغروبهم حافظون * الا علی ازواجهم
او مالک ایمانهم فانهم غیر ملومین * فنی ایتدی و راء ذلک فاولک هم العبادون * والذین هم
لاماناتهم و عهدهم راعون * والذین هم علی صلواتهم محافظون * اولک هم الوارثون *
* الذین یرون الفردوس هم فیها خالدون) اهل تفسیر آیات شریفه مذکور بی وحدانیت
حق تعالی و مبدأ و معادی تصدیق ایدلره بشارت و مرده که سعاده اربوب فضل باریدن
توقع و انتظار اید کلری مقصود فلاح و نجاتلر بینه قار اولدیلر و ایداجنده قالدیلر یعنی فلاحه
دخول ایدر جکلری محققدر (اویله مؤمنلر که عبادات بدیه دن اولان نمازلرینده خشوع ایدلر
یعنی قلوبلری ایه خدا دن خوف ایدوب درگاه عبودیت حفته تواضع و تذلل ایدلر و کافه
افعال جوار حنده دخی تعدیل ارکائی برینه کتور و اطرافنه باقرل و اهل تحقیق یانجه
خلال صلاته اسلا حقدن غافل اولدیلر (و دخی لغو دن معرض اولدیلر یعنی قول و فعل
کندولر دنیا و آخرتده فائده سی اولیان مالا یعنی ترک ایلدیلر و اویله مؤمنلر که عبادات
مالیه دن اولان زکات مال لری بر نهج شری ادا ایدلر یا خود عمل صالح ایشلر
و اویله مؤمنلر که ماده نسلارینی حیض و نفاسدن پاک درده قیدر جائز اولان زوجه رندن
و مالک عین ایه مالک اولدیلر سر به یعنی جاریلرندن باشقلر بدل ایتوب حفظ ایلدیلر که
ایمده یونلر اسکر حیض و نفاس حالده اولیان زوجه جاریلر بینه بدل ایدلر ایه معلوم

اولاد یعنی حلالدرا اول کیمسه که بونک و راسن طلب اینه یعنی زوجه و جاربیل بونک غیری به
 بونک اینه اول و صفو کیمسه حلالدن حرامه مجاوزدر (ودخی اویله مؤمنلر که اموال و اسرارندن
 ایمان اولند قلمی شئی حفظ ایدرلر و جهت حق یا خود خلقدن معاهده ایلدکری نسنلر و وفا
 ایدرلر) و دخی اویله مؤمنلر که دائما تکرر ایندن بش وقت نماز مواظبت و اوقاتده ادا ایدرلر
 اشته انجیق صفات مذکوره بی جامع اولنلر حق تعالی افعال مذکوره مقابله سنده وعد ایلدیکی
 ثواب جزایله وارث یعنی فضلا و کرم مستحقدر اویله وارث و مستحق مؤمنلر که فردوسه یعنی
 جنة وارث و مستحق اولورلر انده خالدردردیو تفسیر اولمشدر (معلوم اوله که الفاضل عومدن
 اولان من اسم مبین ذوی العقوله و ما اسمی ذوی العقولک غیری به اطلاق اولنور ایکن
 اوامملکت نصنده جواری به اطلاق نقصان عقل و هملارندن معادسات حیوانات کی اعمال
 خبیسه ده استعمال اولند قلمی نکته سنه تنبیه ایچوندر لاجقه لاسعد الفقیر (صاحب الکشاف
 زخم شری نمودن مفصل شرحنده دیر که بعض وزرای ایران محلسنده بولنم ایدی مجلس مذکور
 فضلائله طو لو ایدی وزیر فضلائله اوامملکت ایمانهم نصنه دائر سوال ایراد ایلدی جوابه
 نصدی ایتمیشلر ایدیه قانع اولوب بکادخی صورتی بدخی فی الحقیقه ماغیر عقلا به موضوعدر لکن
 اصلنه بر وجهه مراعاتی ممکن اولدی بی حاله عقلا به اطلاق اولند قد مراعات مذکوری اجرا واجب
 اولور نفس شریف مذکوره دخی ذکور دن انات غیر عقلا به اقرب اولغه و همما مکن قرب مذکوره
 مراعات واجب اولوب انا نه حل اولمشدر دید بکیده وزیر جوابی استخسان ایلدی دیمشدر
 انهمی (صاحب المستطرف دیر که اشبو آیات کرمه اخلاق حیده ایلده متصف اولنلری اول اخلاقه
 مدح ایتمک جائز اولدیغه دلالت ایدر اما) اذ ارا بتم المادحین فاحشوا فی وجوه التراب (حدیث
 شریفنده اولان مدحی اهل حدیثدن حتی مدح باطل و کذب ایلده تفسیر ایش و بر کیمه نك حقیقه
 متصف اولدی بی وصف حسن ایلله اول کیمه بی مدح اینه باس بوقدر که عم النبي عباس رضی الله
 عنه و ابوطالب ایلله حسان و کعب و بونلرک غیری اصحاب کرام رسول الله صلی الله علیه وسلم افتدی بیری
 نظم و نثر مدح ایلدیلر و انلرک وجهلرینه حضرت پیغمبر صلی الله تعالی علیه وسلم طو براق
 صاحب قلمی بزر واصل اولمادی یعنی بویله بر خبر روایت اولمادی حضرت بی ذیشان صلی الله تعالی
 علیه وسلم دخی مهاجرین و انصاری مدح بیوردیلر و حدیث شریفنده اولان حث ترایده ایکی
 معنی اولوب بیری مدح باطل و کذب ایندیلری رد ایلله تغلیظدر دیکری او مقوله مادخله طو براق
 اغز بکره اولسون دیمکدر دیمشدر (قلت) حدیث شریف مذکور جامع صغیر ده امام احمدک
 مسندی و بخارینک کتاب الادبی و مسلم و ابی داود و ترمذینک صحیحلری رموز ایلله مقدار بن
 الاسود رضی الله تعالی عنهدن مز و یا محمد در فاضل متاوی مادحینی ناسی ثنا صغیرلری یعنی
 مکملری اولان کسان ایلله و حث ترایی ادنی اولدیغیچون طو براغه شبهه شئی قلیل اعطاسی
 یا خود لسانلری ماله قطع ایتلر دیو شرح ایش و حقیقه تراب حبس حیر بعمده در دیمشدر
 بو صورتده حدیث مذکور آیات مسطوریه منافق دکلدر انهمی (واصحابدن ساریه رضی الله تعالی
 عنهم افتدی بیری صلی الله تعالی علیه وسلم مدح ایلدی واشبو * فاحلت من ناقة فوق رحلها *
 ابن و اونی نعمة من محمد * یعنی جله مدح ایلدیلر (مالیت دور آدمین و مطیبه انسان واشیا
 اولان دوئلردن بر دوه رحلتک فوقه یعنی اوزرینه حضرت محمد صلی الله تعالی علیه وسلم دن
 غیری عهدینه اوق و ابر بر ذاتی حل ایلدی یعنی پیغمبر آخر الزمان اشرف کائناتدر دیمکدر
 واشبو بیت عربک اصدق قولیدر (ساریه مشار ایلله حضرت عمرک خلافتنده عجم سفرلندن
 برینه سر عیبر ایدوب کوندردیکی و مدینه منوره ده جمعه خطبه سنی اوقور کن خلال خطبه ده

اوج کره (یا ساریه الجبل) دیو یونجه فرسخ بردن ساریه به ندا ایدوب عسکر عدو جبل
 طرفسدن هجومی قصد ایلرله ساریه بی اخطار ایلله کرامه کوزوب و ایشتردیدی ذاتر که
 اخطار کرامت مدار عمر ایلله خصمه علیه ایشتر انهمی (عبدالله بن رواحه الانصاری رضی الله
 تعالی عنهمک اشبو * لو لم تکن فیہ آیات مینه * کانت بدیهته بینک بالخبر * یعنی مداح
 نبویه نك احسندر که مالی اگر حضرت پیغمبر صلی الله تعالی علیه وسلم افتدی بیری ده صدق
 قولی مبین آیات و معجزات اولماسه ایدی بنه مرتبه پداهنده اولان حال صدق اشتیالی سکا خبرنده
 صادق اولدی بی انیا و اخبار ایدر یعنی ذات اعجاز آتایی پیغمبر آخر الزمان اولدیغنه شاهد عادلدر
 دیمکدر (واشبو قطعه حسالتک نظم ایلدیکی نعت احسندر * واحسن نك لم تر قط عینی *
 واحسن نك لم تلد النساء * خلقت معی من کل عیب * کانتک قد خلقت کائنات * مال قطعه
 ای فخر جهان دیدم سندن احسن برسنه کورمدی و برانا سندن احسن مولود طوغورمدی
 کافه عیددن بیری اولدی نك حالده خلق اولندک اقوال و افعال و اخلاقک حسن اولوب محنتنه
 راغب اولدی نكدن کآن جسم لطیفک دخی استدی نك کی یعنی مرادک اوزره سرایا قلبا و قالبا
 حسن خلق اولمشدر دیمشدر (حضرت ابو بکر الصدیق رضی الله تعالی عنه مدح اولند بی بی
 وقته تواضعا * اللهم انت اعلم بی من نفسی وانا اعلم بنفسی منهم اللهم اجعلنی خیرا مما یحسبون
 واغفر لی ما لا یعلمون ولا تؤاخذنی * دعاسی مرفوع درگاه اله ایدرلر ایدی (مال دعا یارب سن
 جناب تعالی بن قولکی بدن زیاده یلورسن و بدخی نفسی ساز ناسدن زیاده یلورم یارب
 ناسک بنده ظن ایلدکری محنت اوزره بی خبر او قبل و بنده اولوب ناسک بیلدکری ذنوبی
 عفو و مغفرت ایلله و سو بیلدکری اوصاف حسنه مقابله سنده بی مؤاخذه اینه یعنی عجب و غرور دن
 حفظ ایلله دیمکدر (اشبو آیات آیه صاحب المستطرف محمد بن احمد الخطیب مر حومک نظم
 ایلدی بی مدحیه نبویه مطوله جله سندندر که حجه کندی بکم سالد زبانت رسالتنه علیه و علی
 آله و اصحابه صلوات الاله و تسلیاته مشرف اولدیغنه نظم ایدوب تذللار روضه معطره ده
 سندوقه شریفه فارشوستده مکشوف الرأس انشاد ایلدم دیمشدر (وهی هذه * یا سید السادات
 جنتک فاصدا * ار جور ضاک و احتمی بحماکا * یعنی ای سید لک سیدی و پیغمبر لک
 سلطانی اولان بی ذیشان ذات معالی صفاتکی قصد ایدی بی اولدیغ حالده درگاهک کلام
 رضای رجا ایدرم حاکم بیکه بی احتیاد بوب نفس و شیطانی بکا مضرتدن منع ایلله * والله
 یا خیر الخلائق ان لی * قلبا مشوقا لا یروم سواکا * یعنی قسم بالله که ای خیر خلائق بنم ایچون
 سکا شوقلو و محبتلو قلب واردر که سندن غیری بی طلب ایلر * و حق جاهک اتی بک مغرم *
 والله یعلم اتی اهو کا * یعنی جاه عظیم نبوت و رسالتک خقیچون بن سنک مستغرق در بای
 محبت و شفقتک الله یلور که محبت سکا محقق و ثابتدر * انت الذی لولاک ما خلق امرء * کلا
 ولا خلق الوری لولاکا * یعنی من اول ذات عظیم الجاه سنکه سن اوله سک بر کیمه خلق
 اولمازدی کیمه دکل سن اوله سک کائنات خلق اولماز ایدی * انت الذی من نوره البدر اکسنا *
 و الشمس مشرقة بنور بهاکا * یعنی سن اول ذات باهر الملمات نبوت سنکه سنک نور کندن بدر
 اکسنا ایدوب منور اولدی و آفتاب سنک حسنک نورندن عالمی اشراق ایتدی اکثر نسخه ده
 من نوره واقع اولندر مالی نه قدر الثغرات قاعده سنجه قابل تأویل ایدسه تورک نسخه سی
 ترجیح اولوب اول نسخه اوزره ترجیه اولمشدر * انت الذی لما رفعت الی السماء * بک قد سمعت
 وترتبت لسراکا * یعنی سن اول بلند قدر سنکه سمایه رفع اولندی نك وقته که معراجدر سنک
 سیکاه و اول لیلته اسراک ایچون سما عالی اولدی تر بن ایتدی * انت الذی ناداک ربک مرجعا *

ولقد دعاك لقربه وجاكا * يعني سن اول حبيب المسكه ليله مذكوره سنك ريك اولان رب العالمين سني ترحيب معنوي ايله ترحيب ايلدي وسني قرب خاص معنوي به دعوت وتجايه ايلدي * انت الذي فينا سالت شفاعة * ناداك ريك لم تكن لسواكا * يعني سني اول ذات معظم سنكه فرداي قيامته اهل محشر سائر جمع انبيادن نوميد اوله رفق سكا انجا ايلدكده شفاعت كبرى ومقام محمود سكا احسان اولدقده عجزه مخلوقه شفاعت ايلديكده حق تعالى اجابت وقبول بيور رز كه يو شفاعت سكا مخصوص صدر (قلت) اهل سبر بيا نجه شفاعت نبويه ايله برطافم مؤمنين بي حساب جته كبر رز و برطافى مستحق جهنم ايكن خلاص اولورل و برطافى جهنم نعوذ بالله داخل اولمشا ايكن خلاص اولورل و برطافى جته كبر مشا ايكن رفع درجه ايدزل و شفاعت نبويه ايله ابوطالب كى بعض اهل جهنم عذابى تخفيف اولتور لكن بو فقيرك نصر هزير استخنده يازدينى رساله ده درج ايلديكى اوزره ابو السعود روح روجه ارب المعبود تفسيرنده كفر اعمال صلحه ليله نه ثوابه ونه تخفيف عذابه مستحق اولورل ز را بارى تعالى * وقد منا الى ما علموا من عمل فعملنا هباء منثورا * يور مشد ديونصله اثبات ايدر فليحفظ * انت الذي لما توسل آدم * من ذنبك فاز وهو اباكا * يعني سن اول بهترين اولاد آدم واشرف رسل وهاد سبل سنكه يدرك آدم صني الالهدن عليه السلام بحكمت سجنه اكل شجرة منهيه ايله زله صدور ايدوب واهل كال بيا نجه عذاب تطيف وتاديله معاتب اولوب سكا توسل ايلدكده عفوه فاز اولدي * و بك الخليل دعا فصادت ناره * بردا وقد جدت بنور سناكا * يعني خليل الله اولان حضرت ابراهيم على نبيا وعليه الصلاة والسلام مبتلاي نار غرود اولدقه سكا توسل ايله دعا ايلدكده حرارت آتش تاثير ايتيوب طبعي پروده منقلب اولوب انكده غرود سنك نورك ضيايله سوندي * ودعاك ابوب لضر مه * فازيل عنه الضر حين دعاك * يعني ابوب عليه السلام بلایا ونفسه اصابت ايدن چرو حك دفعيچون سكا توسل ايله دعا ايلدكده في الحال اتدن ضر و بلا بعنايه تعالى ازاله اولندي * و بك المسيح اتى بشيرا مخبرا * بصفات حسنك مادحا لعلاك * يعني حضرت عيسى عليه السلام سنك كجيككى و صفات حسنكى بشير واخبار وعلوم مرتبه كى مدح ايلدي اولدينى حالده بعث اولندي * وكذلك موسى لم يزل متوسلا * بك في القبة مخم بهاكا * يعني حضرت موسى عليه السلام دخی روز قيامته سكا توسلدن خال اولوبوب جانيكه صفحي اولور * والانبيا وكل خلق في الوري * والرسول والاملاء تحت لواقا * يعني قيامت كوند سكا مخصوص اولان لواء الحمد سايه سنه (آدم ومن دونه تحت لوائى) حديثي مقضا سجنه كافة انبيا ومرسلين عليهم السلام وعامة خلق وملائكة كرام جمع اولورل * لك معجزات اعجزت كل الوري * وفضائل جلت فلبس بهاكا * يعني اى امام صف انبيا سنك ايچون معجزه ل واردر كه كافة خلقى انلرى ايتان امرنده عاجز قلوب وسكا مخصوص فضائل جليله واردر كه انلر بحا كات اولماز يعني عربى كتورله دكل يكرى ييله كتورلر * نطق الذراع بسجلك معلنا * والضب قدليك حين اتاكا * جله معجزات كزون برى اعدا طرفندن مسموم اوله رفق عرض اولتان قويون قولو بريانى كندند اولان سمي سكا اعلان ايلدي اولدينى حالده نطقه كلوب خير و بردي يعني * سويلدى بره بريان اكا هم * جكر خصمى كباب ايتدى الم * زهر يني دو كدى چون ايتدى شكوا * كافران نعم اولدى رسوا * (روضة الاحباب نام سبر صحيفه اول كباب كى اوغلاغي اولوب وحضور سعادته * لانا كل منى فاني مسموم * ديديكى مجروردر واشبو معجزه غزوه خيرده وقوع اولدى بريانى كتورن زينب بنت حارث يهوديه ايدى برواينده اول معلونه قتل و صلب ايلديلر و روايت ديكرده

عفو يورديلر (ورى دخی عريسته صب و فارسيده سوسمار و تركيد كريدكلى حيوانكه حضرت نكه كلد يكتد ليك ديدى (قلت) روضه الاحبابده مسطور اولدينى اوزره اول حيوانى برضباد اعرافى طوبى اكل ايچون خانه سنه كتورلر كن برجهيه راست كلوب صوردى دعواي نيوت ايدن فخر كائيد خلق بالاتباع جنايه جمع اولمشا در ديدكلى اعرافى حضوره واروب و صيدى يشكا سعادته براغوب يا محمد اكر بو حيوان سكا ايمان ايدرسه بنده ايمان ايدرم ديومعجزه طلب ايدر حيوان راه كبرى طوبى تشيكن حضرت عليه الصلاة والسلام اينا الضب اقبل بيور دقلند * صب زبان عربى فصيح ايله حاضر اولمشا ايشيدرك ليك وسعديك ديدرك دونوب طوردى حضرت عليه التحية والسلام اى حيوان كيه عبادت ايدرسن بيور دقلند اول خدایه كه عرشى آسمانده وحكى زمينده وسبلى درياده ورجى جتده وعذاب وعقابى جهنمده در ديدى حضرت بن كيم يور دقلند اول سوسمار سن رسول پروردگار عالمان وخاتم پيغمبران سنكه هر كيم سني تصديق ايدرسه فلاح ونجات يولور و تكذيب ايدنلر زبان كور ديدكده همان اول صباد اعرافى مخير اولوب بوندن باشقه دليل استم * اشهد ان لا اله الا الله وحده لا شريك له وانك عبده ورسوله * ديوب صدق بالله مؤمن اولدم بووقته قدر يارسل الله بكا سندن ايلرو دشمن يو غيبدى شدى خدایه قسم اولسونكه بكا جام و بدر ومادر و پسر مدن احسن ديدكده حضرت صلى الله تعالى عليه وسلم (الحمد لله الذي هدانا لهذا) يورديلر بر رواينده سوسمار مذكور رسالت حضرتى تصديق نصكره اشبو شمرى دخی او قومشدر كه معنوي انس و جنة نبوت اولدقلى تصديق و اخلاق حسنه نبويه لرى تحفيقد * الا يارسول الله انك صادق * فوركت مهديا و بورك هادبا * شرعت لنا دين الخيفة بعدما * عبدنا كائثال الحبر الطواغيا * فياخبر مدعو و ياخبر مرسل * الى الجن ثم الانس ليك داعيا * ايت بيرهان من الله واضع * فاصبحت فينا صادق القول راعيا * فوركت في الاحوال حيا وميتا * وبورك مولودا وبورك ناشيا * اتهى * والذب جاك والغزاة قدانت * بك تسخير ومخمي بمهاكا * وكذا النوحوش انت البك وسلط * وشكى البعير اليك حين راكا * ودعوت اشجارا انتك مطيعة * وسعت اليك بحية لنداكا * والماء فاض براحتك وسجت * مم الحصا بالفضل في عيناكا * يعني قورت و كيك حرم جانيكه كلوب سكا دخيل دوشديلر و وحشى حيوانلر كلوب سكا سلام و برديلر ذات اكر منى دوه كور دكده حائندن سكا شكايات ايلدى و ناچارى دعوت ايلدكده كه مجيب ومطيع اولدقلى حالده كلديلر وآب مبارك آوجكدن روان اولوب و اوافقنى طاشلر مبارك صاغ الكده فضل حقه تسبيح ايلديلر (قلت) روضه الصفاده يازدكده بريك يورقورندن فاجوب حرم بيت مكرمه به مسطور قورت دخی آردندن كلوب لكن حرمه كيرموب دور حرمده ايكه منتظر اولور بو حالى ابوسفيان بن حرب ايله محرمه ابن نوفل كوروب العجب ايدزلر كن قورت لسان فصيح ايله بنم حاله تعجب ايدو بوسكر سرك سالكر ايسه نمكندن انجيدر ز را كه محمد عليه الصلا والسلام سزى توحيد و ايمانه دعوت ايدر سزاييه اكا ايمان ايتيوب و ياورا و ليو رسكر خدایه بيمن ايدرمكه هيج چشم جهان محمد كى بر ذات كورمدي و هيج زقولاك لك وصي كى وصف الشدى ديدى انلك بو كيفندن تعجبارى دخی زياده اولوب لكن غايت حسد نرندن بو حالى تا ايمانله مشرف اولدقلى وقته قدر براحد اظهار ايتيوب بعد الاهتدا خبر و بر مشا در (ويته روضه الصفاده مسطور در كه حضرت صلى الله تعالى عليه وسلم بر حمراده كيدر لركن ناكا يارسول الله ديوبر آواز ايشتى اطرفه نگاه يورديلر بر كيه كوز مديلر نجرينه احتياط بيور دقلند بر خيمه كوشه سنده بريك كور ديلر

اول يك زبان فصيح ايله يار رسول الله بو بچاره تك يانده كل ديو تشريفارني نياز ايلدي يانده
تشريف يوروب مرادك ندر ديدك زنده اي باعث ايجاد كوتين بن ابو خيمه صاحبك دامت
دوشدم اكن شوطاغده ايكي ياورم واردرني صاليو يواره يور و زمني امز يريم ينه كلورم
ديدي حضرت صلي الله تعالى عليه وسلم عجايبه دوزميسن يور دقلنده كيك اكر دوغز سم
باري تعالى بكا عشارك يعني تحصيل عشر شريعه دقتا يمتللك عذابي مثليه تعذيب ايلسون
ديوب عودنه تعهد ايلدي اول سرور عليه الصلاة والسلام صاليو يورديلر واروب ياور و زمني
بود و يوروب عودت ايلدي ينه باغليوب صاحبي بولديلر و آزاد ايتيني اراده يورديلر صاحبي
صاليو يور دكده اول آهو * شاهد ان لا اله الا الله و انك رسول الله * ديو ياور و زمني طوغري
كندي (عقيل بن ابى طالب رضی الله تعالى عنه روايت ايدر كه سفر ك بزنه شرفياب معيت
حضرت ايدم بروضه واردق كه اورده يور دوه چوكش ايدى پيغمبر صلي الله تعالى عليه وسلم
كور دكده قالفدى وزد سعادتته كلوب فرزندك پدر و مادر ينه نضري كي نضري و زاري به
باشلدي حضرت قومكدن شكايك ندر يور دقلنده اول دوه يار رسول الله بنم قوم صباح نمازي
قطيوب او يور ل يور دكاردن قورقارمكه انلر عذاب ايد ديجك سرور كاشات عليه الصلوات
والتسلطات اول قومي احضار و اوقلدن نه يورديلر (بريد ابن الحصيد بن رضی الله تعالى
هنه روايت ايلديكه براعرابي نزد حضرت كلوب يار رسول الله صلي الله تعالى عليه وسلم بن اكر چد
مسلمان اوله رق حضور يكه كليم اكن بر معجزه كوستر كه ايمانه يقيم زباده اوله ديدكده
سلطان الانبياء صلي الله تعالى عليه وسلم نه نوع معجزه استرسن يور دقلنده اعرابي شوديكلي
اغابي چاغر كلسون ديدى نيزيشان عليه الصلاة والسلام اعرابي به وار بنم طرفمدين اول
اغابي چاغر يورديلر اعرابي واروب اي شجره سني رسول خداستر دعوتيه احابت ايله ديجك
شجره بر جانته ميل ايدوب اول طرفده اولان كوكتي بردن چقاردى وديكر جانته دخی ميل ايله
اول جانبك كوكتي دخی چقاروب حضور حضرت رفتار ايله كلوب السلام عليك يار رسول الله
ديدي اعرابي بو معجزه يي كوردكده حسي حسي يعني بكا بو معجزه ينشور ينشور ديو يقينا
تصديق نبوت ايلدي بعد امر حضرت عليه الصلاة والسلام ايله اول شجره ينه بر نه عودت ايدوب
اولكي كي ديكلدی اشبو شجره معجزه سي متعدد و قوعبولشدر كه صاحب المستطرفك جمع
صيفه سيله اشجارا ديمسي تكرري اشعار ايدر (هجرة نبويه على صاحبها افضل الصلاة
والتحية لك التبتنده وقوعبولان عمره حدييه ده حضرت عليه الصلاة والسلام قرب مكه
خرسها الله تعالى الاده حدييه ايله مسمي اولان فبوكتار ينه نزول يور دقلنده اصحاب صومرا فندن
بضطرب اوليحق جا بر رضی الله تعالى عنه روايتي اوزده رسول اكرم صلي الله تعالى عليه وسلم
مبارك الل ربني صوابله بملو اولان مطهر زينه ادخاله صوبار مغاري ارلندن جربانه باشلده
كرك انسا ن و كرك دواب و مواشي كافة دفع حرارت ايلديلر يعني * بناتيله عطشانه
قيلدي سبيل * كف بر خطوطي اولوب سلسبيل * قانوب عسكر اول آب دجلوايله * پرايتدي
يبي براجم صوابله * و عليك ظلت الغمامة في الوري * و الجذع حن المكرم لقاكا * و كذاك
لا اترمشك في النري * والصخر قد غاصت به قدماكا * يعني كافة مخلوقات ميانده ياكز دات
بر كزنده صغانتكه مخصوص بر بلوت سايه دار اولور دى يعني نه طرفه حركت يورسه ل اول
بولوت برابر كيدرو كوشدن صافنوردى وخر ما انا جندن مصنوع ديكسك مكرم اولان ملاقاتك
فراقندن فرج و انين ايلدي و يوشاق اولان طور اقلده شني شريفك ايجون ينه معجزه قدم
شريفكدن اثر بوقدر ميني يدا و المازدى و الحال كه صلب قباله قدم شريفك يرايتدي يعني تأثير

ايروب نقش قدمك اوزنده ظاهر اولور ديكه ايكبسي دخی خارق عادنر (معجزه ناله ستون
مجدك ايجال بودر كه رسول اكرم صلي الله تعالى عليه وسلم اخذت من مسجد نبويه متبر وضع
اول نماز دن اول مسجدك ديزكلندن يور ديه كه استناد ايله خطبه قرائت يور دى وقتا كه اصحاب
كزين جوعالده بجهلني ديدار بر انوار حضرتي و كلام شريفني ايشك ايجون بر اي خطبه
بر حرم مقام نياز ايلديكلر ينده مساعده يور دى وقتا كه متبر بنا اولتوب ينده كوفي فخر الانبياء عليه
الصلاة والسلام اول ديركك يانده كجوب منبر صعود و خطبه به شروع يور دقلنده ستون
خذ كور ياوروسني چاغر نده و علي روايتي مادن بني استين طفل كي آواز و فرياده باشلده اصحابه
خرن كلوب انلر دخی بكا ايلديلر رسول اكرم صلي الله تعالى عليه وسلم متبر دن ايروب مبارك
دستار ين اوزر ينه سوردى و بر روايتيه قوجا قلدي و استرايسك سني كسكلري يره ديكه يمسرسن
و منوه دار اوله سن يوق استرايسك زمين جسته ديكه يمحبت جوي يلدن ايجوب ميوه خوب و يره سن
تا كه اندن صلوات اوليا الله تاول ايد يوروب بعد ينه منبر سعادتته چقوب اشبو ستون دار آخرتي
اختيار ايلدي طور ديمني يره دفن ايدك اصكر تسكين ايتيم ايدى بنم مفارقتدن قبايته قدر
ناله ايدر دى (ان هذا بكا لما فغند من الذكر) يورديلر امر نبوي اوزره مجده دفن اولندي
خلافت عثمان رضی الله تعالى عنده مسجد نبوي توسيع اولنديقي هيكامده ابي بن كعب
رضی الله تعالى عنه اول ستون چقوب اوزر ينده اولان اغاج قورنلر بني تبركا اكل ايلدي (منقولدر كه
حسن بصرى حضرت نلر اشبو منبر حديثي روايت ايلديكه اي گروه مسلمين شوق رسول خدا دن
بر اغاج ناله ايلديكه سريره اشياق لقاء حضرت رسول اكرم صلي الله تعالى عليه وسلم اندن
زباده اولمق لايقدر ديونيه ايدر دى (ابو ذر غفاري رضی الله تعالى عنه روايت ايدر كه حضرت
رسول الله صلي الله تعالى عليه وسلم بروضه قعود يور مشروبو بكر و عمر و عثمان رضی الله
تعالى عنهم شرف معيتلنده ايدى حضرت نبى مختار صلي الله تعالى عليه وسلم بردن يدى عدى
خرده طاشلرى مبارك اوجلر ينه آدقلنده طاشلر در حال تسبيح ايتكده باشلديلر كه آري آوازيه
شبهه سارني ايتندم بعده ابو بكر و عمر و عثمان رضی الله تعالى عنهم اوجلر ينه وضع
يور دقلنده هر يرينك كفته دخی منوال مذكور اوزره تسبيح ايلديلر و اكابر علمای حنفيه دن
ابوشكور سالمى روايتي اوزره علي رضی الله تعالى عنه دخی نزد حضرت حاضرايدى انك
كفته دخی وضع يورديلر ينه تسبيح ايلديلر و تسبيحلى دخی * سبحان الله و الحمد لله * ايدى
راوى ابو ذر ديكه حضرت بكا دخی طاشلرى آل ديو امر يورديلر آلم لکن بنم يدمده تسبيح
ايتكلرندن اول سرور كاشته حكمتدن سوال ايلديكده يا اباذر من خلفاء راشدين ايله ماوى
اولتمى استرسن يورديلر كذا في روضة الاحبات * و شغيت ذا العاهات من امراضهم *
* و ملائ كل الارض من جدواكا * و رددت عين قتادة بعد المعى * و ابن الحصين شغيتيه
بشقكا * اي اكل الرسل امراض و علتلندن آفات و ابتلا صاحبلى شغيات ايلدي عطيه
واحسان ظاهري و باطني ايله هر يري طوله ريك عني كلكد كنصكر قتادهك جشمي ردايلديك و ابن
حصين حيات دن ما بوس اولد قد نصكر شقكا ايله شغيايلوب احيا ايلديك (مشار اليه قتادة ابن نعمان
النصارينك سقوط عني غزوه ايلده و بر روايتيه بدره وقوع بولدي ني اكرم صلي الله تعالى عليه وسلم
اكوب و يرينه قيوبوب (اللهم اكبه جالا) يورديلر همان صحت بولوب آري بلور سر اولدي قتاده
هيجر تك يكرى اوچنده حليته منوره ده وفات ايلدي اولاد قتاده دن يري عمر بن عبدالمزني حضور ينه
واردقه من كيسن ديو صور يحق * انا ابن الذي سالت على الخديعة * فردت بكف المصطفى
احسن الرد * فعادت كاكنت لاول امرها * فيا حسن ماعين و يا حسن مارد * ديو جواب

ویرد که استخوان و اکرام استدر * و کذا حبيب وابن عفری عندما * چرا حاشتیها بلس
 بداکا * و علی من رمد به داوین * فی خیر و شی بطیب لماکا * قتاده و ابن حصنه شفا
 و یردیک کی حبيب وابن عفری غزاده مجروح اولدقلری وقتده مبارک دستک لسیله من ايله
 شفا و یردک و حضرت علی غزوه خیره شدتلوکوز اغریسته مبتلا اولدقلده مبارک آب دهان
 کوز مثالی سوردیککه فی الحال شفا بولدی * و سالت ربک فی ابن جابر بعدما * انما
 احیاء و قد ارضاکا * و مست شاة لامعبد بعدما * نشفت قدرت من شفا قباکا * ابن جابر
 و فأت ایلد کدنصرکه ربکدن احیاسنی سؤال و ذل ایلدیککه الله تعالی دعاکی قبول و احیا
 ایلوب سنی ارضا ایلدی و ام معبدک سودی چکلمش لاغر قیوتی من ایتدک فی الحال دعاکی اعجاز
 احتوا کدن شفا بولوب قیوتی بیدی و سود و یردی (اشبو قویون معجزه سی حضرت صلی الله
 تعالی علیه وسلم مکرمه دن مدینه منوره به هجرت پیور دقلزده انای راهده واقع اولدی
 یعنی اول سرور ککائنات علیه الصلوة و السلام قدید نام منزله واصل اولدقلزده بادیه
 نشاندن ام معبد عاتکه بنت خالد خراجه تک خیمه سنه مسافرا نزول پیور دیلر عاتکه حاقه و سنه
 برخاتون ایدی حضرت رسول اکرم صلی الله علیه وسلم بر مقدار خرما و لثم و ارمیدر دیو پیور دقلزده
 خاتون بوسنه مبارکه فقط واقع اولغله بر سنه پیور دقلزده سزی قونوقلردم دیو اعتذار ایدر
 یوخلالده حضرت رسول علیه الصلوة و السلام کار خیمه ده بر قیون کوروب یو قیون ندر
 پیور دیلر ام معبد بر قیوندر که غایت ضعیفدن اولدینی بزه دوشوب قالمشدر دیدکده آبا سودی
 و ارمیدر پیور دیلر ام معبد هیچ اول لاغر دن سود مامولیدر دیو استبعاد ایتدی حضرت رسول
 علیه الصلوة و السلام ای خاتون اذن و یرر مین لطف حق ایلده سود و یرد بزه پیور دقلزده
 ام معبد پدر و مادر م سکافدا اولسون اگر قدرتک و ارایده عنایت ایلده دیدی حضرت رسول اکرم
 صلی الله تعالی علیه وسلم اول قیوتی حضور شریفلرینه جاغروب با بعله شریفه (اللهم
 بارک لها فی شاتها) دعا سیه م سنه مبارک دستلری سورد کقلزده قیون فی الحال ابقاری
 آجدی و م سنه سود ایلده طولدی حضرت علیه الصلوة و السلام ام معبدن قاب طلب و دست
 مبارک لری صاغدی ابتدا اهل خیمه به و یردیلر انلر ایچد کدنصرکه معیت همایونلرند اولان
 اصحاب کرامه ایچر دیلر اول قیون اول قدر سود و یردیکه حاضر مکرر ایچدیلر و خیمه ده
 اولان قابیلر طولدی بعده سعادتله روان اولدیلر (منقول ایدر ککه ام معبدک زویجی ابومعبد
 اکثم بن ابی الحوی کلوب قابیلر سود ایلده طولوکوردکده تعجب ایدوب بزم سود و یرد قیونلر عین
 دور یرده اولان مرعاده اولوب بو خیمه ده سود و یرد قیون بو عیکن بونه حالدر دیچک ام معبد
 والله که مینخی خوش و روی دلکش و زبانی فصیح و بیانی ملج بر ذات مبارک خیمه مزه اوغرا دی
 دیوب قضیه بی و اوصاف و شمائل حضرت صلی الله تعالی علیه وسلم عامیه بایان بدیع تقریر
 ایلدی ابومعبدن بوجه سندن بو معجزه بی ایتدکده والله که او مرده مبارک قریشک ارادقلری
 ذاتر و بر ذات محترمک صبتی ایتدک ایدی اگر بن انلره ینشم صحیفی التماس ایدردم دیدی
 (کتاب مختصر زهر الباسمه یازلدینی اوزره موی البهه ام معبد ایلده زویجی بعد ذاهجرت
 ایدوب شرفیاب اسلام اولشلردن) مر و یرد که حضرت رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم
 افندیترک م لری دست معجزه پیوستلری ایلده من ایلدقلری کوسفند مذکور اون بیدی سنه
 دخی شیر و یردک بشامشدر * و دعوت عام الملر ربک معنا * فانهل قطر السحب عند دعاکا *
 و دعوت کل الخلق فانهادوا الی * دعواک طوعا سامعین نذاکا * فحط سنه سی ربکه ملا ناسده
 دعا ایلدیککه دعواک عندده بولونلرک فی الحال قطره لری یعنی یاغور یاغغه باشلدی و جله

خلائی دعوت ایلدیککه نداودعاکی اختیارلرله سامعین اوله رق دعوتیه اجابت و انقیاد ایلدیلر
 * اخفضت دین الکفر بعد علوه * و رفعت دینک فاستقام هناکا * اعداک عادوا فی القلب
 یجهلهم * صری و قد حرموا الزمی یجفاکا * دین کفر علوی یعنی شیوع یولشیکن خفض و تنزیل
 ایتدک و دین اسلامی رفیع ایتدک الا ان مستقیم اوله رق قائم اولدی سنک اعداک جهل و حاققلری
 سبیه قیو باشنه سر سام اوله رق کلدیلر یعنی بدره سنکله قناله کلدیلر و رضاء حقدن سکا
 جقلری سبیه محروم اولدیلر * فی یوم بدر قذاتک ملائک * من عند ربک قاتلت اعداکا *
 و الفتح جائک یوم فتح مکة * و انصرفی الاخراب قد و افاکا * سنک ربک قبلندن اول یوم بدره
 انداد و اعانه ایچون ملائکه کلوب اعدا ایلده مقاتله ایلدیلر مکة مکرمه بی فتح ایلدیکک کونده سورده
 فتح نازل اولدی و غزوه احزابده نصرت سکاموای یعنی نازل اولدی (بدر اول مجلده کی قیونک ایچدر
 * هود و یونس من بهاک نجمل * و جال یوسف من ضیاء سناکا * قد فقت باطه جیع الانبیاء *
 نورافسحان الذی سواکا * هود و یونس علیهما السلام سنک حسنکدن نجمل و یرن ایلدیلر
 و یوسف علیه السلام جلالک منشئ سنک بر قکت ضیاسیدر ای طه اسمیه دخی مسمی اولان
 ذات بی همتا نور مبین اولدینک حالد جیع انبیا علیهم السلامی تفوق ایلدک سنی حکمت بالغه
 صمدانیه سی اوزره خلق ایدن باری تعالی و تقدسی تسبیح ایدرم * والله یا ایس مثاک لم یکن
 * فی العالمین و حق من ناکا * من وصفک الشراء یامدر * یجزوا و کلوا من صفات علاکا *
 * ای یس اسمیه دخی مسمی اولان ذات برکزیده صفات خدایه قسم ایده ربکه عالمین ایچنده
 سنک مثاک موجود دکلدی سنی نبی قیلان یعنی نبی بعث ایدن باری ذات اجل و اعلا حقیقون ای
 مدر اسمیه دخی مسمی اولان حبيب خدا سنک وصف و مدحکدن و علو ذاتکی بیاندن کافه شعراء
 و بلغا عاجز اولدیلر زبانی کلیل اولدی * انجیل عیسی قداکی بک مخبرا * و لسا الکتاب ای مدح
 حلاکا * حضرت عیسی علیه السلامه نازل اولان انجیل سنی خبر و ریحی اولدینی حالده کلدی
 و بزم ایچون اولان کتاب یعنی قرآن کریم سنک حلیه شریفه ربکی مدح ایلده مشتل اوله رفی
 کلدی (مطلب لطیف للفقیر) معلوم اوله که شامی اخلاق مجدیبه اولان قرآن کریم اعظم
 معجزات ختم الانبیادر زیرا که جناب حکیم مطلق عز شانه هر بیتک معجزه سنی مقتضای زمانی
 اوزره قلمشدر عهد موسی علیه السلامه مخر غالب اولغله معجزه لری صصابی حید به
 تقاب و عهد عیسی علیه السلامه طبغالب اولغله معجزه لری احیاء موتی و ابراء اکه و ابرص
 اولدی و عهد سعادت ختم الانبیاء علیه الصلوة و السلام افندیترده دخی فصاحت و بلاغت
 و نظم و انشا تراکب بدیع غالب و اعتنا انجی بلاغت اولد یفتدن سوی آسماندن غایت
 فصاحت و نهایت بلاغت و لفظ و معنی جهتلرندن کال جرالت اوزره حضرت قرآن نازل
 اولدیکه اطمناب و تطویل عملدن خالی و اختصار و ایجاز بخلدن عاری و اخبار ام سابقه بی و سیر انبیا
 و رسل و اخبار مستقبله و امور آتیه بی صدق و صواب و جهیل مشتل و بر احدک اصلا
 و قطعا وجه ترتیب و اسلوبده کلامه مشابه اولدینی حالده غرائب حکم و بدایع کلی متضمن
 و اختلاف و تناقضدن سالم اولوب قیام قیامت قدر تحریف و تغییردن مصون و محفوظدر
 حضرت رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرت نلری مدت نزولی اولان بکرمی
 و شوقدر سنه ده ذات همایونلرینه کال عداوت اوزره اولوب معاند لری زیاده اولان کفار
 زماننی اقصر سنوره سنک مثلی کتورک دیو قرآن مبین ایلده تحدی پیور مشلر ایکن قرآن ایلده یعنی
 * اما المشرکون نجس فلا یقرؤا المسجد الحرام * نصیله نجس اولدقلزده
 و کفارک نهایت اهتمام ایلده اهتمام و کند سبیه مشرق اولدقلری زیارت یت مکرمدن مدح

اولند قلریه و دینه کلری ایچون جهاد لری و قتلاری فرض اولد یفته و تدریجی و ساری
سی ایله مسلمنه ارککری قول ویشلری جاریه اولوب استغاثی جائز اولد یفته و بیه قرآن ایله
کفاردن کرک اهل کاب اولسون و کرک بحوس علی وجه الذیل و الصغار اخذ جزیه ایله حکم ایتمش
ایکن کفار مار البیان بلغا اولوب فصاحتلری مسلم وینلریه بلا غلبه معزز و کمال بحیث
و غیرله متصف اولد قبری حالده سیغله قتلاری و سوا اولادلرک سبیلرینی و منقلله اعضاء
جزیه بی اختیار لری تحدی مذکور دن یعنی علانک تجدیدی اوزره اوج آیت قصیره اولان اقل
سوره قرآنک بالکر لفظ مجیدیه معارضه دن عاجز و قاصر اولد قلریه برهان بین وجهت ظاهره
و آشکاردر (و کتب توار یحده مشهور اولد یقی اوزره عهد سعادتیه اولان کفارک مبادیه غایت
بلاغته مشهور و متبحر و مقهر عبدالله بن المفعفی اشتها الیلدیک شیری اعداد و تهیسه معاش
اوفر و ارادایله و قبل یارض ابلدی مالک و یاسماء اقلی و قبض المله و قضی الامر و استوت
علی الجودی الایه مکره سنه معارضه اوزره جل و اطماع و رجا ایتمش و اودخی حریم و اهتمام
و وسعی صرف ایتمشکن عجزیه معترف اولد و دخی اتیان نظیره زعمه دوشلر مسئله الکذاب
کی بین لکفار دخی یابد قلی خرافاته ردیل و بدنام و مسخره انام اولدیلر و الحاصل عن الله عز
وجل ابتدای نزولدن الی الان که بیک ایکوز سنه دن افر و ندر جمیع ناس عتندیه مسلم اولسون
کرک کافر و عرب و عجم و ترک و هند و روم دیارلریه بر احد معارضه ایله مدیک و اقصر سوره سنک
ملنی کنوره مدکاری مسطر اشته لفظ مجیدی یو وجهله اولوب اما معنای منبی که کافه علماء
اصار تفسیر و تاویل قرآنه توسل ایچون علم لغت و صرف و نحو و اصول کلام و اصول فقه و منطق
و سایر فنون ادبیه یه و علم تاریخ و انساب رجاله و علم درایت و روایت و احادیث عزیزی صرف
ایتمش و هر بری جامع الکمال اولوب نهایت فطرت و فطنتلری درکار و نظر دقیق و تدبر عمیق ده
صرف نقدیه عجز ایتمش کلری آشکار ایکن حقایقک فهمیدن و نقایضه و وصولدن عجز لریه
معترف و مایع تاویل الاله که نصند مقرر اولدیلر ذکر اولان خصوصلر لا یأثیه الباطل من
بینیده و لامن خلفه تنزیل من حکیم جید که وصف جلیله قرآن کریمک حق اولد یفته ادل
دلالتلر و قرآن بین افضل معجزات بی علیه الصلاة و السلام مدرز را تکلیف باقی اولدجه
یعنی قیامتیه دیک قرآن دخی بنفسه باقیدر که یغیر من علیه الصلاة و السلام حقیقت نبوتیه
علم و یقینی موجب اولان قرآنک بقاسیدر اگر نبوتی حق اولسه ایدی حکمت الهیه بر کیمه تک
معارضه سنه قدر تیاب اولسی و زمان حیات نبویه ده و وقت دعوتیه و اعجازی اعداده ابطالی اقتضا
ایدر دی زیر انا باطل اولسه تمکین باطل و ایهال حقدن جناب حکیم مفضل مزهدر
(و حضرت قرآنک وجه اعجازی بر امر سلطیدر که عرب و عجمدن هر احد صوت حسنی ادراک
ایتمش کلری کی ادراک ایدرلر بالکر اعجازی نکات غریبه و فنون بلاغی مشتمل اولد یچون دکلدر که
یونلرک ادراکی علم معانی و بیان محتاجدر اگر اعجازی یونلردن عبارت اولسه قرآنک وجه اعجازی
بیتک علمای معانی و بیان مخصوص اولور دی و الحال که هر مکلفه فرض اولان تصدیق بی علیه
الصلاة و السلام و نبوتی عرفان اعجاز قرآنی معرفته موقوفدر و فرض اولان شتک موقوف
علیهی دخی فرض اولدله یو صورتیه اعجاز قرآنی معرفت محل تکلیف اولان سن بلوغه و اصل
اوللرک هر فردی اوزر لریه فی الحال فرض او اور مع ذلک سن مذکوره و اصل اوللرک هر فردی
علم معانی و بیانیتلر کلری بدیدارد (و قرآن عظیم الشانک اعجازی بعضیلرک ذاهب
اولد قلی اوزره صرفه یعنی حق تعالیانک کافه عباددن معارضه قرآنه قدر لریه صرف و سبلی
دکلدر زیر انا هر احدک قدری یو خصوصیه مسلوب اولد یقی بیتک استغاثیه و تحری یه توقف

ایدر و ناسک کتبلریه باقاردن هر فردک معارضه قرآن و اقل سوره سنک ملنی اتیاندن قدری
مستلزم اولد یقی یلغیدر که استغاثیهی موجب اوللا و استغاثیه مذکور ایسه بر کیمه مک مقدوری
اولد یقی ظاهر در ممکن اولسه سنه زمان مدیده محتاجدر زمان مدیده توقف دخی ایمان و اسلامه
و رضایه لازم اولان مبادرت و سرعت منافیدر ایدی یو وجه بحرر ممکن اولیان و محل حکمت اولان
یو مقوله امر دخی جناب حکیم بحسان عز و جل دن صادر اوللا و وجد اللهم الصواب مطالعة
فقیرانه م اوزره اهل علم حکامک اگر قرآن کریمک کفایت ملنی اتیان ایله لری ایدی اودخی
رزه و اصل اولور دی دیو معتقدلر اولان قوللریه و ازدا اولان جوازه یعنی اتیان ایدوب لکن استماع
اولغاسی ساردرن اعتراضی اشوب استغاثیهی و مندر یازیلان اقوال ایله رد و خصمی الزام ایدر
الله الحمد و المند تأمل (و دخی قرآن کریمک قبل بار بدن هدایت عباد ایچون منزل اولد یفته فایحه سندن
خاعه سنه قدر اعتقاد و محل و دین و دنیا جهتلرندن عباد اصیل اولان اموری ارشاد اولد یقی
و شمر او خطابدن اولان بلغانک کلاملری جسنندن اولد یقی دخی دلالتلر زیر بلغانک اعتنا ایلد کلری
مکالماتی یا حکایه قتال و مقارعة ابطال و آلات جنک و وصف فرس و بعیر و شاة و باخود و غزال
و غزاله و محبوب محبوبه ناسی و بالطائف مزخرفه و سایر فائده سز شلردن عبارتدر (و دخی معلوم
اوله قرآن کریمک بالتواتر یلندر مثلا مکة مکرمه کی کورمیلر اللهم ارزقنا زیارته و وجودی
سرایا تصدیق ایدوب یلندر کی بی یه نزولی کور ماشار ایسه ده اقتضای تواتر ایله بقیا
قرآن اولد یقی یلور و اما سایر معجزات که میان خلقة استفاضه یولشدر خراشه مذکور
اولیان معجزات انبیاء متقدمین علیهم السلام کی تواتر معنوی ایله ثابتدر زیر انا هر بری بخصوصه
متواتر دکل ایسه ده حضرتک صلی الله تعالی علیه و سلم دعوائی نبوتلری اوزره اظهار معجزه
یوردر قلی متواتر متبذدر انتهی * ما ذایقول المادحول و ماضی * ان یجمع الکتاب فی معناکا *
کتب منزله سوا قرآن کریم سنک اوصاف حسنکی شامل و مختار ایکن مادحول نه سوبلر یعنی لایقوله
وصف ایله یلسونلری و ذات شریفکک معنایسته یعنی وصف و شاتی کاتلرجع و بیان ایتمک
یا فاشه یلور لری یعنی قادر اوله مرتز * والله لوان البحار مدادهم * والعشب اقلاما جعلن لذاکا *
لم تقدر ان تفلان یجمع نزه * ایدوا لاسطاعه احواله ادراکا * یعنی عین ایدر مک جله در یار مادحولک
حر کی اولسی ثابت اولسه جله نباتات اول مرکب قلیری قیلد یقی حالده انس و جن اوصاف
حسنه نبویه کل قلیاتی یله جمع و بیان ایداقادر اوله منزل و مرتبه یانه یشمکه قدر لری اوللا عز
این الفارض قدس سره اشوب معنای این الخطیب دن مقدم * و علی تفنن و اصفیه بحسنه *
یعنی الزمان وفیه مالم یوصف * بیت رنگینی ایله رعنا ادا ایشدر * لی فیک قلب مغرم یاسیدی *
* و حشاشه محشوة بهواکا * فاذا سکت ففیک صیتی کله * واذا انطقت فادج علیاکا * ای سبیم
بنم ایچون اسبرجک اولمش و نار صفتکله طولش قلب و اردر اگر صحت و سکوت ایدرسم کافه
سکوت سنک فکر کده در و اگر نطق ایدرسم همه نطق سنک منزله تعالیکی مدح ایدریدر * واذا
سمعت ففیک قولاطیا * واذا نظرت فلا لاری الاکا * اجتماع ایدرسم ایچو سندن قول طلب
ایشیدریم یعنی حدیث و وصف جلیکی دکلم و نظره ایدرسم ایچو سنی کور ورم دیمکد که
مقصودی حواس خمس ظاهره و باطنیه سی مستغرق ذات رسول یعنی فانی الرسول اولد یقی
سائدر اللهم ارزقنا ذلک الاستغاثیه آمین * یا مالکی کن شافی من فاقی * اقی فقیر فی الوری
لغناکا * ای بنم مالکم و اقدم فقر و فاقه مدن بکا شافع اول تحقیق بن مخلوقات ایچده سنک
غنا که محتاج * یا اکرم الثقلین یا کز الوری * جدلی یجودک وارضی برضاکا * انا طامع فی الجود
منک لم یکن * لاین الخطیب من الانام سواکا * ای انس ایله جنک یعنی کافه مخلوقات اکرم

واشرفی وای کثر مخلوقات جود و سخاوت ایله بکاجود و احسان ایله و رضا ایله بنی دخی ارضا ایله
 بن شدن جود و احسان او و بنی بم مخلوقات ایچنده ابن خضیک سندن خبری بر مجا و پناه
 یوقدر * بمایتاسه لاسعد الفقیر * حبیب الله اکرم در ول نعمت عالم * بوحکیم نعم نعمت
 دکل شاهر صادق * بلطف الله در کجینه جودی آچلشکن * ذکر ابوابی دور ایلک اولور
 اتمه لایق * فمساک تشفع فی صد حساب * فلقد غدا تمکابراکا * ولانت کرم شافع و مشفع *
 * ومن التجا بحمک نال وفاکا * حسانی وقتند اکابنی ابن الخطیبه شفاعت ایلکی خاکیا یکدن
 رجا ایدر و تعقیق ابن الخطیب صباح قیامتند سنک جنایکه تمسک ایدی اولدی فی حاله
 و از رالبه سن شافع و مشفع لک اگر هسن جایکه التجا ایدر و فاو کر مک نائل اولور * فاجعل
 قرائ شفاعت لی فی غد * فعمی اکن فی الجهر تحت لواکا * صلی علیک الله یاعلی الهدی * ما حق
 مشتاق الی مثواکا * وعلی صحابک الکرام جیمهم * والتابعین * وکل من و آلاکا * ای اشرف الرسل
 بنم ضیافتی یوم قیامتند بکاشفاعت قبل یوم حشرده لوا حدیکک انتند اولماهی رجا ایدر ای
 صل هدايت الله تعالی منوی و مکانک مشتاق اولور حنین ابتد کجک سنک اوزر بکه صلات و سلام
 ایلون و دخی کافه صحابه کرامک اوزرینه و تابعینک و مسکاجبت و اتباع ایدر لک اوزرینه
 صلاة ایلون (غریبه) اسعد فقیر در که اشوق قصیده فی الحقیقه ورد اولغه شایان بر نظم
 لطیف اولوب بروجع محرر ناظمی صاحب المستطرف اولدی صریح ایکن و مندرج اولدی فی
 بعض تعبیرات متأخرین وعلی الخصوص * بامالکی کن شافی من فاقنی * مصرای امام
 اعظم کو فی جوزی برضوان و کوفی حضر نلرینه اساندن آبی ایکن * انطا مع بالیود منک
 ولم یکن * لابن الخطیب من الانام سواکا * یت تخلصند اولان لابن الخطیب برینه ناسک بازمش
 اولد قلی لابن حنیفه کتبه سنک وزی یوزدیفنه باخوب اسلاف و معاصریندن بعض ذوات و سببا
 ترجمه معلومه صاحبک مستطرفده منظومه مذ کوره فی کورهش و ترجمه سنه نصدی ایلشکن
 امامز مشارالیه ابو حنیفه نعمان بن ثابت حضر نلرینه اسناد و مرزوا بله شرح ایلد کمری استغراب
 اولنه حق بر غفلتدر یعنی ماعدالینک غفلتی عجب و صاحب الترجمة لک کی نه عجب و بعبارة
 اخری امثله جه مزجک فعل تعجب ثانی و ماعدالینک کی فعل تعجب اولدر و والسلام
 انتهی (صاحب المستطرف اشوق قصیده فی بحر بر عقیده * وماذا عسی ان یقول المادحون فی
 وصف من مدح الله تعالی واتی علیه وقد قال صلی الله تعالی علیه وسلم) انا سید ولد آدم
 ولا فخر (والله لو ان البحار مداد والاشجار اقلام وجميع الخلائق کتاب ما استطاعوا ان یجمعوا
 الذی من بعض صفاته وکلوا عن الاثیان یمض وصف مجرته صلی الله تعالی علیه وسلم)
 مخلوق اولان بجهله مادح لرشول ذات محاسن آیت یعنی سید الکائنات بر کزیده صفات علیه الصلوات
 و التسلیمات افتدیمزک و صفته قننی تعیر لایقه باقله یلور و نه کونه عبارة مستطاب یلور که
 او باعث ایجاد هوالمی حق سبحانه و تعالی مدح و ثناء یوره و الحال که او ذات اعجاز سمات صلی الله
 تعالی علیه وسلم و صفته (اناسید ولد آدم ولا فخر) یوره ایدر قسم بالله که اگر دنیا بحر ری
 مرکب و مداد و شجر ری اقلام و کافه مخلوقات کتاب اوله بعض صفات جلله لری
 در بنی جعه قادر اوله مرز و بعض عجرات عظیمه لری وصف و یسانده عاجز و کلیل اولور دیو حق
 ستایش نبویه صلی الله تعالی علیه وسلم نرا دخی اعتراف عجز ایتددر (وقلت ایضا)
 حدیث شریف سطور جامع صغیره (اناسید ولد آدم یوم القیمة ولا فخر ویدی لوا الحمد ولا فخر
 و ما من نبی یومئذ آدم فن سوا لا تحت لوائی وانا اول من تشق عنه الارض ولا فخر وانا اول شافع
 واول مشفع ولا فخر) عبارة سنده مضبوطدر که اهل حدیث یانچده حضرت فخر عالم صلی الله

تعالی علیه وسلم افتدیمز یوحید بی شریقی * وانا بنعمة ربک فحدث * امر الهیسته امتالا
 وعلی قول امیر حمزه سی عظم شانه و ثبوتنه اعتقاد و اتباع ایلک مصلحت صحیحیه سی ایچون
 تبلیغه مأمورا ییور مشارد ر یوقنه فخر مجرد ایچون دکلددر حتی و هم فخر مجردی دفعاهر فقره
 شریفه لک آخرنده ولا فخر تعیری اتیان ییور لشددر (ما من نبی الخ) قول شریفک فائده سی چونکه
 اول حدیث اولاد آدمی تخصیص ایلکله آدم علیه السلام مستثنی اولمشیدی قول مذکور صید ابوابنا
 اولد قلی لابن حنیفه اوله جقدر (ودخی یوم قیامت مجموع ناسک مجعی اولدیفندن هراحد عندند
 سلطان الانبیا و المرسلین علیه الصلاة والسلام افتدیمزک سید مخلوقات اولدی فی حیانا ظاهر
 اوله جتی نکته سیچون تخصیص اولمشددر و الاپادشاه هرد و سراسر اصل الله تعالی علیه وسلم
 جیع زمان و کافه مکانه سید الکائناتدر (و ذات اشرف لک اول امرده روضه معطره لشدن
 ظهوری زیاده اکرم و نهجل جزیل انعام ایچونددر) (و اول شافع اوللری یایوم قیامت و یاخود
 جنده و یا ایچکسند رفیع درجات ایچونددر) و مشفع نزد حق تعالاه جیع اقسام شفاعتند مقبول
 الشهاده دیمکدر (محکدر که امویه دن هشام بن عبد الملکی بر رجل مواجها مدح ایتدکه
 هشام ای کجسه بر کیمه لک یوزینه فارشومدح منهی دکلددر دیونر یض ایدیچک بن سنی مدح
 ایدم لکن الله تعالی سنک اوزرکده اولان نعمت لری سکا ذکر ایلد م تا که حق سبحانه و تعالی به
 شکری تجدد و تکرر ایدر سن دیو جواب و یردی هشام اشو جواب اقناع نصابک اولکی مدح
 و ثن اکدن کوزلددر دیو و افر عطیه ایله بکام ایلدی (بلغادن بری عبد الله بن یحیی بن خاقانه شاده
 اشو کات بلغ فی یازمندر * رأیت نفسی فیما انطلی من مدحک کالخبر عن ضوه النهار الباهر
 و القمر الزاهر و ابقت فی حیث انتهی من القول منسوب الی العجز مقصر عن الغیابة فانصرفت
 عن الثناء علیک الی الدعاء لک و وکات الاخبار عنک الی علم الناس بک * یعنی سکا دوام اوزره
 ایلدیکم مدح و ثناده کندیمز نهار باهر و قمر زاهر ضیالندن خبر و بر یحیی یلور و مدحکده هر نه قدر
 اهتمام ایدوب حد لایقه و اصل اولم دخی به بقیتم و اردر که غایت ثنا که وصولدن مقصر و عجزه
 منسوب اولمه بیان ثناکی ناسک یلد کدرینه حواله ایله یعنی میان خلقده بدیهی اولدیفندن
 اندن انصراف ایله طرف دعا که عنان توجهی عطیف ایلد م دیمکدر (بر ذاته اصرای) باغک
 بری ثنا و مدحده * ما یذم بلدانت تاویه * ولا یشتکی زمان انت فی * یعنی سنک مأوی ایلدیکک
 بر بلد و شهر ذم و قدح اولمناز و سنک یولدیغک زمان اشتکا اولمناز دیمکدر (محکدر که حجاج
 زید بن عمرو العنکدن حظ ایتوب دائما استغفالا نه معاملة ایدر ایدی و فتاکه بر کون زید بن
 عمرو حضور عبد الملکه و اروب ای امیر المؤمنین حجاج سنک یوزی دوغز قلیک و کسر اولمناز
 سهمک و سنک خدمتکده لوم لایقه بلقر خد متکار کدر مفادنده اولان * ان الحجاج سیفک الذی
 لاینبو و سهمک الذی لایطیش و خادمک الذی لایأخذ فیک لومة لائم * کلامله ثنا ایلکله
 من بعد حجاج زید بن اخف و احب کیمه اولدی یعنی محبت ایتدی فافهم (بر کیمه بر رجله
 انت بستان الدنیا * یعنی سن دنیا لک باغ و بستانیک دیومدح ایلدکده اودخی مقابله ده * وانت
 التمر الذی شرب منه ذلک البستان یعنی سندخی بر نهر سنکه اول بوستان اندن ایچر یعنی طراوت
 یلور دیو ثنا ایلدی (بر کیمه دخی لشدن کتاب الیاقوتیه صاحبی ابی عمر الزاهد * انت والله عین
 الدنیا * یعنی قسم ایدر مک سن دنیا لک کور کوز بسک دیمکده اودخی * وانت لور ذلک العین * یعنی
 سندخی اول کوز لک نور یسن دیو ثنا ایلدی (بر قیله بی شاده قاسم بن امیه بن ابی الصلت نفی
 اشو قطعه فی نظم ایتددر * قوم اذا تل الغریب بدراهم * ترکوه رب صواهل و قیان *
 * و اذا دعوتهم لیوم کریمه * سدوا شعاع الشمس بالخرصان * یعنی بر قومدر او کرما کیم

خانه لرینه غریب الدیار اولتر مسافر اولسه لر اوغریبی صاحب خیل و غلام اولدقلری حالده
ترك ایدر لر یعنی انلره آت و کوله بخش ایدر لر اول قوم صاحب سماحت و شجاعتی شدت یعنی
کوتو کونده دعوت قیلدیلک یعنی دخیل دوشوب انلره الحجابلدیلک و قتده سکا شول کونه اعانه
ایدر لر که خرمسان یعنی خرما جریدی یا خود اویچی سورلمش من طولومک آغزنده اولان باغد
صوقشدر دقلری اغاج والاصل خرده و حقیر آت خربله تکلفنرجه کونشک ضیاسنی بیلدند
ایدوب سندن دور ایدر لر سنی خصمکدن قورنارمق و قور و عقی زده قالدی دیمکدر (مر ویدر که فرزدق
شاعر آل عباسدن منصور خلیفه ک وزیر عمر و ابن هیره بی زمان اقبالنده داغما هجو و مذمت ایدر
ایدی و قنایه شکوب او اوب کندی و ابیاتی زیر زبیده کانی و بتر آسایا آستنده بر قبه دن عبارت
مظلم زندانه وضع اولاندقده اشوق قطعه بی نظم ایدوب عروه کوندر مشدر * ولارایت الارض قنسد
ظاهرها * ولم یبق الا بطنها لک مخرجا * دعوت الذی ناداه یونس بعدما * نوبی فی ثلث مضانی
فخرجا * مالی ارضی ظهیری سکا سد اولمش و سکا بطن ارضدن غیری مخرج باقی اولمادی یعنی
کوردیمکده یعنی زندانه وضع اولندیکنده سلامتک ایچون شول ذات اجل واعلایه دعا ایلدیکنده اول
ذات کاشف الکزوبه یونس علیه السلام اوج مظلم ایچره ندا و نیاز ایلدکده فرج بولمدر دیمکدر
(قلت) غالباً اوج مضلادن مراد بطن حوت و بیلله نیاز و دزون دریا اولقی کرکدر (و قنایه که
ابن هیره قطعه فرزدق اوقود قدنصرکه محظوظ اولوب فرزدق کی بر رجل اشرف کورمدمکده
بی امیر ایکن هجو واسیر اولدیقم حالده مدح ایلدی دیمکدر و اشوب ابن هیره عیسان بر وزیر
ایدی لکن امام اعظم رضی الله تعالی عنه حضرت نرینک ابتلا معلومک باعنی اولمدر
(صکعب بن مالک الانصاری حضرت نرلی آل هاشمی ثاده * یاهاشما ان الاله حیاکم * مالکس
بیافه اللسان المفصل * قوم لاصلهم السیاده کلهما * قدما و فرعههم النبی المرسل * قطعه سن
یک کوزک انشاد ایلدی مالی ای هاشم و آل هاشم تحقیق جناب حق سزه شول لطیف و حالی اعطا
ایلدیک اول حال لسان بیانن عاجزدر زیر اینوهاشم بر قومدر که کافه سیادت و اولوق قدیم اول
قومک اصلنده ثابت و اول قومک فرع عالی مقامی حضرت نبی مرسلدر دیمکدر علیه و علی آله و اصحابه
الصلاة والسلام (حسین بن دعل الخزاعی بعض خلقای مدحده اشوق قطعه بی نظم ایشدر
* مالک الامور یجوده و حسامه * شرفا خود عدوه بزنامه * فاطاع امر الجود فی امواله *
* واطاع امر الله فی احکامه * مالی ذات مدوح جود و سیف ایل و شرف ایل کافه
امزره مالک یعنی خلیفه اولدی او یله برخلیفه در که دوشمنلری زمامیله یدر یعنی جله اعداسی
مطیع و مغلوب اولدی نیمه اعدا کبر و جهان تسخیر اولسونکده اموال و خزاننده جود و سخاوتک
امرینه اطاعت ایلدی یعنی صفت جود آمر و ذات خلیفه مأمور یدر یعنی سخا امور طبعیه
ضروریه سی کنی اولوب بر آن بخل ایده من واحکامنده امر الهی به اطاعت ایشدر یعنی خلاف
شرع برشی ایل امر ایچر دیمک کیدر (بلغادن بری کرمانن برینی ثاده اشوق فقرات بلیغه بی
زبور قرطاس تحریر ایشدر * هو افصح اهل زمانه اذا حدث * موضوعم شول کونه در که
تکلم ایلدیکی زمانده زمانی خلقک ایشدر * واحسنهم استماعا اذا حدث * یعنی کندویه
بر کلام سوبلندیکی و قتده اقتضای دوایت اوزره انک کلامی استماعده عصرینک احسیدر
(قلت) بو حال اطرافه التفات ایچکمنن بنور تجیه قدر عامیله دیکلکدن عبارتدر فی الحقیقه
اشوروش عقل و درایتدن کلوز هر کیکه بری کندویه صحبت سونلرکن اطرافه بقرو سوزد و کندن
خواه باشارنده انک خفت عقلت و عدم مزونه دلالت ایلدیکی مالکلامدر والسلام * واسکهم
عن الملاحة اذا جولف * یعنی مزاجنه مخالفت اولدقده افعال ایچوب ختم و جلدن تصبی

زیاده امساک ایدیمکدر که بو ابو خوبله دخی میان خلقدن تغیرد ایشدر * یعطی صدیقه الثافله
ولایسأله الفریضه * یعنی دوشمنه زکاة و صدقه فطره کی اموال و یرمیوب داغما هدیه مقوله سی
اموال بخش ایدر و دوشندن وقت ضرورتنده فریضه یعنی زکاة کی مال استخر * له نفس عن
الفحشاء محصورة و علی الحال مقصورة * یعنی انک ایچون بر نفس پاک وارددر که خشیتدن
محصوره و مصونه در و امور عالیله اوزره مقصوره و مکیده در * کالذهب الابریز الذی یمزکل اوان
والشمس المنیره الی لا تخفی بکل مکان * یعنی بمدوحم بر ذاتدر که خالص التون کی هر وقتده
مزیز اولور وشمس منیره کی هر بکانه خنی اولماز * هو النجم المضي الجیران و الباراد العذب
للعطشان * یعنی قومشور لینه نجم مضي و صوسر لره طاتی و صفوق صودر یعنی ذاتندن
داغما انتفاع اولنور بر خیردر دیمکدر (مر ویدر که ابو العتاهید عمرو بن العلاء بر قصیده ایلله
مدح ایلدکده عمرو بن یک درهم عطیه ایدوب وشمس فات خلعت سنیه الباس ایلدی شویله که
خلعتلرک آغرافندن حرکت ایلده مدی بو احسانه شعرای عصری حسد ایدوب طعنه باشلدقلری
عروا ایشدر که الزام و اسکا ایچون جله سنی حضورینه دعوت برله ای معشر بلغا بر بریکزه
اولان حسده تعجب ایدر که ایچکز دن بریکزنی مدح ایچون قصیده نظم ایلدکده هنوز بنم
نامی فکردن مقدم دأب ادبا اوزره حسن تشبیه یعنی نغزله آیات الی به واردقده
رونی شعرای کیدر یعنی معانی دقیقه بی دو که درونی ثاده مضمون بوله مزامما ابو العتاهید آیات
قلیله بلیغه ایلله تشبیه ایدوب بی ثاده بویله نظم ایدر دیوب شاعر موی البهک اشوق قطعه سنی
ذکر ایلله شعرای الزام ایلدی * انی انت من الزمان و صر فیه * لما علفت من الامر حبالا *
* لو یستطیع الناس من اجلاله * جعلوا له حر الوجوه لعلالا * ان المطایا تشکک لانها *
* قمطعت الینک ساسا ورمالا * فاذا وردن بنا ووردن خفافا * واذ اصدرن بنا صدرن نقالا * مال
ایات تحقیق بن امیرک یعنی عمرو بن علائک در کاهنه انتساب رشتلری اصدیغه زماندن واکدارندن
امین و سالم اولدم اگر جله ناس قادر اولسه لر ایدی امیر اجلالا و تعظیما بوزرینک عذارندن
نعال یعنی ابائی قانی یا یوب امیرک ایاغنه کیدر لر ایدی ای امیر مطایا و مراکب سکا حاللرندن
شکایت ایدر لر زیر اسنک ایچون چوللری و لوزاق برلری و قوملری قطع ایشدر در یعنی کر مکت
شهری آفاقکبر اولغله اوزاق برلر خلق نبل احسانک ایچون حیوانلره بنوب کلورل خلق سکا
وسنک منسلبریکه کلدکدر کیده خفیف یعنی نهی دست و همیان کلورل و عودت ایشدر کدره آخر
کیدر یعنی عطایا و احسانکی یوکلورل دیمکدر (قلت) باری تعالی و تقدس بومقوله سخاوت
و سخاوتناس اسلافه رحمت ایلون آمین (مشاهر شعرای دولت آل عباسدن ابو نواس
هرون رشید طرفندن مصر و البسی بولکان خصیبه زیارت قصیده وار دی و بالاسنیدان
حضورینه داخل اولدیغنی و قتده مجلسنده شعرای بولمشلر ایدی شعرای شعرلری انشاددن فارغ
اولدقلرند نصرکه ابو نواس ای امیر بر قصیده انشادینه اذن بیورر مسکر که اوقصیده عصای
موسی کی بوللرک صنعتی یعنی شعرانک شعرلری بونه دیدکده اذن ورمکدر بر قصیده نظم ایشدر که
اشبو آیات اندر * اذا لم تر ارض الخصب رکابنا * فای فقی بعد الخصب ترور *
* فنی یشری حسن الشاء بمله * و یعلم ان الدار ان تدور * خافاته جود و لاضل دونه *
ولکن بصیر الجود حیث یصیر * اشبو آیات خصب استماعده صفاسندن اهتر از ایدوب
یعنی ایکی جانبده اصولله صالتوب و ابو نواس یک دینار و بر کوزل کوله ایلله بر کوزل جاریه احسان
ایلدی (مال آیات) امیر خصیک ارضنی رکابمز زیارت ایلدیکی و قتده خصیبه نصرکه
قتنی ذاتی زیارت ایدر لر خصیب رفتای کاملدر که حسن مدح و ثنای مالیه اشرا ایلر یعنی خلقه

بذل ابتکله خلق شایسته مجبور اولور و دارا ک دوران و تحول ایده چکنی دخی یلور یعنی دنیایابی
اولوب هیز تحصیل یکلام اولدیغنی بیلکه فرصت الله ایکن همان خیر و کرم ایدر جود و سخا
مشاور الیهی فوت اولوب و قرینی دخی ضایع اتمام شد یعنی انک قیوسته ملازمدر اندن ایرلز
خصیب نره ده اولور سه جود دخی ایده اولور دیمکدر (قلت) ذکر اولسان خصیب مشاهیر
وزرای آل عباس و متشاندن عبد الحمیدک اوغلیدر یوز طغسان برده هرون رشید عزل ایلدی
انتهی (محکیمدر که ابدلف برکون قرینداشی معقل ایلد معاسیر و کذا ایدر لکن ایکی خاتونه
تصادف ایدر خانویک بری رفقه سنه بو ذات ابدلف دکل دیوسوال ایدر اودخی بی ابدلفدر که
انک حقیقه شاعر * انما الدنیا ابودلف * بین بادیه و مختصره * فاذا ولی ابودلف * ولت الدنیا
علی اثره * قطعه سنی نظم ایشدر دیدی ابودلف بو نظمی ایشدر کده جریان دمهله بکایه
باشادی قرینداشی معقل سبب بکا نوله دیو صور دفته ابودلف اشوق طعه بی نظم ایدن بلیغک
حق جائزه سنی ایضا ایده مدیکمه بکا ایدرم دیدی یند معقل یا اکا یوزیک درهم جائزه احسان
ایندیکرمی دید کده ابودلف ای دادر واته یوزیک دینار بخش ایشدر کده قلمجه ندامت واردر
انکیچون اغلرم دیمشدر رجه الله تعالی رجه واسعه (قلت) اشوقه تصرفده یازیلان
قدر دانلر عباسیه و امویه دولتی و عباسیه ایلد معاصر بولتان سار دول ووزرا و امر او خاندانلرند
اولنردر لکن بمحمد تعالی بطون توارخ صحیح و تذکره شعرالده یازلیدی اوزده دولت علیه
مؤیده عثمانیه ادا مها الله تعالی الی آخر الدوران سلاطین عظامی و ارکان و وزرا و امر اوهر
طریق خاندانلرینک اسلاف و اخلافنده نیجه قدر اشنای علم و سخن مناقی واردر که برینک کیت
و کفیتی دول ساره رجالی مکاری باندده واحد کالف اولوب مناقب اسلافی فرسخ فرسخ
یکرازیجه راسخ یک مر حوم بلفه الاحبابنده یازمشد که جنمکان سلطان مرادخان رابع طاب
ترا حفر تارینک عهدی و زراستدن الباس باشامر حومه نفعی اسناد * عجب مجموع سر الیهی در
حقیقه * که هر نه کونه استعداد دیرسک ایده پیدا در * جوانمرد جهاندر شوخ مشر بدر
ملک خودر * سخید راعل دلدن کشته داندن کشته برادر * دلبر صفت شکندر اردشیر افکندر *
* مشیر مؤمندر مشاور کار فرمادر * ایاتی حاوی اولان قصیده بی عرض اید کده جائزه قصیده
اولق اوزده نفعی * سخن آفرینه یک فرنی التون یعنی بحار یا بالذوا و ان طوب فرنی الوان قماش
واون طونلق الوان چوقه و برصرت همور کورک و دیوان رختی ایلد برکیلان آت و بر محبوب جرکس
غلامی و بر قطار قاطر دیکره بر او طه دوشه سی و درت عدد جزایرا حرامی (و بورسه وی نظای
افندیله مر حوم جویری افندیلک قصید مری جائزه لنده دخی هر برینه ایکشر کسه اجه و بر
قام کورک و بشر طونلق اسکرات چوقه و بشر طونلق فرنی اطلس و کر رختلرله بر مادیان عربی
و خدام دیرینلر یوز غروش بخش ارسالدن باشقه کاره تحریر ائنده کندی قلمله اعتدالر ایلد
استطابته خواطر ایشدر ررحهم الله تعالی (وسید و هی مر حوم شهید ابراهیم باشایه تقدیم
ایلدیکي قصیده سنک برنده بو عصرده سخندانه کیمیا یلور دیرل ایدی مضبوطی درج ایشدر
خلاصه دولت علیه آل عثمان سلاطین کزنی وارکانی طوغروسی علم و عطا و شعر و شعریه و بالجله
کالات قلمیه و سیفیه رغبت و ترویج جهتلرندن دخی دول سابقه به سبقت ایلدکاری ظاهر در
علی الخصوص پادشاه زمان و ولی نعمت عالیشان السلطان عبد الحمید خان دام مادام العالم
افندیلر حضرتلرینک علم و کمال ایلد انصافلری جهتلدن شول کونه معارف و هرنوع کالاته رواج
و بر مشایر در که ابتدائی سلطنت سعادت ماهیترندن بر و اسم سابی تاجدارانه لریله هر فقه کابلر

(تالیف)

تالیف اولوب و اولتقدده در زرا مؤلفا رینه ازهر جهت التفات شاهانه لری یدر یقدر همان
جناب واهب الامال عز شانه و بهر برهانه و جود باهر الخلود ملوکانه لری بن جله اهل ابتلا
یاغشیلوب سعادت طالع همایونلرین یوما فیوما اتوار توفیقات علیه لریله الی آخر الدوران
درخشان و اتور نیجه و نیجه آثار خیر به احسانه مظهر ایلدون آمین * هذه المنحة فان المنحة *
مدیکمه مقابله سنده جائزه و بریادیکی وقتده سو بلیلان فقره بلیغدر (منحه میک کسر یله عطیه ک
امیدر (یت) اذا مالک ح سار بلا نوال * من المدوح ککان هو الهجاء * اشو بیت
دخی موقع مذکور ده ذکر اولور (مالی مدوح طرفندن عطیه و جائزه اولمادیغنی وقتده اول
مدح هجو و دم اولور دیمکدر (محکیمدر که ابن جیوش دیمکله معروف محمد بن سلطان نام ذات
حاکم حلب محمد بن نصری قصیده سیه مدح ایلد کده یک التون جائزه و برمشیدی ابن نصر دار
آخره انقالبه نصره فرزند نصری مقامه قیام ایلد کده ابن جیوش نصره کلوب و قصیده ایلد تبریک
و ایچند * تباعدت عنکم حرمة لازه هاده * و سرت انکم حین مینی الضمر * فاذا
ابو نصر بالف نصرمت * وانی علیم ان یختلفها نصر * قطعه سنی درج ایشدی
ابن جیوش قصیده سنی قرائتد نصره نصر اکر قطعه مذ کوره ده اولان یسختلفهارینه
یستغفها دیمش اولدیک باا مک عطیه سنی تضعیف ایدرم یعنی ایکی قاتی و برردم دیوب کس
طیفه یک التون اعطای ایلدی (مال قطعه بن سنک بابکدن اوزادیم سکاقت اولسون دیو
حرمت ایچوند بوقه زهدمدن دکلدر وضرو کدر بی مس ایشد کده سیر ایلدم و بابک کلام
ابو نصر یعنی والدیک بکا یک التون جود ایشدی لکن قطع ایشدی یعنی کسلی و تحقیق بن
منبغم که نصر یعنی من اسکا خلف قبلور سن یعنی مثلی و بر رسن دیمکدر (قلت) نصرک
هم بلع و هم بیا سنده کرمده قاتی اولدیغنی اشو تغیر یله زیاده قیلدیغنی سیم طیفدن مستفاد در
(اشو اشنای بلع مدح و تاده بر اسناد فلندن جقمش فقرات فصیح در * فلان رفیق الجود
و دخله * وزمیل انکرم وزیرله * وغرة الدهر و تحجیه * مواهیه الانواء * و صدره الذهباء *
* عونیه موقوف علی اللهیف * وغونه مبدول للضعیف * ینایع الجود تنفیر من اناله * و ربیع
السماح یضخک عن فواضله * ان طلبت کریمای جوده * مت قبل وجوده * او ما جسد
فی اخلاقه مت ولم تلاقه * باسل اعمود الاقدام حبث یل الاقدام * و خجاع بری الاحجام عازا
لا نعوذ الا بام * له خلق اومازج البحر لنی ملوخته * وصنی کدوره * خلق کدسهم الاسحار
علی صفحات الانهار * اطیب من زمن الورد فی الايام * و ابهج من نور البدر فی الفلکام * خلق
یجمع الالهواء المنفرقة علی محبته * و یؤایف الالهواء المنفرقة فی مودته * هو ملج الارض اذا
فدت * و عماره الدنیا اذا خربت * یحل دقائق الاشکال * و یزبل جلائل الاشکال * البیان
اصغر صفاته * و البلاغة عنوان خطراته * کأنما اوجی التوفیق الی صدره * و حبس الصواب
بین طبعه و فکره * فهو یبعث بالکلام * و یقوده بالین زمام * حتی کان الانفاظ یحاسب فی
الشیاق الی خواطره * و المعانی تنفیر فی الامتثال لاوامره * یوجز فلا یخل * و یطلب
فلا یمل * کلامه یستدمره حتی نقول الصخر او الملس * و یلین ناره حتی نقول الماء او الملس *
فهو اذا انتهی و می * و اذا عبر حبر * و اذا اوجز بحر * ناهت به الايام * و باهت فی عینه الاقلام *
* له ادب لو تصور شخصه * لکان بالقلب مختصا (مال شای مذکور) فلان ذات سخاک
رفیق و دخیلی * و کرمک زمیل و زبیلدر یعنی رفیق و ملتی و ذیف و مسافر آقداشته و ملجاسنه
و صاحب خانه یه کونه پیوسته ایه اولدخی سخا و کرمه مر یو طدر یعنی اندن اخراق ایتز و دهرک
غریبی و تحجیلدر یعنی خلقک نادر بدر یا خود عادت فلک و دهر نکدر در لکن یو فلکک شکسته

و واجب الوجود اید و گفته و بعضی حق تعالی را تمام حقوق عبودیت اجراستند انسان عاجز
اولدینفته اشارت وارد (و شاعر آخر دخی تمامه ایقای شکر در عاجز اولدینفته یانده * ولوانلی
فی کل منبت شجرة * اسانا یطیل الشکر کنت مقصرا * یتقی نظم ایتمدر که مالی بنم ایچون
هر بر موی بدنگ بدیکی یرده شکری اطلاله ایدر یعنی شکره مداوم بر راسان فرض اولنه یتد
شکر نعمتدن تقصیر ایدیی اولورم دیمکدر (محمد بن حبيب الراویة * اذا قل الشکر حسن المن *
دیمکدر یعنی مقابله نعمته شکر قلیل اولورسه فبح اولان امتان کوزل اولور و مقادی امتان
صفات ذمیه دن ایکن منکر نعمت اولمیلرکه عدم شکری یاننده حسن فالور اوله برید خودر
دیمکدر (و یتد بومالده * اذا جددت الصنیعة حسن الامتان * دیمکدر (بعض حکما دن زیاده
تلف اولان اشیا ندر دیو سوال اولدقده تری قورو مزروع و نباتات حاصل اولماز محلله باغور
وضیاء شیده ایقاد اولان قنبدیل و شمع ورجل اعماه زفاف اولان زن زیبا و شکری بی سلطان کیمده
انعام واحسان دریدی (عبد العلی بن حسان نقل ایدر که بر کون متوکل خلیفه ک حضور یتد داخل
اولدینفته خلیفه ای ایچیی سکا خبر واحسانه همت یعنی قصد ایلدک ایدی لکن بعض امورک
ظهور یله هنوز اجرا ایده منک دیو اعتذار ایلدکده بدخی ای امیر المؤمنین جعفر بن الصادق
رضی الله تعالی عنهدن بکا بالغ اولدیکه * من لم یشکر الهمة لم یشکر النعمة * یعنی نیت احسانه
شکر ایچن نعمته بدخی شکر اید * من یور مشلر نه مانع همت احسانکره بدخی منکریم دیوب اشو
* لا شکرک معروفه همت به * فان هک بالمعروف معروف * ولا الومک اذ لم یعضه قدر * فالشی
بالقدر المختوم معروف * قطعه سن بدخی انشاد ایتم دیمکدر * ان قطعه ای امیر المؤمنین حمده
نیت و قصد ایلدیکک احسانه الله شکر ایدر مک احسانی قصد بدخی بر نوع احساندر قصد
ایلدیکک احسانک فعله کلمه قدر الهی سنی ایچدیککنده سنی اوم ایچم زیرا شکرک فعله کلبوب
معروف اولی قدر مختوم و قضای خدا ایلدردیمکدر (حضرت عمر رضی الله عنه * من امتطی
الشکر بالغه المزید) بیورمشدر که مالی شکر نعمتی مطیع ایدن یعنی مداومت ایدن کیمده زیاده نعمته
بالغ اولور دیمکدر بدخی (من جعل الحمد خاتمة للنعمه جعل الله خاتمة لجزیه * دیمکدر که مفهومی
بر کیمه نعمت حق حدی خاتمه ایتد یعنی عقیده حدایتد حق تعالی اوجدی نعمت دیکر
افزونه خاتمه ایدر یعنی اوجده مقابلی زیاده نعمته مظهر ایدر دیمکدر (ابن سناک حضرت تری
* النعمة من عند الله علی عبده مجهولة فاذا فقدت عرفت * دیمکدر که مالی حق تعالی ک قول
اوزرنده اولان نعمتی مجهوله در اندن کندیکی وقتد * یلور دیمکدر یعنی انسان نعمتی طبعیت
ایچکله بتور منجه قدر یعنی بیکر که * کورمیان علت یلوری قدر صحت یتد و کن * مصرعی
بومعانی الماع ایدر و یتد * من لم یشکر علی النعمة فقد استبدی زوالها * دیمکدر که مالی نعمته
شکر ایچن معناده زوالی تحقیق طلب ایدر دیمکدر (بعض حکما * لا تصطنعوا ثلثة الاثم
فانه بمنزلة السخنة والفاحش فانه یرى ان الذي صنعت اليه انما هو لحافه فحش والاحق فانه
لا یعرف قدر ما اسديت اليه واذا صنعت الکرم فازرع المعروف واحصد الشکر * یعنی اوج
صنعه احسان و ایلک ایتیک (برسی شیه که بوزمره ذمیه زروع و نباتات حاصل اولیان سخته
یعنی شوره زار و جور اقلی بر کیدر) ایچن صنف بی عار و یتد زیاندر که احسانه شکر خاطر یتد
خطور ایلدیککندن قطع نظر غشمدن و طعمیدن خوفله بکا احسان ایتدیلر زعم ایدر (صنف
ثالث ایچقادر که قدر نعمتی بیکر لکن کریمه ایلک الله که سکا احسانی الی و شکری بیج دیسونلر
دیمکدر (تصر بن سيار) من انعم علی رجل نعمة فلم یشکره فدیعی علیه ایچیبله (حدیث
شریفی ابن عباس دن روایت ایدن عکره دن روایت ایتد ک نصکره یارب بن قولک بی سام

قبيله سته انعام ایلدک انکر شکر ایلدیلر یارب انکر قتل واعدام ایلد دیو بد دعا ایچکله چوق
یکمندن جمله سی مقول اولدیلر (قلت) اشبو حدیث شریف جامع صغیرده (انعم) یرده
(اسدی) لفضله اوله رق مضبوطدر و مولانا مناوی شرحند * بر کیمه بر قومده قول و فعلا
بر واحسان ایلدکده منع علیه اولنر شکر ایتدکدرند او کیمه انکر بد دعا ایلد دعا سی قبوله
قرین اولور زیرا عدم شکر ایلد انکر کفران نعمت و حق استخفاف ایچش اوانور و واسطه
نعمت الهیه شکر ایتد (من لم یشکر الناس لم یشکر الله) حدیثی موجب جنتاب پروردگار حاله
شکر در دیو شرح المشر (زین العابدین علی بن حسین رضی الله تعالی عنهما دن اشبو حدیث
شریف روایت اولمشدر قال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم (ان المؤمن لیشع من الطعام
فیجده الله فیه من الاجر ما یعطى الصائم الفاسم ان الله شا کر یحب الشاکرین) اهل حدیث
بو اثری بر مؤمن طعمندن طوبوب جناب یاری تعالی به حد ایلد الله تعالی اومونه
صکندرزی صائم و کیمه سی قائم اولان ذاته احسان ایلدیکک اجر و ثوابی اعطا ایدر زیرا
الله تعالی شا کردد شا کرین اولان قوللر یتد محبت ایدر یعنی اجر و ثواب و یردیمکدر (قلت)
اسماء الهیه دن اولان شکورک معنای مشکله طریقه قوللر یتد شکر یتد اجر و ثواب و یریی
دیمکدر بعضه کوره معنای طاعت قلیله به نعمت کثیره و یریی دیمکدر انتهی (محمد بن علی
رضی الله تعالی عنهما دن روایت اولندی دیمکدر که الله تعالی بر قوللر یتد انعام ایلدکده
اوقول نعمتک الله تعالی قبلدن اولدینفته یلور و اعتقاد ایدرسه اومونه حد دن مقدم الله
تعالی انک شکر بی دفتر احسانه باز دیر و بر قول بدخی مقتضای بشریت اوزده بر جرم و کاهده
واقع اولوب عالم السروا خفیات اولان باری تعالی کاهنه مطلع اولدینفته واراده علیه مؤاخذه به
تعلق ایدرسه مؤاخذه و عفو و مغفرتد تعلق ایدر ایتد عفو ایدر جرم ایدرسه استغفارندن
اول الله تعالی اوقول مغفرت ایلر (بر رجل بر رجل اعرابی به ایصال خبر ایلدکده اعرابی بلوغ
مول و مکرم موی البه لا بلال الله بلال یحمر عنه صبرک وانم علیک بنعمة یحمر عنها شکرک * یعنی
حق تعالی سنی صبرندن عاجز اوله جفک بلا ایلد مبتلا ایلوب شکرندن عاجز و قاصر
قاله جفک نعمته مرزوق ایلدون دیودعا المشر که دعا ایچددر فتأمل (محمود ورافق مقام
تشرکه نظم ایلدیکک زکین قطعه در * انهی لک الحمد انذی انت اهل * علی نعم ما کنت قط
لها اهلا * اذا ازددت تقصیرا ازددت فضلا * کانی بالتقصیر استوجب الفضل * محصول قطعه
یارب استحقاق و اهلیم اولیان نعمی بکا احسان ایلدیکک نعمتک اوزرنده سکا حد اولسونکه
ذات مقدسک حده اهلدر یعنی حد ذاتک مخصوصدر ای پروردگار کائنات حده اختصاصک
شو وجهله تابشدر که بن طاعت و تشرکه قصوری آرتدقده سن فضل واحسانکی آرتدک
بو صورتد بن فضل واحسانه کو یا تقصیر اتم سبیله مستحق اولشم کی اولور دیمکدر (وقل
انکر المنعم علیک وانم علی الشاکرک تسوجب من ربک ازیاده ومن اخیک المنهج * بعض علمائک
سکا انعام ایدنه تشر و شکر ایدنه انعام ایلد تا که ربکدن زیاده بی و اخوانکدن مناجه بی
و محبتی مستوجب اوله من اقوال حکمت استغاثنددر و صلی الله تعالی علیه وسلم (انکم یارب
الفصل الثالث * فرق ایچن بادن اشو اوججی فصل مکافات یانده در (قال
رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم (من اسدی الیکم معروفه فکا فؤده فان لم تقدروا فادعوه)
(قلت) اشو اثری صاحب المستطرف نیت ایچددر لکن جامع صغیرده کورلما دی معنای اخلاق
حیده دن اولدینفته بی اشتباهدر زیرا کرمه کرمه مکافاته قدرت نایاب اولدقده دعا ایلد بدخی
اوله جنی اشکاردر (و یتد صاحب المستطرف دیر که روایت اولدیکه رسول الله صلی الله تعالی

عليه وسلم افتد بمرکز خاک پای رسالتنا هارینه حبش ملکی طرفندن ایلیچار کلوب یوز سورد کده
نفس نفیس معادناری ایله خدمت مسافر نوازی به قیام ایدرل اصحاب کرام رضوان الله
تعالی علیهم اجمعین حضراتی یارسول الله سزه زجت اولسون ترک یورک بزرگوره لم دیو
نیاز ایلد کلرنده یا انلری یعنی اهل حبش بنم اصحابه اکرام ایلدیلر ایدی یوردیلر (قلت) مراد
نبوی بالذات مکافات اصحاب کرامدن رخصت نبویه ایله مملکت حبشه مکده مکرمدن هجرتلری
و کیفیت اکرام ملک حبش کتب سیرده مفصلا مذکوردر سر اجعت یوریه اشتهی (مر و بدر که
انصار دن یعنی اهل مدینه دن بر ذات حضرت عمرک رضی الله تعالی عنهما مجلسه کلوب
* اذکر صیغی اذنا جاکه دوسغه * يوم السقیفه والصدیق مشغول * یعنی اوقودیکه مالی امیر
المؤمنین حضرت ابو بکره بیعت کونی وقوعولان مشورته بر سفاهت صاحبی ابو بکر حضرتلری
مشغول ایکن سکاسوه قصد ایله هجوم ایتد کده بنم سنک حقه کده اولان ایلمکی یعنی اوشخصی منع
ودفعی ذکر ایله دیمکدر حضرت فاروق بیت مذکوری استماع عقیده اعلا ی صوته اودانه
بانه باقلش دیو خطاب ایلدی باقلشده فواندن طوتوب وجمع ناسه کنوروب ایها الناس
آگاه اولک که بو ذات مقدما یوم سفغه ده کندی قومندن یعنی انصار دن بکا هجوم ایدن
بر سفیهک ضرری بندن دفعه بکا ایلمک انجیدی دیو اعلاندن و بر اعلا دوه بخش و بیت المالدن
اولان معاشتی زیاده ایلد کده نصره قومنک اعشاری جعنه مأمور یعنی والی و بوجه مکافات
ایدوب و جهل جزاء الاحسان الا الاحسان * آیتی قرائت ایلدی رضی الله تعالی عنه (محکدر که
سعد بن ابی وقاص امیر کوفه ایکن بر رجل کلوب ای امیر * بدی عندک یضاه * یعنی سنک اوزر کده
ایلمکم وارد ردیدی * قال وما هی * اودخی ای کجه ایلمک ندر دید کده * قال کتبک فرسک
فقدمت الیک غلامک فاختذت بعضدک و رکتک واسفیتک ماء * رجل مرقوم مقدما
چنانک بر جانه کیدر کن راکب اولدیفکن فرسکن سورچوب سزی دوشورد کده بنده لیکن
ایلو دیوب یانک زده بولتمایله بنده کز قولو کزدن طوتوب و فرسکن بندربوب و سودخی و یردم ایدی
دیدید سعد بن ابی وقاص * قال فاین کنت ال الان * بابو و فقه قدر زده ایدک دید کده رجل مرقوم *
قال حجت من الوصول الیک * کلام ایدی لکن غلامک اولان حاجک حضور بکه دخولی منع
ایلدی دید کده جناب سعد کریم * امرنا لک بمائتی الف درهم و بما یملکه الحاجب اذ حیک
عنا و هذه و سبتک * ای رجل سکا ایکوز بیک درهم سیم ایله سنی تقریدن منع ایتدیکنه مجازاة
حاجک مالک اولدینی مالک اعطاسیه دخی امر ایتدک و یرلسون و بومعامله مکافات بزه
تقر بکه سب اولسون یعنی بعد ازین دانه من خلقتدن اول دیو حقا که محاضراته بوجهله قیده سزا
برجیه ایلددر (امام شافعی حضرتلری برکون مصرده سوق حدادیندن مرور ایدر ایکن الله
بولنمش اولان قاججسی دوشرد کاک برندن بر کجه کوردیکی کبی قیام و قاججی بی آلوب و طوبراضی
سلوب امامک یدینه و بر امام یانده اولان غلامنه هند کده نقد نقد وار دیو سوال ایدر اون
انتون اولد یعنی خبر و یرد کده قاججیمی کتورنه و پرواز اولدیفچون اعتذار ایله یورمشدر
رضی الله تعالی عنهم (محکدر که عبد الملك شعرا دن عامر شعبی بی برکون استناد یعنی
انشاد شعرا یله دید کده عامر شاعر آخرک شعرلری قرائته آغاز و آخر حضرت حسانک انصار
حقته نظم ایلدیکی * من سره شرف الحیاة فلا یزل * فی عصبة من صالحی الانصار * البایعین
نفوسهم لنبیهم * بالمشرق و بالقنا الخطار * و الاخرین باعین هجرة * کالجر غیر کليلة الابصار *
قطعه سنی قرائت ایلدی مجلس عبد الملكده بر انصاری بولنغه فی الحال قاتوب ای امیر
المؤمنین مقدما حسانه قطعه مذکوره بی انشا ایلدیکی کون انصاریک اعطایلدکری بنم اوزیمه

اولسون یعنی و یریم دید کده عبد الملك * وله عندی ستون الف و ستون من الابل * دیوب الشمس
یک و الشمس دوه و یردی (قلت) عبارة مذکوره تک اگر سهوی یوغبسه مقتضای بودر یوق
القادر نصرکه من الدرهم قیدی و ارایسه الشمس یک درهم کش ایله الشمس دوه دیمکدر سارنسخ
منظره باقیله اشتهی (مال قطعه) بر کجه شرف حیات ککندوی مسرور ایتک دبلرسه
یعنی صفای بالله یشاقی استرسه صلحادن اولان انصار دن بر جاجتک ایچندن دور اولسون
یعنی انلر ایله اختلاط و الفت ایلسون اوله انصار که انلری ذیشانلریه یعنی ختم انبیا علیه
الصلوات و التحایا افدیمه سیف و سنانله اعداسی قتل ایتک اوزره نفسلری بیج ایدیلر ایدی
یعنی تابع و متفاد و اعدای دینی قهرده مشغول اولدیلر و اوله انصار که فخلیم کبی اصلا
برنندن صافخر قزل کوزل یعنی غضب ایله اعداسته باقیی ایدیلر دیمکدر (حضرت علی کرم
الله وجهه و رضی الله تعالی عنه * احسنوا فی عقب غیرکم تحفظوا فی عقبکم * یورمشدر که
مال سز غیرک انساب و اولادینه احسان ایلمک که اعقاب و انساب کزده مکافات اوله رق سز زده
محفوظ اوله سکن یعنی سز کده مکافات اوله رق اعقاب کزه احسان ایدر (دیمکدر) مداخی نقل
ایمشدر که بر رجلک صفا ایله مروه پینده فاطمه نبوب طواف ایلدیکی کور مشیم بر زمان
مرورند نصرکه رجل مرقومی بولده کورده مکده ماشیا کیدر بو بریشانلق نه خالدر دیو صور دیغمده
جوابده ناس برای نظم ماشیا یورودکری یرده بن تعزافاطره بخش ایدم عدل الهی اقتضا سجه
ناسک بندکری یرده بنی پیاده ایلدی یعنی بد جک بوله مدم و فقیر قالدیم دیدی (حقوق نعمته
مکافانده شو حکایه بی حسن بن سهل نقل ایلدیکه هرون رشید خلیفه نک وزیر یعنی بن خالد
برمیکنک یانده برکون و طوبر ایدم مجلسی خلقتدن خالی ایدوب خلیفه نک بر مهم امری نسویه به
مشغول ایدی ناکاهار باب مصالحدن براز کجه زحضور بنده دخول و عرض حاجات ایلد کلرنده
بروجه منایه هر برینک مصلحتی رؤیت و جله دناصره نوبت اجد بن ابی خالد الاحوله
کلوب انک دخی مصلحتی کوروب اودخی مجلسندن قیام ایدوب کیدر ایکن یحیی و راستدن اجد
بن ابی خالده نظر دناصره او غلوفضله خطاب ایدوب ای فضل شوادمینک پدر یله بنم بروقه
عجیم وارد رخل و مصلحتدن حین فراغده اونو بموجب اخطار ایله سکا نقل و حکایه ایدیم
دیو تنبیه ایلدی وقتا که یحیی مصالحدن فارغ و خالی اولدقده طعام اولنوب بعد الطعام
فضل اعزک الله ای پدر اجد بن خالدک وقعه سنی تذکر قبل دیوامر و تنبیه یورودیکر ایدی
دیو اخطار ایلد کده یحیی او غلیم پدرک مهدی خلیفه نک عصر خلافتده عراقدن بولده به
کلد کده غایت فقیر ایدی و ضرورت حال بر مرتبه به بالغ اولدیکه منزله اونلره حالری کتم
و اختفا و یرفرده اخبار و اذهاس ایلدک لکن اوج کوندر که قوت ایدر جک برنسته مز بوقدر دید کلرنده
عزیزون البسال و اضطراب الحال اولوب و بکایه باشلوب در یای حیره طالدم بعده تذکر ایلد مکده
برمنبیلدن غیری نسبه مالک دکل مندیله مذکوری و یرک دیوب و اکوب بریلدیکمک یدیه بدی
درهمه صاتوب بونی ظهور رزق باری به قدر نفقه ایدک دیو اهل بیتمه و یروب ناجار علی السحر
موی الیه اجدک پدری ابو خالد که اوزمانده مهدی خلیفه نک وزیر ایدی قیوسنه وارد مکده
اسباع نک طائنده اسبئی آماده ایتلر یعنی نبوب سرای خلیفه کیده جک ایش سنک رکابک
کنارنده طوردم خروج ایدوب بندی و بنی کورد کده سلام و یروب * کیف حالک * دیو
خاطریمی استفسار ایلدی بدخی منزلندن دون نفقه عیال ایچون مندیله بدی درهمه فروخت
اولان بیچاره نک کیف و حال نیجه اولور دیدیکده ابو خالد بکا شدت ایله نظر ایلیوب و اصلا
جواب و یریمه نک فرسنی اوزر نکلیوب بولک روان اولدی بدخی عرض حاجاته نادم و پشیمان

اوله رقی انکسار قلبه کلیه اجزایه کلوب عجزه اهل بیته ما جرای در یا سوزی نقل
ایندجه * بنس والله ما فعلت * یعنی یک کوتو ایش ایندک سنی امر عظیمه استخدام ایلمه جکی
سامل اولان کیمسه نیچون کشف راز و زنده منزله ک سر فرزایکن بست ایتمکله بوند نصکره
سکا عین حفرانه نظریار بندخی نه چاره اولان اولدی بکیمسه ناسف عیندر دیدم وقتنا که
صبح اولد قده خلیفه اعصر مهدی به دخی عرض حال قصد یله باب سرای خلیفه به
وارد یفیده بر کیمسه بنی استقبال ایدوب حضور خلیفه ده شمدی ذکر بکر سبقت ایلدی دیدی
اصفا و التفات ایلمم بعده بر رجل آخر دخی قار شولوب اولکی کبی تشر ایلدی بده ابو خالد
حاجی قار شولوب نه ایدک وزیر سنی یولوب بوراده خلیفه دن چقیجه دیک توقفه امر یکی افاده به
بنی مأمور ایلدی دیدی پس ابو خالد حضور امیر المؤمنین خروج ایدوب بنی کورنجه چاغیروب
و بنم ایچون دخی فرس احصار اولمقله امر و تنبیه ایلدی بالمعه راکب اولدق ابو خالد منزله
زول ایلد کده ذخیره تجارندن فلان و فلانی احضار ایدک دیو امر ایلدی کلدنکرده بکنده فلان
سوادک ظلات معلومه المفدار بنی سزه اون سکرین کره یک درهم صاعش و بعد عقد البیع
تجارنده سزه بر کیمسه شریک اولغی سوبلد بکیمده سزدخی تعهد ایتمش ایدم اشته اول کیمسه
یودر عهد بکره و ذابندک دیو بنی مر قومانه اراشه و قافقک برار کیدک و شرکتی مذاکره ایلک دیدی
و قنا که خانه وزیردن چقد یغمرده مر قومان بکا کلک شو مسجد حضرت سته کیده لم و امر تجارته
دار صحبت ایدم دیدم لر مسجد حضرت سته دخول ایلد بکرده مر قومان شمدی بو خصوصه
سن امان و وکلا و کله جی و سائر اعوانه محتاج سن و الحال که بونلرک بری سنده بو قدر حصه
تجارندن سکا بروجیه بنین یوز یک درهم و بره لم حاضر افه بی آل و زچندن قور تول دبیلر
بندخی مبلغ مر قومه راضی اولمادم اوچوز یک درهم چیقوب بوندن زیاده سی بو قدر دیدیلر
بندخی بر آره وزیره افاده ایدم دیوب و کلوب مر قومان ایل اولان محبتی عرض ایلدم مر قومان
چاغیروب صحبت بویله می اولدی دیو سوال انلردخی تصدیق ایدکده بکا وار مبلغ مر قومی آل
و حواجکی کورسکا فلان بلده ک عامالکئی و یردک دیوب ائک همیله رتبه کسب ایدرک اشته مقام
وزارت کبرایه و اصل اولدم ای اوغلم فضل بکا یوا حسانی ایدن ذاک اوغلنه نه کونه مکافات
رای ایدرسن دیدکده فضل حق یلور که اکا خبر جرای ایل مکافات اوزر بکره و اجدر دیدی
یحیی دخی ای اوغلم نفسمی عزل ایله اتی بریمه افامه دن باشقه مکافات بوله میورم دیوب
احمد ابن ابی خالده وزارت عرض ایله وزرای هرون سلکته ادراج ایدر مشدر رحمه الله تعالی
رحه واسعة (قلت) دولت علیه عثمانیه اداممه الله تعالی صدر اعظم لرندن یک یوز قرق اوچده
اجرا راشقبه ملقا ایله شهید اولان نوشهری ابراهیم پاشا مر حومک دخی بر حسن مکافاتی
واقع اولمشدر شوبله که اوائل حالده جیزه قایق اجرتی اوله حق برز و لعله دخی بولمندی
حالده اورطه کویدن سرای جدید سلطانی به براقق اوزره ایکی چفته دونش ایتمش بر قایغه نبوب
اشبو تدبیری ایدر یعنی سرایه تقرب خلای جلالی قارشدیروب کال حجابله مش نامنده اولان
قایقچی به جام اغاسیان ایله کیمسه یاغده بولمندی اسکله کز نه سیدر یله یم یارین کنور برم
و میاغده کی مقدم سزده رهن قالسون دیدکده مش بشه بر مبصر مرد اولمقله قید فاقه سنی
و شرمیتی و سنا سندن طالعنی بالمعونه سرقان ایدوب نه مانع رهن ایتمم دیوب و یاندن برقاج
یوز غرو شلق التملق طولوکیمه سنی آتوب ایچندن بنم اجرعی و یرک و بقیه سنی دخی سزه
اقراض ایتمم وقت و سحرکه نه زمان اولور ایسه یاغده قیوسته بنی مش دیو صورک و یرک و اگر
امکان ادا اوله من ایسه خلال اولسون دیو ایلدی بکی اولکی مشارالیه ابره سنی کونی اونودوب

تازمان صدقارت سده آباده بر ایلمی عجم ضیافتی اولوب عودت خلالی قصر دن خلقی تماشا ایدرکن
سیر جبار میاندی اقی صفالو ویرا و لندی خالده مش بشه بی کوروب و شخیص و اقراضی تذکر
ایتمکله فی الحال حضور بشه تلطف ایله احضار و کندولر بی تعریف ایلد کده هر چندین
بلا احتیاج اولادو عیالده قدر کفایه ده بکره تعالی معاش تدارک ایتمم اوامشه بالقصاعده
بکیمکده یم چونکه حقیقه احسان اراده یوردر بکر یومیه اوج بش پاره تعینی لطف عظیمدر دیو
تکوردن مش بشه اعتذار ایتمش ایسه ده قرین قبول اولوب قصر مذکورده قیوی باشیق
توجهیله حلیله لری یولتان سلطان علیه الشان حضرت ناریته کتخدا نصب و برهفته به
قالمیوب خانه و سالخانه و مالکانه ایله صاحب جاه و ثروت پراغای عالیشان ایلدی بکی مکافاتی افواه
بعض ثقاتن مسموع فقیر اولمشدر نورالله تعالی قیره (بش حسن مکافاده مأمون خلیفه نک
صاحب شرطه سی یعنی ضابط کیر بلده سی اولان عباسدن متقول اشبو حکایه در مومی ایله نقل
ایتمشدر که بر کون مأمون حضرت ناری بغدادده بنی حضور به چاغیروی کوردمکه قید و بند ایله
بر بنی طور درر ایلدی خلیفه بکا خطاب ایدوب شو شخصی آل و ابو جده ضبط ایله یارین دیوانده
کتور دیو امر ایلدی آدم لرعه تحویل ایدوب اهتمامیله امر ایتمکله خانه مه کتوردم و حالندن
استغنا ق ایتمم جواننده بن دمشق التمامدن اولورم دیدی دمشق ایسبد نیجه باری
تعالی دمشق و اهلی صفاده ایلسون دمشق فتنی خاندانندن اولور سن دیدم رجل
محبوس مر قوم شامدن کیمی صور رسن دیدی بندخی فلان کیمسه بی یلور بسن دیدم او آدمیله
معارفک نه سیدندر دیدی بندخی بنم سوال ایتمدیم کیمسه ایله بر قضا م واقع اوادی ایدی
دیدم رجل مر قوم قضیه بی نقل ایتمدیم اورجلی سکا نر بف ایتم دیدی بندخی بوندن اقدم
بعض ولایه دمشقده بولمشدم بلده ده برفته حدیث ایدوب اهالی والی سراینه هجوم ایدیلر
والی قصر مارنک بر جانندن کندوی زبیل ایله صاقر قیدوب فرار ایلدی و دانه سی خلقی دخی
فرار ایلدیلر بندخی قاجوب کیدرکن اهل فتنه دن آردیم بر طاق کسان دوشدیلر ایدی خبرده
حالوب کوردمکه سکا سوال ایتمدیم ذاق خانه سی قیوسته او طور امان بکا اده ایل سکادخی حق
تعالی یاردم ایدم دیو استغنا ایتمدیم کیمده ایچرو کیدریدی کیدر بکیمده اهل بنی بر مقصوره به ادخال
ایندی بو حالده ایکن بنی تعقیب ایدنلر صاحب خانه ایله ایچرو کیروب فراری سنده در و یردیوب
ایرام و خانه ک هر جائی تفتیش ایدیلر بوت فخری مقصوره به کلد کده نسوانلر قیوسی اوکند
اولمقله فریاده باشلدیلر ایلر بوحالی کوردمکه براغوب کتدیلر صاحب خانه یه قیوسته چیقوب
براز طور دقد نصکره یاغده کلوب و شدت خوفله رعشه می کوروب قورقه شرو ضرر لری ان شاء الله
تعالی من دفع اوادی دیوب ناسیه ایلدی خلاصه درت ماه قدر خانه سنده معزز و مکرم اقامه
ایلمم بعده آتش فتنه منطقی اولد قده اتیاعک تفقد احوالی ایچون شهره خروجی اسیدان
ایتمدیمکده یه خانه سته رجوع ایچون عهد ایدر یوب اذن و یردی چیقوب اتیاعمدن برار بوله میوب
عودت ایلدم مع ذلک نه بی یلیدی و نه اسمی سوال ایندی ایدی بعده فتنی جائیه کیده جکسن
دیدی بندخی و طمرا اولان بغدادده عزیمت ایدم حکم خبر آلدیمکه اوج کونده قافله جیفه جی
ایتمش شومنده بکا احسانک اولان اطفه کی او تو غلام بر تعالی مکافات بی موفقی ایدم دیدیمکده
بر زنجی غلامی چاغیروب وار فلان فرسک فعلی چاقدر و سر جی آماده ایله دیدی بندخی کندی
نعمده غالباً جفتلکینه نبوب کیده جک و بنی قافله ایله وار کیت دیو قایوب صالیور جک بی زاد
و ییاده حالم نیجه اوله جی دیو خبرته واردم وقتنا که قافله نک خروجی کونی اولد قده علی السحر
یاغده کلدی و شمدی قافله قافله جی ایتمش قافله دن آیرما کز کز یقندر دیدی یه بن بلا زاد و مرکب

نه ایشیه حکم فکرنده ایکن کوردمکه اهل بنی اشد نفیسه دن مصنوع اتوابه طولو برآغر
 بوغچه وجدید ایاق قاپیری وسار ادوات سفریه وکندی دخی بر سبقت نفیس کتوروب میانه
 بند ایلدی ورفاطره جل اولمش اوزر بنه شاق طلقی باغلمش ایکی صندوق کوردی وصدوقلارده
 اولان شیک دفتیری و بریدیکه بشیک درهم مسکوک کش نقد ایدی و براسب دخی تقدیم ایندیکه
 مقدماعلامه تظلمی امر ایلدیکی حیواندر اشو فرسه راکب اول و بوعبداسود دخی ساینک
 خد متکرده اولسون دیوب کندی وحلیله سی اگر امکرده اولان تقصیر عزی عفو ایدک
 دیدیلر وکندی نبوب بی تشیع ایلدی بندخی قافله ایله بغداده کلیم خبرینه متوقعم که حسن
 مجازات و مکافاتنه ایلدیکم عهدی و فایدهیم لکن امیر المؤمنین خدمتیه اشتغال تقریبی خبرینی
 تحقیقه آدمی ارسالده دخی بطالت ایلدیم بنام علیه آتی سندن سؤل ایلدم دیم رجل محبوس مرقوم
 کلیمی تمامیه استخاضه نصرکه اورچلک فعلی و حسن صیغی اوزرینه بلاکفه مجازاته باری تعالی
 سکا قدرت و یردی دیدی بندخی اونه کیفیتله اولور دیدیکمه اشته شامده سکا اغانه واعانه ایدن
 رجل بنم ا کدار ایام جسمی تغییر ایلدیکندن یله مدد دیوب ماجراک نین ایتدیکم تفصیاتی
 نقله باشلقدقه سؤل ایتدیکم ذات کنیدیسی اولد یغده شهادت قالدی و نفسی ضبط ایدیه نبوب
 همان قاقوب باشی نقیل ایلدم و سنی بو حاله قویان کیفیت ندر دیدیکمه دمشق الشامه سنک کونکده
 اولان فتنه کی بنه برفته اولوب ایفاظی بکا نسبت و امیر المؤمنین طرفدن تسکینه عسکر تعیین
 اولدی تسکین ایتدیلر و بی قید و بند ایله بورایه کتوردیلر فتنه ایشباهم قالدی لکن اولاد
 و عیالک یانندن بلا وصیت چیدم و کوله لمدن بعضیسی آردیمه دوشوب کلدی و شهرک کارنده
 فلان محله خبریه متظر در آتی احضار ایدک بر و صبتنامه یازوب اهل و عیاله کوندریم یوندن
 اعلی بکا مکافات اولماز دیدی بعده صاحب شرطه پک کوزل دیوب فی الحال رجل مرقومک
 قید و بندینی فک و حاشیه ادخال و محتاج اولدینی اتوابی الباس و غلامی اتیان ایتدردی رجل
 غلامی کوردکده بکایله و صبتنامه یازوب اعطا ایلدی بعده صاحب شرطه اوزر عدد افراس
 و دو اب آماده و اون عدد صندوقلر اون یک درهم و بشیک دینار و سار کسوه و متاع تعبیه
 ایتدروب بر معتبر و امین آدمیسنه بو ذاتی آل و جوار بغداده انبار دینلان محله دک تشیع ایت
 سلامتله وطنی اولان دمشق الشامه کیلسون دیدکده رجل محبوس صاحب شرطه به بنم امیر المؤمنینک
 نزدنده ذنب عظیم و خطیم جسدرا کزنی فرار ایتدی دیو اختذار ایدرایسک امیر المؤمنین آردم
 صبره مأمور کوندر ری اعدام ایدر دیدکده صاحب شرطه رجله سن همان نجات بوا فاقه باقی بن
 مصلحتک تدبیرینه باقیرم دیجه رجل مرقوم و اللهی سنک خلیفه ایله و قوعبوله حق کیفیتک
 خبرینی الماده بغداددن بر جانیبه کتم اگر احضارم اقتضا ایدرسه بنه حضور خلیفه به واریم
 دیدی صاحب شرطه دخی بوش شرطه راضی اولوب رجل مرقومی بر مکان امینه قالدردی و کنیدیسی
 غسل و کفنی نیشه ایدوب آماده موت اولدی صاحب شرطه دیر که وقتا که صلاه صبحدن فارغ
 اولدقد نصرکه خلیفه دن رجل محبوس کتورسون دیو امر کلدکده سرای خلیفه به واردم سرری
 اوزره اوطورل ایدی بی کوردکده قنی رجل محبوس دیدی سکوت ایتدم تکرار غضبه رجل زنده
 دیدی بندخی ای امیر المؤمنین رخصت یورک ماجرا بی یان ایدیم دیدیکمه خدا ایله عهدم اولسونکه
 اگر رجل هارب اولدی دیرایسک یونکی اوردریم دیدی بندخی خدادانادر که فرار ایتدی لکن یترده
 و قوعبولان کیفیتی استماعه رغبت یورک بعد الاستماع بنه امر و اراده افتدیم زکدر دیم رخصت
 یورقدیه بر وجه مشروح رجل مرقوم ایله اولان سرگذشتی و بکا شامده ایلدیکی مرقومی
 تفصیلا حکایه و یاندر نصرکه ای امیر المؤمنین وای ولی نعمتم رجل مرقومک بکا ایلدیکی

ایلیکی مقابله سننده لطیفکه مغرور ایتدی یومکافاتی ایتدم شمدی بن ایکی امر یتنده هم بابو
 بر قصور عزی عفو یورک تا که سایه کده رجل مرقومه ایلدیکم عهدی وفا و مکافات ایتش
 اولدم یا خود بنی الیک بر بنه قتل امر یورک که بندخی نفسی فدایله کافا و فای ایتش اولورم اشته کفنی
 آماده ایتدم دیدم وقتا که مأمون خلیفه کلیمی استماع ایلدکده بکا خطابا الله تعالی سنک لایقکی
 ورسون رجل مرقوم سنک کیم اولدینکی و تعلقکی تسلیمک سکا مروت ایتش سن اتی سکا ایلک ایدن
 ذات اولدینکی یلد کدنصرکه مکافات ایدیه جکسن مروت اولورمه بویله اولور نیچون بکا خبر
 ویرمکده که سنک طرفکدن مکافات و اجرای وفای بن ایدیه ایدم یوردقدیه ای امیر المؤمنین رجل
 مرقوم یونده در زیر بنم خبریمی الماده و احضاری اقتضا ایدرسه حضور ریکه کلدیکمه
 بغداد دن کتاما مکه بین ایتدی دیدیکمه خلیفه حضرت نری رجل مرقومک بو وضعی اولکی
 مروتدن برتر بر مروتد شمدی وار تظلیفه حضوریه کتورک مکافات ایدیم دیو امر ایلدی
 بندخی سرعتله اولدینی مکانه واروب مرده ل اولسون امیر المؤمنین صوچلر عزی عفو ایتدی
 و قانی سنی استر مظهر احسان ایدیه جکدر دیدیکمه حقه حد و نسا و شکر ایکی رکعت
 غازی ادادنصرکه حضور خلیفه به برادر داخل و پیشکاهند قائم اولدق خلیفه با مرحمت
 رجل مرقومی سر برینک بانه جاغروب تظلیفه صباح طه سای وقتنه قدر هر طرفدن صحبت
 و انواع مرحله التفات ایلدی و سفره طعام آماده اولدقه برابر اکل و بعد الطعام خلعت فاخره
 الباس ایدوب والی شام و نقدیند و اتواب نفیسه و قول واسب و سار دو اب جهنریله احسان
 یکران بیه وطنه دارات و احشام ایله ارسال و اعزام ایلدی راوی حکایه صاحب شرطه دیر که
 بالاقضا شامدن خاکای خلیفه به عرضی کلدکده اشته بنه سنک دوستکک کاغدی
 کلدی دیو بکا خطساب ایدرایدی انتهی (محمد بن قاسم الانبارینک بغداد جوارنده
 رجه و البسی مشاهیر امراء آل عباسدن سوار نام ذاتدن مکافاتده نقل ایلدیکی اشو حکایه
 دخی مشهور در سوار حکایه ایدر که بر کون عهد مهیدیه سحری دار الخلافیه واروب
 مصلحتی عرض و رؤیاند نصرکه خانه مه عودت ایدوب طعام آماده اولغله سفره به اوطوردم
 لکن نفسم استه مامکله سفره بی قالدردیم و کولکه بر تعلق چو ککله کشایش خاطر ایچون بر مغنیه
 جار به ایله خلوت نشین صحبت اولدم بنه اضطرار قلم زائل اولمادی قیلوله وقتی کلسیکن او یوبامدم
 و بر جانیف قاز آماده ایتدروب نبوب تنزه کان خانه مدن چیدم برده انامدن برینه راست کلدیکمه
 یاننده ایوار ایدی زردن دیو سؤل ایتدیکمه فلان چققلگکرک محصولند ندر دیدی ال و معینه کل
 دیدم قاطرک زمانتی صالیو ربوب بغداد کپریسی عبور و دارالرقب طرفنی بکوب صحرایه منتهی اولدم
 بعده دونوب باب انباره منتهی اولدم واورده بر اطیف منزلت قابوسنه واردم قیوده بر خادم طورر
 صوسه عله خادمین صواسته دم بر تظلیف و معطر کاسه ایله صو کتوردی ایچدم و او خللده وقت
 عصر دخول ایتمکله منزل مذکور جوارنده بوئان مسجد کیردم و غازی ادادنصرکه کوردیکمه
 بر اعی باغه کلوب بی لمس ایلدی بندخی ای کیمینه استرسن دیو سؤل ایلدیکمه اول اعی انجق
 سنی مراد ایدرم دیدی جاجک ندر دیدیم باغه اوطوروب جانیکن دن رایحه طیبه شم ایتمله اهل
 نعمتن اولدینکری حس ایدوب حسحال مراد ایدرم دیدی سویله دیدم منزل مذ کوری قصد ایله
 اشو منزل بابامک ایدی بیع ایدوب خراسان جانیبه کندی و بی دخی برابر کتوردی لکن اقتضای
 کردش فلان اوزره بابام فوت و بزله فقر و فاقه الویدی و اعی اولوب دوشه قالعده بوشهره کلیم
 و بو منزلت صاحبیه کلدیکمه اندن بی سواره ایصال ایتمک و سبیل طلب ایدیه جک ز بر سوار بابامک
 صدیقی و دوستی ایدی دیدی باباک کیمدر دیدم فلان بن فلان دیو تعریف ایلدی که فی الحقیقه

عندمده اصدق ناس ایدی بونی ایستد کده ای کیمه حق تعالی حضرت نری سوال ایستد
سوار طعم و نوم و قرار دین مع و بغله سوار ایدوب علی العجله سنک ایستد کتوروب یانکه اقداد
ایلدی دیوب و امین مذ کورمده اولان نقد موجودی الوب ای فلک زده بونی شمدیک ال و یارین
ارکن منزله کل دینم و اورادن امیر المؤمنین یوندن اطرف حکایه اولماز دیوب طوقری دار الخلافه
واروب یالاسیدان حضورینه جیفدم و ماجرای نقل ایستد کیمه تعجب ایدوب ایکی ییک
دینار آما ده اولسته امر یوردی کتور دکلر نه ال بونی اعصاب و یریدی کتور مک
اوزره قالدیمده یه اوطور یوردی اوطور دیمده بکا دینک و ایدور یوردی یوردی نم دیدیمده
مقدار بونی سوال یوردی الی ییک درهم اولدینی خبر و یردم براز دخی اوطور دیوب صحبت ایستد
بغده رخصت انصراف یوردی خانه کده کده کوردمکه طرف خلافتناهدن بر خادم
الی ییک درهم کتورمس بونی کوردمکه امیر المؤمنین یونکه دینی قضا ایستون یوردی دیوب
تسلیم ایلدی وقتا که صباح اولدیمده اعی کلکده ایلان ایلدی یوخلالده امیر المؤمنین قلدن
آدم کلوب بونی حضورینه کتور دی خایسته حضرت نری کوردمکه ای سوار سنک حالکی دونکی
کون فکر ایستد دین مذکور بونی قضا نصکره دین آخره دخی محتاج اولور سن دیو الی ییک
درهم دخی امر ایلدی یونری دخی آل دیو احسان علی الاحسان یوردی سرور و دعا یله آلوب
خانه مدعودت ایلدی و اعی دخی یوانده کلدی ذکر اولان ایکی ییک التونی اعصاب مزبوره اعصاب
و حق تعالی کرمه سنی مرزوق و بیا کلک بکا احسانی اوزره مکافات و بکا دخی سکا اولان
ایستد اوزره مکافات یوردی دیوب و مالیدن دخی برازی و یردم اعی انصراف قالدی کلدی دیو
حکایه ایستد (و یو حکایه دخی حسنا وضع و معنی ارجحدر که صدر القضاة دولت عباسیه
یعنی ابن اکثم حکایه ایستد در که یوما من الایام خلیفه عالیشان هرون الرشید حضورینه
داخل اولدیمکه جناب هرون باشی اکوب فکر و تأمل اوزره اوطور بونی کوریمده * فایضه ای و ان
طال الزمانه * و الشرا حبت ما اوعیت من زاد * یستد قائل یلورمسن دیدی بدخی ای امیر
المؤمنین یو یستد عید بن الارض ایله بروقه عجبیه سی وارد دیدیمکه عید بن الارضی
کتور سونلر دیو امر ایلدی وقتا که عید خایسته رومال ایستد کده اشوب یستد قضیه سندن خبر
و یریدی عید دخی ای امیر المؤمنین سنین سابقه نک برنده حج شریفه عازم ایدم بر شدت اوزره
حرارتی کونده جولک اورمله سنده قافله حاجده هر جانبی احاطه ایستد بر صیحه عصبیه و فر باد
ظهور ایلدی فی الحال قضیه بی نجس ایلم قافله نک ایلور سینه و اینه اولدینی اکثر سن دیدیلر
واردیمده کوردمکه بر سیاه شجاع یعنی حبه کیره بولی قطع ایستد و اعز بی اجس او کوزکی
صیحه و دوه کبی فریاد ایدر بکا حیرت کلوب دفعنده نه ایستد حکمی یله مدم ناچار قافله نک بولی
دکشدردک کوردمکه کینه او کومری کسدر دی یلدیمکه بونک بر سبی وارد و کوردمکه واحد
تقر به جسامت ایدم یور حق سبحانه و تعالی به توکل و اعتماد ایدوب عباد الاهی یوندن خلاص
ایدم دیوب فدا نفسله برقر به صو آلوب سل سبغه اوزر نه واردیم شمدی اوسغه آیلور
توقنده ایکن آیلدی یانته یاقلدیم قر به بی کوردمکه اغز بی آجدی صوبی آغز یه کوبه دوکر
کبی اساله ایلدیم برقر به صوبی تمام مشرب ایلد کدنصکره قومده براز یو ارنوب چکلدی کندی
به عرض ایستد کن شری طوق غیوب کندیکنه تعجب ایستد بعد سلامته یولزه روان اولدی
بعد الحج یه اول یولدن عودت ایستدک و حبه راست کلدی کیم یرده ییتوت واقع اولمیدی
خلال لیل مظلمه یولک کار یه چکلوب ذکر الله الیه مشغول اولمیدیم یو حالده او یومشم
اویانده کوردمکه سندن خبری بر احد قالمیوب قافله قالمیوب کیش بونی حیرت آلدی نه ایدم حکمی

یله مدم یوانده قولامه بر صوت کلدی دقت ایستد مکه بر شخص کورمیدرک اشوب شعر اوقنور ایدی
* یا ایها الشخص المضل من کبه * ماعتده من ذی رشاد یصنعه * دونک هذا البکر متافار کبه *
و بکر المیون معک فاجبه * حتی اذا الیل ازال غیبه * خط عنه رحله و سیه * اشوب شعر
اوقنود قد نصکره کوردمکه یانده بر کیم دوه و بر طرفه قافله ده اولان کندی دوه م دخی طور
اول کیم دوه بی جوکر دیوب بندم و کندی دوه می بد کیمه آلوب سیرانه باشدم * فلما سرت
عشره امیال * یعنی اون ییل مقداری کندی کیمده قافله ظاهر اولوب بحر طالع و بندیم دوه دخی
توقف ایلدی یلدیمکه تروم زمانی کیش فی الحال کندی دوه مد تحول ایدوب استفسار کونا
اشوب قطع بی نظم ایلدیم * یا ایها البکر قد انجبت من کرب * و من هموم نضل الموج الهادی *
* الا تخبرنی بالله خالقنا * من ذا الذی جاد بالمعروف فی الوادی * و ارجع حیدا فقد ابلت مامتا *
یورکن من ذی ستام رایغ غادی * اشوب قطع بی اعتماد نصکره اول کیم دوه بکا توجه ایدوب
* اما الشجاع الذی الفینی رمضا * والله یکتشف من الحبار الصادی * فجدت بالماء لماضن
حامله * نکر مامکم تمن بکاد * فایضه ای و ان طال الزمانه * و الشرا حبت ما اوعیت من زاد *
هذا جزاؤک منی لا من به * فایضه ای و ان طال الزمانه * فایضه ای و ان طال الزمانه * فایضه ای و ان طال الزمانه *
راوی ابن اکثم در که وقتا که خلیفه حضرت نری ماجرای عید دن استماع ایستد کده ایست
وقصد بی بر رحرر و ضبطه امر ایدوب * لا یضیع المعروف ابن وضع * یعنی ایستد کیمه او اوره
اولسون ضایع اولماز یوردی بکا ایستد در یاه آت بالی یلورمسن ایستد کلدی مامته در انتهی
(مال شعر مذکور ای مطبیه سنی غائب ایدن کیمه که یانده اکا احسان و امداد ایدی بر صاحب
رشاد یوقنود اشوب کیم دوه قر بکده در اکب اول و کندی مبارک دوه ک دخی معیت کده در یانکه آل
کیمه قرانلغی ازاله ایلدیمکه یعنی صباح اولدیمده یو کی اول کیم دوه دن ایستد روانی چوله
صالبو یرده کدر (مال قطع عید) ای کیم دوه کیمه هنکای دلیل طریقه بول غائب ایدی
هموم و کورمده نجاهه ایدم خالق اولان باری تعالیه قسم ایدیمکه چولده بوا یلکی ایدن کیمدر
بکا خبر و بر روح و صاحبده بکا طافله مبارک اولدک بن مامته و اصل اولدم سن دخی مشکورا
رجوع ایله دیمکدر (مال قطع بکر) بن اول حبه بیکه صومرا فمی تدار که یعنی حرارتی دفعه
سبب اولدک حق تعالی عطشه حیرده قلانلرک ضر بی کشف ایدر یعنی سبب دفع حرارتی
خلق ایدر صوبی طاشنلر منت ایستد ایکن نکر مابکا صومر مکه جود ایستد و کترت اوزره
سنی ایدوب کرمکدن قلت ایله ایستد هر قدر زمان مرور ایستد ده یعنی اوزر ایستد ده خبر باقیدر
اونودلر مکافات بی ثابته تعالی ظهور ایدر اما شرا ددن او ایستد حفا ایستد یستد ایستد
یعنی شرده باقیدر جزاء سیستد سی ظهور ایدر اشته بوی یعنی بنم سنک امداد بیکه بتوفیق الله تعالی
یستد بیکم بکا ایستد یستد ایستد جزا سیدر ایکن بونی بن مکافات عدا یتم ارنق محمود و مشکور
اولدیمک حالده کیت حضرت خالق هادی عز و جل سکا رعایت و احسان ایلمسون یعنی
مستحق اولدیمک مکافات حق سبحانه و تعالی حضرت نری و یرسون دیمکدر و الله اعلم بالصواب

الباب الثالث والاربعون

اشوب قرق او چینی باب هجو و مقدماتی یانده در صاحب مستظرف در ککه کلام عربک
نظم و نثر لنده هجاری ذکر و یساندن مقصود ملجارینه و الفاظ فصیح و معانی
بدیهه لینه و قوف و اطلاع بر وقسه اغراضه تشنی صدر دم و غیبت و هجو و ذمه و غیب
دکدر و نفس هجو هجو کونولکنه و شاعرک سوزنده صدقه دلیل اولماز زرا هر مدموم ذمه

اولماز بعضا انسان بهتانا وظما وعبا وارهابا هجو اولنور که نفس الامر ده لایق هجو دکلدر
 انتهى (متوکل خلیفه شاعر ابو العینایه ناسدن کیمیری مدح و کیمیری ذم ایدرسن دیو سوال
 ایلد سکده ابو العینایه ای امیر المؤمنین ناسدن احسان ایدن کروهی مدح و ثنا واسانت
 ایدنلری ذم و هجنا ایدرم دیمشدر قنبر (والله تعالی راضی اولدیغی قولنی مدح ایلدی * نعم
 الامدانه اواب * نظم جلیله اولدیغی کبی که اوبوب علیه السلامی مدحدر (قلت) اواب جج
 اوقاده تسبیح و ذکر در رجاء یعنی مداوت معانسته در کاسق انتهى (و بعد آخرینه غضب ایلد ذم
 ایدوب قرآن کریمه * مناع الخیر * معند انیم عتل بعد ذلک زنیتم * یورمشدر زنیتم بر قوم
 کندولردن اولمادیغی حالده ملصق اولان شخصه درلر (قلت) نظم جلیل مذکورک سابق
 بودر * و لایق کل خلاف * هین هماز مشایخیم مناع الخیر * الا یة اهل تفسیر تفسیرده مفهوم
 شریفی حضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم و بارک و کرم افتدیر * خطابا هر خلافت
 یعنی حق و باطلده جوق عین ایدوب رأی حقیر و غیبی جوق ایدیغی اولان وسعایت وجهله کثرت
 اوزره نقل کلام ایدن وناسی ایمان و اتفاق و ساز عمل صالحدن اولیجی خیردن منع ایدیغی و ظلمده
 تجاوز و کثرت الذنوب و جفاکار غلیظ اولوب اشو مناب و معایب ایلد متصف اولدیغند نصکره
 کندوی نسبت ایتدیگی قومدن اولیان شخصلره اطاعت ایتد یعنی مخالفتی نصیم ایلد دیمشدر
 الله تعالی اعلم اشوایت کریمه کفاردن و ایدین مغیره حقیقه ناله اولمشدر باباسی مغیره طوغد یغندن
 اون سکر سنه صکره اوغلددر دیو دعوت ایتشدر (بعضه کوره اخس بن شریق حقیقه
 ناله در که اصلی ثقیف قبیلده سندن ایکن کندوی بی زهره قبیلده سنه نسبت ایتشدر انتهى (جعفر
 برمکی قتل اولدقدده شاعر ابو نواس حزن و بکا ایتدی نیچون اغلرسن و سنه کی داغلرسن
 حالبو که کاجه قری هجو ایتشیدک دیدکلرند * بنم هجوم و اوکار کریمه هجوم هوای نفسه منامندن
 اولدی نیجه حزن ایتیم که مشار الیهی * ولست وان اظنبت فی مدح جعفر * بول انسان خری
 فی ثیابه * یتیلده هجو ایتشیدم هجو مذکور معنه واصل اولدقدده بکا بونکله اتوانی تمیز لسون
 دیو اون بیک درهم کوندر مشیدی دیو جواب و ربوب رحله یاد ایلشدر علیه الرحمة الواسعة
 (مال بیت) جعفرک مدحده اطباب ایتدیگده اتوانه نفوذ ایدن انسانک اولی اولمادم یعنی بدن
 اولدخی اوستنه یستهلان وارد دیمکدر که اطباب مدح جعفری ثوبه نفوذله تشبیه ایتشدر
 (شمرای صر بدن خطیله هجو مواظبت ایدنلردن ایدی برکون هجوی قصد ایدوب لکن مهجو
 بولمادقدده * ابت شغنائی الیوم الانکما * بسوء فما ادری لمن انا قائله * یتنی نظم ایتشیدیکه
 مالی بوکون کوتی سوزدن غیری کلام سو بلمکدن دودا قلم ابا ایلدی لکن کلام سرفی بن کیمک
 حقیقه سو یلیجی اولدیغی بیله میورم دیمکدر اشو بیی نظم نصکره بر حوضه باقوب ایچنده
 یوزنی کوردکده * اری لی وجهها فیج الله خلقه * فقیح من وجهه و فقیح حامله * یتنی نظم
 ایدوب کندوی هجو ایتشدر (مال بیت کندم ایچون بوجه کور بر حق تعالی فیج خلق
 ایلشدر ارتق اول وجه و حاملی یعنی بن تعبیج اولنورم دیمکدر (واشو هجوی دخی انا سنه دوزدی
 * تخی فاجلسی عنا بعدا * اراح الله منک العالمینا * اغربالا اذا استودعت سرا * و کانونا
 علی التحدینا * حیاتک ما علمت حیاتسوه * و موتک قدیسر الصالحینا * مالی بزدن تباعد ایلد
 و اوزاق او طور سنک زوال و عدمکله الله تعالی عالمی راحتدر سون فالبورمسن که سکا بر سر
 ایداع اولدقدده طویوب فاش ایدرسن منقل مبستکه خانی باشکه بر کدربوب لاف و کداف ایتدیررسن
 یقیم اوزره حیاتک سوه حیاتدر موت و رحلتک جله صلحای مسرور ایدردیمکدر (قلت) والده سنی
 اغربال و کانونه تشبیه در نکین معنی وارد قنبر انتهى (بر رجل بن ذم یا خود مدح اولنم قید

ایتم یعنی ذم و مدح یاغده پردردیدکده اخف بن قیس رجل هر قوم * ارحت نفسك من حیث
 تعب الکرام * یعنی کرام ناسک تعب و مشقت چکدکلری برده سن نفسکه راحت و برمشسن
 دیو تزییف ایلدی قنامل (ناسدن بر شخص هجاو اولان بشار شاعره بی هجو ایتدیککده قنمی
 فوت اولور یا خود جفتککمی خراب اولور دیدکده بشارنه فوت اولور ونه یقلور دیدی بعده
 شخص هر قوم چونکه بو ضررلردن بری اولیه ارتق یاغم یوزارینه دک انا کک عضو مستورینه
 اولسون دیو رزالتدن خوفی اولمادیغی بیان ایدیمک بشار نیچون باشکزی ترک ایلدیکر دیدکده
 شخص هر قومنه ایشله چکسن ای کورمک ایچون باشنی یقودم دیوب تا کید ییجیای ایلشدر
 (صاحب المستطرف هجو دن عرض و ناموسی اولان خوف و خشیت ایدر اما عرضی اوزره
 خشیی اولیان ییجیاک یاغده مدح و ذم یکسان و بومقوله مک کوتی اولدیغی وارسته ییاندردیوب
 اخفک قول مذکور بی ایضاح ایتشدر انتهى (محکدر که بشار هر قوم مهدی بی و یعقوب بن
 داودی * بنو امیه قوموا طال نومکم * ان الخلیفه یعقوب بن داود * ضاعت خلافتکم
 یا قوم فالتسوا * خلیفه الله بین النای والعود * قطعه سیه هجو ایلدی یعقوب مهدی خلیفه یه
 هر قومک هجو بی خبر و بر مکله غیظ ایدوب طشره ده بولمغله بشارک وطنی اولان بصره یه
 ایشنی نورمک قصدله متوجه اولدی بصره یه داخل اولدقدده ضعی و قتی ایدی بر اذان ایتشدر
 باقک بو اذاتی ورن کیمدر دیو امر ایلدی کور دیلر که سرخوش اولدیغی حالده بشاردر
 طونوب حضورینه کتوردیلر کوردکده ای زندیق سنک اذان و ردیککه یعنی توحید که تعجب
 ایتشدر دیوب ضررته امر ایلدی بنش فاجی آوردقارنده مشرف هلاک اولدی بوسالده بر سفینه یه
 بر قدردی یعنی بر قفه یه قودی سفینه یه الف اولدقدده بشار کاشکی شمدی بی هین ابی الشافعی
 کوره ایدی دیو معنی ایلدیکه ابو الشافعی مقدما بشاری * ان بشار بن برد * یس اعی فی
 الـفـیـة * یتیلده هجو ایتشیدیکه عینی واقع اولدی دیمکی استدی (مال بیت بشار بن
 برد سفینه یه قوش بارک کور کیدر دیمکدر بعده سفینه ده جوق کیمجوب فوت اولدقدده
 جند سنی بحره آیدیلر بحر دخی دجله یه صوقدی متعلقا تندن بعضی جی فاروب بصره یه
 کتوردیلر ناس متأذی هجوی اولمغله بر احد جنازه سنه حاضر اولوب هلاکله مسرور اولدیلر
 (مال هجو مذکور بشار ای بی امیه نیجه یه مک او یقوده سکر قافلتک خلیفه یعقوب بن داوددر
 مهدی دکلدر ای قوم امویه خلافتکضایع اولدی خلیفه بی نای ایلد عودیدند یعنی اهو و طر بله
 اشتغالده طلب ایدک یعنی هوا سیه مشغولدر همان فرصتدر قائله ایشکره باقک دیمکدر (قلت)
 موی الیه یعقوب بن داود بن طهمان مهدی خلیفه مک وزیر مشغل بال رأی ایدی آل هاشمه میل
 نه تیله مک و تنهار ضیق و عین زنده انده حبس ایتدی بر بارجه قوری اتمک و صودن غیری خدادن
 محروم اولدی طر ناقلدی و بدنتک قیلاری اوزادی و چشمه ضعیفکلدی اون بش سنه دنفکره
 چغردیلر و برره کتوروب امیر المؤمنین سلام و ردیدیلر سلام و پردکده امیر المؤمنین کیمدر دیدیلر
 مهدی دگلی دیدی اووقات ایتدی دیدیلر هادی دگلی دیدی اودخی انتقال ایتدی دیدیلر
 هرون الرشیده سلام اولسون دیدیکه اطلاق و احضار ایدن رشید ایدی بعده رشید حضرت نری
 ای یعقوب مقصودکله ایسه سوبله اجرا ایدلم دیدی مک مکرمده مجاورتدر دیدی هرون اویله
 اولسون بوندن باشقه مرادک وارمیدر دیدکده یعقوب بنم ایشم تمام اولدی بوندن نصکره آمال
 ذنویه بی اجرا یه وقم قالدی دیدی رشید اکرام تامله کبه یه ارسال ایلدی جوق یکمدن مک
 مکرمده بوز التمش دیده فوت اولشدر انتهى (حکایه اولدیکه لطائف بسیار اولان ابودلامه مک
 ترکیمه ایلد تراعی اولوب عافیه ایلد مسمی اولان بغداد قاضیسی حضورینه مرافعه یه واردیلر

ابو دلامه قاضی کورنجه قبل الخصومة * نقد خاصیتی دهاته الرجال * و خاصیتها سنة وافیه * فماد حص الله لى حجة * ولا خب الله لى عافية * ومن خفف من جور في القضاء * فليست اخافك يا عافيه * ابائی نظم ایلدی (مال ایات) ناسک زیاده عاقل و کارگذار و جلد و الزامه قادر لری بنم ایلده مخاصمه ایلدیلر و بندخی انلره وافر زمان مخاصمه ایدوب جنساب حق حجت و سندی ابطال ایلامکله و بی جوادین عاجز قضا منله انلره غالب کلام شول قاضیلر کیم قضا سنده جور و ابطال ایده انلردن فور قارم لکن ای عافیه سندن فور قارمکه جور ایتمز سن دیمکدر عافیه یو نظمسی استماعدن صکره ای ابو دلامه امیر المؤمنین سندن شکایت ایدرم و بی یو نظم ایلده هجو ایتدی کیکی یلدر یرم دید کده ابو دلامه اگر شکایت ایدوب قطعه می ذکر ایدر ایسک سنی عزل ایدر دبدی عافیه نیچون دیمک یاسک هجو ایلده مدحی فرق و غیر ایتدی کیکی یلش اولور دبدی ابو دلامه نک عافیه به و یردیکی اشو جواب لطافت نصای منصور خلیفه نک سمعه واصل اولدقده وافر ضحک ایدوب ابو دلامه به عطیه ایلده امر ایلدی (وینه ابو دلامه حکایه لندندر که بر کون مهدی خلیفه نک حضور بنه کیردیکه اقر بای خلیفه دن اسمعیل بن علی و عیسی بن موسی و عباس بن محمد ایلده بنی هاشم دن بر طاقم ذوات دخی حضور لند * یو نظم ایلدی خلیفه ابو دلامه به اگر شو قصیده بولنا نلردن یرینی هجو ایتمز ایسک دلکی قطع ایدرم دیو یمن ایلدی ابو دلامه به حیرت و وله عارض اولوب هر یرنک یوزینه کویار ضال بنی تحصیل ایچون کوز بنی قر بهرق نظر ایتدی و علامت رضا حس اینمیکچک چونکه کندیسی دخی حضار مجلسدن اولمغه نفسی یو نکلده هجو ایلدی * الا بلع لیدک اباد لامة * فلست من الکرام ولا کرامة * جمعت ذمامه و جمعت لؤما * كذلك الانذمة الذمامة * انا لبست العمامة کنت قدرا * و خبز برا اذ انزع العمامة * ابو دلامه اشو هجوی انعامدن صکره قطعه نک معناسندن و خلیفه بی یمنندن قورنار دیمکدر حضار مجلسی خنده ایدوب جله سی جائزه بخش اولدیلر (مال هجو ای ابا دلامه زد کده اولانلره تبلیغ ایلده که سن کرامدن و نه کرامتدن سن مذمتی ولوی جمع ایلدک که فی الحقیقه مذمت لوم نابعدر یعنی لازم کلور عمامه کی لبس ایلدیکک وقتده سکامایون و حقیق دیفکده خبز یرم یعنی بکر زسن دیمکدر (و بعض ظرفای عرب فمری هجو ده بنای عمری هدم ایدر و کرای منزلی ایجاب ایدر و الواتی تغییر ایدر و کاندن مصنوع اتوایی جور یدر و کیجه کیدن یو جیلری اضلال ایدر یعنی یوللری شاشر در و خرسره اعانه ایدر و عاشقی مفتضح ایدر دبدی (قلت) سارقه اعانه و ساری بی اضلال نک جزا لتلی دکلدر ظن ایدرم قنبر انتهی (بعض ظرفایه فلان و فلانک حفر نده دیر سن دیتاد کده * هه الخمر و المیسر و انعمها اکبر من نعمها * دیو یطریق الاقتیاس هجو ایلدی یعنی انلر خیر ایلده قمار کیدر اثم و کاهلری نفع و فایده لندن اکثر در دیمکدر (و بعض ظرفایه فلان نه مقوله کیسه در دیو سوال اولدقده فسادده دیر کئی اوزون و کرمده ارشنی قصه شره صحرار و خیره زمن یعنی کورتور مدر دیو جواب و یردی (بعض شعراء عرب به زهیری کامنا و کاهجه هجو ایدر سن دیتاد کده * شاعر * هجوت زهیر اثم اتی مدحت * و ما زالت الاشراف تهجوا و مدح * یعنی نظم ایلدی (مالی زهیری هجو ایلدوب صکره مدح ایلدم اشراف هجو و مدح اولنمقدن زائل اولمادیلر یعنی هجو و مدح اولنقی اشرافک و متعین اولان ناسک شایندر دیمکدر مرادی بته زهیری شاندر (قلت) اشو هجو یانده چند ورق اشعار دخی اولوب لکن بآرجه معلومه مترجمنک نسخه سنده یو نظم ایدندن و یا خود اطنای خوفندن و الحاصل قنقی مطالعه به مینی ایسه ترجمه اولنماش کور لکله اسعد فقیرک دخی قلم شکسته فی بوخلالده تخریر دیر کاهم ایلده مشغول یواند یفتندن بلکه ذکر اولتان اشعارک جلنده بر فایده معتد بها اولماد یفتندن انک اثرینه اقتضای معنی باب مذکورده

یوقدر ایلده اکثفا ایشدو انتهی (ابو یرید العبدی * ولقد قتلک بالهجماء فامت * ان الکلاب طوبیة الاعمال * یعنی دیمکدر که هجو و ذم ایلده تحقیق بن سنی قتل و انعدام مراد ایلدم لکن معتمد اولمادک یعنی ایشدوب متأثر و متکدر اوله رق هلاک اولمادک یلدمکه کو پکسن آدمی دکلتن زبرا کلاک عمری طویلدر (بر کون متوکل خلیفه ابو العینایه مجلسده بدن غیری پراحت قالمیوب سنی هجو ایتدی دید کده * اذارضبت عنی کرام عشرتی * فلا زال غضبا علی لئامها * یعنی نظم ایلدیکه مالی بنم عشرتک کریملری سندن راضی اولدقلرنده اول عشرتک لثملری بنم اوزریمه غضوب اولمدن خالی اولمازل دیمکدر (قلت) مجلس مذکورده سکندوبی هجو ایدنلری فی الحقیقه بو بیتله رنگین هجو ایتدو نجاوز الله تعالی عن سبانه امین انتهی

باب الرابع والاربعون

اشو قرق در دخی باب صدق و کذب یاننده در او دخی ابکی فصلی مشتملدر فصل اول صدق یاننده در حق سبحانه و تعالی صادقلری تبشیرا استعجاب الله * هذا يوم ينفع الصادقين صدقهم * و دخی * و الصادقين والصادقات * نصاریله انلری مدح و مغفرت و اجر عطیه نائل اوله جفا ربی بیان یورمشدر (حضرت عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنه * عليك بالصدق وان قتلک * دیدیلر که مالی صدقه مداوم اولهر نه قدر صدق سنی تلف ایلده جکئی ظن ایدر ایسکده دیمکدر (و اشو مضمونده * عليك بالصدق ولو انه * احرقك الصدق بنار الوعيد * و ابغ رضی الله فاعی الوری * من امخط الله و ارضی العبد * قطعه سی کوزل نظم اولنمکدر (مال قطعه) صدقه ملازمت ایلده نار و عید ایلده صدق سنی احراقی مفروض ایسه ده و رضاء الهی طلب ایدوب مخلوقاتی ترک ایلده یعنی مخلوقک تحصیل رضا سچون کذب و دروغی اختیار ایتمه الله تعالی به اغصاب و قوللری بی ارضاییدن کیمدر یعنی بووضع مؤمنه لایق دکلدر دیمکدر (اسمعیل بن محمد بن عید الله حکایه ایلدیکه بابام حین احتضارده او غلار بنی جمع ایدوب او غل قلم خدادن اتقابه و احکام و تلاوت قرآنه مواظبت ایلدک انلر دخی تعهد ایتدیلر بعده صدقه بر مرتبه ده ملازمت و مداومت ایلدک که بر شیدن سوال اولند یفکرده اگر طوغری سوبلدیکه کزده بر یکری قتل ایدر و بعد القتل علی فرض حیات بولوب یته صوردر لسه ده یته طوغر یدن دوغیک بن الله یلور که قرآنه باشلدیف کوندنبر و کذب ایتدم دیو وصیت ایتدو دیمکدر (بعض علما * لكل شیء حلیة و حلیة المنطق الصدق * دیمکدر که مفادی هر سنی ایچون بر زینت اولوب منطق یعنی نطقک با خود اسم آلت صیغه سیله لسالت زینتی دخی طوغری سوز در دیمکدر (و اشو وقطعه باب صدقه محمود و رافق قول اصدقدر که * الصدق منجاة لاصحابه * و قر به للعبد من الرب * و لبس للانسان شوم علی * لسانه اردی من انکذب * مالی صدق اصحابنه محل نجاتدر و عبادی خالفته مغر یدر و نسانه لسانده کذب اولمادن کوتی شوم یوقدر دیمکدر * بعض علما صدق دینک دیرکی و ادبک رکئی و مروءتک اصلی اولوب اشو اوج ماده انجق صدقه تمام اولور دیمکدر (مهلب بن ابی صفرة دست صاحب شجاعته سیف صارم اکاکلام صادقندن اعز دکلدر دیمکدر * ارسططاليس حکیم * الموت مع الصدق خیر من الحیة مع الکذب * دیمکدر که مفادی صدق ضمنده اولمک کذب ضمنده بشامقدن خیر بودر دیمکدر (و بعضی ایدیکه صدق هر محاده محمود و بمدوح و در لکن غام و ساعیدن بمدوح دکلدر هر نه قدر سعی و تمییه سی صدق دخی اولسه میان احبابی افساده مؤدی اولد یفتندن نامقبولدر (و بعض علما دیدیکه کئی الله تعالی ایلده معامله سنده حقیقت صدق ایلده صادق اولسه خزان

غیبه اطلاع ابله سموات و ارضه امین اولور (و بو معناده عامر عدواتی و صبتنه بن کندی
و جدا عده صدق کلامی غیبین بر نوع بولورم بوضوحه همان صادق اولک دیمشدر که مرادی
بر کیمسه که صدقه ملازم اولوب انکله لسانی اعتیاد ایده موفق اولور یعنی قلی احوال غیبه
مطلع اولوب ظن ابتدایی نسه بی تکلم ابتدایه ظنی اوزره وقوع بولور دیمشدر * الصدق
بالحراری * فقره لطیفه قدمادندر (مالی صدق حره یعنی پاک طینته لایقندر دیمشدر) عینده
ابن ابی سفیان دیدیکه قلبکده بکی نسه اجتماع ایشنه و اول بکی نسه دن قنصبی صوابه افر بدر
بیطوب ترددایتک همان دقت و فکر ابله قنصبی نفس و هوا که اقرب ایده اکامخافت ایدوب
ترکله اونه کنی ایشله زیر اصواب مخالفت هوایه افر بدر (قلت) اشو معنی * ان النفس لامارة
بالسوء * نظم جلبلندن ظاهر در انتهی (محکیمدر که ابن مباده آن عباس اقر باسندن جعفر
ابن سلیمان مدحده نظم کلام ایدوب تقدیم ایلد که جعفر جائزه اوله رق بوزدوه بخش ایلد که
ابن مباده جعفرک الی او بوب بر دیگر ابله سندن غیری قریشدن بر احبک واللهی دسنی تقیل
ایتمد ایدی دیوب صورت نشکر کوستردی جعفر اول دیگر آیه منصور خلیفه می ایدی دیو صورتدی
ابن مباده خیر و ولید بن بزید ایدی دید که ولید او یه دن اولدیفندن روی غضب کوسر مکه
ابن مباده عفوایدک و ایدک یذنی تقیل لله دکل ایدی دیوب کویا جعفرک یذنی تقیل لله اولدیفنی
ایچه ساندن صکره دونوب سنک یذنی دخی او بدیکم الله ایچون اولوب نفس ایچوندر یعنی
مداهنه درد یچک جعفر انصاف ایدوب بن مباده صدق کلامک ای ابن مباده سکا ضرر و یرمدی
دیوب بوزدوه دخی احسان ایلدی (محکیمدر که) بلال رضی الله تعالی عنه قرنداشته قریشدن
بر خاتونی تزویج مراد ایدوب اول خاتونک اقر باسه یلوسر که بزر غلامز ایدک الله تعالی اعتاق
ایلدی و ضلالتده ایدک هدایه الله ابرشدی و فقه ایدک الله تعالی اغنا ایلدی اقر باکردن قلاته بی
قرنداشته تزویج مراد ایدرم اصکر عفو و نکاح ایدرسه کز جناب باری تعالیله حد و ثلایدن
یوق رد ایدرسه کز الله تعالی اکبر و اعظمدر دید که خاتونک اقر باسی بر یره کلوب وینلرنده صحبت
ایدوب یلورز که بلالک ایمانده سبغی وارد و مشاهد و غزواتده بولندی و رسول اکرم صلی الله
تعالی علیه وسلم اخندیمک نزد سعادتلرنده منزله و قدری وارد دیوب نکاح ایدیلر مصلحت تمام
اولدقدن صکره دادر بلال ای برادر خداسنی مغفرت ایشون بنم ایمانده سبغت و مشاهدده
بولند و غیر فضائل قریشلره یاد و تذکار ایدکی دیو کلام سابقته امر یض اید که بلال ای دادر
صوص بن انله طوغریسی سوبلدم اشته سنی صدق نکاح ایشدی نه ضرر کوردم دیو عتاب
ایلدی رضی الله تعالی عنهم فافهم (حکایه اولدیکه جماع برکون خطبهده تطویل ایلد که
جاعتندن بر رجل قیام ایدوب ارقی بشر نمازه باشیه لم وقت اولدی و سکا مشغول اولماز و الله تعالی
سنی معذور طوماز دیو خطاب اید که حجاجه زیاده سیله غیظ و غضب کلوب اول رجلک
حبسیله امر ایلدی رجلک اقر باسی اطلاق و تخلص ایچون حجاجه کلوب تصنع عفوایدک زیر
مجنوندر دیو نیاز ایلد کلرنده حجاج دخی حضور یه کلوب جنونیه اقرار ایدرسه اطلاق ایدرم
والا لایدی اقر باسی رجله واروب شرط اطلاق خبر و یوب جنونی اعتراف ابله دیو ابرام ایلد کلرنده
رجل مرقوم معاذ الله حق سبحانه و تعالی بنی صحت و عافیتده قلوب جنون ابله ابتلا ایلدی
کاذبا ایچون اقرار ایدم دیوب اقر باسی رد ایلدی بوقضیه جمع حجاجه و اصل اولجه صدق
و استقامتده ثباته بناء عفو و اطلاق ایلدی * الفصل الثانی * قرق دردنجی بایدن
اشوایکفی فصل کذب یاننده در حق سبحانه و تعالی کاذبلره و عیدده یعنی عذاب مستحق اولوب
و روز قیامتده بوزلری سیاه اوله جعفرنده * و ایه عذاب الیم بما کانوا یکذبون * وینه

و یوم القیمه تری الذین کذبوا علی الله و جوههم مسوده * یوم مشدر (صاحب المستطرف
(ایام و الکذب فان الکذب یهدی الی الفجور و الفجور یهدی الی النار و تحروا الصدق فان الصدق
یهدی الی البر و البر یهدی الی الجنة) خبری تحریر ایشدر که مالی الله اعلم کذبیدن صادق زیرا
کذب فجوره و اودخی نازه دلالت ایدر و صدق آرایک یعنی صدقه متصف اولک زیرا صدق بر
و خیره و اودخی جسته دلالت ایدر یعنی موصل اولور دیمشدر (و عبد الله بن عمر رضی الله تعالی عنه دن
مر ویدر که رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم اخندیمک (اذا کذب العبد کذبة واحدة تباعد
المالک عنه مسیر قیل من نین ما جابه) یوم مشدر اشو حدیث جامع صغیره (واحدة) اولمادی
حالده مضبوطدر لکن ینه شر احک بیانجه کذبه واحده مقصوددر (و مالی اگر حقل قول
یا لک ز کذب ایتسه دخی جنس مالک یا خود حفظه اندن کنور دیک شبنک یعنی کذبک کونی
قوفوسندن ناشی بر میل قدر یر تباعد ایدر یعنی یانندن مثلاً صر مساعک کر به ریختن تباعدی کبی
بالطریق الاولى تباعد ایدر و صاویشور دیمشدر فکیفکه نعمذ بالله تعالی کذبی عادت ایدک حال
خیانت احتمالی و مغفور اولدیفنی بو بر کذبیدن قیاس ابله (قلت) بعض اهل حدیث بوراده
اولان نین حقیقندر لکن ارض بوقوقوبله طلوا اولدیفندن دباغک بوی دباغخانه بی طوب مادی
کاذب دخی قوفوسنی طومر دیمشدر * راوی الکذب احد الکذابین * ابله * رأس المائم
الکذب و عمود الکذب البهتان * اقوال اسلافندن (مال قول اول) کذبی کذابدن روایت
ایدن بلا نیجیک بریدر دیمشدر مطالعه عاجزانه م اوزره راوی قائلنی بیان ایتدیک و کذب اولدیفنی
یلدیک تقدیرجه فی الحقیقه کذابدر لکن قائلنی سو بارسه نقل کذب اولماز دینورسه ده
غالب کذبیدن ترهیب ایچون دیمشدر ظنی اولنور (و مال فقره ثابته) کاهلرک باشی کذب و بنای
کذبک دیر کی بهتان و افترا در دیمشدر (ایکی نسه کذبیدن خانی اولماز بری کثرت وعد و بکرری
شدت اعتذار در قولی دخی اقوال اسلافندن (اصحی کذب ابله مشهور اولنلردن برینه هیچ
طوغری سوبلدیکک واقع اولدیمی دید که کذاب مرقوم اگر بوسوزمده تصدیق اولنلایدیم
سکا واقع اولمادی دیر ایدم دیو جواب و یرمشدر (اشو فطنه محمود بن مروان ابن ابی الجوز بکدر
* لی حبله فین بنم * و ايس فی الکذاب حيلة * من کان یخلق ما یقول * غیبتی فیه قلیله *
مانی سعی و نجه ایدمک حقیقه بنم ایچون حبله حاصل اولوب لکن کذاب حقیقه حبله ممکن اولمادی
بر کیمسه که سوبلدیک کلاتی ایجاد ایلد الیک شائنده حبله قلیله در دیمشدر (قلت) یعنی تمامک
حبله سی باندس سر و کلام سوبلدمکدر و کذاب و مغزیکه خود بخود سوزدوزر اکاحبله قلبه دکل
بلکه بوقدر همان و مقوله لدن حق تعالیله استعاذه دن غیری چاره بوقدر انتهی (میان عربده
* فلان اکذب من لمان السراب و من سحاب تموز * کثرت کذبده ضرب مثلد یعنی فلان
کیمه صحراده صوطن اولنسان سرابک لمانندن زیاده اکذب و زمان عموزده سماده ظهور ایدن
بولندن زیاده کاذبدر دیمشدر (منقولدر که فارس عجمده جوراب الکذب ایله معروف یعنی یلان
طغارجکی دینور بر محسب و ارایمش اندن مر ویدر که اصکر بن یلان سوبلکدن منع اوانسم
ایدی اودم اودم چانلردی بن کذبیدن بکالاحق اولاجق عار ایلد یله صدقندن نائل اوله جفم نفع ایلد
یله کنیده صدقده بولدیغ برلنت بولورده که نمر یف ایدم دیمشدر اعاذنا الله تعالی من الکذب
(و بر حکیم کذب و دروغی اعتیاد ایدن صادق ایلز یعنی هر کسی کاذبدر دیر
ایمش) و کذاب ذمده اشو فطنه بعض شرانکدر * حسب الکذوب من البلیة بعض ما یحکی
علیه * فنی سمعت بکذبة * من غیبه نسبت الیه * مالی کذبله شهر تشهار اولنره بلیه بوندن
کندی اوزرینه عز و اولنن نسه کافیدر که واقعا غیریدن بر یلان نسه ایشداسده اوقوله له نسبت

اولنوردیمکدر (رسمی یعنی صراف طرفان بر طاق کسای خانه سده دعوت ایدر بعد تناول الطعام انترله صحبت با شلد قدما ایچارندن بریسی شمدی بز **سماعون للکذب** اگالون السحت **نظم جلیلند** اولان وصف ایله متصرف دیواستظراف ایچمدر که مرادی صراف کذاب اولدیفته و طعای حرام اید و کده نعره ضد روایت شریف مذکوره کفار بهودک احوالی بیاند که انار کذب استماع و قبول و حرامی تناول ایدرل دیمکدر (مرویدر که عبدالله بن سری حکایه ایلدیکه ابن باریک حضرت نارینه راز اخواته واروب حدیثاد بورجا ایلدیکمزدنه ملا حظله مینی ایسه کدی بکر بود دفعه سزه تحدیث ایچمه حکم دیدیلر تکرار ایچمه که عین ایچمیکر دیونیز ایلدیکمزدنه عین ایچم اکر ایله ایدم کفارت ایدوب تحدیث ایدر ایدم لکن تحدیث ایچم دیمشکن شمدی تحدیث ایچم ارتکاب کذب ایچم اولورم ارتکاب کذب ایچم بکا تحدیثدن اجدر یورمشر (قلت) تحدیثدن مراد محبت اولوب نقل حدیث اولوق کر کدر فتامل (مجاهد حضرت ناریندن منقولدر که هر قول و عمل که بی آمدن ظهور اید کتب وضبط اولنور حتی حال مرصنه آه وائینی وحتی رسمی معصوم بکا ایلد کده رفع بکا ایچم موصو سکا شونی و بوقی آلورم دیو و حدایدوب ایچماز ایله مالک کذب دخی دفتر سبانه یاز یلور دیمشدر (فضل حضرت ناریندن منقولدر که اعضای بی آمدن اکر صادق اولورسه حق تعالی لسان احب یعنی زیاده راضی اولدینی عضو یوقدر واکر کذاب اولورسه اندن بعض عضو یوقدر یورمشر که فی الحقیقه ذکر و توحید و صدق ایله کذب و کفر آلتی لساندر حالت اولاده مدوح و حالت ثانیه ایسه مذمومدر (ابن مسعود رضی الله تعالی عنه اعظم الخطایا الانسان الکذوب **دیمشدر که مالی اعظم خطایک محلی کذب ایله منصف اولان لساندر دیمکدر** (بر شاعر با کبره دم ذم کذب **لا یکنب المرء الا من مهانه** * وفله السوء اومن قلة الادب بعض جیفه قلب خبر رایحه **من کذبه المرء فی جد و فی لب** * مالی یلان سوبلیان یاذلیل ویا کو فی فعلی ویا خود ادب وحباسزدر و یلان شویله بر مردار نسه در که مثلا کوبک لاشه سی اصلد کده اصرن شخصک طوبی بی بدوی کشتک جد و هرل یعنی مضلعا اقوالده سوبلیکی کنبیدن خیر اودر یعنی کذب کتولکی اول جیفه ک فوقوسندن بدر دیمکدر (حکایه اولندیکه معا و به حضرت ناری اوغلو یزیدی ولی عهد نصب ایلد کده برقرمزی نیک خیمه قوردر و بوب ایله اعلان ایچون دیوان ترتیبه کندی و اوغلی او طوب ناسه بیعت ایتدردی خلق فوجا فوجا کلوب عادت عرب اوزده کندی به سلامه تعظیم و اوغله میل ایله تکریم ایلدیلر نامدن بر رجل کلوب بعد السلام پدینه توجه ایله مداهنه ای امیر المؤمنین معلومک اولسونکه اکر اوغلو کزی ولی عهد ایچمیدیکر امور سلطینی اضاعه ایچم اولوردیکه دیدی احنفت بن قیس دخی دیوانده ساکا بولنش ایدی معا و به احنفت نظر و کنبه سیله یا ایچمیکر یچون برنسه دیمورسن دیمجه احنفت دخی کذب و مداهنه ایچم الله تعالی دن خشت ایدرم صدق و صواب سوبلیم سندن خوف ایدرم دیمکد معا و به احنفت حق تعالی سنک یوقولکده اولان طاعتک عوضنده سنی خیر ایله جز اندرسون دیوب قول مذکورینه محظوظ اولوب دراهمدن احسان الوفا ایله بذل معروف ایلدی مجلدن احنفت وقتا که خروج ایدوب رجل مداهن مرقومه باب خیمه ده راست کلد کده اول رجل احنفت ای یا ایچمیکر یلور مکه شو یعنی یزید شرار ناسدندر لکن یلرند خزان اولقله ایچم قایم غرضیله طمنا ایچمیدیکر سوزی سوبلیمکه یعنی مداهنه به مجبور اولدم دید کده احنفت ای کیمه دلکی طوت زبرا ایکی یوزلی شخص جفت نزد معویسنده وجه و مقبول اولماز دیو تو بیچ ایلدی (قلت) اشو برکت صدقله احنفت هم جفت عندنه مشکور و هم عطیه کثیره ایله مسرور و رجل مرقوم کذب بلا سیله ایکی یوزدن محروم اولدی انتهى

وقیل ان الکذب یجحد اذا قرب بین المتقاتلین و یدم الصدق اذا کان غیبه و قدرع الخرج عن الکاذب فی الحرب و الصلح بین المرء و زوجته * یعنی کسول کیمه لک ینلر بی اصلاح و بارشدرمق ایچون کذب ایچم مدوح و غیبت اولدینی وقتده صدق مذموم ایچم و دخی حرب مشروعه یعنی اعدایه غلبه مصلحتنده و زوجین ینلر بی اصلاحده کاذبه کویچک یو عیش بوماده لده کذب و تورید جاز ایچم (مرویدر که مهلب طائفه خوارج ایله حرب وقت ایله جیوش و ایچما بی تقویه و تثبیت اقداملری ایچون کذب ایدردی حتی کذب میبان عسکرده بر مرتبه مشهر ایدیکه مهلبی کوردکارنده ینه رزه کذب ایچمه کلور درل ایدی (یحیی بن خالد برمی رحه الله تعالی * رأینا شارب خمر زرع و اصا اقلع و صاحب فواحش رجع ولم یزکذابا صار صادقا **دیمشدر که مالی شارب باده و سارق و مداوم غشیاکی ترک ایدوب صلاح حال کسب ایشمکری کوردک لکن کذب به اعتیاد ایچم صدقه صبروری یعنی کذبی ترکی کورمکد دیمکدر** (عرو بن معدی کرب کذب ایله معروف ایدی ینه زیاده تعصبه مشهور خلف الاحره عرو بن معدی کرب کذاب دکلیدی دیو سوال اولند کده اقوالده کذاب و افعالده صادق ایدی دیمشدر (منقولدر که صدقله مشهور یندن بری حضرت بلال حبشی رضی الله تعالی عنه ایدی اصحاب کرام سلککنه مساک اولدینی تار یچدن اشغالنه کین برقولنده کذب ایچمیکر منقولدر

الباب الخامس والاربعون

اشو قرق بشی باب والد ینه برواحسان و انلر عقوق یعنی پدره و مادره بروخیر و احسانک ضدبله معامله بی ذم و اولاد و انلرک منفعت و مضر نلرینه منعطفه واجب اولان شیلر و صله رحم و قرابت و انساب یاننده در و بوب دخی فصول عبیده بی مشمدر **فصل اول** بروالدین و ذم عقوق یاننده در **حق سبحانه و تعالی بروالدین و عقوق یاننده** **فصل اول** و اعد و الله و لانشر کوا به شبا و بالوالدین احسانا **وقال الله تعالی** **فوقضی ربک الا تعبدوا الا ایاه و بالوالدین احسانا** اما یلن عندک الکبر احدهما او کلاهما فلا تقل لهما فی ولائهمهما و قل لهما قولا کرما و اخفض لهما جناح الذل من الرحه و قل رب ارحهما کما رییانی صغیرا **وقال الله تعالی** **فان اشکر لی و لو الذلک الی انصبر** **نظم جلیل اول** **عبادی ایچم الله تعالی ایلدک و ذات مقدسی واحد اولدینی تصدق ایلدک و جلی و خفیدن هیچ بر شیبی الله تعالی به شریک ایچمک والد و والده کزه احسان ایلدک دیو تفسیر اولمشدر که فی الحقیقه غایت تعظیم ایچم کندی ایچون عظمت و نهایت انعام اولان ذات مشمدر و او دخی ایچم حق تعالی در و پدر و مادر دخی وجود و تعیش سبب ظاهر اوللر ایله احسانه شایندر (و نظم جلیل ثانی رسول اکرم صلی الله تعالی علیه و سلم حضرت نارینه خطابا ربک جل شانهدن یعنی ذات حق تعالی دن غیری به عبادت ایچماک و والدینکزه احسان ایچمه امر قطعی ایله امر ایلدی اکر پدر و مادر دن بری یا خود ایکسی سزلک کفالت و حاجتکزه کبر سنه یا لغ اولور نسه انلر شویله رعایت ایدیکر که انلردن طبعک استکراه ایله جکی برنسه ظهورنده و کران اولان مؤمنلرند متعجب اولدیفکده اقدخی دیمه و انلری ایچما ایچمیدیکر شیدن اغلاظله نهر و زجر ایچمه و انلر تأقیف و نهر برینه شدید و فظ و غلیظ اولان اقدبسنه قباحت ایدن قول کی **کوزل و طائی قول سوبلیمک و انلر سزلک حقه محتاج اولدیفکری مخلوقه محتاج اولدقارنه شفقت و رقت ایدوب محتاج ذلی خفصن ایدک یعنی ذلیل اولان قتادیکری بابک و تواضع ایدوب اوزلرینه رفع ایچمه و سز شفقت فائیه کزه اکتفا ایچوب یارب یوزلر****

برین حال صفر میزد. شفت و برزی تریه و ارشاد استکباری کی راجحه و عدل اولان احسانه
وفا بوناره رجعت باقیه کماله رجعت ایلدیه دینا ایدک دیومفسر در (ونض ثالث اول اولان
مرو و وصفا الانسان بوالیه حمله امه وهما علی وهن وفصالة فی عامین ان اشکر لی * الایة
ایله بر عظیم الشان انسانه ذات عظیم الشان ووالدینه شکر استکبار که امر ایدک که والدیه سی
انی ضعیف وزجت مضاعف ایلدیه جل ایلدی و بعد وضع الحمل امزرمه سنک نهایت مدتی دخی
ایکی سنه در رجوع کن در کا معنویه اولغله شکر و کفر بکر اوزره ای انسان صکره سزی
محاسبه ایدرم دیو تفسیر اولغشدر (قلت) رعایت حقوق والدینه سارنصوص شریفه
دخی وارد تفسیره مراجعت اولنه (حضرت علی رضی الله تعالی عنهن مرویدر که * لوعلم الله
شبهان من انفقوا اذنی من الاف لحرمة قلبه لعلی ما شاء ان یعمل فلن یدخل الجنة
ولیعمل البسار ما شاء فلن یدخل النار * بیور مشدر که مالی الله تعالی پدر و مادری اولادینک
رعایت ایتنه شول ککونه تنید بیور مشدر که اف دیمک اذنی بر نسنه ایکن اذنی دخی
والدینه دیمکی نهی بیور مشدر اگر عقوقده اذنی برنی اولیدی اشو تنبیه الهیه
نظرا اذنی دخی حرام ایدر ایدی آرتق عاق عقوقدن دبلد بکنی ایشلسون یعنی کرک از و کرک
حقوق البیه جسته کیرمز یعنی عقوقچون جهنم مستحق اولور و بار اولان یعنی والدینه از
و حقوق احسان ایدن البیه ناره کیرمز یعنی فضل حقه اول پروالد بن سبب دخول جنت اولور
دیمکدر رضای باری تعالی رضای والدینه و غضب انهی دخی محظوظ و غضب والدینه در
دیور وایت اولغشدر (عنا بن مسلمین) من حج عن والده بعد وفاته کتب الله له حجة
و کتب له براءة من النار) مروی اولدینی صاحب المستطرف تهریر اولغشدر (قلت) جاردن
رضی الله تعالی عنه مروی (من حج عن ابيه اواء فقد قضی عنه حجه و کانه فضل عشرة حجج)
ایله ابن عباس رضی الله تعالی عنه مروی (من حج عن والده اوقضی عنهما ماعمر ما بعث الله
تعالی یوم القیامة الا برار) حدیثی مضبوط الجامع الضعیر در که مفاد لی وفات ایدن پدر و مادر
ایچون ولدی حج ایدرمک و دینلرینی مانند ویرمکه اجر و ثواب بسیار و اخبار و صلوات الله حشر
لطفی اخبار در (وعن ابن عباس رضی الله تعالی عنهما قال من قبل بین عینی اید احسانا
کانت له حیا من النار) یعنی ابن عباس رضی الله تعالی عنه بر کیمه محبا و محلا پدرینک
ایکی کوزی راستی تقبل ایلدیه او کیمه بدیهه ماله حسنه ناز جهنم حجاب یعنی برده اولور
روایتی مرویدر (وقال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم) ایاکم وعقوق الوالدین فان ریح
الجنة یوجد من مسبرة خمسائة عام ولا یجد ریحها عاق) اشو آری دخی صاحب المستطرف
ذکر ایدر که مالی پدر و مادری امور با حده مخالفت و عاصی اولغدن مباح و اتفاق ایدک زیرا
بشور سنه ده وار اولور مسافه قدر بدن یعنی غایت دور اولان محلدن طویلان بوی بهشتی
عاق والدین بوله مز یعنی نعمت دور و اولور دیمکدر (قلت) سوره شریفه نسا ده اولان عرو و عبد الله
ولا تشرکوا وبالوالدین احسانا * آیتی تفسیرنده مترجم بیان در که علما اتفاق ایدیلر شهادته یعنی
حرمی شبهه لو شایده والدینه اطاعت واجب اوله حرام محضه دکل اگر سنک شهید ایدیکک
طعامی والدینک سنسز بیزایسه واجب اولور که اذنی بیکده ناره موافقت اید سن زیرا شبهه لوی
ترک ایت و رعد و اما والدین رضایت رعایت واجب و کشی به جائز اولماز که والدینک اذنی
حاج و با ناله سقر ایدیه یعنی طشیره به کیده و با طلب علم کیده مکر که اول حائده اوزرینه فرض
اولش حاکم طلبند کیده و بلدینه اکا تعلیم ایدر بولیمه اول تقدیرجه والدینی اذنیسن اکا کتبی
جائز اولور (منع الادایه ایدر جان والدیندن ایکیسنک حقیقی معا مرعاة متعذر اولور سنه مثلا

برینی مرعاته آخری متأذی اولدینی تقدیرجه تعظیم و احترامه راجع اولور شیده والد حقیقی
ترجیح ایدیه زیرا که نسب ایدر و خدمت و انعامه راجع شیده والدیه حقیقی ترجیح ایدیه حتی ایکیسی
اکا کله لویوالدی ایچون قیام ایدیه و ایکیسی اذنی برنی اسنسل اول والدیه سنه ویره ایتنه
(حکایه اولدیکه نیک و صلح ایدن بر ذات بهر کون والدیه سنک قدمی او بر ایدی بر کون همبرم
صحبت اولدینی اخوانک یانه کیم کلدی سبب تاخرندن سوال ایتد کارنده جنت باغچه لنده
یوارنور یعنی مادرینک ایاقلری الله یوزی سوزمک ایلدیه مشغول ایدم زیرا (الجنة تحت اقدام
الامهات) حدیث شریفی زه واصل اولغشدر دیدی (امام مکحول معاذ بن جبل رضی الله تعالی
عنهن روایت ایدر که حق سبحانه و تعالی ایلدیه حضرت موسی صلوات الله علی نبینا وعلیه اوج
یک بشور کره کیمیتی معلوم اولیلان تکلم ایلدیه تکلم ایدوب آخر کلامنده حضرت موسی یارب بکا
وصیت ایلدیه یعنی عمل خیر ایلدیه فرمان ایلدیه دیون ساز و تضرع ایدیمه حق سبحانه و تعالی بدی
دفعه (اوصیک یامک) یعنی ای موسی سکامادر یکده رعایتله فرمان ایدرم بیور قد نصکره ای
موسی آکا اولکده والدیه کل رضایی بنم رضام و محظوظ و غضبی بنم غضبدر بیور دی (عمر بن
عبدلرز حضرتلری بیون ابن مهرانه توصیده ای بیون باب سلاطینه ملازمت ایلدیه هر نه قدر
امر بالمعروف و نهی عن المنکر ایدر ایدیکده و نامحرم نسا ایلدیه خلوت ایلدیه هر نه قدر تعالیم قرآن
ایدر ایدیکده و والدینه عاق و عاصی اولانی استصحاب ایلدیه زیرا ابو بنه بر واحسان ایتیان سکادخی
محبت و ایلدیه ایچون دیمشدر * بر حکیم من عقی ایه عفه ولده * دیمشدر که مالی بر کیمه پدرینه عاق
و عاصی اولسه ولدیه او کیمه به عاصی اولور یعنی سر مجازات ظهور ایدر دیمکدر (مأمون خلیفه
دیمشدر که پدرینه بر واحسان ایدنلره فضل بن یحیی البیهکیدن ایلروسی مشاهده ایلدیم زیرا
مسمع اولدیکه زندانه محبوسلر ایکن بر صفوق کیمه زندانچی ایلری آتش باغدن منع ایش
یحیاک اسحق صوایله ایدست اذنی مضادی اولغله او یقویه واراد قد نصکره فضل فائقوب
و باقر اریغه صوطولدر یوب و صبا حده قدر قد بیک شعله سیده قاتا طوقوب پدری یحیاک ایدست
صوینی آماده ایش (منقولدر که بر کیمه دخی جامه خواننده با نور کن او غلطن ایچمکده صو
استمش صوینی کتورد که پدرینی او یقویه طامش کورمکده او با ثوب استر دیونا بصباح صوینی
پدرینک باشی اوجنده طوقمش (محکدر که بر رجل عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنهن اذی
امیر المؤمنین والدیه کیرسنه کیروب منی و حرکته عذیم الاقدار اولدیفندن دائما رفته کزدر یرم
آیا حقوق والدیه ادا ایلدیه بیلوری بیور استفسار ایدکده حضرت عمر رضی الله تعالی عنه ادا
ایدیه مرزن زیرا حال صفر کده والدیه ک بقا حیاتکی تمنا ایلدیکه حالدیه بی حامل و خدمت لریکی
ایدردی سن ایدیه انت فراخی یعنی ایدیه ک ایدیه یور سن دیدیلر (قلت) یضا وی حضرتلری
عرو کار بیاق صغیرام نظمی تفسیرنده (روی ان رجلا قال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم
ان ابوی بلغ من الکبر ان الی منهما ما و نیا منی فی الصغر فهل قضیت حقهما قال لا فانهما کانا
یفعلان ذلك و هما یحبران بقاءک وانت تفعل ذلك وانت ترید منهما) حدیث شریفی ذکر
ایتشدر بو صورتده حضرت عمر رضی الله تعالی عنهن کلام انوار قافی مشکاة نبوتدن مقتبدر
انتهی (محمد بن المنکدر حضرتلری دیدیکه بر کیمه پدرینک ایاقلرینی او و ورق صبا حلدیم ایدی
برادرم ایدیه او کیمه تابصباح نماز قلمش ایدی لکن قرنداشک اشو کیمه سی بنم کیمه م یانده
بنی مسرور قیلز دیدی (قلت) یعنی بنم اوجه الله پدریمه اولان بو خدمت عبادت متعد به دن
اولغله برادرینک ککندی نفسه عائد نوافل عباد الله اشتغالندن اولادریکی مراد ایتشدر
(محمد بن سیرین حضرتلری والدیه سنه شدت صوت ایلدیه تکلم ایچوب کندوسندن انصاف اید

اولمیان امرایه تکلم ایدر کی تعظیفات الله تکلم ایدوب دعا سنی بوجهله دخی تحصیل ایدردی
(علی بن حسین رضی الله تعالی عنهما) ابر خلق ایکن والد کر الله بالمعیه نیچون طعام ایتزکن
دیو سوال ایلد کزنده شاید والد مک نظری تعلق ایلدیکن اقمه بی خیر اولیده رق اخذ وتناول
الله غایق وعاصی اولفدن خوف ایتدیکم ایچو ندر یور دیمشدر * (الفصل الثاني) فرق
بشیمی بایدن اشبو ایکهی فصل اولاد و محبت اولاد و بونلرک نجات و ازکیاو بلداه واشقیال ینک یعنی
عقلا و حقه سالت یاننده در (قال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم) (الولد رجحان من
الجنة) یعنی ولد جنت شکوفه زدن بر شکوفه در یور دیمشدر * اینک رجحانک سبعا ثم خادمک سبعا
ثم عدوا و صدیق * اقوال اسلاف عظام مدینر که مالی فرزند یدی یاشته قدر شکوفه خوشبوی
بعده یدی یلده یعنی اون درنده قدر خدمتکار اند نصکره یلده خواه یا خود خیر خواهد دیدیمکدر
(فصل حضرت نوری * ریح الولد من الجنة * ابن و بنتک بولری جنتند یعنی انلره میل و محبت
لازم ماهیت پدر در دیمشدر) ابوسعید الخدری رضی الله تعالی عنه رسول الله صلی الله علیه وسلم
افندیمر * بار رسول الله اهل جنتک جتده اولاد لری اولور می دیو سوال ایلدیکمده علیه الصلاة
والسلام افندیمر (والذی نفسی یده ان الرجل لیتنی ان یكون له ولد فیکون حله و وضعه و شباهه
الذی یتبھی الیه فی ساعة واحدة) یور دیلر دیور وایت ایلدیکن صاحب المنظر ف ذکر ایتدیر مالی
نفسم یدقیرتده اولان حق سبحانه و تعالی به عین ایدر مک اهل جنت یعنی اولاد ایلدیکده حل
و وضع و منتهی اوله جفی شبای ساعت واحده ده تکمیل و نهایت بولور یور دی دیمشدر
(قلت) اشبو اتر جتده تولد و قوصوله جتده دلالت ایدر (وقیل من حق الولد علی الوالدان بوسع
علیه ماله کلا ینفق * یعنی دیمشدر که فسق ایتسون دیو پدرک ولد ینتد توسیع مال ایتیمی اوزرنده
اولان حقوق ولد دندر (قلت) بوراده فسق من مراد غالبا سرق و غصب کی نسته ل اولق
کر کدر ز بر مستلذات نفسیه بی اجرا دخی ایتده اولور و توسیع من مراد زیاده امساک
ایما مکدر فنامل انتهی (حضرت عمر رضی الله تعالی عنه جناب واجب الوجوده بدن ذاته
تسبیح و عبادات و ذکر و طاعت ایدر بر نسیمه یعنی انسان خلق ایتلی رجاسته سبب تناسل اولان
خصوص معلوم نفسمی اجبار ایدرم دیمشدر) و یند رضی الله عنه اولاد و عیالی نکثیر و توفیر ایلدیک
ز بر سزل کیمک طرفندن مرزوق اولدیفکری یعنی رزقکره سبب نه ایدو کتی بیلر سکر دیمشدر که
مغادی کثرت اولاد انفاق لری زحمتی موجب اولور دیو خوف ایتجوب ناهل ایدک و تکثیر اولاده
سعی ایدک دیمکدر (شیب بن ابی شیبه * ذهب للذات الامن شم الصبیان و ملاقاته الاخوان
و الخلوة مع النسوان * دیمشدر که مالی اولاد صغاری قوفاق و احبابه ملاقات ایتک و خلایه
خلوت ایتکدن غیر لذات دنیویه قائدی دیمکدر که مغادی بونلرک لذت لری تم و اولاد دیمکدر
(بر داناده اولادکک قنیهی سکا احبدر دیو سؤل اولدقده * صغیر هم حتی یکبر و مریمضهم
حتی یرأ و غائبهم حتی یقدم * دیو جواب و یردی (قلت) حتی غایت ایچون اولدیفنه کوره
معنای اولادیمک کو چکنی و خسته سنی و غائبی سورم دیمکدر قنیهی (ابن عامر حلیه سی امامه
بنت الخارث الخراسیه به اگر اراکک ولد تولد ایدر ایتک حکم سنکدر یعنی مطلوب و استدا که
مساعد اولور دیو و عدا ایلدی وقتا که امامه ذکر تولد ایتدیکده حکم فالود جدن یعنی طبعه
نفسیه دن مرتب یدی سکون مقداری ینک عدد خوان و مانده یعنی سفره ایله اطعام و ینک
عدد قوج ذبحله حقیقه اولدقده دید که ابن عامر دخی مسؤل اجرا ایلدی (تککیدر که برکون
امرأه قریشدن بری فرزند یند غضب و یانندن مهور و دور ایلدیکده احتف بن قیس صفوی
رجا ایدوب اوامیر ای امیر اولاد یمز ثمره قلوب و طبعانه حق نمود ظهور یمز در و بزل اولاد یمز

معنا طلبله وارمن ذلله سی ریغنی جایه ایتلی روز جنت لری چکمیلر و هر امر حلیل و جسیه انلره
صوبه ایدر غضب ایدر زنده از صفا و کرک استرار و کرک استه من لسه ده اعطای ایدیکر و انلره
نظر حقارتله با تمایک که خیا تکر دن اوصافوب مونکری یعنی ایدر دید که امیر مشار ایلد احفک
نصح امیر کلامی قبول ایدوب خازنده ای غلام او غلبه ایتکوز ینک درهم و ایتکوز قات شایب کونور
و بتدن سلام ایلد دیوب ارسال ایلدی فرزند امیر پیردن غضب شدید اوزره احسان من یدی
کورده خازنه پدر عک یاننده کیم وار ایدی دیو سوال ایلدی خازن احف و ار ایدی دینجه
احتی کنور دیوب ای ایلد بقصد نه کونه اولدی دیو اشتکاه ایتدی اودخی تفصیلا حکایه ایتدیکده
احتفک بولطفته تشکر ایدوب پدر ینک صله و احسان مذکور ینک یار ینک احف و یردی
(تمه نمودن کشتی نقل ایدر که برکون هرون الرشید خلیفه ک حضور یند داخل اولد م ایدی
او غلزی محمد امین و عبدالله مأمونک کله یند امر ایلدی برده انوار و فار لری کندیلر یند زینت
و یرک کوکب دری کی طلوع و ظهور ایدوب تعظیفات سلام و احسن دعا بی تمامد نصکره
نظر بر قدم اوله رق کال ادب اوزره حضور یند قیام ایتدیلر خایفه حضرت نوری امینی یمینده
و مأمونی یار یسر مفرودنده بعد الاقبادیکا باقوب ای کسائی بونلره دقایق علم نمودن براز مسائل
عرض ایدوب اختبار و امتحان ایلد امر یور دیلر یندخی استله دقیقه سرد ایلدیکمده هر بر یند
احسن جواب و یر دیلر خلیفه سرور عظیمه مسرورا ای کسائی بونلری نه صور یند کوردک
یعنی درایت و هزل یند بکنککی دیدنکر یندخی * اری خری افق و فری بشامه * بر ینهما
عرق کریم و محمد * سلیمی امیر المؤمنین و خاثری * موار یت ما ابی النبی محمد * یدان اتفاق
التفاق بشیبه * یویدهما حزم و غضب مهند * ایتانی بعد النظم باری تعالی امیر المؤمنینی
من یزایسون ابناء خلافت و اغصان شجره زکبه سیادت لغت عربیه ده ادرب یعنی دادانوب
زیاده ملکه ایتش والفاظ یونندن و تکلمه اقتدار جهندن و قوه حافظه و دریانده اشد بونلرکی
بر احد کوردم دیوب حق تعالی بونلره اسلامک ناید و عزیزی و اهل شرکک ذاتی زیاده
ایلسون دیو دعا ایلدیکمده هرون رشید امین دیوب ایتکسنی بر دن سینه سته ضم ایدوب دود سنبله
صارادی و اشک جشمی ریزان ایدوب صدر یند جریان ایلدی بعده عودت لری یند رخصت
و یردی و بکا خطاب ایدوب ای کسائی سن بونلری بر یند مواسات اوزره کوروب فرقدان
سهر اتفاق صانور سن حیف صد حیف که بونلرک اتفاق لری سهام قضا و مقادیر اخذ انفریق
و پریشان ایدوب سفک دما و هنک ستور واقع اولور دیدی یندخی ای امیر المؤمنین اشبو بیان
یور دیمشدر که حاله اطلاع و علمکر نه وجهله در دیدیکمده بی عن علمدر که علم مذکور اوصیاء
انبیا دن نقل و روایت ایتدیلر دیو بکا جواب و یردی دیمشدر (بعض ظرفا عمر بن عبد المزیز
حضرت نوری ثناده * بی امیه دن خل اخرج الله منه زرق عسل * دیوب زرق عسل دن ابن
العزیزی مراد ایتدیر یعنی بی امیه خاندانی بر سر که کو یند الله تعالی انلرک ایچندن بال طولی
اخراج ایلدی دیمکدر (براعرابی ولد یند توبیح و عتاب ایتدیکده واد فطینی ای پدر اوزرمده
زیاده عظیم اولان حقک بنم اصغر من غله یعنی قرینجه دن کوچک حقیقی ابطال ایلر دیدی
(براهرایه یعنی بادیه نشین برخاتون اغوشنده و لدینی او ینادر کن شوا ایتات ایلد ترنم ایدر
ایمش * یا حیدار ریح الولد * ریح الخراسی فی البلد * اهکذا کل ولد * ام لم یلد مثل احد *
مالی ولد یمک قوقوسی یلده اولان خراسی رایحه سی کی نه کوزلدر آبا هر بر واد بونک کی رعنا میدر
یا خود بنم کی بر احد بویه سنی طوغور مدیمی دیمکدر (قلت) لکن اعرایه نک ولدی اشبو
وصفه سز امیدر و حسن میل اولنه حق ینکده میدر بلیر و وصف مجرد حسن اولاد نفس الامر

چندان موافق دو سخن ز پراکنش بلیغ * و از این سخن بانه و بشعره * لکن خاک فتنه العفلاء *
یعنی * هر کسی بر شعر و بر فرزند خود مقتون بود * کرچه آن فرزند زشت و شعر ناموزون بود *
و فقر نجه انسان حب اولاده بحول و حب ایسه عیوی سائر اولدینی مسلم اهل عقولدر (ذکر اولان
خرامی خلت صحنی و زانک فتح و مدی و آخرده الف مقصوده ایله کوزل قوقولی بریاند و علی قول
شجر و علی قول خبری البرید کزری بیان شویدر شعر مذکورده فی البلد قدیمه باغچه لده
اولان شوی مراد در یعنی یانیسی اولیاند * اولاد بلدای قلیل التوفیقہ دائر کلامدر *
بر اعرابی قبیح المنظر ولد بنه باقوب * انت لست من زینة الحیاء الدنیا * دیمدر که مالی
معلومدر (و بر رجل مکتبه اوقور صبی ولدیند در سن زه به کلدی دیو سوال ابلد که صبی
چو لا قسم بهذا البلد و والد و ما ولد * نظم جلیلی تخریف ایله یعنی اول بلا سنی بوله چو
ولد یلید یا خود او شیطان چو چوق (والد) لفظ اطمینانک آخرینہ باو (ما) نک برینہ (بلا)
بی کتوروب بویله جه تغییر ایله اوقوب جواب و یرد که بدی دخی عمریمه قسم ایدرمکه سن
کیمک ولدی اولورایسک اوکشی بلا واد در دیدی (قلت) اشو حکایه ولد مذکورک غیاوتنه
دلالت ایدرمده عند التامل شیطنه دلالتی دخی محتملدر فتنه بر انتهی (بر رجل اوغلونی بکری
ذراع طوئند بر قیوای آل دیو بازاره کوندر یولی بار یله دقدہ دونوب طولانی بکری ارشون
دید بکراکن اتی نه قدر اولسون دیو اقتضای غاوی اوزره صور نجه عرضی اوغلیم سنکله مبتلا
اولدیم مقدارده اولسون دیمدر (جواب پدرایک عرضی از اولدیننه نظرا مصیبتی از اولدیننی
اشراب ایدرمه مرادی مطلقا مصیبتی بیان اولتی کر کدر انتهی (محکیمدر که بر اعرابیک
جزه نامیه بنام بر احق ولدی و ارادی بر کون مر قوم اوغلیله کیدر کن بر کیمه بر جوانه یا عبدالله
یعنی ای خدایک قول دیوندا ایلدی جوان مذکور جواب و یرمدی ندا ایدن کیمه جوانک یانه
کلوب سکا ندا ایدرمه نچون جواب و یرمسن دیمک اول جوان ای عم کلنا عبدالله یعنی جله مز
اللهک قولدری ز فتنی عبداللهی مراد ایدرمه یله مد مکه جواب و یرم دیو ظرافت ایتد که
اعرابی مذکور بر جوانی ایشدوب اوغلوجزه به کوزدکی شو جوانک ذکا و فطانتی دیوندر رضی
ایدروفتسا که ارنسی کونی اعرابی مر قوم اوغلی جزه ایله کیدر کن بر کشی جزه آدلو بر دیگر شابه
یا جزه دیوندا ایتد که اعرابی جزه سی یعنی اوغلی دیگر جزه به ندا ایدن شخصه کندی فخر فادن اولان
جوان سابق الذکر همدک طوئوب و کند و یه ندا اولندی صانوب فی المال ای عیبه کلنا حاکمیر الله
یعنی جله مز اللهک جزه لری ز فتنی جزه بی مراد ایدرمه سن دید که باباسی اعرابی * لبس یعنی بکراکن
اجز الله به ذکر ایسه * یعنی اول ندا ایدن سنی قصد ایتدوب یانسنک ذکر بی سنکله جناب حقک حرافلو
ایلدیکی احق دیو اوغلی جزه بی تو بیج ولوم ایتددر (قلت) اسم اولان جزه بر نسنه صلب و شدید
اولتی معنانه حازه دن یا خود قبض ایلدیکي نسنه بی محکم ضبط ایدن معنانه اولان جو زدن
مستقدر و جزه بر نسنه نک طعمی حرافلو اولتی یعنی لسانه طوفند قد خردل کی اصریجی
اولقددر که اعرابی تو بیخنده اولان بو معنادن ما خود در که نامی بین الناس فیج اولقدن کایتدر
انتهی (محمد بن بشر نام شاعرک جناساتی بر اوغلی و ارادی برایش ایچون ارسال ایلدی هم
کچ کلوب و هم ایشی تور میه رک عودت ایتد که نظر عتایله باقوب * عقده عقل طائر * وهو
فی خلقه جل * یعنی عقلی قوش عقلی قدر جسمی ایسه همچو جل * و بنسخه * جسمی ایسه
قبل کی دید که اوغلی دخی جوابنه * شبه منک یا بی * لبس لی عته منکلی * یعنی ای پدرم
بن سکا شبیه اولدم * اتی ترک ایتد که اولورمی محل * دیوب سنده بنم کیسن دیمکی افا د *
ایندی (بر اعرابی اوغلنی مسکرات شربندن نهی ایتد بکن ترک ایتدوب باباسنه کویا اعتذار

مقامنده بوفطعه بی نظم ایتددر * امن شریه من ماء کرم شربتها * غضبت علی الان
طالب الکرم * ساشرب فامخط الارضیت کلاهما * حبیب الی قلبی عقوقک والخمر * مال قطعہ
آیا اوزم صوبیدن یعنی باده دن اولان ایتددر می بکا شمدی غضب ایتدک بن اتی سر خوشلق
بکا کوزل اولورقی ایچون ایدی البتہ بن ایدن متنوع اولم بنه ایچرم اسغرایک غضب ایتد و راضی
اولم ز برانیم قلبه ایکبسی دخی یعنی بویله سکا عصبان ایله باده دوستارد یعنی واز یکیم
وسنی دکلهم دیمکدر قطعه مذکورده بزید فاسقک اولوب باباسی شرب خردن کندوبی نهی
ایتد که * نظم ایتدش اولدینی متقولدر (قلت) فی الحقیقه بزید اغز بنه دخی یا قشور انتهی
چو صله رحم و افار به دائر کلامدر * متقولدر که حضرت ابراهیم صلوات الله علی نبیا وعلیه اساس
یت حرامی حفر ایدر کن بر طاش بولنوب اوزرنده * انا الله ذو بکة خلقت الرحم و شفقت لها
اسما من اسمائ فن وصلها وصلته ومن قطعها قطعته * عباره سنک حاوی اولدینی معنی انت
عبرایه اوزره باز لیش ایدیکه مالی بن بکه یعنی مکد صاحبی اولان خدایم رحمی خلق ایلدم
واسملاء حسنامدن بر اسمیکه رجاندرا کا آیدرم یعنی تسبیح ایتدم قننی کیمه که اکا واصل
اوله یعنی رحله منصف اولوب مقتضا سنی اجرا ایدم بن دخی اکا واصل اولورم یعنی بحجازات
حسنه ایدرم و قطع ایدنلری قطع یعنی عقاب ایدرم دیمکدر والله اعلم انتهی * یا ابن آدم اتق ربک
و ابرو الیک وصل رجک بزدلک فی عمرک و ابسرک فی یسرک و یصرف عنک عسرک * تورات
شریفه یاز لیش یعنی مال مذکورده آیت اولدینی کمب احبار حضرت لری اولده و الذی خلق البحر
لموسی قسملیه روایت ایلدیکي ابن سهل صالحدن اودخی جریر بن عبدالحمید دن اودخی منصور دن
اودخی عطاء بن مروان دن اودخی راویدن روایت ایتددر که مالی ای آدم اوغلورب و خاقه کدن
اتقا ووالدینک بر واحسان و صله رحم ایله که عمرک زیاده ایدم و یسرکی بی ثعب حاصل ایدم
و عسرکی سندن صرف و تحویل ایدم دیمکدر (ابو امامه الباهلی رضی الله تعالی عنہک روایتی
اوزره علیه الصلاة والسلام افندیمز (صنایع المعروف فی مصارع السوء و صدقة السر اطفی
غضب ازب و صله الرحم ترید فی العمر) و یرمشاردر صاحب المستطرف و ذکر تمام الحديث
دیوب حدیث مذکورک آخری دخی اولدیننی ییلدرمدر (قلت) مالی احسان و ابولکری
ایشک کوتراکه و هلاک دوشوره جک بردن کشی بی صافدیر و کبر لو صدقه ربک عز شانه
عدای اطفای ایدر یعنی دنیا و آخرتده تزل بلیه بی بلطفه تعالی منع ایدر و صله رحم بادی
زیاده عمر در دیمکدر صدقه سر صدقه علانید دن افضل اولدیننه رافعی اشبو (صدقة السر
تطفی غضب الرب) حدیثله استدلال ایتددر (یوحید شریف اول اوله رق جامع الصغیرده
(صله الرحم ترید فی العمر و صدقة السر تطفی غضب الرب) عباره سنده ابن مسعود دن
رضی الله تعالی عنه مروی یا محرر در انتهی * فصل یک اشو فصل نسب و اقربا و عشیره
بیانده در * حضرت عمر رضی الله تعالی عنه تعلموا العربیة فانها ترید فی المروءة و تعلموا النسب
فرب رحم یجهولة قد وصلت بعرفان نسبا * و یرمدر که مالی عربیه بی تعلم ایتد که مروی
زیاده ایدر و نسبی دخی تعلم یعنی احوال سلسله انسابی منبط و حفظ ایتدک زبرا که جوق
اوتودلش قرابت نسبی بیک ایله صله اولتددر دیمکدر (قلت) لغت عربیه ده اولان حکمت
شویه در کیم اتی لسان بیان ایدم من این قتیبه نک ادب الکاتب کایتد مقدمه سنده اکا دائر
فوائد یاز لیش مراجعت اولته انتهی (بعض اعلام انسابی معرفنده یعنی نسبی معلوم اولان
ذاتده معرفت مذکورده دن ناشی بر فائده اولوب فائده سی ایچون نسبی کندوبی صولته اعدا
و تنازع اکنانن مصون قیادینی یعنی سلامت نفسه سبب اولدینی ایچون تعلیمی یعنی نسبی

ا و کر تک احرم رأی و افضل ثوابی کور من مستکه و اولاد ره ملک لرجتک نص شریفی
 ناطق و حاکم اولدینی شعب علیه السلام مبعوث اولدینی قوم نبیاته اطاعت ایتوب
 اسکر سنک ملتزم اوزره اولوب عنعن ده عزتی اولان قومک و اقا ربک اولیدی سنی رمی
 اخبار ایله تلف ایدردک دیدیلر که شعب علیه السلام او اهانته تصدی ایتدکریته باعث نبی
 اولدی دیدیلر بیضاوی رهط اوجدن اونه قدر اولان جاعته اطلاق اولمده منکرین شعبیک
 رجعه عدم تصدیلری قوم شعبیک علیه السلام شوکتی خوقی ایچون اولوب عزتی ایچون
 اولدینی اقتضا ایدر دیشدر اتمهی (قلت) ترجمه معلومه مرثیه ده اشو بعض اعلامک
 (ولولم تکن من معرفة الانساب الاستعرازاها من صولة الاعدا و تنازع الکفلاء لکان تعلمها
 من احرم الای و افضل الثواب الا ترى الى قول قوم شعب علیه السلام و ولولا رهطک لرجتک
 * فابغوا علیه رهطه * عباره سنی زبده ترجمه سنی اولدینی و خمتندن نقل اولدینی حالده
 و به صلیر دیدیلر که عشرت و انسابی معرفته صولة اعدادن احتراز و تنازع الکفادن اجتناب
 فائده سنی بیه لردی نعم السابی احرم رأی و افضل ثواب عدایدر دی معلوم دیکلیکه
 حضرت شعب علیه السلام قومی اضرا دندن کف و امتناع ایلرله رهط و عشرتندن خوف
 ایلرینه منی اولدی شکیم حق سبحانه و تعالی خبر و پر استعذ بالله و ولولا رهطک لرجتک
 یعنی ای شعب سنک عشرتک اولیدی جله سنی اهلاک ایدردم دیو ترجمه و تحریر اولمش
 کوردک * لاحول و لا قوة الا بالله * و الحال که اهل تفسیر و تاریخ شعب علیه السلام مبعوث
 اولدینی قومک به ضعیفی ایمان ایدوب اکثر بی تصدیق ایتدیلر بس جناب حق تعالی
 اول کفار ی رجعه و صیحه و ظله عفو بایله اهلاک ایدوب شعب علیه السلام سایه سنده
 و معتنده ایمان ایدنلر نجات بولدقلری تفصیلاتی مؤلفاتلرینه ضبط و تحریر ایتلر در وادی
 مرثیه ده سواد خوان اولنلرک دخی ترکی قصص انبیا علیهم الصلوات و التسلیات کتابلرنده
 اوقود قلرندن معلوملریدر فکیفکه تفسیر بیضاوی تدریس ایدنلر یلمبه و هذا شیء عجیب اتمهی
 (حضرت عبی صلوات الله علی نبیا و علیه و آله فنی ناس زیاده اشرف در دیو سوال ایتدکلرنده
 یدلرینه ایکی قبضه تراب اولوب یونلرک قنفسی اشرف در یعنی یکساندر دیو بعد ترابری جمع وارضه
 القاد نصکره ناسک کلبی تراید یعنی اندن مخلوقدر و ان کر مکم عند الله افساکم * یعنی
 الله تعالی قتله اکرم و اشرف اولانلر افسا کر در یعنی ایمان و عبادات و طاعات ایله حقدن
 تقوای زیاده اولاندر دیو جواب یوزدی (خالد بن عبد الله القسیری واصل بن عطاء بنسبتدن
 سوال ایلدکده نسیم اسلامدر که برکشی آتی ضایع ایلنه نسیمی ضایع ایتش اولور حفظ و ضبط
 ایدر سه نسیمی ضبط ایتش اولور دیو جواب و یرنجده خاند قولی پسند ایدوب * وجهه عبد و کلام حر *
 دیدیکه واصلک وجهی عبد و کلامی حر دز یعنی کلام حق قبول ایت فائده یاقه دیمکدر
 (قلت) اشبو واصل حسن بصری حضرت نلرینک مجلس درسینک ایتدندر و معتزله مقتداسیدر
 اتمهی (حضرت علی رضی الله تعالی عنه اکرم عشرتک فانهم بخناحک الذی به تطیر و بهم
 نصول و بهم تطول و هم العدة عند الله اکرم کر بهم و عدد سفیم و بشر کهیم فی امورک و یسر
 عن معسرهم * یوزمشدر که مغاذی قرنداشلر یکه و اقر یا که وقیبه که اکرام ایلر زینلر سنک طیران
 ایدر جکک جناح و قناددر و انلر ایدر خواهکه صولة ایدر سن و انلرله اوزار سن یعنی رفعت بولور سن
 و اعتدیلک بره پیشرسن و انلرله ساندده ادوات خراستدر کر عیارینه اکرام و خستلر فی عبادت ایلر
 و امور کده انلری شریک ایتد و عشرتلری یسر ایلر یعنی کیدر و هر وجهه جنب الوسع اغانه ایلر دیمکدر
 رسول الله صلی الله علیه و سلم (حق کبر الاخوة علی صغیرهم کفی الوالد علی ولده) یوزمشدر که

مال شریفی یوزلر ایدرک کونجک دادلری اوزر ندم حق یدرک پیری اوزرنده اولان حق کیدر
 دیمکدر و شارحی ماوی مرحوم حق مذکور و وجوب احترام و تعظیم و توقیر در دیو شرح ایشدر

الباب السادس والاربعون

اشبو فرق النجی باب خلقت وصفاتی واحوال حسن و قبح و طول و قصر و الوان و شباب و یونلر
 مشابه اولانلر یاتند اولوب بویاب دخی براز فصللری مشغدر فصل بوفصل
 حسن و محاسن یاتند در * معلوم اوله که حسن و جمال حضرت ختم نبوت صلی الله تعالی علیه
 و سلم اقتدیر منتهیدر یعنی انده کمال بولمدر شویله که شمائل شریفه لربنی طرق حدیده ایلر
 نقل و روایت ایدن اصحاب کرین رضوان الله تعالی علیهم اجمعین حضرتانک یاتنجه ذات
 برکزیده صفات نبوی (کانر بعد من القوم لابائنا من طول و لا تقصیه عین من قصر) یعنی کمال
 اعتدال قامت ایلر قومدن ممتاز ایدی بر چشم قصر دندن ناشی ایتجام ایدر من ایدی یعنی قصیره فرط
 دخی اولوب طوبوار هر نه جانب خرام یوزر سه ل قد بیان عرش و سمانک طوبی لک و حسن
 ماب صدای تحسین تدلری ایلر قبه فک بر طین اولوق امر مقرر خواطر انس و جن و ملک ایدی
 (ایض اللون مشرب بحمرة) مبارک جسم شریفلرینک لونی حرت ایلر مخلوط بیاض ایدی
 یعنی حر دندن خال مثلاً قار کبی بیاض شدید و زیاده اسمر دخی دیکلی ایدی (ادعج العینین) یعنی چشم
 سعادتلرینک سواد و بیاضی بغایت شدید (مفلیج الثنا) یعنی اولک دیشلری سیرک و جله دندن
 در درخشانلری هموار و یکسان ایدی (دقیق المسر به ازهر اللون و اسع الجبین و اوضح الخدایین الالف
 ازج الحواجب) یعنی مبارک صدر یدر آزالرینک ایتداسندن سره شریفه لربنه و ارنجه قدر عمد
 اولان شعر سعادتلری ایچمد و لونلری احسن و آللری آچق و طول و عرض ضامند و کسیده و یکقلری
 صکوزل و یوزنی اوزون و اویچی ایچمه اولوب اوزرنده بر نور وار ایدیکه بلانالی ایتلر ایدن
 انف شریفلرنده ارتفاع ظن ایدردی و مبارک قاشلری ایچمه و کوزلری اوجنه منتهی و مقوس
 ایدی (کانر عنقه ابریق فضة ظاهر الوضارة بتلا لا وجهه تلا لا انفر) و مبارک عنق و رقبة
 سعادتلری نهایت جمال و غایت بهجت و اعتدالده اولهرق بر درجه ده سفید ایدیکه کوبا سیددن
 صنوع ابریق کبی ایدی و مبارک وجهه شریفلری ایلر ایدر ده فرق ضیاء و تلا کوی کبی تلا ایدر ایدی
 (شتن الکفین و صبح الفدین) یعنی کف دریا صکری و پای فرقد جایلری اتلی اولوب
 بویه ایکن زیاده بمشاق ایدی حتی حضرت انس رضی الله تعالی عنه دیدیکه رسول الله
 صلی الله تعالی علیه و سلم افتد یزک دست سعادتلرینک الین خز و حر پردن بر شنه مس ایتلک
 بکا واقع اولادی و مبارک قدم شریفلری هموار اولوب هر صکر اوزرنده و صمخ و انشفاق
 و انکساردن اثر یوق ایدی و اعضای بدن ایتلری حد اعتدالده ایدی (واسع الصدر)
 و صدر شریفلری واسع و عریض ایدی (قلت) رجالد و سعت صدر عمد و حدر (من لبته الی
 سره شعر مجری کالقه ضیبلیس فی بطنه و لا صدره شعر غیره) و صدر سعادتلرینک ایتداسندن
 سره سعادتلرینه و ارنجه قضیب یعنی دوز و طوغری نهال کبی شعر عمد اولوب صدر و بطن
 سعادتلرینه شعر مذکور ددن غیر شعر یوغیدی (اشعر الذراعین و المکین) و مبارک قوللر ایلر
 اوموزلری باشارینک مویاری زیاده ایدی (لم یبلغ شبه فی رأسه و لحنه عشرین شعرة) و مبارک
 لحیه و رأس سعادتلرند اولان شعرک بیاضی یکر می عدده بالغ اولمیش ایدی (قلت)
 حضرت انس رضی الله عنه دندن استاد صحیح ایلر مرویدر که رسول اکرم صلی الله تعالی علیه و سلمک
 مال قلبه ارجح ایلرند رأس و لحیه لنده اون پدی و بالون سکر شعیره بیضا و ارایدی اتمهی

صفت (الکرادیس) وعظام فخالک منک مفصل باشاری عظیم ایدی (قلت) وعظم عظام علامت شدت بطش وقوتدر انهمی (انور التجرد) یعنی بی موی اولان بدن ابطقاری زیاده منور ایدی (کان اذا مشی کأنما یخط من صلب) وشی ایدلکرنده شو وجهله ایدر ایدیکه کویا مکان عال دن اشغلی به تزل ایدر کی ایدی (قلت) اشبوحر کنه سرعت لازم کلور شرح السنده حضرت صلی الله تعالی علیه وسلم مشی قوی ایله مشی ومبارک قدملر بی رفع ثابت ایله رفع و برزیه قریب خطوات یعنی ادم ایله مشی ایدوب یعنی شیوه ناز ونعم ایله مشی ایدر ارباب کبر وخیلا کی مشی ایتزل ایدی دیدیکی معنای مذکور ی تأیید ایدر انهمی (واذا التفت التفت بحیهما) و برزیه التفات ونظر یوردقلرنده مبارک ومسهود کردن لرخی صناعه وصوله بوکزل وارباب خفت کی باقر ایدی بلکه اقبال ونوجه یوردقلری شته اهتمام نام اظهار بیچون جله بدن سعادت لری ایله اقبال ایدوب بعد قضاء الوطر جعب تناری ایله دونزل ایدی یعنی برکجه به توجه یوردلر مجموع جوارح لری ایله توجه ایدوب اهل تکبر کی باشلر بی چو ربوب نظر ایتزل ایدی (بین کتفیه خام النبوه کانه من جله او یمن حامة لونه کلون جسده) کتفین شریفینی یشده اونی یون بدن سعادت ومقداری زرجه باخود کو کرچین مورطه سی کی خام نبوت وار ایدی (قلت) شمائل شریفده خام نبوتی وصفده اولان روایتدن سائب بن یزید رضی الله تعالی عنه روایتده (الله قال انظر الی الخاتم بین کتفیه فاذا هو زراجله) واقع اولشدر که فاضل وحدی ابراهیم افندی رساله ترکیه حلیه سنده عبارته مذکور بی فانی حدیث بوکوننا حدیث ایدر که جناب سعادت سیم پیامبر ورسول کریم خدای اکبر صلی الله تعالی علیه وسلم حضرت تارنک ایکی مبارک کورکلرینک اراننده مهر نبونه وخاتم رسالته نظر ایلدم کوردم ناکاه اول مهر منور ونور بصیر چرکه واوبه دوکه لینه بکر ایدی دیو ترجمه ایشدر (وجابر بن سمره رضی الله تعالی عنه عهدن مروی) رأیت الخاتم بین کتفی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم غده حراء مثل یضه الخامة) عبارته سن دخی بوحد بشک فانی وپوشرفک فانی دخی یورمشارکه بن خانی کوردم اول مهر شریف اول موضع منقده ات ایله دری اراننده پیدا اولان بزدیدن لری نسته که قره ری رنگاو بر جسم لطیف ایدیکه مقدارده کو کرچین مورطه سنجه وار ایدی دیو ترجمه قیلشدر ومهر همایون سعادت فزون مشار البهده شمائلده دیگر روایتلر دخی واردن ونهر یفلرده کورینان تفاوت دأب محبت اولدینی اوزره کاهو حقه نظره طاقت اولاد یفندن واقمدر توفیقی مولانا می موی الیه وحدی افندی بازمشدر (ذکر اولنان زرقاء وسده الذی یوضع فی القیص دیو تفسیر وواقولیده کوملک دوکه سی دیو تعبیر اولمشدر (واما جله قاموسه محرکه کالقبه وموضع بزین بالشیاب والستور العروس) دیش وواقولیده کلین اوی دیو تعبیر اولمشدر ووحدی اقتدینک چادر واوبه دوکه سی دیو ترجمه سی مساکن عرب خیام اولد یفندن ناشی اولدینی مطالعه اولمشدر وخیامک دوکه سی اولدینی ایله ظاهر در انهمی (تارک قحیله خاتم اسم وکسری ایله صفتدر ایکی صورتده دخی مایختم به معنانه در و خاتمک نبونه اضافتی عالم آخرته تشریفاندر نصکره خاندان نبوته پراحد دخول ایمنون دیو بیت نبوته مهر وضع اولد یفنی اشعار ایچوندر و بعضیلر خاتم بولان شته مهر وضع مولتی عادت معروفه اولغله سلسله نبوت ذات شری یفلری ایله نهایت بولد یفنه تنبیه ایچوندر دیدی اسحق خواجه سی مولانا احمد افندی مرحوم وحدت نامه نام منظومه سنده معنای خانی بووجهله کوزل نظم ایشدر * خاتم الانبیاء بی نای * خاتم فیض جود سحانی * حجت حق دینله اکا سزا * اکا شاهد او مهر ایله امضا * ایدی ختم نبوت اشعار * یعنی پالاه بتدی اول طومار * بلکه قامی عدل روز جزا * ذیل منشوره نامی املا *

(ابتدی)

* ابتدی تا انبیاء روز شمار * ایده مضمون شهادتین اظهار * بوشیدن اکا کاب مجید * کاه شاهد دیدی وکاشهید انهمی (الجل الوجه حسن الخلق وسیمایا سیمایا) وجه انور لری ایلج یعنی ضیادار وخلق لرنده کوزل سیمایا ووجه جهلرندن من کل الوجوه آثار حسن بدیدار ایدی (وقی عنقه سطح وقی لحیه کثافته) وکردن ایتلری مرتفع ایدی ولحیه شریفلری کت یعنی طوق وحقوق ایدی (اذا صمت فعليه الوفا وان تکلم سماعا علیه البها) صمت وسکوتلرنده وفار ظاهر وتکلم یوردقلرنده ارتفاع شان کلاملری یاهر اولوردی (اجل الناس وابیهاهم من بعد واحسنهم واجلهم من قریب وبعید) قریب وبعید یعنی کافه ناسک اجل واحسن ایدی (کأنما نطقه خرزات نظم یخدرن) نظم وحی آزاری درلش جوهر کی قرین حسن النجم ایدی (حضرت انس رضی الله تعالی عنه مارأیت من ذی لمة سوداء فی حله حراء احسن من رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم دیشدر) قلت لمة لامک کسری ومیک تشدید ایله قول اصح اوزره قولانک کوبه طافله جتی محلی کجوب اوموز باشلرینه واصل اولان شعر در (مال قول انس شعر سیه رأسی شحمة) اذته وصول صاحبی اولوب لایس حله حراء اولان افراد انسان یشنده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرت تارنک معادل وذات همایونلرندن حسنده افزون بر فرد کوردم دیشدر من تأکید وجعب افراده استراق وشمولی تنصیب ایچون کتورلشدر فی حله ذی اذ افطنک صفتدر احسن ذی لمة نک مجرور باصفت بعد الصفتدر باخود رؤیت بصیر ظاهر فی معنانه اولور ایله ذی لمة دن منصوب باحالد واکر بسیرت وعلم معنانه اولور سه رأیت فعتک مفعول تأکیدر قنبر (مواهب لدنیه نک مقصد ثانی فصل تائینک نوع تائیننده یازده ابوالحسن الشاذلی قدس سره صفت رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم ده هو بشر ایل کالابشار * کالیا قوت جبر ایل کالاجار * یعنی حضرت رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم بشر در لکن سائر بشر کی دکندر باقوت کیدر که جبر در لکن سائر بشر کی دکندر ده کدر سادینک اشبو بیانی علی سبیل التقریدر یعنی حسن خلقی تفهیم ایچوندر یوقه حقیقت نبوتی تفهیم طوق بشر ده دکندر کلام شیخ حضرت نبی مختارک علیه الصلاة والسلام ملکی الباطن اولد یفنه دلالت ایدر بر ذانکه ملکی الباطن اوله الله نفسه مالک او اور انهمی نقل المواهب وکلام الفقیر (وحسان بن ثابت رضی الله تعالی عنه اول حضرتک صلی الله تعالی علیه وسلم حسنده اشبو قطعه بی نظم ایشدر * واحسن منک لم ترقط عینی * واحسن منک لم تلد النساء * خلفت مبرأ من کل عیب * کأنک قد خلقت کائنا) (قلت) صاحب المستطرف اشبو قطعه بی قرق ایکیجی بایک اوئلنده دخی ذکر ایشدر والتکرار فی هذا الباب حسن انهمی (اللهم صل وسلم علیه واجعله شفعا لمن یصلی علیه) قال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم ما احسن الله خلق عبد وخلق له الا استحبی ان یظم لجمه النار) اشبو خبری صاحب المستطرف بازمشدر که یعنی جناب واجب الوجود برقولک خوینی ووجودی کوزل خلق ایلد که فضل وکرمیله اول قولک لحنی ناره یشدر من یعنی ناره یا قدر مرآتده در مقادی حسن وجمال وتناسب اعضا حسن خلقه دال وحسن خلقه متصف اولان دخی رضای حقه بولوب رضادخی موجب سلامت اولد یفنه اشارتدر قنبر انهمی (متوکل عیسی خلقتک جله سندن وجها احسن ومنظر انهمی ایدی) (واحسن تاسدن بری دخی مضرب بن الز بیر ایدی مرویدر که برکون بصره ده دار الاماره لرتک حویلینده عباس ایکن برخا تون کلوب ومصبغه فارشوطوروب دفته روبه نظر ایدر مضرب ای خاتون عاتک الله بومقامده کلوب طورمکه سبب تدریدیک اول بلیغه خاتون دخی * طای مصباحنا جنتا نفیس من وجهک مصباحا * یعنی خانه مرده قند یلر سوندی ایدی تارک که سنک وجهکدن مصباحی

ایچون اقتباس اینه لم یعنی شمع چشمه روی آتور کدن نور آله لم دیو استظراف ویو وجهه
 مصعب روی بنده مشکاة بلاغنی شفاف ایشدر (متولد که بر اهرایه طرفه به ای خاتون
 * ما بال شفتیک مشقة * یعنی دود اقلریکه تولدیکه چالیش دینلده * التین اذا حلی
 تسفیق * یعنی الجبر اولوب طایفه نفعه یار بلور دیو جواب جلاوت نصاب ویرمشدر (واجب
 ناسدن بری دخی عبدالله بن عباسک رضی الله تعالی عنهما دختری لباه که وایدن عتبه بن ابی
 سفیانک حلیله سیدر دیشدر که بن مرآه نگاه ایتدیکه سائر ناسه آجرا بدم یعنی بن جله ناسدن
 احسن و حسن بلدی افتتان ناس اولغه سزا ایدی لکن ولید ایلد به نظر ایلدی بکده
 بن نقیسه آجیدم دیدیکه مقصودی ولید کندیندن کوزل اولدیغنی یاندر (مدح حسن
 محبوبه بر شاعر * ولو انه فی عهد یوسف قطعت * قلوب رجال لا کف ناء * یعنی نظم
 ایشدر که مالی محبوبک عصر یوسف علیه السلامه موجود اولسی فرض اولنسه ایدی
 نسلک آو جلری دکل رجالک قابلری قطع اولور ایدی دیمکدر (قلت) قطع قلوب رجال
 حسنک صک مانه دالدر فکامل (قلت) عایشه صدیقه رضی الله تعالی عنهماک نعت نبوده
 نظم یون قاری اشعار شریفه دندر * لواهی زلیخا لور این جینه * لارن قطع القلوب علی
 الایدی * مالی اگر جبین ساطع آتور ختم نبوت صلی الله تعالی علیه وسلم زلیخای لوم ایدن
 نسا کورمش اوله ایدی پیلری اوزلرینه قلوب بارینک قطعنی اختیاری جمع ایدر ایدی دیمکدر
 انتهی و ترجمه بالفارسی * زنان مصر بهنگام دیدن یوسف * زروی بخودی از دست خویش
 بریدند * مقررست که دل پاره پاره میکردند * اگر جلال توای نور دیده میدیدند * و ترجمه
 بالترکی لاصعد انفسیر * کوردیدی نور رخ مصطفای مصر اهل * شرای یوسف و بر مرز
 ایدر زلری هیچ * زانی اللریته دالرینی بالترجم * هزار پاره ایدوب هم اولور ایدی بهیج *
 (و کشره * * لوان مره حاکمت شمس الضحی * فی الحسن عند موقف لفضالها * دیشدر
 یعنی بنم معشوقه مره اگر شمس منبره ایلد حسن مدعاسنده برحاکم عادلک زندنه مر افعه اولدر
 ایدی اول عادل حسنی مرینه حکم ایدردی دیمکدر * باشند ایاضه قدر محاسن خلقده علی الترتیب
 منظوما آثارشدر که ذکر اولتور * اشبو نظیری صاحب المستطرف جمع ایش ایه ده
 متصدی ترجمه نه مضایه مبنی ایه فله المامظه بودفعه بالجز والفصور ترجمه اولمشدر (قلت)
 یعنی اسعد فقیر دیر که معلوم اوله که اعضای محایب وجه شهده مشرک بر نسته به تشبیه اوله
 کلوب مثلاً قد باری نهاله تشبیه ایلد یا تشبیه اساقده کالغنص و یا تشبیه بلوغ ایلد رأیت شصنا
 و یا خود سائر طرق استعاره ایلد استعمال اولتی موافق فن بیان ایه ده غیب الادب تم کابده
 مسطور اولدیغنی اوزره شرای عرب غزلارنده حقایق عرفیه اولهرق قائندن غصن و سریندن
 کتیب یعنی قوم نیه سی و یکاقدن ورد و بشدن اغای یعنی پیادیه جیجکی وآب دهاندن راح
 یعنی یاده و چشمین ترکس و سیف و تیرو و بحر و عذار یعنی خطدن آس یعنی مر سین اغای و بنفش
 یعنی نقشه و ریحان ایلد تعبیر ایدوب بونلرک وضع اصلی * لقوی منالری نی و حقیقت نه صورته
 ادا اولتورسه او بیلر استعمال ایشدر پس اشبو مطلب حفظ اوله حق فوایدن اولدیندن
 باشقه ایسان آیه حلقه مدخل عظیمی اولغه بومحله ضبط اولندی (ودخی معلوم اوله که
 حقیقت مخاطب کندیلد واقع اولان اصطلاحده یعنی بر قوم یشده بر معنایه وضع و تعیین اولتان
 لفظ ایلد اول معناده قوم مر قوم یشده استعمال ایدکدن عبارتدر بوهرنه قدر اصطلاح مذکورک
 غیرننه معنای مر قومه مجاز اولور ایه دخی صلات لفظی کیکه اهل لغت یشده دعا معنایه
 حقیقت وارکان معلومه و افعال مخصوصه یعنی نماز معنایه مجاز و فقها اصطلاحده دعا

(معنایه)

معنایه مجاز و نماز معنایه حقیقت اولور و مجاز دخی اصطلاح مر بوردده وضع و تعیین اولتان معنایه
 غیرننه وجه صحیح اوزره یعنی معنای حقیقی ایلد معنای مجازی یشده علاقه تصور اولتور بر مناسبت
 و اتصال بوانه رق موضوع لهی یعنی معنای حقیقی بی اراده به مانع اولور قرینه به اقتزان سبیل
 مستعمل اولان کله در (و کابه دخی بر لفظی کابه اولدیغنی حقیقه معنای موضوع لهی اراده به مانع
 قرینه اولدیغنی یعنی مر ادا اولتان معنای ایلد معنای حقیقی اراده بی جار اولتی اوزره معنای موضوع
 لهی غیرننه استعمال ایشدر زید کشر الزماد کیکه معنای حقیقی زیدک کلی چوقدر دیمکدر
 کلی چوق اولتی ذکر ایلد مضایف اولسی یعنی کثرت اوزره صاحب ضیافت اولسی مراد در
 (ودخی حقیقت و مجازک هر بری لغوی و شرعی و عرفی خاص و عرفی عام شفا یشده منقسمدر) مثلاً
 حیوان مخصوص معلومک اسمی اولان اسدی حیوان مذکور ایلد رجل شجاعده استعمال لفته
 اولورسه اول حیوانده اصل وضعی اوزره استعمال حقیقت لغویه و شجاعده اولورسه مجاز
 لغوی (وصلات عادتده مستعمل اولتورسه حقیقت شرعیه و عدله اولورسه مجاز شرعی و فعل
 لفظ مخصوصده مستعمل اولورسه که معنای ازمنه ثلاثه دن بریند مفارقتله بر معنایه دلالت ایدن
 فتنه دیمکدر لفظده حقیقت عرفیه خاصه نحو به وحدت یعنی مصدر معنایه مستعمل اولوب
 مجاز نحو خاص اولور و دایه درت باقلی حیوان معنایه مستعمل اولورسه حقیقت عرفیه
 عامه و انسانده مستعمل اولورسه مجاز عرفی عام اولور و الحاصل عرفی خاص تعین نوعی ایلد
 مثلاً نحو و صرفی کی باقلی تعین اولتی و صرفی عام نه تعین نوعی و نه تعین شخصی ایلد باقلی تعین
 اولمه قدر انتهی * شعور یعنی کاکل و ساری حلقه دینلان اشعر (المتنی) * نشرت ثلاث
 ذواب من شمرها * فی لیله قارن لیلار بما * واستقبلت قمر السماء بوجهها * فارتی القمرین
 فی وقت معاً * یعنی محبوبه م بر کعبه ایچره شمرندن اوج بلوک ذوابه ل صالو یروب برابکن
 کیچیه بی درت کوسزدی و وجهله قمره استقبال ایدوب بروفته بکا ابکی قمر دخی کوسزدی
 دیمکدر که غواشی ذوابه زین کیچیه ره و یوزی قمره تشبیهدر (علیشیر نوایی مر حومک
 * فی قاش و یوزدر سکا ای صنع لازال * برای باشقه کوردیمی هیچ کیم ابکی هلال * یعنی
 یوندن نیکیندر (ذوابه تمامه وزنده آلدن من زلف و کاکله اطلاق اولتور و غدر دخی درل * اصلاح
 الدین الصفدی * اولاشفاعه شعره فی صبه * ما کان زار و لا ازال سفاما * لکن تنازل فی
 الشفاعة عنده * و غدا علی اقدامه یتراما * یعنی محبوبک حسب رعاشی حلقه که کانتک شفاعتی
 اولمیدی نه یارنه کلورونه در دخی ازاله ایدره لکن اول کاکل محبوب عندنده خصوص شفاعت
 و رجایه شول صورتده نزل ایلدیکه محبوبک باقارینه اوزامق اوزره قرار بولدی یعنی ظاهر
 اولدی دیمکدر که طول کاکلندن کاکیندر (لکربن النطاسح * بیضاء نصب من قیام فرعها *
 * و غیبیه فیه وهو وجهه لشمس * و کانه فیه نهار ساطع * و کانه لیل علیها مظلم * مالی
 یاض اتوار قام اولان محبوبه قانعیه بدتی ساطع ایدن کاکل دراز سیاهی ایچنده کندینی نهار
 ساطع و کاکلی لیل مظلم ایلد ایدردیمکدر (هنگام شاید اسعد فقیرک نظم ایتدیک بعض غزلنددر
 * کلمنارک صوتسون مهر چیتندن دیو * دست صنبله چکش برده در کاکل سکا * لواحد
 من البقاء * بدت تر یاقظها و شعرها * متصل بکعبه کساری * یا بحبال شعرها لما ابتدی *
 من الثریا و انتهی الی الثری * مالی حبیبه مک تر یا یلدیزی کی اولان کوپه سی ظاهر اولدی
 و الحال که کوردیمک کی کاکلی طو بوقارینه متصلدر یعنی اوزایه قدر اوزوندن کاکلی
 جای تمجید که تر یادن تری یعنی بره منتهی اولمشدر دیمکدر (بلوغ آخر) توارت عن الواشی
 لیل ذواب * اها من محبوا و اصح فحمة بحر * ففتلی علیها شعرها بظلامه * و فی اللیلة الظلامه

بغداد بدر * مالی حبیبم کیجی که سیاه اولان ذوابلرله واضح و بر نور اولان وجهی غزلدن
 کبر لیدی که اول کیجی که تختده فخر یعنی روی بیاضی وارد شول صورتده صافندیکه کاکلی
 کندوی سوادیلر تفتیلر یعنی ستر ایوب کورن اولدی بودنی جای عجب دکلدن که قرانلق
 کیجی که دبدلر یولنار یعنی اولنار دیمکدر * اصداغ وصفنه دارا شاعردن * صدغ صاندل صنی
 ودالک سکونله چشمه قولاق یینه دیرلر و یوموضه صارقش اولان زلف و کاکله دخی اطلاق
 اولنور و جملر اصداغ کلور (لاین المعتر) * اقول له اسرفت فی التیه قال لا * نقل عن جانی
 فی الهوی غیر ما جزی * فایض طرقی واقف عند جده * و اسود شمری قد تواضع للری *
 مالی بن محبوبم کبرده افرط ایلدک دیر اولدیغده بکا جالمک حقنه وقوعبولان حالدن ماعدا
 شده یعنی واقع حالدن غیری بر نسته دیمه اشته چشمک بیاضی حدیخی نچسوز ایوب برنده
 طور بچیدر و سیاه کاکلدخی بره تواضع رله رله سورندی حالم بویه ایکن بکا متکبر دیو اعتراض
 ایتمه دیمکدر بیاض چشمک برنده طور مسی احوال قاحش واعور اولوب کال حستدن و کاکلک
 بره سورلری بوجه محرر اوزونلغندن عبارتدر (وقال العلوی) ریم یقه بحسن صورتی *
 * عبت النعاس بلمنظ مقلته * وکان عقری صدغ وقت * فادنت من نار وجهه * مالی
 محبوب حسن صورتی کبرایدر نعاس یعنی میل خواب ایسه نگاه چشمه اویز یعنی سنه دن نانی
 آبر قار کانه عقر صدغ بکا غلک آتشدن باقلشدن قد طور مشدراشته بوزنده نار و عقر و ارایکن
 و کندی اویونجی اولنیکن نچون کبرایدر دیمکدر بیاض خالص اولان کیکدر که بوراده استعاره
 مار یقه محبوبدن عبارتدر اوجاری قیورلس زلف عقر به وقریزی بکافی شافلرک قلنی باقلنه
 ناره تشبیه اولنه کلدن (مقله چشمک سوادیلر بیاضی جامع اولان نیمه سنه و بر قوله مجموعنه
 یاخود کوزک بیک فارسی اولان خدقه به دینور (قلت) اشوعلو بک معرف باللام اولرق ذکر
 عصر صاحب المستطرفه نسبت مذکور ایله معروف اولاد علی رضی الله تعالی عنهدن بذات
 اولدیغی اکلشورلکن بعض صحایف محاضراته مفید اشعار عنوانده لای الحسن محمد العلوی
 کور بلوب و شریف رضایک اسمی محمد و کنیه سی ابو الحسن اولغه قضه مذکور انک
 اولدیغی ظن اولنور و بونلرک ترجمه سی اشو ترجمه مزده قریبان شاه الله تعالی کله جکدر (لاخر)
 وعهدی باله عمارت حین نشو * تخفف لدغها وتقل ضرا * فابال الشاء انی وهدی * عمارت
 صدغها تزداد شرا * مالی بنم عقر بلرله اولان عهدم یعنی علم و اکلدیغی عقر بلر قسانقاری
 وقتده صوفیاری و مضر نلری قلیل اولور شمدی قش نه حال اولدیکه کلدی ایکن محبوبه من
 صدغی عقر بلری شری زباده ایدیه برلر دیمکدر (اسعد فقیرک اشو بیتی بومعنا فی الجملة مناسب
 کیدر * ندر یومعنا آلهیکه وقت دی بارک * خطی ظهور ایچک کلدی نور بهادر در (لاخر)
 * حل القباوای صدغیه فانه قد * و احلی بن محلول و معقود * یا مسکری بنیایه و رفته *
 * هل هذه الخمر من تلك العنایه * مالی محبوبم قفتانی جوردی و صدغ بلری یعنی طرفینده
 اولان صاحبی اوریده بر برینه منعقد اولدی بلر یعنی ارقه سنده طوب ایلدی جیفکه بنم بویه
 جوزلش ایله باغلش نشنه لک میاتنده حله و تدبیر و صبرم نیمه اوله یلورای ماثله اولتان
 دیشلری آب دهانیله بنی مست ایدن دلبر شوبله که بوباده یعنی آب دهان اول صافلردن یعنی
 اورلش و طوب اولش کاکلدن دیمکدر * عذاره متعلق اشاعردن * عذاریه لک ایکی
 جانی دینور که فی الاصل قولق بومشغه طوغری بیاض برلر اولوب بعده صفاله سرایت ایشدر
 واصطلاحا جزمه تازه صفالدر که اومقوله صفالویه مزلف دیرلر (لای فراس بن جیدان * یامن
 بلوم علی هواي جهالة * انظر الی تلك السوالف تعذر * حسنت و طاب نسجها فکانهها *

* مسک نساقط فوق و رداجر * مالی ای بنم معشوق خطا و آوزرینه اولان میل و محبت لوم
 ایدن کیب ماشو سوالفه یعنی روی محبوبه اولان خطه نظرایله که لومکه عذر ایدر سن زبیرا اول
 سوالف حسن و یوقی کوزل اولدیکه کویاقریزی کل آوزره مسک دو کولشه دوندی دیمکدر
 سوالف سالفه ک جعیدر که سیونک با لاسندن کوبه طاقیلان بره قدر اولان طرفه دینور و ایکی
 طرفه سالفان دیرلر و یوقطعه ده خطدن عبارتدر کالایخی روی محبوب کله و خطی مسک تشبیه
 اولمشدر (بوابو فراسک اسمی حارندر (بابا فراس) تار یخنده یعنی اوجیوز الی التیه شهید
 اولمشدر انتهی (لمحمد بن وهیب) صدودک والهوی هتکا استناری * وساعدها البکا علی
 استناری * و کم ابصرت من حسن ولكن * علیک لشقوی وقع اختیاری * ولم اخلع
 عذاری قبل الا * لما عرفت من خلع العذار * مالی ای معشوقم سنک بدن اعراض و هجرانک ایله
 محبت برده استناری هتک ایلدی و عشقکاه استناری به بکام دخی مساعده ایلدی نیجه کتم
 ایدیه یلورمکه جوق صاحب حسن دلبر مشاهده ایکن ایچق سنی اختیار ایدرک معشوق اتخاذ
 ایتدیکم اشفاددن اولدیغمدنر عفو ایله بنم بوخلیع العذار ایله یعنی ترک حیایله بین الناس سوز
 و کساز و آه و زار ایله سنی یاد ایتدیکم و لسان خلفه دوشوردیکم سنک خلیع العذار اولدیغنی یعنی
 روی اتور کده کلف خط اولوب آفتاب کی ساده و جلاداده اولدیغی معاینه ایتدیکم
 ایچوندر دیمکدر (در دست اولان بعض نسخه ده ابن وهیب یازلش ایسه ده بعض مطابعات
 فقیرانه کوره ابن وهیب اولمدر که بو محمد بن وهیب حرا ایدر و ایکیوز قرق اوج سنه سی وفات
 ایشدر و الله تعالی اعلم (لاخر) و معذرت حواشی خده * فقلوبنا وجداع لیه رفاقی * لم یکس
 عارضه السواد و اما * نفست علیه سوادها الاحداق * مالی بعض مزلف و خط آور دیرلر و اردر که
 یکاقلرینک اطرافق ریحان خطی ایلر رفت و رونق بولمشدر حسن ذاتیسی جهنیه قلوبن اولدیر
 وجداع و شوقا رقتا و در اومقوله دلبر عارضی خطیله کسوه لندرمیوب بلکه عارضنه حدقه لری یعنی
 چشمی سیاهی ایشدر دیمکدر (لاخر) و ممهف راقه نضاره وجهه * العین نظرمه احسن
 منظر * اصلي یار اخذ غیر خاله * فیدا العذار دخان ذاک انیر * مالی بعض تازه نهال کلشن
 ملاحظ وارد که وجهنک نضارت و حسنی خطیله رونق دیکر بولمغه عین عاشق او محبوبک نظر کا
 احسنه باقوب یعنی نفرت ایچوب بنه سوز زرا اومقوله حسن ذاتیسی اولان دلبر عنبره بکر
 خانی آتس خدینه آتمله عذاری او عنبرک دخایله ظاهر اولدی یعنی خالی عنبره و خطی دخی
 دخانه بکر بویه ایکن او دایردن قلب عاشق نفرت ایشدر دیمکدر (اسعد فقیر دخی فی الجملة
 بو تشبیه توارد ایله پیش ازین برغراند * عارضنده خالی کورکیم شمه سی باقدی دل *
 * بکره مزی آتس آوزره وضع اولمش عنبره * بیتی ثبت دفتر اشعار ایشیدی تجاوز الله تعالی
 عن سياتنا آمین (لاخر) اصبح سلطان القلوب ملاحه * جمال وجهک للبریه عکر *
 طامع طلاب و جتیک معز * بالنصر بقدها اواء اخضر * مالی ای محبوب خط آوزر ملاحظ
 و کوزلک بونشدن سلطان قلوب اولدیغسک حالده صباحه داخل اولدک یعنی قلوب عشاقی
 تسخیر ایدیمچسن ذرا سنک وجهک حسنی یعنی تازه خطی عالمه عسکر در یعنی قلبی اتصال
 ایدر سنک و جندل بیک طلیعه زی نصرت ایله عن زاولد قاری ویشل رنگلور عی و کلدن اولدیغی
 حالده طلوع ایلد یلر دیمکدر (طلیعه اطلاع احوال عدو ایچون سوق اولتان عسکر در اقلی اوج
 اولور اکثری سریه ک دوشنده دروسریه دخی بش نفردن اوجیوز و علی قول در تیوزه قدر اولان
 عکره اطلاق اولنور (ووجه بکا قدیه بکسک اولان محله دینور بوراده اوا خضر دن مقصود
 شاعر زعفر (قلته فی بعض ایام الشب * اککرچه ضد رنگ روی شوخ دل بدر خط * باقلسه

ما به بخش رونق حسن و بهادر خط * یابانکرد ایکن مجنون کی سودای کا کندن * سر عشا قه
من وجهه دخی قید بلاد خط * ایکی یوزدن چکوب چندین خدود کشور حنه * مدد کیم جیش
حسنه کلدی غالب اول بهادر خط * ظهور یله دم وعد وصالی ایلدی اختار * مکر
اللیل جنه سرینه پک آشنادر خط * کهی رخصت کهی نفرت کوروب اوله نوله آگاه * که زبرا
اسعدا سرداده خوف وور جادر خط (لاخر) یادا الذی خط العذار بخده * خطین حاجالوجه
و بلا بلا * ماصح عندی ان لحنک صبارم * حتی جلت بعارضیک جائلا * مالی ای روی اوزره
عذاری سوزو کداز قلب واضطراب صدر عشاقی تهجج ایدن ایکی خطی جوزن محبوب سنک ایکی
عارضه که جائلی خل ایده نه قدر سنک نگاهک سیف صبارم اولدینی عنده صبح اولمش ایدی
لکن بو حاله ناکره شمشیر قاطع اولدیفنه یقیم حاصل اولدی یعنی محبوبک نگاهنی تأثرده
سینه و خطلمی سبک قبطانلرینه تشبه ایتشد (لاخر) نحدث لیل عارضه باقی * ساسلوه
وینصرم المزار * فاشرق صبح غره یسادی * حداث اللیل بمحوه النهار * مالی محبوبک لیل
عارضی یعنی خطی بنم بعد ظهور الخط کندی ائوده جشمی و زیارتندن صبرم و انقطاع ایده جکمی
یعنی کندی سومیه جکمی نحدث و تذکر ایلدی وقتا که صبح غره سی یعنی پیشانی سفید رنگی
اشراق و طلوع اید که کیمه صحنی نهیار محو ایدر مثلی بد ایلدی یعنی مادامکه حسن روی
برنده در بنانی خطی کلکه ترک اتمم زیرا کلام اللیل بمحوه النهار مثلی مسلمدر یعنی حسن
روی نهار و خطی کیمه کیدر نهار طلوعنده کیمه بی محو ایدر یعنی مانع حسن روی اوله مز
بو صورتده بناندن رفته خط کلدی دیو واز کیمه دیمکدر (لا بعد الفجر) مرغ حسنک اوجاری
سودیمکیم * دامکاهی اوجار ابرودم (لاخر) وقالوا سل عنه فقتلناه * عذار اراحت من صده *
* فقلت و همهم ولكنی * خلعت العذار علی خده * مالی یاران ظاهر بین بکا ارتق سودیککی
اونوت و ترک ایت زیرا کا خط عذاری شین و یروب و مواصلکی منع مشقتدن سکا راحت وردی یعنی
ناز و شیهه سته باعث اولان حسن کندی دید کلدن بن یارانه سزنی خطی کلکه ترک ایدر دیوهم وطن
ایندیکر لکن بن سودیکم خدی اوزره خط عذار ایتشد یعنی ماری ترک ایله عاشق دلفکارم ایدن
خطی کلکه اعراض اتمم دیو جواب و یردم دیمکدر بعض نسخه ده مصرع ثالث * فقلت اقصر و
ان اذک الذی * واقع اولندر که مالی بن یارانه دیدم اعتراض ایتک بن اول کیمه عکده خدی اوزره خلغ
عذار ایتشم دیمکدر (لای الفضل بن ابی الوفا) علی وجنیه جنه ذات * حجة * تری لعیون الناس
فیها تراجا * جاورد خدی حاه عذاره * فباحسن ریحان العذار جاجا * مالی یارمک وجنه زری
اوزره بر بجهت و نصارت صاحبی باجبه وارد که سن اتمه ناسک چشملری ایچون تراجم و جمعیت
کورد سن یعنی روی رعنا سی مالک مطمح نظرید یکاقلری کللری عذاری یعنی خطی حاملری ایل
حایه ایلدی یعنی اول کلشیک اطرافنی باجبه جواننده چالم چو یروب محارسه ایتد کلری کی
خطیله محارسه ایلدی لکن بونک حاملری حاجم یوتندن شکوفه عذاری ایله کوزلدن طبعه
فتور و یرن چالی کی دکلدر دیمکدر (حاجم فرنکی فلکن ولاله خطای دید کلری نیتدر) (لاخر)
اذا کان فی حیث بدی * فرد جانا ابد العذارا * قلبس بین صوبه البدر الا * اذا حجب النجوم
ودارا * مالی دلیری بدر یعنی سیده روی ایکن سودیکک و قنده خطی اظهار ایتدیکته دخی
زیاده سوز و یاریدرک ضیاسی الته قرا کولق کندی قایلوب احاطه ایلدی و قنده متین اولوب
رونق یلور یعنی بدو لیل لازم کلور دیمکدر (اسعدی غیر ایشوق طبعه رنگینی زنده الایادن نقل
ایتشد * اعد نظیر افانی الخدیث * حجاب الله من رب المنون * ولكن رقی ملاء الخدیث * اراک خیال
الهدای انیقون * مالی ای دل یارک خط آور دیو اعراض اتمه و دقتله مکررا نظر قبل که اتمک

رویتد یاری تعالی اکر دار دهر دین مصون ایتسون نیت یعنی خط یوقدر یعنی کوریشانی خط
صانع لکن مایه خدی یعنی حسن روی شو صورتده رقت یعنی جلا و صفوت یولشدر که کندی
کر بکار نک خیال و عکسی سکا کوسر یوقده اول کوریشانی خط الی خطی دکلدر دیمکدر
مژدم عذاره دار نظردن * بعض الشعراء * وشادن لایله قبله * سجت رب العرش باره * و مذ
رأیت النمل فی خده * ایتقت ان الشهد فی فیه * مالی شربت شکر بن و سلتدن دلشنگان
عشاقی پیش از بن محروم ایدن بریک یعنی جوانلردن بری یو عاشقه اقبال و میل ایلدی خالده
ظاهر اولد قده نهیاعمرش اعظمک خالق و صاحب تدبیر ایدم و اول جوانک رویتده قریحه لری
یعنی خطی کوردیکم ایتداسنده یعنی قبل الاستطاق تیغ ایتدیمکه اتم اغرنده بال یعنی وصاله
دار طاتی جوز و مهال وارد دیمکدر (شادن دال مسمله تک کسریله هنوز بو یوزی طلوع ایدن
ارکک تازه کیکدر) (لاخر) خدیث نیت العارضین خلوه * وطلاوه هاجت به العشاق *
فادانهای المرء قلت ترفقوا * فالیکم هذا الخدیث یساق * مالی یارک خط عارضه دار حدیث
و محبتده عشاقک خط ایدوب سوه جکی حسن و جلالت یعنی یارک میل وصاله دلالت اولد قده
اومفوله محبت اولنور ایکن امر دل یعنی ساد و جوانلری اوصیبتدن نهی ایتد کارنده بن دخی انلره
خط آورار عطر نده رفیق ایدن بر اوج حدیث آخر سرده دخی سوق اولنور یعنی سزک دخی رویکره کلف
خدیث کاور اوزمان سزک دخی صحنی ترک ایتدیمکدر (لاخر) و یردم دیمکدر (لاخر)
اسجت ما سورا بفتح خطه * و مفیدان صید غه بسلاسل * حتی بداسیف العذار مجردا *
فحسبت منه و قلت هذا قاتلی * مالی یارمک اسیر ناز نگاهنی و صدغی زنجیر یله مقید اولد قده
صباحدم یعنی محبتده دائم ایدم برده سبب عذاری غلافدن چیمش اولدینی خالده ظاهر
اولد قده ایدن قورقوب بو بنم قائلدر دیدم یعنی قائلدن نفرت اولدینی کی خط آور اولد قده
قورقوبه یا خود حسن فوت اولد قده بو کدرله اولورم دیدم یک کیدر فتامل (بعض نسخه ده غنچ برده
سهم واقع اولشدر که نگاهنی اوقلرینک اسیری یعنی مغلوبی اولدم دیمکدر) (لاخر) قلت لا یحیی و قد
مری * متقیب بعد الضیایا انظر * بالله یا اهل وادی قفوا * تم انصروا کیف زوال النعم * مالی یارم بعد
الضیای یعنی ساد و ولکی کیدر که صکره ظلمت ایله نقابلمش یعنی خط آور اولدینی خالده پیشدن
کیدر که احبابه ای محبت ایتدای الهی سورده کز طورک و زوال نعمتک یعنی زوال حسنک کیمینه
نظر و اعتبار ایدم دیدم دیمکدر قصده مذکوریه مناسب بریت فارسیدر که یورایه درج اولدی
* پری روی که باخوردشید میر دلاف همایی * نکتو شد برار موشد کون شد بد ترازم شد *
(لای المعز) یارب انکم یکن فی وصله طمع * ولم یکن فرج من طول همیره * فاشف الغمام
الذی فی لحظ مقلته * واستمر ملاحه خدی بهیمه * مالی یارب اکر یارمک وصالدن اید
و طول همیرتدن فرج یو غیبه چشمک نگاهنده اولان خسته که شفا و یر و یکاقلرینک ملاحتی
صفالیله سزایت تا که دردندن خلاص اولدم دیمکدر استغفر الله العظیم * جبین و حاجلری یعنی
پیشانی و آلن و فاشلره دایر اشعاردر * خالد الکاتب * لهنامن مهارة مل عین مریدنه * ومن
ناضرا لیمحان خضره حاجب * ومن نافع الاغصان قد وقامه * ومن جالک الجبر اسوداد الذائب
مالی بنم محبوبیم ایچون مهارة رملدن اولیمی خسته چشم و رونق اولان طیب الزامجه نبایدن
فاشله و هیوار و نازه نهالردن قد وقامت و سواد مداد دن کاکلرک اسودادی وارد یعنی صفات
مذکورده یونلردن ما خود در که هر یری مدوح و مشهوردر (مهارة رمل بیان او کوزیدر که
ارکک کیمی به شیهدر و کوزی کیک کوزی کی کوزادر جالک سواد معناسنده در) (لاخر)
ایقر ایتسم عن افاح * و یا غصنا عمل مع الراح * جینک و المقلد و النایا * صباح فی صباح *
صباح فی صباح

مائی ای ماه کی اولوب پاپاتیه چیچکی آسا بیاض دیشلر اظهار ایدرک تبسم ایدن وای روز کار زایله
تایل ایدن ناز نهال کی قدی هموار وحرکتی موزون اولان محبوبم سنک التک وکردنک و دیشلرک
صبحا ایچره صبحا ایچره صباحدر یعنی بری ری ایچنه کیرمش صباحدر در دیمکدر افاغنی فاز سیده
کل بابونه و ترکیده پاپاتیه معناسنه اولان احوالتک جمیدر (قلت) اشبو قطعه دیک الجن ایله
ملقب عبدالسلام بن رعتان نام شاعر حبیبکدر متوکل خلیفه تک زمانی شعر اسنددر و قطعه
مذکور و اوینک مختصری اولوب شعرایه بوواید و برطریق آچشدر انتهی * عینه متعلقه
اشعار در * (لای المعتر) علیم بمناحت الضلوع من الهوی * سر یع بکر المحظوظ والقلب جازع *
و یخرج احشائی بعین مریضة * کالان متن السیف والحد فاطم * مائی او محبوب محبت وعشقدر
ایکوککلرینک تختنده مستور اولان شیر زیاده ییلور یعنی قلب عاشقده منان اولان معنای عشق
عاشق بیان ایدن اول کشف ایدر و کز نکاهد و قلب عاشق جزع و فریاد ایدی اولدینی
مالده سر بعدر یعنی عاشقه تکرر نگاه چشمیله جگر کاهنی تیر غمزده هدف ایتمده تیر در قلب
عاشق نیجه جزع ایتمسون و بو حال عاشقه حیرت ویرسونکده چشم بیمار یله درونمده اولان
بغرسقاری اخراج یعنی بی تلف ایدر اتمک چشمی بیمار اولقله تأثیر انجمن کان اتمک که سبک
منی یعنی ارقه سی یو مشاق اولوب کسکین نسنه دکل ابد و حدی یعنی یوزی کسکین
وهلاک ایدیچیدر دیمکدر (لاخضل) فلانیم بداری کلب * ولا تقرب بها ابد راحلا * تری فیها
بوارق موهسان * یکدن بشکن بالحق الزجالا * مائی کلب قبیله سنک خانه زینته یناشمه و اصلا
یوکلر بکی قریب ایتمده یعنی انلره مسافر اولمده زیر اسن اوخانه زده باراق فاجره ل یعنی حسن فاحنه
زینلر کورر سنکده چشم قسان و غمزده خونخوار یله ارککلری دوزمکده یافلشورل یعنی ارککلری
تحت تصرف عشقه آلورلر دیمکدر که قیامده دوزمک عربده دخی غلبه دن کایددر (لای فراس بن
جدان * و یض بالفاظ العیون کانما * هر زن سیوفا و استلن خانجرا * تصدین لی یوما
بمنعرج اللوی * فغادرن قلبی بالتصبر غادرا * سفرن بدورا و انتقین اهله * ومن غصونا فالتفتن
جناذرا * مائی بعض زنان بیاض وارد که نگاه چشمه یله کویا سیغری دزد لر و مجاغلری
سل ایدرلر اویله زنان بیاض که برکون منعرج لواد یعنی بردولانیچ قوملق مسبلده یعنی
بر تفرج کاهنده بکا تصدی ایدوب یعنی راست کلوب عدم وفا ایله قلبی شکب شدیدده براغوب
ترک ایلدیلر و اویله زنانکه بدر اولدقلری یعنی بدیده بکره دکلی حالده اشراق ایدوب یعنی یوزلر
یارلدوب هلاللری ایله یعنی طوبطوب کا کلری ایله نقابلندیلر و نهال انجساری مس ایدوب یعنی
نهاله دکوب و اطرافنه جوذرلر یعنی کیکه شبیه اولان بفر وحشی یا ورورلی کبی التفات و نظر
ایلدیلر بوراده غمسوندن مقصود قدوقاشلری اولوق کرکدر (یعنی بانک کسریله بیضاء معناسنه در
مفردی بنه بانک کسری و تا ایله بیضاء در مقصود شاعر قره به مائل صاری بکرلو کوزل زن
اولوق کرکدر قندبر (قلت) شعر مذکور علی بن اصفحق الزاهر نام شاعر ماهرک اولوب آخری
دخی * واطلعن فی الاجیاد بالدر انجبا * جعلن لحيان القلوب ضرایرا * یق اولدینی و موی الیه
هجر تک اوجوزلر التشنده وفات ایلدیکی حیاة الحیوانده جوذر مطلبنده منظور فقیر اولمشدر
جائز که بونک دخی کنبه سی ابو فراس اوله لکن بو صورتده مابن جدان الویر مرز قندبر (بیت اخیرک
مائی و دخی او محبوبه لر کردن نرینه طاقدقلری انجور ایله کویا جدر زنده یلدزلر طلوع
ایتدر مشلدر که انلری سویدا یا خود روح قلوبه ضرایر یعنی اورفاق قیلشدر در دیمکدر که مراد
کردن باره انجورک تفریحون روح و سویدانک محسودی اولمش اولور (لاخر) و مریض جفن
یاس یصبر طرفه * نوحوامر الارامه بختمه * قدقلت اذ ابصره ممانلا * وارد فی یحیی

خصره من خلعفه * یا من یسلم خصره من ردفه * سلم فوادعجه من طرفه * مالی اوخسته
 چشم دایر بر کیمه جاننه طرفتی صرف ایتمز الا انک هلا کنه رمی اید ربیعنی سهم غمزه سی
 طوفسان کیمه بی اولدیر رارقه سندن سربنی اینجه میاتی جذب ایلدیکی حالده صالنه رق
 خرام ایلدیکنی کورنجه ای ردقندن بلنه سلامت و یروب قبر میان باری تعالیه قلبه غمزه سنک
 تأثیرندن عاشقانه سلامت و یردبو نیاز ایلدم دیمکدر (خصر و سطانانه دینور که بلدر ددف
 کفل و یجزد در که حیوانده صغری و انسانده فیجندن عبارتدر که فارسیده سربین دینور محبوبده
 سربینک کیو و میانک اینجه اولسی مقبولدر قطعه مذکورده ده بلك ردقندن قیرلماستند دعا
 ردقک عظیم و میانک اینجه اولسنه اشارت ایدر استغفر الله (لاخر) و جاوا الیه بانتهماوید
 و الرقی * و صبوا علیه الماء من شده النکس * و قالوا به من الجن نظره * و لوانصفوا قالوا به اعین
 الانس * مالی عاشق خستک عیاده سنه احبابی رقیه و تعویذرا الیه کلوب شدت نکس دردندن
 ناشی اوزدینه صوار سر پدیلر و او بیچاره ده چشم جندن نظره واردر یعنی جن چار عیشر
 دبیدیلر لکن اگر انصافلری یعنی درایتلری اولسه ایلدی اعین انسان تأثیر ایتمش دیرلر ایلدی دیمکدر که
 مقصودی مضمع انظار خلق اولدینی یاندر (جلال الدین بن خطیب داریا) شهادت جفون
 معذب بملاله * منی وان و داده تکلیف * لکننی لم اناه عنه لانه * خبر رواه الجن وهو ضعیف *
 مالی بنم معذبک یعنی بنم معشوق دلنکنک جشمعلری بتدن او صاندینه و بکا میلی صمیمی
 اولیوب زور ایلده اولدینه اگر چه شهادت ایلدی یعنی صورت اعراضده بکا نگاه ایلدی لکن
 بن اندن آرلدم واسند قاتی دکلدم زیرا او بر خبر و شهادتدر که انی جسمی ضعیف اولدینی حالده
 روایت ایتمشدر و بر خبر که ضعیف اوله انک موجبیه حکم و عمل اولمز دیمکدر که مرادی صفت
 حسنه چشمندن اولان خشکی دیده بی ییاند (الشیخ عز الدین الموصلی) یا مقلة الحب هلا *
 فقد اخذت بئارك * و انت باوجنبه * لا تحرقنی بئارك * مالی ای محبوبک چشمی ارق مهلت
 و ربیعنی یشور جفا یمه که کوچکی بتدن آلدک و انتقام ایتدک و سنده ای محبوبک یکافلری
 بی نازکله باقه دیمکدر (ابن الصایغ) سلمی من لواحقها سهم * اها فی القلب فک ای
 فک * اذا رامت نیک به فوادا * بموت السهم بغیر شک * مالی سلمایه نیکاهلرندن
 او قلر واردر او او قلرک قلبه زیاده جرح و تأثیری حاصلدر شوبله سک سلمی او او قلری
 آبدفده قلبی اوله شک و قطع ایدر که عاشق هاتم و حیران بلا شک فوت اولور دیمکدر سلمی
 لبلی کی عرب معشوقه لردن بریدر لکن صکره شعرا مطلقا معشوقه لرنده تصرف ایتمشدر
 (لصلاح الدین الصفدی) باعذلی فی هوی تنی محبته * خف سحرنا ظرها فالشرفید خفی *
 و دع فوادی و دعه نصب مقلتها * لا ترم نفسك بین السهم و الهدف * مالی ای بنم
 محبوبه مه نظرده عشق و شوق اولان کوزمکه هجر رویتدن مستور او اوب قالمشدر اشو حاله لوم
 وطن ایدن محبوبه مک جشمک سحرندن قورقکه شرانک چنمنده کبر لودرو بنم ظلمی حانده
 براق و محبوبه مک جسمی یشکانه وضع ایلده ده نفسکی ای لوام سهم ایلده هدف میانه آتمه
 یعنی بی جالزه ترک ایت زیرا سهم که بنم محبوبه مک غمزه سیدر و نشانکاهی فلجدر سهم ایلده
 هدف میاننده طور انلر خطرده بولنور دیمکدر (لاخر) بسهم اجفانه رمائی * فذبت من صده
 وینه * ان من مالی سواه خصم * لانه قاتلی بعینه * مالی محبوبم جسمی غمزه لری او قلر بی
 بکا آتوبو بتدن اعراض ایتدکده بدخی انک منع و هجرندن آریدم اگر بودرددن اولور سم
 محبوبم باشقد بنم خصم بوقدر زرا بنم قائم بعینه یعنی بذاته او در دیمکدر بعینه ده اولان اطافت
 ظاهر در (لاخر) باسهم الجفون قلت نفعا * مبراة من السوی زکده * فبا أقوى جفونک

وهمی مرضی * واقدرها علی قتل البریه * مالی ای باز جفا کارم عند التجربه بک اولدینی ظاهر
وخیانتدن بری اولان بر نفسی یعنی بی غمزه لک سهامیه تلف ایستک سنک چشمک خسته اولدینی
سائده عجب قوی و خلقی قناده نه عجب قادر در دیمکدر (لاخر) بدوی کم حدت مقلده * عاشقا
عن مقابل الفرسان (مالی محبوب بدوینک چشم خونینی عاشق دلشده به دلبرانک جنکریتم دار
چزوق حکایه نقل ایدر یعنی عاشقه تاثیر ایل مجروح الفؤاد ایدر دیمکدر * خاله دار اشعار در *
(لاسه القیر) حرف نظم جلاله دار در * نقطه ل زانده خاله دار در (الصفدی) بروی
نوده المحمراضی * علیه شامه شرط المحبه * کان الحسن بعشقه قدیم * ففطه بدینار وجه *
مالی روح فد اولسونکه محبوبک کلرک اولان روی اوستنده شرط محبت اوزره یعنی عاشقارک
استدبکی شامه یعنی ات یکی اوله رق عرض دیدار انوار نثار ایلدی بن اوله کان ایدرمکه کوزلک
کوباکا قده عاشق اولمقه رویه دینار و عنبرجه بایشدر مشدر یعنی حسنی کالنده در دیمکدر
و محبوبه عنبر و التون یا شمره ق مناد اهل هوادر (لشمس الدین ابن الصایغ) بروی افدی
خاله فوق خده * ومن انا فی الدنيا فافقه بالمال * تبارک من اخلی من الشرخده * واسکن کل
الحسن فی ذلك الخصال * مالی محبوبک خدی فوقنده اولان خالنه روحی فدا ایدرم بوقنه بن
کیم که دنیا ده اکمال فدا ایده بی یعنی تهی دتم روحدن باشقه برشم بوقدر که اتی فدا ایده بی
انک رویی شمردن خانی وساده و منور و کافه حسنی انک خالنده اسکا ایدن باری تعالانک خبری
کثیر و قدرتی عظیم در دیمکدر (صایغ بعض نسخه ده به موحده و به ضببده به مثانه تحیه
ایله در اوله کوره بو یاچی ثانی به نظر از کردیمکدر و یا ایله ابن الصایغده ایسه ایکی شمس الدین
وارد بری ابو عبدالله محمد بن الحسن بن صباغدر و دیگر محمد بن عبدالرحمن بن علی الذمردی
الحنفی که مشارق شریف ورده و انقبیه ابن مالک شرحلری وارد قطع مذ کوره ایکنی شمس
اندیک اولق اشهدر (لاخر) یا سالب اقر السماء بجماله * البسنى فی الحزن ثوب سماه * احرق
قلبی فارغی بشراره * علق بختک فانطقت فی مائه * مالی ای قمر سماک جالنی ساب ایدن
محبوبیم بکار خنده قمرک سماسی ثوبی یعنی سیاه جامه الباس ایلدک یعنی بکا نهایت حزنی احاطه
ایتدرک شویله کیم قلبی احراق ایلدک فی الحال قلبک آتشی قلعیم آتوب و صبر ایوب رویکه
بایشده ماه خدکه منطی اولدی دیمکدر که مقصودی روینده اولان خالی یا توب و سوتوب
کورا اولان قلعیمه تشبیه در ماه خد حسن و رونق وجهدن عبادت بعض نسخه ده فی الحزن رنده
فی الحب واقع اولشدر معناسی تامل اولنه (لا بن ایک) فی الجانب الايمن من خدها * نقطه
مسک اشتهی شمها * حسنه لابدا خالها * وجدته من حسنه عها * مالی محبوبه مک خدندن
جانب بمنده بر نقطه مسک وارد که بن انک شنی اشتها ایدرم وقتا که اوتقطه ظاهر اولدنده بن اتی
خال ظن ایتشیدم لکن حسنده عموم بوا دم یعنی حسنه او خالک عموم و شمول اولنه حسنی
انکه نام اولشدر دیمکدر بونده خال ایله عم جمع اولوب حسن توریه دخی ابداع اولمشدر (اشبو
ابن ایک) جابجاشهری ذیب کاب منظر فاولان صلاح الدین خلیل بن ایک الشافعی الصفیدین
عبارتد و صفد ایل شامه بر بلده در مصفا ایکیوز شوقدر اولوب اشهری لامیه البهم شری
و وافی نام و فیاتی و تاریخ کیری و تذکره سیدرتی الدین البکی و ابن سید الناس و ابن الوردی
و جلال قزوینی و غیر یلرندن اخذ علوم ایتشدر حسن خطه دخی مالک ایدی التیوز مجلد دن
از بد کاب یازمش اولدینی سبکی بکا نقل ایلدی دیو ذکر ایتشدر لکن غرایبندر حلب مالکته
کتاب اکبر اولوب بعده دمشق الشامه و کل بیت المال اولشدر و سبع المثانی یعنی بدیوز
التش درنده و علی بحر الخش سکرده دمشقده مطلع و اوقات ایتشدر امیر فارس الدین البکتک

معقلرندن اولدینی اکل بن معقل ذکر ایتشدر انتهی (لاخر) یا صائد الطیر کم ذا * بالخط
تسی ونصبی * نصبت نقطه خال * فصدت طارقتی * مالی طیر و مرغ اولی دلبر نیجه دک
نکاهکامسی و جوجخلق ایتدسن یعنی اویتارسن نقطه یعنی داننه خالکی دامکاه رویکه قیوب
مرغ قلبی انکه صید ایلدک ارتق صیاد ایدن و از کج آوی اولدک بزدیمکدر * خدود و روی
مقنده اولان اشعار دقایق شماردر (الحسن بن الضحاک) صل بحدی خدیك تلق عجیبا *
من معان یحار فیها الضمیر * فبحدیک للربیع ریاض * و بحدی لدموع غدر * مالی ای محبوب
یکافز بکی بنم یکاغمه متصل ایت ویشدر تا که ضمیر و عقل حیرته قالور معانیدن بر امر عجیبه
ملا فی اوله سن ذراسنک یکافز کده بهار ایچون کلزار و بانجه مل و بنم یکافز مده کوز یا شنی ایچون
کولار وارد که بو بجزایر جمع اولدنده عجباب اولور کلزاره طراوت ایچون صولازم اولمقه بنم رویله
سنک رویک ینلرنده وجه مناسب ظاهر در دیمکدر (لا بن المصنر) ورد الحدود و زجس المخطات *
* و تصافح الشفتین فی الخلوات * شی اسرته واعلم انه * و حیاة من اهو من اللذات *
مالی یکافز کل و لحظه لک یعنی کوزلک ترکی و خلوتلرده یعنی اغیاردن خالی پر زده دود افلرک
تصافح یعنی دلبرک دوداغنی او بک و صور مق بنم مسرور اوله جفم شلردر و سودیکمک صاغلنه
یعین ایدرمکه یونلر اذندن اولدینه یقین وارد در دیمکدر * فغفره متعلق اشعار در رنشاردر * فغفره
فمه ویشلره و علی قول اوک دیشلره اطلاق اولنور (لیوسف بن مسعود الصواف) رأی ففره
من اهو عذول ففالی * ولم بدر ان اللوم فی حبه بغری * شغلت بهذا وارتبطت بحبه *
واحسن ما کان الباط علی ففره * مالی سودیکمک دیشلری بی شدت اوزره لوم ایدن کوروب
لوی ایه حبنده اغرابی موجب اولدینی درک ایتدبکی کوبای بی تبرید ایچون تزیفا بونکامی
مشغول قلندک یعنی بود شاره می مائلسک و از کج دیدکده بن دیکلر بوب محبته دخی زیاده باغلندم
ز برابط ففره اولق احسن در دیمکدر ففرسن معانسه کلدیکی کی سرحد معانسه ده کلور
ورابط غرائبه سرحدده ملازمدر که حسنه دندر نخدرده ارتبطت جله سی و او ایله معطوف
ایسه ده قابله اولسی لازم کور بنور فدر * رقی یعنی آب دهان دلبره و رایحه طایفه فنده اتر اشره ادر
(الصلاح الصفدی) رشفت ریفک حلوا * ولم یکن لی صبر * و سوف احظی بوصل *
* و اول الغیث قطر * مالی ای سودیکم سنک ریق و رضاب یعنی ماه فمکی ترکیه سالیه کی طانی
اوله رقی صبرم اولادینی خالده آذر آذر ایدم و بوکا مساعده کدن قریبا و صلاله دخی حفظ
ایده جکه استدل ایتدکمه اول غیث قطره در یعنی باران باغدقده قطره ایله باشار دیمکدر
(لاخر) نقل الاراک بان رقه ففره * من قهوة مزجت بماء الکوتر * قد صبح ما نقل الاراک لانه *
روی به حفا عن صحاح الجوهری * مالی دلبرک دیشلری صوبی بایر کوترله مزج اولمش خالص
سوددن یا خود آب صاف نهرا ایله فارشدر لاش باده دن اولدینی مسواک نقل ایلدی و انک تحقیق
نقل صحیح و قبوله شایاندر که الحق نقلدن اولان جوهرینک صحاح خندن روایت ایدر دیمکدر
جوهری لفظنک دلبرک دیشلرینه مناسبی آشکاردر صحاح جوهری لغتدن و انقوائیک ترجمه
ایتدبکی کتاب مشهوردر (قلت) نظم مذ کورده اولان قهوه لغتده حرم معانسه در بوقه
حالاتعارف اولان قهوه دکلدرو شاهرک مرادی دخی باده در (لاحقه) بیک ایکیوز اون ابکی
سالی خلل اسلامبولده قهوه به قلت کلدکده سروری بلغم مرحوم ضروری ترک ایدوب حتی
* قهوه دن قیلدی سروری توبه * تازیخی دخی نظم ایلش بعد زمان فقیر مولانا قهوه مباح
اولمقه عبا حدن توبه عبث و تازیخکزد دخی جای اعتراضدر دیدیکمکه سر نکته اعتراضی
فی الحال قهوه ایلدیم کان تا و یله قهوه شوب بنم قهوه به اعتیادم اولادیندن شر محظور اولان

اسراف و ارب یافتن تو بهم برنده و ناز بخت بولده در دیش ایسه ده فقیر آفاقه و بدن معنای لغو بسی
 مراد بکر در دیشک تصدیق و تحسین ایشدر علیه الرجه انتهی (لاخر) ثلاث تحسین فی
 نقرها * ملاح اولنها واضحه * فان قبل ماهی هدی الثلاث * قل الطعم واللون والایحه *
 مالی محبوبه مک فینده اوج نسته جع اولشدر که هر برینک ملاحتی اولدیفنه علامت واضح
 و آشکار در ای دل بو اوج نسته ندر دیو صور لر سه طعم ولون و رایحه در دیو جواب و بریدیمکدر طعم ریفک
 و اون دیشک و رایحه فمک حاللیدر یا خود جله سی ریفک صفتیدر و فی الحقیقه بر صوده طعم ولون
 و رایحه متغیر اولوب برنده اولسه لک پاک اولوب هر خوب طبع سلیم اولدیفنی مسکندر (لشخ
 شهاب الدین انکر دی) ذکر تریق حیی * بشریب راح معطر * و لبس ذا یحب *
 فاشی بالشی یدکر * مالی شراب معطری شرم سودیکمک ریفی تفکر و ذکر به سبب اولدی
 و نیم بوتفکریم نجیب واستغراب اولنه جق نسته دکدر زرا برشی مناسب اولان شی دیگر سیله
 ذکر اولتوردیمکدر (قلت) الشی بالشی یدکر و المناسبه لانتکر * فقره لری زبازداد بادر برکلامدن
 مناسب اولان کلام آخر ذکر اولدقده عنوان کلام آخره کنور لر (لاخر) اریقا من رضایک
 ام ریحقا * رشفت فلست من سگری افیقا * و لاصها اسماء و لکن * جهلت بان فی الاسماء
 ریفقا * مالی ای نیم دلشند شراب و مالی اولدیفن محبوبم دهانکدن صوروب و ایچوب و مست
 مدام اولوب آیدیفن آب تاب آبا رفیدر یا خود ریحی یعنی خربدر و صها ایچون براز آدل اگر چه
 وارد راکن ریفک اول آدل ایچنده اولدیفنی بن بطوردم دیمکدر * محبوب بلرک حسن فطارتده اولان
 اشماردر * قال البختری واحسن * ولما التفوا و التاموا عدلنا * نجیب رانی الدر حنا و لاقطه *
 فمن لؤلؤ و یخ لونه عند انفسها * ومن لؤلؤ عند الحدیث تساقطه * مالی نقادید کلری مبره ده که
 بزم محل و عد ملاقات ایدی محبوبم ایله ملاقات ایدیمکرده انجوری کوروب و دوشربلر کوزلکندن
 نجیب و استعجاب ایدیلر شول انجور دنکه محبوب تبسم و خنده هندنده انله جلا و پر و دخی شول
 انجور دنکه تکلی هندنده انلری دوشرب دیمکدر که مقصودی محبوبک دیشربنی و کلتنی انجوبه
 تشبیهدر (لاخر) ظلمنا نشاوی عند ام مکرم * یوم ولم نشرب مداما و لا خرا * اذا صحت
 هنا صبحرنا الصمتها * وان انصفت حاجت لالبا ناسکرا * مالی تمامیه برکون ام مکرم نام زن
 حسالتک یائنده خوشگوار و مطلقا شراب ایچمدیمکر حالده نشوه دار اوله ورق اقامت و مجرد انک
 محبتله تلذذ ایلدک شوبله کیم صمت ایلدیمکده سکون ایچون تنکدل اولدق یعنی نقطه فی سباز ایلدک
 و نطق ایلدیمکده عقولره سگری یعنی سرخوشلغی ایچیم ایلدی دیمکدر اذا شرط محقق
 الوقوعه وان موهم الوقوعه داخل اوله کلکله سکونی جوق و تکلی آزاد لدفنی قطعه مذکور دن
 مستفاددر فلیحفظ نسخه رده ام محمد ایدی بوفقیه مکرمه محبوب ایتدم قنبر (لای الروی)
 میسی و یصبح معرضا فکانه * ملک عزیز قاهر سلطان * لبست اسائه بناقصه * عندی
 و لبس بریده احسانه * رخص البیان کائن رجوع حدیثه * در تساقطه الی لسانه * مالی
 نیم سودیکم دلبر بدن اعراض ایدی اولدیفنی حالده کیچدر و کوندز لر یعنی شب و روز بکا کلز
 کویا که سلطنتی قاهر بر ملک عزیز در انک عاشق حفته اولان اشائی یعنی اعراضی و تکبر
 و نخوتی و جفا سی نیم جندیده اکانا قصه اولوب شین و رمز یعنی ما جامن المحبوب محبوب قضیه سجه
 انک هر طور ی عاشقه خوش کلور و احسان و کرم و دلنوازی دخی اکاشین و رمز یعنی
 بونار اولسانه ده یننه ذاتنده شانی وارد و او محبوبک پار مغاری دخی ناعم یعنی یومشاق اولوب مخاطبه
 محض اصف اولان کلامی دخی لسان عذب البانی بکاد و شور را انجوظن ایدرم دیمکدر اکثر نسخه ده
 رخص البیان اولوب بیان محبوب یومشاق اولق شانی اولد جق نسته ایسه ده سیاقده اولان شانی

کلام قرینه سله رخص البیان اولق دخی محکدر که معنای او محبوبک یاتی یومشاقدر یعنی
 عاشق نوازدر دیمکدر * رقت بشیره دلبرانه دار نظر لدر * بشیره جلد انسانک ظاهر ینده اطلاق
 اولتور در ینک او سندن صبارتدر (بشار) اشبو بشارک ذکر میجو باینده کذران ایشدر
 * و ما ظفرت عینی غداه لقیته * بشی سوی اطرافها و المحاجر * بحوراه من حور الجنان
 عزیزه * بری وجهه فی وجهها کل ناظر * مالی نیم دیدم اکا ملاقی اولدیفنی کونده اطراف
 و محاجر یعنی انواب و اور تو سندن غیری بر نسته به طفر بولادی یعنی وجودی او یله ناز کدر که
 هوا کی کورلر و نیم ملاقی اولدیفن حور جناندن بر حوری عزیزه در که هر عین کندی یوزخی
 انک یوزنده کورر یعنی روی و بشیره سی او یله رقیق و محلی و صافدر که نظر ایدنه نک وجهی اکا
 منعکس اولفنه وجهی انده کوردر دیمکدر (ابونواس اشبو قولنی قطعه مذکور دن اخذ ایشدر
 * نظرت الی وجهه نظره * فابصرت وجهی فی وجهه * یعنی روی محبوبه بر کره نگاه
 ایلدیمکده وجهی وجه انورنده کوردم دیمکدر (قلت) ابونواس حسن ابن هانی الحکیمدر
 مولدینک طبقه اولاستنددر یوز قرق بشده طوغوب یوز طفسان بش و علی قول الی یا خود
 طفسان سکرده بنداده و فات ایشدر او موزل ین صارقش صاحبی اولدیمکچون کینه مذکور
 ایله مکنی اولشدر امر شیع و غشایدن کند و به منسوب اولان نسملر صحیح دکدر کذا فی شرح
 الشواهد لشارح البخاری عینی انتهی (لاخر) توهبه طرفی فاصح خده * و فیه مکان
 الوهم من نظری اثر * و مر بکری جسمه فخر حنه * ولم ارجعما قط نجرحه الفکر * مالی
 محبوبک روخی چشم تصور و خیال ایشیدی برده روی ظاهر اولدیکه انده نظر مدن تصوریمک
 مکانی حاصل اولش یعنی روی او اقدن ناز کدر کیم تصورا اولان نظر مدن انده اثر بولشدر و جسمی
 فکر مدن بکده کده انی جرح ایلدم و الحال که فکر کند و بی جرح ایدر یعنی خارجه جسمیان
 خیال ایله وجودی متأثر اولان بر جسم اصلا کوردم ایدی دیمکدر که رقت بشیره سنی یاندر (لاخر)
 * سقا الله روضا فشدیدی لناظری * به شادن کانه صحن یلهور و یمرح * وقد نضحت خداه من ماء
 ورده * و کل انا بالذی فیه بنضح * مالی حق تعالی سق اینسون یعنی شن اینسون شول باغچه بی که
 چشمه بر محبوب ظهور ایدوب ناز نهال کی لعب و فخرانه کذران ایدر ایدی یعنی ین و شماله صانور
 و او یثار ایدی او یله محبوبه بری روی رو ینک کلی صوبندن نضح ایدی یعنی صردی و درلدی و دری
 کل صوری اولدیفنی اسباب ایلدیمک که هر قاب ایچنده اولان نسته ایله نشر یعنی انده و ارایه اولانی
 نشر ایدر دیمکدر مصرع رابع ضرر و بندر و غالباً بر قطعه ده تضمین اولشدر و تقبیل و بوسه به دار
 اشماردر * لظفر الاعی * قبلته قتلظی جروحته * وفاح من عارضه العنبر العقی * و حال ینشها
 ماء و من عجب * لا یطیق ذل و لاذامه یحترق * مالی ین محبوبی تقبیل ایلدیمکده آتش رخساری
 حجاب یا خود غضبندن علولندی و عارضه نریده یا شمش و ثابت اولش عنبر یعنی خالی کوزل قوفقه
 یا شلدی و او عنبر ایله اول آتش میانه آب حائل اولدی یعنی درلدی لکن جای عجبدر که نه بوسه زونه او
 بوندن یثار دیمکدر (ترجتها لاسعد الفقیر) بوس ایلیمجه آتش روی علونوب * یا یلیدی
 بوی عنبر خال دو خدیار * حائل اولوب میانه عجبکیم یوزی صوبی * نه سوندی اوصودن نه ده
 یاندی اوشکبار * یا خود او کلکدار (لصاحب جاه) قال الذی یخنی * قولوا لمن خیلته * یروم
 منی قبله * لومات ما قبلته * مالی ممنا اولان محبوب ین کندی مجنون و پریشان قیلدیم
 عاشقه دیک کیم او عاشق بندن بوسه طلب ایدر لکن او بولده اولسه یله رجاسی قبول ایتیم یعنی
 و یرم دیدی دیمکدر قبله ایله قبلته ینارنده جناس ناقص دینلان صنعت یدبعه واردر (لن الدین
 الموصلی * کالزرد المنظوم اصداغه * و خده کالورد لماورد * بالغت فی اللثم و قبلته * فی الحد

تقبیلایک ازرد * مالی محبوبك صدغری اورلش منظم رزه کیدر وروی کولد کده کل کی
ایدی یعنی قرقرمش ایدی او بعد سنده طبانه میوب رو بدن بر صورت دیوس ایتیمکه تقیل اوزره
فك ایلدی دیمکدر (لاین صابر) قلیت وجته فالتفت جیده * خجلا و ماس بیطغه الماس *
ناهل من خدیبه فوق عذاره * عرق محاکي الظل فوق الآس * فیکاتی استغطرت ورد خدوده *
بتصاعد الزفرات من انفاسی * مالی محبوبك رو بدن بوس ایلدی بکده ما و تنه رق کردتی
جو یزوب میل متکبرانه سیله غضب ایلدی واشبو خجلت و غضبتدن ناشی عذارینك اوزرینه
یوزندن آقوب مر سینه اتاجك اوزرنده اولان چسندی بی آکیرن تری صواری و اشبوری
کویا بن حین تقبیلده یاخود مطلقا نظر مده رویتك کافی نظر مدهن بالایه طوغری خلال
آهده جقن زفراته تقطیر ایندیرومش اولدم دیمکدر (زفرات زفرهك جعیدر زفره تنفس وزفر
آتشدن استماع اولان صورتدر (لاخر) قبلت جرجلی حیثی * فازور واجر خدا * وقال نام رجلی *
وقد تنازلت جدا * فقلت ما جئت بدعا * ولا تعدیت جدا * رجل سمعت بك نحوی * حقوقها
لا یودی * مالی شودیکك ایاضی او بدیمکده دونوب و منحرف اولوب یوزی قراروب تواضعا
ایاضیمی او برسن زیاده نزل ایندک دیو تقبیلی انکار ایندی بنده اعتذار ایدوب ای سودیکم
بن بدعته کلد م یعنی حادث اولوب انکار و استبعاد اوله جق نسه ایدوب یوزولده حد
وطور عی نیساروز ایتدم براباق که بنم جائحه سیکله سعی ایده یعنی کله انك حقوق ادا اولمک
اویله ایاضی او بک جای توقفیدر دیدم دیمکدر * حسن وجهه دائر اشعاردر کله مدله بن ای
الشخص * نعل من غیر علة * بالحسن اضحت مدله * کانهما حین تبدو * حسن علیها مظهله *
وان اضات بلبل * نفوق نور الالهه * مالی بنم محبوبم کندی ایشی بوغیکن نازیدن ایش ایل
مشغوله کوسریر یاخود خسته دکل ایکن تمارض ایدر و مدله اولدیغی حالده حسته قوشاق
وقته داخل او اور یعنی ظاهره اولور و کوندن حین ظهورنده کندی اوزرنده حساب اولان
شمس ظن ایدرم یعنی یاسیاه مغری یاخود کاکلی کندوی ستر ایتدر و کیمه وقتلرند مضا
باش اولدقده نوری هلالری نفوق ایدر دیمکدر (مدله ناز و تنکده ز وجنه جرأت کوسرین
و کندنده خلاف بوغیکن کویا مخالفت ایدن زندر (لاخر) اقسام بالله وایاته * مانقدرت عینی
الی الله * و مابدالی وجهه طالعا * الاسألت الله من فضله * مالی الله تعالی و آیاته عین
ایدرمه محبوبك مثل و نظیری کوزم کورمیشدر و هر بار که روی طالع اولدیغی حالده بکا
ظاهر اولدقده حق تعالیك فضلندن سؤال و دعا ایدرم دیمکدر که روی آفته تشبیه ایتدر
زیرا آفتاب طلوع عند نصره اوقات اجابت دعا در (لاخر) تیری مکان البدر ان اقل البدر * وقوی
مکان الشمس ان اجر الفجر * ذمك من الشمس المنيرة نورها * و ليس لها منك التسم والتعمر *
مالی ای محبوبم اکر بدر اقول ایتش یعنی باتش ایسه سن الك برنده عالمی اناره ایل و اکر
بخر ناخر ایتش ایسه شمسک برنده سن او طور یعنی لیل و نهار جهانی منورایت که آفتاب منیردن
سند نور وارد و الحال که آفتابنده سنده کی اولان تسم و دهن و سن یوقدر یعنی بر وجهه
سن شمسه فالتسم دیمکدر (قلت) اسم فقیرك بخر لده واقع اشبو * ای آفتاب طوغره یتر نوری
عالمه * رخا رشاه ماه و شان سویلرم سکا * بیی * وقوی الخ * مصرعیه همرک مضمون
دوشمیشدر (لبدالله بن ابی ربه) و فتاة ان تغیب شمس الصبی * ولنا من وجهها عننا خلف *
اجم الناس علی تفضيلها * وهوا هم فی سواها مختلف * مالی بعض تازه نیویه بولور که اکر
شمس باهر الاشراق غیوبت ایدر ایسه او محبوبك وجه بدن بزم ایچون خلف وارد و او
محبوبه نك عالم تفضیلده اجاع ایتیلر و غیرینك مجتهده ایسه مختلف اولمشدر دیمکدر

(ابو عام اشبو معانی اخذ ایدوب امرادن برینك وصفیده بویه نظم ایتشد * لوكان
اجاعتا فی فضل سودده * فی الدین لم یختلف فی الامه اثنان * مالی اکر مدوحك اولو ایتد
اولان اجناع و اتفاقن امر دینده اولمش اولیدی ایتد ایکی کیمه بیه اختلاف ایتز ایدی
دیمکدر قنامل (قلت) ابن ابی ربه شاعر مشهور بحر و میدر که همرک طغیان اوچسده
سغینه ده مغرو قافیات ایتشد (لاخر) یامفردا فی الحسن والشکل * من دل عینك علی
قتل * البس من شمس الضحی نوره * والشمس من نورك نستلی * مالی ای حسن وشکل
و شمایله بکانه دلبران اولان معشوقم سنك دو چشم خونریزیکه قتل یعنی عاشقك قتل امرینه
کیم دلالت ایلدی یعنی عاشق سرافکندهك اولدم نیجه سکا عاشق شیدا اولیم که بدر انورك
نوری آفتاب تورانداز دندر یعنی اندن مستفاد در شمس ایسه سنك نور کدن طول ارتق حسنکی
نه درجه ده در وار قیاس ایلد دیمکدر (لاخر) رأیت الهلال علی وجهه * فلم ادرا بها انور *
سوی ان ذاك بعید المدی * وهذا قریب لمن یظفر * وذاك یغیب وذا حاضر * ومان یغیب
کن یحضر * ونفع الهلال لنا مرة * ونفع الجیب لنا اكثر * مالی هلالی یعنی هلال آسمان کی
اولان قاشی جوانك روینده مشاهده ایتد یاخود جوانك آی کی حسن و بهاصاحی اولان
رویی مشاهده ایتد م بلم که وجهه شبه اولان نور قنصبند زباده در فقط نگاه ایدنله او یعنی
هلال آسمان بعد اولادی و یو یعنی روی جوان قریب و او غیوبت ایدر و یو حاضر اولدیغی
یلورمه غیوبت ایده جکرایله حاضر اوله جقیر یکسان دکل ربیع الله اولان اولادر و دخی
زده هلالك فاندھی برکده اولور یعنی کیمدرده اقول ایتد کی موسملرده اولور محبوبك نفی ایسه
اکتر در یعنی شب و روز کور یلور دیمکدر (مدی فنی وزنده منهای بصره دینور هلال قرک
غره سنه و علی قول ایکی کیمه زده یاخود اوج و یادی کیمدر ده و شهرک بکری التی و بکری
یدی کیمه سنده اولانله دینور بونلرک ماعداسی قر در (لاخر) و فی اربع منی حلت سنك اربع *
فما انادری ایها حاجل صکر بی * اوجھك فی عینی ام الریق فی فی * ام النطق فی سمعی ام الحب
فی قلی * مالی ای محبوبم سندن درت نسته سندن درت نسته به حلول ایلدی و بونلردن بلم که
قنصبی حین افزاوده اضطراب و کربنی تیج ایلدی آیاجنمه حلول ایدن وجهك یافمه
حلول ایدن بریق یاخود سمعه حلول ایدن نطقك و فایده حلول ایدن حکمیدر تیج ایدن سویه
دیمکدر اشبو قطعه فی معقوب بن ادهق کندی اجتماع ایدوب بونقسیم فلسفه دریمش یعنی حواس
اوزره ترتیب اولمش ایسه دمه صوره کی امتش اولدیغند معلوی بلیغ نفسی بش ایدوب حواس
خس ظاهره به تقسیم یعنی ریق و وجهه و نطق و لمس و بوی محبوبم و عین و سمع و بید و انغمه حلول
ایلدی دیوب حقا که احسان و تخم بره بویه نظم ایتشد * و فی خسته منی حلت سنك خسته * فریقك
منها فی فمی طبیب الرشف * و وجهك فی عینی و لك فی یدی * و نطقك فی سمعی و عرفك فی انی *
لمس مفعوله مضافدر یعنی سنی لمس دیمکدر رشف صورق و اتمک مناسنه در و عرف ظرف و زننده
کوزل قوقوده مستعملدر قنامل (لاین نیاته) ایها العاذل الغی تأمل * من غدا فی صفاته القلب
ذائب * و تعجب لطره و جین * ان فی اللیل والنهار عجاب * مالی ای حب و عشق عاشقه طعن
ایدن لایمی شعور حسن و جانی قلب فکر ایدرک آریوب محو اولان محبوبك حالتی تأمل ایل که عاشقك
محور اولدیغنه انصاف ایدوب طعن ایتز اولور سن و برطره و جینه یعنی محبوبك النده ثابت
همرک لیل اولان برجم و کاکله و نهار لونده اولان الله تعجب ایتکه لیل و نهارده اعتباره شبان
عجاب وارد و یاخون لیل و نهارك محبوبه جمع اولسنده جوق تعجب اولور که لیل کا کلی و نهار
جیندر دیمکدر (قلت) ذائب و هو ذائب تعبد رنده که جله سی غداك فاعلی اولان قلدن حالدر

این بیانه نونک ضمیمه اوادی یعنی اطولنک خاتم منده عصام ذکر اینقدر بونلر ابو بکر جلال الدین محمد بن محمد بن محمد بن الحسن الجندی الفساقی المصری در سکنان ابکی باشند ایکن مصرده بدینوز الشمس سکر صغریه وفات اینقدر ومقبرة صوفیه به دفی اولمشر کاه کاه نظمی یوکابه برایه در حامل اواد شعراء زمان ابدی وادیده بارعدر (الحزوی یعنی عبدالله بن ریمه) رأبتک فی الشمس المنيرة غدوة * فکنت علی عینی ابی من الشمس * لایک ترداد باللیل لجمه * وشمس انضی است نضی اذ انضی * مالی محبوبه من سنی علی الصباح شمس برنورده یعنی انک باندید مشاهده ایدر یکمده سن کوزیمه شمدن کوزل اولدک یعنی سنی اندن انور کوردم زیرا سن کیمه وقتی بهجت ونضارت یونندن برترمن یاخود سن کیمه به دخی نضارت وضیا ورر سن شمس ضعی ایه کیمه لکده اضانه ایزر دیمکدر (ابن حازم) بان عن الاشکال فی حسنه * فم تقع عین علی شبهه * یفتیک عن بدر الدجی وجهه * فالبدلر لا یفتیک عن وجهه * مالی اودلبر مسی حسنه اشکال وقیل وفاندن بعد اوادی یعنی حسنی عالمک مسلیدرو شبه ونظیرینه بر چشم واقع اولدی یعنی عالم مثلی کورمدی ای عاشق انک وجه انوری سنی بدر دجاندن اغنا ایدر بدرایه اودلبرک رویندن سنی اغنا ایزر دیمکدر ابن حازمک ترجمه سنه اطلاع حاصل اولمدهی (لاعرابی) انسیه فی مثال الجن تحبها * شمس بدت بین تشریق ونقیم * شفت لهما الشمس توبا من محاسنها * فالوجه للشمس والعینان للرم * مالی او محبوبه حنا بری مثانده برافیه در که ای دل سنی ای یوزی اوزره دوکاش اولان کا کلیه کورنجه آیدنلقه فراتلق یننده ظاهر اوش یعنی روینده جایجا بواوت اولان کواش صانور سن او یله محبوبه که آفتاب جهاتاب اکا حسنتدن برنوب یعنی برصفت شق ایدوب اعطا اینقدر که وجهی آفتابدن وجشمایری دخی ولدنبر وحشیدن اینقدر دیمکدر چونان محضب یعنی قتالی بارمقلروصفنده دینلان نظیردر که خطب واخصاب ونخصب صغ یعنی یو یاق معانسه در لکن وسه وحنایله رنکین ایلمکده مشهر اولمشر (قال ابن الرومی واحسن) وقفت وقفة بهاب الطاق * طیبة من مخدرات العراق * بنت سبع واربع وثلاث * هی حنف المنیم المشاق * قلت من انت باغزال فقلت * انا من اطف صنعة الخلاق * لایتم وصلنا هذابان * قد صبغناه من دم العشاق * مالی برهشتین فیومنده بالذمان نساء صرافدن سنی اون اوچله اون درت میانده برطیبه یعنی برکوزل فر طور ایدیکه عاشق مشناق آفتی ایدی ای غزال سن کیمن وقفتی روضه ککلبسن دیو صورده نمده بن صنع خلایک لطفی یعنی بن حنف برکوزل مخاویم اککر شوسوالدن مقصودک وصالمز ایه یوینلدر که یعنی بارمقلرمه یاق که براتی عشاق قایله یو یاق دیوب باسله جواب ویدی دیمکدر غزال وطنی کیک دیک اولوب لکن کوزلده دخی استمال اولنور کامر (لاخر) دنون عشیة النود یعنی * ولی عیان بالدم فخریان * فلم یسکن اکر اما جفونی * ولکن رهن نخصب البان * مالی محبوبه لرم وداع کیمه سی بکا قریب اولدیلر والحال که بنم ایچون فان ایه جریان ایدر ابکی چشم واریادی یعنی بندخی سوز فراقدن فان اغرایدم صورنا بکا اکر اما ونلطیف کوزیمی اکر چه سلیدلر لکن کوزیمی سلیدلری حقیقه اکرام اولوب بلکه بارمقلرم کوزمک قایله یو یه منی استیلدر که کوزلمدن فان فان انک حنایدر دیمکدر چون نحر وصفنده دجک نظام ایتدیکی قطعه در که نحر نحر وزنده کوزک یوقاروسنه دینور سر سینه معانسه (دعبل دالک کسری وعینک سکونی ومکدور بالیه شاعر خزاعی رافضی مشهوردر * اتاح لک الهوی بیض حسان * سلبک العیون وبالبحور * نظرت الی البحور فکدت تعضی * واول او نظرت الی الخصور * مالی ای عاشق سنی بیضا حسان یعنی محبوبه سفید لقال حب وسوزه متها یعنی میلای درد عشق

اینقدر در نیمه حنا که چشم ونحرز یله سنی مطلوب العقل ایتدیلر نحرز سنی نظر ایلدی بکده مونه یاقلا شمس ایدک اکر میانر سنی نظر ایلدی فی الحال هلاک اولور ایدک دیمکدر مصرع رابعک معناسی دقیق وکسکیمه کورنور نامل یوریه * وصف نهوده دارا شعاردی * نهود فعود وزنده فرجه سیدر که آغر شغلش اوله (عباس بن احنف) والله اوان القلوب کفلها * ماری الولد الضعیف الوالد * جال الوشاح علی قضیب زانه * ففاح صدر لبس یقطف ناهد * مالی عین ایدر مکه اکر قلوب خلق معشوقه مک قلی کی اولیدی یعنی بی رحم اولیدی هیچ برصی عاجزه مادری رقت وشفت اینزدی انجوجوهره ترین اولمش کردنلک برتانه نهالی یعنی معشوقه می طولانمده واونها له سینه الماسی یعنی معنی زینت ویرمشر اوله الماکه یومر لیس وقوبارلر یعنی او یله مع که معشوقه م دامن چین استغنا وناز اولدیفندن اکا کیمه نک الی ابرمه کوجی یز واجتای نمره لیس ومواصلت اوله م دیمکدر اشبو عباس ترجمه سنی سبت اینمش اولان احنف مشهورک تجلیدر (لاخر) صدور فوقهن حفاق عاج * ودرزانه حسن اتساق * یقول الناطرون اذ اراوه * اهذ الخلی من هذی الحفاق * وما هذی الحفاق سوی ثدی * قدرن من الحفاق علی وفاق * نواهد لا یعدلهن عیب * سوی منع الحب من العناق * مالی محبوبه لک صدری شول صدور در که اوزلر نده قبل دیشندن مستبر حفه یعنی فوطیلر واردر ودخی حسن انتظام کندویه زینت ویرش انجولر یعنی وشاح الصدر واردر که نظر ایدنلر آبا بوحلی یعنی یوجوهرلر اشبو فوطیلر یعنی جیمشدر دیرلر واشبو حقهلر وفق مطلب اوزره تقدیر وخاق اولمش مع لردن عبارندر واوله جه نواهد یعنی مملر که انلرک عیب یوقدر فقط عیلمی محب وعاشق سینه ملاصق معانسه دن منع ایتکدر یعنی سینه مک سینه به انصائه یومری اولمدرله مانع اولورلر دیمکدر بیت اخبرده تا کید المدح بما یسبه الذم صنعی واردر فتأمل * مسمان باریک دابروسرین سیمین سیمینه دارا شعاردی * اشبو قطعه مختصره معنی دقیقه دن ابن الرومی ایه معروف علی بن عباسکدر) وسفک کاس مدامه من کنها * مقرونه بمدامه من نهرها * وغایت فضیحت من اردافها * عجبا واکنی بکیت خصرها * مالی دخی ای دل سنک معشوقه مک سکا کنی یعنی دسنبه فشدن اولان باده به مقارن اولدیفنی حالده کاسد بادی ایچوردی یعنی اولاکندی ایچوب وکاسدی فک آیه مزج ایدوب بعده سکا صوتدی ودخی نمایل ایلد که یعنی اطرافنه صالنه فده بندخی سرینک کبرینه وسیمینکنه نمینا سرورمدن اککر چه کولدم لکن میانی اینجه اولمده سرینک آغر لفتدن اوزیلور دیو آجوب اغلدم دیمکدر (لاخر) ردفه زاد فی الذفاله حتی * افعه الخصر والقوام السویا * نمض الخصر والقوام وقاما * وضعیفان یغلبان قویا * مالی محبوبک زدقی آغر لفته اولفته زباده اولدیکه میانله طوغری قانتی افعاد ایلدی یعنی ردفک آغرافی بلنی و یوینی بوکدی بعده میانی و یوینی حرکت ایلد که فالغدیله یعنی طوغر لیدیلر وایکی ضعیف یعنی میان وقوام قوی به یعنی سرینه غالب کلدیلر دیمکدر غالباً آغر باصنجه خفیف فالغادر دیمکی استر کیدر (لاجر) یاخصره کم جفاء * تبدی وانت تحیل * یاردفه ملت عنی * مانت لا تقبل * مالی ای بنم محبوبک میانی تحیل یعنی اینجه وضعیف اولدیفک حالده نیمه اظهار جفا ایدرسن وای ردق جانان خنده بدن عدول ایلد بککدن بنم عنده غیل و آغر اولدک بوراده اشبو غیل قوللند یغیر کران جان وچرکین وکوتومعنا رینه دکادر قندبر (لقیراطی) بدت روادف یدری * تحت الجین یعنی * فقلت ایدر هذی * حقا جبال حنین * مالی بنم بدریمک یعنی محبوبک ردق زاری آنک تحشده دیده مد ظله وایتد که بندخی ای بدر بونلر یعنی ردق حقا حنین طاعلر یدر دیمکدر (بدر بین الحرمین بر موضعک وعلی قول

بدر بن قریبک حفر ایلدیک قیونک اسبدر (وحنین تحت بندرده طاعن اولان موضعک آیدر
 واشوق طعنه بدر ایله حنین جمع اولمشدر وردف کبرندن چله وچین جان دخی بدره تشبه
 اولمشدر (اشوق قراطی یا اوزاندن اولان قراط معلومه باخود اعمال مصردن قراط نام باده به
 منسوبدر مشاهیر شرادن ابراهیم البرهان بن عبدالله بن محمد درمکه مکره ده بخش دوت باشند
 سکر یوز پر دنج اولنده وفات ایشدر (ترمه الادباده اشبه اولان شهاب الدین المنصوری ایله
 قراطی بر داند دیشدر (لاخر) یض و سمر مقلتا و خده * بدر و لیل و جناه و شعره *
 * افسی من الحجر الاصم فواءه * وارق من شکوی التیم خصره * مالی بنم محبومک مقله ری
 آق قیلر و قاتی سمر یعنی مزاق و وجهه ری بدر و صابی لیلر آق و سمر ماینلرند و بدر و لیل
 ماینلرند اولان حسن طباق و مناسبله کوزلی آق قیلر و قاتی مزاق و لایکی بکافک دایر می
 ماهتاب و کاکلی کجه در ادعا ایلرک تشبیه بلیغ ایشدر و قلی قتی طاشدن زیاده قیدر و بلی
 عاشقک شکوا سندن یعنی آه و زار ضعیفانه سندن اینجه در دیمکدر * حسن ساق یعنی بالدر
 و صفه دینلان اشتهار دندر * لندی الرمه * لم انسه اذ قام بکشف عامدا * عن ساقه کالوؤ
 البراق * لانجهو ان قام فيه قیامت * ان القیامه یوم کشف الساق * مالی بنم محبوم قافوب
 لؤؤ براق کی اولان بالدر بنی قصدا آجوب کوسزدیکی و قتی او توغم یعنی قلمه اوبله تاثیر ایشدر که
 دایما خاطر نشامدر ای باران اگر بنم قیامت بودر ده حصول بولورسه یعنی بودر ده اولورسم
 تعجب ایتیک که قیامت کشف ساق و قنده اولور دیمکدر (قلت) کشف ساق بر امرک شدت
 و صعبوت بولسندن نگاه در که روز حشرک شدتی در کار اولفله قرآن کریمه قیامت کونی
 * یوم بکشف عن ساق * نصیله وصف بیورلشدر و کشف ساق تعیریک اصلی مخدرات
 عرب فرارلنده ساقلر بنی تشبیه ایتلرله اندن اخذ اولمشدر و علی قول کشف ساق بر امرک بوجه
 عیان اصلی و حقیقی ظهور ایتکدن عبارتدر بوجه کوره ساق شجرک باخود انسانک ساقندن
 مستاردر اشوق طعنه ده ذوالر منه کشف ساق قیامت سبب طوموسی قضیه شعر به مقوله سندن
 قندبر (ذوالر منه اسمی غیلاندر و عدد و در شعر به علوم ادیه ده اسنهاد اولانان شعر ای قدما دندر
 انتهی (صاحب المستطرف دیر که محاسن نسا ده جودت سیک و رقت لفظله ذوالر منه نک اوصاف
 بارعه سی کی شعر ای هر بده بر احد شعر موسی ایشدر کویاسکان و بادیه دن اولوب حضری ایدی
 انتهی (قاموس یا آنچه رم رانک ضعی و میک تشدیدله و علی قول رانک کسر به ابب پارچه سیدر
 و بعضلری چورک ایدر دیدیلر و مجله نحر برنجه غیلاک تلفینه سبب اوجده ابب پارچه سی
 باخلو براغاجی قانق باید یعنی کورد کلرند ذوالر منه دیشدر و بدری عقبه بن بهمس بن مسعود که
 اجدادی بخار علیه الصلاة و السلام اقتدیردن الباس بن مضره ملتی اولد یعنی تعالی و امین
 دمشق یازد قاری و ایکوزا و نیدینه وفات ایلدیکي مجله مذکوره ده محرر در قافوبق انتهی (لاخر)
 * جائت بساق ایض المس * کلؤؤ تبدو لعناقها * قافتت فیها جیع الوری * وفات
 الحرب علی ساقها * مالی بنم محبوم بیاض و یومشاق و هموار بالدرله کلوب و عشاقنه انجوبکی
 ظاهر اولوب کافه ناسی بوند یعنی بالدرند فتنه به دوشوروب بالدری ایچون یینلرند حرب
 و قوه بولدی دیمکدر جنگ چوغالدینی و قنده حرب مجازا * قامت الحرب علی ساقها * دیر که
 حسب اللفظ معنای جنگ یاغی اوزده یعنی یاغی قافقدی دیمکدر مصراع اخیرده اولان ساقها
 ضمیری محبومه به راجع اولد یعنی کی حرب به دخی راجع اولور که بواک استخدام دیر قندبر * ساعده
 دارق طعنه در * اشوق طعنه ل ترمه الادباده بود فتنه قام فقیر ایله بوزایه نقل اولندی قندبر (ساعده
 بلکه دینور که در سکن آوجه قدر اولان مخلص عبارتدر (لؤؤا) قدسرت وجهها عن النظر *

* بساعده حل عقلمه صطبری * کانه و العیون ترنقد * عمود نور فی صفحه القمر * مالی محبوم
 یوز بنی ساعده نظر دن ستر ایلدی یعنی یوز بنی اورنوب بکا کوسر منی و یو وضعله بنم اصطبارده
 اولان قلمک دوکئی جوزدی عیون عشاق باخود بنم کوزلم آکلیه رق اوساعده و وجهه باقد قاری
 یعنی لحظه خفیه ایله کور دکاری حالده بن او یوزنده طورن ساعده صفحه قمرده عمود نور
 ساندم یعنی ساعده بنی عمود نور و وجهی صفحه قمره بکرتد م دیمکدر (و آوا ابو الفرج عبد القاهر
 ابن عبد الله الذمشی نام شاعر یلیفک اقصیدر (لشهاب الخفاجی) قطعت بساعده کاه
 یجری * وجهها یفوق الروض صب القطر * کدرتم قبل نصف الشهر * غاب وقد لاح عمود
 النجم * مال تشبیهات اشتعالی آب تاب کی اولان ساعده کلر اراوزده دوشن چه کی در لیان
 یوز بنی بنم محبوم ستر ایلدی و بو ساعده ستر ایلدیکي یوزی دخی بو حالده نصف شهر دن
 مقدم طلوع خیر لایح اوله رق با نان بدر تام ککیدر دیمکدر که قبل نصف الشهر قمر
 اقول ایلدیکي و قنده صباحک یا ضلغی مشرقدن اقتضای هیئت اوزده ظهور ایدر (خفاجی
 بیضاوی محشبی و شفاء شریف شرحی صاحبی و ادیان دن سار مصنفات معلومه مؤلفی علوم
 عربیده طوغریسی بد طولی صاحبی اولان شمس الدین احمد بن محمد بن عمر الحنفی المصری در خفاجه
 ابن عمرو بن عقيله منسوبدر مصر دن باب المراد اولان اسلاموله کلوب قدری ظاهر اولد قنده روم ایل
 قضای سلکته ادخال اولنوب اولایک اونوز برده سیروزه بعده ردوسه قاضی اولوب حاشیه مذکورده
 اوراده اتمام ایلدی بعده کوملجنه توجه اولنوب حاشیه بی رکاب سلطانی به عرض ایلدکه
 قرق بشده سلاطینک مولوی توجیه بیورلدی بعده الی برده مصر ملاسی اولوب بعد اتمام المده
 اسلاموله کلبی بعده حسب القدر کبار قومیه او پوشه مدیفندن بلکه جاه عمیق اهل حیده
 دوشد بکشدن مصره فی اولنوب لکن ورا سندن خصیصه سلاطین کزین آل عثمان اولان شفقت
 شاهانه و قدر دانی پادشاهانه اقتضای سبب استنبول پایه سی و عقیده اناطولی صداری ربه سی
 منشوری کوندر بلوب معاش مستوفی تعیینله اوراده افات ایلدی و الشمس طقوز شهر رمضانک
 اون اینکئی نلک کونی طقسان باشند ایکن مصرده وفات ایلدی (رسائلن ماعد اوان بریک مجلد
 کتب ترک ایلدیکي مصرده قسمت سجدنده مضبوطدر بدری محمد دخی علمادن اولوب بیک اون بر
 سار بنحده فوت اولمشدر انتهی * اعتدال قوام و قنده دایر اشارد * (لصلاح الدین الصفدی)
 تقول له الاغصان اذهر عطفه * اترع ان الین عندک ما توی * فقم تحتکم للروض عند نسیم * لبقضی
 علی من مال مثال الهوی * مالی محبوم نازک خرامک نمایی حر کته کلدیکئی نهال اشجار باغ کورد که
 اعتراض ایدوب دیدیلر که ای محبوم سن کند که بوشا قلق یوقدر زعم ایدر سن قانق سنکله
 باد صبا یاغ اسدیکي و قنده کیده لم و محاکمه ایدم که بزدن هوا به کیم ما تل اولورسه بوشا قلق
 روضه اکا حکم ایلسون دیمکدر (اسعد فقیرک اسکی دیشلرندن یعنی غزللری ایاتلند که بوبله
 ادعای تفوق ایدن ذوالر سال عاشقندن جواب اوله یلور * خم ایلر مصر صرا بکشد غیر عاشق *
 قد دلداره قار شو عرض قامت قلسون شمشاد (لاخر) و محکم اعطافه * فی قتل صب ماغوی *
 فاعجب لعاذل قد * فی النفس تحکم بالهوی * مالی بعض محبوم وار در که انک میلار بنی
 صو جسز عاشقاری قتله تحکم ایلدی یعنی نمایل و خرامی بیچاره عاشق هلاک ایتکی کند و به
 تفویض ایلدی ای دل تعجب ایتکه انک قوی عادل یعنی معتدل ایکن نفسده هوی ایله حکم ایدر
 دیمکدر هوی نفسک اراده سنه دینور که خلاف عدل اولان نسنه در و یل اسمک معنای سنه ده
 کلور بل امد که هوت ال یح دیرر و اولنک معنای سنه ده کلور بقال هوی فلان ای مات (لاخر)
 و معنف عنی عیلم ولم یمل * یومالی فصحت من الم الجوی * لم لاعیل الی یاغضن النقا * فاجاب

کيف وانت من جهة الهوى * مأل جوق محبوب قاسى القلب دلشکن وازدر که بتدن دائم
 انحراف وعدول ايدوب پرکره اولسون بکا نيل اغز که بنده حزن و الم محبت بوله يم
 اومقوله محبوبت برينه اي نازه نهال باغ نازيچون بو عاشق دلشده به ميل اغز سن ديد بکده
 بکا يانه کيفيله سکا ميل ايدو ييلورمکه سن جهت هوا ده بولندک ديوجواب ويردى ديمکدر
 هوا هبوب رنج معناسته اولدقدنه نهال روزگار طوغري ايله مز شهوات نفس معناسته
 اولدقدنه خود معناسى ظاهر در قندير * وصف مشي ده ديبلان اشعار دندر * لابن متغذ * بذر
 ولکنه قريب * طيب ولکنه انيس * ان لم يكن قده قضيا * فما لاعطافه عيس * مأل
 بنم معذوقه م بدر در لکن بدر آسمان کي بيد اولوب قرييدر ويکدر لکن وحش اولوب
 ايسدر اکر قدي تمثيل يعنى عينا ويسار ميل ايله حين مشبهه نو نهال اوليدى انک اطرافى
 نچون تمايل ايدوب صالور ديمکدر (وله) يهز زن للشي اطرافا محضه * هزالشمال ضي
 عيدان نسرينا * او کاهتر از ردي تداوله * ابدى انجار فرادوامتد لينا * مأل محبوبه لم
 تماسى انک ايچون قتالى اطرافى اهر از و تمايل ايتدر در که ضي وقتنه رنج شالك نسرين
 ناند * اولان يياض کلک داللى نچي تمايل ايتدر ديمکدر کي ياخود غایت بوشق مزراغک قيمانو
 اولد بندن تجارز مراده جيقار محبوب الدن له تدوال ايتدر ندين بوشقلى زياده اولمش مزراغک
 اهر ازى و تمايل کيدر * عناق يعنى معانقه وطينده سوبلنلان اشعار در * لابن المعتز *
 ما اقصر الليل على الرقاد * واهون السقم على العائد * کاتى عافت ربحانة * تنفست
 في ليلهم البارد * فلور انانى فخص الدجا * حبستا من جسد واحد * مأل رافد وناغمه کيچدر
 نه عجب قيصه در وخته لار عباد ايدن صحیح البينه وعافيتده اولنره خسته لاق نه عجب سهدر
 کوبان بر ربحانه ايله يعنى فسلکن ايله معانقه يعنى صارما شمس ايدم اويله ربحانه کيل
 اطيغه يعنى بر اطيغ وسر بن کيچه ده صفاياب اولدى ياخود صفای بال ايله او بوديى اولد يني
 کيچه ده تنفس ايلدى يعنى رايحه طيبه سنى نسر ايلدى اکر سن بزي جامه خوابده او کيچه
 کور بک بزي جسد واحد صانوردک يعنى بر بر عزمه اويله صارماش طولاش اولد فکده بزي
 کورنر بر وجود صانوردى ديمکدر ربحانه استماره طريقه به محبوبه ديمکدر ياخود ربحانه
 آدلو جاريه اوله بوصورنده انده توريه واردر قندير (لاخر) باليل دم لي لاروم صباحا * حسبي
 بوجه معاننى مصباحا * يعنى اى شب بکا دائم اول بن صباحى استم معانقک يعنى صار اديغم
 دايک وجه التورى قنديل بونندن بکا کفایت ايدر * حسبي به نورا وحسي ريقه * خيرا وحسي
 خده تقاحا * يعنى بکا نور وباده و الما جهننرندن بار بک وجودى و آب دهاق و قمرى
 وخوشبوى روى کافي ووافيدر * حسبي بمضحک اذا استضحکته * مستغيا عن کل نجم لاحا *
 يعنى بن يار يعنى کواندريکم وقتنه مضحکى يعنى فمندن ظاهر اولان انجوديشلرى هر رنجيم
 طالعده مستغنى اولد يغم حالده بکانشور * طوقته طوق العناق باعدى * وجعلت خدى للثام
 وشاحا * يعنى بن يار يعنى طوق عناق ايله بازو نغز وبق ايتدم يعنى کردندن صار ادم وروىي فتمه
 وشاح ونقاب ايتدم يعنى وضع ايتدم بعض نسخه ده خدى بنده کنى واقع اولدند که آوجى
 فتمه قودم ديمکدر * هذا هو اليوم التيم فخلنا * متعاقبين فيما نريد براحا * يعنى اشته
 بو حاله اولان ليل يوم وقت سرور در اى ليل وای فک بزي بارمله صار اديغم حالده ترك ايله
 يز صباح اولغى يعنى فراقى استه مير ديمکدر (لاخر) ولم انس ضمى الحبيب على رضى * ورشقى
 رضا با کارجيق المسلسل * وعن قوله لي عند تقيل خده * تنقل فاذا ذات الهوى في التقل *
 مأل بن محبوبك رضاصيله اكا صار يلوب ورحيق مسلسل يعنى ياده ناب خوشکوار نشوم

بخش اولان آب دهاقى صورديعنى وخذني بوس ايتديکي تنقل ايت و مره لن يعنى بوسه
 چين اول که عشقک لذائق تنقلده در ديد يکي امر اطيغى هيج او تو عدم يعنى او نو ديلور مى
 والا ن لذتيام ديمکدر * يعنى معرکه متعلق کلامدر * ربيع بن سليمان روايت ايدر که امام
 شافعى حضرت تازندن ايشندمکه * ما رأيت سمينا عاقلا الا محمدا بن الحسن * يعنى بر سمينى
 امام محمد بن الحسن ماعدا عاقل کوردم ديمشدر (قلت) امام محمد حضرت نلرى امام شافعى
 حضرت تازنک استادى ايدى و تناسب اعضايله يله سمين وجسم ايدى على القارى موضوعات
 صغراسته (ما فلع سمين) حديث اولوب کلام شافيدر حتى الامجد بن الحسن قوليله استاد بنى
 استنا ايشدر ديمشدر انتهى (لناصر) لا اعشق الايض المنفوخ من سمين * لکننى اعشق
 السمر المهازيل * انى امره اركب المهر المضمر فى * يوم الرهان فدهنى وارکب الغيلا *
 مأل بن سمر اکدن شمس ايشى همان يياضدر ديو سوم لکن اسمر مهز ولرى سورم بن
 بر مر ديمکه قوشى کونى آج قوه رق ادمان ايتدر ليش انچه قسراغه بنه زم اى کيمه بنى ترك ايله
 سن استرايسک فله را کب اول باقه لم فتخير سفت ايدر ديمکدر لکن مضمونى ذم ايتديکي
 طغناز کي تغيل قطعه غير مطبوعه در ظن ايدرم * فلاناس فيا بعشوقن مذهب * والوايه متعلق
 کلامدر * مدح البياض * حديث شريف نبوده على فائده افضل الصلاة والسلام (البياض
 نصف الحسن) وارد اولدند که معناسى کون کي ظاهر در مأل يياض رنکارک اهل اسيدر
 ديمکدر (وحضرت رسالتناه عليه صلوات لاله وسلامه) ايش ازهر اللون مشرب بحمرة) ايله
 متصف ايدى يعنى مبارک اعضاى يياض ولوى نبو حسن وجرى اکر بر ايدى (قال الشاعر)
 يياض الوجوه كريمة احسابهم * شم الانوف من الطراز الاول * مأل مدوح اولان خاندانک
 از قدیم بوزارى آق و حبارى کريم و برونلرى يوکسکدر ديمکدر (قلت) بوزى آق اولان معاييله
 منصف اولماق و برونلرى يوکسک اولق بمدوحک يوکسکندن کايه در حنى لاسمزه فلانک
 بوزى يودى دير لکه کارلغدن و تکبردن کايه در (صاحب المستطرف قال شاعر ديو قائل ييت
 مذکورى تصريح انقاس ايسه ده حسان بن ثابت رضى الله تعالى عنک ايام جاهليته
 اولاد جفته دن شام و فلسطین ده حکمدار لاق ايدن ملوک بنى غسانک اخري جيله بن ايهم حفته
 نظم ايتديکي قصيده سنددر و جيله نک بر حکايه غريبيه سى واردر شيعه قنانه رساله ملغزه
 بليغه نک مؤلف شفيق مرحوم شرح امثال رساله سنددر از مشدر مر اجعت اولنه (مدح السواد) بعض
 بلغايه رنگ سياهه نه بر سن ديو سوال اولدقدنه * چشمتك سوادنده اولان نورى مراد ايدرك
 * النور فى السواد * يعنى نور سياهه در ديو جواب و ير مشدر (قلت) ظننه کوره بوسوالى بر مکشلو
 حبشى ياخود زنى و ياخود زياده امر بر ذات صورمق * کر کردر انتهى (و بعض شعرا دخی
 نساى سياهه اشبو قطعه بن نظم ايتدر * قالوا نعتقها سودا فقلت لهم * لون الغوال
 ولون المسك والعود * انى امره لبس شان البياض مرتفع * عندى ولو خلت الدنيا من السود *
 مأل معترض لربکا سن اول زنه سياه ايکن عاشقى اولدک ديد کارنده بندى جواب لرنده بنم
 معشوقه مک لونى غاليه لک و مسک وعودک رنکنده در بن زمردمکه دنيا سياهدن خالى اولسه
 يياضک شاقى بنم عندهم با لا و اماز يعنى بنم مضح نظرم سياهدر يياضه باقم و رغبت انجم ديدم
 ديمکدر (قلت) ارقن بو عاشق کونل بو يا کي سوره کوزل اودر ديمکدن غيرى چاره يوقدر
 انتهى (لتصيب الاسود) ان كنت عبدا فنفسي حرة کرما * او اسود الاون انى ايش
 الخلق * مفهوى اکر بن عبد اولدم ايسه ده نفسم کرم بونندن حر در و اکر رنکم قره ايسه ده بن
 يياض خوبلوم يعنى خوم کوزلدر ديمک اولوب معاذى انسانيت رنگ ولون ايله اولوب بلکه

اخلاق حیده ایله اولور دیمکدر (لاخر) لیس زری السواد بالرجل الشہ * م ولا بغی الادیب
 الاریب * ان یکن للسواد فیک نصب * فیاض الاخلاق منک نصیب * مالی سیاهلق رجل ذکی
 وشاب ادیب اریبہ عیب وشین و یرمز اگر سنده سیاهلقدن حصہ واریبہ نم نصیب دخی سنک
 فیاض اخلاقک یعنی مکارم اخلاقکدر دیمکدر کہ بونک دخی مقادی سیاه کون اخلاق حسنہ
 صاحبی ثنا ضمیمہ ینہ کمال محاسن اخلاقہ اولدینتی یاتدر (قلت) مضاف ومنسوب تعالیدہ
 بیان اولدینتی اوزرہ نصیب موی الہ بنی کعب بن شمرہ ک عید اسودی اولوب شعرندہ رونق
 اولان شاعر مطلق مشہور و جہر و عرو پر بجہی کی بلقا اشعر نامدر دیو ثناء ایلد کلمری محاضراتہ
 مسطور در (و نصیبک فرزی اولوب لکن رنگہ بالار ینہ چکش اولد قارندن و یشات عجم
 صریاتندن یولند قارندن عرب تزوج لرشدہ رغبت اتمام لریلہ بانندہ قوجا یوب قالدیلر ثناء علیہ
 تزوج نہ رغبت اولن یوب خانہ سنده فلان قرقر حقندہ * بنات نصیب * ضرب خلد راتہی (الشاعر)
 یکنون الخال فی خد قبیح * فیکسوہ الملاحہ والجمالا * فکف بلام مشغوف علی من * براہا کلہا
 فی الخد خالا * مالی خال چرکین یوزدہ یولندینتی وقتدہ اول روی ملاحت و جمال ایلہ کسولند رنجہ
 یعنی رونق و رنجہ شول سیاه زنہ کہ اولدک سرایا وجودینتی خدوہ مال کورن عاشق نہ کیفتلہ
 لوم اولنور دیمکدر (قلت) لاحول ولا قوۃ الا باللہ * اشو قطعہ آتہ ابن دفتر خوان نام شاعرک
 دخی وصف سیاهد نظام ابتدکی قطعہ در کہ بہض کتب محاضراتدن قلم نافلہ رقم اسعد فقیر ایلہ
 بوجہ نقل اولندی * ان لمعت لبلال نجوم السما * یضاع علی ادم مرخی الازار * و اوجب
 العکس مثالا لہا * فی الارض فالسود نجوم النہار * مالی سیاه رنگ آسمان اوزرہ یضا ازار لری
 یعنی تار لری صالیو برمش اولدینتی حالہ نجوم کیچہ وقتی لسان ایلد کدہ عکسی انرا ایچون
 بر یوزندہ مثال ایجاب ایتکلہ بوسورندہ سیاهلر نجوم نہا اولدی یعنی سیاهلر نجوم سماک عکس
 وظلدر دیوزن زنجی بہ شادر اتہی (لاخر) لام العواذل فی سوداء فاحجہ * کا نہانی سواد
 القلب غمال * وہام بالخال اقوام و ما عملوا * انی اہم بشخص کلہ خال * مالی طعنان لری سیاه
 رنگ محبوبہ اولان سودا و عشقندہ اوم ابتد لری اولیہ محبوبہ کہ کویا سواد قلب یعنی مویدا قلبہ
 تمثالدر نیچون بی لوم ایدر ل کہ بر طافم قوم یعنی طعنانر خالہ محبت ایدر لری بیلر کہ بندخی
 بر وجودہ محبت ایدر کہ سرایا خلددر دیمکدر (قلت) همان اول بر فطار خال و او محبوبہ اکا
 مبارک اولوب طولاً و عرضاً یوزنہ کوزنہ سورسون استرسہ ہنگام شادہ آتس عشقہ باتوب
 کوردن مستغنی اولسون و جہر لری کوزنہ مر جان جنبشی و یرسون اتہی وقد اتہی هنا
 مانقلتہ من الاشعار (منبتہ منورہ اہا لبندن برینہ عطایہ اوزرہ سیاہر غمگین کارددر دیمکدرندہ
 اگر فیاض بولسقی سیاہد یو یاردق دیو جواب و یرمش (ابوحاتم الاعرج المذنی رغبت مذکورہی
 مشعر اولان اشو بیاتی انشاد ایتشد * ومن یک مجہبات کسری * فانی مجہب ینات حام *
 مالی بنات کسرا کہ فیاض عجم قرقر یدراتی تحسین ایدن واریبہ بندخی سیاه اولان حام قرقر ینی
 تحسین ایدرم دیمکدر (قلت) حام کہ حضرت نوح علیہ السلام اولدنددر وجد سودا در
 وقصہ سی کتب توار یخندہ بحر در (منقولدر کہ حبشیہ و رومیہ ایکی زن متاسبہ الاعضاء حسندہ
 قاضا ایدوب رومیہ بن کافور یا ضدن بر جہم سن ایبہ کوردنکی سن دید کدہ حبشیدن مسک
 حبہ سی بی سن طوز جوالسن دیو ملاحتلہ جواب و یرمش (قلت) بوجواب قائلہ باقہ قولہ
 باق مثلک یریدر (قال الشاعر) احب لہا السواد حتی * احب لہا السواد الکلاب * مالی
 محبوبہ ک سیاہہ محبتی ایچون بندخی سودا فی سورم یعنی انک سیاہہ محبتی ہر سیاہی سورمہ باعندر
 یوسیدن سیاہ کوی کلری دخی سورم دیمکدر (قلت) بو شاعرک محبوبہ سی سیاہ ایدر قی ای دخی

سہو جکی در کارددر قندر اتہی (لاخر) فاسحتوا الخال فی خد فقلتہم * انی عشقت ملجحا
 کلہ خال * اشو بیت اتفاقن ایکی قطعہ نک مآئدہ در کہ مفہومی بر خد سفید قام دلبرہ خال
 کوروب خلق استخوان ایلد کلمرندہ بندخی انورہ بر ملیحہ عاشق اولد مکہ دپہ سندن طرقتہ قدر
 وجودی خالدر دیمدیمکدر اشو ایکی بیت دخی قلم فقیر ایلہ نقل و ترجمہ اولندی * بمقابل فی الصفرۃ *
 یعنی صاری رنگہ دار اشعاردر (الشاعر) فالوایہ صفرہ شانت محاسنہ * فقلت ما ذاک من عیب بہ
 ترلا * عیناہ مطلوبہ فی تار من قلت * فقلت تلقا الا خائفا و جلا * مالی تازہ نک یوزندہ حسندہ
 شین و یر صاریلق وارد دیو دخل ایتکلرندہ بن اول دخالرہ بونک اکا عارض اولمش عیب
 دکادر بلکہ دیدہ لری قتل و تلف ایلدینکی عاشقک انتقام ایچون مطلوب و مسؤل وارانور اولدینندن
 سن اکا خائف ایکن ملاقی اولدک ہر آیتہ خائفک روی صابرہ در دیمکدر * اوزون صفال حقندہ
 دینیلان سوزدر * ان اللبۃ الطویلۃ عیش الراجیث * کلام طرفاء قدما دندر کہ مالی خبہ طویلہ
 بر غولرک یعنی بر ملک یو و سیدر دیمکدر (منقولدر کہ یزیدن مزید شبانی صفال صدرینہ ایتس
 یعنی بر لبہ کیرہ صاحبی یو یار کن کوروب سن لبیک ایچون خبلی مصرفدہ سن دید کدہ اول کیمہ
 دخی ہای ہای حتی یوسیدن یو یلہ دریم دیوب اشو قطعہ بی نظم ایلدی * لہا درہم للدمہ فی
 کل جعہ * و آخر اللہاء یبتدران * ولولا نوال من یزیدن مزید * لاصبح فی حافاتہا بکمان * مالی
 صفالہ ہر جعہ دہ یعنی بہر ہفتہ ایکی درہم لازم اولوب بری دھنہ یعنی عطرہ یا خود روغنہ
 دیگر بی قنایہ خرج ایدرم و او ایکی درہم بندن یو وجہلہ صحرارل یعنی کیدر لری کر یزیدن مزید دن
 نوال و عطیہ اولیدی صفال جوان بندہ جان یعنی بیاض ایچو وجوہر کی صبا حلدی
 یعنی قیر لری بیاضہ جفار و ظاہر اولور دی دیمکدر (صاحب المستطرف جانی * هو الفص * دیو
 تفسیر ایتشد کہ مرادی بوزک طاشی دیمکدر کہ جوہردن عبارتدر * طول و قصر بدہ داکر کلامدر *
 (منقولدر کہ اہل اسلام مباحات و تفاخر قصد یلہ طرف اسلامانہ صدر اوادہ مالک قبصر
 ایکی کشی کوندردیکہ بری طویل و دیگر کی ہم قصیر و ہم زیادہ قوتلوایدی قصیر قوی مقابلہ سنہ
 نجل اکرم امام علی محمد بن حنفیہ رضی اللہ تعالی عنہما جفوب قصیرہ قوم ایقندہ ایکن اوطور دخی
 و اوطور مشکن قالدیمق ینارندہ مشار الیہی تخییر ایلدی انلر دخی ایکی حالندہ مر قومہ غالب
 کادی یعنی ہم اوطور دیوب و ہم قالدردی (وطویلک مقابلہ سنہ دخی قبس بن سعد بن عبادہ
 رضی اللہ تعالی عنہما کینورلدی قبس کلد کدہ سراو یلی یعنی کوملکی اشنی انوائک تختدن
 صبروب طویل مر قومہ آندی مر قوم کید کدہ ہم لری نہ واصل اولغلہ قبہ نسبتلہ قیصہ لقلہ
 محبوب و مغلوب اولوب یو وجہلہ شخصین مر قومین مغلوب اولہرق عودت ایتدیلر قبس جانا بلری
 غلبہ اعدا عرض صحیحہ سراو یلی علی ملائ الناس اخر اجاتہ اعتذار اشو ایسانی نظم ایتشد
 * جاردت لکما یعل الناس انہما * سراو یل قبس والاثام شہود * والا یقولوا غاب قبس و ہذہ *
 سراو یل عادی و ما غتہ نمود * واتی من القوم الجانین سید * وما الناس الا سید و مسود * مالی ایات
 سراو یل اخراج الہ من ادایلمکہ ناس یلوب و شہادت ایدہ ل کہ یوسراو یل قبسک سراو یلیدر
 یوقد قبس غائب یعنی فوت اولدقندہ یوسراو یل عادہ منسوبدر و نمود اکاعزو ایتشددر دیمہ ل
 وین ینہ منسوب اولان قومارک اولوسی و ناس واثام باسید و متبوع و یا مسود و تابعدر بندخی قومک
 متبوع و سید و حاکمی و سار لری بنم متبوع و محکومدر (قلت) عاد و نمود طاقی جسامتلوا اشخاص
 اولد قلمیچون انلری ذکر ایتشاردر (و یوقصہ حسن المحاضرہ سیوطی دہ ایکی صورتلہ روایت
 اولتشد کہ ایکسندہ دخی قصہ لغہ دار کلام یوقدر روایتک بری مالک قبصر معاویہ رضی اللہ
 تعالی عنہ آستانہ عربدن بذات اطولک سراو یلی ارسال اولند رجاسلہ ایلمی کوندردی

قبس مشار اليهك سر او يلقى آلوب كوندردكه جش قبصر ده بر اطول كيوب بورنه جفدي
(وروایت دیگر بر اطول و براقوی کوندروب اگر عریده بونلرک فوقنده آدمیلر واریسه طرفه
اولوب طلب اولان اسرا بی اسراودنی شویله و بویله هدایا رسال ایدرم والاوج سال دخی
متازک عمید اولنه دیو ایلمچی کوندردی محمد بن حنفیه حضرت نرینی قوت ادعا ایدن شخص
اوطوردی بی بردن تحریر که جهدا یش ایدمه امکان بولمبوب لکن مشار الیه اول شخص قوی بی
بلندن بر الیه سر یسایا لایه فالدیروب یره فرلاندی و سراویل قبسی دخی شخص اطول کیوب
اطراقی یرده سورندیکی حالده بوی عمه سنه کلدی و بوجهنه مغلوب اوللری ایله اسرای
مطلوبه و هدایا قبصر طرفدن کوندردی دیوب و بومناسته اسلامی ادراک ایدوب طولری
اوزقارش اولان ذوات *عباده بن الصامت * سعد بن معاذ * عمرو بن معدی کرب ازیدی * اشعث
ابن قیس کنندی * مشار الیه قبس * جریر بن ابی عبدالله الخنی * عدی بن حاتم الطسانی *
عامر بن الطفیل * طلحه بن خویلد * دردیو محرردر رضی الله تعالی عنهم (امام مشار الیه ابو
عبدالله قبس بن سعد بن عباده الانصاری زهاد و کرمای صحابه دندر مصر قحند بولندی و حضرت
علی خلافت لرنده مصره والی اولدی والی طقوزده مدینه منوره ده انتقال ایلدی پدرلی
سعد بن عباده بن دلیم بن حارثه الانصاری الخزرجی کیم سید خزرج واحد نقبا سندن و پدری کی
مشاهیر اجواد دندر صحیح مسلمده یازلدی اوزده بدرده حاضر اولدی و شامده هجرتک اون
بشنده ارتحال ایلدی رضی الله تعالی عنه (قبس حضرت نرینی مصرده والی ایکن بر مسنه خاتون
حضور یرنه واروب خانه مک قلت جردانندن سکا شکایت ایدرم دیدکده بورکوزل کتایه در شو
خاتونک خانه سنی خبر و لجم و سمن ایله طولدریک دیو ذخایر احسان ایلدی (جیمک کسر به جردان
سر دوزنده اولان جردک جه پدیر که فاره دن عبارتندر (قلت) جردان بیق مشقت بالعصا) دخی
قلت نوالدن کنایه در که مالی خانه مک جردانی ضعیف اوللری ایله عصا ایله بورو بور
دیمکدر انشی (امحق بن خلف داود نامنده بر قصیر القدر طویل الطبعه حقنده نظم ایتمکدر
* ماشیت داود فاستضکت من عجب * کاتی والدیشی لمولود * ماطول داود الاطول لحینه *
* نفن داود فیها غیر موجود * مالی داود ایله برابر کیدر کن نجسیدن کولیمکه کویان انک باننده
ولد صغیر یله کیدن بدره دونم داودک طول اولوب الاخیه سی طولنده در ککندوک
قبسه لنی و صفاتک چوقلنی شول صورتده مدر که داودی ایچنده بوق ظن ایلدک دیمکدر (منقولدر که
قصیر و ضعیف اولان سلمه بن مره التاموس طویل وجسم اولان ملوک عر بدن امر القیس بن
النهان الهمی بی اسیر ایلدی بنت امر القیس سلمه یه ای قصیر بابای اطلاق ایله دیدکده سلمه *
الازعت بنت امر القیس اتی * قصیر و قداعیا اباهای قصیرها * ورب طویل قدرعت ثیابه *
وعانفته و الخیل تدی نخورها * قطعده سنی نظم ایلدیکه مالی اکاه اولان ای ناسکه امر القیسک
قری بن قصیر یعنی قبسه اولمه بنی عاجز زعم ایلدی و الحال که انک قصیری یعنی بن بیاسنی
عاجز قبلدم و جوق طویلر واردر که بن انک اتوانی نزع ایدوب واکا صارلدم یعنی غالب اولدم
وانک اتی بوغاز بی ادما ایلدیکه یعنی انک اتی دخی ده لمله بوغازندن قان ایدیمی اولدینی
حالده دیمکدر (قلت) سرده بولتمله ترجمه اولندی قندبر (حکما دیدیلر که جبین یعنی انسانک
آنی یوک اولقی به و حاقته و عریض یعنی انلی اولنی قلت عقل و ذکایه و صغیر اولنی لطف
حرکت و فاشک کوز اوزرینه دوشمی حسده و چشمک جچنده متوسط اولنی فطانت و حسن
خلق و مروت و حدقه سنک طویل اولنی جقد و کوزک فحسی جوق اولقی خفته و قولاق اوزرنده
قل اولقی جودت سمع و یوک قولاق حق و هدایه دلالت ایدر * قبح صورته دائر کلامدر)

(منقولدر که)

(منقولدر که ابو الاسود الدلی بشر قبیلہ سندن همصحب اولش برازفتیان فنان یعنی بر طاق
کچ آدمیلرک مجلسه اوغراد قده موی الیهک خلقتی غریب اولمغه ایچلرندن بعضیسی * کان
وجهه و جده عجز * قدراحت الی اهلها بطلاقها * یعنی ابو الاسودک وجهی زویجی یوشایوب
اقر باسته کیدن عجزک وجهی کیدر دیو لطیفه ایلدی (قلت) ابو الاسود کبار تابعیندندر
امر امام علی رضی الله تعالی عنه ایله علم نحوی وضع ایدن قاضی بصره درو هجرتک التمس طقوزنده
ارتحال ایتمکدر انتهی (جاحظ نقل ایتمکدر که بنی بر احد بختلده قومدی الارخاتون شویله که
بر کون بکا کلوب بر مصلمم واردر کل برابر جارسوبه کیده لم رؤیت ایدیو یردیو التماس
ایتدی برابر قیو جی دکاتنه واردرق اشته بوتک کی دیو قیو جی به بی کوسروب کند و صاوشدی
بندخی مخبر فالوب به ده قیو جی به قضیه مک اصلی صوردم قیو جی بوقاری دمندن بکا کلوب
شیطانک صورتی تصنع ایت دیشیدی بندخی کورمدیکم شخصک صورتی نه صورته اعمال
ایده یمدیکمه همان کیدوب و سنی کتوروب استماع ایتدیکک کی اشته منالی بودر دیدی دیو
خبر یردی دیمکدر (قلت) جاحظ معترزه نک مقتدرالندن غایتله قبح المنظر ابو عثمان ایله مکنی
عمر و بن بحر در و هجرتک ایکیز الی بشنده فوت اولندر کوزلی حد اعتدالندن زیاده نومسک
اولدیمچون جاحظ دیمکدر انتهی (جاحظک هجونده بر شاعر * او یسبح الخبز بره سخا نایا *
* ما کان الادون فبح الجاحظ * رجل یذوب عن الحیم بوجهه * وهو الممی فی کل عین ملاحظ *
قطعه سنی نظم ایتمکدر که مالی اکر خنز بر برد فده دخی مسیح اولنه ایدی مسیح نایده اولان
صورتی جاحظک فبی دوننده اولور ایدی یعنی جاحظک صورتنندن اهن اولور ایدی جاحظ
بر شخصدر که وجهه جهنمه بدل اولور جاحظ یا خود وجهی هر بر تفکر و لاحتک عینده عمار
یعنی متفکر اولان کیمه اتی و با وجهی تصور ایدرسه یا خود کورر ایدرسه بصیرت اولوب فکر یرنه
خلل کلکله ادراک معانی دقیق و حل اشکال ایدره مز دیمکدر اشبو قطعه بعضی نسخه ده
بولوب بود فده درج اولمکدر قطعه مذکورده اولان مسیح ثانی خنز بر فیدی حضرت عیسی
علیه السلام بد دعا یرله خنز بر اولان بر طاق یهود قدسه سنه بنیدر که تفصیلی بمنه تعالی
التمس ایکچی بیده ترجمه اولنه جقددر (اصمعی روایت ایدر که حسن صاحب سی بر بدویه
خاتون کوردمکه زویجی انک عکسنه قبح الوجه ایدی ای حسنا بویله فیهک تحت نکا سندن
اولدیفکه راضیه مبین دیدیکمه ای کیمه بنم زوجم محمل ککه اعمال یوتندن خالقنک نزد
معنویسنده احسن اوله ده بنی انک توانی یعنی اجری قبله و بن اسانت ائمه اتی بکا عقاب
یعنی انکله بنی معافیه قبله بن حقک راضی اولدینی نسته به نه حده در که راضی اولیم دیدی دیمکدر
(قلت) خلقتی کچی خلقتی دخی کوزل ایش رجها الله تعالی (محکدر که بر رند لایالی
مشرب حیم ایدوب بیت مکرده بر قبح الوجه شخصی استغفار ایدر کورنجه او شخصه ای بنم
دوسم اشبوروی ایله جهنمه بخل ایتمکی لایق کورم یعنی لایق جهنم دیو لطیفه ایتمکدر (بر رجل
بر رجل آخره برادر اقبح مواضعه یعنی دیمده بر جیان جیفدی دیو شکایت ایتدکده رجل آخر
ظریف دخی یلان سوبله اشته یوزکده بر سنه یوقدر دیو کر به المنظر اولدینی بیانده استظراف
ایتمکدر (بر رجل فبح الوجه بمنه واروب و عودتند کچی به بنوب وطنه کلور کن * لم ار وجهها
حسنا * منذ دخلت البنا * فیا شقیه بلده * احسن من فیها انا * شعر بنی نظم ایتمکدر که
مالی بمنه داخل اولدیم وقتک اولدیمبر بر کوزل یوز کورم ای ناس بلده نک شدت و عسر سندن
یعنی یمک مشقتمه یافک که انده اولنلرک احسنی بن ایدم دیمکدر * یوک برونه دارمقالدر * برونی
جسم بر شخص بر خاتونی خطبه یعنی تزوج مراد ایدوب خاتونه کندوی شامع رننده شرفی

بیلورسنگه بن کریم المعاشره یعنی کوزل الفت اولونون مکارهی منجمل یعنی اتفاق واکای عبال
امریته سعیده آخر یوکلر التذکیر مردم دیو خود فرو شلق ایندکده خاتون دخی ظریفیات
نساندن بولنش اولغله یلی آخر یوکاره منجمل کیمه اولدینکده اشو برون قرق سنه دنیرو
طاشیدینک ایچون اصلانک وشبهه اتم دیو جواب ویرمش (بعض الشعراء) لك وجه وفيه
قطعة انف * بکدار قداد عمویة * وهو كالقبر في المثال ولكن * جعلوا نصبه على قبره *
مألی سنک بر بوزک واند دیوارکی بر برون پارچه سی وارد کانی قاری ر بطه قازق یاغیلور
اورونک صاحبی مثاله قبر ورونی سنک مزارکی اولوب لکن علامتی یعنی اوستکی جهت قبله نک
غیرینته وضع و نصب ایتمیشلرد یعنی چار بقدر دیمک کیدر (لشاعر آخر) لك انف کانوف *
* انف منه الانوف * انت في القدس تصلي * وهو باليت يطوف * مألی سنک بر برونک
وارد در یسوری برون کیدر یعنی راز برونر طوبی لوب سکا برون اولمشدر واوله بر برونر که
المن انوف یعنی برونک رابعه سی خوب اولان عورت یا خود مر تذهیله اجتاب واستنکاف واعر اض
ایدر واول انف شول مقدار ده یوکلر که مثلاً سن قدس شریفده نماز قیلارسن اول برون یت
مکرده طواف ایدر دیمک کیدر (قلت) اگر مصراع اولده دیکر معنی لایح خاطر مطالعین
اولورسه کاره اشارت بیورلیق رجا اولور لکن مشهور اولان اوزره کبر انف ماده نفرت نسوان
اولامنه بومضایه مصراع ثانی جای ردا اولدینی اطیغه کلور کور یوزر انتهی (لشاعر آخر)
رأی الالهالا * مألی ذی نامنده اولان کیمه ایچون برون دیواری یعنی دیوارکی بر برون وارد که
یو کسکلکه مطاعری ایدر اول کیمه غره قمری کورمه تصدی ایلدی اگر انی اولمیدی کورودی
یعنی انی کورسته مانع وسد اولدی دیمکدر * ثقلایه دارمقالدر * لمطیع بن ایاس (قل عباس
اخیا * یا تقبل الکفلاء * انت في الصيف سموم * وجلب في الشتاء * انت في الارض ثقیل *
* وثقیل في السماء * مألی ای قابل قرند اخمر عباسه ای ثقلانک ثقیل سن صیفده باد سموم وشتاده
شیمدن بره دوشوب طوکان جلید یعنی بوز اولوب بوزدن ارض وسماده ثقیلسن دی دیمکدر
(لاخر) انت والله ثقیل * وثقیل وثقیل * انت في المنظر انسا * نوفي المیزان فیل * مألی
قسم ایدر که سن ثقیلسن ثقیلسن ثقیلسن سن نظردده انسان سن لکن ترازوده یعنی آغراقده فیل سن
دیمکدر (قلت) خواجه منیب اقتدینک بعض انشاسته (فی المیزان) یرنده (فی المنبر)
کورلدر منبر حد ذاتده معنایی منبر منبر براتتهی (لاخر نصیحا) اسأت علی فاستوحشت
حنی * لقد آنسك والله الجبل * سارحل عن ديارك الف يوم * مسيرة كل يوم الف ميل *
ولو كانت عذایك الف ناقة * محملة من الخف الفضيل * ولو كانت عطاياك الف مصر * وینع
كل مصر الف نیل * تکدرت الخواطر منك حتی * قنعنی من ديارك بالرحيل * لانی قد ظفرت یت
شعر * یت قاله الخیر الفضیل * اذا حل الثقیل بارض قوم * خالسا کین سوی الرحیل *
مألی ایسات ای ثقیل سن بکا اساشکه بناء بدن توحش ایلدک نه کوزل بن سنک توحشکه متفعل
دکم بمنوم خدای جیل بونک مقابله سنده سکا مواسست یعنی احسان ایتسون بن سنک دیار کدن
بهر کونیک میل اولیق اوزره بیک کونک برهمان رحلت ایدر حکم اکبر عطاياک ایلک یوکارو
بیک آقه وهر یرنده سکر نیل اولیق اوزره بیک مصر اوله یعنی یونلری بکارو بر جک اولسک خاطر
سندن مکر اولغله استهیم و سنک دیار کدن رحلتیه قناعت ایدر ده کیدهیم زیر این بر بیت شعره
ظفر بولد مکده او بی ریفاصل نظم ایتمیشدر انکله عامل اولوب سنک ثقل کدن رها بوله جنم دیمکدر
بیت مذکورک مألی دخی رقومک مکانه بر ثقیل حلول ایدر سه انده ساکن اولور رحلت ووزک ووطن دن

(غیری)

غیری جاره یوقدر دیمکدر اشو ثقل مقصاله سی دخی اکثر نسخه ده اولامنه بود فیه درخ قلندی
* لباسلر والواته و دستار و کاشیه نسله دارمطبلدر * حق سبحانه و تعالی حضرت تازی *
آدم خدوا زینکم عندک معبد * یورمشدر که مفهوم شریفی ای بی آدم طواف یت مکرر
واداء صلات ایچون هر معبد و معبدده شایکری ستر عورتکز ایچون اخذ و تلبس ایلک دیمکدر
قاضی رضای روح الله تعالی روحه مصلینک نماز ایچون احسن هیئت اخذ یعنی اتواب نفیسه سی
تلبس ایلسی ستر و صلاته ستر عورتک وجوبه بوایت کریمده دلالت وارد دیمکدر (ورسول الله
صلی الله تعالی علیه وسلم اقتدین) ان الله یحب ان یری اثر نعمته علی عبده (یورمشدر) قلت
اشو حدیثک مال لطیفی یری مجهول صیغه سبله اولدینی اوزره الله تعالی نعمت واحسانک
آری قولک اوزرده کورلسنی یعنی آخر قوللری مشاهده ایللری و معلوم صیغه سنه کوره بصیر
اولان یعنی کافه مبصراتی علی ماهی علیه کوریمی و بیلیجی اولان حق تعالی اثر نعمتی قولک اوزرده
کورمکی سوروراضی اولور دیمکدر و اثر نعمتن یری دخی ثابله تجملدر زیر انتمه شکر جلال باطن
اولدینی کی ثابله تجمل شرعی نعمتک جلال ظاهریدر (کتب فقهیه حنفیه ده لباسه دائر اولان
ذصلک بومقامه درج اولنسی الزم اولغله در مختاردن ثقله مأخذلرینه اشارت برله قلم اسعد فقیر ایلله
ضم اولندی (معلوم اوله که ارککه حر بر صر فدن منسوج قاش کیمک انکله بدن یتنده حائل اوله
یله قول اصح اوزره حرامدر) امام اعظم حضرت تازیدن مروی بر قوله کوره جلدی مس ایلدکده
حرام اولور مس ایتمیکی قدیر جمعاژدر (قنبه قولنج اشو قول عموم بلوی اولان محله رخصه
عظیبه در) وینه امام اعظم عندده هنگام حریده دخی لبس حر بر حرامدر لکن امامین حریده
غرائک کیلرینی تجویز ایتمیشلر و لبس حر بر مطلقا نسابه و التوابک علی یعنی نشان اولیق ایچون
تمفاسی کی بر یرینه بشک درت پارمق مقداری ارککه جاژدر بعضه کوره پارمقارک آجق
اولدینی حالده اولان مقداری و علی قول نه یک آجق و نه قالو اولوب بین بین اولمیری مقداریدر
(وقنبه ده بسط اولدینی اوزره ثوبیده ولوعمامه یعنی صارفده اولسه ده اعتبار درت پارمق
مقداری اولیق یریده اولسنه در درت پارمق دن اقل اوله درق متفرق بولنوب بر محله جمع اولندر
درت پارمق دن زیاده اولسه قول ارجح اوزره جاژدر (وینه قنبه ده عمامه یک علی حر یردن
درت پارمق اولور و پارمقاری دخی حضرت عمر رضی الله تعالی عنه پارمقاری مقدارنجبه که بزم
بر فارشیدر بر بصورتده جاژدر درت پارمق مقدارندن زیاده اولور سه جاژ اولماز و بر قوله
جاژدر) و امام اعظم دن مروی بر قوله کوره صارغک علی کومش تلدن طوقمش اولوب اوج
پارمق مقداری اولور سه لا بأسدر یوق التوندن طوقمش ایسه مکر و هدر و علی قول مکرده دکلدر
(وجه نک زینجی ایلک اولیق مکر و هدر) (یحیی) در مختار صاحبی زمانزده معناد اولان
خص صبریه که ایلک کارل کومک دیمکدر رجه زینجفته قیاسا مکرده اولیق اقتضا ایدر دیمکدر
(وینه مجتاده محرر در که علم ثوبیده حریرک درت پارمق مقدارینک مرخص اولسی عرض
ثوبیده اولور سه در) (در مختار صاحبی یونک مفادی پارمق دن قلیل اولسی طوله اولور سه
مکرده اولمقدر) (تنویر الابصار صاحبی ملاخسرو و صدر الشریعه طوله کراعت اولدینی
جرم ایتمیشدر لکن هدایه و غیرینک طول و عرضدن اطلاق اوزره بیانلری اشو
طول قولنه مخالفدر دیمکدر) (سیر کیر دن ناقلا سراج صاحبک یتانه کوره علم یعنی یراق
مطلقا یعنی کرک صغیر و کیرک کیر اولسون سنجاق ایلکدن مصنوع قماشدن اولیق جاژدر
لکن تنویر الابصارده اشو اطلاق مروی ایدن درت پارمق قیدنه مخالفدر و فی زمانه و قوعولان
ابتلایه کوره بو اطلاقده رخصت عظیبه وارد دیو محرر در صاحب الدر المختار شیخدن ناقلا

سیر کیردن نقل اولسان علك راه یعنی سنجاق اولدینی شیخ طن ایشدر دیشدر (ومراق
اوزده ربط اولتان قماش و او کیر اولسون حلالدر زیر اکیلور نسته دکلدر و یونکله اقول
ینلری توفیق اولتور دیشدر) و دیساجدن کله یعنی شرح و هبانیه تک تعریفی اوزره ایشی
و ارغاجی ایشیم یعنی ایشیدن منسوج جیلاک کییلور نسته اولما دیشدن ارککه دخی حلالدر
وقول صحیح اوزره دیساجدن معمول اوچقور مکروه و بعضه کوره لایسدر (و کذلک قلنسوه
یعنی مطلقا باش کسوه سی دخی حریردن اولق و لو اوزرینه عمامه یعنی صارق صاربلوب
صارغک التمه قالسه یله مکروهدر) و دخی یانه و بوغازه اصله جق کسه دخی حریردن
اولق مکروهدر (قنه) جزاحت اوزره صاریلان صارغینک حریردن اولسده اختلاف
اولسدر یعنی بعضه کوره مکروه و بعضه کوره لایسدر کذا فی المجتبى (وارکک ایچون دخی
اوطه سنی دیساج دوشمه ایله تربین و اوائی سیم و زرابله بلا تقاخر نجهل ایشک جائزدر (مجتبى)
کوز اوزرینه اعذر یعنی دوا ایچون ایشیدن نسته صارق جائزدر (قنه) شرح و هبانیه ده
مشقان دن ناقلا حریردن دوک و ایلک جائز اولدینی محرردر (سیر کیردن ناقلا نانا خانیه ده
دیساج و التوندن ایلک جائز اولدینی و مختصر طحاویدن ناقلا کشدن علم ثوب جائز اولوب التوندن
مکروه اولدینی و لکن اکثر فقها التوندن مکروه اولدینی قول مشکدر زیر اشرع زنجفه
رخصت و یروب زنجفه ایسه اکثریا التوندن اعتراضی مصرحدر (صاحب التور ایشیدن
منسوج و معمول بصدق و دوشکه و جارشبه طباووب و اوطور ووب و التمه یایوب و اوزرینه
اویومق ارککه عند الامام الاعظم حلالدر دیشدر لکن مواهده یازلدینی اوزره امامین و شافعی
و مالک حرامدر دیشدر و صحیح اولان دخی بودر (در مختار صاحب اشو قول: التوندن لکن خلاف
مشهوردر دیشدر اما ارقه و باش اورتوسی حریردن اولق ارککه بالاجماع مکروهدر (سراج)
و کش اوزرینه اوطور دخی بالاجماع حرامدر (شرح جمیع) و سدی یعنی ارش و تباری
ایشیدن و لجه یعنی ارغاج و بودی کان و پنبه و خز و یوک کبی غیری نسته اولان قاشی کیمک
حلالدر زیر ثوب نسج ایله و نسج دخی ارغاج ایله حصول پذیر اولغله حکمه ارغاج ارشک
دوینده معتبر اولسنى تحقیق ایدر (صاحب الدر المختار درر حاشیه سی شریلا لید. مواهده دن ناقلا
عتاقی دیدکلی قاش کبی ارغاجی ظاهر و آشکار اولان یوک مکروه اولدینی و بعضه کوره
مکروه اولما دینی محرردر دیشدر کذا فی الاختیار (وینه دیر که خفی اولیه که لجه تک اعتباری
مصرحدر که عزیم زاده تک درر حاشیه سده دخی مصرحدر لکن اکثر مشایخ یوک خلافه
اذنا ایلدکلی مجتاده یازلدی (شرح المجتبه ذکر اولتان خز دکر قبوتک توبی اولدینی
محرردر (صاحب الدر دیر که صدر اولده خز حیوان مذکورک صوفندن اعمال اولتورمش لکن
الان خز حریردن اعمال اولتور بوضورنده حرامدر (بر چندی و تبار خانیه فلیحفظ) و ایچق
حریده عکسی یعنی لجه سی ایشک و سداسی سارندن اولان ثوب حلالدر لکن یثوب صتی طوقوب
انکله انقاء عدو حاصل اولورسه حلال اولور والا یعنی رفیق طوقمش ایسه بالاجماع حرامدر
عدم قائده ایچون (سراج) قلت اشو تعلیل یعنی اتقاء عدو جای نظر در بلکه تعلیل صحیح
شرح ملتقی کاشف الانهرده یازلدینی اوزره اسباب مهاتدن اولان برق و لمعاندر که یونلر
ظاهر قماشده اولور و لجه دخی قماش اوزره اولور بنه علیه حریده جائز اولور قنبر انتهی
(واما نار و بودی حریر ثوب حریده عند الامام مکروه و امامین عندنده دکلدر (ملتقی) صاحب
الدر دیر که لجه سی حریر ایله سارندن مختلط اولدیده یوکا دایر قول کور منسوده ظاهر اولان
اعتبار غالبه در و شول چوقلی قماشکه ظاهری حریر اولوب بر چبونی خزدن طوقمش اوله

ظاهر مذهبه کوره یونده اعتبار متفرقی جمع ایشامکدر یعنی بر بر طوبایق فرض اولنر که فرض
اولدیده درت پارمقدن زیاده اولور و بوضورنده جائز اولساز لکن بر چبونی حریر و بر چبونی
غیر حریر اولوب جله سی حریر کور بوضورنده متفرقی جمع معتبردر اما هر بر چبونی عمامه اولان
طراز کبی متبین اولورسه ظاهر مذهبه متفرقی جمع اولماز (حاوی الزاهدی و اقره شیخ صاحب
الدر) وینه صاحب الدر دیر که منسب ظاهر اوزره اعتبار لجه در ظاهر قماشه دکلدر فافهم
(و عصفور و زعفران ایله یو یانمش قرمزی و صاری ثوب ارککه مکروهدر نسیاه دکل و ذکر
اولتان ایکی زنگدن ماعدار نکلره اولان یوده باس یوقدر (مجتبى) و هبانیه و ابوالمکارمک
شرح النقایه سنده قرمزی ثوب کیمده باس یوقدر دیشدر (و ثوبه اولان کراحت مذ کوره
تربیه در لکن نجه ده حرمت تصریح اولماشدر بوضورنده کراحت مذ کوره تحریمیه
اولسنى افاده ایدر و علی الاطلاق کراحت ذکر اولدینی وقتنده کالی اولان تحریمیه به مصروف
اولدینی صاحب التور ذکر ایشدر و شریلا لیک بو خصوصه بر رساله منسوله سی اولوب
رساله مذ کوره ده سکر قول ذکر ایدوب اقول مذ کوره دن بری مستحب اولسیدر (ودخی
ارککه ذهب و فضه دن مطلقا یعنی کرکه ترین ایچون اولسون کرکه اولسون نحلی جائز
دکلدر لکن یوزک و منطقه یعنی صوبه کبی بله فوشانیلان نسته و حلبه سیف کشدن اولسه
و یونلره دخی ترین قصه ایشمه الی حین استعمالده موضع ذهب و فضه به طوقندر دینی حالده
جائزدر خاتم دخی بر طاشلی اولق شریطدر اما انسانک اولدینی کبی ایکی اوج طاشلی اولورسه
اول یوزک استعمال حرامدر (درر) اورتیه سی حریردن اولان منطقه تک استعمالی ارککه
حلال اولساز و بعضه کوره عرضی درت پارمغه و اصل اولمازسه جائزدر (و منطقه ده نیور
و باقر و ککدن حلقه اولق مکروه دکلدر (مجتبى) و خاتم ایچق کشدن اولورسه ارککه و نسیاه
جائزدر کشدن ماعداسی اولورسه مجرد التون و حید و برنج و قلاهی و بالور و غیر یلری کبی
حرامدر لکن سرخی شمش ایله عقیق نیجوز ایشدر و لکن ملا خسرو مطلقا ایچار خاتم اتخا دینی
نیجوز ایشدر ایمدی اشیاء مذکور تک تمهیر ایچون بسی مکروه اولجه سی و دوکسی دخی مکروه
اولدینی ثابت اولور و رایع و تصنیفده جائز اولبان نسته به اعانه و اردوهر رنسه که جائز اولبان شیده
مؤدی اولور جائز دکلدر و بومشله تک نمای شرح و هبانیه دهر خراجعت اوله (و فضه دن اولان
یوزکده اعتبار حلقه به در فضه یعنی قاشه دکلدر قاشک حجر و عقیق و باقوت و سائر جواهر دن اولسی
جائزدر و یوزک فصی بر کشدر مک ایچون التون جو یلر استعمالی حلالدر (ودخی خاتم صول اله
مطابق و فرضی آوج ایچنه کتور بلور و بعضه کوره صاع اله طاقیلور لکن صاع اله طاقلی شمار
روافضدن اولغله تحریر واجب اولور (قهستانی و غیره) قلت یعنی صاحب الدر دیر که
اشو تحریر خلقی سوء ظندن قورنارمق ایچوندر لکن شمعی شمار مذ کور منغصل و منغضی
اولسدر (ملفوظه خاتم صول الک کوجک پارمغه طاقیلور صاعه و سائر پارمغه طاقیلور دیشدر
(و مهر صاحبی اسماء الهیه دن بری یا خود کشدی اسمی نقش ایدر انسان یا خود طبر رسم ایشدر مرز و محمد
رسول الله دخی رسم ایشدر مرز (قلت) مهر اسماء الهیه نقشی جائز ایکن محمد رسول الله نقش اولنق جائز
اولدینی بوستان ابواللیده اشارت اولدینی اوزره نقش خاتم رسول الله یویه اولدینی ایچوندر قنبر
اتهی (و خاتمک کشی دخی بر مشاقلدن زیاده اولماز انتهی (سلطان ذیشان و نصب ایلدیک قضاة
و سائر مهر محتاج اولنلر دن ماعداله ترک تختم افضلدر (محررک اولان دیشی ارکک التون تل ایله
بر کشدر میوب بلکه فضه ایله بر کشدر لکن امام محمد ایکی سنی دخی نیجوز ایشدر (التون و کشدن
انف اتخا دینی جائزدر زیر بالکرفضه تعفن ایدر و ارکک صبی به التوندن و حریردن ثوب الباسی

مکروه و در زیر آنکه سی و آنچه سی حرام اولان نسته بی کیدرمک و ایچرمک حرامدر و ابدست
باشی سملک و سوم مکورمک و در ایچون چوره و یعنی طاشوب قوللمسی تکبر قصد اولاندینی وقتده
جائزدر (وریه که خاتم و پارمغه برنسته بی تذکر ایچون ربط اولتان خطدر جائزدر و الحاصل
هر بر یوم قوله فعل که اندن تجیره صدا و لئه مکروه و در حاجت ایچون اولورسه دکلدر (عتابه)
انتهی مانقلته عن الدر المختار مترجا (قلت) یعنی فقیر اسعد دیر که خزانقنی مترجم قاموس عاصم
افتدی مرحوم کوزل ایضاح ایدوب و عین فائده اولغه بعینه یومعله نقلی تنبیب اولشدر
(الخزانق قننی و زانک سکونله ثاب جنسندن ثوب معروف اسمیدر جعی خوز کور مؤلف ثوب
معروفله اکثفا ایدوب لکن مثله برنسته در نهاده ده بورسمه مسطوردر که بعبارته ابراد اولندی
(و فی حدیث علی رضی الله تعالی عنه انه نهی رکوب الخنز و الجلوس علیه الخنز المعروف اول
ثاب تسبیح من صوف و ابرسم و هی مباحة و قد لبسها الصحابة و التابعون فیکون النهی عنها
لاجل الشبه بالجم و زی المترفین و ان ارید بالخز النوع الاخر و هو المعلوم الا ان فهو حرام لان جیمه
معمول من الابرسم) یعنی سلفده خزدیدکری بین العرب بر ثوب معروفدر که یوسکدن
و تفکدن و ایپکدن معمول اولور ایدیکه ارشی ایک و ارغابی یوکدن یا خود تفکدن ایدی حالا
ارغابی ایپکدن اولانه حلالی و قضی تعبیر اولشور اولدنی یونلرکی بر ثوبدر مباح اولغله اصحاب
و تابعون کیرل ایدی بعده عجم طائفه سنه و دنیا مختلرسته تشبه هجتنه مبنی نهی صادر اولدی
و ایچیمسی ارشی و ارغابی ایک اولاند که صکره دن اکا دخی خزانق اولدی ایدیلر یو حرامدر
زنجشری مقدمه الادبه نوع ثانی ایله بیان اولشدر و مصباح حک و مفرک بیانلرسته کوره خز
اصل بر جانور اسمی اولوب بعده انک تفکدن معمول اولان ثوبه اطلاق اولندی و هدایه شرحی
نهایه انک سیانته کوره خز بر نوع ثوب اسمیدر که ارشی حریر و ارغابی بحری بر حیوانک تفکدن
معمول اولور و عتایه انک سیانته کوره بر جانور اسمی اولوب بعده انک تفکدن مصنوع اولان ثوبه
اطلاق اولندی حتی اسکیدکده تکرار بوزوب مجدد اکبروب ینسج اولشور اولدینی منقولدر
خلاصه خزانکی کونه فاشه اطلاق اولشور بری ارشی و ارغابی ایک اولاند که یو حرامدر و دیگر
وجه مذکور اوزده ایک ایله بر جانور بحری یو بدن معمول اولاند که یو حلالدر و اول جانور بحری
ذکر قبونی دیدکری حیوان اولدینی تفکیکدره مترجم حقیردر و اول حیوان بعض انهارده
مشهود اولشدر یو صورتده اندن معمول ثوب شال نو عندن اولور و مؤلف اشاعیه دمطوشان
اسمی اولان خز زدن مشتق اولدی دیو بر مبهیم کلام دخی ابراد اولشدر ظاهر حیوانن جز یورک نو بی
طوشانه شبه اولدیفندن یا خود ثوب مهور طوشان توی کی یو شاق اولدیفندن اکا دخی خزانق اطلاق
اولدیفنی می ادا بلش اوله انتهی قول مترجم قاموس (قلت صاحب القاموس خز زاده سنده * الخنز
من الثیاب معلوم جمعه خزوز * دیوب و معانی آخر بی یازد قدن صکره (و الخنز کصرد ذکر الارانب
جمعه خزان و اخره و موضعها بحر و منه اشتق الخنز * دیوب و ارنب لغتده دخی * و الارانب
الخنز الادکن دیو ادکن ده اعمال خرنک طوشان زنکنده اولدیفنی بیان قلمش و جوهری دخی * الخنز
ذکر الارانب و الجمع خزان مثل صرد و صردان * دیمشدر قنامل (و نه حدیث شریفده
(نعموا زداد و اجالا) یورلشدر که مال اضیق عامه صاریکیم جال یونندن زاده اوله سزیدمکدر
(و نه حضرت سیرور کاشات علیه افضل الصلوات و التسلیمات اقدیم (العلمایم بیجان العرب)
یورمشدر که مال شریفی عامه ر عرک ناجلر بدر یعنی ملوک ناجلری منزله سزیده در دیمکدر
زیر ایدیه ده اکثر صرک باشلری آحق اولوب انلرده عامه آزددر (قلت) عامه لغتده گایه و زننده جنکده
باشه کیلان توغله یو دینور که عریمه مغیر دیرلر و یضه دیدکری زره کلاهنه و باشه صاریلان

صارغیدینور جعی عینک قیجه عامه و کسریه عامه کوراجهی (ز بیرین عوام رضی الله عنه عز و
یدرده صاری رنگو عامه ایله مقاتله و مجاریه ایلدیکدن ایدیلکری دخی اوچلرینی ازقه لری
صالیو ردکری جالده عامه صفر ایلله نزول ایلدیلر (روایت اولدیکیم عبدالرحمن بن عوف رضی الله
تعالی عنهی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم اقدیمز دومه الخندله بیت و ارسال یوردده
عبدالرحمن جیش و لشکر دن ابریلوب خزدن ضیاء عامه تلبس ایتمش اوله رفی رسول الله صلی الله
تعالی علیه وسلم اقدیمز که کلدکده اولی سه سالار صف انبیا علیهم الصلوات و التسلیمات
عامه یوزوب مبارک ید سعادت لریله یازده لوی و اوچندن بر قارش مقدار بی صیکه غنیتی ینسته
صالیو ردکدر نصیرکری ای ابن عوف یو وجهه عامه کی صارد یو امر یوردی اشوب عامه خصوصیه
مذهب جنفیده اولان مسائل سیرکیر شرحنده تفصیل اوزده مذکوردر اصلنه و ترجمه سنه
مر اجمعت اولند (رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم اقدیمز ملک قیصر دیاجدن برجه
تقدیم ایتمکده بعد التلبس عثمان ذی النورین رضی الله تعالی عنهی اولی جبه بی اعطا واکا
یوردی (و حضرت حسن رضی الله تعالی عنه در یوز درهم قبتنی ثوب تلبس ایلشدر) (و سمد
این مسیبت یک درهم قبتنی حله فایره تلبس ایدوب مسجده دخول ایلدکده زیاده ترین ایلدیکر
دیدکدرده سعید بن مسیب رب و خائفله محالسه یعنی باری به عبادت ایده چکیدن تعظیمالشتیه
نجمل ایلدم دیو جواب و برمشدر (قلت) اشتبه عین حکمت و محض رحمت اولان شرع
اطهر یزده حال ذکر اولتان مثال اوزده ایکن لا حرج فی الدین اقتضا سنجه اهل اسلامک
بعض رخصی شریعه اوزده اولان اعماللر بی کوروب شریعت غرائک عزایم و دقائق و مسائل
نامه سنه واقف اولدن اهل اسلامده نظافه رعایت اولشور دیودهن اعتزاضی باز ایدنلر و نظافه
مضویه بی ادراکدن بی نصب اوللر همان کندولر بی لوم ایده ل نور آفتابی کوره میان خفاشک
شبه طعنندن غم چکیر و السلام * المروة الظاهرة الثیاب الطاهرة * از قدیم دینیلان کلامدندر
یعنی مروت ظاهره اثواب طاهره در دیمکدر (عبادین عباسک رنگ واحد ده متعدد جبه لری
اولغله هر کون برینی تلبس و ملوک د بالمدن رکن الدوله انک مجلسنه دخول ایدردی و مدت مدیده
رکن الدوله ایله هم صحبت اولدی بر کون رکن الدوله برجه ظنیله جلساسنه کورر مسکر شو آدمینک
نظافته شوقدر سنه در برجه کیره چوریدی و نه صولدی دیو تحسین ایلدی * البس البیاض
و السواد فان الدهر کذا یاض نهار و سواد لیل * دیمشدر که مالی یا ضله سیاهی کی دهر دخی یا ض
نهار و سواد ایلدر یعنی ایکی رنگه منحصر در دیمکدر (قلت) غالباً زامانه اوی تا کدر احبایدیه سن دیمکی
افاده ایدر (براهلر یا ضنه نیچون سیاه کیرسن دیدکدرده ثوب سیاه ثیاب اهل محبته اشددر دیو
جواب و برمشدر (هر روز رشیده اوزاعی به کسوه سیاهک لبسندن سوال ایلدکده اوزده سیاهی تحریم الیم
اکن کریمه عید ایدرمز راعوس یکلین تلبس الکر و محرم اولان انکله تلبیه الکر یعنی حجاجه احرام اولماز
و میت تکفین اولماز دیو جواب و برمشدر (قلت) اوزاعی عبدالرحمن بن عرو بن محمد ای عمر و در
ساکن اولدینی بیرونده یوزالی یدی سنه هجریه سنه یمش ایکی باشند و وفات ایلدی و یمش تا بعدنددر
انتهی (اجدن ای قنن ثوب سواد تلبس ایلمش بر محبوب حقنده اشوق قطعه بی نظیم ایتشدر * رأیتک
فی السواد فقلت بدرا * یدانی طلة لیل البهیم * و القیت السواد فقلت سمیا * تحت بشعاعها ضو
النجوم * مالی ای یار سنی ثوب سواد ایچنده کوردیکر زیاده سیاه کیچه ایچره ظاهر اولمش بدری
کوردیم دیدم و اوجامه سیاهی ارقا کدن چقاردیمکنده شعاعی سیبیله ضیاء کواکی محو ایدن شمسی
کوردیم دیدم دیمکدر (اشوبیت اسه و فقیرک بعض غزلنددر * مکر آب حیاه منیع امش *
* اوسه جامه ایچره کیر لیجه ناف * می و بدر که تجاردن بری دارمی غابد حضرت لریک ساکن

الباس ابدی (وایکنجیسی قصص بوسف علیه السلامه پدری یعقوب علیه السلام وجه شریفه القا و لندقد جشماری بصیر اولدی (و او چنجیسی قصص هرون علیه السلامه قنداشی حضرت موسی علیه السلامه نبوده خدای متعال شریک اولدینی خالده بعث بیوردقلزنده حضرت جبریل علیه السلام جنة الفردوسدن اناره کتوزدی (و دردیجیسی برده فخر کائنات ازکی الصلوات و الحیات که اول برده ایله تکفین اولندیلر) و شنجیسی جلیاب یعنی سقره فاطمة الزهراء رضی الله تعالی عنهما که صوفدن منسوج ابدی و زوج محترمی حضرت علی رضی الله تعالی عنه زناقلزنده اکلسا بیوروب و او کسوه ایله دنیادن خروج و رحلت بیوردیلر ابدی (مرویدر که برساتون رسول الله صلی الله علیه وسلم افندیزه برده کتوزوب شو برده بی صریک اکرمی و اشرفی اولان ذاته و بره کی قصد و عزیمت ایلدم دیدکده رسول الله افندیزه شو خلاصه اعطا ایله دیو سعید بن العاص رضی الله تعالی عنهما و بره سنی اشارت بیوردیکه برده سعیدیه دیو مشهور اولان اول برده در (مصعب بن زبیر دیدیکه هر شبک راحتی واردر راحتی بیت بیورمکله و راحتی ثوب دوشرمکله در) و بعضی هر بدن منقولدر که دیار بصیرده برازقاش کوردمکه کویا انواع ریختن نسج اولمش یعنی کونا کون شکوفه رساری ایله طوف قشدر (اردشیر و بهرام کور و اتوشروان اعیان لری اولان نوروز و مهر جانه خرنه زنده موجود نقد ریتاب فاخره وار ایسه جله سنی اخراج و اکلسا ایدر لردی ملوک و امرادن انلرک اثرینه افتقایدنی بیلدک الاعماله بن طاهر که یومین هر قومینده خراشته بر ثوب فاخر ترک اتیوب اکلسا ایدر دی (نفسی عزیز و لباسی تکلفسز اولان ذواته دار کلامدر) مبردر جمه الله تعالی دیدیکه رسول الله صلی الله علیه وسلم افندیزه تلنذ وجهی اوزره برشته شروع بیورمبوب انجی جهت احلال و استنادن شروع بیوررزدی یعنی رضای حق تقدیم و بوطریق امتنه ترغیب بیورر ابدی کورلر نمیکه کسرای عجمک خاکبای رسالتناهارینه هدیه اولقی اوزره تقدیم ایلدیکه حله نفیسه کرائیهایی تلبس بیوروب اول کسوه ایله خطبه دصکره منبردن تزل بیوروب اسامه حضرت ترینه احسان بیوردیلر (قلت) بوندن مستفاد اولان حلال مال اولدینی صورته سابقه استعمالی جائز اولدینی بیان اولان شیلردن اولیه و ذی قیمت ثوبه نجمل جائزدر (منقولدر که ابوسه یان بن حرب اول حله بی اسامه ک اوزرنده کوردکده کسری بن هرمزک ثوبی ابن شاک اوزرنده اولقی مناسجیدر دیو اعتراض ایشدر و اسامه به ابن شاة دیدیکی والده سی صبی شیرخوار ایکن وفات ایدوب قبون سودی ایله بسلدیکه انجوند (قلت) ابوسفیانک اشو اعتراضی ظن ایدر مکه کند و منک اسلامدن اول اولقی کرکر اتیهی (انس رضی الله تعالی عنه حضرت باعث ایجاد عالم صلی الله تعالی علیه وسلم افندیزه برکون حضور فیوضات ظهورلرینه داخل اولدم مبارک بدنلرینه عبا کیوب دوه لری و ندینه زبط ایدرلر و بر دفعه دخی مبارک ارفه لرینه برکلم اورتوب قبونلرینک قولاقلرینه نشان ایدرلر ابدی بویه کوردم دیو روایت ایشدر (حضرت علی رضی الله تعالی عنه بیوردیکه حضرت عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنهما که لابس اولدقاری ازارلرینک بکری برلمه سی مشبندن و بری ثوب منجسندن ابدی (و حضرت علی رضی الله تعالی عنه کیک قصصلرینک یکی بارمقلرینی تجاوز ایتزدی و یکلرک یدین اوزرنده فضل و رجحانی بوقدر درلر ابدی (عمر بن عبدالعزیز خلافتدن اول بیک دیناره برجه اشرا ایلدیلر ابدی عجب کوزل ثوب اولندی اگر کنندده خلوت اولسه ابدی دیدی یعنی بکندی خلیفه اولدقده بش در همه بر ثوب اشرا ایلدیلر کورده کوزل ثوب اولدی اگر بومشا قلغی اولسدی دیدی یعنی اولیه اهور ثوبی یله زهدندن کیکی استغنی (مسلم بن یسار دن روایت اولندیکه بر کیمه بر ثوبی لابس اولوب کندی ثوبی انوب ایچنده

افضل ظن ایلسه اول ثوب فیچندر (منصور بن عمار رحمه الله تعالی دیدیکه لباس تقوادن نغری ایدن کیمه لابس دنیادن برشی ایله کندی سزایده من (برعابد و زاهد قبیصکدن اجود و احسن قصص تلبس ایلست کوزل اولور دیدکدرده غایب مشار ایله کاشکه قیلر ایچنده قلم قبسلر ایچره قصص کی اولدی دیدی (بعضی علما کشتی سید و اولوا و ملازمه نوع ثوب یچکز اولورسه اولسون ایچده مظهرینی قید ایتدیکه دیشدر (اویس القرنی حضرت نلری مز به لردن بز پارچه لرینی جمع و غسل و تطهیر ایله بر پینه دیکوب کیرلردی (منقولدر که بنی عذره قبیله سندن بری اوزرنده عبا اوله رفی عظماء عربدن برینک حضور بنه داخل اولدقده استحقار ایدر اودخی ای امیر عبا سکا تکلم ایلر بلکه درون عبا ده اولان تکلم ایدر دیدی (اصمعدن منقولدر که بر اهرابی ایله ملاقات و روایات اخبار و شعر و کتارندن کسب لذات ایدوب کالده یله اتواب کهنه ایچره ضیق حالی کوروب تعجب استفسار ایتدیکه برازحق سکونه واروب اشو شعری نظم ایتدی * انی ان الحاد ناث * عرکشی عرک الادیم * لاتکرن ان قدر رأی * ت احاک فی طهری عیدیم * ان کن اتوابی بله * ن فانهن علی الکرم * مالی ای بنم قنداشم تحقیق دهرک حوادثی یعنی اگداری بی برای زیبدری بی اوغوب سورندک لری کی سورندی یعنی بریشان ایلدی قنداشکی یعنی بنی کهنه عبا ایچنده فقیر کوردیکک و قدسه و اتوایم صاغ اولوب چورک اولدینی حیده اصلا انکار و اعتراض ایتد که اتواب کریم اولان ذلک اوزرنده در یعنی عالم بویه اسوه ایسه ده بن کریم دیکدر (بعضی الشعراء) علی - ثیاب لوتفاس جیجها * بقلس لکان الفلس منهن اکثر * وفیهن نفس لوتفاس بیعضها * نفوس الوری کانت اجل و اکبر * و ما ضر فصل السیف اخلاق غده * اذا کان عضبا حیث وجهته برا * مالی بنم اوزرنده برازا و روبه واردر که اگر هسی بر یوله قارشولشد برله او بر بول انلردن جوق او اور یعنی بر یول یله دکر انجی او اور بولرک ایچلرند برکشی واردر که او کشتک بر بارجه سی اگر کندی زماننده بولنان خلقک طوبینه قارشولشد برله انلردن بیو کرک اولور تکیم قیل کسکین اولوب هر اوروب ضرب ایلدیکک بری کسر اولدقده اکافتکک چورکلیکی و اسکلیکی ضرر و برمز خلاصه ارسال مثل نه قنک زینتی ناملوی کسیمی ایدرونه عدم زینتی جوهر ذاتی تیموره مانع اولور کفالت ذلله اتوابک حال و شاق بویه در فافهم اشو قطعه امام شافعی حضرت ترینه دخی عزو اولمشدر (منقولدر که هرون رشیدک حضورینه نجف بر کیمه داخل اولور رشید اول کیمه بی تعیب انمکله اودخی اشوایساقی نظم ایلدی * تری الرجل الخیف فزدریه * وفی اتوابه اسد هصور * و یحییک الظفر رفیتلبه * فیخلف ظنک الرجل الظریر * و قد عظم البعیر بغیرلب * فلم یستف بالهظم البعیر * یصرفه الصبی بغیر وجه * و یخلصه علی الخسف الجریر * و تضر به الولیده بالهراوی * فلا عار لیه ولا نکیر * فانک فی شرارکم قلبلا * فانی فی خیارکم کثیر * مالی رجل نجفی کوروبانی استحقار ایدر مین مع هذا انک اتوابی ایچنده قیر بی ارسلان واردر ابری و عظیم کشتی بی کوردکده بکزم وانی امتحان ایدوب تجربه ایتدکده ظن ایتدیکک کی بولرمن دوه عقلی اولیه رفی بیک اولمشدر و عظم وجود ایله امورینی اداره ده وارسته احتیاج دکلر که دوه بی برمی بولندن جقاروب استدیکی بره وانی چکیسی مهلکه به چکرک کتوزر یعنی جاد کی اوصی کیمیا بشا تصرف ایدر وقر چو جوغنی یله عصا ده دوه بی دوکر بویه همچنسلری میانده او کوردکک کونکی یدیکندن نه اوتانور و نه قارشو قور بن سنک شریلرینک ازی اولدم ایه خیرلوزینک ایچنده کشریم یعنی بنم شرم از و خیرم چوقدر یعنی بنم چهم صغیر اولدیفندن جار حمله اضرام آزایسه ده درایم و عظم اولدیفندن حسن تدبیر ایله سکا خیرم جوق اولور دیکدر * کل ما تشبهه بالبس ما تشبهه الناس * اقوال علما حکما دندر

یعنی میل ایندی که ما کولانی بی و ناسک میل ایندی که کی دیمکدر (قلت) بونک مقادی اکل ایندی که
طعام مستور رده شکمک اولوب آفت اولان اشتها رده بادی اولان اما ناسک میل ایندی که یا خود
کافه ناسک که مدیکی اشیا که یا ذی قیمت و یا خود غریب الهیته اولور بونلر ایسه مضغه افواه
عالم اولوله حقد و حسد و سب و عتد رده دیمکدر انتهی (وقول مذکور قائل اولان معنای مذکور
یو یله نظم دخی اینشدر بونکه ان الیون رمتک ان فاجا نهها * وعلیک من شهر الشیاب ناس * اما
الضعام فکل لنفسک ما شئت * واجعل لیسک ما اشتهاه الناس * مال نظم مذکور بوجه
محرر سنک اوزر کده نیاب اشتها رده نصاب شهرت و اشارتی موجب ذی قیمت یا خود نوصورت
ناس اولدی یعنی حالده بیون خلق راست کلدیکنده سکا نظرد سکنی اثار اونی سن لیسکی
ناسک آلتدینی و کیدیکی لیسدن یلب لکن طعامکی نه کونه استرایسک اندن بی بطنک اقی استراواور
و کوزه کورنر دیمکدر (و نیاب منسوبه یعنی جیادت تصنیع ایله هریری بر بلده نک خاصه سی
اولان اثواب بونلردر که ذکر اولنور * برودالین * وشی صنعاء * مروط الشام * اردیه مصر *
اکسبه فارس * دیاجالوم * حلال البحرین * عمامه الابله * منادیل دامغان * تکک ارمیه (قلت)
برودنم باوسکون را ایله ردک جمیدر که بر نوع جیوقلی فاشدر (و شی الاجمل و نقشی فاشدینور
(مریوط مریطک جمیدر کسر میله مریط بر کونافو طمدر که عبا کی بو کدن و دخی خرن نقتکندن
طوقنور و برستانده خاتونلر بورینور (صنعاء پنده بر شهر عظیدر (ردا معلوم (کساء کلیم
دیباچ که معلومدر دیباک مریدر (حله معلوم (عمامه معلوم (بحرین تنیه صیفه سیله بصره ایله عمان
میاننده بر بلده در (ایله الفک و بالک ضمه لری و لامک شده سی و آخر دنا ایله بصره برده و صعدر که
دنیا جتی دیو مشهور اولان برلک دردنجیدر (مندیل معلوم (نکه اوچقوردر جعی تکک
کلور (ارمنیه ارمین بن لیطی بن یونانه منسوبدر وارمن و لایبی صغری و کبری دیو ایکی به
منقسمدر صغراسی آده و مرعش و کبراسی وان و فارص و ارضروم ایالتلرندن عبارتدر انتهی

باب السابع والاربعون

اشبو قرق بدینی باب حلی و مصوغ یعنی زینت جواهر و التون و کندن دوکلس نسنه و طبیب
و طبیب یعنی عطریات و نططور بونلره شبیه شیلر یاننده درخماجا فی الختم حضرت عابنه
رضی الله تعالی عنهدن مرویدر که بونلر مشدر (کان رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلم
یتختم فی یمنه و قبض علیه الصلاة والسلام و الخاتم فی یمنه) یعنی حضرت شامر سل علیه صلوات
الله و سلامه دست یمن انوار قرینلرینه خاتم طاقال ایدی و عالم قدسه ارتحاللرینه خاتم شریفلری
یمینلرینه ایدی دیمکدر (حضرت صلی الله تعالی علیه و سلم اقتدیزه نعت خوان ذواتدن بری
* کف الرساله لیس یحیی حسنها * و تمام حسن الکف لیس الخاتم * یعنی نظم اینشدر که مالی
صاحب رسالت کفک حسن ختی اولان یعنی ظاهر در لکن حسن کفک غامی خاتم طافقندر
دیمکدر (اسمه فقیه در کف حسن کف شریف نبوی زینت خاتم محتاج دکلدر که انکله تمام اوله
اگر مصراع ثانی * و الکف بکمل حسن ذک الخاتم * دینسه ایدی مطالعه عاجزانه مه کوره اول
او اوردی مکرناظمک مرادی خاتمک ذات رسالتشاهه اضافتی حیثیتی اوله بوضوئده توجیهی
قابلدرد (قلت) یعنی شبه فقیردیر که اشبو خاتم شریفک احوالنده اولان تفصیلات تحصیل
و قوف ایده جک قائده لو روایتدن اولنله شمائل شروحدن ما خبیری اشارتی ایله خلاصه سی
بو محله ضم اولندی (انس رضی الله تعالی عنه روایتی اوزره ملک عجمه و بر روایت دیگر اوزره
فیصرو ملک حبش اولان نجاشی به دخی اسلامه دعوی ناطق نامه سعادت یاز لیس مراد نبوی

اولدیده بری نامده خاتم اولادیده بونلر اعتماد ایندی که خاتم تصنیعه اراده بیوزدیلر (شمائل)
خاتم اخطار ایدن بر قولده عجمدن و علی قول قریشدن ایدی (ابن حجر) اشبو نامه سعادت
تحریری هجرتک التبی سته سته در بخاری روایتی اوزره (ابن حجر) بدینی سته سنی محرمنده ایدی
(من اصل سیر الحلی الشهر باستاد راغب پاشا) صاحب سیر ابن سید الناس بدینی سته بی
و غیر بیری بخاریک روایتی جزیم ایتمش و او اخر سته سادسه و اوائل سته سابعده ایدی دیمکله
روایتلر توفیق اولمشدر زیرا الخاتم خاتم ملوک اراده تحریرات هندنده در که بو الخاتم التبتک
ذی القعدة سنده مصالحه مدتده ایدی مدینه ذی الحجه و عودت اولنوب ایلچیلر دینک محرمنده
بعث بیوزلر دیکه الخاتم قبل بعث السفیر ایدی (مناوی) خاتم شریف ورق یعنی کشدن اولوب
قصی یعنی قاشی حبشی ایدی (شمائل) حبشه ذبینی جزع یعنی پیونجق یا خود عقبندن ایدی که
بونلرک معدنی بنده اولدینی کی حبش اولکاستنده دخی چقار یا خود نسبت مذکور لونه فص
اسود اولدیده بیوزدر (وینه شمائلده انس حضرتلرینک (و کان خاتم رسول الله صلی الله تعالی علیه
وسلم من فضة فصة منه) روایتیکه بخاریک روایتی دخی بودر اصح اولمغله روایت سابعده ایله
بنلرینه تعارض تحقیق ایتمر اما وجه توفیقده یازیلان سائر اقوال موجه دکلدر (ابن حجر) روایت
نایمک مالی خاتم شریف کشدن اولوب قصی دخی اندن ایدی دیمکدر (یونده منه صغیری ورق
اعتباری ایله فضه راجعدر یا خود من تبعضه و صغیر خاتم راجعدر که تقدیری قصی خاتمندن
بعضدر دیمکدر (اسحق خواجه سی) وینه انسدن خاتم شریفک نقشی اوج سطر اولوب برسطری
(محمد) و برسطری (رسول) و برسطری (الله) ایدی (شمائل) اوج سطر اولوبی نصر یتکرده
بخاریدرو علی اختلاف الاقوال سطر اول با آده اوله رفی الله و نانی رسول و ثالث محمددر (ابن حجر)
الله اصل خاتم شریفک نقشی کلام مرقوم ایدی دیمک خاتم صحیفه ضرب اولدیده غایبان اولان
نقش کلام مرقوم ایدی دیمکدر (علی روایت خاتم شریف حبشی اولوب اوزرنده (لا اله الا الله محمد
رسول الله) و روایت دیگرده نقش خاتم شریف (بسم الله محمد رسول الله) وارد اولمشدر جمع
روایات تعدد خاتم حمل ایله حصول بولور (اسحق خواجه سی) بعضیلرینک خاتم اوزرنده
اسم الله نقشی مکروه عد ابتدکلی ضعیفدر (ابن حجر) خاتم شریف منقوش مذکور
خلافه دخواوده نزاع اولنور ایدی (شمائل) خلافه دخول اراده دخول ایله مضمردر و نزاع
اولندی اوزرنده اسم معظم اولدیده دیندر که خلاده استصحابی مکروه و بعضه کوره حرامدر
وصول الله آب ایله استجابه وقتنده بقیاسی قطعا حرامدر حرمت نجیسی ایچون و كذلك
قرآن یا خود اسم نبی و بلکه منقوش خاتمک حکمی دخی بویه در اما اوزرنده محمد و عمر یز کی
اسم مشترک منقوش اولوب بونی نقش ایدن یا خود نقشیله امر ایدن بونلردن اسم معضی قصد
ایتمش یعنی توریه طریقته کشش ایسه دخول خلا مکروهدر یوق بالکر کند وی قصد
ایتمش ایسه دکلدر (ابن حجر) خلالتنده محل خالی دیمک اولوب بعده قضاء حاجت ایچون
آماده اولان محله استعمال اولمشدر (مناوی) ابن عمر رضی الله تعالی عنهما (انخذ
رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلم خاتما من ورق فکان فی یدهم کان فی یدایی بکرو عمر رضی الله
تعالی عنهما کان فی ید عثمان رضی الله تعالی عنه حتی وقع فی بئر ارس نقشه محمد رسول الله)
روایت اولمشدر (شمائل) بخاری دخی بو روایتی اخراج اینشدر اشبو خاتم میراث اولمادی
بلکه قدح و سلاح شریف کی مسلمینه صدقه اولمغله ولی الامر مصلحت رأی ابتدیکی نسنده
صرف ایتمک اوزره المشدر دیدی (و علی قول حضرت صلی الله تعالی علیه و سلم استعمال کی
امورده استعمال مصلحتی ایچون بدخلفیه وضع اولمشدر (ابن حجر) ابن عمر رضی الله تعالی

عنهما روایتی مای رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم کومشدن برخاتم انخاذا ایلدیلرکه
دنیاده اولدیه مازک اللرنده یاخود تحت تصرفنده ایدی بعد از تحاله علیه الصلاة والسلام
ابو بکر رضی الله تعالی عنیه واندنصرکه عمر رضی الله تعالی عنیه یلرنده اولدی بعد برترارسه
دوشو نجبه دکن عثمان رضی الله تعالی عنیه واندنصرکه اولدی خاتم شریف مذکورلن نقشی
(محمد رسول الله) ایدی دیمکدر ویددن مراد ذکرکل واراده جزیه طریقه یقه یارمق اولور یاخود خاتم
شریف ز بر تصرفلرنده ایدیکه کاهجه تبرکا یارمقارینه طاقوب واقضا ایتدیکه اطراف ملوک
تاهل یازوب انکله مهرلرن ایدی (خلاصه ماقاله اسحق خواجه سی) زین الدین عراقی دیمکدر که
شکل خاتم شریفده یعنی مربع یاخود مثلث یاخود مدور اولسنده بر روایت نقل اولنلادی
و تاسک اعمالی دخی بونده مختلفدر اکن تربیع کندنده نقشه افریدر (نقش خاتم شریف
خصایص نبویه دن علیه الصلاة والسلام دکلدر ذرا نقش خاتم آدم علیه السلام (لاله الله محمد
رسول الله) و نقش خاتم موسی علیه السلام (لکل اجل کتاب) و نقش خاتم سلیمان علیه السلام
(ناله الله لاله الانا محمد عبدي و رسول) اولدی یی مرویدر) بعضیلر دیکه خاتم شریفده خاتم
سلیمان علیه السلامده اولدی یی کی اسرار انهنه دن بر سر وارایدیکه سلیمان علیه السلام خاتمی
فقد ایتدکده ملکنه خلل کلدی کذلک عثمان رضی الله تعالی عنه ضایع ایتدکده حال خلافت
بر غریب اولوب فتن ظهور یله انجاسنده شهد شهادتی نوش ایلدی (مناوی) علی رضی الله
تعالی عنهدن (ان النبي صلی الله تعالی علیه وسلم کان یلبس خاتمه فی یمنه) روایت اولنشد
و روایت دیگرده (یتختم فی یمنه) و علی روایت (یتختم فی یمنه و قبض و الخاتم فی یمنه) وارد
اولنشد (شمائل) یعنی خاتم شریفی حضرت صلی الله تعالی علیه وسلم صاغ اللرنه طاقارل
ایدی یساره طاقدر قارینه دائر واردا اولان اخبار یسنده کی تعارض حدیث بین احمد در بو
توفیق اولنور (ابن حجر) یاخود ایکی خاتم شریف اولوب بر یی یمنه دیگر یی یساره یاخود
خاتم شریف بر اولوب کاه یمنه و کاه یساره طاقارل ایدی دیکه توفیق اولنور کاه یمنه
العراقی فی الفتنه (مناوی) بخاری تخریججه کوجک یارمنه طاقق منجوب و مسل و ابو داود
و صاحب شمائل ترمذی تخریججه شهادت یارمنه و اوره یارمنه طاقق منهی و نساء جمیع
یارمقارینه طاقق جا زدر و باش یارمق ایل کوجک یارمق یا ننده کی یارمنه طاققه دائر هیچ
بر روایت وارد اولنشد (اسحق خواجه سی) ابن عمر رضی الله تعالی عنهما دن (ان رسول الله
صلی الله تعالی علیه وسلم اتخذ خاتما من فضة وجعل فیه صمبل کفه و نقش فیه محمد رسول الله
و نهی ان ینقش احد علیه و هو الذی سقط من معیبت فی بزار یس) روایت اولنشد (شمائل)
مال روایت مذکورده رسول نقلین صلی الله تعالی علیه وسلم کنندن برخاتم انخاذا یوروب
فصنی کف شریفک الیچی ولی ایدن جانب ایلدی یعنی اوجنک ایچنه آلمی و او خاتمه یاخود
فصنده (محمد رسول الله) نقش اولنمش ایدی و حضرت صلی الله تعالی علیه وسلم بر احد نقش
مذکور اوزره مضاعفی نقش ایچسون یاخود خاتم شریف منوالی اوزره نقش ایچسون دیونهی یوردی
و خاتم شریف منجکوز معقیب حضرت یلرندن اریس قیومنه دوشن خاتمه دیمکدر (خاتم
شریفک نقشیکه بوجه مجر اوج سطر ایدی بوصف اوزره اولماسه ده منهیدر بعضه کوره صفت
مذکوره اوزره اولسه جائزدر) و سبب نهی دخی خاتم شریف ملوک نازیلان نامه سعادتاره طبع
اولند یقندن اگر آخری دخی انک کی نقشده نازدرسه اعتماد زائل اولوب فساد و خلل ظهور یچوند
اشو سبب صفت مذکوره اوزره قازلیسه جائزدر قولنی نایدیلر (اما معاذ حضرت یلرنک خاتمه
نقش شریف مذکور و ارا یکن حضرت علیه الصلاة والسلام ینده ایضا یوردقاری

خبرینک صحیحی نسلم اولنسه معاذک نقشی قبل النهی یاخود معاذه مخصوص اولیق اوزره
توفیق اولنور (معقیب مینک ختمی و صینک قتمی و سکون یا و کسر قاف و سکون یا و آخرده بالیه
مضبوطلر مشار الیه ابن ابی فاطمه الدوسیدر حبشه یه دفعه ثابته ده دخی هجرت ایدوب
اورادن مدینه یه کلدی و بده حاضر اولدی حضرت صلی الله تعالی علیه وسلم خاتم شریفده
امین قیلدی یعنی مهر دار حضرت ایدی ابو بکر و عثمان رضی الله تعالی عنهما امین بیت
المال قیلدیلر ایدی (ابن حجر) عمر رضی الله تعالی عنیه دخی امین بیت المال ایدی اثبتی ایدی
حدیث روایت و خلافت ذی النورین او اوزرنده وفات ایچشدن رضی الله تعالی عنهما (اسحق
خواجه سی) خاتم شریفک یه ذی النورین رضی الله تعالی عنهدن دوشدیکه دخی مرویدر
(شمائل) اشو روایتلرک توفیق حضرت عثمان رضی الله تعالی عنه ذکر اولنل قیونک
کارنده او طور درکن خاتمی بر شنبی مهر ملک ایچون معقیدن آلوب و مهر لیوب بر شنبی
فکرند ایکن خاتم قیویه دوشنک یاخود معقیب الورکن دوشورمک احتماللرنه بیه ایکنسه
دخی دوشورمکی نسبت سینه اسنادا مجاز اولیق تا و یبله ممکندر (اریس جلیس و زنده مسجد قبا
قربنده بر قیونک آیدر حضرت عثمان رضی الله تعالی عنه تفتیشنده اهتمام ایدوب قیونک
آبی اوج کوند غمابه ترح ایتدر مشرا یکن بولندی و امر خلافتک انتظامی معنی خاتم
شریفه منوط اولنله ضایعه امر مذکوره بین اوله برق انحلال تطرق ایچشدن (ابن حجر)
انتهی مانقله مناصم الشروح فلنشرع بالمستطرف (سلامی ذکر ایچشدن که حضرت
صلی الله تعالی علیه وسلم خاتمی صاغ اللرنه طاقوب و کذلک خلفاء راشدین اثر حضرت
افتا ایتدیلر بعد معاویه رضی الله تعالی عنه صوله طاقوب مروایت دخی اکا اقتدا ایتدیلر
صکره اول عباسیه سفاح خلیفه صاغه نقل ایتدی هرون رشید عهدینه دکن بویه قالدی
لکن هرون دخی صوله طاقوب ناس دخی بوی اخذ ایتدیلر (حضرت علی رضی الله تعالی عنه
(تحتوا بخوانیم العقیق فانه لا یصیب احدکم غم ما دام ذلك علیه) حدیث شریفی روایت
قیلدیلر مالی سزرل فصی عقیقدن اولان خاتمی انخاذا ایدک که بریکره غم اصابت ایچر
ما دام عقیق اوزرنده اوله یعنی عقیق طاشین طاشیان غنک اولماز دیمکدر (قلت) (تحتوا
بالعقیق فانه مبارک) روایتیکه مبارک ککبر الخیر دیمکدر دخی (تحتوا بالعقیق فانه یمنی
انفقر) یعنی عقیق خاتم انخاذا فقری کبدر دیمکدر و اشو روایتلر جامع صغیرده
مضبوطلر اما ابن حجر شملل شز حنده عقیق ایله نخقه دائر روایت اولنل احادیث که
از جمله (فانه یمنی انفقر) و (فانه مبارک) و (ان من نختم به لم یزل خیرا) روایتی ثابت دکلدر
و بر خبر ضعیف (ان النختم بالیاقوت الاصفی یمنع الطاعون) وارد اولنشد دیمکدر خبر
احبرک مالی صاری یاقوته نختم طاعونی منع ایدر دیمکدر انتهی (و عجزین عبد العزیز
عن مولینک فصی یکن التونه بر جوهر یوزک اشرا ایلدیکه استماع ایتدکده اشرا ایتدیکک
یوزیکه یمنه یکن التونه صائق و اول التونلری بطن جایده فلق یعنی یساره صله فقرای
طوبورمق و کشدن برخاتم قولنوب انک اوزرنه * رحم الله امرأ عرف نفسه * عباره سی
یازمق خصوصلرنی محققا سنک اوزرنیکه الزام قیلدم بویه چه اجرا ایله دیو تشیهنا مه
کوندر شدن (حضرت علی رضی الله عنیه خاتمی کشدن اولوب نقشی (نعم القادر الله) عباره سی
ایدی (ابو نواس شاعر که نامی حسندر ایکی خاتمی اولوب بری مربع الشکل عقیق اولوب اوزرنده
* تماطینی ذنی فلما قرینته * بعفوک ربی کان عفوک اعظما * یعنی منقوش ایدیکه مالی اوزرنه
کاهم بیودی یعنی جو غالدی و قنا که یار بی عفویکه مقارن قیلدم یعنی عفویکک عظمت ذننک

بیولک کنی فارشولشدردم یعنی عفو بکه اسناد ابدی عفوک آدن اعظم اولدی دیمکدر بعض
 نجهده قرینه بدلی عدله واقع اولشدر عدل بوراده موازنه معناسنه در و عوی الیهک مهر
 دیگر ی جدید نبینی ایدی و او زنده * الحسن بشهد ان لا اله الا الله مخلصا * متعوش ایدی
 و مختصر ایکن خاتم مذکورک قصی غسل اولوب آغزیه وضع اولمشی و صبت ایشدر
 (قلت) صین چین معریدر (جعفر الصادق بن محمد الباقر رضی الله تعالی عنهما * ما افتقرت
 کف تخم بفرورج * یعنی پیروزه بوزک تخم ایدن آوج یعنی پیروزه طاشیان کیمه فقیر اولوب
 آوج آچیز دیمشدر (دینلشدر که خاتم قلغه شایان سنه درتدر بری عقیدت که انخا ذی ستدر
 و بری باقوتدر که عطشی یعنی صومسوزی حرارتی تسکین ایدر و بری پیروزه در که مسعود و متیندر
 و بری دخی جدید چنیدر که حرز ایچوند یعنی نخچه حرز و امان کیدر (قلت) حضرت
 الشیخ الاکبر قدس سره الازهرک عباسیه دن مستنصر خلافتده تألیف ایلدیکی مسامره سنده
 کور بلوب بعده قلفشندی مر حومک علم انشاده مآلف صبح اعشی نام کابنده مشهور اولان
 امویه و عباسیه ک نقش خاتملری بوجه تسمیه المطلب قلم فقیر ابله ضم اولندی (عثمان رضی الله
 تعالی عنه خاتم شریف بزار یه سقوطند نصرکه خاتم شریف نقشند دیگر خاتم انخا ذی و علی
 قول انخا ذی ایلدیکی دیگر خاتمک نقشی (آمنت بالذی خلق فسوی) ایدی مسامره ده
 (انصوب اولند من) اولدیی دخی مسطوردر (و نقش خاتم علی المرتضی رضی الله تعالی عنه
 (الملك لله الواحد القهار) و مسامره ده (ربی الله مخلصا) در و نجاری حضرت جنک
 رضی الله تعالی عنه (لا اله الا الله الملك الحق المبين) امام مسامره ده (العزة لله عز وجل وحده) در
 و معاویه ک رضی الله عنه (لکل عمل ثواب) و بر قولده (لا قوة الا بالله) و مسامره ضبطجه
 (ربی اغفر لی) در و اوغلی یزیدک (ربنا الله) اولوب مسامره ده فضا اولدیی دخی محرر در و معاویه
 ابن یزیدک (الدینار و در) و مروان بن الحکمک (الله نفی و رجائی) و اوغلی عبدالملکک (آمنت
 بالله مخلصا) و اوغلی ولیدک (یا ولید انک میت و محاسب) و مسامره ده (ربی الله لا شریک له
 شیدا) اولدیی دخی محرر در و بر تحریر مسامره فرنداشی سلیمانک (آمنت بالله وحده) و نقش
 خاتم عمر بن عبدالنیر (عمر بن عبدالعزیز یؤمن بالله) و مسامره ده (عمر یؤمن بالله مخلصا)
 و یزید بن عبد الملکک (فنی السبائات باعزیز) و فرنداشی هشامک (الحکم للحکم حکیم)
 و مسامره ده (الحکم لله) و ولید بن یزید بن عبد الملکک (یا ولید احذر الموت) و اوغلی یزیدک
 (یا یزید قم بالحق) و مسامره ده (یا یزید قم بالحق تنصر) و فرنداشی ابراهیمک (توکلک علی
 الحی القیوم) و آخر امویه مروان الحمار بن محمد بن مروانک (اذکر الله یا غافل) و مسامره ده
 (اذکر الموت یا غافل) در اما اول خلفاء عباسیه دن سفاحک نقش خاتم (الله ثقة عبد الله)
 و مسامره ده (و به یؤمن) دخی منضدر و برادری منصورک برسان مسامره (انق الله ترد
 فاعلم) در و مهدی بن منصورک (حسبی الله) و اوغلی موسی الهادیکن ینه مسامره تحریرجه
 (موسی یؤمن بالله) و فرنداشی هرون الرشیدک (العظيمة والقدرة لله) در مسامره ده (عز وجل
 دخی داخلدر و علی قول نقش مهر رشید (صکن من الله علی حذر) در و اوغلی امینک
 (محمد و انق بالله) و مسامره ده (لکل عمل ثواب) و فرنداشی مأمونک (سل الله بعطک) و مسامره ده
 (الموت حق) و معتصمک (الله ثقة ابی اسحق ابن الرشید و به یؤمن) در و مسامره ده
 (سل الله بعطک) اولق دخی محرر در و اوغلی واثقک (الله ثقة الواثق) و مسامره ده (لا اله
 الا الله محمد رسول الله) و فرنداشی جعفر المتوکلک (علی الحی اتکالی) و مسامره ده (المتوکل
 علی الله) و اوغلی محمد المنصورک (یؤتی الخدر من آمنه) اولوب مسامره ده (محمد بن جعفر)

ایله (انا من آل محمد الله لی و محمد) دخی محرر در و لجد المستعین بن معتصمک (فی الاعتبار
 غناء عن الاختیار) وزیر المعز بن متوکلک (الحمد لله رب کل شیء و خالق کل
 شیء) و مسامره ده (زبیر بن جعفر) و محمد المهدی بن واثقک (من تعدی الحق ضاقت
 مذاهیبه) و مسامره ده (المهدی بالله ینق) و احمد المعتد بن متوکلک (السعد من وعظ
 بفره) و احمد المعتضد بن طحمة الموفق بن المتوکلک (الاضطراب یزید الاختیار) و مسامره ده
 (توکل تکف) و اوغلی علی المکفینک (علی بن احمد بنق بالله) و مسامره ده (علی بن المعتضد)
 و فرنداشی جعفر المقدرک (الحمد لله الذی لبس کتله شیء و هو خالق کل شیء) و مسامره ده
 (جعفر بنق بالله) و فرنداشی محمد القاهرک (محمد رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم)
 و مسامره ده (بالملی اختم بخیر علی) و محمد الرضی بن المقدرک مسامره تحریرجه (من
 بالرضی) و فرنداشی ابراهیم التفینک (المتقی لله) و مسامره ده (کفی بالله معیا) و مستکنی نک
 (المستکنی بالله ینق) و مسامره ده (عبد الله بن المستکنی) و فضل المطیع بن المقدرک
 مسامره ده (ینق بالله المطیع لله) در حضرت شیخ اکبر پر وجه محرر مسامره بی مستنصر که
 آخر عباسیه اولان مستعصم اول او نور النجی خلیفه در انک عهدنده تألیف ایتمیکن ذکر
 اولسان ملوکدن ماعدای ذکر ایتمشدر و مطیعدن مستنصره ک میانه ده بری خلیفه اولوب
 سائر ی خلفا اوله رق اون اوج ذات دخی وارد مسامره ابله صبح اعشی میانلر زده کور بلان
 منافات نعدد خاتم ابله مؤادر و قلفشندی دخی مستکنی نصرکه دیگر یند واقف اوله مدم دیمشدر
 انتهى (و عجا فی الحلی) قلت (حلی حاکم قحی و لامک سکونیه زینت دینور که لسانر زده
 اندن دوزگون ابله تعیر ایدر کزک التون و کش و سائر معدناتین و کزک الماس و باقوت مقوله سی
 جواهر دن دوزنش اولسون جعی حاکم ضمی و لامک کسر یله و یالک نندید یله حلی در علی
 قول جمع مذکور اسم جنس اولوب مفردی ظیبه و زنده نایله در (منقولدر که ماریه بنت ظالم
 ابن وهب بن اخسار بن معاویه الکندیکن بر حفت کوبه سی و ار اید بکه نقاشنده مثل اونوب
 خذولو بقرطی ماریه * دینور ایدی ذکر اولسان کوبه زده کور چین بمورطه سی قدر ایکی
 انجو و ار اید بکه مثلی کورنش و فینی یلفش سنه دکل ایدی (قلت مثل مذکور برشی نفیسی
 رغیده بادا و نور که بوشبی * هر فاجه اولور سه اولسون آک و او ماریه نک کوبه سی مقابله سنده
 و بر زده دخی دیمکدر (صاحب القاموس قولجه ماریه نک باباسی آدی ارم یا خود پر وجه
 محرر ظالمدر میدانی ظالمی ترجیح ایشدر و ماریه عربدن ملوک کنده نک اولی اولان بجزک زوجیه سی
 هندک فرزنداشی و ملوک غیابندن ایکنجهی جفته نک زوجیه سیدر (صاحب القاموس تحریرجه
 کوبه زنده ایکیوزیک درهم یا خود قرقینک التون فیتلو بر جوهر اولوب انی کعبه به هدیه کوند رمل
 ایدی انتهى) و مقدر خلیفه نک قهرمانه حر مسرا بی زیدان نام خاتونک بر سجه یعنی تسبیحی
 وار اید بکه او دخی ضرب مثل ایدی اوسجه ده او توردانه انجو و او قطعده باقوت و ار اید بکه
 مثله بر ملک و ملکه نک نه سلاک ملکند و نه خزانده سنده کورنش ایدی (قلت) نهضایه
 ابن اثیر دمازلدی اوزره قهرمان فارسیده خازن و وکیل یعنی کخدا کی امور رجلی اداره ایدنه
 اطلاق اولتور و تعریب دخی اولشدر و بومقوله خاتونه دخی قهرمانه دینور انتهى (یزید بن
 خطیب دید بکه هر و نرشید بنی سفارته قیصره ارسال ایشیدی بر کون قیصره موانه آتاشنده
 سکا برشی نفیس اراته ایدیمکه بو آنه قدر مثلی کورمک دیوب تقریباً بوز ذراع طول و سکان
 ذراعدن متجاوز عرضده التون ابله منسوج ابرسم بر پرده کوسزدیکه باشنده ایکی سطر اوله رق
 * بسم الله الرحمن الرحیم مع علی اسم بن نوح * طوقش ایدی (منقولدر که عادت ملوک عرب

جلوسلزدن هرسته بکده تاجلرته بر خرزه یعنی جوهر زیاده ایدر زایمکه اکاخر زات الملك
دیرل (خندم دیدیکه یوسف بن عمر بن حله هاشم اموی به بر باقوت حرا رسال ایلدیکه ایکی آوجدن
کوزینور حیثیتله کیر ایدی و یا قوت مذکور خالدين عبدالله الشيرينك جاريه سی رايقه مقدا
یتش اوج بيك التونه اشرا ایتشیدی و بر اولودنی کوندردیکه جه دن اولیجی شیلردن اعظم ایدی
هشامه کوزوروب تقدیم ایلدیکمه هشام بکا و زلرینك بوصله سنی باز دکی دیدی بدخی ای
امیر المؤمنین یوسف و زنی یازلستدن اعظم و دینجه بیلی او یله در دیو تصدیق ایتدی (معاویه
حضرت عایشه صدیقہ رضی الله تعالی عنہایه مجوهر التوندن بر طوق یعنی کردنك اهدا ایلدیکه
بهاسی یوز بيك التونه تقویم و انجشیدی فی الحال صدیقہ حضرتلری اتی ازواج النبی صلی الله تعالی
علیه وسلم تقسیم ایلدی (مذکر ما جاء فی الطیب والنطیب) قلت (طیب طابك كسر یله
کوزل رایحه لونسنه دینور که انکله تطیب و تعطر اولنور مسك و عنبر و دهن ازهار کچی (طیب
الطيب المسك) خبر مرویدر (عایشه صدیقہ رضی الله تعالی عنہا دن مرویدر که (کافی
انظر الی وميض الطيب في مفارق رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم وهو محرم) یومشدر که
مالی بن حضرت عایه الصلاة والسلام احرام حجه ایکن رأس سعادترنده اولان مفرق شعر زنده
لمعان ایدن طیبه نظر ایدر ایدم دیمکدر (قلت) منون کتب فقهیده مبین اولدینی اوزره احرامه
یتند فصرکه تطیب جازد کلدلر لکن یتندن اولده انجیق بدنه طیب سورمك مستوندر و بودنی مختلندر
امام اعظم و امام ابو یوسف عندلرند طیبك اثری مسك کچی کرکه بعد الاحرام باقی قالسون
کرکه قالسون مطلقا جازد امام محمد عندلرند اثری باقی قالورسه او مقوله ایلد قبل الاحرام تطیب
جازد کلدلر ز بر بعد الاحرام بقاء عین الطیب احرام انجیده ایکن تطیب کیدر و امام اعظم ایلد
ابو یوسف حضرت انك دلیللری حضرت عایشه رضی الله تعالی عنہا ک روایت مذکوره سیدر
و روایت مرقومه بجمع شرحنده اشوبهاره ایلد مسطوره در (ولهما قول عایشه رضی الله تعالی
عنہا کنت اطيب رسول الله عليه الصلوة والسلام عند احرامه ثم اری وميض الطيب ای لمعانه
فی رأسه و لحیه بعد ثلاثة ايام انتهى) سهل بن سعید رضی الله تعالی عنہدن (ان فی الجنة
لمراغاض من مسك مثل مراغذ و ابکم فی الدنيا) حدیثی روایت اولمشدر که مالی جتده مسك ایلد طولو
یو وارلته جتی سعه و کثرت و سهولت وجوده محل منیسط و ارد در دنیاده دوايك اته و ازونه
یو وارلته جتی ترابله طولو برکی که اول مسك طولو یرده اهل دوايك ترابده تمرنی کچی تمرغ ایدر
دیمکدر (حضرت انس رضی الله تعالی عنہدن روایت اولندیکه رسول الله صلی الله تعالی
علیه وسلم افتدیمز بر کون خانه مزه داخل و نام اولدی خلال یومده مبارک عرق شریفلری سیلان
ایلدی والدیم رششه کنوروب عرق سعادترندن نفاطرا ایدنلری شبته به آقیدر کن اول حضرت
او بانوب یعنی مبارک کوزلنی کشف ایدوب و والدیه مکنیه سیله اتی ام سلیم اشوباشلدی بک
ندرد بو استفاسار یورد قدیه و الدم یار رسول الله عرق سعادت لطیف کیری سر شبته طیب ایدم حکم
زیرا اول آب روح بخش اطیب طیبدر دیدی دیدی (حضرت عمر رضی الله تعالی عنہ دیدیکه
اگر نجاردن اولسیدم عطر نجارتی اختیار ایدریم زیرا عطرک فائده سی بی قوت ایدر سه ریحی
قوت ایتدیدی (منوکل خلیفه بر کون بدنه بر فاره مسك آکوب شعر استندن این ابی فتنه اوزاعش
اودنی آکوب بدیهه شوییتی نظم ایتشدر * لئن کان هذا طینا وهو طیب * لقد طینت من بدیک
الانامل * مالی اشوب یعنی مسك بزم طیب و اولدیه اول کوزل نسندر تحقیق سنك اللر که اولان
پارمقلاتی تطیب ایتشدر یعنی مسك ذاتیه کوزل طیب ایکن سنك الک اتی لمس ایتشکه برقات
دخی کوزل اولک در دیمک کیدر فامل (عبدالله بن جعفر معاویه به رضی الله تعالی عنہ رششه

غالبه اهدا ایتدی بو کانه قدر درهم خرج ایتدک دیو سوروب اودنی اعمالده صرف ایتدیکی خیلی
انجیمی ذکر ایتدک مشوار الیه * هذه غالبة * یعنی بو بهالور قیتلور دیمکله اول طیب غالبه
ایله نسجه اولمشدر (قلت) غالبه طیب معلومدر ترکیده نجر یقله قلبه مسك بلکه قاله مسك
دیرلر کبات قدیمه دینروانی ایجاد ایدن جالینوس امش و مادسی مسك و عنبر و بان باغی و عنبر
و مقطر کوزل فوقولی صوردر کذا فی الاقیانوس انتهى (منقولدر که ملک بن اسحاق بن خارجه
بر کون قزقرنداشی هند بنت اسمان غالبه رایحه سنی شم ایلد کده ای همشیره بو طیبی نه وجهله تصنیع
ایدرسن بکا و کرت دیدی هند دخی او کرغم جاریه لیکه او کرتمکی استرسن نه وقت استر
ایسک بتدن آن دیو طیفه استنکاف صورتی کوزوروب بعده هندای برادر الله یلور که بن اتی سنك
شعر کدن نعم انجشید مکه بویه دیدک دیوب اشوب * اطیب الطیب طیب ام ابان * فار مسك
بعضر مسحوق * یتنی اوقودی مال یتن طیبك اعلاسی ام ابان ایلد مکنانه اولان زنگ طیبدر که
او طیب دو کولش عنبر ایلد مسك غاره سیدر یعنی یونلردن یابلددر دیمکدر (ابو قلابه دیدیکه ابن
مسعود رضی الله تعالی عنہ خانه لیدن خروج ایلد کده کچدیکی یوللرده واقع بیوت اصحابی
انک کچمش اولد یعنی یلورل ایدی یعنی اطیبی اوافندر جوق ایدیکه کچدیکی برله قوقوسی منشدر
اولوردی (حسین بن زید الهاشمی پدرندن روایت ایتشدر که ابن عباس رضی الله تعالی عنہما بی
حین احرامده غالبه صلعه سنده اولدینی اوصلعه کان عطر ایلد آجخته اولش اولدینی حالده
کوردم دیمشدر (قلت) صلح باشك او کنده قبل اولیوب آجق اولفدن عسارتدر وصلعه
بویه اولان باشك اول محلیدر انتهى (عکرمه دن مرویدر که ابن عباس حضرتلری طیبی
بر مرتبه جسدلرینه طلا ایدردیکه طریقندن مرور ایلد کده ناس آبا ابن عباس می باخود مسك می
مرور ایتش دیرل ایدی (ابو الضحی دیدیکه ابن الزبیر رضی الله تعالی عنہک رأسلرده بر مسك
کوردم که اگر بنم اولیدی رأس مالم اولوردی (عمر بن عبد العزیز فاطمه بنت عبد الملكی زوج
ایتد کده لیلده زفافده ایتقاد اولان قتادیه روغن زیت برینه غالبه وضع ایتدیدی (قلت) زوج
عمر بن عبد العزیز بر خلافتدن اولدر قنبر انتهى (امام شعبی رحمه الله تعالی رایحه طیبه عقل
ود کابی زیاده ایدر دیمشدر (حضرت علی کرم الله تعالی وجهه سزر کونده بر کره اولسون
ترکی شم ایلک ز بر قلب انسانده بر حالت وارد که احوالی انجیق ترکس از الله ایدر یوردیلر (قلت)
حالتدن اراده علیه لری قسوت و سائر علل قلبیه دن بر مضر نسنه اولق کرکدر انتهى (نعمانی
اذا ورد الورد صدر البرد * دیمشدر که مالی موسم کل کلجه برد و شتابکدر دیمکدر * من اطائف
الکرام الاستقصاء فی النجف * فقره مشهوره در مالی بخور لقمده استقصای یعنی نهایتنه اهتمام و دوام
ایله بالغ اولق طیب کریمک اطافشندر (مرویدر که اصحاب کرام رضوان الله تعالی علیهم
حضراتی کیمه او بخودن فائده قلرند لیه لینه طیب سورمه سنی سورل ایدی حتی مدینه منوره
زقاقلری کزتلر قوقوسی طیب یولورل ایدی ولهمنا اول بلده مبارک طیبیه ایلد نسجه اولمشدر
(صاحب المنظر طیب الله روحه بطیب الرحه الله قسم ایدم رمکه طیبه انجیق طیب طاهر
یعنی ذات برکزیده صفات حضرت صلی الله تعالی علیه وسلم ایلد طیب اولش و بوه مناده * اذا
لم اطب فی طیبه عند طیب * به طیبه طابت فاین اطیب * یتنی کوزل نظم اولمشدر دیمشدر
مال یتن اگر بن طیبده یعنی مدینه منوره طیب اسمیه دخی مسمی اولوب طیبه ذاتیه طیب اولان
حضرت صلی الله تعالی علیه وسلم عندلرند یعنی جوارنده طیب و پاک اولرسم زده طیب اولورم
دیمکدر (قلت) قرائن غالبه و حالیه ایلد بوییت صاحب المنظر فک اولسنی کان ایدرم (قاره
مسك هنوز طوغش آهو بچه سینه شبهه بر اوافق حیواندر کویکی ایچون صید اولنور و صیاد طوند قدیه

کوبی و بزایه صغیه باغلو و براز وقت باشی اشانی صار قدلدینی حالده طور و اشو و وضعه
دی نافه ستر یکور بعده ذبح ایدوب و کوبی کسب تا اورا ده اولان بوغوق فان اول حالده
بریدونسته اولوب رغبته شایان دکل ایکن مسک لطیفه مستحیل اولنجیه دکل اریه ایچنه کومر
(قلت) صاحب المستطرف حیاة الحیواندن ناقلا فقط خلال صبارده * وما اکثر من یاکلها *
دیوب یعنی حیوان مذکوری اکل ایدنلر آرد دیوب لکن مذهبی یا نایاب دیوب حیاة الحیوانه مراجعت
لازم کیکله انده * وما اکثر من یاکلها ای الفأرة عندنا * عبارة سی کورلشدر که عند مرده
قدندن شافیده دیمک اولدینی مستفاددر زیر حیاة حیوان مؤلفی دمیری شافیدر و بوندن باشقه
بنه دمیری کثرت اکل طیب اولدینه دلالت ایدرکن قههاتک بونوعه نمرضی اولما دینه
نحجب ایدرزدیوب و اشو قولنک عقبه حکم مسک طبایذ کرده یکمشدردیدیکندن حیاة الحیوانده
طبی مطلبه مراجعت اولغله محل مذکوره * واما المسک فطاهر و کذاقاره فی الاصح لکن
شرط طهارتها انفسا لها حال حیاة الظیة و قید المحاطی فی الباب المسک بالظی فقال والمسک
من الظی طاهر ای المسک المأخوذ من الظیة احتراز بذلک عن المسک المأخوذ من الفأرة وهو
نجس و یبغی التحرز من استعماله لنجاسته (ونقل عن الفاضل الشافعی ان فأرة المسک یعنی الناجمة
نجس بالاخلاف * دیوب وینه محل مذکوره) والمشهور ان فأرة المسک سررا الظباء * قولیه
کیکدن ماعداسنک عدم حلی کوسرتمکله بوسورنده فاره مسک شبهه لو اولدینی ظاهر اولور
لکن کتب حنفیه به ینه مراجعت اقتضایدر (صاحب المتصرف دیرکه فاره مسکک برنوعی
دخی وارددر که ریکی سیاه و معمود فاره قدرنده در اکادخی فاره المسک دیرر و انده انجمن رایحه لازم
اولوب کوبک یوقدر (حکایه اولندیکه عنبر در با اوزر ینه جیوب بوزر که ساحله کلور و معدنی
براحدیه مدی بحره ایکن اکل ایدن اولور و نقر ایدن طبروک منقاری و طرناغی یا شوب اوزرنده
قالور و نجار و عطاران کاهیجه انده طرناق یواورلر ایش (زنجشیری مکده اهل بندن به بعضیری
عنبر سرند یب بحریک کو پکندن اولدینی بکا سوبلدیلر دیمشدر (قلت) قاموس مؤلفی
بحر جابرالندن برینک فضلہ بطنی یاخود درون دریا ده برمنعدن زفت کی قینا یوب چقد
بازمش ایدرده اشو بیان متقدمینه کوره اولوب حتی انلرک عندده بحره مجید اولان عنبری
کاهیجه بالغار بودوب کندول بنه مضراولغله هلاک اولوب ضرب امواجله ساحلده بولدقلرنده
قارننی باروب جقررلر ایش اما متأخرینه کوره هند جزیره لرتک بهضبنده بولتان آر یلر
کوزل قوقولی چیچکلردن حاصل ایدنکری بال قوانلری سبل دریاه کتوروب بالی نحو اولغله
انک ماده شمعه سیدر که موج ساحله آتوب انده بولنور و بعض عنبر زده آری قنادی و ایانی
کورنمش اولدینی بوقولی تأیید ایدنکی عاصم افندیکن زجه قاموسنده مفصلدر انتهی (وعنیک
اجودی یعنی اعلاسی اشهی یعنی قیرآت کی بیاضنه براز فاره قاریش اولانی و اوسطی کولک
و مائی رنگنده اولانی و اشاغیسی اسوددر (اما عودک اعلی و اجودی مندل دینکری قرای
هند دن برقریه یعنی بربلده به منسوب اولان عود مندلدر و بونک دخی اعلاسی زیاده صلاحتی
اولانیدر و عنبرک تازه سنک انجمنانی خاتمک نقشی اوزرنده منطیع اولغله در عودک خاصه سی
رایحه طیبه سی برهفته قدر تو بدنه باقی قالمقدرو خاصه سندن بری دخی رایحه عودا تواید
بولدیه کهله اولماز (اما کافور بر شجیرک جوفنده اولان مادر تجاری اول شجری آلات
حدید ایلر سانجار ل صوفی ظاهره خروج ایدکده دهوا اصابت انجمله اشجار اوزره اولان
صمغ کی منجمد اولور (قلت) اشبو کافور اسم مذکور ایلر مشهور برطیب آیدر بحر هند و چین
طاغرنده بن غایت کیر بر شجیرک صمغدر مکانک حرارتدن سایه سی قیلانلر مائی ایدنکری

قلته سیدر و اول شجیرک اششانی آق و ملازم اولور و کافورک یعنی اشبو طیبک انواعی وارددر
ولوق ابتدا قرمز دیر بیاض قلمنی تصعید ایلر در کذا فی القاموس انتهى (و انواع طیبدن
بری دخی نده دینکری طیبدر و اشبو طیب عود و مسک و عنبر و باندن مصنوعدر (قلت) مفردات
طیبه بیانجه ندر قرص دیدیکمزنسته کی بخور انواحدن برطیب مرکب اولوب ملک حبشه
تجاشی اختراع ایشندن فارسیده اکاکسنه و شش پنجه دیرر (و بان حال وزنده بادیه اشجارندن
ترکجه سورقون اغاجی دینکری و عربستانده باغچه زده دخی یشدر دکاری دوز و طوغری
وروزی سکودورقنه شیده اولان شجیرک آدی اولوب نمرینک دانه زندن اظیف باغ جیقررلر و اول
دانه به عربیده حب البان و فارسیده فستق الهاویه و تخم غالیه دیرر و شعرا ی عرب قد محبوبی
اول شجیره تشبیه ایدرلر انتهی (منقولدر که ملوک فرس کل موسنده خلقه طیب رفعله امر
یعنی رایحه طیبیه وردی سانروایحه ترجیح ایدرلر ایش (و متوکل خلیفه ایام وردده اتواب مورد
یعنی کله باتورلش اتواب کیرر و مجلس و مفروشات قصورینه کل فرش ایدرلر ایش (جعفر
ابن ابراهیم الهاشمی طیبده سنت ولدت و قوت و مروتدن عسارت درت خصلت وارددر دیمشدر
(حسن بن سهل اصول ریاحین اصول طیب ایلر قوت بولوب یعنی ترأس کل صوبله بنفسه
عنبر ایلر ریحان کافور ایلر نسرن عود ایلر فوتلور دیمشدر (جالبوس حکیم مسک قلبه عنبر دماغه
عود معده قوت و یروب کافور ریه بی اصلاح و غالیه زکامی و صندل اورامی حل ایدر دیمشدر
(و ابوهریره رضی الله تعالی عنه لاتردوا الطیب فانه طیب الريح خفیف المحمل) حدیث
شریفی روایت ایشدر که مائی سرلر طیبی ردایتیک یعنی طیب هدیه سنی قبول ایدک زیر طیبک
بوی کوزل و حلی خفیندر (قلت) محمل مایم اولان قحی و نایبک کاسریله مضبوط قلم شرا حدر
طیب رایحه و خفت حل ایلر تعلیل بعض سببله تعلیل اولدینی (کان لایرد الطیب) روایتنده
ابن جریرکی شرح شمائلده اشارت و (من عرض علیه برحان فلا یرده فانه خفیف المحمل طیب الريح
حدیثنده شارح الجامع الصغیر محقق مناوی نصریح برله رد اولغله مقدر و مراد نبوی علیه الصلاة
و السلام هدیه قلبه ایکن ردیلر مهدی متأذی اولما مقدر دیمشدر انتهی (ان الانف اذا شم
ريح الطیب یحس القلب) کلام اعلامندر که مائی برون طیبک بوی قش ایلدکده قلب شوقلور
دیمکدر (سلمة ابن عباس جعفر بن سلیمان بن علی حقه * فاشم انی ریح مسک شمعه *
* من الناس الاربع کفک اطیب * یعنی نظم ایدکده سلمه بیک دینار و یوز مثقال مسک و عنبر
احسان و تسلیم ایشدر مال بیت بنم انقم ناسدن شم ایلدیکری ریح مسکدن سنک کفکک ریحی محققا
اطییدر دیمکدر (لطیفه) امراء شریدن بری برکون اوج طیبدن مرکب بر بخور ایلر تجر ایدوب
واوخلالده امیردن بر حدت خفیف حدوت ایتکله مجلشنده بولتان بر اعرابی به آبا حدتی طویمشیدر
یلیم دیوای اعرابی اشبو مثله کوزل دکل دیو بوسورنده اعرابی دخی ای امیراوت کوزل اولدی
لکن سن اتی تریح ایتک یعنی درندن مرکب ایتک دیو طوید یعنی اشراب و طرافت ایشدر

الباب الثامن والاربعون

اشبو قرق سکرنجی باب شهاب یعنی کجلاک و جوانلق و شیب یعنی صاج و صقال اغارمق یعنی قوجه لقی
و حکمت و عافیت و معرا و نلرک اخباری و بولنره مشابه نسته لر بیانده اولوب بونده براز فصلالردخی
وارددر ﴿ الفصل الاول ﴾ اشوباب شهاب و فضیلتی ذکرند در (قلت) شهاب
مغرب اللغه صاحبی بیانجه او توزدن قرق یا شفه قدر اولان درجه ده بولتانه دیرلر شهاب ایکنی
بایدنر و شهاب شبان کی شایک جعی دخی اولور انتهی (ابن عباس رضی الله عنهما مابث الله

نبی الاشباہ و لا تأتی العلم عالم الا وهو شاب ثم تلا هذه الآية قالوا معناه في ذكرهم يقال له ابراهيم
 حديث شريف روایت ايشان يعني فخر كائنات و مركزه موجودات عليه ازكي الصلوات
 والتسليمات اقتديتم حضرتي الله برني في بعث ايلدي الاشباہ اولديني حاله بعث ايلدي
 و برعالمه علم و برمدى انجق او عالم شاب اولديني حاله و برني يوروب بعد اشوايتي تلاوت
 ايلدي ديمكدر كه آيت شريفه مذكوره حضرت ابراهيم علي نبينا وعليه الصلاه والسلام
 في ايله مذ كوردر و في شاب و جوان معانسه دخی كلندر و اشوايت كرمك اشارت ايلديكي
 قصه ك صورتی تفسير ده مبسوطه و و بچي بن زكريا عليها السلام حقه قرآن كرمه
 و آيتنا الحكيم صبا ك يورلندر كه (قلت) هناك صبا و تنده عقلي حق تعالى احكام به
 توراتك فهمني و علي قول نبوي اعطى ايله مفسر در انتهى (و فرقان عظيم الشانه مواضع
 عديده في ذكر اولمندر از جمله وحدانيت حق قبول ايدن اصحاب كهف حقه و اذا و الفتيه
 ال الكهف ك يورلندر (قلت) فيه فتاك جعير بونرا اشرف رومدن ايلدي و ايمان انجشار
 ايلدي شرك اوزره اولان دقيانوس سوء قصديه جاعر دقه ابا ايله مغاره فرار ايلديار تفصيل
 قصصه تفاسير و توارينه محرز در (وينه انار حقه و انهم فيه آمنوا برهم ك ايله قرآنه
 شا يورلندر) و بوشع عليه السلام حقه دخی و از قال موسى لقائه نصبه في تعبير
 يورلندر (قلت) يضاوي في ايله نسجه اولديني خدمت موسي عليه السلامه اولديني چوندر
 و علي قول في بوشع اولوب موسي عليه السلام عدي ايلدي ديمندر بوقصه تفاسير ده
 واحاديثه و اردر مراجعت يور به (انس رضي الله تعالى عنه قض رسول الله صلى الله تعالى
 عليه وسلم و في رأسه و طينه عشرون شرة يضاء) ديروايت ايشان كه مالى حضرت باعه
 عالم صلى الله تعالى عليه وسلم عالم با آيه انتقالنده رأس سعاد و حبه شريفه زنده بكرى
 موى سفيد سنبل بوى و از ايلدي ديمكدر (قلت) اما شائل شريفه رأس و حبه سعادند انجق
 اون درت شرة يضا ايله بكرى به قريب شرة يضاء روايتي اولوب و اشو روايتي ابن حجر
 اون درت بكرى به قريب زيرا بكرميك انصفندن اكثر در بر نسه به قريب شبه مقدار نجه
 تعبير اولور ديو توفيق و يهني السدن اون يدي و اون سكر روايتي دخی ذكر ايدوب
 و اخبارك اختلاف اوقاتك اختلافه مختلف اولد يفتدن باشه راويك افلي صامش اولديني
 هدد دن و اكثرى واقع حالي اخبار دن عا رندر ديو يهفتيك ايلديكي توفيق ذكر ايشان
 (وينه شما ثله اصحاب كرام يار رسول الله شب اولديني كزني كوردك ديدكردن) (شيتني هود
 و اخوانها) يور مشدر در روايتي دخی و اردر كه مال شريفى نم صفالى سورة هود و سورة
 مذ كوره كي احوال يوم قيامت و بيان احوال سعاد و اشقا و استقامت امري ناطق اولان سوردر
 انارندى ديمكدر (ابن حجر يوروايتي شرحه ديكر كه چونكه حضرت صلى الله تعالى عليه وسلم
 سورة هود اولان فاستقم كما امرت ك نصبه علوكال و رفيع جلاله لايق اولور و جهله
 مأموراته دوام استقامت مأمور اولد قلند كه اول استقامتي بشر ك تحملي ممكن اولوب حتى
 حق تبارك و تعالى حتى اوزره اتقايك مألده اولان ف اتقوا الله حق تعالاه ك نصي نازل اولد قد
 استماع ايدن فرح ايلد كرمچون اول نصبك اوزر يه تخفي ناطق اولان ف اتقوا الله ما استطعتم ك
 رجاء ليعباد نازل اولمشيدى حضرت صلى الله تعالى عليه وسلم اتباع و امت دعوت و اجابت
 عظيم رافت و من جله متصف و اصلاح حالنده اولان فكر ده دائم اولغله امته نازل اولان
 شدان و بعضيلر دن صادر اولان افعال غير ضيه دن ذات همايونلنده حاصل اولان غمك
 شايي و قليا و بذا امتك احوالري و مصالح ظاهره و باطنه ليه اشتعا ليكه بونرا هپسي

حرارت غريزه به ضعف ابرار و اول حرارتك ضعفي دخی وقت و زماندن اول شي اظهار ايدن شي
 اولوب لكن حضرت صلى الله تعالى عليه وسلم اقتديتمك نزد سعادلنده انشراح صدر و وسعت
 قلب و توالي اواريقين و قرب دن هم و حره تسليت و برني نسته اولغله شب اسيلايه تماميله
 معتدرا و ليوب انجق شمر شرفلر دن مقدار قليلنده ظهور انجكله مظهر جلال و جلال و جلال
 جلال اوزر يه غالب اولديني متين اولمندر بلكه جلال و جلال يئلنده نسبت يله بوقدر
 و لهذا كتاب كرمه رؤف و رحيم معتدله وصف يورلندر و جبار ايله انجق زبور شريفه
 ذكر اولديني ذكر و استنباط اينديكم نكتيه اشارندر و فوق كل ذي علم عليم ديمندر (قلت)
 ابن حجر حضرت تبارك نكته مذكوره دن مراد ي پيغمبر صلى الله تعالى عليه وسلم
 اقتديتمك جلاله غالب اولديني اشرف و مؤخر كتب منزله يعني قرآن رؤف و رحيم ايله
 و انجق زبورده جلاله دال اولان جبار ايله توصيفلري ديمكدر الله اعلم (قلت) بعض اهل دقت
 بوراده سبحان الله هجرتك ايشني سته سي يهود طائفه سندن بي فر يظه ك كتب سيرده
 بازديني اوزره سيف شريفه قتل عام اولد قلري جبار صفتك زبورده اولسي سري
 اظهار ايدن ديمندر قصص و جبار بوراده قوى و عظيم معانسه در انتهى (و حضرت رسول
 اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم اسامه بن زبيدي كرام مهاجر بن و جج انصار دن سنا صغير
 ايكن بالنسبه امير الجيش نصب يور ديلر) و عتاب بن اسيدى مكرمه به والى تعيين
 يور ديلر و الحال كه اول بلده معظمه ده اكا بر قرين و ايلدي (و عبدالله بن عباسي حديث
 السن ايكن علمدن حظي و جلالت قدرى همچون تقديم يوردر ايلدي رضوان الله تعالى عليهم
 اجمعين (قلت) اسامه بن زيد بن شراحيل كه ابو محمد و ابو زيد ايله مكئي صحابي مشهور در
 فرق بش ياشنده ايكن مدينه منوره ده هجرتك اللى درنده وفات ايشاندر (و عتاب بن اسيد
 بالنسبه ابن ابي العيص بن اسيد الاموى المكي كه كنيه سي ابو عبدالرحمن و ابو محمد در عهد
 سعادته بروجه محرر امير كه ايلدي و اقدي قولجده ابو بكر الصديقك ارتحالري كوني وفات ايلدي
 لكن طبري عهد عجمه دخی بكرى بر سده سي عامل ايلدي ديود كرايشاندر رضى الله تعالى عنهم
 (اما ابن عمر سيد العالمين و الناس عبدالله بن عباس كثر اوزره روايت حديث ايدن اصحابدن
 و بين الصحابه عبادله ايله معروف اولان فقهاء اصحاب قبض الشايدن بر در يكانه در هجرتدن
 اوج سده اول مكرمه ده طومش و حضرتك فهم قرآن دعاسي عنايتي يولمندر وسعت علمدن
 ناشي بحر و جبار ايله ملقب ايلدي الشمس سكرده طائفه انتقال ايلدي رضى الله تعالى عنه (نقلته
 من تقريب التهذيب (قلت الشى بالشى يذكر) خطيب بغدادى يازر كه يحيى بن اكثم وقتا كه
 خليفه وقت جانندن سني بكرى مولنده ايكن بصرمه قاضي نصب اولوب و ارد قد و جوه
 اهل بسى استصفا ايدوب عمر يضا قاضي حضرت تبارك عجماسي فاجدر ديو صور قلنده اولد دخی
 صاحب شريعت صلى الله تعالى عليه وسلم اقتديتم حضرتلري اهل مكرمه قاضي و وال نصب
 يور ديلري عتاب بن اسيدك نصي هنگامنده اولان سني ايله يكساندر و يه حضرت صلى الله تعالى
 عليه وسلمك اهل بته هادي السبل و سيد الرسل قاضي تعيين يور ديلري معاذ بن جبل ايله عمر الفاروق
 رضى الله تعالى عنهمك بصره قضاسي توحيد ايلديكي كعب بن سويد دن سنا اكرم ديوب
 اشو جواني احباج و وجوه مذكور بن الزام ايشاندر (و خلاصة الفتاواه روضه دن
 متقولا شاب عالم سن و بير غير عالم اوزر يه تقديم اولور مسئله سي مسطور در انتهى
 (بعض بلقاء ديديكه شاب با كوره حيات يعني ميوه حياتك طور فنده سي و اطبيدر ميوه
 الذ و اطبي بو اكر اولديني كي اطيب عيش دخی اوائلدر و شاب نزد تساده شغفانك ابلغ

واقواسی و قلوب بلخی جلیده اولان و سائلک آکدیر و اشبو معاده ابو تمام * اخلی الرجال الی
النساء موافقا * من کان اشبههم بهن خدودا * یعنی نظم اینقدر که مالی کروه ذکر رک
زمره نسوانه الفت واختلاط یونندن زیاده طائلسی سیم و رخساری نسوانه زیاده شبه
اولانیدر دیمکدر که کجکدر (صاحب المستطرف عربک شعرا و بلغاسی نظم
و نثر لنده فقدان شبهه حزن و بکا ایلدکری کی بر شبه حزن و تأسف ایندیلر اکر
عهد و زمان شباب و وسامت صورت و بهجت جلال و منظر خلقت و اعتدال قامت جهتری ایل
حید و حبیب و ابیدی جان خلد حقی سبحانه و تعالی قولرینی شباب اوله رق داخل قیلدی
واهل جنتک شاب اولد قلیزه (جرد مرد ابتداء ثلثین) حدیث شریفی دلالت ایدر دیوب
و اشبو شباب مطایفه کلام و فبر و ستایش کثیر و اریسه ده بویاب نموه نصاب موضع بسط
و تفصیل دکلدر و الله الموفق دیو فصل مذکور و فصل ویرمکدر (قلت) حدیث مذکور
جامع صغیرده ابوهریره رضی الله تعالی عندهن مرویا (اهل الجنة جرد مرد کمال لایقی
شبابهم و لایلی بیابهم) عبارت شریفه سنده مسطور در جرد مرد و صغیرینی مناوی مرحوم بدینلنده
موی و المامق و حضرت موسی و هارون علیهما السلام مدن ماعدال ینک لید لی اولامق و زمن
وزنده کمال وصفی که سورمه لی دیمکدر کوزلنده سواد خلقی اولوق و شباب و اثوابلری دائم اولوب
چور و بوب و تونز اوچر یاشنده اوله رق اوزرلنده دائماتوب جدید بولمقی ایل شرح اینتشر اتمهی
الفصل الثانی * فرق سکرینی بادن اشبو ایکنجی فصل شیب و فضلی بیاشنده در
ابتدای شیب یعنی صفات اغارقی سیدنا ابراهیم الخلیل علیه السلامه واقع اولندر (و حدیث
قدسی اوله رق) ان الله تعالی یقول الشیب نوری و انما استجی ان احرق نوری بناری) خبری وارد
اولندر که مالی شیب بکا تشریف ماضاف اولان نوردر بن اول نوری نارمله احراق ایتکه
حیا ایدرم یعنی مرجئه له شیب ایله متصف اولنلری باقم دیمکدر (قلت) حیاتک حقیقی
نفسک فیما بعد انقراضتدن عبارت اولوب و بوم ناجد ذات باری عزوجل به اسناد جائد دکلدر
و یوحیدنده حیاتک عذاب دیمکدر قندیر * ان الله لا یستجی ان یضرب مثلا * الا یتنصده
اولان استجیا استیفا معنا منه در اتمهی (و این عبارت دن رضی الله تعالی عنهما البرکة مع
اکارم) حدیث شریفی مرویدر (قلت) اشبو حدیث جامع صغیرده مضبوطدر و مالی نمودر زیاده
نم کیرلر یکنایله بیلده در دیمکدر که مفادی اموری محرب و تکثیر خبر اوزره محافظ و مداوم
اولان کیرالسن اولنلرله رأیله افتدا ایچون بحالده به تنبیهدر مناوی اکاردن مراد هر نه قدر
صغیرالسن اولده ده کنندی ایچون علم جاهی یعنی عالم اولندر در دیمکدر فنامل اتمهی (جعفر
صادق حضرتلری بدیندن روایت ایلده دیدیکه حضور حضرت پیغمبر صلی الله تعالی علیه وسلم
افندیمزه ایکی رجل کادی بری بیر و دیگری کنج ایدی پیردن اول اول کنج نکلده آغاز ایتدکه
حضرت (کبرکیر) یو دیلر اتمهی مفاد امر نبوی یانکده پیروار ایکن اول سو یلندن سن نیچون
ابتدایدر سن اکا تعظیم ایلده دیو مؤکدا تأدیدر یاخود یود کد نصکره کلامه تقدم ایلده دیمکدر
(صاحب المستطرف در که اشبو روایتیه شول مؤمنکه بیروک قدرینی یللوب کیرینی ایچون
اکانو قیر ایلده حق تعالی انی فرغ یوم قیامتدن امین ایدر دیمکدر) عن انس رضی الله تعالی عنه
عن النبی صلی الله تعالی علیه وسلم قال یقول الله تعالی و عزتی و جلالی و فاقه خلقی الی انی استجی
من عبدی و امتی یشتبان فی الاسلام ان اعذ بهما ثم یکی فقیل مایکک یارسول الله قال ایکی من
یستجی الله منه و هو لا یستجی من الله (و قال من یبلغ ثمانین من هذه الامم تحرمه الله علی النار) و قال
اذ بلغ المؤمن ثمانین سنة فانه اسیر الله فی الارض یکتب له الحسنات و یحوعنه السيئات) یعنی

انس حضرت رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم بدین روایت ایلده در که حضرت یوزدیلر که
الله تعالی یوزمکدر که عزیمه و جلاله و مخلوقاتک بکا احتیاجلرینه قسم ایدرمکه بن اسلام اینجده
صاحبی و صفاتی اغارمش اولان قولندن و جاریه مدن انلری تعذیب ایتکه حیا ایدرم یوزمکدر
دیوب ایدرم بکا یوزدیلر یارسول الله سزری قننی نبی بکا ایتد زدی دیو صورلدقده نبی شول ذات
بکا ایتد دیکه الله تعالی اندن حیا ایلده و اول اللهندن حیا ایتده یعنی بیر ایکن بنه حصیان ایلده
یوزدیلر و بنه شوامندن یعنی امت اجاعندن شول کیمسه که سنی سکنانه بالغ اوله الله تعالی انی ناره
حرام ایدرم یعنی جهمه قومز و بنه مؤمن سن ثمانینه بالغ اولدقده روی ارضده الله تعالی لایک
اسیری اولوب حق تعالی انک دفتر اعلا نه حسنات یازار یعنی موکله یازدیر و اوندن سبائی شوایدر
یعنی یوزجهله آزاد و دلشاد ایدر یوزدیلر دیمکدر (قلت) حدیث قدسی مذکور و جلالی دن
صکره و وحدتی و فاقه خلقی الی دن صکره و استوائی علی عزتی و ارتقائی فی مکانی دخی اوله رق
کتاب الفردوسده مسطور در اتمهی (سزدن اول کلانلر سکنان یاشنده کیردیکه احتلام اولماز
ایمش دیمکدر یعنی حد بلوغلری سن مذکور ایمش) و هب روایت اینتشر در که آدم علیه السلام
اصغر اولادی ایکیوز یاشنده وفات ایتدکده حدیث سنی ایچون جن و انس آجیبوب بکا
ایتملر ایمش (قلت) و هب پدری منبهر و هب کسرای بحکم بمن طرفه کوندردیکی انبای
فرسدن ایدی تا بعیندن اوادی کندندن بیوک برادرلری و اریدیکه بریسی همادرا و دخی تابعیدر
و هب برادرند نصکره صتماده یوزاون سنه سی وفات ایلدی روح الله روحهما اتمهی (امام نخعی
حضرتلری بر کیمسه برخوی اوزرینه دوام ایدرک فرق یاشنده باصره اولجیه دک اول خوی
تغیر ایتمکدر (قلت) ارتق اول خوی اخلاق حیده دن اولورده فیها و نعمت و الانعوذ بالله
تعالی صفات ذمه دن اولور اریسه ایش مشکلا شور یوزمکدره پیرلکده و اریکدرم شمعی کنج ایکن
طور ذوقه باقمه دینلر یوزمکدر صرست ایلدن بر برمرینی بولوب هنکام شایده تصفیذ بایلمه جالشقی
شرع و عقلا و اجبر (اسعد فقیر یونندن اون بش سنه مقدم خلال نفراده تأسفا اشبو یلی نظم
ایتمکده نخعی حضرتلرینک قوله موافق دوشمش یوانندی * شوچه کهده چیقارمشکن
اربعین ای واه * هوای تازه ایلده نازه لندی فصل شباب * استغفر الله من کل ما کره الله قول و فعلا و سائحا
و خاطرا و ناظر الا حول و لا قوة الا بالله العلی العظیم اتمهی (قلت) کبار نابعدن نخعی ایکی
ذاتدر بری علقه بن قیس بن عبد الله بن مالکدر که هجرتک الشمس ایکسنده وفات ایتددر
و دیگر برادر زاده مشار الیه اسود بن یزید بن قیس المذکوردر که شمس درنده وفات ایتددر
و سکر دفعه حجه کتشدر ایکسینی دخی حدیث و فقهده امام و قولاری بهجت انامدر اسودک سنی
عبدن بر قاج سنه زیاده ایدی (و بر نخعی دخی وارد که اسمی ابراهیمدر و مشار الیهما ک
خانداننددر که فقهی ایکسندن اخذ و اسنادلری عهد سعادتده تولد ایتدیکنی ذکر ایتددر
اودخی امامدر طفسان ایتده فوت اولندر و کذلک اسود حضرتلرینک اوغلی عبد الرحمن
دخی مشاهیردند (صاحب المستطرف نقل مذکور ی فغیرلرینک اولدینی مصرح
دکلدر اتمهی) انس رضی الله تعالی عنه روایت ایتددر که نوح علیه السلام روح اقدس لری
قبضه موکل اولان ملک الموت حضرتلری نوح علیه السلام ای انیالک عمر یونندن اکبری
دنیا بی ولدتی نه کیفیتده یولدک دیو سؤال ایلدکه اول حضرت دخی * کرجل دخل بیتا
له یان فقام وسط البیت هنیقه ثم خرج من الباب الاخر * یعنی بن ایکی قبوسی اولان براوطده
کیروب اوطه نک اورطه سنده برازجن طوزوب دیکر قبوسندن چیقان کیمده دوندم دیدی
(قلت) هنیقه نک قاموسده وزن و ماده سنده محرر اولدینی اوزره اصلی یانک تشدید ایلده

هیه دریا نه نایب هایدال اولمشدر و هیه دخی هیه تک اسم تصغیر یلر و هیه تک اصلی دخی
شی یسروقلیل معنانه اولان هیه درانهی * اطع اکبرنک ولو بلبله * کلام کبارندرمالی
سندن و اوریکجه اولسون یوک اولنه اطاعت یعنی تعظیم ایله دیمکدر (عبد العزیز بن رواد
برنی ایله اتعاضد ایچوب آگاه اولین اسلام و قرآن و شیب ایله اتعاضد ایچون یعنی بونلردن
وعظ و نصیحت آکسون دیمکدر) قلت چونکه اسلامده موطن اخیرویه به اعتقاد وارد
احوال قیامت اعتقادیدن اوامره امتثال و تواهییدن اجتناب ایدر و قرآن ایسه سلامت معاش
و معادنه ایله حاصلدر آتی ناطقندر و شیب ایسه موت قرینه علامتداریق بونلردن اعلی
ناصح اولماز قنصر و کن من المتصحین انتهى (شعرا دن بری * یا عامر الدنیا علی شیه * فیک
اعاجیب لمن یعجب * ماعذر من یعمر بینه * وعمره مستهلك یخرب * قطعه متبني رنگین
نظم ایچمدر که مالی ای دنیا سی نفسیچون قوجه لغی اوزره پایان سنده تعجب و اعتبار ایدنه
تعجب اولنه جق شیلر واردد عری مستهلك و خراب اوله جق کیمه تک بناسی معمر قله ده
آیا عذر و تسلیتی و جوابی ندر دیمکدر) امام شیعی حضرتلری شیب برعلتدر که اندن عار
اولماز و بر مصیبتدر که اکا نمریه اولماز دیمکدر (قلت) امام مشار الیهک اسمی عامم بن
شرحیلدر و کنه سی ابو عمرو در عبدالله بن عباس رضی الله تعالی عنهما ایله صحبت ایچمدر
یعنی تابعدر هجرتک یوز بشنده کوفه ده وفات ایچمدر (قال الفرزدق * ونقول کیف یبیل مثلك
للصبا * وعلیک من عطفه المشیب عذار * والشیب بنهض فی الشب کانه * لیل یصبح یجانیبه
نهار * مالی دخی اول قائل مقام نمر یضده سنک اوزرکده * موعظه مشیدن عذار وار ایکن
یعنی صفالکک ایکی جانبی اغار مشیکن یعنی علامت موت کورلش ایکن سنک مثلك یعنی
بو حالله سن صباه یعنی شابک حالندن اولان هوایه نه کیفیتله میل ایدرسن شیب شابک ایچره
حرکت ایدر یعنی قره صفالک ایچنده کور بنور بن بو حرکتی ایکی جانبیه نهار صبحه و ندا ایدر
یعنی کور بنور کجه به بکره دریم دیدی دیمکدر و یوقطعه تک بقول فعلک فاعلی حد فی وواو
عاطفه اقتضا یچمه با لاسنده کلام اولنی کرکدر (برجوان نورس نیرقامت زور دیکان کش مکش
کدر فک اولان بر قنور پیره راست کاوب صبحه ایله ای عوجهم بوقوسی سوق عالمده قاج
پاره به آلدک دیوقنور لغته نمر یعنی ایتدکده اول بیردخی ای او غلجیم اکر با شرایسک سکا اتی
باد هوا و بر برم دیو دوست طوغری جواب حکمت نصاب و برمشدر انتهى (بحکبدر که برمه
اشط یعنی صاحبی قیرارمش برامره جبهه به بولده تصادف ایدوب ای حسنی آفتاب کون اکر
زوجهکزار ایسه الله تعالی سزه مبارک ایلسون یوق یوق ایسه بزه یلدرک دیوب طالی اولدینی
اشراب ایدر او دخی غالبانی خطبه یعنی تروج قصد ایدرسکز دیدی رجل نعم مریم اودر
دنبجه امرأه صورت ظاهرده بنده حسن و جمال مشاهده ایدرسن لکن صاحبلمده اق وارد
دیدی اول کس بونی ایشدکده همان عنان دایه سی چور یوب مقصدینه روان اولدقده مرأه
ورامندن صبحه ایله اوغور اوله عین ایدر که هنوز سنم بکری به بالغ دکلدر و کسور لیده بردانه
بیاض بوقدر لکن سکا اعلام و اخبار در که سنک بنده کر به کوردیک شیه کی بنده سنده
کوردوب اعراض ایتدیکمی سکا یلدرمک ایچون اوله دیمشیدم دیوب اشبو یعنی انشاد ایلدی
* اری شیب الرجال من القوائی * بموقع شیهن من الرجال * مالی یعنی رجالر نالک شینی
یعنی صاحبک آلفتی کر به کوردیک کی نال دخی رجالدن شیب یعنی ساج و صفالینک آلفتی
کر به کوردی دیمک کیدر قوائی غایه تک جمیدر و غایه مطلوبه اولوب طالبه اولیان و بر قوله
حسن ذاتیسی زینته محتاج اولیان و علی قول اناسی و باباسی خانه سنده او طور یوب سائر یز نقل

(و تبعیدی)

و تبعیدی واقع اولیان زن حسنده یا خود کرک قوجه سی اولسون کرکه اولسون عقیقه
و یا کداسن تازه کوزل خاتونه دیتور (لابن المعز) فجعلت اطلب وصلها بتذل * والشیب
یعنر ما بان لاتغلی * یعنی بن محبوبه مک وصلتی تذل ایله طلب ایدر اولدم و الحال که شیم اکا
ایسلمه یعنی وصله راضیه اوله دیو غمز ایدر ایدی یعنی شیمی کوردوب بدن اعراض ایلدی
دیمکدر (وله ایضا) رآنی القوائی الشیب لاح بمفرق * فاعرضنی عنی بالحدود التواضر * یعنی
غایمدر یعنی باشنده شیب ظاهر اوله رق کوردکدر خدود تواضره ملابس اولدقاری حالده بدن
اعراض ایتدیلدر دیمکدر (تواضر ضاد مجیه ایله نضرمک جمیدر نضارت ثروتانه لکدر پارلق
معناسی دخی افاده ایدر یعنی ناضره رونق معنانه مستعمل اولمغه جای رونق جمال اولان
رخسار لری ایله بدن اعراض ایتدیلر یعنی کندور یله بیر اولدیفمدن وصلته ال و برمه جکمی
اکلوب صاوشدیلر دیمکدر (کوردیکر نخسه ده رآنی محرم ایسه رآنی اولق اقتضا ایدر
(لاخر) سألته قبله یوما وقد نظرت * شیبی وقد کنت ذا مال و ذانم * فاعرضت وتولت و هی
قائلة * لاوالدی اوجد الاشاء من عدم * ما کان لی فی بیاض الشیب من ارب * اقی الحیات
یکون القطن خشوفی * مالی بن مال و نعم صاحبی توانکر اولدیفم حالده یعنی عرض و نقود
و متاعه محبوبه دن برکون بر بوسه نیاز ایتدم ایدی (للفقر) شیه خواه اولدم ریاض عارض
جالتدن * عطر یخنس خاطر اولدی دیدی یا برایشی بو * اقتضا یچمه شیه و بوسه وصلت
نامه به نسبتله امر یسر و معروضتم شی کثیر ایکن شیهه باقوب کوردکده بدن اعراض ایدوب
لا یعنی اولماز و اشبابی کتم و عدمدن ایجاد ایدن حقه قسم ایدر که بیاض شیدن بنم ایچون
مقصد یوقدر یعنی شیبی استم و سوم صاغلغده موت کی اغزیمه بنده خشوی اولسون یعنی
اغزیمه باموقی طولدر اسون دهرک دو یوب کتدی دیمکدر (لاخر) قالت اری مسکه الشعر
الجهیم غدت * کافوره قد اجادتها یدازمن * فقلت طیب بطیب والتفل فی * معادن الطیب
امر غبر ممتن * قالت صدقت و ما انکرت ذاک هذا * المسک للعرس و الکافور للکفن * مالی
محبوبه م هبته بکا سنک او مسک کی سیه مو یلریکی که بد دهر آتی اجاده ایش یعنی انکله
ذاک رونق یولش ایدی شمدی کوردیمکه کافور اولدینی حالده صاحبش یعنی کافور کی بیاض
اولش دیدیکنده بندخی چه غم بر طیب طیب دیگره تبدل ایش یعنی مسک کافور اولش
و تحویل ایسه معادن طیبده مبتدل نسه دکلدر دیمک بکا جوابده سوز که * صادقسن بن
مسک کافوره تبدلی انکار ایتدم لکن مسک عروسلر یعنی کچ کلن و کویکولر ایچوند یعنی انلر
استعمال ایدر و کافور کفنده قولیلر دیوب آقی صفاله مرحت ایله حقوق سابقه به حرمت
ایچدی دیمک کیدر (لاخر) نسیم الشیب بوجه الفنی * یوجب مع الدمع من جفته * و کیف
لا یکی علی نفسه * من ضحك الشیب علی ذفته * مالی شیب روی فتایه دیده دن جریان
اشکی موجب نسیم ایله نسیم ایتدی شول کیمه نیجه نفسه اغلسون که شیب انک چکه سنه
کوله دیمکدر (قلت) بوراده صفالک کوله سی آفر مسندن عبارتدر و صفاله و یوزه کولک
زبانزده استهزا آمیز مداهنه دن و مداردن کایه اوله رق مستعمل اولدینی کی مریده دخی
مستعمل اولدینی قطعه مذ کوره دن مستفاددر و فارسیده دخی ریشخند دیرلر فلیحفظ (واشو
قطعه ده فن بدیعندن مقابله وارددیم صنعت طباق و تضاد دن بو نوعدر یعنی ضحک ایله
بکایی هر دو بیت جامه در (وزنه الادباده نظم مذ کور ابن نباته عیزو اولمش و) (وجه الفنی)
برنده (بدقن الفنی) و مصرع ثالثی (حسب الفنی بعد السباده) و (من ضحک) برنده
(ان یضحک) واقع اولمشدر یونلرک ترجیحی منوط فکر زین فطین دقت بین در انتهى

(لأن المعتر) فما فتح التفریط في زمن الصبا * فكيف به والشبيب في الرأس شامل * مالى تقرىظ
هتكام صباوتة دخی عجب كونی نسته در فكيفكه شیب ناشی قابلدینی خالده اوله دیمكدر (قلت)
اصول اخلاق انسانیه * قومه شهویه * وعضیه * ونطقیه * دن عبارتدر وقوه اولاك حال
افراطنه فجور و اعتدال حر كشدن ناشی حاصل اولان حال وسطنه عفت و حال تفریطنه
خود وسكون (و نایه لك افراط و وسط و تفریطنه على الترتیب ظهور و شجاعت و نجین) و نایه لك
احوال تلكه مذ كوره سنه جرزه و حكمت و غیاوت دیر كه بونلك و سطرلی مدوح و مقبول
وافراط و تفریطلری مذهب و مدریست مذ كورده اولان تفریطدن مراد ناظم صبا و شیب قریبند به
قوه شهویه ده اولان خود وسكون اولی مضمون كرده فقیر در انتهی (فصحای عربی عربی
رجاك صفالی آفر دقده * ایله عهده و صبحه تنفس * دیرلكه مفهومی لیللك سیاهلخی دوندی
و ككندی و صبحی اضائه و اشراق ایندی دیمكدر (بیت) الا ان شیب العبد من نوره الفقا
و شیب كرام الناس شیب المفارق مضمونی آكه اولك كه عیدك شیبی قفاسی جقورندن بد ایدر و كرام
ناسك شیبی باشلر شك شیبدر یعنی باشند باشلر دیمكدر (قلت) لكن بوراده عیدك معناسی و صبی
اوزره بحث حكیم حرده اولان قول یا خود معناسی لازمی اوزره كرم مقابلی ثیم و خبیم و فقیر
و بالتلازم غنی دیمكدر و كرم معناسی دخی فقیس و عزیز و شریف و باتری ظهور ایتك اوزره
اخلاق حیده ایله متصف و بازا دلا و اوله رق معناسی و یا خود محاسن حیده ایله اتصاف معناسی
اوله رق حریت ایله متصف و بازا ك معنایندن خالی دكدر و على كل التقادیر ایتك شیبی قفاجقورندن
و بونلك شیبی باشند اولمده شاعر ك مراد ایتدیكی نكته متاور و كال درجه سنده عقل صا حیلرینك
فللك مخالف اطوارندن هم و غلری مزاید و متراكم ایتدیكندن كجلك كرده شیلری مفارق یعنی
باس اورتی سندن اخارمه باشلر كاغال الشاعر * ان الهموم على قدر الهمم * و اما غی و اجفلك
نقصان در ایندن ناشی هم و غدن ازاد اوللری حیدله شیلری طیبی اولوب نقره ققارندن
بد ا و ظهور ایدر دیمك ملاحظه اولمده بیت مذكورك معناسی آخری دخی وار ایسه ارباب
همندن ككاره فخر بری نیاز اولور انتهی (للعتی) قالت عهدك مجنوناً فقلت لها * ان الشباب
جنون برؤ الكبر * مالى معشوقهم ایله بعد الهجران الطویل ملاقات ایتدیكده سنی بن مقدما
مجنون یعنی با و زوجه شری یلوردم شمیدی اوصلى اولمش سن سنی ندرد بوضورد قده بنده اكاجوانلق
چوندر اول علتك صاوشمسی یعنی علاجی قوجدا قدر دیدم دیمكدر كه كبرسنی بیساندر (قلت)
فصاحته مشهور عینی ايكدر بری تاریخ بلیغ مشهور صاحبی ابونصر محمد بن عبد الجبار در
احكام بن عتبة بن غزوانه منسوبدر (و دیگرى محمد بن عبدالله بن عمرو بن معاوية بن عمرو بن عتبة
ابن ابی سفیان مخزوم حریدر (و برهتی دخی فقیه اندلس محمد بن احمد بن عبدالمعز در كه
بود دخی عتبة بن ابی سفیان منسوبدر و ايكیوزالى ايكده وفات ایتمدر (صاحب المستطرف شعر
مذكور ایشاندن قنفسك ایدو كنی تصریح ایتامشدر انتهی (لآخر) اذا نزع الشیب الشباب
فاصلتنا * لیسفهمه افا الشیب لا بدغالبه * مالى شیب و شیب منازعه و جكه قالعشده قنفرده یعنی
قوجه لى كاوب كوروند كده قیللری بی بارلیدلری یعنی آق قیللر قره قیللر ارانسته كورند كده آق قیلل
البیده قره غالب او اور دیمكدر خلاصه قوجه لى كجلكی بنور قره لری آق باق و بك ایدر
والسلام (عیبر بن هانی) التوبة تقول للشباب مر جبا و اهلا و تقول للشيخ تعبك على ما كان
فبك * دیمكدر كه مالى ركیسه سودیكى آدمی بی كوردد كده كلدیكده مجنون اولوب صفا
كلدیكدر دوا كرام ایتدیكی كی توبه دخی كجه اهلا و مر جبا دیر و یر اوزر كده اولان نسته
اوزره یعنی آق صفا لكه و ضعف قوا كه شفقته سنی قبول ایتك در دیمكدر كه مفادی كج كجه

اسباب اجرای هوا برنده ايكی ترك ایدوب توبه ایتد كده ایتك توبه شی كرجه اعلادر اما یرك توبه شی
امر ضروری یعنی اولمده ایتك دون اولوب قبول توبه عبادتی مقابله سنده اولماز اینده ده
بیه برلكی مدارد دیمكدر یعنی یرلك سبب مغفرت اولور كوزل شیدر دیمكدر (قلت) كلناهما
منوطان بارانته سببانه و ذلك فضل الله يؤتيه من يشاء (اشبو عیبر كه كبار اهل حدیثندن
و قنادن ابو الولید الدمشقی الدار ایدر یوز یكری یدیده قتیلا وفات ایتمدر انتهی (لآخر)
* عريت من الشباب و كنت غصنا * كما يعرى من الورق القضب * فبالت الشباب
يعود يوما * فاخبره بما فعل المشب * تركه سى اغاج فلز ينك يرافدن صوبندینی یعنی هنوز
پیراغی غیان اغاج فلزی كی بن كجلكدن صوبنوب اغاج دالی اولدم نولیدی كجلاك بر كونجكدر
كیره دینیدیه بن اكاقوجه لغك ایشلدیكى ایشلری سوبله ایدم دیمكدر (بیت ثانی محال دخی
تمنى به موضوع ليت افطنك شاهدى اولوب بین الطلبة متداول اولان نحو كابلنده بازمش
اولمده مثل سار كی عامه لك لسانده دائر در همان كجلك احوالی در میان اولد قده انجق بیت
مذكوری بر آغز دن عبارته درس كی اوقورل (لعلی بن ربيع العبادى) كبرت ودق العظم
منى وعقنى * نى وزالت عن فراشي العفان * فاصبحت اعشى اخبط الارض بالعصا * تفودتى
بين البيوت الولائد * مالى قوجه دم و ككلم ایشلدی یعنی قوتدن قالدی و اكلدی و اولادم سوز بی
دكدر و بكاعاصی اولدی و كج جاریه لم یناغدن زائل اولدیلرینده بو حالله صباح و مسا كوزم
محمز و عاصیله به بصرو بی اوفاق قزجوجقلى و اوفاق جاریدل خانه لك اوشه لری ارانسته
یدر اولد بغم حانده صبا حلد م یعنی بویه ایشد كوجه رامن بر پیر اولدم دیمكدر (امام احمد
ابن حنبل شیبی برنسنده نشیه ایتد م انجق كویا بكیك ایتمده اولوب دوشردیك شیه بكرند م
دیمكدر (لابن النقیب) و كم كان من عين عليها و حافظ * و كم كان من واش بها و رقب *
* فلما دب الشیب اطمانت قلوبهم * ولم يحفظوها و اكتفوا بشی * مالى بنم معشوقه مك اوزرنده
قنی جوق جاسوس و كوزه دیجی و قنی جوق غماز و رقب اولوب دانا بی اكاققریدن منع ایدر
ایدی و قناكه شیم ظاهر اولد قده انلك قیللری مطئن اولوب معشوقه می كوزم محبوب بنم
قوجه لغمه اکتفا ایتدیلر دیمكدر (لسا عر) شبان لو بكت الله ما عليها * عینای
حتى تو ذنا بذهب * لم يبلغ العشار من حفيها * فقد الشباب و فرقة الاحباب * مالى ايكی
شی واردر كه اكرد و چشم كدیكی یلدر نجه كده یعنی چه قنجه كده قنلر اغلله ایلای حفلرینك
عشرینه واردر مزللك بری فقدان شباب و دیگرى فراق احبابدر دیمكدر (قلت) ابن النقیب
ایكدر بری التیوز الشمس طفوزده مصرده وفات ایدن شهاب الدین ابو العباس الشافعیدر كه
تالیفات صاحبدر و دیگرى شیخ جلال الدین ابو عبدالله محمد بن سلیمان بن الحسن بن الحسن البلیغی
المقدسی الخفیدر كه سكان مجلده تفسیر حافل مؤلفدر بود دخی مصرده التیوز طفسان سكر
محرزده وفات ایتمدر (الجاحظ) ارجو ان تكون وانت شیخ * كما قدكت ابام الشباب * لقد
كذبتك نفسك لبس ثوب * دریس كالجید من الشباب * مالى ای جاحظ پیرایك سن ایام شبا بده
اوادینك حال اوزره اولمده ایتدیكی امید ایدر سن اشبو اوامه ده نفسك سكا بلان سوبلدی زرا اسكی
اوروبه بكیسی كی دكدر دیمكدر (ابن معزك یوفصلده سبقت ایدن) جملت اطلب الخ (قطعه
سندن بو محله لك محررا اولان اشار و كلام بود قده ترجمه ایتمدر انتهی (بمما جاء في الخصاب *
(قلت) خصاب لقده كآب ورنده مطلقا كندیله نسته بویانه جق بویاك اسمیدر لكی قبل
ودست و پا بویانده شیوع بولمدر كاسیقت الاشارة بعضیلری خصاب خضب كی تلوی معناسی
مصدر دخی اولمده بو مقام مناسب اولان بودر دیمش ایتده بعددر كالا بنجی (و بعضیلری خنایله

یو یار سه خضاب الرجل وغیره یو یار سه صبح الرجل درلیدی انتهی (علیکم بالخطاب فانه اعیان
لعدوکم و اعجب الی نسائکم) حدیث شریفی صاحب المستطرف عنوان فصل ایلدی مالی
سزار خضابه ملازمت ایدک زرا خطاب اعدا کره زیاده مهایت و بریحی و نسا کره زیاده
موجب تحسینیدر دیمکدر (قلت) اما جامع صغیره خطاب خصوصتده ایاور افعدن مرویا (علیکم
بسید الخطاب الحناطیب البشره و یزید فی الجماع) عباره سنده واقع اولشدر که مقادی خضابک
اعلاسی اولان خنایه ملازمت ایدک که بشره تک لوتی کوزل ایدر زوجین میانده کی حال حلال
معامله سنی زیاده ایدر دیمکدر (قلت) معلوم اوله که آب روی انبیا و مرسلین علیه وعلیهم الصلا
والسلام اقدیمکدر خضابنده روایات متعدده فی شراح احادیث ترجیح و توفیق ونا و یلد نصکره
بعضی بیری بعضا اختضاب و بعضا ترک پیور دقلربی یازمشدر لکن در بخارک کتاب الحظری
اواخرنده صاحب و صفال خطاب رجله و لو غزاه اولر سده اصح اولان مستحب اولوب حضرت
رسول اکرم صلی الله تعالی علیه و سلم بالذات اول فعلی اجر! پیور مدقلری قول اصح ایدوکی
و علی قول سیاه رنگ ایلد یو یاق مکرره و علی قول غیر مکرره اولد یقنی صاحب الملک جمع الفتا و ادن
نقل ایلدی کی محروم رانتهی (ابو عامر الانصاری دیمشدر که ابن ابو بکر الصدیق رضی الله تعالی
عنهما کورد مکه حنا و کم ایلد تغییر ایدردی یعنی شمر شک یاضی قنوجو بت ایلد یو یابوب
یو وجهه رنگ یاضی کیدردی (بعضی دیمشدر که خنایه صفت و جلا و بر و بلش آغری سی
کیدر و جاعه قوت و بر (یت) نسود اصلاها و تابی اصولها و لبس الی رد الشبای سبیل *
مالی ناظم یت مذکور تنفسه باخود آخره خطابله سن قیللرک اعلاسی یعنی خارجده اولنلری
قاره لیوب یو یارسن و لکن اول شمرک اصوللری اول یو یادن ایا ایلد یو یاض اوله رق ظهور ایدر یعنی
صاحبک و صفال که یو یاسور مکله کچ اولما زسن یو شته زجت چکمه دیمکدر (منقولد که
عبد المطلب بر مصیحت خننده مکله مکرره دن ملوک حبشه دن سیف بن ذی یزید کیدوب مجلسه
دخول ایدکده سیف بن ذی یزن عبد المطلب یا عبد المطلب صاحب یکی یو یسک خوش اولور
دیو اخطار ایدر او دخی مکله کلد که اختضاب ایدر حلیله یعنی زوجه سی نیله شبنه تمر یضا
* ما احسن هذا لودام * یعنی یو یو یا عجب کوزل شی اولدی اگر دوای اولسیدی دیدکده
عبد المطلب دخی اشبو قطعه فی تمر یضا نظم ایلدی * فلودام ل هذا الخضاب حنه * و کان
یدیلانم خلیل فد انصرم * تمت منه والحیاة قصيرة * ولابد من موت نبیله اوهرم * مالی واقعا
دیدیک کی بکنوب استعمال ایلدیکم اشبو خضاب دائم اولیدی بکزدن و بدن ابر یلوب کیدن
خلیل و دوست یعنی کجکلکدن بدل اووردی بن مدت حیات قصیره و قلبه اولد یقنی حالده
اوخلیل اولان کجکلکله تمنع فی الجملة اغشیم لکن بکدی کدی و نیله دخی شمدی کچ ایه ده ناچار
یا کوچر و یاخود قوجارده یت مزاره کیدر دیمکدر مقادی بکا تمر یض اینه اختیارلق جمله به امر
مجنوم بر نازله «ماویه در سکا دخی کلور دیو تمر یضنه تمر یضا جوابدر (قلت) سیف ذی یزن ملوک
یمتددر و نوشروان ایلد معاصر ایدی (محمود وراق دخی خلیه سنی یو یه یلک شانده اشبو قطعه فی
دیمشدر * یا خضاب الشب الذی * فی کل ثلثة یعود * ان الخضاب اذا مضی * فکله شب
جدید * فدع الشب و ما یرید * فلن یعود کما یرید * مالی ای اوج کون مرورنده یت عودت
ایده جک یاض خلیه سنی یو یه یان کیمه یلکه یو یار کتد کجه بر یکی شب سنده حاصل اولور
حاضر بر که کار سیاه یاضنه جفتشکن اشبو تکرر یاض سکا کدر و بر راتق قوجله فی استه دیک
شی ایلد یعنی نه یاه جق ایه انکله ترک ایلد زراسنک مراد کی یعنی سیاه اوله رق عودت ایلد دیمکدر
الفصل الثالث * اشبو اوچخی فصل غایت و صحت و سلامت پسانده در

(ابو هریره رضی الله تعالی عنهما) من رید که حضرت رسول اکرم و ی محترم
صلی الله تعالی علیه و سلم اقدیم (الیک انتهم الامانی یا صاحب العافیه) پیور مشکه مالی ای
عافیت ایلد متصف کیمه جمله مقاصد و امانی سنده منتهی اولدی یعنی مجموع امان و مطالب
انسانی عافیت بدرد دیمکدر فی الحقیقه مادامکه وجودده عافیت و یتده ده صحت اوله نعم دنیویه تک
لذلکدی مفقوددر (یت اول حضرت بن اول ما محاسب به العید یوم النعمه ان یقال له الم اصح
بدنک و ازلک من الماء البارد) حدیث شریفی مرویدر که مالی روز جزا و قیامتده ابتدا عبدک خدای
متعال طرفندن محاسبه اولنه جقنی حقوق الهی ای قول منک بدنی صاع و ایام جاره ده ماه
بارد ایلد سنی اروا فخلد می دیمکله اولور یعنی یونلر خصوصاً صحت بدن منک و احسان عطفدر
دیمکدر (حضرت علی کرم الله تعالی وجهه * للسائل یوشد عن النعم * انظم جلیله اولان
نعم که اذن عباد الله سؤال اولنور یعنی حقنی برینه کنور دیکر می دیور و حسابده محاسبه سی
کور بلان امن و صحت و عافیت در پیور دیلر (وایت کریمه مذکورده ده اولان تفصیل سبقت ایتشد
(ابن عباس رضی الله تعالی عنهما) الله تعالی قولارندن زیاده یلور ایکن ابدان و اسماع
و ابصار عبادر ده استعمال ایلشدر اول مواضعی حق تعالی سؤال و محاسبه ایدر دیمشدر که
مقادی رضاء الله اولانه استعمال ایلدیلر ایه نه کوزل که اجره نائل اولور و اما خلاف
رضاء الله اولان مناهی و معاصیه اعمال ایلدیلر ایه عفو و شفاعت نائل اولد قلی تقدیرجه
عقاب و مجازات اولنور دیمکدر (ابن عیینه دیدکده صحت بدن و امن و سروره مقرون اولان طول
حیات تمام نعمتدر) حضرت عا بنه صد یقه رضی الله تعالی عنها اگر نیله قدری کور سم ایدی
خدای متعال دن انجق عفو و عافیت استزدن دیمشدر (قیصه بن ذوب حکایه ایلدیکه عبد الملك
اموی مرصنده ای اهل نم صحت بدن و عافیت کز رنده ایکن بد لیکر ده یولان نعمدن بر شبنی آز
دیمک دیوند ایلدیکنی یاند یقنی او طه تک و راستن ایشد ک دیدی (قلت) مفاد حکایه بودر که
صحت بدن اعلاسی نعم رب ذی المنن و الله و ارا یکن نهی دستکدن شکایت قبا حدر داشته عبد الملك
شوکتلی بر ملک ایکن خسته اولد قده مال دنیا کوزنه دیکن او اوب فریاده باشمش و ختمکان
سلطان سلیمان خان صبت علی روحه سجال العفو و الغفران حضرت نلری دخی مزاج حسن اقلرنده
(ع) اولیه دولت جهانه بر نفس صحت کیم * پیور مشدر انتهی * البحر لا جوار له و العافیه
لا تمن لها * اقوال اسلافندر که مالی دریاه دخیل دوشلر و عافیت دخی بر جوهردر که اکابها
یشمز دیمکدر * و شوم معناه ابن روی * اذا ما کسک الدهر سر بال صحه * ولم یخل من قوت
یحمل و یعذب * فلا یعیطن المکرین قائما * علی قدر ما به طیبهم الدهر یسل * قطعه سنی نظم
ایتشددر که مالی سکا دهر صحت طوبی کیدر یوب و حلال او اوب حلی جهنبله طانی اولان قوت
لا یمیدن دخی خانی اولاد یتک و قند * اغنیاه اصلا غبطه ایلد که دهر انلر اعطا ایلدیک
شی مقدار نیجه شی سلب ایدر دیمکدر (قلت) اعطا و سلبک دهره نسبی مجازدر زرا معطی و مانع
انجق جناب پرورد کار عالم و ابن رومی دیدیکي ظاهرا بر نعمتک فارشولنده نعمت دیکرک
حلی اسرار عبد الهی بددر و قایض و یاسط احملر یتک تجلیلرنددر باری تعالی و تقدس جمله به
اول سری معرفه استمداد احسان ایلسون آمین انتهی * صحه الجسم او فر القیم * کلمات حکمت
سمتنددر که مالی جسمک صحتی نصیبک غایتله زیاده سی و باشددر (بعض اعلام عافیتدن سوز
آچوب * ای و طاه وای غطاه وای عطاء * دیون ایتدیکه مرادی عافیتک فوقنده قننی دوشک
و قننی اوزتو یعنی راحت و آرام ایده جک نسته و قننی نعمت واردر دیمکدر (وقال حکیم * ان کان

شیء فوق الحیاة فالصحة وان كان شیء مثل الحیاة فالنقی وان كان شیء فوق الموت فالمرض وان كان شیء مثل الموت فالنقر * مالی بر حکم خیالک فوقه بر شتک وجودی فرض اولسه اول موجود معروض صحتدر یعنی صحت اولوردی یعنی صحت حیاة غدیل بر نعتدر دیکدر و غنی دخی حیاة شبیه بر نعتدر و مرض دخی غدیل موت و فقر ایسه شید موت بر شتدر دیکدر (حضرت علی رضی الله تعالی عنه * ما المیتل الذی اشتد به الیاء باخرج الی الدماء من المعافی الذی لا یأمن الیاء * یومر مشدر که مالی بلا کسندنه شدید اولان مبتلادن بلادن امین اولیه جق معافی یعنی صحت و نعتدر اولوب عکسده او غرامسی ممکن اولان کیده زیاده د عابه محتاجدر دیکدر که مفادی صحت اجل نعمت اولدیفنی و اولنعتک عدم زوالی ایچون جلب دطای موجب از هر جهت خبر عمل لازم اولدیفنی یاندر (قلت) معافی معافاندن اوله رق اسم مفعولدر بوضوئده آخرنده باصورتنده اولان الفسز معافی دیمک شیخ حتی بروسوی فروقده یاز دقاری اوزره بخالف قاعده اهل صرف اولوب لکن اعلال و تاویلی شاهدالمورخین نام اترکتر فقیده بحرردری اجعت بیور به انتهی (منقولدر که بر اوفارسی صحرا به تفرج کان جیوب قبر فاره سنی آج ولا غرشدن و محتده کورد که آجوب ای برادر بویه نعمتدن خالی برادره نه کرزن هاید اولره برادر کیدلکه انواع ما کولات نفیسه ایله طو یطلو در دیوب شهرده بویه سی اولان خانه به آلوب کتوردر مکر صاحب خانه ایچنده شححه یعنی ایچ باغی بارچه سی اصلو بر طوقی قبان قورمش ایچش همان اوفارسی اول بارچه بد آتیاور فی الحال طوقی اوسنده دوشوب بام یعی فالور بوقعه بی قبر فاره سی کورد که باشی صالیه رق نعمت کثیره بی بلای شدید مقارن کورد م عافیه فقر کیننده موت اولان غنادن بکاز یاده سوکلو در دیوب ینه کدیکجی جای سلامه یعنی صحرا به فرار ایدر) و ینه منقولدر که بر ذمی اوزده بولان خنر برینی عدم حرکته سمر سوند بو یوزاز ینه یوزار طاقوب دیره که باغیر و اوکنه بول اوت قور و بر جشلی اناه سی یعنی صیالی دیشی اشکی اولغله اول صباخنرک صاحب دینی اولنری دوشوروب اناسنه ای اناجم بو اولنره کوزل اوت دیو ثا اشد که اودخی ای او غلجم صاقن الدائم انک اونه سنده طامه کبری یعنی قیامت کبری و داهیه عظمی وارد سیر ایله دیو نصیحت ایچش و قنا که طکوز سحروب اکل ذمی به کشد که ذمی یاتروب یچاشی خنرک یوزاز ینه وضع هنکامی خنرک اضطرابه باشدیفنی اول اشک یازر یسی کوردیکی کی قاجوب و اناسنه کلوب واغزینی آجوب امان انا م دیشلر مده او کوزل اوتدن بقیه وارید رباقی و جیقر دیوب نیازده اولش و آخرنده * ذالحسن الفتح مع السلامه * دیمشدر که مالی سلامه مقارن قناعت عجب کوزل نسه اولدی دیکدر (قلت) فافک و تونک فحیه ز به فتح دخی قناعت معنایه در (و علمای عرفا و حکمای طرفانک حیوان لساندن بونارکی بیان ایندکری نصایحار نفیسه تأثیرده بر کوزل تدبیر در عربی و فارسی و ترکیده علوم ادبیه به مأخذ اولغله سزا اولور حیثیه بلفیسه تألیف اولغش کلبه و دمنه و قوا که الخلفا و همایون نامه نام کتاب فخر و سائر اسلوب مر غوب مذکور ده ترتیب اولغش آثار عطا و حکما و بلقا اولان رسائل فی الحقیقه تدبیر نفس و منزل و ملاک معنایه اولان حکمت علییه بی جامعدر و بونارک جله سی دخی وضع الهی اولان اصول شرایعدن مأخوذ در (ابو بکر راتب اقتدی مر حومک سفارتنامه سنده یازمش اولدیفنی ماجری اشو میندای تأیید ایدر مطالع یوز به قدر انتهی * الفصل الرابع * اشو در دینی فصل معمرین یعنی زیاده باشلو اولنر حقاندره و ارد اولان آثار و اخبار بیاندر در (حضرت حسن رضی الله تعالی عنه یوم قیامتده ثواب جهته افضل ناس معمر اولان مؤمندر بیور مشدر) صاحب المستطرف خبره (الا ابتکم بخیارکم قالوا بلی یا رسول الله قال اطولکم

اعمار فی الاسلام انا سیدوا) و ارفا اولدی دیمشدر که مفادی اسلام ایچنده سداد و صوابه موفق قلندر قی عمر یونندن اطول اولنر خیل اولدی یعنی میندن (ینه صاحب المستطرف دیر که زعوا انتج الفزاری کان من المعمرین * یعنی شیخ الفزاری عقلا مستعد عمر ایله معمر یندن ایدی برکون ملوک یعنی امیه دن برینک مجلسته دخول ایدر اول ملک عمر دن سوال ایلد که حضرت عیسی ابن مریم علیه السلام فترتده اینکوز سینه و زمان جاهلیه ده یوز یکری سینه و بعده اسلامده التمش سینه نفش ایدم دیکدر جمعا اوچیز بیکسان سینه ایدر بعدو ملک بکن زمان و عمر که مشاهد ایلدیککی بکا خبر و برید که * نأیت الدنیا لیل فی الزلیله و یوما فی اربوم و رأیت الناس بین جامع مالا مفرا و مفرق مالا جموعا و بین قوی یفعل و ضعیف یفعل و صغیر یکبر و کبیر یهرم و حی یموت و جین یولد و کلهم بین مسرور بوجود و محزون بمفقود * دیدی یعنی بن دنیای عقیجه دیکر کیمه کارر بر کیمه و عقیجه دیکر کوندر کلور بر کوندر کوردیم یعنی سریع الزوال بولدیم و ناسی دخی طاعش مالی جمع ایدیم یعنی کاسب و معسک و جمع اولش مالی تفریق ایدیم یعنی میراث خوار و مفترق و قوی ظل ایدر وضعیف مظلوم اولور و کوچک بو یور و بیوک قوجار و دیری اولور و بطنده اولان طوفار و جله سی موجوده مسرور و مفقوده محزون اولور ینلرند کوردیم یعنی ناس اشو احوال دن خالی دکلدر دیدی (ابن جوزی قولجه حضرت آدم علیه السلام دینده یک سینه و فرزند ی شیت علیه السلام طفوز یوز سینه و انک فرزند ی مهلا یل سکن یوز طقان بش سینه و فرزند ی برطفوز یوز التمش ایکی سینه و اوغلی ادر یس علیه السلام اوچیز التمش بش سینه و فرزند ی متوخل طفوز یوز التمش سینه نفش ایلدیلر (قلت) مهلا یل حضرت شتک اوغلی اوشک اوغلی قبانک اوغلیدر و حضرت ادر یس مهلا یلک اوغلی یردک اوغلیدر و اسمی اخنوخدر کذا فی الفذ لکه لکاتب جلی انتهی (اما عبدالله بن عباس رضی الله عنه ساروا بی اوزره حضرت نوح علیه السلام یک درت یوزالی سینه نفش ایلدیلر (اما خضر علیه السلام که اسم شریفی حضرت و ندر اولاد آدمک عمر یونندن اطولدر و لقمان دخی اوج یک بش یوز سینه معمر اولمشدر (قلت) حضرت خضرک اسمنده و سلله نسی قننی ذاته اتصال بولمشدر ایدر و نبوتنده و الا کن باقیمد یاز کلدر یوزده اختلاف اولمشدر کذلک لقمانک دخی نبوتنده اختلاف واردر بونارک تحقیق و تفصیل فذلکه ده بحرردری اجعت بیور به لکن اشار الیهما ناک و لا یشرای متفق علیده انتهی (عرب میاند بوز یکری به وارمش یعنی عمر طبعی به ارمش و دخی یکمش اولنر معمر دن ممدود اولوب دوتنده اولنری معمر یندن عدا بخر (و عرب بدن سطح کاهن یل یوز سینه معمر اولمشدر (قلت) سطح نی ذب قبیله سندن اولوب باشند ماعدا وجودنده کتک اولنر یعنی قلمر سنده بحرردر انتهی (و عهد اسلامه یلشن اکثم بن صقی اوچیز التمش سینه باشد مشدر (قلت) بودخی حکمای عرب یندر (وقس بن ساعدة الایادی النبوت سینه معمر اولمشدر و حکمای عرب یندر (قلت) قس مشار الیه بلیغ و حکیم اولوب قبل ولاده خاتم الانبیا صلی الله تعالی علیه وسلم تصدیق ینت و نبوت ایتدیک و حقنده نهای پیغمبری واقع اولدیفنی قاموس و سارکتب مشهوره مصر خیر انتهی (و شاعر بلیغ ابن ربیع یوز یکری به واصل اولوب زمان اسلامه یلشمشدر (و در بدین الصمد یوز تمش باشد یتمش اولوب حتی قاشلری کوزل ینه ایچش ایدی عهد سعادته یلشمش ایسه ده عرض اسلام ایتامشدر) و بعض اهل تار یخک ینا یجمه عدی بن حاتم الطائی و زهیر بن حسان ایکی یوز یکرمیشر سینه باشد مشر (و قبل الیعه حکمای عرب بدن اولان ذو الاصع المدوانی یوز یتمشه وارمش (و عمرو بن ممدی کرب دخی معمر یندر (و اسلامی ادراک ایدن عیسه المسیح بن نفیل دخی اوچیز یکری به یتمشدر (صاحب المستطرف

رحم الله تعالى سكر بوز يكرجى طغوز سنه سي صفر الحيزنده جانب خريه دم واقع بخنده
سیر ناحیه سی اهلند ن برجل کوردم کندیك و زوجہ سنك بوز قرق باشند اولد قرقی خیر
و بردی و انده مشاهده ایندیكم فوقی عصرک بعض شبان یعنی بکثرند کوردم و او بر دك
بر پیردی دخی کوردمکه او غلندن قوتلوایدی دیشدر (قلت) مختصر منظم این الجوزی ده
منظور فقیر اولشد که معریتدن بری دخی این ابی الدینادینکله معروف اولان همان بن الخطاب
ابی عبد الله ابو عمرو البلی الاخذیر حضرت علی رضی الله تعالی عنهدن حدیث شریف روایت
ایلدی بغداد کلدکه علماء نقل قوانی اثبات و خبری تصدیق ابدال محمد بن احمد المقتد
کنندندن اشدیم دیو حکایه ابتدیکه ابن ابی الدینا المعمر بکا دیدیکه بن حضرت ابی بکر الصدیق
رضی الله عنهدن خلافتند تولد ایندم خلافت حضرت علی رضی الله عنهدن کلدکه بن وایلیم ابو یزید
بلده مردن فالقوب حضرت علی بی کورمکه کتدک ایدی کوفه به باقلشد بفرده صومر بتوب
عطشدن هلاک درجهل یتد وارمش ایدک پدرم پیرا و لغله ای والدیم سن شوراده و طور و اودم
بن سوار ام دیوب سحر ایه روان اولدم پدرمک طور دینی ره بعد اولیان مجله بر منیع ماد کوردمکه
باندکه سی اولوب نیع ایدن سوار اول برکه به جریان ایدر همان ایچوب و انوایچی جقاروب اغلیال
د نصکره کلوب پدریم مرده ل اولسون صوبولدم دیوب آلوب اول صوسونه کونوردم اکن
کلدیگرده صودن از بوله مدق بحر یسنده سی شدید ایچیکن مایوس اولدق آخر پدرم
حرکتدن فالوب وفات ایلدی پدریمی بعد الدفن بن کوفه به طازم اولوب واردیمده حضرت
علی بی حرب صفیه مازما بقله زینه اگر آورد قرقی هنگامه کوردم و رکاب بقله بی طودم سوار
اولدیلرو بی صوردر بحالی و ذکر اولتان صوبک ماجرا سی بیان ایلدم امام مشار الیه حضرت ناری
اول بر صودر که اتی ایچنر عرطویل ایلد معمر اولور مرده سکا که جوق بشارسن کاشکه شریندن
سکره یتد بولیدک پیوردیلریدی حاکی مفید موی الیه درکه بن ابن ابی الدینادن روایت حدیث
طلب و کندوبه ملازمت و الطاح ایندم حضرت علی دن اون بش احادیث تحدیث ایلدیکه اول
احادیثی اندن بدن غیری کیمه جمع ایتمشدن بن انلری ملازمت و الطاحله اندن اخذ ایندم
وانکله صحیفه باندده همشهر یلرندن براز مشایخ وار ایدی انلردن حالتی سؤال ایلدیکمه ابن
ابی الدینا بزم عنده مرده طول عمر ایلد مشهور دقل ایدی دیدیلرو بغداد ده اندن اخذ و حفظ
ایندیکم اوج حدیثدر که بری (قال سمعت علی بن ابی طالب رضی الله عنه یقول قال رسول الله
صلی الله علیه وسلم کل مؤذنی النار فلا تؤذونی) در دیدی لکن اشبو حدیث جامع صغیرده انجیق
(کل مؤذنی النار) متندده در یعنی فلا تؤذونی مضبوط دکلدر و محقق مناوی یعنی کل مایؤذنی
من سباع وحشرات یكون فی نار جهنم عقوبة لاهلها او اراد کل من اذى الناس فی الدنیا یعنی
الله تعالی نار الاخرة دیوشرح ایلشدرو ابن ابی الدینا هجر تک اوچوز بکری بدینده بلده سنه
رجعت خلال وفات ایتمشد راتهی و صلی الله علی سیدنا محمد و علی آله و اصحابه و سلم تسلیما کنیرا

*** الباب التاسع والاربعون ***

اشبو قرق طغوز نیجی باب اسملرو ککند لرواقلرو یونلردن مستحسن اولتلیاننده در (قلت)
ان شاء الله تعالی اسم و علم و لقبه دائر و کنیه نک اشتقاق و اتواصه و مشتمله اولان لغته متداثر نیما
الباب و خدمه للکتاب یعنی کلام اعلام و مطالعات خاطر فقیر سر سام اشبو وایک آخرنده قلم عاجزانه
اسعد فقیر ایلد بحر راوند جعفر (صاحب المستطرف دیر که اسماء الهیه نک اشرف و احسنی
بسم الله الرحمن الرحیم) در یعنی بسمه نک حاوی اولدینی اسملردن (والله تعالی و تقدس حضرت ناری
هل تعلمه سمیا) پیورمشدر (قلت) چونکه اشبو نظم جلیل رب السموات و الارض

و ما یتبعها فاعبد و اصطر لمعاده کک آیت کریمه سنك آخری اولوب آیت من قومه دخی سباقند
اولان و ما کان ربک نسباً یفقه سنك نسباک امتناعی بیان اولد بقتدن سباقاری و سبب
تزلزل اشارتله هل تعلم الا یتد نظرنک مع هویتی و مالی اهل تفسیر بو وجهله بیان ایدر که ای
حجیم بعضی سؤال ایلدینک اشیاک خواجی حاوی و حیک حکمت و مصلحت اقتضا نیجه بککدیکی
دعم کفره اولورم نکک نسبان و ترکندن دکلدر سی و اعمال عاملی و عاملیه و عدا ایلدیکی توانی
ناسی یعنی تارک دکلدر ن بر اسماء و ارضینک ر پیدر یعنی انلرده اولان کافه امور اراده و مشیتله
ظهور بولغله انک اولور یتد نسبان منتهج اولور سنک ربکک سی و کافه بی اولود بیجی اولسی شان
الوجهیه لایق اولمادیقی بطش اولدینکدن همان انک عبادتله کاکان اقبال و توجده و عبادتی
اولور صیرایه و حیک بطا یتد کفارک مقال هر و اشتغالری یعنی اعداء دینک شمتانی بادی مضایفه
صدرك و سبب تشوشك اولسون سنک ربکه اله اسمند مستحق بر مثل یلورم سن یاخود الله تسبیح
اولمش بر احد یعنی ربکه آدش یلورم سن یعنی ربکک مثلی و سببی اولدینقی یلورم سن زرا
هر نه قدر شکر کر یتد اله تسبیح ایتمدیلر ده اصلانده الله تسبیح ایتمدیلر و حقک مثلی اولمادیقی
بدهات احد یتد یخودر و مکاره وایسی قبول ایتمدیکی حیثله ذات حق مماثلده دن مزهدر یو صورنده
اندن غیر بی عبادته مستحق اوله مز و امری تسلیم و عبادتله اشتغال و مشاق عبادتله صبر
البه لازم کلور دیمکدر (اله) کاب مکتوب مناسبه اولدینی کبی مألوه یعنی مبود دیمکدر و سبی
اسمده شریک معنا سنده استعمال مشهور ایدده اسعده نقر رب عبادتی موجب اولمادیقندن
یصاصی سعی لفظنی هل تعلمه سمیا کک مثلاً یستحق ان یسمى الها احدا یعنی الله فان البشر کین
وان سموا الصنم الها لم یسموه الله قط الخ * قولنده اولاحق تعالی کبی اصول نعم و فروغی منیم
و کافه مخلوقات خالق اولیجی مثل و نظیر ایلد تفسیر و بعد اسم جلالتله اولان شریک معنایی
دخی جائز اولغله اکا دخی قول مذ کورده اشارت ایدوب نامدش ایلد تفسیر ایچیشدر و اسم
جلاله دخی اله دن همزه نک حد فیه برینه الف و لام کک نوریلان الله لفظ جلیلدر که
یو دخی حقه مخصوص اولوب کندنن غیری بر احد یو اسم شریفده مشارکت ایدده من
(و نادراسم الله تسبیح دخی سمیا ک قدر نی ترفیع اولدینقی حضرت یحیی حقنده اولان و لم یجعل له
من قبل سمیا) نظمی تفسیرنده بیان ایتمشدن (صاحب المستطرف دیر که ابن عباس رضی الله
تعالی عنهدن مرویدر دیدیلر که ابلیس اوج دفعه دوشدیکی شدت و ثقلت واضطراب
کبی ثقلته دوشامشد بری ملعون و مطرود اولوب ملکوت سمواتدن اخراج اولندقدده و دیگری
حضرت فخر کائنات علیه اکل الصلوات و التحیات عالم دنیایی تشریف پیوردیلرند و آخری
اینداسنده (بسم الله الرحمن الرحیم مکتوب اولان الحمد لله سورة جلیله سی نازل اولدقدده در) و قال
رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم لا یرددعاء واوله بسم الله الرحمن الرحیم فان امنی یا تون یوم
القیمة وهم یقولون بسم الله الرحمن الرحیم اقتتل حسناهم فی المیزان فیقول الامم ما رجع موازین
امد محمد فیقول الانبیاء ان ابتداء کلامهم ثلاث اسم من اسمی الله لو وضعت فی کف و وضعت
سینات الخلق فی کف آخری رجحت حسناهم) اشبو تارک راویلری کیم اولدینقی در دیت اولان
نسخ مستطرفده یازلامشدن و مفادی پیوردیلر که اولنده بسم الله الرحمن الرحیم اولان
دعارد اولنماز بسمه نک فضیلتی شویله در که امت مرحومه بسم الله الرحمن الرحیم دیر رک یوم
قیتمده موقع جزا و حساب کلدکلرند میرانده حسنا ناری کران و آخر اولور ام سالفه بو حالی
کورنجه امت محمد علیه الصلاة السلام میرانلری عجب آفر کلدی دیو نیجب ایلدکلرند انبیاء
صلوات الله علی نبینا وعلیهم حضرت اقی دخی امت محمدک کلاملرینک اینداسنده اسماء الیهیه دن

اوج اسم واردر که اسماء مذکورہ لہ میرا ملک برکوز بندہ وجع شبث خلق دیگر کوز بندہ وضع
اولنہ خشتات امت محمد آخر کور دینہ از یور مشد دیکدر (او کافالہ علیہ الصلاۃ والسلام
(امام مسلم رحمہ اللہ تعالیٰ ابن عمر رضی اللہ تعالیٰ عنہما دنا) (ان احب اسمائکم الی اللہ عز
وجل عبد اللہ وعبدالرحمن واصدقہا حارثہ وھام وافصحہا حرب وھرمہ) حدیثی تخریج وروایت
ایندرد (قلت) مستطرقارہ متن اثری و جھلہ محرز و مستند فردوسہ انس حضرت تارندن حر و یا
(ان احب الاسماء الی اللہ عبد اللہ وعبدالرحمن وھام وکل بنی آدم ھام وکلکم عبد اللہ)
عبادہ مشدہ مستطرد لکن مشارفہ ینما ابن عمر حضرت تارندن حر و یا (ان احب اسمائکم عبد اللہ
وعبدالرحمن) اولوب جامع صفیرہ دخی وروایت غبطہ اولندرد (مفہوم تراول سرتک اسماء یکرندن
اللہ تعالیٰ زیادہ سوکلی اولای عبد اللہ وعبدالرحمن واصدق حارثہ وھام وافصح حرب وھرمہ
اسماء یزد دیکدر) و مفہوم روایت فردوس احب اسماء عبد اللہ وعبدالرحمن وھام وکلکم عبد اللہ
وکافہ بنی آدم ھام وجہ کز اللہ تعالیٰ قولیسکر دیکدر (حارث لغتہ کسب وجع مال
ایندی دیکدر) وھم جزن معناسنہ اولغلہ اگر شداد وزندہ ھام بومنا جہ مبالغہ اوزرہ
اسم فاعل ایسہ زیادہ حزن ایندی و یا خود وزن مذکور اوزرہ قوخی یعنی غم دیکدر خندیدہ
معنای اولہ کورہ اولی اولاد اللہ تعالیٰ اعلم (حرب معلوم اولدیغی فخر قتال دیکد وھرمہ میث ضعی
ورائک فخرہ شدہ سبلہ لغتہ برنوع شجرو برنوع بقلہ آیدر واسامیدرد (شارح مشارق ابن ملک
عبد اللہ وعبدالرحمن اسمائیک سائر اسماء محبو بہ میلندہ احب الی اللہ اولسی ذل وافتخاری
انما ایدن عبدک اعلای اسماء الہیہ اولان جلالت کذک توحید کا مخصوص در اول اسماء و علمہ بہ
کالرحمت الہیہ بہ دال اولان رجائہ مضاف اولدقاری ایچون دیمش (و منای دخی عبودیتہ نسیمہ
مراد ایدن لہ قیدی ذکر ایله و مراد ایچینار حقندہ احب اسماء حدیث آخرہ وارد اولدین محمد
واجب در دیوب عبد الرحیم و عبد الصمد و عبد الملک کبار دخی اسمین مذکور بندہ ملحق اولور دیو
نسیہ فیما شد از اتھی (صاحب المستطرقہ برکہ اسمی یلیغوب چاغز بلقی کیمہ لایق اولان
بودر کہ متادی اولما ایچون ذاتہ کورہ عبارہ لطیفہ ایلہ ندا اولنہ و اول عبارہ دخی کذب اولیہ
یعنی ما اول اولہ مثلاً ای فرنداش وای خواجہ وای افتدی وای سیدم وای شو تو بک و آنک و سبک
وسیناک صاحبی و مباح اولان شلردن ای شوایشی اشلین دیمک کی (عبادہ برکون متوکل خلیفہ
بدنندہ یک متفقال وزندہ برجام یعنی کاسہ طور در کن حضور بندہ داخل اولور خلیفہ ای عبادہ سندن
رشی سوال ایدہ حکم بلا توقف جواب و برزایک اشو کاسہ زرنی ایچندہ اولان شربت عبرت زایله
شکا بخش ایدرم پرورد قارندہ عبادہ دخی صور یا امیر المؤمنین دیو سؤلہ منظر اولدی خلیفہ اسمی
اولوب کندی سی اولیان و کندی اولوب اسمی اولیان سمائل در درجہ عبادہ دیہ متارہ و ابور یا حدر
دیو جواب و برد کدہ خلیفہ محظوظ اولوب اول طرف نقبہ مقبر و قبلہ دست عبادہ دخی مستقر
یعنی احسان و دانی شاداب تربیتی زبان ایلدی روح اللہ تعالیٰ روحہما (قلت) مأخذ تصحیح
اولان مستطرقہ برندہ در کتاب اولہ رقی ابور یا حدر محاسن مصنوع بار مقاری مبسوط برافسان
تعالیٰ اعش نصاری اعمال ایدوب برقصرتک بالاسم وضع ایچنار اعش ریحلہ برابر و زوادی دخی
اولند ریح اتی تھریک ایدر اعش اولدین منظر فقیر اولغلہ بورایہ ضم اولدی اتھی (حضرت
عثمان رضی اللہ تعالیٰ عنہ ابی نور صاحبی معناسنہ اولان ذوالنورین ایله ملقب ایدی و سببی
دخی حضرت فخر کائنات علیہ الطب الصلوات و ازکی التجات اندیشہ کریمہ محترمہ (بدن
اولادین رضی اللہ تعالیٰ عنہما و بعد وفاتہم کا نوم رضی اللہ تعالیٰ عنہما ترشح ایلد کزیدر کہ
اسلامدہ احسن زوجین ایشان ایدیلر (کبار ایچمایدن قتادہ بن نعمان الانصاری رضی اللہ تعالیٰ عنہ

ذوالعینین لقب اولدی کہ ایکی چشم ضاحی دیکدر سببی بودر کہ مشار الیہک غزوہ
احد در چشمی مصاب اولوب رو بنہ سقوط ایلد کدہ حضرت رسول اکرم نبی محترم صلی اللہ
تعالیٰ علیہ وسلم افتدین چشم ساقطی معجزہ محظہ رد پرورد قارندہ فی الحلال پر و کلوب اولدی
حالتہ و چشم دیکردن احسن واقوی و صحیح اولوب من بعد دیکری بعضا آخر ندیسہ دہ
دست احیا یوست یغمیری مس ایدن اول چشم معجزہ دیدی رمد دید اولدی بنام علیہ ذوالعینین
دیدیلر (کبار ایچمایدن ابوھریرہ رضی اللہ تعالیٰ عنہ ابوھریرہ ایله مکتاد کندی و زی روایت
ایدر کہ بزکون برھرہ صغیرہ یعنی کدی یاور سنی اوخشا مقلہ مشغول ایکن حضرت رسول اللہ
صلی اللہ تعالیٰ علیہ وسلم افتدین بکا یا باھریرہ دیو خطاب یوروب بوجھلہ کتہ لیدیلر
دیمش در مشار الیہک استندہ اختلاف اولدی بعضیلر عبد الرحمن و بعضیلر عبد اللہ و بعضیلر
و بعضیلر مصفرا عمرو و بعضیلر فیل و زندہ سکین ایدی دیدیلر (قلت) پرورد ایلر تعدد اسمک
جوازی اوزرہ توفیق اولنہ یلور اتھی (ابودجانہ الانصاری رضی اللہ تعالیٰ عنہ ذوالمشھرہ
لقبیلہ ملقب ایدی (قلت) سبب تلقینندہ صاحب مستطرقہ * کانت لہ مشھرہ بلبسہا
و یخاطو بین الصغین * یعنی مشار الیہک بر مشھرہ سی اولغلہ کیوب میان صغیندہ دلبرانہ
مبارزہ ایتد بکندن ذوالمشھرہ دیدیلر دیمش و لکن مشھرہ بی ایضاح ایغوب و حرب و یخاطو
قرینہ سبلہ اتی کینوردی دیوب مشھرہ دن مراد سیف اولدی یعنی اشرا ب ایچش و کتب سیرہ
تفصیل اولندین اوزرہ فخر کائنات علیہ الصلاۃ والسلام افتدین ابودجانہ حضرت تارندہ سبوف
مخصوصہ ہما یونارندن بر سیف احسان یوروب اول دخی نیکترانہ سل ایدوب مشرقاری تارونار
ایلدیکی قصہ دخی مشھرہ نک سیف معناسنہ باقشہ جفنی اشرا ب فلشدر (فاما قاموسدہ و سائر
کتب معتبرہ لغتہ میث ضعی و شبتک قفی وھاک فح و تشدید و راک قفی آخرندہ تا ایله
مشھرہ نک بالخصوصا بر سیفک یا خود علی الاطلاق سیف معناسنہ اولدین کورلوب ایکن
لفظ مذکور مہمل بن ریعہ نک اتی اسمی اولدین بیان عقیدہ ذوالمشھرہ مشار الیہ ابودجانہ
سمائل بن اوسک اتی اولدین و سبب تلقیندہ المارک بر مشھرہ سی اولوب انککہ حربہ خروچندہ
ایکی صف ارانندہ اختیال ایدوب ادبانی باقی قوم و ترک ایچدی معناسنہ * و المشھرہ فرس
مہمل بن ریعہ و ذوالمشھرہ ابودجانہ سمائل بن اوس صحابی کانت لہ مشھرہ اذا خرج بها
یختال بین الصغین لم یبق ولم یذر * عبارہ سی قاموسدہ محرر در (صاحب قاموس اشو لغتہ
مشھرہ سیف معناسنہ دیو نصریحی و ظیفہ سندن ایکن تصریح ایچد بکندن باشقہ اسم
فرس مہمل اولدین بیان عقیدہ لقب مذکور ذکر ایتد بکندن و یختال تعبیرند کہ
فرسک حالیدر کہ متکبر کی ایکی جائنہ صالہ رق حرکت ایچندن عبارت اولغلہ انکیچون فرسہ
خیل دیمش در اشته پوشیوہ دہ یعنی عادت لطیفہ سی اولان ایجاز و رمز یونندن فرس دیمک
اولدین بیخانہ کو سترش ایکن و خاتمہ المفسرین شیخ الاسلام معلی مقام ابو السعود افتدی
مرحومک اعقاد و مر اجعت ایلدی خط نقادن معلوم فقیرانہم اولان قاموسدن متأخر
راموز نام لغت مقبولہ دہ * و ذوالمشھرہ ابودجانہ صحابی و المشھرہ فرسہ کان اذا خرج بها
یختال بین الصغین لم یبق ولم یذر * قولہ مشھرہ اسم فرس مشار الیہ اولدین مصرح ایکن
مترجم قاموس مرحوم غزوہ احد دہ بروجہ اشارت مشار الیہ بونک حقی ادا ایله امر
نبوی سبلہ سیف احسان یورلدقندہ اولدین سنی آلوب متبحرانہ میدانہ خروج ایلد کدہ حضرت
صلی اللہ تعالیٰ علیہ وسلم (انھا لشیعہ یغضہا اللہ الا فی ہذہ المواطن) سیر در قاری یعنی
اشبور قسار اوزرہ خرام حرب میدنارندن ماعدایزردہ حرآمد دیو صادر اولان حدیث شریف

ابو دجانة بك سبطه خركي منمنده اولديقتنه يناء مشهورة بك شيخنا اولديني ظاهر دوديشدر
والله اعلم بالصواب انتهى (شعبي دجان ضالك كنيه سني ابو يوسف ديشدر) (ذوالرياستين
امر سبط وقلبي تدبير وفسكر وذاوون يعني دقار ديو اتدبه توله ايندي كچيون فصل بن عهله لقب
اولشدر برشا عتر يوم مهر جان يعني ايلولك اون برنجي كوتى فضلك يشكاهي عرض اولنان هدايا ايله
مطوب طلوا اينكي حضوز فضله تبركا كيروب * اليوم يوم المهرجان * وهديني فيه لصاني *
لك دولتان حديثه * وقديعة ورياستان * علم الخليفة كيف انت * فصرت في هذا المكان *
نظم قليل اللفظ وكثير المعاني نظم ايندكده فضل كافه هداياي مهر جاني بليغ موي اليهم
بخش ايدوب كنديني اوفصحتك مهر جاني ايلدي رجة الله على المادج والممدوح (مال نظم
بوكون مهر جان كوند زاول كوند بن نهني دست اولمله هدي م لساعدر يعني منك
بقاي نامكي موجب اولان اشبو نظميدر سنك همچون بري مقدما ويري شادي اينكي دولت
واردر كه انرايكي رياستدر سنك كيفيكي يعني هراموره استحقاقي خليفه حضرت تاري مقدما
يعني خلافتدن اول ييلوردي قدر شناس اولمله شادي يوم مقامده اولدك يعني رياستين صدرنده
سني نمكين ايلدي سني انله لايقسن وخليفه دخی قدر فاندرد يوب ايكن بنديده بوجه عمر رشادن
عبارندرد (قلت) فضل مشار اليه مأمون عباسي من حومتك صدر اعظمي وكافة امورك
مدري ايدني (اشته بقاي نام بوجه اشارت نظم ونثر بلغا ايله ديوانله وكتابله بازلفله اولور كه
اكر نظم مذكور اولييدي فضلك فضيلتي بك يئلدن افزون مدت بكد كندسكه كيم ييلوردي
سائر خبرات ايله دخی برآز زمان ابقاي نام اولتور لكن هرور زمان ايله مدرس اولور اما آثار طفا
اذهان اهل ادعاه منسلا * الكلام الحسن يدخل الاذن بلاذن * وفقحه كبر كده وسيا
نار تحله يازلدقمه قيامه قدر سورور والسلام (الطبيون) بنوعيد مناف وبنواسدين عبدالعزي
وزهره بن كلاب وبنم بن مره والحرث بن فهر غسوافي خلق ثم خالفوا * يعني قريش قيله سندن
عبد مناف واسدين عبدالعزي وزهره بن كلاب وبنم بن مره وحرث بن فهر قبائلي خلقه يعني
بجز اعظمي زعفران اولوب هر به مخصوص بزوع طيبه الر بني طالديوب عهدويان ايندكاري
ايچون طيبون ايله ملقب اولديلر ديمكدر (قلت) اشبو بمملك بالاچال ياني بودر كه چونكه
بروجه آي الذكر اجداد حضرت ينجير صلي الله تعالى عليه وسلمندن فصبك تعيين كرده سي
اولان درت امور كه حجابت يعني كعبه مكرم بواباني (ورقادت كه قريش اهالي سي ميان زنده
پراز مال افزايدوب انكله حجاج ايچون ذخيره آماده اينك (ولوا يعني كعبه بك سجاغي ترتيب
اينك) وسقاييت يعني حجاجه صو وري ملك مصاحدين عبارندرد بوخد متار شرفلي اولوب
بن عبد الدار بك ضبط وتوليلرند اولديقتدن بنوعيد مناف اللزندن المقي مراد ايندكدرنده انراستاج
اعتبار به من بعد ادای حق نصيب ايله لدى الاقتصار برر بنه معاونت اينك ومخالفات به پاهال
ايندكرك او زهره قوم عهدويان اينديلر بنوعيد مناف ذكر اولنان اجناس طيب ايله طواو بر كاسه في
زد كعبه به كتوروب وضع وذكرا ولسان طرفدار ايله كه جمعا بش قيله اهالي بدر الر بني اول
كانه به غنم ايله بعد العين لاجل انا كيدالر بني كعبه معظمه سورديار بنابر بن انله خطبين
ديدار رسول اكرم صلي الله تعالى عليه وسلم اقتدير حضرت تاري مطبين طرفنده بولخندرد
(وكذلك بنوعيد الدار دخی طرفدار ليله برآخر كونه عمن حوكده ايله عهد اعتر ايله بولله دخی
اخلاق نسبه اولندي وعمر فاروق رضي الله تعالى عنه عدوي اولمله اخلاقي اطلاق اولتور
بش اخلاف انصار لفظي كي اسم اعتبار اولمشدر (صاحب قاموس قريشدين اخلاقي
عبدالدار وكعب وجمع وسهم ونخروم وعدي قيله ليدر ديواني عدايت ايله ده ضواب اولان

ازهرينك قوليدركه ازهری ابن الاعرابيدن جمعا نقل بيله قريشده اخلاف بش قيله در
وانلر عبدالدار وكعب وجمع وسهم ونخروم در ديوب عدي كعبك اوغلي اولوب ديكرد عدي اولمديني
اشراب اينشدر كه بوضوزنده بش اولور (صاحب قاموس ايسه كني ابوقيله واوغلي عدي بن
ديكر قيله بك جدی عدايتدر والله تعالى اعلم (وقلت) چونكه جد اول حضرت صلي الله
تعالى عليه وسلم قدر نسب شرفي بملك فرض كردن ديانت واندن عدنانه قدر جد اول آراي
باغ بيان اولان ماء كوتراي اسماء اجداد كز بني بطي كمال عبوديت اولديقتدن باشقه نيجه فوايدي
مستاز اولمله نسب شريف بر كزیده كائنات عليه الصلاة والتحيات طيبون ذكری مناسبله
بو محله مجتمعا ومجلاقم ناجير اسعد فقير ايله يادكار اخوان مؤمنين اولمق وبوفقر ذكر بالخبر ايله
ياديور لمق نيت ونيار بيله ضم اولندي ومنه التوفيق والاعانة * زبورش جهاز الباس وجود *
* زجودش مشيد اساس وجود * صفت كاشفه شاني اولان ختم نسبه نامه نبوت وخاتمه رساله
رسالت صلي الله تعالى عليه وسلم اقتدير بك اول نور ساطع الظهور جبين حضرت آدم صفيدين
واسطه حوا ايله حضرت شبنه عليهم السلام انتقال ايلدي وبوجهله يعني آباء طاهر يندن
امهات طاهره نقل ايدرك تا حضرت نوح عليه السلام واصل اولدي وانلردن دخی كتب سبرده
بيان اولنان جند مطالع ايله واقتاب عالمتاب مطلع جبين مبین حضرت ابراهيم عليه السلام
طلوع يوروب واندن جبهه هابون حضرت اسمعيل عليه السلام تحويل ايلدي وانلردن
دخی اصلاط طاهره آباء وبنون طيبه امهات طهر بقة نكاح شرعي اوزره اول عذبة عظمي انتقال
ايدرك تانو بت نسل اسمعيلدن عدنانه سرنامه سعادت اولدي (عدنانك (عود) ومينك وعينك
فقيحه وشدید دال ايله (معد) نام ايكي بسري وار ايدني اما نور محمدی معده انتقال ايلدي
ومعدك كنيه سي ابو قضاچه در ومعدك سكر اوغلي اولوب اينجاردن نونك فقيحه (زار) حامل
نور سيد الابرار اولدي كنيه زار يور يسه در وبش ابناسي وار ايدني (بنی حنیف) (بنی شيبان
(و بنی سهم زار نسلندرد بعده اول نوري اوغلي مضر حامل اولدي كنيه سي ابو ايامدر بعده
اول نوري مضر ك كبريتنده اولان بسري الياس حامل اولدي كنيه سي ابو عمرو در واسمي علي قول
حييدر بيت مكرم بدن اهدی ايله بك اولدر بني خراعه وبني رماح قيله لري الياسه منجيدر بس
الياسك اوغلي اسم فاعل مؤث صيه سيله (مدر كه) اول نور ايله شرف يولدي كنيه سي
ابوالهذيلدر اسمي عامر وعلي قول عمرو در مدر كه ايله تلفي عرآباني ادراك ياخود كچي صيدده
يشوب طويدي بيجوندر بني اسد نسل مدر كه دندر بس مدر كه بك اوغلي (ككاه) شرفياب نور
اولدي دائما قومندن وقايه اوزره اولديقتدن كافك كسر بيله كانه ديديلر كنيه سي ابونضر در
بنوقه قاع وبنوليت بوكايوسه در بعده اوغلي نونك قحقي وضادك سكوتيله (نضر) مظهر
نور اولدي نضر نسبه سي حسن وجه جچوندر اسمي قبس وكنيه سي ابو محمد واقفي قريشدر
قريش بريوك بالقدر نضر بك بين العرب عقيمت جاء وقوف اولمله اول بالغه تسبيها ديديلر
وعلي قول ناسك حاجتي تقش ايدوب ماليله بتور ديكندرد كه قريش تقش معناسه در
وقريش ايچق نسل نضره داخل اولتور اطلاق اولتور وبعده النضر اوغلي (مالك) مالك
شرف جل نور اولدي كنيه سي ابو الحارثدر مالك دينديكي عربك ملكي اولدي بيجوندرد بعده
اوغلي فاك كنسري وهانك سكوتيله (فهر) فهرس حله نور داخل اولدي فهر لغنده اوقاف حجر
معناسه در وكنيه سي ابو غالبدر (كز الراغبين ينانجه على الاصح قريش فهر در وفوقنده
اولتور كافي دينور وعلاء نسب قريشك انشعابي فهر دن اولديقتنه اجاع اينديلر ابو عبده بن
الجراح رضي الله تعالى عنك نسي فهر واسطه سيله نسب شريف نبوي به ملحق اولور

بعده فهرک اوغلی غالب پس انک اوغلی لوی بعده اوغلی کعب مشرق نور نوی اولدیلر غالبک
کنیه سی ابویینم و او یکن ابو کعبدر کعب بنوعدی و بنو جمح قبیله لرینک اصلیدر و عمر فاروق
و سعد بن زید رضی الله عنهما کعب واسطه سیله سلسله حضرت متصل اولمشدر پس
نور نوی کعبک اوغلی مره به واصل اولدی بنو عجم و بنو خزوم قبیله لرینک ایدر ابو بکر
الصدیق و طلحه بن عبد الله و خالد بن الولید رضی الله تعالی عنهم مره واسطه سیله متصل
سلسله شریفه اولدیلر ابو جهل بن هشام دخی حسب النسب سلسله مره ده پیوسته در
پس اول نوره پسر مره (کلاب) حامل اولدی اسمی حکیم و علی قول صروه و کعبه سی
ابو زهره در و بنو زهره ایدر و عبد الرحمن بن عوف و سعد بن ابی وقاص سلسله شریفه به
پوراده متصلدر (کلاب کتاب وزنده ارسلا دخی مفرد اوله رق اطلاق اولنور و مکالمه دن دخی
منقدر که انسان بر بری خصوصت و نزاعله مقتدیره رق مشاجره معاشه در اکثر علمای
ظرفانک ککتابلرند تقاضا فی لغظی ایهام قبیله رفع ایچون بالحر یف قصدا نقلتانی
بازدقلمی کی بواسمی دخی کاف عجیه مضمومه ایله اوقومق احسندر و نقلتانی کی مهمل اولوب
معنای دخی واردر وهم خوشبو ورنکیندر (منقولدر که بر اعرابی به اولاد بکزی نیچون کاب
و ذنب کی شر اسماء ایله و صید بکزی مرزوق و رباح کی احسن اسماء ایله نسبه ایدر سکر دیو
صور دقلمی اولاد بکزی اعدام ایچون و صید بکزی نفس ایچون آماده ایتمزله اوله نسبه
ایده رز دیو ظریفانه جواب و پرشدر انتهی (پس ابو زهره دنصکره اول نورک اوغلی تصغیر
صیفه سیله قصی حاملی اولدی اسمی زیددر والده سی فاطمه بنت سعد اولدی بی جامع الاصوله
کورلدی قومک بلادندن یعنی مکه دن تقصی یعنی بعد ایدوب بلاد بعد قضا عوار دیچون
قصی دبدلر و سبب حرکتی دخی چونکه پدرینک وفاتندنصکره قریش قبیله سی اطرافه متفرق
اولمش ایدی واروب انتری مکه به کتوردی واشبو جمع ایچون جمع دخی دبدلر مکه مکرمه ده
دارالندوه که مکان مشورت دیکدر بنا ایدن و بوجه اشارت هجرت بیت و سقایت موسم حجی
ورقادت و نوابی اختراع ایدن قصی اولوب شرافت مکه به حائر اولمشدر ذکر اولشان دارده وجوه
قبائل لدی الاقتضا جمع اولوب مجلس مشورت انعقاد به کافه امور بلده و قبائل اوراده مذاکره
ایدوب قرار و بروردی اشته مجلسک ماخذی دخی اشرف قبائل عالم اولان عربدن مأخوذدر قنبر
(قصیک عبد مناف و عبد الله از عبد العزی نام اوج اوغلی اولوب لکن اول نور عبد مناف مطلع اولدی
اسمی منیره در و ابو عبد شمس ایله مکنادر عبد مناف ایله تلقینک باعثی مرجع ناس اولدیفندن
اطراف ارشدن حاجتله کلنلرک اتانی یعنی مطبدرینک طرفلری پیشگاه بابی ایزایدوب و کندی
دخی حواجج ارباب ماری کورد بکدر اجل اولمغله قرابطه دخی دیر ایدی یادکار حضرت
اسمعیل علیه السلام اولان قوس و لواء تزارو کعبه مقنا حلیری بدنه ایدی درت پسر اولدی
بری هاشم و بری عبد شمس که جد بنی امیه در و اوچنجیسی نوفل که جد جبرین مطعمر
و درنجیسی مطلب که جد اعلای شافعیدر هاشم و عبد شمس ایکن ایدیلر انتری متصل
طوغلریله آیدیلر عقلا دن بری بونلرک اولادلی یئترنده عداوت و شمشیر قائم اولور دبدی آخر
بو تطبر و قوعبولدی (پس اول نور یشانی هاشمه کورندی اسمی عمرو العلاء و کنیه سی
ابو الصله و علی قول ابو زید در پدرندن منصب سفایه و رقاده به تولیه ایلدی هاشمه تلقی
ابو اباسبقنک برنده قلم اسعد فقیر ایله اشارت اولندی اوزر ایام خطه منافی هشتم یعنی ملوغر ابو
زید طنجیله خلقی اطعام ایچوندر دفعاله انقره به کلوب قیصر کند و به تعظیم ایلدیکی دخی
بعض تاریخده منظور فقیر اولمشدر بکری و علی قول بکری بش باشند غزه ده وفات ایتمشدر

درت اوغلی اولدی بری اسد در که پدر مادر حضرت خیدر در رضی الله تعالی عنه و دیگر لری
دخی فضله و ابوصبی وجد حضرت رسالتیه صلی الله تعالی علیه و سلم و جد اسد الله کرم الله
و وجه اولان عبد المطلبدر (پس اول نور بعد وفات هاشم جبرین عبد المطلبده اناره بخش
ظهور اولدی اسمی شیهه الحمددر صاحب المستطرفک بیان ایده جکی اوزره باعث نسبه حین
ولادتنده وسط راسته یونان یاضدر عبد المطلب تلقینک سببی عی مطلبک تریه سیدر که
وفات هاشمه صفیر بو انوب مطلب حجر و تریه سنه المقله عادت عرب اوزره عبدی اطلاق
ایتمشدر از سبب دخی یازدر حتی برنی صاحب المستطرف دخی دیه جکدر و قوف مراد ایدن
سیره مراجعت پیوره بشوز یلدنبر و مدفون اولان ماه زمزمی انظاره مظهر اولدی احکاب
قبل ایله اولان ماجراسی کلک اسعد فقیر ایله یکن بابلرک برنده بازلمشدر و دفاین جرهمی جیقربوب
باب کعبه به صرف ایلدی کعبه لک اول حلبسی بودر حضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی
علیه و سلم اقتدیمرک سن سعادتتری سکرده ایکن عبد المطلب وفات ایتمشدر عبد المطلبک
اون ایکی اوغلی و الی قزی اولدی اکبر ایثاسی حارندر که بونکله ابو الحسارن دیو مکنادر
و کنیه اخراسی ابو الصخادر و اصغر ایثاسی جناب عبد الله ابو الی علی علیه الصلاة والسلامدر
و والده عبد الله فاطمه بنت عمرو در والد حضرت یعنی عبد الله اوتوز و پرروایتده بکری بش
باشنه با صدقه پدری عبد المطلب صدق در وجود پیغمبری یعنی آمنه بنت ابن عبد مناف بن
زهره بن کلاب بن مره بی تزویج ایلدی و والده و والده پیر بره بنت عبد العزادر والد نبی علیه
الصلاة والسلام کاروان ایله لمصلحه غزه به کیدوب و عودتنده مراجعت اولوب مدینه منوره ده
خاللری اولان بنی عدی بن النجار دارنورنده اقامت ایلدی پدری عبد المطلب استفسار و جلب
ایچون یوک اوغلی حارن ککوندر مشیدی لکن کلوب وفات ایتمش و دارالکافیه ده دفن
اولمش بولدی علی قول مکه و مدینه میاننده اولان ابواء نام محله وفات ایتمشدر حین
وفاتده رسول اکرم صلی الله تعالی علیه و سلم بطن شریف مادر ده و یاتولد بیوروب ایکی
آلیق و یا برآلیق و یایدی کونلک و یایکری بش و یایکری سکر کونلک ایدی روایانلری واردر
اصح اولان هنوز عالم دنیای ظاهرا شریف ایشد کلر پدر پدرینک جاریه خادمه سی ام ایمن
حبشه حاضنه یعنی دایه رسول اکرم ایدی علیه الصلاة والسلام انتقال والده محترمده حضرت
پیغمبر صلی الله تعالی علیه و سلم ولادت سعادتدن اصح اقوال اوزره الی سنه مرورنده ابواده
وقوعولمشدر درت سنه روایتی دخی واردر و قباله حضرت نجر عالم صلی الله علیه و سلم
عبد الرحمن بن عوفک والده سی شغادر و سود والد لری حلیه بنت ابی ذؤیب السعده به سود
پدر لری حارن بن عبد العزی بن رفاعه بن ناصره بن قصه بن سعد بن بکر بن هوازن ابو کعبه در
حتی حضرت سلطان الانبیاء علیه الصلاة والسلام اقتدیمره عرب ابن ابی کعبه در ابو کعبه
والده زری آمنه لک جدی عبد مناف ابو کعبه ایله مکنی ایپی روایتی دخی واردر مشار ایهما
حلیه و حارن اوائل بعته یشوب عرض اسلام ایتمشدر در رضی الله تعالی عنهما و والدین
مکرمین حضرت علیه الصلاة والسلامده اوج قول اولوب اعدل و اصحی اسلام و سلامتترین
دائر اولمشدر زیسی تواریخ (۱۲۲۸) نام اثر کفر فقیر متدرج رساله مخصوصه ابو یسنده
ککافه اقوالی و استدلالی بحمده تعالی نجر بره موفق اولمشدر راول رساله به و متقدمین
و متأخرین ن نیجه اعلامک سلامت ایشان طاق اولان اثر لینه مراجعت علی الخصوص
بجاقلی زاده بو باید همت ایدوب یکن ایکیوزالی یدی شعباننده اسعد فقیرک ترجمه مند موفق
اولدی فی رساله السرور و الفرح نسبه ایلدیکی اثر اخرینه مراجعت بیور بلوب ایشانک طعنه

دارا قولدن کف لسان برله برطاق مالا یعنی به التفات بیورلیه والسلام انتهى ضم الفقیر مع العجز
والتقصیر (صاحب المستطرفی فخر کائنات علیه الصلوات واکل التحیات اقتدیر ک جدی
عبدالمطلب شیهة الحمد لقیله ملقب اولدی حین ولادتند باشند بیاض شعر بولند بیچون حتی
حذافه خاندان عبدالمطلبی شاده نظم ابتدکی قصیده سنده * بنی شیهة الحمد الذی کان وجهه *
یضی فی ظلام اللیل کالقمر البدر * یتنی درج اغشدر مالی اول خاندان کیچه قرا کتند بدر اولمن
قرک ضیاسی کی وجهی ضیا ورن شیهة الحمد ک اولاد لدر دیکدر (وعبدالمطلب نسجه
اولند یفنگ سبی عیسی مطلب عبدالمطلبی دوه سنک ارق سنده رکوب ابتدروب سوی مکبه
کیدر کن ارقه کزده اولان صی کیدر دیو سوال ایلنله عبدمندر دیو جواب ویرمیدر (حضرت
ابو بکر رضی الله تعالی عنک اسمی عبد الله وکنیه سی ابوبکر ولقی صدیق وعتیقدر
عتیق ایله تلقیننه باعث جالیدرو صدیق لقیله ملقب اولد قلمی ابتدا حضرت فخر کائنات علیه
اکل التحیات ایمان ایدوب وعتیق ایلد یکنند یا خود اول حضرت خیر امرا و معراجی اخبار
ایلد کده بی توقف نصدیق ایلد یکنند (قلت) بونلر هر یری کال صدق و یقینلرینه دالدر
ونسلی سلسله قریشه اتصالده بو وجهله در ابو بکر عبد الله بن ابی فحافه عثمان بن عامر بن عمرو
ابن کعب بن سعد بن تمیم بن مره القرشی (وقبل البعثه اسمی عبد الکعبه ایدی حضرت پیغمبر عبد الله
اسمته بعد الاسلام تبدیل یوردیلر بوجه محرم عتیق اقبی جالی ایچوندر که عتیق افتده جالده دخی
دیر وعلی قول نسبته تعیب اولنه حق بر سنه اولد بیچوندر (ووالده زی بدری ابو خافه رضی الله
عنهم انک بنت عمی ام الخير سلی رضی الله تعالی عنهما بنه صخر بن عامر بن کعب بن سعد بن محمد ربکر
عمی عمرو بن کعب قرزی دکلدر واشبود ققیقه تنیه اولنق لازمدر که بعض اسلام نفلت ایچلدر
وعدم غفلته ریاض النضره صاحبی تنیه اغشدر انتهى (وحضرت عمر رضی الله عنه فاروق ایله
ملقبدر و سبی دخی عرض اسلام ایلد یکی کوند نصره سرا جناب واجب الوجوده عبادت
اولنار اولدی یعنی شعار اسلامه آشکار اجرا اولندی وحق ایله باطلک میاننی فرق ایلدی معنای
فاروق مبالغه ایله فرق و امتیاز ایدی دیکدر (قلت) کنیه زی ابو حفص در وقریشه
سلسله لری بویه در عمر بن الخطاب بن نفیل بن عبد العزی بن رباع بن فرط بن رزاح بن
عدی بن کعب بن لوی القرشی (ووالده زی حنظل بنت هاشم بن عبد مناف مغیره در انتهى (صحایدن
سعد بن ابی وقاص کامل لقیله ملقب اولدی زربازوده و اوق آتمده و صوده بوزمکه کال و مهارتی
وار ایدی (طلحه بن عبد الله طلحه الخیر وطلحه الفیاض وطلحه الطلحات القایله ملقب ایدی زربا
سنی ایدی (قلت) مستطرفه کورد یکنز بویه در لکن فاموده اوج طلحه اولوب بری طلحه
ابن عبد الله و دیکری طلحه بن عید الله بن عثمان النخعی و آخری طلحه بن عبد الله بن خلف که
والده سی صفیه بنت الحارث بن طلحه بن ابی طلحه بن عیاف اولنله طلحه الطلحات اطلاق
اولنشد وطلحه اولک طلحه الخیر ایله نسجه سی احدوقعه سنده وطلحه الفیاض ایله ذات العتیره
غزوه سنده وطلحه الجود ایله حنین محله سنده اولنشد دیو محرمدر فتنه صرا انتهى (رشح الخیر
امویه دن عبد الملك بن مروانک لقبدر رشح عرق و ز دیکدر کال بخلندن دیکلدر که طاش زری
دیکدر واغری بدبوی اولد بیچون ابوالنبن دخی دیر ایدی (قلت) اصل کنیه سی ابوالولیددر
(وسعد بن العاصک اقبی عکة العسل ایدی (قلت) عکة عینک منی وکافک قح وشد سله باغ
واومقوله سنه وضع اولنان طلوحقدر واشبوسعد بن العاص بن سعید بن العاص بن امیه الاموی
انتقال حضرت صلی الله تعالی علیه وسلم طغوز باشند ایدی عهد عثمانده کوفه والبسی ایدی
هجرت الی سکر نبی سالی فوت اولد بی دخی مرویدر رضی الله تعالی عنهم (بدر سعید بن عاص

ابن امیه بدر غزاسنده مشرکا قتل اولنشدرا انتهى (حیر عبد الله بن عباس حضرت نلر تک علی
ایچون لقی ایدی کاه حیر کاه بجر دیر ایدی کامر (حیر عالم متقن دیکدر انتهى (وعمر بن سعید
مائل شوق اولد بیچون اشوق ایله ملقب ایدی (قلت) شوق طغطفه الفم یعنی اغرک ایکی
طرفلواچ بوزنده اولان کوشه زیدر که آورد تعیر اولنور وایکسنه شوقان دینور واشبوسعد
ذکر اولنان سعید بن العاص بن سعید بن العاصک اوغلدر زید طرفندن مدینه منوره
والبسی ایدی صحابی دینلر زعم ایلد یکنی وایچوق رؤیت اباسنک اولوب بونک نابی اولد یکنی و عبد الملك
ابن مروان قش سنه سی قتل ایلد یکنی ابن حجر عسقلانی تهذیب الکمالنده تحریر اغشدر (فیاض
سخاسندن ناشی عکرمه بن ربیعک لقی ایدی (قلت) صحابی و تابعیدر تحقیق اولنه مدی انتهى
(ومصطلق ایله خدیجه بن سعد الخراعی ملقب ایدی (قلت) صلق صوت شدید معانسه در
صلق زید واصلی دیر صوت شدید ایله صوت ایتد کده بعض نسخده جیم و بعضی سنده حاء
مهمله و بعضی سنده معجه و بعضی سنده ذال معجه و بعضا مهمله و بعضی سنده زای ایله وسعد
دخی یا ایله سعید محرم اوله رق نسخ مختلفه اولنله ذاتی و طبقه سی تحقیق اولنه مدی طغرف باب
اولنر کنارینه تحریر یوردی سونلر انتهى (راح یکذب) شویه جه مهلبک لقی ایدی مستطرف
سینی بیانه * لانه بضع الحديث فی ایام الخوارج فحدث به الخ * یعنی خوارجک طغفانی هتکامنده
حدیث دوزوب انکه تحدیث ایلد یکنند مهلبی کورنلر راح یکذب یعنی بنه بلان سویلکه کندی
دیدلرندن راح یکذب کندویه لقب اولدی دیمشدر (قلت) بالاده اولان بابلرک برنده اشارت
سقت ابتدکی اوزره مهلب قتال خوارجده سر کرده ایدی و خدعه حرید بی یلد یکنند
خلقی قتال خوارجه ترغیب ایچون دروغ مصلحت امیری قولنور ایدی وضع حدیثدن مقصودی
بودر بوقسه موضوع حدیث دیک اولماق کر کدر انتهى (قلت) بوراده بعض نسخه مستطرفک
(العرالی کان یکر الخولوس فی سوق الفزاین وکان یقع العجایز فی تصدق علیهن ولم یکن غزالا *
عباره سنک عنوانده بوجه محرم غزال واقع اولمش و بعضی سنده (واصل الفزالی اخ یازمشدر که
صحیحی دخی بودر که معتزله معتداسی واصل بن عطاسدر حتی شریف مرتضی (درر الفوائد
وغرر القلائد) نام کتابک که مجالس ایله مشهوردر اون ایکنی مجلدده واصل بن عطای زایک
شده سله غزال ایله ملقب و ابو حذیفه ایله مکنا در علی قول غزال ایله تلقیننه سبب ایلاک اگرچی
معانسه غزال اولوب غزالینده یعنی ایکنی سولنده اکثریا اوطوروب خلقی نماشا ایلد یکنند
وعلی قول ابو عبد الله ایله معروف بر ایکنی سودا وعلی اولوب انک دکاکنده چوق اوطورد یکنند
ومبرد قلیجه صاحب المستطرفک یازد بی اوزره متعففات نسا و عاجرانی یلوب صدقه سی
انلره ویرمک ایچون غزالینه ملازمت ایلد یکنند غزال دیمشدر تکیم ابو العباس سفاح خلیفه نک
وزیری ابوسله حفص بن سلیمان کوفه ده سرکه جیلر جار شوسی قرینه مقدما منزلی اولوب
انلرک یاتنده اکثریا اوطورد یکنند خلال دیدلری ومولی بنی هاشم ابو علی به بنی حرمازه اکثریا
مسافر اولد یکنند حرمازی و ابراهیم بن زید مکه ده شعب حوزه به نازل اولد بیچون حوزی
وابوسعیده مقابره اکثر یا کلند یکنون مقبری دیدلری کی دیو تفصیل اغشدر (اما امام غزالی
قدس الله تعالی سره حضرت نلر نک کنیه سی ابو الحامد ولقی زین الدین وعضوانی حجة الاسلامدر
در نورالی سالی طوسده تولد و بشور بشده بنه طوسده انتقال ایلشدر اسمی اوج طبقه قدر
وعلی قول دخی زیاده آباء کرامی محمد در پدری محمد صالح و مقصد بذات اولوب اگر دیکری بول
ایکنی غنم حلالیه بکنور امش بنابرین زایک تشدیدله اکبری معانسه اولان غزاله منسوب
اولد بی کتاب نام کابده منظور فقیر اولشدر مذهب شافعیک ناصری ایدی شریعت و حقیقت

وحکمت علوم و فوئنده آثار و تالیفاتیه هر دیار کتبخانه لری پروهر برکله عرفان و حکم ناطقه سی
 بر کرانه بدر علی الخصوص احیاء العلومی علوی احیاء توارخ و تراجم اعلامده ترجمه لری
 ذیور صحایف اولفله همان مناجعت اولنوب استفاضه اولنه (و داد لرلی ابو القتوح احمد غزالی
 دخی قدس سرهما کنده کی عالی کمبذ انلرک عنوان و لقبیه ملقب اولمشد ر اکثر علومی
 برادرندن و نسبت طریقی ابو بکر نساج قدس سره دن اخذ ایتمشد و قزوینده بشیروان بدیده
 ارتحال ایلدیلر انتهی (و عروشیان قبیله سندن دکل ایکن یزیدن مزیده معلم اولدیفندن شیانی
 دیمش و کذلک یزیدی یزیدن مشهورک معلمی اولفله یزیدی دیوان منصوره نسبت اولمشد یعنی
 نسبتی نسب جهتندن دکلدر دیمکدر سلیمان القیمی قبیله تمجدن اولوب شیانی ایکن بنی تمجده سکاسی
 و عبادتگاهنی اولدیفندن قبیله تمجده نسبت اولنوب سلیمان تمجی دینلدی (شاعر و ملک امری القیس
 مشهور ذوالقروح لقبیه ملقبدر سبی ملک قیصر مر قومه رحله معموه اکا ایدوب و تأثیر سندن
 بدینده قروح یعنی یاره ل حاصل اولدیفندر (قلت) بونک قصه سی یوقار و زده قلم قنبر ایل
 یازلشدرو (حله امری القیس) بر کوزلشی عاقبت قبی مستلزم اولدقد و ضمیمه عصبان
 اولان انتیباد ده و هلاک مستلزم اولان اگر امده ضرب اولنور انتهی (اهل لغت و تاریخ کنه
 انیق صریحه مخصوص اولوب سازامده یوغیدی دینلر طائفه عرب کنده اهمیت و انکله باهات
 و افتخار ایدر حتی بعضی بنسای عرب یومنده * اکنه حین انادیه لاکرمه * و لالقیه و السواء
 القاب * مالی بن سودیکم کنه به ندا ایلدیکم و فنده اکا اکر ام ایچون کنه زم یعنی کنه ایل
 ندا ایدرم وائی لقبه مم یعنی اقبه جاعرم زیرا اقب یعنی لقبه ندا ایتک حله قیصر در دیمکدر
 (صاحب المستطرف یوینک عقیقه) و قبل فی قوله تعالی (فقولاه فوالیا ای کنه) قول
 این تکیه ایله تفسیر اولمشد دیوب کنه ایله نداده اکر ام مندر ج اولدیفنی استدلال ایتمشد
 (قلت) بواجالک لازم اولان بیضاویدن ما خود ایضاح یجلی بودر که حضرت موسی و برادری
 هرون علیهما السلام مظهر عزت رسالت اولدفلرنده (اذها الی فرعون انه طنی فقولاه
 قولنا ایله یتذکر او یخشی) آیت کریمه سی و سابق اولان آیت جلیله منطوقلرنجه مدیندن
 قاقوب و مصره واروب فرعون و قومنی توحیده دعوت و قول این یعنی اول امرده فرعوننه شدله
 ذهاب و خطاب اولنوب ای فرعون سنک ایچون ترکی یوغیدر و سنی ربکه هدایت ایدر
 خشیت ایله کلا ایله خطاب ایدک و علی قول فرعونک کنه زی ابوالعباس و ابوالولید و ابومره
 اولفله یونلر ایله ندا ایدک که یوملا یت ذهاب و خطاب ایله توحیدی تذکر و تحقیق و خشیتی
 رجا اولنور یعنی مأمولدر زیرا صورت مذ کوره ده یعنی عرض و مشورت طریقه دعوت تأثیرده
 ایلغ اولفله موسی و هرون علیهما السلامک اوزلر یتنه جافت ایله فرعونک حل ایده جکی سطونه
 مانع اولور و قول این ایله خطابک علی قول برسی دخی موسی علیه السلامی مقدما فرعون تریبه
 ایتکاه حق تریبه به رعایت اوله و علی قول قول این اکر فرعون توحید یاری ایدر ایسه حق تعالی
 کندو بی مونه قدر شاب اولدیفنی حالده ملکنده ابقایوره جغیدر یواطنی بیان ایدک ایل
 مفسر در انتهی (و صاحب المستطرف مکتبه ایله خطایده حسن ظاهر اولدیفنی استدلالده
 * و لما ضرب موسی البحر ولم یغلق اوحی الله الیه ان کنه فقال انطلق یا باخالد فانطلق فکان کل
 فرق کالطود العظیم قصه سی اجمالاً ذکر ایتمشد (قلت) اشبو قصه بی حاکی اولان
 (فواجنا الی موسی ان اضرب بعصاک البحر فانطلق فکان کل فرق کالطود العظیم) آیت
 کریمه سنک مفهومی که بیضاوی تفسیری اوزره بر عظیم الشان موسایه عصا کی بحره و ارامر عزله
 وحی ایلدیکم زده اودخی ضرب ایتد کده بحر مضا و عتله متعلق و منشی اولدقد یتلرنده

یوللر اوله رق اون ابکی باولک اولوب هر بر بلوکی منیف یعنی مرتفع و مقدرده ثابت جبل کی اولدی
 دیمکدر بونک مال یجلی دخی بودر که چونکه حضرت موسی علیه السلام بد بیضا و تغلیب
 عصا یازدرها معجزه لری و کتب مفصلده یازلدیفنی اوزره سار معجزات یناق اظهار بیورمشیکن
 فرعون و قومی قبول و توحید ایتمکدرندن وحی یاز یله مصر دن کافه بنی اسرائیل آلوب عیدگاهه
 خروج و امر حقه کیجه وقتی کنده و هرون علیه السلام مقدمده اوله رق بحره طوغری
 سیر و عزیمت ایلدیلر فرعون دخی طویوب و عسکر بنی طویوب ارقدر یند و شدی بنی اسرائیل
 بحره منتهی اولدیلر و فرعونک تعقیبنی طویملری ایله حبیف طوتلدق دیو بحر حیره طالبیلر
 وقتاکه حال یووجهله مضایقه کسب ایتدکده وحی آلهی امداد ایدوب موسی علیه السلام
 بر منطوق نص شریف مشار الیه بحره ضرب ایتکله اون ابکی طریق حاصل اولوب اون ابکی
 سبط بر یلخی کورده کویا طاغیر مباتنده اولان یولردن کجی کی تحت بحره اولوب آجیلان
 اول یولردن قوبقور غبار لو اوله رق کجوب نص جلیل مر قومک سیاق اولان (و ازالنا
 ثم الاخرین و انجینا موسی و من معه اجمعین ثم اغرقنا الاخرین) آیتلری دلالتجه ساحل
 سلامتی یوادیلر و یولر یکدکری هنگامده عسکر فرعونک مقدمه سی دخی کار بحره و اصل اولدی
 و انغلاق بحر یزده ایدی لکن دخوله خوف ایتدیلر اوخلالده با امر خدا جبریل علیه السلام
 بر قساق اوزنده کلوب فرعونک را کب اولدیفنی حیوان آت اولفله اوکندن کجوب بحره داخل
 اولدی فرعون دخی قومه کورک بحر بکا نصل آچلشدردیو اول بی بصیرتله صفال باشی
 طاغیرده رق دخول ایدوب و قومی دخی طویدن کیدیلر و ایلر و کیدیلر خروجه قریب اولدقد
 با امر خدا موسی علیه السلام یند بحره ضرب ایتد کده یوللر قاوشوب جله سی مفروق اولدیلر
 غرقلری صحیح بخاریده یازلدیفنی اوزره عاشورا کک و نده در بیضاویده یوغیسه ده صاحب
 مستطرفک روایت اخرا دن آلدیفنی اوزره بحر ابتدای ضریده منطلق اولمافله بحره کنه سی
 اولان ابو خالد ایله ندا اولمنسه وحی الهی اولدیفندن یا باخالد منطلق اول دیو موسی علیه
 السلام ندا ایتد کده منطلق اولمشد (بیضاوی قلم ایله تفسیر ایش و علی قول نیلدر دیمشد
 لکن قلم المحمدر و موسی علیه السلام بحری مرورد نصکره طوغری قدس طرفه نشریف ایتدیلر
 و بنی اسرائیل اورابی مقام ایدینوب مدت مدید اقامت ایتدیلر انتهی (اما القاب)
 صاحب المستطرف کوتو القابله تریفا تلغیب جائز اولدیفنه دال (و لا تبارکوا بالاقاب بشس
 الاسم الفسوق بعد الايمان) آیت کریمه سی سرناج مطلب و مقال ایش و جناب حق لقب سونه
 فسق اطلاقله نهی یوردی دیمشد (مفهوم شریفی ای ایمانه متصف اولنر بر بریکری القابله
 نیز یعنی بعضیکر بعضیکر پیس اقبه جاعرمیک ذرا ایمانه دخولدن و فسقه توبه و ضدیه
 انصافدنصکره مؤمننه نسبت کفر و فسق ایله تشبیه ایتک با خود مؤمنک مقدما ایشلوب
 تائب اولدفلری کوتو علی ایمانه اشتهار لرنده نصکره فسقه ذکر لری مرتفع و مشتهر اوله جق
 شبکه اول علی ذکر اول ذکر ایسه ابو دکلدر دیمکدر (قلت) نیز لغتده لمز معانسه در ولز
 دخی غز و زنده بر کیمه بی عیطقدر و دخی کوز ایله یا قاشله بر کیمه یه اشارت ایتکدر که بر آدمی
 استخفاف و هزل و ذوق فلقی و مسخریه المی یونندن باشقه بر کیمه یه کوستوره ک اشارتدن عبارتدر
 و بیضاوی حضرتلری نیز عرفا کوتو لقبه مختصدر دیمشد انتهی (ینه صاحب المستطرف
 دیر که علما عظام لقب سوء ایله ملقب اولان ذات اتدن غیری اسمله ییلخدیکی صورتده یعنی
 تعریف جهتله اولورمه اطلاق جائز اولور دینلر اعش و اعنی و اعرج و احوال و افطس
 واقرع و یونلر ککی که لقب ایله مشهور اولان ذاتله یونلرک اطلاق جائزدر دیمکدر

و معالی چار و کور و طوبال و شاشی و یصی برهن و کل دیکدر که فی الحقیقه هر بری لقب سودر
 لکن یونلر ذکر اولنمه معالی ییلتز (قلت) یعنی بو جواز امر ضروری به میندر دیک
 مراد ایدر لکن انتهی (وینمه صاحب المستطرف هنگام جهالت و عهد لطیف اسلامده مشاهدین
 اولنلر ده لقب سز نادرایدی و کافه ام و قبائلک مخاطبات و مکاتباته بلا انکار القاب جاری اولوب
 و القاب اطلاق ملقب اولنلرک استحقاق لری حسب ایدی یعنی قیصه شخصه الی قولاج
 دیدک لری قیلدن اولوب شانلرینه کور ایدی لکن صکره سقله ییئنده القاب عالییه بر برینه
 اطلاق شدت اید کد نصکره شرف لقب زائل اولدی آیا داخل دیر و قبل و صاحب ناقة
 و فصل اولیانلر یعنی ذاتا و رتبه شرفی القاب قابیلی بو لیمان اشخاصه سلاطین و امرا و علما
 و صلحا و حکمایه سز القاب اطلاق ایدنلرک عذری نه اولور بی دین دینه جک شخصه شرف
 الدین و عهده الاسلام دینله جک شخصه شرف الاسلام دینلور می دیو حال زماندن شکایت
 و حق تعالی دن دینی اهراز و اسلامی اعلا و فاسده می اصلاح و غافلری ایفاظ نیاز ایدرز
 دیو عرض نیاز درگاه رب عزت ایشدر روح الله تعالی زوجه بوندن مرادی عصرنده بولسان
 ملقب متغلبه دن شکایتدر (قلت) اسمد فقیر موصله سخن رتبه سنده ایکن آیدین طر فلنده
 خدمت نیابت شریعه ده بولمش ایدم دهقانی مقوله لنده عالم افا و فاضل بشه آئنده کوردیکم
 اشخاص بادی ضحک تعجانه م اولش ایدی هر نه قدر آدایسه ده طوغریسی استبعاد اولنور
 قندبر انتهی (ارکک و خاتون و لدریک اسمله تکیه ا و لثمی شاهراهدر مثلا احمد آئنده
 اوغلاری اولان رجل و مرته به ابو احمد و ام احمد دیندیک کی اما اولاد لری اولیانلرک اسم
 ولده کندیلر بی تکیه ایملری تقالدر که بشابوب اولادی اولخی رجادن عسارندر (ودخی
 بر ذات ملا بس و مقارن اولدینی نسته ایله تکیه اولنور که حضرت رسول الله صلی الله
 تعالی علیه وسلم علی کرم الله تعالی وجهه بی ذی العشره غزاسنده برجایده او یقوبه واروب
 خوابدن بیدار اولدقده غبار اوزره یوارلنور کن کوردک لرنده بالابراب قانق و طور خطاب تلطف
 نصایله ابو تراب دیو تکیه بیوردیلر که حضرت علی نژدنده ابو تراب احب اسمی ایدی
 و عربک شخصه ابولهب یوزنده حیرت اولدیفیمون ابولهب دیدک لری دخی بوقیلنددر (قلت)
 ابو عمر ابلسک کنیه سیدر که مره بر آبی شجرک ایدر اندن مشتدر انتهی (زنجشری باشی
 و عامه می بو یوک اولنلر عربک ابو الراس و ابو النعمه دیدک لری ایشتم دیشدر) صاحب
 المستطرف بندخی عربک صفالی اوزون اولنلر ابو طویله کنیه سیله جانر دقلری ایشتم
 دیشدر (و بحیره عربلری ابو زهره و ابوسلطان و ابویلی و بونلر کی قزلی اسمله تکی
 ایشک لری دخی ایشتم مکه بونده بر جهر و منع یوقدر زیرافاضل صحابه دن براز ذوات کرام
 بنانی اسمله تکی ایلدیلر که سیدنا عثمان بن عفان رضی الله تعالی عنه اول جله شریفنددر
 اوج کنیز لری و ارایدیکد ابو عمرو و ابو عبدالله و ابولیلادر و عیم الداری رضی الله تعالی عنهک
 کنیه سی ابو امامه و ابورقیه (و مقداد بن معدی کرک رضی الله تعالی عنه ابو کریمه و مسروق
 ابن الاجدع رضی الله تعالی عنه ابوعبیده و ابولوب صحابه و تابعیندن چوغنک بو وجهه کنیز لری
 و ارایدی دیو نحر بر قیلندر (قلت) عیم بن اوس بن خارجه مقدما عبسولرک اعلی و رهاب
 اعظمی اولوب قلضینه ساکن ایدی طغوز سائنده سکندی و برادری عیم عرض اسلام
 ایلدیلر صحابی مشهور بی صکریم علیه الصلاة و التسلم عینون قریه سی مشارالیهه مقامه
 پیور مشرایدی خلافت فاروقده مسجد شریفده ایقاد قنایل و وعظ ایدن ایشدا عیم در
 حضرت عثمان رضی الله تعالی عنه شهادتند نصکره قدس شریفده ساکن اولوب علی قول

فرقه انتقال ایلدی رضی الله عنه (و مقداد بن معدی کرک بن عمرو انکندی دخی صحابی مشهور در
 شامه نازل اولوب طفسان بریاشنده سکنانیدی سالی انتقال ایلدی رضی الله تعالی عنه
 (و مسروق بن الاجدع همدانی کوفندر انتقال رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم دن اول
 اسلامه کلوب صحابه دن خلفاء راشدین ادراک ایلدی اجداعلام و قیهادندر (محمد بن المنشر
 در که بصره و ابیسی خالد بن عبدالله مشارالیه مسروقده اوتوز یک درهم کنش هدیه ایلدیدی
 فاقدری و ازایکن کمال زهدندن قبول ایددی صغیر ایکن جالتوب بعده بولمغه مسروق دیدیلر
 بشکاه مصابیح شریفده یازلدینی اوزره کنیدی روایت ایدوب * لغیت عمر فقال من انت فقلت
 مسروق بن الاجدع فقال عمر سمعت رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم یقول الاجدع شیطان *
 یعنی عمر رضی الله تعالی عنه ملاقی اولدیفیمه سن کیمن دیو بی سؤال ایدلر که اجدع
 اوغلی مسروق دیدیکمده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم دن ایشتم اجدع شیطاند
 پیور دیلریدی انتهی (شرح حدیث یافیمه اجدع شیطاندن بر شیطانک استیدر که حجت
 وسندی مقطوعه قول و یاقلری کسکدن استماره اولنلندر حضرت عمرک اشبو کلامی مطایبه
 طریقه اولقی یاخود اجدع حیاتیه نام مذکور تغییر اولتی و صاغ دکل ایسه ابوالمسروق
 دینک و یاخود اجدع ایله برولد نسیمه اولنوب و ابو الاجدع ایله تکیه اولنلندن اجتاب
 قلنقی احتماللندن خالی دیکدر انتهی (انس رضی الله تعالی عنهک بر صغیر داری اولوب بر نفیری
 اولمغه تنکله اوینار ایدی نفیری اولدی و بو خلایده حضور سعادته داخل اولدقده حضرت
 رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم صبی بی محزون کوردک لرنده بو جو جو غنک شانی و کدیری
 ندر دیو سؤال پیور دقلرنده اکلنیک کی نفیرک اولدیک کی خبر و بردک لرنده اول نی رؤف رحیم
 تسلیمه و تاملیفا اول صبی به خطبا (یا باعبر مافعل النفر) یعنی نصیر صیفه سیله ای ابو عمر
 نفیر نشلیدی و نولدی دیو پیور دیلر (قلت) صاحب المستطرف بواثری ذکر دن مرادی حضرت
 صلی الله تعالی علیه وسلم اول صبی به ابو عمر کنیه پیور دیلر یعنی نکندده البته اسم ولد اولقی
 لازم اولور دینلر دیک کی بیاند (و نفیر زفر و زنده بلبل و علی قول سرجه باور و سی و بر قوله
 وزن مذکور یاخود حاکم ضعی و بیک شده سیله حل نوهندن بر طیر در غایا سقا قوشی دیکدر
 صاحب قاموس بو نوهده اولان طیر صغیر حدیثده کلیدر دیو (یا باعبر مافعل النفر) حدیث
 شریف مذکور بی ذکر ایشدر سقا قوشی ذکر می مناسبله هم عصر مردن کجه بی زاده عزت
 افندی مر حومک اشبو قطعده سی خاطره کلکله رجند و سیله اولسون دیودرج اولدی * سقا قوشی
 دولاب فلکده ناچار * زحمله جکر ایچدیکی آب نابی * بازیمه طفل امش انک معرفتی * یارب
 بی سن ایتمه هزار بابی * انتهی (منقولدر که مأمون خلیفه موکند حسن الوجه بر شاب
 کوروب استندن سؤال ایلدی شاب لادری دیدیکه کلام مذکورک ظاهر اولدینی اوزره معناسی
 بن یلم دیکدر خلیفه آیا اسمی یلمز کجه واریدر دیدکده شاب مذکور یلمدیکم اسم لادری در
 دیدی (قلت) شاب مذکور توریه ایدوب اسم لادری در دیمش خلیفه مشارالیه بلغادن اولوب
 مقصودنی کلامش ایکن تطویل کلام غرضیه نجاهل کو سترش و شاب اکل مدینه
 حل ایله مقصودنی بیان ایشدر مطالعه سی درکاردر (بعض نسخه ده شاب اسم لادری در
 معناسه اسمی * الذی اعرف به لادری * دیدیک کلام عقیده فقال * سمیت لادری بانک
 لادری بمافعل الحب المرح فی صدری * نسخه سی واردر اشویت سباق کلام اقتضاستحه
 مأمونک اولقی احتمال اقوادر که مالی سن لادری نسیمه اولنک بنم صدر مذ شدت و بر بی
 حب و عشقک ایشلرک کی یلمدیکک انکیچوند دیکدر که مراد خلیفه نه اولدینی معلومدر

رجه مرثیه معلومه ده بیت مذکور شاب مذکور کلامی اوله رفی معنی ویرلشدن ترجیحی
منوط فکرارباب البایدر (قلت) حقیقه السعدا صاحبی ماهر فصولی بغدادی مرحومک
* بیلم طانم سولیم * کلامی ذکر اولیان لادری قصه سی قیلنددر که عظمادن برسی
شاعر موی الیهی جلله بر کیمه کورندرمش اول کیمه ایله مقدمه کورمیدیکندن کندنی
یعنی فضولی بی یلترامش سخته وارمش واولخلالده فضولی دخی بر طرفی قصدا یدرک خاله سندن
جقبوب کیدرامش دعوی لیدی التصادف فضولی به کندنی صورمش اودخی کلام مذکور
دیمش دهوی نکتته بی اکلایوب صاوشمش بعد آخردن سوال ایله راست کلدیکی ذات
اولدیفنی یلویب دونوب ویتشوب نیچون کندیکی یلدر مذکور دیکده بن کلام مذکور مه
نمریف ایتدم لکن اکلده مذکور دعوینی بی محجوب ایتشدن فندبر (و عن علی رضی الله
تعالی عنه عن النبی صلی الله تعالی علیه وسلم) اذا سمعتم الولد محمدا فاکرموه ووسعوا له فی المجلس
ولا تعجلوا له وجها (قلت مآلی علی رضی الله تعالی عنهدن روایت اولتشدن که حضرت نبی اکرم
صلی الله تعالی علیه وسلم اولاد و اقربا کزدن بر مولودی اسم محمد ایله نسیمه ایلدیکزده یعنی
بر بکرک نامی محمد اولدقده اکا توفیر و تعظیم ایدیکز و بر مجلسه کلدکده اکا مجلسی توسیع ایدیکز
یعنی بر وروب خارجده صف نعالده قومیک و فحی الله وجهه دیوشتم ایتیک باخود اناک
اقوال و افعالده ضد حسن اولان فیه اتی نسبت ایتیک دیمکدر که وجه ناتی که کوره حدیث
شریفده واقع وجه ذاتدن کایه در واشو حدیث شریف جامع صغیره دخی مقیددر (وینده
صاحب المستطرف امیر المؤمنین علی رضی الله تعالی عنهدن مرویا (ما من قوم کانت لهم مشوره
فخضروه هم من اسمع احدا و محمد الا قدس ذلک المنزل فی کل یوم مرین کل ذلک ببرکته هذا الاسم
الشریف) اثرینی ذکر ایتشدن که مآلی امور مباحده مشورتلری اولان هر قومک معینده احدا بخود
محمد استنده اولان ذات منزل و مجلس مشورته حاضر اولده یعنی اوبخلده بوانسه البته اومرزل
هر کون ایکی کره یعنی مضاعفات قدیس اولتور یعنی مبارک اولور و اومشورده خبرل کوریلور و بوخبرل
اشواسم شریف برکتله حاصلدر (قلت) بوراده اسملر مدحده دائر شریف مستطرف مستطرفده
وارایکن نیچونسه بیلم ذکر لری کلیاطی اولمه له جاسارت شاعرانه ایله نظم اولان دایره ایدن خارجلری
ترک اولتوب به ضایرینک به شوق فرق دیشلی قلم جهالت علم فقیر ایله نیچور لیلی حکمتکه قالمش بلوب
آخر زنده تخیال باب اسم و علم واقف و کینه نهار یفته دائره انلره متعلق برافزوانده متذرا عجزانه
کنیه ماده سنده برصالحه جک اوله یلور حبیبیه بعض کلام نقل وضمنه نصمیم نیت فلنشدن ریمز تعالی
وتقدس تسهیل و اوادهم شکنه پای رسیده سر حد تکمیل ایده آمین ثم آمین (عمر استنده بر دلبر حقیقه
نظم اولتشدن * یا عدل الامه اسماء که تجور علی * فؤاد مضناک بالهجرات والین * انظنهم سر قولک
القاف من قر * وابدلوه باعین خیفه العین * مآلی ای امتک اعدل یعنی ای عرایله بنام محاییک اشغفی
یاخود اعدل امت اولان حضرت عمر رضی الله عنهدن نامداشی سنک اسمک یعنی سن تاثیر اسم ایله
عاشقه اشغفی و اعدل اوله جق ایکن سنک ضعیف دوشور دیکک جکر عده هجر و فراقله نه وقته قدر
جوور و تعدی ایدرسن نظم بودر که قیاسی قردن فانی الکوب عین خوفندن یعنی نظر دیکه دن قورقوب
حرف عینه تبدیل ایتک کرکدر که اگر یاسیدی نامک حقیقه عمر اولسیدی عدل ایدوب عاشقکدن
منصرف اولوب عدول ایتزایدک دیمکدر مضمونی عراسمی عدل و علم سیرلره غیر منصرف اولقی
قاعدہ نحوه سنده دائرد (دیمش قیراطی بدر آندده شوخه * سمومیدر اودالک لما * ان فاق حسنه و عا *
واجع الناس اذ راوه * بانه اسم علی * مآلی او محبوبه حسنی فاتی و عنام اولدقده یعنی اون دزدینه
باصدقده یدر دیکلر و ناس اتی کوردکده اسمی مسماسته مطابق اولدیفنده اجاع و اتفاق ایتدیلر

دیمکدر (اشبو قطعه صالح ایله مسمی اعلامدن بلقنی حقیقه نظم اولتشدن * وعظ الانام امانا
الخبر الذی * سلب العقول بحر فضل طافع * فشی القلوب بعلمه و بعظه * والوعظ لا یشتی
سوی من صالح * مآلی انام و خلقه خبر و علامه اولان امام و مقتدا من وعظ ایلدی اولیه خبر که
جوشان اولان فضل و کمال بحر یله یعنی دریا کی جریان ایدن تقریر و تحقیق ایله عقول سلب
ایلدی یعنی استماع ایدن تقریر دلید برینه مخیر اولدیلر و ایلدیکلری غفلت وجهه الله مر یض
اولان قلوبلری علم و وعظی سینه فی الحال شغایاب ایلدی یعنی اعتقاد حسنه و اعمال خیر به ایله
نجات بولدیلر و اشو تاثیر استغراب اولتسونکه انجق صالحک و عظمی شفا و برکه اول خبر امانا
و ذاتا صاحب دیمکدر (قلت) بلقنی سراج الدین ایله ملقب و ابو حفص ایله مکنی عمر صالح
ابن رسلان بن نصر بن صالح الکنایدر ویدیوز بکری درت شهر رمضانک اولن ایتکچی کونی
طوغش و سکر یوزیش ذی القعدة سی مصر قاهره ده وفات ایتشدن روح الله روحه عصرینک
مجتهدی اولدیفنی سیوطی کی ذات حسن المحاضر سنده بازوب شهادت ایتشدن بخاری و ترمذی به
شرحلری و روضه و کشاف اوزره حاشیه لری تفسیر و حدیث و فقهین سائر آثاری وارد ایتیهی
(صاحب المستطرف خلیل استنده برذاته اشبو قصه بی نظم ایتشدن * خلال خلیل کلون
حیده * و اوصافه تروی بکل جیل * فلاخبر فی قوم اذ انما یکن بهم * و لاخبر فی الدنیا بغیر
خلیل * مآلی خلیل نامنده اولان دوستک خوبلری سراپا بستید و برکزیده و وصفلری کافه
فهل جیلی روایت اولتور بر قومده جنس خبر بولنمز مادامکه اوایلرند اولیه و خلیسری یعنی
دوستلر دنیاده دخی خبر یوقدر دیمکدر خلیل لقه دوسته دیشکله برکوزل توریه قوللشدن
(بودخی ینه مؤلفک مقبل آندده بر سودیکنه نظم ایتدیک قعده در * یا من تحجب عن محب
صادق * ما زال عنه کل یوم یسأل * من لی یوم فیه نسج باللقا * و یقال لی هذا حبیبک مقبل *
مآلی هر روز سن سوال و طلبدن نفع اولیان محب صادقدن یعنی بدن حجاب ایدن یعنی روینی
کوسترمین یار برکون ایله بکا احسان ایله اول کونده سن ملاقاتله سماحت ایدرسن و سنی کورنلر
بکامزده ایدوب اخته حبیبک مقبلدر یعنی اقبال و توجه ایدوب کلیدر دیه دیمکدر بونده حسن
ایهام وارد (بونی دخی محسن آندده بر دلبره دیمشدر * و اهیب یعلو علی عشاقه * برتبه
من اجمال نالها * واسمه وهو الحبيب محسن * و کم دموع فی الهوی امالها * مآلی دانشنده
آب التفاتی اولدیفنم جوانکه جالندن نائل اولدینی رتبه ایله عشاقه عالی و حاکم اولور و مجیدر که
اسمی محسن اولوب معناسی احسان ایدیجی دیمک ایکن عشقده چوق اشک چشمی اساله
ایلدی یعنی عاشقنی اغلندی و جور ایدی دیمکدر (حسین آدلو حبیبه صنی الدین الحلی
نظم ایتشدن * حبیبی وافر والسوق منی * طویل والهوی عندی مدید * و احب اتی اهوی
حبنا * و شوق فی محبه یزید * مآلی ذکر ای محبوبک در دله شدت اوزره بکا واه و زارم
وافر و کثیر و شوق دروغ طویل و بسیار و بنده اولان عشق دخی مدید یعنی طویلدر و فحجب ایدر که
این حسینه عاشق ایکن الک محبتده اولان شوق زیاده اولور دیمکدر (قلت) طوغر یسی اشبو نظم
بیان معانیسی و ارسته قیداملا اولدینی اوزره بلوغ و بدیدر از جمله بیت اواده عروضدن اوج بحر
آدی بر طرفه توریه ذکر اولتشدن که وافر و طویل و مدیددر و بیت اخیره لغضا و معنی کور بیان
نکات معلوم و کور نمایلری دخی محول طبع سلیم ارباب علوم در فبصر (ناظم قطعه مذکور امام علوم
عربی و علامه شاعر بلوغ عبدالعزیز بن مزایا الحلی حله ده التیوز بخشیدی شهر ربیع الاولک
بشخی جمعه کونی طوغش ویدیوز الیده بغدادده وفات ایتشدن ایتیهی (اسماء نایه داردر *
فاطمه استنده بر حبیبیه حقیقه دیشلان قصه * فاطمه لودرزت فی الدجا * عند طوع الزهره الغرا

* و قبل لی ایما زاهر * قلت لهم فاطمة الزهراء * حلیه آلود بر محبوبه به نظم مؤلفند * بروی
فتاة فی الفؤاد مقيمة * بوجدی و شوقی و الغرام علیة * نبحور علی ضعیفی و رضی بقلتی * فواجبا
من ذاك و هی حلیة * مالی روح بولنه فدا اولسونکه فلیده بر شایه محبوبه معیه اولدی اویله
حبیه که اکا اولان وجد و شوقی و عذاب دروغی زیاده بلجیدر و اویله محبوبه که ضعیفه
جوهر دلک ایدر یعنی ضعیفی جوریه آرزد و اضطراره هلاکه راضیه اولور وای دل حیف که
اونجو به حلیه ایکن شو حالتدن فحجباله دیمکدر که حلیه دن وصف مراد ایش و نور به طریقه
کنشدر فتنه * ذویت فی برکه * یعنی برکه نام محبوبه به برر باعیدر * لما نصب الهوی لقی
شرکه * نادیت و قلی نازک من ترک * یا قلی فیها لعل للشرکه * تغیک سنیا ساعه من برکه *
مالی ذکر آئی مستزاد لیه یله بودر که عشق قلبه هر بولده کافه توجهنده آغ فوردقه
قلب کند و بی ترک ایدی نازک اولدی یعنی حاده یعنی بدن اراض ایدن قلب اراض ایدر اولدی یعنی
حاده عشق بی صیده طوزاق قوروب آخرینه میل ایدر دیکنده بن قلبه افاقت بولسون دیو
ای قلب محبده شرکه میل اینه یعنی سندن ما عدا باشقه لری یار اید * فی بارانکه میل
سودا سنده اوله سنک بارک که برکه نمانده اولان محبوبه در اندن بر ساعت یعنی بر مقدار مواصلت
ایتمی آخر دوستر کردن سنی یلارجه اغنا ایدر یعنی کافی و برکتیدر دیوندا ایتدیم دیمکدر (برکه
افتد بآنک و رانک فقهه لیه بر نسنه نك آرتوب جو غالسنه اطلاق اولنله بو معنی اوزره نظم
مذکور ده توریه واردر * و فیها مردوف * معانی در دست یاندر * لما نصب الهوی لقی
شرکه * فی کل طریق * نادیت و قلی نازک من ترک * لو کان یقی * یا قلی فیها لعل للشرکه *
* ما للشرک بلیق * تغیک سنیا ساعه من برکه * عن کل صدیق * شرک شیک کسری
و رانک سکونیه هم شرکت و هم آفر معانه کلور بوراده شرکت معانه در فتنه (صاحب
المنظر مر حومک ذویت دیدیکی رباعی دیمکدر واصلی دویندر تعریف ایدوب ذودر
(اما مردوف دیدیکی شعری فرس و رومک ردیف دیدکری صنعتی حاوی اولان نظم دیمکدر
و علی اشاره بو صنعت مستزاد نظم مذکور ده اجرا اولمشدر و ردیف شعر ده روید نصکره
بر یا خود دخی زیاده اولان کلمه نکر کردن عبارتند و قدما شعری عریده مستزاد ایه ردیف
صنعتی یوغدی حتی بدیده قدیمه زده و تطبیص مفتاحه بو قدر بونله شعری فرس صورت
و بر مشارد آزاد الهندی نام فاضل سجه المرجان فی آثار هندستان ایه مسمی کتاب مستطابنده شیخ
عبدالمزیز لبائیک دیوانده بر قصیده مردف کوردم دیوب اندن * بشراک با من به یسنشر
العید * و من به کل میت یسنشر العید * ولی الصیام وجاء العید مبکرا * و حبذا الیوم فیه یکر
العید * یسنشرینی و صاحب الکشاف زنجشیریک دیوانده دخی سلطان علاه الدولة دلی به
نظم ایلدیک قصیده سنک * الفضل حصه علاه الدولة * و الحمد لله علاه الدولة * مطلق
کوردم دیو نحر بر ایشدر (مستزاد دخی یا هر مصرعک یا خود هر بیتک آخرینه او مصرعک
وزنی قبول ایدر حک و زنده زیاده قلان کلام و فقره در بو صنعتی بر متوال بحر شعری فرس قدماسی
ایجاد ایدوب بعد از شعراء عرب تناول ایشدر و اعلام دولت علیه عثمانیه دن قصیده عقیده
مشهوره نوبه ناظمی و حین قیحه ابتدا نصب اولان استابول قاضی اولوب سنه هجریه
علی صاحبها افضل الصلاة و التحیه نك سکر یوز النمش اوچنده نازک دنیای دون وزیرک
جوارنده و یانق شجاع مسجدی باغچه سنده مذکور اولان خضرک مر حومک مستزاد
بر غزل عربیسی اولوب معاصری بولان بعض ذوات کرام دخی تبع و نظیر ایلدکری شقایق
نعمانیه ده کورلشدر و علی قول مستزاد میر مشارالیه حضرت تارکندر (صاحب المستطرفک

مردوف دیدیکی علی قول یا حرف رویدن معذور اولاد یفته کوره در یا خود مردوفدن مرادی
مستزاد دیمکدر قلنا مل انتهى (صاحب المستطرف روح الله تعالی روحه اشواق و کنی
یانی اگر یو بایده تبع واستقر ایدوب غامیه یازمش اولسیدق مجلداته احتیاج اوله جنی درکار
اولنله ذکر ایتدیکم شیارله اکتفا اولمشدر دیو ختم باب ایشدر فاللشرع الی الکلام الموعود
یعنی واجب الوجود (قلت) معلوم ارباب دانشدر که علم قلم و زنده بشخصه بر ذاته یلنوب
آخردن نمیز اولسون دیو وضع اولسان اسمدر بودخی ایکن خالی دکلدر یا علم قصدیدر زیاده
و عروکی یا خود علم اتفاقیدر یعنی قصدا و ابتداء وضع اولنوب بلکه کثرت استعمال ایه
وصف ایکن اسمی و صفت اوزرینه غلبه ایدوب شخص واحد علم اولور مثلا معرف باللام
اولورق الجیم کی که ترانک غلبه ایه علمی اولمشدر که یوله له اعلام غلبه دیزل (امالقاب مولانا
ابن کمال تعریفجه علمند نصکره کنندنده یا مدح و یا خود ذم معانسته دلالت اولوب انکله انسان
نسبه اولان لفظدر و سیدنا شریف قدس سره تعریفجه لقب اطلاق حالنده مدح و یا ذم
کند بیه قصد اولسان علمدر و راغب اصفهانی روح الله تعالی روحهم اقب انسانه اسم
اولنک غیری: اولورق نسبه اولنوب معانسته دخی مرادات اولان اسمدر دیمشدر (قلت) عرب
مقابلی عجمک صکره زده مخلص دیدکری دخی لقب بلکه علم دیمکدر مخلص دیکه باعث دخی
غالباً مقطع نظمه ذکر اولمشدر (و دخی اشواق ایکی طریق ایه اوور که بری القاب
سلاطین کی تعظیم و تشریف و دیگری تعریف و تزیین اوزره در که تنقیص و ذم اولدیفندن
حرماند با لاده صاحب المستطرفک نحریر و فقیرک یضاویدن نقلا مفهومی تسطیر ایلدیک
* و لا تبارزوا بالانساب * نص شریفنده اشواق طریق ثانی قصد اولمشدر و بوجه بحر
القاب سو محض تعریف ضرور نیچون اعش و اخفش کی نیچور قلنش اید ده احسن اولان
تعریف ایه تبری جمع ایتکدر یعنی ذمی مشر لفظ ایه ملقب اولان کیمه بی حسب الامکان
آخر وجهه تعریف و تفهیم سعی ایتکدر حتی امام شافعی دن مرویدر که مشایخندن وثقه
حفاظ حدیثدن ابن علیه ایه معروف اسمیل بن ابراهیم بونی کریم کوردیکنی بکا خبر و بردی
دیمشدر و اشواق بردن مستزاد اولدینی و مجدالدین شیرازینک یانی اوزره القاب اوج اولوب
اولکسی افضل و اشرف و شریف کی و ایکنجیسی اعرج و اعور کی تعریف و اوچنجیسی
خطیط و بطیط کی لقب تزیین و تحفیدر قطیط خفیف و بطیط عجب و کذب و داهیه
مغالیه در (و دخی القابک اسم اوکنی و انساب و موطن و منایع و ملقبه اولان صفاته منقسم
اولدینی زده الالباده مذکوردر یعنی هر نه قدر مستزاد اولورده وصف و نسبت و صنعت
بالذات قصدا و لغوب همان ذات ملقب مراد اوله رق مثلاً صالح و هاشمی و مکی و غزالی و عالم
دنیاور یعنی بونلر ایه اشخاصی یلنور و لقب اولان کیمه دن مراد دخی ابنه مضاف اولساندر
ابو الخیر کی و صنعتدن دخی نعت نحوی که مدح و ذمی مشرب اولوب علمدن بر نوع اولاندر بو مقصود
اولوب بلکه یوندن اعم اولان لفظ مقصود در و ازهرینک کیمه اسم مقامه قائم اولوب کیمه
صاحبی انکله اسمیه یلندیک کی یلنور نه کیم ابولهبک اسمی عبدالعزی ایکن کیمه سیه معروف
اولوب حتی قرآن کریمه کیمه مر سومه ایه مذکوردر دیدیکی دخی کیمه نك القابدن اولدینی
تأید ایدر و اشواق کیمه نك القابدن اولسی مطلبنده بر از فوائد دخی واردر تفصیلی اراده ییورنلر
کتب معتیده مستند الیه مطلبنه مر اجعت ییورده ل (و دخی معلوم اوله که * الانقاب تنزل
من السماء * کلام مشهورینک ارا اولوب مثل اولدینی امام بخارینک باب ماجاء فی اسمائه علیه
الصلاة والسلام دیدیکی مطلبده شارخی مولانا عینی ذکر ایشدر (واما کیمه اب یا خودام و یا ابن

یا خود بنت یعنی یونانیک بریده تصدیر اولان عذر دیو تر یف اولوب واکثر یسی بحال بند اسم کی
ابتدای تولیده وضع اولوب صکره طریان ایدر دینشدر یعنی برینک براوغلی ویاقری اودقده
این فلان و بنت فلان یا خود اول والد ابو فلان و ابو فلان کنیه سی همان وضع اولوب تقوه اولماز
بلکه ذات ابن و بنت شهرت بولدقدنصکره زیازد اولور قندبر (اخطار) اصلی قنچین ایل
بنواولوب وجمع سالمی بنون وجمع قلی ابناء کلوب وعلی قول اصلی بانک کسری ونونک سکونیه
جعی بنواولان ابن ایل واصلی حرکه یا ایل ابو اولوب تخفیف وای خذ فله جعی ابا کلان ابا ایل
اولان کنیه لده هر نه قدر نون یا خود و او والف ایل حرف باوایک من حیث الاعراب احوال
دلانه سنده و او والف و حرف ادوات کنیه ایل ل دخی مطلقا کنیه زده ترتیب حروفده اعتبار
اول ادوات مابعدینه در یعنی نید مضاف اولش ایل اکادفت اونتی لازمه در که اکثر قول پوروشده
کتابلر حتی بوکا دقت ایمان بعض اجله آبی الحمی حالت جریده کوردکده مثلا مررت
بای الحمی کی کنیه ظن اشدی انده اولان ابادن مشتق الفک مدیه اسم فاعلدر و معنای لمدن
واندن امتناع ایدیمی دیکدر (واشو آبی اللحم صحابی غفار بدر رضی الله تعالی عنه حنین
غروه سنده شهید اولشدر اسنده اختلاف اولندی قول صحیح اوزره خلفد لقب مذکور ایل
تثقیله سبب هنگام جهالنده تله ذیح و ننان حیوانک تنی یزیدی (آبی الحسف دخی یوقیلندر
موی الیهنا خدیجه الکبری رضی الله تعالی عنها نیک پد ری تصفیر ایل خوبلد بن اسد بن
عبد العری بن قصی بن کلابدر وحقنه یحیی بن عروه بن الزبیر بن العوام * اب لی آبی الحسف
او یعلونه * و فارس معروف رئیس الکاتب * یتله ثناخوان اولشدر و بو معروف اسم
فرسدر قنصر (قلت) بروجده بحر زاده طبعی مسلم بعض اصحاب ذهن مستقیم بعض اجله
کنیه ادائی مابعدینه دقت ایتوب آبی الحمی کنیه ظن اشد پاردو بوجه جلیله اثرینه تحریر
ایش ایلده بو فقیرک عاجزانه مطالعه سنجه نفس آبی الحمدن بکلفه اعتراض وارد اولماز
بلکه اعتراض انکه ملقب اولان صحابی حضرت نرینک تله کسلان حیوانلرک خوئی اکلدن
اشاعی قصه سنده عدم وقوفلرینه اوله یلور بو قصه به عدم وقوف ایلده عبارده دن خارج
بر معنی اولغه اولقدر عیب دکلدر زرا کنیه مجازیه عروضا و جادانه اضافله دخی اولغه شارب
یعنی یی یوک آدمی به ابو الشوارب دیدکاری کی جائز کانی باکرت اوزره اکلندن ویااته نفرندن
بحازا ابو اللحم دیه ل واول معاجزه مررت بای اللحم برنده اولور اگر معترضت مابعدینه دقتدن
مرادی ذهنه متبادر اولان مضاف الیه افظی اولوب احواله دقت دیک ایلده قابل تاویلدر
قندبر (اخطار آخر) کلام عربیده ترخیم وقصر و تغییر یعنی کله تک بعض حرفلرینی حذف
ایتن وکله بی بولک و حرفنی آخر حرفه تبدیل ایتن رایکان اولوب هله منادانک آخرینی ضرورت
شهریه اولیه رق تخفیف حذف ایتن قاعده بحویه ایلده منادانک غیر یسی بعضی هر نه قدر
فصیحده دکانده ده لغت و بعضی وزن شعری ضرورتی اقتضا سنجه در و بو یول فارسیده
دخی اولوب حتی غریبه اوله رق قافیه ایچون کله تک حرف اخیری تبدیل اولندیغی ابوشکورک
* آب انکور و آب نیلوفل * مر مرا از غیر و مشک بدل * یتله کوراشدر (وایکی لفظک
حرفلری خلط غریب اوله رق برینه قانلیدیغی سلانک * مرا نشانه تیر فراق کردده کرز *
* کسی شند که باشد کان نشانه تیر * یتله کوراشدر هر کرز هر کرز دیک اولوب معایب شعریه دن
اولان عدوان بر نوع یعنی تغییراتن اولندیغی بدایع الصابنده حسین و اعظم کاشنی یازر
(و ضرورت وزن ایچون اشعار عربیده اسماده تغییرات وافر اولوب از جمله مجید الدین
قنورز آبادنک قاموسده س لم ماده سنده وقول الخطیبه * جدلا محکمه من صنع سلام)

اراد من صنع داود علیه سلیمان ثم غیره ضروره * دیو کشیده زینب یسان قبلدیدی اوزره سلیمان
اسمک لامک تشدید به سلامه تغییریدر و علامه مشار الیه شک قول بلیغ مؤخرینک مفهومی
خطیبه نام شاعر بلیغ مشهور زره مدخنده بوزره سلامک صنوعا تندن بوزره در دیشدر وضع
سلامدن صنع داود علیه السلامی مراد ایدوب و مراد ایدیمی داودی سلیمان قلدقدنصکره
سلیمانی وزن ایچون سلامه تغییر ایتشدر دیکدر که ایضاحی چونکه عرب میاننده دخی حضرت
داود علیه السلام اوردست اعجاز ینوسی اولان درع ابدع شریفلری مشهور و مشبه به اولوب
لکن هنگام جاهلیته عرب ای اولوب یعنی قرانت و کاتبه واقف اولوب اخبار ماضیه بی
تأمله بطدکلرندن زره مذکور صوری صنع سلیمان علیه السلام زعم ایدرلر ایدی بناء علیه وقت
جاهلیت بلغاستدن خطیبه شاعر دخی مدح ایلدیجی جدلا یعنی محکم اولمش زرهی تشبیه
بلیغ طریقله اول زره محکم مشهوره تشبیه مراد یا خود عین زره مذکوره اولدیغی ادعا ایدرلر
زعمی اوزره نجل جلیل داود اولان سلیمانه علیهما السلام نسبت و مضاف قیلوب واسم سلیمانی
ضرورت وزن ایچون سلامه تغییر ایلدی دیکدر و هر چند صاحب قاموس حضرت نرینک مرادی
اشو ابضاح اولتان یان اولدیغی عندها ل الدرایه و الروایه * فیهله سلیمان * کلامندن مستفاد
ایسده نظره اولاده جهل اهل جاهلیت مذکور ی بطیهرک عباره قاموس اکلمامق لا بأسدر لکن
صاحب قاموس آسار بحر علومک اشو عباره سنده فائشک کعب عالیه نظر را بن نفهم ایلده مدم
ایسده الهیه خطا بوقدر و معنای صحیحی وارد در دیک اقتضای دانش ایکن مترجم قاموس
عاصم افندی مرحوم عبارده مذکور بی وظیفه اهل انصاف اوزره حسن ظن و اعتدال و رعایت قدر
استدلالنم ایکن محمل صحیحی تبع و تنکر ایتدیرک همان آفت سوء فهم ایل (سلام شداد وزنده
اسامیدندر و خطیبه نام شاعرک درع وصفده نظم ایلدیجی اشو * جدلا محکمه من صنع
سلام * مصرعنده سلام لفظندن مرادی داود علیه السلام در من صنع داود دیکمر مراد
ایدوب لکن قافیه موافق اولما دقتدن سلیمان لفظنده انتقال واکا دخی وزن مطاوعت ایتمامکله
سلام کله سنده ارنحال ایلدی دیو یازدیغی ترجمه غریبه سنک اوزرینه طعنه قانلوب (مترجمدر که
مؤلفک یونوجیهی حقیقه افندی مرحومک تصرفات مخصوصه لری قیلندر دیوب بوکا دخی
عدم قناعتله (اضیفه) بر کیر الانف کیمه تک ناسته بر آدم بو کون و او خوشبجه دکلدر دیش همان
اول کیمه شدت انفعال ایلدیک مجلس ایدوب کتمش سینی سوال ایتدکارنده بنم انفسه تهر یض
ایلدی زرا هوادکر بخته متعلقدر دکرده ایلده قایق اولغه بونک انی قایق کی کیردر دیو
ینی هرل ایتدی دیش دیو مناسبی بعبده واطقتدن ایلده بویله بر مثل غیر لطیفی اضیفه
عنوانیه ذکر ی طوغریسی هم مجید الدین کی بر فریده و هم انصاف اولشده حقیقه مظلومه
غدردر که انک غلطات عوام نام کشکولنده بهمن ساده شلر یعنی فائده زانده دن آزاده سوزلر
صکور نور ایلده اصل جعی علای رجال سلطنت حیده دن عبد الحمید بلیغه عدیل اولان
رسمی احمد افندی مرحومک قلیله اولوب وخواجه جنس علوم منیب افندی مرحومک دخی
شیخ الاسلام عاتر افندی مرحومک التماسیه هر طرفده قم تصحیح جد صریحی کبر مکله فائده او
مقالات قتی جوقدر و بو فقیر باهر التقصیر دخی عباره مذکوره قاموس الجاء غبارت و جهالت
ایلده جای اشکال اولوب حلی اهم اولدیغی حالده اکثر اکثر صحایف شمار مطالعه ایکن فصائد
سبعه معلقه شاری اوجیز او توز حدودی اعلامندن این انبارنک (وقال النابغه علی جهة
الفاظ * وکل صموت ثلثه تبعه * و نسج سلیم کل قضاء ذائل * اراد نسج سلیمان و سلیمان
لم نسج الدروع و اتان نسجها داود علیهما السلام قولله التیوز حدودی علماسندن ابوالکارم

این خطیب از ملکی الانصار بنک برهان الکاشف عن اعجاز القرآن نام کتاب مستطابده بالناسبه
 یازدینی * فان قلت لم یجوز ان یكون اعجازه انشأ من جهة ما فيه الانباء السابقة واللاحقة
 ولم یکن ذلك من شان العربی وغلط من اکارهم من نسج الدعوى الى سليمان بن داود علیهما السلام
 وسماء علیهما و منه * و یضاد من نسج ابن داود نثره * تحیرتها يوم القام الملباس * قول
 و علی الخصوص سلطان احمد خان ثالث طیبه راء الملك الباعث عهدی اعلامتین اولوب
 بعض شایش و احوالی راشد افندی مرحومک تاز بخنده مرسوم اسلامبولی مولانا فاضل
 سلم افندی مرحومک ضرورت اشعارش به اشعار عربیه که انواعی مبین ضرورت تسبیح ایلدیک
 اثر معتبرند * ابدال الاسماء الاعلام * دیندیک مطلبندن سرابا فائده دن عبارت اولغله
 تمامیه یاز یله حق نقله بلطفه تعالی بوجا جز ظفر بولدیغ صکی اشبو نصرت فیروز ایلدی
 هزار جدرله هاش ترجمه قاموس مترجم موی الیه بحر بر ایلدم وللعارق یکفیه الاشارة (قال
 المولی المشار الیه * ابدال الاسماء الاعلام * قال السیرانی ومن ذلك ابدال الاسماء الاعلام وهي نجی
 علی ثلثة اضرب * ضرب جائز فی الشعر والکلام * و ضرب جائز فی الشعر * و ضرب لا یجوز
 فی الشعر ولا فی الکلام انتهى (اما ما یجوز فی الشعر والکلام فکتصیر الاسم العلم کافی قول
 الراعی * و لایث نجیده بن حویر * ابنی الهدی فیرید فی تضلیلا * اراد نجیده بن عامر
 الخارجی (و اما الثالث فهو القلط الذي یغلطه الشاعر او غیره بما یقلن ان الامر کما قال کتوله
 * والشیخ عثمان ابو عفان * فظن ان عثمان یکنی اباعفان لان اسم ایه صفان و اعناه ابو عمرو
 (و اما الثاني وهو الذي یحسن بصدده فهو ان یدل اسم من الاسم المعروف به کذا ترجمه السیرانی
 (و قال ابو علی المظفر هو احاله لاسم عن صورته و سماء انتصر فی ذلك قول الخطیبة * و مارضیت
 لهم حتی وفدتهم * من وائل رهط بسطام باحرام * فیه رماح و فیه کل سائفة * یضاه
 بحکمة من نسج سلام * قال السیرانی اراد سلیمان (و قال در یمن الصمعة بری اخاه عبدالله * فان
 تدنا الایام والدهر یعلو * بنی قارب انما غضاب لحد * ثم قال * تنادوا فقالوا اردت الخیل فارما *
 * فقلت اصید الله ذلك الردي * فحماه معبدوا و اسمه عبدالله لانه یرجع الی معنی العبودة * و كذلك
 سماء الخطیبة سلاما لان اسلام و سلیمان اشتقاقهما من السلامة انتهى (ومن غریب ما حکى
 فی هذا الباب ان ابراه بن عامر بن مالک بن جعفر بن کلاب کان یقال له ملاعب الاسنة فجعله لید
 ملاعب الرماح لاجتبه الی القافية فقال ربه و هو ع * له ان حیامدک الفلاح * ادر که ملاعب
 الرماح * فابدل الرماح من الاسنة لاجتبا الی القافية انتهى (ذکر اولئان یضاه دخی جدلا کی
 وصف زرد و نسجه در انتهى (قلت شایع اولان تصیر فاندن بری دخی کتبه ده الی حذف
 و یونده غالب اولان ضرورت و زرد بو بکر و یوسعد کی (بعض متبع ادیبانی حالت رفعة قصر
 ایتمدر (لکن اشبو قصر یکده سل دکدر فتکر (و ینه بعض موی الیه لضرورة ابونک الی
 حذف نکره و او ی دخی حذف اولوب و مضاف اولدینی اسم حرف تعریف داخل اینه الف
 و صلی دخی کتابت اولماز و اول بالامه متصل قلنور بلحسن کی که اصلی ابوالحسن در و یونده غالب
 اولان لغتدر یعنی همان ضرورت وزن سبب حذف دکدر بی علویه باعلوی دیکلری کی که اشبو
 تعیر موضوع عربیدن دکله ده دیار حضرمیه اهلنسی نسبتک اوله بالقطنی کتوروب یحواله
 مشروح بنوعلو یجون باعلوی و بنوحسن و سعد و قشیرا یجون باحسن باسعد باقشیر در در دیمدر
 (قلت) ملاحظه عاجزی اوزره یازیک اصلی ابو زیددر چونکه اسمیک منادی اوله رق
 استعمال ککیر اوله اعراب منادی اقتضا سجه یا یازید اولوب و حرف نداسی جائز اولدینی
 اوزره حذف اولوب پس ایا دن دخی الی حذفه یازید دیمدر و او یله جه علم اولمدر لکن

بوملاحظه آنفیسان اولئان حضرت مذکور یعنی کتبه دن الفک حذف حالت رفعة مخصوص اولدینی
 اشارت ایدن ادیک قولنه مخالف و شرایشی (و ابوایوب کتبه سنده ابونک همزه سنی حذف ایله
 ابوایوب دیمک لغت اولدینی شایفه مصرحد و فیه حفظ (اخطار دیکر) بوالهوس کتب
 لغات عربیه دن متداول اولان فیه زده بولنوب لکن سبک فارسیه استعمال کورده یلقا و رسم
 مذکور اوزره یازدینی منظور باب مطالعة دقت اراد که هوس و مطلق یسار و برسته
 بتورمه دن آخریه شروع ایدر یعنی متلون ترکیبه سی بردالمن براله قونار هشیاره اطلاق
 اولنور لکن لغات فارسیه دن برهان فاطمه بل کل و زنده کثیر و حقوق معنائه اولوب مثلا
 هوس و مطلقو جوق کیمسه به بلهوس و بلکامه درل دیوب ابودن تحف کتبه اولما دینی
 کوسر مشیر و شعور بنک فرهنکی ترجمه سنده بل احق و نادان معنائه ده کلور دیوب بومعناه
 حضرت مولانا جلال الدین الرومی قدس سره * و بر بطراری بودم رخت طراری چه شد *
 من باخود را کر زخمی زدم برخود زدم * یتلرینی شاهد کتور مشر فلیتامل (فائده) مستعین زده
 مشهور در حومک یک بوزیش برده مسوده سنی تکمیل ایلدیک بحله النصاب نام اثرنده یازدینی
 مطالعة سجه مصلی لغی میک منی و صادق سکونیه مصلح الدین مریم برلفظدر و مصلح الدین
 دخی اکثر با مصطفی ایله مسمی اولنور لقیبدر و مصلحک آخرنده اولان یا لامک حر که سنی
 حفظ یجون اولور که کسان مصلی دین مصطفی مصلح الدینی تکلم ایتمش اولور و قواعد نسب
 عربیه اوزره معروف اولان عبدالله ده عبودی و بن العابدین ده عبادی و غیر یلری بو که مثال
 اوله یلور و اشبو مصلی دیار و مده او یجوز سنده دنبرو اجداث اولنوب بلاد رومده عرف اولمدر
 انتهى (قلت) ارناودلق و اواضرف قرینده اولان بلادده مصطفایه موطی و بن العابدینه
 زینل دیکلری شایده * بیان معانی کتبه * و دخی معلوم ایله که اشبو کتبه کایه دن مستفید و کایه
 نلایدن کتی یکینک مصدر در و بودخی سبعة الاخر و قاموسدن استفادنه اولدینی اوزره
 علی افه ناقص یائی و علی قول ناقص و او ی اولوب علی کلا التفدیر برسته بی آردن سز
 ابتدیکت و فده کتبه و صکنونه عن فلان درسن و دخی کتی به ص کذا نکلم بما یستدل به علیه
 معنائه در یعنی بر آخر نسه اوزرینه کندی ایله استبدال اوله جق کلام سوبیلدی دیمکدر
 مثلا ازهر بنک یا سجه نیکدن نکاح و جاع نصیر ابتدکری کی و بر سوز سوبیلوب اندن غیری
 معنی مراد ایتمک و حقیقت و محاز جانلری کندی جاذب ایدن برلفظی سوبلک معنای نه ده کلور
 علم یانده یان اولئان کایه معانی مذکورده دن معنیه آخر بن اوزره اولندر (و دخی ابن عیاد قولنه
 کتبه صرف معنائه ده کلور کتبه عده درل اندن او شبی صرف ورد اندم دیمکدر (البته کتبه
 اسم دن تور به کی اولدیندن یعنی اسم غالب کلوب کان اسمی سزایند یکندن بومعنائه کتبه
 دیمکدر و الحاصل قلم پریشان رقم تفصیلی صدده اولدینی کتبه بوجه اشارت برآدی به باباسی
 و یاخود او غلو و باقری اسمارندن بری مضاف ایدر که نسیم ایلک یعنی ابوفلان و ام فلان و ابن فلان
 و بنت فلان دیمکدر عبارتدر که حقیقه کتبه بودر و ابونک ام ایله کتبه سی باقله توسعدر فتدر
 و کتبه محاز به عربیه اجرومیه صاحبه ابن آجروم دیندیک کی ابن ایله دخی اولور ایه ده ترکیه
 اب ایله معبره در التوب باباسی کی (و کتبه کافک کسری ایله و علی لغه ضمیله و یقولد مالک ینه جی
 کافک منی و نونک قحیله کی کلور (و کتی کافک قحی و یانک تشدید ایله یعنی غنی و زنده کتبه داشته
 دینور که انک و بونک کتبه لری در دیمکدر و معنائه اولان کتبه ثلاثین مفعول ثانی به بنده
 ولغت اولدینی اوزره حرف جروا سطره سببه تعدی ایدر مثلا * کتبت زیدا اباعرو و بانی عمرو
 کتبه بالکسر و الضم دینور یعنی نامی مثلا عمرو اولان ابی زید آندنه اولان باباسنه مضاف الیه

ایدرک تسبیح استبدیک و قدس کنیت زینا الخ دینور دیمکر (بعضی تفریدن کنیت دینک
یعنی تفریدن قولی غلط فاحشه دند دیمش اینده فیروز آبادی کاه سماه کاکاه و کاه دیوب
افعال و تفریدن دخی کلدیکی بخور یا تفریدن فیسر (صاحب قاموس کفی ماده سنده معانی
پیان و کنی زینا اباعرو و به دیو کنیه تک اب اینده مضاف اوله رق اسم اولدینی افهامدنصر
* و کنی بالضم امرأه * دیوب صیغه مجهره مضارع کنی برمره عربیه انجمن اولدینی ذکر
ایدوب لکن صیغه مجهره مضارع اولدینی کنی و کنی مبنی للمفعول اسم امرأه دیوب صیغه
موجزه ظرف مذکور ایله یانی کنیه اسم اوغل یا خود قر مضاف الیه اوله رق دخی قولندینته
لشارندن باشه یوقبرک علامه سی اوزره عیاره مذکور ده بربر فکر و اردر که نکتہ سنه
وغورین و اصل اولق دفته توقف ایدر فتنه انتهی (فائده) ازهرینک یازدینی اوزره برکجه بی
کنیه ملک اول کیمه بی توقیر و تعظیم ایچون دخی اولوب حتی قصد تعظیم ایله کنیه سبله ندا
ایتنک دأب صر بدر فلحفظ (و کنیه تک رغبتن داعی دخی جامع صغیره مسطور اولان (بادروا
اولاد کم بالکنی قبل ان تغلب علیهم الالقباب) اثر شیریندر که مالی سزک هر بریکز ولدیکر
صغرنده ککنید حسنه وضعه پیود کارنده خلقک انله لقب غیر مرضی تلقیندن اول
مبادرت و عجله ایدک دیمکر و بوندن مراد سعادت ارشاد درز یرا کای حسنه به مبادرت لازم
ولایق اولدینی کنی تعلیم ادب اولاده دخی مبادرت لایقدر که بواجلدن (بادروا بتأدب الاطفال
قبل ان تراکم الاشغال دینشدن) و برمتوال محررا و غلی و یا خود قرنی اولنرک کنیه لغاری اصل
و حقیقت اولوب اولادی اولیانلرک اولاد ایله تکیه لری صاحب المستطرفک بالاده بیان استبدیکی
اوزره تفالا توسمدر و اولادی اولیانلر سارافار بندن افر بی کنیه سبله نکتہ اولنق دخی شایعدر
ونساک امهات ایله اولان کنیه لری دخی بوجرا ده جار یدر فتأمل (ما یعول علیه ده یازدینی اوزره
حضرت رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم مانواله الموالید فی العالم اقتدیر حضرت لری
عبد الله بن الزبیری صغیر ایکن لام جدی اولان ابو بکر الصدیق رضی الله تعالی عنهما
کنیه سبله ابو بکر نکتیه پیوردر بیدر این از بیکر تصغیر ایله جنیب نام ولدی اولدقده انکله
دخی کنیه لثوب ایکنی کنیه صاحبی اولدیلر پس حیوانات ولادته انسانه مشارک اولدقارنده
برمناسبتله مجازا ناس کنی انلری دخی عرب العربا آبا و امهاتله نکتیه ابتد کلرندن باشقه جادات
و عروسی یعنی موالید ثلاثه دن اولان معادن و نباتاتی و بوناردن اولیان جوهر مقابل عرضی
دخی نکتیه استبدیل و بونلر ایله انسانک جوارح و اعضا و بهض صفاتنه دأر سابق مذکورده
اولان کنیه لغات وادیات صحافنده متفرقا مضبوط قلم اهل علم و ادب ایسه ده راغب
مطالع اولان اخوانه زحمت اولماق نیت صافیه سبله بوجمله حسب الامکان نقل اولمشدر
(ابو جاد) ایچد (ابو یون) بال (ابو منصور) شهد یعنی کوچ بالی (ابو نافع) حلوا (ابو طیب
و ابو صالح و ابو سهل) اوچیده خبیص یعنی اون ایله شکر حلوا سی (ابو ساین) سر طراط
یعنی بالوذه (ابو عون) خرما (ابو سمح) تازه خرما (ابو نافع) سرکه (ابو الحصب) نصغیر ایله
(ابو کامل) ایکسیده کوشت یعنی ات (ابو جابر) اتمک (ابو نعیم و ابو ملک) ایکسیده یوشاق
و تازه اتمک (ابو الحیاة و ابو حیان و ابو الفیات و ابو مدرک) در دیده صو (ابو بشر) الف لاسر
نقل یعنی مره (ابو رجاء) سفره (ابو الخیر) خوان (ابو جامع) مائده که اوزرنده طعام حاضر
و آماده اولان سفره و تسبیح و وساده سفره به خوان درلر (ابو الادهم) تجره و جوه ملک
(ابو زین) ترید (ابو قسام) اسفید باج در اسفید باجه یا لکن نخود له بشمش ات صویدر که
فار سیده نخود آب درلر او بوندن معر بدر (ابو عاصم) اسبق الذکر سوبق ایله سکبای

مربی اولان سکباجدر که اکثی آش اوله جعفر (ابو الفرج) رانک حرکه سبله (ابو ابو الحنین)
ایکسیده جوز آب یعنی کاف فارسی معصوم ایله کودایک مربی اولوب ات و برنج و جوز ایله
بشروب اوزرنده سرکه لی یکم شیرینی دوکد کلری ییدیکم طعام قدیدر من لم یذق لم یعرف
بعضه کوره بریان پلاوی اولوب کوچ پلاویده دیور ایش (ابو الجحان) تباهجه تک مربی
اولان هانک قنیلطه طبا هجه درکه کبیدن عبارتدر (ابو ریاح) باقلا الما یعنی صوبقه سی
(بو کنیه) یعنی ابوالریاح بالای کلبه یکدیکی اوزره ریحه و روزگار دوز برعساک علمی اولغله
یو که تشبها بقی اولوب جوق ازن شخصه دخی دینور (واون توزی و یاخو دقوندن
و شیره تک دخی کنیه لری در (ابو حنیفه) غنود (ابو الاشهب و ابو الایض) ایکسیده سود
(ابو الجیل و ابو الحضر) ایکسیده بقله (ابو النضر) ریحان (ابو صابر) طوز (ابو مسافر)
سبز (ابو شغال) جز یعنی هاوج (ابو حسان) ساده یانی (ابو الشفا) شکر (ابو هوام)
فاقک حنی و تشدید ایله قیبطی یعنی عرب میانشه ناطف دید کلری بر مشهور حلوا (ابو الاسود)
یکم (ابو طریف) زایک حنی و میث قنوی و علی قول تشدیدله زماورد معریدر که مورطه
وات ایله طبع اولنور برطامدر (ابو الاصغر) قار پوز (ابو المسیح) تازه بالی (ابو حبيب) محفور
یعنی طوز او بالی که صلا موره دیمکر (ابو الهنا و ابو السح و ابو طرب) اوچیده باده (ابو مونس
موم (ابو الوضاء) سراج و قندیل (ابو الشهی) ساز نوعدن حالا لغوه و قدیم قو پوز
دید کلری ربط (ابو لهو) طنبور (ابو الصخب) مزمار یعنی مطلقا ساز قیچندن اولان دودک
(ابو شائق) غنا یعنی ابرله می (ابو الراحمه) اویغو (ابو المانی) منباته دعوتی ترکیه اوقوچی
(ابو الفضل) زرمسکوک که فی الحقیقه فضلی انکاره کلر بر علامه عالمدر (ابو اکبر) سیم مسکوک
ابو الکمال) ندیم زم (ابو النوی ابو المنزل) ایکسیده مضیف یعنی خاندان (ابو الیث) خانه صاحبی
(ابو صفر) طفیلدر شارح کتاب فصیح قولیجه قدیم کلام عربده طفلی اولیوب اهل
کوفه دن طفیلله الاعراس درز برکجه وار ایدیکه بلا دعوت ضیافتله کلک عادی ایدی
بوعلی ایدنی اول کیمه به تشبها نسبت بره طفیلی دیدیلر (ابو مالک) طست و سن و کبردر
یعنی ال و سار نسه یقه دقلری لکن و عرو زیاده قوجه لقدر و کبر و هرمک یعنی پیرلکک
(ابو سعید) دخی کنیه سیدر و (ابو سعید) دهردر (فائده) صاحب قاموس طانک قنوی و سبتک
سکونیه طستک اصلی سبتک تشدیدله طس اولوب سین تانی تابه ابدال اولنقش و شین هجه ایله
طست دخی لقدر دیمش ایسده ابن المظفر ازهری تهذیبده طست فی الاصل طانک قنوی
و سبتک تشدید و آخرنده تابه تأیید ساکنه ایله طبه اولوب سبتک شده سبله تغلی کریمه
کودوب تخفیف یعنی سین ساکنی حنف ایتار ایله هاه تأیید موصعه فاعده اولدینی اوزره
ما قبل ساکن اولدیندن تا ظاهر اولدی حتی اصلی بو یله اولدینته جعنتک طساک کلکی
و حرفتک تهی طسابه و ادینی دلالت ایدر اشته طستک اصلی بودر یعنی ناسی اصلیه دکلدر
زیرا کلام عربده تابه طاکله واحده ده جمع اولادیندن باشقه کلکی اصلنه ارجاع ایدن جعی
بروجه محرر طساک و اسم تصغیری طسبه در طستک ناسی اصلیه درز را جعی فعال و زنده
طست کلور دینلر طستک ناسی هاه تأیید در که حال نصبنده جمع مؤنث سالم مجرورده ظاهر
اولور و او مزله در دیو جواب و بریلور و سبتک و طستک نازی حالت نصبنده اقوات و اصوات کنی
اصلیه آس کورینورده ده متات و ذوات کیدر دیو ازهری شار ایله تحقیق ایش (لغات عربی
الفاظ فارسیه ایله تفسیر ایدن مقدمه الادب صاحبی زنجشیری علامه (طست) طست جمعه طساک
(طساک) طست قروین دیوینور برمدی قیلسدر فلحفظ انتهی (ابو الیاس) خلخال (ابو الایمن)

و ابورضاء) ایکسیده طوقاق (ابوعمره) آجلقدر و علی قول افلاسدر (ابوعمرایه ابوعمره ندر
 یلورمیسین دیوسوال اولند قیسه بیلیم که چکریمه چوکش و او طور مشدر جوابله معنای جوئی
 یانده استظراف ایله بیک مره هلالقه ده یازلشد (ابوالیسره لغت) دیشدر غنی ال ورتنده
 ضد فقر یعنی زکینلکدر ذکر اولان غنایله بومعنا به ایسه غنیک منجه در یوق تنی یعنی آغازه که
 ترکیه ابرامقدر اول معنایله ایسه غنیک قیسه در قیاسمل (ابو مزبه) فقر (ابوالحرمان) فقر
 (ابوالعجل) شتا یعنی قیاس (ابوالروح) صیف یعنی یاز روحده راکل منی و قی دخی جازدر
 ظن ایدرم (ابوالنشر) کوندن (ابوالسکن) کیمه (ابوفانوس) کونش (ابوومن) آی (ابوقیس)
 مکمه مکرمه ده اولان معلوم طایغ (ابوسریع) عریح در که نهاییه بن الاثر یانجه بر شجر
 صغیر معنی و ف اولوب نارایله آشنای سر یعدر و نبات صیفندر شیخ داود قولیمه قتاد در
 (ابوقلون) لغتانه دیار رومده طوقان بر نوع فاشدر دیشدر بوکا دار کلام اوائل کتابده
 کبران ایشدر (ابوحاجب) شرردر طایغ جاز یوب طوقو غنقدن هوا ده متطایر اولان
 شرردر که آنلرک حوافردن ظاهر اولان آشدن و حاجب حجاب لفظندن جمع اوله رف آتش
 بوجکک آیدر و دخی ابو حاجب خیمه سته مسافرک ورودی خوفندن آزار بقان محارب
 قیله سندن بر یخیل کسدر (ابوالصلت) سیف (ابوالوفاء) بمن یعنی ترس و قاطعده ر سائر
 اولدی یخچون (ابوالضاء و ابوطالب) و منصف ورتنده (ابومنفذ) اوچیده اسب و آن (ابوعاب)
 فرس فارسی (ابوزیاد و ابونافع) اشکدر (زیاد نام کیمه حقتده بر شاعر ماهر هجوا اشبو
 یعنی نظم ایشدر * زیادست ادبی من ابواه * ولکی الحار ابو زیاد * مالی زیادک باباسی کیم
 از ادیبی اگر چه معلوم دکلدر و لکن اشک ابو زیاد اولد یعنی یلورم دیکلدر که الحار ابو زیاد
 ترکیهک معنای زیادک باباسی اشکدر دیک اولغله نوریه مجبوه اشک اوغلی اشک دیدیکندن
 باشقه باباسی بیلیم تعمیرله ولدان دخی دیشدر فقرلهما (ابوالاحظ و ابوقوص) ایکسیده
 قاز (ابوایوب و ابوصقوان) بعیر در (فائده) دیمیری قولیمه بعیرانسان منزله سنده در یعنی دونهک
 ارگکته و دیشمنه اطلاق اولنور (جل رجل) ناقه مرأه (قعود صبور ورتنده فنی) قاروص
 جاریه یعنی کچ قزمزله زنده در انهمی (ابواغفل) و حاجک جچی صیفه سبله (ابوالحجاج)
 ایکسیده قبل در کتیه نایهک سبی دخی بقصد سوء مکمه مکرمه به قبل ایله کلویه فی الحال
 ابایل ایله بلال بنی بولان اصحاب قبله و قعه سیدر که هندده قبل ابو الحجاج ایله زبانه ایمش
 (ابوالبال و ابوالنجم) و تصغیر ایله (ابوالحصین) تلب یعنی تلکو (ابوالحارث) ابن العرس
 یعنی کلچیک دیدکری حیوان معروف (ابوخداش) هره و کر به یعنی کدی (ابو زباب) قاره
 یعنی خجانه و موش (حاکم منجه ابوالحسن و ابوالوئی) ایکسیده طاموس (ابوالقشم) نسر
 یعنی کرکس دیدکری برنجی قوشدر یونده اختلاف اولندی بعضیلری طوشانجل و یلانجل
 و بعضیلری قره قوشدر دیدی حاصلی شاهین و طغان مقوله سنی آلور بر طائر کیردر و بعضی
 مترجم لغت آق بابا دیدکری فسرندن بر نوعدر دیش و ترکیده نجر یغله کرکس دیدکری قوشدر
 اسم بچوالحدردیو اثر کیرنده یازلشد قنامل (امام جیشریک مقدمه الادبده نسر کرکس ایله
 تفصیلا اولوب انهمی خواجه سنک ترجمه سنی اولان اقصى الاربد معروفدر طاعتی و قویارمق
 معنایله اولان ندردن مأخوذ در طیر مذکور لاشه بی قویاروب اکل ایتدی کیمچون بو اسم ایله
 انجه اولندی و مشهور اولان بودر که کرکسک سائر برنجی قوشلری چکالی بو قدر طایق و قارغده
 طرناغی کبی طرناغی وارددر دیشدر (قلت) اشبو تیر برزه نظر انسر کرکس اولوب و کرکسک
 آق بابا معنایله اولوبی قوی کوز نور انهمی (ابوالاشهب) بازی یعنی طوقان (ابوالهجم

وابو قره) عقاب یعنی طوشانجل یا خود قره قوشدر (عقاب مقدمه الادبده اله دیو تفسیر
 اولمش و ترجمه سنده طوشانجل که مریدار خواره دخی دیرل دیو یسان اولمشدر (ابوضاره)
 شاهین (ابوحاض و ابوسرافه) عرب باشد فارسی اولان باشق صکه اقمایه قوشدر
 (ابوالخطاب) عید ورتنده حدائنه که فارسیه زغن و موشکبر و غلیداج و علفساج و ترکیده
 جیلاقدر (ابو زاجر و ابوالخیل و ابوالقفاغ) اوچیده قرغه (ابوالبحری) عقیق یعنی ضغصان
 (ابو خلیج) لعلق یعنی لکک (ابوالهصیم) کردی ورتنده کری که ترکیده طورنا و فارسیده
 کلکدر (ابوالسامری) نعلمه یعنی دوه قوشی جیشی (ابوشعب) یعنی رمان ورتنده دراج که
 ترکیده قمر یغله دراج دیدکری اقی نازله و خوشمنظر جده ککله قر ب بر قوشدر و مقدمه
 الادبده دراج تروزیله تفسیر اولمشدر که سوکان اوله جقد ر لکن مشهوری اولکیدر (ابوهذیل
 و ابوسهل و ابو حکرمه) اوچیده بلم یعنی بیانی کو کرچین (ابو قراش) توبنده الوان شنی
 اولان طیر در که اوائل کتابده مذکوردر (ابوالنذر و ابوالیقظان و ابوسلیمان) اوچیده دیک
 یعنی خروس (ابوالاخبار و ابوالریح) هدده یعنی ایلیک که جوش قوشی دیرل (ابوالکدیری)
 قطا یعنی بغولق قوشی که فارسیده سفرد و سنک خوار دخی دیرل (ابومحوز) سرجه و کجشک
 (ابو الملیح) صفر که اهل لغت یانجه هر شکار ایدن قوشه اطلاق اولنور (و مقدمه الادبده
 فارسی چرخ ایله تفسیر اولمشدر که جافر معنایله در (وصفر زخشری قولیمه شدت ضرب
 معنایله اولان صفردن مأخوذ در بر کیمه معول یعنی کلک ایله طاشی ضرب شدید ایله ضرب
 اشد کده صفر الضفره بالصافور دیرل و صفرک (ابوالشجاع) و (ابوالاصح) و (ابوالحراره)
 و (ابوعور) و (ابوعمران) دخی کتیه لیدر (ابو العلاء) خطاف یعنی فارسیده برستو
 و ترکیده قر لنج دیدکری طیردر اساسده خطاف بر قوشدر که صکولکه سنی شکار ظن ایدوب
 قاعی استردیو یاز فرستو و فرستک دخی فارسیده اختاردر (ابوجعفر و ابومنه) ایکسیده ذباب
 یعنی مکس و سنک (ابوالبسج) بق یعنی فارسیده بر آدی ترک اولان قورویه جق نخه بی فانک
 تشدیدله اسم جنس اولوب مفردی تالیه بغه در ایشمنز ایسک لغت کتابلری دکل هر کابه اقی
 سربا محافنده بولورمن و السلام (ابوطاهر و ابوالوثاب) ایکسیده برغوث یعنی بره که
 فارسیده شکر دخی دیرل (ابوجرد و ابونجاد) جراده یعنی چکر که فارسیده ملخدر (ابوعوف)
 قاموسده ارکک چکر که دیشدر (ابو حاب) سنک یعنی بالی (ابوالضضاح) ضفدع یعنی
 قور بغه که فارسیده بزغ دیرل (ابوحیل) حاکم کسری و سنک سکونیه ضب یعنی کار که
 فارسیده سوسمار دیرل (ابومزاج) بقر یعنی صفر جیشی فارسیده کاور مراد فیدر (ابوالفریض)
 جانوس یعنی صو صفری (ابوالسفاغ) ظی آهو و کیک (ابوالخارث و ابوالاشبال و ابوفرار
 و ابوالابطال و ابوحفص و ابوالاحناس و ابوالعباس و ابوالعفران) اسد یعنی شیر و ارسلانک
 کیملرندن اولوب ابن خالویه بشیوز و بعده علی بن قاسم بن جعفر القوی ایکسیده اوتوز که جمعا
 بدیوز اوتوز عرییده امی اولندی فی بر یسان ایشدر (ابو عدی) شیل اسد یعنی ارسلان
 یا وروسی (ابوالخریش و ابوجذافه) غریب یعنی پلنک و قیلان (ابوالحکم و ابوسهیل) فهد
 یعنی یوز و بارس (ابوجعاده و ابوجعده و ابومعظه) ذئب یعنی قوردر (ابوکلده) ضبع یعنی
 صبر تلاندر (ابوقیس و ابواثل) ابن آوی یعنی جفاله که فارسیده شغال و شکال دیرل
 (ابوزنه) قرد یعنی مایمون که فارسیده یوزیمه دینور (ابوزره و ابوعقبه) خنزیر و خوک
 (ابوجنح و ابورحیم) ایکسیده ذکر یعنی کبر که ترکیه سین مکسور و کاف ساکن ماده سنی
 جفتدن عبارتدر (و تصغیر صیغه سته بحکله رک ابو عمر دخی اصغریتدن ایکسیده ر

و جلد عمیر معانی اهل دانشك معلوم اولان است تا بالبدن كلیه در عمیره نام جاریه سنی بر خاتون خانه سنده دو كركن فریادینی خارج بدن ایشان ماریك بری خاتونك خانه سنی قبوسنده طوران چو جفته اولم بوفریادند در بوسور دفته چو جوغك ای خجاده عمیره دیور پردی جیواب اهلائی مطایبان معدود در قند کر و تدیر (ابو جلی و ابو طریق و ابو الجند و ابو ادراس و ابو اوزدان) بشده فرج مرآه یعنی کس و مغلوب مای محدود در ادراک بعضی معانی اولان در سدن مأخوذ در (ابو دتار) سله وزنده کله یعنی جنک (فائده) کافک ضعیی ابله کس استند علی ماز برقی الزهر اوج مذهب وارد بری مولد اوراق و نانی صحیح اوراق و ثالث فارسی معرب اوراق که جمهور بویولی اختیار ایشاد در (ابو الخرقه) عربی هم لوطینک و هم نکاح یعنی جاعک کینه سیکه مذهب و منسوب به بوبله یاز بلو در (ابو السوید) مصغرا فنی مناسبند اوتوری ایسه الفک اسیره سیله امنک یعنی درک کینه سید (ابو التظیف) حجام (ابو الجون) جیمک قحبه ایضد و واشو چون لفظی اضداد دند یعنی بیاضه و سیاهه اطلاق اولتور لکن بوراده سیاه معاشه در قند بر (ابو البیضاء) حبشی و اسود (ابو البصر) مکفوف یعنی اعتماد که بونلر تشبیه بالصد قیلند در قنصر (کسر ذال و تشدید باله ابو الذبان) انحر یعنی انحری بدبوی اولان کینه در که بونکله ابتدا نکیه اولان امویه دن عبد الملك بن مروان الاول اولوب شدت علت بخردن انحرینه ذبالر یعنی سنکار بنشاده فقه هلاک او اور مش (مرویدر که بر کون بر الما اصبروب بعضی نسا سله اثار اودخی جاریه له سکین کتورک دیوب کلد که اصر دینی بری قطع ایدر عبد الملك نمر یضا فسطیور سن دید که حلیه سی المادن اذابی اماطه ایدم دیچک غضبندن فی الحال تطلیق ایشد ز طرافت ایش ایسه ده نساوند بیاضیه امر جلی اولان نمک نمر ملخی اجراء اول نعمتی و خصوصاً عظمت لوله اولان ذاته شونریضه اجزاسی تریه سنی ایجاب ایدر مش ایش (ابو عذره) کرك قولاً و کرك فعلاً بر احدک سقت ایچدیکی شبی اختراع ایدنه اضافله مثلاً * ابو عذره هذا الکلام و ابو عذره هذا الخط * درلر عرک ابو عذره نهما قولندن معاردر بودخی مرئیک بکارنی ازاله ایدنه دینور (ابو دراص و ابولیلی) ایکسده دانما حق اوزره اولان وزای و عقلی ضعیف اولاند در ص طوشان و کوسده یک وفاره و کدی باورو زینه دینور ابو ایلادن مراد قاری بیاسی دیمکدر (ابو الهول) هانک قحی و اولک سکونه عرب شعر استندن برینک کینه سیدر و مصرده اهرامان طاغری باننده ملاشدن بونلش و تصنیع اولمش بر کیر انسان باشی صورتیدر هندسه سی کالیله پرده در و اول هیکل طلسم اولم اوزره منقولدر حالا هانک شمبله تفوه ایدر (ابو جنه) کسر جیمه اسد قیه سندن ذورمه دایسی اولان شاعر در (ابو ضوطری و ابو جاجب و ابو حجاب) عربک سب و تحقیر و دشنام تعبیرلند یعنی برینه سب مراد ایدن کجاند بونلرک بریله خطاب ایدر * ایضوطری جیضا لانفک کلا * تشبیه بالسادات و الکبراء * شعرنده اولدینی کی مالی ای ضوطری بونیکه جدد اولسون یعنی بونیک کلسونکده سن راجق و بد اصل شخص ایکن هر بار اولره و بیوکاره تشبیه یعنی کباره تقلید ایدوب و ایچکده سن دیمکدر (قلت) مطا لعه فقیرانه مه کوره مقدمه با باشی بوزوق طاقی ستر کردلر بونک یانلریده اولوب جعفراتی ایدن و طبل از جالوب باشلرته قورقلی کلاه کین انخاصه ضوطری آدی و حین تکبیرده برلرینه بهی ضوطری دیدکری بوندن محرفدر و جاجب اتلی و ثقیل و جاجب دین شیفان و غلیظ شخصه دینور ابو حجاب حلا بط وزنده و الفک قصریله ابو حجابی بنده سی اری فالین کوده در انسا نه و حیوانه و برونوع جندب یعنی اوجاق و کیمه چکر که سی دیدکری چکر که به دینور که یشل و ایافلری اوزوند علی قول جندب اول حیوانک ارککنه اطلاق

اولتور (استطراذ) (ابو طلمون) عربیده فقر الیه هدی کیری موملادر (ابو علس) و منصوب صورتند (ابا علس) شب بوی والی محذوف اوله رق (بو الکفد) رشوت وینه بی الف بوا الحیدر) ملحوبی مذهب و بی دیانت (وابو الکجک) کاف فارسیه شخص مضحک و طرفه و بوالعجب) مشذو حقه ساز یعنی حقه یاز معنالی نه اولدینی و (بسحاق) و (بوسحاق) و (بواسحاق) شاعر مشهور عجم ایله نخستین اخیرین اوزره عجمده معروف بر طاقه کینه و لقی ایدوبی و شاعر مرقوم صاحب دیوان اطعمه اولوب یعنی الوان اطعمه بی یکا یکان نظم ایدوب حتی اطعمه به مضاف اوله رق بسحق اطعمه دیندیک و نسا بورده بر قیروزه معدنه دیندیک کتب لغویه فارسیه دندن برهان فاطمه و شعور بک فرهنگار ترجمه سنده و دشبشه ده مقید در یعنی اشو استطراذ درج اوانان کینه عربی صورتده ایسه ده صکتب لغات عربیه ده اولوب مفرسا استعمال کرده اهل فرسدر واشو بسحق فی الاصل ابو اسحاق اولوب بالاده بکن اخطار آخرد مندر ج بلحسن کی تصرف اولمشدر (و شرفنامه ده یازلدینی اوزره کجک کاف عربینک ضعیی و جیمک سکونیه عربیده طرفه دیدکری یکی نسه در که رؤیتی طبعه خوش کلور بو که نوباره دخی درلر که طرفنده دیدیکم رفتدر) اما ما و انا و بنا اولان کینه لر دخی بر منوال مشروح ایدنه اولدینی کی مجاز ابرر مناسب و ادنی ملا بست ایله استعمال کرده عرب العربا واخ و اخت دخی تشبیهها و ملا بسقه بالمضاف الیه زبازدر ایدر حتی قوله نعالی و یا اخت هرون * الا به نص شریفته علی تفسیر هرون مذکور اخ مریم اولوب بین القوم صلاحله معروف بر ذات اولفله اول ذاته تشبیه اخت هرون تعبیرله حضرت مریم صالحات و مخدراتدن اولدینقه اشارت اولمشدر و الاصل بونلر املاکسز اطنابه سیوطی حضرت بونلرک مرزها فقه سیله تعالی خدمت بونلرک ثمار القلوب فی المضاف و المنسوبده صره سیله هر بری طرح و باب باب زب کتاب اولفله بالکرامه متعلق بعضی کلام اب کی اصل اولدینندن تحریر اولوب ابن و بنت واخ و اخت کی اضافاتلری اخوان مؤمننه بادی زیاده دلال اولسون دیو کاب مذکور و سار کتب ادبیه به حواله اولندی تلی بالقبول ایله مراجعت بیورملر (معلوم اهل علوم اولدینی اوزره ام باضم هره و تشدید میم و علی لفظ کسر هره مادده یعنی اناه دینور و ام خادم القوم و مسکن معنالی بنده کلور و هاری اصلی اوله رق امه واده افتلری دخی وارد و بعضی متأخرین بیاضیه امک اصلی دخی امهه اولوب هانی مزید دکلدر و ضم هره ایله امه جامع خیرات اولوب واحد کالف وصفنه سزا اولان بر ذاته و دخی عالم و دایله دینور مثلاً هوامه تعبیری ایله و امامه و کند و لرینه رسول بعث اولتان جاعته دینور معوث ایله جاعت اولوب فرد واحد اولسه ده ینه امت اطلاق اولتور (ودخی هر قیه لدن بر طاقه به و هر جنه دینور و بو طاقه و جنه امت دیندیک کی ام دخی دینور (ودخی امت حق اوزره اولوب سار ایدانه مخالف اولان قومه دخی اطلاق اولتور وینه امت و وادکر و علامه * ایله و و لئن اخرنا عنهم العذاب الی امه * نص شریفرنده واقع اولدینی اوزره حین و وقت معنانه کلور و دخی قد و قامت و نشاط و طاعته امت اطلاق اولتور (شارح مشارق شریف اکل الدین قدس سره امتی یادین و یازمان و بامکان کندیلرینی جمع ایدن یعنی بردیشه و یازمانده و یازمکانده بونلر در بناء علیه امت محمد علیه الصلاة والسلام دینلده معوث اولدقلری هر احد مراد در کر که ایمان اینسونلر یا خود اینسونلر ایمان ایدنلره امت اجابت و ایمان مشرکانه امت دعوت دینور بو صورتده امت اجابت امت دعوت اولوب امت دعوت امت اجابت اولماز یعنی یانلر سندن عموم و خصوص مطلق وارد دیو ایضاح المشردر یعنی اصطلاحده ایمان ایدنلر اجابت و ایمانه دعوت قیدلری ایله برلرندن تعبیر اولمشدر (و ذکر اولدینی اوزره

امت اطلاق اولتور امت اطلاقه جنس حیوان دخی داخلدر امته الغنم وامة الابل کچی که غنم و ابل جنسی دیمکدر مصابیح شریفه مضبوط (اولان الکلاب امته من الامم لامرت بقتلها کلها فاقتلوا منها کل اسود بهم الحديث) قول نبویستند اطلاق مذکور مصرحدل معانی نام شرحک مصنی اصنفها فی الامه الجامعة دیوب حدیث شریف مذکورک معانی خطایند نافع خلق الله من اولان ام و حیدر بر امتک افتا و اعدامنی هر مخلوقه البته حکمت و مصلحتدن رونع بولند یغیون هر امتک افتا و اعدامنی علیه الصلاة والسلام کریم کوردیلر بناء علیه کلان طو بی قتل طریق یوقدر ایچاردن اشرار بی قتل ایدک و اشراری دخی اسود بهم یعنی زیاده سیاه اولتوریدرد بویان ایچدر انتهى (یوقتل کلب مثله مثله دخی کتب خفیه به من اجعت اولته) ودخی امت حق تعالیک مخلوقه و رجلاک قومته و وجهک یعنی بوزلو و بولک یوکنه و اولوسنه اطلاق اولتور امته الله تعالی وامة زید وامة الوجه وامة الطریق دینور و نفس و جهة ده اطلاق اولتور و تعالی باز دخی اوزره ام هر شیک معضنه یعنی بولک و اولوسنه دینور که این هر مملکت * لام للارض و بل ما اجنت * بحیث اضرب الحسن السبل * بنی شاهددر و ذکر اولان ام وامة وامة افظل ربک جعی امات و امیات کاور و علی قول امیات ذوی العقولک و امات غیر ذوی العقولک جمیدر (ودخی امتده هر شیک اصلته دخی عباد دینبکی کچی امتده اطلاق اولتور بناء علی ذلک سوره شریفه فانحه به و علی قول آیات شرایع و احکام و فرائضدن اولان هر آیت محکم به دخی (ام القرآن) و رئیس القوم * ام الخرج) کچی بالاضافه ام دیمکدر و میچک و جیک قجه لری و رانک تشدید به بحر یعنی که کسانکه صمان او عریسدر انده مقیاس الله بحر بریمه کثرت اوزره کوب اولدیغندن (ام النجوم) دینور و علی قول آسمانه ده اطلاق اولتور سیاه ام النجوم دینبکنه نابط شرایله ملقب اولان شاعر قدیمک * بری الوحی الانس الانیس و یهندی * بحیث لا احدثت ام النجوم الشواہک * اول شاعر مضرب بر ترافیه سندن ثابت بن جابر در که بر کون اوق تبرکشی یا خود قوسنی و یا یاغنی قولتوغنه آتوب بر قومک مبانیه سوه قصدا به و ارمغه نابط شرا دینتورین و علی قول صورت مذکور اوزره اوئدن چقمشیدی کلوب مادرینه تربه کندی دیو صور دقلرنده لادری یعنی کندی بری بلم لکن نابط شرا یعنی شری قولتوغنه الیدی دیمکله ترکیب مذکور ایه تلفیق تبدیل نابط برسته بی ابطنه یعنی قولتوغنه آلفه درل (قلت) دور ابواب ارباب دافنه وضع پای تجارت برله بار زنبیل کتبه الدن صحافلق و کتاب فر و شلق ایدرک نمیش ایدن درویش حسن نام مرد صالح کردی بر کون عصر بمرکز نظرفای صدر علماسندن رئیس الاطباء السلطانی مصطفی بهجت افندی مرحومک یانه قولتوغنه کتابله کبر کده متوفای مشار الیه نابط خبرا دیمش صکره لسان ناسده اول ترکیب دایه الخیره جور لکله حال لا درویش موی الیه دایه الخیر الیه ملقندر انتهى (وام شول علمه دخی درل که صبر اکا تابع اولور لای برانی معانیه) (وام زار اس دماغه و علی قول اوزرنده اولان اینجه زاره دینور که صاحب القاموس ای البیماغ او الجلده الرقعة علیها دیو تفسیر ایچدر بالترجمه نازل افات قاموس عاصم افندی مرحوم ام الراسی کتب نشر یحندن فعلا ایضاح ایچدر که مالی بودر (دماغ ایکی زار ایه محض اولوب اولکیسی باش چنغافه و زار ایه محاط اوله رق حماس ایکجیسی حماس اولیه رق انتک التیده در غلبان غضب وقتنده دماغ فالقوب اشو ایکچی به طوقنور اشته ام الراس نرم و لطیف اولان بو ایکچی زاردن صابر در انتهى (فایده) صاحب القاموس دماغ ماده سنده کتاب وزنده دماغه یتیدر و فارسیده مغز درل اکا علی قول ام الهام یا خود ام الراس ایچدر و ام الدماغ کیه کچی دماغی احاطه ایدر

اینجه زاره و جچی اکیه کچی ادغه کاور دیمش و بوجه اشارت ام ماده سنده ام الراس لغتی دماغ یا خود ام دماغ ایه افاده ایچدر مترجم موی الیه ام الهام دخی اودر لکن کتب تشریح سیانجه ام الدماغ غشایی اوله جقدر که دماغ تحتیه و اندن منفصل نرم و لطیف زار در و ام الهام راس و حقه حماس اولان اینجه زار در که درون جیمیه به محاط اولور دیو دم غ ده یازلشدر قنبر (ابو الطیب المنبی ام الراسی اعلاهی هاهمه معانیه اوله رق وصف قلده اولان اشوییت متبند کوزل قول ایچدر رجاء الله تعالی * تحیف الشوی بعد و علی ام راسه * و یحقی فیتوی عدوه حین یقطع * شوی شیک قتی و واک قصری ایه باش دریمی معانیه در و دماغه (ام الصدی) دخی درل صیدی عطفا وزنده لطیف الجسد آدمی به و جسد میت و باش ایچنده اولان یعنی به و باغوشه دینور و مفازیه یعنی بیابانه (ام الشایف و ام الظباء و ام عبید) درل عبید قلیل وزنده در (ام الرماح) لوا یعنی برادر (و علامه یعنی دوه قوسنی دیشینه (ام البیض) درل (ذکر اولان تانیف تاه مثله فوقیه ایه تنوفه مک جمیدر صاحب قاموس تانیف المفازه دیو مطلق ذکر ایچس ایه ده صحاحده المفازة البعیده دیمکدر و فی الحقیقه امت معانیه زیاده بی مستزده اولقله ام التانیف بیابان عبید اولمسی اقتضا ایدر (وهم مقیاس الله ده اتمه لغندن خلیل عروصندن متغولا ام التانیف اشدها و ابدها دیو یازلقله آتبات مدعی ایدر و بینه مقیاسده (ابوعامر) علی الاطلاق المفازة دیو محرردر (فایده) فوزلغه و وضعاتجیات و ظفر بالخیر معنایله هلاک معنایله در یعنی اضداد دندر و مفازه دخی نجات و مهلکه یعنی محل نجات و محل هلاک و کندی اوت و صوا و لیان فلاله یعنی بیابانه وضع اولشدر و ولا تحسینهم بمفازة من العذاب * نص جوهر فصنده واقع مفازة نجاته ایه تفسیر اولندی بی صحاح جوهریده مصر حددر انتهى (فایده) اضدادک وضعنده مناسبت ملاحظه اولمقی بر طرف ایه ده مفتاح سکا کیده هر یک فلاله مفازه و عطشاه ناهل و لدیع یعنی عقرب و حبه سوخته سلیم دیدکری باب نفال دندر دیمش و یوقاوی متأخر بن علم بدیهه درج ایچدر در فلیحفظ انتهى (ودخی ام لافه کندی به اشیاء کنیره منضم یعنی اقتضاداره مک هر کزی کچی کندوی ولی ایدن ماسوانه مدار اولان هر ریشه اطلاق اولتور که یو دخی اصل کیدر و اشبو معنی ملاحظه سیله باوسط دنیا ادعا اولاندیغه بناء و باقبله و مقصود اهل اسلام و یا خود قرای سار و بندن یعنی سار بلد ایدن قدر و شانی عظیم اولدیغیون مک مکرمیه (ام القری) دینبکی قاموسده مصر حددر (نمار القلوب ثمالیده بیان اولندیخی اوزره هر برارضیک که اصطلاحزده اکا ایلالت یا خود لو ادر بر از عظم بلادینه که بوکا دخی کرسی ایلالت ولوادینورام اطلاق اولتور بصره به (ام العراق) و مروه (ام خراسان) دیمش اولندیخی بو معناه درواهی جوق قریه به دخی امیات قرادندر دینور (و حضرت باعث ایجاد اکوان صلی الله تعالی علیه و سلم افندی مک نسبی * اکا ای لقب اولمقی محضا * اولدیغندن در ام الاشیا * منطوقجه اصل ایجاد و هستی اولدقلرندن و یام القرایه یعنی مکده معظمیه و یا خود ام العرب یعنی اصل عربیه که قرائت و کتابت بطرز ایدی اناره منسوب اولدقلرنندر حضرت رسول اکرم صلی الله تعالی علیه و سلم افندی مک حق سعادتلرنده اشبو امی نسبت شریفه می معجزه طریقله بلاتعلم علوم اولین و آخرین جامع و یاز بولونسته بی و کانی کذلک خط و کتابتی را حددن تعلم و عشق یورماشدر ایکن بلدکری جهنیه نسبت مذکور فضیلت جلیله در حاشا که تعبیه اوله فافهم جدا (فایده) قریه فتح قاف و سکون رالیله لغته مصر جامع یعنی بلده و شهره دینوب نسبی یا و یا و ایه نوادندن اوله رق قری و قروی کاور کروی وزنده و جچی شادا قافن ضمی و الفک قصری ایه قری کاور بیان بضا و اوزره ناسک اجتماع اشدکری بردن عبارت

اولاده شهرزدن و گویدن اعتماد لکن عرفه گویده استعمالی شایعتر انتهى (ام الكتاب) اصل
کتاب سماوی به معنی وانه فی ام الكتاب لدینا علی حکیم * مکره سی مقتضا سجد لوح محفوظه
و فائحه شریفه به دخی اطلاق اولنور که بعض حدیثه (ان ام الكتاب هی فائحه الکتاب) وارد
اولشدر تعالی مقام تعلیمه فائحه شریفه هر سوره تک امامیدر وصلواته دائما او قنور و اول
قرآندر دیوب فائحه لفرزنده اشو بی دخی یازمشدر * وام لم تلد ولدا و لیست * بام الزمیر عرفها
اللیب * و علی قول ام الكتاب مجموع قرآندر (و دستور اللفده * و وانه فی ام الكتاب * نصی ای فی کل
آیه محکمه ایله و فائحه هاویه * قول شریفی ای ممکنه ایله تفسیر اولمشدر که ام ممکنه دخی
اطلاق اولند بیخی بیان ایدر (ام المؤمنین) حضرت ما بشه و زوجات طهارت هر بریدر
رضی الله تعالی عنهن (و اشو لقب * النبی اول بالمؤمنین من انفسهم و ازواجه امهاتهم * آیت
کریمه سندن ما خود اولد بیخی غار القلوبده محرردر (قلت) تفسیر شریف یضاویده یازلد بیخی اوزره
حضرت نبی اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم و بارک و کرم افتدیمز نبوک غزاسنی مراد بیوروب
نامه تهیته و تجمیر ایله امر بیورد قارنده بعض نوسن مؤمنین ببال عز و اتالی عیون اسیدان ایدلم
دیملری ایله انلرک بووضعی آیت کریمه مذکورمک نزوانه باعث اولد بیخی مرویدر (مال لطیفی
نهی آخر الزمان مؤمننه کافه اموره نفسارتدن اولی واجب و ازواج طهارتی مؤمننک امهاتیدر
یعنی والد لری کی نکاح لری مؤمننه حرام اولمده و استحفاظ تعظیمه والد مزله سنده درل لکن
سائر احکامده اجانب کیلر دریمکدر نبی ذیشان صلی الله تعالی علیه وسلم افتدیمز حضرت لری
مؤمننه انجیق صلاح و نجات لری موجب اولان شیرایله امر و او مقوله افکار لردن راضی اولور
نفسک حالی ایسه معلومدر اذاخلی و طبعه سواد ایله امر در بو صورنده رحمت عالمین اولان پیغمبر عز
صلی الله تعالی علیه وسلم افتدیمز حضرت لری مؤمننه نفسارتدن احب و امر شریفی مؤمننک
میاندن نفسارتدن امرندن انقذ و انلره شفقتی انلرک نفسارتنه اولان شفقتلردن زیاده اولسی
واجب و لازم اولور آیت مذکورده ازواج طهارتک بروجه محرر تصریح لری ذکر اولان
سبب نزوله لندر ایه ضلیری والد و مادر عز اسیدان ایدلم دیوژد کوسرتدیلر ازواج طهارتک ایسه
امهات مؤمنین اولوب امر دینده صلاح لری و خصوصاً غزواته سر ایدر بارکاه سعادت انلرک
یردن خالی اولوب خلاصه غزواته انلرک دخی رغبتی آشکارا یکن پیغمبر صلی الله تعالی علیه وسلم
امر دینده و حیات ابدیه امتده اصل اولوب امته آبائک اولاد لریه اولان مرحمتلردن ازید اوله رق
ارحم و اشفق ایکن امرینه تردد کوسرتوب پدر و مادره اسیدان ایدلم دیمک اقتضا ایتمز و والد
و مادر اذن و رسمه لریله یو یایده دکلوب پیغمبره فی الحال امثال واجب اولد یفته اشارت
اولد بیخی بعض متبع مطالعه ایتمشدر و الله تعالی اعلم انتهى (ام رومان) ام عابسه صدیقه
رضی الله تعالی عنها تک اسمی زینب اولان والد لری کنیه سیدر (ام القری) آتشد قری
رضا و قراء صحاب و زلزله و افتعالدن اقتراسافر و قنوغه ضیافت ابلک معناسنه در تعالی
صاحب بن عباد دن ناقل * النار ذات الحلال لابد منها فی الشتاء و الصیف لا سجا عند نزول
الضیف * عباره سی اوصاف ناردند دریمشدر که مالی کوزل رنگو حله رک صاحبی اولان نار
شنا و صیفده وجودی اهم سجا مسافر نزولنده الزمدر دیمکدر (قلت) اشو صاحب ابوالقاسم
احمد بن ابوالحسن عباد بن احمد بن ادريس الطالقانیدر دیاله دن مؤید الد و له تک
وزیر کیری ایدی وزرا دن صاحب ایله ابتدا ملقب اولان بودر یوندن صکره وزیر صاحب
ذینیلر علوم ادبیه ده ید طولی صاحبدر لفته سکر بجلده ده محیط نام کتاب یونک تالیفدر
و تالیف سائر سی وارد اوچوز سکسان بشک صفری درنده جمعه کیجه سی ریده فوت

اولدی بعد الدفن او را دن جیفاروب اصفهان نقل و انده باب در به نام محله دفن ابتدا یلر
ساحه الله تعالی لکن ابوحیان رساله مخصوصه سنده صاحبی مذهب و عقیده و عمل و اخلاق
جهت لردن ذم ایتمشدر (و ذکر اولان تعالی دخی ابومصور عبدالملک بن محمد بن اسمعیل
التیسی یوزیدر صاحب معاصر و ملازم ایدی لغت و اخبار ده اما م اولوب نظم و نثر تصانیف
کاری وارد رتبه الد هر فی محاسن اهل العصر انلرکدر فقه اللغسی دخی معتبردر تعالی نسبتی
تذکره یوسنی خیط یعنی کوریکلیک ایتمکدر دیمشدر درینوز یکرمی یدیده یتش یدی باشند
وفات ایدی روح الله تعالی روحه انتهى (نحو یون حروف مد و لیسه (ام الحروف) درل
(ابودفر و ام دقار) دینادر طعنا مه قورت دوشمک و ذل دفنک معنارنددر و کنیه مذکور
داهیه دخی اطلاق اولنور صحاح جو هر یده دفر یرسنه قوقوب بد رایحه باغملندر دنیاه کنیه
مذکور بودند دریمشدر وفاتک کسری و یونک قح و تشدیدیه و علی لقه فالتک و یونک قحدر لری
و واک قح و تشدیدیه (ام خور) دخی دنیاتک و لغت ثابته اوزره ضیع و بقرک و داهیه و ضد
اوله رق نعمت و مصر قاهره تک و بصره و برك کنیه لیدر (متولددر که عبدالملک بن مروان
دنیا و نعمتی مراد ایدرک قد تمکنا ام خور دیدیکدن برهفته صکره وفات ایتمشدر (ام الطعام
افضل حبوب اولان بغدادک و دخی سزاوار اولد بیخی اوزره بطن و شکم کنیه سیدر (فرزدق
* ام الطعام تری فی جلد هارغیا * مصرعنده بطنه ام الطعام دیندیکی ظاهر در (ام الصفر)
مقلات زوردر یعنی برکه طوغرب ارتق یو کلی غالیان یعنی منقطع اولان ناقه در شی نفسه
قلنده ضرب اولند بیخی امثال میدانیده محرردر و اولادی باشد مین خاتونه دخی محراب وزنده
مقلات دینور و زور صبور و زننده و لدی قلیل اولان خاتونه دینور (ام طلبه) کسر طا ایله
طوشجیل طائریدر (ام جعار) قطام و زننده و (ام جعور) جعفر زنه سنده دیشی صر تلندر
(ام جعمران) قرنا قوشنک کنیه سیدر (ام حذرف) زبرج و زننده صر تلان کنیه سیدر
(ام خرمان) بر موضعدر و مقیاس قوشج طریقت دخی کنیه سیدر قاموسده خله مجه
و مضموه و راسا کن اوله رق میم و الف و نوله مضبوط قید ثقه در اما معجم البلدانه راتک
یرنده زای ایله دخی لغت او اب و خرمان لفظنک علی مافی اللغات کذب معناسنه اولد بیخی محرردر
(ام حرزم) منبر و زننده شمال یعنی یوزرا بلی و علی قول مطلقا ریحدر صاحب قاموس بوی
راتک فحیه صدق معناسنه اولان رزم تک عقبنده یازمشدر فندبر (فائده) قاموسده اولد بیخی
اوزره شبنارینک کسر بله شمال و یاه اشبا عله شمال و شمال یمینک ضدی یعنی مطلقا صول
طرفدر جمی اصفق و اندر کی اشمل و غیر منصرف اوله رق شمال و کتب و زننده شمل کلور
و صحاحده اشمل اوزره کلسی مؤنات سماعیه دن اولد بیخویندر و شمائل جمی غیر قباس اوزره
اولوب لکن لغت صحیح و فصیح اولد یفته * عن الیمین و الشمال * نصابه استدلال ایتمشدر
و جمی لفظ واحدی اوزره شمال کلدیکی دخی قاموسده وارد دلاص کی و شمل به دیو باحر فیه
صله لندرق بر شیبی صول اله و یاصول یانه آلدی دیمکدر و شمال خوی و طبیعت معناسنه ده
کلور که یونک جمی شمائل در و دخی شمال شبنک و همزه نک ضمه لریله شوم یعنی ضد الیمین
معناسنه در که او غور سزاق دیمکدر شارح قاموس مولانا شیخ مرتضی مرحوم معنای مذکور
عز بلمرک صول ایله تشام ایلد کلرینه میندر تکیم مین ایله که برکت معناسنه اولان بن دن
اخذ برله تمین ایدوب و لهذا مینه یعنی و شماله شومی درلر دیمشدر (صحاحده طبر الشمال
کل طبریشام به ایله مفسر در که یو هو دینکری قوش و یایقوش کی هر مشوم اولان
فوشدن عبارتدر (اما ریح معناسنه اولان شمالده شبنک قحی و کسری جائزدر و شامل همزه ایله

و شمال تقدیم می آید که صحاح یا آنچه مقلوب باجه و شمال جل و قلیا جل و شمال جوهر و شمال
صبور و شمال امیر و زلزله ریح مناسب اولان شماله افاندر و شمال ده بعضا لام تشدید اولنشد
یونلرک جچی شمالات کلور صحاحده علی غیر قیاس شمال دخی کلور کو یا حاله جچی جائل
اولدینی کی شماله نک جچی شمال دخی اولور دیمشدر در دیو مصر جدر و دخی یو شمال قاموسده
حجر کعبه معظمه سمتدن اسن یل ابله تفسیر اولنشد که حجریت شریفک شمال طرفیده در
و علی قول قبله به توجه اید که صاغ طرفدن اسن یل دینور و یومعنا کتاب و زنده اولان شماله
مخصوص اولوب شینک قچی و یانک سکونه شیل و شین بعده هیز مایله شامل و شین و شینک
حر کله ری و شینک سکونه شیل و شین و میم و بعد هما همزه ابله شمال و اشو شماله لامک
شده سیله اولان لغاله حجر کعبه قبلندن و دخی متوجه قبله نک صاغندن اسن ریح مراد اولنور
کافی قاموس و محیط ده کسر شینه تخصیص ریح نهب من یسار القبله دینشد لکن ینه قاموس
یا آنچه صحیحی قطب شمال جهتدن مطلع شمس ابله ثبات الشمس مایندن باخود مطلع
نشدن نسر طائرک مسقطنه طوغری یو مایند اسن روز کار در یو روز کار کجه زده هبویه
قربب اولساز یعنی عادنا اسمز اولکی اختلاف مقیم مقامی اعتبار ینه منی در (و صاحب
قاموسک یو تعریفی اصول اربعه یعنی شرق و غرب و جنوب و شماله منبدر) یو خصوصه
یو صله دیو جغرافیا اصحابک تقسیمی مترجی مرحوم ترجمه سنه در ج ایشدر عین فائده دن
عبارت اولغله یو محله بعینه نقل اولندی (اهل جغرافیا تقسیمی اوزره مطلع شمعدن هبوب
ایده کون طوغروسی تعبیر اولنور قطب شماله طوغرو عبوقه نک اوج کره سی واردر و مطلع
عبوقدن هبوب ایده یو راز بلی تعبیر اولنور قطبه و آنچه یونکه اوج کره سی واردر مطلع
ثبات نقش یو رازک و سطیدر و قطبیدن هبوب ایده یلدر تعبیر اولنور مغیب عبوقدن هبوب
ایده یل تعبیر اولنور مسقط نسر طائر قدر یونکه اوج کره سی واردر و یونلر یو راز
عد اولنور و مسقط نسر طائر که مغیب اصل دخی در تمام کون طوغروسی مقابلدر باطلی
تعبیر اولنور مغیب عفره قدر یونکه اوج کره سی واردر مغیب عفره دن اسن روز کاره
لدوس تعبیر اولنور قطب جنوبی به قدر و اندن اسن یل یو دیار زده قبله بلی تعبیر اولنور
مطلع عفره قدر و اندن اسن یل کسکه تعبیر اولنور اتهمی (قلت) اشور یا حک اصطلاح
افواکه کوره دیگر تقسیری و درجه لری دخی واردر جهاتای کاتب جلی مرحومه
مر اجعت یور یله (ام شماله) صفوق شمال روز کار ینه دیندیک مفاصده یازلشد (ام حین)
تصغیر صغه سیله قاموس قولجده حانک و انک مدبله حر با دیدکاری کلرک دشبیدر علی قول
حر با بر جانور در که دائما باشیله کونشی استقبال یعنی کونش توجه ایدر و اول حیوانه فارسیده
آفتاب پرست و ترکیده قیا کلری دیرل ایش کریم آفتاب تأثیر ایشد بجه رنگدن رنگه کبر و مش
(ام عوف) دیشی چکر که در دیشدر (ام طلحه) پیچاره غریبانک پیرهن و اثواب بلکه باشنده
وصفا لند ثابت اولان و خلدنان قله دیدکاری معهود حیواندر (ام ملدم) میک کسری
ولانک سکونی و دالک قنجهل حانک کینه سیدر جی نموز بالله دایم اولدقده الد مت علیه الجی
دیرل دیو قاموسده محرر در تعالی جانک رقیه سنده یعنی دفعیمون اوقیان دماده * اللهم اشفع
عن ام ملدم التي تأكل اللحم و تشرب الدم * دیرل دیو به قراردر وجهه سه اورمق معانسه اولان
لندیدن مأخوذ و بعضه کوره ذال مجله ابله ملدم اولوب بودخی لنم به اذا الزمه قولندن مأخوذ
اولدینی شمار القلوبده یازلشد و قول مذکور لذوم نوم معانسه اولدینی میندرومائی برسنه دن
مفازقت اعماک دیمکدر (و مفاصل الله ده قاموسده اولدینی کی (ام کلبه) دخی جانک کینه سی

اولدینی بعد الحیر حدیث شریفده دخی جادن ام کلبه ابله تعبیر یورلش اولدینی و میک
کسریله (ام مدرام) دخی دیندیک مسطوردر (ام المتاب) معظم متیه نک یعنی شدتلی اولومک
کینه سیدر متیه یله و زنده اولومدر که جچی میک قنجهله متابا کلور (و بعضی بلغا دواتی
(ام العطاء و ام المتاب) ابله تو صیف ایشدر (قلت) غالباً مرادی مثلاً فی و اطلاق و عطیه
و یله اوامری و تشر و تکرید و ایهجره یونان مر کیدن یازیلور و یو صورتده بر دواتیکسنه
دخی منبع اولور دیمکدر (ام کلبت) مفاصده سکین و زنده صاری چچیکی اولور بر شجر در
دیشدر (ام بریح) غرایدر (ام عمرو و ام عامر) ایکسیده ضبدر و یاور و سته عامر دیرل (ام غنل
جندل و زنده صر تلاندر (ام غنل) و (ام غنیل) دخی لغتدر (ام عوفیه) مفاصده یازلدینی
اوزره بنیه تصغیر ابله اوزری نقطه لی یعنی بنکی قورقاق بر دیو به ایش که انسانی کورد که
قور یغی اوزره قاقوب قنادلری آجاری ایش و جابانده یونکه ضرب مثل اولور مش (ام جارس
بنه مفاصده ایاقلری چوق بر سیاه دیو به در دیو محرر در و قاموسده ام جارس مر نه بکر یه
معروفه نک کینه سیدر دیشدر (و مذهبده موش خرما دیو تفسیر اولنشد (ام محبوب) یا و روسی
یله سولر دیو سار یاور و زدن استنا اولان حیه نک یعنی یلانک نه ملاحظه به منی ایسه کینه سیدر
(ام قشعم) جنکه و اولومه و صر تلانه و اور یحکه و داهیه به کینه در و قریحه یواسنه ده اطلاق
اولنور و زهریک * الی حبت القت رحلها ام قشعم * مصر اعنده اولوم مراد در (مصر اع مذ کوری
حقا که سر دفتر بلغای مرز یوم روم مدوح خفاجی اسلا بولی نوعی زاده عطایی مرحوم
اشو قطعه بلغمه عریه سنده کوزل نصین و حدائق نفحه ال یحانه فصاحتی تربین ایشدر
* ولما نوال للزمان مصائب * و کل رذیل بالذات مع * تراث لهم ایدی المتاب عن المناس *
الی حبت القت رحلها ام قشعم * قشعم جعفر و زنده یاشلو کسه و یاشلو کرکسه و ایری به
و ارسلانه دینور (وداهی و کشف و زنده دهی و هاسی مبالغه ایچون اوله رق داهیه عقلی و زکاسی
چوق وجودت رأی صاحبیه اطلاق اولنور که اکا جن فکرلو دیرل و دخی داهیه امر عظیمه
یعنی حادثه و نازله عظیمه دهره اطلاق اولنور که اکا آفت تعبیر اولنور (فائده) لکن به ضلیری
جن فکر لو معانسه اولان داهیه مفرد استعمال اولنوب جمعا قوللنیلور یعنی فلان داهیه در
دینوب دهانددر دینور دیمشدر لکن جاحظک کتاب التبیین و التبیانده * و كذلك المنصور داهیا
ادیام صیافی رأیه * عباره سی یو فقیر مشاهده ایلدم فندیر (ام الدیم) و (ام اللهیم) دخی کینه یل بدر
(ام ختاف) و (ام صبار) و (ام رف) و (ام اریق) و (ام بریق) و (ام جندب) و (ام البلیل
(ام اریس) و (ام حبوکر) و (ام اندر اص) و (ام آاد) و (ام طبق) و (ام خشفر) جله سی
دخی داهیه و نازله نک کینه یلدر (کای مذ کوره دن ام حبوکرده واقع حبوکر سفر جل و زنده
یو جیلرک بولی شاشرد قلری قومدر و بلایه دخی دیرل صحاحده ام حبوکر الف مقصوره ابله
عظیم بلا و عظیم دوه معانسه اولدینی مضبوطدر الف مذ کوره کله نک اوزر ینه بنا اولمش
زائده اولدینی و الف تأکید اولدینی جوهری بیان ایشدر دلیلنه اطلاع مراد اولنور سه صحاحده
و ترجیدر ینه باقیله (ام الحلی) خیرک کینه سیدر که خل با ده دن مستحیلدر و یونکه اول نکینه
ایدن مر داس بن خداشدر و یالتصغیر (ام سوید) و عینک کسریله و زانک سکونی ابله
(ام عزیم) مفاصده سافله الانسان یعنی انسانک اشا غیبی دینکله تعریف اولنشدر فلیتدر
جرمه و زنده (ام عزیم) دخی لغتدر و او جای مستوره ام سز بالکز عزمه دخی دینور (ام سنین
وام تسعین) دخی کینه یلدر ابو سوید ابله دخی مکئی اولدینی یوقار و ده یابالی کیندر اراسنده
یکمشدر (ام صبور) صادق قچی و تشدید ابله امر ملتبس یعنی شبهه لی و مشکل نسنه و علی قول

نجماره بدیهه در بوندن باشقه سفرده غنا آفاقه بر اولان آیت کریمه ده **«کلوا من رزقه»**
 نظم جلیلی فیضک سریدر قندیر انتهى **(سافرو انصحو) امرینه (واغزو انشحو)** یعنی
 غزادخی ایدک تا که غنیت بوله سکر دیو غزاک مقارن قلنسی اشبو اخبارده اولان سفرده مراد
 جهاد و طلب علم و حج و صله و اتفاق اولاد و عیال و سائر بولنه بکرز شیلز ایچون اولان سفره اشارت
 اولغله **(السفر قطعه من العذاب)** بولنه منافض دوشمنز را بوجده اولان سفرده مراد
 سفر غیر شریعت دینیه رفتیر **(وحدیث شریف رابعه واقع (ذوی الجودود النبیره) دن**
مراد مولانا مساوی یا نیجه ذی قدرت و احشام اولوب بولنه برابر سفره ترغیب و رعایت ادبی
تعلیم دیمک اولور یعنی مجاهده دیمکد ز را سفرک خایا و خفایای طایع و اخلاقی اظهار ایتک
خاصه سید کبریا طاقی دوندنه بولنلره طبعه تریزه مخالف اوضاع ایدرلر انلره انقیاد و اذالینه
نحمل سبیله انسان نفسی کسر و اخلاقی تهذیب ایدر) و مواهبه بازلدینی اوزره صوفیه
حضراتک تحقیق نجه حدیث نبویه واقع سفرده مراد سفر آخرت و قطع مسافه فر بدر
ز را هر برافس نمویض اولغازه یعنی کبر و دوغمر همان سرمایه انفس معدوده الله ایکن مالایینی
ایله اشتغال اولغوب و فتنی ملاقات معنویه به دیک رحیل الی الله ایله مشغول فتنی مأموره در
(حضری حضرت نوری قس سره (سافرو انصحو) حدیث شریفک معنایی نفوس و طنلندن
حضور ملک قدوسه سفر ایدک تا که کیف و لهلا واولا والا سفاغندن صحت بوله سکر دیمکد
دیمکدر (قلت) مالی شرائطی اوزره سیر و سلوک ایدک و مرشد کمالک کوسر دینی ره مستقیم
کیدک تا که تصفیه قلب و روح و سروخی و اخفی و نفس ایله ترک ماسوی ایدوب لاموجود الا الله
فرقانه و اصل و دائرة وراثت نامه و ولایت کبرایه داخل اوله سکر دیمکدر و (السفر قطعه الحدیث
اثرینک مالی ان شاء الله تعالی قریباً بیان اولنور انتهى (ابوهریره دن رضی الله تعالی عنه
مر ویدر که رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم) لو یعمل الناس برحمة الله للمسافر لاصبح الناس
علی ظهر سمران الله بالمسافر رحیم) یور مشدراهل حدیث مال لطیفی اگر ناس بولجیلره اولان
رحمت حق پیلدر ایدی دائمجاه ناس مطبیه سفرک ظهیری اوزره اولور یعنی حضری ترک
ایدرلر ایدی تحقیق الله تعالی بولجیلره زیاده رحمت ایدیمکدر دیمکدر دیدبار (وینه رسول الله صلی الله
تعالی علیه وسلم (علیکم بالذلجة فان الارض تطوی بالبلل مالانطوی بالانهار) یور مشدراکه
مال شریفی سیریل سیرک اوزر بکره اولسون یعنی بر ره سفر ایدیمکدر و قنده سیری کیجه ایدک
ز را کیجه پردور یلور یعنی بعضی بعضی بنده از او داخل ایتکله مسافر کوندز قطع ایده میده چکی
مسافه بی کیجه قطع ایدر دیمک اولدینی بیان کرده اهل حدیث (ذلجه دایم منی و لامک سکونی
و برافنده دایم فحیله کیجه سیر ایتک اسیمدر (قلت) فی الحقیقه بو کیفیت هر بولجینک جزم
و قطع ایدیمکی بر سر و حالتد که انکاره کلز و بوجده حدیث شریفی ابوهریره دن رضی الله تعالی
عنه مروی اولدینی جامع صغیره زیب بحر در انتهى (کعب بن مالک رضی الله تعالی عنه روایت
ایتددر که حضرت نبی مختار صلی الله تعالی علیه وسلم بر محله سفر مراد یور دقلرنده انجیق
مبارک بختنبه کونی خروج یوردر ایدی و انسانک رفیقسن بوله جقدقلرنی کریمه کوردر ایدی
وسه ادله (الراکب شیطان والراکبان شیطانان واثلاثه راکب) یور مشدرد (قلت) اشبو حدیث
شریف ابن عمر رضی الله تعالی عنهما دن مروی جامع صغیره مضبوطدر مفهوم احتیاج
رسومی شراح بیانجه براتی بولجی بر شیطان وایکی آتومی ایکی شیطاندر وایکی رکیدر یعنی
بوله جقمغه الورر بولجیلر جاعتیدر دیمکدر که مفاد لطیفی چونکه شیطان حیدود و برنجی حیوان
کی بر شخصه طمع ایدر اولغله بالکر بولدقده تعرض ایدر بوسورته کائن اوراکب واحد شیطاندر

یعنی بالکر جقمغیه تعرض شیطان بادی اولور وراکبان دخی بوحکمه در اما اوچه زوال
 و حشده و انقطاع اطاعی باعث اولد قلدندن راکب وراکبانک جالمی انلره صادق اولماز دیمکدر
 و سفرده عدم انفراد ایله امر و جوب ایچون اولوب بلکه از شاده قصوددر یعنی سفرده حرام
 دکلدر (حضرت رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم اقتدیمرک ابو بکر الصدیق رضی الله
 تعالی عنه) هجرتلری ذات اگرملری شیطانک تعدیسن من کل الوجوه امین اولور ایچون
 خصایص شریفه لیدن اولدینی و بهضایکانه سفارتله کوندردکلری سرعت ابلاغ رسالت
 ایچون اولدینندن باشقه بولنه رفقا ندارکنه امر یور دقلری در کار اولدینی شراح بیان ایله
 تناقضی دفع ایتددر (راکب قیدی اکثر یا بوله مطبیه ایله کیدلدیمکچوندر بوقه پیاده دخی
 حکم مذکورده داخلدر) و قال صلی الله تعالی علیه وسلم اذا خرج ثلاثة فی سفر فلیومروا
 احدهم (مال لطیفی اوج نفر ویا اکثر بوله جقدقلرنده ایچلرندن برنجی کندولرینه امیر یعنی
 باش قلدنلر یعنی ایتک سوزینی وراینی ایشیدوب واطاعت ایتسونلر دیمکدر و اشوامر دخی ندب
 ایچوندر یعنی مندوبدر و علی قول و اجدر اوج نفر قیدی ظاهر اولدینی اوزره قصرا ایچون دکلدر
 بهضایری انبیه ثلاثه الحاق ایتدیلر (اشبو حدیث شریف ابو سعید الخدری دن رضی الله
 تعالی عنه مروی ایدی مضبوط جامع صغیره در انتهى * الحركة ولودوالکون مافر * کلمات حکمت
 سمانددر که مفادی حرکت بدینه وذهبه منج تجارت وکال و سکون و بطلالت بونک حکسیدر
 دیمکدر قندیر (منقولدر که هنگام جاهلیته حدیثه بن بد رکار عرب دن هجنان بن المنذر بن
 ماء السماء اوزرینه سکر کیجه ملک بولی بر کیجه ایچره الله رق اغاره ایتکله ضرب مثل اولوب بر کیجه
 ازمنده جوق بول الله * سار فلان مسیره حدیثه * دیرلر (وقدمای شرای عرب العربا دن
 قیس بن الخطیمک * همنا بالاقامة ثم سرنا * سیر حدیثه الخبر ابن بد * یعنی ضرب
 مثل مذکور می متخدد که مفهومی برافتمی قصد ایتدکد ذککره بذرک اوغلی حدیثه الخبر ایله
 مطب اولان ذاتک سیری کی سیر سر یع ایله سیر ایتدک دیمکدر مفادی غالباً اقامتگاهنده روی
 استنقال کور دیمکی بیان اوله جقددر (و حضرت عمر رضی الله تعالی عنهک عتی اولان ذکوان
 دخی سیر سر یع ایله حرکت ایدر دیمکه مکرمه دن مدینه منوره به برکون بر کیجهده و ارایدی
 (قلت) کرک حدیثه و کرک ذکوانک اشبو سیر سر یع ایدر سوار و پیاده اولد قلدینه دایر
 بر قید اصکرجه یازلامش لکن اطلاقدن و خصوصاً ضرب مثل اولمندن پیاده اولملری
 اقتضا ایدر و مطبیه ایله حرکت اولور ایسه را کبره قوت یبده دن باشقه سایانه بر قالمز او ایسه مطلبدن
 خارجدر (خلفای کال اتمای عباسیه دن مأمون خلیفه (لاشی الذ من السفر فی کفایه و عافیة
 لایک یحل کل یوم فی محله لم یحل فیها و نعا شرف و مالم تعرفهم * یعنی قدرت صرف و عافیت
 بدن ایله سفر و حرکتدن الذ ذیلده برنسنه بوقدر ز را سن هر کون اصلنده کورمدیکک بر محله
 حلول ایدر یعنی وارر کورسن واصل کورمدیکک کیسه ایله معاشرت و صحبت ایدرسن دیدیمکه
 مفادی انسان هرنه قدر احسن و ابلغ ایسه ده مألوف اولدینی معاشرت و لذاتندن اوصانور
 و * لکل جدید لذته * مفهومجه جدیدشدن باطیع تلذذ ایدر وادخی سفر و سیاحتده حاصلدر
 دیمکدر (فرزدق دار هوان و منزلته ترک اقامت بایته * و فی الارض عن دار القلا منحول *
 * و کل بلاد اوطنت کبلاد * دیمکدر یعنی تبشده صفندی چکیلان بلده دن روی ذمیده
 منحول و انتقال اولنه جق محل واردر یعنی اوجای اضطرار ایده و اومولک دخی اولورسه اوطوره
 ارض و اسعه اولغله دیمکدر بلده به نقل ایله و هر بلده که انده وسعت حال حاصل اولارقی وطن
 قلدندر هر که تولد او انسان بلده لری کیدر دیمکدر و بومعاده شاعر آخر دخی * و ما هی

البلد مثل بلدی * خیارها ما کان عونا علی دهری * دیمشدر یعنی نقل ایلدیکم بلده ایچنده
طوغدیغ بلده کیدر یعنی بلده لک بر بندن جنسیت حبسه فرقلری یوقدرلکن خیروسی داهیه
دهری دفع اوزرینه بکا عون ونصیر اولانیدر یعنی وسعت حال قنخی بلده ده یونورسه اشده
خیروسی اودر همان وطنده مضایقه الوریدکده آخریره نقل ایله دیمشدر (وقال آخر) واذا
البلاد تغیرت عن حالها * فدع المقام وبادر الخویلا * لبس المقام عليك فرض واجب *
* فی بلدة تدع المرزذلیلا * یعنی مسکن اولان بلده لک حال تغیراید و ب ضیق حال کلدکده
انده اقامتی ترک و آخریره تحویل ونقله مبادرت قیل بر بلده ککه عزیزی ذیل ترک ایله
یعنی کنی عزیزیکن تغیر حال ایله حقیر یعنی نمودن بالله تعالی کور و غنادن صکره حور و جور کوره
انده اقامت کشتی به فرض و واجب دکادر همان بلده اخرایه نقل ایله دیمشدر (وقال آخر)
* یلومونی اذ بعث بالخص منزی * و ما علوا جارا هنا ک یفرض * فقلت لهم قلوا الملام
واقصروا * یحیرانها تغلو اند یار و ترخص * یعنی خانه می از بها ایله صاندیغده بکا خلق
لوم ایلدیلر و الحال که اوراده اولان قومشو بی یلیدیلر که بکاد کر یله صائق مرادی انلم ایندیرمز
یعنی بی تکدیراید برکوق قومشوراشته بی لوم ایندیر جواب اعتذار نصاید بندخی لوی وطنی
ازایدک وقیصه ایدک زرا خانه ل قومشو سیله بها لور و اوجوز لردیم دیمشدر (وسیا حنده
صنی حلی امری القیسک قصیده مشهوره سی مصراع اولی مضمتا اشوشعری نظم اینشدر
* تنقل فلذات الهوی فی التقل * ورد کل صارف لانفق عند منهل * فی الارض احباب
وفیها مشارب * فلاتک من ذکرى حبيب ومنزل * ولا تستمع قول امری القیس انه * مضل
ومن ذابهندي بمضلل * ما لی تنقل یعنی طورمه نقل مکان ایله که نفسک وعشقک لذتاری
تغله حاصلدر وصویک باشند و مننده طور مبوب هر آب صافه ورود ایله یعنی اق کیت که
صوباشی بولانی اولور لذات هوی تغله نیجه حاصل اولسونکه بر یوزنده سوبلیجک دوستلر نیجه
نهر و طائلو صول واردانلر ایله نوبوالفت و محبت ایندیرن هجراتی چکدیکک بر حبيب و بمنزل
ایچون اغله اگر چه امری القیس کوزدن دور اولان حبيب و منزل ذکر ایچون اغله لم دیمشدر ایسه
انک قولی استماع انجه یعنی قولای اسمه زرا امری القیس مضل یعنی طوغری بولنی بنور مشدر
عجبا مضله او بوب بولنی بولان کیدر یعنی یوقدر دیمشدر (قلت) ناظم اشوشعری قطعده امری
القیسک سبعة معلقه دن اولان قصیده مشهوره سی مطلقک مصراع اولی که * فقاتک من
ذکرى حبيب ومنزل * در نوع تغیر ایله تضمین مصرح قاعده سجه تضمین اینشدر (علاء معانیک
بیان بدیعجه نظم مضمتک قائل اسمی تصریح اولتورسه مصرح اولتورسه تضمین مبهم دیرلر
و اشوشعری تضمین بهمه درج ابتدیی کلام مشهور اولتی شرطدر مشهور دکل ایسه قائل
تصریح لازمدر مشهور اولیوب تصریح قائل اولتورینی صورتده سرقات شعریه دن معدود
اولور و تغیر یسر تضمینده ضرر و برمدیکی مختصر معاینده متنا و شرحا مصرحد ر بعض
نسخهده منازل برنده مشارب و بعضی بنده مناهل واقع اولشدر که منهل و مشرب منج آب دیمشدر
عبارتدر لکن منازل اولادر کمان اولتور و * الملك المضل * و * الملك الضلیل * امری
القیسک علم کی وصفیدر که حضرت علی رضی الله تعالی عنهدن اشعر شعراء عرب کیدر دیو
سؤال اولدغده امری القیس مراد ایدرک * ان کان ولاید فالملك الضلیل * یور مشدر (و فقیر
اسعدخی اشوشعری عجزانه قرطاس دیوان نظمته بحر اینشدر * فقاتک من ذکرى حبيب
ومنزل * کلام قدیم قبل حقا بحمل * فی اليوم ان نلت النجاة بعدنا * فلاتک من ذکرى
حبيب ومنزل * یعنی حبيب و منزل فرایچون طورک اغله لم عهد قدیمده اگر چه برنده سوبلیش

رسوزدر لکن الآن یزدن دور اولغله نجات وسلامت بولدیغکده ارتق یاردن وجابندن آیرو و شدم
دیو اغله دیمشدر انتهى (العبد الحق الجعفی) فان نجف عنی اوتدنی اهانة * اجنب عنک فی
الارض العربیة مذهبها * مالی اگر سن بعد ازین بی ترک یاخود اهاتی اوتورر ایسک بندخی
ارض عربیة وضعه ده کیده جک بر یولورم دیمشدر یو بیت دخی بود دفعه فونلندی و بعض
نسخهده عبدالله الجعفی واقع اولشدر * وداع و فراق و وشوق و وجد و بکایه دار کلامدر *
(جزیر) لو کنت اعلم ان آخر عهدکم یوم الرجل فعلت ما لم افعل * مفهومی حسب الظاهر
اگر بندن مفارقتله رحلت ایلدیکر کون سزکله آخر ملاقات اولوب یعنی من بعد کورشمک
امیدی اولادیننی بلیدم بن اوکونده اینشدر یکم ایشتی اینشدر (بعد زمان جریرک
حفیدی عماره بن عقیل بن بلال بن جریره جدیدک بیتده واقع اینشدر یکم ایشتی اینشدر فونلندن
مرادی نه اوله دیو صوردر قارنده احبابک کوچوب کندرکری کورمک ایچون دو چشم بصیری
اخراج ایله جک ایدی دیو حل تعقید اینشدر ر قیصر (قلت) جریرک باباسی عطیه وجدی
حطقی ایله ملقب اولوب نسی زاره متصل اولان حذیفه بن بدر جریر و فرزدق و اخطل شعراء
اسلامک مقدملریدر و هنگام جهالتی ادراک ایقامشدر و جریر فرزدق فوتندن صکره جوق
یکسبوب یوز اون سنه سی وفات اینشدر (وانشد النعلب) و ما وجدناه لول بصنعه موفقا *
بسا قیه من ماء الحدید کبول * قلیل الموال مسل بحمیدة * له بعد نومات العیون دلیل *
یقول له الحداد انت معذب * غداة غد اومس فقتیل * باکثرنی لوعه یوم راعنی * فراق
حبيب ما الیه سبیل * مالی صنعه ایاقرندن و یو بندن مغلول یعنی کیر یوقاغوبه اوراش
اولان کیمده یعنی قیاحندن ناشی زنجیره چکلیوب خلق او بود قدن صکره بودرده او یو یامیوب
بالکزیو وجهله اضطررایده قالدیغندن باشقه حبسخانه ضابطی اکا سن یارین علی الصباح
یامدیب و یاخود قتل اولنه جفسن دیو وعید ایدن عاجز قول بنم کندی به وصوله طریق
اولسان حیم فراقله یعنی کتبله قورقوندی کونده دوچار اولدیغیم یور کیمک یاغله نندن زیاده
اش بوله مزیمک کیدر شاعرک صنعا بلده سنه تخصیصی افتراق اوراده وقوع بولدیغینه مبنی
اولتی کر کسر (قلت) النعلب شویله معرف باللام اوله فی ابن الحاجب تلامذه سندن فخر الدین
ابوشجاع النجم ابن الدهانک لقبدر بغدادی اولوب بعده موصله و آخر دمشقی الشامده نوطان
ایمش و ابوییه دن سلطان صلاح الدین مر حومک مظهر اکرام نامی اولشدر فن نجوم و غیریدن
تالیفات و اشعار صاحبیدر و چون عودنده بغداده اوغرا یوب اوراده وفات برله کندنندن
فرق سنه مقداری مقدم فوت اولان ابوشنک قبری یانده دفن اولشدر (لاخر) وقفت یوم
التوی منهم علی بعد * ولم اودعهم وجدا واشفاقا * انی خشیت علی الاظمان من نفسی *
ومن دموعی احراقا و اغراقا * مالی سوکیلیرمک هجرت و فراقی کونی بن انلردن بعید
برده طور و بوجد و اشفاقدن انلرله وداع انقدم زرا درد وداعله چقان انشلی نفسلرمدن وسیل
ککی کوزمدن اسحاق اقان یاشارک محفلای احراق و اغراق اینلرندن قورقوله اوزاق طوردم
دیمشدر (ظن سیر معنسانه در وظایفه حیوان اوزرینه یوکلدیوب ایچنه نسواک کیردکاری
نسته در (شریف مرتضی مجلسنده اینجنده نسوان اولادیه اکاظینه دینر بلکه حودج
وهودج دیتور دیمشدر ایسه ده صاحب قاموس تعمیم اینشدر وجعی اظمان و ظمان کلور شعر
نعلیه اشوش (وقفت الخ قطعده سی دخی بود دفعه یازادی فقهای مدینه منوره دن مالکی عبدالمن بز
ابن ماجشون بر کون مهدی خلیفه بکا اصحاب و احبابکدن مفارقت یعنی بر طرفه عزیمت
ایدوب و ایدجکری هنگامده که وداع دیمد زنده دیر سن دیدکده بندخی * لله بک علی احبابه جزعا *

* قد كنت احذر هذا قبل ان يفما * ما كان والله شوم الدهر يتركني * حتى يجدها من بعد جريا *
 * ان الزمان رأى الف السرور لنا * فذب بالبين فيما بيننا وسعا * فليصنع الدهر في ما شاء
 مجتهدا * فلان زيادة مني فوق ما صنعنا * شعري ديار يدوم ديو نظم ابلدي بكمده سكا عانه ايد لم
 يوروب بكا اون ييك التون كرم ابلديلر ديمشدر روح الله تعالى روحهما (مال ايات اجابك
 فرقت وفقداني اوزر بنه جزع وفزع ايله اغلايحي اولته الله تعالىك خير واجري اولسونكه
 بن بولك يعني فراقك وقوعندن اول اقتضاي كردش فلاك اوزره ظهور بولسندن خوف وحذر
 ايدرا ولد م ايدى اشته الحق كه شامت دهر بنى ترك ايتوب اودردى باشمه كتوروب بنى اجابسر
 قودى وشامنى سيبه انلودن معنى فراق ياراند نصكره بكا دهر جزع جرعيل بنى ايجوردى محققا
 زمان مقدما احبا بيله ييك سرورى ياخود سرور الفتى وياخود اليك سرور اولان احبابى بزه
 ويرهش ايكن عاقبت مزاجى انفا سجد احبا بيله بيمزده اولان فراقه سرور مذ كورى ديدى وتكدره
 سعى ايتدى ارتقى بوند نصكره زمان و دهر ديله ديكى ايشى و كو تو اوى وسعى صرف ايدرك
 ايتلسون معنى التندن كلانى اودينه قومسون فبدمز دكلدر زيرا اشبونصنعي كه فراق احبا بدر
 لك فوقنده بزه زياده كوتو معاصله اولماز ديمكدر (هكاهم سفرده بوعد فقيرك فراق معانسته
 يازدينى بعض غزل ايتاندن * شوربه ايتدى احاطه جوانيم ديجور * بودور دارجوانه كورنمز
 اوداى بدور * سزاسى هره ايسه بولسون اى اماكم * عدودى دربارند اولسون مجبور *
 (قلت) تفریب نهذيب مولف ابن حجر عتقانى عبد العزيز ابن ماجشون عبد الله بن ابى سله
 ديوب ومدنى ويزيل بغداد ومحدث نفعه وفتيه وصاحب تصنيف مولاي آل هدير معنى انارك
 افتدبى اولوب هجرتك بوز التمش دردنده انتقال ابلديكى تسطير ايدرك (نووى وابن خلكان
 ضبط لرحمه ماجشون جيك كسرى وشبك ضميمه ابيض الوجه معانسته لفظ انجمى در
 (ويان قاموس جيك ضميمه سفينه و بوبال معنى رنگلوتوب ولقب اولوب ماه كوك معر يدرك ابن
 حجر هيمى شمائل شريف شرحنده جيمت قهى وشبك ضميمه (وشارح بخارى كرامى جيمك
 فتح وكسره ديمشدر (سمه فى انساب اهل مدينة منوره قره زى بوزلور ماجشون دبرلر ديمشدر
 (اسحق خواجده سى احمد افندى بوصورنده مى كوندن معرب اولوق انساب ملاحظه اولندى
 ديمشدر انتهى) (اشوبلادن تابه عن كتب سماويه دن منقول عبارته آيه سنه قدر بيرايه سطور
 من طرف اولان اشعار طرف و طرف نه فكره مبنى ايسه مقدما قل ترجمه معلومه به آتخامش
 اولغله بودفده پراعه بنى پراعه فقيرانه ايله مع تراجهها زيور حجابى تحرير اولمشد رقصورى
 كزلك كزلك اصلاحه مستور بيوريله ومنه التوفيقى (لعمربن احمد بن بديل) اما لرحيل خين جد
 رحلت * مهبج النفوس له عن الاجساد * من لم ييت والين يصدع قلبه * لم يدرك كيف نفقت الاكاد
 مالى ياراك ارنحالى معنى افتراق قلبى تصديق ايتدى دمه اورحلت ايجون اشخاصك جانلرى جلدندن
 رحلت ايدرشول كچه كه فراق قلبى تصديق ايتدى حالده ميتوت ايدى معنى فراقى قدا ايتوب راحت
 بالاه ياتوب اويويه زيرا يوركلرك ياره ليمسى نه كفينه اولور بيلر ديمكدر (بعض نقادن متقولدر
 ديركه مع لرفقا سفر بيمزده هر فلاك ديرينه معنى كنباسنه داخل اولوب كوردك كه براوطه بيمزده
 و بعدا ليمش ريخون انشا ونظم شعر ايدرك ياتوب وديكليب احسن ديو نجسين ايلدي بيمزده
 بزه اتقى قصد بيله بطاشه البنى اوزادوب بنم كچى بجنونه تحسين اولنورى ديدى بوجالى كورنجه
 شو كاطاش اكر ميه لم ديوب صاوشدق لكن ارقه مزدن اماندوك سزه بنه انشا ايدى بيم اكر كوزل
 سويلرسم نجسين وكوتوسويلرسم تقسيم ايدك ديو قسم ايله يلو ارمغه باشلدقده بنه ياتنه كلك
 وقى الحال اشوب شعري انشا ايلدى * لما اتا خوا قيل الصبح عيسهم * وحلوها وسارت بالدماء الابل

* وقلت بخلال السيف ناظرها * تدوالى ودمع العين بنهمل * وودعت ينان عقده عنم *
 ناديت لاجلت رجلاك يا جل * يا حادى العيس عرجى نودعهم * يا حادى العيس رجلك
 الاجل * انى على العهد لم اتقص مودتهم * ياليت شعرى لطول البعد ما فعلوا * اشوايات فى
 الحقيقه كانواون قلب آتيناك عاشقندن صاحبش شراره لدر كه آتيناكده يه شعله ايله بازيله جقى
 برسوز برسوزدر (مالى وقتسا كه صاحبون اولجه يعنى هنكام سحر كاروانيلر بلكه كلن ايا بيلر
 يياض رنگلودولرى معشوقه مك منزل قبوسنه جو كردوب و بندروب ومطيه سى وسارعتنه
 كيدن تصوير كى كوزل قرزل ايله دوه ر كنديكى دنده وجشنى مجملك اورنوسى ارالنده اغبار
 كورمسون ديو از كوسره رك وكوز ياشى كول اوله رنق دورده حسرتله موران بو عاشقنه دكديكى
 وقتده و قتالى يارمقلى اوچلرى ايله بكاوداع ايتدكه شوبله ندا و فرياد وبوسوز وكذا زملة صبت
 عشق فراهدى برباد ايدوب اى معشوقه مى بونثوب انى بتدن دور ايدن دوه سنك اياقرك بولك
 بولكسون يعنى هلاك اوله سن و اى دوه سنى زملة جيكى اولان دوه سنى دورى دونه رنا كه معشوقه
 وسار مجبوبانه وداع ايدى بى يار اى بدى سنك رحلتكه يعنى يارمى الوب كتورمكه اجل واردر
 يعنى بن آرق فراقيله تلف اولوب بردى انى كوره جك دكلم و بن شول عهد محبت اوزره اويله
 ثابت قدمكه مودت معشوقه و محبوبانى نقض ايتم عاشقار طول بعد وفراق معشوقه نه ايشلرلر
 ديمكدر (قلت) مصراع سادسه اولان لانه ايد اولوب مضارعه دخولى مخصوص ايكن
 ماضى به داخل اولديفك نكته سى ذكرى با كاده مى بابلك برنده يادكار فقير در دوه چار يا ايكن
 كلمه جمع ايله كليب تشبيه ايله رجلاك كلمه سنده اولان نكته وادى تحريره اقتضا سجد كندينه
 استاد دانش ايله تقدم ادعائه جرأت ايدن هر دو پاي شكسته قلم فقيره وادى ساكنه اولغله
 حلقى صكارينه بازمق جواد خانه اهل وقتندن ياز اولنور انتهى (ناقل حكايه دهر كه مجنون
 مرقوم شمرقت انكبر مذ كورى وقتا كه بتوروب و زدى بوجه محرر آخرنده طول بعد معشوقندن
 صكره عاشقارنلسون ديو ابلديكى سؤاله ارنق عاشقار اولوردىه دوشديكيزده او بيماره بنده
 اولورم ديوب فى الحال هيچره رقى آتيله باشلوب در عقب وفات ايلدى ديمشدر نظمى
 اقتضا سجد اول مجنونك علت جنى عشق مفرط ايتدكه تلف وجوده سبدر (وقال آخر) لاهيات
 بان القوم قدر حلوا * وصاحب الدبر بالقوس مشتل * شبكت عسرى على رأسى وفلت له
 * باراهب الدبر هل مرت بك الابل * فغن لو بكي ورق ل وشكا * وقال لى ياننى صاقت بك الحبل *
 * ان الخيام التى قد كنت تطلبهم * بالاس كوا وانا واليوم قدر حلوا * مالى يارنك رحلتارنده
 اردلر بنه دوشوب و بولده قوش اولدقلى ديرومناسر مزر حله سنه واروب اندن دى كزلكر بنى
 وديرك صاحبى وملا زمك بالكر قالوب نافوس ايله يعنى چاك جامله اشتغالى بيلنجه حر نمدن
 وضع محزون ارند باشك اوزرينه اون عدد باره قلمى شبكه ايدوب يعنى باشمه الارمى
 قوبوب يارمقلى بيمى بيمه لبوب اى راهب دير آيا سكا ايل يعنى راكب ايل اولان مسافران هرور
 ايتدى ديوشمرنه صورديشده راهبك قى بكا اجيوب وبكا دهر ك كدر نندن اشتكا ايدوب
 اى يكت سكا حله و تدبير طارلشدى زيرا طلب ايتديك چادرلر يعنى يارنك دون كيجه بوراده ايدلر
 بولكون رحلت ايتديلر ديدى ديمكدر كه شعر مذكور فراق ياران حقتده سويلنلش يرغزل اوله جقدن
 (وقال آخر) ما رحلوا يوم بانوا البرل العيسا * الا وقد حلوا فيها حلوا ويسا * من كل
 فانكة الا لحاظ مالكة * مخالها فرق عرش الدبر بلقيسا * اذا تمشت على صرح الزجاج ترى *
 شمعا على فلاك فى حجر ادريا * اسفقه من ثبات الزم عاطلة * ترى عليها من الانوار ناموسا *
 وحشية ما بها انس قد اتخذت * فى بيت خلوتها للذكر ناومسا * ان او مات تطلب الانجيل

تجسها * قاتنا او بطار یقا شامبها * نادیت اذا رحلوا لیلین ناقتها * یا حادی العیس
لا تحمدا بها العیسا * عیبت اجناد صبری یوم ینهم * علی الطريق کرادها کرادیس *
* صار واواصحت ابنی الی یوم ینهم * والوجد فی القلب لا یفتک مغروسا * فاسلت ووقانا
الله شرنها * واخرج الملك المنصور ابلها (قلت) غایا اشو غزل مقطعه اولان
صراحت اقتضا سنجه مقدا مغرب زینده اولان عیبیدون ملوکندن اوچینجی اسمعیل
منصور که ارتجالا نظم کلامه قادر و تالیف خطبه و رساله مقتدر و غایت فصاحت و بلاغه
واصل اولوب اوچوز قرق التي سالتله ارتجال ایدن ملک مکرمک اولمق کرکدر که دیار فرنکه
قریب اولغه توار یخنده کورلدیکی اوزره غزاوندن خالی دکل ایدی ظن اولنور که غزل مذکور
سرکاران نصارادن برینک دختر حساسی حقنده انظم انجمن اوله اوله دختر اسلامه کنورمش
اولدینی شمرندن دخی مستفاد در انتهی (مال غزل بی بدل کاروان دختر مدوحه قالدینی
وسبر وینونت ایدیکی کون خنده سی بیاض کون دوه لری بوش ترجیل ایتوب اوزر لنده
اولان عیله جبهه دختر یوکلدوب اوله رحلت ایتدیلد دختر مدوحه الحافظک هر بر فاکه سنه
مالکه یعنی نکاهتک بر سیرتیر لیه هدف قلب عشاق جای ایتکه منصرف بر قدر انداز میدان حسن و
جمال در سن قصر در آلود اوزره انی کورسک بلقیس اولدینی نفیس و فهم و خیال ایدرسن میناسرای
اوزره رفتار ایدیکی هنگامه سن انی ادریس علیه السلامک تریه سنه اولمش فلک اوزره آفتاب
کور یعنی اوله کان ایدرسن و دختر مدوحه حسن و جمالیدن باشقه بنات نصارادن صاحب کمال
بر اسفند یعنی عالمدر که اوزر لنده اتواردن زار و جبالک کوررسن و وحشه یعنی مزویه در
کندی ایچون موانس اولوب جای خلوتنده ذکر ایچون برخیمه اتخاذا انجمن رچونکه دنیابه
میلی اولوب صحت و سکوت اوزره اولدیفندن الیه اشارت و ایما ایتدکه نتمتات دنیایی طلب
ایتوب انجلی استر اولور بو حلاله سن انی کوردیککه قیس و بطریق و شماسلردن یعنی علمده
کیر نصارادن برینی ظن ایدرسن بو احوال ایلده منصفه اولان دختر مدوحه معشوقم ایلده
کاروان رحلت ایتدکه فراقی آنشله ندا ایدوب نغمه مخصوصه عرب اوزره دوه بی بدله
نغمه ایلدک بدنه ای حادی بنم معشوقمه حد ایتد یعنی چکوب کونورمه امان دیدم و صبرمک
عکری دخی افتزانی کونی طاق طاق و قطعه قطعه بوانک اوزرینه کیر لدم یعنی فراقه صبرم
قالمدی کاروان معشوقم کشدی بنده انلردن صکره تالونمی استیجی اولدینم و قلم روضه سنده
شجر وجد و شوقی دیکلی اولوب برندن منفک اولمچی اولدینی حلاله صاحب لدم افتزاندن حالم
نمود بالله بشکل اولدی ایدی هله توفیق باری طرفینه امداد ایدوب یعنی مسله اولوب بنم
طرفه دونوب حق تعالی انک شر معلومندن بزی وقایه ایلدی و ملک منصور دخی قلبندن ابلیسی
و وسوسه سنی جبقاروب سینی کشدی دیکدر جناب ناظم معشوقه سنی داعیه محبتله شرک
حالنده بوجه محرر بحجاب اوصاف ایلده وصف ایتشیدی هله ریت اخیری یتشد یروب کندوی
هر وجهله اعتراضدن قورنار مشدر حتی دردیجی یتشد معشوقه سنده اولان ساق بالورین
بی موساده روی دلبرکی دیلوا اولدینی یانده تورات تشبیهله بر مضمون جسامت غوی
درج انجمن اولمغه طی اولمشدر (وقال آخر) فقلت التي فی القلب منی سکونها * ومن اخذت
عهدي بان لا اخونها * تقول ودمع العين يسبق قولها * وقد اسعدتها المسنين جفونها * وداعك
هذا قاتل لا محالة * فسلم على روح اتها متونها * مالی بن خانه قلمده سکونی اولان یعنی
مزال قلم اولان واصل کنده خیانت ایتامک اوزره عهدی یعنی الن معشوقمه حین و داعمده
صحنه کوزینک یاشی تقدم و چشملری سیلاه مساعد ایدرک صحبت شفقت و شفقت آمیزه

اغاز ایلدیکی حلاله ای یار مهر یانم بنم سکا اشو و داعم بهر حال بنم قالدیر ارتق سن بی روح
اوزره سلام ایلد یعنی دعایه یاخیر بره یاد ایلد که انک موتی کشدر یعنی بکا رجعت اوقو و ارتق ا کسک
حلال ایلد ارتق اولورم دینم دیکدر (وقال آخر) ولما تبت للرحیل جالسا * وجد بنا سیر
و فاضت مدامع * تبت لنا مذموره من خیامها * وناظرها باللولو الرطب داعم * اشارت
باطراف البان وودعت * وامت بعینها منی انت راجع * فقلت لها و الله ما من مسافر *
یسر و یدری غایه الله صانع * فثالت نقاب الحسن من فوق وجهها * وارتخت من الطرف
الکحل مدامع * وقالت الهی کن علیه خلیفه * فیارب ما خابت لک الوداع * مالی وقنا که
قصده مشاهده ایلد قیلده سنه مسافر اولوب بنه حسرتله عودت اوزره دوه لری بوش ظاهر و آماده
اولدقده وسبر و حر کتیمق ایدوب کوز باشلری فیضان ایتدکده بزه اوخوف و شانه و اغیار ایلده
قورقش اولان معشوقه عاشقه یاخود بنم معشوقم اغیار طرفندن قورقودلش اولدینی حلاله
دارمسی چاندلندن دیدملری رطوبتی انجو آقدیمی یعنی اشک دو کیمی اولدینی حلاله ظاهر
اولوب و کورینوب چونکه خوف اغیاردن تکلمه جسامت ایلده مامکله بارمقلرینک اوجلر لیه
اشارت ایدرک بخله و داع و کوزلر لیه نه زمان دونجی و عودت ایدیمجسن دیو ایما ایتدکده بو عاشق
حسرتکش دخی والله که بر مسافر یوقدر که کیده و حق تعالی ایتدکده جکی ایشی یله یعنی
عودت مقدرمی انظم دیدیمکده چون بنم دخی عاشقده اولدیفندن اشو سوز و حسرتده حزن
ایتکله خوف اغیاری بر طرف ایدوب و جهنمک اوزرندن نقاب حسنی یعنی روی اوزر لنده
اولان بچه سنی قالدیروب ذاتا یاخود عملا سورمدی اولان کوزلندن باشلردخی بوشانوب الهی
سن بنم عاشقتمک اوزرینه حافظ و ناصر اول یارب سنک عند معنوبکده و دیمه و اماشله غائب
وتلف اولماز یعنی سنی حقه امانت ایتدیم دیدی دیکدر (وقال آخر) استودع الله قوما ما ذکرتهم *
الا تخذرون من عینی ما خزننا * سارت مضایهم بالحلب مسرعه * و خلفونی کثیبات دلب الدننا *
مالی بر قوی یعنی احبابی الله تعالی و دیمه یعنی سلامتیرنه دعا ایدرکده انلری ذکر ایتدیمکده
بهر حال کوزلردن احراز یعنی حفظ اولمش یاخود کوزلریمک حفظ ایتدکده انلری نسته که
اشک در نخل رایدر یعنی (الفقر) ذکر بارانده دیده دن باشلر * بره طوغری دو کیمکه باشلر * اوله
بارانکه انلرک بنکری یعنی کندیلری بنمخنده اولان محبت ملاس حب ایلده منصف اوله رقی سریمه
کیدوب بنی محزون و سوزندیلک و ورانه دوشمش قالمش یکس بحر و ح اولدینم حلاله ترک
ایتدیلر دیکدر (وقال آخر) یار احلا و جبل الصبر یتدعه * هل من سبیل الی لقلبک یتفق *
ما انصفتک جفونی و هی دایمه * ولا وفانک قلی و هو یحترق * مالی ای خلقه شکایت ایتامک
اوزره اولان صبر جمل کندو به تابع اولمق رحلت و مفارقت ایدن یعنی ای بنی بلای فراقه او غر ادوب
درجه هلاکده قالدیمی استیاع ایدن یارم آمان بعد ملاقاتکه طریق اتفاق ایدری یعنی
یولتوری عفوایتکه حسرتنکدن چشم فان آقدیمی و قلم یتار ایکن بنه سکا انصاف و شفقت
و وفا ایتدیلر یعنی حق عشقی برینه کتور مدیلر حق عشقی ایتدکده حین رحلتده فی الحال ارتجال ایلده
افتای وجوددر دیک کیدر (وقال آخر) یار احلا سفر الایام عن سفره * اسهرت بالین صبا نمت
عن سهره * یا غایبا غابت الدنیا یتدعه * و کان یحضر الدنیا یحضره * نای و خلفنی انمی بلانظر
عن البکاء علی ما فات من نضره * والله یحفظه والله یکلوه * والله یحمره فی الدهر من غبره *
والله لو ان فی العمر مقدره * خلعت جله اعوامی علی عمره * مالی ای بنم رحلت و فراق ایدن
یار مهر یانم که انک سفر لیه ایام سرورم سفر ایتددر ابر یلمک و فراقک ایلده عاشقی یعنی بی کیمه
اوبومامق دردینه مبتلا ایتدکده او عاشقک درد مذکورندن او بودک یعنی غفلت ایتدک

و آری بنم غائب اولان دوستم که آنک غیبتله دنیا یعنی لذتی غائب و حضور دنیا ایستہ آنک وجود و حضور به حاصل و موجود اولشد بدن اودوست اوزادی و بی اکا نظر تمدن قوت بدن اذتک اوزر بنم عدم مشاهده شدن حاصل اولان یکام منشأ و سبب اوله رق بلا نظر یعنی بر اقدی همان حق تعالی دهرده اکر دارند اقی حفظ و خراست ایستون و الله اکر عزمه قدرم اولسه یعنی اعطای عمر مقدورم اولسه ایدی محققا کافه عمری احاطه بدن ثوب احوالی چیتاروب اکا الباس یعنی عمری اکا و پروردیم دیکدر بیت اولده خطابدن غیبتہ * باغایا غایت الدنیا غیبتہ * مصر اعدده بالعکس بالکثر خطابدن غیبتہ عدول طریقه التقات قاعدہ سی وارد و نکته سی معلوم هر قادر و راموز بیانجه نام کلمه سی عن ایله تعدی ابتدایی وقتہ غفلت معانستدر (لایق زریق البه دادی) قات و قد نالها البین اوجمه * والین صعب علی الاحباب موقعه * اجمل یدیک علی قلبی وقد ضعف * قواء عن حل مافیه واضلعه * واضلعه علی المطایا ساعة فسی * من شت شمل الهوی بالین بجمعه * کانی یوم ولت حسرة و اسی * غریق بحر یری الشاطی و بمنه * مالی بکا علاقه سی اولان معشوقه م ایله حین وداع و افتراقده ابر بلک و فراقک ایجاغه نائل اولدینی ایجاغ فراقی بولدینی حالده یعنی بنم فراقده یانه رق بکا آه افتراقک مجلر اوزر بنم وقوعی صعب و دشواردر ای بارالریکی قلبک اوزر بنم قو و یل که کشنده اولان سوز افتراق و محبتی بوکلندن قلبک قوتلری و ضلعه لری ضعیف اولدیلر و تنکاری بر مقدار بدن بکا عطف ایله که بلکه جمعیت محبتی فراقده پریشان ایدن یار بنه جمع ایده یعنی ازه جق توقف ایله سی کوره یم و جالکله ازه جق اولسون صفاسوره یم بن حسرت و حزن بی تولیه یعنی فایله یعنی و بکا غلبه ایلدیک کون کویا کنار بحره طورانی کوروب اول طوران شخص کندی بی منع ایدوب قورنار میان مفروقه دوندیم دیکدر (قلت) اشو ابن زریق ایله معروف اولان ذات محبتی بن علی بن محمد بن عبد اللطیف ابو الحسن التوخی المقری الدخدا بدیر در تیوز فرق درنده تولد ایشتدر اخباره میل نامی اولدیده بدن رنار یخ تألیف ایشتدر و فرق یتنده بر قصیده بلفیه سی وارد که مطلعی بود * لانعدلیه فان العدل بولده * قد قلت حقا واکن ايس بجمعه * لکن کاتب چلی اسامی کتبه اول قصیده ابو الحسن علی الکاتیک نظیر دیمشدر انتهى (وقال آخر) و ما ام خشف ظل یوما و لیل * یبلغه یتدا ظمان صادیا * نهیم فلا ندی الی ابن بشی * مؤله حزننا بحب الفایا * اضربها حر الهییر فمجد * لغلتها من بارد الماء شافیا * اذ ابعدت عن خشفها انطفتله * فالقنه ملهوف الجوالخ ظامیا * باوجع من یوم شدوا جولهم * ونادی مناد الحی ان لاتلاقا * مالی برصینک مادر مهربانی که جول و صحرائک صوسر و اوتسز برنده بر کون و بر کیمه جو جوضیه صوصامش و حرارتدن طوئشمش اوله رق قالمش و نه بی طلب ایده جکفی یلتر و جو جوضی بر اغبوب صکند بی صوصر یسجون صحرازی سیران ایله قطع ایدوب الیه و محزنه اوله رق زمال حسرت طالمش و بر طرفدن بهارک اشتداد حرارتی دخی کندی به تأثیر تامله اضرائ اید و ب و علت غلت یعنی صوسر لغت ماء بارددن بر شاق بولیوب اشو احوال مشاق اشتتاله مبتلا اولدینی حالده جو جوضیک بعدی دخی کندی به بلای دیکر شکب سوز اولوب یاسله ناچار جو جوضی طرفه عطف قادیوب او معصومی صدرنده اولان ککری محرق اولمش قبل الدم یعنی مشرق هلاک اوله رق بولیوب بودرد ایله مبتلا یعنی کندی و جو جوضی درد لایله فریاد کش و اولایا اولان او بیچاره خاتونی المی بنم احیام بوکلر بی باغلیوب و قومک منادیسی دخی ارقی ملاقات یوقدر و ابرینلی کوندر دیوندا ایلدیک و قنده یعنی بدن افتراقنده چکد یکم المدن زیاده دیکدر دیکدر

قلت ام خشف ادلو اوغلی اولان برزن معلومک ادی اولوب و انک قصه منی بیان دکلر مجرد تصور شره مقوله سی اولغله بروجه اشارت جو جوضی بر خاتون دیکدر فقط اول منصوره خاتونی بالخصیص ام خشف ایله کایه ایتمی چونکه خشف باشی اوروب یارمق و یرده کیمک و سیزده سرعت ایتک و خاتون جو جوضیک اوزر بنم کند و بی اتمق معنایند * مستعمل اوله رق و ارسته تصریح اولدینی اوزره لطافتی مشتمل اولغله بناء علیه اقی اختیار اتمش اولدینی لایح خاطر فقیر اولشد ر انتهى (والشیخ شمس الدین البدوی) قفا حادیا لیلی قانی و امق * ولا تجملا یوما علی من یفارق * وزما مطایها قبیل مسیرها * لیلند یوما بالزرد عاشق * ولا تجمرا بالسوق اصغان حبسها * فان حبیبی للظعان سائق * ولما التقینا والفرم بیسنا * ونحن کلانا فی التفکر غارق * وقفنا ود مع العین کجب یتنا * تسارقتی فی نظرة واسارقی * فلانسا لا ماحل بالین یتنا * ولا نجبا انامشوق وشائق * مال شوق و عرام اشتالی ای سرعت سیر سزایجون نغمه ایله بنم لیلی یعنی معشوقه مک مطیه و دوه سی جکن ایکی دوه جیلر یا خود ای معشوقه م وی حادی ماولر کز بر این و امق یعنی عاشقم بر کونجکزا اولسون بدن مفارقت ایده بی معنی معشوقه می نسیره عجله ایتیک و معشوقه مک مطایسی سیر و حرکتی قیلند باغلیککه بر کون یعنی بر مقدار جق عاشق رومال خاکبای یار ایله تلذذ اید و دوه سنک سوق ایدر کن قولتقلری التلذذ یور یسون دیوزجر یعنی ضرب ایدوب زحمت چکیمک ز را آه و اینم محفه و هو دجلری سوق ایدر بیدر وقتا که زی یعنی بن و معشوقه م هلاک بزه ظاهر اولور اولدینی و ایکیز دخی بحر نفکرده غارق یعنی دریای فکره طایفی اولدینی حالده بر برلر یمز ملاقات ایلدیکم زده کوزل یمزدن افان باشلر یمز زده حجاب اولور یعنی روان اولوب بر یمز مائع قرب اولدینی و بر یمز عبون اغباردن خوفا ککبر لو باقدیمز حالده طوررق حال بوله ایکن ای حادیلر فراق سیدله بارمله بنم یمز حلو ایدن کیفیندن صوریک و احوال حیرت مال یکانکی مزه دخی نجب ایتیکم که هر یمز هم شائق و هم مشوقر دیکدر (سرفت نظیر محاز انکاهی یلندر مک یعنی کیر لوجه بافق معانسته در و شوق دخی حرکت و هیجان محبت رین شائق سن مشوق سن دیکر بن عاشق سن معشوق سن معنایلر در و امق عاشق معروف عرب و لیلی دخی معشوقه مشهوره هر بدر لکن شعرا و امق مشوق و معنون یعنی قبی عاشق معانسته و لیلی و سعاده و سلمی و عره بی معشوق معانسته حقیقت عرقه اوله رق استعمال ایدر مطالعه درویشانه به کوره ایلای عرفان مولایه مواصلت ایجون مراتب و موانع سلوک و آخر دانه فانی الله و صوله اشارتدر والله تعالی امم اللهم احسن الینا هذا القبض الاعلی آمین آمین بحرمة طه و یس وصل علیه و علی اله و اصحابه اجمعین (قلت) ناظم آیات مذ کوره بعض نسخنده ابن شمس الدین و بعضینده بدوی برنده بدوی یازمشدر قننی ذات اولدینی عبد فیر بوله مد م لکن ایشاندن و اهل عرفاندن اولدقلر بنه کلاملری شاهددر حاصلی مشهور اطاق حیدر اجد بدوی قدس سره حضرتلری دکلر انلرک بر یتدن غیری کلام منقذوی اولدینی یعنی نظمه رفیت بیوریدقلری بعض ثقات تحریراتده کورلش و کتبه لری ابو العباس اولوب لقب دیکر لری ایشیدلماشد ر انتهى (وله ایضا قدس سره) تذکرت لیلی حین شط مرارها * و عادت مغایها خلیون بلقع * بکیت علیها و القتا یفرع القتا * و سمر العوال المایا تشرع * و خالفت لواهی علیها و عذلی * و خالفت سهدی و الخلیون جمع * ولم استطع یوم النوی ردعبه * قوادی اسامین حرها یقطع * فقال خلیلی اذ رأی الدمع دائما * فیض دما من مقلتی لبس ینقع * لئن کان هذا الدمع یجری مسابحه * علی غیر لیلی فهو دمع مضیع * مال حسرت قادیسی بن معشوقه می زیارتی بعد اولدینی خنده یعنی افتراقندن وانی اکلندرن

بوسش خیر سازند * مره ز بر رسته دوند کلند نصکره نذر ایند یکده رقبا سئلند مزارا
بر برین قریع و قمر نری اولونلری تبیین ایدر یعنی خوف اضرار اغیار در کار ایکن صبرم یانوب
عشقی اظهار ایلد معشوقه مک فراقی اوزره بکا وایشدن کویندن فارغه بوش کزن اوهره ز
او بقوده اولد قاری حالده بی معشوقه اوزرینه اولان عشقه لوم و غمازلق ایدلره و داننده دخی
از اولان او بقویه مخالفت یعنی اغیار و طمان و غمازک شیرلی بی کوزیمه کس دیروب و خوابی ترک
ایله ابراز سوز و کداز ایلدم و معشوقه مک حرارت عشقتن ناشی حرنا قلم پاره لنور اولدینی
حالده افراقی کوی کوزیمه طمله سنی رد و قطعه قدرتم اولادی و دانما کوزمندن دفع اولنمی ممکن
اولان دی اجر ایدینی باشمی بی سون دوستم کوردکده محبه جریان ایدن اشوباش اگر لیلانک
یعنی معشوقه مک غیری اوزره جریان ایدر اولورسه بی شبهه تصبیع اولنمش یعنی بوش یره اقبالش
بریاشدر دیدی دیمکدر قنبر (وقال آخر) و لما رقتا للوداع ودمعها * ودمعی مبت للصبا
والوجد * بکت لؤلؤا رطباً ففاضت مدامعی * عقیفا فصار الكل فی نحرها عقدا * مالی
وقتا که معشوقه مک و بنم کوز باشلر بمز محبت و عشق نشر و اعلام ایدینی اولد قاری
حالده مع الوجد برای وداع طوروب و ملاقات ایلد یکمزد معشوقه مک تازه و باش انجول اغیوب
یعنی انجول کوی کوز باشلری صاحب و انک بکاسی عقیده بخدی قائلو کوز باشلرم عقیقرا فاضه
اینگله بونلر یعنی درو عقیقرا بر بر جمع اولوب هپسی کردن معشوقه مک کزدنک اولدی دیمکدر که
معشوقه مک باشی کزدن جریان و عاشق انکی دخی کز تندن کردن معشوقه مک دیک جشمش
اولد یعنی اشرا بدخی وارد رطن ایدرم قنبر (قلت) ثابت مرحوم کوزدن اقان قائلو باشلری مرجان
سجده تشبیه ایدوب یرنده اوله رفی اشوبی کوزل نظم انمشدر * اقوب مجاده اوزره قطره
قطره اشک خونیم * دوز ناری کسته سجه مرچانه دوشد کجه (وقال آخر) مددت الی
التودیع کفا ضعیفة * و آخری علی المضاء فوق فؤادی * فلا کان هذا آخر العهد منکم *
* ولا کان ذا التودیع آخر زادی * مالی یارهله تودیمه بی تاب اولان اوجک برینی اوزاند م
و دیکرینی دخی شیده الحارره شی اوزرینه اعنی قلبک فوقه قودم و فی الحال نه بوملاقات
سرکله آخر ملاقام و نه بونودیم آخر زادم اولسون یعنی نه سرکله کورشمک نصب اولسون دیو
دعا ایتدم دیمکدر (قلت) بو راده کی ذاسم اشارتدر که اوزرینه کلمه تنبیه اولان هاداخل
اولوب هداوهذه و هذاک وهذیک دینلور و علی قول هاسر ذایله بعیده و هایلره فریه اشارت
اولنور لا کان تعبیرنک جوازی و تا و بی ذکر سبقت انمشدر انتهى (وقال آخر) و لما وقفنا
للوداع عشیة * و طوفی و قلبي داع و خفوفی * بکیت فاضحتک الوشاة شجاة * کانی سحاب
والوشاة بروقی * مالی وقتا که اخشام اوزری کوزم اغیبی و کولکم خفقان واضطراب ایله منصف
اولدینی حالده یارهله وداع ایچون طوروب و ملاقات ایلد یکمزد بن اضلدم و عدو اولان
ضمازلر بکامی کوروب بنم فراق بلیه و مصیبت مسرورا کولدیله بو حالده بن بولونه و غمازل
برقلر و شمشکره دوندک و بکزه دیکدر (قلت) وشاة واولک ضعی و شبنک فتح و مدیه اسم
ناعل اولان و اشبنک جمیدرو اصلی واولک و شبنک و یانک قحقه زبانه و شیه در قضاة دخی بولیمه
فأشبنک جمیدر بو صورتده قضاک ضایته شده و یروب و اوقومق غلط فاحشدر و قضیه
و وشیه جعشک اعلالی ایسه معلومدر (عید فقیریش اون سال مقدم برق و یاراتی جعده
برمشوی مریده سیان حال فلکده * آچوب اچدن خنده و قدخم * سرشک مطرله طولجوی ویم
یتنی یازمش ایدم (وقال آخر) لوان مالک عالم بدوی الهوی * و محله من اضلع العشاق *
ما عذب الکفار الا باللهوی * و اذا استغاثوا غاثهم بفراق * مالی خیال اشتغال شاعرانه سی اگر

موکل جهنم اولان مالک حضرت نری هوایک دویه یعنی آتش عشق کورلدینه یعنی شدته و عشاقک
مضلعک اچنده محله یعنی اوار عشقک درونلرده اولوب اسلیعاب ایلدیکنه دانا اولیدی کفاری
حیمله تعذیب ایچوب الیه آتش عشقه تعذیب ایدر و معذب اولان او کفار امان یاندی دیو مالک
حضرت نرین استغاث ایسه زانلری او آتشدن چقاروب فراقله امداد ایدر ایدی یعنی صورنا
آتشدن چقاروایسه ده درد افراق ایله دیکر یارمیلای عذاب ایدر ایدی دیمکدر (لابن الوردی)
دهرنا احنی ضنیفا * بالفا حنی ضنیفا * بالیالی الوصل عودی * واجعینا اجعینا * مالی دهریمز
یعنی فاک لقا ده یعنی وصال محبوب معشوقه مک بخیل اولدینی حالده مساحلدی یعنی بخیل ایلدوب
روی وصال کومرتمدی بناعلیه بدخی ضنایه یعنی دردمز من بی دوا یه او غراقی اهای وصال لیلای
و کیمیزی عودت و جله مری معشوقه مک جمع ایلدیکر دیمکدر (قلت) مسنخی بیان اولدینی
اوزره اشوبر باعیده جناس نام مرکب وارد راین وردی زین الدین عر بن مظفر بن عمر بن محمد
المعری بدیون بکری حدودی مشاهیر بلغاسنددر و ابی جهم ثمرات الاوردانده ثنایتشدر انتهى
(وقال الشریف الرضی) عللانی بذكرهم واسیاتی * وامر جانی دمی بکأس دهاق * و خدا
النوم من جفونی فانی * قد خلعت الکرا علی العشاق * مالی رنکین خیالی ای سامریان خود ای ندیم
عکساروی ساقی صفامدارم بکام معشوقه مک ذکر ایله تعذیب و صحبت ایلد یا خودینی معشوقک
ذکر ایله مشغول قیلک و بی می ناب تذکرا حبابه اسفا و اروا ایلد و کوزیمه باشی یاده عشق ایله
براولان ساغره مزج ایلد یعنی یارمی یاد ایله بی اغلنک و اشکمی اول یاده قاتوب اوشرایله بی
سیراب ایلد و دیدم در خوابی دخی انک زرا بن یوب اوم مطلق عشاق اوزره کیدردم یعنی بن
درد حسرت یارایله او یقوی کلبا ترک ایتدم دیمکدر (قلت) معلوم عالم علوم ادیه در صکه
عرب العربانک بر شخصه ایکی به مخصوص اولان خطاب ایله خطاب ایلد کلرینک یعنی مفرد
یرنده تنبیه قرلند قنبرنک کنه سنده سببه معلقه شاری زوزننک یازدینی اوزره دقایق شناسان
لسان عرب برانوجوه بیان انمشدر وجهک بری چونکه آدمی اعوان عرب ایدر کدراهی ابل ایله
رای غممن عبارتدر و کذلک ادنای رفقا دخی اوج اولوب ایچندن بری دیکر زینه کدایکی شخصدر
خطاب ایتد وضعی اوزره تنبیه صیغه سبله ایدر اکثریالسنه لری بو وجهله ایکی به خطاب ایله
اعیاد ایتدیکندن بره دخی تنبیه صیغه سبله ایدر (ایکنی وجد مثلا اشوبشرف مرتضاتک
نظمنده اولان عللانی ایله امری القیسک قصیده مشهوره سی مصلحتک * قنابک من ذکر
حبیب و منزل * مصراعنده و سالف الذکر شیخ بدر الدینک * قفا حادیالی فانی و امق * مصراعنده
واقع فذ الک شخص واحد خطاب اولدینی تقریرجه اصللری برلفظ تا کید ایچون تکرار اولانی
معنایه اوله رق علل علل وقف وقف اولوب ایکنجیلر حذف و اولکلر آخر زینه علامه
لخوف الف مقصوره الحاق اولمشدر که بوفاعده بی ابوعثمان مازنی استمید بالله بو قالرب
ارجعون * نصی توجیهنده ارجعون جمع صیغه سبله اولمقدن مراد اصلی اوج کره مفرد
صیغه سبله ارجعی ارجعی اولوب جمع وای اوجکره لفظ تکرار اولدینغه علامت مشعره
اولسون دیو داخل اولمشدر دیو شراب انمشدر (ووجه ثالث بهضه کوره مثلا قنابک اصلی مفرد
قف اولوب آخر زینه کدایچون نون مخففه کتور بلوب قنن دیش و اوون دخی و وصل اولمغه
الفه قلب اولمشدر نون وصل جالنده وقفه جل و قیاس اولنره رق الفه قلب اولنور حال وقفه نونک
الفه قلب اولدینی * تنفعا * قول کریمده ظاهر در که حین وقفه لیسفاد برسن و وصل وقفه
قیاس اولدینی اعشاک * وصل علی حین العشب و الضعی * ولا تشمد النون و الله فاجدا *
قولنده آشکار در که اچدن مراد ایدوب نون تا کیدی الفه قلب انمشدر فلیحفظ * و اعظم

مذکورک ناظمی بقاء شعرا در ابوالحسن محمد الرضی بن طاهر بن الحسن بن موسی بن محمد بن
 ابراهیم بن حضرت موسی الکاظم که شیعی و بغدادی در ندرت نصیحه نقیب علویه ایدی حضرت
 علی رضی الله تعالی عنه و کرم الله وجهه نک خطب و احکامند ن عبارت اولان نهج
 البلاغه فی جمع و تعلیق خلا فقهها و مجازات آثار النبویه نام کابری تألیف ایشدر
 ابوعلی فارسیک ابضاحی اوزرینه حاشیه سی و درت مجلد دیوان شعری وارد در تیز در تیزه وفات
 ایشدر سی و اون درجه سی مقدار قلیل یکده که نظم شعرا غنم اولدینی بنجه الله مرده مسطور در
 (و داری هم الهدی ابو القاسم شریف علی مر تصادر نقیب طالبین ایدی اوچوز الی بشده
 تولد ایشدر و در تیز او تیز الی شهر ربیع الاولک یکری بشده فوت اولشدر شیعه ده اصولا
 و فروعا تصانیف و دیوان کبر شعری وارد (در الفوائد و غیر القلائد) استنده بر تالیفی وارد ذکر
 اولتان نهج البلاغه ده اختلاف اولدی بعضی کلام امام رابع اولوب یونلرک و باخود
 برادری رضانکر دیدی و بهض ایکیسی جمع ایشدر دیدی لکن ایچنده نکات علیه امام الرضی
 رضی الله تعالی و کرم وجهه دخی وارد کتاب مذکور کوری کورن اهل سنت بوقولی تصدیق ایدر
 و اناعلی ذلک من الشاهدین و ذکر اولتان در (بحال شریف مر رضی) دیو مشهور در و سکان
 ایکی مجلد بر عاجزانه مطامعه کرده قعر اولدی واقعا تفسیر و حدیث و کلام و فتون ادبیه دن
 خیلی فوائدی شامل و لکن ملتزمی اولان نشیع و اعتزاله دایر مقالاتی دخی کافل اولغله مطالعه
 ایدن اهل سنت قریب ایشدر * خذ ما صفا د * ماکدر * چشمه باقه جفاری و ارسته اخطار در
 اتمی (وقال اخر) قالوا ان قد مذغبا فقلت لهم * نم و اشفق من دمی علی بصری * ماحق
 طرف هدائی نحو حسنکم * انی اعذبه بالدمع و السهری * مال تمویه اشتغال * بعد شدائد الفراق
 ملاقات بیه شرفیاب اولدیقم احبابم بکامورت قمر بضده استفسار حال افتراق ایدوبای محب
 صادق قمر بزم غائب اولدیغمزک یعنی فرقتک ابتدا سندن بوملاقه قدر عجب او بودکی بدیدکرنده
 بندخی اوت کوزیمک باشی چشمه ضرر و بر دوزیده شفقت ایدیمی اولدیغمز او بودیم یا چشمه
 نیچون شفقت ایتیم بر کوز که سرک حسرتی بنی دلالت ایده حقیقتی که انی اشک و او بقوس سزاق ایلله
 تعذیب ایدیم دیو جواب و بر دم دیمکر (قلت) اشته قضیه بحله شعریه بو یلدر خبر سیاله کی
 هر جانبه افار کیدر عاقله سهر شان و او بقوشین ایکن شعرا امر ادا بندکرنده او شینی شان صورتده
 کوسر زور قدر اتمی (لمر الدین الموصلی) * فسدت لطلول بصادکم احلامنا * و عفتونا و جنی
 الجفون منام * و الطیف قد وعد المیون بزوره * یا حذا ان صحت الاحلام * مالی ای باران بزه
 مباحده کرک یعنی بزی جالکزدن دور قیامکرک اوزامه سی سبیلله اجسامز خسته اولوب باخود
 رؤیایم درست اولوب فساد و اردی یعنی با هیچ باخود درست رویا کوره مز اولدی و عفتولز
 بریشان و او شو کوزیمزدن نهان اولدی و طیف یعنی خیالکرک لطف کوزلیمز بر کره زیارت ایلله
 یعنی نومه کور غمکله و عدا ایشیدی ای باران بوشی یعنی زیارت مذکوره کوزلیمز نه در واقصای
 آمالدر اگر احلام یعنی اجسامز صاغ اولوبده او یقو او یوماغه مستعد اولدیق باخود عفتولز
 یا شمرده اولوبده کوزلیمز رؤیایم کورمکه قابلیتمز اولیدی دیمکر (قلت) هنگام شاید نظم
 اولتان ایسات غزل فقیرانه دندر که خیال اوزره دایر * خیال جلوه کر چشم بسته در یارک *
 نه غم فراقله اولسم کوزم آحق کتمز * ناظم القطعه المذکوره عزالدین الموصلی که جایجا اشار
 حقایق دثاری زیب آرای ابواب کابدر شهرت و منزلت و سیادت و کرامتی جار جهت عالمده
 معلوم اتمام اولوب و شرفاء اجدادی حجاج ظالم هنگامه سنده ارض مغریه هجرت ایدن و وجود
 انوار الودی بشیوز طفسان الی سالی بر تو بخش مهد شهود اولوب بلادی بعد الطواف نواحی

مصدرن طندنا ناحیه سنده اقامت و اوراد مزاده فیوضاتی تراید بوله رق قرق یسنه ارشاد عباد ایلله
 کذارنده امام مسعود اولد قد نصکره رخت بیورن مجتهد طریقت الشیخ احمد البندوی حضرت نریبک
 اقدم مستخلفانند کسید مشارالیه عراقده ایکن شرفیاب ارشاد و صحنی اولوب بینه عراقده
 ارتحال ایلدی یکی امام شعرا نیک طبقاتده محرر در قدس الله تعالی روحهم و افاض علی المحبین
 فتوحهم اتمی * بکاء چشمه دیشدر * رجوت طیف خیال * و کیف لی جموع * و الذاریات
 جفونی * و المرسلات دموعی * مالی چونکه یاری کوره میورم یاری رؤیاده خیالی کوریم
 دیو ایلدیم لکن بودخی او بقوایله اولور بن ایدنه کیفیله او یویه یلورمکه دو چشمه ذاریل یعنی
 ایچنده اولان سنه بی صاوریمی و دوشوریم و دموع یعنی اشکم مرسله یعنی ارسال اولمش و متابعا
 اقیبیلر در بو صورتده او یویه مز که ایچنه خیال کله و بیت اخیره همان ایکی سوره شریفه
 اسمی جمع ایشدر (بودخی بکاء مدر) ارحم رحمت لوعنی * و ایت خیالک فی الکری * و دمع
 عینی لاتسل * من حاله یا ماجری * مالی ای مهور رؤیت جلال اولدیقم معشوق سنک
 عشقکدن ناشی یورکده اولان یا نقلیمه مر جت ایلله تا که محققاننده مر جت اولنه سن و مر جتله
 یاری او یقوده اولسون خیالکی کوندر انکله تسکین سوز درون ایدیم و بنم فراق در دایله کوزمندن
 افان یا شلرک نه کیفیله افدی دیو معشوق حالتدن صورمه یعنی بیانه کلز مرتبده آقوب آفقه در
 دیمکر و ماجری لفظنک مضمون قطعیه مناسبتی معلومدر (لقصیدی) ان عینی مذ غاب
 شخصک عنها * یا مرالهر فی هواها و یتهمی * بد موع کانهن القوادی * لاتسل ماجری
 علی الحد منها * مالی ای یار علی التحقیق کوزم سنک ذاتکدن غائب اولدیقی و قندن یعنی یوم
 فرقتکدن پرو او یقوسر لفته کندی هوا سنده امر و نهی ایدر یعنی او یقوسر لفته غالب اولوب
 انی کیف مایه تصرف ایدر یعنی او یومز او یقوسر لفته نیچون غالب اولسونکه غایبه ر یعنی
 یغورل کی یا شلر مقارنرای یار ارق یوزیمک اوزر بینه او یا شلر دن افان شلری صورمه دیمکر
 (قلت) ماجری مضمونده علی مازی طوغریسی هائف کریدینک شوییت آبداری پردیوان
 ذکر نظمدر * ماجری و ارستی غرقاب ایدر اشکم اجیرم * بترای بحریه کدرم اق دکره *
 (و لقصیدی ایضا) یا قلب صبرا علی الفراق ولو * روهت بمن تحب بالین * و انت یادمع
 ان ظهیرت بما * بخفیه قلبی سقطت من عینی * مالی ای قلب اگر سودیکنک بعدیلله فرغشک
 یعنی خزن اولنک ایدنه فراقه زاده صبر ایلله و جزع ایته زرا * شام فراقک آخری صبح وصالدر *
 و ای اشک چشم اگر سنده قلبک اخفا ایلدیکی سوز و کداری ظاهر ایدرسک یعنی جریانک ایلله
 خلقه عشق مکتوم مقبولی ظهوره کنور رسک کوزمندن دوشمرسک یعنی اعتبارمندن ساقط
 اولورسک دیمکر و دمعک سیندن سقوطی ایهام رنکیندر قبل معناه بالترکی * اغلظه عشقی
 اغیاره مطبورک * ای دیده بو وجه ایلله بکاعین ضررسن * علامه روم مولانا ابن کمال مر حومک
 حقایق الحقایق مازدقلری اشبومطلع هم اشکک کوزمندن سقوطی مضمونده و هم سورمه ده کوزل
 دوشمش و یا قشدر * کوزم یا شنه رجم ایت سورمه دردن * که مردم زاده در دوشمش
 نظردن (الشیخ شهاب الدین ابن حجر) خاض العوادل فی حدیث مدامعی * لما فدا
 ک البحر سرعة سیر * فحسبه لاصون سرهوا کم * حتی یخوضوا فی حدیث غیره * مالی
 بنم چشممندن عشق سبیلله اقی یا شلرک سرعت سیری بحر کی اولغله اکا دایر صحنه یعنی ملعنه
 غازل و اغیارل طالدر بر بند ای یار عشقکرت سرینی صیانت ایچون یعنی کشف اولسون
 غرضیله چشمک دمعنی اغیار بنم صحنی بر اقوب آخر سنه صحنه طالسونلر دیو باخود آخرک
 صحنه طالعیه دک حبس ایلدم دیمکر و منصرع رابع که بلا قصد موزون واقع اولان

نص کتابد بوراده اقتباس طریقه ذکر اینست (قلت) مشارالیه ابن حجر قاضی القضاة شهاب
الدين ابو الفضل احمد بن علي بن محمد بن علي الشافعي القسطلاني ثم المصري زمانه امام
حفاظ حديث ايدى ولادى بدو زيش اوچه در ابتداى امر ده ادب و شعره اشتغال و فتوننده
كتب كالتصكره علم حديث شريفه سى ايدوب دور بلاد الفقه حديث و سبر صاحبى عراقى
استجازة الیه اول علم جليله دخی استاد اولوب حديثه رياست كند و به منتهى اولمشدر
شرح البخارى و تعليق التعليق و تهذيب التهذيب و تقريب التهذيب و لسان
الميزان و الاصابه في الصحابة و نكت ابن الصلاح و رجال الاربعه و نخبه اصول حديث
ايه شرحى و القاب و تبصير المنبه و تقريب التهيج جله تأليف جليله زنده سكرتور
الى ايكده انتقال اينشدر روح الله تعالى روحه مستقيم زاده مرحوم مجلسى هاشمه افسنده
اولان بچردن كتابه ذهب مراد در و بنم يوم طالع مى مؤيدى كه شيخ محمود كردى قادري اكثر
آثار زنده مشارالیهي ذكر ايند كده مكرم ايله توصيف ايدوب ابن حجر المكرم ديكر كه حجر مكرم
مراد اكشردر كه انكه التون حاصل اولور ديشدر لكن ظاهر اولد بى اوزره دليل قوى
دكدر قنبر شهاب الدين ابن حجر هتئى مكى به ابن حجر ديدكلى پدى ايجاب ايند كده
تكم ايجوب صيته ملازم اولد يفتدن جدى حجر در ايش و حجر بابا سنك لقبدر انتهى
(ابراهيم المعمار) رحمت يوم الفراق اجرى دفعوى * حسرة ان قضى الزمان ينى * قبل
كم ذابجرى دموعك نعمى * اوقف الدمع قلت من بعد عيني * مالى و فقا كه زمان وفلك يارمدن
ابر لقله حكم ايند كده فراقى كوتى خاك اينه حسرت بونندن اشك خون آلود چشمى روان ايند رك
رومال اينشيدم بكاجوشانى دمعى كورنر بتردمعى طوبت زيرا كره كه بهدر صكره ابكى كوزدن
جيقارسن ديدكلى زنده باش اوسلنه لكن عيتم كند نصكره سوزيكرى واشكى طوزم ياخود عيتم
يعنى يارم كند كد نصكره اغلغله كوزدن چيتمق خوڤى بنده يوقدر فويك يلشم جريان اينسون
وياخود بنم كوزم باشى جريانى عيتمك يعنى يارمك فراقند نصكره عيتم كند كد نصكره قوزم
قالمدى ديدم ديمكدر (بعض نسخه ده عين مهمله) تعبايه نفضه قوش يعنى مجسمه فلنشدر
وغنى قفاوزنده بابلاندر قنبر (قلت) صاحب قطعه ابراهيم بن احمد المصرى در معار ايله
ملقب ايدى جائز كه حقيقى معمار اوله زيرا بعض تراجمه حصار دخی در ايدى ديو يازار كه معمار
اولد بغه فريشه درو غلام التورى دخی در ايش شعر نه كثر التور به و مبالغه اوزده بخونه مائل
يعنى لا ابالى مشرب اولد بى تراجمه واردر لكن بعض نسخده طر فده معمار بر بنه موازانشدر
خلافشدر ياخود بو اولوب مواز دخی دنبلور ميش و ياخود مواز آخر شاعر يدر تحقيق اولنه مدى
معمار موى اليه بد سوز قرق طقوزده ارتحال ايلدى (لاخر) لما بست لبعده ثوب الضنا *
و غدوت من ثوب اضطرار عاريا * اجريت وقف مدامى من بعد * و جعله وقفا عليه
جاريا * مالى و فقا كه يارمك بعد و فراقى علت و باعث اوله رق مر من ثوبى كيب و ثوب صبر
و قراردن عارى اولد بقم خالده صاحب ايله خزانة چشمه موقوف و محبوس اولان كوز باشارى
فراقى در ديله ايدوب يارمك بولنه وقف جارى قلدم ارتق چشمه سار وقف كى لقوب طوزسون
ديمكدر (وقف مضمونشده بوقفرك بوندن اقدم تدبىكى بيتدر) (سكاه مشروطه اوله
قلبه از اهد بچه رد * ايلانم و خلكه نقد يت جانى افراز (لنزالدين الموصلى) عيتم افاضت
دموعى * اطول صد و بين * و وجنه اخذ قلت * رأيت غلى بعين * مالى يارمك مدت
فراق و اعراضى اوزاد بچون كوزم اشكى افاضه و اساله ايلدى و رويك وجنه زى يعنى
بكافلى دخی غسلى كوزمه كوزدم ياخود عيتمه يعنى عيتمك صوبيله اوزر بچه جريان ايند بكنندن

يقايد بقمى كوزدم ديدى در دفرافله اغليه اغليه يوزم صولوب و هلاك اولوب ميت و چنه كوزم
باشيه يقايدى ديمكدر (قلت) افعال حواس و جوارح انسانيه دن مثلا كورمك و اشتك
وطاعتى و المى و يورمك و يازمى و سوبك كى افعالى و آلايه اسناد اولان فغلى افاده ده كوزدم
وايشتم م تعبيرى كافى ايكن اشوق طعمه ده واقع اولد بى كى كوزمه كوزدم ايله قولاشمه ايشتم
ودله طاندم و ايا غمه يوزدم و فامله و ياخود پارما غمه و دستمه يازدم و فامله و سولاشمه سولدم
تعبيرى عربى بيا و سارلسان ايجابى استعمال ايدر و بو تعبير علم معانيد يسان ايندكلى حشو
وزايد اناو ايتك برندن دكدر نيمه حشود بيله ييلور كه قرآن كريمده جو فويل لهم بما كتبت
ايديهم * واقع اولمشدر كتاب مجازا اسناد اولمق احتمالى دفع ايجون تا كيد مقوله سندن
اولد بى مختصرات و مطولات كتب معانيد مصر حدر بو بيله ايكن ايجابن برينك اثر
منظومنه فقيرانه نظم اينديكم قطعه تقرىضده اولان * نظمه بقمه ورقه بقلم الفقير شيخ زاده
السيد محمد اسعد * عباره سنده امضايه شعراى عصر دن بذات صومعه نشين ثم ورقم بوراده
ز ياده دكيدر ديو كويا حشودر ديمكى استه مش اولد بى مسوم اولد قده بعنابيه الله السميع
العليم تعاليم بيت خبريه سنله فقير صاحب التفسير ابو السعود حضر تريك كلامى بيله تفهمه
قدرتم يوقدر بو ياده انلره اقتدا ايندم زيرا مشار اليهك * قلته بلسانى و كتبت يثنائى * ديو فم
دست شريفيله يازلمش امضاسنى و سار اعلام عرب و روم و بچمدن قول و فعلى بزه شاهد اولان
ذوات كرامك او يولده اولان امضالى كى كوزمه كوزدم و بوقاعده بى يانده اسانده تقريرلى قولاشمه
ايشتم و نكته سى دخی يوردر بو بدوست واسطه سيله معترض موى اليه خبر كوزدمش ايدم
واصل سامعه قبول و انصافى اولد بى بيلم * لاحول ولا قوة الا بالله العلي العظيم * اشته اكثر
اعتراض قواعد عدم اطلاعدن اولور مع ذلك اعتراضى بولمق در ايتدن كد بكننه و جولان
فكر دن نشئت ايند بكننه دخی شبهه يوقدر همان ايجاب عقل و نهايه لايق اولان تتبع كتب فنونى
الدين براهمه قدر * من آتجد شرط بلاغت باتو ميكويم * توخواه از حتم پند كبر و خواه
ملا * و دخی معلوم اوله كه قطعه مذكوره ده عيتمى لفظى مفرد اوله رق ذكر اولمش مع ذلك
نظرايكي كوزايه اولور لكن بود دخی استعمال كرده بلغادر كه ابكى كوزله نظر ايدوب نظرت بعينى
ينده نظرت بعينى ديدكلى و سار اعضائك فاعل زنده دخی بويله اولد بى شهاب خفاجى (كان
شمر رسول صلى الله عليه وسلم لا يجاوز شجرة اذنه وفي بعض النسخ اذنيه و هما بمعنى واحد كما يقال
نظرت بعينى اذا نظرت بعينه وهكذا في كل عضو كما هو مقرر في العربية * ديو نصريح اينشدر رويك
نكته سنى باصرة اهل بصيرت و ييش و سامعه ار باب در ايت و دانش ديده و كوشايله كورمش
و ايشتم در قنبر قنبر (نكته) بلغا بهضا عيتمى ذات معانسه اوله رق نفس كى حرف
بالخافيله تا كيد ايجون استعمال ايدر فليحفظ (لاخر) ولم ارملى غار من طول ليله * عليه
كان الليل بعشقه ملى * و بازلت ابكى فى دجا الليل مبهوة * من الوجد حتى ابيض من قبض
دمعى * مالى بنم كى محبوبك اوزر بيه غير نكش شب بلبادن باشقه سنى كوردمكه كويا و دخی
بنله برابر محبوبه عاشقدر يعنى اوزون كچه ر ده دخی فراق ياردن كوزيمه اويقو كبر محبوب ليله
مصاحب و يار اوله رق صباحه دم و كچه قرانلغنده متصلا وجد و شوقم دن ناشى عشق و هو ايله
اغلدم شول غايته قدر كه كوزم فيضان اشك ايله اغاردى ديمكدر چشم اغارمه سى عمادن كايه در
(لقبس بن دريغ) و ما فارقت ليلي عن مرادى * ولكن شقوة بلغت مداها * بكيث نم
بكيث وكل الف * اذا بانيت خيلتها بكاه * مالى بن ليلايه اختيارمه مفارقت ايلدم و لكن
نهائيه واصل اولمش بد بختاكم باعث مفارقتى اولدى و لك مفارقتى ايجون اغلدم و نيجون

اغلبی دینلسونکه هرالف عاشق یاری ینوت و مغارقت ایندکده بارینه البته اضر دیکدر
(قلت) الله بولان نسخ منظر فده این دریج یازمش لکن اشوقیس دیکری اولوب مجنون
ایله ملقب اولان ایسه قیس ابن الملوخ بن مزاحم بن عدی بن ربیعہ العامری در که بی عامر دندر
و بوقیس عاشق مشهور بلای مذکوره در صاحب الشکول بهاء الدین العالمی اشوقیسک
هجرتک ینصحتی سال فوتی بحر بر اینددر که منقح زاده من حوم ایل عدیه مساوی دوشر
و این جوزی تاریخته دخی ینشد باز دیمندر لکن فقیر سجدہ المرجان نام کایدینه این جوز بدن ناقلا
فرق سالی انتقال یازمش اولدینی کوردم جائز که سهو قلم اوله و بوقوله قیس من قومک یابی
مماذ و علی قول مهدی امش و بعض نقه قیس بن مهدی بن محمد بن دیکدر دیشدر شارح
بحاری عینی شرح شواهد ده قید ن روایه یازمش در که مجنونک بی عامر ده اصل و نسبی
اوله رق و جودی اولوب بر اسم مستعار در و اصمعی دیمندر که بی مزه ده بر آزشاهر و از در که
مجنون ایله ملقب اولوب لیلی ایله تشبیب ایلدیلر و مجنونہ نظم ایندیکندن زیاده اشعار اسناد
اولمندر مشهور اولان اشعاری بنی امیه ن بر فنانکدر انتهی کل ما ترجمه اسعد الفقیه من
الاشعار فی هذا المقام (بعض کتب سماویده) انما ما قبت به عبادی ان ابلتھم بفراق الاحبة
کلام قدسی کولشد که مالی عباد الله تعلق ایدن عفاک بعضی انجیلریدن فرافله
ابتلا نمونده اووردیمکدر و و وطنه یعنی انساک طوغدینی بر داز شوق و حنین و ذم سفره منداز
کلامدر * صاحب المستطرف در که وطنه و مولده محبت طابع ناسه مسئولیه و مولده شدت
شوق مستعبه در (مر وید که ابان بن سعید رضی الله تعالی عنه مکرمه دوز دار السکینه
مدینه مشوره رومال خاکبای حضرت رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم ایلدکده اول نور
چشم انبیا و مرسلین و رحمت عالمین علیه الصلاة والسلام (یا ابان کیف ترک مکة) یعنی مکہ بی
نه کیفیت و نه حالده بر اقلد بیوردقلرندہ ابان (ترک الاذخر و قد غدق و ترک الثمار و قد خاض
یعنی اذخری صوری و افریمی تر و نازه و سهل التناول نباتی فیض بارانه طالمش اولدینی حالده
بر اقدم دیدکده الحمد مازاغ ایله مکمل دو چشم حفاقی بین یغیری به علیه الصلاة والسلام
رفت کلمه یعنی اشک کلاب بوری نور آرای ظهور اولدنی وجه انور لری رنگ پذیر یاض اولدی
(قلت) بوندن مستغاد اولان میل مولددر که حضرت صلی الله تعالی علیه وسلم مولد شریف لری
مکرمه اولوله ابانک شامده حضرت بی اکرمه صلی الله تعالی علیه وسلم میل مذکور دن ناشی
رفت کلمه اذخر قاموسده کوزل فوقول بر اوند دیوتفسر اولوب ماصم افندی مکہ آریغی
و مکہ صافی دیدکری نساندر دیوتفسر ایچندر لکن مغرب اللهده کولان هیئندہ نیر و کوزل
رایحه لو بر نایندر دیمندر و کولان دخی کافک حمله نبات بر دی که قوغه اقی و حصار و تیدر عام
افندی نحر بر نجه (وقاموسده تمام و عموم غراب و ینوت و ناز نجه نبت معروفدر دیمش و عاصم
افندی بیان دار یسی دیدکری اوند دیوب تناولی بسرا اولدینندن مطلقا سهل التناول اولان
نستده مشرب ایدوب هو علی طریق التمام دیور دیمندر (اشبهه قطعه نخب و طعمه بلان
رضی الله تعالی عنھمکدر * ابالیث شمری هل اینی لیلہ * بواد و حولی اذخر و خلیل * و هل اردن
یونامیاه مجتہ * و هل یدونل شامه و طفیل * مالی بن بر کیمه اولسون ایلر و ایدیه اذخر و دخی
خلیل اطرافده اولدینی حالده ینوت لیلہ جکمه و نجه صورینه دوشه قافله و از اوله جفمه
و شامه و طفیل بکا ظاهر اوله جقارینه تولیدی علم لاحق اولدی یعنی کوره بیلدم دیمکدر که
یکم مکرمه بی کوزمکی معنی و آرزودر (قاموسده یازلدینی اوزره اذخر مساجد و زنده و نجه نجه
و زنده مکرمه قرینده بر و وضعک ایدندر) و نه ایده محرز اولدینی اوزره شامه نام و طفیل

خلیل و زنده بد قریب شریف سکده بر جلیک و علی قول زر قیونک اندر یذر (خلیل خاه مجتہ ایله
محبوب و یار صادق و رفیق مقالیه کلور وزن مذکور اوزره نه مجتہ و نه مجتہ ده موضعه داز
مثناسی فقیرانه در دست اولان کتب لسانده بن فقیر یولامدم انتحیی و صکتارینه نصر یخی
قد انا و فیه دن هر جودر انتھی * من علامه الرشید ان نکون الفس الی بلده انا و فیه والی الفها
مثناسه * احوال خللیت اشکل اسلافند و مالی آشکار اولدینی اوزره نفسک بلده سته یعنی
طوشد بی زه و انیس و همینه مثناسه اولسی استقامت و درایتک علامتند و دیمکدر که بونلر
مقتضای حسن خلقتند حضرت یوسف علیه السلام بدن ایتلرینک ازض مقدسه ده واقع
مر اقد انوار صمد آیه کرامنه ایصال اولمثنی و صبت بیوردقلری داعیه حب مولدند لکن
اهل مصر اول جوهر انور دن دور اولمثنی استغوب مانع اولمثنی بعد زمان حضرت موسی علیه
السلام بعثت بیورد بلوب و فرعون داهیسی بر طرف اولدند و نصره وجود بهبود حضرت یوسف
علیه السلام حضرت موسی علیه السلام حباب شریفه مشار الیه یاه لعل یورمشدر (قلت)
حضرت یوسف عالم قدسه ارمحالرندہ بن شریقلری یوزاون و علی قول یوز بکرمی در جده سته
و ازمن ایدی و موسی علیه السلام یوسف بن یعقوبک حلیمه السلام برادری لاوینک اوغلی
عازارک اوغلی قاضیک اوغلی عمرانک نجل جلیلدر و مر اقدشرفه مذکورہ قدس نواحیستند
حبرون نام و بلد الخلیل ایله زیاندر بار نکاه نام اولان مقامدر انتھی (اسکندر دخی بلاد روم
نقلی مولدینه حباب و صبت ایتکده عظام بالیهسی روح اولکانه التوف تا بولله نقل اوامندر (قلت)
اسکندر جمیع مالک و دارایی قتل ایله ابراهه دخی مالک اولدند و نصره انکندر و نه کاوران
شهر زورده او تو زالی باشندہ قوت اولمش صاحب المستطرفک نحر بر ایلدینی اوزره منی یار
قدیمه کنور لشددر (شهنامه ده پای تختی انفره دیو منظوم اولدینندن اورا به دفن اولمثنی مجتهدر
انتھی (حقولدر که شاپور ذوالکاف دیار رومده استرا یکن خسته لندی قیصرک قری که ساپوره
عاشقه اولمثنی خاطر بی سؤاله کلوب جاک نه استزدیدکده دجله دن بر ایچر صو و اصطخر تراخی
فوقلنی دیو مواینه اشراقی اشراب ایلدی فرقی الحال ادمیلر کوندروب چند روز مرورنده اول
صو و اول تر ایدن بر مقدار کنور دوب و ساپوره اشو دجله نک صوبی و ارضنک ترانی دیو و بر دی
شوقه ایچوب و قوفد قدسه شفا بولدی (قلت) بونی صاحب المستطرف یازمش ایسه ده
بالار صقل جوین پای فقیرانه بعض احوالی یازمش اولان اکاسره نک طوقز نجیسی شاپور بن
هرمک او تو زسکر بی قبضه قسطه طیروس و عبسی اوغلی اولیانوس و قرقچی قبضر اور یانوسله
بحار بلری و قوغولوب جله سنده شاپور غالب اولدینندن باشقه اور یانوسی اسیر ایش ایدی
کندینک امرینه و قصه هرمنه داز نقل شهنامه و معتبرات کتب تاریختن حبیب السیر ایله
نیام خواند میرک و در دست اولان سائر ثقات تاریخنده کوریه مدی المد علی تراوی (اصطخر
اولکای فارسیه اقدم شهر زور دند و ملوک قدیم فرسند تختکاهی انده ابدیه عظیمة قدیمه آثار ی واردر
لطفه تانبه ملوک عجمدن کیانیاتک النجیسی بمنک قری بمنک بتا کرده سی اولدینی تحفه نام
کتابده محرز در اتمکده دن بر متعلق یعنی طیب برره سفر ایتدکده مواندندن بر مقدار تراب
الوب انکانه تدای ایدردی دیو جاحظ ذکر ایچندر (قلت) یوسفک عیاره سی در دست اولان تحفه زده
وظل الجاحظ المتعلق من البرامک و فی نسخة من البرامک اذاسافر اجدده تربه ارضه و فی نسخة
مولدہ فی جرابیت تدای به دیو محرز در اتمکده خاندانلرند بن بری دیمکی با خود طیر بلری با خود
بر طیب بر مکی اطرافیه فقیرانکده دم و دیگر تحفه یوقکده من ایتد ایدیم ازق تامل بیوردیه
صاحب المستطرف و خطیرینک قلم انتحیی اشو قطع شوق وطن خطیرینک ایتدندر

دیمشدر * بلاد الفناها علی کل حاله * وقد یواف الشیء الذی یس الحسن * وتبغیب الارض
الذی لا یراهما * ولا یأمنها عذب ولكنها وطنی * ما یزیم یولد یغیر یرنه حال اوزره ایسه
یعنی خلق بکنسون وکر که بکنسون یرم انس والفت ایته بکنر بلاد در ریگستان ایسه ده
یووجه یرم قبولرند یر بر احسنه واطافه ملائیس اولیان شیء ومکاله الفت اولنور والفت سبیل
سویلور زایل ارض و بلاد که هواسی وصور طاتی وخوش اولوب لکن وطیر اوله انی طاتی یلور
دیمکر (قلت) یک ایکوز الی ایکی سالی ایران سفارتدن معاونتده شعبان اوخری مولد
فقیر اولان دارالمراد استابول تقریب ایدوب یعنی بولک طاری و بولی کجیلوب ضعف مزاجدن
ناشی را کب تختروان بر حرکت وارزوی ملاقات اولاد صفاریله آئوده رقت اوله رقی از کیمده
طوغری کاورکن نظم ایتمش اولدیم غزل وطن هر نقد رنکبیر سواد قیلندن ایسه ده ترجمه
اولان قطعه صریحه مذکور بادئ نذ کر اولد بندن باشقه نزد مر و نکارنده ذکر بالخریه سبب
اولور رجاسیله یو محله تحریر اولمشر * تی فسرده ایدردی فراق سوی وطن * اگر چه
اولسد ناب آور آرزوی وطن * مثال کوز جنت کاور کراولده تلخ * مذاق آدمه حکمت ندر که جوی
وطن * کدر و یرردله غریبه ساغر سرشار * نمی ایکن یرنه بر نشو در سوی وطن *
صبا به منت افزونکه دشت فرقتده * پشیدی همتی اوزده مشامه بوی وطن * در نکر حقه
یونک سورای اسعد * مثال ارض مقدس کوردی کوی وطن * اشو غزل و قطعه مک یث
نابیری تواردی المعنی قیلندن که فقیر قطعه مذکور به بران سنل مر ورنه نصکره خلال ترجمه
و تحریرده مطلع اولدم (غزل مذکور نظم هنکا منده شکر احسان شاهانه و اتمام خدمت
سفارت مستندانه مرصننده ماحضر راه سفر نام ایکی مطالعی حاوی اشارات و فواید سفارتی
مخوی یوز بندن عبارت قصیده ندر قصیده تاجرانک غزلده وطن نخته دایر بویست دخی
مندرجدر * سفر دور و دراز ایچره صقلدم غمین * رهبر سمت وطن اول یش ای خضر حضر
انتهی (به ضلیری بلاد هندی وصفده * بحر هادر و جباله باقوت و شجر هاعود و ورقها عطر *
یعنی هنکدر یاسی در و جالی باقرب و شجر عود و ورق عطر در دیمشدر * و عید الله بن سلیمان
نهادندی ثناء ارضها زعفران و سماؤها الفا کبه و حیطانها الشهد * یعنی زمینی زعفران
و سماهی فا کبه و دیوارلی مو ملی بال که کوچ بالدر کر مک البدر دیمشدر (امو به دولنده
والی عراق عرب و عجم اولان مشهور حجاج اصفهانده اولان مسئله مقام امتانده سنی
بن طاشی کحل و سورده و سنکری بال اریسی و اولتقی زعفران اولان بلده به مدح ایتمد دیمشدر
(قلت) هنده و نه اوند و اصفهان ذکر اولتان اشیاک معن و مثبت و محملری دیمک ایسه وقوع
حال بیان دیمک اولمه وطن و مولده میل طبعی در کار اوله رقی وصف و ثنا قیلندن اوله مز
فتد بر انشی (بصره به دارالسلام اولوب قریل عرب کندوبه انتقال و سلین وطن و مرکز
اشفاذ ایتد کلدن خزانه العرب دیمشدر (ابو اسحق زجاج بغداد دیناک خطیره شی و ماسواسی
بادیه سیدر دیو دارالسلامی مدح ایتمشدر (قلت) اشو وصفله دخی ابراد فقیر کاور کورینور
(صاحب المستطرف بدخی مصره * کانه الله فی ارضه والسلام * دیرم دیمشدر (غلت) کانه
کافک کسریله اوق نموه حق قاب که ترکش اوله جعفر مصری کنایه تشبیه ایله حقه مضاف
قلیمی ثناء مقوله سندنر (بو کلامی حدیث اولمق اوزره ذکر ایدرز ایسه ده علی قاری مرحوم
موضوعانده امام سخاوتک بویه حدیث کورمک دیو موضوع اولدیفنی اشارت ایلدیکنی
ذکر ایتمشدر مصر فی الحقیقه ثناء حسان ایسه ده صاحب المستطرف ذکر کرینی الترابی چونکه
مولدی مصرک اقلیم سابع صیسی اولان جهت شرقیه قرارلندن اولان ایسه اولان الجلاء

میل مولد اولور دیننه بعد دکلدر و السلام (آقا ذکر اولتان عید الله بن سلیمان بدی
سلیمان نصکره آل عباسدن منتفی خلیفه بعده معتضد خلیفه به هم کندی و هم کند نصکره
او علی قاسم وزیر اولمشر (وزجاج ائمه نخودن ابراهیم بن السری بن سهل در نحوی
نبردن اخذ ایتمشدر زهدی اولد بندن خرز زجاج اجر تله یونیه بر جوق درهم قدر مکی اولوب
انکله بکنوردی صکره خالف الذکر عید الله او علی قاسم معود دن بر معل کتب طلب انکله
اودخی زجاجی سوق ایتدی عید الله مک بعده او علی قاسمک وزارت لرنده ثروت و سامان صاحبی
اولدی اوچون اولن برک جادی الاخره منده بخش یا شده انتقال ایتددر آخر نفسنده اللهم
احشرنی علی مذهب احد بن حنبل رضی الله تعالی عنه کلامی مجموع اولمشر * معانی القرآن
الاشتیاقی خلق الانسان فقلت واقفدت مختصر الخو خلق الفرس شرح ایسات
سبویه القوافی العروض النوادر ایتددر جامع النطق تألیف لرنندن در خدم سفره دایر
اولان بعض کلامدر * بر اعرابی به * مال غبطه * یعنی غبطه ندر و نه اولنور دیو سوال
اولد قد * الکفایه مع لزوم الاوطان * یعنی یشنه جک قدره کل و مسکن و نه ایسه اوله وطنلرده
یعنی تولد اولتان بر زده ساکن اواقه و بمعنوم المخالفه طاهره ده ثروت ایله یله کر عیالره غبطه
اولنور دیو جواب و یردی (قلت) ایتد یو جواب دخی طبع حکمت اشتغال عرب به و نقاست
لغات و تعبیر لینه بر رهاندر قنصر انشی * مر یاس بن معاویه یه مکان فقال اسمع صوت کلب
غریب فقیل له هم عرفت ذلک قال بموضوع صوته و شده نباح غریبه * یعنی زهاد تابعندن
قاصی زاهد ذکی مشهور بابو الوائله یاس بن معاویه بن قرة بن اباس المزنی البصری بر کون بره کاندن
مر و رایدوب بانلرنده بولانلره شو مکانه بر ضرب الوطن کلب سنی ایشید بیورم دبد کلرنده
ندن یلدر بکر دیانلره سنک خند و عندن یعنی جانندن چیغه بندن و آخر کلاک شد تله
عومولندن دیوب حال غریب الوطنی یو طریقه بیان ایتددر که واقعا حیوانده دخی میل
وطن و مکانک غریبه ایتلای عن ظاهر در (اخر ایتمک بری بر ره کفک مراد ایدوب حین
وداعده زوجه سنه خطابا * عدی السنین لغینی و نصیری * و ذری المشهور فانهن قصار * یعنی
نظم ایتدکده خاتون دخی * فا ذکر صبا بنایک و شوقنا * و ارحم بئناک انهن صغار * اظلمه
جواب سوزناک و یرد که اعرابی به رقت کلوب سفری ترکاه اقامت ایتددر (مال بیت اول
ای بنم همسر صیوبنده یلاری صای و صبرایت آیلری صایمه که انرقصده در یعنی جاک
عودن ایتدجک باخود سنه الفصل سنه اقتضا سنجه فرقتده اولان بر آبی بر ییل صای و بویه در
وافترافه صبرایت که انک اجری بنم یرنه صاغ واسن عودم اولور دیمکدر (مال بیت ثانی یرم
سکا اولان عشق و شوقنی تدر کرایت و دوشون طاشق و قزل بکه ایی که انلر صغیره در سن
کند کد نصکره کیم کورد کوزه در بن و انلر آه و زار و بیسک کدن تلف اوورز دیمکدر که مفادی
عدم رضای سفر در یو نصیر دخی اونه کی برهاند * رب لازم امر صنه فاز بغیته * لسانده
دایر بر کلامدر که مالی عرصه سنی یعنی وطنه ملازمت ایدنلرک چوغی مطلبنه و اصل اولور
دیمکدر (لشاعر) و جبب اوطان الرجال البهم * مأرب قضاها الشباب هنالکا * اذا ذکروا
اوطانهم ذکرتهم * عهود الصبا فیها فخرنا لذلکا * مال اطافت اشتغالی خلقه و نلرینی
سودیرن بران مطالب یعنی حظوظات و لذات که اول لذات دخی کجک و نلرنده قضا ایتد
یعنی کجک جاننده انلری و نلرنده اجرا ایتددر و قنا که خلق و طلرینی ذکر و یاد ایتد کلرنده
وطن المره زمان صباوت و شباب و هنگام جودت قوای باطنه و ظاهره یعنی کبر ایدر که بوجه مال
بیت اول هنگامده تلذذات در کار در بناء علیه وطنی ذکر ایدنلرک اولن یاد لینه

کلیله و طنبه سخن و شوق اظهار به آمایه رو * دلم راود مرا بدی زمان اول زمان ابدی * و یکم
زمان اولور که خیالی جهان ذکر * دیر یوقسه آهلو و فرهاد و فغانی کی فریاد است و مدد
وطنه دکلر دیمکر (لعمرون الهم) لعمرك ما ضاقت بلاد باهلها * ولكن اخلاق الرجال
نضيق * مالی ای دوست عمریکه قسم ایدر واند ایچرمکه بلاد اهلنه ضیق و تنگ اولدی لکن
ایچنه کی خلقک اخلاقی ضیق یعنی بلکه دویمکه بلده اهل ده طارکوب کند و لری دیر
غریبه آیدیلر یوقسه طاعتک و طراعتک نه صوبی وارد دیمکر (قلت) بیت مذکورده
اولان لعمرك قسم درو لای لام ابتداء و عرک مبتدا و خبری جواب قسم انک مسدینی مدایتد بکنندن
و جواب محذوف اولوب تقدیری لعمرك قسمیدر و عرک ضیق قتی و ضمه بقا معانیه در لکن قسمده
انجیق فحله مستعمله مشایخ خفیه ک یانلری اوزره حفتک خبری به قسم اگر بری یعنی اجراسی
واجب قسمدر اعتقاد اولورسه کفر و بوا اعتقاد اولیه رفی اولورسه حرام اولغه عمره قسم
نیجه اولور و الحال که لعمرك انهم لی سکر نهیم بمعنوی نص جلیله (وقد افع وایه)
حدیث شریفده وارد اولمدر دیو سؤال اولورسه جوابی مولانا شیخ الاسلام شمس الدین
الفناری قدس سره ک یازده لری اوزره ایکی وجهه در (بری یوقوله قسمدره اسماء حنادن
مناسب اولان اسم الهی مضاف محذوفدر بوراده واهب در که تقدیری واهب عمرک دیمکر که
حتی (والشمس) والقمر (واللیل ونظائر) رب تقدیر اولمدر که ورب الشمس ورب القمر
ورب اللیل دیمکر (وجه ثانی قائل انجیق ذکر ایدر جکی کلامک مضمونی تا کید و کلامنه ترویج
ایچون لعمرك و یونک امثالی قسمی ذکر ایدر که بوصورت ساز مؤکد اتدن اقوی و باری تعالی
اولان قسمه تا کید دن اسطرز بر باری تعالی اولان قسمده قسم ایدن کیمه نک بار اولمی
واجبدر و لکن بوندن غرض تا کیدر یوقسه عین شرعی دکلر که حفتک خبری بی تعظیمه حقه
وصفات ازیه سنه تشبیهدر دیو سؤال وارد اوله بوصورنده وجه مذکور اوزره صورت قسمده
اولان لعمرك کی قسمک استعملنده بآس اولمادیغی آشکاردر و علمایترنده شایعدر واهی کتاب
مذکور ایلر حدیث شریف مرقوم یوقبلنددر فلج حفظ انتهی * و قبل رجل السفر قطعة من العذاب
فقال بل العذاب قطعة من السفر * وقال كل العذاب قطعة من السفر * باری فارقدنی الی خبر
الحضر * یعنی بر وجه سفر عذابدن بر پارچه در دینلده یعنی یو کلامی ایستد که باکک عذاب
سفر دن بر پارچه در دیوب و تصدیق و تا کید ایدوب بیت مذکور نظم ایلدیکه مالی عذابک
طوی سفر دن جزء در باری سن بنی خیر حضر یعنی خیر دن عبارت اولان حضره رد یعنی
ایصال ایلر دیمکر (قلت) صاحب المستطرف اشو نقلی مختصر ریح الارار زنجشیری اولان
روضه خطیبین بعینه نقل ایلمدر فقط شعر مذکور آخرک اولق اوزره مقیددر و روضه دخی
رجل تعمیری ایلر قائل کلام اخبار اولمدر لکن بعض اسفار محاضرانده قول مذکور اساطین دین
مجمدی دن بر علی الشانه استاد اوزره محرو (اگر خبر البشر صلی الله تعالی علیه وسلم حضر تری
یو یله یورمه ایدی عذاب سفردن بر قطعه در دیر ایدم قیدله مسطر در اشو قید اولمادیغی
تقدیرجه اعتباری بلا غنددر فافهم (واشواترده اولان من العذاب برنده من السفر تعمیری خلقک
لسانده داردر من السفر تعمیر بنی حدیث زعم ایدر رسه خطا در زیا آثار فائده یو تعمیر اولمادیغندن
باشقه سفرک نکره و منصرف اوله برق راز معنای اولوب اول معال ایه ارمز کوره یا قشیمه جنی
کتب لغاتدن ظاهر اولور مر اجعت اولنه یوق سفردن اعان الله تعالی جهنم مراد ایدر ایه
معرجه و غیر منصرفدر که اکا حرف تعریف داخل اولمادیغندن ماعد ابر وجه آتی سفر ایلر سفر
مناسب الماز را عذابدن مقصود عذاب دنیو بد خلاصه سفر آردن دکلر مثل اولق اوزره

استعمال اولور ایه ال حرفی اوزردن فالدر معنی باقی باصق لازمدر والسلام (واثر شریف
مذکور صاحب المستطرف اشو بابا لاستند کوسر دینی جامع صغیرده یازده بی اوزره حدیث
شریف اولوب عامیه یو یله مضبوطدر (السفر قطعة من العذاب يمنع احدکم طعامه وشرابه
ونومه فاذا قضی احدکم نهمته فلیجعل الرجوع الی اهله) یومقامده عذابدن مراد شراح یا نیجه
نعم معانیه در طعام معلوم شراب سو دیمکر نهمت فونک و نیک قتی و هانک سکونیه رغبت
یاخود مقصود و یاخود حاجت معانیه در فلیجعل ثلاثین ناک ضمی و عینک سکونیه امر
غائب مفرددر و راوی حدیث ابوایوب انصاری رضی الله تعالی عنهدر (مالی حدیث مذکور
یوله کتمک دنیا عذابدن بر جردر بر مسافرک عک و ایچمک و اویقو خصوصلرده تلذذتک
کانه مشقه مقارن اولد بقتدن مانع اولور همان ایجاب مصلحتله کیدیلوب ایشتی مسافر یورد کدن
مکره اهله و وطنه فضل جعه و جاعتی و کشتک اوزرده حق اولان نفس و بدتک راحتی
محافظه ایچون رجوع و عودت ایلسون دیمکر (قلت) اشو حدیثده اولان سفر لغظنه داخل
حرف تعریف جنس ایچون اولوب مطلقا اسفارده مشقت اولدیفنی وجه مشقت جمیع الخ
قولیه کوسر یله رک بیان اولوب و دینک و امور مباحه دن بولتان دینک مصلحتی ایچون اولان
سفرک جوازته و اسفار غیر واجبه نک عدم جوازته اشارت دخی ایدر بوصورنده امر سفره دار
اولان احادیث سابقه ایلر یو حدیث ییئنده کور بنان منافات بر طرف اولور کالایغنی انتهی (الحزری)
* ان الغریب الطویل الذیل یمنهن * فکیف حال غریب ماله قوت * لکنه لایشتی الحزم موجهه *
فالمسک یسحق و الکافور یقتوت * و طال ما اصری للیاقوت جرحضا * ثم الطی الجمر و الباقوت
یاقوت (مال قطعه تحقیق کبر و عظما و اغنیا و احباب احتشامدن اولان غریب محضر یعنی
کبرادن دخی اوله غریبده و طشرمه اولان حضرده کی راحتی یوله مز ایکن قوتی یعنی یاکن
یو غازیته قویه حق اقمه سی اولیان غریک حال نه کیفنده دشوار اولور اغنیانک حالتدن قیاس
اوله لکن هر جهته ذاتی اولان ذاته حادنه موجهه در یعنی فقر و ضرورت شین و بر کور مر بسین
که طیدن اولان مسک سحق اولور و کافور و باقوت غضا دینکاری اغای کوزینه ادخال
اولوب و مکئی اوزایوب یعنی جوق طومش دخی اوله کوز سوند کدنصکره یه یاقوت یاقوتدر یعنی
یاقوته ضرر کار و یاقوتلندن چیقر دیمکر رجناب حریری بلیغ التمریر اشو قطعه بی مقامانده
جنازه نسیمه ایستدیک فرق بدی مقامه سنده برتهی دست غریب الدیار لساندن اولق اوزره
اولنده * وما افصح الغریبه والاقلال و احسن قول من قال * دیوب نظم و ذکر ایتشد و غضا عصا
وزننده فارسیده تاغ و زکیده مترجم قاموسک قولنده کوره داغدان و سکسک اغای دیر ایشک بک متین
اولوب آتشی جابوق سیون غم ایش و و اوقولیه فقط بر جنس اغا جدر دیو بیان اولوب اسم مخصوص
ترکبی کوسر لاش اماناغ لغات فارسیده یازده در (بعض شروح مقامانده علی مایقال یاقوت
آتش وضعه امتحان اولور مش اگر بعد الوضع صدوق چیقارسه جید و اسحاق چیقارسه ردی
ایمش (حریری سیوطی قولجه اییکه و عی قولجه بلادا کراددن حریر نام بلده یه نسبتدر اسمی
قاسم بن علی در بصره ده بشوزاون ذی الحجه سنده علی قول اون التی رجینه و فاته ایتشد
انتهی) صاحب المستطرف النبی بابی یومقدار ایلر اکثافتدک دیو یورمشدر و اسأل الله التوفیق

الاب الحادی والحسون

اشو الی برنجی باب غنا و یار و حب مال و مال ایلر افتخاریانده در (قال الله سبحانه و تعالی
والمال والنون ذینه الحیوة الدنیا * اشو آیت کریمه نک مفهوم لطیفی اهل تفسیر جنس مال
واو ظلال زینت حیات دنیادر یعنی انسان یونلر ایلر دنیا سنده برین ایدر دیمکر دیو یسان

ایلمیدار (قلت) اشو آیت کریمه سباقی اولان * واضرب لهم مثل الخیوة الدنیا * الایه
 که دنیا تک بهذا فیما بقی ساقی قلیل و فانی سربیع اولدینی ناطق اولغله بو آیت اول آیت
 فذلکله سی اولدیندن و ساقی دخی * والباقیات الصالحات خیر معذرتک ثوابا و خیر املا * اولوب
 زینت دنیا به بقایو لغیب اعمال خیریه سی لازم اولدیندن مین اولدیندن یضای حضرتاری
 زینت حیات دنیا بی نفی عنه عما قریب یعنی انساندن وقت قریبه فنا بولور و زائل اولور وصف
 لازمه توصیف ایشدر و رواه حدیث (والباقیات الصالحات نصی که عمره سی ایدالاباد قاله حق
 اعمال خیریه تفسیر اولمشدر بش وقت نماز و اعمال حج و صیام رمضان ایله * سبحان الله والحمد لله
 ولا اله الا الله والله اکبر * تسبیحه و کلام طیب ایله) و بعضی اعلام دنیا زینتاری مینانده مالی
 و بنوی ذکره تخصیص بولار احب اسباب دنیا و غلبه تأثیرده اشد اولدفلر بچوندر سائرینک حال
 بولورده و لیسون دیمکدر دیونکنه سی بیان ایشدر (و رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلم
 الم ان تذر ورتک اغنیاء خیر من ان تذرهم عالة یتکفون الناس) یوروب و دخی کفر و فقر و عذاب
 قیرون استعاده یوروشلور مانی ارمذکورورده کی اغنیاء اولدفلری حالده ترک ایتک نامه محتاج
 و فقر اولدفلری حالده ترک ایتکدن خیر لوردر دیمکدر (قلت) حضرت رسول الله صلی الله تعالی علیه
 و سلم ایتدیمزک کفر و فقر و عذاب قیرون استعاده یوردفلری امینه تعام ایچون اولدیندن و فقردن
 مراد فقر نفس ایدوکنی شرح حدیث بیان ایشدر در قیصر انتهی * من حفظ ماله حفظ
 الاکرمین دینه و عرضه * کلام کاردندر که مالی مالی صافلیان اکرم اولان ابی نسنه ایچون
 صافلار انلرک بری دینی و بری عرضدر دیمکدر (قلت) اشو حفظ یمز و ایچیز آج و چلاق
 یاتور و زکات و صدقات و برز مسک کسانک کردار مرداری دیمک دکادر بلکه نجاتی مرحومک
 شرع و عقله موافق اوله رفی تقسیم ایشدیک * برازحق بی برازحق داخی صفه * برازحق
 داخی و برنکری بولیه * بولنه مطابق اولان حفظدر که اول حصه محفوظه ایله لدى الاحتیاج
 دینی و عرض و قایه اولنور فاحفظ انتهی (و علامه زحشرینک بویقی کلام مذکورک معنایی
 مستحل برام الجناس نظم سلسلدر * لانی اذ اوقت الاواقی * بلاواقی لما وجهی اواقی *
 (اواقی الفک و واولک قصدری و فافک کسری و یانک تشدید و علی جواز تخفیفه اوقیه تک
 بچیدر و اوقیه همزه تک ضعیفی و مدی و فافک کسری و یانک تشدیدله حدیث شریفه واقع
 اولدیندن اوزده قرنی درمدر لکن زمان و مکان اختلافله مقداری تفاوت و تنزل بولمشدر و مال
 یت بن دراهمی و نقدی و قایه یعنی اتلاف ایتوب صافلدیمده بی اوم و تعیب ایتبه زرا دراهم ایله
 بن آبرویمی یعنی ناموسی و قایه ایدرم و ساتون ایدرم دیمکدر و اوچیم اواقی مفاعله دن فعل
 مضارعک نفس متکلم و حده سیدر اشو بیت دخی بودفعه کوردی انتهی (بعضی اعلام
 * الفقیر رأس کل بلیه و داعیه الی مفت الناس و هو مع ذلک مسأله للمروءه مذهبه الحیا و منی نزل
 بالرجل الفقیر لم یجد دامن ترک الحیا و من فقد حیا و من فقد مروءه و من فقد مروءه و من فقد مروءه
 و من صار الی ذلک کان کلامه علیه لاله و فی ذلک کفایت * دیمکدر که فقیری فقر هر آفت
 و بلیه تک رأسی و ناسک سومه سنه داعی و سیدر و مع ذلک مروئی غالب و ثانی و ادب و حیای
 مذهبی یعنی قالدیر بچدر شویله که برکیمه به فقر نزل ایلدکنه یعنی مبتلای فقر اولدنده ترک
 حیادن فراق بوله مز یعنی هر آینه حیای قالدیر و برکیمه که حیای ضایع ایدمه مروئی ضایع ایدر
 و مروئی بچورن دخی مبعوض و سولز اولور و سولز اولان دخی اذی یعنی تعیب اولنور و نفوذ
 بالله تعالی بو حاله متصف اولان کیمه تک کلامی کندی علیه اولوب له سند اولان بولنده
 فقرک بلیه اولدیندن کفایت واردر دیمکدر (بلائی فقرده برشاعر) و کل عقل حین یفقد الحاجة

الی کل من یلقی من الناس مذنباً * و حکایت بنوعی بقولون مر حیا * فلما راوی
 معنایات مر حیا * قطعه سن نظم ایشدر که مالی هر بر عمل یعنی زورکرد مقصدی بنورمک
 رجاسله ملاقی اولدینی کیمه زینتله واردرده کتھکار اولور یعنی صوجلو کی محقر
 اولور بن زینکن اولدیمده صمیم اوعلی یعنی هر کس و اقربام بی یانلرینه واردریمده مر حیا
 دیواکرام ایدر لکن معدوم یعنی فقیر کوردکننده مر حیا و ثبات ایدر یعنی او اکرام معدوم اولور که
 اکرام ایتدر دیمکدر بو قطعه بعضی نسخده بولغله بودفعه نقل و ترجمه اولاندی (و قال آخر)
 * المال یرفع نفقا لاعاده * و انفق یهدم بیت العز و الشرف * حاصل بیت مال و نفقا عماد
 و اساسی اولیان سقی رفع ایدر یعنی فرمایله ناد تلری وایه دار عز و وقار ایدر و فقر و احتیاج
 بیت عز و شرفی هدم ایلر یعنی خاندان نسب و هزی عین عوامده محقر ایدر دیمکدر (و قال
 آخر) خروج الیال مالهن طیب * و حبش النبی بالفقر لیس بطیب * و حبشک ان المراء
 فی حال فقره * تحمقه الاقوام و هو لیب * و من تصور الحادثات بصرفها * بیت وهو
 مغلوب الفؤاد سلب * و ماضی ان قال اخطأت جاعل * اذا قال کل الخلق انت مصیب *
 مالی تا بصباح آه و زار فقردن سینه ده اچیلان یاره لک طیبی یوقدر یعنی او کولسی کوجدر
 و فنانک یعنی یکسکه فقر ایله بیاسی خوش دکدر نیجه خوش اولسونکه آدمی به عاقل اولدینی حالده
 حال فقرده خلق اتی احق عاید رل که بیچاره فقیرک خوش وقت اولیه جفته بو تحمیق دلیل
 یونندن سکا کفایت ایدر و برکیمه به دهرک اکداری تعافیله اولاشمش اوله مسلوب الشعور
 و مغلوب الفؤاد اولدینی حالده یتوت ایدر دیمکدر قنبر (و بیت مذکورک معنایه برشاعر دخی
 * الفقیر یزی باقوام لهم حسب * وقد یسود غیر السید المال * یتنی نظم ایشدر که مالی فقر
 حسب و نسب اصحابی اولان کیمه لی یعنی اوسقوله مبتلای عیلولو قیلار و استحقاق ایدر
 یعنی باعث تعیب و تحقیری اولور اما مال حال جهل اولان ادانی و بی نسبی سید القوم و او او
 ایدر دیمکدر (قلت) جامع الله ده یازادینی اوزده یزی ضرب بایندن اولورسه که علی ایله
 تعدی ایدر عیلولو خلق معنایه در که ندی علیه عابه دیمکدر یوق افعال بایندن اولورسه یا ایله
 صله لوب نهاون یعنی استحقاق معنایه در ازری به نهاون به دیمکدر (و قال آخر) و انطمت
 الدراهم بعدی * رجلا بعد ما کانوا سکوتا * لما عادوا علی جار یخبر * و لارفوا لمکرمة
 بیوتا * کذلک المال یبسط کل وعد * و یتزک کل ذی حسب صموتا * مالی حق کوندره
 دراهم یعنی سکه سیمین زورکدر تکدن نطقه بحالی اولوب حیرله سود دوکش کدی کبی ساکت
 اولناری و بچیزلندن قومشور بی کوروب و کورده میوب خلفه و مسافر اکرام ایچون اوطه کناده
 ایدمه میان کاره کیران گوشه فقری انطاق ایدر یعنی سوبلدر و لسانه ناب بیان و پر اشته
 بروجه بحر مال هر و صی نطق ایدر یعنی مانکی اولنره مابه وعد و احساندر و فسادنی
 حسب بحاجتی مبالغه صامت و ساکت ایدر دیمکدر (و قال آخر) اذا قل مال المراء لانت قتله *
 و هان علی الادنی فکیف لا یاعد * مالی کینک مالی از اولدینی هنگامه سزاغی وارقدنک دکتری
 یومشاق اولور یعنی قوت و مکنی لغضا و معنی فالماز و اقر باسی باینده محقر اولور فکیفکه بیانچلر یانلرنده
 دیمکدر (لیس بن الاحنف) یتدو الفقیر و کل شیء ضده * و الارض تغلق دونه ابوابها * و ترا
 معوضا و لیس عین * و یری العداوة لاری اسبابها * حتی الکلاب اذا رأت ذایه * خضعت لیه
 و حرکت ادنا بایها * مالی بیچاره فقیر هر برشی کندویه ضد یعنی دشوار و کوچ و روی زمین الک
 قریبه یعنی کندویه ابوانی یعنی آماتک قبول بی باغ اولدینی حالده صبا حله یعنی هر شیدن
 مایوس اولور و سن او بیچاره بی صوجو یوغبکن مبعوض خلق اوردسن و کدی دخی جله دن

حقتنه عداوت کورد و اسباب عداوتی کورمز یعنی بر احوه جنایت ایتمیشکن بالکفر قریب
 عداوت خلق اولوراشته فقر سبب فقرت خلق و مال باعث رغبت ناس اولدیندن باشه کلب
 یله حیوان ایکن مال ايله اوله جق احسان و نان صاحبی کورد کده او کتبه یوارلور و کور و غنی
 صالیوب خلق و میل ایدر و مفهوم مخالفت دلا نتیجه نان جیقیه جق شخص اوله اورار و تعجب
 و عداوت ایدر دیمکدر فافهم (وقال آخر) لعنک ان الما قدیجیل الفتی * سفیا وان الفقر بالماء
 قدریری * و ما رفع النفس الدنیه کالفتی * ولا وضع النفس الفیه کالفتی * مالی ای یار عکرم
 صاعقه که اندامی که خلق یتنه مال بکنک عالی و کورنک کشتنک حقیر اولمائه سبب اولور
 نفسی کور و اسخاصی زکنک قدر رفیع و کویکی غنی ذواتی و کورنک قدر تری بل ایدن نسبه اولماز
 یعنی ذاتی بر یول ایتمز جق و نادان و بداخلای مال سبب رفیع القدر و الشان و جوهر نایاب اخلاق
 حیده اصحابی و آثار فقر ايله وضع و حقیر اولور دیمکدر * لا حول ولا قوة الا بالله * و انقطع
 الی آخره قطعه سندن یورایه دلا یار بلان اشعار بود قده نسخه نامعدن نقل اولندی (شاعر) فقر
 الفتی یدهب انواره * مثل اصفرار الشمس عند الغیب * والله ما الا انسان فی قومه * اذانی بالفقر
 الاخریب * مالی کشتنک فقری نورل بنی کیده روب غیو به قریب اولان شمسک اصفراری
 کبی یوز بنی صراردین ایدر که انسان فقره ابتلا قنده قومک ایچنده اولمائه غریب و اجنبدر
 دیمکدر (و بعضی شاعر دخی سویلدی * ان الدراهم فی المواطن کلها * نکسوا لجال جهابة و جالا *
 * فیهی الکلام لمن اراد فصاحة * و هی السلاح لمن اراد قتالا * قطعه سنی نظم یتشد که مالی دراهم
 واقی ایچده هر یرده اتسانه مها بت و جال کسوه سنی کیدر خلاصه نقد و مال فصاحت و بلاغت
 می ادا یتنه کلام و قتال و حرب مراد ایدنه سلاحدر و مدار حصول کافه امال و مراددر دیمکدر
 (و به من آخر دخی * ما الناس الا مع الدنا و صاحبها * فکلما انقلبت بومابه اتقلبا * بعضهم
 اخا الدنا و ان وثبت * یوما علیه بالابتهی و ثبوا * نظم یتشد که مالی ناس ایچق دنیا مالی ايله
 و اصحاب ثروته یار در هر نه زمانه دنیا بر کیمه به متقلب اولوب یوز کومستر ایه ناس دخی اول
 کیمه به دوزلو توجه ایدر یعنی مال مالک اولنره نه ظیم ایدر اگر مالک مالدن دنیا سته مدبکی
 نسبه ايله حصار یعنی نکبته او غرار ایه خلق دخی ایدن اعراض ايله علیه نه اولور دیمکدر
 (بر حکیم عجم مال محبت ایچم دیو زعم ایدن کیمه بنم عندهم البه کذابدر دیمکدر (قلت) لکن
 یوسوز اطلاق اوزده دکلدر یعنی مراتب و طبقات نامده نفارت اولظه بعضی ذاتک مال محبت
 ایچم دیمسی صادق اولور قدر و لا تغفل انتهى (لای الفضل المتکالی) اصحت الدنیا ناصره *
 و الحمد لله علی ذالک * قد اجمع الناس علی ذلک * و ما یرى شهم لهما ناکا * مالی دنیا و ابنا سنی یز و غیرت
 تیغظ و انتباه ایدر جک براز حال ابراز ایدر که ایدن آلدیغز عبرته حد ایدر و عبرت اوله جق شبتک
 بری دم دنیا اوزرینه ناس اجاع و اتفاق ایتمش ایکن دم و قدح ایدر اوزرینه دنیای تارک کورمدم
 دیمکدر (قلت) اشوا بالفضل عبد الله بن احمد بن علی بن اسمعيل بن عبد الله بن عيسى بن جرد بن
 یروم جوهر منتهی اولد یعنی ابن خلکان و سایر وفیات اعیان اصحابی یازر شمرده جتانی جوق
 قوللور فاضل و محددر در یوز و اوز الی مالی یوم عبد الصلحاده و قات ایتمشدر انتهى (وقال
 الریحی شری) یعنی صاحب الکشاف * و اذا رأیت مسمومة فی مطلب * فاجل مسمومة علی
 الدنیا * ای اینه فیات تهیه فانه * جریلین قوما لا یجار * مالی بر مطلبه یعنی حصول مقصوده
 مسمومیت کوردن ککده مسمومیتی دینار و التونه تمجیل ایدوب اراده و اشتها ایلدیکل شایره کوردن
 بعث ايله ز بر التون بر جرم کرم و قوتدارد که یازر قتی و صحت اولان ایچارک قوتی تلین ایلر یعنی
 هر اهر دشواری التون قوتله هر کس بتور دیمکدر (امام نوری ربحه الله تعالی حق تعالی

بهر حال محاسبه یوره جتی اون یک درهم زکیله دار آخرته انتقال بکافق و ضرورته مبتلا و اویده
 لیم و بداخلای اولان کیمه ره احتیاجدن ایدر دیمکدر (و یومعاده بر شاعر * احفظ عری
 مالک تحظی به * ولا تفرط فی متقی ذلیل * وان یقولوا باخلا بالهطاء * فایجل خبر من سوال النخیل *
 دیمکدر که مالی نخل مالکی دست سرفک مسندن و دائره اقبالکی پای تذکره دخولندن صافق
 یعنی بالکلیه مالکی تلف ایچم و یرو ضعه و انکله قدر و اعتبار بول و بذله افرط ایچم که ذلیل اوله رفی
 باقی مالور سن و دخی صافق خلقک سکا عطاده بخیلدر دیوایتد کوری اعتراضه قولاق آهده
 ز را عود بالله تعالی فقیر اولوب بخیل و ناکسندن سوال و طلب ایتمکدن بخل اولادر دیمکدر (و شاعر
 آخر دخی یومعاده قطعه سابقه دن مبالغه * یمنفق المال ترقی به * فالوت اهون من سوال
 النخیل * واحذر علی نفسك من دولة * بری عزیز القوم فیها ذلیل * قطعه سن دیمکدر که
 مالی ای مالی اتفاق ایدن مال رفی ايله یعنی جوق صرف ایچم ز را ال بوشالوب بخیله آوج
 آچردن اولک اهوند و نفسک اوزرینه دولت دبد کوری حالت کسندن حذر ايله که اوسالنده
 عزیز قوم ذایل کور بتور دیمکدر (دولت دالک ضعی و مدیده ماله متاوبه ايله مالک ایلن بقال صار
 النقی دولة یتنه ای ایدر اولونه تکیونره لهذا و مره لهذا کذا فی و انقول (سفیان بن عینه * من کانه
 مال فلیصلحه فانکم فی زمان من احتاج فیه الی الناس کان اول ما یبذل دینه (دیمکدر که مالی شول
 کیمه نک که مالی اوله یعنی بولنه او مالی اصلاح ایسون یعنی یوق یرله خرج و تلف ایسون
 ز را سز بر زمانه سکر که اگر ائده بر کیمه ناسه عرض احتیاجه مجبور اوله دینی دنیا به بذل
 ایدر اولی اولور دیمکدر که غالبا مرادی ناس آخر زمانه ارباب صلاح و کاله رغبت ایچوب
 نقدی هوا و هوسه و خلاف شرع و عقل و حکمت و تدبیر اولان شایره صرف ایدوب بوتقریب
 او بولنه بولنانه رغبت ایدر اصحاب احتیاج دخی چاره سز او طریق ناصوابه سلو که مجبور بته
 عرضی و دینی فایره مر دیمکدر نموذ بالله تعالی من الایاب الی مثل هذه الابواب (حضرت لقمان
 او غلنه نصیحتده ای او غلنم حنظلی دم و صبری طانم فقردن زیاده آیی بر نسبه کورمدم اگر
 حسب القدر افتقار ایدر یعنی اولور ایسک صافق حالکی ناسه سو بلیوب بیلدرمه تا که سنی تنفیس
 و تحفیر ایچم ز لکن مقصود بکی الله تعالی دن سوال و طلب ايله فتنی کیمه در که الله تعالی دن سوال
 ایدم ده اعطا یورمه و دعا ایدم ده اجابت ایچم و نضرع ایدم ده دواسنی و در دینی کشف و رفع
 ایچم یعنی حق تعالی باب طلبی قبح ایدوب خلوص اوزره بلوارن قوللرینی ما یوس ایچر همان خدایه
 بلوار دیمکدر (عمرو بن الیث دبدیکه * الطیر بالطیر یصاد و المال بالمال یکتسب * دیمکدر که
 مالی قوش قوش ايله صید و مال مال ايله کسب اولنور دیمکدر که مرادی مالی تلف ایچوب
 بلکه تجارتله آرتی لازم رتا که نامرده احتیاج اولنجه و ضمیمه عبادت مالی دخی اجرا اولنه
 دیمکدر (قلت) ذکر اولان عمرو بن الیث خراسانده سلطنت سورن صفاریه نک ایچم بیدر
 اولکبسی بیوک برادری یعقوب عمر و بغداده محبوسا هجرتک ایکیوز سکا ن طقوزنده اجل
 قضا ايله وفات ایتمشدر شیرازده جامع صنیق ايله مسمی معبد عمروک آتارنددر انتهى
 محکیمدر که جمع مال ايله مشتهر بر رجته * ما نضع بهذا کله * یعنی اشوب طوبله دیغک
 مالک طوبی نشلیه جکسن دیو صور دقلرنده * اما اجمعه لروعة الزمان و یخل الاخوان
 و دفع الاحزان * اولدخی جوانیمه بن او مالی زمانک و فلکک فزعی خوقی و یارنک بخلی
 و اکدار و احزان ایچون جمع ایدم رم یعنی وقایع مذکورده دن کنیدی وقایه مصلحتیون
 صافقم دیمکدر (بر کیمه نقل و حکایه ایتمشدر که بن بر کون سفیان بن عینه ايله برابر کیدر کن
 بر سائل فقیر مشار الیه دن سوال ایلدی ابن عینه ده فقیره و یر جک نسبه بولنم یقندن

بکاه باشد قد بدست با با محمد سبب بکادر دید بکیده سفیان * وای مصیبه اعظم من هذه
ان يؤمل منك خيرا فاجده فيك * یعنی بودند اعظم مصیبت اولور ویکه سندن بر کیمه خیر
مأمول ایدوب اوخیری سنده بولیه دیدی دیو مالک مدار خیر اولدیغنی بیان ایشدر (عباس
ابن الاحنف دیمشدر که * الناس اصحاب المال الزم من الشجاع الشمس وهو عند هم اعقب من الماء
وارفع من السماء واحلى من الشهد واذى من الدرد وخطاؤه صواب وسبائه حسنة وقوله
مقبول برفع مجلسه ولا عمل حديثه * یعنی ناس مالدارله بر تو آفتابدن زیاده الزمدر یعنی ملازمت
ومیل ایدوب منفک اولماز و فی الحقیقه مقبول اولانلر ناسک نزد آبدن اعذب یعنی طاعتی و عزیز
وآسماندن بالکلا وشهد دن احلی ودردن اذی واطیب وخطاسی صواب یعنی مقبول وسبائی
حسنة یعنی معفو اولوب مقامی ترفع اولنور یعنی مجلسه صدره کجیر بلور وکلامی هر چند
مالا یعنی و بلکه بی معنی ایسه ده اصفا اولنور * و الخلس عند الناس الكذب من لعان
السراب وانتل من الرصاص لا يبل عليه ان قدم ولا يبل عنه ان غاب شغوه وان حضر
زبروه وان غضب صفوه مصافحه تنقض الوضوء وقراءة تعلق الصلاة * واما فليس ناس
عندده لعان سر ایدن اکذب و رصاص یعنی قور شوندن انقل اولوب بر مجلسه کلدکده سلام
و برلر و سلامی التماز و حال و خاطری صور لماز و غیابنده شتم و غیبت ایدرلر و حاضر اولسه زبر
ایدرلر یعنی قور غارلر و غضب ایدسه یعنی طار بلوب بجاده ایدسه جک اولسه صفع ایدرلر یعنی سله
اوردلر یعنی سوزینی دکلوب طباغی بر مصافحه سی ایدستی بوزر یعنی ایدستی بوزن شی کی
تفرت ایدرلر و قرائتی صلاتی قطع و افساد ایدر یعنی درست قرائت ایدر سه ده نمازی قرائتله
افساد ایدستی معامله سنی ایدوب خلاصه استنقال ایدرلر دیمشدر (بعض حکمت شناس * طلبت
الراحة لنفسی فلم اجدها اروح من ترك ما لا يمتنعها وتوحشت في البرية فإرو حشة اشد من
قرين سوء وشهدت الزخوف واثقت الاخوان قرنا فإرا غلب للرجل من امرأة سوء ونظرت الى كل
ما يذل العزیز و یکسره فلم ار شيئا اذله ولا كسر من الفاقة * یعنی دیناده راحتی طلب ایدلم
انجق ناسدن عزلت و ترک مالا یمنیده بولدم و بریه و صحرارده کز رک وحشت آبادله دوشدم
سوء قریندن اشد و اشنع وحشت کوردم و زخوف یعنی صفوف قتاده اقران و دایرانه
ملاقی اولوب جنک ایدلم کشتی به بدخوی و کوتو قاریدن اغلب خصم محارب کوردم رجل
عزیز القدر واصحاب شای ذلیل و کسراید جک چوق شیاره نظر ایدلم فقر و فاقه دن
غیری هر بری زیاده ذلیل ایدر برشی کوردم دیمشدر (منقولدر که بر جاتنده * قرنت بالبحر
وبی ککل ما * براد من منمنع یوجد * و جانب آخرنده * وکل من کنت له الف * فالجن
والانس له بعد * ینتاری منقوش بر سکه عتیقه بولتمشکه لسان درهمه اسنادایله نظم اولنان
اویتارک مالی بن ظفره نجاح ومطلباره مقارن قلندم یعنی ظفر مطلب بغه اولور و بتر و بغه
هز دشوار اولوب حصول مراد اولنان نسته بولنور و بن قنخی کیمه ایله الفت ایدر یعنی یار
اولور رسم اول کیمه به جن و انس قوللق یعنی انقیاد ایدر دیمشدر (صاحب المستطرف دیرکه
غناسیله نظاهر و کوریش و ناقله بره خرجه بونی مریت و فخر صیار بعض ناس وارد از جمله
اجد بن طوایون بر کونستان و بانچه سنه داخل اولوب ترکسی کورنجه استخسان ایدوب واکل
و شر بی احضار ایدر بروب بعد التناول والشرب تشوه باب صفا اولدقده یک متفقال منک
کوتوردوب ترکبارک اوزرینه صاجدی (قلت) اما این طولونک اشبو صاچه سنی خود
یشود کل ایسه ده طوغر بی فخر اولنه جق شی اولوب بلکه صاچه ک بر نوعیدر قنبر
(وموئی انیهک فی الجملة ترجع سنی اوائل کابده فلم فقیر لیله ککذران ایشدر ز انشی

جمال و تحف مدخره دار مقالدر * صاحب المستطرف دیرکه رشید بن زبیر عجایب و طرف
اسمیله مسمی کابنده ابوالولید اخبار مکه ایله معروف کابندن نقل ایله دیرکه رسول اکرم
صلی الله تعالی علیه وسلم اشدیمز هجرک سکر نجی سنه سی مکه مکرمه بی فتح یورد قنرند کعبه
معظمه ده واقع جب یعنی قیوده یش یکه وقیه آلتون بولدیله کعبه معظمه هدیه اوله رق
کوندر یلان نقایسدن ایدی مستطرفده اشبو یش یکه اوقیه آلتونک مقدار بی بیانده * و قیته
الف الف و تسعمائة الف وتسعون الف دینار * دیو محرودر (قلت) مفهوم اعداد مذ کوره
یک کره یک و طقوز یوز طفسان یک آلتون دیمشدر لکن لغتده اوقیه فرق درهمدر و اصطلاح
فقه شریفده بر درهم اون درت قیراط و پردینار دخی بکری قیراط و قیراط دخی بش اربه دانه سی
اعتبار اولنور بوقدر برجه یش یک اوقیه آلتون قاعده معلومه حساب اوزره اون ملقوز یوک
طفسان یک دینار ایدر فاحسب و تأمل انتهی (بوم قادیسه ده که حضرت عمر رضی الله تعالی
عنه خلافتده مدین ابی وقاص رضی الله تعالی عنه سپهسالار حبش مسلمان اوله رف کسرای
عجم یزد جردک بر کتور مز لشکر مجهز یله کلان سپهبدی رستی یوزوب دیار عجمی بر باد و اغتنام
ودار اسلام ایشدر کری غزادر که اجمالی اوائل کابده ذکر اولمشیدی اول غزاده رسنک میننده
اولان سر کرده زدن اولان جانیوس قتل ایدن زهره بن حرمة انشی مقتول مر سومک کری
سکدان یک دیناره صاندیغنی و بشبوز یش یک قیتمنده اولان سلطی یعنی الثوابی تلبس ایلدی بکی
و غزوه مر قومده غزاندن برینک بدینه کنراک مر صغ بیراغی کچوب اوتوز یک دیناره
دکشمش ایسه ده حق قیتی * الف الف الف دینار و مائتی الف * یعنی یک کره یک کره یک
ایکوز کره یک دیناره معادل اولدیغنی و غزوه مر قومده مستورد بن ریمه یک بدینه باقوت
و سائر جواهر ایله مر صغ التوندن بر اریق یکشمش ایدی قیتمی بیله ماملرله اهل فرسدن
برهتندی بن اون یک دیناره اخذ ایدرم دیمش ایسه ده و بر بروب وسعد بن ابی وقاصه اهدا
ایدوب اگر بیع ایدر سه کز اون یک دینار و پردیلر دیو همدینک خریدار اولدیغنی دخی خبر
و بروب بعده حضرت سعد یوز یک دیناره دکشدی بکی وسعد بن ابی وقاص رضی الله تعالی عنه
ملک فرس کسراک سینی ایله زرجددن اولان کرینی خلیفه عادل عمر بن الخطاب رضی الله
تعالی عنه کوندر دکده حضرت عمر رضی الله تعالی عنه مقام نمیشنده یزم قومز بر قوم اولدیله که
بو مقوله ذی قیمت اشیا ایمنای مسلمینه ناده ایدرلر یعنی کتم اینزلر دیجک بانلرند بولسان
حضرت علی بن ابی طالب رضی الله تعالی عنه و کرم وجهه * انک عفت و عفت الرعية * یعنی
ذات عدالت تصابکر عفت ایتدی کز دن رعبه کز یعنی تحت حکومت و اطاعتکرده اولان کافه
ناس عفته موصوف اولدی دیو ثانی حکمت احتوا بیورد قنرینی و وقعه مر قومده ده اهل
اسلامه اصابت ایدن دینار * ثلثون الف الف دینار * یعنی اوتوز یک کره یک دینار اولدیغنی
صاحب المستطرف تواریح نقایسدن نقل ایشدر (قلت) فتح قادیسه ده اغتنام اولنان جالیوس
کری سکدان یک دیناره صانمش دیو یا زلمش ساده آلتون اولوب جواهری دخی اولقی
کر کدر و سلطی دینار و درهمدن بریه تمیز اولنیه رق قیتی بشبوز یش یک دیو یا زلمش درهم
اولقی معقولدر ذکر اولنان بیراق درفش کاویان دیدکری نسته که تیموری کاوه نک عادت
حداد اوزره اوکته قوشاندیغنی دریدر خنک ماری وقعه سنده اول دری بی بر صر یغده طا قوب
خلق باشند جمع بره فریدونک شاهلقنه باعث اولغله ملوک فرس ترصیع ایله علم ایدوب تبرک ایدرلر
و جنککرده انکله برابر کیدرلر ایدی انشی (صاحب المستطرفک * لما انت ملک التزک الی
عبدالله بن زیاد یخار فی سنه اربع وخمسين ومع ملکهم امرأته خاتون فلما همهم الله انجلوه

علي ابي خنغا فليست احدي فردته وبقيت الاخرى فاصابها المسلمون فقوموها ثمان الف دينار * ديو بو محله يازد بني اشبو قضيته يك ظاهر امانى تركستان ملكي عبدالله بن زياده بخاراده هجرتك الى درنده هجوم ايند كده مقاتله اولوب لطف حقه ملك مذكور بوزيلوب فرار و خاتون نام زوجه ستك اياق قابلي بن كينده استجبال اولند قده بر بني كيوب ديكر بني تركله اولدني فرار ايدوب ترك ايند يكي برتك اياق قابلي مستليك يديته بكيوب فيته سكتان يك دينار تقويم ايشار ايدى ديمك ايسده (قلت) يده صاحب مستطرك اشبو عباره هفتينه ذكر ايدوب ترجمه اولنه جقي نقلجه فتح بخاري هجرتك سكتان يديتي سالتده اولد يفتدن ماعدامير خواند و سائر معتبر توار بخنده يازد يدي اوزره امويه طرفدن كوفه والبسي اولان زياد بن ابى الى اوجده فوت الدقه برينه او غلي موي اليه عبدالله والى اولش و صكره خراسان ابالي دني كندويه الحاقا و يرش ايدى الى التيه خراسان دن عزل و برينه حضرت عثمان رضى الله تعالى عنهك او غلي سعيد نصاب اولمشدي سعيد مشار اليه خراساني بعد الضبط ما وراه النهر طرفدي فتحه ما ورا اولوب ابتدا بخاراي قصد ايلدى و اول تار بخنده بخاراده ختك خاتون حكمدار ايدى و غالبانه عقد مصالحه ايلدى اشبو نقل صحيح اوزره عباره نسخته مستطرفده سهو و خطا اولد بني تين ايد ر فقير تا و يلتي و تخلفني بوله مدم و ملك تركك كوفه و يا خود خراسانده عبيد بن زيادك اوزرينه كلد بكنه دار در دست اولان توار بخنده بر كونه نقل دني كورد يله مدى كور ناردن و تا و يلتي بولاردن صحيح رجا اولنور انتهى (سكتان يدي تار بخنده قتيبه بن مسلم بخاراي فتح ايلد كده ايجلر نه زردانلر ايله نزول اولنور زردن مصنوع قرعا نلر بولدى (قلت) اشبو قتيبه امويه طرفدن خراسان والبسي ايدى انتهى (وليد بن يزيد قتل اولند قد نصكره خراسانده سنده بالوردن سوكور دن يوك ترجمه بني قصه و كاسه بولمش ديو صاحب المستطرف يازمشدر (قلت) اهل لفت لامتك تشديد يله بلورى تور و سنور و سبطر و زلزلنده اوله رق جوهر معلومدر ديو يازمشلر و مرادلى حالانجف ديوز يازد اولوب بالور مصنوعه شبيه بر براق جهر معدني در وفي الحقيقه تحفدن يوك كاسه تحفدن مدم و در امار كنكسانده معمول اولان بالور اكا مخصوص بر معدن اذابه و اعمال اولنور اشبو معمول بالورنه قدر كبير اولسده يوكلكي جهتيه تحفدن عدا و لغاز (تركيد مدم غم لفظ اولوب بلورى مستحلات عر بدن اولغله بو بيله بر لامله يازمق قاعده املا ايسده تركيده دني مستعمل اولد يفتدن اصلي بيله رك شايخ اولد يني اوزره سبك تركيده ايكي لامله بالور يازمقده باس اولماق كر كدر (و ذكر اولان وليد امويهك اون برنجيسي وليد ابن يزيد ابن عبد الملكدر كه بعض احوال نايجا سي نكاشته صحايف توار بخندر انتهى (مصعب بن زبير محبوس ايكن قتل اولنه جعني حسن ايند كده بهاسي ايكي كره يك درهم تقويم اولنان برعد دياقوت اجر فضي عبد معني زياده نهاي و بردي بن وفات ايلد يكدم بواقوت ثمن ايله اختيار بدن برى اولور سن ديوب هبه قبلدى معني اصدق مزبور باقوت مذكورى اخذ و ابكي طاشك اراستنده شكست ايدوب * و الله لا ينفع به احد بعد مصعب * يعني مصعب وفاتند نصكره بر فرد بواقوت ايله منتفع اولسون ديدى (قلت) اشبو قصه بي صاحب المستطرف بالمناصبه اوتوز يديتي باب ده دني يازمشدر (مشار اليه مصعب برادري طرفندن و ابلكي هتكامنده عمال خراسان دن برى بردينه بولوب ايجنده التوندن مصنوع و در و بواقوت اجر و اصفر و زبرجد ايله مرصع خرما اناجي رسته كسراي عجمدن برينك تعينه ايلديكي بر تحفه كرايهها بولوب مشار اليه كورر و ابكي يك كره يك دينار بها تقويم اولنور مصعب بو تحفه نفيسه بي كيه وريم ديو قرنا سيله اسناره قلده قده انلر داخل حرم سراي مالكر اولان بخنده مناسبدر ديدك كرنده مصعب بن بوي بكا مقدما ابو ايكي اولان كيميه اعطا ايد رم ديوب عبد الله بن

دردى احضار ايله اكا بخش ايلديكني كندوسي بالمناصبه ذكر ايشدر (هارون رشيد مسلم بن عبد الله بن بوزيتمش يك ديناردر برده شيمه اشرا ايلديكي منقولدر (ويته منقولدر كه عباس ابن حسن قتل اولند قده باغچه سنده ادوات بزمن يدي بوز التون وكش تبني و بوزيك مشقال عتبر بولمشدر (قلت) اشبو عباس آل عباس دن اون يديتي خليفه مكنتي بالله مر حومك و زيرى ايدى (اشبو قلك عريسي * و وجد في بستان العباس ابن حسن الوزر لما اعدله من آله الشرب يوم قتله سبعة مائة مئبة من ذهب و فضة و وجد فيه مائة الف مشقال من عتبر * ايكن ترجمه معلومه حريته ما مور بها ده بستان العباس ابن حسن الوزر قتل اولند قده الى آخره ديور عباره كورلدى قندير (هشام بن عبد الملك لاوى فوت اولند قده ذى قيت خاش رنكارنك حر يردن اون ايكي يك قبض و اوج يك خرا و جقور ترك ايشدر و حج اينديكي سنده كسوه سي طاقني يديوز دوه به تحميل ايشلر ايدى و اون برييك كره يك دينار ترك ايلدى بويله ايكن جوق يكمندن يعنى هشامك فوتدن دولت آل عباسه كلجه يدي ييل مرونده هشامك كافه اولادى صفر ايد ميدان افلاس اولدبلر * فاعتبروا يا اولي الابصار * اشبو حكايه ده مستطرفده اولان * و ترك بعد وفاته احد عشر الف الف و ثمانت دوله بنى العباس الا و جيع ولده لا مال لواحد منهم و بين اولد العباسية و بين وفات هشام سبع سنين * عباره سي دني ترجمه معلومه مذ كوره ده (اون برييك كره بوزيك التون تقود موجوده سي ظهور ايدوب دولت عباسيه ايله وفات هشام ييني يدي سنده قدر اولاد هشام معمر ابادان اوله رق تعيش ايدوب آخر آفر يده دن بر فرده احتياجرى اولمادى ديور ترجمه اولمشدر اما بومعني عباره مذ كورهك نره سندن ايشدر عقالر احاطه ايد من فليصف انتهى (منقولدر كه عماد الدولهك موجودى قبضه نصرف امير الجيوشده اولغله ايجنده جلده تحفدن بر دملج يعنى ياز ويند بولمش ايلديكه اوزرنده ييشه قدر بر جوهره حرا و ارايدى امير الجيوش مستصره اهدا ايلدى بهاسي اول عصرده طفسان بك دينار تقويم اولندى (قلت) اشبو مستصر عبيد بون ملوكك سكرنجيسي ابو عجم معد المستصر بالله در كه هجرتك دريوز سكتان يديتي ذى الحجه سنده قاهره ده فوت اولمشدر و آل عباسك اوتوز النجيسي اولوب التيز فرقه وفات ايدن مستصر بالله دكلدر (وامير الجيوش دني ذكرى آتى انا بكدر (و عماد الدوله دني فارس و عراق و ديلم و طبرستان اولكارينه نصرف دوات بويهك اولنكي ملكي اولان عماد الدوله على اولوب امير الجيوشك مصرده و زارنده سلفى اولان باباسي اولد يني بعض توار بخندن بالقراش تراشيدده اولمشدر انتهى (جعفر برمكي قتل اولند قده خراسانده تحفدن اوله رق هر برينك و زنى بوز دينار مقدارند درت يك دينار كير بولنديكه بر يوزنده * و اصفر من ضرب دار الملوك * يلوح على وجهه جعفر * و ديكر يوزنده * يزد على مائة واحد * اذانه معسر يوسر * يثلري مضروب ايدى مالى واضح اولد يني وجهه بواقوت دار ملوك مضرويدر يوزنده جعفر و وجهي لايح او اور يا خود لايح اولد يني حالده مضروبدر برى يوزدن زياده كلور بهر برينه مالك اولان صاحب عسري يعنى فقير توانكر اولور ديكدر (مستصر بالله قصر خلافتدن اخراج اولند قده خزائن تحف و حلي و جواهر و بواقوت و شاپ و پرد و مغر و شات و كش عصا و التون اكر و سائر تحف جنسندن اشياء كرايهها بولديلر كه امويه و عباسيه و طولويه و اخشيديه و كافوريه و مغريه ملوكي هزار زخته تدارك ايندكلى اشياء طرفدن ايدى (بشور اون بش سالتده افضل امير الجيوش قتل اولند قده ايكوز يك دينار و ايكوز الى ارب سيم درهم و يتمش بش يك ديميا توب و اون ايكي يك التون قيمت ايله مقوم انواع جواهر و بواقوت ايله مرصع التوندن بردوات و مخصوصا اون اولده ده يوز عدد دينار و زنده مسمار ل اوزرنده هجامة

الوان یعنی هریری بر نکرده باشد صابر بلیق شال و قوماشار و او زل زنه ارقه سندن چیردینی
اثواب نفیسه سر ملک ایچون عتبر ایله بر سریر و مثلی نایاب جواهر نفیسه و یواقیت جلبله ایله
ملو اون عدد چکجه و ثباب فاخره جسمی ایچون بشوز یوک صندوق و اسکی معدن چینی
طباقر و بلور کاسه لایله بر یوزدوه یوک سیدل و اون ییک کش و اوچبیک التون قاشق و یوک
کوچک اون ییک کش طباق و هریری مصری بطمانیه یوزدو بطنان مقدارنده درت عدد التون
نجره و جواهر و ذمیر دایله مرصع اتونندن بد یوز جام یعنی ساغر و ذکر اولتان ارد بدن باشقه
هر برنده اون ییک درهم طولو ییک چوال دراهم و حساب کز جوار و غلغان و افراس و بغال
و حل و ساو اوچبیک التون و الی ییک کش نرجسه یعنی غالب تر کس قونه جق چیک قاپاری و التونندن
اوچبیک و کشندن درت ییک تور یعنی صو ایچو جک مشربه و مغرب کاری ییک عدد د هبله
و ابکی ییک مد ر فضه ایله ایشلمش منقش صدر یا صد قلری و ارمیه و اند لایه نمچندن
خزائن و قصور طو لوسی ذی قیمت بساط و مفروشات و سنده سودندن او تویز ییک دینار حاصل
اولور جاموس و اغنام ترک ایلدی و مزارع و عقار بتک حاصلاتی صابی به کز ایدی (قلت)
ذکر اولتان امیر الجیوش افضل بن بدین عبدالله الجالید ریابا سی بدین عبید یوندن سالف
الذکر مستنصر ک دیار ارامنه دن نشئت ایغش و زیری ایدی درتوز سکان بدیده فوت اولدقده
مستنصر اوغلی موی الیه افضل بن بدین وضع ابتدی مستنصر د نصکره اوغلی و ول عهدی احد
مستعین بالله ابو انقامک دخی وزیر ایدی لکن تجرباظهار ایدوب کافه نصرفی بدینته الیدی
و مستعینک امر بنی طومنز اولدی بعده مستعینک تجلی منصور الامر با حکام الله ملک اولدقده
اکادخی باباسنه ایندیکی روشی ابتدی فاما آمر بر وجه محرر افضل بشوز اون بشده قتل ایله
انقام و کافه موجودینی قبض ایدوب برینه مصرده جامع افرک بانیسی اولان مامونی وزیر ابتدی
اودخی بدسیرت اولغله اون طغوزده اتی دخی قتل ایدوب برینه افضل اوغلی ابو علی بن وزیر ابتدی
بعده آمرک اوغلی الحافظ لدین الله ملک اولدقده اکادخی وزیر اولوب لکن باباسی افضل یونانی
طوغله حافظ صحنه برتغریب بکرمی التبدیه مرقومی قتل ایلدی امیر الجیوش یونکر لقی ایدی مصرده
باب ازو یله نیک بانیسی بدیندر واسکندر بعده دخی جامعی وارد و جیره جامعک بانیسی افضلدر
انتهی (ناصر الدوله حاضرک خزائن احتوا و قبض ایلدکده ایچنده حاضرک سریری با لاسنده
محفوظ برده اصلو بر طبل بولنوب یویله رخصت سنه نزد سر برده محفوظ اولتی بی عبیدر
دیو استهزا ایندیگر بر شخص طبل مذکور ضربه ایلدکده اول شخصدن بلا اختار
برضطرطه ظهور ابتدی بر قاضی دخی جائیدلر یویلمه ز لرندن صدا چیققدقه طار یلوب و بره
چالوب شکست ایندیگر بعده مکر دفع قولنج ایچون تصنیع اولغش ایش بو قائده به واقف
اولدقلرنده فرد قلر نه ندامت ایندیگر (قلت) بعضی توار یخده خزانه عاضده اون
یدی بیچق درهم چکر بر قاج باقوت و ذمردن عصا و بر مر و ایدکر انبها و خط دلیر ایله
یوز ییک مجلد کاب اولوب کابیری بیع ایله بهاسنی سار نفوده قائد قلری محرردر (و ذکر ولتان
ناصر توار یخده احوال غزواتی مفصلا محرر اولان صلاح الدین یوسف بن ابو بدر مصرده
آخر عبیدون اولان حاضر و فات ایلدکده بشوز التمش بدیده توایه ایلدی اهل حدیث و فضلادن
ایدی (ذکر اولتان طبل سبعة سبازه شرفلرنده ایکن قولنج ایچون معادن سبعة دن اعمال
اولدقنی این خلکان یازمشدرو بمقوله امور مقاطب شده میاهد اولدقنی اوزره خواص اشیادندر
انتهی (صاحب المستطرف روح الله تعالی روحه تحف اموالی ذکر عقیده صورت
موعظه ده (و قد جمعت الملوك من الاموال والذخائر والتحف كنوزا لا تحصى وماتوا ودفنت

اموالهم و ذخائرهم فبجان من يدوم ملكه و بقاؤه * دیمشدر که مالی * بقا بقای خداست
و ملك ملك خدا * دیمشدر (و بعضی بلیغ زوال دنیاده * هب الدنيا نقاد اليك عفوا * البس
مصر: ذلك للزوال * یعنی نفلم ایش (و صاحب المستطرف دخی بیت مذکور یو وجهله
تضمین قلشدر * ایلمن عاشق فی الدنيا طویلا * وافقی العمر فی قبل وقال * و انعم نفسه فیماسقنی
* و جمع من حرام او حلال * هب الدنيا نقاد اليك عفوا * البس مصر: ذلك للزوال * وما
دنیاك الامثل ظل * اظلك ثم اذن بارتحال * مال ایسات ای دنیاده طول مدتله بشابوب سرمایده
عمری کفت و کوی بی قائده و قبل و قال بی عائده ایله تلف و افنا و البینه فنا بوله جق اشیاده
نفسی انعام و حرام و حلالدن جمع اموال ایدن کیمسه دنیایی تارک اولدقک حالده سکا منقاد
اولش عد قبل یعنی مالک دکلسکده کندیکی مالک فرض ایله ز بر دنیا ک هر جعی زوال
دکلیدر و مالک اولوب اولماقی مساویدر و دنیا کرک مثالی سنی اظلال ایدوب از مدنده ارتحال
وزوالی اعلام ایدن ظل و سایه کیدر دیمشدر (قلت) ترجمه معلومه ده بهضیبری * هب الدنيا
الحیث * دنیایی قلو بکزدن هبه و ترک ایدک که دنیا کثیر و وفیر اوله رق سزله بدبلوب کله
ماقت دنیا ک مرجع و مصیری فنا و زوال اولدقنی دیو معنی و پرلشدر بورا ده هب ایله
هالک فقی و حرف بانک سکونیه که امر صیغه سبله در یعنی احسب و افرض معاشنه در که
ایکی مقوله تعدی ایدر مضای محرره تصدی ایدن دنیا سزله کله معاشنی عباره نیک زه سندن
اخذ ایندیکی بیله مدک تدبر و قس علیه البواقی انتهی * ایشو مطلب اموالی تلفدن احترازه
داردر * اهل عقول اموالی مطمئین و مطمئن و محرفین و موهبین و متخسین یعنی ترکیه
طولاندیری دنیلان طائفه دن وقایه بی تنبیه ایشاردر (اما مطمئون) شول طائفه در که
اصحاب امواله و اغنیایه وجه بشاشت و زیاده طلاقت و رتبه سندن طاشن تعظیم و تکریم
و نکاب و مداهنه ایله بناشوب موانسه و انفت حاصل اولدقند نصکره بعضی مصطلح لری حسی
کوره رک کرکی کبی جائدقده امر تجارت و کسب اموال ماده سنده بالذات تجر به ایش صورتده
طائلی صحتلر ایدر و بوتقریه کلامی جراید رک جائدقنی صاحب ماله بنم اقدام و ول نعمتم
دائر کرک مصارفی ربم تعالی و بره ملاحظه ایندم ایراد معینه اخلاص هذه و فی ایسه ده آئیده
ضرر کور بنور ز بر کون بکون اشیاده غلا در کاردر و انجق غرضم نعمتکر مقابله سنده خدمندر
فکر ایندم امر تجارت بررکتلی شیدرین سرماییه به یاشتم استرسه کز بدبکرده دیلرسه کز براین
بنده کرک الله طورسون بن همان عملده اوله یم دیه رک خبر خواهلفه باشلر اگر صاحب مال
الدانوب تسلیم مال ایدرسه ارا لقی ارجع و قائده دیه رک شی قلیل کنور و ب کیده رک تسلیم ریح
و قائده نیک اوقاتی اوزاده رق بر مدت مرورنده سرماییه نیک خسارات و تلفاتی ادعا و حزن و بکا
و وایلا ایدر صاحب مال اعتماد ایدر سه نه کوزل یعنی مقصود فاسدی حاصل اولور یوق
ادعای خساراته اعتماد ایتوب جرباب قاضی و والی ایدرسه بالذات مرافعه و شاهد زور ایله
تلف و خساراتی اثبات ایدر یا خود یتلری صلح اولور و بدل صلحه قیامده شق اولنه یتیله
تحويل و بر و اما صاحب مال اعتماد ایتوب سرماییه و مال تجارت بدنده اولدقنی صورتده
خیث مرقوم سمسار لقی ایدر رک نهائی بایع و شتر یلر یلرینه کیروب کونا کون نزورات ایله
نه قاپوب و قزاقوب نجرانک قوزنی چوریکه چیقاریر و ایشو طولندر بی طائفتک اشیری
کیما کرک صنعتی ادعاسیله بر طاقم غافلاری اطباع ایدن طماعلردر بولاری تقریدن و سوزلری
ایستکدن حذرر باب عقوله الزمدر ز بر ظاهر حاللری مقاللری مکذب اولدقنی یک بلوشیدر
خلقه دلالت ایندکلی خیر که باقر و سائر بو مقوله شیلردن التون و کش یا پمقد را کر بو کاری

بیلورسه کند ی بابوب توانکر اولسون یلور بدنه خلقه یایق خلاف معقولدر اشوسوال و اعتراض
 قوی به جوابده اجزاسنی تدارکنده عدم قدرنتری و مکان تدارکنده عسرتاری اولدنی سیرد
 ایدر لسه عموهد رزرا کیمایی یلن انلرد عاجر اوله مز ایدنی اومقوله باطل برغافل یولوب
 اجزا بها دیورطایم تقدیمی آلد قد نصکره اتمام عملنه برمدت تمین ایدر بوارا لقه فرصت
 دوشوردیکی کی غیبوت ایدر یوق معروف اولوب فراری دشوار اوله رقی اول قاجه مزسه
 شوجهتله و بوسیلله عمل فاسد اولدی یکیدن نقده محتاجدر دیو اول غافلک پرازا لقه سنی دخی
 قابوب ارتق بای و سبله کان بقار (و طولاندیری طائفه باطله سنک برطایق دخی مال صاحب
 مداهنده ایله چاندقد نصکره امینی اوله رقی اموال محفوظ اولان پرله دخول فرصتی کوزه در
 اختلاس وقت ابتدیکی کی چالوب چاروب همان بقار (و برطایق دخی غافل مالداره صورت
 محرز اوزره چتار و بعضی جباله طاشدن و سدن و سار کونه شیدن تصنیع ابتدکاری شلری
 نهائی ریلشدیوب و بابوب بعده بن عمل کتری یعنی دفعته بولقی فتنی یلورم و اولان پرلی امارات
 و علامتدن طانیرم دیوب بوکا داز کویا رساله سی صورتده دوزدکاری اورانی دخی کوسرئوب
 اکر ادوات اخراج مصرفی کورسه کز شروع ایده لم ظهور ایدن مال یشاند تقسیم ایدر
 و شروعدن بر ایکی کون یکجده دست رس اولغه امکان طریقنی یعنی وجه سه و لثنی یلورم
 دیه رله اول مال حسانی امارات وضع ایدیکی طائفه و عله سی دخی سربک فساد اولوب کندی
 تدارک ابتدیکی اشخاص اولغله پرازدت وادی تزویری قولندقد نصکره ذکر اولنان کیمیا کر
 روشنی طوترچوق کره مال صاحبی فرلده بونلرک تلف ابتدیکی وقوعه کلشد ر اما بر طمعون
 شول شرخونه اولان طائفه در که ناسی بونلرک اغداری و اضرائی پک زباده در شوبلکه صاحب
 مال بونلرک برینی مثلاً برنسه شراسنده قولندقد شیک جودیت وکیل ووزنه و ذرا حده دقت
 و رایجندن اشاغی المغه غیرت ایدوب و بلکه کذب کسه سندن اجه قابوب اوچوزالدم دیوکنور
 و صاته جق اولدنی شده دخی بوجه بی قولنوب اظهار صداقت ایدوب بوبله دسایس ایله مرد
 مالدارک معتمدی اولوب کافه ابرادینک و امورینک مقابلده و مفاخی الله کبر کد نصکره ضمیرنه مرکوز
 فساداتی اجرا ایدر اصحاب ماله بومقوله لردن احتراز واجبدر (اما موهون) شول حبله کار
 طولندیر بیلردر که محضا شبکه تزویر اتخاذ ابتدکاری اثواب جبهه و احتشام کاذبه به بور بنوب
 ارباب ماله برمالدار مستغنی صورتده کورینور و اقرا ن معامله سنی قولنوب انجیق صداقت یوزنده
 کور یشور و اراق اراق بزم بوئوتله داد و ستاد بزم تجارت برکاتیه در دیومقصودلی اولان تزویر
 بو یوزدن تمهید مقدمات ایدر نا که صاحب مالک زعمده بونلرک اشو تعجلی و لا ابالیانه بذل و ترهاری
 کسبلرندن اولدنی تفراید و دوستلار نه الدانوب ای برادر همان دنیایی قرائتی سزهی مخصوصدر
 به اولور بزی دخی تجارت شریک اینسه کز دیولاقر دینی اجه مجبور ایلدکرنده جوابنده سن
 تجارت ایچون افراز ماله خوف ایدر بر قورقاق ذاتیک اخراج و افراز ابتدیکده مال ضایع اولور
 خلن ایدرسن مال شاهین کیدر صالیو بر رسک صید ایدر و صالیو بر صوب امساک ایدرسک کار صیدی
 ایده مدیککدن ماعدایا فله بره کل و شربته مصرف ایدرسن و سبله مرسک هلاک اولور دیو قبه
 تمیلر کتورر صاحب مال دخی اشو تمثیلی بکنوب حقا که برادر سوزک کر چکدرنه اولور که بزه امر
 تجارتده بر شنی رأی اینسک شروع ایدوب رأیکه مخالفت ابتز ایدک دیدکده اول حبله کار
 دخی اکر بو خصوصه بسط مال ایده چککه علم لاحق اولوب عقلمن کسه ایدی دوستانه سز
 خیر ایدرک و لکن یلورم جسارت ایده مز سن دیو اول صورت استقنا کوسر صاحب مال دخی
 حبله کار مذکورک اشو معامله دوستانه سته تشکر و تجارت ایچون مر قومه مال و ردکده

فاز نقد منافع اوله جفتی جزم ایدر و اخذ مال ایسته رجایه باشلر اولدنی استغنا ایدر و بونلر
 استغناسی انک جزمی موجب اوله رقی نهایت اموال ککثیره سنی برقریب ایله قابوب بچاره
 صاحب ماله بر طمعون و طمعون روشنی قولنور (قلت) بکا فالسه اشو طولاند ر جیلرک
 باری تغالی شرلرندن اصحاب اموال غافلرینی مضون ایده اصلا صوبخاری یوقدر صوج بنه
 صاحب مالک طمعدر عصر بزمده بومقوله صنایعه و دسبسه به او غرامتاری کورنک و نجر به مز طمع
 صاحب ماندن اولدینه داردر فتنه انتهی (اما متسون) خاص و عام عندند ذکر لری شهرت
 بولسون دیو اظهار حقت و ابراز عزیمت ایله حرامدن مبالغه ایله محاببت و صلوات و صومه
 مواظبت ایدن اهل ریا در که بونلر مطلوبی اولان کسب شهرت ماده سی بالتمام برینی
 بولقد نصکره ابواب ملوک و کباره بیرام تهنیه سی صورتده اصلا عرض حاجات ایتمه رله
 کویا ذالترینه مجله برکت و بر بولور و ایدر و انظهار تراخت و غناید و ب بوجهه نمود بالله
 تعالی دینی دنیاه سل ایدر که غرضلری ثلث و مستلزمه قونق و خلق کند و لینه بوشهرتله
 وضع ایدر کیری و دیه لری با طر مقدر لا غیر و بوطائفه لصوص و قطاع طریقتدن شرردن ریا
 قطاع طریق شری ظاهر و آشکار اولغله ناس انلرک شرلرندن خلاصه چاره چو اولور و احتراز
 بولنی کوزده یلورلر لکن بونلرک اهل خیره تشبهاری ناسی الدادر (قلت) بومقوله ریا کارل و مجرد
 جر مغنم ایچون حیل و حقه باز قار قولنور سی سانیه دیدکاری یاد کارل دن هر عصرده دنیا خالی
 اولوب و بالکثر زهاد صورتده اولنره منحصر دخی دکلدر یعنی هر طریقه و هر مأموریت
 و صنعت و حرفتده بونلور همان باری تعالی و نفیس صحیحی مقیم و موحیدی ملحد و صادقی خائن
 و عالمی جاهلندن فرق و تمیزه توفیق و درایت و شهرت کاذبه و لغمه بموهبه الدانامغه بصیرت
 احسان یورسون آمین و اشو دسبسه کارلرک صنایع کونا کونه اطلاع مراد ایدنلر سته هجر به
 علی صاحبها افضل الصلاة و التحیه تک الشیوخ النیش بشنده وفات ایدن جویری دیمکله شهر
 شیخ عبد الرحمن دمشقی مرحومک اوتوز ابواب اوزرینه مرتب (المختار فی کشف الاسرار
 و هنک الاستبان) نام کاب نقیسه و بومقوله سار آثاره مراجعت و مطالعه ایلسونلر که بونلرک اصناف
 و احوالری تفصیلا نده بیان اولمشد ر انتهی (و بر بلیغ اهل ریاک حقتده * صلی و صام لاسر
 ککان یطلبه * لما نقضی الامر لاصلی و لاصاما * یعنی کوزل نظم ایتشد ر (قلت) مالی
 ریاکار مطلوبی اولان نیل دنیا ایچون غماز قلوب و اوج طومعیدی و قنا که امر منقضی یعنی
 مطلوبی حاصل اولدی آرتق غماز قلوب و اوج طومعاسون یعنی اول غرض فاسدله ابتدیکی
 غیادنده اجر و ثواب اولماد یغندن علی بننه الفاسده بوش بره نیچون زحمت چکر دیو اول باطلی
 تر یغیر (نافیه اولان لاجری ماضی به داخل اولدقه انشایی اخبار ایتدیکندن بوجه محرز
 ترجمه اولمشدراکن ترجمه معلومه مرشیده لاصلی و لاصامابه همان ظاهری اوزره (معنای بیت
 مطلوب و غرض فاسدی اولان برامردن ناشی اداء صلاته و صومه مداومت ایدر مطلوبی اولان
 غرض فاسدی حصول پذیر اولدقه اداء صلاته ایتمز و صائم دخی اولماز دیو یعنی و برلشد ر
 و عقیده دخی مستطرفه ضمیمه اوله رقی لکن علماء صاحبین و اقیایه متقین و ارباب صوفیه داغما
 امور لری ذات اجل و اعلایه تقوی بعض واحاله و اراده لری اراده علیه باری ذو الجلاله افشا
 ایلدکرندن عاجزین ذلیلین و خائفین اولوب مقام شهود و استغراقده اولدقنلرندن برنی طلب
 و دعا ایلکدن خاجو حجاب و اعتزاف عجز و قصور و خشیت و مهابة الهک احاطه سی حبسیه بی زبان
 اولدقاری حالده رضا و تسلیمده اولورل سوال اولنور ایسه که بو تقدیر چه بو کروه صادقی
 تطیب و قلوب ازینی جلب و رضای بی طلب و دعاده نفع و فائده یوقدر جوابنده دیرز که بوزمر

محققین و صادقین قلوبی نظرگاه الهی اولفله انواع جلب و اکرام ایله جلب خاطر و تطییب
اولندقد. جبلت القلوب علی حب من احسن الیها مضمون تبحر بالضرورة بحسب ایلرله بالواسطه
مکرمین و محسنین اولان ذوات نظر مرتبت الهیهده بولندقدند قبل باری ذوالجلال دن انواع
اکرام واحسانه سزاوایسته اولورل تکیم بر بادشاهک زیاده مقبول و مرغوی اولان مفرقه
اکرام و تعظیم ایدنلره پادشاه محظوظ اولوب اکرام و محبت و مسئولته مساعدده ایلدیکی کی دیو
بعینها نقل اولان جباره مخصوصه تحریر اولنده رق ریاکارلک امتدادی اولان اخلاصکارانک
سزاوار اولدیغی وجهله شناسی اولوب و یوارالقد قاعده بد بعه دن اولان حسن طلب
روشی اشراق اولمشدر قندبر (صاحب المستطرف روح الله تعالی روحه اشبوطولاند ریخی
طافنی یازدقدنصره صده ده یعنی مقاله باب غنایه بینه بوججهله شروع ایشدر * وفدقبل
لا فقیه افقر من غنی یا من الفقر * اشوق قول عثمانک مالی فقر وفاقه دن امین یعنی ماله مغرور
اولوب یو ثروت بنده وار ایکن باب اقباله بار فقر کیرمی دیو دهرک شیوه شدن غافل اولان
غیدن افقر بر فقیر یوقدر دیمکدر (منقولدر که بهمن حکما و غلته وصیده * یا بنی علیک بطلب
العلم و جمع المال فان الناس طائفتان خاصه و عامه فالخاصه تکریم الله و العامة تکریم المال * یعنی
ای بنم او علم نم دنیاده تحصیل علم و جمع ماله نقد عمریکی صرف ایله زبانتاس ایکی فرقه در که
یری خواص و دیگری عوام در خواص علم و کمالک و عوام مالک ایچون سنی تکریم ایدرل دیمکدر
و بعض حکمت شناس بیان بلای فقرده بر کیمسه افتخار ایتدکه مؤمنی یعنی کند و فی امین یلن
او بچاره بی متهم ایدر و حسن ظن ایدن سوه ظنه باشلرو بر آدمی فقر وفاقه مبتلا اولسه ترک
حیایه مجبور اولور و حیایه زائل اوله نک قدر و بهاسی ذاهب اولور صفات حیده اهل غنا و بشارده
بولسه اوصاف حیده ایله متصف بر ذاند ر دیو مدح اولنور و اما اوصاف حیده بعینها فقراد
بولسه صیب و ذمیده اولور یعنی ذمیده عدا ایدرل مثلاً ذات فقیر نفس الامرده شجیع اولسه احق و عجله
ایدیجی دیرل و اگر مؤثر یعنی سخاوتده آخری نفسک اوزرینه ایشار ایله دخی مسرف و حلیم
اولسه ضعیف و عاجز دیرل و وفار معبر معتدل اوزره و قور اولسه بلید و در با سز دیرل و طلاق
لسانی اولسه مهذار یعنی هذیان گفتار و منطبق اولسه کثرت کلامه مبتلا اولمش و صحت یعنی
سکونه مداوم اولسه عی یعنی طلاق لسانی اولوب ادای مرامه قدری یوق اولمش اولور
دیمکدر (صاحب المستطرف دیر که این مقاله بعض خلفای عباسیه به وزیر ایدی بریهودی
الک طرفندن اولقی اوزره بلا داعیه ارسال اولتی صورتده اسرار دولتی درجه بر مکتوب دوزوب
بعده اول ساخته مکتوبی حیل ایله خلیفه ایصال ایلدی مکر این مقاله تک بریهودی غیر مهتدی
جاریه سی اولفله جاریه ملعونه مر سومه ایله یهودی مر دود مسفورک یشلرند نهانی تعلق اولفله
این مقاله تک باز یلرینی تد ریحایهودی بد اعطادن خالی اولماز اول ملعون دخی سعی ایدوب خطنه
تقلید ایله مکتوب مزبوری یازوب بوججهله تلفه ملعونه مر سومه ایله اتفاق ایشلر ایش وقتا که
مکتوب ساخته دست خلیفه به واصل اولدقد این مقاله تک قطع بدینه امر ایلدی قطعی عرفه کونه
تصادف ایشیدی یوم مذکورده عادت دولتری اوزره اوابر حیه عیدی کیو بر جال دولت یشنده
یورویه رت سرایه کش ایدی وقتا که قضاء مذکور و قوعبولدی ایرتسی کون که یوم حید ایدی
براجد سخته اوغرامدی بعده ملعونان مر سوماک حیل سی طوب اولدقد خلیفه حضرتلری ایکسینی
یردن اشد قتل ایله قتل ایدوب این مقاله به خلعت سنیه و اموال کثیره تسبیار و فطنه ندامت برله
اصتبار ایلدی این مقاله دخی تعریض الناس نظم ایله باب دارینه اشوق قطع بی تعلیق ایشدر
* تحالفا الناس و الزمان * خبث کان الزمان کانا * عاداتی الد هر نصف یوم * فانکشف

الناس لی و بانوا * یا معشر المرءین عنی * عود و افتقد عاد الزمان * مالی ناس و زمان تحالفا لا یتبدل
یعنی بریرتک یاننده اولنری معاهده ایتدیلر که زمان و اقبال دخی نره ده ایسه ناس دخی اوراده
اولنل دارم بونجه زماندر ملما انام و هر یری همقله بکام آتکن دهر بارم صکون بکا عداوت
ایلدکه ناس دخی بنندن آجلوب صاوشدیلرای بنندن اعراض ایدن جاعت عودت ایدک و بینه
قبومه دو کلاک و کلاک که زمان بینه بکا معاودت و اقبال و مراجعت ایلدی دیمکدر و این مقاله
بوظایفه راست کلد کدنصره بقیه عمرنده صول ایله کاتب ایشدر و علی قول اولنکی یازوسندن
اعلا ایش (قلت) صاحب المستطرف حال نکبت وفاقه ده بچاره منکوب و فقیر منظور خلق
اولور مدعای اثبات ایچون اشوق قصه مأخذ الحصة بی کتور مشدر تأمل اولنه (و این مقاله تک
اسمی محمد بن علی بن حسن بن مقله در پیری زیت یاغی نجلارندن ایدی تحصیل علم و معارف
ایدوب ابتدا عباسیه دن مقتدر بالله اوجیوز اون التیده بعهده بکری برده قاهر بالله بعهده بکری
ایکبسته راضی بالله وزیر ایشدر علی قول ابتدا بدی بعهده لسانی بعهده سری قطع اولنده رق
اوجیوز بکری سکر شوالنک عاشرنده قوت ایشدر (و علی قول قطع بد دنصره مستطرف
صاحبنک ترجیحی اوزره اقباله نهش ایدوب حتف انفه وفات ایشدر خط کوفی بی متداول
اولان صورت ابتدا مشارالیه نقل ایشدر اوج خلیفه اوج کره و زیر و اوج کره مصادره ایله
مکدر اولسی و اوج کره سفر ایدوب و فوتد نصره اوج دفعه دفن اولنسی اتفاقات غریبه
دندر (وزارتده حروف شاذه قرآنی الزام ایدن ابوالحسن محمد بن شتو ذی احضار و قاضی
بلد و جاعت علما حضورلنده مظهر ایله زام ایدوب توبه و یردی لکن ابوالحسن اغلاظ ایدوب
قاضی بی استصبا و اسناد قلت معرفه تحقیر ایشدر امر قاضی ایله ضرب اولندقد ابوالحسن
این مقاله به ریم تعالی بدیکی قطع ایشون دیو بد د عاقلنکله سهم انکساری رسیده هدف
اجابت اولمشدر دیو مختصر این خلکانده مر سومدر انتهى (لبعض الشعراء) انما قوة
الظهور بالقوة * و بها یکرل الفتی و یسود * کم کریم ارزی به الدهر فینا * و الیم نسی الیه
الوفود * مالی انسانه قوة الظهور یعنی ناسک قوت و مکنفی نقود اولوب انکله کامل و معتبر
واولو اولورل بیخنده چوق نیکنام و قوی کیمه لروارد که دهر انلری استحقاق ایشدر یعنی
بی نقد اولدقلرندن ساقط عن الاعتبار و حقوق ذی الاصل و یخجل النفس کسان واردر که مالک
نقود اولدقلرندن سرکاره بکوب اصحاب حاجات قبولینه شد رحل ایدوب دوکیو کاورل
دیمکدر نقد ظاهر قوت اولدقلرندن باشقه قلبه رؤیتی فرح و یردیکندن اطبا بعض مر ضایه
التونی قارشدیروب اویتا مق ایله معالجه ایدرل و بعض هلته التون و رقی فالتس شروب
و حب ایله تدبیر ایدرل (قلت) دینار درد فقره دوا بره الساعه اولدیغی بی اشد اهدر باری تعالی
فقدانی در دینه اهل توحیدی مبتلا ایشون آمین انتهى (الشاعر) احرص علی الدرهم والعین *
تسل من العلة والدين * ففوة العین بانسانها * وفوة الانسان بالعین (قلت) عین کوز وحاسه
بصر و دیر قباغی والتون و مسکوک التون و حرف معلوم و دخی کتب لغاتده سائر معنای یشنده
مشرکدر و انسان دخی حیوان ناطقه و کوزک بیکنه یعنی مر دمکه دینور (مال قطعه درهم ایله
عینه یعنی نقدین عزیزینه حرص ایله یعنی طویله و قران نا که فقر و دیندن سلامت بوله سن
زیرا چشمک قوی بیکله و ناسک قوی التون ایله در دیمکدر و قطعه ده اولان اطرافت خود
آشکاردر (صاحب المستطرف اناسک قوی التونه اولور دیو قطعده ده اولان مدعای زیر قلب
بدنک عادیدر یعنی قوم بنای بدن انکله حاصلدر اگر قلب قوی اولورسه بدن دخی قوی
و قلبک مالدن اشد قوی یوقدر دیو اتیان برهان ایشدر (قلت) فی الحقیقه یوبویله در بالجله

توانکران فرح قلب اصحابی اولدقلرند ن بدل ما نجل هضم اولمغله اعصابه قوت کلور
وتدرست اولور و بیچار کان نهی دستان لایر ونجیف اولور * اللهم خلصنا من الخافة
فی کل الوجوه وقوا بدائنا لکنسب بها اجورامن العبادات المتنوعة (مکددر که ملوک ماضیه دن
بری تید یلا برنهر کارند ن بکرکن کورد که برمن کیمه نهر مذ کوری صحرایوب کچر و برشاب
طاجن اولور یعنی کجه من ملکه نجب عارض اولوب هر برینی اسانطاق ایدر مکر مسک کمرده
یک التون اولمغله اخراج ایدوب ملکه اوانه ایدر شابک کیمه سنده ایه برانجه اولمادیغی منین
اولور) حضرت لقمان اوغلنه وصینده ای اوغلنم ایکی شیء حفظ ایدر ایدرک دوشونمه من بعد
ضایع اولمازن دینکی معادک یعنی آخرتک ودرهمکی معاشک یعنی دنیاکی ایچون دیمشدر (صاحب
المستطرف اشبو مناده کلام کثیر اولوب لکن بزبو کلام سیره اقتصار ایلدک دیوخم باب ایتشدر

باب الثاني والخمسون

اشبو الی ایکنجی باب فقرک ذکر و مدحی بیانده در صاحب المستطرف غنا و کثرت اموال
سبب طغیان اولوب مذموم اولدقنه * کلا ان الانسان لیطغی ان رآه استغنی * آیت کریمه سی
دلالت ایدر دیمشدر (مالی تحقیق انسان نفسی هرشدن مستغنی و بی احتیاج کوردیکی
یعنی یلدیکی وقتده طغیان و عصیان ایدر دیمکد که حق سبحانه و تعالی طغیان و عصیان
نعمت الهیه به کفران اوزره اولنلری بو آیت کریمه ایله ردع وضع یورمشدر (امام اعظم و همام
افخم رضی الله تعالی عنه غنا ایله فقر دن قنفسی مختاردر دیوسؤال اولدقده * وهل طغی من طغی
من خلق الله الا بغنی * یعنی الله تعالی ک مخلوقدن طغیان ایدنلر انجی غنا و کثرت اموالری
سببیه طغیان ایتدیلمی دیوب آیت سابقه بی تلاوت ایلدی * والحققون یرون الفی والفقر
فی الانفس لانی المال * یعنی صاحب المستطرف اهل تحقیق مدار اعتبار یعنی مدح و ذمه سزاوار
اولان غنا و فقر نفسده در یوقسه مالد دکلدر دیدیلر که غنای نفس مالمز و فقر نفس مال ایله
اولور دیمکد (قلت) ترجه معاومه ده هر نه قدر الد اولان نسخه زده یوغیه ده (علماء محققین
غنا و فقر نفسده در مالد دکلدر دیدیلر شو حدیث شریف ایله استدلال ایتدیلمی * لبس الغنی
بکثرة العروض انما الغنی غنی النفس دیو نسخه سنه یازمشدر (قلت) اشبو حدیث جامع صغیره
(بکثرة العروض برنده (عن کثرة العروض) اوله رفی مضبوطدر و اهل تحقیق قول مذکور فی
الحقیقه مفاد حدیث مذکوردر (مناوی هر حوم شر خیمه مال شریفی عند اهل الکمال معتبر اولان
غنای حقیقی نافع محمود متاع دنیا ایله اولیوب انجی غنای قلیدر که قسمت خدایه راضی اولوب انکله
قناعت ایتکد ن عبارتدر دیمکد (عرض صینک و راک فتحه لری ایله نقد و غیردن ن ایدر که
بونک جچی اعراض کلور و مناری موی الیه (عن القلب) روایتی دخی واردر دیمشدر ایتشی
واصحاب کرام رضی الله تعالی عنهم الالک العلام فقری فضیلت کوردر یعنی فقر مختارلری
ایدی (روایت اولمشدر که عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنه خلافتلرند اوزرلر نه
اون اوج برنده بمالی ازار اولدیغی حالده خطابت یورور ایدیکه یلاردن بریسی دری پارچه سی
ایدی (حسن بصری حضرتلری (بدخل فقراء امتی الجنة قبل الاغیاء باربعین تاما) حدیث
شریفی روایت ایتدکده جلیسی یعنی یانلرند یولان برذات که اصحاب ترفه و اغنیادن ذک ایدی
آبارن اغنیادغی یاخود فقرادغی دیو استفسار ایتدکده حسن بصری حضرتلری بو کون
نقدی ایتدکی یعنی صباح طعامی یدکی دیدی اول جلیس اوت یدم دیدکده تعشی به یعنی
اختتام اوستی اکلہ طعام خانه کده آماده مبدردیدی جلیس نعم واردر دیمکد حسن حضرتلری

(بوصورنده)

بوصورنده من اغنیادنسن یورمشدر (مفهوم اثر ینم امت اجابتک فقراسی اغنیاسندن
فرق سنه اول جنته داخل اولور لر دیمکد (ابن عباس رضی الله تعالی عنهما دیدیلر که
رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم اکثر لیلده نفس نفیس و اهل بیت کرامتک عشاسی
یعنی اختشام طعامی اولمادیغی حالده یثوتله طنی یورورلر ایدی و عامه طعامی شیر ایدی و بو حال
اختیارلری اضطراری اولیوب کنوز زینتک مغایبی یعنی قنچی کندولر نه قبل حقندن عرض
اولمش اولدیغی حالده قبولندن ابا ایلدیلر یعنی تعلیم للامه روش فقرای و زهدی اختیار
یوردریلر صلوات الله وسلامه علیه وعلی آله و اصحابه وحقه ملاقاتلر نه قدر متوال با اوج کون
بغدا ی اتمکندن شیخ مرتبه سی تناول یورمدقلری (ودخی مبارک و معبود ناف شریفلری
اوزره جوعدن ناشی حجر باغلدقلری و دخی کچی ابرلماش اریه اونندن مطبوخ اتمک تناول
یوردرقلری روایت اولمشدر (قلت) اشبو شمائل شریفه به دائر اقوال محاسن اخلاق حاوی
اولان یکریمی اوچنجی بابده دخی کثران ایتشدر ایتشی (انس بن مالکدن روایت اولمشکه
فاطمه الزهراء رضی الله تعالی عنها دقیق شعبدن برچورک طنج ایدوب رسول اکرم
صلی الله تعالی علیه وسلم عرضه عرض ایلدکلرند افندیغ علیه الصلاة والسلام یوندر دیوسؤال
یوردرقلرند قرص شعبدن ذات رسالتا بکره کنوز منجیه اکلکی نفسه خوش کلایوب اشبو کسری
کنوزدم دیدکده رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم (اما انه اول طعام دخل فم ایتک منذ
ثلاث) کلامیه یعنی اوج کوندنبرو طعام تناول یورمدقلری بی بیان یوردریلر (صاحب المستطرف
راویسنی کوستر میه رک یورده (کان صلی الله تعالی علیه وسلم یقول) اللهم توفقی فقیرا
ولا توفقی غنا و احشرنی فی زمرة المساکین اثرینی تحریر ایتشدر (قلت) لکن جامع صغیره
معنای دعاء مذکور دخی ناطق اولان حدیث ابوسعید الخدری رضی الله تعالی عنهدن مرویا
اشبو عبارده ده (اللهم احبنی مسکینا و توفنی مسکینا و احشرنی فی زمرة المساکین و ان اشقی
الاشقیاء من اجتمع علیه فقر الدنیا و عذاب الآخرة) مسکین لغتده حال فقرک دوتنده اولاندر
بو معنای عرب العربا دن برینه سن فقیر مسک دیو بالمناصبه سؤال ایتدکلرند لا والله بلکه
مسکینم دیو و یردیکی جوابدن المثلدر (وجوهری و ابن ملک بیانلری اوزره بو حدیث شریفده
حال برسنه اعطا اولمشده بیلیمان کیمه در دیو تعریف یورمشدر که مفادی برسنه مالک
اولیوب و ناس حالی بلد کارند ن تصدق ایتدکلری و کندیسی دخی سؤال ایتیان کیمه دیمکد
شفاء شبنک قنچی و الفک مدیه سعادتک مقابلدر که بدیخت اولمقد و شقوه دخی شبنک کسری
وفاقک سکونله بومعنا به در (مال حدیث شریف یارب بنی دنیا ده اولدیغم مدته و فوغمده
مسکین اولد یغم حالده احیاء و نفویت و زمرة مسکینده حشر ایله و زیاده شقی فقر دنیا ایله
عذاب آخرت اوزرنده اجتماع ایدن یعنی نمود بالله بونلره مبتلا اولان کیمه در دیمکد که
مفادی ابن ملک و مناوی اشارت برنجه زمرة مسکینده یولملری تواضع و خشوع ایچون دما
ورجا اولوب قلته رجوع ایدر مسکنتی سؤال و طلب دکلدر که یارب بنی سن تواضع قیل و جبار
و تکبر قلده دیمکد و پیغمبر صلی الله تعالی علیه وسلمدن اشبو دعائک صدوری فضل فقر و فقرای
یلوب انلره محبت و محاله ایتنولرند برکت دعای نه نائل اولسونلر ایچون تعلیم امتدر و اشبو
حدیثده اولان فقر و مسکندن مراد قوی کفاف مرتبه سنده اولوب مال ایله اشتغال اولغامق
اولدیغی جا زدر که کثرت مال حق مقر یثنده مذمومدر و فقر دنیا و عذاب آخرت زیاده شقاوت
اولدیغی دارینده و نشأ قینده محروم اولدیغیچوندر (ثم قلت) اشبو عذاب آخرتله یله اولان
فقره مبتلا اولمک صبر ایله اجر نه نائل اولمادیغی یعنی مذموم اولان فقر اولدیغی سباق و سباق

حدیث در ظاهر در قدر (وینہ جامع صغیرہ مضبوط) اللهم انی اعوذ بک من العجز الخدب
 حدیثہ کندیستند استعاضہ اولان فقر نفس اولوب عند الاطلاق متبادر اولان حاجت
 ضروریہ معاضتہ دکلہ رکہ اندن ﴿یا ایہا الناس اتقوا الفقر﴾ نصی اقتضایہ برآید
 وارستہ اولہ مزینہ (اللهم انی اعوذ بک من الکسل الخدب) حدیثہ معطوف (واعوذ بک
 من فتنۃ الفقر) کلام نبویستند اولان فتنہ فقردن مراد اغتیاہ حسد و مالرینہ طمع و مال
 ایچون انلرہ تذلل و مقصومہ عدم رضا دیک اولدینی مناویدہ محرز در (والخا صل اشو
 قم فقیرانہ نقل اولان اقوالدن احادیث ینلرندہ ظاہرا کور بلان منافات متدفع اولور قائل
 انتہی (جابر رضی اللہ تعالی عنہ روایت ایدر کہ برکون رسول اللہ صلی اللہ تعالی علیہ وسلم
 فاطمہ الزہراء رضی اللہ تعالی عنہا کمالہ ال ذکر مندہ اون اوکوند کلرینی کورد کہ شفقہ و محبہ
 دودہ بوکشدن برکنوہ اولدینی حالہ ال ذکر مندہ اون اوکوند کلرینی کورد کہ شفقہ و محبہ
 حضرت نبی اکرم صلی اللہ تعالی علیہ وسلم بکاعارض اولوب ای فاطمہ یارین نائل اولہ جنک
 نعم جنت ایچون دنیا ک اجلی فی طاعت دیونسلیت حقیقہ ایلہ تسلیت و ﴿ولسوف یمطیک
 ربک فترضی﴾ آیتی تلاوت یوردیلر (قلت) اشو آیت کریمہ بی اهل تفسیر ای حییم
 سکار بیکک وعدی اولان کمال نفس و ظهور امر و اعلائی دیندن و کشف حقیقی کندیستند
 غیری بر فردک معلومی اولوب سکا آمادہ ایلدینی امور و اثباتدن هنرہ قدر شمدی حکمہ تأخر
 ایدوب ظاہرہ جہامش ایدہ فر یا سکا احسان ایدر مندہ اول عطا واحسانہ راضی اولور سن
 دیو تفسیر ایشلر در انتہی (وقال علیہ الصلاۃ والسلام الفقر موبہ من مواهب اللہ تعالی
 لا یختارہ الا اولیاء اللہ) مال اثر شریف فقر حق سبحانہ و تعالی ک مواهب و عطا یابندن بر موبہ
 و عطیہ در کہ اول موبہ بی الحق اولیاء اللہ اختیار ایدر دیکلر (مزید کہ رسول اکرم صلی اللہ
 تعالی علیہ وسلم اقدیمز فقراء صفہ ایلہ رضی اللہ تعالی عنہم جلوس یوردلر ایدی و اهل صفہ
 عمر زیدہ اولان فقراء اصحابدن ایدیلر و رسالت سر ایلرندہ بر صفہ دہ مکارلری و ارایدیکہ اول
 صفہ یہ اضافتہ یعنی اصحاب صفہ دیو تعریف اولورلر ایدی برکون حضور سعادہ اقرع بن
 حابس التیمی و عینہ الفزاری بزل ایچون بر مجلس مخصوص نصین ایلہ کہ عرب انکله فضلری
 یلسون زبر او فود و ایچیلر کلمکندہ در بزلری بو اعبد یعنی فقراء صفہ مبانندہ کور دکلرینہ حیا
 ایدر زیدیلر حضرت رسول اکرم صلی اللہ تعالی علیہ وسلم اقدیمز دخی مساعدہ
 کوسر و بر صغیرہ یعنی کاغد کتور لسون و بوسوز نحر بر اولسون یوردلرندہ ﴿ولا تطرد
 الذین یدعون ربهم بالغداة والعشی یریدون وجہ﴾ آیت کریمی نازل اولدیکہ مفادی
 اصحاب صفہ بی رعایت تنبیہ الہیدر بعدہ اقرع ایلہ عینہ بی ذکر ا ﴿وکلک فتا بعضهم
 بعض﴾ نص شریفی نازل اولدی بعدہ اصحاب صفہ بی ذکر ا ﴿واذا جاءک الذین یؤمنون
 بآیاتنا فقل سلام علیکم﴾ کتب ربکم علی نفسہ الرحۃ ﴿نازل اولدقندہ علیہ الصلاۃ والسلام
 اقدیمز کایتدن رجوع یوردیلر (و ابراہیم بن المولد بو آتی تفسیرہ حقہ قسم ایدر مکہ انلرہ سلام
 ایدن جناب حقدر و بی علیہ الصلاۃ والسلام وادعہ اولشدر دیمشدر) (قلت) صاحب
 المستطرق نقلی بجلی بودر لکن ایضاحی بودر کہ یضاوی (ولا تطرد الذین آتی سابقندہ اولان
 آیت منطوقہ غیر متغنی انداز ایلہ امر دن صکرہ متغنیہ انکر امری و فقر یلرینی و قریشی
 ترغیبہ ایچون عدم طرد متغنی امر در دیوب و ﴿روی انہم قالوا لو طردت هؤلاء الاعداء یمنون
 فقراء المسلمین کما و صہیب و جناب و سلمان جلسنا بک و حادثک فقال ما انا بطارد المؤمنین
 قالوا فاقہم عنا اذا جئنا قال نعم﴾ (وروی ان عمر رضی اللہ تعالی عنہ قالہ لو فعلت حتی تنظر الی ما اذا

بصرون قالوا فاکتب بک کتباً فیتبا بالصغیرہ و یعلی لیکتب فتر لت روایتی ذکر ایشدر مال
 روایت بودر کہ قریش یعنی کبار قوم عرب کہ تفسیر نبیان ذکر نجہ دخی اقرع بن حابس التیمی
 و عینہ بن حصین الفزاری و امثالریدر عمار و صہیب و جناب و سلمان رضی اللہ تعالی عنہم کی
 فقراء مسلمینی مراد ایدہ رک شواعدی اگر مجلسکدن طرد ایدر ایسک بانکندہ او طورد و صحبت
 ایدرک دیدلرندہ حضرت رسول اکرم صلی اللہ تعالی علیہ وسلم رضا کوسر میوب (وما انا بطارد
 المؤمنین) یوردیلر باری کلدیکر حیندہ انلر یولسون دیدلرندہ بو کارضای ہمایونلری روغا
 اولدی مرویدر کہ عمر رضی اللہ تعالی عنہ بو مکالمہ دہ نزد حضرتدہ بولمخلہ اسنشارہ معنویہ
 حضرت کشف ایلہ باقہ لم نہ اولہ جعفر شمدیک رضا یورلرہ دیو رای ایچکله حضرت
 نبی اکرم علیہ الصلاۃ والسلام بر کاغد ایلہ علی کلسون و سند نحر بر ایتسون یوردیلر بونک
 اوزرینہ آیت شریفہ مذکورہ نازل اولدی دیکلر تباندہ باز کہ مار الذکر اقرع و سارلری نزد
 پیغمبر صلی اللہ تعالی علیہ وسلم کلدیکلرندہ اشارتہ عمار و سار فقراء حقیقی مسلمیدن او توز
 فقر اصحاب بدر ذات نبی اکرمی علیہ الصلاۃ والسلام ہالہ کی احاطہ ایچش کوردلرندہ ذکر
 اولان سوزلری سوبلدیلر ﴿ولا تطرد الذین نصی شا کرین﴾ قول کریمہ قدر بو خصوصہ
 نازل اولدی انتہی و نص جلیل مذکور کہ ﴿ولا تطرد الذین یدعون ربهم بالغداة والعشی
 یریدون وجہ ماعلیک من حسابہم من شیء و ما من حسابک علیہم من شیء﴾ فطر دہم فتکون
 من الظالمین و کذلک فتا بعضهم بعض لیقولوا اهلؤا من اللہ علیہم من بیننا البس اللہ باعلی
 بالشا کرین ﴿آیتلریدر یضاوی و سار تفسیردہ شول قوی نزد کدن طرد ایلہ کہ انلر صباحدہ
 و اخشامدہ یعنی علی الدوام و علی قول صلات صبح و عصر دہ ر بلرینہ اخلاصہ دعا ایدرلر
 انلرک ایمانلری حسابی سکا واجب دکلر اشو احتمال ایلہ کہ سؤال و طلبلری ایلہ طرد ایتدیکک
 کیمہ رک یعنی فقراء اصحابک ایمانندن ایمانہ کلدیکلری تقدیرجہ ایمانلری عند اللہ تعالی اعظم
 اولہ و سکا انلرک باطنلری و اخلاصلری اعتباری یعنی تحقیقی قدر و رتبہ ایمانلری واجب اولماز
 شول اجدانکدہ انلر اهل تقوی سیرتہ اتسام ایتدیلر اگر انلرک باطن غیر مرضی و ارایدہ کہ
 تکیم مشرکین فقراء و اصحاب ما کل و ملیس و جد ایچون نزد مجددہ جمع اولمشدر بو طعن ایلدیلر
 حسابلری کندیلری اوزرینہ اولوب سکا تجاوز ایچن تکیم سنک حسابک کندیکک اوزرینہ اولوب
 انلرہ تجاوز ایچن و علی تفسیر مشرکینک حسابیلہ سن مواخذہ اولنمز سن و انلر دخی سنک حسابکله
 مواخذہ اولنماز کہ انلرک ایمانی سکا ہم و یرہ بر حیلہ کہ انلرک ایمانہ طمع ایلہ موثرلری طرد ایدہ سن
 ایددی سن انلرک امریہ تکلیف اولنمز سنک انلری طرد ایدہ سن اگر طرد ایدر ایسک ظالملردن
 اولور سن و دخی حکمہ امور دنیا دہ احوال ناسک اختلافی کی امر دیندہ انلرک بعضی بعضیستہ
 مختلف قبلدق کہ اول ضرفا و فقراء اصحابی ایمانہ سبغلی سبیلہ اشراف قریش اوزرہ تقدیم
 ایتدک تاکہ انلر عن انکار اللہ تعالی هدایت و توفیقہ یولرہ می انعام ایتدی انلری اسعاد بزی
 ابعاد ایتدی حال بو کہ اکابر و رؤسا زانلر ایدہ مساکین و ضعیفان و البس اللہ اعلم بالشا کرین ﴿
 اللہ تعالی بملزی اول کیمہ کہ اندن ایمان و شکر واقع اولور حتی کہ اکا توفیق ایدہ و دخی اول
 کیمہ بی بملزی کہ اندن ایمان و شکر واقع اولماز حتی کہ اقی مخذول ایدہ دیو تفسیر ایلدیلر یضاوی
 رحمہ اللہ تعالی (لیقولوا) لامی لام عاقبتد یاخود فتاخذلنا معانسی متضمن اولدقندہ لام تعلیلدر
 دیمشدر قائل و بو آیتلری ول ایدن ﴿واذا جاءک الذین یؤمنون بآیاتنا فقل سلام علیکم﴾ قول
 کریمی دخی یا محمد و تاکہ سکا بزم آیتلریمز ایمان کتورلرور بلرینہ دعا ایلدیلر کلدیکلرندہ کہ انلری
 باری تعالی و قدس عبادتہ مواظبتہ و صفدن صکرہ حقہ و قرآنہ ایمان ایلہ و اتباع حججہ و صف

و یغیر هر قدر بنی نهید نصرت ائمه ابتداء السلام با خود سلام الهی تبلیغ ایله و وسعت و رحمت و فضل حق بشیر ایله تا که انلرک عم و عمل فضیلتار بنی جمع ابتد کاری ظاهر اوله و فی الحقیقه اوصاف مذکوره ایلله متصف اولنلر تقرب و قنیز اولنلر طرد و تذلیل اولنلر غم و حق تعالی قبلندن دنیا و آخرتده سلامتله بشیر اولنلر لا بقدر دیو تفسیر ایتلر در (ذکر اولنلر اصحاب صفه که فقر ایلله فخر ایلدن و کار و کسب طرفته الثفات ایتین ذوات کراندر منازل و عشارلری اولنلر روز و شب مسجد بنوده اولوب اقتباس الوار فیض نبوی ایدرلر وصفه مسجدی مناملری قیلتلر ایدی حضرت نبی اکرم صلی الله تعالی علیه و سلم تعشی وقتده بعضیلر بنی دعوت ایلله یله طعام و بقیانی اغنیای اصحابیه توزیع یوردرلر ایدی رضی الله تعالی عنهم اتمهی (صاحب المستطرف دیر که خبرده کلمدر یوم قیامت اولدیغی وقتده حق تعالی قبلندن ملائکه کرامه ذات کبریا مه زیاده محبت ایدن یعنی رضانده اولوب بن عظیم الشان کندولر دن راضی اولدیتم قولریم یی ترد معنویه یا قلدلرک دیو امر اولنلر ملائکه دخی یارب العالمین انلر قننی خاص قولرکدر دیو سوال ایلد کلرنده جذاب واجب الوجود قبلندن انلر فقراء مؤمنلر دیو تعیین یور یلور ملائکه انلری قرب معنوی احسان یاری یه تقریب ایلرلر پس حضرت باری ای بنم صالح قولریم بن عظیم الشان سز دن دنیای طی ایلد یکیم یعنی نعمات فایده دنیا ایلله سزی مشغول قلدیتم استغفار اولوب بلکه سزله اکرام ایچون رشیدی ذاتمه نظر ایلله تمتع ایلدک واستدیکگری بدن معنی و طلب ایلدک خطاب احسان نصایله انلری مظهر عنایت یوردرلر فی الحال انلر دخی یارب العالمین عزت و جلالک حقچون یزردن منافع فانی دنیای طی و صرف یوردرلرک حفرده احسان اندر احساندر دیو دهان شکرانی کشاد ایلد کارنده امر الهی ایلله اعلای مراتب جنت دران اعطا اولنلر اکرام و ارزاقی اولنلر (قلدت) اشبو خبرده مراتب ملوک و درجه ولایت کبریا به اشارت دخی وارد * فقاملوا ایها الاخوان اتمهی (وقال علیه الصلاة والسلام هل تنصرون الایغفرانکم وضعفانکم) (قلدت) بعض نسخده یاز یلان بودر و بعض نسخده دخی معطوفی وارد لکن جامع صغیرده سعد بن ابی وقاصدن مروی (هل تنصرون و ترزقون الایضه فانکم) ایلله (هل تنصرون الایضه فانکم بدعونهم و اخلاصهم) حدیث شریفی یوردرلر که انلرده بفرانکم لفظی یوقدر و عطف اولنلر کلام دخی اولمادیغندن و بعض نسخ منطرفده یولمادیغندن ذکر اولنلر ضعیف لغتده قویک ضدیدر لکن به جامع صغیرده مضبوط (ایتونی الضعفاء) الحدیث کلام نبویسی شرحده بعض سراج ضعیف یومقامده فقرایده شاملدر یا لکن بدقی ضعیف اولنلر مقصور دکادر و ناسک فقرایه ضعیف اطلاق رنات حاللر یچوندر دیمشدر (مال احادیث نصرت و تراید رزق ایچق ضعفانک دعاری و اخلاصلری سببیه در دیمشدر زرا شرطجه اولان ضعفانک عبادت و دعاسی تعلقات دنیادن قلوبلری خالی اولغله خشوع و خضوع و اخلاص جهتلرندن زیاده اولور و اشبو اخلاص دخی اعظم اسباب رزق و نصرتدر اطف حقه تحریر یته سابه توجه شاهانده قرق درت سالی موفقی اولدیتم ارضیعانهده ضعفانک سبب رزق و نصرت اولنلر ده برازا قوال اعلام درج ایتلریم فلیراجع (ابن ملک علیه رحمة الملک حاکم دار الفلک اشبو حدیث غزایه ضعف حاللرندن ناشی کیده میان اصحاب کرام حقیده وارد اولمشدر تا که مجاهدین ضعفانک جهاد دن تقاعد و تحلفلرندن حق ایشانده خاطره ایچمه ل و ضعفلر یچون معذور اولدقلری و دعاری ایلله مجاهدین مقصور اولدقلری یلله دیمشدر اتمهی و قال علیه الصلاة والسلام (رب ذی طمرین لا یوبه له لو اقسم علی الله لایره لوقال اللهم انی استلک الجنة لاعطیاه الجنة و ان اعطه من الدنیا شئنا) (قلدت) اشبو حدیث شریف

من الجامع الصغیرده ابو هریره رضی الله تعالی عنهدن مروی (لایره) لفظ شریفده قدر مضبوطدر اما سنای شرحده این عدی عنده تمامی بودر دیو (لوقال کلامی دخی الی آخره ضم ایتلر طمرین طمرک تنبیه سیدر و اواسکی اوزره به در (مال شریفی اسکی یوسکی الثواب ایچره خلقک کند ولله میالات و الثفات ایتلرکری بعضی یاخود چوق مردان وارد که اگر حق تعالی دن برنسته بی سوال و نیاز و انک اوزر یته قسم ایلدرلر دعاری غیب اولوب یعنی محبت المضطرب طرفندن قبول اولنلر شویله که اصکر یارب سندن جنتی استرم دیسه جنتی اعطا ایدر دنیا دن اکا برنسته اعطا ایتلرکی حائده دیمشدر (مواهب القدرده بعض صوفیه دن ناقلا خبردر که اشبو طائفه علیه ولایت کبری ارباید که یولر عالد جسدده قلب منزله سنده برمنزه یه نائل اولنلر در و اول منزله نصریف جهتلر حقیق قلبی و رتبه انبیاک تحتده و عامهک فوقده و اما افتخار جهتله انلرک تحتده در که عامه هر نه قدر عامه غافل ایسه زده انلرک تحت تصرفلرنده در و انلر افتخار و احتیاج اوزره درلر (و بعض صوفیه خلق الله دن بر احدی تحقیر ایچمه زرا حق خلقی تحقیر ایتلرک خلق ایتلر صورتا بعض حقیر وارد که عند الله قدری عظماء دنیایک چوغندن زیاده در عوامک اطلاعی فلوا هر حاله در و خفایه علم و وقوفلری اولوب غافل وی و وقوفلر در اما عند الله معتبر اولان خلوص ضمائر و تقوای قلمدر انسانه احوط و لایق اولان کوزینک رنات حاللر و بدنده عاقت و علندن حقیر کوردیکی کیمسدری استهزایه اجزا ایتلرکدر اتمهی (قلدت) الله تحت قیاب المزطافته * اخفا هم فی اباس الفقر اجلا لا * بیت اطفیف مشهوری معنای مذکور ی جامعدر اتمهی (صاحب المستطرف حدیث شریف مذکورک عقیده یته معنای مذکورده راویسنی تعیین ایتله رک براتر دخی یازمش ایسه دینه جامع صغیرده ابو هریره رضی الله تعالی عنهدن مروی (رب اشعث اغبر ذی طمرین نبو عنه اعین الناس لو اقسم علی الله لایره) حدیث شریفده زیاده و نقصاناً مطابق اولمادیغندن طی ایلله انک بریته اشبو حدیث شریف قید اولدی (مال) بعض باشی توزاو ولوننی غبار متغیر ایش و اسکی الثواب کیش و ناس احتقار کنندوسندن یوز جور بر یعنی باقر ذوات وارد که اگر حقه قسم ایلله شونی احسان ایلله دیو برنسته طلب و سوال ایلله عند الله نعمان عظم منزلی ایچون ییمنده حثندن صیانه و اکراما حق تعالی مطلوبی ایتلر ایدر دیمشدر (قلدت) بعض سراج زرا انکسار و رنات حال و هیئت اذظم اسباب اجاندردیو تعال ایش ایسه ده ایشانک استجاب دعاری تقادیر سابقدن مسلمان اولدیغی اوزره اولیا الله کرام اولدقلری حیپندن ندر و انکسار قلبک سبب اجابت اولسی ایسه اعددر و یولنلرک رتبه حالت فاقندن ناشی اولوب ماسویه عدم انتفائلری مقتضاسنددر قننر اتمهی (خالد بن انقرز روایت ایتلرک که بکاؤن یعنی دائماً خشیه و محبة بکا اوزره اولنلر دن حیاه بن شریح ضیق اخیال یعنی شدت وضیق معاشی و ارایدی برکون زیارتلری فصد ایلله خلوت خانه لریته وارد یچمه کوردیمکه جناب رب الاربابه عبادت و تضرع و نیاز ایدر ایدی حضرت و اهب الامال متعاله و سعت رزقک ایچون تضرع و دعا ایدلرک ضیق معاشدن قورتلوردک دیدیکمده همان صاغ وصولته باقوب شخص دیگر کورمنجه یردن برطاش الوب یارب شو جری التون ایلله دیودعا ایلدکده فی الحال حجر اوچنده برنبر خاص اولدیکه اندن احسن عیارده ذهب کورممش ایدم تبرمذ کوری بکا اتوب حق سبحانه و تعالی قولر یته خبر و اصل اولان نه ایسه انی زیاده یلور دیدی ای ابن شریح بوالنونی نه یلیم دیو سوال ایلدی کیمده اهل و عیالک اتفاق ایلله سکا هبه ایلدم * والله ان ارد علیه * دیدی فتبصر بقوله الاخیر (قلدت) مشار الیهم دن

جبهه بن شرح بن یزید الطهری ابوالعباس الحنفی هم فقه مشایخ حدیث بن و مشاهیر آخذین
 تبع تابعین یعنی طبقه عاشقانه دن اولوب ایکوز یکرمی درنده وفات ایلدیکی (وخالد بن
 الفرزی دخی تبع تابعیندن ومحدثینک مستور الاحوالندن اولدیغی قریب نهذیده مجرور در
 در دست اولان نسخ مستطرفده ابن الفرس یازمش ایسه ده فالت کسری یاخود قحی وسکون
 را وآخرد زای ایله در وتقریب قولجیه برخالدین الفرزدخی مشایخ حدیثه وارایسه ده حیا
 مشار الیه معاصر اولوب طبقه رابعه دندر (ویر حیا بن شرح دخی واردر که کنیه سی
 ابوزرعه وجدی صفوان وبلده سی مصر وفقیه زاهد و طبقه سابعه دن اولوب یوز الی
 طغوزده انتقال ایشدر صاحب قصه طبقه رابعه دن اولان خالد ایله بونلراولوق دخی بمحمددر
 انتهی (عون بن عبدالله برمدت اغنیا ایله بحالسه واختلاط ایدم اومدنده بدن زیاده مهموم
 ومغوم احدیو غیری زبانی انلرده ثاب ودوامدن خبرلوسنی واعلاسی مشاهده ایدرم صکره
 فقرا و مسکین زمره سبله مصاحبت ایتله استراحت ایلدم دیمشدر (قلت) عون مشار الیه
 ابن مسعود رضی الله تعالی عنهما برادرزاده سی عبداللہک نجلید رکنیه سی ابوعبدالله ومولدی
 مکة مکرمه وعابد و فقه و طبقه رابعه دندر و یوز یکرمیده انتقال ایشدر انتهی (لہض
 الشعرا) وقدیمک الانسان کثره ماله * کما یدبح الطاوس من اجل ريشه * مالی انسانی
 رسیده ورطه * هلاک ایدن کثرت مالیدر طیرطاوس مزین ومرونیق نو بلری ایچون ذبح اولدیغی کبی
 دیمکدر که برکوزل یندر * اللهم انی اعوذ بک من ذل الفقر و بطر الغنا * سلف صالحینک
 دعایلنددر مذلت فقر ایله کبر غنادن استعاذه در که غالباً ایکبیک افراطدن حاصل اولان
 جائلردن عبارتد رابعه ایله ابن طاهر * الم تر ان المریدم مابنا * و یاخذ ما عطي و یفقد ما سدا *
 فمن سره ان لا یری ما یسوءه * فلا یخذ شئنا یخافله فقدا * مالی سن کورمدکی یعنی بداهتله
 نیلورسنکه اقتضای دهر دهر و مبتدای حال دنیای فنا باهر اوزره کنی بادیغی یغرو و یردیکنی
 کبرو اور ویت خبر بی افساد ایدر یعنی دوز بر کیمه که کندو به کنولک ورن نسته بی کورمماک
 ایله مسرور اولوقی مراد ایدر سه فقدا ندن قورقدیغی نسته بی اتخاذ ایلسون دیمکدر که مفادی
 دنیاک متاع و تمتاعی زائل و خبر عمل باقی اولدیغی ینندر (قلت) ناظم قطعه ال عباس
 امر اسندندر که بعض احوال و ترجمه سی کذران ایشدر (اشبو قطعه نسخه مزده بولمخله
 بو دفعه ترجمه به درج اولندی (نقل اولمخله بلده رقه نک فابوسی اوزرنده اشبو * وبل لمن
 جمع المال من غیر حق و ویلان لمن ورثه لمن لا یحمد و قدم علی من لا یعذر * کلامی یازیلو
 یعنی قازیلو ایدیکه مالی بر عذاب شول کنی ایچوندر که مالی جهت شرعینک خبریدن جمع اید
 وایکی فات عذاب شول شخصه در که هم جهت شرعینک غیرندن جمع ایدوب بخل ایله صاقلیه
 وکندو به ثنائیتد جک وارثه توریت وکندوی معذور طوعیه جق اول وارث ناخلف اوزره
 تقدیم اید دیمکدر (عهد عمر الفاروق رضی الله تعالی عنهما بلخ شهری فتح اولندقد قوسی
 اوزرنده بر طاش بولنوب انده * انما یعرف الفقیر من الغنی عند الانصراف من بین یدی الله
 تعالی بعد العرض * عبارة سی قازیلور ایش بعض نسخهده بر طرف برنده ینین واردر ایکبیکده
 الویره جکی ظاهر در مالی الله تعالی اعلم فقیر ایله غنی روز جزاده اعمال بعد العرض والحساب
 فریق فی الجنة و فریق فی السعیر دینلوب هر طائفه بر زینه کتدی یکی هنکامده یلور یعنی فقراء
 صابرین ایسه ل مال حایندن وارسته اولور ق سلامتارلر قانما اغنیا تقدیمه زینی هوا و هو سه
 صرف ایشلرایسه لر عدل الهی اقتضاسیجه ایشلری کوججه اولور و فقرادن زیاده شکجه
 حیا به دوجا راولور و یاخود انما الاعمال بالنیات منظومجیه فقر وغنائیات خالصات وعکسه

دائر اولمخله فعلده ینتلی روز قیامتده تین ایتکه فتنی شقده واقع اولمش ایسه انک جزاسنی
 ان خیر اخیر وان شرافتشر بولندن کور که مثلاً فقیر صادق البال مال اولده شو خبری یاردم
 دیو عزیم ایش ایسه عبادت مالیه نک جزاسنی ونیتی و عزیمی عکسه ایسه انک جزاسنی بولور دیمک
 اولدیغی خاطر قاتر فقیره کلشدر (شاعر) ومن یطلب الاعلی من العیش لم یزل * حزینا
 علی الدینار رهین غبونها * اذا شئت ان تحیی غیا فلا کن * علی حالة الارضیت بدونها *
 مال قطعته تبش دنیویه اعلاسی یعنی من کل الوجوه ترفیمی طلب ایلین کیمه دنیا اوزرینه یعنی
 نیل امل دردیله محزون و دنیا نک الدائم لری اوزرینه مقرون و مرهون اولمقدن زائل و منفک
 اولان یعنی بونلره مبتلا اولورای عاقل اگر دنیا ده غنیا یعنی غناک لازمی اولان راحت و حضور
 ایله یا شه مق استرایک بولند یغت حالک دوشته تنزل ایدوب اول دونه صمیمی راضی
 اولوق ایله اولور یعنی بانکده فقر و غنا و قطره و دریا یکسان ایسه و هر حالکه خوشنود
 و مشکرا اولوب یا لاسنه وصول املی رشته سنی قطع ایدر ایشک اوزمان راحت ایدرسن دیمکدر
 (لاخر) ولا ترهب الفقر ما عشت فی غد * لکل غدر رزق من الله واجد * مالی ای مرد
 هو شیار صاقلین یارین تبش ایلدیگک مدته یعنی فردا ایچون غم امر روز چکده و یارینه اقمده
 یو غبسه بو کون کدریجی چکمه اگر هر یارین یعنی دنیا ده اولان کونلرده حیالکه اراده باری تعالی
 تعلق ایش ایسه اول کونلرا ایچون حق قبلندن سبب بقاء اولان رزق واردر انلری سن بولجیس
 یوق بعا که اراده باری متعلق دکل ایسه غم تدارک روزینک فائده سی ندر حاصلی مضمونی متین
 برهان بی عدیلدر و یو یتنه دخی بو دفعه طفر بولندی (اشبو قطعه فقیر کریم اولان محمد بن
 حابکدر * کم قد قضیت امورا کان اهملها * غیری وقد اخذ الاذلاس بالاطم * ساجلب
 الحمد فی عسرو فی یسر * ان الجواد الذی یسخر علی العدم * مالی بنم غیرم ترک و اهمال
 ایلدیکی واجرا ایدمه مدیکي تمتعات دنیویه نک جوغنی غنی ایکن قضا ایلدم یعنی مقدما صاحب
 یسار ایدم و انزال سمدی لشکر افلاس قله غنای الذی یعنی ذو عسرت و فقیر اولدم لکن بن حال
 عسرو فقر و حال یسر و غنایه بنه جد و شکر حتی البته جاب وایفا ایدرم یعنی بحسده سبحانه
 غنای طبع ونفسم اولمخله عسردن کدر ایتیم و تصرفات الهیه دن اولدیغنه بنا کر بوه جزع
 وفرعه کتم و بنه موجودمدن جود ایدرمکه تحقیق جواغرد یوقلق اوزره یعنی نهی دست
 ایکن دخی سخا ایدر دیمکدر (لها رون بن جعفر الطائی) بوعدت همی وقورب مالی * ففعا انی
 مقصر عن مقالی * ما کسنا الناس مثل ثوب اقتناع * وهو من بین ما اکتسوا سر بالی *
 * لقد تعلی الاحداث اقی * ذوا صطبار علی صروف الیالی * مالی بن جبلی اصحاب هتدن
 اولامله قوت مالیه اولمادیغی حالده همت ایتکده ایکن مال تقریب اولندقد یعنی بکارتوت کلد کده
 همت تبعید اولندی یعنی قالمادی و یونک اوزرینه ایشلرم سوزریمی مقصر اولدی یعنی قولده
 فعل او محبوب و عده همتی ایشلر ایدمه مدم ناس وخلق قناعت ثوبی کبی اعلی بر ثوب کبه مدیلر
 او ثوب ایسه کیدکری انواب میانده بنم طومندر حوادث دهر بحر بین روزگار تحقیق ییلور که
 بن صروف لیالی یعنی اکدار عالم اوزرینه صبر صاحبی یم یعنی ثاب فاخره برینه بکا سز عورت
 ایدمه جک بر ملون کافدر ثروت و سامان انسانی بدخوی ایدر لقمه قناعت حلوا و عبا قبادن
 اعلادر و فقر و فاقه دن شکایت ایتیم صبر اجسته قاتلانیرم دیمک اولوب حاصلی ازه جق آشم
 غوغاسنر باشم مثلنی دخی اشراب ایدر (براعرابی * من ولد فی الفقر ابطره الغنا ومن ولد
 فی الغنا لم یزد الفقر الا تواضعا * دیمشدر که مالی حکمت اشتغال بر کیمه یت فقر ده تولد
 یعنی فقیرزاده اولوب غنای صکره دن کورسه انک غناسی باعث کبر و نفوق اولور اما خاندان و اغنیا

سؤال منافی با فضیلت اولیوب حتی عارف بالله خواجده عید الله احرار سمر قندی قدس سره دن
قبر صابری افضل یا خود غنی شاکری دیو سوال ایله کلرنده بلکه فقیر شاکر افضل ددیو جواب
و بر مشرذ که مراد خواجده یا مالغه یا خود شکایت ضروری و یا خود غنی انما شکو بی و خرنی
الی الله که نصنه ارشاد در نص مذکور حضرت یعقوب علیه السلام دن حکایت طریقه در که
مخلوق دن اعراض ایله حقه اشکای معنی عرض حاجت دیمک اولوب یو ایسه نیاز و استرحام در انتهی

باب الثالث والخمسون

اشو انلی اوجنی باب سوال و طلبده تالطف و سوال عقیده جوانمردی و تعطف ایدنلری بیان
و بو که داز اخبار ترغیب نشان و اشعار تحریض تیان ذکرند در (قلت) تالطف فی الطلب
صنایع دیده بدندر امام مالک موطأ نده زید بن اسلم دن رضی الله تعالی عنه روایت (اعطوا السائل
واوجه علی فرس) حدیث شریفی نحریر ایتشد در (قلت) (او) برنده (ان) اوله رق اشو
حدیث شریف ابوهریره رضی الله تعالی عنه نهدن مروی جامع صغیره دخی اولوب شاری
مناوی (لو) روایتی دخی وارد دیمشدر مال شریفی سراج قوللرجه ای اصحاب و انم سز سائل
رد و دفع اینک هر قدر مثلا آه تک کی غنایه دلالت ایدر حالت کور ایسه دخی یعنی اوسائله
مرو و تکرری بدل ایدک اوسره وجهی بدل ایتدی کی دیمک در (ابن فرشته بعض کره فارسک
زادی دو کتوب قوه محتاج اولور و تدارکنه دخی طریق آخر بوله میوب سوال مجبور اولور ارتق
انلود یو خائب ایتوب و برک لازم کلور دیو حدیث شریف جامع الکلم مذکورک حاری اولد یخی
نکته بی کوزل بیان ایتشد در قدس سره (واتی اعرابی الی علی بن ابی طالب رضی الله تعالی عنه
فساله شفا فقال والله ما أصبح فی بیتی فضل من قوتی فولی الاعرابی وهو یقول والله لیس انک الله
عن موقفی بین بدیک فیکابکا شدید اوامر رده وقال باقبر اننی بدری القلابة فدفعها الی الاعرابی
وقال لا تخدعن عنها فطال ما کشف بها الکرب عن وجه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم
فقال قنبر یا امیر المؤمنین کان یجزیه عشرة و ن درهما فقال باقبر ما یسرنی والله انی زنة الدنيا
ذهبا و فضة فصدقت به و قبل الله منی و انه سألنی عن موقف هذابین بدی (قلت) اشو کلان
علیه مر تضرعیه تک صراحت و اشارت عبارت اقتضای معنی امام رابع علی بن ابی طالب
رضی الله تعالی عنه حضرت تریزه بر اعرابی کلوب بر شیبی یعنی قوت سوال و طلب ایدر حضرت
امام دخی قسم یله بنم پیغمده قوم دن فضل صبا حاز یعنی بر نسته بو قدر یورد قلرنده اعرابی مایوس
اولوب والله که الله تعالی و تقدس سنک پیشکده کلوب طور دیمشدر یعنی بویه بنی مایوس
ایتدی کلدن بارین روز حسابده البتہ سکا صور دیه رک دوندی کی حضرت امام متأثر اولوب
بکای شدید ایله بکا و اعرابی بی رد و اعاده و عبد معنی امین خاصلری قبر صداقت کستره دخی
وار بنم فلان زهرمی کتورد یو امر یورد یلر اعرابی کلوب و زهری دخی قبر حضرت تری کتورد کده
اعرابی به و یروب ای اعرابی صافن بوتک بهاسنده الداعه زیر ابن اول زره ایله جوق مدت وجه
رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم دن کر بی کشف و دفع ایتدم یعنی عزوات پیغمبریده کیوب
صوله اعداده دینی دفع ایتدم قدر بی یلور زرد کر بهاسله فروخت و بهاسنی حواییکه صرف ایله
یورد یلر یو ائاده قنبر یا امیر المؤمنین اعرابی به بکری درهم کفایت ایدر ایدی دیوزره شریف
مذکورک اعضا سنی استکثار ایتد کده حضرت امام رضی الله تعالی عنه و کرم وجهه ای قبر والله که
الله تعالی اشو اعرابینک بنم پیشکاهنده طور دیمشدر بکا سوال ایلدی کی حالده اگر دنیا اخر نجه
التون و کشم اولوب انلری حق بولنده سراپا تصدق ایتسم والله تعالی بدن بو خیری قبول ایتسه
یعنی راضی اولسه بکا تصدق مسرت و بریز دیوب استکثار قنبری رد ایلدی دیمکدر انتهی

فاما عبارة شریفه مذکوره بی نیک یوز انش ایکی سالی مستطرق عبارات مزینه و مسجحه ایله
ترجیه ایدوب نسجده سی نور عثمانی کتبخانه سنده موجوده اولان سید محمد علی افندی اشو و وجهه
ترجیه ایتشد که بعینها یو راه نقل اولندی (و اعراب بادیه عیادن ری حضرت امیر المؤمنین علی کرم الله
وجهه تک حضور سعادت تریزه کلوب شفا الله ایله ز بان پرداز استرحام اولد کده حضرت دلدل
سوار داماد نبی مختار حضرت تری و الله پیغمده کندی قوم دن فضل برشی بو قدر دید کده اعراب
بی نوا سخن ساز انفعال ایله انصراف ایدوب باعلی و الله جناب کبریا سنک حضور کده طوروب
بی بهره کندی بکدن او توری سندن سوال ایتسه کر کدر دید کده حضرت امیر المؤمنین بکا شدید ایله
بکا و قنبر وفاداره دیدیکه فلان زرخنی کتوروب اعرابی به تسلیم ایله در عقب کتوروب
تسلیم ایلدی و دیدیکه باقبر زرخ معهوده اولان محبتی زهار کیمسه به افشا ایله شاید نبی محترم
صلی الله تعالی علیه وسلم حضرت تریزه سمع سعادت تریزه رسیده و نجه مدت بنم ایچون وجه
بالک نبویدن عبار کدر کیمه یورد کده قنبر طاعت بر سخن پرور اولوب یا امیر المؤمنین اول اعرابی به
بکری درهم و نوا ایدردی دید کده حضرت علی رضی الله تعالی عنه یوردیکه والله باقبر اگر
دنیا اخر نجه ذهب و فضه اولوب تصدق ایلسم اول اعرابی تک کلامی مقابله سنده بنی مسرور
ایلز همان خدای متعال حضور نده شرمسار اولیه یی یوردی انتهی (اما عبارة شریفه
مذکوره ترجیه معلومه مرئیه بر اعرابی علی بن ابی طالب کرم الله وجهه دید کده کلوب برشی استد کده
حضرت علی رضی الله تعالی عنه قسم و عین ایدر که قوت یومیه مدن ماعد اخانه مدیه برشی بو قدر
دینجه اعرابی رجوع ایده رک ای علی بنده قسم ایدر که الله تعالی حضور نده طوروب سوال
و بنی رد ایدر بکری روز جزا ده سندن سوال ایدر دید کده حضرت علی رضی الله تعالی عنه بکا
شدید عارض اولوب اعرابی بی جو برک دیو امر یوروب اعرابی بی کتورد کلرنده غلاملری قنبره
ای قنبر خانه مدیه اولان زرخلری بی کتور بیع ایله ده غنی شو اعرابی به اعطایله و زرخلرک بهالرنده
الداعه زرخلری ایله حضرت رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم افندی مرک مبارک وجه شریفلری
عزواته محافظه ایدردم قدر و فیتی ایله و یورد قلرنده قنبر زرخلری سوق و بازاره کتوروب
بکری درهم بیع و غننی اول اعرابی به اعضا یورد قلرنده یورد دیلر که ای قنبر دنیا قدر التون
و کینه مالک اولسمده تصدق ایلسم و حق سبحانه و تعالی ده قبول ایلسمه شو اعرابینک سؤالندن
خوف و حیا ایده رم انتهی (قلت) اشو تراجم ثلاثه اهل انصاف و درایت و از باب دانش
و معرفت اظهار الحق دیدد اعراض ایله نظر یوروب قنبر سی حقیقه قله انش ایسه کارینه
اشارت یورملری اقصای مأرب حقیرانه مدر * و انما طببت القول ههنا لیکون الحمد ذجا
هند المنصفین لعیار الآثار و مقبسا علیه فیما اتیه من تراجم الایات و الاحادیث و الاشعار و انالادعی
فی اقوال الصون عن الخلل و السلامة عن الخطأ و الزلل لان السهو و الذلایان من لوازم
البشر و الانسان * ومن ذا الذی رضی مجاباه کلها * کفی المرء یلایان تعد معاییه * بل ارجو
ان کلامی المحررقی هذا الاثر لترجتها ناسخ وان کان بنی و بین ادنی مر تبه المترجین الموی
الیهما فراسخ فقد شاع بین الافاضل انه قد یوتی المفضل ما لم یثله الفاضل والله یقول الحق
وهو یرد السبیل و حبنا الله ونعم الوکیل انتهی * ان لكل شیئ ثمرة و ثمرة المعروف نجیل
السراج * کلام بلاغت نظام حضرت حیدر دندر رضی الله تعالی عنه و مالی هر ششک
ثمره سی اولوب احسانک ثمره سی دخی ارباب حاجت و طلبی انتظار ده بر اقرب ایشی حسب
الامکان رؤیله برینه ارسالده نجیل ایتکدر دیمکدر (قلت) سراج سنک قنبره تسریح
یعنی ارسال ایتک معانسه استمد و منلده السراج من النجاح وارد اولشدر که مفادی بر کیمسه تک

مقصودنی انجام وزدینه مقتدر دکل ایستاقی لبث ولعل ایله ترقب عذابنده برآقوب همان یاسی
خبریتی ویرمک اتی مراده ابرکورمک کیسدر دیمکدر انتهی (براعرابی طلب معروفه برذته
کلوب بنم جنابکره احتیاجم ضالت مر شده و مضلک مقصده احتیاجیدر یعنی لفظا و معنی
بولی غائب ایده نک مر شدو لبثه و شبتی ضایع ایده نک بولویچی حاجتی کیسدر دیوب اشبو حسن
تعبیر ایله موفق سؤال و فی الحال نائل نوال اولمشدر * الکرم اذاسئل اوتاح والایم اذاسئل
ارتاع * اقوال مشهوره دند ر که مانی (للفقیر) سائل کلجی شاد اولان البت کریمدر * اما
فرع اید رسه سؤاله لیدر دیمکدر (مسئله نصیه مطلب و حاجتی بتدن استه تاکه واصل
اوله سن دید کده اودخی * کفک بالعطیه ابسط من لسانی بالمسئله * یعنی ستک عطیه
واحسانده آوجک بنم مشتم و مطلبی بیانده لساندن ابسط و آچقدردیگده یک التون احسان
ایتمدر (قلت) اشبو مسئله امویه نک بدنجیسی سلیمان بن عبد الملك بن مروان الاولک
اوضیلدر که هجرتک طغسان بدنجی سالی قسطنطنیه قحی قصدیه سرعکر ایدوب ارسال
ایتمیدی کلوب و غلطه بی قح و عرب جامعی دینیلان معبدی بابوب و بدی سنه اده اقامت
واستنبول محاصره ایدوب لکن قحی مقدر اولمغله حکمدار نصاری بولتان بدمشجی
قبصر اشون ایله غالبانه عقد صلح ایدوب شاهه عودت ایدن ذاتر و شیخ اکبر قدس سره الازهر
حضرتی محاضره و تاربخدن مسامره نام اثر متبرند غزوه مسئله بی تفصیلا روایت و ذکر
یورمش و روایت عربیه مذکورده بی عدل کلشن روشن انشا و باغبان حدائق البلاغه لفظ
و معنی ترکی مر حوم عبارده بلیغانه ایله ترجمه ایتمدر که ایکسی جلادده دو دیده مطالعه
عبد فقیر اولمشدر (سالف الذکر نصیبیا لالده شعراری و خامه فقیر ایله ترجمه سی بازیلان عرفا
باغاف و ظرفا شمر اندر انتهی (حسن بن سهلدن برجل برنسنه رجا ابلد کده حسن مشارالیه
غایبا شعور رجل مر قوی امتحاناته وسیله ایله بدندن شی استرسن اودخی سنه سابقه حضور یکره
کلشن ایدم بی سرور و مسرور یور دیکر ایدی اشته و سلهم بودر دید کده بزه بزمه توسل
ایده نه مر حبا دیوب مظهر صله و اکرام ایلمدر (قلت) اشبو حسن وزراء آل عباسدن
و ترجمه سی باقم فقیر گذران ایتمدر (مأمون خلیفه محمد بن حازمه ارتجالا و بداده شمعی ایکی
یت نظم ایله دیو امر ابلد کده * انت سماء و بدی ارضها * والارض قد تأمل خبث السماء *
فازرعید اعدی مدوحه * فاحصد بها عندی حسن النماء * قطعه حسن الانجمان چکیده
میراب کاک انشاد اید کده اون یک درهم اعطا ایلدی مالی ای خلیفه زمان سن آسمانن یعنی
آسمان باران ریز اولدیغی کبی سنده احسان بارسن و بنده کزک دودستی انک زینبدر یعنی باران
لا محاله بره دوشر سنک احسان کدخی البت بنم بدیمه واصل اولور و اذا کان الامر کذلک ای
خلیفه بنم عندیهم نعمت مدوحه تخمینی التا که عندهدن یعنی زمین لسان فقیرانه مدن حسن
شنا محصولی بجه سن دیمکدر و قطعه مذکور واقعا تشبیه بلیغ و مراعات نظیر و بعض صنایع
دیگری حاوی خیلی جعیلی سوزدر (قلت) لکن نقادن منقول اولدیغی اوزره اساطین
سلطین دولت علیه ابد ملت عثمانی بدن جنتکان سلطان اجدخان ثالث صب صیب الفقیران
صلی تربته الملك الباعث برکون زهنگاه سعد آباده تشریف و صدر عصری ابراهیم پاشا مرخومی
دخی جلب و زورق شاهانه رینه آلوب بریز نهر سعد آبادی عباسیه تلطیف یورمشرا بدی
او خللاله ندمای خاصه صبره سنده قصر ک کارند دست برسنه ادب طوران مدرسندن
و مشاهیر شعرای بلاغی دولت علیه دن ندیم مرخومه خداوند کار مشارالیه ذات شاهانه مک
ابراهیم پاشا ایله بویله زورق سوار تماشا اولدیغی شعی بالبداهه بریتند نظم ایله دیو شفاها

فرمان یور دقلزنده همان اجرای غنای علی الرأس والین ایله * کوردم المش زورقه لطیفه
صدرن پادشاه * برج آیدم قرآن امتش مکر مهربانه ماه * مطلعنی فی الحال نظم ایتمدر که
یوفیقک مطالعه سی دکل نفس الامرده مضمونی قطعه مذکور ابن جازمدن اعلی اولدیغنی
هر صاحب طبع سلیم جازمدن زریا بریت اولورق وقوع حال مبین و معنای مایرادی جامعدر
نیجه اعلی اولمشونکه اشبو مطالعه حقیرانه بی تسوید دینصکره تعالینک لباب الادابه بعض
لغت تبیی مناسبیه باقیلور کن اشعر شعراء عرب العربی امری القبسی ثناده یت واحدده
ایکی شتی ایکی شته تشبیه ایدنلرک اولیدر دیدیکی منظور حقیر و مؤید مطالعه فقیر اولمغله
صکره دن اشبو جمله معترضه جوابا بومیانه درج و تحویش نعمت قلندی (وقتا که ندیمک
اشبو دیدیکی مطالعی خداوند کار رضوان قرار مشار البهک باعث نشاط و بادی انبساط
طبع بلاغت نبع قدر دانی ارتباطی اولمغله نواضا و مرجه زورق هما یوننی کاره یناشد یروب
ندیم اقدنی آج انکی خطایله بعد التلطیف کال کرملزندن بدسمیجاندر بله اوقدر دینار بخش
احسان اولمشونکه ندیمک نلبس ایتمدی صوف تحمل ایدم مبوب بارلمشدر رجهم الله تعالی رحمة
واسعه (وسریا بهانه جوی اطف و کرم اولان پادشاهان آل عثمان حضرتک یومقوله
معارف و عز و جلاله عطایای و فیه دن فضله خانه و معاش احسانلری لایعد و لایحصی
اولدیغی آثار سلامده یازیلوب و قلم فقیر ایله دخی باز لقمه در که هر یری برر خاندان عظیم
الجاهه سرمایه افتخار اولمغه سزاواردر همان باری تعالی و تقدس اول سلسله طیبه نک آب
روی اولان پادشاه عصر بامر النصر شوکتآب قدرت نصاب عبد المجید خان طول الله تعالی عمره
وزاد نصره و شوکت حضرتلرینک ظل ظلیل هما یونلرین الی الابد عباد و بلاد اوزره مدود
ایلمونکه هر نوع کاله و اربابنه من کل الوجوه اطف و مرجه ملوکانه زی آشکار در
(منقولدر که مهدی بلده ری دن بغداد کاد کلزنده شعرا قصائد قدویه عرض ایدوب
ابو دلامه دخی * اتی نذرت ان رأیتک قادما * ارض العراق و انت ذو وقر * لتصلین علی
النبی محمد * ولتلاان درهما جری * قطعه سنی نظم ایدوب عرض ایلدیکه مالی تحقیق بن
سری عرافه ثروت و سامان و دائرة مکمله عز و شان ایله کلجی کور رسم سزه صلات و سلام
ایتمدر که و قوجاغی دراهمه طولدر نمذرا یتشبدیم دیمکدر و قتا که مهدی قطعه بی اوقود قدده
صلی الله تعالی علی محمد دیوب صلات و سلامه مسارعت ایلدی ابو دلامه ای خاندان کرم حسنه
اولایه مسارعت ایدوب تأییه بطائنه سبب ندر دید کده مهدی به ضحک کلوب و امریله بربرده
یعنی کبه کتور بلوب ابو دلامه نک قوجاغنه بوشالتدیلر (قلت) مهدی خلیفه پدری منصور
خلیفه نک خلافتند طبرستان و اطراف وری و البسی ایدی بغداده اشبو کاشی هنوز خلیفه
دککن پدری زیارت قصدیه ایدی مهدینک اوغلی هرون الرشید ریده طوغشدر وری حالا
پای تخت شاه ایران اولان طهرانک قریبده خراب برر خاندن فقیر سفارته ابرانه کشدیکر
دور دن بعض آثار بناسنی کوردم ایدی فی الاصل بربلده قدیمه جسمه اوایوب جنکیران فرستند
بالکله خراب اولمشدر و طهرانی صفو یوندن شاه طهماسب همورایش ایتمکد برینه اطر اقدنه
اولان قریه ر خلق سوریلوب اسکان اولمغله دران دینوب صکره با تخیر یف طهران دینکده در
وری شهرینه نسبتند رازی دینور انتهی (هارون الرشید خلیفه مکمه مکرمه ده برمرنه
اعرابیه نک حزنانه * طحنا کلا کل الاعوام * و برتنا طوارق الايام * فاینا کم غد اکفا *
للقیام زاد کم والاضعام * فاطلبوا الاجر والثوبه فینا * ایها الزاریین یت الحرام * دیو تقوه
ایلمدیکی ایاتی استماع ایتدکد رفته بکا و قرآننه تاکید برله شو عاجز به صدق انگری و برک

دبوا امر ابتكلك في الحال اولقدر بذل ابلد يلك كسوروب ياتنه براقدقاري اثواب وتقديندن خاتون
 كورغز اولدى (مال ايات فقر وفاقه مزدن ناشي بزره كدرلو اولان بيلارد كرمقاري دانته
 وجودى عجزى ازدي واو كوتدى وشانه حوادث ايام بزي بولك ايتدى يعني بولك كي ديدوب پريشان
 ايتدى اشبو احوال عجز اشتاله بناء وجيزى زاد بركت لقمه جفاريكزدن وطعامكز لقمه جفاريكز
 يعني سقاظه سفره كرمكزه اوزادر اولديقمز حاليه يعني بيل كرم ايچون سزه كللك اى يفت الله
 زار لري بزه احسان ايله اجر وثوابي بزه يعني بزه احسانه طلب ابلد كز كه بزه كرمكز مستوجب
 اجر در ديمكدر (قلت) كلاكل كافلرندن اولكي مضموم وايكني مكسور اولدق قيصه وقاين
 وشلت وقوتلو شخصه دينور يافقردن ويا خود خطدن مشقلى اولان سندن بالاضافه كلاكله
 تشبه ايتكدر (وطوارق طارقتك جعبدر طارقه كاهنه عورت ديمكدر كه ساحره بي مراد ايدر
 براعرابي مكه مكرمه * اخ في الله وبار في بلد الله وطلب خبر من عتده فهل من اخ مواس
 في الله وبجاوريت الله * كلاميه كوزل سؤال ايتكدر كه مالى ظاهر اولد بغي اوزره بن مؤمنه اخ
 في الله وبجاوريت و دست اخوان ايله طالب احسان وخيرات وحسنه بذل ايدر بر فرداش بوقيدر
 ديمكدر (قلت) بعض اهل اديدن شولطيفه استعاكرده فقير اولكدر كه غالباً مصنوعدر
 (مثله دن بري يدنه برقدوله آلوب و برجامه كبروب و قيق منعه قولاق اصميه رقي قندبله يناشوب
 * المسجد بيت الله والبيت نعمة الله والاكل عبد الله * ديوزنه باطروب تكرار كلام
 مذكور ايله تناوله باشلر قيم دخی يدنه برجوماق آلوب سائلك كلام مذكوري عقيده * المطراق
 من يد عبدالله * ديوب قفاسنه يابشدر مغله طرد ايتكدر رهله استابولده سؤال ايدن اعني فقراري
 نسانلرنده جاري اولان * طورديهك طور اغي جنت اوله * كيفيات نفق حسن سؤال مشعر سو يلنش
 بر مصراعدر انتهى (ترغيب خبرده بر شاعر * لبس في كل وهله واوان * تنهيا صنایع الاحسان *
 * فاذا امكنت فبادر اليها * حذرا من تعذر الامكان * قطعه سني كوزل ديمكدر كه
 مالى اى ذوى العقول عاقبت اندیشان افعال احسان هره قدر اول باول اجرا اوله جق
 اموردن ايسه ده هر زمان تهيئه اولتماز يعني اجرا سنده امكان بولتماز همان فرصت امكان دوشد كده
 تدارك امكان امتناعي خوفندن اجرا ايدك يعني عزت دارين اجراي خير واحسانده در
 فرصت امكان ونقدندن حيات الله ايكن اجرا سنده بافك وشوع مشوبانكزي بافك اوفرسترك
 فوندلصكره تداركي ممكن دكلدر ديمكدر (وقال ابو دقافة المصري * اضحت حوائجا اليك متاخة
 معقولة بر حائك الوصال * فاطلق فديتك بالبحاج عقالها * حتى تنور مما بغير عقال * مالى
 استعارات لطيفه اشتالي بزم سكا اولان حوائجمن جوكر اولد بغي حاليه صبا حلدی يعني سكا
 اولان احتياجز دوه لري كلوب باب كرمكه چوكدى يعني شد رحل ايله قيوكه كللك اوله
 احتياجز دوه ليكه على طريق الزبارة بزي المزه واصل ايدك جك سا كد اولان رجامن كوستكبله
 كوستكلمشدر يعني ايشمري بتورمدن قيوكدن كتمكه بجائز بوقدر اى صاحب مروت وكرم
 خاندان بابام واثام سكا فدا اولسون اودو ترك كوستكلمشدر المزه مساعده ايله جوز وصالبور
 تا كه بزمه برابر كوستكسر بوزوسونلر ديمكدر اشبو قطعه دخی نسخته فقيردن نقل اولدى (حضرت
 علي رضي الله تعالى عنهم مرويدير كه كبله خطابا * يا كبل مر اهلك ان روحوا في كسب المكارم
 ويدخلوا في حاجة من هو نام فوالذي وسع سمعه الاصوات ما من احد اودع قلبا سرورا الا
 خلق الله من ذلك السرور لطفاً فاذا نزلت به نائبة جرى اليها كالماء في انحداره حتى يطردها عنه
 كما تطرد غيرة الابل * بيورمشلدر كه مالى اى كبل اولاد ومتعلقا كده مكارم يعني كرم كرك
 متعدى وكرك لازم اولسون كافه اخلاق حسنه كيننده صبا حلق يعني دانما او مكارمى كسب
 ايدوب مقتضاسني اجرا ايتك واصحاب احتياجزدن كيمه اوبويان كيمه ترك حاجاتلرني رؤيت

باينده كيمه لك يعني ارباب حاجتدن اولان كيمه كيمه ايش وقتي اولما دقتدن يا خود عجز
 وياسندن او بور يعني خيبرده قاهر رق او بوركن ايتك ايشني اوشموب ومشفته قائلنوب صاحبي
 طومعدن يعني بلا عوض وزخت چكمدن بتورمك يعني انجاش حاجتي مبالغه ايله سعي ايتك
 اوزره امر واقرباكي بويله تريبه ايله زيراست سعي كافه اصواتي محيط اولان پروردگار
 قسم ايدر كه هر كيمه كه بر قلبه سرور ايداع والفا ايدك حق تعالى وتقدس اول سروردن
 بر لطف خلق ايدر يعني ضايع ايتز واو كيمه به بر مصيبت وكدر اصابت ايتكده لطف مذكور
 صوبك با لادن بده آفتي كي سرعته آقوب دره ترك فضلاتي طرد ايتديكي كي مصيبت
 اوخبري ايدن كيمه دن طرد ايدر ديمكدر (ويته حضرت علي جابر بن عبدالله الانصاري
 رضي الله تعالى عنهم ايه خطابا * يا جابر من كثرت نعم الله لديك كثرت حوائج الناس اليك فان قام
 بما يحب الله فيها عرضها للديوام والبقاء ومن لم يقم فيها عرض نعمته لوالها * بيورمشدر كه
 مالى اى جابر الله تعالىك نعمتري بر كيمه نك يانده چوغالدقده اول كيمه به ناسك حوائجي
 ورجاشي چوغالور يعني اصحاب حاجات ايتك قيوسته دو كيلورلر اكر اول كيمه اول نعمه رضاي
 حق ايله قانقار يعني شكر الله تعالى جهت شرعيه اوزره بذل ايدر و ارباب حاجاتك ايشلرني
 كورر وكوردر ايسه الله تعالى نعمتي دوام وبقايه عرض ايدر يعني دوام بواور واما اكر وجه
 مذكور اوزره عمل وحركت ايتز ايسه زواله عرض ايدر يعني زائل اولور ديمكدر (قلت) حضرت
 جابر ابن عبدالله بن حرام انصاري صحابي ابن صحابي وحضرت عليك اخلاصكاري اولوب
 اون طفوز غزوه نبويه ده بولنش ويخش سائنده طفسان درت يا شنده مدينه منوره ده
 ارتحال ايتكدر ومدينه ده وفات ايدن اصحاب كرامك خاتمه سيد رضي الله تعالى عنهم (اما كبل
 ابن زياد نخعي قدس سره مناقبي طبقات صوفيه صافيه وسلطه خاويه وجلوتيه زده زيب
 صحايف بيان اولوب حضرت مر رضا دن رضي الله عنه اقتباس انوار اسرار طريقت عليه
 ايدن ذات مكرمدر كه بخش اوچده اقدام حجاج ايله شرف شهادتي بولشدر انتهى (مرويدر كه
 لبيد رضي الله تعالى عنه آند ايجمشديكده ريح صبا اسد كده بر دوه قربان ايدوب فقراري اطعام
 ايدك وقت اولديكده شكي دست ايله دوه بوله ميبوب بر بنه عناق يعني ديشي ككي ياروروسي ذبح
 ايلردى بركون وليد بن عبثه خطبه يعني ناسي جمع ايله خطاب ايدوب ايهال الناس ابو عقيل يعني
 ليدك نفسي اوزر بنه ابلديكي عيبن وعهدى معلومكدر اكا اعانه وامداد ايدك تا كه اجرا ايدك
 ديوب طرفندن بش عدد دوه ايله اشبو ايتاق نحر بر ايدوب ارسال ايلدى * اري الجزار يشخذ
 شغبريه * اذاهبت رباح ابي عقيل * طويل الباع ايلج جعفري * كريم الجدل كالسيف
 الصقيل * وفا ابن الجعفري بماتوا * على العللات بالمال القليل * مال ايسات
 قصاي كوررمكه ابو عقيلك يعني ليدك روزكاري يعني صبا بلي اسد كده بجاقلرني نحر ايل
 ايچون بيلار ايله ابو عقيل كه سخيدر وكون كي مشهور جهاند و خاندان عربدن جعفر بن
 كلاب بن ربيعه نسلند وكرم معروفده جندوسعي شمير مصيقل كي تير ناثيردر يعني فتوري
 بوقدر اشته او جعفري زاده عزمني يعني ذبح قرباني ترك ايتوب انكله قدرتي بوغيكن بيله ككي
 كه ترك علاقه يعني معنای لازمجه عجزه وضعفايه وفا ايلدي ديمكدر وقتا كه دوه زايه ايات
 ايدك واصل اولدقده بنت خجاسه سني جاغروب اى قز جعفر بن محققا شعر سويلكي ترك
 ايتدم اميره اقتضا ايدن جوابي نظم ايله ديوسيارش ايتكده او كيترك زكيد نازك دخی * اذا
 هبت رباح ابي عقيل * دعونا عند هبتها الوليدا * طويل الباع ايلج عيشمي * اعان علي
 مروته ليدا * بائثال الهضاب كان رعبا * عليها من بني حام قعودا * ايا وهب جزاك الله خيرا

نجرانها و اطعمتها الثريد * فقد ان الكرم له معاد * وظني بان عقبه ان يعودا * اياتي
 نفهم ابتدئكم مالى ابو عقيل روزكاري اسديكي وقت بر ساعد كرى طويل و معروف افاق
 عبد شمس خانداني سلاله سندن اولوب مروته بناه ليده اطاه ايدن و ليندي چاغريزي يعني اتدن
 نذر يمرى ايقا ايجون استغانه ايدرز استغانه مزدخى شول دوه لك امثاليدركه بنى حامدن يعني
 سوزدان طائفه سندن كونا اوزر زنده راعبار اوتوريجي اولوش كيدر يعني توانا و بلند و سمير
 دوه لك اعطاسي تكرارينه ملاسدر اى اباوهب ايله مكنى اولان يا خود اى هبه به ملازم
 اولان وليد الله تعالى سنى خيرايله جزالتدر سون بزه ارسال ايلديكك دوه لى بوغازلوب واتى
 ترديد يابوب مستحقني اطعام ايندك بعد از اين اعاده ايله يعني روزگار صبا اسديك اريدني كم يوب
 همان كوندركه كرم تكرار كرم ايندركه و ابن عقبه به معنى وليد به بنم ظم اعاده انجيدركه
 ديمكدر (ايبه شعر مذ كورى كورد كده قز جفزم اگر تكرار ني سوال انجه ايلك كوزل اولوردي
 ديد كده او بكر رنگين فكر اى پدرم عظمان سوال و طلبه استخيا اولمز ديمكده ليد
 زكاوته ممنون اولوب والله كه بنم قزم بوجوايله اشعر اولدك يعني جوابك نظر كدن رابطه اولوردي
 ديدى (قلت) رباحك ابو عقبه اضافتي اضافت لادنى الملايه در خاسيه و خاسى بوى
 بش فارس اولان دختر و غلامه دينور التى و يدى قار شده سداسى و سباعى دينز زيرا ايكجى
 مقدارده مره و رجل اولور بوراده مره هغه ديمكدر مضاب لفته شديده الصلب انلر ديمكدر
 لكن ناطقه غالباً مطليه مراد ايدوب نعميم ايتشدر رعى عدل كى اولديغى خاطره كاشدر والله
 تعالى اعلم (وليد با آلاه دخی في الجمله ذكرى سفت ايتديكي اوزره عمر بندن اولوب و مختصرى
 ايدى يعنى هنگام جهالت و عهد شريف اسلامى كور مشدر طفسان سته جهالت والى
 بس سته اسلامده عمر اولدى (مرويدركه معاويه رضى الله تعالى عنه يث الممال مسلمين
 اولان معاشنى تنزىل قصد ايند كده ليد بن بكون بارين كك اوزره استرايك نامى دفتزدن
 بتون سل ديونر رضا خبر كوندرد كده وازيكدي و جوق كچمدن مدينه منوره ده انتقال ايلدى
 (اما وليد بن عقبه بن مغيرة بن ابى عمرو بن امية الامويكه شرفياب صحبت نبويه اولشدر
 معاويه رضى الله تعالى عنه طرفندن والى مدينه منوره ايدى انتهى (مرويدركه بنى ضبه
 قبيله سندن بر رجل اميد احسان ايله شد رجل ايدوب دمشق الشامه عبد الملك بن مروان
 اموى بانه كلوب * والله لا ندري اذا ما فاتنا * طلب اليك من الذى نطلب * ولقد ضربنا
 في البلاد فلم نجد * احدا سواك الى المكارم ينسب * فاصبر لعادتك التى هودتنا * اولاً فارشدنا
 الى من تذهب * اياتى انشاد ايلديكه مالى سزدن مطلوب بزي فوت ايند كده يعنى در كده
 مطلبه نائل اوله مر سق كچدن طلب ايله جكمزى الله ييلور كه ييلمز يعنى ديكر پناهمز
 يوقدر زير اطلب رزق ايجون بلاده سفر ايلدك و كردك مكارمه سندن غيرى منسوب بوله مدق
 ارتق اى ملك بزه اعاده ايله جكك عادتك ايجون صبر ايله يعنى بدل مال نفسه كران كلورسد ده
 اكا تحمل ايدوب عادتك اوزره كرم ايله بوق اكر صبر ايتز يعنى و برتر ايسك نيل كرم ايجون
 كيديله جك كيمه بن بزه كوستر ديمكدر كه طلب باينه ملزمانه بر اطلب قطع در انتهى
 عبد الملك اشو نظمي استماع ايند كده يك ديتار اعطا ايدوب رجل بليغ مرقوم دخی صلة
 مسرت موصله ايله وطنه عائد اولدى وسنه آينه سته ده يشوب و جاذبه كرم عبد الملك چككك
 يته كلوب فقط اشو * يعودون بالاحسان عودا على بده * مصرعنى انشاد و حسن سؤالده
 * يا امير المؤمنين ان الروى لبازعنى وان الحياء ليمعنى * قولنى ايراد ايتدى عبد الملك محفوظ
 اولوب * والله لو قلت حتى تنفذ ثبوت الاموال لاعطيتك * ديدى * مال مضراع كرم يا يعنى

عبد الملك بنم حقه مقدم اسلديكي اوزره يعنى بنى نائل قيلديغى احسانه تحقيقاً عودت ايدرل
 يعنى بنى مظهر لطف ايدوب نيمون كلدی دیواستغال ايتز و يا خود اصحاب الخانات يعودون
 آملين عودا على مبدأ الكرم تقديره اولديغى مختل كى ايدىكي و مال قول مذكور دخی اى
 امير المؤمنين روى يعنى قافيه كه بوراده شعر دن عبارتد روى بنه مدح ملكده استعمال ايت ديوب
 بعه معارضه ايدركن خيامانغ اولور و مال قول عبد الملك دخی اى رجل سن كلوب دانغا عرض
 شعر ايله ايند كده خزان بنجيهك سكا اعطا ايدردم ديك كى اولديغى خاطر پریشانی مظاهر
 اسعد فقيره لايح اولدى الورر سبه قبول يوريله (حكيدركه بر رجل منصور خليفه لك او كنه
 جقوب بر حاجت سوال و طلب ايلدى لكن روى مساعده كورمدى بره بنجيكده نصكره بنه جقوب
 استدعاى امل ايتدى خليفه حضرتلى سن بكا اى بوندن اول دخی سو يلدكي ديوب
 بنه عدم مساعده صورتنى كوستر بچك رجل مرقوم بلى اى امير المؤمنين سو يلدك ايدى لكن
 اوفاك به ضببى به ضببندن اسعد بعض بقاع به ضببندن ايمى يعنى بر بردن قوتلور جواب
 مسلى ايله عذر خواه اولدقده خليفه در ايت شعار صدقت ديوب حسن جوابى بكنوب
 مظلومى انجاح و احسان ايلدى (منقولدر كه سفاخ خليفه لك حضورنده ندما و شعر اسندن
 ابودلامه بر كون قائم ايكى خليفه حضرتلى قصد احسانله اى ابودلامه سايه مده دياكى صاقر
 كچه دولامه و فاقه دن شكائى دلكه طولامه سنى كورنلر بو آدم بودلادى ديمسونلر نه استرايك
 كوريلور استه ديوب ديله بندن نه ديار سن ديد كلرى روش عظماى اظهار ايلدى ابودلامه
 دخی اى امير المؤمنين صيد ايجون بر نازى استرم ديدى خليفه و براسون يوردي اردنجه برداه
 عنايت يورلسونكه پياده شكار اولماز ديدى و برلسون يورددقه اى دريای جود اى و نازى بى
 كوروب كوزده جك بر غلام لازم دكلدر ديدى و برلسون يورددقه ابودلامه صيدى طبع و بزي
 اطعامه بر جاريه اقتضا ايتزى ديدى بنه و برلسون يورددقه ابودلامه اى ولى نعمت اقتدبمز
 اشو عياله بر مسكچكر لايد اولدى ديد كده بنه و برلسون يورددقه بابونلر بر ضيعة يعنى بر جفتك
 اولما بنجه توجهله تعبس ايدرل ديدى خليفه حضرتلى سكا يوز قطع جريب طامره و يوز
 قطع غن مجمل ايله غامره احسان ايتدم يوردي ابودلامه نجاهل يولندن اى معدن لطف و كرم
 امير المؤمنين غامره ندر ديدى خليفه حضرتلى تخمى واكنى و ادوات ساره سى اوليان جفتكدر
 دينجه ابودلامه اى مرحمت كافى افتدم بو صورتده حدم اوليه رقى بنده كز دخی خاك ايكزه بنى
 اسد صحرالنده اولان بوش جفتك كردن يك قطع جفتك مقاطعه ايتدم ديسم انشاء الله تعالى
 بو اطيعه بنى عفو يوررسكر دينجه خليفه حضرتلى ابودلامه لك بولطيفه سندن محفوظ اولوب
 ايك يوز بنى دخی عامره قياك يعنى سراپا ضيعة ميموره ل ايدك يورديلر (اعده علوم عربيه دن
 جاحظ بافك ابودلامه لك سوال و طلبه اولان حذاقت و لطيفه نه كيفيته در كه ادلى شى ناجير
 كلب صيد ايله باشلوب فضيه بنى تهبل ايلدى بعده مطالبى سلك ترتيب ملازمه به ديزب املنه
 واصل اولدى اكر جله سنى بردن طلب ايددى واصل اولماز ايدى ديمشدر (قلت) اكر
 خليفه حضرتلى غامره طاهر اولسون يورددقارنده ابودلامه خلفا و ملوك ادنى همت و يك اشارتله
 احياى اراضى و اميد و اربى پست پايه ايكى ناكاه رسیده سرمستد از باب معالى ايدرل كه اشته
 غامره دن بر نقطه قالد رمله ضياى آبادان يوررل ديمش اولسيدى ايجو بر نكته اولوردي
 مطالعه سى خاطر فاقه فقيره دوشه كلدی معذور اوله انتهى (حكايه اولمشدر كه مأمون خليفه
 حضرتلى بر كون صدر العباسى و جلوس مستشارى يحيى بن اكثم جاتم نزه و تفرج استرسنده
 بر اركل ديوب ناطقه پيراي فرمان و تبديل هيشله اتلر بنوب صحرای بغداد روان اولورلر ايكى

برخاسته ایچون نظم حال ایچون برجل بخت خلیفه کد رصوب ایلیکی اسب
اورکوب خلیفه بی دوشور و غصبه کلکله شو شخصی ضرب ایله دیو امر ایدر رجل مر قوم ای
امیر المؤمنین من جت ایله بر قاج سوزم وار خاکی بکر عرض ایدم بعد ازین فرمانک اجرا یورسون
دیو امر خاکی ایله کده بنه غصبه سوبله و اوزامه دیو مساعده کوستر کده رجل مر قوم (یا امیر
المؤمنین ان المضطر یرکب الصعب من الامور و هو عالم برکوبه و یتجاوز حد الادب و هو کاره تجاوزه
ولو احسنت الايام مطالبی لاحسنت مطالبک ولانت علی رد مالم تفعل اقدر منی علی رد ماقد
فعلت) دیدی یعنی مضطر اولان کیمه حدادی تجاوز ایلد یکنی و جسارت اولدیغنی ییله رک اشرار
امور و جای ه لکمه به اقدام و دخوله استمهیه رک جرأت ایدر اگر ایام بنم مطالبه مه مساعده ایتمش
اولسیدی یعنی ضیق معاش اوزره اولسم ایدی ذات خلافتما بکره دخی مساعده ایدر ایدی یعنی
بنم سببه حاصل اولان اشبوسقطه بی کور میوب تفرجگاهه صفای بال ایله تشریف ایدر دیکر
ذات مکارم صفات کز قصده مقرون اوله رق ایستد بکم بو کتولکک جزای اولان ضربک هنوز
وقوعه کلدی رد و عفو ده بنم ظاهر ایستد بکم اوفعل کریمه رده بدن اقدیر سکر یعنی استمهیه رک
فعله کتوردیکم اعاده سی ممکن دکدر لکن سز عفو ایدر سه کز بن ضربدن وارسته اولورم
دیدکده حلی ضرب مثل اولان مأمون حضرت ناری متاثر اولوب بکاوشو سوز یکی حق سورا بک
بنه اعاده ایله دیو امر ایلد کده اورجل استذار و استرحام مذکور ای اعاده عقیقه مأمون انصاف
مشکون بحایه باقوب * اما نظر الی مخاطبه هذا الرجل با صفر به والی صلی الله تعالی علیه وسلم
یقول (المر با صفر به قلبه و لسانه) والله لا وقعت له الا وانا قائم علی قدمی * یعنی شورجک اصغر بنیله
اولان مخاطبه سنه دقت ایتمور مینکه حضرت ذیشان صلی الله تعالی علیه وسلم اقتدی بزمه و له زی
(المر با صفر به قلبه و لسانه) حدیث شریفه ثنا یور مشرق قسم بالله که قدم اوزره قائم اولدیقم
حاله یعنی اسب سوار اولدن شو بلیغ مفذه توفیق و اکرام اولسون دیوب فی الحال قرین کرم
بسیار و اعتذاره قیام ایلدی و بنوب کیده چکی حینه رجل مر قوم اشبوا یکی یعنی حاضر ایتدم
یعنی بالار تبحال نظم ایشدم دیوب * ماجاه بالو قرا لا و هو منذر * ولا عنی قط الا و هو مقدر * و کلا
قصده و زادناله * کالتاری یؤخذ منها و هی تستر * ر با عیسی اوفودیکه مالی حضرت خلیفه
اوله بر معین مکارمدر که مال بسیار ایله جود ایتسه دخی آز دیو اعتذار ایدیمیدر و سببنا اجرای
جزایه مقدر ایکن عفو ایدر بوقه اجرا دن عاجز دکدر خلق انک باب مراجع نصایه الجا
ایدوب سر ایا نائل احسانی اولدیلر انک خزان مکارم دفایی شعله نارکی دو کزن یعنی اندن
اقتباس اولسدهده یتما و شعله یا یلور یعنی بزمیمکدر (قلت) بوفقیرک رجل مر قومک مارالیان
* لاحسنت مطالبک ولانت علی رد مالم تفعل اقدر منی علی رد ماقد فعلت * قولنی مزجم اول
یعنی سابق الذکر عثمانیه کتبخانه سنه ترجمه سی محفوظ اولان ذات (ودخی بر و احسان اوزره
دکلسن و یا امیر المؤمنین سن فعله کتوردیکم امری نه وقت مراد ایدر ایستک حصوله کتور رسن
اما فعله کتورب ایشلد کده بردخی اول امری رده قادر دکلسن ایدمی بلا تأمل فعله شروع ایلوب
صبر ایله که نه ایتند نادم اولیه سن دیو ترجمه و مأمون خلیفه نک حدیث شریف مذکور
حاوی اولان کلامنه دخی (ای یحیی نظر ایتمور مین یورجکک چفس مخاطبه سنه مع هذا
یورجل حقیر و صغیر و بیچاره در دیو انصاف کنار کلام حکمت شعار اولوب اول مرد مظلوم ایله
قائما استماع کلام ایدوب دیو معنی و برمش ترجمه معلومه ده ایسه کلام مر قوم رجل مذکور
بنده کز حقنده امر و فرمان یور دیکر مجازاته مقدر سکر لکن عفو و عدم مجازاته دخی زیاده
قادر سکر مروت و شانکره قنغیسی لایق ایسه انکه عمل یورک دیوب و کلام مأمون دخی (مأمون خلیفه

یحیی بن اکثمه التغاتی ایدوب شورجک کلام اعتذاری بکا تأثیر ایلر دیوب رجل عفو و اطلاق
و مسئولی استنطاق ایله مساعده و وافر عطیه و احسان ایتدی دیو ترجمه اولوب بوقدرله اکتفا
و حدیث شریفه لا وقعت له الا وانا قائم علی قدمی * ترجمه سی نه سببه صبی ایسه ترک اولمشدر فیاینها
المطالعون انصفوا رضی الله تعالی عنکم و السلام (منقولدر که بر حکیم بر حاجت ضمیمه
کسرتک یعنی انک عجبک بانه مدت دیده ملازمت ایدوب لکن در مرادی کشاد اولماغله بررقعه به
درت سطر عباره یازوب و حاجب کسرایه اراهه املیه بر اقدی عباره سطر اولک مالی (بانه
مر اجمعتک باعنی ضرورت حال و نیل آمالدر) و تائیدک (نهی دستک یاشنده مطالبه به صبر اولماز
یعنی سوال فقر مجبردر) و تائیدک (بلا فائده قیو کندن صا و شقی شمتت اعداد دریدی) (اما دردیچسنتک
عباره سی * اما نم فریمه و اما لا فریمه * ایدی بعض نسخده مریمه برنده ختمه و بعضی سنده
خبر فاسر واقع اولمشدر که مالی ارباب حاجاتک مسوئله نعم لفظه سن دیوب نسویه انک راحه
ایدی یعنی راحت و بریمی سنه در که نسویه ایله طرفین راحت ایدر و ضمیمه بجای حاجتندان
نائل اجر اولور که مثره نسخده سی دخی بومعانی مستزید لکن لادیوب نسویه ایتامک اهل املی
قیودن ازاله ایدیمیدر که بونک ضمیمه اجر اولماز یا خود یا نعم دینلوب اهل حاجتی اونم
دیکلدر یی اوله و بالادینلوب اولاقیودن ازاله ایدیمی اولوب بردخی کلبه اشبوا یکیدن بری بکا
اولمادیغنی حالد ملازمتدن قنور کلدی دیمک اولدیغنی عاجزانه مطالعه اولندی بوراده دخی
مترجمان مومی البهاتک خبی تصرفاتی کورلدی هله بری قنجهتله استمهیه جواب اوله رق
تصدیق ایچون اولان نعم لفظنی نونک کسریله نعمتک جعنه حل ایله عجب معنی و برمشدر
رحمه الله تعالی و فنا که سطور مذکوره منظور کسری اولدقده سطر باشنه ییکر سکه سیم و رروب
ورقه سنه دخی اشته مصلحتی یوردک اگر نیل امل ایله در کاهمه کلنر خائب و خاسر و نوز ایسه
شماتت احدا بزم حقره دخی اصکرا اولور دیو جواب حکمت نصاب نحر بر ایلدی (قلت)
ختمه کوره کسرای مذکور نوشروان اولی کر کدر قنبر انتهی (محکدر که بر رجن بغدادده
ابن عید الهک همجواری ایش عیادا بالله تعالی حفظ و قوع و لغله خلق تحصیل قوت ایچون
بغداددن رحلته یا شلر یله رجل مر قوم سفره اقتداری اولسان زوجه سنی خانه سنه بر اعوب
کندیسی یگانه عزم ایدر و فنا که خاتون زوجتک سفره تهیچی کوریمک سن کشد کد نصرکه
بری کیم اتفاق ایدر دیکده رجل بنم ابن عید الله ذمتنه اله جفم اولوب حتی اشهاد شری دخی
اولمشدی سن بن کشد کد نصرکه سن مذکور ای اکا کون را و قودقده بنم عودتمه قدر دین مذکوره
محبوبانی اتفاق ایدر دیوب بالضرور خاتونی اغرا و اشبو * قالت و قدرأت الاجال محدقه
* والین قد جمع المشکو والشای * من لی اذا غبت فی ذالمحل قلت اها * الله و ابن عید الله
مولاک * ینلر بی بررقعه املا و اشته سند یور دیو خاتونه اعطی و کنیدی طلب رزق مول ایله
ارض واسعه ده رومال رمال کوی و صحرایدر (مال نظم زوجه می و بنی فراق حزنه مبتلا
ایلدیکی حاله ده ده بوکلا دش ادوات سفریه بی کورد کده سن غیبوت ایتدیک و قنده
بوراده بکا متفق کیدر دیدی بنده سکا مولای حقیقی اولان الله تعالی و مولای صوری یعنی
واسطه رزق خدا اولان ابن عید الله متفقدر بدم دیمکدر (و فنا که رجل کشد کد نصرکه
خاتون ابن عید الله و اروب زوجتک دیدیکی و سفر بی اخبار ورقعه بی الیه صوندقده زوجک
طوغری سوبلش قضیه اوله در دیوب عودت رجله قدر خاتونه اتفاق و مظهر لطف
و اشفاق و رجل شولطف مشار الیه تشکر بسیار ایدر رحمه الله تعالی (قلت) ابن عید
اللهک کنیه و جدی اسمی نسخده رده اولمادیقندن یکنه مدی لکن خاندان کرمای

هاشمیدن اولدین بی اشتباهدر (حکایه اولمشکه مشاهیر شعرا دن مطیع ابن ابیمن معن بن زائده بی برقصیده حسنه ایله مدح ایلوب حضورنده قرائت ایلدی معن غایت محظوظ اولد یقتدن مباسطه وملاطفه قصیده مطیعه قصیده نك جائزستی دفعه ورمیوب * یامطیع ان شئت انبتاك وان شئت مدحك کامدحتا * یعنی ای مطیع استرایسك سنی نائل ثواب ایدم حق تعالی سنی نائل اجر ایدم دیودعا ایدم یم تا که اجر وثوابه نائل اول واسترایسك بنده سنی بی مدح استدیك کی مدح ایدم یم بو ابکی امرده مخبر سن دیدکده مطیع مالوف و محتاج اولدیننی الوف نقودی مامول ایدرکن بومغامله بی کوردکده ثوابی استم دیمه دن استجاب واحوج ایکن مدح معنه رضا کندویه کوچ کاوب برسته تفوه ایتمدن دوه جفته جق قبولن شاددعا بی اختیار کوستره رک چیقوب خانه سنه کلدکده اشبو قطعده بی نفهم ایدوب معنه کوندردی * شاه من امیر خیرکب * اصحاب نهمة وانی شراء * ولكن الزمان بیری عنفای * ومالی کالدرهم من دوا * مالی واقعا امیر کیردن صاحب نعمت ومقارن اموال کثیره اولدر یعنی افراتی حقنده ننا مکسک وکارک خبر لوسیدر لکن بن اوطاغدن دکلم که زمان فقر وفاقه دن بنم ککرمی انجلدوب ضعیف ایلدی بکادراهمدن غیری دوا یوقدر دیمکدر (و قال شاعر * هرزک لا ائی جملک ناسیا * لا مری ولا ائی اردت التقاسبا * ولكن رأيت السيف من بعدله * ال الهز محتاجا وان کان ما ضیا * مالی ای ملجأ سن بالطبع مخفی وکرم اولوب بلاطلب اصحاب حاجاتک ایثنی رؤیتله مسرور ایدرسن بنم سنی تحریکم یعنی سکا اشراب طلبم حاجتمی ووعدی اونودانلر منزله سنه تنزیلم ایچون دکلدروآله جقلیلرک مدیوندن طلب دین ایدر قلفلی حاتنی دخی اشبو اشرا بمله قصد ایتمدم یعنی مرادم نجیز دکلد رکن سنی کوردمکه سلدنصکره هر نه قدر کسیمی ومصیقل ایسه ده تحریکه محتاجدرشته بنم سکا اشراب طلبم سنی تحریک کیدر دیمکدر (و قال آخر * ماذا اقول اذا رجعت وقبل لی * ما ذا لقيت من الجود المفضل * ان قلت اعطاني كذبت وان اقل * بخل الجواد بالله لم یحبل * فاختر لنفسك ما اقول ناني * لا بد اخبرهم وان لم اسأل * مال الزام اشتیالی ای نیل امل ایله بابنه رومال اولوب مایوس کرمک اولدینم ذات باقتدار ترکیه سی ای انیم بی عاربویه باسله کلبه احزانم دونوب منتظر ججه اولان متعلقام جواد وزیاده سیله احسان صاحبی اولان ذاتدن نه به ملاقی وائل اولدک دیو صور قارنده نه جواب ویره یم یسلم کرم ابتد دیسم بلان اوله جعتی ظاهر حال دخی ناصکیدا یدر یوق جواد بخل ابتد دیسم کوزل اولماز یعنی سره بین اخلق فقیصه درشته صور مسهل سیله وقوع حالی خلقه دیمه حکیم شوسوزلمدن برنی اختیار ایدک قنجه سنه راضی ایسه کزانی سوبلیه یم دیمکدر (رجته لا فقیر * درکدن عودنده خاندانا دیرمه خویشام * نه در مشهودک ای یکس حضور جود بخشاده * دروغ اولزمی ککرا حسانی کوردم دیسم یاخود * دیسم بخل ایلدی وارزمی حاشا هجوه معتاده * فقیر برسوز اوکرت کیم اتی عار ایچوب یکسر * زیانم عالمه تا که اوله مجبور افشاده (لا آخر) لنواب الدنيا خبايا فانته * یا ناظمین جله النوام * اعلى الصراط تریل لوعة کریمی * ام فی المعاد تجود بالانعام * مال ومفسادی ای غافلین جله سندن اولوب بذل مال ایمان بخیل ممسک آگاه اول و خواب غفلتدن اویانکه دنیا مصائبی سنک ایچون کزلسیدر یعنی عاقبت مصائب مالی ترک ایدر وساده جه قیر کیدرسن مالی امساکله نه یاه جهنمک شمعی ورمیوبده آخر نه کوتوروب انده آيا صراط اوزره می بنم فاقه م آتینی انکله ازاله ایدم جکسن یاخود روز حشرده انعامله جوهر دکمی ایدم جکسن دیمکدر (لا آخر) احسن وانت معان * یا ایها الانسان * ان الایادی قروض *

کامدن نمان * مالی ای انسان همان احسان قبل تا که برکرتنه اوغر ایلدقده ایلکک سیبیه یاردم اولنه سن زبرا خلقه بذل ایلدیک اتواع فضل وکرم یورج کیدر که بنه الورسن حاصلی خیر وشر نه ایشار ایلک ایشلدیکک ننه جفسندن قار شولانی کوردسن ارتق خیر ایشله که باشکه خیرکله دیمکدر (قلت) اشبو نظمک مصراع رابعی ابن عمر رضی الله تعالی عنهما دن مروی حدیث شریفدر که بوراده ناظم اقتباس طریقه ذکر ایتشدر جوامع الکلیدن اولان حدیث بلاغت محدث مذکورده اولان شرط وجراشاکله سنی و سائر نکاتی شراح حدیث بیان ایتشدر شرحلر مر اجعت یوریه (صره سیله اشبودرت قطعده دخی فسخه مژدن قل اولندی فافهم (صاحب المستطرف اول بایدن بورایه قدر بلطفه تعالی یازدینم حسن تطف سؤل وطلبه دائر کلامدر دیدکده نصکره * وما یحسن الحاقه فی هذا الباب ذکرشی * مما جاء فی ذم السؤل والنهی عنه * یعنی کلام آتی باب مذکور الحاقه حسن ومناسب اولان ذم سؤل یعنی دینجیلک ذمه ونهینه دارشی وکلامدر دیو آروب اولمچنه دخی بووجهله همت ایتشدر روح الله تعالی روحه (روی عن عوف بن مالک الاشجعی رضی الله تعالی عنه قال کنا عند رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم نسعد او ثمانیه او سبعة فقال الا تبايعون رسول الله وکنا حدیث عهدیینه قلنا بایعناک یا رسول الله ثم قال الا تبايعون رسول الله فبسطنا ایدنا وقلنا قد بایعناک یا رسول الله فلام نبايعک قال ان تعبدوا الله ولا تشركوا به شیئا والصلوات الخمس وتطيعوا واسرکة خفیفة ولا نساء لواء الناس شینا فلقد رأیت بعض اولئک النفر یسقط سوط احد هم فا یسأل احدا یناوله ایله) مالی شراح بیانجه شوبله در که عوف بن مالک اشجعی رضی الله تعالی عنهدن روایت اولمشدر راوی دیر که برزدر رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم طاقوز ویا سکر ویاخود یدی نفر اوله رق شرفیاب حضور ایدک بی ذیشان صلی الله تعالی علیه وسلم برعهده فریده بیعت واهدا ایتش ایکن وحضرت یغمبر صلی الله تعالی علیه وسلمک دخی بیعتی اشباه معلوملریکن بیعت ایتامسکر یوردیلر برزخی یا رسول الله محققا ذات معاد نکزه مایعه ومتابعه ایتشیدک دیدیکمزد نصکره بنه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم مایعه ایتامسکر یوردیلر برزخی الجزی مایعه ایچون آچوب یا رسول الله مایعه ایتشیدک شمعی نه اوزره مایعه ایدم لم فرمان یورک دیدک حضرت بی ذی شان صلی الله تعالی علیه وسلم سعادتله حق تعالی وتقده عبادت وریشی ذات باری به شریک قوشماق ویش وقته صلوات مفروضه بی ادا ایتک وحقه ورسولنه واول الامر اطاعت ایتک اوزره بیعت ایدک یوروب بعد کله خفیقه بی سرا تلفظ نصکره ناسدن برسته سؤل ایتک یعنی اشیاء مذکوره اوزره بکایهت ایدک یوردیلر بووجهله مایعه ایتشک وشول کونه امر نبوی به امثال ایتدک که شی آخر سؤل زره ده قالدی اوطافون نفرک یعنی ایچمزدن برنی کوردمکه قاجیمی را کب ایکن یه دوشمش ایدی شوقاجیمی بکا ویرک دیو برکیمه دن طلب وسؤل ایتدی دیمکدر (قلت) علیه الصلاة والسلام افندیم ذوات نعمة مشار الیهکم مقدما یعتلرینی یلورل وانلردخی تصریح ایتشدر ایکن تکرار مایعه بله امر لی ایچمزدن برنی سؤل ایتش اولدینته وحیا وکشف یاخود مشاهده اطلاع نبوی حاصل اولوب وخلق حسنه لری مقتضاسی اوزره اصحاب وامتک زله وخطالری یوزینه اورمیوب قاعده کلیه وتفویض ایله بیان وصاحب ذمه ضمیمه یورمق دأب همایونلری اولدینتن خلال نییهاته ایشانه حکمة استبرمیه رک تهلیل ونسج وهر نه جنس کلام اطیقا خفیف ایسه نهائی اوکله ایله تحریک لسان ایدرک مقدار یچه توقدن نصکره اول سؤل ذنبی

نهی ایچون اولدینی میر شریفه زدن استفاده اولمشدر الله تعالی ورسوله اعلم (اشبورکه
 ان تعبدوا الله دن آخرینه قدر اولان عباره سنده) (واسر کلمه خفیه) ایله (فلقد رأیت الخ
 عباره سی راوی حدیث عوف حضرت نرینک مقول اولدینی ظاهر ایکن ترجان سالف الیاندن
 اولکسی) (مقول پیغمبری اولنی اوزره خفیه لفظنی خفیه به تبدیل ایله) (وناسدن برشی طلب
 الملک و تحقیق بعض کیمه بی کوردیمکه یندن سوطی دوشوب بر کیمه به بکا شونی و برک دیو
 تکلیف و سؤال الخ زردیو معنی و برش) (واما ترجان ثانی اوله عطفده اقتداک اوزرینه کله بی
 تصرف دیگره چکوب و منجه اولان ایمانی قلبکزدن سرایدوب تقویه اید سز و بر کیمه دن
 برشی طلب و سؤال ایتمه سز و بوجاعت مقلمه دن بعضیلرینی مشاهده ایدریمکه کمال تعقلاندن
 یندن اولان عصاسی ره سقوط ایندکده بر کیمه دن شو عصایی دسته و یر دیواسته مر دیمشدر
 هر نه قدر موی الیهماک مجموع تصرفات عجیبه ری تصریح اولماقنی اولی ایهده اعتنا و دقتی
 واجب اولان آیات واحادیث و آثار و مسائلده فلزنده کور بلان مساحات بی غایت علی وجه
 الاحتمام المجوز بعض برده بوجهله تصریح لازم اولور تجاوز الله تعالی عن مقطعاتنا جیما آمین
 انشی (وقال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم مسئله الناس من الفواحش ما احل من الفواحش
 غیرها) (قلت) اثر سابق ایله اشو خبری صاحب المستطرف اگر چه نحریر ایشدر لکن الله
 یولنا صحیحین ایله مشارق و مصابیح و مشکوة المصابیح و نسخة الجامع الصغیر کتب
 شریفه سنده و شرحلنده ضرورتسز سؤال ناس جائز اولادیفته دائر احادیث شریفه آخر
 واریسه بو عبد فقیری بضاعه بوله منم فقط تبیین المحارمه اثر ثانی (قوله صلی الله تعالی علیه
 وسلم مسئله الناس من الفواحش یعنی ما احل من الفواحش غیرها) عباره سنده نحریر ایدرکه
 (ما احل من الفواحش غیرها) عباره سنک اثر دن اولمبوب راویسی یاخود بر شارح کلامی اولسی
 انباء ایدر و مال عباره مذکورده دخی حسب الظاهر ناسدن سؤال یاخود ناسک سؤال برلر
 و کوتو وحدی قیما و ایدن شلر دندر و یوندن مراد فواحش دن انجی مسئله ناسدن ماعداسی
 حلال قلندی دیمکدر بو مسئله نک ایضاحی بودرکه چونکه ادله اربعه دن استنباط اولتان
 مسائل حاوی کتب معتبره مذهب حنیف خفیه دن ملتی الابحر و سائرند یازلدینی اوزره
 نفس و عیالک بلا اسراف و لاتقتیر انفاقلر یچون کسه اقتدار اولادینی وقتده سؤال یعنی دینک
 کسب اتواعتدن اولغله بو حالتده یعنی ضرورتده منلت اولمبوب لازم و ترک سؤال ایله هلاک
 رسیده اولسه نفسی تهلیکه یه القایتمش اولدیفندن آتم اولور د بو محرو و کسب آخره
 اقتداری اولدینی وقتده و قوت بومیه سی اولوب اول قوت بحدیکه سؤال حرام اولدینی مظهردر
 بو صورتده اشو (مسئله الناس الخ اثری فی الاصل سؤال لحم میته کی حرام اولوب و جائز اولسی
 اکل میته کی ضرورته پیوسته و مر یوط اولدینی بیان ایچون اولدینی ظاهر اوور کورلر میکدر
 اثر مذکورده سؤاله علی الإطلاق فاحشه نسجه اولمش و فاحشه ایه شرعا ممنوع و کوتو
 اولان نسنه ایه انجی ضرورت دمنده مباح اولور مثلا غصهده یعنی بوغازده لقمه قلوب
 یکوریمکه صومیا مباحه دن انک کی نسنه فی الحال بولندی و وقتده حبس نفس ایله نفسک هلاکی
 ضرورتده فی الحال او بوغازده قلاتن لقمه بی کچورمک ایچون خردن غیره میاهدن برشی
 بولنسه اونجری اول جالنده شرب مباح اولدینی کی (وینین مذکورده نین ایشدیکی وجه
 اوزره سؤالده حرمت اصل اولدیفته اوج سبب یازملر در) (بری سؤالک مالی حق تعالادن
 اظهار شکری و نعوذ بالله تعالی بوشنیع علی الله اولدیفندر) (ایکجیسی حقک غیره بی نفسی اذلال
 اولوب) (او جیجیسی منقول عنشی یعنی کند و سندن نسنه طلب اولتا کیمه ایذا اولدیفندر

فی الحقیقه بعضا مسؤل طب خاطر ایله ویرموب یاسائلدن حیا ویا ریا شغلرندن بریله ویرزکه
ریا ایله ویرش و بو صورتلره آلتش حرامدر و الخاصل نفسی صورت بخیله و صکور و مامک
ایچون استخیا ویرشه و ویرموبکی و قنده نفسی صورت بخیله کور شده لایحاله مسؤل متأذی
اولور که بذله مالک و منعه جاهک نقصانی متحقق اولور و اشبو اوج محظوری اجرا الحق
ضرورنده اولور فافهم (مترجم اول مرحوم) مسئله الناس الخ اثرنده اولان (ما احلی الله) غالباً
نسخه سنده جاء مهمله رنده حیا یه یولتمش اولدیتندن ما لفظنی نشلدیسه بلم اجل اوقوب
عباره بی عادی اوزره طی ایله مفهومی (و سرور انباء علیه افضل التحایا حضرت نری پرور مشکه
ناسدن سؤال ایلك فواجشدر و سؤالدن اعظم فواجش یوقدر دیو تحریر اغشدر مفهوم
مر قوه ک توجیه و تاویلی محول اصحاب طبع سلیم و ارباب ذهن مستفیدر (اما انینک نسخه سنده
اصلاً یولتماق کر کدر که مسکوت عنه براقشدر انتهی) قال رسول الله صلی الله تعالی علیه
وسلم لان یاخذ احدکم حبله فیمخطب علی ظهره خبرله من ان یأتی رجلاً فیسأله اعطاه او منعه
(قلت) اشبو حدیث شریفی صاحب المستطرف مخرج و راویسی تصریح ایقبوب عبارة
محرره ده بازمش ایسه ده مشارقه صحیح بخاری و یزید بن النخعی بیر بن العوامدن رضی الله تعالی عنه
روایتله (لان یاخذ احدکم حبله ثم یأتی الجبل فیاتی بحزمة من حطب علی ظهره فیبعها فیکف
الله بها وجهه) و فی روایة فبستین بنهما خبرله من ان یسأل الناس اعطوه او منعه) عبارة رنده
محرر در (و مشکاة مصابحه تحریج بخاری اولور قینه ز بیر حضرت نریدن مرویا (لان یاخذ
احدکم حبله فیاتی بحزمة حطب علی ظهره فیبعها فیکف الله بها وجهه خبرله من ان یسأل الناس
اعطوه او منعه) دیو مسطر اولوب و جامع صغیر ده صحیح بخاری و مسلم و نسائیدن ابوهریره
رضی الله تعالی عنهدن مرویا (لان یاخذ احدکم حبله ثم یفدو الی الجبل فیمخطب فیاکل
فیصدق خبرله من ان یسأل الناس) روایتی مضبوطدر که حبله سنک مال شریف نری بر حکمک
اوزرینه اولوب عبارة سنک تفاوتی تعدد روایة منبدر (حبل یایدر که جمعی احوال کاور
احتصاب اودون طوبی معنسانه در (حرمة حبله مهمله ک فقی و زانک سکونی و مهم مفتوحه ایله
سینه ایله ساعدلری قایلر حبثله اولان مقداره کی یو کدر که کافور جاق دیز که حطیدن و سائر دن
اود مقداره اولور قی ارقه یه یو کتیلانده مستملدر (کف مدغم اولور قی منع معنسانه اولوب متعبدا
ولازماً مستملدر) و اشبو روایات مذکوره ده اولان خبر اسم تفضیل اولیوب بلکه و اصحاب
الجنة یومذخیر یقول کریمده اولان خبر قیلنددر که شر مقابلدر (شرح یا نهجه خلاصة
مفاهم شریفه روایات مذکوره ای امت مرحومه محل حطبه واروب اودون دوشربوب و صاروب
وارقه سیله کتوروب و یح ایدوب ثمنیه کفافلنوب و تصدق ایتمک و حق تعالی ک او حطبه
حرمة بی ثمنیه آب و جهیزک امر دنیوی بی سؤال و طلب ایله اراقه سی منعی یعنی ناموسکری
و قایه سی ناسدن سؤالدن خبر لودر کر که ناس مظلوم بکری اعطایسون و کر که ایتمسون ایکسیده
بر حکمده در دیمکدر (بر جل دانادل قرز ندینه نسخه * انک ان تریق ماء و جهک عندهن لاما
قی وجهه * دیمشدر که مال بلاغت منوالی صافق آب رویکی و جهنده آب اولیان شخص باندده
آفته یعنی شخص بی مرونه عرض حاجتله شیشه عرضکی شکست ایدوب و التیمی کندیکه کج کج
یا فته دیمکدر (لقمان حکمت افشان حضرت نری نجله پندده و علیهم صافق سؤالدن صافق ز راچر
و سؤال آب حیات حیاتی یوزدن کیدمر و پوست عاری یوزی و بر و ناس سی استخفاف ایدر که
اشبو تحقیر حیا سرتق شبتدن اعظمدر دیمشدر (حضرت حق تعالی و تقدس قیلندن جناب موسی
صلوات الله و سلامه علی نبیا و علیه حضرت نرینه نبیها لامته شوبله و سی و انمشکه ای موسی سنک

دهانشه بدی دیرسیکه قدر ادخال ایلک فقره نشست ایدن غنی به یعنی صکر مدن کوزهش فرومایه به
بسط یدکدن خیرلورد (براعرابی به علاج پذیرا و مالاز و اوکلز در دوباره ندر دیو سوال اولند قدره
* حاجه الکرم الی اللیم * یعنی کریم و اصلزاده ملک اقتضای کردش کردون دون پرور اوزده باب
لیمه سن ضرورله رومالدر دیو جواب صواب نصابت و یردی رجه الله تعالی * اشبو قطعه
شهرای عهد قدیمدن ابو محکم السعدینکدر * اذاما نادر بحالک فاتجیع * قدیم الفنی فی الناس
انک حامده * ولا تطلبین الخیر من افاده * قریبا ومن لم یورث الحمد والثناء * مالی ای مخاطب
دهر حالکی تغییر یعنی سنی فقیر ایتدکده ناس ایچنده غناسی قدیمدن یعنی ثروت و سامان ایچنده
نشست ایدن ذواتدن طلب احسان واستعانه ایتکه مظهر لطیف اولوب البته کاشا ایدیچی اولور سن
وصافقن قطعا غنایی و ثروت و جاهی عهد قریبه قرائمش یعنی صکره کورن کسرا یله بعد
و کریمی باباسی کندوله میراث برافامش شخصلردن یعنی بواسطه لردن طلب خیر و اعانه ایتدکدر که
مغادی فرومایه اولنر بخل ایده جکلرندن فقر اوزرینه بدخی قائده سز شین سواله اوغرامه
دیمکدر (حضرت علی رضی الله عنه و کرم وجهه لانسئل الناس فتذل ولا تکتکرن من الشیء
فخل * بیورمشدر که مالی ناسدن سوال ایتکه ذلیل اولور سن و برسنه بی چوخالتمه که اندن
اوصانور سن یعنی مال دنیاده ازه قناعت ایلد دیمکدر (وینه اول امیر المؤمنین مارایت فی وجه
المرء افصح من ذل السؤال * یعنی کشتک بوزنده و ذلت سوالدن کوتور برسنه کوردمم بیوردر قاری
نجل جلیلاری امام حسن رضی الله تعالی عنهما دن هر ویدر (و برشاعر بلوغ ذل سوالده
* ما اعتاض من ذل وجهه بسؤاله * عوضا و لولنا لالفناه بسؤال * و اذا السؤال مع النوال وزنه *
* رجع السؤال وخف کل نوال * قطعه سن نظم ایچشدر که مالی جر و سوال ایلد آب رویی بدل
ایدیچی اولان سوال ایلد غنایه نازل اولسه بدخی بنه سواله اعتیاض ایده من یعنی صرف ایتدیک
آبرو بنه غنایه مکتسب مذکور ی فارشواق اوله مرز و امیران در ایتده اوتوال ایلد سوالی وزن
ایتدم سوال طرفی اغر کلوب و هر نوال خفیف اولدی یعنی ذل سوالی کافه مال دنیا باصدره من
دیمکدر (قلت) لکن بوحوصله به باغلور دقتدر (من غزل سعد الفقیه) فطره آب رویی دریا دل *
* ابارشوجهان ایچون اسراف (عبدالله بن الحجاج النفی دخی * و اخ ان جاءنی فی حاجه *
* کان بالانجاش منی و اتقا * و اذاما جئت فی مثلها * کان بالرد بصیرا حاذقا * بعمل الفکره لی فی الرد
من * قبل ان ابدأ فبها ناطقا * قطعه سنی دخی دیمشدر که مالی اخوانک یعنی ابنای زمانک
چو غنی شو حالده در که بر مصیحت و حاجت نسویه ایتدر می خننده بکاکلد که بندن انک مصیحتی
ایچمکنه شوق و اعتمادی واردر یعنی فی الحقیقه دفع ایچوب الدن کلان شیء ایه کور یرم اما
اول ایه بن اکابر مصیحتله ریم محتاج ایتجه کیده جک اولسم بنی نهی دست رده مهارتی واردر
یعنی بوحال ایلد متصفدر ورده شوبله حاذق و ماهر در که دخی بن مصیحتک حرفنی آجندن بنی
رد بایندن اعمال فکر و طرق سمیت ردی تهری ایدوب صفتله فی الحال استفسال ایدر دیمکدر * محمد
ابن سید الاتباری * ثلوث الفنی خیر من البخل للفنی * و البخل خیر من سوال بخل * لعمرک ماشی
لوجهک قیمه * فلانسئل انسانا بوجه ذلیل * مالی بر کشتک فوق کشی به بخله انصافدن خیرلورد
و بالنسبه بخل دخی بخل اولان شخصدن سوال و طلبدن خیر لیدرای مخاطب بخریک خالفنه
قسم ایدر مکه سنک وجهک قیمت و قدری واردر صافقن وجه ذلیل ایلد برانسانه ملاقی اوله یعنی
ذل سوال ایلد اول جوهر کران قدر و بهایی او جوض صواب تلف ایتدکدر (حضرت علی رضی الله
تعالی عنه * ماء وجهک جامد یقظه السؤال فانظر عند من یقظه * بیورمشدر که مالی سنک
آبرویک یعنی قدر و حرمتک و ناموسک شیشه صاف وجه و ذاتکده بچ شفاف کنی طوکشدر یعنی

محموظ طوور وائی جر و سوال آقیدن و بیورر اشبومد غایه اتی ایتدن لر عندنده دقت ایت یعنی
سوال ایلد ذلیل اولنلوه باقده صبرت آل دیمک اولدینی عاجزانه لایح خاطر اولدی نفس الامر ی
نه ایه کاره تخریر بیورلری اهل عرفاندن مختادر (وقال سلم الخاسر) اذا اذن الله فی حاجه * انک
النجاح علی رسله * فلانسئل الناس من فضلهم * ولكن سئل الله من فضله * مالی چونکه کافه
اشیا اراده باری تعالی و سبب و مسبب انک اذنی ایلد اولدیفندن بر حاجتک و قوه صبر حق و اراده
باری عز شانه تعلق ایتدکده کسبه منسوب اولان بدعا جزه انسانیه ایلد بر شیشه حکمت الهیه اوزره
شروع اولند قدره اول شروعت ارقه سی صرته تیسر و حصوله کلور و وقتا که مانع شیء الایتحصل
بآذن الله تعالی قضیه سنه اعتقاد ایتدیککده من ناسک فضل و کرم صور یسندن استمه لکن الله
تعالانک فضل و احسان حقیقیتندن استمدیک اودینی کذلک خاطر کلوب تمنای مذکور ایلد تخریر
اولندی * وقیل احب الناس الی الله من سأله و ابغض الناس الی الله من سأل الناس و من احتاج
الیهم و سألهم * کلام کبار ایتدندر (قلت) حسب الظاهر مفهومی ناسک مظهر زیاده
رضای حق اولنری حقدن سوال ایتدندر حق تعالی به ناسک زیاده مفوضی دخی ناسدن سوال ایتدندر
و ناسه محتاج اولنر یرد دیمکدر که مفادی مطالعه عاجزانه مه کوره هر قدر حکمت خلقی منببات
اسباب عندنده ایه ناسک موفقی ارباب توکل نامدر که اسبابه بالکلیه ارتباطلری اولیوب انجی حق
یلور و قلبلرند حقدن غیری برسنه اولیوب ماسوایی بکلز و هر تجلی حقد راضیلردر اما ابغض که
احب فرشته سبله اسبابی موجب بالذات یلوب رشتنه اعتقالاتی انجی اسبابه باغلیلردر و بیونلوه
اعتقادلری اوزره باب فیض مسبب الاسباب بسته کور نمکله ارتق ماسوایه محتاج اولوب انلردن از
هر جهت سواله مجبور اولورلر که بومعنائی بیسان ایچون * و من احتاج الی آخر جمله سی (من سأل
اوزرینه عطف اولنشددر فتامل انتهى) ابن الاعرابی سوالک ذمده * اباهانی * لانسأل الناس
و التمس * یکفیک فضل الله فانه اوسع * فلونسئل الناس الزاب لاوشکوا * اذا قبل هاتوا ان یملوا
او یمنعوا * قطعه سنی دیمشدر که مالی ناظم غالب ابوهانی ایلد مکی برصد یقظه نصیحا خطاب ایلد باباهانی
ناسدن سوال ایچوب همان حقدن نیاز ایلد سکافضل و کرم باری بشور والله تعالی ان احسانی
یکراندر براناس حسب البشریه باخود اقتضای زمان ایلد سخا لک اوزرینه بخل و امسالک صفی غلبه
ایچمکنه شدی بر حالده در که طو برقی دخی استمه انلردن اودخی استمه نلسه شوحاله یا قشمشلردر که
کندولر بنه مذلول اولان ترابی اعطا دخی اغر کلوب منع ایدر یعنی ویرما مکه قابلری واردر دیمکدر
(قلت) ابوهانی اشته کینه در و نظم مذ کورده حرف نداسی محذوف اوله رق منصوبدر که باباهانی
تقدیرند در بیوبله اولدینی ظاهر و عوامل جدید طالبرینک نزدنده سبله باهر ایکن ذاتک بری حرف ندایی
کوروب و ایتدیککدن و اباهانی بی نرمدن خاطر بنه کلدیسه مباحاتدن ملاحظه و نرمدن الدیسه بنه بلم
کلامدن استفهام چیقره رق ترجمه قطعه به سن مباحات و مفاخره می ایدر سن مفاخره ایتده ناسدن ذل
و سوال ایلد الی آخره دیو ایشلدر * فانصف جزاک الله خیرا * ناظم قطعه اول سالم بن عمر و الخاسر
البصری جنتکان هارون رشید خلیفه نک شعرای کرمدید کانتنددر حتی خلیفه مشار الیه عرض
ایتدیک قصیده نک برنده * ملک کان الشمس فوق جبین * منهلل الامساء و الاصباح * فاذا تزلزلت
بنابه و رواقه * فانزل بعد و انزل بنجاح * قطعه سن درج ایتکله خلیفه حضرت نلری او قیوب اشته
حضرات ملوک بویه جه مدح اولنور دیوب یوزینک دینار احسان ایتددر موصی الیه خاسر تلفیقینک
سبی حکام جوانیه به بدرندن موروث اولان مصحف شریف صاتیوب تمثیل ساز نو عندن اولان کان
اشتر ایتدیک ایتمش فی الحقیقه ایلر و خسر اندر و فانی یوز سکنان یدیده در (اما ابن الاعرابی نمویکه
هاسمک کوله لیدن زیاد نام عبدک اوغلی ابو عبد الله محمددر که امام اعظم رضی الله تعالی عنک

اشغال کجاست طوغش و انکیز بکرمی سکرده فوت اولمشد رکتاب نوادر و کتابانوا و تاریخ
قبائل جله مصنفات کثیره شدند انتهی (وقال محمود الوراق * شاد الکبار قصورهم و تحصنوا
* من کل طالب حاجة اوراغب * فارغب الی باب الاله و لا تکن * بان الصراعة طالبا من طالب *
(قلت) مالی عظمای قوم قصر لینی صوابوب یعنی بابوب و ایچلرند هر طالب حاجت
وراغب نعمتدن تحصن ایشلار یعنی کیمسه سمتره او غرامسون دیو قیوسی بر کیشلردن
ارتق سنده باب اللهه رغبت و اباب الیه ده طالبدن طالب اولدینک حالده صرعه به بادی اولمه
یعنی حقت قیوسی طوردرکن سنک کی هر حالده جناب خالق ورزاقه محتاج اولان او عظمایان
استیوب انلری نچیز ایتمه و صرعه طوغلرینه یعنی صفتدیلرینه باصت اولمه دیمکدر (بو معنای
ملک رب قدیرک ایشو معناده مقدما دیدیکی قطعه دندر * یوجهد درگاه حقه باغلا ایکن * سر
درویشی هر یای و کدا * صکارک بسته واروب یلورمه * حبنا الله تعالی و کنی (وقال ابن دقیق
المدید) وقائله مات الکرام فن لنا * اذعضنا الدهر الشدید بنابه * فقلت لها من کان غایه قصده *
سؤالا مخلوق فلبس بنابه * اذا مات من یرجی فقصودنا الذی * ترجیسه باق فلونی بنابه *
(قلت) مالی برفقه خانون حیمکه کرام ناس اولدیلر شید و ازغون دهر بزی نایله یعنی آرزوسیه
اصردینی یعنی فاقه باصدینی هنکامده بزه بلجا کچیر دیدکده بندخی اکابر کس که غایت
مقصودی مخلوقدن سؤال و طلب اوله مسؤل و مطلوب یعنی بولبی دکلدر یعنی مرادینه
ایره من اکر ککندند نامل رجا اولتور فوت اولدیه سنک دخی درگاه معنویستدن الیه
احسان رجا ایتک واجب اولان مقصود حقیر باقیدر اول ذات اجل و اعلاک مرجهه یعنی
قیوسنه رجوع الیه یا خود بزمه اودات مقدسک مرجهه التجا الیه دیمکدر ایشو قطعه تنبیه
قوانی ثلاثه اولان جناس نام لطافتی وارسته افهامدر (قلت) ایشو ابن دقیق العبد حضرتلری
والدینی قصد حج الیه کیدرکن ینع ساحلی قریبده التیور بکرمی بش مالی شهبانک بکرمی
یشی سبت کونی سفینه ده طوغش ویدیوز صفرینک اون برنجی کونی اشغال ایش اولوب
سبکی و سبوطی طبقات و حسن المحاضرمده یازدقلری اوزره کافه علومده تبحر الیه مرتبه اجتهاده
واردهش حدیثدن المام الیه انک و عده و اقتراح و اصول فقهدن عنوان شارجی و دیوان خطب
و اشعار و سایر آثار صاحبی الشیخ تقی الدین ابو الفتح محمد بن الشیخ محمد الدین و هب بن قطیع القشیری
القوصی نام بحر علومدر روح الله تعالی روحه (قوس فافک ضمی و واک سکونیه صغیرده
برقصیده معموره در انتهی (ایشو قطعه بعض فضلائکدر * لما اغتفرت اجمعی ما وجدتهم *
لجأت الله لانی و اغثنی * و اها علی بذل وجهی للوری سفها * فلو بذلت علی و لای والانی *
مالی یارائمه لضروره عرض احتیاج ابتدیکمده انلری استدیکم برده و بیلدیکم کی بوله میوب
درگاه مسبب الاسبابه عز شانه رجوع ابتدیکمده بنی تلبیه یعنی دعای قبول و بی اغنا الیه مخلوقدن
استغنی قیلای ابواه که مخلوقه مقدم عقلسزلق بوندن بذل آب رومی که اکر مولامه یعنی
حقه بذل ایش اولدم بکا اوزمان دخی دوستلق یعنی مرحمت ایدردی و پوش بزه مخلوقدن
سؤال ذلکه او غرامزد دیمکدر (صره الیه اولان اوج قطعه دخی نسخه مزدن نقل اولندی
انتهی (روجل بلیغ برجلدن برنسنه رجا ایدوب مساعده کور میجک اورجل بخلی حقنه * سالت
فلانا حاجة اقل من قیمته فرمئی ردا افج من خلقته * یعنی فلانن قیمتی کنندن اقل ودون
و خبیس یعنی دون بها و آرزو قوالی برنسنه استدم بنی خلقندن افج وجهله رد ایلدی دیدی
صرب العربا امر ايجت اولسان شخص بخيله چيقوب حاجتی قضا ایتدکده * طلیت من فلان
حاجة فاقطع شجرة و ماقت برة * دیرلر ایش (قلت) شجرة شبک قتی و آخرده تالیله برقل

دیمکدر شجرة قبل جنسک مفردیدر (و برة دخی بانک قصبه دوه ترسی معنانه اولان برة
مفردیدر اما شینک کسری وینه تالیله شجرة انسانک و علی قول نسواک اسفلنده اولان قیلارینه
دیرلر قندیر (مفهوم مثل مذکور فلان کسیدن برنسنه استدم برقل و بر بمره یله قو یروب
و اوقاله مدی دیمکدر (لطیفه) متوکل خلیفهک شعره و بعره لقبیده ایکی مضحکی وار ایش
رجال دولت عباسیه دن برینه بعرهک التجایی مستوجب بررجایی دوشمش ایش شعری برادر
ایشکی سوبلدیکی و بتور دیمی دیو صور قدغه بعره غمام مثل مذکوری ابراده پرد و شورب شعره به ای
قرنداش * ما فتی ولا قطعک * یعنی نه بنی اوقاله دی و نه سنی قوباردی دیو جواب و رد یکی
طوغریسی نوادر لطافتد ندر و شو قول اقتضا سنجده انلری ندیم ایتک متوکل خلیفهک لطف
طبعنه دالدر (عروه مصعبدن برنسنه التماس ایتدکده مصعب قولاق اصمیحی * علم الله ان کل
قوم شیخا یفرعون الیه و انا نقرع منک * یعنی هر قومک بر اولوسی و ریشی واردر که باشلری
مسیقلندده اکا واروب فرع و شکایت ایدرلر لکن بر علم الله سندن شکایت ایدرلر دیدیکه (قلت)
مرادی معنولک حدقی قریبده سی و سایر قرینه الیه سنی حقه شکایت ایدرلر دیمکدر * لاشی
اوجع للاحرار من الوقوف علی باب الاشرار * اقوال حکمت اشغال بلغانددر که مالی احرار
واهل حبشیه اشرار وارباب بخل و امساک قیوسنده طورمقدن اوجع و اشد برنسنه بوقدر
دیمکدر (للامام الشافعی) بلوت بنی الدنیا فلم ارفیهم * سوی من خدا و البخل ملاه اها به *
خردت من غدا القناعة مرهفا * قطعت رجائی منهم بذهابه * فلا ذرا بی واقفا فی طریقه *
* ولا ذرا بی قاعدا عندیاه * مالی اهل دنیا الیه امور دنیویه دن دولای مبتلا اولدم یعنی
طلب و سعت مال و تمتع زائد ایچون خلقه مر اجمتله شدت و مشقتد دوشدم زیرا که ایچلرند بخل
و امساکی در یسته یعنی طور به و هکده سنه طولدیرق صاحبین یعنی خبیس و ندیدن غیر یسینی
کورمدم بعده منبه و آگاه اولوب قناعت قندن برکسین قلیبی نچیرید ایدوب یعنی چیقاروب
الیه الدم و انلردن امیدیمی سبف مذکور ایشله سیله کدم یا خود انلره ملازمه ملابس اولان
امیدیمک رسته سنی کدم بعد ازین خلقک نه اعظمی بنی راهنده عرض حال الیه طورر کورر
ونه سرکاری بنی قیوسنده او طورر کورر دیمکدر (بعض نسخهده ذهابه ذهابه واقع اولمشد که
منع معنانه در یعنی اوسیف قناعتک منعی سبیل امیدیمی کدم دیمک اولور کیدر و ایشو قطعه
حقا که استعاری رنگین برکلام بلیغدر رضی الله تعالی عن ناظمها (بودخی بوکره نقل اولندی
(وقال آخر) لا نسألن الی صديق حاجة * فقول عنک کما الزمان یحول * واستغن بالشی
القلیل فانه * ما صان عرضک لا یقال قلیل * من عف خف علی الصديق اقساؤه * واخو
الحوایج وجهه مملول * واخو ک من وفرت ما فی کبسه * فتمی عنبت به فانت قلیل * مالی دوستکدن
صاقر حاجت طلب الیه زرا طلب ایدر ایتک زمانک تحول کی سندن تحول ایدر یعنی یوز چورر
و شی قلیله قناعت الملکاه ناسدن مستغنی اول زرا عرضکی حفظ و صیانت ایلین شهنه قلیل
واندک دینلر بر کیمسه که عفت یعنی قناعت ایده دوست و احبابنه اتی کورمک خفیف اولور
یعنی استغنا ایتلر لکن حواج و مصالحه مقارن احبابک روی اوصالشددر یعنی رجا ایدن
صديق ابتای زمانه کلال و بر اکر کیمسه سنی چو غالدرا بیک یعنی سندن امیدلری و ارایسه یار
و برادر اولورل یوق من انلری رجا الیه قصد ایدر و عند الا احتیاج کیدر ایتک یا نلرند قلیل اولورسون
دیمکدر (وقال آخر) لیس جودا عطیة بسؤال * قد یهر السؤل غیر جواد * انما الجود
ما اتاک ابتداء * لم تذق فیه مرة الترداد * مالی سنک سؤال و طلبله و ردیکک جود و مخادکدر
یعنی سؤال جوادک غیر یسینی تحریک ایدر یعنی سخنی اخطاره محتاج دکلدر محتاج تحریک

واختار اولان بخلا در ای صاحب امل سن فلان دن شوقی استدم اعطا ابتدای سخن کجه
 ایش دیمه جود اودر که سکا استده کله یعنی بلا طلب واصل اوله وسن اند تردد اجیبی طاماش
 اوله سن یعنی طلبنده آیا ویرمی ویاورم نمی دیوتزده فالق لازم کجه دیمکدر که بورتد و حیرت
 ضمن طلبده اولور (وقال آخر) لا تحسین الموت موت البلاء * وانما الموت سؤال الرجال * کلاهما
 موت ولكن ذاك * اخف من ذلك لذل السؤال * مالی قطعا موتی بلادن عدايمه بلا اولان موت
 انجق رجالدن یعنی خلقدن شی استکدر موت معلوم وسؤال اگر چه ایکسیده اولومدر لکن او
 بوندن اخف واهوندر که بونده یعنی استدمه مذلت واردر دیمکدر (قال آخر) فتمت بالقوت في زمان
 * وضعت نفسي عن الهوان * من كنت عن ماله غنيا * فلا بالي اذا جفاني * ومن رأى بعين نقص
 * رأيت بالذي يزاني * مالی وتقديرى بن زمانده قوته یعنی انجق طو پوره جق اقمه به قناعت برله
 نفسی استحقار دن صیانت استدم یعنی تمنعات زانده ایچون دور ابواب مذلتی ترک استدم تا که ناس
 فلاک فلان اوزر بند فضل وکرمی اولمش دیمه لزر اگر کیم النفس هندده بو بریوک حیا اوله جق
 اراجیفدن اولدیقندن باشقه زمان اوله در که خلقه ظاهرا سؤاللر دن ناشی کرم ایدنارک کرمی
 صمیمی اولوب یار یا ویاخود جاهندن حیا نمندده بر ورش اولغله نائل کرمی اولان شخصه
 کیمه ایدوب اقل ما بکون امتنان بلاسته اوغرا درل وامتنان دردی بر مشکل شیدر که بن مانند
 غنی اولدیغم یعنی کرمی کوردیکم کیمه بکا جفا ایتمه قید ایتم وایان زمان سراپا شویله در که
 بکامین نقص ایله نظر ایدناری بندخی بنی علی زعمهم کوردکاری شی ایله یعنی نقص ایله متصف
 کوریم بنابرین قناعت و باب اختلاطی سد ایله کوشه فقیر خانه ده بلار یافرش پورای عزلت
 ایلدم دیمکدر (اشبو قطعه ترجمه معلومه ده شویله ترجمه اولمشدر که بعینه نقل اولندی
 فخر بیور بله و برنده ایه طوره والا خط بطلان حکیمه ترجمه آیات بن وقت وزمانده قوته قناعت
 ایلدمه نفسمی ذل وحقارندن صیانت ایلدمه ناسدن خوغدن ایچونکه دبرل فلان کیمه ناک فلان
 اوزر بنده جرسؤالده زحمان واردر مانند نظرم اولوب مستغنی اولدیغم کیمه بکا جفا ایلدیکی وقته
 قایم و بی چشم نقص وحقارته نظر ایدنه مقابله بالکل اولارق بنده اولوجه اکانظر ایدرم

باب الرابع والخمسون

اشبو الی در دخی باب هدایا و تحفه و عطیه لر و بونلر مثل وشیه اولان شیر یاننده در
 (قال الله تعالى) واذا حیتیم بحیة فبها احسن منها اوردوها * (قلت) صاحب مستطرف
 اشبو آیت کریمه ده اولان تحفه بی بعضیری عطیه ایله نفسر ایتمدر دیوب بونکله اکتفا
 ایتمدر لکن یضاوی حضرتلری تحفه دن مراد سلام اولوب وجهور مفسرین رأیله تحفه
 آیتده ذکر اولسان رد سلامده اولان رددر دیوب وسلامی بعد التفصیل بعضیری تحفه دن
 بلا شرط عوض اراده ثواب و خیر اخرویه و دنیویه ایله ویریلان نقد و مال معنایی دخی
 مراد در دیدکلر بی و ذکر آتی قول شافعی بی یانده (وقبل ان المراد بالتحفة العطية) و واجب
 الثواب والرد على المتهب وهو قول قديم للشافعي * دیمکدر که بوعبارده اولان اوجب لفظی
 ان المراد بالتحفة العطية مقول قولنک اوزر بنده معطوف اولدوق بنه مقولدر بوراده ثوابدن مراد
 عوضدر و متهب اسم فاعل صیغه سببه اتهام ایدن یعنی هبه بی قبول ایدن کیمه که بوراده
 کر که قبول اینسون و کر که اینسون اعم اولدوق موهوب له اوله جقدر قلیتأمل آیت شریفه
 مذکوره نك قول جمهور اوزره مفهوم لطیف و مفادی سرزای مؤمنین تحفه اولدیقکدر دیمکی
 سرزه سلام ویردکلرنده شواکی امرده مخبر سکر تا و سلامک اوزر بنده زیاده کلام ضمیمه دعا ایدک

(یاخود)

یاخود ویریلان سلامک مثلیله و مقدر ایله سلام الک دیمکدر و (خبروا) امری بوراده و چون ایچوندر
 و اشبو تفهیر اوزره سلام عرض اولوب عینی رد محال اولدیقندن * و اشبال القرية * نضنده
 اولدیقنی کی (ردوها) ده ایجاز امضا ف محذوفدر که تقدیری ردوا مثلها دیمکدر اما تحفه عطیه
 معنا سنه اولدیقنی اوزره مال آیت کریمه سرزه برسنه عطیه و هبه اولدوقده یا عرض ایله مقابله
 یاخود هدیه و هبه بی ردوا عاده ایدک دیمکدر که بوضوئده مجاز حذفی بوقدر و یضا و یتک ذکر تحفه
 امام شافعی نك قول قدیمی اوزره عوض و یرنک و ویرمدیکی وقته ردایتمک و اجیدر فتنه را تهی
 (ثم قلت) یضاوی و صاحب المستطرف شافعی المذهب اولملر یله سلام و هبه و هدیه ده متهمک
 مسائلی دخی ذکر لازم اولدیقندن فضله مسائل مذکوره آیت شریفه مذکوره بی تفسیر
 و ایضا حدن عبارت اولغله اشبو مسائل معتبرندن ملتی و در بخارندن نقل اولمشدر (المسائل)
 بر مؤمن بر مؤمنه السلام عليك ياخود سلام عليك دیو سلام ویردکه آیت کریمه مذکور
 دلالتجه باو عليك السلام ورحمة الله تعالى ویرکانه دیو زیاده ایله یاخود مثلی اولان و عليك
 السلام ایله ردایتمک یعنی سلامی المی و اجیدر بر مؤمن بر جمعه کیدر کده بذاته برینده مثلا السلام
 عليك یاخالد دیو تخصیص ایتمیده او جمعه ده بولنانلردن بری رد سلام استدمه سائرندن ساقط
 اولور اما صورت اولاده خالد سلام المادجه اوزرندن ساقط اولما زو واحده السلام عليك
 دیو جمعه سلام و یرنک جا زرد و یرکیمه برینک خاله سته کتدکده اسلبدان ایله داخل اولاق
 و اجیدر و بعد الدخول سلام ویرمد کجه تکلم جائز دکلر فبصرو مکتوبله کلان سلامه
 دخی علی الفور رد سلام و اجیدر و اگر اهل ذمت و محوسی مسلمه سلام ویرایسه ردایتمک
 باس بوقدر لکن و عليك لغضندن زیاده دینیله وسائل یعنی دلچسپک سلامی المی واجب
 دکلر و یرکیمه به فلا نه بندن سلام کوتورد دیو سبارش اولنده او کیمه به تبلیغ و افاده
 واجب اولور (اما هبه رجل عاقل بالغ مالک اولدیقنی شئی بجانا آخره تمليك و بخش ایتمه سیدر
 و هبه ایتک و هدیه و یرنک مندوب و هدیه بی قبول ایتک سندر و چون کجه هبه بر وجه
 محرر بجانا یعنی عوض و قارشواق شرطی اولقسزین تمليك مال دیمک اولد یقندن عوض
 و یرنک واجب دکلر یعنی مال موهوبی الا ن کیمه که موهوب له در بخردر دیلرسه عوض
 ویراستر سه و یرن بوضوئده موهوب لهک عدم قبول و هبه تمليك غیر لازم اولدیقندن
 و اهب یعنی موهوبی و یرنک اگر عوض الماش ایه استزدادی یعنی موهوبی کیر و الماشی جائزدر
 و استزداده عوض المی مانع اولدیقنی کی و اهب و موهوب له دن برینک و فاقی و موهوبک نماوز زیاده
 بولسی دخی مانعدر و اشبو هبه نك سار احکامی کتب فقیه نك باب هبه شدن یکنه بوراده
 برای تعریف بومقداری کافیدر (واما هدیه که مهدی یعنی هدیه بی و یرنک امور بنده مهدی له
 یعنی هدیه بی الان اعطیت ایتمی شرط اولوبه رقی بجانا و حجه بوجه نکریم و یریلان شیدر و اشبو
 وجهله اولان هدیه بی مطلقا حکومت عباد الله بولنان ذوات حین مأموریت و حکومتلرنده
 رشوته شیه اولدیقندن ایدن اجتناب ایتک واجب اوله رقی رد اولتمی و لکن هدیه امام المسلمین
 حضرتلری و وزراسی و اقربا یعنی ذی رحم محرم طرفلردن اولور یاخود اوتنه دنبرو هدیه سنی
 الدینی یعنی اهدا معنادی اولوب یتلرنده خصوصت اولمادیقنی و هدیه مقادده سنی از یرمدیکی
 حالده میانه ده افنی اولدیقنی ذات طرفندن اولور ایتمه بومقوله هدیه بی ارباب حکومت و جاهک
 قبول رتبه جوازده اولدیقنی و اگر هدیه بوضوئده بکل ایه بر منوال محرر رد اولتمی و اما
 مهدی رد هدیه ده متأذی اولور ایتمه هدیه نك فیتی مهدی بی اعطا ایتک دردی عدم معرفت
 مهدی و یاخود بعد مکانی جهاتر یله معتذر اولور ایتمه یت مال مسلمینه و صنعتی و سائر

خصوصی هدیه کتب معتبره فقهیه مک کتاب القضاة مجرور در قنابل آیت کریمه مذکور ترجمه معلومه ده عبارته مضامین مطالعه سیه بوجهله ترجمه اولشدر که عینله نقل اولندی استعبد بالله عز و اذا حیتیم بحیة خیرا باحسن منها آوردوها بمعنای آیت کریمه سز زدن بر بکره ایله تحیه اولندی فکر وقتله سز زده اول تحیه دن احسن تحیه ایلک یا خود اول تحیه دی رد ایلک بعض مفسرین رحیم الله تحیه ایله مراد عطیه و هدیه در دیدلر یعنی سز زدن بر بکره هدیه و عطیه اولاند قدیمه معطی اولانه دعا ایلک الله تعالی دعا کری قبول اید ویده اول معطی به هدیه دن احسن اولان اجر و ثوابه اکا مجازات ایله یا خود سز زده اول هدیه مک مثلی اول مهنیدی و معطی به رد ایلک جمهور مفسرین تحیه ایله مراد سلام اولاسته ذاهب اولدیله بوی تفسیره کوره معنای شریف سز زدن بر بکره ایله تحیه اولندی فکرده یعنی سز زدن بر بکره سلام و برلده اول سلام عینی رد ایدک الی آخر ما قال (قلت) و فیه الکفا یه عند من له الدرایة نسل الله العفو والعافیة انتهى (قال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم) (تهادوا تحابوا و تذهب الشحنة) (قلت) اشو اثر الله بولتان نسخ مستطرفده بوجهله باز یلور لکن جامع صغیره ابوهریره رضی الله عنهدن مرویا النبی (تهادوا تحابوا) دیو مضبوطدر که جوامع الکلم نبویه دندر و علی قاری مر جومک جوامع الکلمدن جمع ابتدکی قرق حدیثه زیور سلاک تحریردر و شارحی شارح ملتی و مستخلف شیخ اسمعیل حق و حقی قدس سرهما کوزل تفصیل ایتمشدر مر اجعت بیوریه (و ینه جامع صغیره ابوهریره دن رضی الله تعالی عنه) (تهادوا تحابوا و تصافحوا یذهب الفل عنکم) ایله انسدن رضی الله تعالی عنه مرویا (تهادوا فان الهدیة تذهب بالسخیمة و لودعیة الی کراع لاجت و لو اهدی الی کراع لقلت) و سائر هدیه احادیث شریفه زی مضبوطدر (تهادوا) هدیه دن مشتق اوله رق تفاعل باندن امر حاضر مذکرک جعی اولوب اصلی نازک قتی و هانک مدی و دالک قتی و بایک ضمیمه تهادوا در اولندن نازک بری و آخرندن باعلی قواعد الصرف حذف اولمغه دالک کا کان قتی و او ساکن جعله تهادوا قائلشدر بویله ایکن داله منعه و شده و یرمک اکثر ناسک اوقود قاری استماع اولند بجه حدیث شریف اولدیغی جهندن جکرل خون اولمغه در خدم اولیه رق حسیه الله اخطار ایچون تفصیل اولندی (تحابوا) محبتدن و مضاعف اوله رق ینه تفاعلدن جمع مضارع مخاطب مذکرک اولوب اصلی نازک ادقابه تحابون ایدی اولندن کذلک نازک بری و آخرندن جواب امر اولمغه جرمانون حذف اولنوب تحابوا قائلشدر (و نهادی) بر برینه هدیه و یرمک و تحاب بر بریه سوشمک معنای ینه در مناوی مر جوم (تحابوا) اعطا معنای اولان محاباندن اولتی دخی محبتدر لکن محبتدن اولسنه (تهادوا تریدوا فی القلب حبا) خبری شهادت ایدر که فی الحقیقه هدیه قلوبی تألیف و غل غش صدق نقی ایدر دیمشدر (شحنة) ماء مهمله و مدالف ایله عداوت (و غل غشک کسری و تشدید لامه ضغن و حقد معنای ینه در) (سخیمة) کذلک کینه دیمکدر (تصافح و مصافحه لغته کورشمک دیمک اولوب و دخی استلک ایچون دودوست یکدیگرک دودستی طومق معنای ینه در که بر برینه صفحه کفی طوب و صفحه وجهله مقابله ایدر (کراع غراب و زنده باد الشاة که باجه اوله چقدر (مال حدیث اول و ثانی بر بکره هدیه و برک تا که محبتکر ارنه و دخی مصافحه ایدک تا که حقد سز زدن زائل اوله (مال حدیث ثالث هدیه لشک ز بر هدیه حقدی اذ هاب و ازاله ایدر ین کراع دعوت اولنسم یله اجابت و بکا کراع اهدا اولسنه دخی قبول ایدر م دیمکدر مراد همایون پیغمبری صلی الله تعالی علیه وسلم تطیبا لخطا صاحب دعوتک آماده ابتدکی طعای و مهدینک هدیه سنی شی قلیل و یتیر

اوله یله ردایتیم دیمکدر قبول هدیه و اجابت حث و ترغیدر مادامکه ضیافتیه فسق و مال حرام اولیه اجابت دعوت علی قول واجب و علی قول سنت و کده در حضرت رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم نهادای ترغیلرند اولان سرمنای مر جومک یانی اوزده بودر که چونکه ابن آدم اوج اجزایه مقسومدر بری و ما ایمان اولان قلب و دیگری طرف طاعت رحن اولان روح و آخری مرکب شهوت عصیان اولان نفسدر که انسانی قلب الله تعالی به و روح طاعت و نفس یر یعنی ماله دعوت ایدوب قلب ایمان و روح طاعات ایله الفت ایتمکله حفظ نفس باقی قالور اشته نهادی معمله سی اجر اسنده الفت تعلم اولوب قلبه اغری و صبری و اضطراب قلوب کال حاصل اولور (فاحفظ فانه لطیف) (قال صاحب المستطرف و کان صلی الله تعالی علیه وسلم یقبل الهدیة و یشیب علیها ماء و یرمها) (قلت) انابه بوراده بوجه اشارت مجازات و عوض دیمکدر و اشبو روایت حضرت عایشه دن مرویه شمانله (ما هو غیر منها) عبارتی و فیدی اولیه رق مضبوط ایسه ده ینه معنای قید مذکور شمانله تفکر حضرت رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم باینده رانک ضمی و حرف بانک کسریله ریع بنت معاذ بن عفره نام صحابه رضی الله تعالی عنهاک بن حضور سعادت نرینه خرما دالندن اورونی بر اوافق سید ایچده هنوز طلوع ایتمش نور فنده بر مقدار تازه خرما اهدا ایلدیکنده بکا نبی صاحب الجود صلی الله تعالی علیه وسلم کف سعادت نری طولوسی حلی و علی روایه ذهب احسان یوردیلر روایتی ایله سائر روایاندن مستفاددر بو صورته همان صاحب المستطرف وقوع حالی یعنی زیاده عوضی بیان ایچون ذکر ایتمش اولدیغی ملاحظه اولمشدر (مال روایت حضرت رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم هدیه بی قبول بیوروب و هدیه دن کینلو سنه ایله مجازات بیور یعنی مهدی به فارشولتی احسان ایدر زل ایدی دیمکدر (شارح شائل ابن حجر همتی شافعی هدیه بی قبوله اصلا شیه حرمت و تلاجهدن کلانرکی تفریق هدایایه حبا و عار باعث اولماق و فارشولتی کلور دیو اهدا اولتی قبولدینی ذکر و اگر بویله اولور سه قبول اجاعا عا ز دکدر فقط فارشولفته انتظار ایدن دنی به قرائن حالندن بالاستدلال ظن و تخمین مقدار سنه ایله انابه اولور سه قبول جائزدر دیمشدر قنابل انتهى (و قالت عایشه رضی الله تعالی عنها اللطفة عطفة تزرع فی القلوب المحبة والالفة) پیور شد راضغه لام و طانک قحقه لیه احسان و هدیه معنای ینه در عطفه نغته عینک قتی و طانک سکونیه بر یونجهقدر که انکه رجاله نسا افسون ایدر (مال کلام) ام المؤمنین صدیق حضرت نری رضی الله تعالی عنهما هدیه شول کونه مأثر سنه در که قلوب منافره بی محبت و الفت ایتدیر یعنی مکو سولوزی بارشدر و سوکیلوزک کشتار قلوبنه نغم محبتی اکوب نمو پذیراید دیمکدر (ازده الهدیة تجلب المودة الی القلب و السمع والبصر) وارد اولمشدر (قلت) مال هدیه قلبه و قولاغ و کوزه مودت و محبت جلب ایدر شویله که مهدینک حسن شاسنی ایدر و ایتدیر خلقندن مساویستی استماعنی استه مز و ایتدکده منع ایدر و دائما کورسنی و بقاسنی غنی ایدر خلاصه کلبته محی اولور دیمکدر * اذا قدمت من سفر فاهد لاهلک و لوججرا * ضروب امثالند که مالی طشره دن وطنکه عودت ایتدیکده اولاد و عیال و متعلقانکه و لوطاس اولسون هدیه و یر دیمکدر که مراد هدیه به ترغیدر (فضل بن سهل) ما استرضی الغضبان و لا سلبت السخام و لا دفعت المغارم و لا استقبل المحبوب و لا توقی المحذور بمثل الهدیة * دیوب بر کابل سوزی بر سطرده ادا ایتشدر رجده الله تعالی (مالی غضبوتک غضبنی مسکن و کینه زی سالب و مضر نری دافع و محیوتک ملتی موجب و حذر اوله حق سنه زی و قابله ایدی

هدیه کی برآید بوقدر دیکند (قلت) فضل مشاوریه و زراعی دولت عباسیه دند * وانی
فتح الموصلی بهدیه و هی نجسون دینارا فقال حدثنا عطاء عن النبی صلی الله تعالی علیه وسلم انه قال
من اتاه رزق من غیر مسئلة فزده فانما رده علی الله (قلت) الله اولان مستطرفلرند انجق
بوعبارده کورلدیکه مالی و تقدیری بذات فتح موصلی به الی التون اولان هدیه سیه کلدکه
حدیث شریف مذ کوری روایت ایلدیکه مال شریفی بلا طلب و سؤال بر کیمه به رزق کسه
اول کیمه رد یعنی قبول ایلسه انک ردی الله تعالی انک اوزرینه رد در دیکل لکن بعض طبقات
اولیاده فتح مشاوریه بر رجل الی التون هدیه ایدر قبول ایشمیک رجل مذکور سز بو حدیث
نیوی بی ایشمیکرمی دیوب * من لم یقبل ما اهدی له من غیر مسئلة فکان عاردا علی الله ما نوله
عباره سنده روایت ایلد کده فتح تارک سنت اولیه بم بو بکا کا فیدر دیو بردانه سنی
الدی دیو محردرد بونک دخی مال شریفی کندی به بقبر سؤال اهدا اولان نسته بی قبول انجیان
کان الله تعالی انک اکاید قدریله و یردیک نوال واحسانی حقک اوزرینه برافش اولور دیکندر
(قلت) لکن ارمذ کورده اولان هدیه کاب و سندن مستط مسائل شرعیه منطوقجه اولان
هدیه مشروعه اولدینی بی ایشمیکر (فتح بن علی و علی قول فتح بن سعید الموصلی قدس
سره حضرت نوری بشر حافی و سری السقطی اقراندند نهایت فقرده ایکن لاجتهاد غنی
و یسر حال اظهار ایدر ایدی حتی برسلکه برطاقم چکجه و صندوق مفتاحاری جمع ایدوب
صاحب خرائن شکللو و سطرینه ربط ایدر ایدی بش نفر صغیره بنات معصوماتی قبش
کیمه لنده بر برینه صغوفدن صار بلوب انجق لرنده بولان بریکه التند باند قلمی کوردکه
بکا ایلدی ای فتح سبب بکا ک ندر دیو صوردرقلند اشوبکجه و کلم که حق تعالی بوعبدینه
اتی احسان ایتشد ر یارین انک شکرینی ادا ایتدکی دیو بدن لاحاله صوریمیق شکل جواب
و یریم فکری بادی بکام اولمشد دیدی (و عطفنک برنده بر کیمه خسته اولوب مدت مرصنده
یوب و ایچمه نولور دیو جماعته سوال ایدر سامعین دخی اولور دیکمک بار کیمه که مجلس
علم و حکمتده حاضر اولوب ایشمه یعنی نعل برله موبار یله عل ایلسه اشته انک دخی قلی
اولور زرا حیات قلب مو من علم و حکمتله اولور حیوانک اکل و شر یله اولدینی کی دیشلر
ایشان ایکوز یکرمی سنه سی اوائل ذی الحجه سنده خسته اولوب بوم محرد فرباتی بعد
الذبح الهی اشوب اضحیه بنم آخر اعمالدر سن قبول ایدوب بکامطیه قبل مناجاتیه انتقال
ایلدی بشر بوندن بدی سنه صکره انتقال ایتشد قدس الله تعالی اسراهم انتهى (حضرت
رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم اقتدیمر عمر رضی الله تعالی عنیه بر هدیه احسان یورد قد
ذکری آتی اعتذاره بناء صورت نیاز استعفا ککو ستردی علیه الصلاة والسلام باعر
هدیه بی انجیون قبول ایلنک یورد قلند حضرت عمر یار رسول الله ذات نبوتنا هکزه (خیرکم
من لم یقبل شئنا من الناس) یعنی سزک خبر لوکز ناسدن بر نسته قبول انجیاندر یورد قلمی
استماع ایتدیکه بناء در دیکمک نی اکرم علیه الصلاة والسلام (باعر اما ذاک ما کان عن ظهر
مسئله) یعنی ای عمر او قبول اولیه جنق سؤال و طلب ضمیمه حاصل اولان شیدر (فاما
اذا اتاک من غیر مسئلة) اما سکا بغیر طلب کورسه (فانما هو رزق ساقه الله الیک) اول بلا طلب
کلان شی رزق ذک اتی سکا جنق تعالی سوق و نصیب ایتشد دیو ارشاد یوردیلر (وقالت
ام حکیم الخراصیه سمعت رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم یقول (تهادوا فانه یتضعف
الحب و یتذهب غوائل الصدر) مال حدیث شریف بر یریکزه تهادی ایلک که تهادی حب
و ودادی شدید و مضاعف و صدر و قلبده اولان غل و حقدی ازاله ایدر دیکندر (قلت)

اشبو حدیث جامع صغیره دخی وارد لکن فانه رنده فان الهدیه اولوب ضمیرک مر جعی ظاهر
جفتدر و راویه حدیث ام حکیم بنت وداع یاخودایت و ادع صحابه در رضی الله تعالی عنیه
انتهی * فخر المهاداة طی المهاداة * ضر و بندر مال هدیه لشمکی بسط طرفینده اولان
عداوق دورمک یعنی محودر که مبان دن معاداتی قالدیر دیکندر (ابراهیم بن ادهم قدس سره
العر زهدیه بی رد ایتوب مثله مکافات ایتک دایلمی یعنی زهدی مسل جهان ایکن هدیه ده
بومعامله بی ایدر لایمش (بعض ادبیه ماده سنده بش ذاته فرح حاصل اولور (بی مهدیکه
اهدا ایلد فضلده موفق اولسه (ایکجیمی مهدی الیه که انکله تاهیل و ترحیب و تکریم
اولنق ایلد (اوچجیمی حاملی که ضمیمه باخل اجرق یاخود بخشده و مر دکانه به نیلی ایلد
(در دنجی و بشجی ایکی موکل ملکین که هدیه ده حسنات یازلمری ایلد فرحیاب اولور
دیشدر فقیر درمکه ملکک بریکه جانب ییمیده اولاند در فی الحقیقه خیر یازر لکن دیکری
یسارده در صدخبر نحر یرینه مأموردانک هدیه ده فرجی باهدیه خصوصنده دفتردن محوسبده
ایلد و یاخود عدم نحر ییمیده ایلد و یاخود انک دخی ملک بین امری اولغله بلطفه تعالی رأیله
حسنة مضاعف یازمغه فرح ایدر دیشلیدر قندیر * ذکر انواع الهدایا للخلفاء و غیرهم ومن
قصرت به قدرته فاهدی البسر و کتب معه مکاتبه یعتذر فیها * یعنی باب مذکورده اشبو
مطلب خلفا و سائر لینه تقدیم اولان هدایا انواعه و انله لایقیه هدیه ارساله قدرتی
اولیه رقی اعتذار نامه ایلد هدیه سیره و قلیله تقدیم ایدنله دار کلامدر (ترجمه معلومه ده بیان
و عنوان مطلب اولان عبارده مذکورده ترکیه به بویه جه دوند رایش و چور لشد که عینی ایلد
نقل اولندی دقت یوریه (بوند صکره ذکر و بیان اولنه جنق خلفا و غیریه هدایانک اتواعبد
عادت سلف بو ایشکه ذی قیمت هدیه اعطاسنه قدرتیاب اولاد قلند شی قلیل و خسیس
هدایا ایلد اهدا ایدر لسه اعتذار نامه نحر یایدر لایمش انتهى (نیوله سلطنتی جامع اولان
حضرت سلیمان بن داود علیه السلام بارانده تعالی کافه مخلوق خدا زیر اطاعتلند و تسخیرند
اوللر یله برکوند بر برینه متیان سکرشی یعنی ملک هند دن بر فیل و ملک ترک دن بر چار به
و ملک عرب دن بر فرس و ملک چین دن بر جوهر و قیصر دن استبرق قاشی و ملک بحد دن
بر کیر انجی و قرنجیه ل ملکندن بر چکر که و سوری سنک ملکندن بر ذره یعنی خرده قرنجیه
هدا یاسی کادکه نامل یوروب و تشکرا سبحان الله القادر علی جمع الاضداد یور مشلدر
(واهدی ملک الروم الی المأمون هدیه فقال المأمون اهدوا له ما یکون مائة ضعفها لعلهم
الاسلام و نعم الله علیا ففعل ذلک فلما عزم علی حلها قال ما عن الاشیاء عهدهم قالوا المسک
و السعور قال و کم فی الهدیه من ذلک قالوا مائتی رطل مسکا و مائتی جلد سمور * یعنی مأمون
خلیفه تک عهدنده اولان قیصر خلیفه مشاوریه هدیه کوندرد که و کلاه دولته بو هدیه تک
یوز قاتی ترتیب ایلک فاکه اسلامک عز و شرفنی و الله تعالی انک اهل اسلامه اولان نعمت لری
قیصر یله دیو امر ایکنله موجبجه ترتیب و آماده اولندی بی خلیفه مشاوریه انها و افاده
اولند قدده خلیفه حضرت نوری قیصر یلر باندده اعز اشیا در دیو سؤال ایدر مسک ایلد سمور
عندلرند معتبر اولدینی خبر و یرد کلرند بزم ارسال ایدد جکمر هدایانک انجیخنده انلردن نه مقدار
ترتیب اولندی دیدکده و کلا ایکوز بطنان مسک و ایکوز طولم سمور اولدینی عرض ایتدیلر
(قلت) عبارة مذکورده اصلک معنای یوا اولوب بنه مخاطب خلیفه و کلا ایکن ترجمه معلومه ده
خلیفه سقیر قیصره ایکوز طولم فروه و ایکوز بطنان مسک کوندردی دیوب هدیه خلیفه بی
یوزاره خود بخود قصر ایش و قبلند اولان حکایه ده دخی قیله من ملک الهند و جارية من ملک الترس

یا زیلور ایکن مرتجک قلیله یا زیلور نه خه سنده ملک تبدن برفل و ملک هنددن بزجاره دیو محر در آیت وحیدیت اولاد یقندن خطاسی قرق بشی بایک فصل نایسند قسب و اقارب ذکرند صاحب مستطرفک * قبل و لولم بکن من معرفه الانساب الاعترافها من صولة الاعداء و تنازع الکفاء لکان تعلمها من احزم الراى و افضل الثواب الا ترى ال قول قوم شعب و ولولاه طک رجناک * غایق علیه لرمطه دیو یزیدنی عباره بی ترجمه ده اولان خطاکی دکل ایسه ده استخراج غریبدر (اما فصل مذکورده خطاسی شویله در که * ولولاه طک الایه شعب علیه السلام قوتک کلامی اولوب حق تعالی نظم کریمده حکایه ازال یزیدنی ظاهر ایکن ترجمه مذکورده (بعضیله دیدیلر که عشرت و انسابی معرفتده صولة اعدادن احتراز و تنازع اکفادن اجتناب فائده سنی یله لایندی تعلم انسابی احزم رأی و افضل ثواب عد ایدر لایندی معلوم دکلکه حضرت شعب علیه السلام قوی اضراردن کف و امتناع اعلاری رهط و عشرتدن خوف اعلریته مبنی اولدی تکیم حق سبحانه و تعالی خبرویر استبذ بالله و ولولاه طک رجناک * یعنی ای شعب سنک عشرتک اولمیدی جله سنی اهلاک ایدردم دیو تحریر ایتشد که ظاهر اولدنی اوزره حیر نور چشم و دل برجارت و فقتند ز قافهم اتمی * و اهدت قدر التدا الی المعتضد بالله یوم الثیروز من سنة الثنین و ثمانین هدیة کان فیها عشرون صبیة من ذهب فی عشرة منها شام عنبر و نثرها اربعة و ثلثون رطلا و خمس خلع و شبا فیتها نجسة الاف دینار و علفت شمامات ایرم نبروز بلغت النفقة علیها ثلثة عشر الاف دینار * یعنی معتضد خلیفه نک فطر التدا ایله ملقب حلیله لری طرفندن عادتلی اوزره سنین هجریه نک ایکوز سکسانده واقع نوروز کونی بکری التون صبی که اوندده اوتوز درت بطمان عشر شمامه لری و بش یک دینار فیتلی بش خلعت نفیسه ایله سار تحف اشیا وار ایش و یوم نوروز ایچون مشار الیهالک اعمال ایدر دیک شمامات عنبره اون اوچیک دینار خرج اولمش ایش (قلت) فطر التدا معتضد عباسی خلیفه نک عی معتز بالله طرفندن ایکوز الی درنده مصر و الیسی نصب اولتان احد بن طولوک اوغلی یه مصر و الیسی خارویه ابو الجوشک کریمسی اسعاد که معتضد خلا فله یعت اولدنی ایکوز باش سنه سنده تزوج ایتشد بکه کبیت مختصه سوری توار یخده مفصلا مشروحدر و معتضد عادت نوروزی مسکه ترک ایتدر مشدر و صبی چین معری اولان صبه نسبتدر که لاسخرده محرفاسنی دید بکر که تسی اوله جقدر باخود طباق و با کاسه در یعنی بونلرک اصل ایجادی چینه ایش لکن هر طرفه و هر معددن یا زیلور فاحفظ (صاحب المستطرف مشهور اولدنی اوزده چونکه عبارات کاتبی محاضر ایدن باعیانها جمع ایدوب آیات و احادیثک تفاسیر و شرحلرینه تصدی ایتدیکی صکی اشعارک اعراب و لغاتنه و حکایاتک عهدنده شهرته بناء اشاراته طرفقیوب اولجه یازمش ایسه ده چین ترجمه ده ایضاح لازم ایکن و عصر معتضدده سراپا اقلیم عجمه آمر مطلق ملوک قدیمه فرس کی بر ملک یوغیکن ترجمه معلومه مذکورده ده بو حکایه بی دخی ترجمه ده (ملک عجم فطر التدا سکسان ایک ناریخده عباسیه دن معتضد بالله خلیفه چینه مصنوع بکری عدد کاسه هدیة ایشکه اون کاسه نک درونده اوتوز درت رطل صبر اولهرق و بکری عدد کس کاسه هدیة ایشکه یته اولک ایچنده اوتوز رطلدن زیاده اولهرق و بش یک التون فیتی اولان برشی دخی هدیة و کندیلرک هیدلری اولان یوم نبروزده ترین ایچون برشام عل و صنعت ایتدر مشکه فیت و یهاسی اون یک التونه بالغ اولمش عباره غریبه سی یازمشدر ایتدم بوبله محاضرات کابلری مطالعه و ترجمه جناب فیاض مطلقدن شب و روز کسب و عرفاتی یازمالدیکم علوم ادبیه

دنبلان اون ایک فنی و علی الخصوص تاریخی و ساریفونی حسب القدره یملک الزم اولدنی ارباب دانش و عرفان ایتده مسلمدر فی الحقیقه مثلا بزم زدیمرده قیام قرائنه و شهرته بناء حالامثلا الشمس رسته سی دیو یازوب و سوبلد بکر کی قرب عهد و اوزمانده شهرته مبنی صاحب مستطرفک معتضد عهدنده یازدنی سنه ایکوزد نصکره اولغله احاد و عشرتیه اکتفا قیلنددر لکن شمعی عهد مذکور اوزایوب بعضی ناس معتضد کیدر وستین هجریه دن فنی سندهر بطد کلرندن ترجمه ده عهد صاحب حکایه بی تاریخیه یلوب ایضاح ایتک لازمدر رهله ملک عجم فطر التدا نک اصلا اصلی و ناویل یوقدر اریق بنای قلم فقیر ترجمه معلومه مذکورده نک نقضی قول لایرم امیدندن میدانده اولدنی کی عاجز اولوب بالبحر و القصور کنیدی قریحه قریحه سی خوار ستانده و بشن جو یلردن کرامته سنی کسب تمام مأمورینی اجرا و متوکلا علیه تعالی نحر بره حصر صباح و مسایمکده در اهل مروندن عفو قصور و تصحیح خطا و دعای بالخیر یازایدرم اتمی (یعقوب ابن الیث الصفار) محمد علی الله خلیفه سنه نک برده تقدیم هدیه ایدوب ایچنده اولان اوج عدد طوغاک بری مثلی کورلک ابلق یعنی الاجه ایدی و اون فاطره محمول بکری صدوق که ایچلرند چین تحنی و ظرفی طولوا بیدی و یوز رأس مهری و دروننده اون بش آدمی صفه جق کشدن یان یانه ایک خیمه شکلنده قور یلور یعنی ایک قبه لو بر مسجد و یوز من یعنی بطمان مسک و یوز من صود هندی و در یوز یک درهم ایدی (قلت) مهری مهره بن حیدان قیله سندن چیقان بین العرب مقبول دوه در که قیله مذکورده یه نسبتدر (و یعقوب ترجمه سی یوقارورده بکمشدر) مکتبی بالله خلیفه درگاهنه صاحب المغرب یعنی مغرب حکمداری ز یاد بن عبدالله بن ابراهیم بن الاغلب ایکوز طفسان برده قدری جلیل یعنی ذی قیام هدایا تقدیم ایتدی بکه یوز خادم و یوز کوله و یوز جاریه و یوز فرس ایله برزرافه و بر بیانی بفر که کیک نو عتنددر و هر بری اوزدینار غریجه یوز یک دینار هدایاسی جله سندن ایدی (قلت) مکتبی بالله ابو محمد علی سابق الذکر اون النبی خلیفه معتضد باللهک اوغلی و خلفا عباسیه نک اون بدیجسیدر ایکوز سکسان طقوز ربع الاخرینک سکرچی کونی سنی اونوز بریاشدن ایک ماه ناقص ایکن یعت اولنوب طفسان بش ذی القعدة سنک اون دخی بازار کیجه سی وفات ایتشد زعیبه یه مشفق خلیفه ایدی رحمه الله تعالی (اما زیاده جلدی ابراهیم بن اغلب یوز سکسان درنده یعنی عهد هرون الرشیده اخر بقیده سوق عسکر ایتشدی و اروب والوب طفسان بدیده اوراده فوت اولدی پس اوغلی عبدالله ابو العباس ثوابت ایتدی یعنی منصرف اولدی اودخی ایکوز برده اوراده فوت اولوب برینه قراندانی زیاده الله بکیدی بکری اوج سال مرورنده اودخی وفات ایدوب قرندانی محمد ابو العباس تولید ایدوب اقدامیله ایکوز بکری سکزده اهل اسلام صفیه نک یعنی سید ااطه سنک اکثر اما کتی قیام ایتدیلر محمد اوراده تمکن ایتدی ایکوز قرق ایکده وفات ایتد کده اوغلی احد ابو ابراهیم تولید ایتدی احد قرق طقوزده فوت اولدقده قرندانی زیاده الله ابو محمد برینه بکوب اودخی الی برده فوت اولدقده برادر زاده سی ابراهیم بن احد تولید ایلدی و افر یقیه ده وفاده نام شهری بابوب اورایه بعد النفل کلوب جزیره من بوره بی عامیله قیام ایلدی و سکسان طقوزده فوت اولوب جسدی افر یقیه ده قبروان شهرینه نقل و دفن اولدی پس اوغلی عبدالله برینه بکیدی چند سال مرورنده اوغلی که مکتبی خلیفه یه هدیه من بوره بی کوندن زیاده الله بن عبد الله بن عبد الله مشارالیه کبیت غریبه معلومه ایله فوت اولدقده برینه بکیدی عبد الله سنی تونسده مدفوندر لکن اموری مختل اولوب مغرب زمینده فاطمیونه خلقی دعوتله ظهور ایدن ابو عبدالله کلوب زیاده اللهی فاجردی وزیاده ارض فلسطینه دوشوب رهله ده فوت اولوب انده دفن اولنوب بنی اغلبه فاطمیون اغلب کلدی (استنبول قضا سندن بالاتصال یک یوز باشند وفات ایدن مصطفی اقدی

مهر باند و صقلیه کسرات ثلثه و لامک تشدید به اق ذکرده افریقہ خداستند بر جزیره در
و جالیوسنک قبری انده در دیوب سائر احوالی باز مشدر واطلسه دخی محرور در (واطلس منور
ترجہ سنده لاتندہ سبیلاندر دیمش و ساراسنی ریتی عرب بلرمیقایل بالیوس عصرندہ اکا مستول
اولوب در تیوز سته صیقلانندہ فالندی دیو باز مشدر انتھی و مشارالیه مکتفی بالله خلیفه به
ایکوز طفسان اوچده ملکه افریجہ تربا بت اوباری التون ابله نسج اولمش بکرمی عند الواب
وصقلیه به منسوب بکرمی رأس غلام ابله بکرمی رأس جاز به واللبشر قطعه سيف وستان نفیس
واللی رأس اسب و برنجی حیوانانہ مقابلہ به مقتدر اون کلب کبیر والی عند طوغان ویدی عند
چاقرو غلام سعاد بکرمی قوس قزح کبی هر آن جیع الزوان ابله تلون ابد ر حر بردن نسج اولمش
بر مضرب یعنی قور بلور چتر و دیار افریجہ مخصوص بر نوع قوشکه بالخاصه مشرو باندہ سموی
کور کده قنادل به جز بتوب صیجہ غریبه ابله صیجہ ابد ر ایش اندن بدی ظیر و بر نوع
بوتجفکه اوقی تمری و سائر اومقوله حدید ل انسانک وجودندہ قالوب اوزرنده ات بندکد نصرکه
حدیدک اوسندہ قوندقدہ وجه مسرجکوب جقارمقی خاصه سی ایش اق و جیع بدنی بتکلی قولانی
بغل قولانی کبی رجار وحشی اهدا ایش (قلت) ملکه مرقومه افریجہ تعبیری قربنه سیله
اورو باسندہ اولدینی متبادر خاطر ایه ده قنی اولکادہ اولدینی اولجایی حاکمی تاریخلردن
تحریری به موقوفدر اگر اطلاع مراد ایه واسم مذکور بعض نسخه مستطرفده ت و بعد هار
و بعد هاباوبه صیقلانندہ ت رندمت و (اوباری) دخی بعضندہ بوبله جه با و بعضندہ بازندہن ابله
(اوباری) باز بلودر بونلرک تحقیقی دخی لسان آشدن صور به (مستنصر بالله خلیفه به در تیوز
اوتوزیدی تاریخنده قسطنطین نام قیصر بر هدیه عقیقه تقدیم ایلکد قینی هر بر قبطاری دینار
عریه اولقی اوزره اون پلک التون مقدارندہ اوتوز قبطار خاص التونه معادل ایش (قلت)
الده بولتان مستطرقدره مستنصر بالله باز لکن هدیه سته سته او نماز زرا مستنصرک خلافتہ
یعنی التیوز بکرمی اوچده و وفاتی فرقدہ اولدیندن باشقه مستنصر مرحومه معاصر خالبوس
نسلدن طفسان بستی قیصرک نامی دخی بدنی اوله رقی قسطنطین اولوب بونک زمانی ایه
التیوز حدودندہ در بوضوئندہ تاریخ هدیه ده سهو اولدینی ظاهر در اما متر جالرجهما ابله
تعالی عینی باز مشدر انتھی (بر رجل متوکل خلیفه ابد احسان ابله ایچی بوش و صاف
بر عصر شبته سی اهدا و هر صحنانده صغیردن کیره اولان هدیه هر بار لطیف و رفیق و اما
کیردن صغیره اولد قده بونک عکسندہ یعنی عظیملو و جاسنلو و کران اولور ایه نفسه اوقع
و مهدی البهہ انتفع اولور مالی بازوب مظهر احسان خلیفه اولمشدر (آل بو یعدن عضدالدوله به
مهرجان کونی صابی اوزندہ افلاک و روج و کواکب رسم اولتان آلات نجومیہ مشهوره دن
بر اسطراب اهدا ایدوب و نظم ابتدکی اشبو قطعه بلیغه بی بازوب برابر تقدیم ایشدر *
اهدی الیک بنوا الاملاک و اختلفوا * فی مهرجان جدید انت تلیه * لکن عبدک ابراهیم حین بری
* سمو قد رک عن شیء بدایت * لم یرض بالارض یهدی بها الیک فقد * اهدی لک الفلک
الاعلی بمسافه * مالی ای ولی نعمتم ارکان توانکران در کاهکه اقتضای عبودیت اوزره
مهرجان جدید کونی مختلف یعنی کونا کون هدیه ل تقدیم ایدیلر حق تعالی متین ایدہ و اول
جدید مهرجانی یاخود افسه هدایای جوروده واسکیدہ سن یعنی امثاله بشه سن لکن قولک
ابراهم سکا قریب اولان شیدن یعنی سکا و بریلان هدیه لزدن و دنیا و مافیها دن سنک سمو
و علوقدر و مزیلکی اعلا کوردکده ارضی سکا اهدایه راضی اولوب یعنی لایق کور و محبوب عالی
اولان فلکی یاخود فلک اطللس اعلا فی مشتلایله یعنی ایچنه الدینی کافه افلاک دوائر و نجوم

و بروجیه سکا اهدا ایدنی دیمکدر (قلت) بوراده عبارہ مستطرف اهدی الصابی الی عضد
الدوله اسطرابا بقیوم مهرجان و کتب معہ اهدی الیک الی آخر القطعه ایکنی ترجمه معلومه ده
عنوانی صابی عضد دولته عید لری اولان یوم مهرجاندہ اسطراب کانی اهدا ایدوبده شو
ایسانی هدیه سیله برابر تقدیم ایش صورتہ ککرمش و ایات جلدندہ دخی نای قلہ یسانی
برده سندن رخصت دمسازی و بریلوب ترجمه ایسات اموال و املاک مالک اولنار جتا بکره
اشیا تنقبیه بی اهدا ایدیلر و یوم مهرجان جدیدده اختلاف ایدیلر سزر اتی اسکیده سکر
و بندہ کتوک ابراهیم سنک قریب اولدینک شیدن علوقدرکی یلیدیسه جتا بکره روی ارضی
هدیه ایلکه راضی اولوبده فلک اعلی و فلک اعلا ده اولان شیرلی هدیه ایدنی دیو باز مشدر
کابی ایا (کتب معہ) دخی الدی و مهرجان جدیدده اختلاف ایدیلر دیدیکندن مرادی
ند ر بطم (مهر جان) میک کسریله اول فصل خریدر و علی قول مهر ماه ماهی که
شمک اول برج میرانه تزولیدر انک اون النجی کونیدر که مهرکاک مهریدر (و بر قولده
مهر ابله جان دن مرکب که معنای حبه الروح دیمکدر و یوم مذکور عید فرسدر (و صابی)
ابراهمی ابراهیم بن زهرون یاخود ابن هلال بن جیون الحرائد و مشاهیر منشیان و شاعران دن
اولدینی آثار دن و صحایف و فیات اعیانلردن ظاهر در دینان اوچبون یش بر سنه سی چغیش
وسن سبیدہ عالم بر زخه یشدر (صابی) مهمون اللام اوله رقی صابونک مفردیدر و صابون
قاموس تحریر فیه قبله لری متصف نهاده مهذب باد شمال اولوب کندیلرینک دین نوح علیه
السلام اوزره اولدقلری زعم ایدن طائفه در وصایه نکباء دیدکری روزگاردر که صاباله شمال
اراستدن اسراشته ابراهیم مذکور بو طائفه به منسوبدر (و ندیم حاضرده صابنه جدلی
صابی به منسوب زمن ادریس و علی قول عهد ثبت علیهما السلامده بر قوم اولدینی و ابن
هلال مر سوم انلرک نسلدن ایدوی و پروایتندہ جدقوم مذکور اولان صابی ایام ابراهیم الخلیل
علی نبیا و علیه الصلاة و التسلیات عن الرب الجلیلده اولدینی و ابن الحجه نک تحریر فیه
عند العرب قومک دینی ترک ایدنه صابی دینلدیکی محرور (یضای حضرت لری * والذین
هادوا و النصاری و الصابین * آیتک تفسیرندہ صابون نصاری ابله مجوس یشندہ بر قوم
اولوب علی روایه اصل دینلری دین نوح علیه السلامدر بر قولده عبده ملائکه و علی قول عبده
کواکدر و صابی عربی لغت ایدہ باخروج معنایه اولان صابون یاخود میل معنایه اولان
صی دن مشدر دیمکدر (و طائفه باطله مذکورہ بی ملل و نحل صاحبی تفصیل ایش
و خلاصه سی بونلر روحانیات طاقتندر ریاضات ایدوب و عادیمون و هر مس که حضرت ثبت
و ادریس علیهما السلامدر انجی پیغمبران علیهم السلامدن بونلری تصدیق ایدر ل
دیمکدر (صابی) مر سومه شریف مرتضی کبی ذات مرتبه طوبله دالیه نظم ایدوب خلق
طعن ایدکرنده بن فضل و علمه مرتبه نظم ایدم مرادم شخص صابی دکل دیو اهدنار
ایشدر و مر سومک * ان نحن قستاک بالغصن الرطب فقد * جئنا علیک به ظلم و عدوانا *
* لان احسن مانلقاه مکنسبا * وانت احسن مانلقاک عربانا * قطعه سی عاجزانه مطبوع
طبع کلبل کلکاه چوب خشک بی برک فم قفیر شو و جله ترجمه ایشدر * سکا ای روح مصور نیجه
تشبه ایدہ لم * یوغیکن وجه شبه تازه نهال چنی * او بولور کسوه سبزین ورقله حسنی
* سن ایه احسن اولور سن جقاروب پیرهنی * قلت اسطرابا * اشبو صابی کبی بلا غنله
متصف اولان منشیلردن بری دخی ابو عید ایدیکه بو نصرانی اولکی صابیدر لکن ایکسی
دخی دین مین محمدی بی شواهدنا رجا ایدر لری ایدی حتی صابینک قرآن حفظندہ اولوب داما

اقتباس و تلاوت و شهر رمضان صائم اولور ایدی اما بابایی هلال ایله اوغلی هلال مانند بدر نام
شرفیاب نور اسلام اولشادر علیهما الرحمة (بونلرک یعنی صابی ایله ابو عبید که معاصر زدن
ابو حیان صاحب ابن عبید تریتند یازدیغی رساله سنده شویله یازد که بن بغدادده بلغادن
ابو عبید نصرانی ایله ملاقات ایدوب بلاغت و فصاحت و مراتب منشائی صورتدیمده
ایلدیکی تحقیقاتی قرط بنا کوش سرورم اولدی و ارشاد یتیله هر سومه کابیز اولان قرآن
عظیم الشانه نه درسین دیدیکده (اوبر کلام حسن الانجماد که انده اصلا اثر تصنع
و علامت تکلف اولوب برانسانک ایله منسب و بر جری ایله جارید که طبعه تصنع و تزین ایله
انسان اولسان کلامک و یردیکی انشراحین زیاد و انشراح و یرد یعنی بلغاتک صرف و سع
ایله تألیف ایدیکری کلامک فوقنده در قلیلی کثیر و کثیری عزیز معناسی لفظندن اقوم
و لفظی و زندن ارشاق و وزنی لفظندن اعدل و نظمی نثرندن احلی و مجموعی مفروقندن
ایبی و مفروق مجموعندن اطرف و بعضی کلندن اغرب و کلی بعضندن انجیدر و قرآن رشید که
انده تعجب و استحسان و تحیر جاهل و عالم یکساند رذهنی استعمال یعنی باصدیر و فهمی اغراق
ایدر یعنی بحر حیرته طالدیر و رویت یعنی فکر و عقلی ادراکدن احجاب یعنی مستور ایدوب حق
اولدیفنی تسلیمده در اینی بداهته رد ایدر وادات نامه یعنی حواس سلیمه غیر علیه و عقل ناقب
و طبع صحیح یعنی معتدل و جوهری ادراکده بصیرت صحیح اربابی و صورتی صورتدن و حال حالدن
فرق و تمیز معرفت اصحابی عندنده اشوسر دایتدیکم اوصاف قرآن صحیح و سهلد ر یعنی بونلر
فی الحال بویله اولدیفنی تسلیم ایدر و ووارسته بیان اولدیفنی اوزره قرآن عین رفقدن که خلفه
مالایطساقی حل ایتدی یعنی انده محتماله امر یوقدر واکا واجب اولیان نسنه حل اولنمسنده ر
یعنی انده عبث نسنه ایله مأموریت مندرج اولوب امر و نهی سرایا حکمت و مصلحت موافقدن
و بونلرک جمله سنده طیب حاذق و ناصح مشفق کیدر دیدی (بعده اشو دیدیکک اوصافک
هیبی و دخی قرآن شامل اولوب طبع بلاغت نعل و درایت حکمت ماهیتک ایله واقف اولدیفنک
سار دقایق و حکم سنی ایمانه و صاحب الفرائی تصدیقه دعوت ایدیبی اولمازی دیدیکده
جواب بویله میوب توفیق حق رجا ایددی و اشو ابو عبید هر قوم ابن هلال صابی ککی باب
بلاغته کلامری تدوین و قید و سند اولان بلغادند در دیمشدر اتههی قول ابی حیان
(قلت) ابو عبیدک طوغریسی حضرت قرآن حقنده اولان اوصافی شرح اولنسه بر یوک
کتاب فوائد نصاب اولور و وزنی دیدیکی بحر مطبوع و نظم دیدیکی منظوم واقع
اولان اقوال کریمه در که علوم عربیه اعلامی قرآن و حدیثه وزن قصدا و نجه رق واقع
اولان نصوص منظومه کیفیتی بحثایان اغشاردر (طراز المجالی و عبد الحمید خان طاب
ثره عصری علماسندن عصائی دمشقینک لامیه العرب شرح جدیدینه مر اجعت بیوریه و با لاده
یعنی فرق ایکچی باید قلم اسعد فقیر ایله درج اولسان مطلبده اعجاز قرآنه دایر اقوال بیان
اولنمش ایسه ده مطلب مذکوره التکرار حسن و صف حقیقی اوادیفندن به بیان اولنور که قرآن
مبین مجزیه باهره باقیه خاتم الانبیاء والمرسلین و رسول الثقلین در علیه و علیهم افضل الصلوات
و اتم التسلیات شویله کیم زمان موسی علیه السلامه سحره و زمان عیسی علیه السلامه طبه
و زمان داود علیه السلامه موسیقی و حسن صوته اعتنا اولدیفنی کی عهدی آخر الزمان
علیه الصلاة والسلام افندیمرده اعتنا بلاغت اولنله جناب رب حکیم لم یزل عز شانه هر نینک
مجزیه سنی مقتضای زمانی اوزره قلوب پیغمبر عزه دخی صلی الله تعالی علیه وسلم قرآن کریمی
منعزده قیلعله حضرت رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم دخی عهد سعادتارنده فصاحت

و بلاغتاری مسلم اولان مشرکری بکری و شوقدر سته اولان مدت نزولنده اوج قبضه آیتدن
عبادت اولان اقصر سوره سنک مثلی اتیان ایدک دیو تحدی ایلدی و الحال که اول تعدی
ایلدیکی قرآن کریمک نصو سنده ایسه منکرینک مادامکه ایمانه کلبه نجس اولدقلرنه
و جهاد و قتل و ذراریری سنی و استرقاق اولغنی واجب و جائز و مسلمنه ارگکری قول و نسوانی
استرقاشی حلال جاریه قلندیفنه و علی وجه الذل اهل کتب و او حکمه اولنلرندن اخذ جزیه
م شروع اولدیفنه حکم اولوب و از قدیم اهتمام ایدیکری زیارت کعبه دن مشرکری منع
مصر حدرو بو وجهله منکرینک تحقیر و تریتنی ناطق اولان قرآنک اقصر سوره سنی مثلی
ایانه قادر اولمل ایدی منصف اولدقلری کمال حیت عرب اوزره شوذل و حقارت و قتله
و نجاست اولدقلرنه دایر حکمه راضی اولوب همان مثلی کتوروب سل سبف عدوان ایتزل
ایدی و دخی هر اقلیمه عالم و جاهل و کبر و صغیر اولنلرک عندلرند ظهور بین و علم جلی ایله
ظاهر و معلومدر که ابتدای تریتندن بو آیه قدر که یک ایکوز سکان سنده قریبدر که بر احد
معارضه ایده مدی و اقصر سوره سنک مثلی کتوره مدی اگر کتورمش اولسه ل ایدی قرآن کی
اودخی بین اهل الانکار حفظ اولوب بزه و اصل اولوردی (اگر منکرین طرفندن هر احدک
عاجز اولدیفنی مسلم دکلر جائز که بریسی اقصر سوره سنی کتورمش اوله یا خود صرفه قولند
ذاهبه کوره اتیان ایتکه قدری مطلوب اولماش اوله دیوانکان و جواز سندیه سوال اولنورسه
جوابنده بر احدک معارضه ایش اولدیفنی و عدم سلب قدرت خلقی تحقیق استقرایه موقوفدر
استقرا ایسه تام اولمازجه یقینی موجب دکلدر یعنی یکندن و موجود دن هر احدی اربوب
عجزی بیستدیکه اولماز بویله استقرا ایسه هر احده ممکن دکلدر و امکانی تسلیم اولنسه عهد بهید
و زمان مدیدد نصکره اولور بویسه ایمانه و رضایه مبارکله اولان امر الهی به متانی دوشور و بویله
ملوک بشرده اولیان نسنه ایله امر جناب حکیم محسان عز وجلدن صدور ایتدی علی الخصوص که
خو قل لئن اجتمعت الانس و الجن علی ان یاتوا بمثل هذا القرآن لیاأتون بمثله ولو کان بعضهم
ابعض ظاهرا نص فاطمی جن و انس جنسنک اتیان مثلدن عجزی کسش آتمشدر دیو جواب
و یر بلور و بحمد تعالی اشو سواله بو وجهله و یر بلان جواب بو فقیره طبعه الهیه دندر (بعده
اشو بیان ایدیکر قرآنک لفظ مجیدنده اولان اعجازدر و امام معناسنده اولان اعجاز شو وجهله در که
کافه علماء امصار و اعصار عمر لرینی نصبر و تاویلنه توسل ایچون صرف و لغت و نحو و اصول
و علم کلام و فقه و منطق و علم انساب رجال و علم تاریخ و علم درایت و روایت و احادیثی ملکه و جهله
تحصیل و جمیت خاطر و کمال فطرت و فطنتله منصف اولدقلری حالده اعجازرینی نظر دقیق
وند بر عبقفه صرف ایشلر ایکن حقایقنی فهمدن و دقایقنه وصولدن عجزه خو لا یعلم ناویله
الا الله کلامیه معرفت و مفرا و لدیلاشته بویسان اولسان کیفیات حضرت قرآن حق
اولوب خو لایاتیه الباطل من بین یدیه و لا من خلفه تنزیل من حکیم جید کچ وصف لطیفه
شایان اولدیفنه ادل دلائلدر (ودخی قرآن انبیاء علیهم الصلاة والسلام معجزاتک افضل
اولوب بنفسه و یقاه التکلیف باقیدر تا که پیغمبر یرک علیه الصلاة والسلام حقیقت نبوتنه
دائما علم و یقینی موجب اوله اگر حق اولیدی حکمت الهیه معارضه سیچون برینه تمکین و یروب
سعادت نبوتنه دعوائی اعجازی ابطال ایتک اقتضا ایدر ایدی زیرا باطلی تمکین و حق ایهال
معرض ضلال و اضلالده در که بو اهمالدن حق تعالی منزله و مبرادر و قرآنک رب العالمین
قلیدن هدایت عباد ایچون انزال اولدیفنه بر دلیل دخی فاتحه سندن خاتمسته قدر عبادی
اعتقاد و اعمال و دین و دنیا بونندن سرایا اصلح اولان شیله ارشاد دن عبارتدر شرع ایدن و خطبا

یعنی اهل افتادن سائر بلغا کلامی جنسی ایسہ بویہ دکلدر کہ انارجہ وهرزل و هو او هو و و دروغه فار یقندر وعنده التحقیق قرآنک وجه اعجازی بر امر سلیقندر یعنی قرآنک آیان مثلثدن بشرک عاجز اولور مرتبه ده اولسی ذوقله یعنی لطائف کلامی ادرا که اختصامی اولان قوت ادرا که ایله یلنور که اتی عرب ومقابل اولان هر طائفه حسن صوتی ادرا کی سلیقه ایله ادراک ایدر یوقسه قرآنک وجه اعجازی ادراک مشتمل اولدینی نکات عربیه وفنون بلاغی بیلک ایله دکلدر زبر اوونکائی وفنونی بیلک علم معانی و بیانہ محتاجدر بویله اولدی ایسه وجه اعجازی تصدیق علین مذکور بی یلنور مخصوص اولوب اول علمری یللوب کاب اللمده اولان نکات واحکام علین مذکور بی انلره تطبیق واجب اولور ایدی علین مذکور بی تحصیل ایسه واجب دکلدر وسن بلوغه قریب مرتبه و محل تکلیف و اولدینی و بلکه سن نمبر مبدائہ ازلدیکی کی هر که تصدیق و عرفان نبوت واجددر و بو تصدیق و عرفان دخی اعجاز قرآنی معرفته توقف اتمکله معرفت اعجاز قرآن دخی هر که واجب اولور و او معرفت دخی بروجده محرر امر سلیقندر شوقدر وارددر که علین مذکور بی تحصیل وطول مدت ممارسه امر فطری بی تأید اتمکله یقین و جزم کال بولور فتبصر (واعجاز قرآنی ادراک امر سلیقی اولدینی ابو عید نصرانی ایکن دخی *الحسن ما شهدته به الضرات* بولندن اعتراف برله ذکر ایلدیکی آقا ذکر اولندی ایدی وفی الحقیقه علوم شرقیه وهریه وفنون عقلیه وحکیمه اعلامی بیان ایلدیکی اوزره کلامک کال وعیاری فهم ناقد استماع ایلدیکی کی قبول ایتسندن عبارتدر چشمک مطلقا کوزله میل و رغبت و چرکندن نفرتی وانفک بوی لطیفدن محظوظ اولوب بدبودن تأذیبی وقتک حلو و طالتودن تلذذابدوب ایچی شبنی استغیبه واذن و گوشک کوزل سندن نمون اولوب بدو کونو صوتدن متأذی اولسی و دستک یومشقی نسنه دن تنعم ایدوب فائیدن قاجدینی و تأذیبی کی فهم و ذهن دخی حسن انجم کلام بلیغه بالطبع میل و محبت و رغبت ایدوب کلام غیر بلیغدن منحرف اولور اشته بویله ایکن و عقل دیدیکمز شی مجرد تکلیفه مدار و سائر حیواندن تمیز معیار اولوب اکاحواس واسطه سبله معلومات منتقش و حاصل اولدیه اعتباره غیر شایان و حقایق اشیا و احکام معاش و معادی خود بخود ادراک ایده میه چکی وارسته بیان اولوب یعنی عقل مجرد مرآت و معلومات صور کی در که آینه دن مقصود مشاهده صور در یوقسه بالکرم مرآت مقصود بالذات دکلدر و اگر بالکرم عقل ایش کوره جک و مقصود اصلی اولان سلامت معادی بوله حق اولایدی بعث رسل بعث اولوردی و رسالک بعضی مقتضای حکمت الهیه اولدینشک براهین عیدیه سی ایسه کتب کلامیه ده علی التفصیل مذکوردر و و اهل یتنوی الذین یعلمون والذین لا یعلمون ﴿نظم جلیلی بالکرم عقل نا که علمه مفارن اولیه انسانک سائر حیواندن امتیازیه و اعتباریه سبب اولمادیغه دلالت ایدر زبیر ائده اولان الذین اسم موصول مکلف اولان ذوی العقولدن عبارتدر واشبو آیت کریمه نک حاوی اولدینی اصول حکم فصول متأخرین علما و حکماء اسلامیه دن ابن خلدون مرحوم مقدمه سنک کاب اول فصل سادسده فصل فصل بیان و ابضاح ایدر مطالعه اولته فتبصر (و بروجده محرر عقل مجرد کالی دخی بویکن بعض ساده دلان مقدماتی یدیهی و محسوس فنون ریاضیه ده که اناردخی لدی التحقیق بین الحکماء القدماء عادیمون ایله مسمی شبت وهرمس ایله مسمی ادریس و دانیال و لقمان علیهم السلام و سائر اهل کشف ائم سابقه دن ماخوژدر و اولمادیغه یازلدینی اوزره صنایع دخی یفمبران پیشین علیهم السلام صحف و تبلیغارندن تعل اولمشدر حتی کاب البی که نام اترمضبرده حضرت آدم علیه السلام قبل باری تعالادن یک نوع صنعت و حرفت تعلیم و الهام اولتوب صنایع مذکوره ذریائنه سبب کسب رزق اولدینی وحی پیورلدر مآلنده بر اثر محرر در و اولمادیغه

کاغذ وساعت اعمالی یوسف علیه السلام ایجاد کرده ری اولدینی یازیلو دراشته بومقوله
 یدیهیاتی یعنی عزالی حضرت تریک المنفذ عن الضلالته یازدینی اوزره حساب و هندسه کی
 برهنی یدیهی فتوقی یلوب شرایع اگر حق اولیدی بزه بداهته ظهور ایدر ایدی دیه رک و برصاعته
 حاذق اولهک صناعتدیکرده حاذق اولسی لازم کلیه جکی یدیهی اولدینی بتلده رک حضرت
 قرآنه و وحی دن عبارت اولان احادیث نبویه القضاظ ومدلولاته طعن و اعتراضه جسارت
 ابتدکاری طوغریسی جوق حاقدر حتی اومقوله ملحدانه متقدمون ومتأخرون حضراتی رضی الله
 تعالی عنهم بجا اولهق جهال تعبیر ایتشدرد لکن اومقوله مقول ملاحده به دین منصور محمدی
 ائمه واعلامی طرفلرند ن بوجه الزام جواب وریلوب حتی ملحدینک طعن قرآنده ابتدکاری
 جسارتی رفع وازانده اهل سنت وجاعت اساطینی علم مطاعن القرآن نامیه برعلم تدوین ایدوب
 اول فن جلیله کتبخانه (طولوسی آثار تألیف ایتشدرد ومفتاح العلومک فن ثانی اول مطلب
 نقبیدن عبارتدر (و بوجز آنلره سبب دخی شاهباز اولیا عبد القادر الجیلانی قدس الله سره نک
 غنیه سنده وسائر ذوالجناحین شریعت وحقیقت آثارلرند یازدقاری اوزره سر جبال وجلال حق
 اقتضاسبحه انسانیده نفس وقلب یعنی روح خلق اولتوب روح الفاعل ملکه ونفس الفاعل شیطان مکان
 اوله ملک قلوبه نقوابی وشیطان نفسه فجوری الفایدر و بوتقر بیه نفس قلبی فجورده جوارحی
 استعمال ابله مطالبه ایدر اشبو مکاینده نفس وهوامشبت حاکم توفیق ابله تصرف ایدرلر وقلیده
 دخی ایکی نور سامع واردر که بری علم و دیکری ایماندر و بونلرک هبسی قلبک ادوات وجواسیس
 وآلاتدر وقلب اشبو ادواتک میانده ملک وشیطان وادوات مذکورده جنود ککیدر که
 آنلره ملک انسانی اداره ایدر یاخود قلب آینه بجلا کبیدر که آلات مذکورده کندوبه منعکس
 وظاهر اولوب نیک ویدی کورر و غیر ایدر (وبوندن باشقه امام غزالی نک قدس سره
 مشکاة الانوار وجواهر القرآنده تحقیق اوزره انسانه نسبتله امورک ادراکی درت طور اوزره
 درکه حس وعقل وقلب وروحدن عبارتدر وهر بری مافوقنده اولان طورک مدرکاتی تا اول
 طور ابله تطورا ایتدیکه ادراک واحاطه ایده مز وطور روح حالی قدسی اوله رق انبیاء علیهم
 الصلاة والسلامه مخصوصدر که اشبو احوال روحانیه قدسیه نک ادراکانه سائرری واصل
 اوله مزل وصره سبله اطوار مذکورده به ﴿افلا یظنون الی الابل کیف خلقت﴾ و
 ﴿وما یقلها الا العالمون﴾ و ﴿ذلک ذکری لمن کان له قلب یحس﴾ و ﴿و کذلک اوحینا
 الیک روحا من امرنا﴾ آیات مکرره ری اشارت ایدر راشته اشبو تقریردن تبیین ایتدیکه اوزره
 توفیق وعلم وادراکدن نعوذ بالله تعالی محرومیت سبب طعن مذکوردر و بویطعن
 وزندقه نک اساسی باقلسه داعیه داعیه هوا ابله نفس اماره نک زجت تحصیل معارف
 وعبادات بدیهه ریاضات و مشقتی تحمل ایتدیکه و محکومیت فعله واسترشاده رعوتله استراحت
 بدینه میل ورکونیدر ولاسمیا نفسک عادت کنندوبه نافع اولان آجی و کران و مالایمنی طمانی
 وخفیف کلور که بو معنای فضولی مرحوم اشبو قطعه سنده درج ایتشدرد (راحت استر
 طبع یختدر عبادت سرسرسر * ترک راحت رغبت یخت قبلان ممتاز اولور * یوسبیدنر که
 کفر آسان اولوب اسلام صعب * عرصه عالمده ملحد جوق موحد آز اولور * وجناب واجب
 الوجودک ملحد وطمان قرآن وایمانه اوائل اسلامدن پرو امهال حکمت اشتغال وانلره جوابده
 قلب اعلام کرامه الهام قدسی ﴿انا نحن نزلنا الذکر وانا له لحافظون﴾ سرینی
 اظهاردر تا که قرآن و دینک آن بان حقایقی ظهور ایده فافهم فانه لطیف خلاصه بالکثر
 اومقوله ملحدینک کلمات باطله موهه ابله آلوده اسفار مزخرفه لرینی مطالعه ایدنلر علمای عظامک

و بر دگرى جوابلى حارى علم مذکور کابلرني استصحاب ايله اوقومق اهم امور دزد و بعض
طرفای علمدان اشیدیلان سوزر دند که الحاد دخی ولو مغالطه اولسون علم توقف ایتکله
نادان اولوبده اسکی ملحدله تقلید الحاده فالقشنانر یایغیج منکرلک یک اشاعیسیدر
دیدکری ایشیدلشد که بو مقوله نادان مقاد ملاحده حقنده اشوقطعه عریبه ايله یت
فارسی کوزل نظم اولمشدر * ترند ق معلنا بقول ناس * اذا ذکره زندیق ظریف *
* وقد بقى التزندق فیسه رسما * خاقیل له الظریف ولا التظیف * ملحد اراظر افنی باشد *
* تو باین ملحدی ظریف نه * و یوباید یعنی مسائل علم مطاعنی جمعه زبان ترکی اوزده
برکاب نفیس تألیف اولمنده ونشرینه کار آکا هان طرفلرندن همت یورلوق تداییر حسنه
دند (و دخی معلوم اوله که کتب محققین صوفیه و مدققین علمای شرعیه و عقیده
سیان اولندیغی اوزده حکمت بالله محمدانیه اقتضاسیحه مراتب ادراک اولتان اطوار دن
طور حسن طور عقلاک ادراککنندن معزول و بعید اولوب مثلا علم کلام علما سندن
بری موجود یا مخیر یا متخیر ده حال یا خود نه مخیر نه مقیر ده حال دیسه عامی اولان
کیمسه مخیر و مخیرده حال اولان و اولیان نسنه نه کیفیتله موجود اولور دیوا اعتراض ایدر
وانک بو اعتراضی طور حسی اوزده منیدر و طور حسی طور عقله مخالف اولدیغنه بر مثال دخی
صو طولو کاسه ایچره اریک صعبی بردانه وضع اولنسه خارج کاسه دن حسی بصراتی اصل
جرمندن یول کورر و طور نیجه مقداری بو درد بر مع ذلک عقل اصل مقداری دانه بی بطلکه
حسه باقر و یول کورندیکنه الدائمز و کذلک طور عقل دخی طور قلبه ادراک و احاطه اولتان
نسنه نکل اصله و اصل اوله من مثلا عارف بالله و صاحب کشف جناب حق اشو عالمده عالمدن
اوسع بر خلق ایدوب انده ملوک و خلق کثیر وارد و اول عالمه عالم مثال دیرلر دیکده اهل
استدلال طور عقله ایشا ايله مفروض کیر ظرف صغیره نه کیفیتله صغیر بو محالدر دیوا اعتراض ایدر
و یولک سرینی طور قلبه وار مدینه ادراک ایدر مظهر قلب ايله طور روح نبعی دخی بوندن قیاس اولنه
ومنشا اعتراض کبر اما هر رفته مخصوص اولان اصطلاحی بیظامکندر مثلا فقهی بنابر نحوی نحوی
بنابر فقهیهک استغفر الله ترکیبده واقع اولان تراعلری کبی که نحوی ترکیب مذکورده استغفر الله
مفعولدر دیکده فقیه نحوی به الله مفعولدر دیکله کافر اولدک دیوا اعتراض ایدر که بو اعتراض
اصطلاح فقهده اولان معنایه حل ايله در لکن نحویک مرادی من جهة الاعراب مفعولدر که
اصطلاح نحو اوزده مفعولدر اصطلاح نحو اوزده مفعول اولدیغی بی شکدر شمدی بونلرک یتلرینی
توفیق فقهده نحوی و نحوی به فقهی تعلیم ايله حاصل اولور قدر (خلاصه جناب حکیم بی علت
حکمة انسانی * وجعلنا بعضکم فوق بعض درجات * مکره سی دلالتجه ازهر جهت
متفاوت قیاسدر پس بعض شبتک کنهنی ادراک ذاتده ممکن ایسه ده باذن الله تعالی حامل
نوامیس الهیه اولان انبیا و مرسلین علیهم الصلو و السلام حضراتی ماعدالنده وقوعی
اولادیغی قول محققیند کورمز ببتکه خلا و ملا میچنده و سائر اشیا معلومه ده حکما دخی
عاجز اولوب یتلریده اختلافات کثیره واقع اولمشدر خصوصا علل و اسقامه دوا بی یلورز دیو
ادعا ایدرلر ایکن مرض موت علاجه و بقاء وجودده عاجز اولدیبار کذلک شریعت مطهره ده
دخی اعتقاد و اعمال جهتلرله حکمة سری و کنهی یلنلک مسائل و مباحث وارد که انلر ده
حقایق بر اهرین عدیده ايله ثابت اولان کتاب وستک خبرینی جرم و اعتقاد ایتکدن غیری مأموریت
یوقدر (و شیخ اکبر قدس سره الاظهر بعض کاتبند بیان ایلدیک اوزده مخبر صادق شول دانه بکرر که
حین ضیا و تشنبرو کندوسندن اصلا کذب صدور ایتوب وهب دیدکری واقع و نفس الامر

مطابق جیفه و اطواری دائما اعتدال اوزده اولسه و بویه اولدیغی حالده بن شو چار دیوارک
ایچنده شوصفته بر قصر و باغچه بنا و تنظیم ایتدیم دیوب قصر و باغچه موصوفه جای اولنسه
صالح چار دیوار ايله محاط بر محل دخی کوسرته اول دانه سن یلان سولبورسن دیک خلاف
معقولدر و تصدیق اولنماق حق و سغدر فقط بعد التصدیق الصمیمی حق الیقین مرتبه سنه
واصل اولوق قصد ایدنلر لازم اولان قیوسی آجدر ووب ایچنه کیرمکی اندن رجادر اشته آیات
ینات و بر اهرین یقینیات ايله نیونلری ثابت و ظاهر و اوائل حال و شانلرندبرو من کل الوجوه
اطواری مسلم امتی اولمش پیغمبران عظام علیهم الصلا و السلام دخی بویه در که موطن
اخرویه و مغیباتدن خیر و یروب و امور تعبدیه ايله امر ایلدیکرنده فی الحال ایتانوب و ایمان
و امتثال ایتک و سبب و حکمت امرینی سؤال ایتماک متقاضی دیانت و مبتغای عبودیتدر اصحاب
کرامک رضوان و ثنای حق مظهر اولدقاری اشو تصدیق جازم سببیلدر پیغمبر عز صلی الله
تعالی علیه وسلم بش وقت غازی ابتدا ایکشر بعده صلات صبی ایکی و مغربی اوج و سائر لری
در در رکعت قیلک دیوا امر ایتدکده فی الحال هر بر امر لینه امتثال ایدوب نیچون اولایک بی بعده
بعضی اوج و بعضی درت اولدی دیو سببی سؤال ایتدیبار و فس علیه سائر احکام الالهیه
و الحاصل نبوته دلیل شرعی قائم اولوب نفس الامرده محال اولمیان امر تعبدی الهمی بی مجرد
نتیجه حسن اولان قوه و همیه قبول ایتدیکنه بنا اول امر و حکمی انکار ایتک عین ضلالتدر
مثلا بدن انسانده روح ايله عقل و هر نه قدر مشاهده ایتدکده دخی ملائکه و جنک وجودی
دلیل کتاب و سنت ايله ثابت ایکن و همیه اتباع اولنسه نهو ذ بالله تعالی جوهر و جسم و عرض
اولوب بزه و جهاتمزه قائم دکلر و بزه نه اتصال وارد و نه بزدن منفصلدر تزیه و صفیه
موصوف و موجود اولان واجب الوجود و صانع عالم عز شانه بی و هم انکار ایتک لازم کلور
و الحال که هر نه قدر تنزیهات مذکورده ايله موصوف اولان صانع عالمی دلیل قائم اولدیغی ایچون
هر نه قدر و هم عندنده متصور دکلسمده اقرار فرض و انکاری عیاذا بالله تعالی کفر در نتیجه نلام
بر خصوص و حکم الهی که وقوعی ادله یقینیه اربعه که کتاب و سنت و اجماع و قیاسدر بونلرک بر یله
بویه ثابت اوله انی تصدیق شرعا و عقلا واجبدر بو و هم ا و یق ضلالتدر هله مقدمات
صلوی فی الجمله دخی کورمدهن و باطل اقوال ملاحده قدماده تصنیف اولتان کتب مسماه بی
اوقومدهن قصر قامت هنر و عدم بصیرت و بصیر ايله ککندوی قوجه باطل این راوندی
و ابو العلاء امری الضریره همدنک و یکرک طومق زهی جهاتدر * ابن کجا و آر کجا *
مع ذلک انلر و اقرا نلری لدی المباحثه اعلام اهل سنت و جماعتک تحت الزام و اسکا نلرند فاندقاری
کابلرده یازیلوردر (علی قول ابن راوندی و هر یتک ندامت ایتدکاری بعض و فایده محرر در
اتنهی) استطراد اسم الفعیر الذی اراد ان یكون مختصرا لکنه جاء بالمناصباط و طولا بل اطول
فالمنصرع من الاخوان المسلمین ان یعفو اطنابه و یصلحوا عزاته و السلام (ابو الهذیل موسی بن
عمرانه بر کره بر طاق هدیه ایدوب اول طاوغی خبلی اوکش یا تمش و موسی بن عمرانک مجلسنده
بر ششی جال و سمن ايله وصف ایدر جک اولسه اشته سزه هدیه ایلدیکم طاوقدن احسن یا خود
سمندر دیوب و بر حاده مذاکره اولنسه بونک و قوعی سزه دجابه بی اهدادن بر ماه مقدم اولمش
و بونکله اهدا یندن از وقت یکشم دیو مبدأ تاریخ عدا ایتشددر حتی هدیه بی اعظام و ند کیر
ایدنلر حقنده * فلان مهدی الدجاجة * ضرب مثل اولمش ایش (قلت) اشو ابو الهذیل محمد بن
الهذیل العلافدر که بصره ده اولان بی بصیرت معتز لیلرک باشلری ناجی و اول غیر ناجیلرک نور
بصری ابتهاجی ایدی ایکوز بکری یدی سالنده فوت اولمش و ملل و نخلده ابو الهذیل جسدان

سخنه سی دخی کورلشدر واشنو ماجرای آتی کندیسندن منقولہ ردیمشد رکہ بن مامون
 خلیفہ نک در گاہنی قصدایہ بصرہ دن بغدادہ کلورکن دیر هر قل دیدکاری برہ اوغرام واندہ
 زنجیرہ چکیلو بر رجل کوروب باشہ واردم وسلام ویردم بکا جلقہ یعنی کوزخی زیادہ سبلہ
 آجوب باقدقدنصکرہ سن معتزلیہ و امامیہ دغبنس دیدی اندر دم دیدم بوسورتہ ابو الہذیل
 علاسک دیدی نعم دیدم بغدہ او بخودہ لذت وارمیدر دیو سوال ایندی وارد دیدم اولدنی
 نام نہ زمان طویاراکر نوم ایچندہ درایسک خطا ایدرسن زرا نامک او بخودہ شعوری اولماز
 قبل الذوم طویار دیرایسک شی معدومہ وقوف نکل اولور یوق بعد الذوم طویار دیرایسک بنہ خطا
 ایدرسن زرا برنسہ منقضی اولدقدنصکرہ اکا وقوف نہ صورتہ اولور دیدی جوابندہ متخیر
 اولوب کرم ایہ سن سوبلہ بن سندن اخذایہ روایت ایدم دینجہ معلومک اولسونکہ ناس یعنی
 امر غمقی وایقوبدہ حلول ایدر برداء وعلتدر کاتک دواسی نوملہ در دیدیکہ ملاحظہ عاجری
 اوزرہ غالباً مرادی علتک لذتی اولماز واتک لذتی اندن خلاصدر دیمکدر فدر (ابو الہذیل دیرکہ
 رجل مجنونک اشبو تحقیقی پسندایدوب یاندن انصراف قصدایتدم رجل مر قوم ای ابو الہذیل
 او طور وشو سوال عظیم قوی بی بندن ایشد دیدی او طور دینجہ بابا الہذیل رسول اللہ
 صلی اللہ تعالیٰ علیہ وسلم افندی ارض وسعادہ یعنی کونیندہ امین دکلیدر دیدی های های اوبلہ در
 دیدم امنی یتلرندہ وفاق واتفاقیمی سور یاخود اختلافیمی دیدی انجیق اتفاق دلخواهی در زرا
 شانندہ وروما رسلک الازجہ لہ المین نازل اولمشدر دیدم یا عالم مقدسہ ارتحالری فیلندہ کل
 نازک مزاج ہما یونلری صورت خستہ کی اظہارندہ داٹما امت مرحومہ سنک صاغندہ وختہ سنہ
 وصبت ایلکی حث وترغیب یورمقی سنت ملتزمدری ایکن نیچون بندنصکرہ بو خلیفہ کزدر
 دیو برنی تمین یورمدیلر دیدی بونک جوابندہ دخی حیرت آلود اولوب کندنن استدم لکن
 صوصوب وصورنی دکلیدر یوب زنجیر جنونی التہ الدقدہ یاندن صاوشدم و بغدادہ کلوب خلیفہ
 حضر تری احوال طریقی صورددقہ مجنون ایہ وقوع یولان ماجرای خبر ویردم فی الحال احضار
 یوروب سوال مذکور ای اعادہ ایندردی حضور خلیفہ دہ خلی اعلام دخی وارایدی بریسی
 قدر تباب جواب اولہ مدیلر مامون حضر تری مجنونہ جوابنی سن ویر دیدی اودخی سبحان اللہ
 ہم سائل وہم مجیب اولنق نیچہ اولور یعنی وظیفہ میدر دیدی مامون نہ باسی وارندن استفادہ
 ایش اولور دید کدہ علی الرأس والعین دیوب ای امیر المؤمنین معلوم عالیکن اولسونکہ جناب حق
 عز وجل امر خلافتدہ وقوع یولان کیفیتہ علم ازلی وارادہ علیہ سی تعلق ایدوب قضاء مبرم ایہ
 حکم وقضای دیوب و یوحکمہ واندہ اولان حکمت وسرینہ نبی محتسانی مطلع انجکلہ حضرت
 پیغمبر صلی اللہ تعالیٰ علیہ وسلم دخی امر خلافتی حق قدر وقضاء مبرمی اوزرہ ضروری ترک
 ایلدی دیو ایلدیکی تحقیقی مامون استحسان ایلدی ولدی الاقتضا قلوب حرمسرایہ کیدرکن
 مجنون مر قوم چین چین ولسان خشم وکین ایہ خلیفہ یہ متغیری آلوب شمعی بزدن فراری
 ایدرسن دید کدہ خلیفہ حضر تری دونوب نہ استرسن سوبلہ دیدی مجنون یک دینار دیچک
 خلیفہ نہ بیاجقسن دیدی انکلہ کسبہ یعنی عصارہ دهن وتمر آلود یرم دیمکدہ فی الحال یک آلتون
 احسان واهلنہ تقدایہ برار سال ایلدی (وبتہ ابو الہذیلدن منقولہ دیدیکہ شبام هنگامندہ
 بصریہ بر یهودی کلوب لدی المناظرہ تقدیر متکلم وعالم واریاہ الزام ایش اولدینی استماع
 ایندیکمہ عمہ بنی شو یهودی بہ کتور مساحتہ ایدم دیدم عم ای او خلیفہم یو دعوادن واز کج
 زرا بونجہ بصرہ علماسنہ علیہ ایلدی دیدی بن مصر اولدم ناچار الوب کتوردی کوردمکہ ناسہ
 نبوت موسی علیہ السلام منسوخ دکادر دیوب ونبوت محمد علیہ السلام افندی انکار ایدوب اشبو

دعوی باطلک اوزر بنعلی زعمادہ کتور ایدی مرسومہ ای یهودی بخندہ کلدم سائلہی اولور سون
 بوقسد مجیبی دیدم مرسوم استعرا کان ای جوان بوسودادن فارغ اول و بیوکار یکک خاللدن
 عبرت ال کہ جوابہ مقصدہ اولور دیدی ای یهودی بوسوزی براق وسائل و مجیب اولنق
 شفلوتدن برنی اختیارایت دیدم سوائی اختیار ایدوب موسی علیہ السلام اتیلہ اللہ دن نبوتی
 آیات الہیہ ایلہ یعنی معجزات ایلہ ثابتہ نبی دکلیدر دیدی تصدیق ایدم ایشدہ اولنق سنک صاحبکہ
 یعنی محمد علیہ الصلاۃ والسلام مخالفت اینددر یعنی بندنصکرہ نبی کز دیمشد دیدی بدخی
 امر و حال موسی بنم عند مدہ ایکن امر اوزر دن بریسی بن شول موسی علیہ السلامک نبوتی
 اقرار ایدر مکہ بزیم نبی ذیشانک صحت نبوتی بنی اسرائیلہ خبر وروب اتباع و اتقاد ایہ امر
 وذاتیلہ ونبوتیلہ بشیر اینددر اککر اشبو ذات شریفدن صوررایسک بن انک نبوتی مقر
 ومعترف یوق اگر پیغمبر یز محمد المصلطی صلی اللہ تعالیٰ علیہ وسلمک زعمک اوزرہ نبوتی اقرار
 انجوب واطاعتیلہ امر ایمان وذاتیلہ تبشیر اینددر صوررایسک بن اوبلہ موسیقی یسلم ونبوتی
 اقرار ایدم اونی اولوب بلکہ شیطاندر دیدیکمہ یهودی مہیوت اولوب توراتہ نہ دیرسن دیدی
 بدخی اگر دیدیکک تورات نبوت محمد علیہ الصلاۃ والسلامی اقرار ایدن موسی علیہ السلامہ
 نازل اولان تورات ایسہ حق در کل ایسہ باطلدر دیکک یهودی مرسوم کذلک متخیر اولوب نہ بیاجفی
 بیلہ مہرک بنی یانہ جاغردی وار دینجہ نہائی قولانجہ انا کہ وسکا تعلیم علم ایدنہ شویہ بویہ
 دیوشتم ایلدی بدخی دونوب مجلدہ بولنا نلرہ ای مسلمین اعزکم اللہ شوخصک جوانی وروب
 الزام ایندیمی دیدیکمہ جہلہ سی نم دیدکدر بندنصکرہ بکانهائی سوبلدیکی سوزی حدی موجب
 شمدن مادریمہ و احسادیمہ شتم ایندی دیکک همان بولنا نلر ضرب قصدیلہ ایاق قابلی بنی المرینہ
 الدقلری کی یهودی مردود طبائی قالدیروب همان فرار و بصرہ دہ خلی الہ جنی واز ایکن مہیوت
 اولمغہ کلوب الہ مدی دیمشد انتہی نقل ابی الہذیل (وسیطی حضر تری بجمہ النبویہ
 نام اژندہ یازدینی اوزرہ بویخت جسنندن بر مناسطرہ دخی مصردہ وقوع بولمشدر شویہ کہ
 دیار اخر نبیہ دن بر نصرانی کلوب اعلام و مشایخہ بنم بر شبہم واردر اگر حل وازالہ ایدر سد کز
 اسلامی قبول ایدر م دیدی بر مجلس عالی ترتیب ایدر بار و او هنگامدہ ظاہر و باطنی
 معبر التیوز الخشدہ انتقال ایدن شیخ عزالدین بن عبد السلام الشافلی رئیس العلماء ایدی
 تصدیق ایدن نصرانی سرک عندیکزدہ متفق علیہ ایہ مختلف فیہ دن قتبسی افضل وراجد ر
 دیو صوردی حضرت شیخ متفق علیہک راجع اولدینی مسلم ومتفق علیہ در دیدی نصرانی یزوسر
 نبوت عیسی علیہ السلام متفق لکن نبوت محمد علیہ السلام مختلف بوسورتہ عیسی علیہ السلام
 افضل اولوب اکا بزیم کی اتباعک لازم کلور دید کدہ شیخ حضر تری ساکاباشنی اشافی صالوب اول
 نہاردن وقت دخول ظہر قدر طوردی واهل مجلس اضطراب دوشدی بعدہ باشنی قالدیروب ای
 نصرانی قتی عیسانی مراد ایدرسن اگر پیغمبر یزک ظہور بنی بنی اسرائیلہ یو بانی دن بعدی
 اسمہ اجدیم کلامیلہ تبشیر ایدن عیسی علیہ السلامی مراد ایدر ایسک بڑاشدہ اول عیسی علیہ
 السلامک نبوتنہ اتفاق ایدر ز وسنک دخی انک کلامتہ اتباعلہ نبی اجد مرسل مبشر افندی ز ایمان
 ایتمک لازم کلور یوق اگر کلام شریف مر یوری دیمان دیکر عیسانی مراد ایدر ایسک بڑاوبلہ عیسانی
 تصدیق ایتمر اتفاق زہ دہ قالدی دیو جواب باصواب ویرد کدہ حجت و دلیل قائم ونصرانی در آن
 صیسی عرض اسلامہ ظلمت شرکدن ظلم اولدی انتہی (سائق الذکر ابو الہذیلک دجایجہ
 اهدا ایندیکی موسی بن عمرانکہ بغض و قیادہ موسی بن عبد الملك بن هشام الاصفہانی ابو عمران
 عضو طردالم خلفادہ صاحب دیوان الخراج یعنی مستوفی دولت ایدی وشتر ایدنر وایکوز قرقادہ

وفات اینقدر انتهی نقل الفقیه (وهدیه فی تذکیرک ختمه بر شاعر * وان امری اهدی الی صنیعه *
وذكر بها مرة للیم * مالی بکا بر کیمه بر صنیعه یعنی آت و قلیج و یونک کی شیلردن بر نفس
و تحفه نهند اهدا ایسه ترکیه سی رنست بنحس ایسه و اول ووردیکی نسته بی ولو بر کره اولسون تذکر
ایسه تحقیق اول کس ایندر دیمکدر (سفیان نوری روح الله تعالی روحه * اذا اردت ان تزوج
فاهد للام * دیمکدر مالی تزوج مراد ایدر ایسک الله جفک نیک والده سته هدیه ووردیمکدر که مرادی هدیه
جلب قلب ام ایندر بر دیمک اوله جقدر (ابن عباس یعنی الله عنهما بر کیمه به رهدیه اهدا اولدند قد
والحالکه وروود هدیه مهدی الیهک یا نسته بر قوم بولنه اول هدیه قوم مرقوم شرکادردید کمری
حینه صدیق یارندن بری مصر متاعتدن بر از ثیاب کوند رملکه اول مجلیده مشار الیه واصل اولور
حضار مجلس کلام مذکور بی تذکر ایلد کزنده مشرک فیها اولان هدیه ما کولات و مشروبات
مقوله سنددر اما ثیاب مصر دکلدر دیدیلر (قلت) مشار الیهک مرادی لطیفه اولق کر کزنده
(بورانی بعد التوبه تعالینک کتاب لطائف دردست مطالعه اولشیدی ابن عباسک اشو
نقلی لطائف الاصحاب صره سنده بولنوب ملاحظه فقیری ناید ایلدی الحمد لله تعالی
(حدوثی برهان اسمیه مسماة بر جارية حسنة که اقتدسی جیدن کاش ایدی * حجوا موالیک برهان
واعبروا * وقد اتتک الهدایا بن موالیک * فاطرفنی بما اطرفوک به * ولا تکن طرفتی غیر
المساویک * ولست اقبل الا ما جلوت به * ثبتیک وماردوت فی فیک * قطعه سنی بازوب
کوند ردی (قلت) مالی ای برهان افندک و متعلقاتی حج وعمره ایندیلر و انلردن سکا هدایا
دخی کلدی سکا اطراف و انما فی ایند کمری شیلردن سنده بکا اطراف و اهدا ایله یا خود
اطرفتی امری نلا ایله ایسه ظرافت قیل لکن بنم تحفه و طرفه م یعنی بکا کوند رملکه جفک هدیه
مسواکدن باشقه نسته اولسون بن ثیلر یکی جلا ایلدیک نسته ایله دهانکده تردید ایلدیک
شیدن غیر بر نسته قبول ایتیم دیمکدر (مسواک مسواکک جیمکدر دهانده تردید اولسان
* لبس طر القلب المعشوق کبر در بی المعشوق * ایله موصوف آب دهان دلبر اوله جقدر
لسان دخی دهانده تردید یعنی هر طرفه جور بلور و دوند بلور وقاعده عشاخه امیلور نسته ایسه ده
انفصال ایله کوند بلور مقوله دن اولماغله اول معاجبه بوراده جزالت بولناز و دهان قلم
ترجمه یا فتن و مساویک ده اولان کافی کله دن اولوب صکاف خطاف اولدند مدخولیکه
مسواید کونولک معانیه اولغله سنک کونولک دیمکدر حتی ظراف و بلغای ملوک عربدن
بر ذلک حضورنده بلغادن اولان ندیمی طور ایدی ندیمک بلنه صوفش اولدینی براج مساوی
کوروب قصد امتحان ایله بلکه کیر ندر دیو ملک مشار الیه صورده ده ایهام فیجندن خوقا
جمع صیغه سیله مساویک دیموب ضد محاسنک یعنی سنک محاسنک ضدیدر تعبیر به استظراف
اینقدر (نیهایی اولدیشدر نسته ایله کتوردیکی آلت و اوست اعتباریه در یا خود حقیقت
اولدیمچوند بر جمعی ثابا کلور لکن مرادی بتون دیشایدر اما ترجمه معلومه ده (ترجمه
ایسات) ای برهان اسمیه مسمی جاریه سید رک حج وعمره ایلدیلر و سید رکدن سکا هدیه ر
کلور بولند ترجمه سکا اولان هدایا دن بنده حصه دار ایله و بکا هدیه ایلدیک ذلکه مساوی
دکلدر سندن برشی قبول ایلام انجیق جلا ورن انجوقی دند انلرک ایله دهانک اینجده تردید ایلدیک
لسانکی قبول ایدرم دیش و یازلشدر والسلام (ثم قلت) سواک دخی سنواک معانیه الفک
ورالک فتح و مدیه اراک برنوع شجر در که اندن سنواک کسرلر بومعاری توردیه جامع بر لطیفه
منظور در حقیر اولغله بالنا سیه بورایه نقله فقیر محبور اولمشدر یعنی عاشق بلیغ دلشده نک
بری یدنده شجر اراکدن سنواک بولنمش بر محبوب بلیغه نظری اکثر ایندکده محبوب مایه منی

یعنی بندن نه استرسن دیدکده عاشق ایدر انک یعنی سنی کورمک مراد من دیدی محبوب اراک
لفظی شجر مذکور معانیه سنواک ایله سنواک ایله عاشقه طوئند رنجه عاشق * ما ارید سنواک *
یعنی سنک غیر یکی استم انجیق سنی استرم دیمکدر ظاهر اولدینی اوزره کافری خطاب
اوله رقی اری دوتیدن مضارعک نفس متکلم وحده صیغه سنی وسوی غیر معنالی نه در یازی
کافره متصل اولغله قاعده اوزره القاریه یازلشدر واشو لطیفه ده مندرج ایهام لطیف شیخ
زاهد عبدالله خانقاهنک قدس سره اشو بر باعینده الطیف صورتده مندرجدر * جعلت
هدیتی فیکم سواکا * ولم اوتربه احدا سواکا * بعثت الیک عودا من اراک * رجاء ان اعود
وان اراکا * اشو دوییت دخی بر امام حقنه از مایش طبع قلم اسعد فقیردر * الوب حجازده
خلیجه عود ماوردی * و طنده دوستره یکسر امام ماوردی * شوریه جوق که دریغ
ایلز صورتده * او طیب لطفه فرمای داغما وردی * وردی * وور * واولک کسر
واشیاعیه املائی مستملدر لکن ماوردی به رعایه املائی قدیم اوزره واولک فنی ویا سرن
یازیلوب و اوقوندی انتهی (بعض بلغا صدیقته هدیه کوند روب اعتذارا شوبیتی دخی
بازوب تقدیم ایتیم * تفضل بالقبول علی * ائی * بعثت بما یقبل لبد عبدک * مالی سنک قولیک
قولنه یله آراولوب لایق اولیان شی ناجیری بعثت وارسال ایلدم قبولیه بکافضل واحسان ایله
دیمکدر (بعض بلغا صدقاسندن برینه یوم نبروزده یعنی نوروز کونی هدیه تقدیم ایدوب
مذکره سنده * هذا یوم جرت فی العاده بالطاق العید للساد * یعنی یور روز فیروزدر که
انده سادات و اولور قوئلر هدایای تقدیم اولغی اوزره عادت جریان ایشدر و قاعده در
* وقدر الامر یجل عاتقبطیه المقدرة * وذات امارت مار بک قدر و متزانی قدر بک احاطه
ایلدیک شیدن جلیل و یوک اولور یعنی مقدورم اولان هدیه فقیرانه م امیر بک ذاته شایان
دکلدر * وفی سوده ما یوجب التفضل یسط المودة * وانک اولولغده معذرت تفضیلی
موجب شی واردر یعنی عفو و احسانه منصف اولغله عذری قبول ایدر واعتذاره عتدنه جرات
اوانور * وقد وجهت ماحضر علما به لایستکثر ما جل ولا یستغل لبد مائل * ماحضری
یعنی الده بولسان نسته بی طرفارینه سکما و کفا جلیل و عظیم اولان هدیه بی استکثار
ایتمه جکر بی وقولک آزهده سنی قابل عدایمه جکر بی یعنی غنای طبع و هیا و مروت و وفاسی
اولغله مال کثیر یا نسته شی قلیل و مخلص لیک هدیه ناجیری تطیبا لظاهر هم نزنده شی
و غیر مثابه سنده اولدینی یلرک اهدا ایلدم * فان رأی ان یطول بقبول القلیل کتطوله باهدا
الجزیل فعل والسلام * اگر خلفه اهدای شی جزیل و نفیس کرم و احسان ایتدیک کی قبول شی
قلیده احسانی رأی و مراد ایدر و تواضع بیور رسه ایشلدی یعنی اولطی بنم هدیه یسره می
قبولده اجرا ایدر جکی محققدر (یبت) رأیت کثیرما یددی قلیلا * لقد رک فاقصرت علی
الدعاء * مالی سکا اهدا اولان جوق نسته بی قدر که نسبتله آز کوردیمکدن یعنی سنک قدر و جاهل
شویه در که نه اهدا اولنسه آزد ر بناء علیه بندنخی و فنی و یا هدیه می دعوات خیره کره قصر
ایتم دیمکدر (قلت) اشو بیی صاحب المستطرف بالاسنه بیت دیو بازوب تذکره مذکور
عقبنده ذکر ایشدر تذکره نک آخرنده یازلش اولق یا خود اولوب مقامه مناسب اشعاردن
اولغله همان سازشمار کی نحهده یازلق شکاری محتملدر (خط دست مترجیه اولان ترجمه
معلومه * رأیت فعلتک مفعول ثانیه اولان قلیلا لفظی نصبه دال اولان الفیه قلیل صورتده
مصراع اولندن ایزیلوب لدرک لفظنه بالانصال مصراع ثانیه کوزدک ارتق سهو
عن القلم التاسع جوازندن باشقه تاویل حسنی بوله مندی فانه صفا اعش کوفه والبسی حسن

این عاریه به خصوص صدق دلگیر اولوب ظالم و مظالمی استیجاب ایستاد دیوعلی وجه الاحتمال
طعن ایلدیکنی حسن ایستد کده اهداء هدیه ایلدی پس اعش دخی مرقوی مدح ایدوب حقه
جد اولسونکه حقوق و قدر غیری یلور کیمه بی اوزدیمزه والی ایلدی دیو اوله ایلدی
مولانا اولکی ذمه بومدج منافی دوشمنی دید کاردنه قلوب خلق احسانتی سکوردگری ذواتک
مختلرته واساتنی کورد کاری اشخاصک بغض وعداوتلرته مجلوب و مجبوله در مائنه اولان
(جلت القلوب علی حب من احسن الیهل و بغض من اساء الیهل) حدیثی روایت ایلدی (قلت)
اشبو حدیث شریف این مسعود دین رضی الله تعالی عنه مروی جامع صغیره مطبوعه احسان
واسانت قول و فعلدن اعدی و حب و بغض احسان واسلتک بادی اولدی چونکه بین النفوس
الغیب برائله و تفرضدی ایله اولدیفتدن احسانتی کوردیکل ذات معنده سنی استغفار و لذاتنی
کوردیکل شخص سنی احساندن احسانی اعش اولغله حب و بغض لائق کلور کوردینور حتی
بعض اعلام دین صطانت نفوسده تأثیری اولغله دینه معادات ایله امر ایجی شانتدن اولان
کساندن هدیه بی قبولده حدیث کرامت محدث مرقوی مطالعه برله حذر اعلک لازمه خدمت
اهل دیانتد و ولهدا رشوت حرام اولمشد زرا هر قدر رشوت قبول ایلدن کیمه اجرایی عدله
جریم اولسه دخی تأثیرمذ کوردن ناشی البته ایغای عدل کند و به ممکن اوله مر دیمشد و هکذا
فی شرح المناوی (عش حین و حکم فقهه لیه نعوذ بالله تعالی کوزده قبل بتکدن ناشی سیلان
دیمه ضعف رؤیندرو اعش اوچدریری اشبو حکایه ده اولان ابو محمد سلیمان بن مهران نابیکه
علم حدیث و فرائده مشهور در سکنان سکر باشند ایکن بوز قرق سکرده وفات ایتمشد روح الله
تعالی روحه (و دیگرری فقهه حنفیه دن محمد سعید و محمد بن عبد الله در انشی (عبد الملك بن
مروان اموی دیمشد که اوج لسنه اربابک مقدار عقل و درایتلرینه دلالت ایلدر بری کتاب
یعنی مکتوب و سائر تحریرانکه کاتبک و دیگرری رسول یعنی سفیر و ابلیجیکه مرسلک و آخری
هدیه هکمه مهدتک عقلاری مقدارینه دالدر یعنی حیثیاری بونلردن یلنور والسلام

باب الخامس والخمسون

اشبو الی بشتی باب عمل یعنی عبودیت حقه اولان افعال و کسب و حرقلر و صیقل و عجز و کسلان
یعنی تیللاک و بونلره مائل شیلر یاننده در (اما افعال حضرت رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم
افندیزدن (افضل الاعمال ادمه وانخل) اثری روایت اولمشد که مال اطنی افعال و طاعتک
افضلی زیاده دوامی اولاید هر نه قدر قلیل اولور ایسه ده دیمکدر (علی المرتضی رضی الله
تعالی عنه * قلیل یدوم علیه خبر من کثیر معلول * دیمشد که ظاهر امالی عابدک و قولک
اوزینه دوام ایدوب ترک ایتمدیکنی عبادت قلبه اوصانتلش یعنی اجر استندن اوصاند یعنی عبادت
کثیره دن خیر لودر دیمکدر که (قلت) کرک اثر شریف مذکور و کرک مشکاة تیوتدن اقتباس
اولمش کلام علی مرتضایک صکرم الله وجهه و رضی الله تعالی عنه خوالری عبادتده
قلبه ترغیب و کثیردن تغیر دکلدر بلکه مراد عبادتده خلوص و شوق درونه اشارتد که
بوشوقه دوام لازم کلور و بوشوق و خلوص کثرت کیندن کلر زرا حق تعالاک قولرینی
ایجادده حکمت عبادت و عرفاند که کمال عبادتده استغراق و شهود در سیر شریفه ده اولان
بویجه احوال و بوکون دونکی کونه طاعات و عبادتده مساوات اوزره اولسه یعنی تراید بولماسه
الدائمش اوله یغنه احادیث صحیحه و اربابکن ظاهری اوزره ازه قناعت الیومر قدر انتهی
اما کسب رزق ضمیمه اولان افعال ثورات شریفه * حرکت یدیک افق ک باب الرزق *

(یعنی)

یعنی الرزق حرکت ایله تا که سکارزق قبوسنی آجیم مائنده آیت و اورد (ابراهیم بن ادهم قدس
سره العزیز کوندلری اجرته قیودن صوچکرویی غنم و بستان و تارلا بکچیلکی ایدوب و اکن
محبوب الدینی اجرته تعیش ایدرو کیمه لری نابصباح نماز قیلار ایلدی (قلت) مشارالیه ابراهیم
بن ادهم بن منصور از هند حضرت نریک نسبی بکر بن وائل قبیله سته پیوسته در مولدی بلخ اولوب
اورادن دیار شامه انتقال و انده اقامت و ابیکوز التمش بر سال لازقه قریبده ساحلده جبله نام
مدینه ده رحلت و انده دفن اولمشد و قبری زیارتگاهدر (ابراهیم بن یسار دن منقولدر که ابراهیم
بن ادهم سلوک و تبحر یدیکه باعث اولدی دیو سوال ایلد یکمده سکا اول اولان بو سوالی
تغیر در دیووب سو یلکی استدی لکن بن الحاح ایتمله نهایت مساعد ایدوب بن ملوک خراساندن
ایدم و صید و شکاری سوردم بر کون صیده چیقدم آهونک برینه نازی صالوب آردنجه اسمیه درکن
ایتم اوخلالده ارفدن ای ابراهیم بن سنی بونک ایچون خلق ایتم و مأموریتک بو دکلدر دیو
برندا کلدی ایشتدیکم کی تو یلرم او ربوب مخبرانه صاغه وصوله باقوب بر احدی کورمدیکم
شیطانک شرنیدن حقه استعاده ایدوب یته آقی دپدم برده ندای مذکورری اگر قاشی طرفندن
یته ایستدم رب العالمین دن بو برنیز در بکا کلدی ریمه عصیان ایچم دیووب فی الحال دایره ده
دوئدم و تحت رعیتده اولان اهل حراندن بریتک کسوه سنی نهایی الوب و کیوب کندی شیب
فاخره ای اکا و ربوب رومال راه سیاحت اوله رق دیار شامه طوغری سیر ایدوب طرسوسه اوفرادم
واقوات بومیم ایچون انده اجرته بر کیمه نیک بستان بکچیلکی ایلدم لکن شهرت بولمله اختفا و انش
فرار ایلدم دیووب سلوکی بیان ایتمشد یددی (قلت) اشته بوندن مستفاد در که سلوک و صرقان
محضا توفیق رب منانه رمله توفیق شیخ اصکبر و غزالی قدس الله تعالی اسرارهم
آوارنده تحقیق ایتمشد در مراجعت بیوریه اللهم ارزقنا التوفیق آمین انتهی * اذا اراد الله
بقوم سوء اعطاهم الجدل و منهم العمل * امام اوزاعی کلامند در که مالی حق تعالی حکمه
بر قومک عدم توفیقی مراد ایلد کده انلره جدل و ربوب جنس عملی یعنی صلاح حال معاش
و معادی موجب اعمال دن انلری منع ایلدر دیمکدر (جدل قنصین ایلد شدت خصوصتک استیدر
(یلت) و ما المرء الا حیث یعمل نفسه * فنی صالح الاعمال نفسک فاجعل * مفهومی کشی
اولدی ایچق نفسی نه محله قبلدی ایسه انده اولدی بو صورتده سن نفسکی اعمال صالحده
قیل دیمکدر (قلت) بونک معادی انسان نه ایلد مشغول اولور و نه ایلد الفت ایدرایسه
اکامیل ایدوب اولجه حشر اولور دیمکدر که لدی الدقه * و کونوا مع الصادقین * ده
اولان سری یلندر ارتق عمل صالح ایلد الفت باعث سلامت دارین اوله جفی تین ایدر فلیامل
انتهی (وقال بعض الحكماء ما شی احسن من عقل زانه علم و من علم زانه حلم و من حلم زانه
صدق و من صدق زانه عمل و من عمل زانه رفق * یعنی بعض حکما قولیدر که علم و دانش
کندویه زینت و یرمش اولان عقلدن احسن و حلم کندویه زینت و یرمش اولان عملدن احسن
و صدق کندویه زینت و یرمش اولان حلمدن احسن و عمل و طاعت کندویه زینت و یرمش
اولان صدقندن احسن و رفق کندویه زینت و یرمش اولان عملدن احسن شی یوقدر
دیمشد (قلت) اشبو کلام حکم ارقسم حکمه عملیه فی جامع بر قول اولدینی و ارستفاهامدر که
فی الحقیقه بالکثر عقل موجب انتظام مبدأ و معاد اولوب کسب علیه توقف ایدر و بالکثر علم دخی
منوجب صلاح حال اولوب اخلاق حیده مکسبه ایلد ترینه محتاجدر و اخلاق منجسته مک
رأساری دخی صره سبله علم و حلم و صدق و رفق در ذکر اولنان صفتلر قدر کوزل صفتلر ایسه در داو
عدل کی برینه پیوسته اولوب ایچلردن بری ناقص اولسه عقله و علم جراسا ایلرینه نقصان کلوب

اعتبار منزلت ایدر فلج حفظ انتهى (عباد خواص قدس الله تعالى ستره عصرتند امیر
فلسطین یعنی قدس شریف و اول خوالینک و البسی بولتان ابراهیم بن صالح ایله ملاقات ایلد که
ابراهیم اول کثیر العباد عباد بکانه صبح و وعظ بیورک دیونیز ایدر حیانه اولنلرک اعمال و طاعات
آخرتده بولتان احباب و اقارب نه عرض اولنور یعنی طوبی بارل سنده رسول اکرم صلی الله تعالی
علیه وسلمه اعمالکدن نه عرض اولنور اکا نظر و فکر و ملاحظه ایله دینجه ابراهیم بن صالحه
صنادک وعظ و بندی تاثیر ایلیوب کونلری یاشلری سبلان ایلدی (قلت) ابراهیم مشارالیه اقارب
آل عباسدند و مشار البیه عباد ابواسحق ابراهیم الخواص در که عباد دینوری معاصر دند
ملربق نجرید و توکلده وحید العصر ایلی بغدادی و علی قول شرواند ایدر ایکوز طقسان برده
فوت اولوب طبرک حصاری تختده اولان معجده دفن اولندی قدسره قلعه طبرک ری طرفه در
* من جد وجد * قلت) نوع جناسی حاوی بر قول لطیف مشهور در مطلبک حصولده
ایشه کرچکدن یا شوب سعی ایدن املنی البیه بولور دیمکدر (و لیهضهم فی النقی) ای زایت
وفی الايام نجرید * للتصیر عاقبه محموده الاثر * و قل من جد فی امر یحاوله * واستحب الصبر الا فافاز
بالنظر * مالی هتکام نجرید اولان ایام روزگارده بن کوردم و یللمکده مطلقا صبر ایچون اثری
کونل عاقبت وارد یعنی صبرک صوکی کونلدر و دخی مطالبه ایشیک امر و فعلی جد و سعی و زحمت
سعی استحباب و تحمل ایدوب ظفره فائز اولیاتی از کوردم یعنی اکثرا نائل مطلب اولور دیمکدر
(قلت) لکن مصراع اولده اولان صبر دن عبارده دن متبادر اولدی یعنی اوزده جنس و مطلقا صبر
مراد اولنسه توکل تام ایله توسل اسبابک کف ید ایدوب درگاه رزاق عباد متوجه اولان ذوات
گرامک صبری دخی مشغل اولور و مصراع ثابده اولوب جد لفظی اوزرینه معطوف اولان
صبرده اقتضای عباره ایله زحمت جده تحمل ضمیمه اولان صبر مراد اولنور سه علی مالا یحقی
منافات کورنمکده قطعده مذکور نیک حلی بوجاهت نسبتله مشکلاتدن اولور حلی کاره یازلق
از باب کرمندن موجود قدر برانتهی * فلان وثاب علی الفرس * ضرب مثلد که سعی ایدنلر
حقارندن عرب عربا ابراد ایدر و مفهومی فلان کیمه فرستلر اوزرینه صبر ایچیدر یعنی ایشی
کورمه ده فرصتی فوت ایلز دیمکدر (و بعضی شعرا) وانی اذا باشرت امرا اریده * تدانت
اقاصبه و هان اشد * یعنی نظم انجشدر که مال و مفادی بن مراد ایدنیکم ایشه باشلد بغمده اول
ایشک حصولی اسبابندن دور یعنی وصول از هر جهت اوزاق و مشکل اولنلری یعنی ظاهرا
ال و کوچ یثیمیلری و زیاده کوچ اولنلری بکا قریب و سهولتی اولور که سعی و جد ده زحمتدن
فاچیم و اوصافیم و باشه جعفریم دیمکدر (میه اوج نسته اتباع ایدر و عقیده ایکسی دونوب
بری کنندیله قالور اعنی اهل و مال و اعمالی اهلی یعنی اقربایی و مالی حسب انظار هر نابوتنک
پوشیده سی ایله خانه سه دونوب علی قبرند * قالور مألنده اولان اثری انس رضی الله تعالی عنه
مرقوما روایت انجشدر که مفادی صندوقه عجلده یعنی قبرده قالوب بادی سلامت اوله جتی
عمل خیردر که اکا سعی ایشک دیمکدر (بعضی علما صرافا و حکم اتیا * العمل سعی الارکان
الی الله و النیه سعی القلوب الی الله و القلب ملک و الارکان جنود و لا یحارب الملك الا بالجنود
و لا الجنود الا بالملك * دیمشدر طیب الله تعالی تره (قلت) مال شریعت و حکمت اشکالی
عمل خیردن و جوارح و اعضا تک اقضای مطالب عبودیت اولان تحصیل رضای حق
سعیدر و نیت خالصه دخی قلوبک عرفان حقنه سعیدر و دخی قلب اقلیم بدنه * بادشاه
و جوارح جنود و عسکر در یعنی بومزله ده درر بادشاه تحت تصرفنده اولان اقلیم و لولکایی
رای راحت رغایا محافظه ضمیمه لدی الايجاب خصمه محاربه و کید اعدادن محافظه بی انجی

جنود ایله ایدر و جنود دخی یعنی جنودی جمع و اداره دخی اولماز انجی بادشاه ایله اولور دیمکدر که
برجیم کابلوق سوزی تشبیه لطیف ایله بر سطرده افاده انجشدر طوغریسی اخلاقدن احبای علوم
و کیمای سعادتک خلاصه سیدر دینسه سزادر انتهی (و بعضی اعلام دخی * الدنیا
کلها ظلمات الا موضع العلم و العلم هیه الا موضع العمل و العمل کله هیه الا موضع اخلاص
هذا العمل * دیمشدر که مالی دیناک محققا موضع و حامل علم اولاندن ماعداسی ظلمات و ملک
دخی موضع هلدن ماعداسی سرایاها و متفرق یعنی ایشه برامز نسته در و ملک دخی طوبی
هادر هیا اولیاتی اشوب علمه مقارن اولان ملک موضع اخلاص یعنی خلوصه مقرون اولنلری
ایشه برار و قرین قبول اولور دیمکدر (اما الکسب * قلت) اشوب کسب و انده یاز بلان کلام
یاقلسه اجرته عمل و صنایع و حرفتدن اعم ایکن صاحب المستطرف ایکن مطلبه دخی قوموب
نه مطالبه مینی ایسه عنوان مذکور ایله باشقه یازمشدر انتهی (صاحب المستطرف استعجابا
* و علناه صنعه لبوس لکم * قول کریمی تفسیرده لبوس دروغ من الخدی یعنی آهن و نیور
زرهار مبتاسنه اولوق اوزره کلدرد دبدیکم مرجع ضمیر داود علیه السلام در (قلت) اشوب
قول کریمک اولنده کی آیت * و سخرنا مع داود الجبال یسبحن و الطیر و کما فاعلین * آیتی
و آخری * و تحصنکم من باسکم فهل اتم شاکرون * نظم جلیلدر که بولنر ایله الله تعالی قدرتی
قولریت یان احسانه امتان یورمشدر (مال آیتین اطمینان اهل تفسیر یانجه بر عظیم
الشان سزک تلکیز انجیون زره اعمالی بالوحی اکا تعلیم ایلد که انکله سزای شدت و تعب
سلاحدن حفظ ایدر اشوب نعمته شکرانمر مبسز یعنی شکر ایلد و دخی بر عظیم الشان جبال و طبری
داوده تسخیر ایشک یعنی مسخر و مطاع قلده که انکله برابر الله تعالی تقدیس و تنزیه ایدر و ذکر
اولان تقدیس و تسبیح دخی بر عظیم الشان ایشلد ایدی بومقوله اموری فاعلر یعنی خلفه قادر بولنر
بره ایدع دکلدر هر نه قدر سزک عند کرده عجیب ایدده دیمکدر (تقدیس جبال و طبری بالسان حال
و یاد او دعلیه السلامه مثل ایدر صوت و یا خود حق تعالی انلرده کلام خلقله شغلرله تفسیر انجشدر در
(علی قول زره مقدمه حدید یافته رندن اعمال اولنور مش خلقه زره ابتداء تصنیع داود علیه السلام
اولشدر (اشوب نظم شریف مذکور سوره انبیاده در (و سوره سباده واقع * و لقد آتینا
داود منا فضلا * آیت کریمه سی تفسیرده یضای حضرت نلری حدیدد داود علیه السلامه
شمع کی مجمره بوشایوب کیف مابشاه صرف و تحویل ایلد کلمتی و دروخی اولایجاد ایدن اول
مکرم ایدو کتی تصریح انجشدر انتهی (صاحب المستطرف دیر که اشوب صحنی داود علیه السلامه
تعلیم الهی تک سبی بودر که حضرت داود علیه السلام تکر هیکله صحرارده صکروب و ذات
طالبلری یله مد یکنی یللد کلمی کیمه بی کورد کلرنده حال داوده نه درس دیو صحبت آجوب
بوقریله تجسس احوال ایدوب امور عباد و ذاتلرینه دایر نسته به واقف اولد کلرنده اتی فعلا
یا خود ترکانه وجهله اقتضا ایدر سه تسویه و اصلاح ایدر زایدی بر کونینه بر کیمه ایله اول
صحنی آجد کلرنده بن داود علیه السلامه بر عیب بولادم فقط کسب یدینک غیر یعنی اکل ایدر
دیدیکنی استماع ایلد کلمی کی بحر اینه داده صلات و درگاه معنوی آله ده تضرع ایله قوت و اکثنه
مدار اوله جق بر صنعتک تعلیم و وحیتی نیاز ایلکله الله تعالی صنعت حدیدی بدنه موم کی
نرم اولور حیثله الهام سور مغله اتی حرفت ایدوب احکام اوزره درع یعنی زره اعمال و بهاسیله
قوته استقامت ایدر ایدی انتهی (صاحب الاصل یعنی جامع المستطرف بوراده رزق ظل ستانک
تختده قلندی مألنده حدیث اولوق اوزره برار ذکر ایدوب و عقیده رسول اکرم صلی الله تعالی
علیه وسلم افندیزک حرفت شریفه سی جهاد ایدی دیمشدر لکن بواثر بعض نسخده مقید کلدر

(قلت) متون کتب معتبره فقه حنفیه باز بدین اوزار افضل کسب هم حاصل
و هم از ادبی جامع اولاد بچون جهاد و غزا بعد تجارت بحدی غنائت یعنی با کوب بخت
بعد مساعده رانتهی (ویند اشعار حکیمه طریقه کسل توانی روح ابدوب بشارت فاقه
نولد ابلدی یعنی شاق و آخرتی معی ده قصور ابله جمع اوله فقر حاصل اولور و ابله بر اثر ابله (یعنی الله
تعالی عبد صحیح فارغی یعنی تاب و توانی برده و ایکن تحصیل قوت بچون حرق و هتند بولیمون
بچون بوش کزن قولند زاننی اولماز مالند اولان اثری که مفادی کسی سوال اوله دیمکدر دیود کر
ایتمش (ویند شول کیمه که قوتی اکساب ابدوب و صنعت بدیه قراتوب ناسدن طلب و سوال
ایلدی الله تعالی لطیفه محققا اکابوم قیامده عذاب ایتمز اگر سرز دلخه ده اولان بتم بیلدیکم
فیم عظمی بیلکزد ابدی بر کیمه بر کیمه دن قوت بلینی بولدی یعنی حالده اصلا برسته استز ابدی
الله تعالی عتد معنوبینده کسب بدینی اکل ابدن عیددن غیرتی زیاده راضی اولدی یعنی
یوقد تحقیق الله تعالی دنیا و آخرت اعمالدن سبب کسب آخرت اولان صحت و بقای و خود بچون
کسب معاشدن و عبادات بدیه ایشلرندن خالی اولان هر فارغدن راضی اولماز مالند اولان
اثری بخر بر قلندر (وقال علیه الصلاة والسلام ان الله يحب العبد المحترق) اشبو حدیث
شریف الله بولان نسخ مستطرقده عبادت مذکوره ده مقید ابد ده جامع صغیره ابن عمر
رضی الله تعالی عنهما دن (ان الله يحب العبد المؤمن المحترق) سبک شریفند یعنی عبد مؤمن
صفت صریحیه موصوف اوله رق مضبوط در مال لطیف شراح ذکر نجده الله تعالی طلب
معاشده صناعت یا زراعت و با تجارت ابله بر مکیده متکلف اولان مؤمن قولند راضی اولور
دیمکدر که کشتیک فارها و قازقا اوطور می و ما لایعنه مشغول اولسی منومدر و السلام
(حسن بصری روح الله تعالی روحه کسب درهم حلال صف حرب و قتاله ملاقاتدن اشددر
دیمش که مشارالیه عصر تابعین عظمی استند و قدیر (محمد بن مهراشه شونده بر طاق آدمیر
وارد برلر بیومزه اوطور برلر زقریمز بر مکور درلر اول قومک حقیقه نه دیرمکدر دیو سوال
اولند قد اول قوم اخفادر علی فرض ابراهیم خلیل الرحمن علی نبیا و علیه الصلاة والسلام
کی بقین واعتقاد جازماری اوله ابدی ایشلر یعنی کسب رزق ابدی (قلت) بوندن
هر ادی مقام شهود حقه و ارمش مستریخ تصویر اولان ذائقه اسبابدن قطع علاقه ابدوب منبده
مستغرق اولشد را و ابله ایکن بد اول ذات بقا بعد الفنا مرتبه سه وارد قد که درجه کلیدر
حکمت نشبت سبی رعایت ابد و دیمک اولوب اول قومک باشماهم نقصان کمالر بی باخود
ر یا کاور طافندن اولد قاری بطیکله انله تعریضد و قنصر انتهی (عمر بن خطاب رضی الله
تعالی عنه سرزده بر یکر طلب رزقندن کسل ابله خانه سنده اوطور ووب یاری بی مرزوق ابله
دعائیه مشغول اولما سون و یلور سکر که سعادتن التون و کش یلقد در دیمکدر در ادلی حق
تعالی آسماندن دروسیم یا قدر رفته قلدر اولدی یعنی حالده حکمه بوالده مطلبی پیوسته سبب ابدوب
تشییه امر ایچکله اول امر استال ابله رزق اسبابه بالاشت طلب ایدک دیمکدر و آسماندن بلوان
باضوب و باران معادن و نباتات و حیوانات سبب تگون و نمو و حیات اولدی یعنی ظاهر در بوسورنده
سببه پیوسته اوله رقیقه آسمانده نذهب و فقه بفار اولدی یعنی با هر در قنصر (ویند حضرت عمر
رضی الله تعالی عنه بن بر حلی ککوردیم صورت ظاهرده طور و طریقی بکا عجب و بر یعنی
بکرم و بوجاهت بر صنعت و معرفتی و ارمیدر دیو سوال ایدرم یوقدر درلر اینه کوزمندن دوشر
یورمشدر (سلطان الفلوسنی رضی الله تعالی عنه طعام یعنی حیوانات جسته دن بوسق یعنی
الحمص صاع و کله و خیره الاقدار سلطانک اشبو ادخار رتد حرف انداز تعریض اولد قازنده نفس

رزقی احراز ایدکده مطبوع اولور دیو جواب و یردیکه مراد لری رازق انحق حق اولدی یعنی و قولک
رزقنه لطفا کفیل اولدی یعنی بیلورک فی الجملة ادخار مانع توکل اولوب تقاضای نفس بشریه دن روح
آگاه سالم اولور و حضور و شهودینه نفسی مانع اوله من دیمکدر الله تعالی اعلم (وقال بعضهم)
* خاطر بنفسک کی نصب غنیمه * ان الجلوس مع العیال قبیح * قلت (مالی نفسی هلا که
مشرف و قریب قبل یعنی کسب رزق ایچون جهاد و انک کی مشغول ایشلره کبر و صالد و تاکه
غنیمت و ثروته راست کلد سن و قرانه سن ز برانتهی دست اوله رقی عیال ابله برابر اوطور می قبیح
و کوتونسنه در که یوکا نسبتله محاط طرانه صالدر می اهنور دیمکدر (ترجمه معلومه ده بویته
(مال و غنیمت اصابت ایدک چک اسبابی نفسکه خطور ابتدی که فقر و فاقه ابله اوتور و امر
قیچدر دیومعنی و برلشد و قدیر علی مترجمها الرحه فکیف خطر هذا المانی بفکره (و قبل
اول من وضع لسان المبران عبدالله بن عامر و کان الناس اعمار یون بالناس هین * یعنی ترازوک دلنی
ایجاد ایدن عبدالله بن عامر اولوب اندن اول ناس اشیای ترازوک شاهینی ابله طار طار لر ایش
یعنی مقدار اشیای شاهینک استقامتیه یلور لر ایش لکن یوقدر بی اولفله طوغر بی مشارالیه
دلجکی ایجاد ابله مظهر اجر بی حساب اولشدر (شاهین معر بر یعنی فارسیدر و طیر معروف
صیادک ایدر انکله شکار شکار شاهانه اولفله شاهه نسبت اولمشدر (وعود المبران یعنی
ترازوک قوله ده درلر (مشارالیه عبدالله امیر مجتهد در بش عدد اجود اهل بصره طلحه
الضلمات ابله معاصرو خسته مذکوره دن بری اولدی یعنی باخود حافظین از بر ایدوی و باخود
ابن لمی اولمشدر (وعن انس رضی الله تعالی عنه قال غللا السمر علی عهد رسول الله
صلی الله تعالی علیه وسلم فقالوا یا رسول الله سمر لنا فقال ان الله اخالق القابض المسر
الرزاق وانی ارجوان انی الله وایس احد یطلبی عظمه ظلمت بها فی اهل و لامال (قلت) مالی
انس رضی الله تعالی عنهدن مر و بد که رزاقک بهاسی بر کره عهد سعادت بی اکرم صلی الله تعالی
علیه وسلمه آرمنش ایدی اصحاب کرام یا رسول الله خائفک عدم ضرر یچون ارزاقدر رخ تعیین
بیورک دیو نیاز ایدلکرند الله تعالی خالق و قابض و سمر و رزاقدر یعنی قولر بی خالق و رزقنی تقدیر
ایش و بسطک مقابلی اولان قبض ابله متصفدر و ارزاقه سمر یعنی رخ تقدیر اید بچیدر و بر احد
بی اهلنده و مانده بکاظم و جور ایددی دیومط اید و مواخذ و انکسرن الله تعالی حضرت بلرینه
ملاق اولقمی رجا و امید ایدرم دیوب تسعیر مساعده پیورمدیلر دیمکدر (قلت) تسعیر یعنی
ارزاقه و اشیای رخ و یرمک خصوصنده مذهب حنفیه مثله نه وجهله ایدوی شور الابصار
و شرحی در مختارده اطرافله بالایجاز البلیغ یازاش اولدی بوندن متنی عبا و شرحی بالایضاح
ترجمه یورایه نقل تنبیب اولمشدر * ولا یسر حاکم * یعنی حاکم مسلمین نسبه بر ایتمز بر علیه الصلاة
والسلام افتدیم حضرت لری (لا تسروا فان الله هو المسر القابض الباسط الرزق) قول نبوی علیه
تسعیری نهی پیورمشدر که مفادی اشیایک بهالو و اوجوز اولسی ککافه مخلوقاتک رزق
اولان الله تعالی تقدیر و اراده سته هر یوطدر فیض و برکت اولور سه اوجوزار و نسو بالله تعالی
خط اولور سه بهایه چقار دیمکدر * الا اذا تعدی الارباب عن القیمه تعدیا فاحشا فیسر
بمشوراهل الرأی * یعنی مکر که ار باب ارزاق و اشیای یعنی تجار و اصناف قیمت شرعیه متدله سندن
تجاوز فاحش ابله تجاوز ایدوب باطمع زیاده به فروخته جیبارت ایدوب خلقه یو وجهله
تعدی ایدلر یو وقنده حاکم مأمور اهل و قوفله مشورت و مذاکره بله تسعیر و رخ تعیین ایدر
(قلت) اشبو استنادخی (لا ضرر ولا ضرار) جد بشت شریفله ساثر نصوصدن مستنبطدر
انتهی (امام مالک حضرت لری عیاذ الله تعالی خط و غلاسته سنده حاکم مسلمین تسعیر واجبدر

دیشدر (و اختیار نام کتابد به بازار که حاکم تعیین نرخ ایند کد نصکره بایع خیانت اید ر یعنی اصناف نرخدن زیاده به ستارایسه امام المسلمین بعد التحقیق بایعی ضربله تعزیر اید ر (واکر مثلاوقبه سنی و غروشه بایعك اشترا ایلدیکی یعنی بایعه مالی و سرمایه سنی بر غروشه اولان شبهه آمر اوتوز اومه صانك دیوتیه ایلنه اول شبهه اوتوز پاره پاره الان مشتری به شی مذکور حلال اولار و اشبو حرمده بولمق ترکیه سی پاره سیله بلای معنوی به اوغراق خوفدن ناچارند بیر شرعیه مجوز اولوب اوندیبر دخی بورا ده مشتری بایعه دیله دیبکک کی بکا صلات دیبککد اولور فلیحفظ (اگر اهل بلد اتمك ایله اتمک نرخنده بر مقدار می نلرند بالاتفاق قرار ویرسه اول بلده ده اولان اصنافدن بری یا اتمك و یا نیدن قرار ویردکاری نرخ و مقدار ی بنادیکی حالده نقصان طارطوب صاعش اولسه مشتری نقصانیه بعد الوقوف الکر اتمکده نقصان مذکور ایله بایعه رجوع ایدوب نقصان ایدیر زیرا اتمك سهری عادت نامشهر در انده بایمك تعیین نرخ بیلامسی شرعا عذر اولان لکن ان بونك خلافند در انتهی صاحب الدر المختار دیر که صاحب اختیارك قول مذکور ی نسیر نجق قوتینده یعنی اتمك و انده او اوب سارنیده اولامسی افاده ایندیکندن باشقه عتباتی غیر یسی تصریح ایتشد ر لکن قوتین مذکورین پایه لرندن باشقه سائر اصناف تعدی و عباد اللهه بوجبهه ظلم ایدرل ایسه حاکم اموری ائله دخی وضع نرخ ایدر امام ابی یوسفك لایق اولان سائر اشباه دخی تعیین نرخ اولمقدردیدیکی قوله بناء که بوقول مذکور ی فہستائی ذکر ایتشد زیرا امام ابی یوسف حقیقت ضرره اعتبار ایدر یعنی ضرر زده ده بوانورسه اتی دفع لازمدر دیشدر فتندر انتهی مانتقل من التور و شرحه عر اما ما جافی العجز و التوائی اشبو مطلب عجز یعنی فراغ اختیاری و توانی یعنی اموره قصور و تکلیف ایدر کلامی حاو یدر * علی بن ابی طالب رضی الله تعالی عنده من اطاع التوائی ضیع الحقوق * دیشدر که مالی بر کیمسه که توانی به اطاعت ایتسه و اوبسه حقوقی منافع ایدر دیمکدر که مفادی کسب زقده قصور ایدر سہی دست قلوب حج و زکات و سائر قوت مالیه ایله اجرا اولنه حق حق الله ایله الخاق و کداسی اوزر بنه واجب اولنه حق حقنی ایفا ایدر مز دیمك اولدیغی عاجزانه ملاحظه اولمقدرد (و عاجزی غایتی اعتباری ایله تعریف مقامنده * العاجز من اتبع نفسه هواها * دیشدر که مال عاجز ایدر که نفسی هوا سنه تابع قلبه دیمکدر و بونك مفادی استراحت مطالعہ سیله تنبلاک دیمکه و اذر فتندر (و بعض اعلام دخی * ومن العجز طلب ما مات عما لا یکن استدرا که و ترک ما یجهد عواقبه * یعنی جکسش شیکه واصل اولسی تمتع اولان امور دند ر اتی طلبك و عاقبتی بکنیلور و ثنا اوانور نسندی ترک نشائی عجز در دیشدر فتندر قال شاعر * علی المرء ان یسعی و یبذل جهده * و یفشی الہ الخلق ما کان فاضیبا * مالی کتبك اوزر بنه سعی وجهدینی صرف و بذل ایتك یعنی امورنده اسبابه توسل ایتك لازمدر و مخلوقات الہی اولان پروردگار عالم عز شانہ تقدیر ایلدیکی مقضی فی قضاید و ب بتر یعنی قدر و قضایه ایسه بنه اول او اوزر لکن عجز قدری بتلیدیکندن اوزر بنه سعی مذکور لازمدر و اقتضای حکمتله اوبله مأموردر دیمکدر بعضی نسخهده مصرع ثانی * وایس علیہ ان یساعده الدهر * واقع اولمقدرد که مالی اول سعی ایدن کیمسه اوزر بنه یعنی مقصده دهرک مساعده سی واجب دکلدر دیمکدر که باقله مال مصرعین بر کیدر فتندر * ائدر بحالسه العاجز فانه من شکی الی عاجز اعاده من عجزه و امده من جرحه و غوده قلبه الصبر و انشاء مافی العواقب و لبس للعجز ضد الا الحزم * کلام حکمت ارتسام علمادندر مالی عاجز ایله موانیت و مشورتدن حذر ایدر زیرا بر کیمسه عاجزه حالندن شکایت ایدوب وانکه در دلشوب نیجه ایدم دیسه عجزی شاک ی سرایت ایدر یعنی عاجز متصف اولدیغی عجزی اقتضای نیجه رایه باشله اتمک رایی عجزی انتاج ایدر و مصلحتك بتنندن عجزی اراه ایله

عجزی اصکاسرایت ایدوب ساعینك معینه فتور ویر و جرحندن شاک یه مد یعنی امداد و حصه متدایوب اتی دخی کندی کی جرح وقت صبر صاحبی ایدر و عواقبه اولان شبهی یعنی صیك عاقبتی خیر اولدیغی اوتوندیر و عجز حرمندن باشقه ضد یوقدر دیمکدر (حزم افنده کشتی احوالی ضبط و تدارك ایتك معنایه ده کار و بورا ده اول مدنی مراد در (وروی عن رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلم انه قال باکروا فی طلب الرزق و الخواج فان لغدو برکة و نجاح) اشبو حدیث ام المؤمنین عاتیه رضی الله تعالی عنہا دن مره یا جامع صغیر ده دخی مضبوطدر مالی شراح یا نیجه سیر رزق و مصالح ضروریه کر طلبنده مبارکه ایدک یعنی یومقوله اموره ارکندن شروع ایدر از صبح و فقی مصالحک تسویه سنه مظنه ظفر در دیمکدر (قلت) مولانا حنا و نیک ییاتی اوزره بلا فانك * المبارکة مبارکة * قولر لیکه صنعت قتب بعضی حاو یدر اشبو حدیث شر یقندن مأخوذ در و حضرت فخر کائنات عابیه اکم الصلوات و التسلیات افندیغی بر طرفه سوق سربیه و عسکر مراد بیورسه لر اول نهارده بعث بیور ایدی و دلالت حدیث اوزره امر معاشده و فضای فضایا و حواجیجده تیکر مندوبدر (و ابن کمال حضرت نوری طلب علمده اینکار مندوب اولد بغنه بو حدیث اشارت ایدر دیشدر (بزر جهره علمده ایله نائل اولدک دینلکده غرابك بکوری و کلبك علقی و سنور یعنی کدینك نضرع و نیازی و خوکلک حرمی کی بکور و تملق و نضرع و حرسله وارکن شرعیه واصل علوم اولد م دیشدر انتهی (امام شافعی حضرت نوری ناسک کلام اعتراض ارتساند قولاق اصمیبوب همان سکافع ویرنسنده بی دردست ایتکه حرص ایله زیرا السنه ناسدن سلامنه سبیل یوقدر دیشدر (و بعضی علماء من الخذلان مسامرة الامانی و من التوفیق بغض التوائی * دیشدر که مالی سعی طلب رزق و کسی ترکله کیمده مقاصدی او طور و ب مثل کی سوبلشوب اجرا ایتامك خذلان و توانی به یعنی تنبلاکده بعضی یعنی اتی ترک توفیقند در دیمکدر (قلت) خذلان لغته عون و نصرتی ترک ایتك معنایند در چان آهوسور پسندن آیرلسه خذل الغزال دیر (علی المرتضی رضی الله تعالی عنہ * التوائی مفتاح البؤس و بالعجز والغسل تولدت الفاقة و تجمت الهلکة و من لم یضرب لم یجهد و فضی الفناء * دیشدر که مالی توانی بؤسك یعنی فقر و حاجندن زیاده بد حال اولهك مقتاحدر و عجز ایله خوفدن ناشی حاصل اولان ضمهك ازدواجندن فاقه ولد ایدر و هلاکی انتاج ایدر و طلب و سعی ایتیان املنی بوله میوب عدم طلب فساد املی ایجاب ایدر دیمکدر (و بر حکیم تقدیر کزت احاله دلائل عجزند در دیشدر و بعض حکما دخی * الحکره برکة و التوائی هلکة و انکسل شوم و ثعلب طائف خیر من اسد رابض و من لم یحترف لم یختلف * یعنی غم و فیض حرکت ضمنده حاصل و امور و حواجیجده تقصیر بادئ هلاک اولور و آفران و تنبلاک نقیض یمن و برکندر و کزن تلکو بتاغنده کسل ایله بتان ارسلاندر خبر لودر و حرفت و صنعت ایتیمان اولنه من یعنی قوتنی بوله مز دیمکدر اسامزده دخی بو معنی کزن تلکو او طوران ارسلاندر نیکدر مثلیله مذکوردر (ربایغ بلیغ دیگره مررت ندر دیر سوال ایلدکده عفت برله حرفت و صنعتدر دیر جواب و یرمش (ابوب سختیاتی قدس سره شفقه علی الخلق مقام نصیحتده ای کبیر احتراف ایتك یعنی کسب رزقده صنعت و حرفت سینه بایتك زیرا بن سزك قومه احتیاجکردن امین اوله م دیشدر (قلت) صاحب المستطرف قومی امر ایله تفسیر ایتشد که مفادی الجاء فقر ایله امر او اغنیان دن سواله احتیاجدر فتندر (مشارالیه ابوبك احوالی اوتوز نیجه باید مرور ایتشد انتهی (بر رجل حسن بصری حضرت نوری بن محبتی آچار و نهارك کلپسنده او فورم دیوب یعنی کار و کسب ایله مشغول اولم دیمکی مراد ایتدکده حسن بصری حضرت نوری * غداه و عشا * یعنی سحر و اخشام قرائت ایت و کوندلری

قوتك ايجون صنعتله وسارسكا لاد ولازم حوايجك مشغول اول معاشي اشعار ايلديار (داود عليه السلام براسكاف يعني برشمقي وكشكر دكانك او كند ن بكوب ياكشكري صنعتله مشغول كورمكله نخبنا يا خود بطل كورمكله ترغيا * يا هذا اعمل وكل فان الله يحب من عمل ويأكل ولا يحب من يأكل ولا يعمل * بيورديلر كه مالى اكي كيمه ايشله وى زيرا جناب حق اليك امكيله قرانوب او قرانجدين بين قولندن راضى اولوب علك غيرون اكل ايدندن راضى اولماز ديمكدر (قال هلال بن العلاء الرقي من ايات يعني هلال قصيده سنك برنده بوايكي بيتي درج ايتشد * فان التواني انكح العجز بنته * فساق اليها حين زوجها مهرها * فراشا وطيا ثم قال لها انكي * فانكما لابدان تلدا افقرا * مالى تواني عجزه دختريني يعني طبيعت ومراجني عقد ايدوب مهر بني سوق ايلدي ومهر دن بدل بفراس وطى يعني بويومشاق دوشك كونده روب زفاقده تواني قريبه اي قرم اشته بويومشاق دوشكه كبر وبان كل طيان ومعامله زوجينه ناز برله داماديني عاجز ايتوب همان تناسله بافكه ايكبكر برارابه كلديكز ولد فقرى البته طغور سن ديمكدر (قلت) وطى مهموز اللام اوله رقى واوله قحى وطانك كسرى ومبدله ملايم اولمش نئندر (سبحان الله ينه جاي عجبدر كه ترجمه معلومه ده بيت مذكوره واقع فراشا لفظك من حيث الاعراب ثلاثيسي وطه اوله رقى فعين وزند صفى اولان وطي لفظك فاء الفعلي اولان واو يني عاطفه صانوب وعروسه طيبي يعني عطري بافشد بروب ورئنده واقع اولان همزه ديشي نخته برباه موحده نقطه سي طاقتد بروب (ترجمه ايباب تواني عجزه دختريني تزويج ايلديده حين تزويجده فراش وطى مهر اوله رقى سوق ايلد كد نصكره بنته خطاب ايلديكه تحققي سزل البته فقر وفاقيني تونيد ايد رسكز د بوقم مترجمه نحرير اولمئندر تجاوز الله تعالى عن قصورنا انتهى (وقال آخر) توكل على الرحمن في الامر كله * ولا تعرض في العجز يوم اعن الطلب * الم تر ان الله قال للمريم * وهري اليك الجذع تساقط الرطب * ولو شاء ان يحضيه من غير هرة * جسته ولكن كل رزقه سبب * مالى اي دل واي اهل هوش ججع امور كه جناب خدای رحانه توكل قيلكه اشباهه منصرف اتيق حق تعالى در وعجز ايله آلوده اولوب بركون دخي طلبدن يعني تثبت سبب ن اعراض ايله كه لحكمه مطلب حق تعالى مربوط سبب ايتشد وسببه تثبت توكله مانع دكلدر كورمئستكه باري تعالى مريم رضى الله تعالى عنهايه خرما اناجني نحريرك ايله كه سكا اولمش ونازه خرما دوشورسون ديوسيه نثله امر ايلدي اكر حضرت مريمك نحريريكسز خرما دن يمني دوشورمسي حق تعالى مراد ايتسه اوله جه دوشوردي يعني حق تعالى بلا سبب ظاهر خلق وايجاد اشياه قادر در لكن لحكمه عادت الهيه سي رزقي سبب عئنده خافدر بوقه سبب مسبي موجب بالذات دكلدر ديمكدر (قلت) بيت مذكوره سورة شريفه مريمه واقع وهري اليك الجذع النخله تساقط عليك رطب اناجني نصنه نصح واوردر ونص شريف مذكورك ناطق او اوب سباق وسباق اقتضاسيله اشارت وحكايت ايلديكي قصه ك ايجال بودر كه چونكه حضرت مريم تفاسيلي تفاسير وتوار بخنده يازلديني اوزره بامر الله تعالى حضرت عيسى عليه السلامي بلايدر خارق عاده اوله رقى حامل اولوب تولدي وقتي قريب اولدقده كه هنگام شتا ايدى بر فور عيش باشي ويشلاكي بوق خرما اناجني نخته تسز وطيا تقي ايجون وازوب اول حالده على قول بطشند حضرت عيسى وعلى قول جبرائيل عليهما السلام اى مريم حزن ايمه خرما اناجني كنديكه بل ايتدر و جذب ايله نحريرك قبل سكا وتنازه خرما دوشوره وباري تعالى تحت قدمكيدن جوي آبي جريان ايتدردى خرمادن في وصودن ايج وفرزند ايله يا خود اناجك يشاروب في الحال نازه عيشي ورميله خوش دل اول ديوندا ايلدي

حضرت مريم قورى اناجني اماله ونحريرك ايلد كده بقدره الله تعالى او اوجهله ميوه دار وصو دخي جريان ايلدي پس حق تعالى ملائكه كوندردى حضرت مريمك اطراقي آلدن و حضرت عيسى عليه السلام طوغدقده تعظيم ايله طوتوب اقان صوايله يقيوب جشندن كتوردكلى حرر قاطعه صاروب كار حضرت مريمه نهاده ايلديلر بقبه قصهيه اطلاع مراد ايدنلر تفاسيره مراجعتيوره و بويونخل خارقه سنده حضرت مريمك حالته مناسب بودر كه چونكه قورى اناجدين وقفسز دفعه اظهار ميوه نازه قادر اولان پروردگار عالم بهر برهانه بي واسطه بدر مادر دن ايجاد واده قادر در ويونده حضرت مريمه تسليت دخي واردر كه قورى اناجني هن ونحريرك ايله باذن الله تعالى بو حالته كتورن ذاك مثلي ارتكاب فواحش ايله جكي متصور اوليوب اشبو خارقه براهه دامنه دلالت ايتدر (ومنكرينه دخي تنبيه واردر كه نخته يابسه بي هنگام شتاده اناجيه قادر اولان ذات مقدس باري زوجستروا ككسر مريمي حامل فلفه قادر در انتهى (قلت) ترجمه معلومه ده سابق الذكر هلالك قطعه سي عنوانده صاحب المستطرفك يازديني من ايات قول كور به رك وايات ينيك جعي اولغله ائدن ياكندرق * توكل على الرحمن الى آخره قطعه سي (وقال آخر عنوانيله مفرز ومعاجه كلام آخر اولديني اشكارا يكن هر قدر قافيه زى باشقه ايسه ده هر دو قطعه بحر طوبلندن اولغله اشبو قطعه دخي هلالك قطعه سندن صايلوب مقول لفظ تواني اوله رقى اوزون اوزادي عجب و غريب معنالور يئندر على مصنفها لرحه انتهى (اشبو بيتي ابو تمام برقصيده سنده ديمكدر * آعاذني ما اوحش الليل مر كيا * واوحش منه في المهمات راكه * ذريني واحوال الزمان افسها * فاهوالها العظما نلبها ر غايله * يا نفسله يعني خلقه ويا خودا كتر يار ارجيف زبان نسواده دائره اولغله خانونلره خطابا ايو تمام دير كه اى اراجيف كو غايله كيمه ز تحصيل مهمات ومعايش ضمنده انده بالضروره راكبا يا خود ماشيا حركت وسير ايدنلره وحشت آباد وزاده قور قيج اولندي يعني بنم ضيق حال ايله اناساب معاش ضمنده كيمه وكوندز بولره دوشد يكه اوم ايتوب ميني زمانك احواليله برابر ترك ايت يعني بني حاله بران نيجون قاجدي وشوبله بويله ايندي ديوا اعتراض ايمه كه زمانك احوال انكبر اولان احوال مرعجه عظما سنه رغائتي ولي ايدر وارهيم قسمي ارايهيم يعني زمانك ويرديكي شونهي دستلك وراسته رغبه لر يعني عطاياي كثيره جناب واهب الامال واردر ضمن اسبابه واصل دست سعي اولور ديمك كيدر بعض نسخده (اوحش) برنده (اخشن) كورلشدر لكن دقت اولدقده مفاد لري بر كور بلور (وقال آخر) لا تضجرن ولا تذلك معجزة * فانكح بقره بين العجز والضجر * مالى صافن غمدن متغزل او اوب مطلقا چاغروب باغرمه يعني لذي الاحتياج اضطجار ايله بيله باب كباره جوق كيدوب ودامن التجايه صاريلوب اولندر نعيم ايمه وكسل ايله بويوس دخي خانه كه بنوب استانه دروب و ابواب اولياي امور مئلا سنبوب كي اوزاق رده بسك بني رجال استانه كوردر ديو باغه يعني ايكي شفق مايشنده بولن مقصوده مساعده نيجز ايله ضجر مياشده حاصل در ديمك اولديني ملاحظه اولمئندر الورر سه قبول اولنه (براعراي بليج عاجري توصيفده * العاجر هو التاب قبل الخيلة والملازم للحيلة * ديمكدر كه مال ايجاز اشغالي عاجز اول كنج وديجدر كه تدارك معاشده تدبيرى آز خانه سندن اسكي زمان زاني كي چيغيبوب دائما سريله دمساز اوله ديمكدر (تبارك حقده بلغاه قدما * فلان شعاره الكسل ودناره التسويف والعلل * يعني فلانك تبارك پيراهني وحصول مطلب كير و قومني ايله علل يعني عدم نيل مطلبه عارضه لر بوييد رديشدر * من العجز والتواني تحت القافه * دخي كلام حكمت ارتسام قديمياند كه مالى بلاو اولديني اوزره عجز وتواني مشاقق وفاقه در ديمكدر (كتمان حضرت نلري * يا بني الكسل والكسل والضجر

فانك اذا كنت لم تؤد حقا واذا خجرت لم تصبر على حق * يعني اشار اليه حضرت نوري بجله
نصيحته اي او غلبتم كسل اليه ضجيره يناسه زيرا كسل وضجيره راينك نه حق ادا ونه
حقه صبر ايد بيلور سن يورمندر كه مفادى كسل مانع كس اولفله ختمنده عهد كه
انفاق واداره سى واجب اولان كسانك حق نفقه سى كبرو قالور وضجيره دخی متحقق اولان قدره
عدم رضای مظهر اولور ديمكدر (ضجيره لغته فتحته غمدن طر بلوب اضطراب چك كدر
(قلت) اشبو اقوال اشارى سبقت ابتدكي اوزره بو عالم حكمت صمدانده اقتضا سنجده
عالم سبب وائده هر بر مطلب يوسته سبب اولفله معطى و مانع انجق بختاب سبب اسباب
اولديتي بي اشتباه ايسه ده بته امر الهى مقتضا سنجده سرفدر خارج از ادراك بشر اولديتدن
اسبابه توسل ايتكمه و حكمت سبب انكار و تعطيله جرأت ايتاكمه معنى تنبيه دن عبارتد و السلام
(قال ابو العتاهيه) اذا وضع الراعى على الارض صدره * خلق على المعرى ان يبددا *
مألى جويان كو كسى ره وضع ايدوب يعنى اهل ايدوب تحت رعبنده اولان مثالبكى سوز بسنه
باقه سوري طاغلوب پریشان اولور ديمكدر كه مفادى ترك نشيت اسباب ايدن بل مطلبدن
محروم اولور ديمكدر (صاحب المستطرف بوراده * فالتواى هو الكسل وتضيق الحزم
وعدم القيام وترك النسيب والاحتراف والاحالة على المقادير وهذا من اقبح الافعال * ديو
مطلب مذكورى فذلكه بد ايدوب و چونكه سخا وسرف ظاهر بر برى اكدارد يعنى كسى
توانى ايله عنوان ايدده عقب ذكر توانيده وما شبه ذلك قولله اشارت ايلديكي تانى دخی نظره
اولاده بركك كور بنوب توانى ايسه مذموم وتانى عمدوح اواديفته موجب تلاش اذهان اولفله
دفع تخديش وجواب وسؤال مقدر ايله * واما التانى فانه بخلاف التواى وهو الرفق ورفض الجملة
والانظر في العواقب * ديو تعريف و ايضاح ايلشدر كه مألى توانى ديد بكمز كسل و حزمى
تضيق ومصالح نفس اوزره قيام عدمى وسبب وصنعتى ترك ايله مقاديره حواله اولوب بوايسه
افصح افعالندرديمكدر (قلت) مقادير اشباعه ابن هشام ازديك قصيده سنده واقع * فان
انائنى المقادير الخ * بيتي شرحنده بازديغى اوزره قدرت الهيه دن عبارت اولان قدرتك متعلق
اولان مقدورك جه بدر (واما تانى توانيك خلافتدرك كه تانى ايشى رفق ولايمتله طوتوب
عنف ايتاكم و محله بي رفض و ترك ايتك وعواقب اموره نظر يعنى عواقب امورى كركى كسى
ملاحظه دن عبارتد كه بوضوئده ملاحظه فقيرانه اوزره تانى اسبابه شروع اوزر نه اجرا
اولنه جن حال ديك وتوانى اسبابه شروعى ترك ديك اولديتدن يشارنده بوجوهله دخی فرق
در كارد (تانى بي شاده) من نظر في عواقب الامور سلم من اقات الدهور * ديمكدر كه مال
عواقب كارى ملاحظه ايدوب ايشته بته متوكلا عليه تعالى شروع ايدن دهر كه آفت ومصيبتلرندن
سالم اولور ديمكدر وتانى بابتده ولا تفعل بالفران من قبل ان يقضى اليك وحيه * نظم
جليل حضرت حبيب اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم نازل اولشدر كه مال لطيف اهل
تفسير بيانى اوزره اى رسول پر كزیده قرائت قرأته وعلى تفسير سؤال انزلنده وحيى سكا ادا
اولمده و على قول بحمل قرآنك يانى سكا كلكه تبليغده محله ايله ديمكدر (قلت) آخر آيت
مذكوره * قل رب زدنى علما * در مال جليلى اى حبيب سكا وحيى اولثانه لامحاله نائل
اولورسون سن استعجال بدلنده اى پروردگار بتم علمى زياده ايله ديو زياده علم وعرفان سؤال ايله
ديمكدر و زياده علمى احكام شرع و آيت قرآن ومعانيسته زياده ايله و بافراموش اولمادق
ايچون توفيق حفظ و ياخود علم بهدالعلم شوقيله تفسير ايتلر در (لطائف قشيره موسى
عليه السلام زياده علم طلب ايلدكدره صحت خضره حواله اولوب اما يغمبر عز عليه الصلاة

والسلام بلا طلب زياده علم احسان اولندي بوندن قدر عاليرى نه مرتبه ده اولديغى
يلته ديمشدر انتهى (وقال رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم) (من اعطى حظه من
الرفق فقد اعطى حظه من الخير ومن حرم حظه من الرفق فقد حرم حظه من الخير) قلت
(صاحب المستطرف من الخير رنده) (من الدنيا والاخرة) ديو تخر بر قش و لكن جامع صغيره
ابو الدرداد ن رضى الله تعالى عنه مرويا نقل ايشد بكمز عباره شريفه اوزره مضبوطدر
ومال شريفى شراح بيانجه نصيبى رفقندن اعطا اولثانك خبردن نصيبى اعطا اولندي ونصيب
رفقندن محروم اولان خبردن محرومدر زيرا كه مطالب دنيويه واخرويه رفق ايله نائل اولور و فقداى
ياست فقدان مطالبدر ديمكدر (وبنه رفقده رسول اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم عايشه
صديقته رضى الله تعالى عنهايه خطابا) (عليك بالرفق فان الرفق لا يخالط شيئا الا زانه ولا يفارق
شيئا الا شانه) يور شلردر (قلت) اشبو حديث شريف جامع صغيره (عليك بالرفق
ان الرفق لا يكون في شيء الا زانه ولا يزع من شيء الا شانه) عباره شريفه سنده مضبوطدر
ومال شريفى شارح بيانجه اى عايشه جبيع اموره لين الجانب واقتصاد اوزره اولق ايله احسن
وارفق اولان شيى التزام واخذ قبل كه رفق قننى شيد بوانسه وقننى شيد مختلط اولسه
اول شيد زينت ويردى و ويرى يعنى هر خيرك سييدر وقننى شيدن ترع اولنسه ومفارقت
ايشه اول شيد عيب ويردى و ويرد ديمكدر اشبو حديث شريفى حضرت عايشه رضى الله
تعالى عنها غزواتك برنده معيت سعادته اولوب هودج نئين اوادقلى دوه سيرده بطايت
ايدوب صديقته حضرت نوري سربچون دوه به شكاف برده هودجندن محضلر بى اوزادوب ضرب
ايلدكلى منظور حضرت رسول اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم اولفله ارشادا يورمشلردر
(وتورات شريفه * الرفق رأس الحكمة * زيب صحنه در كه رفق حكمتك راسى يعنى مبدائى
وجامعى واهلا سيدرديمكدر * العقل اصله انتبت وثمرته السلامه * كلام قدماددر كه مال نجر عفاك
كو كى ثبت يعنى تانى و عيشى دارينده سلامتدر ديمكدر (بر سيف قديم اوزر نه * التانى فيما
لا يخاف فيه انقوات افضل من الجملة في ادراك الامل * عباره سى يازمش بولمشكد مألى فوتندن
فور قوليان يعنى حصول ممكن اولان شيد ومطلبده تانى محله دن افضلدر ديمكدر فتأمل
وبهض حكما * نان بحزم فان استوضحت فاعزم * ديمشدر (قلت) مالى امور بكي رؤيه
شروعده ابتدا احوال ومقدماتى ضبط و تدارك ايدرك واحتمال ضررى احتمال فاندبه ترجيح
بره آخر افكر اول العمل قضيه حكمت نطقه سنى دوشونه رك محله سز و هر طرفك حسنى كركى كسى
سكا تين ايندكه او ايشه باشله ديمكدر كه ركوزك قاعده در و * يدالرفق نجي نجر السلامة و بد
الجملة تغرس شجر الندامة * اقوال حكم مال حكماى علماددر ومفاى زرعه آخرت اولان
اشبو باغ عالمده دست رفق وملايمت سلامت ميوه سنى ديو شرر و محله الى شجر ندامتى ديمكدر
(وتانى بي مدحده) قد يدرك المتأني بعض حاجته * وقد يكون مع المستعجل الزل * قولى اشعار
بلغاددر كه مال متأني اولان كاهيجه ياخود محققا بعض مطلوبه نائل اولور ومستعجل ايله
بعضا زل برابر در يعنى محله ايدن سورجر و دوشرديمكدر (قلت) بونك مفادى تأنيده ضرر
بوقدر بعضا ايشى بر و تجزى شده آفت زائده اوغرامن اما مستعجل ايشى بتديكى شونده طورسون
ار القده بلاى ديكره اوغرامن ديمكدر قنيدر (ودخى انتظار وتأني سلامت حصن حصندر و محله
مفتاح ندامتدر مفهومده اولان * الاناء حصن السلامة والعجلة مفتاح الندامة * ايله بر كيمسه
مقصدينه رفق وملايمتله ظفريات اولماسه آيا نه شى ايله ظفريات اولور يعنى ملايمت هر آينه
مجلای صورت حصولد رفق اولان * اذا لم يدرك الظفر بالرفق والاناء فبماذا يدرك * سوزلى

اقوال حکما در مهلب * انا في عواقبها خبر من عجلة في عواقبها فوت * دیشدر که مفهومی
 برائی که عاقبتند مطلوبه ظفر محقق اوله عاقبتند فوت مطلب بولان عجله دن خیر اورد دیمکدر که
 مفادی قول سابقار مآدند در (بعض حکما دخی * اناك والعجلة فانها تكتي ام التدامة لان
 صاحبها يقول قبل ان يعلم ويحبب قبل ان يفهم ويعزم قبل ان يفكر ويحمد قبل ان يجرب وينم
 قبل ان يختبر وان يصحب هذه الصفة احد اصحاب التدامة وجانب السلامة * دیشدر که مفهومی
 عجله دن صافن که عجله تدامة اناسی ايله کتبه لشدن زبر عجله صاحبی یعنی انکله نصف اولان کیمه
 برشی * بیلدن واکله دن اول سویلر و تفهمدن اول سواله جواب ورور و برایشی تفکر دن اول یعنی عاقبت
 کاری قبل الملاحظه قصد ایدوب اجر ایدر و شخصی و اشیا بی تجربه دن و اختیار دن مقدم مدح
 و یا خود ذم ایدر و اشبو صفاقی بر کیمه استصحاب ایتمز و نصف اولان الله او کیمه تدامة مقارن
 و سلامتدن بجانب اولوردیمکدر * اما الصناعات والخرف و ذکر الصناعات والمخترفين وما يتعلق بهم *
 یعنی باب کسیدن مفرز اشبو مطلب صنعت و حرفت و اربابری و بوناره متعلق شلرذ کرده در
 (سهیل بن سعد رضی الله تعالی عنهدن) عمل الارار من الرجال الخباطة وعمل الارار من النساء الغزل
 انری روایت اولمشدر که مالی امت اجابتك از کلکدن مطبعه ینک اعمال یعنی صنعت و کسبی
 انواب دکت و نسوان مطبوعه لیتک کاری ایلک اگر مکدر دیمکدر (مناوی بوارک ابن جوزی
 و سائر لری موضوع اولدینه حکم ایتدیلر دیشدر (صاحب المستطرف دیر که رسول اکرم صلی الله
 تعالی علیه وسلم مبارک ثوب شریفترین و فعل شریفترین ذکر ل ایدی (قلت) اشبو فعل
 سعادت لردن مقصود امت مرحومه لری تعلیم و ارشاد در (سعید بن مسیدن لقمان حضرت تری ینک
 خیاط اولدینی مرویدر (و ابن شوذب دخی علی قول ادریس علیه السلام خیاط اولد قاری
 روایت ایشلر * ووقف علی کرم الله تعالی وجهه ورضی الله تعالی عنه علی خیاط فقال یا خیاط
 تکلتک التواکل صلب الخط و دق الدور و نارب الفروز فاقی سمعت رسول الله صلی الله تعالی
 علیه وسلم يقول يحشر الله الخياط اخا في الجنة و عليه قبص ورداء مما خاط وخان فيه واحذر القاطنات
 فان صاحب الثوب احق بها ولا تتخذ بها الايادي تطلب المكافاة * مالی صنعتده دقت ایجتان
 بردنی به حضرت علی ای خیاط سنی اتار ضایع اینک یعنی هلاک اوله سن انکسار نو بخیله
 ایلکی قورانی و محکم ایت و دیکشک یولرینه دقت قبل یعنی خط مستقیم و برقرار اوزره صفیه
 دیک پارچه لری صحیفه لیسون دیو بر برینه بنشدن ووب او بلجه دیک زبر رسول الله صلی الله
 تعالی علیه وسلم ایشند که الله تعالی بوم قیامتده خائن خیاطی دیکوب و خیانت ایتدیک ثوب
 اوزرنده اوله رف حشر ایلر شهر ایدر و دخی ثوبک قریندیلرینی ایقومقندن صافن که ثوبک
 صاحبی انلره سندن احق در یعنی صاحبیه ویر و اول قریندیلری کار اتخاذ ایتمه شی ناجیر
 ایهده صاحبیه ویر تا که مکافات خبره نائل اوله سن دیدیلر (بر حکیم ذی قنون * ان من الصبیح
 ان يتولى امتحان الصناع من لبس بضاعه * قول حکمت اولی دیشدر که مالی ظاهر اولدینی
 اوزره * صانع اولیان یعنی صنعتی و نیک ویدی بطنان کسان اهل صناعتک امتحانته و حاذق
 و ماهرینی و غیر حاذقینی تمیزه مآورد اولق قیج تدبیر در دیمکدر * کذب دلال * ضرب مثل
 اولوب حتی * لکل احد رأس و مال رأس مال الدلال الکذب * یعنی هر کسک بر رأس مال و سرمایه سی
 واردر دلالک سرمایه سی دخی کذب و دروغ در کلامی مشهور در امام مجاهد * و اتبعك الارذلون *
 آیتند اولان ارذلونی حوا کون ایلر تفسیر ایشدر که طقو یجیلر دیمکدر * و قبل ان خائکا
 سأل ابراهيم الخري ما تقول فيمن صلى العبد ولم يشتر ناطقا ما الذي يجب عليه فتبسم ابراهيم
 ثم قال يتصدق بدينهين فلما مضى قال ما علينا ان نفرح المساكين من مال هذا الا حق * یعنی

(ابراهيم)

ابراهيم خري حضرت تری بر حاکم یعنی چولهه صلاه عیدی قلوب بعد ناطف اشتر ایجتان
 کیمه اوزرینه نه لازم اولور دیو سوال ایتد که * تبسم ایدوب ایکی درهم صدقه و برک
 لازم اولور دیو جواب و ربوب شخص سائل حاکم کتبه که تصکره اشبو احقک بالندن مساکین
 و فقرانی فقر یحده زه ضرر یوقدر یوردی (ناطف شیمیه که علی قول کان حلو اسیدر عید فطر ده
 بورالده شکر و حلویات اشتر و تناول و اهداسی عادت اولدینی صکی اورالده یعنی عرافده
 دخی او مقوله حلویاتی بیرامده الوب اهدا واکل عادت ایش حاکم مرقوم کال جقندن اول
 عادی عبادت صانورمش و یوقلک قواسی حاکم صنعتک غالبا خاصه صنعت میدر هر نه ایه
 حاقته انصاف لری بیان اوله جقندر (اما اشبو حکایه عبارة محرره سنی ترجمه معلومه اصله
 تاویل قبول ایتمز حیثیه (بر حاکم یعنی چولهه ابراهیم الخری به بر کیمه صلوات عیدی ادا ایلده ده
 اوزرینه واجب اولان صدقه فطره طبعانی اشتر ایدوبده فقرایه اعطای ایلده او کیمه به
 نه لازم اولور دیو سوال ایتدیمه ابراهیم ایکی درهمی تصدق ایلر دیرک جواب و برکد نصکره
 یوردیلر که یویه احقک مالیه فقرانی فقری تفریح ینک اوزرینه واجب ایدی دیرک تأسف
 ایلدیلر دیو مترجک هوشی باشنده ایکن یویه جده ترجمه ایدوب و قلیله یازدینی کورلشدن
 * دخی نه دیم که اولیه معلوم شریفک * صاحب المستطرف نقل ایدر که اردشیر بابک
 صناعت ر دبه اعجابی اولادر ینک کندوبه ندیم اولسته راضی اولماز ایش مثلا جلا و و حجام
 و دباغ کبی هر نه قدر درایتلری اولوب اصحاب هنر و معرفت نفیسه اوله لری یله به مجلسند
 او غراش ایش (قلت) اشبو اردشیر ساسانیه عجم ملوککک اولیدر و حکمند اندر خدمت
 ملوکده و مراتب رعایاده مراتب و اداب ترتیب و کتاب تألیف و نصب موبدان ایلدی * لا ملک الا
 بالرجال ولا رجال الا بالمال و الامال الابارعية و الارعية الابالدهل * کلام حکمت انجمنک قائیلدر
 اون درت منه اون ماه سلطنت سور مشدر انتهى (وقال کعب لا تسئروا الخا که فان الله
 سلب عقولهم و ترع البرکة من کسبهم * یعنی کعب حضرت لری حاکم لره امور بکری استشاره
 اینک زرا حق تعالی انلرک علقنی سلب و کسبلرندن برکتی نزع ایشدر دیشدر (اما ذکر اولانان
 ترجمهده اشبو قول کبی اردشیرک قوله عطف ایلر (و دیرلر ایشک حاکم ایلر استشاره اینک الخ
 دیو قول اردشیر اولق اوزره ترجمه ایشدر ارتقی نسخه سنده غالبا قال کعب اولماقی کر کدر
 دیو تاویل صاعلی اکن بودخی بعد جدر علی مالایخی (محکدر که حضرت مریم رضی الله تعالی
 عنها لک بر طاف جلا لره بولری او غراوب جاده دن سوال ایدر انلر خلاقیله جواب و برکدن
 الله تعالی کسبلر یکرذن برکتی سلب ایلسون دیو انکسار ایلدیلرینه علیه برکت یوقدر دیدیلر
 (قلت) غالبا حقاقت عقلا رینه بناء هرل طریقیله یلدکلری طوغری بولی عن قصد بکلیش
 سوق اینک کر کدر که انکسار مشار البهیه او غراشدر و اشملری اهل صنعت مذ کوره به
 دخی تأثیر ایشدر (ابو العتاهیه عبده اکرمیت تقوی ایلر اولوب حرفت خبیهه اکریمه مانع
 اولدینی * و لبس علی عبدتی نقیصه * اذا صحح التقوی وان حاک او حرم * بیتله ادا ایشدر که
 مالی عبد متقی تقوای ثابت اولدینی و قنده هر نه قدر جلا و و حجام اولدیه ده ا و صنعتلر
 اسکا نقیصه دیکدر و الله الموفق للصواب والیه المرجع والمآب

باب السادس والخمسون

اشبو الی التبی باب زماندن شکوی و زمانک خلقه انقلانی یعنی فلنک بکروشلکی و ادباری و مکاره
 و کداره صبر و ثواب و مصائب دهر اوزره تسلی میابنده در و باب مذکور اوج فصلی حاریدر

فصل اول شکوی و انقلاب مرقومه داتار و اشعار و حکایاتی مشتمل بر (انس بن مالک رضی الله عنه مامن بوم و لایله و لاشهر و لاسنة الاوالدی قبله خیر منه) دیوبوب و بن بوکلای بنم و سرنک نیکز اولان علیه الصلاة والسلامدن ایستندم دیدیکه مالی بزکون و برکیه و برآی و پرسته یوقدر که اناردن اول اولان اوقات مذکور کند و زدن خیر لولایه یعنی ایام گذشته ایام آتیه دن خیر لودر دیمکدر (معاویه رضی الله عنه معروف زماننا منکر زمان مضی و منکره معروف زمان لم یأت دیمکدر که حق الانصاف بر کلام بلیغدر مالی آشکار اولدینی اوزره ایچنده اولدیغیز عهد و وقتک احسان و ابولکی بزدن اول یکن زمانه نسبتله اول زمانک بکتلیانی یعنی کوتولکیدر و عهد بمرک کوتولکی بزدنصکره کله بیک زمانه نسبتله اول کلجک زمانک ابولکیدر دیمکدر که معادی ابولک بوما فیوما نزلده در دیمکدر (امانترجه معلومه مذکورده قول معروف زمانک منکره معروف و معروفی منکره و شکایت ایدرک بزماند که سابقه مثلی کلدی دیومترجدر (رسول اکرم صلی الله علیه وسلم افتدیمک عضبا اسخده اولان ناقة شریفدر بنی برده بکجه مردی بزکون بر اعرابی بر قعود دوه اوزره کلوب رخصت سعادتله لدی المسابقه عضبانی سبق ایلدی اشبو بچمک اصحابک کال غیر نلرندن کوجلرینه کلدکده اول واقف صالدن صلی الله علیه وسلم (ان حقا علی الله ان یرفع شئامن هذه الدنيا الاوضعه) یوردیلر (قلت) قعودایکی باشنده اولوب رکوبه قابل اولان دوه نلک وصفیدر (واشبو حدیث شریف انس بن مالک رضی الله عنه دن مسویا جامع صفیدر مضبوطدر و مالی اکثر یا دنیاده عادت الهیه نلک جریانی بحکمه بونلک اوزرینه در که بر شیبی رفیع قبلدقده انی تنزیل ایدر دیمکدر که معادی دنیادن زهد و اعراضه تنبیه و تواضعه ترغیدر انتهى (همدانلی بریر روزگار دیدن حکایه اولمشدر که هنگام جاهلیتده اهل بلده بر خصوص ایچون بی ملوک بنی جبردن ذوالکلالع المر به هدایای کثیره ایلده یاسفارت ارسال ایشلر ایدی مفر حکومنده ملاقاتی ایچون بر ماه مقداری مکث و توقف ایتدم کال تعزز و ضرورندن خلال ماهده کندیلده ملاقات اولنه میوب شهر کامل مرور ایلده کدنصکره بنی سراینه کتوردیلر اوطوردینی قصر عالینک بنجره سندن کورنکده اطراف قصرده یوانان ارکان و خدای تعظما سجده یعنی بوزلر بنی بره وضع ایندیلر بعد مصطفی عرض ایدوب و شوروب عودت ایلدم براز زماندنصکره کوردیمکه دولتی قرین زوال اولوب حصه هجرت ایش و بر در هم لک کباب آلوب و دابه سنک ارقه سنه سنوب بیر واشبو ایلیاتی دیر ایدی * اف لدنیا اذا کانت کذا * انا منها فی بلاء واذی * ان صنی عیش امری فی صبحها * جرعه مسیا کاس الی ذی * ولقد کنت اذا ما قبل من * انم العالم عیبا قبل ذا * مالی کوتولک و ناپا کلک دنیا ایچوندی یعنی یوق شودنیابه که بونک کی اوله یعنی یوحال ایلده منصف اوله که بن بودنیادن بلاء و شدت و اذاده واقع اولدم یعنی ضیق حال ایامه مبتلایم حال دنیا شویله که کاهیجه برکشینک دنیاک صیاحنده تعشی صفوت و اسایشده اولورسه اخشام اولدقده دنیا کوتولک کاسنی نوش ایندیر اشته بر متوال بیان و مدما مقدما عیش و دولت یونندن عالمه انم و اکثر کیدر دیو صورلدقده بودردیو بنی کوسرزلدی شمدی ایسه فلک بنی یوقیلغه قودی بندن صبرت آلدیمکدر بیت اخیر نسخه مرده بولمقله بوددغه درج اولندی (یونس بن مبسر) لایانی علیا زمانه لایکیتانه و لاتول علیا زمانه لایکیتا علیه * دیمکدر که مالی بزکلا ن و قته یعنی زمان حاضره اگدار آلود اولدیفندن اغلرز و اول وقت بکجکده انک اوزرینه دخی تحسرا اغلرز یعنی اندنصکره کلان زمان اندن اشددر که یکمسی بزه کشدینی اراندیر و حسرتلی ایدر دیمکدر (اشبو معنای یونس موی الیه و من قوله * رب یوم بکیت منه فلما * صرت فی غیره بکیت علیه *

(یعنی)

یعنی یونس موی الیه کلام مرقومی اشبو یقله دخی نظم ایچشدر (قلت) ترجمه معلومه ده * و لاتول الخ فقره نایدیسی ترجمه سنده معنای مطابق طور ایکن حالا اولان زماندن شکوی ایدر دیو لازمی اولان معنایه خضر ایش و بیت مذکورک اوزرینه اولان و من قوله ضمیری یونسد راجع ایکن بومضاده شاعر عرب شوبینی نشیده ایش و مصرع ثانی به یکن کونلرک قدر و قیلری یلیمکه حزن و یکا ایدر م دیو معنای باشد ر مقده همت قیلدر قدر بر انتهی (و شاعر آخر دخی معنای مذکورده * و ما من یوم ارجی فی راحة * فاجیره الایکیت علی امس * یقن نظم ایچشدر که مالی برکون بکیمز که اول کونده راحت مأمول ایدوب اویله کونی خبر و بریم ایچق اول کون بکیمز که بکا ایلدم یعنی اول یکن کون جای راحت اولور که اگداردن خالی دکل ایکن انک اوزرینه کلان کون اندن بدتردر اول کیدردن خالی اولمیه رق بکن کونه تأسف اولور یعنی کلانی بکنه رحت اوقوندیرر دیمکدر (و ابن الاعرابی دخی * عن الایام عدفن قبل * تری الایام فی صدر الیالی * دیمکدر که مالی اشبو برکون نه کونه ایسه کوندن صایلور یقینه کونلری کیمز ل صورتده کوررسن دیمکدر فافهم (حضرت علی کرم الله تعالی وجهه * ما قال الناس لشی طوبی الا وقد خیاله الدهر یوم سوه * یورمشدر که مالی ناس برنستیه بکتوب و محظوظ اولوب نه کوزل اولمش دیمز الا اول سنه ایچون دهر برکونو کونی کیرلشدر یعنی دنیانک آب صاف سروری انجاشده کدر آلود سرور اولور ذیمک اولوب مقصود عالیری دنیا دار بخندرانده سلامت معادی موجب طاعانه چالشوب سه روزه اقبال معکوس لاقاسنه الداعمالی دیمکدر رضی الله تعالی عنه (وقال شاعر) خال الناس بالناس الذین عهدتهم * و ما الدار بالدار التي کنت اعهده * مال بیت مذکور عهد اولده ناس ینلرنده بر برلینه و فاسر حقوقه رعایت اولندیغنی یلوردم شمدی ایسه ناس او بجا ایلده اوزره دکل واسکی یلدیکم دار محبت و نعم مدارل دخی اودارلر اولوب قلوبی طارباشدیر اولمش یعنی ایچلرینه و فاسر کیرمش دیمکدر (ابن اعرابنک ینندن بورابه قدر اولان مقال بوکره نقل و ترجمه اولمشدر) و دخل داود علیه السلام غارا فیه رجل بیت و عند رأسه لوح مکتوب فیه انا فلان ملک الف عام و بنیت الف مدینه و تزوجت الف بنت و هرمت الف حبش ثم صار امری الی ان بعثت زبیلان من الدراهم فی رغیف فلم یوجد فبعثت زبیلان من الجواهر فلم یوجد فدفقت الجواهر و اسفقتها فکنت مکانی ففی اصبح وله رغیف و هو یحسب ان علی وجد الارض اغنی منه فامانه الله کایماتی * اشبو حکایه نلک مالی بودر که حضرت داود علیه السلام بر مغاره کوروب و اطلاع ایچون ایچنه کیرلر و انده برجل بیت جسدی و باشی اوچنده بر لوحه کورلر که لوجه ده بن فلان ملک اولوب ییک سنه سلطنت و ییک شهر بنا و ییک قز تروج ایدوب و ییک اوردو یوزدم ایدی صکره اولکامده قحط اولمقله حالم شومورنه واردیکه برچورک تحصیل ایچون بر زبیل طولوسی اجه بی ممالکمه کوندردم بولنه مدی بعده جواهر ایله طولو بر زبیل آخر دخی کوندردم یند بولنه مدیفندن جواهری دق و معنی ایله سفوف و توز ایتدم و مکنغه یعنی مال و منال ایله مالا مال اولان سرای عالیده اچلیمدن فوت اولدم قننی کیمه در که برچوره که مالک اوله رق صیاحلیه یعنی اتدن غیری شبنه مالک اولیده روی ارضده کندنن زبکین وار دیو ظن و زعم ایدر یعنی غنی نباشد دهردن خالی اولورم و فقر ایله فوت اولم زعمده اوله اول کیمه بوزعمده اولسون حق تعالی او مالک بک نان اولان کیمه بی وز نکینده افنا ایدر بنی بو خراش و ملک ایله افنا ایندیک صکی حسبال یازلشید بکه معادی * بر دکر مندر بوفانی اون ایدر برکون بزی * غوا سنجیه دنیادار فنادریای و کدانی افنا ایدر و توانکرلک مانع فتاوسب بقا اوله مر دیمکدر (قلت) صاحب القاموس فیروز آبادی

این هشام بن رستم را که الله تعالی نازل اشو حکایه بی شرف داده سنده یازمشدر که بوحله نقلی مناسب گوردی شویله که بنده سبل وقوعیله برقرار آچوب ایچنده گرداننده انجودن در زلش بدی کردنک والارنده و با زورنده و طوقارنده بدیشمر من صم التون بلانکار و با زوریتل و خنلار و هر برماننده ذی قیمت جوهر یوزنکار اوله رقی بر خاتون جنازه سی ظهور ایندی و یانی اوجنده اموال کرانیه و تحف ملولوسی بر صندوق و بر لوجه بولندی و لوجه تک اوزنده * باسمک اللهم آله جبرائیل جبرئیل ذی شرف بخت مازنالی یوسف فابطاً علیاً فبخت لاذق بعد من ورق لبانی بعد من طمین فامیچده فبخت بعد من ذهب فامیچده فبخت بعد من بحری فامیچده * فامرت به قطین فامیچده فبخت فم سمع فی فایرجنی و ایدامراً * لبست حلای من حلای فلامات الامینی * عبارسی بازولویدیکه مالی بن جبرامر اسندن ذی شرفک فری اولوب معاذ الله قتل و قوم بولنده ذخیره می جلب ایچون عزیز مصر اولان یوسف علیه السلامه ذخیره جبری ارسال ایلدک بکککککک خواص اتامدن برینی برمدکش و بریب برینه برمد اون تدار کیچون بلا ده کوندردم بوله مدی بده برمد التواله کوندردم بینه بوله مدی بده برمد بحری یعنی انجو و یوب کوندردم بینه ما یوساد وندی بدیخی اول انجو بی اون ایندی یوب بیدم لکن علت جو می کیدرمدی انجای بو قدر اموال مالک ایکن آچلقدن تلف اولدم بوقصه می اشیدناردن بکارحم انجاری رجاولنور عیاقنی ناسد که اشو حلیلم کی حلیلم فتنوب بنم صورم اوزره تلف اولمشدر یعنی اولمشدر دیمکدر انتهی (وقال هبم بن خالد الطویل دخلت علی صالح مول مناره فی یوم شات وهو جالس فی قبة له مشاة بالسور ووجع فرشها سمور و بین یدیه کانون فضة بسجور فیه بالعود ثم رأیت بعد ذلک فی رأس الجسر وهو یسأل الناس * یعنی هبم نقل ایدر که برص فوق کونده مناره تک جبرائیلدن صالحک دانه سنه وارمش ایدم کوردیمکه پرده و ازری و طوانلی و جج مفر و شانی سمور دن تنظیم اولمش اولان قبه سنده اوطور و پیشنده برکش منقل اولوب عود ایله علولند بریلور ایدی بو حاد نصکره کوردیمکه بغداد جبری باشند ناسدن دینور ایدی (امارتجه معلومه ده عباره حکایه مذکور هبم بن خالد الطویل دیمشکه شهر مناره و البسی صالحک مجلسه دخول ایلدیمکه کوردیمکه البسه فاخره و سمور ایله محاط و جله بساطلری سمور و اوکند * کشدن منقل و عود و عنبر ایله بخیر اولمش و بعد برهه من الزمان کوردیمکه کمال فقر و فاقه ده دوچار و شب بدله ایچنده بر کویری باشه او تورمش ناسدن سوال ایلر دیورجه فتمشدر (قبه فافک ضمیمه بنادن مدور اولان سقف) و سحور جیم ایله سحور و زننده تنور علولند رد کلری تورم قدر کذا فی القاموس حتی فی و انقول انتهی * ذهبت اعمارهم و بقیة اعمالهم * اشو کلای برمد آگاه برقص خراب پیشکاهندن بکمر کن دیمشدر که مالی بو قصر اصحابک عمری یاخود معور ایندی کلری بر کش عملری قالش دیمکدر با فی اولان اعمال خیره قصر لرینی یا معی هزدر دیمکی مراد ایتمشدر (منقولدر که امویه طرفدن والی خراسان اولان عبد الرحمن بن زیاد بن ایه یک سنه یشامق و هر کون یک درهم صرف ایتمک حساب و تقدیر یله اموال افزا ایتمشدری برازجق مدینه نصکره برابر کتوردیکی مصحف شریفک کبسه بجلای سیع محتاج اولدی (و لما قتل عامر ابن اسمعيل مروان بن محمد نزل فی داره و قعد علی فراشه دخلت علیه عبدة بنت مروان فقالت یا عامر ان دهرنا انزل مروان عن فرشه واقعدک علیها بلبلخ فی عفتک * یعنی مروان بن محمدی عامر و علی فسخه عمرو بن اسمعيل بولندی خانه ده قتل ایندکده متدینه اوطوردی و او خالده مروانک فری عبده یانته کلوب ای عامر دهر مروانی مندردن ایندی یوب سنی اول مندره افتاد ایلدی دهر بو حال ایله سنی موعظه و نصیحه ابلاغ ایندی بیدر یعنی اول ممکنه اولان و صف سکا دخی صادق

اولوب دنیاده سندیخی باقی دکلشن معنای یلدرمشدر دیمکدر (قلت) ذکر اولسان مروان امویه تک اون دردیچنسی و آخر یدر اول خلفای عباسیه اولان سفاحک سر عسکری و معی عبدالله موصل قرینه یوزنده مروان شامه فاجدی و عبدالله و راستدن شامه کلدکده اتدن فاجوب مضرده ابو صیرقریه سنده دوشمشیدی عبدالله دخی قرنداشی صالحی اخذ ایچون عسکرایله تعیین و اول عسکره والی مضر ذکر اولتان عامری طلیعه ایلدی عامر و اروب و قرینه مذکور بی احاطه ایدوب و مروانی اولدیغی منزله باصند یوب یوزا و تویزایکی ذی الحجه سنک یکری بدیخی کوفی قتل و سر مقطوعنی سفاحه ارسال ایلدی ترجمه معلومه ده بوراسی دخی (عامر بن اسمعيل مروان بن محمدی قتل ایدوبده قصر سینه نزول و ملکی ضبط ایلدکده مروانک دختری عبده عامرک حضور سینه داخله و عامر خطاب ایلدیکه ای عامر مروانی ملک و جاهدن تنزیل و تبعید ایلان زمان و دهر جتا بکره بکا اعتماد ایلد دیه رک و عظم و پنداید ر دیمشدر دبو حل و تبریک ایتمشدر (مالک بن دینار قدس سره دیمشدر که برکون برقص اوکدن بکردم ایچنده سازنده چار به ز آغازه و تریم ایل * الا یلدار لاید خلک حزن * ولایذهب بساکنک الزمان * فتم الدار انت لکل ناو * اذا ما الضیف اعوزه المكان * ایاتیه آهنگ ایلر ایدی بعد زمان بینه قصر مذکورک پیشندن یکدمکه خراب اولش و دروننده بوم آسا بر عیوض ساکنه اولوب بکا ای عبدالله و اللهکه قصره حزن کیددی و اهلبله زمان یعنی ایام صفا کندی و اصحابی تراب اولدی دیدی مال ایسات مذکور ای دار و قصر سکا حزن و کدر کبرسون و سنده ساکن اولنر ایله زمان یعنی هنگام سرور کیدوب دو کمنسون یعنی صاغ فالسونلری دارسن باشی صیقلدینی و قنده محتاج مکان و ملاذ اولان کافه مقیم و مسافر نه کوزل داروماوی و ملاذ سن دیمکدر بعضی نخنده ده (ولایذهب) برنده (ولایبست) و (لکل ناو) برنده (لکل ضیف) واقع اولمشدر ناوی مقیم دیمکدر (و عبت بورق معنای در بومورنده و لایبست لازمجه زمان ساکنلری ایله درولسون دیمکدر) ترجمه معلومه صاحبک نخنده سنده و لایبست یازمشکن ای دار و قصر سنده ساکن اولنری زمان و دهر لهو و لعبه تغیر ایله سون دیو یازمشدر باری ناه ایله عبت یازم ایدی انتهی (اشو قطعه ابو الصاهیه نکدر * لن کنت بال دنیا بصیرا فانما * بلاغک منها مثل زائد المسافر * اذا بقت الدنيا علی المرءینه * فانما فاته منها فلبس بضار * قلت) مالی و تقدیری اگر سن دنیا به بصیر یعنی انقلاب و فبا اوزره اولان دنیا ک احوالی یلورایسک و عقلا و ارایسه تمسعات و لذات دنیو به اردینه دوشوب یوشره مال جسته جالشمه ز براسنک دینادن و اصل اوله جفک یو جینک یاننده کونوردیکی ذخیره سی قدردر یعنی بقای وجودک ایچون قدر کفایه و قوته قناعت قبل و آخرت سلامتی قرائفد سنی ایله یوچو کندوبه مرحله بدکین پیشه جکی مقداردن زیاده زایدو کلیمه ده نه فائده واردر اگر زیاده بی طاشرسه چوندر کذلک مقدار کفایه دن زیاده اولوب دنیاده ترک ایله آخریه برکفته کیده جکک پیپی ایکن زیاده قرائفدک و جعک قیدینه دوشمک دخی چوندر مادامکه مردم وفقک اوزرینه دنیا زمان انجار آخرت اولان حیات دنیویه دین و کمال ابی ایده یعنی سرمایه حیات الدیه ایکن مزعده آخرت اولان دنیاده تحصیل ذخیر ذخر خلاصت عقابی کسب ایدوب و ایتمکده اوله اومرد دانادل دنیا ک فنامال مالی فوت ایدوب التفات ایتمه یعنی کفایه دن زیاده مالک اولماسه ضرر ایدی اولماز دیمکدر (ضار مضاعف اولان ضررک اسم فاعلیدر اصلی ضاردر و اولی یله قبله ضار اولمشدر و اصلته نظار عین الفعل کلها اولمادیغندن الف زائده دن صکره کلان همزه دخی اوقنور قائل انتهی) (عبد الملك بن عمر سید الشهداء حضرت حسین رضی الله تعالی عنک سر سادت افسر لری قصر کوفه ده عبدالله بن زیاد علیه ما ینحکفک

بائنده و این زیاده باشی دخی مختارک او کیده و مختارک سرمقطوعنی دخی مصعب بن زبیرک عندنده
و مصعبک ز آسنی دخی عبدالملک بن مروان بائنده کوردم دید کده بو کلای استماع ایدن جناب سفیان
بن عیمره اول رؤس مذکوره ایله آخری یئنده نه قدر زمان مرور ایلدی دیو سوال ایلد کزنده
این عیمره و این یکی سنه در دیمشدر (قال شاعر * ان للدهر صرعة فاحذرنها * لا تبین قدامت
الشروا * قد بیت الفتی معا فایردی * و لقد کان آتنا مسرورا * مالی و مفادی دیناک اسقاط
واهلک و ادبازی و اردن زنههار شریزند ن امین اوله و دیناک ریشخندینه مغرور اولدینک
حاله دستراطمینان و غفلتده او بومه تحقیقا مرد رسالم و مسرور و امین اوله رقی بان کلور باور
برده علی غفلة هلاک رسیده اولور دیمشدر اتمی (قلت) بوقطعة بعض نخعة دن نقل اولندی
منقولدر که محمد بن عبد الله بن طاهر ذی الریاسین دجله اوزرنده اولان قصیر صفا حصرتده
او طروب نهی غمناش ایدردی برده صوبک اوزنه سندن بر اوت یعنی اوستنه برورده ضوقول
نماش دیمکش اوله رقی صو ایله برابر جریان ایلدینکی کوردر و کتور در و اول و رفقه نک ایچنده
* ناه الاعرج و استعلی به البطر * فقل له خیر ما استعملته الحذر * احسنت ظنک بالایام اذ حسنت *
و لم تخف سوء ما یأتی به القدر * و سالنک الیالی فافتررت بها * و عند مغفلة الیالی یحدث
الکدر * قطعه سی بازلمش اولغله بعد القرائه براز مدت ایستدن کوجدن الی کتوب متأرا
خیرت و اندوهده فالشیدی (مال قطعه برطوب باطی یعنی عاجز اولان انسانکه کندوی بطر
و کبر استعلا و اسبلا ایلشدر یعنی سرمست اقبال اولش غافل انسانه ای ناصح شویله سویله که
استعمال ایلدینک شیلرک یعنی ذبیاده نال اولدینک شیلر الدائم دنیا ایچنده سکا خیر اولان
عاقبت حال دنیای مطالعه ایله مهلکه دن حذر در و دخی دنیا و ایام سکا مال و اقبال ایلدینچه
ایلد کده انامه حسن ظن ایدوب قدرک کتوره چکی ادبار و سوء دن خوف ایلدینک و خوف دخی
ایلمز سن و کیمشدر سنکه مصالحه ایلد کده یعنی خوش بگذر کده اکا مغرور اولدینک و الحال که کیمشدر
صاف اولدینکی وقتده بولایق یعنی مصائب و ادبار یحدث ایدر و کاور خلاصه ای ناصح
اقباله مغرور اوله ادباری دوشون دی دیمشدر (منقولدر که ابو محمد المهلینک حال و احتیاجی
سلطان وقتده تقرب و تعلیقدن اول برصوتده ایشکه ادبا و ظرفا و ارباب زراعتدن بر کیمشده ایله
بر حفرده رفاقت ایدوب کمال ضرورت و شدت فقرندن شکایتی حاوی و رفیق مذکورندن
استعاندهی محنوی * الاموت بیاع فاشتریه * فهذا العیش مالاخیریه * الارحم المهنی نفس حر *
نصدق بالقوات علی اخیه * قطعه سنی انشاد ایتد کده رفیق مذکوری اجوب و رفیق ایدوب
سد ز معیونیدی درهم و یروب قطعه حفظنده * قاله رقی مفارقت ایدیلر بعد زمان اقتضای
حال دنیا اوزره مهلی ذروه و زارنه صعود و رفیق مذکوری خضیض فقر و فاقه به نزول ایتد کده
مهلی به بر عرضحال ایله توصل ایدوب ایچنه مهلینک مضراع اول قطعه سنی تضمین برله
نظم ایلدینکی * الاقل للوزیر فدرته نفسی * مقال مذکر مافد نسبه * اذکر اذ نقول لسنک
عیش * الاموت بیاع فاشتریه * قطعه سنی درج ایلدی مهلی فرائت ایلد کده فی الحال
یدیسوز درهم اعطا و عرضحال مذکوره * مثل الذین یتغنون اموالهم فی سبیل الله کذل
حیه انیت سبع سنابل فی کل سنه مائة حیه * آبتی تحریر و املا و بر خدمت و مصالحتنه نصین
برله و فادارای ایدوب باعث رفاهی اولدی رجه الله تعالی مال قطعه مهلی آگاه اولد کده موت
صابتی اولدینده بن اتی اشرا اید ایدم زیرا بو فقر ایله تعبشده خیر بو قدر و جناب معین
عز و جل شوکشی زاده و احباب مر و نه لطف و عنایت ایلونکه قرناشکله یعنی بنم جام ایچون
نصدق اید دیمشدر (و مال قطعه رفیق ای مخبر مشفق بولنه روحی فدا ایتدینکم وزیر

سویله که مشار الیهک مقدما حال فقرینی مذکر اولان مقالنی یعنی قطعه مذکور سنی او نوبدم
حالا یادداشتدر دخی اول وزیر صیق حالکده سویلد بیک الاموت الخ قطعه سنی ذکر ایدر
و خاطر بیکه کتور مینک دی دیمشدر (اهل تفسیر بیا نجه مفهوم آیت کریمه الله تعالی
رضاننده مالربنی بدل و انفاق ایدنلرک اتفاقک مثل بعض حیه واحده و تخم کیدر که ارضه
دکد کدهیدی عدد سنبله و صالقم اثبات ایدر که هر سنبله سنده یوز عدد دانه و حیه اولشدر یعنی
خالصا لوجه الله بر کیمشده نه مقدار ایله تصدق و انفاق ایلد حق سبحانه و تعالی او کیمشده به
اضعاف و مضاعفی اعطا و احسان ایدر دیمشدر و اثباتک حیده استادی ماه ایله ارضه استاد کی
سینه اسناد قیلندن اوله رقی مجاز در بوقصد حقیقه اثبات جناب حقه مستدر (قلت) آیت
کریمه مشار الیهک آخری * والله یضاعف لمن یشاء والله واسع عليم * در بونک دخی مفسرین
تحریر بجه مفهوم شریفی حق سبحانه و تعالی مراد ایلدینکی متفعلک یت و اخلاص و انفاقده
زجت و مشق قدر فضل و کرمیه اجر مضاعفی احسان ایدر و الله تعالی زیاده دن تفضل
و احسان ایلدده صیق اوزره دکدر و منفقک یتنی و اتفاقک قدر و فحشنی زیاده بلجیدر دیمشدر
(عبدالملک اموی مجلسه سینه بن یزید بن وهب دخول ایلد کده * عبد الملک مسلمیه اد راک
ایلدینک زماندن قننی زمان اعلی و قننی ملک طور و سیری اکل ایدی دیو سوال ایلد کده مسلمیه
اما ملوک باعده و باضندنه کوردم یعنی بعض ناس مدح و بعضی ذم ایدر لر شویله که
سایه لنده تمنع و رفیع ایدنلر شاکر و عکسی اوزره اولنلر عکسته معاده ایدر و اما زمان و دهر بعض
قوم و کسائی رفیع و بعضی رفیق وضع فحش یعنی کیمشدر بکنی بلند رتبه و کیمشدر دین پایه ایچنده و الحال که
رفیع و وضع بر سر ایانه دهری ذم ایدر لر زیرا جهان جدید لر بنی جوریدر و عدلر بنی تفریق
ایدر یعنی ازالد و صغیر لر بنی قوجادر و قوجه لر بنی اهلاک ایدر دیمشدر (جهانندن شکایتده
حیب بن اوس اشبو بنی نظم ایچشدر * لم ایک من زمن لم ارض خلته * الابیث علیه
حین بنصرم * مالی دوستلغنه و یادر لکنه راضی اولادینم زماندن اغلام یعنی خوشنود دکل
ایدم لکن اومنونق اولادینم وقت بندن منصرم اولد کده یعنی کچوب کتد کده * سومر
ایکن افترافیمون اغلام یعنی اندن اشدی کلکه بکیمشده بنی آجندی دیمشدر (قال کشاجم)
* باعرضا عنی بوجه مدبر * و وجوه دنیا علیه مقبله * هل بعد حالک هذه من حالک *
اوقایة الانحطاط المزله * مالی ای دنیاسنک خلق و اموال و تمتعات و جاهی کندویه اقبال ایلدینکی
حاله دوش بوزایله یعنی عدم التفات ایله بدن اعراض و بنی استغفال ایدن مغرور اقبال اشبو
زوت و دولت حالتند نصکره عادت دهر اوزره البته انحطاط منزلت و ادبار حالتی و اردر تفکر ایدوب
کسب رتبه آخرت ایچون مکارم اخلاقک مقتضاسیله عمل قلوب نلل خیال کی بوز کوسن
جاه و مال دنیا به مغرور و لیوب کوکل باب و ثواب قران دیمشدر (قلت) اشبو قطعه نسخه مزین
بو دفعه نقل اولندی (و کشاجم غلابط و زنده اسم اولدینکی قاموسده مذکوردر و بعض ادبا
اصلی اولادینکی یعنی جامد اولدینکی نصیرج و صاحب قطعه محمود بن الحسین الرملی القلستانی که
تصغیر ایله شاهک سننیک حقیقیدر و لقی دخی کشاجدر که معارفی اولان کاتبک یعنی خطاط لقی
و شعر و ادب ایله وجود و میملکدن اتان حرف و اولدر دن ترکیب اولمشدر دیمش (و ابن قاسم عبادی
جیمی جیله و علی قول جفره اشارتدر دیمشدر لکن بوجهلر جای اعتراضدر فتامل و ابن هشام
توضیحده کافک قحیله صحیح ایلدی و کشاجم موی الیه اوچوز الی ده وفات ایچشدر و تالیفات
و دیوان شعر و وارد راتهی (عبد الله بن عروة بن زبیر اهل وقتدن شکایتده * ذهب الذین اذارونی
مقبلا * بشوالی و رجوا بالقبل * و بقیة فی خلف کان حدیثهم * و لعل الکلاب تهاشفت فی المزبل

قطعه سن دیمشدر که مالی کند و رینه وارلدینی وقتند یعنی زیارتلرینه واردیمده
 بکا اقبال و میل صمیمی ایدرک بشاشته معامله و مزجا ایدر نارنجال دار بقا قیلد یار
 شمیدی بن انلرک خلقلرینه یعنی انلردن کیر و قلانلر بطالم خلق و خلق ایچره ظالمکه انلرک
 صحت و الفتلری مزله لرد و خزلداش کویکلرک دللرله شاپرد و رق صوابچملری اکبرر
 دیمکدر (قلت) بعضی نمکده (مزبل) برنده (مزل) و بعضی نمکده (منهل) و بعضی نمکده
 (یقیت) برنده (عبرت و خدیثهم) برنده (هر برهم) واقع اولوب در قرید نام مجموعه اشعار
 عربیه ده شهر مذکور حارت دخی الولیده نسبت اولمشدر انشهی (و بعضی بلغا دخی بو معاده
 اشبو قطعه فی نظم ایتمشدر * بامزلا حبث الزمان باهله * فابادهم بتفرق لایجمع * ابن الذین
 عهدتم بک مرة * حککان الزمان بهم بضر و بضر * ذهب الذین یعاش فی اکافم *
 و یقی الذین حیاتهم لاتنتفع * مالی ای من بعد جمع اولماز صورتنده اهله و ساکنلرینه وقت
 و دهر او یون ایدن یعنی الداد ن منزل و خانه و بلده برکده شنده کور و ب والفت و استفاد
 ایندیکم ذوات که دهر انلرک همت و تدبیر لیه ضر و نفع ایدردی یعنی کار گذار ذوات اولملرله
 بخیره و شره بارازل ایدی انلرزه ده در و نیجه اولدیلر بر جابه لرند و تبش و ترفه اولسان ذوات
 مذکور کور و کدوب شول کسان مانه و باقیلردر که انلرک حیاتی بر احد منفعت و برز همان
 مضرتلرندن حق صافلیه دیمکدر (قلت) صاحب المستطرف اشبو قطعه نک ناظمی اسمی
 کوسرتمیوب همان و فی معناه دیو ذکر ایتش و بیت اخبرک مصراع اولنی (ذهب الذین یعاش
 فی اکافهم * عباره سنده یازمش ایسده مصراع مذکور * ذهب الاولی کا نبش بظلمهم *
 عباره سنده در و ناظمی دخی ابن شمس الخلافة نام ذاتدر (اما ذهب الذین یعاش الخ مصراع لید
 حضرتلرینک قبل البعثة قرنداشی پدره نظم ایلدیکی مرتبه دندر و مصراع ثانیه * و یقی
 فی خلف تکلد الاجرب * در و بیت مذکور ضر و ب ایشالنددر (و ذهب الذین یعاش الخ
 مصراع فی ابوجعفر بن و حکماء ناقافیه سنده بر قطعه ده فضیله و یا خود توارد برله مصراع ثانیه
 بویه کشور مشدر * و یقی فین لیتهم قدما توا * و مشهور اولان اشبو بیت فارسی دخی
 معنای مذکورده در * حریفان بادها خوردند و رفتند * تهی خمخانها کردند و رفتند * و قبل
 فی معناه بالزکی * ربح حق معنی تحقیق ایچمش اهل دل یکمش * بوزیم عطلت ایچره شمیدی جلدجایی
 قالمشدر انشهی (لامحق بن ابراهیم الموصلی) وائی رأیت الدهر منذ صبیته * محاسنه
 مقرونة و معایبه * اذ اسرنی فی اول الامر لم ازل * علی حذر من ان تدم عواقبه * مالی دهر ایه
 و زمانه مصاحبت ایلدیکم و قدن یعنی حین غیر ممدن برو محاسن و معایب مقرونة کوردم
 شوبله که ابتداء امرده بی مسرور ایلدیکی و قدن اول سرور ماقبند منوم یعنی یازا کدار ایه
 سرور اولور خوفندن اصلا زائل اولمادم دیمکدر (اشبویتی دخی بعضی شاعر نظم ایتمشدر
 * فلو کان همی واحدا لا طرحه * خواطر قلبي کلهم هموم * یعنی اگر چه دنیا ده هم و غم
 بر دانه اولیدی قید ایچوب در و ممدن طرح ایدردم لکن مجموع خواطر قلبم سرایغم و همدر
 ایچره ایدم دنیا حال بویه در دیمکدر * و کان یقال اذ ادبر الامر اتی الشر من حیث یأتی الخیر و اذا
 اقبل الامر اتی الخیر من حیث یأتی الشر * یعنی اهل حکمت و تجربه سوزلنددر که اقبال ایتش
 اولان جاه و مال ادبار ایندیکی هنگامه خیر کلان بردن دخی شر ظهور ایدر فاما ادبار کدوب
 سعادت اقبال کورندیکی زمانه شر کلان بردن دخی خیر کلور کورینور وینه * بتقلب الاحوال
 تعرف جواهر الرجال * اقوال ذوی الدرایه دندر (قلت) فی الحقیقه تقلب و تغییر احوالده یعنی
 اقبال ادبار و یسار و توانگری فقر و عساره یا خود عکسه انقلابده مبتلا و کامروا اولنلرک

و متعلقات و اصفا و احبابک صندوقه درونلرند محفوظ اولان جوهر انسانی و اخلاقلری
 میدانه جیقوب تکب و تنک دستیه اوغریانلر صبر و رتب عالییه کلنلر اخلاق حسنه فی اظهار
 ایتک ایه و کورتو دوست و هر جایی و خوش آمدی اولان قاب قاج طاقلری اقبالده مدهامنه
 و اظهار دوستی و نمودن بالله تعالی ادبارده شمانت و ترک انکارله و احبای حقیقی اقبالده اخطار
 خیر و نصیح و یند و ادبارده مواصبات و تسلیم و توجع فللرله نیک و بد یلنور خلاصه
 قول مذکور خلی معانی فی متضمن برمس سوزدر * زمام العافیة یندالبلاء و رأس السلامة تحت
 جناح العطب * دخی اولو و دهامه سوزلنددر که مفهومی عافیتک دیرکنی بلاتک یدنده و سلامتک
 باشی مهلکه مک فنادی التمدد دیمکدر که غفاسی بلا و صفتک صوکی عافیت و سلامت اولوب
 یعنی دنیا بلا و مشقت ایه عافیت و سلامت دن خالی دیمکدر (بعضی اهل دقت
 و بصیرت مقام حسبالده * نحن فی زمان اذا ذکرنا الموتی حیث القلوب و اذا ذکرنا الاحیاء
 ماتت * دیمشدر که مالی بز بوقند و بکه موتلری یعنی یکمشلری ذکر ایندی بکمرده قلوب عز حیات
 بولور و حیانه باقی اولنلری باد ایلدی بکمرده دل مرده اولور دیمکدر که ابولر یکجوب کورتور قالدی دیمکی
 افاده ایدر و اشبو کلامی (لا تقوم الساعة حتی یرالرجل بغیر اخیه فیقول یا لینی مکانه) حدیث شریفی
 تأیید ایدر (قلت) شرح حدیث یبانی اوزره مال انکارا اشتمال قیامت قالقماز و قوماز تا که ظهور
 ایدن محن و فتن و تغییرات امور شرعیه و تبدیل دخی کور میبدم و کرب و بلادن قورتو ایدم دیو انسان
 قبر انسادن یکدر کده کاشکی شومیک برنده بن اولیدم دیمکدر که اشبو حدیث ابن عمر رضی الله
 تعالی عنهما دن مرویاه مضبوط جامع صغیردر (بحر العلومده محرر اولدینی اوزره (الساعة) قیامتده
 اطلاق اولنور یا آخر ساعات دنیاده قائم و یانا کهمانی بفته وقوع بولد یعنی چون و یا خود طولی و امتدادی
 ایلدیله عندالله ساعات دنیادن بر ساعت مقداری کی اولنله الساعة نسیمه اولنمش و کعبه به (الیت)
 و زبایه (الحجم) اعلام غالبه دن اولدینی کی بودخی قیامت بالغلبه علم اولمشدر (صاحب المستطرف
 بیان حال ایلده اشبو فقراتی عقب حدیث شریف مذکورده تحریر ایتمشدر * قد اصیحناف زمان
 بز زمانه بشدک که * لا یزداد اتخیر فیه الا ادبارا * انه خیر از محبوب اردینی دور یعنی اکسلیکه
 باشلر * والشر الاقبال * و شر توجه و اقبال ایدر یعنی ارغنه باشلر بوراده و الشر خیر اوزرینه
 معطوفدر بو صورنده اربانه معلوم اولدینی اوزره لاحرفنه معطوف اولوب ینقص فعلی
 مقدر اولنی کر سکدر قندبر * والشیطان فی هلاک الناس الاطعما * و دخی شیطانک هلاک
 لفظی و معنویه ناسک بولنلرند اقدامی زیاده اولور قندبر فی اعرابه * اضرب بطرفک حیث
 شئت فهل تنظر الا فقیرا یکا بد فقرا * بو زمانده هر نه جایی استرایسک نظر ایت و دقتله طلال
 هر آینه فقیری غم ایه قسوده * اوغیا بدل نعمة الله کفرا * و یاضی فی کفران نعمت حقدده
 * اوغیا لا اتخذ الخیل بحق الله وفرا * و یاخیل و خبسی زکات و سار حق الله ده بخل و خبی
 مال کثیر اتخاذا ایدر یعنی فی سبیل الله و بریله جک شلری و برمیوب کار عدا ایدر * او مقردا
 کان یسمعه عن سماع المواعظ وفرا * و یا خود مقرد اولان شخصی کان بند و نصیحتی ایشمکده
 مانع قولاغنده صاغرتق وار کوررسن دیمکدر که مالی شمیدی جهان خلق فقیر غیر صابر و غنی
 غیر شاکر و بخیل و مقرد دن خالی دکادر دیمکدر * لا تقوم عز الولاية بذل العزل * دانال
 اقواننددر که مالی منصبک عز ولذی لا محاله عزل درکار اولنله او واقع اوله حق عزک ذلت
 و آجیلفته ذکر دیمکدر (آل عباسدن محمد امین بن هرون الرشید خلیفه * بانفس قد حق الحذر *
 * ابن المقرن القدر * کل امری یمخاف * و بر نیجه علی خطر * من یرتشف صفوا لیا *
 ن یفص یوما بالکدر * قطعه سنی کوزل نظم ایتمشدر مالی ای نقین اصکر چه خطردن

صاف حق شرم و عقلا لازم در لکن قدر در حق برز در یعنی خدای را یک دخی اسباب
خنده کور غیوب حق تعالی را بط قلب و توکل قبل هر کس خوف و خذر و رجا و امید یلیدی
شیردن خطر اوزرینه در یعنی قور قدی و امید یعنی شایده خطر مندرج اولدینی ممکندر که
انسان اقی بیلر و پستان صفای زماندن مص ایدن و صورت بر کون اولور که میوه تلخ کدری اصیر
دیگدر (وقال آخر) و قائله مایله قد تغیرت * محاسنه و الجسم بادشجوبه * فقلت لها هانی
من الناس واحدا * صفا و قته و النسایات ماثوبه * مالی بر قاری بریره یعنی ناظم قطعه به
بونک حالی ند که صفای و جسمی تغیر ایش یعنی اغارمش و بدنه ضعف کلس دید که بدنی
ای خاتون کشی ناسدن برینی بکا کتور که وقتی دایما صفاده اولمش اوله یعنی حالا و بدنا کندویه
تغیر کلبه و الحال که کعبه اولسه یوفانی باقی نمائده یعنی دیاده مصائب اصابت ایدر دیدم دیگدر
(للامرانی علی ابن منقذ) اما والذي لا یملک الامر غیره * ومن هو بالسر المکتم اعلم *
لئن کان کتمان المصائب مویلا * لاعلانها عندی اشد و الم * و بی کل مایکی العیون اقله *
و ان کنت منه دائما ابدسم * مالی مالتک المالك و علام الغیوب عز وجل حضرت تشرنه قسم
ایدر که اگر مصائب دهری کتم و اخفا موم اولوب اعلانی المنی کیده ایدی بن اعلان ایدر
و المالی حکم ایدم زیرا بنده مصائب اشدی وارد شو یله که هر نه قدر بن اوستلا اولدیم نوابیک که
کندی یله دایما بنسم اوزره اولور ایسمه افلی وازی مجموع ناسده اولسه ایدی تحمل ایدر مبوب
عیونی اشک ریزا ولوردی دیگدر (قال علی رضی الله تعالی عنه و کرم وجهه و ایم الله ما کان قوم
قط فی حفظ عیش فرال عنهم الا بذنوب اجترحوها لان الله لیس بظلام للعید و اوان الناس
حين نزل بهم النقم وتزول عنهم النقم فزعوا الی ربهم بصدق من یاتهم ووله فی قلوبهم رد
عليهم کل شاد واصلح لهم ککل فاسد * اشبو مقال حکمت اشتغال کات علیه مر تضویه دندر که
مالی الله تعالی به قسم ایدر که بر قوم رنایه اوزره تمبشده ایکن المردن حضور و راحتک زائل
اولدینی انجی اکنسب ایندکری ذنوبلری سبیل در یعنی تریه الهیه در یوقه بلا استحقاق
نظم دکلدر زیرا الله تعالی قوللرینه ظلم ایدی دکلدر یعنی صفت ظلمی ذات الوهیدندن مبالغه
وزیاده ایل سلب و نفی ایگدر اگر ناس کندیلرینه بلا و نعم نازل و کندولردن نهم و نعم زائل
اولدینی وقتند صدق نیات و ندامت و استغفار و حیرت و رفت قلوبلری ایل باری تعالی و تقدس
در کاه معنو یسند فرج و استمداد ایلدر اول باری عظیم الشان لطف و احسانا جان یعنی زائل
اولان نعمی انلره لطف و عدلجه محققا رد ایدر یعنی کبر و مستغرق احسان و انلر که هر فاسدینی
اصلاح ایدر یعنی بوزلش اولان دائره رفاهلرینه بنه انتظام بخش اولور دیگدر (قلت) قرآن
کریمه ظلم صفتی حق سبحانه و تعالی ذات مقدسندن نزه به و نفیده * و ان الله لیس بظلام
للعید * و * و ماریک بظلام للعید * آیتلرند مبالغه ایل اسم فاعل یعنی تکثیر صیغه سبیل
ذکر یورمشدر که ظاهر انکسیری فی ظلم قلبیک بغاسنی اشرا بیدر سؤاله مستعددر و اشبو سؤاله
مفسرین عظام و جوه کثیره ایل جواب و یرمش و نکته سنی بیان ایگدر در لکن حریرینک
دره العواصق فوائده یازدینی نکته اللطف و بلغای عربک استعمانه اوفق اولمغه قلم فقیر ایل
خلاصه سی یورایه بالترجیه نقل اولندی چونکه ظلمدن اقل قلیلی مطلقا ظلمدن منز اولان باری
تعالادن اگر علی فرض صادر و وارد اولسه اواقل کثیر اولور زیرا جناب خدا فعل ظلمدن
مستغنی و فیکندن منزهدر و یومعنی زله العالم کثیره دینلان کلامده اولان معنی و نکته کیدر
و اشبو معنایه قولیه اشتهاد اولان شاعر مخزومینک اشبو نظمی اشارت ایگدر * العیب فی
الجاهل المغمور مغمور * و عیب ذی الشرف المذکور مذکور * کفوفه الظفر تخنی من حقارتها *

و نهها فی سواد العین مشهور * مال قطعه نادان بی نام و نشانده عیب جوق اولسه ده مستور در
یعنی کینه طویع و نسلانده شانی مذکور اولان ذی شرف و علائک عیبی آزا اولسه ده اقواء ناسه
دو شرو مشهور اولور بونک مثالی طرنا قد اولان آفتی کیده که جای اسفل و کارده اولمغه کیر انور
یعنی کور غمز لکن جای اعلا و اشرف اعضا اولان کوزک سیاعنده مثلی بلکه اندن از دخی اولسه
مشهور و مشهور در دیگدر (ابن کال مر قوم تفسیر بنده بونکدینی بیان ایگدر راتهی) صاحب
المستطرفک حضرت علی رضی الله تعالی عنیه کلام مذکور عینک کلام مذکور عینده قال شاعر دیو اشبو
یعنی بحر ریگدر که کلام مذکور معنای ناطقد * بقولون الزمانیه فساد * وهم قدوا
وما فسد الزمان * یعنی خلق زمانده فساد وارد در لکن زمان فاسد اولوب بلکه خلق فاسد
اولمشدر دیگدر رونه صاحب المستطرف اشبو فقره بی تعقیب بله فصلی انکله ختم ایگدر
* و صکتی بالقرآن واعظا قال الله تعالی * ان الله لا یغیر ما بقوم حتی یرغبوا و اما بانفسهم *
یعنی یو معنایه دال اولوب واعظ جهشدن مرد متبصره قرآن کریمه باری تعالی * ان الله
لا یغیر * یورمشدر که مفا دشرینی بر مقتضای حکمت الهیه قومک تغیر احوالی اخلاق
حسنه لینی اخلاق ذمیه به تغیر لینی سبیلدر دیگدر ر یو آیت کریمه به دارن فصلیات بالارده
گذران ایگدر * فصل ثانی * یو بابک ایگدر فصلی مکاره و شداده و بلاه
و صابیه صبر و شکی مدح و جزای ذم و قدح بیاتنده در حق سبحانه و تعالی کتاب عزیز و قرآن
منبغده مواضع عدیده ده صبری مدح و صبر ایل امر و اکثر خبر و برکتی صبره مضاف و نسبت
و صابرین مؤمنینی ثنا و عون و اطنی صابرله مقارن اولدینی اخبار و ترغیب و استیجالدن مجاہدت
و مبادعت اوزره تلبیه یورمشدر ازان جمله * یا ایها الذین آمنوا استعینوا بالصبر و الصلوة ان الله
مع الصابرین * آیت کریمه سی ناطق فضیلت صبر در مفسرین بیانجه مفهوم و فساد شریانی
ای مؤمنین سزله مصالح و حوائج ضروریه کره متوکلا علی الله تعالی انتظار حصول و فرج ایل
استعانه ایدک و علی تفسیر مفسرات اوزرینه صبردن عبارت اولان صوم ایل استعانه ایدک که
انده کسر شهوت و تصفیة روح حاصلدر و دخی نماز ایل توسل و اکا الهی ایدک که انواع عبادات
روحیه و مایله و بدنییه جامعدر که طهارت و ستر عورت و اشبو طهارتله ستر عورت خصوصلرینه
صرف مال و کعبه به توجه و عباداته عکوف و اعضا ایل اظهار خشوع و قلبه اخلاص نیت
و شیطانة مخالفتله مجاهده و حقه مناجات و قرائت قرآن و کلین شهادتین و تصلیه و نفی نلذذ
اطمین معاومندن منع نماز ایگدر جمله حاصل اولور اشبو صبر و صلا الله تحصیل مقاصد و مارب
و جبر مصائب و توابه و اصل اوله سکر دیگدر یخاوی اشبو مفادی آیت کریمه مشار الیه ایدن
اوج جر ایلروده اولان * و استعینوا بالصبر و الصلوة * آیتی تفسیرنده یازمش و آیت مشار الیه
تفسیرنده دخی صبری معاصی و حفظ نفسندن کف ایل تفسیر و حضرت رسول اکرم صلی الله
تعالی علیه و سلم افندیم بر امر شدید وقوع بولدقده نمازه شروع و اشتغال یوردر قلمی روایتی
و آیت مذکورده اولان صلاک د عامه ناسه اولسی دخی جائز اولدینی بحر و آیت سابقه ده
صلاتی تفصیل محرک بجملی اوله رق ام عبادت و معراج المؤمنین و مناجات رب العالمین دیو
تعریف و خدای عظیم الشان معیت صابرینده اولسی نصرت و دعای بنی قبول و اجابتله در
دیو تفسیر ایگدر روح الله تعالی روحه (صاحب المستطرف دخی باری تعالی آیت شریفه
مشار الیه ده صلاندن اول صبر ایل بدأ و ذات مقدسینی مصلیله قلیوب صابرین معینده
قلیدی دیگدر فلیتأمل انتهى) و ینه جناب حق عز وجل * یا ایها الذین آمنوا اصبروا
و صابروا و رابضوا * یورمشدر که مفهومی اهل تفسیر بحر برنجیه ای ایمانه منصف اولنر

سزای مشاق عبادات و طاعات و سزای ایدن شدائد و بلاایه صبر و تحمل ایلک و شدائد
حرب اوزرینه صبریه اعداء حقه مجاهدده مغالبه ایلک و زیاده عدوکر اولان نفس و هوا کره
مخالفت اوزرینه صبریه دخی غلبه ایلک و ایدان و خیول و فرسایر یکرئی غرایه مرصد و مترقب
اولیجی اولدیغکز و تقسایر یکرئی طاعات اوزره مداوم اولدیغی حالده نبور و سرحدلده ربط
و مکت ایلک دیمکدر دیو تبیان ایشلاردر و طاعت مواظبت مرابطه دن اولدیغدر (من الرابط
انتظار الصلاة بعد الصلاة) حدیث شریفی دال اولدیغی بیضاوی تحریر ایشلاردر (وینه
جناب حق) انما یوفی الصابرون اجرهم بغير حساب (بیورمشدر) (قلت) ایشونصک اولی
من قل یا عباد الذین آمنوا اتقوا ربکم للذین احسنوا فی هذه الدنيا حسنة وارضوا لله وارضوا
آیت شریفه سیدر و مفهوم شریفی مفسرین تحریر یجده ای رسول آخر الزمان بن عظیم الشان
طرفندن تبلیغ طریقیه ای ایمان ایدن قولرم پروردگار یکردن اتقا و خوف ایدوب علامت تقوایی
اظهار ایلک دیوسویه و افاده ایلک ز بر اطاعت احسان و اخلاص ایدلارده بودنیاده کوزل مشوبه
واجرواردر و آخرتده دخی جنت آماده در و وطنده نعر اوزره اوللاره روی زمین واسع
و کشاده در دیکلکری ره هجرت ایشونلر مشاق طاعات و تحمل بلایه و مفارقت اوطانه صبر ایدن
مؤمنلرک اجر حسانی حساب بوله مزد درجه دخی شماردر یعنی بالغا مابلغ لطف حق ایلک ایضا
واعطا اولور دیمکدر (بیضاوی روح الله تعالی روحه ایشو آیتی تفسیر عقیده بر حدیث شریف
کتورمشدر که مفهومی بودر روز حسابده اهل صلات و صدقه و جهک اجور یچون ترازول وضع
اولوب عمل خیر و اخلاصاری مقدارنده اجر لری طاریله رق و بر بلور لکن اهل بلا ایچون ترازو
اولوب اجر لری متصلا اوزرینه دوکیلور حتی دنیاده اهل عاقبت اوللر کوردلکدرند کاشکی
جسدل یمری مقصلا بله فرقه را ایدده بز دخی بو اجر لره نائل اولسق دیوغنی ایدر لره اتھی
(وینه باری تعالی و تقدس) و جعلنا منهم ائمة یهدون بامرنا لما صبروا (قلت) و قوله تعالی
(و تمت کلمة ربک الحسنى علی بنی اسرائیل لما صبروا) بیوروب خلاصه فرقان مینتده یخشدن
مجاوز محله صبری ذکر و ثنا بیوردی و نبی کریم علیه الصلاة و التسلیم (فاصبر کما صبر
اووالدزم من الرسل و لا تستجیل لهم) آیتله تنبیه بیورمشدر که (قلت) مفهوم و مفاد
شریفی مفسر اصرار تصریح یجده پس ای محمد مرسلیدن اولوالعزم و الثبات و الجدد اولان پیغمبران
متقدمین کی که سندخی انلردن سن جفای قومه صبر و شکیب ایدوب کفار قریش حقه ظهور
عذابده استیحال ایتده انلر وقت مقدرنده عذاب لازم کلور و لا محاله وقوع بولور دیمکدر اولوالعزم
شرایعک تأسیس و تقریرنده سعی و اجتهاد ایدوب مشاقته تحمل و عداوت طاغیته صبر
ایدن پیغمبران عظام اوایوب رسل سابقه میاندده مشاهیر لری حضرت ابراهیم و موسی و عیسی
علیهم السلامدر و علی قول من قبل الله ظهور ایدن امتحان بلاایله مخفی اولوب صبر ایدن
رسل عظامدر نوح علیه السلام کی که معوت اولدقلری قومک اذا لرینه صبر بیوردیلر که
کند وارندن یکجه درجه سته قدر صبر یجده جرأت ایشلار ایدن و ابراهیم علیه السلام نار نمروده و حکمه
ذبح نیل مکرم ایلک و نیل مکرم لری یعنی ذبح الله علیه السلام ذبحله و یعقوب علیه السلام فقدان ولد
و یسرایله و ولد مکرم لری یوسف علیه السلام حب و سجنه القابله و ایوب علیه السلام ضر و موسی
علیه السلام اذا ی قومیه و داود علیه السلام زله سته قرق سته بکایله مبتلا اولوب صبر ایلدیلر
و عیسی علیه السلام دنیاده بر کریمجی اوزرینه وضع اعتدیلر (صاحب المستطرف دخی
قریباً اولوالعزمده اولان اقوالی بیان ایدده جکدر) و فضیلت صبرده احادیث شریفه کثیره
وارد اولوب فن ذلک (ان النصر مع الصبر) حدیث شریفدر که مفهوم شریفی و مفادی

نصرت صبر ملازمدر یعنی ایدن آریلازو بونلرایکی شقیق برادرلردر و صبر نصرت سیدر دیمکدر (قلت)
اشو حدیث شریفک تمامی جامع صبرده اولدیغی اوزره (والفرج مع الكرب و ان مع العسر یسرا)
عبارة شریفه سیدر و راوی بنی انس ابن مالک رضی الله عنه و مفهومی دخی فرج و فرج کرب
و بلا عتدنده سر بیا حاصل اولوب کر بی کیدر و عصره بسر در بی در و الم نشرح سور سنده
(ان مع العسر یسرا) آیتی بسر نکره اولورق و عصر معرفه ایکی کره متعاقب کر اولوب اصول
قاعده صبر بر کلامده معرفه و نکره اعاده و تکرار اولدقد و نکره ایکی کجیسی اولک غیری و معرفه
عینی اولغله بر عصره ایکی بسر در قفا اولورق عصر یسرینه البتة غالب اولماز دیمکدر و قوله صلی الله
علیه و سلم الصبر یوقع الفرج بودخی حدیث شریف اول مآلنده در (و قوله علیه الصلاة التسلیم الاتاة
من الله و العجالة من الشیطان) مآل شریفی طاعات الله موقت دن ماعدا امور مشروعه و مباحده
تأقی ایتک الله تعالی جانبندنر یعنی حقک توفیقدر و عجله شیطاندنر یعنی شیطان عجله بی
و سوسه سبله حاملدر زیر عجله نیاته و عواقب اموری فکر و ملاحظه مانع اولغله انسانی
معاظب و مهالک ایتاق ایدر و اشته بو ایتاق کید و وسوسه ایلیدن حاصلدر دیمکدر و بو
حدیث شریف بومقدارده اوله رق سهل بن سعد الساعدی رضی الله تعالی عنهدن مروی یا
جامع صبرده مضبوطدر (صاحب المستطرف حدیث شریف مذکورک عقیده تفریع
و ابضا لا احادیث المذکوره) فن هداه الله بنور توفیقه الهمة الصبری و موطن طلباته
و التثبت فی حرکاته و سکناته و کثیرا ما ادرك الصابر مراده اوکاد وفات المستجیل غرضه اوکاد*
عبارة سنی کتورمشدر که مفادی بر کیمسه نک جناب حق ایتداسنی نور توفیق و لطفله مراد
ایلدکده شروع مطلوب ایتده صبری و حرکات و سکناتده تنبی الهام ایدر صابر اولان کثیرا ما
مقصودینه واصل اولور یا خود یا قشور یعنی چوق و آزار کا میاب اولوب اصلا محروم اولماز
و مستجیل غرضنی فوت ایدر یا خود فوت ایدده بازر یعنی ناقص قالور دیمکدر (ترجیه معلومه
صاحبی صاحب المستطرف کتور دیکعبارة نک حدیثدن اولسنی زعمله مفهومی بویه جه
بازمشدر (وینه علیه الصلاة و السلام بیورمشدر که تأقی و ثبات الله تعالی دندر و عجله شیطاندنر
بر کیمسه فی الله تعالی نور توفیقه هدایت ایترایسه مطلوب باقی اولان مواضعده صبر و ثباتی الهام
ایدوب و عجله حرکاتده ثباتی احسان ایلر الی آخر ماقال قدر بر انتهی (اشعث بن قیس رضی الله
تعالی عنهدن مرویدر که دیمشدر بر کون امیر المؤمنین علی بن ابی طالب رضی الله تعالی عنهک
حضور ینه دخولده) فوجده قدر فیه صبره علی العبادة الشدیده لیلا و نهارا* عزایم عبادات
اوزرینه صبر و ثباتلرینک تأثرینی وجود شریفدر مشاهده ایلدم* فقلت یا امیر المؤمنین الی
کم تصبر علی مکابدة هذه الشدة* و فی الحال ای امیر المؤمنین نه وقت قدر بو مکابده و تحمل
مشاقه عزایم عبادت دیدیکمده* فازادنی علی ان قال* بکا جوابده برشی دیمبوب انجی* اصبر
علی مضض الادلاج فی السحر* و فی الرواح علی الطاعات فی البکر* اتی رأیت و فی الايام فخر بده*
للصبر عاقبة محمودة الا* و قل من جد فی شیء یؤمله* و استعجب الصبر الا فاز بالظفر* شعری ذکر
ایلدی* حفظت هامة و الزمت نفسی الصبر فی الامور فوجدت برکة ذلک* بندخی فن حکمت یانندن
اتی حفظ ایلوب موجب عمل یعنی شکیب و صبری او موردده نفسه الزام ایتمله برکت صبری بولدم
دیدی (قلت) اشو شعرك ایکنی و اوجی یتلری بو یایدن اول اولان الی بشنی عمل و کسب
یابنده صاحب المستطرف ناظمی عدم تصریحله* و لبعضهم فی المعنی* دیو ذکر انجش و ترجمه دخی
اولنشدی و بوراده اولان بیت اولنک مآل و مفادی اخشامدن صباحه و صباحدن رواحه قدر
عزائم ایلک عباداتک مشقترینه صبر ایلک دیمکدر عبارتدر و قول مذکور حضرت حیدر کرارک

نظمی اولادینی و مثل طریقیله ذکر ایلدکرتک جائز و ممکن اید و کی اهل درایت
 آشکار در (راوی نقل مذکور اصحاب کرامدن اشعث بن قیس بن معدیکرب الکندی که کوفده
 ساکن ایدی و هجرتک قرنی و علی قول قرنی ناریجند التمش اوج یاشنده وقات ایلدیلر
 رضی الله تعالی عنه (قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم) ما یصیب المسلم نصب ولا وصب
 ولا هم ولا اذى ولا غم حتى الشوكة يشاکها الا کفر الله بهامن خطایه (مال شریفی مرد مسله
 دنیاده تعجب و مشقت و مرض و غصه و کدردن بری اصابت اینسه و حتی بر دیکن پاره سی جسدینه
 یا تمش ییله اولسه البته انلرک مقابله خطایا و سیاقی اعنف حق ایله حط و تزیل و محو اولور
 دیمکدر (قلت) اشواری ابو سعید و ابوهریره رضی الله تعالی عنهما دن مروی اوله رق صاحب
 المستطرف ذکر ایتشدلرکن عبارته روایت مذکوره جامع صغیره اولوب انده اولان یته اثر
 مذکور مفانده حضرت عایشه رضی الله تعالی عنهامدن مروی یا انجیق (ما من مصیبه تصیب
 المسلم الا کفر الله بها عنه حتى الشوكة يشاکها) حدیثدور بر روایتده (بصاب بهالمسلم) واقع
 اولد یعنی مولانا المناوی ذکر ایتشدراشو حدیثده حتی ابتدایه او اب مابعدی خبریدر باخود
 عاطفه در یشاکها نمونده مستقر مسله راجع ضمیر فاعل مقانه قائمدر وها ضمیری شوکته
 راجعدر و تقدیری حتی الشوكة يشاکها المسلم تلك الشوكة انتهى واشو حدیث شریف دخی
 انس بن مالک رضی الله تعالی عنهدن روایت اولنشدلر (اذا اراد الله تعالی بعبده الخیر یجلی له
 العقوبة فی الدنیا و اذا اراده الشر المسک عنه بذنبه حتى یوافیه یوم القیمة) مال و مفهوم شریفی
 حق سبحانه و تعالی قولنه خیر مراد ایدرسه عقوبتی دنیاده یجلی و اسراع ایدرنا که دنیادن کاهنی
 اولادینی حالده خروج ایده اشته بوفعل حق تعالی انک اعظم اظف و احساندر و قولنه بالنسبة
 الی الخلق شر مراد ایدرسه کنهاتک عقوبتی اندن امسک ایدوب یعنی دنیاده مجازاة ایتز که آخرته
 کنهاتک و ایدوب انده عقابدن مستحق اولدینی مقداری ایفایده و لغو ذنبه تعالی من کیده و سخطه
 بود دخی اشد عقوبتدر (قلت) اشو حدیث شریف جامع صغیره یاز یلورد و مناوی اخیر
 و الاشریرلرند مکر اوله رق خیرا و شررا روایتلری دخی اولدینی نحر برو (فان عظم الاجزاء مع
 عظم البلاء و ان الله تعالی اذا احب قوما ابتلاهم فغن رضی الله تعالی عنهم من سخطه فله السخط)
 کلام شریفی تمه سیدر دیو شرحنده تسطیر ایتشدلر و اشو حدیث شریفی مع تمه صحیح ترمذی
 باب زهدنده و حاکم باب حدودنده ضبط ایتشدلر اما صاحب المستطرف تمه فی حدیث مستقل
 اولقی صورتنده کوسر مش و ترمذینک حدیث حسن دیدکیکی تصریح ایتشدلر (و مفهوم تمه دخی
 جراتک عظم و جسامت و مقداری بلانک عظم و مقداریته کوره در و جناب واجب الوجود
 و باهر الجود قوللرندن تحت رضای عالبنده اولان قولنی حکمه بلا و مصائب دنیویه ایله مبتلا
 ایدر او بلایه سر داده رضا اولنلره احسان مزید ایدر و خلاف رضاده اولوب صبر ایتنه و غضب
 ایدنلره او جسدن جزا ایدر دیمکدر انتهى (اسحق بن عبد الله بن ابی و فخره انس بن مالک
 رضی الله تعالی عنهدن اشو حدیث شریفی روایت ایتشدلر (قال النبی صلی الله تعالی علیه
 وسلم) الضرب علی الفخذ عند المصیبة یحبط الاجر و الصبر عند الصدمة الاولى و عظم الاجر
 علی قدر المصیبة و من استرجع بعد مصیبة جدد الله له اجرها کبوم اصیبت بها (قلت) اشو
 اثر شریف جامع صغیره اولوب مسند فردوسه سعید بن سنان دن مروی یا انجیق (الضرب
 فی الکف علی الفخذ عند المصیبة یحبط الاجر من المصیبة) عبارته شریفه سی کورلشدر و انجیق
 (عظم الاجر عند عظم المصیبة و اذا احب الله قوما ابتلاهم) حدیثی جامع صغیره ابو ایوب
 رضی الله تعالی عنهدن مروی و (الصبر عند الصدمة الاولى) حدیثی بخاری و مسلیک بالاتفاق

نحر یحکده لری اوله رق مشارفده انس بن مالک رضی الله تعالی عنهدن مروی یا نحر در و استرجاع
 عند وقوع المصیبة و ان الله و ان الله راجعون) دیمکدر (و تمام حدیث عظم الاجر دخی (غن
 رضی الله تعالی عنهم من جرح فله اجر) عبارته سی اولدینی مناویده مذکور در و صره سبله احادیث
 شریفه مذکوره مالی دخی مصیبت عندده الازی دیزه اوروق اجرینی حط ایدر یعنی بووضع
 یله صبره منافی اولنله صبرک اجرینی اسقاط ایدر و اوزرینه اجر جزیل ترتب ایدن صبر حامل
 مصیبتک فجأة اصابتی هنگامی که حدثلو و مؤثر اولان ابتدای اصابتدر او هنگامده اولان شدت
 مصیبتد صبردر زیر اخذانکرده مصیبت کلوب حالت شدتی طور دفعه طبیعت الشمله صبری اعون
 اولور و اجرک عظمی دخی مصیبتک مقدار نیجه در و حق تعالی قوللرندن بر قومدن رضی الله تعالی
 بلای دنیایله حکمه و امتحان مبتلا ایدر و قننی مبتلا که بلا و قضا به عن قلب ما جاء من المحبوب محبوب
 دیوب رضی الله تعالی اوله اول کیمسه ایچون رضا یعنی احسان الهی حاصلدر و جزع ایدنه یعنی صبر
 ایتنه جزع یعنی سخط الهی حاصلدر و قننی کیمسه که عند المصیبة حق تعالی به عود و رجوع
 و توکل ایتک وضع و کیفیتی قول و فعلا اجر ایده مصیبتک ابتدای اصابتده صبر ایله نائل اوله جق
 اجر عظمی کشایش بلیه به قدر حق تعالی تجدد ایدر یعنی هر آن او اجری احسان ایدر دیمکدر
 انتهى (روی عن علی بن ابی طالب رضی الله تعالی عنه انه قال احفظوا علی خمسة اشین و اثنين
 و واحد الا لا یخافن احدکم الا ذنبه و لا یرجوا لاربه و لا یستخی احد منکم اذا سئل عن شیء و هو
 لا یعلم ان یقول لا اعلم و اعلموا ان الصبر من الامور بمنزلة الرأس من الجسد فاذا فارق الرأس
 الجسد فسد الجسد فاذا فارق الصبر الامور فسدت الامور * مال کلمات علیه ای مؤمنین
 سز سز بش شئی حفظ و اجر به دوام ایدک و آگاه اولک که انلرحقک نهی ایلدیک کاهلر که سبب
 عذاب ر بداندن یعنی حقک عذابنک سببدن خوف ایتک و حق تعالادن غیری برشدن خوف
 ایتامک و مراداتی حق تعالادن صمیمی طلب ایتک و مخلوقاته موجددر اعتقادی ایله رجوعله
 انردن طلب ایتامک و مؤمنندن برینه بتلیدی بر مسئله صورندقه بتلم دیمکدر و انما حق یعنی
 جهلدن حیالیده بتلیدی کند و سندن صور بلجه یلورم دیوب یکلش جوابه تصدی ایتامکدر
 و معلومکن اوله که امور و مصالحک اعضاء اسبندن صبر جسد ده باشی منزله سنده در که رأس
 جسدن آریسه جسد فاسد و صبر اموردن آریسه امور دخی فاسد او اوردیمکدر (قلت) کلام مذکورده
 الا غیر معنسانه (واعلموا) ایله جمله سی قید اولنشدلر ترجمه معلومه ده (علی بن ابی طالب یوره شارکه
 سز سز بش شئی محافظه ایتک آگاه اولک که سز لردن بر یکز خوف ایتامک انجیق ذنب و کاهدن
 خوف ایتسون و برشی مأمول و رجاء ایتک انجیق الله تعالی دن رجاء ایتسون و بر مسئله دن
 سؤل اولنقد قد حال بویه که اومشله فی بتلم دیمکه حیا ایتسون سز لریلکه امورده صبر
 و ثبات جسدک رأس و سری مثله سنده در جسد دن رأس اولدقد جسد فاسد اولدینی کی
 اومورنده صبر مفارقت ایلسه امور فاسد اولور (تعبیر یکه دردی بلکه اوجی تجاوز ایتامکدر
 کورلشدر قدر انتهى (و یوکلام دخی علی رضی الله تعالی عنهدن روایت اولنشدلر
 اما رجل حبسه السلطان ظلمات فی حبسه مات شهیدا و ان ضربه ذات فهو شهید *
 یعنی قننی کیمسه که صاحب قوت اولنلر بغیر حق حبس ایا یوب حبسنده وفات ایلسه او کیمسه
 شهیددر و اگر او صاحب قوت ضرب ایدوب ضربندن ناشی وفات ایلیه یته او کیمسه شهیددر
 (قلت) شهادت حکمی و حقیقی مسئله سی کتب فقهیه خفیه دن کور یله (صاحب المستطرف
 دیر که ائده وارد اولنکه اهل تفسیر بیانی اوزره کوتولک ایدن و بدکار اولان هر شخص سوء عثک
 جزاسنی عاجلا و با آجلا کورر مقادنده اولان * و من یعمل سوء یجز به * آیت کریمه سی

تقول ابله كده ابو بكر الصديق رضی الله تعالی عنه * بارسول الله كيف الفرج بعد هذه الابه *
یعنی ای پیغمبر پروردگار! شواهدت که بعد از تولد نصیحه کفنی احده فوزتولش وارد ز راه کس
کردار بددن خالی دکلدر دید کده حضرت رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم (اما
تخزن اما مرض اما یصیبك الاواء) یعنی مخزون و آنده و هناك و خسته و مریض اولمازمبک و سکا
شدت و محنت اصابت ایتمزی پیوردقلیده ابو بکر حضرت تازی (یلی بارسول الله) دیوتصدیق
ایدیجک حضرت رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم (هوذاک) یعنی اشته دنیاده اوایل لرجزادر
پیوردیلر یعنی دنیاده مؤمنله جمیع اصابت ایدن و مصیبت کفارت ذنوبلریدر دیمکدر (صاحب
المستطرف بواشر شریف اوزره تفریع ابتدیوب بوندن ظاهر اولمشدر که تحقیق عبدحق منزله
ابرار و درجه اخباره انجی شدت و بلالره صبر سبیله واصل اولور دیمش (و صلی الله علیه و آله)
ذنوب اچلیچون وقوع شدت کفارت ذنوب اولغله فرحیاب اولور دیو بازمشدر (قلت) اشو
روایت ابو بکر رضی الله تعالی عنه مستطرفده عباره اخراده اولوب و نسخ دخی مختلفه اولغله
تحریر فقیر بیضاویدن نقل اولمشدر (و لا واه لاملک قحی و همزه نك سکونی و الفک مدیه شدت
و محنت معنسانه درانتهمی (ابن مسعود رضی الله تعالی عنه) روایت اولمشدر که برکون رسول
اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم کعبه نك باتنده نماز قیلازل ابدی اوجهل و همشری اولان براز
ملاعین دخی اوطور لر ایدی مکر برکون مقدم جوار کعبه ده تخر و ذبح اولمش دو لک سلاری
طور ایدی سر جاعت مکرین بی دین یعنی اوجهل لعین یاران ما رمنشأ نه ایچکز دن
کچد رکه شوسلاری الوب محمد سجده به وارد قدده کتفینته القابله دید کده قومندن براشقی
کلب ملعون الوب حین سجده رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلمده القابله جارت ایدی
ملاعین مسفور جرات ایدکاری بووضع کفر ایجاب براز وقت کولیدلر راوی ابن مسعود رضی الله
تعالی عنه دیر که بن بوفعل و حال حزن الجای جکر سوز کفاری کوراید م لکن شرار قریش صاحب
منعه و قوت او اوب اووقته بنم منعه و معینم بولمایدن آه قدریم اولید یده ظهیر شریف فخر عالم
صلی الله تعالی علیه وسلمدن شو اذابی طرح ایدیم م غمانی ایدردم و حضرت رسول اکرم
صلی الله تعالی علیه وسلم سجده دن مبارک رأس سعادتلرینی قالدردیدلرنا که بذات واروب کریمه
محرمه زی فاطمه الزهراء رضی الله تعالی عنهابه بو حال اخبار ایتکله فی الحال یتوب کتف
شر یفلرندن اول اذابی بعد الطرح و الازاله اعدای دین طرفته باقوب مستحق اولدقلری سب و شتم
و دشنامی اجر ایلدی وقتا که اول دانای علم لدن علیه الصلاة والسلام صلاتی تکبیل ایلد کده
ید شریفه لرینی قالدربوب اوج دفعه (اللهم عليك بقریش) دیو درگاه حقدن سوء جزاء
کفار قریشی نیاز ایلدیلر صوت دهشت انکبر انکسار رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلمی
اعداء صاغرین استماع ایدکارنده کولم لری کیدوب یورکارینه خوف دوشدی بعده او واقف
سر ما اوجی علیه افضل الصلوات و التحیات اقدیمز (اللهم عليك با بی جهل و عقیقه و شبهه
والولید و امیه بن خلف) نطق و حی آر لریله ایچلرند اولان بش نفر صنادید اشراک اسامیلرین
یادایله بالخصوص علیهلرینه دعا ایلدیلر علی المرتضی رضی الله تعالی عنه ختم انبیاء و مرسلین
علیه الصلاة والسلامی حق اوزره بعث ایدن خدای اکبره قسم ایدرمکه حین ید دعاده آدلرینی
یاد ایلدیکی اشخاص من سومه نك بدر غراستده صبره سبیله مقبول اولدقلرینی کوردم دیدیکی
مرویدر (محکدر کیم بنی اسرائیلدن برخاتون بر طاقودن غیر شبه مالک دکل ایتش یعنی
قوتی اوطاوغک بیضه سی اولور ایتش برکون بر سارق کلوب دجاجة بی جالمش خاتون آج قاله رق
محزنه قالمشکین صبر و تحمل ایلد امر ساری حق تعالیه تقویض ایدوب علیهلرینه برسنه

دیماش وقتا که طاوغی بوغاز لیوب تو یلرینی یولد قدده تو یلر بقدرته تعالی سراپا سارقک بوزینه
صابتوب بتمش هر چند سارق ازاله سنه سعی ایتش اینده ده مقدر وری اولوب ناچار علماء
بنی اسرائیلدن بردای مشکل کش و بر عارف حکم مولایه واروب اچلسار ایتدیکی جنابت و عقینده
میتلا اولدیغی کفنی بیان واستمداد ایدر او دانادل دخی سنک یوردیکه او خاتونک بددعاسندن غیر
دوا بلم ائی تحصیلده برتدیر باق دیو ارشاد ایتکله سارق دخی فی الحال خاتونی اغضابله انکسار
ایتد رمکه بر آدمی کوندرو آدمی دخی خاتونه کیدوب بوجه تدبیر و تعلیم اولای خاتون طا و یقک
نیجه اولدی دیو صورا خاتون چالندی دنیجه و آدمی سارق سکا اذ ایتش دیو آجر خاتون دخی فقط
بلی اذا ایتدی دیوب بنه بددعا ایتن کرار و آدمی صدحیف که چلان مردی رحیم و انصاف سنک کی
بچاره به اذ او بورطه سبیله نبش ایلدیکنک طاوغی المش بونه کونا جفا در که سنی درد جوعه
میتلا ایتش دیرک سارقک کویا قتل نام ایتش صورتده مذمتی و جفا سنی اظنا برله خاتونی تمامیه
اغضاب ایدر بو کره خاتون اقدام غضبه تحمل ایده دیوب بددعا به آغاز ایلدیکی آنده سارقک بوزینه
باشقی تو یلردو کیلور بعده و عالم دل آگاهه قدس سره بوسره زه دن واقف اولدیکنر و بونک
حکمتی ندر دینلد کده چونکه خاتون صبر ایدوب بد دعا ایتنیجه جناب خدای ذی الشفاء دن
استنصار ایتشدی نصرت الهیه سارقی او صورتده قودی وقتا که بد دعا ایلد بالنفس انتصار
ایتکله اشته تو یلردو کلدی دیو حکمت نثار اولمشدر (صاحب المستطرف اشو حکایه عبرت
مایه به تفریع ابله * فالواجب علی العبد ان یصبر علی ما یصیبه من الشدة و یحمد الله
تعالی و یعلم ان النصر مع الصبر و ان المعسر یسر و ان المصائب و الازایا اذا زلت توات
واعقبها الفرج و الفرح عاجلا * دیو فی الحقیقه کوزل موعظه انتاج ایتد رشکه مفادی
عبد مولاک رقبه سنه واجبدر که کندویه اصابت ایدن شدنه صبر و الحمد لله علی کل حال *
دیوب هر حالده حد یاری ایده و فصبر در پی صبر و عسر واحد منجس برین و مصائب و بلایا
تعاقب ایتد کده زوائنه علامت و عاجلا فرج و فرح اعقاب ایده جکفی بیله دیمکدر (قلت)
قریش علیهلر اولان دعای پیغمبری علیه الصلاة والسلام قیاسه کلز زبرا انبیاء عظام علیهلر
الصلاة والسلام حضرتنک ککافه اقوال و افعال و احوال لری مقتضای وحی و عین
حکمتدراشاندن علیهلر الصلاة والسلام صبر صادر اولدینی کی و حیاء و معجزة اعداء دین علیهلر
قهر و بد دعادی صدور یافتند و لا سیما بعض انبیاء و خصوصاً محمد المصطفی علیه و علیهلر
الصلاة والسلام جهاد اعداء دین ایلد مأمورلر در انلرک اعدا حقارنده اولان بد دعای جهاد
قیلندند ر قافهم (حکایه مذکوره دجاجة رنکنده اولوب امام ربانی و مجدد الف ثانی اجد
فاروقی سرهندی قدس الله تعالی سره نك خلیفه مطلق و نجلی محمد معصوم قدس سره نك
خلیفه سی جارا الله اجد بکدست یکتدی قدس سره نك خلیفه سی مولانا الشیخ الفقیه العظمی
المجیدی آق او له خاتم اقدی قدس سره دن صادر اولان ثقات دن استماع ایلدیکنم منقبه آیه
قم شکسته رقم اسعد فقیر ایلد بورایه درج اولندی شویله که مشار البهک موطنی یکشهر و قنار
اولغله درو یشارندن بری بعد صلاة المغرب منزلندن چیقوب عزیزینک درگاهنه اتصال
و استغاضه یتیلد کیدر ایکن رتانا سر مست طولو دیزکن جاده دن منزل خانه به طوغری کیدر
ایتش اودرویش علی غفلة تانارک یشتدن قار شوده اولان قالدیریمه یکمش بولمش تانار بد کردار
سکران اوقفرینی صحنه سن بنم اوکدن کجکد دیو دونوب اولدیره سی صورتده سوطیله ضرب
شدید ایدوب و دشنام ایلد یقلوب کیدر و درویش قطعاً اغزی بی آجیوب یتاب و توان درگاهه
واروب حضور شیخه مشول ایتدیکی کی شیخ حضرت تازی حین جبین ایلد او غافل تاناری مظهر

قهر غیرت الهیه ابتدا نچون ایتمه واورمه دیو رسوز ابله اولسون مقابله ایلدک دیو تو بیخ
 داشته واران تارک حائله باق دیو اخراج ایدر بیچاره درویش حیرتله چیقوب برده باتار
 بعد الضرب کیدر ایکن اورنالاق دماغی کی قرانلق اولقله کوزمدن جادهده واقع بر قصاب
 دکائی خارجنده اولان صغیراتی چنگالنه چار بوب صابندینی کبی فوت اولمش اولدیفنی
 ایشیدر اشته بودخی شیخ مشارالیهک اشارت ایلدیکی اوزده معنای انتصار مذکوری مؤیددر
 (قلت) صاحب المستطرفک کلام مذکورده واقع * والزا ایا اذا توالث تولت * عباره سی
 * خفض الجاش فاصبرن رویدا * فالزا ایا اذا توالث تولت * بیت مشهور بکه ضروب امثالنددر
 اشته بو بیتک مصراع ثانیسیدر بیت مذکور تراجم امثال الادبا نام اثر ففیرده نظمابووجهله ترجمه
 اولمشدر * اضطرابی ترک ایدوب صبره الشدر کنیدیکی * کله پی در پی کدر سرتا یا طوبدن
 کیدر * صاحب المستطرف دخی عبارده مذکوره شعر دن مأخوذ اولدیفنه اشرا ببله
 معنای هر قومده نظم اولتان اشعارک احسیدر دیو ناظمی عدم نصیر یحله اشوق قطعته آیدینی
 نحر را بختدر لکن بوجه بحر ریت من بور ناظم قطعته نک اولیوب قصین طریقه مندر جدر
 * واذا مسک الزمان بضر * عظمت دونه الخطوب وجلت * وانت دونه نوائب اخرى
 * سمعت نعلک الحیاة وملت * فاصبر وافتخر بلوغ الامانی * فالزا ایا اذا توالث تولت *
 واذا اوهنت قواک وجلت * کشفتم عنک جله ونجلت * مالی اگر دهر منی امور یاتنده بیویوب
 ودشوار اولان ضرر ابله طوطار سه یعنی چاره سنی بوله مدیفک شدت سکا صابت ایدر سه واول
 مصیبتک ورا سنده یعنی مصیبت شدیده به مبتلا ایکن ثابته ومصیبت دیگرل دخی تعاقب ایدوب
 نعلک جهان دن اوصافه حالتی کلور سه همان زیاده صبر ایدوب وصول مراد آنکه مترقب
 اول که بلا یاتوارد اید که دور و قوای ظاهره و باطنهک اکدار متعاقبه ابله کوشه یوب ضعیف
 اولمش ایسه ده تسلیمت بول که اکدار تعاقب ابله برکدکده دفعه متدفع اولوب قائلز و طوبدن
 کیدر دیمکدر اتمی (بومعاده بشر الحارثی دخی) ان الامور اذا انسدت مالهکها * فالصبر
 یفتح منها کل ما ارغما * لایأسن وان طالت مطالبه * اذا استعنت بصبر ان تری فرجا *
 قطعده سن نظم ابشدر که مالی امور و آمالک یوللری ودر اسباب وصول منسد وقبال اولدیفنی
 وقته یعنی املاک ابواب سرکارانده حصول بولمادفده صبره یعنی اسباب عادی بی موجب در عبیر
 درگاه مسبب الاسبابه عول و رجوع ابله که اوصبر امور دن رجا وامل ایلدییکل امانی قیوسی
 و یولنی اچار و نیل امل هر نه قدر اوزار سه ده اصلا مأیوس اوله که اتی صبر ابله استعانه ایلدییککده
 فرجی کوررسن دیمکدر (زهیر بن سلمی شدت صبر احوال اتی الذکرده اشوق قطعته بی دیمکدر *
 ثلث یمن الصبر عند حلولها * ویذهل عنها عقل کل لیب * خروج اضطرار من بلاد تحبها *
 وفقدان اخوان وفقد حبيب * مالی اوج کاشه و حال وارد که انلرک وقوی وحلول هندنده صبر
 و تحمل نادر اولور یعنی صبر و شکیب سوز اوللری ابله هر مرد صبر ایدر من وانلرک حلولنده هر لیبیک
 عقلی ذاهل وزائل اولور وانلرک برسی سوبلن و راحت اولتان بلده دن نعوذبه تعالی اجلا و سار حال
 اجبار ابله خروج و فرار و دیگری احباب و یارانک افراقی و آخری دل و یر بلان یاری تورمه در دیمکدر
 نسخه نک بعضیسنده ینور و بعضیسنده یعرز باز نشدر لکن یمن معانی مستزیددر (و بعضی
 شعر ادخی معنای صبر و ثباتی اشرا بیده و فضیلتی یابنده * علیک باظهار التجلید للعدا * ولا یظهرن
 الذبول فتحقرا * السبت تری الیحان بشم ناضرا * و یطرح فی المضا اذا ما تغیرا * قطعده سن
 شیشه زیب نظم ابشدر (قلت) مالی اعدا و بدخواهک ذبول و عجز وضیق حالکی قطعده اظهار
 ایجاب جلا دت واستغنا کوسرتمک واجبه ذمت غیرتک اولسونکه ابراز عجز ایدر ایستک نزد اعداده

محرر اولور من کورمزبستهک فسلکن یاخود مطلقا چیچک تر و تازه ایکن زیور دست استشمام
 اولوب قوقلا نور و اما تغیر ایتدکده یعنی سولمادفده من بله به آیلور دیمکدر اشوق قطعته ابو بکر بن
 العباس الخوارزمی کدر وضربنددر ذکر اولسان تراجم امثال الادبا ککک بی انتظام فقیر ابله
 بومصورده ترجمه اولمشدر * تجلید کوسر اعدایه بودر تدبیر حکمتدان * ذبول و بددی ابرازی
 تحقیری ایدر الجا * کورلری شکوفه تازه اولسه شم ایدر عالم * سولماده من بله کاهه ایدر
 دسته سن القبا * لکن مطالعة عاجزانه مه کوره ارسال مثلی جای ناملدر (وقال آخر) الدهر ادبی
 والصبر ربانی * والقتوت اقتضی والیاس اغتانی * واحکمتنی من الایام تجربه * حتی نبت الذی
 قد کان ینتهانی * مالی اکدار دهر بی تادیب و صبر دخی تربیه قیلدی و لقمه قلبه وقوت یوم
 بکا قناعت و یوب یاس دخی بی اغنا یعنی مستغنی ایلدی و مرور ایدن یا مدن تجربه م دخی بکا
 قوت بخش یغین و حزم اولدییکه بی نهی ایدلری بنده احوال مذکورده کورده کدر نصکره آخر کار
 نهی ایتدم یعنی روزگارک قهرینه قاتلنوب صبرک انجایی سلامت اولدیفنی تجربه ایدوب
 بندخی جاه بلند صاحبی اولوب ناسه امر ونهی ایتدم دیمک کیدر (وقال آخر) اذا ما انک الدهر
 بومابنکبة * فهی لها صبر اووسع لها صدرا * فان تصاریف الزمان عجیبه * قیوما تری یسرا
 و یوما تری عسرا * و ما سنی عسر ففوضت امری * الی الملک اخبار الایسرا * مالی دهر داهر
 خندانکرده سکا برنکت ابله کلدییکه یعنی بو عالم کون و فسادده مبتلا تنکب اولدیفنک وقته
 اونکت و بلیه به صبری آماده و سینه بی توسع قیل زیر ا فلکک عجیب و غریب نصرفلری وارد که
 برکون یسر و مسرت و برکونده ضدی اولان عسر و کدورت کوررسن و بکا عسر و مضایفه
 مس و اصابت ایلدکده ایشمی جناب ملک جباره تفویض ایدر رم یعنی اصعار لرم اشوق تفویض
 ونوسم سیبیه او صبر نسیسر ایدر و مند دفع اولور دیمکدر اشوق قطعته بومعاده دنیلان اشعارک
 رنکیننددر * الدهر لایقی علی حاله * لکنه یقبل اویدر * فان تلفک بمر و هه * فاصبر
 فان الدهر لا یصبر * مالی فلک دوار بر حاله اوزره برقرار اولیوب کا ه اقبال و کاه ادبار
 اینک شتنددر اگر فلک استمد مدییک کونولک ابله سکا ملاقات ایدر ایسه صبر و تحمل قیلکه
 فلک صبر ایتد یعنی حکم قدر البته بر بی بولور یاخود بر حاله اولبان کرد و ن اوکونلکده ثبات
 ایتمرسن بی فائده جزع و فزع ایجاب درگاه غیث مستغیثین جل جلاله یوز سور و یلوار دیمکدر
 فلک اسناد فعل مجاز در تامل (اشوق قطعته نک بیت اولنی یک ایکیوز اوتوز سکر و قابی
 سطورینه بر مقبلک حالت واقعه سنی یابنده کلک وقعه نکار اسعد فقیر درج و نسطیر ایتددر
 و کان ناظمی عهد قدیمده کشف الحق مذکورده نظم ایلش صورتده واقعه مطابق
 دوشمشدر (ولابن النباهه) صبر اعلی نوب الزما * ن وان ابی القلب الجرح * و لکل شی آخر *
 * اما جیل او فیح * مالی فلکک کدرینه هر تقدیر قلب مجروح امتناع ایدر سه ده صبر ایتکله صبر ایدک
 ز را دنیاده هر برشته و کاشه به آخر و انجام وارد رو و انجام بالبودر و یا کوتیدر یعنی دنیاچه
 سرور شروری و شرور دخی سروری تعاقب ایتکده و آخر جاء عزل ابله آده و اقبال بالانقلاب
 لا بقاده کورنمکده در بومصورده عاقل اولان شودنیای زوال اشتمالک صفاتنه شیفته و جفا سنده
 فزع کشیده اولیوب همان برابر کوتوره چکی زاد معاد اسکسبانه حصر اوقات اینک کرکدر
 دیمکدر (ومن کلام الحکماء حکما نک سوزلندر که دیمکدر * ماجهر الهوی بمنل الاری *
 رأی و تدبیر کی جوهر نفس اوله جق برشی یوقدر یعنی نفس بشریه نک برنسنده میل و محبتی که
 بوراده امور باخه و معدو حیدن اولان نسنده تخصیص اولنق اقتضای مطالعة اهل حکمتدر
 اشته او مقوله شیارک نک و بدی یعنی اکا شروعه حسن و باقی و ارمیدر خلا صد میل اولتان

امر تقاضای نفس اماره یا خود نفس مطمئنه تغییر ظاهره اخراج اولیسی و بیلتی انجیق فکر
 و تدبیر موقوف اولمغه بوصورند رای نفسک صفات حسنه شدن اولور دیمک کیدر * ولا استنبط
 الرأی بثل المشاوره * و رای حسن دخی انجیق ارباب درایت و اصحاب معلومات ینلزنده
 مشورتله استنباط اولور یعنی تا کداید * ولا حصنت النعم بثل المواساة * و نعمتلی تحصین
 و وفایده جک انجیق احیایه موافقت و یار اولمغه حاصل اولور و کید حسنه دن قور توابور
 * ولا کدسب الخطیئة بثل الکبر * و کبرکی کاه قرانه جق برشی یوقدر * ولا استجبت الامور
 بثل الصبر * صبرکی آمالک حصوله اعلی شی یوقدر * بعض نسخه ده (الخطیئة) یرنده (البغضاء
 واقع اولمشد و یونسخه اوزده مال فقره عداوت خلق کبرایله اکساب اولور دیمک اولدی بیی معلومدر
 (قال نهشل الشاعر) و یوم کان المصطلین بحیره * وان لم یکن نار قیام علی الجمر * صبر ناله
 صبرا جیلا و انما * تفرج ابواب الکریمة بالصبر * مال قطعه مذکور * بعض یوم یعنی بنم
 کدر آلود اولدی بفرم کون برکوندر که هر نه قدر اشد ایام اولان یوم حرب اولمادیسه ده راکب
 و هر کوبلرک یولنی بولیوب چولده * قالدقاری کونه یاخود خالده بی نقیل ایله مقاله ایلدیکی
 شد تلی یوم حسیره به بکزدی اشته اول کدره جزع و فزع ایچدرک صبر ایچکلکه صبر
 ایلده که ابواب شداند و بلا یایی صبر تفریح ایدر یعنی انجیای صفا اولور دیمک کیدر (قال ابن طاهر
 قد حذر من الخذر * لبس یعنی من القدر * لبس من بکتم الهوی * مثل من باح واشتهر
 * انما یعرف الهوی * من بلی مرة صبر * و یک بانفس فاصبری * فاذا بالوصل من صبر *
 مالی خطر دن اصرحه احتراز ایتدم و الحال که حذر قدر دن کیسه بی اغنا ایتز یعنی
 قدر و وقضیه مبرم نه چاره کلور (و عشق کاظم اولان فاش ایچکلکه مشهور اولان کی دکار یعنی
 کاظم اعلادر انجیق عشق قدر و فیتی یلن و عاشق عد اولنان عشقک اجسنه قائلوب کتله
 و عدم فزع ایله صبر ایدندر ای دل نهج فرقه تلاش ایدرسن همان صبرایله که صبر ایدن
 صفای وصاله فائز اولور دیمکدر (انفا محرران بنانه و ابو الاسود و نهشل قطعه لری و اشو شعرا بن
 طاهر و محمود و رافک کله جک نظمی بو دفعه نسخه مزدن نقل و ترجمه اولمشدرا نهی
 * من تبصر نصی * وان لشوائب الدهر لا تدفع الا بمزاج الصبر * و لا دواء لدهاء الدهر الا بصبر
 الصبر * اشو فقرات متقد مینک کلمات حکم و بلاغت اشما لاتنددر که صبره سبله مالری
 بصیرت صاحبی زیاده صبرایله متصف اولاند (و دهرک شوائب و نوائب انجیق عزائم صبرایله
 من دفع اولور (و داه دهره یعنی اقدار جهانه دوا و علاج انجیق صبر صبرایله در دیمکدر تبصرایله
 تبصر ینلزنده اولان قلب و جناس لطافتی و فقره نائنده اولان صبر مضاف یعنی اولکی صبر
 لفظی صادق فحی و کسر با ایله دوا هر بر شجرک ابجی عصاره سی اولدی بی وارسنه تعریفدر
 و بونده دخی بآک سکونی ایله تلفظ ضرورت وزن ایچون شمرده جائزدر (ترجمه معلومه صاحبک
 نسخه سنده غالباً فقره اولی من تبصر تبصر صورنده واقع اولمشه بکزر که عباره ترجمه سنده
 (ضرب مثلدر یعنی صبر ایدن اعانه اولور دیمکدر هر نه قدر معنای درست ایهده اشو
 یازیلان نسخه ابلندر (و فقره نائنده ترجمه سی دخی ضرب مثلدر یعنی زمانک داه و علی
 ایچون دوا انجیق صابر اولانک صبر یدر دیمکدر تبصر اتهی (مقبول بلغای آفاق محمود الوراقک
 اشو نظمی احسن اقوالنددر * انی رأیت الدهر خیر معول * فی الثبات لمن اراد معولا * و رأیت
 اسباب القناعة اکدت * عز الفنی فعملتهالی معقلا * فاذا بنای منزل جاوزه * وجعلت منه
 غیره لی منزلا * و اذا غلاشی علی ترکته * فیکون اخص ما یکون اذا غلا * مالی تحقیق
 بن مصائب ایچره اولوب اندن رها بولمه ملجأ استیان ذات ایچون دهر ایچره خیر لو صغتمه سزا

جای بولدم و ادراک ایتدم و اول جای و معول بونلزد که بن اسباب قناعتی یعنی هر شیده اقتصاد
 و عزت و خوی کوردیمکه انکله متصف اولان مرد عاقلک عزیزی تا کید ایلدی بدخی اوقناعتی
 معقل و نوائب دهره حصن اتخاذ ایدوب اکا صغتمه و جای قنتمه بر منزل و محل سالم ظهور
 ایتدکده اول اسم یری منزل اتخاذیله چکلوب اکا کتدم یعنی جای از وایه کیدرم و یاخود
 هجرت ایدوب قنتمه دن عاجدم و برشی بکا غالی و کرانیها اولدقده یعنی بر شیک که جاء و ترغه
 و تروتن عبارتدر تارکی دشوار و زحمتلوا و لغله انلره رغبتی صمیمی ترک ایدوب قوت قلبیه قناعت
 و صبر ایتله غالی و بهالی شی بکا اوجوز اولدی یعنی اوجوزا شبایه رغبت از اولدی بی کی بغه
 ثروت و ساماندن رغبت منقطع اواغله شداند دهر دن سلامت بولدم دیمکدر (محمد بن الحسن
 متقولدر دیمکدر که بن کوفه شهرنده دست ظالمه معتقل یعنی مقید و محبوس ایدم کونلرد *
 برکون بک صغیلوب محبوسدن تفرج کان بنه عودایمک اوزده رخصتیا ب خروج اولماده بعض
 موکلرایله چیدم لکن کدر واضطراریم شول کونه ایدیکه روح از هاقه یا قشوب ارض واسعه بکا
 ضیق اولدی ایدی بوحالده سرسری سیراید رایکن نا کاه اوزرنده آثار عبادت نمایان طرفه توجه
 ایتمش بر ذات ظهور ایدوب اضطراب حالی مشاهده ایلدکده * ما حالک * دیو کیخندن سوال
 ایلدی بدخی قضیه می اخبار ایلدیکده * الصبر الصبر فقد روی من النبی علیه الصلاة والسلام
 انه قال (الصبر ستر الکروب و عون علی المطلوب) یعنی صبره دوام ایت ز برایی ذی شان علیه
 الصلاة والسلامدن صبر حریرک و غلرک ستر یدر و دفع ایلر و مطلوبه دخی باردندر و قح ایدر
 مآلنده اولان حدیث شریف روایت اولمشدرا و بی آخر الزمان علیه الصلاة والسلامک ابن
 عیمندن یعنی علی رضی الله تعالی عنهدن دخی صبر بر ینکدر که اصلا سور جز و بر سیدر که
 کسمز لک ایتمز مآلنده اولان * الصبر مطیبه لانکبو و سیف لایکل * کلای میرویدر و بوندخی
 بویه دیرم دیوب اشو قطعه بی نظم ایلدی * ما احسن الصبر فی الدنیا و الآجله * عند الا که
 و انجاء من الجزع * من شد بالصبر کفاه عند موت * الموت بداه بحبل غیر منقطع * مال قطعه
 عند الله قولک شداند صبری دنیاه نه عجب شی حسن و جیلدر که اول قولی جزع دن قور تاردی
 الم و کدر و بری بلیه قنتمه مبتلا اولان بر کیمه جزعله چالنیوب اللری صبر رسته سبله
 باغله اصلا منقطع اولیان حل متنبه باغملش اولور یعنی سر رسته نجاتی بولش اولور دیمکدر
 راوی سر گذشت دیر که وقتا که اول ذات ملک صفاک کلام مذکور بی استماع ایلدیکده
 منشرح اولوب بارک الله تعالی علیک کلامکله راحت قلب حاصل اولدی دخی از تبرک دیدیکده
 حدیث شریفدن خاطر عی آلان بر نسته خطور ایلدی لکن شوشمر سنوح ایلدی دیوب
 * اما والذی لا یعلم الغیب غیره * و من لبس فی کل الامور کفو * لئن کان بدوا الصبر مر مذاقه
 * لقد یجتنی من بعده التمر اطولو * قطعه سنی اوقودی و مال قطعه آکا * او لکه غیوبی ذات
 صمدایه متدن ماعداسی بیلان و ذات و صفات و افعالده شریک و مثل و کنوی اولیان باری
 تعالی و تقدس حضرت ترینه قسم ایدرمکه اول امرده صبرک ذوق و طعمی آبی اولدیسه ده
 صبردن صکره طائلو میوه (دوشربلو دیمکدر اشو قطعه بی اوقود قد نصکره او ذات مکرم
 یا تمز دن ذاهب اولدی و اول ذاتک حال و شاتندن سوال ایلدم لکن بریلور کیمه بوله مدم
 و بوندن مقدم کوفه ده بر فرد ای کور مامش ایش پس یوم مذکورده محبوسدن اخراج اولندم
 و اندن استماع ایتدیکم کلامدن بکاسرور عظیم حاصل اولوب انکله استماع ایلدم و خاطر عی سنوح
 ایلدیکه اول ذات روی ارضده میاحت ایدن ایدلنددر که حق تعالی بی انکله ارشاد و ایفاظ ایتمی
 مراد ایشدر (محکدر که بر کیمه بی شدت اوزره قحی ایله دو کرل ایش لکن او کیمه ایهه آه

وواه ایتموب سکوت و صبر ایدر ایتم مشایخدن بر ذات بو حال مشاهده ایدوب مضروب ای
 کیمه اشبو ضرب شدید جانکی آجتمز میکه سکوت ایدرسن دیو صورتده اول غیور و صابر
 کیمه بلی حنظل ضرب اجیدر و آجیدر لکن اشبو طوران و سیر ایدن کیمه لک ایچنده پردوسم
 وارد که بی شجاعتی و جلالتی اعتقاد ایدراشته اول دوست بکا کوزله بقارایکن انک یاننده
 صیحه و فریاد ایدرسم آب روی و ناموسم دو کیلوب کیدر و بکا جان و بددل دیوسو، ظن ایدر
 خوفیه شدت ضربه صبر ایدر و او خوفدن ناشی باراله تحمل ایدرم دیو جواب و یرمش (قلت)
 اشبو قصه دن حصه بودر که مخلوق یاننده محجوب اولماق ایچون مرد غیور جفایه تحمل
 ایدیمه خالق عنده قضایه تحمل ایدوب جزع انعامک و جناب کاشف الکروب عرشانه به التجا
 ایتک مرد عاقله و اجیدر نعوذ بالله تعالی من کل السوء انتهى (وقال شاعر) علی قدر فضل
 المرء نأی خطوبه * و یحمد منه الصبر فیمای بصید * مالی کسی به امور جسمیه دنیویه یعنی
 صفتی فضلی و عرفانی مقداری کلور و او اور و اندن مدحه شایان صفت اصابت ایدن بلیه ده
 ظهور ایدن صبردر بر کیمه نک که حذر ایلدیکی شیده یعنی بلیه ده صبری آزاوله امل ایلدیکی
 فیض و ثوابه و مکافاته تحقیق نصیبی آزاوور خلاصه دیاوه بلایان بحکمت خدا اهل فضل
 و نه احیائی مقدار نیجه خالی اولماز و عند الشدائد فیوض و فرج دخی صبری مقدار نیجه در دیمکدر
 (وقال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم لما یبشیرک الله تعالی عنها یا عیبه ان الله تعالی
 لم یرض اولی العزم من الرسل الا بالصبر ولم یرض الا ان کلفنی ما کلفهم فقال عز وجل فاصبر
 کما صبر اولو العزم من الرسل وانی والله لاصبرن کما صبروا) اشبو اثرشیرفک مالی عایشه رضی الله
 تعالی عنها به خطابی عایشه محققا الله تعالی رسل عظامدن اولان اولو العزمندن انجیق صبرر یله
 راضی اوا دی و رسل مقدمه تکلیف پیوردیغی نسنه که صبردر بکا فاصبر کما صبر نصیه تکلیف
 و امر ایلدی و الله که بندخی انلرکی البته صبر ایدرم دیمکدر (صاحب المستطرف اشبو اثرک
 عقبنده) قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم لما صبر صکسا امر اسفروجه صبره من ظفره
 و کذلک اولک الرسل صلوات الله علیهم اجمعین الذین هم اولو العزم لما صبروا و انتصروا یعنی
 حضرت سه سالار صف انبیا صلی الله تعالی علیه وسلم افتد یز قبل باریدن مأمور بنتری
 اوزره صبر و ثبات پیوردقلرنده روی شکیلری انواری انداز ظفر اولدی و کذلک اول رسل
 مقتدین که صلوات الله وسلامه علیهم اجمعین اولو العزم ایلده موصوفلر صبر ایلرله مظهر
 نصرت الهیه اولدیلر دیمشدر (ودخی اهل علم اولو العزمده اقوال کثیره اوزره اختلاف
 ایلدیلر امام قتاده رحمه الله تعالی اولو العزم نوح و ابراهیم و موسی و عیسی علیهم السلام دریدی
 و امام مقاتل رحمه الله تعالی الی اولوب ایشان نوح و ابراهیم و اسحق و یعقوب و یوسف و ابوب
 علیهم السلام دریدی) و اشبو ذوات کرام ذکر آئی شدانده صبری سبیله حق سبحانه
 و تعالی حضرت نوری انلره اولو العزم اسمیه اسمیه ایلدیکی دخی منقولدر (نوح علیه السلام
 ابن عباس رضی الله تعالی عنهما دن ریایت اولندیغی اوزره معوث اولدقلری قوم مشرکین ضربه
 جسارت ایدوب شول صورته واردریکه انتقال ایلدی دیوب بکه به ملفوفا خانه سعادترینه
 براغورلیدی به افاقه کلوب و خروج پیوروب اهل ضلالتی ایمانه دعوت ایدر ایدی اجابتلرندن
 مایوس اولجیمه دک بو حال اوزره اولدیلر آخر عصائی قافه رق چو حوضیه بر قوجه و یا شلی
 مشرک اول نی کریمک نزدیقه کاوب اوغلونه ای اوغل بو پیره باق و ییل سنی مغرور ایتمسون یعنی
 کلامی دیکه دیدکده اول بئس الخلف بابائی عاصی و مشرکک عصائی استیوب و ابوب اول
 نی کریمک مبارک سترینه ضرب ایدوب یاردی و دم پاکلری وجه شریفه روان اولدقلده فی الحال

منجاة آغاز ایله یارب قوللریک بکا معامله لری کوردک بقاسنده بر حکمت و مصلحت صمدانیه
 و از ایه ایمانه اهتدالری نصیب پیور و الا علیله ربه دار نیازنده بکا رحمت احسان ایله
 دیحک قیل یاربیدن * لکن یؤمن من قومک الا من قد آمن فلا یستس بما کانوا یفعلون و اصنع
 الفلک * الیه نص قرآنی ناطق و حاکی اولدیغی اوزره اوآنه قدر ایمان ایدنلردن ماعداسی
 قابل هدایت اولیه جقلری و حی و فلک یعنی سفینه تصدیعنه امر پیورلدی نوح علیه السلام دخی
 کافه سنک اهلاک لرینه بد دعا و فلک ندر دیو استیاب ایلدکده اناجدن بریتدر که صواوزره پیور یوب
 اهل طاعت انده نجات بوله جنی و اهل معصیتک هلاک اوله جنی باو حی تعریف و بیان پیورلدی
 پس نوح علیه السلام یارب جریان فلکک آب نره ده در دیجه بنه حق سبحانه و تعالی قبلندن
 * اناعلی کل شیء قدیر * مآلنده اولان جوابی و حی اولدیکه کافه ممکنه قدرت باری تعالیک
 تعلقنی یانندن عبارتدر بعده نوح علیه السلام سفینه نک انشاسته اقتضا ایده جک اخلاک
 کیمت ندرکنی نیاز ایلدکده بنه حق سبحانه و تعالی شجر ساجکه زاج اناجی دبد کلر بدراتی
 غرس ایله دیو و حی پیوردی نوح علیه السلام غرس ایدوب دعوتلرندن فارغ اولدی انلردخی
 ضریدن کف یل ایدوب لکن استهزا جنابت کفر ماهیغی ترک ایچدی و فتاکه ذکر اولتان افاج
 بکری ییلده ابریشوب کاله رسیده اولدقلده باو حی الهی قطع و تخفیف ایدوب بنه الله تعالی به
 مناجات ایله کیمت انخاد سفینه بی سؤل ایلدکده اوج طبقه ده انشاسی امر و تعلیم الهی اولوب
 جبریل علیه السلام بنه سفینه بی تعلیم و عصیان ایدنلر حقلرنده سخط و غضب الهی
 اشتدادندن عجلنده عجله اولمقی امر باری اولدیغی تبلیغ ایچون انزال اولدی و فتاکه سفینه
 تمام اولدقلده نوح علیه السلام معینده ایمان ایدنلرک نصرت و نجاته و عذاب و اهلاک مشرکینه
 اراده و امر باری تعلق ایدوب نور یعنی روی زمین و کافه منبع و مورد ماه فواران و قر به
 آغزندن پوشانور کیمی آسمان بارنده باران اولوب صو شو صورتده عظمت پیدا
 ایندیکه امواجی جبال آسا اولدی و وجه ارضنده زیاده سیله بوکک اولان طاغدن فرق ذراع
 آشدی اشته نوح علیه السلام جناب حق تعالی نجات احسان و مشرکری غرقله انتقام ایندی
 صاحب المستطرف طوفانک و سفینه نک قصه سنده اهل تفسیرک کلامی بسو طدر پیوراسی
 محل شرح و بسطی اولماقله اشبو زبده ایلده اکتمفا اولندی دیمشدر (قلت) - دوره
 شریفه هودده و سد طوفانی ناطق * حی اذ جاء امرنا و فاز النور * نظم کر بنده اولان نور
 ابتدا ایتک طبع اولتان نور ایلده تفسیر اولمشدر که نبع ماء خارق عاده اوله رق اولانک ایچندن
 فوران ایلدی و نور مذکور کوفه جامعک برنده ایدی و علی قول ارض هندده ایدی و حضرت
 علی رضی الله عنه تنوری و جه ارض ایلده تفسیر ایشلردر (و تنور افظ عربی اولوب معر بدر یعنی
 عربلردخی استعمال ایشلردر و عربک بر بر یله مخاطبه ایلدکلری بعضی لغت اخری قرآنده واردر
 کذا فی الفایق انتهى) اما حضرت ابراهیم علیه السلیک ابتلا سیله نصرق بودر که و فتاکه
 قومک طایف قلمری یونلری شکست و کسر ایلدکده اول قوم ضال زعملر نیجه آلهه دبدکلری
 اصنامه اعانه ده و اونی ذی شانی تعزیدده اشد اولان احراق رای و اتفاق و حضرت خلیل الهی
 علی نبیا و علیه الصلاة والسلام اخذ و حبس ایلوب بر یوکک و جسم طاعک فوقنده
 اطرافنده اولان دیوارلری الشمس ذراع طولنده برککش بر ابوب آمر و ملکلری اولان نمرود همین
 طرفندن اویرده هر شخصک حطب طاشیلرینی و دکلیان او اور ایدیه احراق اولنه جقلری
 تهدید بی متادیلرنداسیله اعلان ایتدیلر بر فرد تخلف ایتمه دک فرق کون ظرفنده اویره شب
 و روز اودونلر واسطه سیله اودونلر طاشینوب جمع اولوب دیوارلری آشدی و اوحلاک ابواب

و منافذی سد و بند ایلوب خطی اشغال ایندیلر و برنا عظیمه پیدا اولدیکه جوسمندان طيور
یکسه علوندن محترق اولوب سقوط ایدر ایدی پادقاری مجتبی ایه ابراهیم علیه السلامی
آتشه القاشدیلر او حینده ابراهیم علیه السلام مقام تسلیمت و رضاده **﴿حسبی الله و نعم الوکیل﴾**
دیوب درگاه معنوی حقه عول ایلدی و علی قول او هنکامده عمر شریف حضرت ابراهیم علیه
التسلیم بکرمی التبتنده ایدی حین القاده امر باری ایه جبرائیل علیه السلام نزول ایدوب ای
ابراهیم بر حاجت و مقصودک وارمیدر دیدی اول نبی محترم دخی احتیاجم حقه در اما سکا یوقندر
دید کده جبریل علیه السلام چونکه بتدن مستفتسک و بکدن سؤال ایه دیدی اناردخی ***حسبی**
من سؤال علم بحالی ***یعنی حق سبحانه و تعالی** بنم حاله علم و اطلاعی بکاک کافد رطلب
وسؤال بتدن مستفیدر دیدی پس **﴿یا نازکونی بردا و سلاما علی ابراهیم﴾** نظم جلیلی ناطق
اولدینی اوزره بامر حق اول آتش زبانه کش وجود بهود ابراهیم علیه السلامه اصلا تأثیر
ایندی و جبریل علیه السلام ایه برابر او آتشگاه نازل اولدیلر و وجه ارض اوزره سلامته
اوطوردیلر و بضایه الله تعالی او بردن بر طانی صونج ایلدی **(کعب حضرتاری روایتی اوزره**
نارالحق ابراهیم علیه السلامی بندا یلدکاری قیدی احرار ایلدی آتشگاه مذکورده مع السلامه
والسلامه افادلری ایامنده اختلاف اولندی بعضیاری یدی کون و بعضیاری دخی زیاده در
دیدیار جناب فیاض مطلق عزمانه و بهر برهانه ابراهیم صلوات الله و سلامه علی نبیا وعلیه
حضرتارینه ظفر و نیجات و ربوب انکار ایدن نمرود و قوهنی اخس و اضمف مخلوقه اهلاک
ایلدیکه سوری سنک دیدکاری مکسجکدر اشته اشو ظفر و نیجات ابراهیم علیه الصلاة و التسلیم یونک
کی مصیبت عظمایه صبری و ترک جزعیه امرینی حقه تقوی یعنی و توکل و وثوق و اعتمادی اوزرینه
ترتب ایشدر) وینه بعد زمان اول نبی مکرمک ذبح نیل جلیلیکه بحکمته سبحانه من قبل الله تعالی
مأمور اولشیدی فی الحال بلا امهال امره امتثال ایلدیلر و یونک تفصیلی دخی کتب تفاسیرده
مستوردر اشو امرده طاعت باری به صدقه مبادری و تقدر و قضاستنده صبری ظهور ایلد کده
جناب حق تعالی ذبح ولدینه قر بانه عوض و مخلوقاتی میانندن خلیل اتخاذ و محبت بیوردی
(اما ذبح الله یعنی نیل جلیل حضرت ابراهیم خلیل علیه السلام دخی بلیه ذبحه صبر
ایلدی و بوقصه ک خلاصه سی بودر که قبل باری تعالی اذن ابراهیم علیه السلام واد مکرمی ذبح امریه
میتلا اولدقده ولدینه ای اوغلمین قربان مراد ایلدم دیوب فرزند دلپندینی و بیاق و حبلی
آلوب جبارینه داخل اولد قلزنده فرزند نجیلاری ای پدر عالی مقام قربانک قنده در دیو سؤال
ایلدی ابراهیم علیه السلام دخی قرآن کریم ناطق اولدینی اوزره حق سبحانه و تعالی سنی
ذبح ایلمله امر بیوردی ﴿فانظر ماذا تری﴾ یعنی بو خصوصده رأیک و توطن تنفک نیخده در
سویله دیدی اناردخی ﴿یا ابت افعل ما تؤمر﴾ یعنی ای پدرنه ایله مأمور اولد کده ای بلا تأخیر
اجرا ایله ﴿ستجیدی ان شاء الله من الصابرين﴾ یعنی ذبحه و قضاء الهی به بن عن صمیم القلب
راضیم دیوب و دخی ای پدرم یا غلامی محکم ایله تا که اضطراب ایتم و انوابکی طوبله که اوزر یکه
دم رشاشه سی واصل اولیه زیرامادرم کورد و حزنی آرزو و بیاقی بوغاز به چاله ده سرعت ایله که
موت اهون و اسهل اوله ده اضطراب ایلیم و والدیهی کورد کده سلامی تبلیغ ایه دیدی پس
ابراهیم علیه السلام بکا ایدرک تقیل ایدوب ﴿نعم العون انت یائی علی ما امر الله تعالی﴾
یعنی ای اوغلم من بکا امر باری اولان فعلده نه کوزل یاردمن یعنی مطیع و متفقا اولدک دیو
رضاستی ثنا ایلدی (بعض تفسیرده صورت اخبار و اکراه نمایان اولماسون دیو ذبح الله علیه السلام
دست شریفاری بتدینی جوزد ربوب بلایند مطاع و متقاد اولدقاری دخی مرویدر) (مجاهد

(روایتی)

روایتی اوزره حضرت ابراهیم علیه السلام بیاقی ولد اجدتک علیه السلام مبارک بوغاز زینه
امر ایلد کده بیاقک یوزی د ووب قطع ایتدی حضرت ذبح الله علیه السلام ای پدرم
نه کیفت عارض اولدی دیو سؤال ایلدی حضرت ابراهیم علیه السلام بیاقک سورکن یوزی
دو نیکی خبر ویرد کده حضرت ذبح علیه السلام قوتلی طعن ایدک تا که کسه دیوب اطاعتده
اظهار نیات ایتددر **(سنی رحمه الله تعالی روایتجه حق سبحانه و تعالی ذبح الله علیه**
السلام مبارک کردن شریفاری باقرکی صلب ایتکله بیاق تأثیر ایلدی اشته ابراهیم و نجلی
ذبح الله علیهما السلامدن اشو تسلیمت و انقیاد ظاهر اولدقده قبل باریدن رضالینه شایور بلوب
ذبحه فدای جبرائیل علیه السلام برامخ و احسن قوج کتوردی و ابراهیم علیه السلام نجلیک
دست و یاقی جلدن جوز و بطلای و کشتی اخذ و ذبح ایلدیلر فلذا صبر و امثالجهون حضرت حق
ذبح علیه السلامی شرف نبوته مشرف ایلدی (قلت) اهل تفسیرک یا نبجه ذبح الله هذه اختلاف
اولندی بعضیاری حضرت اسمعیل علیه السلام و بعضیاری حضرت اسحق علیه السلامدر
دیدی لکن اظهر اولان اسمعیل علیه السلام اولددر) (و صاحب المستطرفک اشو قصه ده
ذبح الله لقبه قصرا دیوب اسم تصریح ایتدیکه غالباً بیکی روایت اشارت ایچوند رانتهی) (اما
یعقوب علیه السلام ولد اجدد ری یوسف علیه السلامک فرقیله و ذهاب بصریله و اشتداد
حرزیه مبتلا اولدقده جزع انجوب (فصبر جیل) دیدی) و کذلک یوسف علیه السلامی
بتر مظلله القا و قوللری کی بیع و پدرندن مفارقت و سنین متعددده سجن و زندانده حبس ایه
مبتلا اولدقده صبر ایتکله و الدی ملاقات ولد و عودت بصرو یوسف علیهما السلام شرف
نبوت و ملک اوله رفق انصاع قدرته دنیا و آخرت شرفه نازل اولدیلر) (اما ایوب علیه السلام
اهل و مالک هلاکیله و امراض مزمنه و سقم شدید نه تک ترادف و توالیسه مبتلا اولدقده صبر
ایدوب امرینی رینه تقویض ایتدی و انجمنده مظهر شفا و او اکندن زیاده کثرت اولاد و اموال
ایله قرین الطاف مضاعف خدا اولدی (قلت) ابتلا ایوب علیه السلامک تفصیلی سبقت
ایتددر انتهی) خلاصه کلام اگر صبر اعلا می راتب و اسنای مواهبندن اولسیدی حضرت
باری تعالی و تقدس ذوی الحزم اولان رسول عظام صلوات الله و سلامه علی نبیا وعلیهم السلامه
صبر ایله امر بیورمزیدی و صبر سبیلله ایشان حضراتنه اولوالمزم نسیمه و اوسبیلله ابواب مراد
و سؤاللری قبح و کشاد و عند معنویستدن نهایت مقصود لرینی اعطا و احسان بیوردی اشته
انارک علیهم السلام انزلینه اقتدا و اقتفا اسعد حالدر یعنی صبر و شکیبای آخر و انجای مسعود
اولدینی بی اشتباهدر و قبل ***العسر یعقبه البسر و الشدة یعقبها الرخا و التعب یعقبه**
الراحة و الضیق یعقبه السعة و البصر یعقبه الفرج و عند تنهای الشدة تنزل الراحة و الموفق من
رزق صبرا و اجرا و الشق من ساق القدر الیه جزعا و وزرا ***یعنی عصری بسر و شدتی رخا**
و وسعت و تعب و مشقنی راحت و ضیق سعد و صبر و تحملی فرج و سرور تعقب ایلر و شدت
و مصائب متاهی و غایبه رسیده اولدقده رحمت و برکت نزول ایدر و انجیق موفق عین اجر
دعیکه شایان اولان صبر و اجر نعمتله مرزوق اولان ذانددر و مخوس و بدبخت دخی قدر کندنویه
جزئی و یوقریله وزری سوق ایدن کیمسه در کلامی اولوردن متقولدر) (و دخی اشو
مطلب و انبارندن سامعه بی تشفی ایدن دلائل و حکایتندن حین بصری حضرتارندن روایت
اولتان اشو قصه لطیفه در اولر زکواردیر که واسط شهرنده بولندیم هنکامده قیرون چشمس کی
ضعیف و مزول بر جله فصادق ایدوب ای کیمسه سنی بو حاله اوغرا دن نه بلادردید کیمده
امان سریمی و حالی فاش ایتمه اوج سنه در اضیق حال واقع نمیش و مکان ایله حجاجک حسنده

ایدم و متصلا بوحالته ایکن صبر و تحمل ایدوب بر سوز سو یلدم دونکی کون بنم ایله برابر عجوب
 کیسه لردن بر طاقم آدماری حبیدن چقاروب بیونلرینی اوردیلر و زندان مأمورلردن بعضی
 یارنکی کون سنده قتل ایده جکر در دیو بکا اخبار ایتمکله بکا بکای مفرط و الم شدید غارض
 اولوب حق سبحانه و تعالی بنم لسانی الهی صبرک المی مستدا اولدی و سر رشته صبراللدن کندی
 نیاز یله جاری ایلدی یعنی کلمه درگاه حقه عول ایلدم و بواسطه ارب و نیاز یله کیمه تک اکثریسی
 یکدی و بکا غشی کلوب بین النوم و البقظه حالته ایکن بذات ظهور ایدوب قالی وایکی رکعت
 نماز قبولوب و بنم دبه حکم یوردا ایله حضرت حق تعالی یله یلوار دیوب * یامن لایشفه شیء عن شیء
 یامن احاطه به بما ذرا ویرا انت عالم بخصیات غیوب الامور و محصی و ساوس الصد و روانت
 بالنظر الاعلی و علیک محیط بالمزل الادنی تعالیت علوا کبیرا یامغیث اغثنی و فک اسری و اکشف
 ضری فقد نفد صبری * دعاسنی اوقودیکه اجالا مالی بودر ای برشدن علم و قدرتی شیء
 دیگر اشغال ایجاب یعنی جیع اشیایه عالم و تمکانه قدرتی شامل اولان وای کافه مخلوقاتی علم
 از بسی محیط اولان پروردگار ذات الوهیتک امور مستوره تک خفایه و نهایتنه عالم و صدورک
 و ساوسنه یعنی قوللر بکک کافه نیات و خواطرینه و احوالنه عالم و داناسن و عظمت شانکه
 رومال خاک پستی اولان قوللر بکه لطف و رحمت و احسانک حامیدر درجه کبر و علو کله هر شبهه
 عا بسن ای ظهور و معین اولان ذوالجلال و الکبریا بکا اغاثه و اعانه قیل و قیل و قداسرعی فک
 و اطلاق ایله وضرو شدیمی کشف و ازاله ایله زبرا صبر و تحمل دو کندی و منعدم اولدی دیمکدر
 (پس بندخی در عقب قائم اولوب توحی ایدم وایکی رکعت نماز قبولوب استماع ایندی بکم دعاء شریف
 مذکور ای نمایله تلاوت ایدوب بندیکی آنده پائیده اولان یوفاغی جوز یلوب دوشدی و سجنک
 قبول یته باقدیمکه آجلس قاقوب جیقدم و بر احد بکا معارضه و معانعت ایندی و یوحله کلام
 اشته بن طلبی الرحمن یعنی آزاد کرده رب منام حق تعالی حضرت ناری صبرم سبیل بکافرج
 و سروری تعقیب و اومضایقه دن مخرج و خلاص احسان ایلدی دیوب بیده بکا وداع ایله جانب
 حجازه عزیمت ایلدی دیمکدر (اشودخی مر ویدر که الله تعالی و تبارک داود علیه السلامه
 خطایا * یا داود من صبر علینا وصل الینا * کلامی مفادینی وحی یورمکدر یعنی ای داود
 فتنی کیسه که بنم حکمه مبتلا ایندی بکم بیده اوزرینه صبرایده بنم رضامه و احسانه واصل او اور
 دیمکدر (بعض روایتن منقولدر دیمکدر که ذقار نام بر شهره داخل و خرابه زار یزیری عبرت
 کان کزوب تماشا ایدر ایدم بر خراب قصر فوسندن * یامن الح علیه الهم و الفکر * و غیرت
 حاله الايام و العبر * اما سمعت لما قد قیل فی مثل * عند الایاس فاین الله و القدر * و کل ضیق
 ستائی بعده سعة * و کل قوت و شک بعده الظفر * ینلرینی منقوش و مکتوب کوردیم (مال
 ایات ای اوزرینه متعاقبا همومک و اکدار فکر لریک بارانی تقاطر ایدوب حالتی دهر و ایام و عبرت
 انه حق بلا و آلام تغییر ایدن مرد مبتلا ضرب مثله ذکر ای آتی سوزر کی تفوه اولنان تسلیت
 بوله حق سوزر ای شتمد کیسه صفتدینک صوی سلامتدر مآلنده کی کلانن عبارتدر جناب حق
 و قدری نره در یعنی فاعل حقیقی کافه کائنات حقد و قدر مبرمی تخلف ایتمز البته وقوعه
 کلور جزع و فزع اصلی یوقدر همان سن شدائک احداثی طر و فتنه یعنی ظهور بلاد
 تلاش ایتمه متوکلا علیه تعالی او یو یعنی توطن نفس ایله و صبرایله که صبر ایدنر عاجلا و آجلا
 ظفره و صفایه فائر اولدیلر و هر مصایقه تک مسوکنده البته وسعت و رفاه کلور و هر وصول
 دشوار کور نشان املاک و شدتک انجای و وصول و ظفر در دیمکدر اشور وایت بو کره بعض
 نمکدر دن نقل اولندی انتهی (منقولدر که ابویوب اون بش سته قدر حبس اولوب و تدبیری

طارلشوب و صبری یاندقده بعض اخوان و یارانه اشتکای فلکی متضمن مذکره یازوب کوندنر مشیدی
 مرسل الیه دخی جواب اوله رق اشبو قطعہ بی کوندنر مشدر * صبرا ایا ایوب صبر مخرج * و اذا
 عجزت عن الخطوب فن لها * ان الذی عقد الذی عقدت به * عقد المکاره فیک بکک حلها * صبرا
 فان الصبر یعقب راحة * و اعلمها ان تجلی و اعلمها * مال ایات ای ابویوب شدت اوزره اولان
 مبتلا رک صبری کی صبر قیل سنک کی دنیای خارج جیقار مش هو شمد امور صعبه صبرایندی
 و عاجز اولدینی و فتنه فتنی کیمه لر صبر و تحمل ایدر مکاره و شدائدی سنده عقد و سنی مبتلا
 ایدن ذات دافع الکروب جل و علا حل و کشفه دخی مالک و قادر در سن زیاده سیله همان
 صبرایله زبرا علی التحقیق صبر نیجات و راحت تعقیب ایدر و البته مأمول و رجاء و ثور که
 اومصائب و شدائد شکشف و مجملی اولور دیمکدر (اشبو ایات تسلیت مدار ابویوبه واصل
 اولدقده اودخی یوقطعه ایله جواب تحریر ایلش * صبرتی و وعظمتی و انالها * و سنجلی بل
 لا اقول و اعلمها * و بحلها من کان صاحب عقدها * کرما به اذ کان بکک حلها * مالی ای دوست
 بنی صبره ترغیب و بکا و عظم و نصیحت ایلدک بندخی صبره صبری عزیمت ایدم و راحته نائل
 اولورم بیده بر طرف اولوب کشایش پیدا اوله جفته یقین و جزم ایتمله ارتق لعل و یوشک دیو
 زرد انتم فی الحقیقه شدائدی عقد و ابتلا ایلین باری تقدس و تعالی اطفاء و کرما حلنه مالکدر
 و کشف و دفع ایدر دیمکدر (وقتا که ابویوب بعد الاتصاح صبرایله جناب کاشف الکروب عز
 شان به بالکلیه توجه ایتمکله جوق بکجوب مکرما حبسندن اطلاق اولمشدر (قلت اشبو
 ابو ایوب بعض آنا ردن تراشیده اولدینی اوزره عباسیه دولتی امر اسندن اولتی کر کردر انتهی
 صبره حت و ترغیده انشاد اولنان اشعار دندر * اذا ابتلیت فثق بالله وارض به * ان الذی
 یکشف البلی هو الله * الیاس یقطع احیانا بصاحبه * لایأسن فان الصانع الله * اذا قضی الله
 فاسلم لقدرته * فتری حیلته فیمقضی الله * مالی یا حقیض بلیده او غرائل دینی و فتنه الله تعالی به
 توکل و اعتماد ایدوب نصرف حقلک ا و لغله او بلایه راضی اول زبرا تحقیق او بلا بی کشف
 و ازاله ایلین انجی الله تعالی در هر نه قدر حسب البشریه بلا دن خلاصه یأس کلور سه ده
 سن زوال بلادن البته مایوس اوله زبرا صانع و خالق کافه اشیا انجی الله تعالی در حق تعالی
 برشتی حکم و قضا ایلدیکی و فتنه قدرته و تدبیرنه تسلیم و انقیاده اول زبرا الله تعالی
 حکم و قضا ایلدیکی شبتک دفعنه حیلته و تدبیر کوره مز و بوله مز سن ا کا صبر و تحملدن
 غیری چاره یوقدر دیمکدر * الفصل الثالث * اشبو باید اولان فصولدن او حقی
 فصل شدت و بلیه ده ناسی یعنی غمکارلق و مصائب زماندن تسلی بیاننده در (قال الثوری
 رحمه الله تعالی * لم یفقه عندنا من لم یعد البلاء فعمه و الرخاء فصیبه * یعنی ثوری حضرت ناری
 بزم عند بزمده یعنی اهل کمال و زهد نزدند بلا بی نعمت و وسعت مال دنیایی مصیبت
 صامیان صاحب درایت و عرفان دکلدر دیمکدر * و قبل العموم الی تعرض للقلوب
 کفارات للذنوب * یعنی بلا یادن دولای قلبره عارض غمرا یعنی بلا کاهله کفارتد رکلامی
 اقوال اعلامدندر (منقولدر که بر حکیم دانا بر کیمه تک آخره باری تعالی سکا کدر کوستر مسون
 دیو ایلدیکی دعای استماع ایدکده ای دعایدن کیمه سن اول مردک کان موند دعا ایلدک زبرا
 مادامکه بر مرد دامکه دنیاده اوله داننه کدر دن خالی اولماز دیو حکمت بیان اولمشدر * و بل
 اهون من و یلین * کلمات عربندر که مفهومی بر وبل یعنی هلاک و بلا ایکی بلادن اهون
 و سهولتیدر دیمکدر که مفادی دنیا دار بلا و لغله ایچند * بو انانلر هر آینه کدر کور مکدن
 فور تو لازل ایدمی کدرک برینه یعنی ازین و قلیله ابتلا یکسنه یعنی چوغنه ابتلا دن اهوند

دیمکر که مدار تسلیمت رو بوقرعه بلیغ دخی لسان عزینک ناطق الحکمه اولدیفته نشاند
 ابن عینه الدینا کلها غموم فاکان فیها من سرور فهورج * دیمکر که مالی آشکار اولدیفته
 اوزره دنیا سراپا عین غموم واکدار اولوب انده کسب اولتان سرور بعضی وناذر کاردر دیمکر
 (عینی بلیغ) اذاتاهی الغم انقطع الدمع بدلیل انک لاری مضروبا بالسیاط ولامقدما لضرب
 السیف یبکی * دیمش و ظریفانه انسان ایچون دام الحیاه دام غمدن خلاصه خلاصه چاره
 اولمادیغنی بیان ایتمکر که مالی غم عوارض حیانت و انک انتهای یعنی غمی غم وکسبردن
 ناشی اولان اشک انقطاعه یعنی زوال حیاته باعث اولور و بومدعایه دلیل و اماره فاجبله ضرب
 اولتان و بوی اورتی اوزره میدان سیاسته کتور یلانک بکا ایتمکر دیمکر فافهم (منقولدر که
 بر درایتکار و سختساز سازنده برنجی که عر بستنده معتاد اولدیفته اوزره میلره اجرته فریاد
 و تباکی ایدن قاری دیمکر تزوج ایدر و توسع رزق ایچون نایمکر * اللهم اوسع علیا فی الرزق *
 دیو ایلدیکی دعاسی سازنده ایتمکر که نایمکر * یا هذه انما الدنیاء فرح و حزن و قد اخذنا بطرفی ذلك
 فان کان فرح دعوی فان کان حزن دعوی * یعنی ای خاتون کنش رزق ایچون فکر ایتمکر زیرا
 دنیا فرح و حزنر یعنی بونلردن خالی دکلدر و ایکییز بونلرک جابلرینی الدقی یعنی بویکی مادی
 جمع ایلدک فرح و سرور و سرور و وقوعته بی و حزن و موت ظهورده سنی جاغرر یعنی اکساب
 ککرو قالیوب بو وجهله جناب حکیم لم یزل عز وجل فستخیری متصلا کوندر دیو حکیمانه
 خطابت ایتمکر (اما عباره مذکور که نک زاد فی الطنبور نغمه یواندن ترجمه معلومه ده زوجی
 اولان رجل امرأه ای امرأه بودنی فرح و حزنله توغلدر یزل ایکیسیده اخذ ایلدک بنده فرح
 و سرور اولوب سنده حزن و کدر اولدقد سنی ترک ایدرم بنده حزن و کدر و سنده فرح و سرور
 اولورسه سن بی ترک ایدرسن و ایکییز ده فرح و سرور نوافقی ایلر که حسن زندگانه اوله سبکده
 سراپا غرابی عجز آور لسان و توافضلری منبیا اولان ترجمه سی فم فائل قول مرقوم ایل
 محرر نسخه سنده کورولدی هر چند تسطیری تکثیر سواد ایسه ده تفریح قلوب اهل عرفان
 و اخطار مستعدان زمان غرضیه را متکررک فقی اشو سنطور سطور ده تسطیریه فصل
 بند تریم اولمکر در معذور باد انتهی (و هب بن منیه) اذا سلك بك طريق البلاء سلك بك طريق
 الانبیاء * دیمکر که مالی برمرده حسب القدر راه بلا کشاده اولدقد مسلك و طریق فیوضات
 رفیق انبیاء علیهم الصلاه والسلام تسلیک اولمش اولور که ایشان حضراتی بودار امتحانده
 اول طریق سو ق مطبیه رضایور مشلر در دیمک ملاحظه اولندی (وقال مطرف) ما نزل بی
 مکروه قط فاستهضمت الا ذکر ذنوبی فاستصغرت * یعنی مطرف رحمه الله تعالی دیمکر که
 هر بار بکا بر مصیبت اصاب ایلد که اول مصیبت فی الحقیقه عظیم و شدید ایکن ذنوبی فکر
 و ملاحظه قیلدیفتم بلیه عظیمه مذکور عندمده کوچک قالور (جابر بن عبد الله) دن مر فو عاید
 اهل العافیه يوم القيمة ان لحومهم كانت تفرص بالمقار یص لما یرون من ثواب الله لاهل البلاء اثری
 روایت اولمش که مالی دنیان عافیت و صحت اوزره دار آخرته رحلت ایدنلر يوم قیامتده دنیا دن
 بلا کشید اوله رفیق انتقال ایدنلر حق تعالی انک ثواب و عتایتی مشاهده ایلدکرند کندیوزینک
 دنیاده انلری مفاصلر ایله پاره پاره اولسنی سورر یعنی نمی ایدر دیمکر (و روی ابو عبته عن
 النبی صلی الله تعالی علیه وسلم قال اذا احب الله عبدا ابتلاه فاذا احبه احب البائع اقتناه قالوا
 وما اقتناه قال لا یترک له مالا ولا ولدا) یعنی ابو عبته روایتی اوزره اثره جناب حق بر قولته خیر
 و توفیق احسانی مر ادا ایلد که مرض و هم وضیق حال شغلرندن بر به بالابتلا امتحان ایدر و زیاده
 خیر مر ادا الهی اولدقد اتی اقتنا ایدر بیور بلوب و اقتناسی ندر دیو سؤال اولدقد اول قواره

مال و ولد ترک ایتمکر یعنی انلرک زوالیه دخی مبتلا اولور بیورلشدن (مر ویدر که حضرت موسی
 صلوات الله علی نبیسا وعلیه جناب حق تعالی عبادت و اطاعت ایله متصف اولدیفته یلندیکی
 بر عابدک سمعتن یکد کده کورولر که اول عبد صالحی بر نبی حیوانلر پاره پاره ایدوب ککلی برده
 یا بلش متعجبا طور ووب یارب عبدیکی کور دیکم حال ایله مبتلا ایلشن دیوب سریش
 اطلاعده مناجات ایلد کده قبل یاریدن اول مرض صالح علیه واصل اوله میده جفی درجه بی نیاز
 ایتمکر درجه مطلوبه سنه بلوغ ایچون حکمت الهیه انک اولوجهله ابتلا سنی اقتضا ایتمکر
 مآلنده وحی الهی اولمکر (عروه بن الزبیر حضرت نلری بر بلیه به گرفتار اولدقد زباده صبر
 ایدردی) محکد که عروه مشار الیه امویه دن ولید بن یزید ی کورمکه کیدر کن یولده برککه
 باصوب ایامنه صابندی و اخراجی ممکن اولمادی بواسطه ایله دمشق الشامه المی وجودینک
 هر طرفی احاطه ایلدیکی حالد داخل اولدی ولید اطباء جمع ایدوب تدبیرینه اقدام ایددی
 اطبا سلامت حیاتیچون ایامنی قطعدن غیری چاره یوقدر دیو اتفاق برله غشی کتورمک اوزره
 بر شربت ترتیب و شربنی رأی ابتدیلر عروه بن ذکر اللهدن شفقتی استم همسان قطع ایلدک
 دیوب شربنی ایچمدی اطبا دخی دستره ایله ایامنی کسیدلر اصلا جزع ایتمکوب رجل مقطوعی
 اوسکته قودردی و باقوب بر عضوک قطعیه مبتلا اولدقد دخی دیگر لرینک عافیتی ایله
 مظهر احسان منام دیوب تشکر ایدر ایکن ولیدکن فلان دیو اردن دوشوب شمدی وفات ایلدی
 دیو اخبار ایلدکرند * الحمد لله علی کل حال * برینی الدیسه جو غنی ابغا ایلدی دیوینه شکران اوزره
 اولدی (محکد که حکایه مذکور ده واقع * انه خرج الی الولید بن یزید فوطی عظمیا فمابلیغ
 دمشق حتی بلغ به کل مذهب فجمع له الولید الاطباء فاجع رأیهم علی قطع رجله فقالوا له اشرب
 مرقد الذلک فقال ما احب ان اغفل عن ذکر الله فاجی له المنار و قطعت رجله فقال ضعوها
 بین یدی ولم يتوجع ثم قال لئن كنت ابتليت فی عضو لقد عوفبت فی اعضاء الی آخره * عباره سی
 ترجمه معلومه ده ولید بن یزیدک زیارتلرینه کیدر کن رجلا ری منکسر و ککلی خرده لندقد
 وکند و له عارض اولان وجع و اذا تحمل اولنیموب ولید اطباء جمع و قد منک قطعیه رأی
 ایلدکرند ولیده انشای قطعده اولاجق وجع و اذابی حس ایلامک ایچون غشی کتوره جک
 شبتک شربنی تکلیف ایلدکرند ولید حق سبحانه و تعالادن غافل قیلاجق شئی استم دیوب
 حال انتباهمده قطع ایلدک دینجه دستره ایله ایامنی قطع ایلدکرند اصلا جزع و فزع ایتمکوب
 او کومه قویوک دینجه ایامنی قدانده وضع ایلدکرند عضومدن بری ایله بی ابتلا ایلدی ایسه
 یاق اعضای سالمه ایلدی دیرک الله تعالی به شکر و جدا یلر کن الخ تمییزات غریبه سنه کرفزار
 اولمش هله عروه برنده ولید ذکر * فوطی عظمیا * کلامی رجلا ری منکسر و ککلی خرده لندقد
 دیو تریک اولنق حیرت افزا بر غفلتد راتهی (محکد که بولیدک آستانه عرض مصالح
 ایچون عبس قبیله سندن براز کسان کلشرا ایدی و ایچلرند برامی پیر کیمه و ارایدی اول پیرک
 حال و سبب عیاستدن سؤال ایلد که اعمی عبس قبیله سنده بندن مالدار بر کیمه یوق ایدی
 بر کیمه چولک اورطه سنده یتیمت ایتمکیم ناکا برسل عظیم ظهور ایدوب بر صغیر او غم دوه
 اوزرنده ایدی دوه فرار ایتمش اولدیفندن چو جق قورتلوب سار اموال و اشیا و اولاد و عیالک
 مجموعنی باصوب اتلاف ایلدی و دوه دخی جوارکن صغیری دشورمش بولندی قضیه خلاص
 صغیری بندن دوه نک فرارینی کوروب اخذینه کیدردم صغیره صغیری ایشیدوب اوزرینه
 دوندیکمده کوردمکه بر قورر باشنی صغیرک بطننه صوقوب اکل ایدراشته او دخی بو وجهله
 تلف اولدی اندن یاسله ینه دوه طرفته کتدم طومق صدندنه ایکن ایامنیله دیوب ایکی کوزیمی

ظهور وخلق فاخره ارساله قرین سرور اینقدر مال قطعه حوادث و وقایع عالم مظاهر
تقدیر الهی در دورات عکس در زینت باقیوت همان صبرایله زبرا حوادث صبرایله یعنی برحال
اوزره طورین برکون قدری خشن و اختیار و هزی اولیا شخص سبایه رفع ایدر یعنی سکا
جاه بلند صاحبی کوسر و برکون دخی عالی قدری خفص و تنزل ایدر دیکدر ذکر اولنان
قطعه موصی نسخه مردن نقل اولدی (ابو اسحق ابراهیم بن المذنی معزول اولدقه ابراهیم
ابن عیسی الکاتب تسلية اشبو قطعه بی نظم اینقدر * لیکن ابا اسحق اسباب نعمة * مجده
بالعزل والعزل انیل * شهدت لقد متوا عليك واحسنوا * فاك يوم العزل اعلى وافضل *
(قلت) مال ای ابو اسحق من عزل اولدی بفرقه غم بیه بلکه تهیه ایدر بجزایر یعنی احبابك
ومتعلقیاتك سكا عزلك سبیل نعت جدید و حصوایجون تهیه و تبریک اینسونلر که نصیبك
انجامی عزل اولدی یعنی کی عزلك غایتی دخی نصبر و بو تقریبه عزل افضلدر تحقیق بنم
بجز و بعد که سنی عزل ایدر و سبب عزلك اولدر سکا من واحسان ایدر زبرا من عزلك
کونی اعلى وافضل سن یعنی سنك بریکه بکن سنك عبارکه اولوب حالا و قالا استحقاق
اولاده سنك فضل و علوک جمله آشکار اولدی خلفک ما و برتی بجه جکدن بدخواه لک
ناچار سنی نه نصبه سنی ایدر جکدن اشبو عزلك باعث اقبال زانلک اوله رق افضلدر باخود زمان
هنگام بی انتظام اولوب من بکا نه او مور بکی کور مکده مخالف لک غلبه سبیل قادر اوله جکدن
عزلك شورش خطرندن سلامتی ایدر ایدر اعلى اولدی باخود سن کالات انسانیه ایله متصف
اولدی بکدن بو وجهله سند و جاه معنوی اولفله جاه صوریدن عزلك سکا شین کلوب بکا کان
افضل سن دیمک محتملات ایات اولدی یعنی لایح خاطر بجز مظاهر فقیر اولددر (وقال آخر)
قد زال ملک سلیمان معاوده * والشمس تحط في البحري وترفع * مالی سلیمان نبی علیه السلام
انجق ملکی وسلطتی قصه سنی تفاسیر و توارید * بازلدی یعنی کبیت اوزره حکمه بر کره زائل
اولدیدی لکن بیه معاوده ایدوب مقام سلطنت جلوس یوردی و آفتاب سیرنده زوالد نصکره
منحط اولوب غروب ایدر سه علی الصباح مرتفع اولوب اشراق ایدر دیکدر که مفادی عزل دن
صکره نصب وارد دیمک اوله رق برار سال ملددر (ابو بکر الخوارزمی فضلادن بره عزوله نسله ده
* الحمد لله الذي ابتلى بالصغير وهو المال وعاقا في الكبير وهو الخال * دیمدر که مالی ذات
ذی الکبریا جل و علایه خد و ثنا اولسونکه صغیر ایله ابتلا ایلدیکه اوصغیر مالدر و کبر و جلیل
ایله معافات واحسان ایلدیکه او کبر حالد دیمکدر که مفادی جاه اولوق و شان کمال
و حیثیت ذاتیه ایله اولور بوقه جاهله و مال ایله اولنار بوضوئده مکسب مال اولان جاهدن
انفصال موجب نقص کمال دیکدر دیمکدر کمال الشاهدی * نه جاهله در نه مالدر * بیکم
اولوق که مال ایلدر (بیت) ولا عار ان زالت عن الحر نعمة * ولكن عار ان تزول الجمل *
اشبو بیت دخی معنای مذکورده معزول فاضله دینه جک اشعار تسلیت مداردند و مالی جنس
حر کریم و فاضله اصلا یعنی زوالنده یعنی نکبت و عزلنده عار و شین حاصل دیکدر و لکن عار
تجملات زوالدر یعنی ذاتنده شرف و فضیلت اولوب شرفی منصب و جاهله حاصل اولویده
اولوجهله عزل اولنان کسانه عار حاصلدر دیمکدر * المال کماله بنقص ثم یزید وظل بنحس ثم یعود
* کلام قدمادندر و غالباً مالی مال نهز و جوی کیدر که نقصان اولوب و کاه ارنار دخی ظل و سایه
کیدر که کاه بوزیلور یعنی زائل اولور و کاه عودت ایدر و کور نور دیمکدر فتأمل (وزیر اکسره
بزرجهردانیه کنترای بجم غضب ایدوب و زارتدن عزل ایدر و اشبو حال نکبتده بعض خبرخواهی
بزیاجنی تسلية استغفار ایلدکرنده بن درت استغفار عزول ایله نفسی توطن ایدوب تسلت بولدم

(اولکسی قضا و قدر البته جریان ایدر قضیه سنه جز ممددر (و ابیکسی صبر اینجوبیده
نه اینسبیه بیدر جزع و فری قایا و قایا ترک ایله بولدیغم اسراختدر (اوچجیبی بو مبتلا
اولدیغم کدردن اشدینک و قوی تحت امکانده در دیوب بولدیغم اشراحددر
(در دنجیبی جناب فیاضک فریبی قریب اولدیفته اولان بیدر
دیمدر و الله تعالی اعلم بالصواب

قد کمال تسویه المجلد الاول * والاثر المعتبر الاكل * من هذه الترجمة المنسوبة الى ذات علی اسلوب
ابن السيل * كما اشار الى هذه الاضافة لفظ (قلت) و غیره فی طیه علی وجه التفصیل * و ختم طبع تلك
المجلد الجلیله التي یفخر فیها معنی * کم ترک الاول للآخر * بلا قائل و قبل * بههدد و له سلطاننا
الاعظم * و خافنا الاکرم الا فخر * مروج انواع المعارف و العلوم * و مری ارباب الالباب و جنس
ذوی الفهوم * ملاذ الاسلام و المسلمین * و حامی قاطبة قطان بمالکة المحروسة بسعد المبین * شمس
سماء الشوكة و الاجلال * و بدر فاک السلطنة و الاقبال * وارث الخلافة الکبری کابرا عن کابر *
و جالس الاریكة العظمی متصفا بالمحاسن و المآثر * خادم الحرمین المحترمین * و خاقان البرین
و البحرین * السلطان عبد المجید خان ابن السلطان الغازی محمود خان ابن السلطان الغازی
عبد المجید خان * لازالت ریاض سلطنته بخضرة براه الشوكة و النصر و التأيید * و ما برحت مکاتبه
المؤسسه لصنوف الکلمات الانسانیة مخارج الفضلاء و الادباء و الحكماء علی وجه التأيید مع بقاء
ذاته * و ارتقاء حسناته و فتوحاته * و وقع ذلك فی اوائل رجب المرجب سنة احدى و ستین
و مائین و الف من الهجرة * علی صاحبها افضل الصلاة و التحية * و بطلوه ان شاء الله
تعالی و تبارک المجلد الثاني منها علی يد مسوی المجلد الاول بلطف الرب القدير عز و جل *

وهو السيد محمد اسعد النقيب العريف بين الداعين من قضاة

العساكر بشيخزاده * جعل الله التوفيق فی مرضاته

وفی ترجمة المجلد المذكور

زاده

صاحب مکتوب

Süleyr	...
Hasan Hüseyin Pa	
Eski Nâmı	1029